

ქველი ქართული მწერლობის ქვებზე

II

უკველესი იადგარი

გამოსაცემად მოამზადეს, გამოკვლევა და საძიებლები დაურთეს

ელ. მებრეველა, ც. ჭანიშვილი და ლ. ხვესურიანია

„უძველესი იადგარი“, რომლის პუბლიკაციასაც წარმოადგენს წინამდებარე შრომა, ქართული მწერლობის უძველეს პერიოდს განეკუთვნება. ქართულ „იერუსალიმურ ლექციონართან“ და ქართულ „მრავალთაეთან“ ერთად ეს ძეგლი ადრებიზანტიური ლიტერატურის იმ უნიკალურ ძეგლთა რიგში დგება, რომელთა ბერძნული მოდელები დაკარგულია. „უძველესი იადგარი“, შექმნილი პალესტინის ქართულ მწიგნობრულ კერაში (საბაწმიდის მონასტერში), იერუსალიმურ ლიტურგიკულ პრაქტიკას ასახავს და თავისი თავდაპირველი ფენით ბიზანტიური ჰიმნოგრაფიის საწყისებთან მიდის.

„უძველესი იადგარის“ გამოშვებები შეეცადნენ X საუკუნის რამდენიმე ხელნაწერის საფუძველზე აღედგინათ ამ ძეგლის სრული სახე. ამან საშუალება მისცა გამოშვებებს წარმოედგინათ ამ რთული და მრავალფენიანი ძეგლის განვითარების საფეხურები და შეეფასებინათ იგი ბიზანტიური და ქართული ჰიმნოგრაფიის განვითარების თვალსაზრისით.

სერიის სარედაქციო კოლეგია: ალ. ბარამიძე, ქ. ლომთათიძე, ელ. მეტრეველი (მთ. რედაქტორი), ც. ქურციანიძე (პასუხისმგებელი მდივანი), შ. ძიძიგური

ბრუნის რედაქტორი ც. ქურციანიძე

წინასიტყვაობა

პალესტინის ქართული მწიგნობრული კერები V—VIII საუკუნეებში უდიდეს როლს ასრულებდნენ ქართული მწერლობის განვითარებაში. იმის გამო, რომ ამ პერიოდში ქართლში მოქმედებდა ღვთისმსახურების იერუსალიმური წესი, პირველი ლიტურგიკული წიგნებიც ქართულმა ეკლესიამ იერუსალიმიდან მიიღო. ეს არის ღვთისმსახურებისათვის აუცილებელი ოთხი ძეგლი: იერუსალიმური ლექციონარი, იაკობის უამისწირვა, მრავალთავი და ჰიმნოგრაფიული მასალის შემცველი უძველესი იადგარი. ეს ძეგლები ერთად ასახავენ წინაბიზანტიური, ანუ როგორც ჩვეულებრივ უწოდებენ, იერუსალიმური პერიოდის ღვთისმსახურებას. ისინი X საუკუნემდე გავრცელებული იყვნენ როგორც პალესტინაში, ასევე ამ რეგიონის გავლენის ქვეშ მყოფ ქვეყნებში. X საუკუნიდან იერუსალიმური წესი ღვთისმსახურებისა თანდათან განდევნა სანეფო ქალაქის (კონსტანტინეპოლის) წესმა. ამასთან ერთად ზემოთ დასახელებული წიგნები თანდათან გამოვიდა პრაქტიკიდან, დაკარგეს თავისი მნიშვნელობა, რის გამოც დაიკარგა მათი ბერძნული დედნები. ამ ძეგლების მასალის მხოლოდ მცირე ნაწილი გადავიდა და დაილექა მოგვიანო ხანის სხვადასხვა ბერძნულ ლიტურგიკულ ძეგლში.

იერუსალიმური წესის ბერძნული ლიტურგიკული ძეგლები შემოგვრჩა უძველესმა თარგმანებმა, რომელთაც ამის გამო ორიგინალთა ღირებულება ენიჭებათ. ამ თარგმანთა შორის უძველეს ქართულ თარგმანებს განსაკუთრებული ადგილი უკავიათ.

უძველესი ქართული იადგარი, რომლის პუბლიკაციასაც წარმოადგენს წინამდებარე ნაშრომი, არის პირველი და ამდენად უძველესი იერუსალიმური ტიპის ლიტურგიკული კრებული, განკუთვნილი ლიტურგიკული ჰიმნოგრაფიისათვის. ამ ძეგლის შექმნისა და შემდგომი განვითარების ისტორია რთული და საინტერესოა და დაკავშირებულია იმ დიდ შემოქმედებით აღმავლობასთან ჰიმნოგრაფიის დარგში, რომელსაც ადგილი ჰქონდა პალესტინის სამწიგნობრო კერებში V—VIII საუკუნეებში.

უძველესი იადგარი იერუსალიმური ლექციონარის ანუ „დიდი კანონის“ მასალაზე აღმოცენებული კრებულია, გარკვეულ ისტორიულ პირობებში და გარკვეული მიზნით მისგან ცალკე წიგნად გამოყოფილი. უძველესი იადგარი ლექციონარიდან გამოყოფის შემდეგ იწყებს თავის ახალ ცხოვრებას, ფეხდაფეხ მისდევს ჰიმნოგრაფიის განვითარებას, მდიდრდება ახალი პოეტური ფორმებით. ამგვარად, ეს მრავალფენიანი კრებული ასახავს იერუსალიმური პერიოდის ბერძნული და შესაბამისად ქართული ჰიმნოგრაფიის განვითარების რამდენიმე საუკუნის ისტორიას, რის გამოც მას სრულიად განსაკუთრებული

მნიშვნელობა ენიჭება V—IX საუკუნეების როგორც ქართული, ასევე ბერძნული ჰიმნოგრაფიის ისტორიის შესწავლისათვის.

სულ ბოლო დრომდე სამეცნიერო წრეებში მიაჩნდათ, რომ უძველესმა იადგარმა ჩვენამდე ერთადერთი უნიკალური ნუსხით მოაღწია. ეს ნუსხა სამეცნიერო ლიტერატურაში ჰილ-ეტრატის იადგარის სახელით ცნობილი ხელნაწერია, რომელიც 1977 წელს აკ. შანიძის რედაქციით გამოიცა.

ბოლო წლებში სინის მთის ქართულ ხელნაწერთა შორის გამოვლინდა უძველესი იადგარის X საუკუნის კიდევ სამი ნუსხა. ეს ხელნაწერებია Sin. 18, Sin. 41 და Sin. 40. ამათ გარდა, იადგარის ცალკეული ნაწილები გამოჩნდა სინური კოლექციის სხვა ნუსხებშიც: Sin. 34, Sin. 26, Sin. 20, Sin. 54 და ა. შ. ამ ხელნაწერებმა ახალი შესაძლებლობები დასახეს უძველესი იადგარის გამოცემისა და შესწავლისათვის. ხელნაწერთა ერთობლივმა შესწავლამ შესაძლებლობა მისცა გამოემკვმლებს არა მარტო აღედგინათ ჰილ-ეტრატის იადგარის დაკარგული და ძნელად ამოსაკითხი ადგილები, არამედ უკეთ წარმოედგინათ იადგარის სტრუქტურა და მისი წარმოქმნისა და განვითარების გზა.

უძველესი იადგარის შესწავლის პროცესში მრავალი საინტერესო საკითხი წამოიჭრა. ბევრი მათგანი, ვფიქრობთ, გაირკვა, ზოგი კი საკითხის დასმის დონეზე შეჩერდა და სპეციალურ შესწავლას თხოულობს. რთული აღმოჩნდა გარკვევა იმისა, თუ როგორ შეირწყა უძველესი იადგარის X საუკუნის ხელნაწერებში იადგარის განვითარების რამდენიმე ქრონოლოგიური პლასტი. ძნელი აღმოჩნდა ამ პლასტების გამოყოფის ზუსტი კრიტერიუმის დადგენაც ცალკეული პოეტური ფორმების განვითარების საფუძველზე. უძველესი იადგარის პოეტური მასალის ბერძნული მოდელების უფრო ფართე მოხმობით გაღრმავებულ შესწავლას თხოულობს საკითხი, თუ როგორ მოამზადა ნიადგი წინაბიზანტიური ხანის ჰიმნოგრაფიამ ადრებიზანტიური ხანის ჰიმნოგრაფიის განვითარებისათვის.

გამოკვლევა, რომელიც უპირველეს მიზნად უძველესი იადგარის რეკონსტრუქციასა და სრული სახით აღდგენას ისახავს, არ შეიძლება სრული და ამომწურავი იყოს. მაგრამ თუ გამოკვლევაში ამ ძეგლის შესწავლის საფუძველზე სწორად არის დასმული ძირითადი პრობლემები, სწორად არის გამოყოფილი ამ ძეგლის განვითარების ეტაპები და შესაბამისად ამ ძეგლის კვლიფიკაცია სწორად არის წარმოდგენილი, გამოცემლები მიიჩნევენ, რომ მათი მიზანი დღევანდელ ეტაპზე მიღწეულია.

უძველესი იადგარის საწელიწდო ნაწილი 4 ნუსხის მიხედვით გამოსაცემად მოამზადეს და გამოკვლევა დაურთეს ე ლ ე ნ ე მ ე ტ რ ე ვ ე ლ მ ა და ლ ი ლ ი ხ ე ვ ს უ რ ი ა ნ მ ა . ტექსტის გადაწერა და ტექნიკური გამართვის შემდეგ ტვირთი ძირითადად ლ ი ლ ი ხ ე ვ ს უ რ ი ა ნ მ ა იტვირთა. მანვე შეადგინა ამ ნაწილის ტროპართა საძიებელი. იადგარის მეორე ნაწილი — „აღდგომის დასდებლები“ 7 ხელნაწერის მიხედვით გამოსაცემად მოამზადა და გამოკვლევა დაურთო ც ა ც ა ქ ა ნ კ ი ე ვ მ ა . მასვე ეკუთვნის ამ ნაწილის ტროპართა საძიებელი.

ელენე მეტრეველი

უფალო ღაღატყავსა კ'ა ბ

მასარბელი გაბრეილ მოივლინა მარიაშისა, ეტყოდა მას: მიმადლებუ-
ლო, უფალი შენ თანა, რამეთუ იქმენ შენ ტამარ სულისა წმიდასა და ქრის- 5
ტმ ქორციელ იქმნა შენგან C I,1.

განკურვებულ იყო მარიაჲ სიტყუასა მას გაბრეილისა, ეტყოდა მას:
შემაბრწუნა მე მოსლვამან შენმან. ვითარ იყოს ესე, რამეთუ მე ქალწულა
ვარ და მამაკაცი მე არა ვიცი? C I,2.

მთავარი იგი ანგელოზთა განაკრპალებს და ეტყუს მარიაჲს: ნეტრეუ- 10
ლო, გიხაროდენ, კურთხეულ ხარ შენ დედათა შორის, რამეთუ სული წმიდაჲ
მოვიდეს შენ ზედა და ძალი მადლისაჲ გფარვიდეს შენ C I,3.

C 160 v

სანატრელი მარიაჲ მასარბელსა|გაბრეილს ეტყოდა: აჲ ესეჲ, ვდვა
მკევალი უფლისაჲ, შეუკნ მე მსგავსად სიტყუსა შენისა. და წარვიდა მისგან 15
ანგელოზი იგი C I,4.

კარავ იქმნა სანატრელი მარიაჲ ცათაჲ და ქუეყანისაჲ, შემოქმედი
იტრბთა და მისგან გამოვიდა მკსნელი სულთა ჩუენთაჲ, რომელმან თავს-
იღვა ჯუარცუმად ჩუენოვს C I,5.

ოხითაჲ კ'ა გ გ'ი

ღმრთისა მიერ მოივლინა გაბრეილ ანგელოზი ხარებად შენდა, ქალწუ- 20
ლო მარიაჲ, და ეტყოდა: გიხაროდენ, უფალი შენ თანა C.

უგალობდითსა კ'ა ა

უგალობდით გალობითა ახლითა მაცხოვარსა და ღმერთსა, რომელმან
ნონებისგან მტერისა განმათავისუფლნა ჩუენ თვისსა ღმრთეებისა გამო- 25
ცხადებთა და მიკსნნა ჩუენ, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს C I,1.

C 161

| უგალობდით გალობითა ახლთა მაცხოვარსა და ღმერთსა, რომელმან
მოავლინა დღეს ქალწულისა მარიაშისა გაბრეილ ანგელოზი, რომელმან სა-
ხარული მას მოართუა C I,2.

დღეს ქალწულმან სიხარულით შეიწყნარა გაბრეილისგან ანგელოზი-
სა და მუცლად-იღო საშისა პირველ საუკუნეთა თანარბს მამისაჲ და სამა- 30
რადისოფსა სულისაჲ C I,3.

მოიხილესა

მიეცით, ერნო, დიდებამ ღმერთსა, რომელი დაემკვდრა დღეს საშისა
ქალწულისა უბიწოფსასა C I,1.

7 მას +მ C. 9 არაჲ C. 16 ექმნა C.

მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან განადიდა დღეს სახელი მშობელისა თვისისაჲ C 1,2.

ანგელოზმან დღეს ქალწულსა სოფლისა სიხარული ღმრთისა მიერ მიანიჭა C 1,3.

5 უბიწოვო ღმრთისმშობელო, ქალწულო, ჩუენოვს უფლისა მიმართ მეოხ გუეყავ C 1,4.

განძლიერდასა

10 | განაძლიერენ, უფალო, გულნი მგალობელთა შენთანი, რომელმან მოავლინე დღეს მთავარი ანგელოზთაჲ ქალწულისა, და ეტყოდა: გიხაროდენ, მეუფეჲ დიდებისაჲ შენგან შობად არს C 1,1. C 161 v

დაამტკიცე, უფალო, ეკლესიაჲ შენი, რომელი უქცევად იშვევ ქალწულისაგან, და მოჰმადლე სოფელსა სიხარული, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ C 1,2.

15 ევაჲ განჰქსენ, ქალწულო, შობითა შენითა და მოატყუ კაცთა მოკუდავთა უკუდავებაჲ. ამისთვისცა ღმრთისმშობელად აღგიარებთ და თაყუანისგცემთ C 1,3.

უფალო მესმასა

მესმა, უფალო, სმენაჲ შენი და გადიდებთ შენ, კაცთმოყუარე C 1,1.

20 გიხაროდენ, ყოლად წმიდაო, უბიწოო ღმრთისმშობელო, ქალწულო, რომელმან ჰირველ საუკუნეთა სიტყუაჲ ღმრთისაჲ მუცლად-იღე უთსლოდ კმითა ანგელოზისაჲთა. მეოხ იყავ ცხოვრებად ჩუენდა C 1,2. C 162

ღამითგანსა

25 ღამითგან აღვიმსოობთ, შენდა დიდებასა შექსწირავთ, უფალო, რომელმან მოავლინე გაბრიელ ანგელოზი ხარებად ქალწულისა მარიამისა. ახარა და განაკრძალა საუნჯეჲ იგი დაბეჭდუდა C 1,1.

უგალობდეო წმიდასა ქალწულსა და ვადიდებდეთ, რომელმან დაიმკურნა მის თანა, რამეთუ კობცნი შეისხნა სიტყუამან და ყოველი სოფელი აცხოვნა C 1,2.

30 მოსაენი მშობელისა შენისა, ქრისტე, ქალწულისა მადიდებელნი შეგვწყალებენ, ვითარცა სახიერმან და კაცთმოყუარემან ღმერთმან, და მეოხებიოთა მისითა აცხოვნენ სულნი ჩუენნი C 1,3.

ღალატყავსა

35 | ღალად-ყავე ჳიბისა ჩემსა მოწყალისა მიმართ ღმრთისა და ისმინა ჩემი მშოლომან შეუცოდებელმან და მიქსრა მე კრწნილებისაგან და სიკუდილისა უფალმან C 1,1. C 162 v

ახარა გაბრიელ ანგელოზმან ღმრთისმშობელსა მარიამს, რამეთუ: იშვევს შენგან მქ ღმრთისაჲ, მაცხოვარი, რომელმან აიხუნეს ცოდვანი სოფლისანი C 1,2.

სიტყუაჲ კობციელ იქმნა ქალწულისაგან და კაცებაჲ იქნა უქცევად, რამთა აცხოვნოს სოფელი, ვითარცა კაცთმოყუარე არს C 1,3.

კურთხეულარსა

შენ, რომელი შობის ყრბათა საჯუმილსა მას შინა იხილვე და უცხოვსა ქალწულისა საიდუმლოსა აუწყებდ, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთათ C I,1.

C 163 რომელმან ანგელოზისა მიერ ხარებაჲ მიუველინე ქალწულსა, რამთა 5
ევამსი მწუ|ხარებაჲ სისარბულად გარდასცვალო, კურთხეულ ხარ შენ, უფა-
ლო, ღმერთო მამათა ჩუენთათ C I,2.

რომელი დაემკვდრე სამოსა ქალწულისასა და ბუნებაჲ კაცთაჲ მას შინა განსწმიდე, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთათ C I,3.

რომელი ხარ ბუნებაჲ თანაარსი მამისაჲ და ყოლად წმიდისა სულისაჲ, 10
ღმერთი და სამოსა ქალწულისასა დაემკვდრე, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო,
ღმერთო მამათა ჩუენთათ C I,4.

აკურთხევედითსა

მოვედით, მორწმუნენო, დღეს და, რომელი სამოსა ქალწულისასა და- 15
ემკვდრა, უგალობდეთ და ვიტყოდით: აკურთხევედით ყოველნი საქმენი უფ-
ლისანი უფალსა C I,1.

ქალწულმან შენ, მამისა ღმრთისა სიტყუამ, მუცლად-გიდო უთესლოდ 20
ხარებოთა ანგელოზისაჲთა, და გალობით ვიტყუთ: აკურთხევედით ყოველნი
საქმენი უფლისანი უფალსა C I,2.

C 163 v სამებასა ერთარსებასა თაყუანის-ცემასა განსწავლულნი მორწმუნენი 20
ერთითა ჰირითა უგალობდეთ და ვიტყოდით: აკურთხევედით ყოველნი საქმენა
უფლისანი უფალსა C I,3.

ადიდებდითსა

შენ, რომელმან ანგელოზისა მიერ გისაროდენი ქალწულსა მიუველინე 25
და მისგან ქორციელ იქმენ ყოველთა ცხოვებისათუს, გალობით გადიდებო
C I,1.

შენ, რომელმან გაბრძევის მიერ საიდუმლოჲ განგებულებასა შენისაჲ
ქალწულსა აუწყე და მისგან ჩუენისა ქნისათუს განჰკაცენ, გალობით გადი-
დებო C I,2.

შენ, რომელი ქორციელად გამოშწნდი და მამისაგან არა განეშორე, 30
მხოლოდ ქვერისმოქმედი და მაცხოვარი ნათესავისა კაცთაჲსა, გალობით
გადიდებო C I,3.

აქებდითსა ჳა ბ

C 164 სისარბული იქმნა დღეს ყოველისა სოფლისაჲ, |ოდეს მთავარანგელოზსა 35
ებწმუნა ქალწული. უწყებაჲ, სიტყუამ მოაქუნდა ჴედით მამისა მიერ C I,1.
ასარებაჲ მთავარანგელოზი წმიდასა ქალწულსა: გისაროდენ, სისარბუ-
ლევანო, ყოლად წმიდაო ქალწულო, მიმადლებულო, უფალო შენ თანა C I,2.

შემბწუნებულ იყო მოკითხვასა მას წმიდაჲ ქალწული, განიზრასვიდა 40
გონებასა თვისსა: ვითარ ვცნა მისარბული ესე, ანუ ვითარ გულისხმა-ყო მომა-
ვლინებელი? ვითარ მუცლად-ვიდო შემოქმედი ცათაჲ და ქუეყანისაჲ? C I,3.

ზრუნვამ აქუნდა ქალწულებისათუს, ჰკითხვიდა მთავარანგელოზსა: ვი-
თარ იყო ესე ჩემდა, რამეთუ მე ქალწული ვარ და მე ვადგობა მერმე ქალწუ-
ლებასავე? C I,4.

1 კხლარსსა C. 5 მიუღინე C. 24 მიუღინე C. 30 არამ C.

| განაკმალებდა მოავარანგელოში წმიდას ქალწულსა: ნუ გეშინინ, C 164 v
სახარულევანო, ყოლად წმიდაო ქალწულო, რამეთუ ქალწულებამ შენი ქალ-
წულეასაკე ეგოს C 1,5.

5 სული წმიდამ მოვიდეს შენ ზედა და ძალი მადლისამ გფარვიდეს შენ.
ამისთესცა შენგან შობილსა წმიდა და ძე მადლისა ეწოდოს C 1,6.

მათ დღეთა შინა აღვიდა წმიდამ ქალწული მოკითხვად ელასაუელისა და
კეთილთა იგი წინამორბედი მუცლით გამო აუწყებდა C 1,7.

10 ამა ესენა მოვალს დედამ უფლისამ და მოჰყავს მუცლითა ძმ და სიტ-
ყუამ ღმრთისამ, რომელმან აიხუნეს ცოდვანი სოფლისანი C 1,8.

10 აიღო კმაჲ ელისაბედ ერსა შორის და თქუა: კურთხეულ ხარ შენ დე-
დათა შორის და კურთხეულ არს ნაყოფი მუცლისა შენისამ C 1,9. C 165

დღეს იშვების სიძარბოლმ წინაწარმეტყუელთამ, რამეთუ ხედვენ წინა-
წარმეტყუელბულსა აღსრულებულსა — მუცლადღებულსა ქალწულსა და
მისგან შობილსა ენმანუველს, რომელ არს: ჩუენ თანა ღმერთი C 1,10.

15 დღეს ქუეყანამ ცათა მიემსგავსების, რამეთუ მსგავს ქერობინთა იქმანა
წმიდამ ქალწული, დაუტყენელი მუცლად-იღო და უქორწინებულად შვა ძმ
და სიტყუამ ღმრთისამ, რომელმან წარმოტყუენა ჯოჯოხეთი, განაახლა ადამი
და მონაწილა მორწმუნეთა თესთა ადგომამ და ცსობებამ საუკუნოთ C 1,11.

ოხითამ კ' ა ბ გ' ი

20 ოდეს კიდობნისა სახმ მთხე მთასა ზედა იხილა, მაშინ ღმრთისმშობე-
ლისა ხატად საიდუმლოთ მოესწავებოდა, რამეთუ იგი ძელთაგან უღაბოლ- C 165 v
ველთამსა აღიმშნა და თქრომათა წმიდითა შეიშოსა. სოლო ამან ქალწულე-
ბამ საუკუნოთ დამარხს სულისა წმიდისა განახლებითა. იგი ანგელოზისა
მიერ ყოველსა სოფელსა იქადაგების: გინაზოდენ, მიმადლებულო. დადატ-
25 ყო: უფალი შენ თანა, რომელსა აქუს დიდი წყალობამ C.

ფსალმუნნი კ' ა ბ

ადიდებს სული ჩემი უფალსა და იხარ (ლუკა 1,46) C.

დასადებელი

რამეთუ მოხედნა სიმდაბლესა (ლუკა 1,48) C.

30 **აღელუბამ კ' ა ბ გ' ი**

ისმანე, ასულო, და იხილე (ფს. 44,11) C.

კელთაბანისამ ა გ' ი

უცხო იყო მოკითხვამ და უცხომ მშობელი ყოველთა მეუფისამ. ზეცით C 166
35 გარდამოქდა გაბრიელ|ანგელოში, განიზრახვიდა გულსა თესსა: რამ-მე არს
მოკითხვამ ესე, ანუ ვინ-მე არს მარიამ? შორის ერსა ამას ქალწულსა მას
ხედვიდა და ძღუენსა შესწირვიდა: გინაზოდენ, სახარულევანო, სპა-
ლო, მკევალო და დედაო უფლისათ. კურთხეულ ხარ შენ შორის დედათა უფ-
რომს ანამსა და სარამსა და ელისაბედისა. რომლისა* მათგანისა მოვიდა
40 გაბრაუდ ანგელოში და ესრტო დადადებდა: გინაზოდენ, სახარულევანო, სპა-
ლო, მკევალო და დედაო უფლისათ? რომლისა მიმართ ვდადადებთ: შეგკუწყა-
ლენ ჩუენ? C.

5 ამითესცა C. 21 უპოლველთამსა C.

* სიტყვის დასაწყისი არ იკითხება. აღდგენილია Sin. 54-ის მიხედვით, სადაც
წერია: „რ' ისა“ (67v).

სიწმიდისაჲ

G 166 v **საშინელი და დიდებული და დიდი საიდუმლოჲ, დაუტყენელი, მუცელმან**
დაიტა. დედაჲ შემდგომად შობისა კუალად ქალწულივეჲ. დამართი ზამ
 იშვა მისგან, კორციელ იქმანა. მისა ვლადღებდეთ, მისა ქებასა შეესწირო-
 დეთ, ანგელოზთა თანა ვლადღებდეთ: წმიდა ხარ, ზომელა ჩუენთეს განჰკა-
 ცენ, უფალო, დიდებაჲ შენდა C.

თითუმსა ღმრთისაჲსა კჲ შობად უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესნი.

წინა ღლით მწუხრისა ეამსა შევიდენ, ყონ კუერქსი და ლოცვაჲ, და თქუან

იბაკოჲ კ^ა დ გ^ი

მალათა ზე დიდებაჲ. ქუეყანასა ზედა მშუდობაჲ. ზომელი ცათა აზა
 დააკლდი, მოსუედ ქუეყანად, დამართო, და სისაზრულითა აღმაესენ ჩუენ, უფა-
 ლო, დიდებაჲ შენდა C.

დასადებელი

ქუეყანამან გამოსცა ნაყოფი თესი, მაკუბთხე (ფს. 66,7) C.

[იბაკოჲ]*

C 167 **პირველადვე თქუა ესთია: ამა ესერა ქალწულმან მუცელად-იდოს ჳა**
შვეს მჴ, რომლისა სარელი ემანდუველ -- ჩუენ თანა დამართი. კაცობიუებუ
უფალო, დიდებაჲ შენდა C.

და თქუან ფსალმუნი კ^ა ბ

უფალმან მწყსოს მე და მე აზა მაც (ფს. 22,1) C.

დასადებელი

წყალთა ზედა განსასუენუებულთასა (ფს. 22,2) C.

აღველუაჲ

ზომელი ჰმწყისი ისრაელსა, მიიხილეთ, ზომელი უბრე (ფს. 79,2) C.

დასადებულნი უფალო ღალატყავსა კ^ა დ გ^ი

ანგელოზთასა შენდა შეესწიზავთ გალობასა, ზომელი ქალწულისაკან
 განჰქობციელდი უთესლოდ, ქრისტე, დამართო ჩუენო, და ვიტყუთ: **აღვე-**
ლუაჲ, აღველუაჲ, აღველუაჲ C 1,1.

ქუასსა შინა შობამ ქობციელად თავს-ადვე და მასსკულავისა მიეზ შე-
 იწყნარენ მოგუნი, ქრისტე, დამართო ჩუენო, და ვიტყუთ: **აღველუაჲ, აღვე-**
ლუაჲ, აღველუაჲ C 1,2.

C 167 v **გამოჰბწყინდი, ქრისტე, ქალწულისაგან საცნაუბი მ^ემ სიამაზოღა-**
სამ და მასკულავმან გუარჩუენა შენ ქუასსა|შინა ღატევენულად ღატევენელა,
მოგუთა წარბუდლა თაყუანის-ცემად შენდა, რომლისათესცა გარღებთ შენ,
ცხოვების მოციტებელი უფალო, დიდებაჲ შენდა C 1,3.

ზომელი გალობამ ანუ ვითარი ქებამ გჴუენის შენ, მარიაჲ? ზამელო ცანა
 მოღროცნა და გარღამოქდა და შენგან სათნო-იყო შობამ, ქალწულისაგან, პირ-

11 არამ C. 15 თვისის C. 21 არამ C.

* აღღგენილია ლექციონარის მიხედვით.

ველ საუკუნეთა ღმერთმან, რომლისათუსცა დღეს ყოველნი ქუეყანასა ზედა სინაბრულითა აღიკსნეს, დაგლახაქნეს კერპთა ტაძარნი და ბორცუნი გარდა-
ოცალებს, რამეთუ ქრისტე მოვიდა სოფლად განკაცებული ცხორებად ჩუენ-
და C I,4.

5 სხუანი

ვაკურთხევდეთ მამასა, რომელმან კაცთმოყუარებისათუს მოაუღინა მც
ოუსი ზეცით ქუეყანად, და იშვა ბეთლემს ქუაბსა შინა ქრისტე, მაცხოვა- C 168
რი ჩუენი, და ვიტყუთ: აღელუამ, აღელუამ C II,1.

10 ვაკურთხევდეთ ძესა, რომელი კაცთმოყუარებისათუს ზეცით ქუეყანად
გარდამოქდა და საშოსა ქალწულისასა ადამ შვიოსა, იშვა და იხება პირველ-
შექმნულისაა მის კუალად განახლება, და ვიტყუთ: აღელუამ, აღელუამ,
აღელუამ C II,2.

15 ვაკურთხევდეთ სულსა წმიდასა, რომელი პირითა წინაწარმეტყუელ-
თაათა დაპტკიცებდა მოსლვასა მისა ღმრთისასა ქუეყანად, რომლისაგან
გუეუწყა ენმანუელისი ქალწულისაგან კორცთა შესხმამ, რომელ არს: ჩუენ
თანა ღმერთი. და ვიტყუთ: აღელუამ C II,3.

ჟამისწირვისა ფსალმუნი ა გ^ი

უფალმან მრქუა მე: მც ჩემი ხარბი შენ (ფს. 2,7) C.

დასადებელი

20 ითხოვენ ჩემგან და მიგცენ შენ (ფს. 2,8) C.

ოხითაა წინა ამო*.

კელთაბანისაა

25 უფალი იშვა ბეთლემს ჰურიასტანისასა. აღმოსავალით მოვიდეს მო- C 168 v
გუნი თაყუანის-ცემად ღმრთისა განკაცებასა. საფასეთა მათთა გულსმოდგი-
ნედ ააღეს, ძღუენი ჰატრისანი მიუპყრეს: გამოცდილი ოქროდ—მეუფესა საუ-
კუნესა, გუნდრუკი — ღმერთსა ყოველასა, ვითარცა სამ დღისა შკუდარსა,
მური — უკუდავსა მას. ყოველი თესლები მოვედით, თაყუანის-ვსცეთ, რამე-
თუ ესე არს მაცხოვარი ჩუენ ყოველთა C.

სიწმიდისაა კ^ა ბ

30 რად-მე შევწიროთ შენდა, ქრისტე, რამეთუ გამოშჩნდი კორცითა, ვი-
აარცა კაცი, ჩუენთვის? თითოეულნი, შენგან ქმნულნი და დაბადებულნი, მად-
ლობასა შენდა შევსწირავთ: ანგელოზნი — ქებასა, ცანი — მასკულაებასა, მო-
ცუნი — ძღუენსა, მწყემსნი — | საკურველებასა, ქუეყანაა — ქებასა, უდაბ- C 169
ნოდ — ჰაგასა, სოლო ჩუენ — დედასა და ქალწულსა. რომელი საუკუნითგან
35 ღმერთ ხარ, შეგვწყალებ ჩუენ C.

მოვალამითგან იწყონ საკითხავთა კითხვად და ამთ დასადებულთა იტყოდიან

კ^ა ბ

შობასა უფლისასა ბეთლემს წმიდისაგან ქალწულისა განაჰლდა სოფე-
ლი. მწყემსნი ტუმიღვიდეს, მოგუთა თაყუანის-ხცეს, ეროდ შემბრწუნდა,

27 მასა C.

* „ოხითაჲს“ სრული ტექსტი იხ. გვ. 21. შდრ. ლექციონარი №№ 6,26.

რამეთუ ღმერთი ჯობციელად გამოჩნდა მაცხოვრად ხელთა ჩუენათს C.

ფსალმუნი

აღმთქუნ გულმან ჩემან სიტ (ფს. 44,1) C.

ბ დასადებელი კ ა დ

C 169 v ისარებლით მართალნი, ცანი მსიარულ იყენით, იმღერით მთანი ქრის- 5
ტმს გამოჩინებასა. ქალწული ზის შობაძავი ქერობინთად, უტვრთავს წი-
ლითა სიტყუად ღმრთისად ქობციელად. მწყემსთა შობილი დაუკვრდების,
მოგუნი უფლისა ძღუენსა შესწირვენ, ანგელოზნი დაღაღებენ და იტყუან:
გამოუთქუმელო უფალო, დიდება შენდა C.

ფსალმუნი

ყოველთა წარმართთა აღიპურენით (ფს. 46,2) C.

გ დასადებელი

რამეთუ გამოჩნდა მადლი იგი ღმრთისად მაცხოვრად ყოველისა სოფ- 15
ლისა, რამეთუ მეუფე იშვა, ქრისტე, ქალაქსა დავითისსა, ბეთლემს ჰურიას-
ტანისსა. რომელი ქუეყანასა ზედა გამოჩნდა და კაცთა შორის იქცეოდა, ესე
არს ღმერთი ღმრთისაგანი, ნათელი ნათლისაგანი. შენ ხარ ღმერთი ცეშმა-
რიტი, რომელი იშვე ქალწულისაგან, შეგვწყალებ ჩუენ C.

C 170

ფსალმუნი

ღმერთი ღმერთთად, უფალო იტყოდა (ფს. 49,1) C.

დ დასადებელი

აღესრულა თქმული იგი წინაწარმეტყუელთად, რომელსა ქადაგებდეს 20
შენთვის, მაცხოვარო ჩუენო. რამეთუ წინამთვე გიხილეს შენ, შემაქმედი ყო-
ველთად, ყრმად, წიადთა ქალწულისათა: ესე არს შობილი ქალწულისა მა-
რიამისი, რომლისა სახელი ენმანუელ. ესე არს ღმერთი, მაცხოვარი სოფ-
ლისად და მქსნელი ხელთა ჩუენთად C. 25

ფსალმუნი

ღმერთო, მიწყალებ ჩუენ და მაკ (ფს. 66,2) C.

ე დასადებელი კ ა გ ი

ვიხილეთ ჩუენ ქუასა ბაგასა შინა მწილარტ ყრმად, მარსკულავითა 30
შემკული, სახუეველითა გრანვილი მეუფე და მსაჯული და მოღუაწემ საუ-
აუნე C.

ფსალმუნი

ღმერთო, საშველი შენი მეუფესა (ფს. 71,1) C.

ვ დასადებელი დ გ ი

C 170 v დღეს ისარებენ ცანი და მსიარულ არს ქუეყანად, ზღუად და ყოველი, 35
რამ არს მას შინა. უხარის ეთთა ზეცისათა, რამეთუ ქრისტე იშვა, მაცხო-
ვარი ჩუენი. აღმოსაკალით მოვიდეს მოგუნი და შეწირვს ძღუენა მეუფისა
ცათამსა. დაღაღებდეს სიხარულით და იტყოდეს: ესე არს ღმერთი ჩუენი,

რომელსა ზუნ კეპეკაით და გუაქმნა ცხობება. ერნო ნათლისანო, მოველით, თაყუანის-ვსცეთ, რომელი გამოჩნდა მაცხოვრად სულთა ჩუენთათჳს C.

ფსალმუნი

კანდა, უფალო, ქუეყანაჲ შენი, მთაჲ (ფს. 84,2) C.

5 ზ დასადებელი დ გ ი

ვინაჲ მოსუელით, მოგუნო, ანუ ვის ეძიებთ? ჰურიანი დადადებდეს: მე-
ფესა თუ ეძიებთ, აჰა ეზოდე. სოლო მოგუთა მათ ჰრქუეს: ჩუენ ვარსკულავო
ვისილეთ მეუფისა შიბისაჲ, რომელსა წინაწარმეტყუელნი ქადაგებდეს, მა-
მადმთავა|რნი გუაუწყებდეს სოფლისა შემოქმედსა. ამისა ძღუენი შევწიროთ C 171

10 და ვოქუათ: შენ ხარ ღმერთი, შეგვწყალებ ჩუენ C.

ფსალმუნი

საფუძველნი მისნი (ფს. 86,1) C.

შ დასადებელი გ გ ი

15 ქრისტეს გამოჩინებასა ვანსკულავი გამობრწყინდა. მწყემსთა იხილეს,
მოგუნი თაყუანის-სცემდეს, ჰეროდე განკრკრებულ იქმნა, რამეთუ ღმერთი
კობციელად გამოჩნდა C.

ფსალმუნი

წყალობათა შენთა, უფალო, უკუნისამდე (ფს. 88,2) C.

თ დასადებელი

20 | შობილსა* ქალწულისაგანსა მოგუნი თაყუანის-სცემდეს, მწყემსნი B 1
ანგელოზთა თანა დადადებდეს და იტყოდეს: მოველით, ერნო, და ღმერთსა
ღმრთისაგანსა თაყუანის-ვსცემდეთ BC.

ფსალმუნი

ბრქუა უფალმან²) უფალსა ჩემსა (ფს. 109,1) BC.

25 ი დასადებელი კ ა ბ

მეუფე ჰურიათაჲ და მქსნელი|ჩუენი ქრისტე, რომელი იშვა ქალწული-
საგან, რომლისათჳსცა მწყემსნი დადადებდეს და იტყოდეს: აჰა მასკულავი,
აჰა მოგუნი, სადა არს მშობელი? ანუ ვინ გვჩუენოს ჩუენ შობილი იგი, რომ-
ელი ბეთლემს იშვა? BC. C 171 v

30 ფსალმუნი

აუარებლით (ფს. 117,1) BC.

ია დასადებელი კ ა ბ-ვე

ქალაქი, რომელ შეიყუარებ, ბეთლემი, საშოდ თჳსა უწოდე და ქუაბი იგი
მრწყემი ცაათა მიაშგავსე, რამეთუ მოგუთა მათ ზაგასა შინა მწილარე გისი-
ლეს, რომლისათჳსცა განსასუენებელ ეწოდა BC.

20 ქალწულისაგან C. 25 კ ა ბ—B. 26 მეუფე B. 27 რომლისათჳსცა B. მას-
კლავი B. 28 მოგნი B. გვირუენოს B. 31 აუარებლითი C. 32 კ ა ბ-ვე—B. 33
თჳსა B. 34 მწყემი BC. მოგთა B. მწილარე B. 35 რომლისათჳსცა B.

* იქედან იწყება B ხელნაწერი.

ფსალმუნი

მოიქსენე, უფალო, ღაყით და ყოველა² სიმშუღმ (ფს. 131,1) BC.

ფსალმუნი

აღდებ, უფალო, გან ვ ი ღ ზ ე სიწმიდის (ფს. 131,8) B.

დასაღებელი

მოიქსენე, უფალო, ღაყით (ფს. 131,1) B.

და იყითონ სახარება B.

5

B 1 v

| უგალობდითსა კ^ა დ გ^ი ი

ისრაელი მონებისაგან იქსენ, უფალო, მკლავითა შენითა მტკიცითა. ამისთვისა გიგალობთ, რამეთუ ღიღებით ღიღებულ ხარ BC I,1.

10

C 172

მონებისაგან მტკიცისა სიფხელი განა³ | თაჯასუფუკ, ღღეს ქაღწეულისაგან იშვე დაუსაბამო, რამეთუ ღიღებით ღიღებულ ხარ BC I,2.

ქაღწეულისაგან უთესლოდ მობიღსა ღღეს, პირველ საუკუნეთა ღმერთსა, ყოველნი უგალობდეთ, რამეთუ ღიღებით ღიღებულ ხარ BC I,3.

მამისაგან პირველ საუკუნეთა მობიღსა ღმერთსა და ქაღწეულისაგან ღღეს განკორციელებულსა უთესლოდ ქრისტესა უგალობდეთ, რამეთუ ღიღებით ღიღებულ ხარ BC I,4.

15

მარადის ღმერთსა მობიღო, შენგან მობიღსა ევეღბე, გამოუთქუმელსა სიტყუასა, განკორციელებულსა ღმერთსა ქსნარ ყოველისაგან ჭირასა სუღმი ჩუენი, გევეღრებო BC I,5.

20

მოიხილესა

ისილეთ, ისილეთ, რამეთუ მე ვარ ღმერთი თქუენი, რომელი პირველ საუკუნეთა მამისაგან ვიშვე უღედოდ და აღსასრულსა ეამთასა ქაღწეულისაგან თუნიერად მაპაჯცისა | განკორციელდი და დაჰქსენ წყევამ პირველისა მამისა ადამისი, ვითარცა მოწყალე ვარ BC I,1.

C 172 v

25

B 2

ისილეთ, ისილეთ, რამეთუ მე ვარ ღმერთი თქუენი, რომელი ქაღწეულისაგან ჩრულ ვიქმენ ქუყანასა და ვარსკულავითა | მოგუნი ქუაზად მოვიყვანენ და ვარუენე წინაწარმეტყულებული ღღეს აღსრულებად საიდუმლოთ BC I,2.

ღიღებამ შენდა, ღიღებამ შენდა, კაცთმოყუარეო ღმერთო ჩუენი, რომელმან სათნო-იყავ ქუაზასა შინა მობამ და შეიხუე სახუეველითა ბაგასა შინა კორციელად, ქველისმოქმედ, და დაჰქსენ წყევამ პირველისა მამისა ჩუენისამ, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ BC I,3.

30

განძლიერდასა

არავინ არს წმიდა, ვითარ უფალი, და არავინ არს მართალ, ვითარ შენ, ღმერთო ჩუენო, რომელსა გიგალობს ყოველი დაბადებული, რამეთუ არავინ არს წმიდა შენსა გარეშე, უფალო BC I,1.

35

C 173

| იშვე ღღეს ქაღწეულისაგან კორცთა შინა დაღვრომითა. რომელი იყავ ღმერთი შეუწერელი, ბაგასა მიიწვინე პირუტყუთასა და განაასლე უტყბუნებამ კაცთამ, ქრისტე BC I,2.

2 ღაყითი B. სიმშვიდე B. 8 კ^ა—B. 14 არს—B. 25 მამისა C. 28 წინაწარმეტყუელთა C. 31 შობამ... ბაგასა შინა—B. 35 არავინ C. წმიდა C.

მწყემსნი დადუმნეს კაცობრივსა სიტყუად, ველსა გარე მდკაში ანგუ-
ლოზთა თანა დადაღებდეს და იტყოდეს: დიდებამ მძალთა შინა დმერთსა,
რომელი იშვა დღეს ქალწულისაგან ცხოვრებად სულთა ჩუენათუს BC I,3.

5 მოგუთა მოუწოდე ვარსკულავისაგან, ქველისმოქმედ, და ძღუნისა შე-
წირვითა ესენი განაყენენ კერპთმსახურებისა საცთურისაგან და სარწმუნოე-
ბასავე დაამტკიცენ მგალობლად შენისა ღმრთეებისა BC I,4.

| ქალწულმან ჰმევ, გამოუცდელიო ქორწილისაო, და ქალწულად დაად-
გერ, დედოქუსძლოო, ღმრთისმშობელო მარიაჲ, ქრისტესს ღმრთისა მი-
მართ მეოხ გუეყავ ცხოვრებად ჩუენდა BC I,5.

B 2 v
C 173 v

10 უფალო მესმასა

მესმა სმენამ ქორც-შესხმისა შენისამ BC I,1.

ბეთლემს იშევ, ქრისტე, ქალწულისაგან, ბაგასა დაიდევ და შორის ორ-
თა მათ ცხოველთასა გამოშინდი ცხოვრებად ჩუენდა BC I,2.

15 მოუწოდე, ვითარცა ღმერთ ხარ, მასკულავისა მიერ მოგუთა ქებად შენ-
და, თაყუნის-ცემად, უფალო BC I,3.

წარგკმართე ჩუენცა ნებასა შენსა მკისხებითა მშობელისა შენისამოა?¹
მარადის ქალწულისამთა, კაცთმოყუარე BC I,4.

ევედრე ღმერთსა, რომელი ჰმევ, ქალწულო, რამთა აცხოვნენეს სულნი
ჩუენნი, სახარულევანო BC I,5.

20 ღამითგანსა

ღამითგან აღვიმსთობთ, გიგალობთ შენ, უფალო, მაცხოვენენ ჩუენ, რა-
მეთუ შენ ხარ ღმერთი ჩუენი და|შენსა გარეშე სსუამ აზავინ ვიცით BC I,1.

C 174

იშევ ქალწულისაგან დღეს, კაცთმოყუარე, დაჰქსენ ცოდვამ პირველი-
სა დედისამ, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ BC I,2.

25 ქალწულსა შემდგომად შობისა გიგალობთ შენ, ღმრთისმშობელო, რა-
მეთუ შენ ღმრთისა სატყუამ კობციელად სოფელსა უშევ BC I,3.

სიმრაველთაგან ცოდვითა ჩემთამსა მიქსენ|მე, ღმერთო ჩემო, მეოსე-
ბითა მშობელისა შენისა, მარადის ქალწულსამთა, კაცთმოყუარე BC I,4.

B 3

ღალატყავსა

30 შთამადგეს მე სიღრმესა გულსა ზღვსასა და² ვიხილენ საკვრეველებანი
BC I,1.

საშომსაგან ქალწულისა გამოხუედ გამოუთქუმელად, მოწყალე, და
იქსენ სრწინილებისაგან ცხოვრებამ ჩუენი, ვითარცა სასიერ ხარ BC I,2.

35 განმათავისუფლენ ჩუენ საცთურისაგან კერპთამსა, ქრისტე, ღმერთო
ჩუენო, და მიქსენენ შობითა შენითა, კაცთმოყუარე BC I,3.

| დაფარულად ინებე შობამ ქუებასა შინა, არამედ შენ ცჳამან ყოველთა
გკრუნა, ვითარცა პირითა მასკულავისა მიერ ეუწყებოდე, მაცხოარ, და მო-

C 174 v

1 მდგომში | მდგომარენი C. 6 მგალობლად | გალობლად B. 7 გამოუცელი C. 8
დედაყო C. უსძლო B. ღმრთისა მშობელო C. ქრისტესს B. 9 ცხოვრებად C.
13 ცხოველთასა. B. გამოქმინდი C. ცხრებად C. 14 მსკლესა B, ვარსკლავისა C.
მოგთა B. 16 წარგკმართე B. შენისა C. 18 შეე C. აცხოვენე B. 19 სახარულე-
ვანო—B. 21 ივიმსთობთ B. 22 არამედ B, არამედ C. 23 კაცთმოყუარე + და C.
30 ზღვისასა B, ზღვ C. 32 გამოუთქუმელად B. 33 ხარ + და კაცთმოყუარე C.
37 გვირუნე B. მასკლავისა B, ვარსკლავისა C. მაცხოვარ C. მოგნი B.

გუნი შენ წინაჲე მოიყვანენ საზქუარებათ თაყუანის-ცემაჲ შენდა, რა-
მელთა თანა ჩუენცა შეგუწყალენ BC I,4.

ქალწული დღეს უმეტესსა არსსა ჰშობს და ქუეყანამ ქუასსა მუწოდ-
მელისა შესწირვენ, მწყემსნი ანგელოზთა თანა დაღაღებენ, რამეთუ იშვა
ჩუენდა ყრმამ ახალი, რომელი არს ჰარველ სუენეთა დემბთი BC I,5.

კურთხეულარსა

რომელმან დასაბამსა ცანი დაამყარენ²⁾ და სიტყუთა ქუეყანამ წყალთა
ზედა დაჲ BC I,1.

რომელი იშუე, ქრისტე, ქალწულახვან და წაღაღებან მანასაჲ აზა
დააკლი, კურთხეულ სარ შენ უკუნისამდე²⁾, უფალო, დემბთო მამათა ჩუენ-
თაო BC I,2.

B 3 v,
C 175

| რომელი ბეგასა დაიდუე, ქრისტე, სასუეველითა და მოგუთა მოუწოდე
მასკულავითა, კურთხეულ სარ შენ უკუნისამდე, უფალო²⁾, დემბთო მამათა
ჩუენთაო BC I,3.

რომელმან საბთა ყრმათა სატუპილსა მას შინა ცუაში ახსუბე და ქალ-
წულად დაიცუე მშობელი შენა შენდგომად შობისა, კურთხეულ სარ შენ
უკუნისამდე, უფალო, დემბთო მამათა²⁾ ჩუენთაო BC I,4.

სსუანი

რომელმან აზარბაიეთა სატუპალსა მას შინა ანგელოზი მაუკლანა და
ბძლავობი იგი განაკურვა, მანუე ქუასსა შინა შობათა და მოგუთა მოწოდებო-
თა ეროდუე შეამწუნა, უფალმან, დემბთმან მამათა ჩუენთამან B II,1.

რომელმან დაიცუნა სამნი ყრმანი სატუპილსა შინა და აზა ეუფლა მათ
ცეტსლა იგი ქალდეველთაჲ, მანუე ქუასსა შინა შობათა და მოგუთა მოწოდ-
ებითა ეროდუე შეამწუნა, უფალმან, დემბთმან მამათა ჩუენთამან B II,2.

სსუანი

რომელსა წინაწინამეტყუელსა ქაღაგებდეს და მამადმთავარნი გუაუწ-
ყებდეს, რამეთუ პეოლემს იშვეს ქრისტე, სინაზული მორწმუნეთაჲ, რომელ-
მან მოჰფინის წყალობამ მისი მოჰმთა მისთა ზედა. აჲ მოედით, მორწმუ-
ნენო, ანგელოზებრითა კმითა შეკვასხმიდეო და ვიტყოდით: კურთხეულ სარ
შენ B III,1.

B 4

კურთხეულ არს უფალი, დემბთი ისრაელიასო, რომელი მოყვად ქუეყა-
ნად, ცათა დაუტყვენელი საშისა ქალწულასასა დემბეკდობ და მისცან იშვა
მკსნელი ყოვლისა სოფლასამ. აჲ მოედით, მორწმუნენო, ანგელოზებრითა
კმითა შევასხმიდეო და ვიტყოდით: კურთხეულ სარ შენ B III,2.

შენ, რომელმან ანგელოზისა მიერ შობასა შინისა მოსლუათა აუწყ-
მოსლვამ მწყემსთა და მოგუნე შენ წინაჲე მოიყვანე, რომელნო მღვენსა
შესწირვიდეს, დაღაღებდეს და იტყოდეს: დიდებამ ძაღალთა შინა დემბობსა,
ქუეყანასა ზედა მჰედობამ, კაცთა შობის სათნობამ. აჲ მოედით, მორწმუ-
ნენო, ანგელოზებრითა კმითა შევასხმიდეო და ვიტყოდით: კურთხეულ სარ
შენ B III,3.

2 შეგვიწყალენ B. 3 უმეტესსად B, უმეტესსად C. 5 რომელ C. 9 არამ BC. 12 სა-
ხუეველითა B. მოგთა B. 13 მასკულავითა B. 15 მას—C. 19 აზარბაიეთ B. 20 განა-
კირვა B. მოგთა B. 22 არამ B. 32 დაემკედარა B. 35 მოსლითა B. 36 მოსლაჲ B.
მოგნი B. 37 დაღაღებდეს B. 38 მშვიდობამ B.

აკურთხევდითსა

რომელი მთასა წმიდასა იღიდა, მაყლოვანსა შინა ცეცხლითა²⁾ ქალწულისა საიდუმლოდ მოსეს გამოუცხადა, უფალსა უგალობდით და უფრომსად ამაღლებდით BC I,1.

5 რომელი საშოსა დაემკვდრა ქალწულისასა და მიჰგან საშანელად ზემთა სიტყვათა დაბუღებული აღამ განაახლა, უფალსა²⁾ უგალობდით და უფ³⁾ [რომსად ამაღლებდით] BC I,2.

10 რომელი ბაგასა დაიდვა სასწრაფოთა და მოგუთა | ზეცასა მასკულავისა მიერ მოუწოდა ძღუენისა შეწირვად, უფალსა²⁾ უგალობდით³⁾ [და უფრომსად ამაღლებდით] BC I,3.

B. 4 v

სსუანი

თანაარსსა მამისასა, პირველ საუკუნეთა სიტყუასა, აღსა:რულსა უამთასა ქალწულისაგან შობილსა, ვითარცა სრულსა კაცსა და დემოტასა დმრთასაგანსა, გაკურთხევთ გალობით და უფრომსად აგა B II,1.

15 წიადთა მამისათა მაღალთა შინა ქებულსა და ქუეყანასა ზედა სასუევილითა შეხუეულსა შენ, მეუფესა, გაკურთხევთ [გალობით და უფრომსად აგა] B II,2.

20 აღმოსავლით მოგუთა მასკულავი წარუძღუა დმრთის-მეცნიერებით, ძღუენი შენდა შეწირეს, მეუფისა საუკუნეთადასა. მქედრობამ ანგელოზთადა გიგალობს, ერნი უფრომსად აგამაღლებენ შენ უკუნისამდე B II,3.

სსუანი

ქობისტე განაკაცენ, სოფელი განათავისუფლეთ და ქალწულასა ბეჭვიდ უნებლად დაიციე. ამისთესცა გილადადებთ: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა, უგალობდით და B III,1.

25 ვითარცა ჩნული ბაგასა მიიწვიანე დღეს პირველ საუკუნეთა სიტყუად, ანგელოზთა მიერ თაყუნისცემული. ამისთესცა გილადადებთ: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა, უგალობდით და უფ B III,2.

30 მოგუთა, ვითარცა მეუფისა, ძღუენი შენდა შეწირეს და კაცნი საცთურისაგან იქსნენ, ამისთესცა გილადადებთ: აკურთხევდით ყოველნი [საქმენი უფლისანი უფალსა, უგალობდით და] B III,3.

| ადიღებდითსა

ნათელი ნათლისაგან შობილი და სიტყუად მამისა²⁾ მიერ მოივლინე. ადიღებს სული ჩემი უფალსა BC I,1.

B 5,
C 175 v

35 რომელი კორცაულად იშვა ქალწულისაგან, რამთა მშობელი ივი განანათლოს და მისგან განისაროს ყოველმან დაბადებულმან, ადიღებს სული ჩემი უფალსა BC I,2.

რომელი წყალთა ზედა იქცოდა და კორციითა გამოგვრნდა ჩუენ, ანასთესცა ანგელოზთა დაუკვრდა, ადიღებს სული ჩემი უფალსა BC I,3.

მწყემსნი სასმენელთა შინა თხროიდეს, ზაქამს იხილეს ქარსტე. შობილი ქალწულისაგან. ერთობით დადადებდეს და იტყოდეს: დიდებამ მაღალთა

2 ოიდა + და C. მაყლოვანსა B. შინა C. 3 უგალობდით C. 5 დაემკვიდრა B. ზეთა B. 6 სიტყვათა B. 8 მოგუთა B. მასკულავისა B. 12 ახსასრულსა B. 18 მოგუთა B. მასკულავი B. 23 ამისთესცა B. 25 ჩვილი B. 26 ამისთესცა B. 28 მოგუთა B. 29 ამისთესცა B. 37 ამისთესცა B. 38 დაუკვირდა B.

შინა ღმერთსა BC I,4.

მოგუნი აღმოსავალით მოვიდეს ძღუენითა და მასკულავი დედებისაჲ წინა უძღოდა მას. ძღუენი შეწირეს და იტყოდეს: აღადებს სული ჩემი უჯალსა BC I,5.

176 | ამისთვისა ანგელოზნი ღრუბლითა გუარგუარეს და ძაღნი ცათანი იხარებდეს. კურთხეულ არს ქრისტე, შობილი ქალწულისაგან. აღიდებს სული ჩემი უჯალსა BC I,6. 5

სხუანი

5 v რომელი ცათა არა დააკლდი, ქალწულისა თანა დაიმკედრე უქცეველი ღმერთი, კორცნი შეიმოსენ, მაცხთარ, ქუაბსა შინა იშვე, მოგუთა ძღუენი შენდა შეწირეს. ამისთვისა გიდადადებთ: გუაცხოვენ ჩუენ, ყრპაო, პირველ სუკუნეთა ღმერთთ B II,1. 10

რომელსა ცათა საყდარნი გქონდეს, ქუეყანასა ზედა ჯერ-აჩინე ქალწულისაგან შობამ, სასუეველითა შეიხვე, ბაგასა დაიდევ მამისა თანა-მოსაყდრს, წესნი ზეცათანი და ქუეყანისანი გალობით იტყვან: დიდებაჲ ძაღალთა შინა ღმერთსა B II,2. 15

საყდართა ქერობინთა მჯდომარს დაიტყე, ღმრთისმშობელო. ჰშვე მაცხოვარი სოფლისაჲ, მოგუთა ძღუენი შენ მიგიაყრეს, მწყემსთა განკრთომით დაუკურდა, ანგელოზნი გალობით დადადებდეს და იტყოდეს: დიდებაჲ ძაღალთა შინა ღმერთსა B II,3. 20

რომელსა ცანი ვერ გიტყვდეს, საშობ ქალწულისაჲ არა იწრო გყეო, უქცეველი ღმერთი კორციელად ჩჩვლად გიხილეს, მწყემსთა შობამ შენი დაუკურდების, წესნი ზეცათანი და ქუეყანისანი გალობით იტყვან: დიდებაჲ ძაღალთა შინა ღმერთსა B II,4.

აქებდითსა

ვაქებდეთ ქრისტესა, შეუფსა, რომელი კაცთმოყუარებისაჲუს ზეცით ქუეყანად გარდამოქდა BC I,1. 25

დაემკედრა მუცელსა ქალწულისასა და მისგან იშვა უხილავი ჰმ ღმრთისაჲ BC I,2.

6 v | ეოლად წმიდაო ქალწულო, უსპლოო, რომელმან ჰშვე სიტყუად ხატი-თა მონისაჲთა BC I,3. 30

რომელი შენგან კორციელ იქმნა, მრავალმოწყალე, ოთხნი კიდენი ქუეყანისანი განანათლნა BC I,4.

მასკულავი, რომელი წინა აუწყებდა, რომელი მწყემსთა იხილეს, დაუკურდა BC I,5. 35

რომელსა მოგუნი ძღუენსა შესწირვიდეს და ებოდე კლვასა განიზრან-ვიდა BC I,6.

1 ღმერთსა + ქყნსა C. 2 მოგნი B. მასკლავი B, მასკლავი C. 5 ღრუბლით გამო C. ცათა B. 9 არაჲ B. დამ[კ]იდრე B. 10 მოგთა B. 11 ამისთვისა B. ყრპაო + ახა B. 14 თანა-მოსაყდრე B. 17 მჯდომარე B. 18 მოგთა B. 19 დაუკურდა B. 21 არაჲ B. 23 დაუკურდების B. იტყვან B. 26 კაცთმოყუარებისათვის B. 28 დამკედრა B. ძეა B. 30 შვე C. 32 მრავალმოწყალე მოწყალე C. 33 განანათლნა განათლნის B. 34 მასკლავი B. დაუკურდა B. 36 მოგნი B.

|...ჩუენ* თუით, რომელნი ვიკადრებთ ქებასა და უღირსითა შვე-
სწირავთ ბაგითა**.

A 1

| ვითარ განუ[შობუქელ არს ღმრთეებაჲ შენი, ქბისტე, ნუ განგუა-
შორებ წყალობასა შენსა ჩუენგან] BC I,7.

C 167 v

5 სსუანი

განზრახვით გარდამოსლვასა შენსა მამისა მიერ ჯორცთა შეს-
ხმად შიშით განგესმოდეს შენ ბჭენი ცათანი, წმიდაო ძრიელო.
რომელი იშვე ქუაზსა შინა და ბაგასა დაიდევ, სახუეველითა შენ
[მწყემ]სთაგან ხილვისა არა [დაეფარ]ე. რომელსა გაქებს?) ყოველი
10 სული, შენ [გშუენის გალობაჲ მალალთა შინა] B III,3.

B 6 v

10 [პირველ საუკუნეთა სიტყუაჲ [მამი]საჲ დღეს ქალწულისაგან
ნათლ[ად სოფელ]სა გამოუბრწყინდი, წმიდაო ძრიელო, რომლისაგან
შემრწუნებულ იქმნა ეროდე, და მასკულავისა დად[გრო]მითა შენ
მიგიპყრეს ძღუენი მოგუთა. რომელსა [გაქებს?] ყოველი სული, შენ
15 გშუენის გალობაჲ მალალთა შინა]*** B III,4.

A 1 v, B 7

|დ[ასანი უჯორ]ცოთა ანგელოზთანი დ[ა მთა]ვარანგელოზთა
მ[თ]ავრობანი შენ ძალთა თანა [თაყუანი]ის-გცემენ, წმიდაო,
უკუდარ ს[ულო] [კ]ეშმარიტისა ღმრთის-მ[ეც]ნიერებისაო, რომე-
ლი თაყუანისცემულ ხარ ძისა თანა და თქუენ შორის იდიდების მა-
20 მად. რომელსა გაქებს?) ყოველ[ი] სული, შენ გშუენის გალობაჲ მალალ-
თა შინა] B III,5.

სსუანი

ვიხარებდეთ და ვიშუებდეთ სახიერებასა ღმრთისასა, რამეთუ სათნო-
იყო სიმღაბლს უფალმან მონათათს. ქალწულისაგან ჯორცნი შეისხნა და
25 მის მიერ ჩჩელი იხილეს დაბადებულთა. ამისთვისცა ანგელოზთა დაუკრდა
და აქებდეს პესა მამისა თანა B II,1.

B 6

სიტყუამან დაუსაბამომან განგებულებით ჩუენთვის სათნო-იყო შობაჲ
ქალწულისაგან და, ვითარცა ჩჩელი, მიიწვინა ბაგასა პირუტყუთასა, რო-
ნელმან პირმეტყუელ ყენა პენი კაცთანი. ამისთვისცა ანგელოზთა დაუკრდა
30 და აქებდეს პესა მამისა თანა] B II,2.

გამოუთქმელი და საშინელი, ძმ დაუსაბამოჲ დაუსაბამოსა მამისად,
რომელმან დასაბამაჲ მამისა თანა განაგო თანა-განზრახვითა სულისა წმი-
დისაიო და ჩუენთვის სათნო-იყო შობაჲ ქალწულისაგან. ამისთვისცა ანგე-
ლოზთა [დაუკრდა და აქებდეს პესა მამისა თანა] B II,3.

B 6 v

35 რაჲმას მოგუთა მასკულავისა მიერ ეუწყა შობაჲ მეუფისა (კაც)თაძსა,
|ადმოსავალით მოვიდეს, ძღუენი შენდა შეწირეს: ოქროჲ, გუნდრუკი და მუ-

1 თუთ]ვეთი A. 3 განაშორებ C. 6 გარდამოსლასა B. 7 ძლიერო B. 8 შინა—
A. სახუეველითა B. 9 არამ AB. 12~გამოუბრწყინდი სოფელსა B. ძლიერო B. 13
და—A. მასკლავისა B. 14 მოგთა B. 17 თანა+შიშით B. 18 უკდაო B. 19 ძისა
თანა] ცათა შინა B. თქუენ] ჩუენ B. 24 სიმღაბლეჲ B. მონათათის B.
25 ჩილო B. აზისოკისცა B. დაუკვირდა B. 27 ჩუენთვის B. 28 ჩჩელი B.
პირუტყუთასა B. 29 ამისთვისცა B. დაუკვირდა B. 31 გამოუთქმელი B. ძეჲ B. 33
ჩუენთვის B. ამისთვისცა B. 35 მოგთა B. მასკლავისა B.

* აქედან იწყება A ხელნაწერი. პირველი ფურცელი A-ში ძლიერ დაზიანე-
ბულია. ** იგივე სტროფი იხ. გვ. 72. *** A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

რი. ამისთვისცა ანგელოზთა დაუკვრდა და აქედეს მესა მამისა თანა] B II,4.

სხუანი

ცათა საყდართა, ქერობინთა ზედა მჯდომარჲს, დაუკლებელად სერაბინ-
 აა შენ გიხილა წინაწარმეტყუელმან, წმიდაო ღმერთო, რომელმან დააფუძ-
 ნე ქუეყანაა წყალთა ზედა და ცანი, ვითარცა კამარანი, მოსდრკენ. რომელ-
 სა გაქებს ყოველი სული, შენ გშუენის გალობაჲ მალალთა შინა B III,1.

შენ, რომლისაგან შეიძინიან დაბადებულნი და შეძრწუნებით ძწიედ
 ძალნი ცათანი, წმიდაო ღმერთო, რომელმან საიდუმლოჲ განგებულებისა
 შუნისაჲ შორის მაყლოანსა მას სასხედ გამოაჩინე ცეცხლისა და ჩუენ, შენ
 მიერ განათლებულნი, ვლადლებთ: რომელსა გაქებს ყოველი სული, შენ
 გშუენის გალობაჲ მალალთა შინა] B III,2.

B 7 ოხითაჲ კ^ა ა

ყოველთა დაბადებულთა შემოქმედი ღმერთი, მამისა თანა მჯდო-
 მარეჲ, შენ, ღმრთისმშობელო მარიამ, კორცითა შეგ. რომელი მწყემ-
 სთა ანგელოზთა მიერ ბეთლემს ღმერთი გამოუბრწყინდა და ვარსკუ-
 ლაეისა მიერ მოგუთა ეუწყა და თაყუანის-სცეს მას, ჩუენცა უღირსნი
 ესე, ღმრთისმშობელო, შენგან შობილსა ქრისტესა თაყუანის-ვსცემთ
 და გადიდებთ შენ, კურთხეულო ღმერთო შორის BC.

ფსალმუნი კ^ა ბ

უფალმან მრქუა მე (ფს. 2,7) B. 20
 უფალმან მწყისოს მე და მე არა მკვლდეს (ფს. 22,1) C.

დასადებელი

ადგილსა მწუან (ფს. 22,2) C.

ალელუაჲ კ^ა დ*

შენ თანა არს მთავ ვ ი დ რ ე გშევ შენ** (ფს. 109,3). 25
 მრქუა უფალმან უფალსა²⁾ ჩემსა: დაჯე (ფს. 109,1) BC.

კელთაბანისაჲ

უფალი იშვა ბეთლემს ურბისტანისასა. აღმოსავალით მოვიდეს მოგუ-
 ნი თაყუანის-ცემად ღმრთისა განკაცებასა, საფასეთა მათთა გულსმოდგინედ
 ააღეს, ძღუენი ჰატიოსანი მიუპყრეს: გამოცდილი ოქრო — მუუფესა საუკუ-
 ნესა, გუნდრუკი — ღმერთსა ყოველთასა, ვითარცა [სამისა] ღდასა მკუდარ-
 სა, მური — უკუდავსა მას. ყოველი თესლები მოვედიო, თაყუანის-ვსცემთ,
 რამეთუ ესე არს მაცხოარი ჩუენ ყოველთაჲ B.

B 7 v

1. ამისთვისცა B. 3 მჯდომარეჲ B. 13 მამისა] მისა B. მჯდომარჲ C. 14 მშევ B. რომელ C. 15 ანგელოზისა B. ვარსკლაეისა A, მასკლაეისა B, მასკლვისა C. 16 მოგთა B. მას — A. 17 ქე A. 18 გადიდებთ] გაქურთხევთ B. 19 კ^ა ბ — B. 21 არაჲ C. 24 ალა კ^ა დ] ალელუაჲთ ფსალმუნი ა გ^ი B; ალელუაჲ კ^ა ა გ^ი C. 28 მოგნი B. 29 სასაფასეთა B. 31 დლისა B. მკუდარსა B. 32 უკუდავსა B.

* A-ში „ალელუაჲს“ გასწვრივ აშიაზე მიწერილია: „სამხრად“. ** A-ს მომ-
 დენოდ ერთი ფურცელი აკლია.

სიწმიდის შემოყვანებისაჲ

- რამ-მე შევწიროთ შენდა, ქრისტე? რამეთუ გამოჰნდი ქორცითა, ვითარცა კაცი, ჩუენ შოინს. თითოეულნი, შენგან ქმნულნი, დაბადებულნი, მაღლობით დიდებასა შენდა შესწირვენ: ანგელოზნი — ქებასა, ცანი — მასკულავასა, მოგენი — ძღუენსა, მწყემსნი — საკვრველებასა, სოლო ჩუენ — დედასა და ქალწულსა. რომელი საუკუნითგან დმერთ ხარ, შეგკწყალენ ჩუენ B*.

თითუხსა დამანბარსა კჳ დავით-იაკობისი

დასადამაინი

- 10 უფალო დაღატყავსა კჳ გ
წინაწარმეტყუელთა ქრისტესთა, მოციქულთა და მოწამეთა გუასწავეს გალობაჲ სამებისა ერთარსებისაჲ და მოგუაქცინეს წარმართნი, შეცთომილნი და ზიარებულნი] B I,1.
მოციქულნი, წინაწარმეტყუელნი და მოწამენი ერთბამად მეოხ არიან ჩუენთვის. ქრისტე მაცხთარ, მშკდობაჲ შენი მოჰმადლე ერსა შენსა, კაცთმოყუარე B I,2.
დმრთისმშობელო, სასოო ყოველთა მვედრებელთა შენთაო, შენგან სასოებაჲ გუაქუს, შენგან ვიქადით: შენ ხარ, ყოლად წმიდაო, სასოჲ ჩუენი. მეოხ იყავ შენგან შობილთა მიმართ, მონათა შენთათვის B I,3.

- 20 | აკურთხევდითსა
ცათა ნათელნი ანგელოზთა ერნი გაქებენ შენ, უფალო: ყოველნი [საქმენი უფლისანი აკურთხევდით უფალსა] B I,1.
წინაწარმეტყუელთა, მოციქულთა კრებული გაქებენ შენ, უფალო: ყოველნი საქმენი [უფლისანი] აკურთხევდით უფალსა B I,2.
25 კრებული წმიდათაჲ და სულეები მართალთაჲ, ღირსნი და მდაბალნი, გაქებენ შენ, უფალო: ყოველნი საქმენი უფლისანი აკურთხევდით უფალსა B I,3.

ადიდებდითსა

- 30 გადიდებთ შენ, ქრისტე დმერთო, რომელი მოხუედ სოფლად, იშვე ქალწულისაგან მოწყალე და მქსნელი ჩუენი B I,1.
სუეტთა მიერ ნათელთა მოციქულთა შენთა, რამეთუ | **ღირს იქმნეს მეორედ შობასა] სულისა წმიდისა ზეგ[არდამო კათოლიკე ეკლესიასა] B I,2.

- 35 [ბ]ანითა მით მეორედ შობითა სულისა წმიდისა ზეგ[არდამო კათოლიკე ეკლესიასა] B I,3.

[და] ჩუენ, მგალობელნი [სამებისანი, თაყუანის-ცემით ვედრე-

1 სიწმიდისა B. 4 მასკულავსა B. 5 მოგენი B. საკვირველებასა B. 6 შეგვიწყალენ B. 11 ქესთა B. გუასწავეს + გუასწავეს B. 15 ჩუენთვის B. მშკდობაჲ B. 19 შენთათვის B. 30 მოწყალე B. 34 ზავარდამო B. 36 თაყუანის-ცემით—A. * „ველთაბანისას“ და „სიწმიდისაჲს“ იგივე ტექსტები C-ში შეტანილია წინა დღის განგებაში (გვ. 12), აქ კი შენიშნულია: „ქელთაბანისაჲ და სიწმიდისაჲ უკუანაჲვე სიტყუა“. ** A-ს მე-2 ფურცელი დაზიანებულია, მოხეული აქვს გვერდითი და ქვემო კოდე.

ბასა [შენდა] შევსწირავთ, სულისა წმიდისა, [ზეგარ]დამო კათოლიკე ეკლესია[სა] B I,4.

აქებდითსა ჯ^ა ა

დასავითის თესლისაგან კორციელად გამოსჩნდი, ქრისტე, და სიმდაბლით უწოდე [მოციქულ]თა მძად, რომელ[თა ქადაგეს ად-გომად] შენი. გაქებთ [შენ, რომელმან ალავესე ყოველი სოფელი] B I,1. 5

A 2 v [წინაწარმეტყუელთა გუქადაგეს მოსულაა შენი ქუეყანად, ხოლო მოციქულთა ჭეშმარიტად გუასწა]ვეს შენი საკუირ[ველთ-მო]ქმედებაა. რომელმან გა[ნანა]თლენ ეკლესიანი, [გალობ]ასა შენ-და შევსწირავთ B I,2. 10

B 8 v | [დავითის] მიერ თქმული აღ[ასრუ]ლე, ქრისტე, და ნათესავ[ი-სა მისი]საგან კაცთა გამოუ[ჩნდი], ხოლო მოციქულნი ღირს ჰყვენ[თ] თუალით ხი[ლვად] და კელით მსახუ[რება]დ შენდა. ოხი-თა მათ[ითა აცხო]ვენენ²⁾ სულნი ჩუენნი B I,3. 15

ოხითაა ჯ^ა ა

A 3 ეპა [დიდებული, საკუირველი საღმრთოთა] სიმდაბლისაა, უფ-ლისა და მონისაა, რამეთუ პირველ |*ეწამების ერთგ[ულებით] მო-ნად და კუალ[ად გამო]აჩინებს მამად პირველ სა[უკუნეთა] მისა ღ[მრთისა, რომლი]საგან გამოგუბრწყინდა, კორცნი შეიმოსნა 20 ნა[თესა]ვისაგან ყოლად წმიდისა ქალწულისა, რომლითა ჩუენნი ცხორებითა საუკუნოთა სულნი განანათლნა. ეგრეთ შენცა, სანა-ტრელო, მეგობრებაა მიგემადლა თუისი[სა უფლისა] და მისგან [და]ცვად [მ]ართალი სარწმუნოებაა მოღუაწებითა ეკლესიათა. 25 [ით]ხოვე მეოხებით ქრისტეს ღმრთისაგან [ს]ულთა ჩუენთათუის] ღხინებაა და დიდი წყა[ლობაა] B.

[ფსალმუნნი]

A 3 v | (რამეთუ გან)ადიდა ცხო(რებაა ვი დ რ ე) უკუნისამდე (ფს. 17,51). 30

მოიქსენე, უფალო, დავითი (ფს. 131,1) B. 30

დასადებელი

ცანი (უთხრობენ) (ფს. 18,2).

ვიაზ-იგი ეფუცა (ფს. 131,2) B.

დ გ^ი დასადებელი

ეფუცა (უფალი) (ფს. 131,11). 35

1 ეკლესიასა+შენსა B. 3 ქ^ა ა—B. 4 გამოშჩნდი B. 8 გუქადაგეს B. მოსულა B. 9 შენი—B. საკიირველთ-მოქმედება B. 14 შენდა—B. 18~მიითთა ოხითა B. 18 ეწამების+პოენილად B. 19 გამოაჩინებს მამად გამოამად B. 20 აღმოგუბრწყინდა B. 22 ცხორებითა საუკუნოთა] ცხორებისა საუკუნოთა A, ცხორებასა საუკუნესა B. განანათლენ A. ეგრეთ] ესრეთ B. სანა ტრელო+მოციქულ B. 23 ~ უფლისა თუისისა B. 25 ითხოეთ B. ჩუენთათვის B. 27 ფსალმუნი+ქ^ა გ B. 35 ეფოცა B.

* A-ს მე-3 ფურცელი დაზიანებულია, მოხუელი აქვს კიდე.

[კელთ] აბანიისაჲ კ^ა ა გ^ი

მლ[დელნი] განწმედლინი, მეფენი [და მ]საჯულნი ერთა
თა[ნა თ]აყუნის-სცემენ ძალ[სა ჯუ]არისა შენისასა, უფალო, და
ჩუენ, შენ მიერ განათლებულნი, ვლადებთ და ვიტყუით²⁾: მამაო
5 ჩუენო, რომელი ხარ ცათა შინა, წმიდა არს სახელი შენი, კაცთ-
მოყუარე B.

სხუაჲ

დავითის მიერ წინაწარმეტყუელისა, მეფისა და (მამა)დმთავ-
რისა სიტყუათა, (რომ)ლისა მიერ თქმულთა აღმას(რულე)ბელ
10 იქმე(ნ) ქალწულისაგან შობ(ილ)ი ქრისტე, ღმერთი ჩუენი, წინაა-
თვე | წოდებულ იყავ უფალი უფლებათაჲ, მარჯუენით მამისა თანა
მჯდომარეჲ, ხოლო მეორედ განეცხადე ძედ, შობილი დედისაგან.
განმათავისუფლებელ მექმენ ჩუენ, ყოველთა დამბადებულო უფალო,
ძრიელებითა შენითა მოგუმადლე ჩუენ ადგომამ და ცხორებამ სა-
15 უკუნოჲ.

A 4

| სიწმიდის შემოყვანებისაჲ კ^ა ა

ქორცი უფლისაჲ, სისხლი მაცხოვრისაჲ წინა-დგეს. ზეცისა
ძალნი უხილავად გამსახურებენ, ღალადებენ და იტყუიან კმითა დი-
დებულისა: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო* C.

B 9 C 235

თითუმსა დეკემბერსა კ^ა სტეფანეისი

დასადგამლი

უფალო ღალატყავსა კ^ა ბ

ვადიდებდეთ მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა კსენებასა
ყოლად ქებულისა და პირველმოწამისა შენისა სტეფანეისსა, უფა-
25 ლო B I,1.

| დღეს განწყობანი შემოკრიბნა დიდებულმან საგალობელმან,
წინამძღუარმან მოწამეთა შენთამან, ქრისტე, პირველმოწამემან
შენმან, უფალო, წმიდამან სტეფანე B I,2.

A 4 v

განანათლნა მოწამენი შენმან სიმკნემან, ოდეს წარმართთა მო-
30 უწოდე სიტყუითა, ქრისტეს მსახურო, წინამძღუარო მოწამეთაო,
წმიდაო სტეფანე B I,3.

ანგელოზთა დიდებასა ღირს [იქმნა წმიდაჲ და პირველი მოწამე
სტეფანე, თუაღითა იხილნა ცანი განსუძულნი და მეუფე ქრისტე] B I,4.

შენ ხარ სიქადული მღვდელთაჲ და ყუავილი აბრამეანი. დღეს

3 ძელსა B. და ჩუენ... განათლებულნი] მათ თანა ჩუენცა B. 16 კ^ა ა — B.
17 წინა-დგას C. 18 ღალადებენ — B. იტყუან C. 19 უფალო+დიდება C. 20
თთუესა დეკემბერსა კ^ა] კ^ა-სა B. სტეფანეისი] სტეფანე წმიდისაჲ B. 23 კსენე-
ბისა A. 24 შენისა სტეფანეისსა] შენისასა B. 27 პირველმოწამემან] პირველდია-
კონმან B. 28 შენმან — B. წმიდამან სტეფანე — B. 29 სიმკნემან+წმიდაო სტეფა-
ნე B. —მოუწოდე წარმართთა B. 30 სიტყუითა B. წინამძღუარო B. 31 წმიდაო
სტეფანე — B. 32 მოწამე B. 33 განსუძულნი B. მეუფეა B.

* „სიწმიდისაჲს“ ეს ტექსტი C-ში შეტანილია ჟვრის ამაღლების განგებაში
(C 235r).

განწყებულნი²⁾ კსენებამ პირველმოწამისა შენისა სტეფანეისი, უფა-
ლო, ქებით აღესრულების B I,5*.

გალობათა თვედრობასა კპონე**.

- B 9 v | აკურთხევდითსა კ^ა ა
- A 5 რომელმან ყოველივე სიტყუითა აღასრულა და საცთურისაგან 5
წარმართთამა მიქსნა ჩუენ, ყრმანი აკურთხევდით, მღდელნი უგა-
ლობდით, ერნი უფროისად [ამაღლებლით მას უკუნისამდე] B I,1.
- ქვისა დაკრებიტა და სატანჯველიტა ილუაწა წმიდამან სტეფანე
და მადლობით იტყოდა: ყრ[მანი აკურთხევდით, მღდელნი²⁾ უგალობ-
დით, ერნი უფროისად [ამაღლებლით მას უკუნისამდე] B I,2. 10
- ასპარესსა მას ძლევისასა მკნედ დგა წმიდას სტეფანე და მად[ლო-
ბით²⁾ იტყოდა: ყრმანი აკურთხევდით, მღდელნი უგალობდით, ერნი
უფროისად [ამაღლებლით მას უკუნისამდე]*** B I,4.
- განსაკითხავსა მას ძლევისასა ილუაწა წმიდამან სტეფანე და მად-
[ლობით იტყოდა: ყრმანი აკურთხევდით, მღდელნი²⁾ უგალობდით, ერ- 15
ნი უფროისად [ამაღლებლით მას უკუნისამდე]*** B I,3.

ადიდებდითსა

შენ, რომელი გიხილა ბჭ[ედ ეჭკიველ წინაწამეტყუელ] B I,1.

შემდგომად შობისა და დიდებისა შენისა, ქრისტე, მოწამეთა შენ-
თაა ქადაგი პირველვე იწამა, მოწამეა შენი B I,2. 20

- B 10 | შემდგომად ჯუარცუმისა და ადგომისა შენისა, ქრისტე, მოწა-
მეთა²⁾ შენთაა [ქადაგი პირველვე იწამა, მოწამეა შენი] B I,4.

გუირგუინი ეკლესიათაა შენ ხარ, ქრისტე, და მოწამეთა²⁾, მე-
ოხ გუეყვენით ჩუენთუის, წმიდანო. მო[წამეთა შენთაა ქადაგი
პირველვე იწამა, მოწამეა შენი] B I,4. 25

კურთხეულ არს უფალი, რომელმან გა.

- A 5 v | აქებდითსა კ^ა ბ

გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი ასდევ და ახარე მოციქულთა²⁾,
გუირგუინ ექმენ მარტუილთა, აცხოვენ სოფელი B I,1.

სიწმიდეა შეიმოსე, სტეფანე, ნეტრეულო, პირველდიაკონო და 30
პირველმოწამეო, ანგელოზთა თანაზიარო, მეოხ გუეყავ სულთა
ჩუენთათუის B I,2.

3 დევდრობასა A. 4 კ^ა ა — B. 5 ყოველივე სიტყუითა აღასრულა [სხბრძ-
ნით ყოველივე დამტკიცა B. საცთურისაგან] ნათესავისაგან B. 9 მადლობით [სი-
ხარულით B. 11 ასპარესსა B. მკნედ დგა] მკნდა B. მად [სიხარულით B. 14 მად]
სიხარულით B. 19 შენთა B. 20 პირველვე წინამთე B. იწამა+პირველი B. შე-
ნი+წმიდაა სტეფანე B. 21 წარმსა A, ჭუარცუმსა B ადგომისა [სიცილისა B. 24
გვირგვინი B. ეკლესიათაა შენ ხარ] ეკლესიათა შენთა B. მოწამეთა+შენთა B. 31 მეოხ
გუეყავ სულთა ჩუენთათუის] მეოხ რაე ჩუენთის წინაშე მაცხოვრისა, უფლისა შევე-
დებდისა B.

* B-ში „უფალო დადაყავისას“ მოსდევს „ოხითაჲს“ ორი ტექსტი („დიდე-
ბულო პირველმოწამეო...“, „მკედარო ზეცისა...“), რომლებიც A-ში შეტანილია
ამავე დღესასწაულის ეპისწორავში (იხ. გვ. 26). ** შენიშვნა მიუერთილია A-ს კო-
დეზე. თვედრობის გალობანი იხ. გვ. 108—113. *** A-ში რეფერენის მაგიერ:
„იგივე“.

ვითარცა ჭურითა სათნოებისადათა მაცხოვარმან გუირგუინოსან გყო შენ, პირველმოწამეო სტეფანე, რამეთუ წინა-აუდგე შენ მთავართა და კელმწიფეთა და ქრისტე აიარე და ერსა მას ურჩულოსა არცხუნდი და ეტყოდე: ძეო ღმრთისაო, ნუ შეურაცხავ ამათ ცოდ-
5 ვასა ამას, არამედ შეივედრე სული ჩემი B I,3.

პირველმოწამემან შენმან, უფალო, იხილნა ცანი განხმულნი |*და შენ, მჯდომარეა და[უსაბა]მოასა მამისა თანა. გამოზრ[წყინ]და A 6 პირითა, ვითარცა ანგელ[ოზი], და მოიღო სამძალი [ძლე]ვისაა და გუირგუინი მო[ლუა]წებისაა შენ მიერ, რომელი გა[მოშჩ]ნდი მაცხოვრად ჩუენდა. მი[სითა] მეოხებითა მოჰმა[დლე] ერსა შენსა მშუიდობაა და დ[იდი] წყალობაა B I,4.

ოხითაა ერთი მწ[უხ]რი, ერთი სამხრად: კა [გ] B 9
[დი]დებულო პირველ[მოწამეო] სტეფანე, მიმსგავსე[ბუღ] იქმენ მაცხოვრისა. [იგი] ჯუარცმული იტყოდ[ა]: მა[მაო, შეუნდ- B 9 v ვენ ამათ ცო]დვანი ესე. |და შენ ქვადაკრებული ლალა[დებ]დ: A 6 v უფალო, ნუ შეურაცხავ [ამათ ცოდვასა ამას, რომლი[სა] მიერ მიკსნენ ჩუენ, ქრისტე [ღმერთო], და შეგუიწყალენ ჩუენ** B.

სხუაა დ გ^o

[მკედა]რო ზეცისა მეუფისაო, წმიდაო [სტეფა]ნე, ერისმთა-
20 ვარ იქმენ [მშუიდო]ბისაა და ღმრთეებაა [კერ]პთაა დაჰქსენ და მა- [თი] იგი მძღავრებაა... შეურაცხ-ყავ და აწყც[ა, ერ]სა შორის დიდებულო, ვითარცა გაქუს [კა]დნიერებაა, ქრისტესა ევედ[რე] სულთა ჩუენთათუის*** B.

| ფსალმუნნი კა დ გ^o

25 იქადლოდიან შენ[და]ამი²⁾ ვ ი დ რ ე ჰყავ იგი (ფს. 5,12-13) B.

დასადებელი

(იშ)უებდენ შენდა (ფს. 5,12).

აღელუაა კა...

დაადგ თავსა მისსა [გვრგვნი] (ფს. 20,4) B.

1. [ჭურითა] საჭურველითა B. გვირგვინოსან B. 2 შენ 2^o—B. მთავართა მეფეთა B. 3 ქრისტე B. 4 არცხუნ B. ღმრთისა B. შეურაცხ B. ამათ—B. 8 და 1^o—B. 10 მოი... A. 11 მშუიდობა B. 12 ოხითა... კა გ — B. 13 სტეფანე — B. 14 შეუმღვენ B. 15 ჰალადებ B. 16 შეურაცხ B. 18 სხუა დ გ^o ოხითა კა დ გ^o B. 19 ერისმთავარ + რაა B. 20 მშუიდობისა... დაჰქსენ მშუიდობისა კერპთაა ტაძარი დააბხ B. 21 იგი — B. -ჰყავ B. და — B. ერსა შორის — B. 22 ვითარცა გაქუს კადნიერებაა — B. ევედრე + ცხოვრებად B. 23 ჩუენთათვის B. 24 კა დ გ^o დ გ^o ივე B. 27 შენდა და შენ B. 28 აღელუაა აღ^oთ ფს^oნი B. კა... დ B.

* A-ში მე-6 ფურცელი ძლიერ დაზიანებულია. ** ეს „ოხითა“ B-ში მოთავსებულია „უფალო ლალადყავას“ მოადვენოლ (B9r-v) და შეცდოხით აღნიშნულია: „სხუნანი კა გ“ *** ეს „ოხითა“ B-ში წინ არის შეტანილი, მჭუხრის განებაში (B9v).

A 7 *|ქელთაზანისა კა დ გი

გიხაროდენ უფლისა მიერ, სტეფანე, გურიგუნ-[შემოსი]ლო, მიმსგავსებულო [ან]გელოზთაო, ამის[თუის, რამეთუ] შენ პირველად სწამე ქრისტესს მუფისა [ჩუენ]ისა [ჩუენთუის] და საცთური ურჩ[ულო]თა ჰურიათაა დ[ა]პკსენ. მეოხ გუეყავ სულთა ჩუენთათუის B.

სიწმიდის შემოყვანების[ა], კა ბ გი

ვითარმედ გხა[ლოდით] შენ, [წმიდაო] სტე[ფანე, ქერობინად], რამეთუ შენ [ზედა] განისუენა [ქრისტემან] სერაბინად, რამეთუ სუ[ლითა] ადიდებდი მას | [ან]გელოზად, რამეთუ ჯორცნი [შე]ურაცხ-ყვენ ძალად, რამეთუ შენ [მი]ერ იქმნებიან კურნე[ბა]ნი და უფრო[ა]სად მა[დ]ლნი. მეოხ გუეყავ [ც]ხოროებისა ჩუენისათუის. B.

(თთუის)ა დამეგებრსა კმ პეტრე-(კავ)ლეთაი

დასადამეგენი

უფალო დაღატყავსა კა ა

...ლი... (მოციქულ)ნო უფლისანო (დ)ა ქადაგნო ჭეშმარიტებისანო და საცთურისა დამკსნელნო, რომელი აიარეთ ქრისტე, ღმერთი ჩუენი, (მას ე)ვედრენით ცხორებად სულთა ჩ.

ყოლად ქებულნო წმიდანო მოციქულნო, (რომელ)თა საცთური კერპთაა | დასთრგუნეთ ძალ(ითა) სულისა წმიდისაათა, სარწ(მუ)ნოებაა სამებისა და(ამტ)კიცეთ ყოველთა კიდეთა, ვითარცა (გაქ)უს კადნიერებაა ქრისტესს ღმრთისა მი(მართ).

მართლისა სარწმუნო(ებ)ისათუის, მკნედ მოღუაწენო, (ჯორცითა) (ი)ვნ(ეთ), ვითარცა მკნეთა მკედართა ქრისტესს ღ(მრთის)ათა და ერ(ისთავთა) მარადის ს(ათნ)ო-ეყვენით. ილუაწეთ აწცა ეკლ(ესი)ათათუის კეთილად ზრუნვით(ა), დაცვად მის(ა) თქუნენ მიერ..., წმიდანო მოციქულნო.

გალობათა ათენაგენასა კხოვენ**.

კურთხეულარსა (კა) ა

A 8 v |... (გ)ანამრიელენ, ქრისტე, წმიდანი (მოციქუ)ლნი შენნი დადგრომად ... ბელად სატანჯველა(დ) გამოცდილებასა ერსა ... თა შენთა, ქრისტე, სატანჯვ... (შ)ეურაცხ-ყვენ... ნა შენისა სასუ(ფევ)ელისაათა... ადები...

წმიდათა მოციქულთა ას(წავეს) სოფელსა დიდებაა წ(მიდისა) სამებისა ერთარსებისა და ეტყოდეს: კურთ(ხეულ)..

2 სტეფანე + ნეტრეულო B. 3 ამისთვის B. 4 ქეს B. 5 ურიათა B. გუეყავ B. ჩუენათუის B. 7 კა ბ გი — B. 8 ვითარჲ B. 10 სულითა აღოდებდი... ძალად ქორცი შეურაცხ-ყვენი ანგელოზად, რამეთუ დაუცხოველად კმსახურობდი მას ძალად B. 11 იქმნებიან + საკვირველნი B. კურნებათანი B. 12 უფროსდა B. მეოხ გუეყავ ცხორობისა ჩუენისათუის მეოხ-იყავ სულთა ჩუენთათუის B.

* A-ში მე-7—მე-8 ფურცლები ძლიერ დაზიანებულია. ** ათენაგენობის გოლბანი იხ. გვ. 256—259.

აკურთხევდითსა

გა(ლობათ)ა შენდა შესწირვიდეს მოციქულნი სატანჯველსა შინა... (ლაღადე)ბდეს და იტყოდეს: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი (უფალს)ა.

5 | უქადაგეს მოციქულთა ყოველსა სოფელსა სახარებაჲ სასუფეველისაჲ დიდებად და სიტყუად: აკურთხევდით [ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა].

A 9

იხარებდეს მოციქულნი, ღუაწლსა შინა მოსაგებელსა რაჲ ხედიდეს, და გალობით [იტყოდეს: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა].

10

ადიდებდითსა*

| შენ, ყოლად ქებულო და უბი.

შენ, ზეცათაო და დიდებისა მეუფეო, რომელი აგიარეს წმიდათა მოციქულთა და მიიღეს გუირგუინი ძლევისაჲ, გა(ლობით) გადიდებთ).

15

A 9 v

შენ, რომელმან ადიდენ წმიდანი მოციქულნი და კადნიერებაჲ მიანიჭე მათ მეოხებად ჩუენდა, გალო(ბით გადიდებთ).

მოციქულნი უფლისანო, რომელთა გაქუს სარწმუნოებაჲ შეურყეველი, ძალი მაღლით შეგიმოსიეს და წარმართნი საცთურისაგან ღმრთისმსახურებასა მოაქციენით. აწ მეოხ გუეყვენით ცხოვრებად სულთა ჩუენთ(ათუის).

20

| აქებდითსა

მეოხ გ.

გინაროდენ, მოციქულნი, უფლისა მიმართ, რამეთუ ღუაწლი კეთილი მოიღუაწეთ და წინა-აუდევით მეფეთა და მძლავრთა სძლეთ. ცეცხლსა და მახუილსა არა ჰრიდეთ. მკეცთა მიმართ ველურთა შეიჭამებოდეს ჯორცნი თქუენნი. ქრისტესა ანგელოზთა თანა ქებასა შესწირვედით. ზეცისა გუირგუინი მიიღეთ, ითხოვეთ მონიჭებად მშუიდობაჲ სოფელსა და დიდი წყალობაჲ**.

30

აკურთხეულ არს უფალი, რომელმან განაძრიელნა წმიდანი მოციქულნი ძლევედ საცთურსა ძლევისასა.

A 9

ოხითაჲ (ფ)საღმუნი, კელთაბანისაჲ — ყოველი ათენაგენასა კპოო***.

26 არაჲ A. მიმართ (ასე) A.

* A ხელნაწერში „ადიდებდითსა“ მოსდევს „აქებდითსას“. ამ შეცდომაზე მიუთითებს გადამწერის შენიშვნა: „ზემო დამირჩეს და ქუემო დაეწერენ, ღედაჲ აღქატი იყო“ (A, 9r) ** ამ სტროფის გასწვრივ იკითხება რამდენიმე სიტყვა, რაც კიდევ ერთი სტროფის დასაწყისს უნდა წარმოადგენდეს: „გან[ს]დიდ[ე]ნით, წმიდანო მოციქულნი[ო], თქუნ“ *** A-ს ეს შენიშვნა აშაბუა მიწერილი (9v).

A 18 v

**| თთუჲსა ღმრთებრისა კთ იაკობ მოციქულისაჲ და
იოანე მახარებელისაჲ*
დასადებელი**

უფალო ღალატყავსა ჳა დ

რომელი მიუწოდომელისა ბუნებისა ღმრთეებისაჲსა იქმენ მახარებელ და ქადაგ ჳეშმარიტისა განკაცებისა, რომელი ორთაგან ბუნებათა ერთი ძეა და უფალი, ქრისტე, ღმერთი ჩუენი, იქადაგა შენ მიერ, პატიოსანო მოციქულო, რომლისაჲცა მკერდაა მიეყრდენ და გამოიხუენ მიერ საუნჯისაგან სიმდიდრისა სირღმენი სარწმუნობისანი | მიცემად ჳეშმარიტთა მოწაფეთა, მას ევედრე, სანატრელო, ცხორებად სულთა ჩუენთათუის.

A 19

რომელი გამოუტემელთა საიდუმლოთა იქმენ მსახურ და საძინელისა ზილვისა ზიარ მთასა მას ჴედა წმიდასა, დიდებულ მოციქულო, რომლისათუისცა აუთქ უფალსა შენსა უქცეველად სასმელი ზისი შესმად, ესე თუით სიკუდილი მისთუის, ამისთუისცა მახუილი ეროდეასი მიითუალე ქედსა შენსა, რამეთუ ისწრაფდი მისლვად უფლისა თუისისა, რომელმან მოგცა შენ გუირგუინი ძლევისაჲ. მას ევედრე, სანატრელო, ცხორებად სულთა ჩუენთათუის.

ონითა და გალობათა დასადებელი ყოველი მოციქულთაჲ ამსახურო, ათენასა კპოვო**.

A 19 v

| ს ა მ ხ რ ა დ

უსაღმუნი ჳა ბ

ყოველსა ქუეყანასა (ფს. 18,5).

დასადებელი

ცანი (ფს. 18,2).

ალელუაჲ ჳა ბ

ყოველთა წარმართთა (ფს. 46,2).

ქელთაბანისაჲ ჳა დ

მოციქულნო და მოწამენო ქრისტესთა მათ ვნებათანო და მერმისა მის გამოჩინებისა დიდებისა ზიარნო, არა თუ სიბრძნისა ჴლაპართა შეუდეგით და გუეწყა თქუენ უფლისა იესუ ქრისტეასი მოსლვაჲ და ძალი, არამედ თუითმხილველ იქმნენით მისსა მას დიდებასა, რომლისათუის აწცა ნუ დასცხრებით მეოხებად ჩუენდა, ვიდრემდის დღეა განათლდეს და მთიები გამობრწყინდეს გულთა შინა ჩუენთა.

23 ყოველს A. 29 მწჳწნო A. 30 არაჲ A. 33 ედს A.

* A-ში დღესასწაულთა კალენდარული რიგი დარღვეულა — იაკობ მოციქულისა და იოანე მახარებლის დღესასწაული მოთავსებულია 1 იანვრის მღვდელთ-მოძღვართა და 6 იანვრის ვანცხადების დღესასწაულება შორის (ამაზე მიუთითებს ვადაძეურის შენიშვნა: „დეკუმბერსა კთ იოანეასი და იაკობისი დასადებელი ვანცხადებასა წინა კპოვენ“ A 9v). გამოცემაში აღვადგინეთ დღესასწაულთა სწორი რიგი. ** ათენაგენობის საგალობლები იხ. გვ. 256—260.

სიწმიდისაჲ კ^ა დ გ^ი

ანგელოზთა ერნი შენდა დიდებასა შესწირვენ — ალელუა. რო-
მელმან აცხოვნა ძენი კაცთანი — ალელუა. და ჩუენ ქუეყანისანი,
ქსნილნი საცთურისაგან, ვითარცა ერთითა პირითა ვიტყუით: ალე-
5 ლუა.

| დასადებელი მღვდელთმოდლუართანი თთუისა იანვარსა A 9 v, B 12 v,
მრთსა* C 119

უფალო ღალატყავსა კ^ა ა გ^ი

ღირსნო მღვდელთმოდლუარნო, წმიდასა საკსენებელსა | თქუენ- A 10
10 სა გალობით და მადლობით აღვასრულებთ, რამეთუ თქუენ ქრის-
ტეას მონანი ხართ ჭეშმარიტნი. კადნიერებაჲ გაქუს, მეოხ გუეყ-
ყენით სულთა ჩუენათუის BC I, 1.

| ღირსნო მღვდელთმოდლუარნო, ეკლესიათა იყვენით დიდება და C 119 v
15 მღვდელთმოდლურებისა — სიქადულ და ღმრთისა მიერ უბრალოდ მი-
ხუედით ნათელსა მას დაუსრულებელსა. ამისთუისცა ერსა შორის
წმიდათასა განისუენებთ, ნეტრეულნო BC I, 2.

ღირსნო მღვდელთმოდლუარნო, ყოველსა ქუეყანასა განჯდა
კმაჲ სათნობათა თქუენტაჲ. ეშმაკათასა სძლეთ სიმრაველსა, ანგე-
ლოზთასა მიეწიფენით კრებულსა, | ლუაწლი თქუენი სიმცნით მოი- A 10 v
20 ლუაწეთ. კადნიერებაჲ გაქუს, მე[ოხ გუეყენით სულთა ჩუენათუ-
ის] BC I, 3.

ეპა, წმიდანო მღვდელთმოდლუარნო, ყუავილ-გარდაფენილ-ა
საკსენებელი თქუენი და ბრწყინვალე არიან ძუალნი თქუენნი, გა-
ნათლებულ არიან საყოფელნი თქუენნი და თქუენ მარადის გიხარის.
25 მოიკსენენით²⁾ სულნიცა ჩუენნი წინაშე ღმრთისა, ნეტრეულნო B I, 5.

ღირსნო მღვდელთმოდლუარნო, ყოველი საცთური კერძთაჲ დაჰკსენით
და ცხოვრებისა საუკუნოჲსა | მომატყუებელ ჩუენდა იქმნენით. წარმაჰელთ
ჩუენ თაყუანის-ცემად სამებასა ერთარსებასა. ეშმაკთა განასხამთ, სნეულთა
განჰკურნებთ, სოფლისა ზღუდენო და ჩუენ ყოველთა მორწმუნეთა შემწენო
BC I, 4**.

6 დასადებელი მღვდელთმოდლუართანი თ^ა იანვარსა ერთსა | თ^ა იანვარსა
ა წმიდისა ბასილისა B. 10 და | A. ქრისტეს BC. 11 გუეყენით | იყენით BC.
12 სულთა ჩუენათუის | ჩუენთეს BC. 14 მიერ | მომართ AC. 15 ამისთესცა BC.
18 თქუენტაჲ ა ამისთეს (ამისთესცა C) ეათა შინა მოიგეთ სასიციელი შრომათა
თქუენტაჲ BC. 19 მიეწიფეთ B. 22 წმიდაო B. მღვდელთმოდლუარნო | ბასილი B.
ყოველი-გარდაფენილა A. 23 თქუენი | შენი B. თქუენნი | შენი B. 24 თქუენნი |
შენი B. თქუენი | შენი B. 25 მოიკსენით A. 27 ცხოვრებისა საუკუნოჲსა | ცხოვრება-
სა მას საუკუნესა C. მომატყუებელ | მომტევებელ C. იქმნენით B.

* C-ში ეს ღლესასწაული მოთავსებულია დიდმარხვის მეექვსე ხუთშაბათის
მწუხრის დასდებლების შემდეგ სათაურით: „სხუანი მღვდელთმოდლუართანი კ^ა
ა გ^ი. ** C-ში მღვდელთმოდლუართა „უფალო ღალატყავსასა“ და გალობანს შო-
რის მოთავსებულია დიდმარხვის მეექვსე ხუთშაბათის „ოხითა“ — „სიადუმლო-
სა ვნებისა შენისასა...“, იხ. გვ. 159.

უგალობდითსა კ^ა ა

ფარა.

C 120 v ვითარცა შემამკობელთა ბრწყინვალედ ეკლესიათა | სარწმუნოები-
თა, და აწცა ოხითა მათითა აცხოვნენ სულნი ჩუენნი BC I,1. 5

A 11, B 13 | წვალეზა დათრგუნეს მღვდელთმოდლუართა შენთა, ქრისტე,
და მართლითა სარწმუნოებითა ეკლესიამ შეამკვეს და სამებისა
ერთარსებად დიდებად ასწავეს BC I,2.

სატანჯველთა და მკეცთა მიერ ჯორცნი განალინეს მღვდელთმოდ-
ართა. სისხლნი მათნი დასთხინეს და მტკიცედ მოლუაწებითა ქრის- 10
ტეასთუის მოწყდეს და მის თანა მკუიდრ იქმნეს B I,3; C I,4.

სატანჯველთა და მკეცთა მიერ ჯორცნი განალინეს მღვდელთმოდ-
ლუართა, ღალადებით იტყოდეს: უგალობდეთ უფალსა³⁾, [ჩამეთუ დიდ-
ნით დიდებულ არს] B I,4; C I,3.

მოიხილესა

A 11 v | მოიხილე, ცაო³⁾, და ვიტყო[დიო და უფროასად უგალობდეთ დებრ- 15
ასა] BC I,1.

დაიცვენ შენნი მოსაენი მეოხებითა მღვდელთმოდლუართა, ქრის-
ტე, [დებრთ³⁾ ჩუენო] BC I,2.

მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან [გ]ანადიდა დღეს 20
ქუეყანასა ზედა საქსენებელი ღირსთა მღვდელთმოდლუარ[თა²⁾ მის-
თა] BC I,3.

დიდება შენდა, დიდება შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რომელ-
მან სრულ-ჰყავ მღვდელთმოდლუართა შენთა შრომად კეთილისა და 25
მათ მიერ შეცთომილნი სარწმუნოებად მოგუაქციენ B I,5.

დიდება შენდა, დიდება შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რო-
მელმან სრულითა სიბრძნითა აღავსენ მღვდელთმოდლუარნი და მათ 30
მიერ ეკლესიამ შეამკვე სარწმუნოებითა B I,6.

C 121 | ღიბნო მღვდელთმოდლუარნი უფლისანო, მეოხ იყენით ცხოვრებად 30
სულთა ჩუენთათს BC I,4.

A 12 | განმლიერდასა

განმაძრიელე მე, ქრისტე, რომელმან მღვდელთმოდლუართა საქსე-
ნებელი განაბრწყინვე, რამეთუ არა[ვინ არს წმიდა შენსა გაბჰე, უფა-
ლო] BC I,1.

სარწმუნოებითა კეთილად მსახურებისათა ღირსთა მღვდელთ-

1 უგალობდითსა] ცხკრად მღვდელთმოდლუართანი. უგალობდითსა C. 3 პატივ-
ესცემდეთ B, პატივ-ესცემდეთ C. 5 ოხითა] მეოხებითა BC. აცხოვნეს A. 7 და 2⁰—
B. 9 ღირსთა — BC. 10 და — BC. ქრისტესთს BC. 11 მკუიდრ] მკედრ B] ღირს
C. 12 გ^ანალინეს A, განილინეს B, განლინეს C. მღვდელთმოდლუართანი B,
მღვდელთმოდლუარნი C. 13 ღალადებით იტყოდეს] ღალადებდეს და იტყოდეს BC.
18 დაგკევენ BC. მღვდელთმოდლუართა + შენთათა BC. 20 დღეს — BC. 21 ზე-
და — AC. მღვდელთმოდლუართა B. 24- ჰყენ B. შენთა — B. 29 უფლისანო +
დაუცხრომლად C. გუეყენით C. 30 ჩუენთათს] ჩუენთა B. 32 განმაძრიელე]
განმაძრიერებელ მექმენ BC. 33 განაბრწყინე C, გამოაბრწყინე B.

მომღუართა აღავსეს სოფელი და ანგელოზთა თანა იხარებენ შენ მიერ, მეუფისა ქრისტესა BC I,2.

შეამკვნეს კეთილად მსახურებითა ღირსთა მღდელთმომღუართა ყოველნი ეკლესიანი სამებისა ერთარსებისა დიდებითა ღმრთისა ჩუენისაათა BC I,3.

უფალო მესმასა

გამოუბრწყინდა მაღლი შენი მღდელთმომღუართა და სოფელი განანათლეს სარწმუნოებითა. მეოხებითა მათითა აცხოვნენ სულნი ჩუენნი BC I,1.

10 | სულითა წმიდითა გამობრწყინდეს მღდელთმომღუარნი, დას-
ცეს წვალებამა და სარწმუნოებამა კეთილად მსახურებისა მორწმუნეთა დაუმტკიცეს BC I,2.

A 12 v,
C 121 v

15 სამებისა ერთარსებისა დიდებითა ღირსნი მღდელთმომღუარნი განათლდეს, რომლისათვის აწცა გამობრწყინებულნი მეოხ არიან სულთა ჩუენთათვის BC I,3.

ღამითგანსა

ღამითგან ავიმსთობთ, შენდა დიდებასა შევსწირავთ, მაცხოვარ, | ღირსთა მღდელთმომღუართა შენთასა. მათითა მეოხებითა აცხოვნენ სულნი ჩუენნი BC I,1.

B 13 v

20 | ნათლად გამობრწყინდეს ცხოვრებისად ღირსნი მღდელთმომღუარნი შენნი და სოფელი განანათლეს მართლმადიდებლობისა სარწმუნოებითა შენისა ცხოვრებისაათა, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო BC I, 2.

A 13

C 122

25 მეოხებითა, ღმერთო ჩუენო, ღირსთა მღდელთმომღუართა შენთათა შენდობამა ცოდვათამ მოგუზადლე სულთა ჩუენთა, რომელნი გაქებთ შენ, მხოლოო, მრავალმოწყალო BC I,3.

ღალატყავსა

30 შეამკვეს ეკლესიამა შენი სარწმუნოებითა, ქრისტე, წმიდათა მღდელთმომღუართა დიდებად ძეი ღმრთისამა, თანაარსი, სულით წმიდითურთ ერთი ღმრთე[ე]ბამა B I,2; C I,1.

| სარწმუნოებით განმკნდეს მღდელთმომღუარნი შენნი, ქრისტე. ერსა ასწავეს არა რიდებად კორცთამა შენ ვნებულისათვის და საცხოვრებლად სულთა ჩუენთათვის B I,3; C I,2.

A 13 v

მეოხებითა მღდელთმომღუართა შენთაათა გევედრებით შენ,

1 და — BC. 2 მეუფისა ქრისტესა] მეუფეო ქრისტე ღმერთო ჩუენო BC. 4 ერთარსებასა A. დიდებითა] დ'ზსა ქრისტეს B. 5 ჩუენისა B. 8 აცხოვნენ სულნი ჩუენნი] ატ'ჩნი A. 13 სპ'ზსასა B. 14 რომლისათეს B, რომლისათესცა C. გამობრწყინებულნი] განბრწყინილნი C. 15 სულთა C. ჩუენთეს C. 17 ავიმსთობთ BC. მაცხოვარ+საქსენებელსა BC. 18 მათითა მეოხებითა + მც'ხრვრ B, ~ მეოხებითა მათითა C. 22 ცხოვრებისაათა] ცნობისაათა BC. 25 მოგუზადლე] მგ'ნიქე B. 28~ქრტი სარწმუნოებითა B. 29 დიდებად + შენდა BC. ძეი ღმრთისამა] ძედ ღმრთისა B, ძწ ღმრთისამა C + და BC. თანაარსით BC. 30 ერთი — C. 31 სარწმუნოებითა BC. გ'ჰნდეს A, მ'ჰნდეს BC. 32 ასწავეს] არწმუნეს BC. კორცთა BC. ვნებულისათეს BC. და — B. 33 ჩუენთათეს C. 34 შენ — BC.

მაცხოვარ, შენდობა ცოდვათა მოგუმაღლე სულთა ჩუენთა, რომელნი გიგალობენ შენ თანა მამით და სულით წმიდითურთ B I,4; C I,3.
ვლად-ყავ ჭირსა ჩემსა მოწყალისა მიმართ B I,1.

კურთხეულარსა

რომელი მაყოფანსა შინა გა[მოჩნდი ცეცხლითა ჩუელისმდებელ] 5
B I,1.

C 122 v

წვლებისა ნისლი წმიდათა მღვდელთმოდლუართა განაქარვეს, სა[რწმუნოებითა ერი დაამტკიცეს. კურთხეულ ხარ²⁾ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] B I,2; C I,1.

A 14

| კორცნი მათნი მკეტთა მისცენს მღვდელთმოდლუართა, ღუაწლსა 10
შინა უხაროდა, ღალადებდეს²⁾ და იტყოდეს: [კურთხეულ ხარ შენ³⁾, უფა-
ლო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] B I,3; C I,2.

სატანჯველსა და ცეცხლსა ღირსნი შენნი მღვდელთმოდლუარნი, წამებულნი შენთუის, მაცხოვარ, დაუცხრომელად მენ გიგალობდეს, ღალადებდეს და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო³⁾ მა- 15
მათა ჩუენთაო] B I,4; C I,3.

მეოხებითა, ღმერთო, წმიდათა მღვდელთმოდლუართა შენთადათა შუგუიწყალენ მონანი შენნი, რომელნი სარწმუნოებით შენ ყოვლითა გულითა გიგალობთ: კ[ურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენ- 20
თაო] B I,5; C I,4.

სამებისა ერთარსებითა წმიდათა მღვდელთმოდლუართა განანათ-
ლნეს მორწმუნენი მართლმადიდებლობითა დიდებად. კ[ურთხეულ ხარ³⁾
შენ, უფალო²⁾, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] B I,6; C I,5.

აკურთხევედითსა

გალობასა შენდა შესწირვიდეს მღვდელთმოდლუარნი სარწმუნოე- 25
ბასა მართლმადიდებლობისასა, აგამალეებდეს და იტყოდეს: აკ[ურთ-
ხედიო ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა] BC I,1.

A 14 v,

C 123

| მკეტთაგან არა შეძრწუნდეს მძუინვარებისა მღვდელთმოდლუარ-
ნი, იწამნეს მენედ, აგამალე[ბდეს და იტყოდეს: აკურთხევიდით³⁾ ყო-
ველნი საქმენი უფლისანი²⁾ უფალსა] BC I,2. 30

B 14

| სარწმუნოებად მართლმადიდებლობისად მღვდელთმოდლუართა ეკ-
ლესიასა მიუბყრეს და გალობით [იტყოდეს: აკურთხევიდით²⁾ ყოველნი
საქმენი უფლისანი უფალსა] BC I,3.

სამებასა ერთარსებასა მორწმუნენი უგალობდეთ, მამასა და ძესა და
წმიდასა სულსა B I,4. 35

2 გიგალობთ BC. 3 მიმართ B. 7 წმიდათა — BC. მღვდელთმოდლუართა +
შენთა B. განაქარვეს + და BC. 8 სარწმუნოებასა B. 10 მღ[თლ-]A | მღვდელთ-
მოდლუარნი B. 11 შ[ნი] B. უხაროდა, ღალადებდეს | უხაროდა და გ B, უხაროდა
და გალობით გიგალობდეს C. და იტყ A) — C. 13 ღირსნი + წმიდანი B. 14 შენ-
თეს BC. დაუცხრომელად A. შენ გიგალობდეს — BC. 15 გიგალობდეს C. და
იტყოდეს — BC. 17 ღმერთო — BC. შენთადათა + გვედრებით C. 18 შეგუწყალენ
BC. მონანი შენნი — BC. ~ შენ სარწმუნოებით C. 19 გიგალობთ | გიგალობდით
BC. 21 ერთარსებითა | ერთარსებისა სარწმუნოებ[სა] B. 22 მართლმადიდებლობით
B, მართლმადიდებლობისა C. 26 აგამალეებდეს და | და გალობით BC. 28 მკეტ[გ]
A. არაა ABC. მძუნვარებისა C. მღვდელთმოდლუარნი | მღ[ლთმოდლუარნი] A. 29 აგა-
მალეებდეს და | და გალობით BC.

ადიდებდითსა

შენ, ზეცისა ბჭეი, [კარავი სიწმიდისაჲ, რომელმან ღმერთი შევ და ქალწულადვე და] * B I,1.

- 5 რომელმან გამოაჩინა სოფელსა წმიდანი მღდელთმომღუარნი განმანათლებლად სულიერად და მათ მიერ ეკლესიაჲ შეამკო, ვადიდებთ B I,3; C I,1.

ნათლითა ეკლესიაჲ შეამკვეთ, წმიდანო მღდელთმომღუარნო, ერსა არწმუნეთ ყოვლითა გულითა ქადაგებად სამებისა ერთარსებაჲ B I,3; C I,2.

- 10 ასწავებდით მართლმადიდებლობითა და კაცნი საცთურისაგან მოაქციენით, წმიდანო მღდელთმომღუარნო, სარწმუნოებითა კეთილად მსახურებისაჲთა ეკლესიაჲ შეამკვეთ B I,4; C I,3.

აქებდითსა კ ა ა

- 15 |წმიდათა მღდელთმომღუართა საკსენებელსა მოვედით, ერნო, ვაქებდეთ გალობითა და შესხმითა სულიერითა ქადაგათა მადლისათა, |მნათობთა სოფლისათა, წყაროთა სამარადისოთა, რომელთაგან აღმოგუიციენდების მორწმუნეთა კურნებაჲ. ამათითა მეოხებითა მშუიდობა ყავ და აცხოვნენ სულნი ჩუენნი BC I,1. A 15 C 123 v

- 20 წმიდანო მღდელთმომღუარნო, თქუენ აწ ცათა შინა იქცევით. ეჲა საღმრთონო მღდელობისა თავნო, ანგელოზთასა ხედავთ საყოფელსა და ნეტართა კაცთა დიდებასა, დიდად შუენიერებასა. მათ თანა მაცხოვრისა წინაშე მდგომელნო, მეოხ გუეყვენით, ღირსნო, ცხოვრებად სულთა ჩუენთათუის B I,2; C I,3. C 124

- 25 |წმიდანო მღდელთმომღუარნო, საკუირველთ-მოქმედნო ღმრთისანო, რომელნი სათნოთა მოქალაქობითა გამობრწყინდით და მნათობ სოფელსა ექმნენით, ევედრენით მაცხოვარსა და მეუფესა ქრისტესა მონიჭებად სულთა ჩუენთა მშუიდობაჲ და დიდი წყალობაჲ B I,3; C I,2. A 15 v, C 123 v

სხუანი კ ა დ გ ი

- 30 დიდნი მღდელთმთავარნი, ნებისყოფელნი ქრისტესნი, შემამკობელნი ეკლესიათანი, ბრწყინვალენი მნათობნი სოფლისანი, წმიდანი მღდელთმომღუარნი, ღირსებისა კრებულნი, ღუაწლსა შინა მკნენი, საკუირველთ-მოქმედნი, რომელთამე მახუილნი შეკრნეს, რომელთამე დაუყვნეს | მკვეცთა პირნი მათნი, რომელთა აგზებული იგი ცეცხლი უწყსოასა მის საცთურისაჲ სარწმუნოებითა დაშრიტეს, რომელნი აწ ცათა შინა სუფევენ და მეოხ არიან ცხოვრებად სულთა ჩუენთათუის B II,1. A 16

2 ბჰმ B. 8 ქადაგებად — B. ერთარსება] ერთ B. 10 მართლმადიდებლობით B. 16 ~ მნათობთა სოფლისათა, ქადაგათა მადლისათა B. რომელთაგან + დაუცადებულად BC. 17 აღმოგუიციენდების BC. მათითა B. 18 მშკობაჲ C. ყავ+ღმერთო C. 20 ჰხედავთ B. 21 დიდებასა + და BC. 22 მდგომელნი | მდგომნი C. გუეყვენით იუვენით B. ღირსნო ცხოვრებად — B. 23 ჩუენთათეს BC. 24 საკურველთ-მოქმედნი C. ღირსნო | ქრისტესნო BC. 24 სათნოთა] უბოძოთა B. გამოპბრყინდით C] გამოშჩნდით B. 26 სოფლისა C. 27 ქრისტესა B. სულთა — B. ჩუენთა B. მშკობაჲ C] შენდობაჲ ცოდვათა B. 32 ხირსებისა A. 33 მახ:ლნი B. 36 ცხოვრებად — B.

* ამ სტროფის სრული ტექსტი იხ. გვ. 285.

ჭემმარიტი მოქალაქობა ღირსებისა გულსმოდგინებითა მწი-
რობისა ამის ცხოვრებისა სარწმუნოებით აღასრულეთ, წმიდანო
მღელთმოდლუარნო, რომელთა მოციქულთა მწრაფლ ქადაგებული
ეკლესიათა მიერ სოფელსა დაამყარეს მართალი სარწმუნოებად, სა-
მებისა ერთარსებად თაყვანის-ცემად ერსა ასწავეს. მათითა მეო-
ხებითა, მაცხოვარ, მონებისაგან მტერისა იქსენინ სულნი ჩუენნი,
გვედრებით B II,2.

A 16 v,
B 14 v

| რომელნი წვალებასა წინა-აუღევით და მწრაფლ მოაქციენით,
საცთური დაჰქსენით, რამეთუ გაქუნდა მახუილი სულისა თანა-
შემწედ და ბრძოლად მტერისა მიმართ სახითა ჯუარისაათა, წმი-
დანო მღელთმოდლუარნო, შეუშფოთებელსა მართლმსახურებისა
რჩულის-ღებასა, ვითარცა საფასესა, ქველისმოქმედებისათვის გა-
ნუყოფდით ყოველსა კაცსა, ეკლესიათა ილუწიდით. აწცა ევედრე-
ნით მაცხოვარსა და ღმერთსა, რათა იქსნეთ სულნი ჩუენნი მონე-
ბისაგან მტერისა, წმიდანო მღელთმოდლუარნო B II,3.

A 17

| *მწყემსო სულიერნო, [სამწყისოთა მიერ ქრისტეისთა გა-
[მორჩე]ულნო, რომელნი საღმრთო[სა მას] ტაბლასა წინა-განწ[ე-
სებით] ზედამდგომელ და მაკურთ[ხე]ველ იქმნენით, წმიდანო
მღელთ[მოდლუარნო], ესე უკუდავი და ცხოველს[მყო]ფელი საიდუმ-
ლოა თქუენ [მი]ერ მოძღურებითა შეწყყნარებად [ერ]სა ასწავეთ
ეკლესიასა შ[ი]ნა, რომელსა მოვიღებთ წინამდებარესა ამას ზედა
განმწმედელსა ლოდსა შეწყენითა სულისა წმიდისაათა. ღირსმცა
ვართ ჩუენ ყოველნი ერთობით ყოველსა ჟამსა B II,4.

სხუანი კ^ა დ გ^ი

A 17 v

შუენის სახლსა მშუიღობისასა ქონებად მღელთმოდლუარი,
(წმიდა), | (შ)ემოსილი, გულისხმისმყოფელი მადლისა... (მორწ) -
მუნეთა მდიდართა (მიმა)რთ მიმნიჭებელი კე(თილთ)ა საქმეთა, ხოლო
გლახაკთა (აქუ)ს მკურნალი უძრუ(ღებ)ათა მათთა, მათ მიერ (მო) -
ჰმადლე ერსა მშუიღ[ობა]ა და დიდი წყალობაა.

(ღირ)სნო და სათნონო ღმრთისანო, (წმიდან)ო მღელთმო-
ძლუარნო, გამობრწყინდეს საქმენი თქუენნი კეთილნი უფროდს
მზისთუალისა ბრწყინვალისა, რამეთუ დასლვამან მზისამან დღეა
ღამედ დაადგრინის, ხოლო დასავლით მოძღურებითა თქუენითა
ბნელსა შინა ნათელი გამოუბრწყინდა სოფელსა. რომელსა გაქუს
კადნი(ერებად).

2 აღასრულეთ წმიდანო მღელთმოდლუარნო აღასრულეს წმიდათა მღელთ-
მოდლუართა B. 4 დაამყარეთ B. 5 ერთარსებისა B. 8 წინა-აუღევით B. 9 თანა-
შემწე B. 10 ბრძოლა B. 11 მართლმსახურებისა მართლმადიდებლობისა B. 12 ქვე-
ლისმოქმედებისა B. 13 კაცსა ერსა B. აწცა ევედრენით... მღელთმოდლუარნო
ქრისტეს ღმრთისა ჩუენისა, პატივცემულნო და ზეცისა ომებისა მკადრნო, მეოხ
გუეყენით სულთა ჩუენ B. 15 მტერის A. 16 მიერ] მათთვის B. ქრისტეისათა
ქრისტესათა მის მიერ B. 19 უკდავი A. 20 ერსა — B. ასწავეთ + მორწმუნეთა
B. 22 გმწმედლსა A. 23 ~ ერთობით ყოველნი B. 25 მშბა A.

* A-ს გე 17 ფ. დაზიანებულია, შიხვეული აქვს კიდე.

| სსუანი კ^ა ბ

ეპა, წმიდანო მღვდელთმომღუარნო, წმიდად შემოსილნო, თავნი თქუენნი სიყრბითგან, თავნი თქუენნი სიჩრითგან სიწმიდესა მისცენით] C II,1.

- 5 კელნი თქუენნი იყვენეს მოქმედ ეკლესიათა. ბაგენი თქუენნი იყვენეს კამოთქუეულ მცნებათა, განმყოფელ მადლისა] C II,2.
 შრომის მოყუარე იყვენით, წმიდათა მოციქულთა მიმსგავსებულ იყვენით, წინაწარმეტყუელთა, წმიდათა მოწამეთა] C II,3.
 10 და აწ გვედრებით თქუენ[სა სიწმიდის-მოყუარებასა, მეოხ ზუნდა იყვენით წინაშე უფლისა სულთა ზუნთათუს] C II,4.

ოხითა*

მწყემსნო სულიერნო, სამწყსოთა მიერ.

ზემო ხწერია მეორესა ფურცელსა**.

ფსალმუნი

- 15 მღვდელნი შეენი შეიმოსნენ სიმაზთ (ფს. 131,9) B.

დასადებელი

მოიკსენე (ფს. 131,1) B.

[ალელუამ]

იხარებდით მართალნი უფლისა (ფს. 32,1) B.

- 20 კელთაბანისა კ^ა დ

- ნეტრეულ არიან საქსენებელნი თქუენნი, წმიდანო მღვდელთმომღუარნო, მოციქულნო და მონანო ქრისტემსნო, რამეთუ თქუენ მწირობით ქადაგებამო მოციქულთა სოფელსა დაამყარეთ და წარმართნი კერპთმსახურებისაგან და საცთურისა გამოიყვანენით მოძღურებითა პირისა თქუენისათა. დიდ არიან საქსენებელნი თქუენნი და მრავალ არიან მადლნი თქუენნი და აწ თქუენ გეტყუის უფალი ძალთა: მხიარულ იყვენით სასუფეველსა*** B.

- 30 კ^ა ა

- [რომელ] მცნებად მაცხოვრისად აღასრულეთ და სიმდიდრე [ქუეუანი]-სა მანაბნიეთ გლახკათ-მოწყალებითა, წმიდანო მღვდელთმომღუარნო, და დასდევით ზეცისა საუნჯესა მერმისათ[კს] და მოიგეთ მარგალიტი იგი დიდისა სასყიდლისა, სასუფეველი ქრისტეში, ევედრენით მას დაუცხრომელად კსნად სულთა ზუნთათ[კს] B****.

- 1 1 კ^ა ბ — A. 9 გვედრებით ჩუნ C. 21 საქსენებელნი საყოფელნი B. 22 ქრისტეშნო B. 23—სოფელსა ქადაგებამო მოციქულთა B. და — B. წარმართნი] შეცთოვილნი B. 24 და საცთურისა — B. გამოიყვანენით + სიტყუათა B. მოძღურებისა B. 25 პირისა — B. საქსენებელნი] სარწმუნოებანი B. თქუენნი — B. 26 ბერყს B. 31 ს^ოჟსა B.

- | * B-ს „ოხითაჲს“ ტექსტი განსხვავებულია, ემთხვევა A-ს „კელთაბანისას“ „ნეტრეულ არიან საქსენებელნი...“ (იხ. ამავე გვედრზე). ** A-ს „ოხითაჲს“ სრული ტექსტი მოცემულია ამავე დღესასწაულის „აქებლითსაში“. იხ. გვ. 35. *** „კელთაბანისაჲს“ ეს ტექსტი B-ში წარმოადგენს ამავე დღესასწაულის „ოხითაჲს“. **** ტექსტი იღვნილია Sin. 54-ის მიხედვით, იხ. 61v.

A 18 v

| სიწმიდისა

დიდითა წყალობითა შენითა, ქრისტე, ღირს-მყვენ ჩუენ წარდ-
გომად წინაშე საკურთხეველსა შენსა წმიდასა და თქუამად: ალელუა.

კორცი უფლისაჲ, სოსხლი მ(აცხოვრისაჲ) B.

A 20

| იანვარსა ვ

5

ცხკრად, ღამისთეჲდ-ღა გათენებოღის, დასადებუნე

აქებლითსა კ^ა ზ გ^ი

მზისა აღმობრწყინებასა მთუარეჲ და ვარსკულაენი არა ბრ-
წყინვენ. ნათლისა მომცემელსა უგალობდეთ და ვიტყოდით: ალე-
ლუა.

10

ქრისტეს გამოჩინებასა აჩრდილი კედელთაგან მოაკლდა. ნათ-
[ლისა მომცემელსა უგალობდეთ და ვიტყოდით: ალელუა]*.

ჭემშარიტებისა გამოჩინებასა რჩული და წინაწარმეტყუელნი
დასცხრეს. ნათ[ლისა მომცემელსა უგალობდეთ და ვიტყოდით: ალე-
ლუა]*.

15

B 15,
C 176 v

ვ. განცხადებაჲ

მწუხრისა ეჲმსა თქუან

წარდგომაჲ კ^ა ღ გ^ი

C 177

შენ შეპქემენ თაბორი და ერმონი, სახელითა შენითა იხარებ-
დენ, ხოლო ნათლის-ღებასა შენსა, ქრისტე, იორდანეს გხედვიდეს,
და ბორცუნი, ვითარცა კრავნი ცხოვართანი, იმღერდეს, რამეთუ
ქუეყანით მშუიღობაჲ აღმოსცენდი და სიმართლეჲ ზეცით გამოჩნ-
დი, კაცთმოყუარე უფალო, დიდებაჲ შენდა BC.

20

A 20 v

| დასადებელი

გამოსლვასა [ისრაელისასა ეგვიპტიჲ³ სახლი იაკო] (ფს. 113,1) BC.

25

დიდებაჲ და იბაკოჲ კ^ა ღ გ^ი

გშუენის, იოანე, სურნელებაჲ, გშუენის ნათლისმცემელსა ქება-
თა იგი შესხმამ, რამეთუ ამან ქადაგა დასაბამი ცხოვრებისა ჩუენი-
საჲ, რომელი იმღერდა საშოსა დედისასა, და ქადაგებდა უდაბნოსა
ზედა, ვითარმედ: შეინანეთ. მეუფისაჲ ესე ახოვანი წინამორბედი
ნათლისაჲ, რომელი კრავსა მას პირველვე გუაუწყებდა და მაცხო-
არსა ვევედრების სულთა ჩუენთათუის.

30

8 არაჲ A. 9 არა A. 16 ვ. განცხადებაჲ. მწუხრისა ეჲმსა თქუენ წარდგომაჲ
კ^ა ღ გ^ი | თ^ს იანვარსა ვ განცხადებაჲ. წინაღლით შევედენ მწუხრისა ეჲ-
სა, ყონ კუერქსი და თქუან იბაკოჲ კ^ა ღ გ^ი BC. 21 ბორცუნი — BC.
ცხოვართანი AB. 22 მწუღობაჲ C. აღმოსცენდი C. ზეცით სიმართლ^ე BC. გამო-
შჩნდი BC. 23 უფალო — BC. 25 გამოსლასა B. ეგვიპტით B. 26 დიდებაჲ და
იბაკოჲ კ^ა ღ გ^ი | დიდებასა ესე იბაკოჲ B, იბაკოჲ ღ გ^ი C.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

მეორეა კა დ გი

შენ, მაცხოვარ, დღეს მოხუედ იორდანედ, ნათელი მოილე იოანესგან უცოდველმან, რამეთუ მოსდრიკენ ცანი, ვითარცა კამარანი. კელსა ქუეშე წინამორბედისასა მოუდრიკე უხრწნელი | თავი შენი. A 21
 5 მაშინ კმაი მამისაა ზეგარდამო წამებით ისმოდა: ეგრე არს მძ ჩემი საყუარელი, რომელი საუკუნითგან სათნო-ვიყავ. დიდებამ შენდა C.

უფალო, აღსრულებად ინებე, რომელი საუკუნითგანვე განგეწესა ყოველთათვის დაპადებულთა. მსახურად საიდუმლოჲსად მიილე ანგელოზთაგან გაბრიელ, კატაგან — ქალწული, ცაათგან — მასკულავი და წყალთაგან — იორდანს. რომელმან უწრულოჲსანი ჩუენნი აჰკოცენ, მაცხოვარ, დიდებამ შენდა B.

დასადებელნი უფალო ღალატყავსა

| ნათელნი ნათლისაგან გამოუჩნდი სოფელსა, ქრისტე, მაცხოვარი ჩუენი, გამოჩინებული ღმერთი. მოვედით, ერნო, თაყუანის-ვსცეთ: მას BC I,1. C 177 v

ნათელი ნათლისაგან მოვედით მამისა მამრ და სიტყუა ღმრთისაა ზეცით მოხუედ. მოვედით, ერნო, თაყუანის-ვსცეთ მას BC I,2.

| სხუანა

20 მწუხრისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენდა, ქრისტე ღმერთო, რომელმან ჯერ-იჩინე ნათლის-ღებამა კორციითა დღეს იორდანისა წყალთა. ვლალადებთ და ვიტყუით: დიდებამა აურაცხელსა შენსა, ქრისტე, სახიერებასა, კაცთმოყუარე B II,1; C I,3. B 15v

25 | დღეს განსწმიდე ბუნებამა წყალთაჲ, მაცხოვარო ჩუენო, და მათ მიერ მოგუანიტე მოტევენამა ცოდვითაჲ, რომელთა პრწამს განგებულებამა შენი, რომლისათუისცა განგადიდებთ შენ, ქრისტე ღმერთო, თანა [მამით და სულით წმადიოჲთ] B II,3. A 21 v

30 დღეს წყლითა და სულითა წმიდითა, ქრისტე ღმერთო, ბუნებამა კაცთაჲ, დაძულებული ცოდვისაგან, განაახლე, რომლისათუის დაუცხრომელად მორწმუნენი თანა მამით და სულით წმიდითურთ გადიდებთ, მხოლოო, ქველისმოქმედ, შეგუიწყალენ B II,2.

სხუანი

დღეს ნათლის-ღებითა შენითა, ქრისტე, უფროსად ქველის-მოქმედ | მაცხოვარო ჩუენო, ბუნებამა წყალთაჲ განსწმიდე და მას 35 შინა ნათელღებულნი ვილალადებთ, კაცთმოყუარე B III,1. A 22

1 მეორეა — C. 2 იოანესგან C. 3 რამეთუ | რომელმან C. 5 ზეგარდამო | წამებით ისმოდა | ზეგარდამო წამებდა C. 8 ახსრულებად B. ყოველთათვის B. 9 მილე B. 10 კაცთაგან B. მასკულავი B. 11 იორდანეჲ B. 13 დასადებელნი უფალო ღალატყავსა | უფალო ღალატყავსა კა ა B, ალონ უფალო ღალატყავი დასადებელნი კა ა C. 15 გამოჩინებული რომელ გამოაცხადენ B. თაყუანის-ვსცემდით C. 21 იორდანესა C. 22 წყალთა + შინა C. ვიტყუთ BC. 23 სასწირბსა A. 25 მოგუანიტე + ჩუენ B. 26 რომლისათუისცა B. განგადიდებთ | გადიდებთ B. 29 რომლისათუის B. 33 ქრისტე — B. 34 მაცხოვარ B. ჩუენო — B. განწმიდე A | ქრისტე B.

- ცროდეთ, ღრუბელნო, სიმართლესა საბანელისასა, რამეთუ მად-
 ლი იორდანეს დაენერგვის, უხრწნელებამ წყალთა დაეთესვის,
 B 16 ცოდვამ წყალთა | მიერ განიხრწნების. ამისთვისცა გილადდებთ:
 რომელი ჩუენთვის განსცხადენ, ღმერთო ჩუენო, შეგუიწყალენ
 ჩუენ B III,3. 5
- B 15 v გამოუჩნდი სოულესა შენსა კობციოთა, ცხოტება ჩუენ მოგუანიჭე,
 ქრისტე, წყალთა მიერ და განგუწმიდენ ჩუენ ნათლის-ღებითა შენითა B
 III,2.
- B 26 v სხუანი*
 დღეს განშუენებით წინაწარმეტყუელთა კმანი გუირგუინო- 10
 სან იქმნებიან აღსრულებითა, რამეთუ წყალნი ზესკენლს, ცათა,
 იქმნებიან შეხებითა უხრწნელსა თავსა უფლისასა და წმიდა იგი
 A 22 v გუულითა წინამორბედი ძწოლით | ღალადებს და იტყუის: ვითარ
 ვიკადრო ნათლის-ცემად, რომელსა უპყრიან დაბადებულნი? B IV,1.
- B 27 დღეს მზეა იგი სიმართლისა იორდანესა მდინარესა კორ- 15
 ცითა გამოჩნდების და ნათელი ღმრთეებისა | წყალთა მათ შინა
 განბრწყინდების, და უბრალთა იგი კელით წინამორბედი შიშით
 გუიჩუენებს ყოველთა მეუფესა და იტყუის: აჰა კრავი ღმრთისა,
 რომელმან აიხუნეს ცოდვანი სოფ[ლი] B IV,2.
- A 23 დღეს ყოველნი ცის კიდენი იხარებენ, რამეთუ ყოველთა მეუ- 20
 ფემან მონისა ხატისა შემოსითა წყალთა მათ შინა შემუსრა თავები
 ვეშაისსა და პირველი იგი ცოდვამ ჩუენი საბანელითა განწმიდა | და
 მიანიჭა მორწმუნეთა უხრწნელებისა იგი სამოსელი B IV,3.
- ოხითაა
 ქრისტეს ნათლის-ღებასა წყალნი განიწმიდნეს მოსატევებელად 25
 ცოდვათა. იხარებდეს ანგელოზნი, ცანი იშუებდეს, კიდენი ქუყყანი-
 სანი გალობით ღალადებდეს: ღმერთი უფალი და გამოგუიჩნდა ჩუენ*
 BC.
- B 16 ფსალმუნი კ^ა ღ
 C 178 კმამ უფლისა (წყალთა ზედა ღმერთი დადებისაჲ) ვიღრე მზა- 30
 ვალთა) (ფს. 28,3) BC.

2 იორდანესა B. 3 ამისთვისცა B. 4 ჩუენთვის — B. განცხადენ A. შეგ-
 კწყალენ B. 9 სხუანი| ესე დასადებელნ უფალო ღალადეუთა უცქოენ B. 10 გან-
 შუენებითა B. 11 აღსრულეთა B. ზესკენლ B. 12 და| დ B. 13 ძწოლით ღა-
 ღადებს| შიშით გუჩუენებს B. 16 გმეჩდების B. 17 შიშით გოჩნბს A| ღალადე-
 ბით გკრუენებს B. 18 იტყვის B. 19 აიხნეს AB. 22 იგი+დაძუელებული B. 23
 მოგუანიჭა B. უხრწნელებისა B. 24 ოხითა+ა გ^ი B, +კ^ა ზ C. 25 განსწმიდენ
 B. 27 გამოგუიჩნდა B, გამოგუიჩნდა C.

* „სხუანი“ B-ში შეტანილია განცხადების „აქებღმრთისას“ მომდევნოდ (B 26v).
 ** ამ სავალობლის შესატყვისად B-ში სხვა ტექსტია („საიდუმლოა განგებუ-
 ლებისა შენისა...“), რომელიც A-ს განცხადების ეპისწორვის „ოხითაჲს“ ემთხვევა
 (იხ. გვ. 56). თვით ეს ტექსტი კი B-ში ორჯერ გვხვდება, როგორც განცხადების
 შუალამის მეათე „დასადებელი“ (B 18r) და როგორც განცხადების ეპისწორვის
 „ოხითაჲ“ (B 27r).

დასადებელი

კმაი უფლისაი ძლი[ერებით, კმაი უფლისაი] (ფს. 28,4) BC.

აღელუა კა დ

- 5 მოვედით, უგ[ალობდეთ უფალსა, ვლადებდეთ ღმრთისა მიმართ]:
3 ვი დ რ ე მაცხოვრისა ჩუენისა] (ფს. 94,1) BC.

კელთაბანისაი კა ბ

- განმანათლებელი ჩუენი, რომელი განა[ნა]თლებს ყოველსა კაც-
სა, იხილა წინამორბედმან, რაჟამს ქრისტე ნათლის-ღებად მოვი-
დოდა, იხარებდა სულითა და ძწოდა, | კელითა უჩუენებდა მას და
10 ეტყოდა ერსა: აჰა ესერა ნუგეშინისმცემელი | ჩუენი, რომელმან
აიხუნეს ცოდვანი სოფლისანი. შეუცოდებელი ქრისტე, ღმერთო
ჩუენო, შეგუიწყალენ ჩუენ* BC.

B 16 v

A 23 v

- 15 იორდანისა დელვათა შენ წყაროა ცხოვრებისაი შეგიწყნარეს და ნუ-
გეშინის-მცემელი ჩუენი სახედ ტრეღისა მოვიდოდა. მოუღრეს თავსა, ზო-
მელმან მოღრიენა ცანი B.

სიწმიდისაი კა ბ გი

- გიხილეს შენ წყალთა, ღმერთო, და შეეშინა დიდებისაგან შე-
ნისა. ვერ შეგადგმენ თულთა მათთა ქერობინნი, არცალა გიხილ-
ვენ სერაბინნი, არამედ შიშით დგანან და | იფარვენ. რომელთამე
20 უტუირთავ და რომელნიმე ადიდებენ სახელსა შენსა. მიუთხრობთ
ქებასა შენსა და ვიტყუით: რომელმან ნათელ-იღე იორდანესა იო-
ანემსგან, შეგუიწყალენ ჩუენ BC.

C 178 v

წელის კურთხეაღ-ლა გავიდოდიან, ამას იტყოლიან

კა დ გი

- 25 ანგელოზთა მკედრობანი შეძრწუნდეს, გიხილეს რაჟ | დღეს
იორდანესა განშიშულებული შენ, მაცხოვარ, მდგომარეა წყალთა
მათ შინა ნათლის-ღებასა და უხრწნელი თავი შენი მოდრეკილი ნა-
თლის-ღებად იოანემსა, რამეთუ ნეფსით შენითა დაგლახაკებითა
სოფელი განათავისუფლე. უფალო, დიდებამ შენდა BC.

A 24

30 ფსალმუნი კა დ გი

მასხურე მე საბკუ ვი დ რ ე განვსპეტაკენ (ფს. 50,9) C.

2 ძლიერებით) ძრი A. 4 ღმრთისა მიმართ—B. იხილა + რაჟ BC. 8 ქრისტე] იგი BC. 11 აიხუნეს AB. სოფლისანი] ჩუენი BC. 12 შეგუიწყალენ ჩუენ] დიდებამ შენდა BC. 16 კა ბ გი — C. | 17 და + და A. 18 შეადგმენ B. ქერაბინნი C. არცა C. გიხილვენ + შენ BC. 19 დგანან და — B. 20 უტკირთავ C, უტკირთავს B. რომელნი B. 21 ვიტყუით B, ვიტყუ C. იოანემსგან C, იოანესგან+ წხრ, წხრ წხრ B. 22 შეგუწყალენ C. 23 გავიდოდი A. ამას იტყოლიან] ესე იბაკოა თქუან BC. 25 დღეს] შენ BC. 26 იორდანეს C. განშიშულებული A, განშიშულებული B. მაცხოვარ + მოხუედ BC. მდგომარე C. 27 ნათლის-ღებასა — BC. 28 იოანემსგან B, იოანემსგან C. ~ დაგლახაკებითა შენითა BC. 29 განათავისუფლე] განანათლენ BC.

* B-ში „კელთაბანისაის“ ტექსტი შემოკლებული სახით. („განმანათლებელი ჩუენი... და ძწოდა“) მეორდება განცხადების ეპისოპიტავში (B 27 r).

დასადებელი

მაწყალე მე, ღმერთო ვ ი ღ ზ ე ჩევი (ფს. 50,3) C.

ალელუაჲ

ზღუპან იხილა და ევლტ ვ ი ღ ზ ე კუალსა (ფს. 113,3) C.

შინა-ლა შევიდოდიან, ამას იტყოდიან

5

ჯ ა დ გ ი

მსგავსად კმისა მის, რომელი ღალადებდა უდაბნოსა ზედა: „განმზადენით გზანი უფლისანი“ — მოხუედ, მაცხოვარო ჩუენო, ნატი მონებისაჲ | შეიმოსე, ნათლის-ღებასა ითხოვ. რომელმან არა იცოდე ცოდვაჲ, გიხილეს შენ წყალთა, ღმერთო, და შეეშინა, შეძრ-წუნებულ იქმნა სულითა წინამორბედი, ღალადებდა და იტყოდა: ვითარ ნათელს-ილებს სანთელი ნათლისაჲ? ვითარ კელი დასდვას მონამან უფალსა? განმწმიდე მე და წყალნიცა ესე, ღმერთო, რომელმან აიხუენ ცოდვანი სოფლისანი* B.

B 17

10

A 24 v,
C 179

| შ უ ა ლ ა მ ი ს ა ნ ი

პირველი დასადებელი კ ა ბ

ოდეს მოივლინა იოანე ქადაგებად იორდანედ, მაშინ დაქსნდა რჩულისა მსახურებაჲ და გამოჩნდა მადლი ცხორებისათვის ჩუენისა BC 1.

15

ფსალმუნი

შესწირევდით უფლისა [შვილნა ღმრთისანი] (ფს. 28,1) BC.

20

ბ დასადებელი

იოანე დგა იორდანესა ზედა, დუმილ იყო ყოველთა წყალთა, საკუირველი დიდი იქმნა, რამეთუ მონაჲ უფალსა ნათელს-სცემდა BC 2.

25

ფსალმუნი

ვაკურთხოთ უფალი ყოველსა [ქამსა³], მარადის ქ] (ფს. 33,2) BC.

გ დასადებელი

| სიხარული იქმნა დღეს ყოველისა სოფლისაჲ, ოდეს მოხუედ, მაცხოვარ, იორდანედ, ნათელი მოიღე იოანესგან ჩუენისა შეწევნი-სათვის BC 3.

C 179 v

30

* 5 შინა-ლა შევიდოდიან, ამას იტყოდიან კ ა დ გ ი] წყლის კურთხევით-ლა შემოვიდოდიან, ამას იბაკოსა იტყოდიან კ ა დ BC. 9 შეიღოსე] შ იღე B. ნათლის-ცემასა B. ითხოვდ B. 10 თანა-შეძრწუნებულ B. 13 მე+ქრისტე B. ღმერთო—B. 14 სოფლისანი+კაცთმოყუარე B. 15 შუალამისანი, პირველი დ სბლი კ ა ბ] შუალამითგან იყუნ საკითხავთა კითხვად და ამით იბაკოთა (იბაკოთა B) იტყოდიან, კ ა ბ BC. 17 მოივლინა— A. იოვანე BC. დაქსნდა B. 18 ცხორებისათვის C. 22 დასადებელი —A. 23 იოვანე BC. წყალთაჲ BC. 24 საკურველი C. ნათელს-სცემდა B. 28 დასადებელი—A. 29 მოხუედ+მოხუედ A. 30 იორდანედ + მაცხოვარ დანედ A. იოვანესგან C. შეწევნისათვის] ქსნისათვის BC.

* ეს „იბაკო“ B ხელნაწერში წყლის კურთხევასთან არის მოტანილი (16 v). წყლის კურთხევადან შემოსელის „იბაკო“ BC-ში სხვა ტექსტია და ემთხვევა A-ს განცხადების შუალამის მე-9 დასადებულს, იხ. გვ. 43.

| ფსალმუნი

თქუის ურჩუ[ლომან ცოდვასა შინა გულსა] (ფს. 35,2) BC.

A 25

| დ დასადებელი

- 5 შიშმან შეიპყრა წინამორბედი იოანე, ოდეს შემოქმედი ყოველ-
თაბა გიხილა იორდანეს, მამისა მიერ წამებული, განწმედასა მას
წყალთასა BC 4.

B 17 v

ფსალმუნი

ვითარცა სური²⁾ [იბეჰსა წყა] (ფს. 41,1) BC.

ე დასადებელი

- 10 მსგავსად ტრედისა იხილა სული [წმიდა იოანე, გარდამოვალი
ზეციით, დაღაღებდა და იტყოდა: აჰა კრაეი ღმრთისამ, რომელმან აიხუნეს
ცოდვანი სოფლისანი] BC 5.

ფსალმუნი

- 15 ღმერთი ჩუენი შესა[ვედრებელ, ძალ³⁾, მწე ჭირსა, რომელთა მხოვ-
ნეს ჩუენ ფრიად] (ფს. 45,1) BC.

ე დასადებელი

- მამისა მიერ სული წმიდაა, გარდამოვალი ქრისტესა ზედა,
იხილა იოანე, რომლისა | მიერ წმიდაა სამებაა განცხადებულ არს, C 180
თაყუანის-იცემების BC 6.

- 20 ფსალმუნი

შენ გჷუენის გალობაა, [ღმერთო, სიონს] (ფს. 64,2) BC.

ზ დასადებელი

- ღმერთი განკაცებული მონისაგან ნეთელს-იღებდა. არა თუ
სიწმიდეა მოილო, არამედ, რამეთა აკოცნეს ცოდვანი სოფლისანი.
25 მოვედით, ერნო, და სიხარულით თაყუანის-ვსცეთ ღმერთსა გამო-
ჩინებულსა BC 7.

| ფსალმუნი

ქმითა ჩემითა²⁾ უფლი[სა შიმაზა დაღაღ-ვყავ ე] (ფს. 76,2) BC.

A 25 v

ც დასადებელი ჯა ბ

- 30 გაქებთ შენ, ღმერთსა, რომელი მოხუედ დაბადებულთა შენ-
თათუის, რამეთუ გამოსჩნდი იორდანესა ზედა, ნათელი მოილე
იოანესაგან, რომელმან აიხუნა ცოდვანი სოფლისანი BC 8.

ფსალმუნი

უფალი სუფევს შუე[ნიეზუ] (ფს. 92,1) BC.

2 თქს B. თქუის ურჩულომან ცოდვასა შინ გულსა] თქეს უჭულთა ნელა C.
3 დასადებელი—A. 4 იოანე C. 8 სური²⁾ კსურ B. 9 დასადებელი—A. 10 იოანე
B. 11 აბხეს B. 16 დასადებელი ჯა ა გი BC]—A. 18 იოანე C. განცხადებულ არს
განცხადებულად BC. 22 დასადებელი ჯა ბ BC]—A. 23 არა A. 24 სიწმიდე C.
25 და—BC 29. დასადებელი—A. ბი BC. 30 მოხუედ + ქსნად B. შენათუის B.
შენათუის C. 31 გამოჩნდი BC. ნათელი მოილე] ნათელილე B. 32 იოანესაგან C.
აბხეს A] აკოცნე BC.

- თ დასადებელი**
- B 17, C 179 შენ იორდანეს ნათელი მოიღე, მაცხოვარ, წყალნი განსწმინდენ და ნები მონისაჲ შეიხე და ცოდვანი სოფლისანი აკოცენ. დიდ არს საიდუმლოჲ გამოჩინებისა შენისაჲ. უფალო, დიდებამ შენდა* BC.
- B 18, ფსალმუნი
C 180 v უგალობდით უფალსა გა[ლობითა ახლითა²⁾, უგალობ] (ფს. 95,1) BC.
- ი დასადებელი კჲ ა გნი**
- B 17v, C 180 მალლისა მიერ მოივლინა იოანე იორდანესა. რაჟამს ქრისტე ნათელს-იღებდა, ცანი განეხუნეს და კმაჲ მამისაჲ | ზეგარდმო წამებდა: ეგე არს ჰეჲ ჩემი საყუარელი, სათნო-ვიყავ** BC 9.
- B 18
C 180 v
- ფსალმუნი**
გამოსლვასა ის[რაელისასა] (ფს. 113,1) B.
- ია**
- გარდამოჰქედ იორდანესა, ნათელ-იღე იოვანესგან. კუბთხეულ ხარ შენ უკუნისამდე, უფალო, დეჰოთ მამათა ჩუენთაო***.
- ფსალმუნი**
უფალო, ჭეშმარიტებამ შევიყუარე გამოუ (ფს. 50,8).
- A 26 | უგალობდითა კჲ ა
- უგალობდეთ გალობითა ახლითა მაცხოვარსა და ღმერთსა, რომელმან მონებისაგან მტერისა განმათავისუფლნა ჩუენ თუხისსა ღმრთეებისა გამოცხადებითა და მიკსნა ჩუენ, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს] BC I,1.
- მონისაგან ნათლის-ღებამ თავს იღევ, ქრისტე, რამათა მონანი შენნი უბრწუნებად გარდასცვალნე. უფროსად ჰველისმოქმედ მაცხოვარ, აცხოვნენ სულნი ჩუენნი BC I, 3.
- ნათლის-ღებასა შენსა, ქრისტე, იორდანეს დღეს ზეცით გარდამო მამისა კმამან ძედ შენ გწამა და სულისა წმიდისა გამოცხადებითა ერთა გიცნეს, სამებისა წმიდისა მგალობელთა BC I,2.

1 დასადებელი — A. 2 იორდანესა BC. 3 აკოცენ BC. 4 გამოჩინებისა] განგებულებისა C. შენისაჲ + კეთოყუარე B, კეთოყუარეო C. 9 დასადებელი — A. გჲ A. 10 იოანე C. იორდანეს BC. ქრისტე BC. 11~განეხუნეს ცანი B. 12 საყუარელი+რომელი C. 14 გაოსლასა B. 21 უგალობდით C. მაცხოვარსა C. 22 თუხისსა B, თუხისა C. 23 მიკსნა BC. 26 გასცვალნე B. მაცხოვარ] მაცხოვარო ჩუენო, მისითა მეოხებითა BC. 30 მგლობთა A] მორწუენთა BC.

* ეს ტექსტი BC-ში წყლის კურთხევის „იბაკო“ (იხ. შენ. გვ. 41). BC-ს მე-9 დასადებელი ემთხვევა A-ს მე-10 დასადებულს. ** B-ს მე-10 დასადებელი ტექსტობრივ ემთხვევა A-ს განცხადების „ოხითაჲს“ („ქრისტეს ნათლის-ღებასა...“ იხ. გვ. 39). *** კაეებში ჩასაქულ ტექსტა აღუვნილა სინური ლექციონარით (Sin. 37) ლექსი. ტ. II. გვ. 121.

| სსუანი

A 26 v

შემოქმედი ყოველთაჲ მოხუედ და შთაჰქედ სიმდაბლით იორ-
დანესა, იოანესგან ნათელი მოილე, რაათა შენ მიერ განწმდეს ნა-
თესავი კაცთა და გალობდეს შენდამი: უგა[ლობდეთ უფალსა, რა-
5 მეთუ დიდებით დ[იღებულ აზს] B II,1.

| გაყენებდა და შეგივრდებოდა შენ წინამორბედი შენი, მა-
ცხოვარ, და გეტყოდა: ვინაჲ ღირს ვარ მე განბანად დამბადებელი-
სა? ხოლო შენ სიმდაბლით სათნო-იჩინე ნათლის-ღებაჲ მონისაგან.
და სიხარულით უღალადებდა ერსა: უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ²⁾
10 დიდებით დ[იღებულ აზს] B II,2.

| რაჟამს შთაჰქედ იორდანედ დამბადებელი წყალთაჲ ნათლის-
ღებად და სული წმიდაჲ ხილვითა ტრედისაითა მოვიდა შენ ზედა
და კმაჲ ისმა მამისაჲ მალლით, შეძრწუნდა წინამორბედი და სიხა-
რულით ეტყოდა ერსა: უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებით
15 დიდებულ აზს] B II,3.

მოიხილესა

| მიეცით, ერნო, დიდებაჲ ქრისტესა, ღმერთსა ჩუენსა, რომელ-
მან ნათელ-ილო დღეს იორდანისა წყალთა და მათ მიერ ცოდვანი
სოფლისანი აკოცნა BC I,1.

დამიცვენ ჩუენ, ქრისტე, ნათლის-ღებითა შენითა და კუალად
შეცოდებულნი განმაახლენ ჩუენ ცხორებად სინანულითა და გუა-
ცხოვნენ, მრავალმოწყალე BC I,2.

| იხილეთ, იხილეთ, რამეთუ მე ვარ, რომელმან ნათელ-ვილე
დღეს იორდანისა წყალთა და არა დავაკლდი წიალთაგან მამისათა
25 და სულისაგან წმიდისა BC I, 4.

დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რომელმან
წინამორბედსა მოუდრიკე თავი შენი ნათლის-ღებად და
მორწმუნენი შენ თანა განანათლენ ნათლის-ღებითა.

მარტალ და წმიდა აზს უფალი, ღმერთი ჩუენი, რომელმან წყალთა
30 შინა შემუსრა თავები ვეშაისაჲ და მოგუანიჭა ჩუენ მოტყეებაჲ ცოდვათაჲ
BC I,3.

დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რომელმან დამი-
ღაძლე თავი თესი განზრახვით, რაათა მონისა ზატი|სა შემოსითა განათავი-
სუფლო ადაჲ BC I,5.

2 ორდანედ B. 3 განწმდეს B. 6 შეგივრდებოდა შენ] გვედრებოდა შინით
B. 8 ნონისაგან—B. 9 უღალადებდა] ეტყოდა B. 11 ორდანე B. 12 ხილვითა ტრე-
დისაითა] ჯორცელეთა ხილვითა. B. 13 ისმა—B. სიხარულით—B. 18-ილე A. ორდა-
ნესა C. 19 აჲნ A. 20 შენითა—C. 21 ჩუენ—BC. ცხოვრებად B. გუაცხოვნენ მრავ-
ალმოწყალე] მაცხოვნენ ჩუენ ვითარცა კაცთმოყვარე ხარ BC. 23 იხილეთ—B.
ნათელ-ვილე დღეს ორდანისა წყალთა] ორდანესა (ორდანეს B) ნათელ-ვილე
ჯორცეთა BC. 24 არაჲ A. 25 დაჲდა A. 29 წყალთაჲმათ C. 32 დიდებაჲ შენდა
—B. 33 თვისი B. ხახტისა B.

სხუანი

B 19 მიეცით, ერნო, დიდებამ ქრისტესა, [ღმერთსა ჩუენსა, მამისა და სულისა წმიდისა თანა-განმგებელსა და განქანათლებელსა | სულთა ჩუენ-თანსა ნათლის-ღებითა მისითა, მჰუესა სიმაბთლისასა, რამეთუ მართალ და წმიდა არს სასელი მისი] B II,1.

5

ქრისტე, რომელმან განსწმიდენ ცოდვანი სოფ[ლისანი წყალთა მიერ ნათლის-ღებითა შენითა, დღეს იორდანეს შეიხე კელთა მიწისაგანისათა. ყოველივე თავს-იღევ ცოდვათა ჩუენათუს, რამეთუ მართალ²⁾ და წმიდა არს სასელი შენი] B II,2.

დამცვენ შენნი მოსაენი, ქრისტე ღმერთო, [ნათლითა ღმრთეებისა შენისათა და მეოხებითა ნათლისმცემელისათა ღირს მყვენ ნათელღებულნი შენსა სასუფეველსა, რამეთუ მართალ და²⁾ წმიდა არს სასელი შენი] B II,3.

10

დიდება შენდა, დაუსაბამო ქრისტე, კრავო ღმრთისაო, რომელმან აიხუენ ცოდვანი სოფლისანი თანა-განზრანსებითა მამისა და სულისა წმიდისათა წყალთა მიერ, რამეთუ მართალ და წმიდა არს სასელი მისი B II,4.

15

დიდება შენდა, დაუსაბამო ღმერთო, რომელმან განათლებისათუს სოფლისა მოავლინე მც შენი მადლით სიმაბალით. დიდებამ შენდა, ქრისტე, მეო ღმრთისაო, რომელმან შეჰმუსრე წყალთა შინა თავები ვეშაბისამ. დიდებამ შენდა, სულო წმიდაო, რომელმან შთასლვითა შენითა დღეს იორდანეს განაცხადე სამებამ წმიდამ, განუყოფელი, ერთი ღმრთეებამ, რამეთუ მართალ და წმიდა არს სა[სელი მისი] B II,5.

20

განძლიერდასა

განმამრიელე მე, ქრისტე, [რომელი ქალწულისაგან იშვე უთესლოდ²⁾, რამეთუ არავინ არს წმიდამ შენსა გაბეშე, უფალო] BC I,1.

25

განანათლე, ქველისმოქმედ, ნათლის-ღებითა შენითა კაცთა²⁾ ნათესავი, რამეთუ არავინ არს წმიდა შენსა [გაბეშე, უფალო] BC I,2.

A 28, | ძემა, მამისა თანაარსი და მარადის სულისამ, დღეს საცნაურ
B 19 v იქმნა კორციელად ნათლის-ღებითა, მაცხოვარ, ნათესავის[ათუისა კაცთამსა BC I,3.

30

ქალწულო, გიხაროდენ, უბიწოო, რომელმან გა[მოუთქმელად ჰმეც ქრისტე, ღმერთი ჩუენი] B I,4.

სხუანი

ამას დღესა ქრისტემს ნათლის-ღებისასა ზღუამ აივსო სინარულითა, რამეთუ ანგელოზნი ზეცით მოვიდეს და მსახურებამ შეწირეს მისა და კაცნი ღმერთსა ღმრთად იცნობენ და აიარებენ: დიდებამ შენდა, ქრისტე, რომელი მოხუედ დღეს იორდანისა წყალთა.

35

ამას დღესა ქრისტეს ნათლის-ღებისასა იოანე განშუენდების

4 სიმაბთლისა B. 8 ჩუენთათვის B. 10 დამცვენ+ჩუენ BC. 18 ძემა B. 24 განმამრიერე BC. 25 არავინ C. 26 კაცთა C. 27 არავინ C. წმიდამ C. 28 ძმ C. მამისა] მამისა და BC. და—BC. სულისამ] სულისა წმიდისამ BC. დღეს —B. 29 იქმნა A. მაცხოვრად BC. ნათესავისათვის B, ნათესავისათვის C.

- და სამოსელი უხრწნელებისა შეემოსების, რომლისათვის იორ-
 დანეი კუალად-ქცეული იხილვებოდა, და წინამორბედი სიხარულით
 ლაღადებდა და იტყოდა: დიდებამ მოსლვასა შენსა, ქრისტე ღმერ-
 5 ცო, რომელი მოხუდ დღეს იორდანისა წყალთა.
- განმაძრვიელე მე, ქრისტე, რომელი უწინარეის საუკუნეთა მა-
 მისა თანა განაგებდი და აღსასრულსა ჟამთასა იშვე ქალწულისაგან
 ღმერთი ჩუენი, რამეთუ ა[ზავინ აზს წმიდამ შენსა გარეშე, უფალო]
 B 11,1.
- განაპლიებე, უფალო, ერი მოწმუნეთა შენთამ ნათლის-ღებითა შენი-
 10 თა დღეს იორდანესა იონაწსგან კელის დაღებით და მოჰმადლე ერსა შენსა
 ნათელი უკუდაკვიისა, რამეთუ აზ[ავინ აზს წმიდამ შენსა გარეშე, უფალო]
 B 11,2.
- განაპლიებელე მექმენ მე. ქრისტე, რომელი თანა-განზრახვითა მა-
 მისამთა და სულისა წმიდისამთა მოხუდ იორდანედ ნათლის-ღებად იონაწ-
 15 სგან, რომლისათვის კჰამა მაჰისამ დაამტკიცებდა თქუმითა: ევე აზს მჰ ჩე-
 კი საყუარელი, რამეთუ აზავინ აზს წმიდამ შენსა [გარეშე, უფალო] B 11,3.
- უფალო მესმასა**
- გამოუბრწყინდა მადლი შენი წარმართთა, და იხილეს ყოველთა
 კიდეთა დიდებამ შენი, რამეთუ ნათელ-ილე, ქრისტე, და ყოველი
 20 სოფელი აცხოვნე BC 1,2.
- ნოსცა უფსკრულმან კჰამა თუისი | და გადიდებდა შენ, ქრისტე, C 182
 მაცხოვარო ჩუენო, რამეთუ წყალთა მიერ ყოველი სოფელი
 აცხოვნე BC 1,2.
- წმიდა ხარ, უფალო, მაცხოვარო ჩუენო, რომელი პირველ სა-
 25 უკუნეთა მამისაგან იშვე და აღსასრულსა ჟამთასა ქალწულისაგან
 კორციელ იღმენ, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო.
- დღეს იხარებენ ყოველნი კიდენი შეწყნარებითა, მადლითა ნათ-
 ლის-ღებისა შენისამთა. სამებასა ვადიდებდეთ, ერთსა ღმრთეებასა
 BC 1,3.
- 30 | **სწუანი** B 20
- რომელი პირველ საუკუნეთა მამისა თანა წყალთა ზედა იქცე-
 იდე და თუისისა შექმნულისა ქალწულისაგან შობამ კორციელად
 თავს-იდე ნებითა მამისამთა და სულისა წმიდისამთა, ქრისტე,
 ღმერთო ჩუენო, რომელმან განანათლე სოფელი წყლითა და სული-
 35 თა წმიდითა, მაცხოვნენ ჩუენ B 11, 1.
- რომელი წიალთაგან მამისათა მარადის განუმორებელ ხარ,
 დღეს მოხუდ იორდანედ ნათლის-ღებად მონისა შენისა იონანეს-
 გან, რომლისათვისცა შეძრწუნებული | ვედრებით იტყოდა: უფალო, A 29 v

6 ახსარულსა B. ქალწულისაგან + კორციელად B. 10 იონანესგან B. 11 უკუდაკვიისა B. 14 იონანესგან B. 15 რომლისათვის B. თქუითა B. ძვე B. 21 თუისი B. თუსი C. და—B. კა C. 23 აცხენე A. 27 ნათლის-ღებისა შენისამთა] ნათლის-ღებითა მაცხოვრისამთა B, ნათლის-ღებისამთა C. 32 თუისისა B. 34 ჩუენო—B. 35 მაცხოვნენ ჩუენ—B. 37 შენისა] თუისისა B. 38 რომლისათვის B. შეძრწუნებული + შენდაჰი B.

მე შენგან მიკმს ნათლის-ღებამ, შენ ჩემდა მოხუალა? ქრისტე ღმერთო, მაცხოვრენ ჩუენ B II, 2.

შთასლვასა შენსა, ქრისტე, ნათლის-ღებად იხილა ყოველმან დაბადებულმან იორდანეჲ კუალად-ქცეული, და კჳამა ისმა მამისაჲ მალლით თანა-მოსლვითა სულისა წმიდისაჲთა, რომელმან წამა შენ- 5
თუის და თქუა: ეგე არს ძმ ჩემი საყუარელი, მაგისი ისმინეთ და სცხოვრდეთ უკუნისამდე B II, 3.

ღმერთი უფალი და გამოგუიჩნდი ჩუენ ნათელი ჭეშმარიტი, რომელი მოხუედ და ჯერ-იჩინე შთასლვამ წყალთა მათ შინა, დაბ- 10
ზადებულმან ყოველთამან, რადთა ჩუენ მორწმუნენი ცოდვათაგან განგუწმიდნე. ქრისტე, ნათლის-ღებითა შენითა მაცხოვრენ ჩუენ B II, 4.

B 20 v

| რაჲჲს განსცხადენ, ქრისტე, იორდანეს, მაშინ კჳამა ისმა მალლით: 15
ეგე არს ძმ ჩემი საყუარელი, რომელი მე სათნო-ვიყავ. შეპაწუნდა წინა-მორბედი კჳისა მისგან საშინელისა: ვითარ-მე ვიკადლობ ჳელის შეჩებაჲ მზე-სა სიმაჳთლისასა, რომელი განანათლებს ყოველსა ნათესაჲსა [კაც]თასა? ქრისტე, მაცხოვრენ ჩუენ B II, 5.

ღამითგანსა

A 30

| ღამითგან ავიმსთობთ, შენდა დიდებასა შევესწირავთ, უფალო, 20
რომელმან ნათელ-იღე დღეს იორდანისა წყალთა და ყოველთა მორ-წმუნეთა მადლსა შენსა მიანიჭებ BC I, 1.

ნათელი გამოგუიბრწყინდა ჩუენ ცხორებისაჲ ნათლის-ღებითა შენითა, უფალო, რამეთუ ამით დასთრგუნე, ქრისტე, საჭურველი მტერისაჲ და განგუანათლენ ჩუენ ნათლის-ღებითა შენითა BC I, 2.

სჭუანი

ღანისა ლოცვასა შევესწირავთ შენდამი, ქრისტე, დღეს ერი 25
მორწმუნეთად და უფროსად დიდების-მეტყუელებს კრებული წინაწარმეტყუელთაჲ შენდამი, რომელმან ნათელ-იღე და ჩუენ შენი-თა განგუანათლენ ნათლის-ღებითა, რამეთუ ნათელ ხარ შენ, რომელმან დაჰბადე ნათელი B II, 1.

მაცხოვარ, მარადის მადიდებელნი შენისა დღესასწაულისანი სიხარულით აღვასრულებთ და ჳებით გადიდებთ შენ, ქრისტე, რომელმან ნათელ-იღე და ჩუენ განგუწმიდნე¹⁾ ცოდვათაგან და საცაუ- 30
რისაგან, რამეთუ [ნათელ ხარ შენ, რომელმან დაჰბადე ნათელი] B II, 2.

1 ნათლის-ღებაჲ და B. 4 ~ მალლით მამისაჲ B. 5 თანა მოსლვითა B. შენთვის B. და თქუა—B. 6 ძეჲ B. 7 სც ჩენდეთ A. 8 გამოგუიჩნდა B. 9 მოხლელ-დღეს სიძღაბლით იორდანედ B. შთასლვამ B. 10 მორწმუნენი მოწმუნდარნი B. ცოდვისაგან B. 11 განგუწმიდნეს B. ~ ნათლის-ღებითა შენითა, ქრისტე B. 14 ძეჲ B. 20 დღეს—BC. და ყოველთა—C. 21 შენსა—B. 22 გამოგუიბრწყინდა B, განოცებრწყინდა B. 23 შენითა—B. უფალო — BC. ამით] ამის მორ BC. 24 განგუანათლენ განმახლენ B, განგუახლენ C. ნათლის-ღებითა შენითა] სულითა შენითა წმიდითა BC. 26 ლოცვასაჲ თანა B. შენდა B. 31 მაცხოვარ B. 32 ჳებით] ვლადიდებთ და B. 33 ნათელ] თთლ A. ჩუენ + შენითა B. განგუწმიდენ] განგუანათლენ B.

- | მოსლვასა სულისა წმიდისასა მალლით შენ ზედა, ქრისტე, A 30 v
 დღეს განწმდეს იორდანისა ლელვანი, და კმაჲ მამისაჲ წამებდა შენ
 მისათუის, რაჲამს მდინარეთა წყალთა მათ შინა ნათელს-ილებდ
 კელითა მონისა თუისისა იოანეჲსითა, და ჩუენ მოგუანიჭე გან-
 5 წმედამ ცოდვათაჲ საბანელითა მით, რამეთუ ნათელ ხარ [შენ, რო-
 მელმან დაჰბადე ნათელი].
- | ღალატყავსა ჳა ა გი B 21
 ვღალატ-ყა [ვ ჳირსა ღმრთისა მიმართ მოწყალისა²⁾ სიტყუამ გამო-
 ავლინა]. BC I, 1.
- | იშვე ქალწულისაგან ჳორციელად თანაარსი მამისაჲ და ნა- C 182 v
 თელ-ილე იორდანესა, რაჲთა აცხოვნო ნათესავი კაცთაჲ BC I, 2.
 დღეს განწმიდნა წყალთაჲ ბუნებაჲ და ყოველთა, რომელთა
 ქრისტეჲს მიერ ნათელ-გუილებიეს, მოვილოთ მოტევებამ ცოდვა-
 თაჲ BC I, 3.
- სხუანი**
- ღალადებასა შენდა შევსწირავთ, ვითარცა იონა მუცელსა ვე-
 შაბისასა, რომელმან ნათელ-ილე იორდანესა იოანეჲსგან და აღმო-
 მიყვანენ ჩუენ სირღმეთაგან ცოდვათა ჩუენთაჲსა B II, 1.
- | დღეს მოენიჭა მადლი სულისა წმიდისაჲ მდგომარეთა იორ- A 31
 20 დანეჲსათა ნათლის-ლებითა მაცხოვრისაჲთა, რამეთუ ნათელ-ილო
 ქრისტემან იორდანესა და ყოველი ძალი მტერისაჲ შემუსრა B
 II, 3.
- დღეს განცხადნა სამებაჲ წმიდაჲ წყალთა მათ ზედა იორდა-
 ნისათა და ჩუენ ყოველთა მოგუანიჭა ცხოვრებაჲ და მოტევებამ ცო-
 25 დვათაჲ B II, 4.
- რომელმან შორის მოწაფეთა აუწყე დაჰყრობად სასუფეველი
 ღმრთისაჲ წყლითა და სულითა წმიდითა და მიჰმადლე ერსა შენსა
 ნათელი უკუდავებისაჲ ნათლის-ლებითა შენითა B II, 2.
- კურთხეულარსა ჳა ა**
- რომელი მაყლოვანსა შინა გამოუჩ. A 31 v
 რომელმან განსწმიდე, ქრისტე, წყალთა ბუნებაჲ და მას შინა
 მორწმუნენი სულისა წმიდისა თანაზიარ ჰყვენ, კურთხე [ულ²⁾ ხარ შენ,
 უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC I, 1.
- | რომელმან ჳერ-იჩინე, ქრისტე, ნათლის-ლებაჲ მონისაგან, რა-
 35 თა მონანი ღირს ყვენ შენისა ღმრთეებისა გამოცხადებასა, კ [ურთხეულ
 ხარ²⁾ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC I, 2.

7 ჳა—C. 8 ღალად-ვეყე C. 10 აორდანესა C. 12 განსწმიდე BC. წყალთა BC.
 ყოველთაჲ მორწმუნეთა BC. 13 ქრისტეს C. -გოლობიეს A, -გვილებიეს B, -გვლებიეს
 C. მოვილეთ C. 17 თთლ-ილე A. 18 სიღრმეთაგან B. 19 მოენიჭა + მორწმუნეთა
 B. მდგომარეთა იორდ-ნსათა—B. 23~სამებაჲ წმიდაჲ განცხადნა B. იორდანისა B.
 27 ღმრთისაჲ] ცათა B. მიჰმადლე B. 29 ჳა—B. 31 მას შინა— BC. 32 ჰყვენ
 BC. 35 შენისა ღმრთეებისა გამოცხადებასა] შენსა ღმრთეებასა BC.

დღეს ყოველნი მორწმუნენი შენისა ღმრთეებისა გამოცხადებასა ანგელოზთა თანა ღალადებით და²⁾ გალობით ვიტყუით: კუ[რთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC I,3.

(აკურთხევით) მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა, უგალობით (მორწმუნენი) B I,4.

სხუანი

საკუირველი საკუირველებათა, უფროას დიდებული, წინაშე მონისა მდგომი ზეცისა მეუფეა მოუდრეკს თავსა, რომელმან მოდრიკნა ცანი, და ძწოდეს ანგელოზთა წესნი, რაჟამს დამბადებელი მონისაგან ნათელს-ილებდა. დაუცხრომელად ვღალადებთ და ვიტყუით: ღმერთო მამათა (ჩუენთაო).

A 32

| რომელმან სიმრავლეა ზღუათაა დაამყარე, დღეს მოხუედ იორდანედ, მოუდრიკე მონასა უხრწნელი თავი შენი ნათლის-ღებად, რომლისათუისცა იხილეს რამ წყალთა მათ განშოშულებაა შენი, და უკუნ-იქცეს კუალსა; და მამაა ზეცით გარდამო წამებით იტყოდა: ეგე არს ძეი ჩემი საყუარელი, რომელი მე სათნო-ვიყავ. და[უცხრომელად ვღალადებთ და ვიტყუით: ღმერთო მამათა ჩუენთაო]*.

რომელი უფალ ხარ ცათა და ქუეყანისა და შემოქმედი ყოველთა საუკუნეთა, ეშინოდა იოანეს კელისა შეხებად და იტყოდა: ეხედავ დამბადებელსა, შეძრწუნებულ ვარ და მეშინის დამბადებელისა კელისა შეხებად, რომელი კაცთმოყუარებით განსცხადენ ჩუენთუის. დაუცხრომელად ვღალადებთ და ვიტყუით: ღმერთო მამათა ჩუენთაო]*.

აღვიარებთ მორწმუნე.

B 21 v

| სხუანი

საკურველი საკურველებათა უღლისა და მონისა, რომელი გიხილა დღეს ნათესავან კაცთაძან სიძღალადით მდგომარე წყალთა მათ ზედა იორდანისათა და იტყოდა: კურთხეულ არს მეუფე ისრაელისა B II,1.

რაჟამს მოვიდა უფალი ნათლის-ღებად იორდანესა, აყენებდა მას წინამობედი და ეტყოდა: უფალო, მე შენგან მ(ი)ქმს ნათლის-ღება და შენ ჩემდა მოხუალა? და სიხარულით შეგას[ხმილეს: კურთხეულ ხარ შენ, მეუფე ისრაელისა] B II,2.

განაძლიერებდა უფალი იოანეს და ეტყოდა: აცადე აწ, რამეთუ ესრე ვერ-არს აღსრულება. მაშინ მიუშუა და მხმ იგი სიძარტლისა იორდანესა განაანა. და სიხარულით შეგასხმილეს: კურთხეულ ხარ შენ, [მეუფე ისრაელისა] B II,3.

აღვიარებთ სარწმუნოებით სამებასა წმიდასა, ძესა თანა მამით და სულით წმიდითურთ უგალობთ და ვიტყუთ: კურთხეულ არს მეუფე ისრაელისა B II,4.

1 დღეს—BC. ღმრთეებისა] ღმრთეებით C. 2 ვღალადებთ C. 6 სხუნნი A. 8 მდგომ A. 27 საკუირველი B. საკუირველებათა B. 28 მდგომარე B. 29 მეუფეა B. 35 მხეა B. 38 აღვიარებთ B. 39 წითრით B. ვიტყუით B.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგიე“.

სსუანი

დღეს დღესასწაულობს ყოველი დაბადებული და ეწამების მამამ და ბრწყინვალე ჰყოფს სული წმიდამ გარდამოსლვითა ვითარცა ტრეღისამთა. დაუცხრომელად ვაკურთხევდეთ ძესა, მამისა მიერ მოსრულსა, და ღმერთსა მამათა ჩუენთასა B III,1.

დღეს განვერებით საცთურსა და განიქსნების კრულებისაგან პირველ-წექმნული ადამ. მონამ|აზნაურ იქმნების გარდამოსლვითა ვითარცა ტრეღისამთა. დაუცხრომელად ვაკურთხევდეთ ძესა, მამისა მიერ მოსრულსა, და ღმერთსა მამათა ჩუენთასა] B III,2.

დღეს გალობენ ქერობინნი და სერაბინნი, თაყუანის-სცემენ მთავარ-ანგელოზნი, აკურთხევენ ძესა, მამისა მიერ მოსრულსა, და ღმერთსა [მამათა ჩუენთასა] B III,3.

სსუანი

ყრმანი, სსურებულნი საქუმილსა შინა ცუარითა, გიგალობდეს შენ და ჩუენ, განბანილნი წყლითა, შენდა ღმრთის-ვმეტყუელებთ, ღმერთო მამათა ჩუენთათ B IV,1.

რომელი სწი ქერობინთა და ჰხედავ უფსკრულთა, დღეს იორდანისა წყალთამ სათნო-იყავ გარე-შემოსამ. ცანი განგეხუნეს და მამისა მიერ იწამე ძედ, ღმერთო მამათა ჩუენთათ B IV,2.

რომელი შეუხებელ ხარ ზეცისა ძალთაგან, დღეს ნები მონისამ შეიხე და ცოდვანი სოფლისანი აჰკოცენ, სული წმიდამ მორწმუნეთა გარდამოუვლინე, ღმერთო მამათა ჩუენთათ B IV,3.

რომელი გამოუთქმელ ხარ დიდებითა ღმრთეებისამთა, დღეს საცნაურ იქმენ სამებად ერთარსებად, მც თანა მამით და სულით წმიდითურთ. დიდებულ ხარ, ღმერთო მამათა ჩუენთათ B IV,4.

| აკურთხევდითსა

გალობასა შენდა შევსწირავთ ანგელოზთასა²⁾ 3), რომელმან ნათელ-იღე იორდანესა. აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა] BC I,1.

აგამალ.

შენ, ქრისტე, გაკურთხევთ, ვითარცა მოწყალე ხარ, რომელმან ნათელ-იღე იორდანესა. აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა].

იხილა რამ წინამორბედმან, ქრისტე მოწყალე, გარდამოსლვად შენ ზედა სულისა წმიდისა და გალობით იტყო[და²⁾: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა] BC I,3.

დღეს განაახლე ყოველი ბუნებად კაცთამ ნათლის-ღებითა შენითა, ამისთუისცა ვლალადებთ: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა] BC I,2.

სსუანი

განკორციელდი საშოსა ქალწულისასა თანაარსი მამისამ და

3 გარდამოსლითა B. 7 გარდამოსლითა B. 17 აორდანისა B. 18 განგუხუნეს B. 24 ძეა B. წითრთ B. 35 წმიდისამ BC. 37 შენითა— BC. 38 ამისთუისცა B, ამისთეს C.

B 22

A 32 v,
B 22 v,
C 183

- B 23 სულისა წმიდისაჲ, სიტყუაო, მამისა მიერ მოსრულო, აწოცად ცოდვათათუის პირველშემწულისა კაცისათა. მღვდელნი აკურთხე-
დით ძესა, მამისა მიერ მოსრულსა, და ღმერთსა მამათა ჩუენთასა B III, 1.
- A 33 | პირველ საუკუნეთა ძეჲ, თანა-დიდებული მამისაჲ და სულისა 5
წმიდისაჲ იორდანედ მოხუედ დღეს ნათლის-ღებად იოანესგან,
განწიშულდი კორცითა, აცხოვნე პირველშემწული ადამ. მღვდელნი
აკურთხევედით ძესა, მამისა²⁾ მიერ მოსრულსა, და ღმერთსა მამა-
თა ჩუენთასა] B III, 2.
- სიწმიდით მონიჭა მადლი, მსგავსად ტრედისა გარდამომაჲ- 10
ლი სული წმიდაჲ წყალთა განწმედდა და მამაჲ ზეგარდამო წა-
მებდა: ეგე არს ძეჲ ჩემი საყუარელი. დაუცხრომელად ვაკურთხე-
დეთ ძესა, მამისა მიერ [მოსრულსა, და ღმერთსა მამათა ჩუენთასა]*
B III, 3.
- B 23 v პირველ საუკუნეთა სიტყუაჲ დღეს მოხუედ იორდანედ ნათ- 15
ლის-ღებად იოანესგან, ხოლო ზეცით გარდამო ზრახვაჲ იგი საი-
დუმლოჲ ისმოდა, დადუმნეს მდინარენი და აღმართ დიოდეს | და
A 33 v მოსლვასა სულისა წმიდისასა ლელვანიცა დაყუდნეს. რომელსა იორ-
დანეს ბრძანებით ცანი განგებუმოდეს, ქრისტე, გაქებთ შენ და გა-
კურთხევეთ შენ B V, 1. 20
- B 22 v სხუანი
ღღეს დიდი საიდუმლოჲ ქუეფისა გუჩუენა. ღღეს(ს)წაულობდეთ, მოზ-
წმუნენო, და ერთობით ვლადღებდეთ და ვიტყოდით: ნათელ-ილო ქრისტემან
და განწმინდა იორდანისა წყალნი და მით აიხუნა ცოდვანი სოფლი(სანი).
მღვდელნი აკურთხევედით. ერნი უფრომსად ამაღლებდით მას [უკუნისამდე] 25
B II, 1.
- რომელმან არა უღიბს იჩინე ნათლის-ღებაჲ მონისაგან, არამედ, ვი-
თარცა კაცმან, ყოველივე სიმდაბლით აღასრულებ, რომლისათესცა ანგე-
ლოზნი გარემომს საბანელსა მას შიშით ღაღადებდეს და იტყოდეს: ნათელ-
ილო ქრისტემან და განწმინდა იორდანისა წყალნი და მტერი იგი სულისაჲ 30
დასცა. მღვდელნი აკურთხევედით, ერნი უფრომსად ამაღლებდით მას უკუნი-
სამდე] B II, 2.
- B 23 სხუანი
ცათა ძალნი განკრთომილ იყვენეს, გხედვიდეს რამ ღღეს უხილავსა მე-
უფესა, წყალთა შინა მღვდომარესა, და სულსა წმიდასა, მომავალსა შენ ზედა 35
სახედ ტრედისა. მაშინ ქუეყანისა წესნი ზეცისა თანა ღაღადებდეს და იტყო-
დეს: ყოველნი საქმენი აკურთხევედით უფალსა, ძენი კაცთანი ამაღლებდით მას
უკუნისამდე B IV, 1.

1 სიტყუა B. მორლო A. 2 ცოდვათა B. 6 წმიდისა B. დღეს ნათლის-ღებად იოანესგან—B. 7 განწმუნული B. კორცითა + და B. აცხოვნე] იესენ B. 11 მამაჲ] მამა B. 15 სიტყუაჲ] ძე B. იონრდ A. 16 იოანესგან B. გარდამო] გამო B. 17 დადუმნეს მდინარენი და აღმართ დიოდეს — B. 18 მოსულასა B. 19 გუგებოდეს A. 22 საიდუმლოჲ] საჲ B. 24 აიხნა B. 27 იჩინა B.

* A-ში რედერენის მაგიერ „იგივე“.

განგეხუნეს შენ, ქრისტე, ცანი დღეს იორდანესა... კჳამ ისმა ჴეცით
მამისა მიერ: შენ ხარ ძმ ჩემი|საყუარელი, სათნო-ვიყავ. რომლისათჳს ჩუ-
ენცა ვღაღაღებო და ვიტყუო: ყოველნი საქმენი აკურთხევლით უფალსა, პენი
კაცთ|ანი ამაღლებლით მას უკუნისამდე] B IV,2.

B 23 v

5 სსუანი

დღეს ყოველი დაბადებული დღესასწაულობს, რამეთუ ნათელ-ილო
იორდანესა იოვანტსგან პემან ღმრთისამან ქორციოთა. დადუმნეს მდინარენი
და აღმართ დიოდეს. რომელი განსცხადენ დღეს იორდანეს, ქრისტე, გა-
ქებო შენ და გაკურთხევო შენ B V,2.

10 ყოველნი ცის კიდენი განათლდეს შენითა, ქრისტე, ნათლის-ღებითა,
რამეთუ საშინელი კჳამ ისმოდა ჴეგარდამო მამისა მიერ მისა მომარჯ. რა-
ეჳამ განშეშლებული შთაჰქედ წყალთა შინა, შემტრუნდეს. რომელი მამით
და სულით წმიდითურთ განსცხადენ, ქრისტე, გაქებო შენ და გაკურთხევო
შენ B V,3.

15 | აღიდებდითსა

შენ, ჴეცისა ბჳეჲ, კარავი [სიწმიდისაჲ, რომელმან ღმერთი ჰქუე]*
B III,1.

B 24
B 24 v

რომელმან ნათელ-ილე მონისაგან იორდანესა და წყალნი გან-
სწმიდენ და მათ მიერ კაცნი, ვითარცა ღმერთსა და კაცსა, გალო-
20 ბით გიგალობთ B III,2.

რომელმან მოანიჭა სოფელსა მადლი სულისა წმიდისაჲ ნათ-
ლის-ღებითა მისითა, ვითარცა ღმერთსა და უფალსა, ცხორების მო-
მცემელსა, გალო[ბით გიგალობთ] B III, 3.

სსუანი

25 განუყოფელი სიტყუაჲ მამისაჲ, დაუსაბამოჲ მისი ძმ, რომელმან
იორდანესა აჳას დღესა ცოდვაჲ დაჰქსნა და სოფელი განანათლა, მას ვადი-
ღებლეთ ყოლად საუკუნესა] BC I,1.

B 24

რომელი ანგელოზთა მიერ [იღიდების ღმერთი, დელკათა იორდანი-
ხათა ისილვებოდა. იოვანე იტყჳს: აჳა ძმ და კრავი ღმრთისაჲ, რომელი
30 ნათელ-სცემს სულათა და ჩუენ ვადიდებლეთ³ ყოლად საუკუნესა] BC I,2.

| რომელი მამისა მიერ იწამა ძეჲ [და განცხადანა სული წმიდაჲ
გარდამოჲვადი, კელსა დასლებს წინამორბედი და ჩუენ ვადიდებო ყოლად
საუკუნესა] BC I,3.

C 183 v

სსუანი

35 | რომელი მამით და სულით წმიდითურთ თაყუანის-იციემების
ძეჲ და დღეს ქუეყანასა ჴედა განცხადებულად სამებაჲ წმიდაჲ ეც-

A 34

1 განგეხუნეს B. იორდანესა B. 2 ძეჲ B. 12 განშეშლებული B. 16 ბჳე B. 18-ილო B. იორდანესა — B. წყალნი განსწმიდენ და] განწმიდნა ყოველნი წყალნი B. 19 ვითარცა — B. კაცსა] უფალსა B. გალობით გეგალობთ] ვადიდებთ B. 21 სულისაჲ B. წმიდისაჲ — B. 22 მისითა] თესითა B. ვითარცა... გიგალობთ] მათ მი-
ერ კაცნი ღმერთსა და უფალსა ვა B. 24 სსუანი — BC. 28 იღიდების] იხილ A. 29 ძმ
და — C. 30 ვადიდებთ C. 31 ძმ C] — B.

* ამ სტროფის სრული ტექსტი იხ. გვ. 285.

ნობა ყოველსა ერსა იორდანესა ზედა, ოდეს ძეა ღმრთისაჲ ნათელს-
იღებდა და მამაჲ ზეგარდამო წამებდა და სული წმიდაჲ გარდამო-
მავალი იხილეს, ვითარცა ტრედი, მის ზედა.

რომელი აღსასრულსა ჟამთასა განჰკაცენ ცხორებისათვის ჩუე-
ნისა, ქრისტე ღმერთო, დღეს მოხუედ იორდანედ ნათლის-ღებად
იოანესსა, ხოლო მონაჲ იგი შეძრწუნებული შიშით ღალადებდა და
იტყოდა: ვითარ განწმიდოს მიწამან წყაროჲ, ანუ ვითარ ვიკად-
რო დადებად ქელი ჩემი თავსა მისსა, რომლისა ქელსა შინა მისსა
არიან ყოველნი კიდენი ქუეყანისანი?

A 34 v

| შენ, სამებაო წმიდაო, იორდანესა ზედა განეცხადე ყოველსა
ერსა: მამაჲ — წამებითა, ძეა — ნათლის-ღებითა და სული წმი-
დაჲ — სახედ ტრედისა შენ ზედა გარდამოსლვითა. არამედ მორწმუ-
ნეთა, ვითარ ეცნობა სამებისა ერთარსებაჲ, განათლდეს გონებანი
მათნი და დაუტყრომელად ადიდებდეს მამასა და ძესა და წმიდასა
სულსა — ერთარსებასა, ერთღმრთეებასა, სამებასა განუყოფელსა.

სხუანი

რომელი თანა-დაუსაბამოჲ.

რომელი ზეცით გარდამოჰ.

დაამტკიცე უ.

სხუანი

დაუსაბამოჲ სიტყუად ღმრთისაჲ, განკორციელებული ქალწულისაგან,
მოსხუედ დღეს იორდანედ ნათლის-ღებად მონისაგან, რომლისათესცა კმაჲ
მამისაჲ მადლით გამო წამებდა: ეგე არს მშ ჩემი საყუარელი, რომელმან
აქოცნეს ცოლვანი სოფლისანი B II,1.

რომელმან დაფუძნე ქუეყანაჲ წყალაჲ ზედა და (ცანი), ვითარცა კაჲ-
რანი, მოსდობიენ, ქელსა ქუეშე წინაპორბედისასა მოუდრიკე თავი შენი ნათ-
ლის-ღებად უცოდველმან ჩუენ ცოდვილთათეს, რამთა აჰქოცნე ცოლვანი
სო[ფლისანი] B II,2.

B 24 v

| რომელმან შეჰმოსენ ცანი ღრუბლითა და ქუეყანაჲ შეამკვე ყუავილი-
თა, დღეს განშიშულებული შოაქედ იორდანედ, შემოქმედმა(ნ) ნათელ-იღე
მონისაგან, რამთა აჰქოცნე ცოლვანი ჩუენნი, უფალო B II,3.

გამოჩინებულსა ქრისტესა, ღმერთსა ჩუენსა, და თანა-მოსაყდრესა მა-
მისასა, რომელმან სიმდალით ქალწულისაგან კორცნი შეიმოსნა და ნათელ-
იღო იორდანესა იოანესსაგან კსნისათეს სოფლისა სარწმუნოებით, მას ყო-
ველნი მორწმუნენი ვადიდებდეთ B II,4.

სხუანი

განმათავისუფლებული სოფლისაჲ მოსხუედ, ნათელ-იღე იორდანესა,
განსცხადენ ჭეშმარიტად და მამამან პედ გაწოდა შენ. ქრისტე მეუფეო, გა-
დიდებო შენ B IV,1.

რომელმან დასჯილნი ცოდვითა, ბნელსა შინა მსხდომარენი, ჭეშმარი-
ტითა ნათლის-ღებითა შენითა განათავისუფლენ, ქრისტე მეუფეო, გადიდებო
შენ B IV,2.

14 და 3] დ A. 29 ყვლითა B. 30 განშიშლებული B. აორდანედ B. 34 აორ-
დანესა B. იოანესსაგან B. კსნისათვის B.

| მონისაგან ნათელ-ილე, მაცხოვარო ჩუენო, და სული წმიდაჲ, ვითარ- B 25
ცა ტრედი, გამოწინდა შენ ზედა. ქრისტე მეუფეო, გადიდებო შენ B IV,3.

ნათელი გამოგუბნწინდა ჩუენ ნათლის-ღებითა შენითა და წყალთა
5 მიეო განგუბანენ ურჩულოებანი ჩუენნი. ქრისტე მეუფეო, გადიდებო შენ
B IV,4.

გამოავლინედ ესე სიტყუა ვიდრე მერვე ღღემდე

კა დ გი

სული წმიდაჲ გარდამაქდა ზეცით, ვითარცა ტრედი, ზედა იორდანე-
სა B.

10 დასადებელი

რაჟამს ქრისტე ნათელს-იღებდა კელითა მონისა თვისისა იოვანცსი-
თა B.

აქებდითსა

რაჟამს განშიშულდი კორცითა, მაცხოვარ, წყალთა მათ ზედა
15 იორდანისათა, მტერი იგი, დამალული მას შინა, ნათლის-ღებითა
დასტრგუნე | და მოუწოდე მორწმუნეთა გალობად და ქებად შენდა A 35
BC I, 1.

მოსლვასა სულისა წმიდისასა სახედ ტრედისა შენ ზედა, ქრის-
ტე, აჩუენებდა წინამორბედი ერსა და | იტყოდა: აჰა ძმ და კრავი B 25 v
20 ღმრთისაჲ კორცითა გამოგუიჩნდა BC I,2.

წინამორბედისაგან იქადაგა განშიშულებული ღმერთი წყალ-
თა შინა და პრწმენა მისი სოფელსა და ადიდებდეს თანა მამით და
სულით წმიდითურთ BC I,7.

დაამტკიცებდა კმა მამისაჲ სიტყუასა მას წინამორბედისასა,
25 ღრუბლით | გამო რაჲ ისმოდა, ღალადებით იტყოდა: ეგე არს ძმი
ჩემი საყუარელი, რომელი მე სათ[ნო-ვიყავ] BC I,3. C 184

ნათელ-ილო ქრისტემან იორდანესა კელითა წინამორბედისაჲ-
თა, იმსახურა ანგელოზთაგან და იდიდა მორწმუნეთაგან ძმი თანა
მამით და სულით წმიდითურთ BC I,4.

30 | მანქანებოჲ ეშმაკისაჲ დაქსნდა ნათლის-ღებითა მაცხოვრი- A 35 v
საჲთა, რამეთუ დაემტკიცნეს წარმართნი სარწმუნოებასა ახალსა
BC I, 5.

წყალთა დინებაჲ დაუტევეს, რაჟამს იცნეს დამბადებელი თუ-
ისი და ზედვიდეს მის ზედა სულსა წმიდასა, სახედ ტრედისა მომა-
35 ვალსა BC I, 6.

3 გამოგუბნწინდა B. 11 თვისისა B. იოვანესითა B. 14 განწმული B.
მაცხოვარ B. 15 იგი—BC. 18 მოსულასა B] მალსა C. 19 ძე B. 20 გამოგჩნდა
A, გამოგჩნდებისა C. 21 განშიშულებული B. 22 შინა] ზედა BC. მისი სოფელსა]
ყოველთა BC. ადიდებდეს+ ძესა BC. 23 წითრთ B. 25 ძე B. 27 აორდანესა B.
28 ძე B. 30 ეშმაკისაჲ] სატურთისაჲ BC. დაქსნდა C. 33 რაჟამს] რამეთუ B.
იენეს] იხილეს C. თვისი B, თვისი C. 34 ჰხედვიდეს B. მის ზედა] მისედა C.

სხუანი

დღეს შემოქმედი ცათაჲ და ქუეყანისაჲ მონისაგან ნათელს-
ილებს და ყოველი დაბადებული სიზარულითა აივსო, რამეთუ ან-
გელოზნი ზეცით მოვიდეს და მსახურებაჲ შეწირეს მისა, რომელ-
მან წყარონი იგი მდინარეთანი შეიმოსნა, და მზეჲ იგი სიმართლისაჲ 5
იორდანეს განიბანა და სული წმიდაჲ იქცეოდა ზედა წყალთა.

A 36 | დღეს ნათელსა მოილებს ჭეშმარიტსა, რომელი განანათლებს
ყოველსა კაცსა, მომავალსა სოფლად. განვერენით ჩუენ საცთური-
საგან და შევეყვებით ჭეშმარიტებასა, რამეთუ დღეს განშუენდების
ქრისტემს შემოსილი იგი კრებული. ოხრის ზღუაჲ და მას შინა 10
მყოფნი იხარებენ [და სული წმიდაჲ იქცეოდა ზედა წყალთა]*.

A 36 v | დღეს იორდანეჲ პატიოსან იქმნა და ყოველი ურჩულოებაჲ
დაითქა, რამეთუ იხილვა ქრისტე წყალთა მათ შინა მამისა მიერ
წამებული, და შეიწყნარა მდინარემან წყაროჲ იგი მოწყალებისაჲ 15
და ცეცხლი იგი საიდუმლოჲ შეზავა წყალთა და უფალმან მონისა-
გან ნათელი მოილო და [სული წმიდაჲ იქცეოდა ზედა წყალთა]*.

სხუანი

B 26 | შენ, მაცხოარ, მოხუედ იორდანედ განთავისუფლებად დასა-
ბამითგან დამონებულთა ცოდვითა. ერნ B II, 2.

იორდანეჲ შემრწუნებულ იქმნა, რაჲმს გიხილა შენ, შემოქმე- 20
დი, შექმნილისაგან ნათლის-ღებად და ერნი ანგელოზ B II, 6.

აღმოსლვასა შენსა, ქრისტე, მიერ წყლით ცანი განეზუნეს და
კმაჲ მამისაჲ ზეგარდამო წამებდა: ეგე არს ძმ ჩემი საყუარელი,
რომლისა ანგელოზნი ქებასა შესწ B II, 5.

B 25 v | ვაქებთ შენ, ქრისტე, ... რომელმან ქალწულისაგან კაცებაჲ შეიმოსე 25
კსნისათჳს პირველშექმ(ნულისა)... საანო-იყავ, რომლისა ანგელოზნი ქე-
პასა იტყოდეს: [აღელუა] B II, 1.

B 26 | დელვანი იორდანისანი შეპრწუნდეს და ოხრაჲ დაუტევეს, გზედვოდეს
რამე შემოქმედსა განშიშელეპულსა, რომლისა ანგელოზნი ქებასა იტყოდეს:
აღელუა, ქრისტე, ღებრთო ჩუენო, გუაცხოვნენ ჩუენ, რომელმან ნათელ 30
B II, 3.

წინამობჳედი ვანადიდე უფრომს ყოველთა მეთა კაცთასა, რამეთუ მის-
გან ნათლის-ღებაჲ სათნო-იყავ, რომლისა ანგელოზნი ქებასა იტყოდეს:
აღელუა [ღუა] B II, 4.

ნათლად გამოუნდნი სოფელსა შენსა, სატიოთა იხილვე, წყალთა პუნება- 35
ნი განსწმიდენ, რომელსა ერნი ანგელოზთანი ვაქებენ და იტყუნ: აღელ-
ლუა B II, 7.

3 დღდელი A. 18~მაცხოარ შენ B. მოხუედ B. განთავისუფლედად A. და-
საბამითგან დამონებულთა ცოდვითა. ერნ] რჩულისა ქუეშე დამონებულთათჳს,
რომლისა ანგელოზნი ქებასა იტყოდეს: აღ. B. 20 იორდანე B. რაჲმს] რამეთუ B.
გიხილა შენ] იხილა B. 21 ნათლ-ს-ღებელი B. და ერნი ანგელოზ] რომლისა ერნი
ქებასა იტყუნ: აღ B. 22 აღმოსლვასა B. განეზუნეს A. განეზუნეს B. 23 ზეგარ-
დამო—B. ძეჲ B. 24 რომლისა ანგელოზნი ქებასა შესწ] რომელი სათნო იყავ B.
26 კსნისათჳს B. 28 იორდანისანი B. დაუტევეს B. 29 განშიშლებულსა B.
36 აღ—B.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

| სსუანი

B 26 v

მქადაგებულმან იოანე ქადაგა მოსლვაჲ შენი, ქრისტე, და ჭეშმარიტად გამოშენდი შენ, სიტყუაჲ ღმრთისაჲ B III,1.

იოანე ბეთაბრას იყო, ნათელ-სცემდა წიად იორდანესა და ქადაგებდა.

5 მოვიდოდეს მისა მრავალნი და აუარებდეს ცოდვათა მათთა B III,2.

იოანე ეტყოდა ერსა: მომავალი იგი არა მე ვარ, არამედ მოვალს მეუფე მაცხოვარებითა თვისითა, ნათელ-სცემს სულითა წმიდითა, (წყ)ალობით იქს-ნეს შეცთომილნი B III,3.

სსუანი

10 ჰშუენის იოანეს სულნელებაჲ, შუენის... B IV,1.

ახლისა ბრულისა ქადაგო და უფლისა წინამორბე B IV,2.

| ს ა მ ს რ ა დ *

A 37

ოხითაჲ კა ა

15 საიდუმლოჲ განგებულებისა შენისა სიბრძნისაჲ, მიუწოდომე- B 16

ლო, ნათლად სოფელსა გამოუბრწყინდა, მო-რამ-ხუედ ქორცითა

უნებელი ნათლის-ლებად მონისაგან, რომლისათუის იორდანეჲ კუა-

ლად-ქცევითა და ბორცუნი სიმღერითა დიდებისა შენისა პატივისა

არუენებდეს ერსა. გარდამოსლვითა შენ ზედა სულისა წმიდისაჲთა

მალლით მამისა კმამან ძედ შენ გწამა, რომლისათუის ჩუენცა, შენ

20 მიერ ქსნილნი, ზეცასა თანა გალობასა შენდა შევესწირავთ, შენ,

მძლესა სიკუდილისასა, გილაღადებთ: გამოუთქმელო უფალო, დი-

დებაჲ შენდა** B.

| ფსალმუნი კა დ გი

A 37 v,
B 27, C 184 v

ღმერთი უფალი და გამოგ[კრნდა] (ფს. 117,27) BC.

25 დასადებელი

აუარებდით [უფალსა, ზამეთუ კეთილ] (ფს. 117,29) BC.

აღელუაჲ

რამ არს შენ[და, ზღუაო] ვი დ რ ე კ (ფს. 113,5) C.

მოვედიო, უგა (ფს. 94,1) B.

2 მოსლაჲ B. 4 იოანე B. 6 მეუფეჲ B. 7 თვისითა B. 10 იოანეს B. 12 სამხ-
რად—BC. 15 გამოუბრწყინდა] გამოუბრწყინდევ ქრისტე ღმერთი B. ქორცითა
უნებელი ქორციელად B. 16 მონისაგან] მონისა შენისა იოვანშსგან B. რომლისა-
თესცა B. იორდანე B. 17 ბორცნი A. 18 ერსა + და B. 19 რომლისათუის] ამისთეს-
ცა B. ჩუენ B. 20 ზეცისათა B. შენ მძლესა სიკდილისასა გილაღადებთ —B. 21
სიკდილისასა A. 26 აუვარებდით C. 27 აღელუაჲ] აღაჲ კა დ B.

* C-ში აქ შენიშვნა: „ოხითაჲ და ქელთაბანისაჲ და სიწმიდისაჲ წინადლით
მწუხრი კპოეო, უკუანა“ (იხ. გვ. 39—40). ** „ოხითაჲს“ ეს ტექსტი B-ში
შეტანილია განცხადების წინადლის მწუხრში (B 16 r). აქ კი B-ში სხვა ტექსტია
(„ქრისტეს ნათლის-ლებასა...“), რომელიც A-ს განცხადების წინადლის „ოხითაჲს“
ემთხვევა (იხ. გვ. 39).

კელთაბანისაჲ

იორდანისა ლელვათა შენ, წყაროჲ ცხორებისაჲ, შეგიწყნარეს და ნუგეშინისმცემელი ჩუენი სახედ ტრედისა მოვიდა. მოუდრეკს თავსა, რომელმან მოდრიკნა ცანი. ღალადებს და ეტყუის მონაჲ შემოქმედსა: რაჲსა მიბრძანებ მე უფროჲს რჩულისა, რამეთუ მე მიკმს შენ მიერ ნათლის-ცემაჲ, განმანათლებლო? ქრისტე ლმერთო, შეგუიწყალენ ჩუენ*.

B 27 v

| სიწმიდისაჲ ჯ^ა ა გ^ი

შენ, ქრისტე, ნათელი მოიღე იორდანესა კელითა მონისა შენისა იოანეჲსითა. ანგელოზნი თანა-დგეს სამებასა წმიდასა, შეგამკობდეს ქებით, გალობასა ამას იტყოდეს: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო B.

თთუესა იანგარსა ზ წმიდისა აბოჲსი

ღასაღაჲლენო

A 38

უფალო ღალატყავსა | ჯ^ა დ

ეჰა დიდებული, საკუირველი წმიდისა და ახოანისა ქრისტეისისა აბოჲსი, რამეთუ რომელი-იგი ისმაიტელ იყო რჩულითა, შური აიღო წმიდისა მოციქულისა ჰავლე(ა)სი, რაჲთა ზე აქუნდეს სახელი მისი ყოველთა კიდეთა სოფლისათა. მოვედით, მორწმუნენო, ვადიდებდეთ საქსენებელსა მისსა და უგალობდეთ... რომელმან ღირსად გუირგუინის ყო იგი.

რაჰამს წარადგინეს იგი წინაშე მძლავრისა მის აგარეანისა, აიძულებდა მას და ეტყოდა, რაჲთამცა უარ-ყო ქრისტეჲ, ხოლო მან აიარა ძეჲ მამისა თანა და არა უარ-ყო სამებაჲ წმიდაჲ. მოვედით, მორწმუნენო, ვადიდებდეთ [საქსენებელსა მისსა და უგალობდეთ, რომელმან ღირსად გუირგუინის ყო იგი]*².

A 38 v

| (მა)შინ განრისხნა გულისწყრომითა მძლავრი იგი და ფერი პირისა მისისაჲ ექცეოდა ზედა წმიდისა მოწამისა ქრისტეჲსისა აბოჲსა, ხოლო იგი უფროჲს ღალადებდა და იტყოდა: დალაცათუ ცეცხლითა და ტანჯვითა აღმასრულოთ მე, არა უარ-ვყო სამებაჲ წმიდაჲ. მოვედით, მორწმუნენო, [ვადიდებდეთ საქსენებელსა მისსა და უგალობდეთ, რომელმან ღირსად გუირგუინის ყო იგი]*³.

2 შ^ეგწყრს A. 8 ჯ^ა ა გ^ი—B. 9 ჯორდანესა B. 10 ჯოანეჲსითა B. თანა-დგა A. სამებასა წმიდასა] წამებასა მამისასა B. 16 დიდებუ A. 20 მისა A. 21 გრ^ანს A. 29 დალაცათო A. 30 არაჲ A.

* B-ში სხვა ტექსტია („განმანათლებელი ჩუენნი...“), რომელიც სრული სახით შეტანილია განცხადების წინაღობის განგებაში (იხ. გვ. 40). ** A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგიე“. ამ სტროფის მომდევნოდ, ფურცლის ქვემო კიდეზე, მოთავსებულია მინაწერი, რომლის მხოლოდ ნაწილი იკითხება: „ესე აბოჲსნი დ ზატიქსა რომელ მეოთხესა სწერან მ... აერ... ბერ...“ *** A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგიე“.

მაშინ აიჭურვოდეს ურჩულონი იგი წყობად ზედა წმიდისა მოწამისა ქრისტეისისა აბოასა, ხოლო მან სიხარულით მოუდრიკა მახუილსა ქედი თუისი, რამეთუ სუროდა მისლვად უფლისა თუისისა და ისწრაფდა შესლვად სასუფეველსა მისსა. მოვედით, [მორწმუნენო, ვადიდებდეთ საკსენებელსა მისსა და უგალობდეთ, რომელმან ღირსად გუირგუინის ყო იგი] 5.

აკურთხევდითსა

(ყოველ)ნი საქმენი ღმრთისანი და (ყოველ).

რაჟამს შეკრბეს მოხუცებულნი ისმაიტელთანი | წინაშე ურაკ- 39
პარაკთა მათთა და განიზრახვიდეს იგინი წმიდისა მოწამისა ქრისტეისისა აბოასთუის. მღდელნი აკურთხევდით, რომელმან განაძრი-
ელა იგი, ერნი უფროსად ამაღლებდით მას უკუნისამდე.

მაშინ უბრძანა მძლავრმან მან მოწოდებამა წმიდისა აბოასი და ეტყოდა მას: უკუეთუ ესე ესრეთ არს, აბო, რასა-ესე შეგწამებენ შენ? მღდელნი აკურთხევდით, რომელმან ძრიელებამ მიჰმადლა, ერნი [უფროსად ამაღლებდით მას უკუნისამდე].

მიუგო წმიდამან მოწამემან უფლისამან აბო და რქუა მას: მშობელნი ჩემნი თუ ისმაიტელ არიან, ხოლო მე მსახური ვარ ჭეშმარიტისა ძისა ღმრთისაჲ. მღდელნი აკურთხევდით, რომელმან განაძრიელა იგი, ერნი [უფროსად ამაღლებდით მას უკუნისამდე].

მაშინ განრისხნა მძლავრი იგი და ფერი პირისა მისისაჲ ექცეოდა ზედა წმიდისა და ახოანისა ქრისტეისისა აბოასა. [მღდელნი აკურთხევდით, რომელმან განაძრიელა იგი, ერნი უფროსად ამაღლებდით მას უკუნისამდე]*.

25 ადიდებდითსა ჯა დ გი

დღეს ღალადებდა აბოა შორის სიმრავლესა წარმართთასა: ვითარ მიმელოს მე ცხორებამა კაცობრივი და ვითარ წარმეკუეთოს თავი აბოს? | ვითარ მომმართოს მახუილმან, ვითარცა ნაყოფმან კეთილმან? ვითარ აღმევესო მე გული სისხლითა, ვითარცა მანანა- 39 v
ათა? მიკსენ მე, უფალო, აგარეანთაგან. ხოლო სიმრავლეჲ აგარეანთაჲ ღალადებს და ეტყუის აბოს: მოიქეც რჩულისა ჩუენისაებრ და იყო შენ ყოველთა უყვესთაჲს.

ხოლო აბოა ღალადებდა და ეტყოდა: არა მიკმს მე თქუენგან ქრთამი — ოქროჲ, არცა ანთრაკი, არცა ვეძიებ ცხორებასა ამის სა-
35 წუთრომასაჲ, არამედ რათა ვიხილო სული წმიდაჲ მარჯულ მამისა მუდომარეჲ, რომლისა სიტყუანი მისნი ტკბილ არიან უფროსთაფლისა მის გოლეულისა, არამედ ვითარ გნებავს, წარმართო, აღმასრულებთ, რამეთუ არავინ არს მიმღებელ სულისა წმიდისა.

მაშინ მოწყუიდეს აბოა მახუილითა და გუამი მისი დაწუეს 40
ცეცხლითა და წარიყვაქნეს იგი ანგელოზთა ღმრთისათა წინაშე უფლისა. იხილა და რქუა მას: გიხაროდენ, აბო, რომელ არა შეგა-

1 ორჩულონი A. 2 აბოას A. 9 შეკრდეს A. 14 აბოა A. 17 უფლისამან + და A. აბოა A. 21 ფერ-+ პირი A. 22 ახოანინა A. 26 წარმართთა A. 28 აბოას A. მომართოს A. 31 აბოას A. 33 არაჲ, არაჲ A. 35 მარჯულ A. 41 აბო A. არაჲ A.

* რეფრენის მკვირ: „იგივე“.

წუხა მასუილმან, არცა სატანჯველთა, არცა სიმრავლემან აგარეან-
თამან. ამისთუისცა ღირს იქმენ შესლვად სასუფეველსა ცათასა და
ცხორებასა წარუალსა.

აქებდითსა კ^ა ა გ^ი

ტანჯვასა დაუთმო ისმაიტელთასა წმიდამან აბო, მკნდა და 5
ემშაკნი განასხნა, და მსხუერპლად შეწირნა კორცნი თუისნი და
ქრისტესა ქადაგებდა. ვითარცა მნათობმან და მოლუაწემან ყოვლი-
სა სოფლისამან ილუაწა და სიკუდილი შეურაცხ-ყო, და ზრუნვაჲ
ამის სოფლისაჲ დაუტევა, და შენ მხოლოსა სათნო-გეყო, და აწ
მეოხ არს სულთა ჩუენთათუის დიდსა წყალობასა. 10

A 40 v

სუროდა მისლვად უფლისა თუისისა სანატრელსა მოწამესა
ქრისტესსა აბოს. დგა წინაშე მძლავრისა მის, | ჰხედვიდა მახუილ-
სა აღმართებულსა. არა შეშინდა შინებიააგან მათისა, არამედ გა-
ნიძუარცა სამოსელი, მოუდრიკა მახუილსა თავი თუისი და დას-
თხინა სისხლნი თუისნი, და აწ მეოხ არს სულთა ჩუენთათუის დიდ-
სა წყალობასა. 15

შეიმოხა სამოსელი ღირსთა მამათაჲ საყუარელმან ქრისტეს-
მან აბო. ურმითა მიაქუნდა, ვითარცა ეტლითა, ადგილსა მას შესა-
წირავსა. ვითარცა მსხუერპლი კეთილი და საკუმეველი სუნნელი
და ნელსაცხებელი პატიოსანი* ცეცხლისაგან შეიწირა და საჟლავი 20
მისი წყალთა ზედა, და აწ მეოხ [არს სულთა ჩუენთათუის დიდსა
წყალობასა]**.

დღესასწაულსა მას შეუნიერსა, ნათლის-ღებასა მაცხოვრისასა,
მეორედ შობასა დიდისა მოწამისა აბოძისა იხარებდეს მდინარენი
და მნათობდეს ღელვანი, რამეთუ სათნო-იყო ქრისტემან მის თანა 25
წყალთა შინა. მაშინ განიკურნებოდეს უძრულებანი კაცთანი და სი-
ხარულით აივსნეს მორწმუნენი, და აწ მეოხ [არს სულთა ჩუენთა-
თუის დიდსა წყალობასა].

A 41

| ოხითაჲ

რომელი გალობაჲ ანუ ვითა. 30

ფსალმუნი, ალელუა, სახარება — ყოველი წმიდათაჲ ამსახურო.

კელთაბანისაჲ კ^ა ბ

მოვედით, მორწმუნენო ქრისტესნო, ვპყოფდეთ ქსენებასა
წმიდის(ა) აბოძისა, რომელმან შეურაცხ-ყო განწყობილებაჲ იგი
აგარეანთაჲ და შეურაცხ-ყო ცეცხლი და მახუილი სახელისათუის 35
ქრისტესისა, მოიგო გურიგუინი დიდებისაჲ წმიდათა მისთა თანა.

5 აბოჲ A. 12 აბოძს A. 13 არაჲ A. 18 აბოჲ A. 24 აბოძს A. 26 განიკუნ-
ბოდეს A. 27 აივსნეს A.
* „და ნელსაცხებელი პატიოსანი“ მიწერილია ფურცლის პარცხენა კლდეზე.
** A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

მწუხრი ზატიკისანი*.

უფალო ღალატყავსა** კა ბ

სინარუ.

შიშმან შეიპყ.

მსგავსად ტ.

5

აკურთხედიოსა*.**

ყოველნი საქმენი შენნი გაქებენ დაუცხრომელა[ღ დაშაღებულსა B 29 v
ღქეჩოსა] B I,1.

10

რომელი ხარ ბუნებათა თანაარსი მამისა და გარდამოქედ
იორდანესა, | ნათელ-ილე იოანემსგან, გაკურთხევთ, გი[გალობ] A 41 v
B I,2.

| რომელი მამისა თანა და ძისა თანა იდიდები სული წმიდა B 30
და გარდამოქედ იორდანესა მდინარესა, განსცხადენ სამებად წმი-
დად, გაკურთხევთ, [გაგალობ და] B I,3.

15

ადიდებდითსა

გამოუკუეველმან ღმერთმან, რომელმან ჩუენთუის სა[თხო-იყი B 31
ღმკუეველმან სჰოსა შენსა, შენ ვადიდებთ] B I,1.

საუკუნეთა შემოქმედი ღმერთი, რომელი მამისა თანა განა-
ტებდა, დღეს მოვიდა იორდანედ ნათლის-ღებად იოანემსგან. გუ-
ღიანება-ღვთო სამებისა ერთარსებად შ.

20

საუკუნეთა შემოქმედი**** ღმერთი, რომელი სჰოსა დიტიე და სი-
ნარუა ზღვრის უმეკ, შენ ვადიდებთ, ღმრთისმშობელ ქალწულს B I,2.

ყოველნი შემოქმედი ღმერთი, რომელი მამისა თანა განაგებდა, ტამარ
ქეჩოს მას ქალწულებათა, შენ ვადიდებთ, ღმრთისა მშობელს B I,3.

25

რომელი წუნეთს განაგებენ და ნათელ-ილე იორდანესა იოანესგან,
გუღიანება-ღვთო სამებისა ერთარსებად. შენ გაკურთხევთ, მხოლოდმობილსა
ღმკუეველს B I,4.

აქებდითსა

ვანებდეთ ღმერთსა, მამასა მოწყალესა, რომელმან კაცთმოყუ- B 32

* გაქებენ + შენ B. 9 ბუნებათა] დაუსაბამო B. და — B. გრდაჟოდ A.
10 იორდანესა ნათელ-ილე იოანემსგან] იორდანესა მდინარესა განსცხადენ საჰე-
ნად წმიდა B. 15 ადაღებდითსა + კა ბ B. 16 გამოუკუეველმან ღმერთმან A]
გამოუკუეველ ღმერთი B. ჩუენ A, ჩუენთუის B. 17 დამკედრებად B. 25 ჩუე-
ნთუი B. ღორდანესა B. ღოანემსგან B. 28 აქებდითსა + კა ბ B. 29 მამასა +
ნარუა A. ყუეხოუეარებთ A, კაცთმოყუარებთსათეს B.

* დაუკუნეთი, რომელიც A-ში განცხადების მომდევნო დღეებზე დაწესე-
ნდეს დაუკუნეთი. B-ში წარმოუგენალო ერთი სრული კანონისა და აქებდითსა**
საჰე. დაუკუნეთი მითითება გარეშე, სათაურით: „ზატიკისა დსღებლნი“ (B 27v—
24r). ** დაუკუნეთი დაუკუნეთი*** საშევე სტროფი სრული სახით იხ. განცხადების
წინადადება დაუკუნეთი წიგნი (მე-3, მე-4, მე-5), გვ. 41—42. *** ხმაზე მითითება
B-ში არ არსებობს. **** „შემოქმედი“ მიუგერილია ფურცლის კიდეზე, სტროფის
დასაწყისში დაწერილი.

არებისათვის მოავლინა ძეა თუისი ზეცით ქუეყანად, მცხნელი და მაცხოვარი ნათესავისა კაცთაჲსაჲ B I,1.

- B 32 v | იოანე დგა იორდანესა ზედა, ნათელს-სცემდა ერსა და ეტყოდა: განმზადენით გზანი უფლისანი. აჰა მოვალს მეუფეჲ ცათაჲ და ქუეყანისაჲ B I, 2. 5
- A 42 | შეურდა იოანე, აყენებდა მას და ეტყოდა: რომლისაგან ძწიან ძალნი ცათანი, შენ ჩემდა მოხუალა ნათლის-ღებად? მე მიქმს შენ მიერ ნათლის-ღებაჲ B I, 5.
- განაკრძალვება უფალი იოანეს და ეტყოდა: აცადე, ესრე ჯერ-არს აღსრულებად ყოველი სიმართლეჲ. ნუ გემინინ, მოყავ კელი შენი B I,6. 10
- მიყო კელი მისი თავსა ზედა მაცხოვრისასა. მეცხუელად განებუნეს ცანი, გარდამოქდა სული წმიდაჲ, ვითარცა ტრედი, თავსა ზედა უხრწნელსა უფლისასა B I, 7.
- B 33 კმაჲ იყო ზეცით მამისა მიერ და თქუა: ეგე არს ძმ ჩემი საყუარელი, რომელი საუკუნითგან სათნო-ვიყავ. [მაგისი ისმინეთ და სცხოვნდეთ უკუნისამდე] B I,10. 15
- B 32 v ნათლის-ღებასა უფლისასა ისილა იოანე, ძწოდა (შე)ძით და უჩუენებდა ერსა: აჰა მოვალს მეუფეჲ ცათაჲ, რომლისათვისცა ვიტყოდე B I,3.
- შემპწუნდეს უდაბნონი იორდანისანი, ოღეს შემოქმედი ყოველთაჲ ნათლის-ღებად მოვიდოდა მ(ონისა) თვისსა აოანძსგან B I,4. 20
- შემპწუნდა იორდანეჲ ნათლის-ღებად შთასლვასა უფლისასა, უკუნიქცა კუალსა და იტყოდა: ვინაჲ ღირს ვარ განაზად დამბადებელისა? განმწმიდე და ღირს მყავ მე, უფალო B I,8.
- B 33 | სული წმიდაჲ, ვითარცა ტრედი, ისილა გარდამოქდალი ზეცით იოანე, წაჰა ჭეშმარიტი და თქუა: ესე არს ძმ ღმრთისაჲ, რომელმან აიხუნეს ცოდვანი სოფლისანი B I,9. 25

ფსალმუნი

მოვედით უფლისა (ფს. 33,6).

დასადებელი

ვაკურთხოთ (ფს. 33,2). 30

დღესა 3

უფალო ღაღატყავსა კ'ა გ

- A 42 v | დღეს გამოგუიჩნდა ჩუენ მეუფეჲ მეუფეთაჲ წმიდასა იორდანესა და მას წესნი ანგელოზთანი აქებენ, მეუფესა ქრისტესა. 35
- დღეს იხარებენ ძალნი ცათანი, დიდებულსა და საკუირველსა იორდანეს ნათლის-ღებასა უფლისასა იოანესგან, რომელი ყოველთა დაუკუირდა.

1 ძმ B. თვისი B. 3 აოანე B. ნათელ-B. ერსა და ეტყოდა] ეტყოდა ერსა B. 6 შეურდა B. მას — B. 7 ძალნი ცათანი] ცანი B. 14 უხრწნელსა—B. 15 იყო] ისა B. ძეა B. 18 უჩუენებდა B. 19 მეუფე B. რომლისათვისცა B. 21 იოანესგან B. 22 იორდანე B. შთასლასა B. 26 ძეა B. აიხუნეს B. 34 მ'მე A. 37 იორდანეს ძირს A.

აკურთხევითისა

B 30

სიბრძნემან და სიტყუამან ჩუენთუის ყოველივე აღასრულა განგებულებით წყალთა მათ ზედა იორდანისათა. წინამორბედმან დამბადებელსა ნათელს-სცა. მღდელნი აკუ[რთხევით²], ერნი უფროს-სად ამაღლებლით მას უკუნისამდე] B II,1.

რაჟამს დამბადებელი იგი ნათლის-ლებად მოვიდა, იორდანე უკუნ-იქცა კუალსა და ბორცუნი, ვითარცა კრავნი ცხოვართანი, იმ-ღერდეს. მღდელნი აკურთხევით, ერნი უფროსად ამაღლებლით მას უკუნისამდე].

10 | რომელმან წყალთა მიერ იორდანისათა მეორედ შობა აჩუენა და სიმრავლე ცოდვათა საბანელითა განწმიდა. მღ[დელნი აკურთხევით, ერნი უფროსად²] ამაღლებლით მას უკუნისამდე] B II,2. A 43

ადიდებლითსა

ღელვათა იორდანისათა მო.

15 რომელმან წინამორბედისაგან ნათელ-ილო იორდანესა და ზეცით მამისა მიერ იწამა ძედ, ანგელოზთა კრებულნი განკუირვებულ იყვნეს საკუირველებასა მას, გა.

ნათელ-ილო ქრისტემან და განწმიდნა იორდანისა ღელვანი. რომელსა ღმრთის-მეტყუელებენ მრავალთუალნი ქერაბინნი და ექუს-ექუს ფრთენი სერაბინნი, გა.

აქებლითსა

ღღეს გამოგუიჩნდა ჩუენ მეუფეა ჩუენი ქრისტი, რომელი იყო მოსაყდრეა მამისა თანა უკუნისამდე. მოველით, ერნო, ვაქებდეთ B II, 2. B 33

25 ქადაგი ქრისტემისი, წინაწარმეტყუელი იოანე, განმ.

| წინამორბედმან იოანე დამბ.

ღღეს უხარის იოანეს და პატიოსან იქმნების მონაჲ, რამეთუ ნათელ-ილო ქრისტემან და განცხადნა სული წმიდაჲ, გარდამომავალი სახედ ტრედისა.

30 მოციქული ქრისტესისი, წინაწარმეტყუელი, წინამორბედი იოანე განმზადებს გზათა მეუფისა საუკუნისათა B II,1.

ღღეს გამოცხადნა მეუფე მეუფეთაჲ და უფალი უფლებათაჲ წმიდასა იორდანესა და ჩუენ ყოველნი ვაქებდეთ B II,3.

ღღეს წინამორბედმან იოანე შემოქმედსა ყოველთა დაბადებულთასა კელითა მიწისაგანისათა ნათელ-სცა წმიდასა იორდანესა. დასნი უკორცოთა ანგელოზთანი აქებენ მეუფესა ქრისტესა B II,4.

ფსალმუნი

მასხურე მე (ფს. 50,9).

დასადებელი

40 მასმინე მე (ფს. 50,10).

1 აკურთხევითის:] სხუანი B. 2 ჩუენთუის B. 3 ~ განგებულებით ყოველივე აღასრულა B. ზედა—B. წინამორბედმან... სცა] მეორედ შობა აჩუენა და სიმრავლეა ცოდვათა საბანელითა განწმიდა B. 10 მიერ—B. აჩუენე B. 11 განსწმდელ B. 20 ექუსს A. 21 აქებლითსა] სხუანი კა გ B. 23 მოველით B. 27 ინწს A. 30 ქრისტემისი B. 31 სკწნასათა B. 32 მეუფეა B.

მეოთხედა ღღესა

უფალო ღაღატყავესა კ^ა დ
 ნათელი მოვიდა სოფლად, დაუტევენთ.
 წმიდაო იოანე, პატიოსან ცათ.
 ღმერთი, განკაცებული სიმდაბლით, ნათელს-იღებდა იორდანესა 5
 იოანესგან.
 სანატრელ და დიდებულ.

აკურთხევედითსა

- B 30 v თანა-მფლობელი მამისაჲ ქრისტე, რომელმან შეამკენა ცანი 10
 ვარსკულავითა და ქუეყანაჲ ნაყოფიერ ყო საშუებელად კაცთა, ყო-
 ველნი ს[აქმენი უგალობდეთ და უფროხსად] B IV,2.
 A 44 | ნათლის-ღებასა ქრისტემსა, რომელსა ზედა გარდამოკდა სუ-
 ლი წმიდაჲ მსგავსად ტრედისა, ყოველნი [საქმენი უგალობდეთ და უფ-
 როხსად] B IV,3.

ადიდებდითსა

- B 31 v ღმერთი განკაცებული გამოსცხადენ წყალთა ზედა, ქრისტე. 15
 რომელმან ნათელ-იღე იორდანესა იოანესგან²⁾, გა B IV,2.
 რამეთუ შენგან არს წყაროჲ ცხორებისაჲ, ქრისტე, და ნათლი-
 თა შენითა ვიხილეთ ჩუენ ნათელი²⁾, გა B IV,3.
 გამოუთქმელი დეჴთი კორციელ იქმნა ქალწულისაგან, დაუშრეტე- 20
 ლი ნათელი B IV,1.

აქებდითსა*

- B 32 შემოქმედი ცათაჲ და დამბადებელი ანგელოზთაჲ, რომელსა 25
 ვერ იტუირთვენ ქერაბინნი, არცალა იხილვენ სერაბინნი, კელითა
 მონისაჲთა ნათელ-ილო B V, 3.
 ვიხილეთ ჩუენ ქრისტე, იორდანეს ნათელღებული, რომელსა
 შეემოსა ნათელი, ვითარცა სამოსელი, კელსა ქუეშე წინამორბედი-
 სასა B V, 2.
 რომელმან განსწმიდე ყოველთა ბუნებაჲ ბანითა შენითა იორ-
 დანესა, ცოდვანი სოფლისანი აკოცენ, უფალო, დიდებაჲ შენდა B 30
 V,4.
 B 31 v გამოგჯნდა ჩუენ ქრისტე ქალწულისაგან, ზამთა აკურთხოს მშობელი
 და მისგან განანათლოს სოფელი ბნელისაგან (შე)კრული B V,1.

10 მასკლავითა B. 12 ნათელღებულსა B. ქრისტესა B. 13 მსგავსად] სახედ B. 16 ქრისტე + ღმერთო B. 17 რომელმან—B. ოვანშსგან B. 18 ქრისტე —B. 22 აქებდითსა] სხუანიკ^ა დ B. 24 იტუირთვე A, იტკრთვენ B. 25 მონისაჲთა ნათელ-ილო] მონისა თქვისაჲთა ნათელი მოილო B. 26 ქრისტე B. 27 ნათელი—A. წინამორბედისასა + მუდრიკა თავი B. 29 ყოველთა ბუნებაჲ] წყალნი B. 30 ცოდვანი] ვნებანი B. აკოცენ B. უფალო] ქრისტე ღმერთო B.

* „აქებდითსას“ სტროფები B-ში „ადიდებდითსაა“.

ფსალმუნი

გიხილეს შენ წ (ფს. 76,17).

დასადებელი

კმითა ჩემითა (ფს. 76,2).

5 **მე-ი დღესა**

უფალო ღალატყავსა კ^ა ა გ^ი

ახლისა რჩ.

მამისა მიერ სული წმიდაა გარ.*

მალისა მიერ მოივლინა**.

10 | აკურთხედიტსა A 44 v

წინამძღუარსა.

ნათლის-ღებასა ქრისტემსა იორდანესა იოანემსგან აკურთ.

რომელმან კაცთმოყუარებისათვის სიმდაბლით ჯერ-იჩინა
ნათლის-ღებაჲ, აკ.

15 ადიდებდიტსა

შენ, ქრისტე, რომელსა გიგალობენ ძალნი ცათანი, მთავარან-
გელოზნი გაქებენ, დღეს მოხუედ იორდანედ ნათლის-ღებად იოან-
ემსგან გ.

მოხუედ მასარებელად შ.

20 შენ, ქრისტე, რომელმან გუირგუინოსან ჰყავ წმიდაა იოანე,
მისითა მე.**აქებდიტსა**

დღეს, ნათლის-ღებასა ყოელისა ერისასა, იორდანესა გარე-
შემოსასა, იოანემს მიერ ნათლის-ცემასა, სათნო-იყავ ნათლის-ღე-
ბაჲ, ქრისტე, უცოდველმან წყალთა მათ შინა ჩუენ ცოდვილთათუ-
25 ის, რომლისათვის ცანი და ქუეყანაჲ იხარებენ. შენ გშუე(ენის).

დღეს, ნათლის-ღებად შთასლვასა შენსა, ქრისტე, იორდანესა
გარე-შემოსასა, იოანემს მიერ ნათლის-ცემასა | და სულისა წმი-
დისა ზეგარდამოსლვასა, ანგელოზნი შეგამკობდეს გარემოჲს საბა-
30 ნელსა მას, რომლისათვის ცანი და ქუეყანაჲ იხარებენ. შენ გშუე-
(ენის).

დღეს ნათელ-ილო ქრისტემან და განათლდეს ყოველნი კაცნი
ნათლის-ღებითა თუისითა, რამეთუ ზეგარდამო წამებაჲ ესმოდა ნა-
თლისაგან მამისა: ეგე არს ძეჲ ჩემი საყუარელი, რომელი მე სათნო-
35 ვიყავ, რომლისათვის [ცანი და ქუეყანაჲ იხარებენ. შენ გშუენის]***.

ფსალმუნი

აჩუენა უფალმან მაცხო (ფს. 97,2).

* ამ დასადებლის სრული ტექსტი იხ გვ. 42. ** ამ დასადებლის სრული ტექსტი
იხ. გვ. 43. *** A-ში რუფრენის მაგიერ: „იგივე“.

დასადებელი

უგალობ (დით), რამეთუ საკ (ფს. 97,1)*.

მე-3 ღღესა

უფალო ღაღატყავესა კ^ა ბ კ^ა

A 45 v უფსკრულნი შეძრწუნდეს, რაჟამს გიხილეს დამზადებელი თუ- 5
ისი, და იორდანეა ივლტოდა, ანგელოზნი განკუირდეს კელისა და-
დებასა წინამორბედისასა. რომელმან ნათელ-ილე ჩუენთუის და
ნათლის-ღებითა შენითა მაცხოვნენ ჩუენ, უფალო, დიდებამა შენდა.
სამებამა გამოცხადნა იორდანესა ზედა ნათლის-ღებასა შენ-
სა, ქრისტე, რაჟამს მამისა მიერ იწამე და სული წმიდამა სახედ 10
ტრედისა მოვიდა შენ ზედა. რომელმან ნათელ-ილე [ჩუენთუის და
ნათლის-ღებითა შენითა მაცხოვნენ ჩუენ, უფალო, დიდებამა შენ-
ღა]**.

აკურთხევედითსა

B 31 რომელმან სათნო-იყო ქალწულისაგან ჯორცთა შესხმამა და აჯოც- 15
ნა ცოდვანი სოფლისანი, უფალსა უგალობდეთ და უფ] B V,1.
რომელმან იორდანეს ნათელი მოიღო და განანათლა ნათესა-
ვი კაცთაჲ, უფალსა უგალობ[დეთ, უფ] B V,2.
ცანი ცათანი და ანგელოზ.

ადიდებდითსა

B 31 v ნათელი ჭეშმარიტი, სიმართლისა მზეჲ, რომელი მოივლინა 20
ზეცით მამისა მიერ, იშვა წმიდისაგან ქალწულისა, განანათლნა
მყოფნი ბნელისანი B III, 2.

ადიდებს სუ[ლი ჩემი უფალსა, რომელმან მოჰფინოს...] B II,1.

B 31 გამოუთქმელი და საკუირველი დიდი საიდუმლოჲ გამოუჩნდა 25
სოფელსა — ქრისტე, მაცხოვარი ჩუენი, მო-რაჲ-ვიდა იორდანესა,
ნათელ-ილო იოანესგან და განანათლნა მყოფნი ბნელისანი B II, 3.
ნათელი მამისა მიერ მო.
კურთხეულ არს ქრისტე, მეუფეჲ ჩუენი, რომელი გარდამოკლა ზეცით,
ქალწულისაგან უთესლოდ იშვა, განაშობა ყუედ B II,2. 30

აქებდითსა

გაქებენ შენ, ქრისტე, მთავ.
სანთელო ჭეშმარიტო, წმიდაო ი.
წინამორბედო, ქადაგო ქრისტემასო იოანე, საყდა[რ]თა დი.

5 უსკრულნი A. 14 აკურთხევედითსა] სხუანი B. 15-იყავ B. 17 აორდანესა B. ნათელიმოიღო]ნათელ-ილო მონისაგან B. 21 ჭეშმარიტი + და B. მზმ B. მოივლინა] მოივლინე ქრისტე B. 22 მამისა მიერ... ბნელისანი] ქუეყანად და იშვე ქალწულისა-გან. შენ მიერ ცხონდა ყოველი სოფელი B. 25 და + და A. საკუირველი... გამოუჩნდა] საშინელი გამოგვიჩნდა B. 27 იოანესგან B.
* შტრ. ფს. 97, 1: „უგალობდით უფალსა გალობითა ახლითა, რამეთუ საკურ-ველი ქმნა...“ ** A-ში რეფრენის მაიერ: „იგივე“.
5. იღვარო

| ნათელ ხარ შენ, ქრისტე, და ნათელი შენ მიერ არს. ოხითა A 46
ნათლისმცემელისაათა გუაცხოვნენ ჩუენ.

მოგუმადლე ჩუენ, უფალო.

ფსალმუნი

5 რამეთუ შენგან არს წყა (ფს. 35,10).

დასადებელი

მოპფინე (ფს. 35,11).

მე-ზ დღისა

უფალო დალატყავსა ჯა გ გი

10 ვლაღატ-ყავ შენ.

რომელმან იორდანე.

ნათელ-ილო ქრისტემან იორდანესა და განანათლნა ძენი კაც-
თანნი, რომლისათუისცა წამებდა ჯმამ მამისაა გამოჩინებითა სულისა
წმიდისაათა.

15 აკურთხედითსა

რომელი ქალწულისაგან უბიწოხსა მეუფეა იშვა უთესლოდ, B 30 v
ქრისტე, ღმერთი ჩუენი, რომლისაგან ძწი[ან პალნი ცათანი, უგალობ-
დეთ მღ] B IV,1.

20 ნათელ-ილო ქრისტემან იორდანესა და განანათლნა ძენი კაცთა-
ნი, უგალობდეთ მღ(დელნი).

წამებდა ჯმამ მამისაა გამოჩინებითა სულისა წმიდისაათა,
უგალობდეთ მღდელ(ნი).

| ადიდებდითსა

გადიდებთ შენ სახარულ.

A 46 v

25 დღეს დიდსა უქორციოთა ანგელოზთა კრებულსა დაუკურდა,
რამეთუ უფალმან მონისაგან ნათლის-ღებამ თავს-იდვა და კელი
მიწისაგანისაა შეიხო შემოქმედმან ყოველთამან. ამისთუისცა ჩუენ
ნათელღებულნი მოვიდეთ, ვიხარებდეთ და ვიშუებდეთ და უმეტე-
30 მად ვდღესასწაულობდეთ, რამეთუ ქრისტემან კრულეზანი ჩუენ-
ნი განქსნა, რომლისათუისცა სულისა წმიდისა განახლებულნი
ამას მეუფესა მშუიდობისასა ანგელოზთა თანა ვადიდ.

| ანგელოზთა განწყობილ.

A 47

აქებდითსა

ვაქებდეთ ღმერთსა, მამასა მოწყალესა, რომელმან კაცთმო- B 33 v
35 ყუარებისათუის მოავლინა ძმ თუისი მქსნელად სოფ[ლასა] B V,1.

რომლისათუის ქადაგებდა წინამორბედი და ეტყოდა ერსა:
განმზადენით გზანი უფლისანი B V, 2.

3 მოგმაღლე A. 15 აკურთხედითსა] სხუანი დ გი B. 16 უბიწოხსა — B. ~
უთესლოდ მეუფეა იშვა B. 17 ჩუენი—B. 25 დაუკურდა A. 28 მქდთ A. 30
გნ'ზლზნი A. 31 მშზსა A. 33 აქებდითსა] სხუანი B. 34 კაცთმოყუარებისათუის —
B. 35 ძმ თუისი] ძეა თუისი B. 36 რომლისათვისცა B.

ნათელ-ილო ქრისტემან იორდანესა, განწმდნეს წყალნი და განათლდეს ძენი კ[აცთანი] B V, 5.

ნათლის-ღებასა შენსა, ქრისტე, ანგელოზნი შეგამეობდეს და ძენი კაცთანი გიგალობდეს შენ B V, 6.

B 34 | გინილეს შენ რამ უხილავი, მდგომარეა წყალთა ზედა, და იტყოდეს: უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დი[რებით] დიდებულ არს] B V, 7. 5

რაჟამს სული წმიდაა გარდამოკდა მამისა მიერ შენ ზედა, და სიმრავლეა ანგელოზთა გიგალობდა შენ B V, 8.

A 47 v | წყალთა ბუნებანი განწმდეს დღეს იორდანეს, რამეთუ მათ ზედა განცხადნა სამებაა წმიდაა B V, 9. 10

ქმაა რომელი ღალადებდა და თქუა: ეგე არს ძმ ჩემი, რომელი მე სათნო-ვიყავ B V, 11.

შემძწუნებულ იქმნა სულითა წინამორბედი, რაჟამს იხილა იორდანეა კუ[ალადქცეული] B V, 12. 15

რამ არს შენდა, ზღუაო, რამეთუ იხილე და ივლტოდე, ანუ შენ, იორდანე, ზად უკუნ-იქეც კუალსა?] B V, 13.

ღმერთი უფალი და გამორჩნდა შენ ზედა, რომელმან განანათლა ნათესავი კაცთა B V, 14.

B 33 v მოპავალთა ნათლის-ღებად იორდანედ აუწეებდა წინამორბედი მოსლვასა უფლისასა B V, 3. 20

რაჟამს წინამორბედი დაჰბადებულსა ნათელს-სცემდა, დაღუმნეს წყალნი და იმღერდეს მთანი B V, 4.

B 34 ქმაა ღალადებისა უღაბნოსა, რაჟამს შენ იორდანესა ზედა ნათელ-იდე B V, 10. 25

განგუანათლენ ჩუენ ბანითა შენითა, ქრისტე, ზომელმან აისუნენ ცოდვანი სოფლისანი B V, 15.

ფსალმუნი

იხილეს ყოველთა კი (ფს. 97,3).

დასადებელი

უგალობდ (ფს. 97,1). 30

პლელუაა

ღალადებდით ღმრთისა ყოველი (ფს. 65,1).

ღღესა მე-მ

უფალო ღალატყავსა განცხადებისანი ამსახურნე და ესე გალობთა კუირავსა ზატია სოქუნე*. 35

1 იორდანესა] მონისაგან B. გწმდნეს A, გწმდნეს B. 4 შენ—B. 5 შენ—B. ზედა] მათ შიდა B. 10 განწმდეს] შემძწუნდეს B. დღეს—B. 11 სამებაა] სული B. 12 ქმა B. 17 იორდანე B. 18 გამორჩნდა] გამოგვიჩნდა ჩუენ B. 20 მოსლასა B. 24 იორდანესა B. 26 ახხუნ B. 33 ღმრთისა + ღმრთისა A. 35 დწყყყყა A.

* ეს შენიშვნა მხოლოდ A-შია.

უგალობდითსა კ^ა დ გ^ი

B 27 v

უგალობდეთ, უფალსა მაღალსა.

დღეს განთავისუფლდა ადამ და განიქსნა | კრულებისაგან ნათესავი კაცთაჲ, რამეთუ შემუსრა უფალმან წყალთა მათ შინა თავები ვეშაპისაჲ ნათლის-ღებითა. ესე არს ღმერთი ჩუენი და ვადიდოთ ესე, რომელმან აიხუნა ცოდვანი სოფლისანი, ღმერთი მამისა ჩუენისაჲ; ავაშალოთ²⁾ ესე, რამეთუ დი B I,3.

A 48

დღეს იხარებენ ცანი და დღესასწაულობენ ანგელოზნი, უგალობენ ძენი კაცთანი, რამეთუ გამოჩნდა ღმერთი კორცითა. ესე არს ღმერთი ჩუენი და ვადიდოთ ესე, რომელმან²⁾ განწმიდნა წყალთა ბუნებანი, ღმერთი მამისა ჩუენისაჲ, და ავაშალოთ ესე, რამეთუ დი B I,2.

დიდების-მეტყუელებასა და ქებასა შევსწირვიდეთ, მორწმუნენო, დღესასწაულსა სისარჟულისასა. უგალობდეთ, რომელი გამოუჩნდა სოფელსა. ესე არს ღმერთი ჩუენი და ვადიდოთ ესე, რომელმან განწმიდნა წყალთა ბუნებანი, ღმერთი მამისა ჩუენისაჲ, და ავაშალოთ ესე B I,1.

მოიხილესა

მოვედით, ერნო, დიდებასა შევსწირ.

განამართლოს უფალმან ერი თუისი მშუიდობით, რომელნი განწმიდნა მადლითა ნათლის-ღებისაჲთა და ნუგეშინის-სცეს მონათა თუისთა, რომელნი იჩინნა საბანელსა მას მეორედ შობისასა, | რამეთუ ესე არს ღმერთი ჩუენი მხოლოჲ, მრავალ²⁾ მოწყალე B I,3.

B 28

იხილეთ, იხილეთ უფალი, ღმერთი ჩუენი, რომელი სამეხით განცხადნა იორდანესა ზედა, მამაჲ ზეგარდამო წამებით ნათლის-ცემასა ძისასა და სული წმიდაჲ, მსგავსად ტრედისა გარდამოსრული, რამეთუ ესე არს [ღმერთი ჩუენი მხოლოჲ²⁾, მრავალმოწყალე B I, 2.

A 48 v

მოიხილეთ, უფალო, წყალობითა შენითა და დაგვცვენ მადლითა ნათლის-ღებისა შენისაჲთა, რომლითა განანათლეთ (სოფელი), მკსნელო და მაცხოვარო ნათესავისა კაცთაჲსაო, | რამეთუ შენ ხარ ღმერთი ჩუენი მხოლოჲ, მრავალმოწყალე B I,1.

B 27 v

B 28

განძლიერდასა

ძრიელსა ღმერთსა განმანათ.

რომელი მამისაგან არა განეშორე და ქუეყანასა ზედა გამოსჩნდი, დღეს იორდანისა წყალთა სათნო-იჩინე ნათლის-ღებაჲ.

35

1 უგალობდითსა კ^ა დ გ^ი ზატიკისა დასადებულნი. უგალობდითსა კ^ა დ გ^ი B. 4 მათ— B. 5 ვეშაპისაჲ+ და B. 6 აიხნა AB. 7 აუშლენ A. 9 გამოგვიჩნდა B. 10 ჩუენი— B. 11 ბუნებანი A. 14 სხარლისა B. 19 თვისი B. მშვიდობით B. რნი] რ-ნ B. 20 და—B. -სცეს B. 21 თვისთა B. მას] მა B. 23 უფალი— B. 28 დაგვიცვენ B. 34 არაჲ A. გამოშჩნდი B.

წყალნი განსწმიდენ და ცოდვანი სოფლისანი აკოცენ, რამეთუ არა-
[ვინ არს] B I,2.

რომელმან შეჰმუსრე თავები ვეშაპისა მის, დამალული წყალ-
თა შინა, გიხილეს შენ წყალთა, ღმერთო, და შეეშინა. შეძრწუნ-
დეს უფსკრულნი და მოსცეს ღუმილი და განიკურნეს ვნებანი
სოფლისანი, [რამეთუ არავინ არს] B I,3.

განაპლიერენ, უფალო, სარწმუნოებითა გულნი ჩუენნი შენისა გამო-
ცხადებასა ჭეშმარიტად და ღობს-მყვენ ჩუენ ზიარებად წმიდას სულსა შენ-
სა, რამეთუ არავინ არს B I,1.

უფალო მესმასა

A 49,
B 28 v

| მესმა და გულისხმა-ყავ. რამეთუ.

მოსლვასა შენსა, უფალო, განანათლე სოფელი, ნათლის-ღები-
თა შენითა აკოცენ ცოდვანი, არამედ გევედრებით, მერმესა მას
სამინელსა მოსლვასა დაფარენ ურჩულოებანი ჩუენნი და ღირს
მყვენ ჩუენ დაურჩელად წარდგომად წინაშე შენსა, და შემიწყალენ
ჩუენ B I, 1.

მდინარეთა ზედა გამოსცხადენ, მაცხოვარ, ღელვანი წყალთანი
ვანსწმიდენ, ცოდვანი სოფლისანი აკოცენ. ხოლო ზღუასა ზედა
სლვამა შენი იხილეს უფსკრულთა, შეძრწუნდეს; რომელმან შეაძრ-
წუნი სიმდიდრეა ზღუისა და ოხრასა ღელვათა მისთასა დააცხრობ,
დიდებაჲ ძ[ალსა შენსა] B I,2.

ივლინენ ზღუასა ზედა მოციქულნი შენნი, უფალო, აღძრვად
ნათესავთა მრავალთა სარწმუნოებითა შენდა მომართ, რამეთუ
იორდანისაგან განსწმიდე სოფელი ცოდვათაგან, მეორედ შობამ
მოჰმადლე და სული წმიდამა მიანიჭე. უფალო, დიდებამა ძალსა
შენსა B I,3.

შენ, გამოუცდელო ქორწინებისაგან.

A 49 v

| ღამითგანსა

ღამესა აპყრობითა კელთა ჩუენთათა შევეწირავთ შენდა სუ-
ლიერსა გალობასა. გაკურთხევთ შენ, რომელი გამოსცხადენ წყალ-
თა მათ ზედა იორდანისათა. გევედრებით: მშუიდობამა შენი მომეც
ჩუენ, მაცხოვარო ჩუენო B I,1.

უფალო, ღმერთო მაღალო, მკლავი შენი მტკიცეა გამოუცხადე
ნათესავსა კაცთასა სულისა წმიდისა მოვლინებითა და ზეგარდამო
წამებითა არწმუნე სოფელსა განუყოფელი არსებამ, და გევედრე-
ბით: [მშუიდობამა შენი მომეც ჩუენ, მაცხოვარო ჩუენო]*.

1 აქცნა, აკოცენ B. 3 დამალული ღუმილით A. 4 ღმერთო—B. 5 და—
B. განკურნეს B. 11 -ყავ A. 12 მოსლვასა შენსა] მოსლითა შენითა B. სოფელი +
და B. 13 აკცნ AB. გევედრე B. 14 მოსლვასა B. ჩუენნი—B. 15 მყვენ] გუვენ
B. შეგწყლენ B. 17 მდრნთა A. გამოსცხადენ + შენ B. ღლენ A. 18 გა-
ნსწმიდენ + და B. აკოცენ B. 19 უფსკრულთა + და B. შეაძრწუნეს B.
20 ოხრასა... დააცხრობ] ოხრამ ღელვათამ მისთამ დააცხრვი, უფალო B. 22 ივლნ A.
უფალო—B. 24 ~სოფელი განსწმიდე ცოდვისაგან B. 25 მიანიჭე + სოფელსა B.
30 გ კურთხეთ A. 31 მათ —B. გევედრებით] და გთ B. მოგეუც B.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

- | სულითა მაცხოვრებისა შენისაათა აუწყებდა წინამორბედი B 29
 მოსლვასა შენსა, კაცთმოყუარე, იტყოდა რაჲ: მოვალს უძრიელე-
 სი ჩემსა. რომლისათუის გაყენებდა და გვედრებოდა: მე შენგან
 მიკმს ნათლის-ლებად, უფალო, რამეთუ შენ ხარ განმწმედელი
 5 წყალთა და განმანათლებელი ნათესავისა კაცთაჲსაჲ²⁾. რომელსა
 [გვედრებით: მშუიღობაჲ შენი მომეც ჩუენ, მაცხოვარო ჩუენო]*
 B I, 2.

ღალატყავსა

- წინაწარმეტყუელი, შთავრდომილი უფსკრულთა ზღუისათა,
 10 ღალადებდა: აღმოვედინ | განხრწნისაგან ცხორებაჲ ჩემი, რომლისა A 50
 თანა ჩუენცა გვედრებით: შთასლვითა შენითა იორდანესა აღმო-
 მიყვანენ ჩუენ სირღმეთაგან უმეტრებისათა და განგუნათლენ ჩუენ
 ცოდვათაგან, მრავალმოწყალე B I, 1.
 შთა-რაჲ-ჰვედ მდინარეთა, გიხილეს შენ უფსკრულთა და
 15 შეძრწუნდეს დაუთმობელისაგან ძრიელებისა. ვერ იკადრებენ შე-
 ხებად ცეცხლსა ღმრთეებისასა, არამედ გხედვიდეს რაჲ განწმედა-
 სსა, იხარებდეს საიდუმლოდ დიდებისა მიცემითა, შენ, მაცხოვარსა
 სულთა ჩუენთასა, გადიდებდეს.
 რომელნი კმითა ქებისაათა და აღსარებისაათა შევსწირავთ
 20 შენდა გალობასა, ღმრთისა გამოცხადებისა საიდუმლოსა, დიდების-
 მეტყუელებით გვედრებით შენ: გამოცხადენ სამებაჲ წმიდაჲ გულ-
 თა ჩუენთა და განანათლენ სულნი ჩუენნი, მქსნელო სულთა ჩუენ-
 თაო, და მაცხოვენ ჩუენ B I, 2.

კურთხეულარსა

- | რომელმან ბაბილონს შორის საკუმილსა | გამოსახა ეკლესიაი, A 50 v
 რომელსა შინა ყრმანი ცუარითა ნათელღებულნი დაუცხრომელად B 29 v
 გიგალობდეს, ჩუენცა მათ თანა განბანილნი მარადის გაკურ-
 თხევთ შენ, გამოჩინებულსა ღმერთსა მამათა [ჩუენთასა] B I, 1.
 რომელსა შეემოსა ნათელი, ვითარცა სამოსელი, ითხოვდა ნა-
 30 თლის-ლებასა მონისაგან, არამედ მიანიჭე წყალთა განწმედაჲ და
 კაცთა ნათესავსა მოტევებაჲ ცოდვათაჲ. ამისთუისცა ყოველნი მორ-
 წმუნენი მარადის გაკურთხევთ შენ, ღმერთსა მამათა [ჩუენთასა] B I, 2.

2 მოსლასა B. უძლიერეჲსი B. 3 რომლისათუის B. 5 კაცთაჲსა B. რ^აისა A.
 9 უფსკრულთა + მათ B. ზღუისათა B. 10 ღალადებდა + შენდაჲ B. აღმოედინ B.
 ცხორებაჲ B. 11 გვედრებით — B. 12 სღრღმეთა² A, სღრღმეთაგან B. უმეტე-
 რებისაგან B. განგუნათლენ] თანა გამბანენ B. 19 აღსარებისაათა B. 20 გამო-
 ცხადებასა B. 21 გვედრებით] და გალობით B. გამოგვიცხადე B. გულთა] გ^ალობთა
 B. 23 და მაცხოვენ ჩუენ] კაცთმოყუარე B. 25 გამოუსახე B. ეკ^ლსიაჲ A. 26 ყრ-
 მანი] ყ^რნი B. 27 გიგალობენ B. მარადის — B. 28 შენ — B. გამოთ^აჩნბლსა B. 29
 რომელსა შეემოსა] რ^ან შეიძოსე B. ითხოვდ B. 30 არამედ — B. წყალთაგან B. 31
 ამისთვის B. 32 მარადის — B. შენ + გ^მჩნბლსა B.

რომელი უფლებ ძალთა ზედა ზღუისათა და ოხრასა ლელუათა მისთასა, დღეს იორდანესა გარე-შემოსა სათნო-იჩინე, განაქარვე ყოველი ძალი მტერისა, დაძალული მას შინა, და ყვენ ესენი მეორედ შობილ ცხორებად საუკუნოდ, ამისთუის[ცა ყოველნი მორწმუნენი მარადის გაკურთხევთ შენ, გამოჩინებულსა ღმერთსა მამათა ჩუენთა-სა] B I,3. 5

აკურთხევითსა

- B 30 დაუსაბამოდ ღმრთისა სიტყუა მოვიდა აღსრულებად საიდუმ-
 ლოსა განგებულებით იორდანესა ზედა და წინამორბედსა ეტყოდა:
 A 51 | შენ მე ნათელ-მცე წყლითა, ხოლო მე შენ — სულითა წმიდითა, 10
 და ჩემ თანა მორწმუნენი, რომელნი ღალადებენ და იტყუიან: [აკურთ-
 ხევით ყოველნი²⁾ საქმენი უფლისანი უფალსა] B III,1.
 ქადაგი ჭეშმარიტებისა შიშით აღსრულებდა ბრძანებასა
 B 30 v უფლისასა შეუცოდებელისასა, | ნათლის-ღებად რამ მოვიდოდა, 15
 მისა მიმართ იტყოდა: შენ მე მქსნელად გიცი, შენ, მაცხოვარ, მე
 განწმიდე და ჩემ [თანა მორწმუნენი, რომელნი ღალადებდეს და იტყუეს:
 აკურთხევით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა] B III,2.
 კრებული ანგელოზთაი გხედვიდეს რამ უხილავსა, მდგომარ-
 რესა წყალთა შინა, და შიშით შეპყრობილნი განიზრახვიდეს და
 იტყოდეს: ვითარ დაუსაბამომან ღმერთმან ხატი მონებისა შეი- 20
 მოსა და ნათლის-ღებითა მიხითა სოფელი განანათლა. აკურ[თხევით
 ყოველნი საქმენი²⁾ უფლისანი უფალსა] III,3.

ადიდებდითსა

- A 51 v, | დიდებულო ღმრთისმშობლო. რომელ[მან შევ სიტყუა ღმრთისა 25
 B 31 v კობციელად, მქსნელი და მაცხოვარი ჩუენი ქრისტე, განმანათლებელი სულ-
 თა ჩუენთაი] B III,1.
 გარდამოსლვასა სულისა წმიდისასა შენ ზედა მალლით სახედ
 ტრედისა ნათლის-ღებასა შენსა, ქრისტე, იორდანესა დღეს ქელითა
 მონისა თუისისა იოანესითა²⁾ ვად B III,3.
 მაშინ გამოჩნდა მარჯუენეი მამისაი მალლით, რომელმან წამა 30
 შენთუის და თქუა: ეგე არს ძეა ჩემი, რომელი მე სათნო-ვიყავ B
 III, 4.

1 ზღუისათა B. 2 ორდანეს B. განაქარვე] განაოტე B. 3 მას— B. 4 კეენ B. 4 შობილ] შობელ A. ცხორებად —B. ამისთუისცა B. 8 მოვიდა + ნათლის-ღებად B. ახსრულებად B. საიდუმლოსა B. 10—მე შენ B. ნათელ-მცემ B. 11 ჩემ] შენ B. რომელნი ღალადებენ და იტყუიან] ღალადებდეს B. 14 უფლისასა შეუცოდებელისასა] ოსა შეუცოდებელსა B. 15 მაცხოვარ B. 16 განწმიდე B. 19 ანგელოზთაი] უკორცოთა B. 19 და 1°—B. შიშითა B. 21 ნათლის-ღებითა] გამოჩინებითა B. 27 გარდამოსლ-
 ვასა სულისა წმიდისასა] გარდამოსლვითა სულისა წმიდისათა B. 27 ზედა—B. ~სახედ ტრედისა მალლით B. 28 დღეს—B. ქელითა . . . იოანესითა] მონისა შენ-
 სა იოანესთან B. 29 თვსასა A. 30 მარჯუენეა B. რომელმანცა B. 31 შენთეს B. და თქუა— B. ძმ B. ჩემი + საყუარელი B.

მლუიძარებასა და მარხ.
ანგელოზთა სახესა.

სხუანი

B 32

5 გაქებთ შენ, ღმრთისმშობელო, ქალწულო მარიაჲ, უსპლოო დედაო მაცხოვრისაო B VI,1.

გაკურთხევთ შენ, რომელმან უშევ სოფელსა ღმერთი, მკსნელი ჩუენა, უსპლოო დედაო მაცხოვრისაო B VI,2.

გაკურთხევთ შენ, ქრისტე, რომელმან ნათელ-იდე იორდანეს იოვანშს-გან, განანათლენ ყოველნი კიდენი ქუეყანისანი B VI,3.

10 აქებდითსა

B 33

ერთი ღმრთეებაჲ, სამებაჲ განუშორებელი, რომელი ანგელოზთა და ძალთაგან დაუცხრომელად იდიდების B IV, 1.

ოთხატედნი ცხოველნი გაქებენ შენ, უწინარეჲს საუკუნეთა მამასა ღმერთსა B IV,2.

15 | მთავრობანი, საყდარნი გაქებენ | ყოლად წმიდასა სულსა, B 33 v
ყოველთა ღმერთსა B IV, 3. A 52

იოანე წყალთა ზედა დადგა, [დადუმებაჲ წყალთაჲ იქმნებოდა] B IV,4.

20 დიდი საიდუმლოა და საშინელი, რამეთუ მონამან უფალსა ნათელ-სცა B IV,5.

ოთხთავი ხეჲ აღმოსცენდა, ოთხთა კიდეთა ქუეყანისათა ნათელ-სცა] B IV, 6.

სერაბინ-ქერაბინნი მ.

25 წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, რომელი მჯ[ღოპარე ხარ მარჯულ მამისა] B IV,7.

ჩუენ თუით, რომელნი ვიკადრებთ [ქებასა და უღირსითა შვესწირავთ ბაგითა] B IV,8.

ვითარ განუშორებელ არს [ღმრთეებაჲ შენი, ქრისტე, ნუ განგუაშორებ წყალობასა შენსა ჩუენგან] B IV,9.

30 რამეთუ შენდა შუენის პატივი და თაყუან[ის-ცემაჲ საუკუნით-გან და უკუნითი უკუნისამდე] B IV,10.

ფსალმუნი

ნეტარ არიან, რომელთა მი (ფს. 31,1).

დასადებელი

35 ნეტარ არს კაცი, რომელსა მი (ფს. 31,2)*.

ზატიკსა რომელ კუირაჲ დახუდეს, მუნ სთქუნე გალობათა**.

11 ანგელოზთაგან B. 12 და ძალთაგან— B. იდიდები B. 13 ცხოველნი B. 14 მამასა ღმერთსა] მთავარსა მამის ღმრთისასა B. 15 გაქებენ + შენ B. სულსა + და B. 17 დგა B. 26 თუით B. 30 შენდა — B. ქუეყანის B. და — B. 36 დახდეს A.
* შდრ. ფს. 31,2: „ნეტარ არს კაცი, რომელსა არა შეურაცხა...“ ** ეს შენიშვნა მხოლოდ A-შია.

კელთაბანისაჲ ჳა ა

- A 52 v** მოვედით, მორწმუნენო, ვიხარებდეთ, რამეთუ დიდი განგებუ-
 ლებაჲ და გამოუთქმელი საიდუმლოჲ ქრისტემან | კაცთმოყუარებისა-
 თუის სოფელსა გამოუბრწყინა: შობაჲ ჯორცითა ქალწულისაგან—შე-
 მოქმედმან კაცთამან; ნათლის-ღებაჲ იორდანესა — დამბადებელმან
 წყალთამან, რომელმან არა იცოდა ცოდვაჲ; ნეფსით სიკუდილი
 ძელითა — სიკუდილისა მომაკუდინებელმან, კაცებით დაღებაჲ საფ-
 ლავსა და ღმრთეებით ადგომაჲ მესამესა დღესა. მოვედით, მორწმუნ-
 ნენო, ვიხარებდეთ, რამეთუ ადგა ქრისტე მკუდრეთით, დათრგუნა
 სიკუდილი, ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა, ადამ აღადგინა, საცთური
A 53 განაქარვა, სოფელი განანათლა. მოვედით, ქრისტემს | *მორწმუნე-
 ნო ერნო, ვიხარებდეთ, რომელნი მოვედით აღნათქუმესა ადგომი-
 სასა და ცხორებასა საუკუნესა.

B 34 v | **თთუესა იანვარსა იზ-სა ანტონისი****

- B 37** უფალო ღალატყავსა ჳა ბ გ ო
 ქსენებასა შენსა, მამაო ანტონი, მორწმუნენი ალვასრულებთ.
 რომელი ზე[ცა]ს სულითა განახლდი და ქ[უეყ]ანასა ზედა იდიდე-
 ბი, მეოხ [გუიყე]ავ ქრისტემს მიმართ ც[ხოვრება]დ სულთა ჩუენთა-
 თუის B I,1.
 უდაბნოჲს [მოყ]უარე[ო] მამაო ანტონი, რ[ომელმან] შეიუ-
 რაცხ-ყავ საწუთროჲ [ესე] სოფელი [სი]ყუარულის[ათ]უის [ქრის-
 ტ]მისსა და ა[ნგელო]ზთა თანა მეოხ ხარ სულთა ჩუენთათუის B
 I,2.
A 53 v | რომელი ჭურად რჩეულად გამოსჩნდი და სარწმუნოებითა
B 37 v მტერ[სა] მას სძლე და ღმრთის-მსახურებითა მადლი მოიგე, რო-
 მელსა გაქუს კადნიერებაჲ ქრისტეს მიმართ, მას ვეედრე ცხორე-
 ბად სულთა ჩუენთათუის B I,3.

სხუანი ჳა დ

ღირსო მამაო, რომელი ფართა სარწმუნოებისაჲთა შეიჭურე
 მზაკვარებათათუის მტერისათა, ქრისტემს მიმართ სძლე და გური-
 გუინოსან იქმენ წმიდათა თანა, და დიდი იგი კმაჲ გესმ[ა]: მო-
 [ც]ედით, კურთხეულნო მამისა [ჩემისა]ნო და დაიმკუიდრე[თ] [გან]-
 მზადებული თქუენტუის [სასუფე]ველი B II,1.

7 ძ-თა(?) A. 15 იბ B. ანტონისი უფალო ღალატყავსა ჳა ბ გ ო | დს-დბლნი ატ-
 ნნი B. 17 განახლდი გამოსჩნდი B. 18 გუეყეი იყავ B. ქრისტემს მიმართ ღირსო B.
 ჩუენთათუის B. 21 -ყე B. სიყუარულისათუის B. ქრისტემისსა B. 22 მეოხრ A
 მეოხ იყავ ღირსო ცხოვრებად B. 24 გამოიჩნდი B. 26 ქრისტეს მიმართ მას ქრისტე
 A. 27 სლჩნ A. 28 ჳა დ — B. 29 მამაო ანტონი B. 30 მზაკვარებათათუის B.
 ქრისტეს B. მიმართ მტერ B. გვრკვნოსან B. 32 დაიმკუიდრე B. 33 თქუენტუის B.

* A-ს 53-ე ფურცელი ძლოერ დაზიანებულია. ** B-ში A-საგან განსხვავებით
 მამათა ხსენების საგალობლები შეტანილია 17 იანვარს ანტონის ხსენების დასდებ-
 ლებთან ერთად.

ღირსო მ[ამაო] და რჩეულო მონაო, რ[ომელი] [უბ]იწოათა მოქალაქობითა გამობრწყინდი და ღმერთსა ყოველთასა სათნო-
ეყავ, მას ევედრე, ღირსო, ცხო[რებად ჩუენდა] B II,2. A 54

კურთხეულნო მამისანო და ძისა გამორჩეულნო, სულისა წმი-
დისა განახლებულნო, ამის სამებისა წმიდისა სარწმუნოებასა ზედა
5 დამყარებულნო, სანატრელნო, ჭეშმარიტნო, მეოხ გუეყვენით სულ-
თა ჩუენთათუის*.

უგალობითსა კ^ა დ

განმტკიცებულთა მარხვითა ღირსთა მამათა მოთმინებითა
10 | სძლეს ვნებათა და ქრისტემს სიკუდილი კორცითა მკნედ, დაუ-
ცხრომელად თავთა თუისთა აქუნდა და გალობით ღაღადებდეს, რა-
მეთუ დიდ[ებით²] დიდებულ არს] B I,1. B 38

მოაკუდინნეს ასონი ღირსთა მამათა მღუიძარებითა, ლოც-
ვითა, მოთმინებითა ყოვლითა. ჯუარი აიღეს და ევლტოდეს სოფელ-
15 სა და უდაბნოს უგალობდეს ქრისტე ღმერთსა, რამეთუ [დიდებით
დიდებულ არს] B I, 2.

მეოხ გუეყვენით დაუცხრომელად, ღირსნო მამანო, ვითარცა
გაქუს კადნიერებაჲ ქრისტემს მაცხოვრისა მიმართ მონიჭებად ჩუ-
ენდა შენდობაჲ ცოდვათაჲ, რომელნი სარწმუნოებით უგალობთ
20 მისსა ქველისმოქმედებასა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს B I,3.

მოიხილესა

| იხილეთ, იხილეთ, რამეთუ ქრისტემან, ღმერთმან ჩუენმან, A 54 v
წმიდათა მამათა სასუფეველი მიანიჭა B I,4.

დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, უფალო, რომელმან განამტკი-
25 ცენ წმიდანი მამანი აღსრულებად მცნებათა შენთა და მკუიდრ
ჰყვენ ივინი ანგელოზთა თანა უკუნისამდე B I,5.

მიეციო, ეზნო, დიდებაჲ ქრისტესა, ღმერთსა ჩუენსა, საკსენებელსა
ღირსთა მამათასა, რამათა აცხოვნნეს სულნი ჩუენნი B I,1.

ღამიცვენ შენნი მოსავნი მეოხებითა, ქრისტე, ნებისყაფელთა შენ-
30 თათა და ღირს მყვენ ჩუენ მათ თანა სასუფეველსა შენსა B I,2.

მართალ და წმიდა არს ღმერთი ჩუენი, რომელმან შრომათა მათთაეპს
ღირსთა მამათა მიანიჭა სასუფეველი B I,3.

განძლიერდასა

უფლისა მიერ ღმერთისა ჩე[მისა განძლიერდა გული ჩემი, რამე-
თუ ღირსთა მამათა შეიმოსეს ძალი] B I,1.

2 განაპბრწყინდი B. 9 მამათა † ზარადის B. 10 ქრისტემს სიკუდილი კორცითა მკნედ—B. 11 თუისთა] თკთა B. ღაღადებდეს † უგალობდით უფალსა B. 13 მღუ-
ძარებითა და B. ლოცვითა † და B. 14 ევტოდეს B. 15 ქრისტესა B. ღმერთსა †
ჩუენსა B. 18 ქრისტეს B. 23 წმიდათა მამათა სასუფეველი მიანიჭა] შრომათა მათთაებრ
მიანიჭა დაპყრობად სასუფეველი B. 24 დიდებაჲ შენდა— B. უფალო] ქრისტე B.
25 მკუიდრ ჰყვენ] ღირს ყვენ B. 26 ანგელოზთა თანა უკუნისამდე] სასუფეველსა
შენსა B.

* B-ში „უფალო ღაღადყავას“ მოსდევს „ოპითაჲ“ და „უფალუნ-დასდებელა“,
რომლებიც A-ში შეტანილია „აქებდისას“ მომდევნოდ (იხ. გვ. 78).

- B 38 v** | მოთმინებითა ქრისტმ სულთა თქუნთა დაიმკუიდრეთ, მას
ვეედრენით, ღირსნო, ცხორებად სულთა ჩუნთათუის B I,2.
ლოცვისა დაუცადებულად, მოთმინებითა ქრისტმ სულთა
[თქუნდა დაიმკუიდრეთ, მას ვეედრენით, ღირსნო¹⁾, ცხორებად სულ-
თა ჩუნთათუის]* B I,3. 5
- A 55** უფალო მესმასა**
მესმა სმენაჲ შენი, უფალო, რამეთუ გამოს.
შეურაცხ-ყვეს სოფლისა ამის საშუებელი ღირსთა შენთა, უფა-
ლო, და სუროდა დიდებულისა სასუფეველისა შენისათუის, მაცხო-
არ B I,1. 10
არა დაეცნეს სენთაგან ღირსნი შენნი მიღებითა, ქრისტე
ღმერთო, შენითა შეწვევითა B I,2.
მარადის ღირსთა შენთა საცსენებელისა აღმასრულებელნი
გევედრებით შენ, მეოხებითა მათითა მაცხოვნენ ჩუნ B I,3.
- A 54 v** ლამითგანსა
რომელმან გამოაბრწყინე და განანათლე ცისკარი და გამოა-
ჩინე დღეჲ, მეოხებითა ღირსთა შენთათა აცხოვნენ სულნი ჩუნენი,
იესუ, მეო ღმრთისაო B I,1.
ბრძოლაჲ აქუნდა ნებისყოფელთა შენთა, უფალო, სძლეს
მტერსა სარწმუნოებითა დამტკიცებულთა შენსა მცნებასა, ქველის-
მოქმედ B I,2. 20
ვნებანი მოიძულნეს ღირსთა შენთა, უფალო, მოაკუდიენს ჯორ-
ცთა ზრუნვაჲ და, ვითარცა ანგელოზნი, სოფელსა შინა ცხოვნდე-
ბოდეს B I,3.
- A 55** | მეოხებითა, უფალო, ღირსთა მამათათა გევედრებით, ქვე-
ლისმოქმედ, გუაცხოვნენ ჩუნენ, მხოლოო მოწყალეო B I,4. 25
- ღალატყავსა
სირღმესა [ცოდვათა] B I,1.
აუდგეს ბრძოლად მტერისა ღირსნი შენნი, უფალო, მკნედ და
მოთმინედ სძლეს და ანგელოზთა თანა მათ მიერ იხარებენ B I,2. 30
- კურთხეულარსა
რომელი მთა[სა ზედა მოსეს თანა] B I,1.

1 ქრისტე B. დაიმკედრეთ B. 2 სულთა ჩუნთათუის] ცხორებად ჩუნდა B.
3 დაუცადებულად] დაუცხოველად B. ქრისტე B. 8 სოფლისაჲ B. უფალო — B.
9 სასუფეველისა — B. შენისათეს B. 11 არაჲ A. დაეცნეს] დასცხრეს B. 14 გვ¹ცხ55
B. 14 ჩუნენ + ღმერთო B. 16 გამოაბრწყინე] გამოაბრწყინე ნათელი B. 17 დღეჲ — B.
აქ¹ჩონენ A. 18 იესუ ეო ღმრთისაო — B. 22 ვნებანი]ნებანი A. 23 ცხოვნდებოდეს
B. 26 მაცხოვნენ B. 28 სიღრმესა B. 30 სძლეს + მას B. მათ/ შენ B. 32 რომელი — B.

* A-ში რეფრენის მაგერ: „იგივე“. ** A-ში „უფალო მესმასა“ შეცდომით.
„ლამითგანსა“ შემდეგ არის პოტანილი. ამის გამო გადაწერი ამაზე შენიშნავს:
„შეინდევთ, შევსეთ და ეხეთ დავერე, ვითარცა ჯამს, ეგრე თქით“.

- სძლეს ზაკვასა მტერისასა ღირსთა შენთა, უფალო, რომელთა შეიყუარეს ჯუარი შენი და გალობით გადიდებდეს: კურთ[ხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო²⁾ მამათა ჩუენთაო] B I,2.
- 5 | დაუტევენეს მახლობელნი მათნი ღირსთა შენთა, უფალო, და შენ შეგიდგეს ჯუარცმითა კორცთა მათთაჲთა და გიღალადებდეს შენ: კ[ურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] B I,3.
- 8 | სძლეს ვნებათა ღირსთა შენთა მოთმინებითა მარხვისაჲთა და გიღალადებდეს შენ: კ[ურთხეულ ხარ შენ, უფალო²⁾, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] B I,4.
- 10 სამებასა თა[ყუანის-ვსცემთ ერთარ] B I,5.
- აკურთხევდითსა**
ყოველნი საქმე[ნი ღმრთისანი და ყოველი დაბადებული აკურთხევდით უფალსა] B I,1.
- 15 ღირსნი დ[ა მდაბლნი გულითა უგალობით და უფროჲსად ამაღლებით²⁾ უფალსა] B I,2.
- ანგელოზად გამოშჩნდი ქუეყანასა ზედა და ცხორებაჲ გაქუნდა უფლისა მიერ სათნოჲ და სრული. მომიკსენენ ჩუენ წინაშე ღმრთისა, ნეტრეულო, [როჲელი მადლთა შინა იდიდები უკუნისამდე] B I,3.
- 20 ღმერთი შეიყუარე, ღმრთის-მსახურო, და გსუროდა, რამეთუ სულნი მოიბოვენ და იქმენ შენ მსსუერპლ წმიდა, მაქებელ ღმრთისა, რომელი მადლთა შინა იდი[დების უკუნისამდე] B I,4.
- მოვედით ყოველნი მო[ცწმუნენი, უგალობდეთ სამებას ერთარსებასა — მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა, ვღალადებდეთ: კურთხეულ ხარო უკუნისამდე] B I,5.
- 25 **სხუანი**
რომელმან ბაბილონსა ყრმათა შური აიღე, ღირსო, და ფიცხლითა შრომითა თავისა თუისისა საქუმილი აიგზენ, რომლისათუისცა მადლითა ღმრთისაჲთა, ვითარცა-იგი სხურებული უგალობდ: აკურთხევ.
- 30 რომელმან მარხვისა შრომითა კორცნი განჰკაფენ, პატიოსანო, და ბუნებისასა მას სძლე რჩულსა ძალითა ღმრთეებისა | მადლითა, რომლისათუისცა სარწმუნო იქმენ, ღირსო ღმრთისათ, და უგალობდ: აკ[ურთხევ].

- ადიდებდითსა
- 35 ვადიდებდეთ ყოველნი ქ.
საწუთროჲ ესე სოფელი შეურაცხ-ყავ, წმიდაო ანტონი, და საჭურველი ზეცისაჲ შეიმოსე, სარწმუნოებითა მტერსა მას სძლე და გუირგუინოსან იქმენ წინაშე უფლისა. რომელი მადლთა შინა

1 ზაკუეასა B. უფალო—B. 5~შეგიდგეს შენ B. 6 შენ 1°—B. 7 შენთა მოთმინებითა . . . შენ ქ მამათა მოკითხვითა სათანადოჲსა მარხვისაჲთა და გალობით ღალადებდეს B. 16 გამოსჩნდი B. 17 უფალი A. და სრული—B. 18 შინა—B. 19 გსურუროდა A. 20 მოიბოვენ B. შენ—B. 21 იდიდების სუფევ B. 23 კ-ხო B. 36 სოფელი| ცხორებაჲ B. 38 გკრკუნოსან B.

იდიდები, მეოხ გუეყავ ჩუენ B I,1.

სარწმუნოებისა ფრთენი [შეიმოს]ენ, წმიდაო ანტონი, და მი-
ემსგავსესე გურიტსა მას უდაბნოას-[მოყუ]არებითა. ღმრთის მსა-
ხურებითა მტერსა მას სძლე და შენ მიერ მრავალნი ღმრთის-მსა-
ხურად გამოჩნდეს. რომელსა გაქუს კადნიერებაჲ ქრისტეს 5
მიმართ, მას ევედრე ცხორებად სულთა ჩუენათუს] B I,2.

A 56 v

| უდაბნოასა ჭურო რჩეულო წმიდაო ანტონი, რომელსა გა-
ქუნდა ქრისტეჲ თანა-შემწუედ ბრძოლად მტერისა მი[მართ] და შენ-
ნი მობაძვენი ღმრთის-მსახურად გამოჩნდეს ერსა შორის წმიდა-
თასა, დიდებულ ხარ. რომელსა გაქუს კადნიერებაჲ ქრისტეს მიმართ, 10
მე[ოხ] გუეყავ ქრისტეს მიმართ სულთა ჩუენათუს] B I,3.

სხუანი

საუცართაგან ეგუიპტისათა ივლტოდე და სოფლისა ამია
ზღუაჲ უგუემელად ღელვათაგან განჰვლე სულითა. ამალეკსა სძლე,
ღირსო, ჯუართთა ქრისტესითა. 15

ცხორებისაჲ მის სასოებაჲ გაქუნდა, ღირსო, და სიყუარული
განთქმული, უშურველი სარწმუნოებაჲ ჰპოვე და ქრისტესა სათნო-
ეყავ და ანგელოზთა თანა იხარებ. 20

A 57

| შეამკვენ ღირსნი შენნი, ქრისტე, მადლითა მინიჭებად კურ-
ნებაჲ. ჩუენცა ოხითა მათითა შეგუიწყალენ ჩუენ. 20

აქებდითსა

საკსენებელი შენი [...ჰაჰო ანტონი, და სიმშველჲ გულისა შენისაი,
ღმრთის-მსახურთ ნეტრეულო] B I,1.

B 39 v

| დაღაცათუ განგუეშორე შენ ჩუენგან, მწყემსო კეთილო, არა-
ნედ [არავე] შორს ხარ ჩუენგან სულითა. სიყუარულსა [ღმრთისა]სა 25
წინაშე სდგა და ანგელოზთა თანა განწესებულ ხარ, არამედ მეოხ
გუეყავ ქრისტეჲს მიმართ, რაჲთა შეიწყალნეს სულნი ჩუენნი B I,2.

წინამძღუარო ღმრთის-მსახურებისაო, ღირსო მამაო ანტონი,
რომელი ექმენ გზა ცხორების მორწმუნეთა ქრისტესთა და სრბაჲ
შენი სიმკნით აღასრულე. მეოხ გუეყავ ცხორებად სულთა ჩუენთა-
თუს B I, 3. 30

A 57 v

| [ღირსო] მამაო ანტონი და ქადაგო ღმრთის-მსახურებისაო,
განეფინა მადლი ბაგეთაგან შენთა, რომლითა განათლდეს მორწმუ-
ნენი შენნი. მოთმინებით გუირგუინი უხრწნელი მოიღე და სარ-
წმუნოებით სასუფეველი დაიმკუიდრე. მეოხ გუეყავ სულთა ჩუენ- 35
თათუს, გევ[ედრებათ] B I,4.

1 მეოხ გუეყავ ჩუენ | უკუნისამდე B. 3 გრუიტსა B. 5 გამოაჩინენ B. გაქუს
B. ქრისტეს B. 6 მას ევედრე ცხო[სლ A] მეოხ იყავ ჩუენთუს B. 7 გაქუნდა + შენ B.
9 გამოაჩინენ B. 11 მუხე B. 24 შენ—B. 25 არა B. ჩუენგან— B. 27 ქრისტეს
B. შეიწყალენ B. 30 აღასრულე A. ცხორებად— A. ჩუენათუს B. 32 და— B.
33 შენთა]შენ B. 34 შენნი| ქრისტესნი B. მოთმინებითა B. გურგუნი B. უტრწნე-
ლებისაჲ B. 35 დაიმკიდრე B. მეოხ გუეყავ| მუხე იყავ B. ჩუენათუს B.

სხუანი კ^ა ა გ^ი*

განმტკიცებული მარტოდ-მყოფებისა განკრძალვითა და მკნეა ბრძოლასა შინა უჩინოასა მტერისაჲ მამაჲ ანტონი, რომელმან დაუ-
ტევა სოფლისა ამის საშუებელი და შეგიდგა შენ, ქრისტე, რომელ-
5 მან განაძრიელნი შენნი მორწმუნენი. ამისითა მეოხებითა, მაცხოვ-
ვარ, აცხოვნენ სულნი ჩუენნი.

| საფუძველ იქმენ მონაზონებისა, ნეტრეულო, და მიემსგავსე
გურიტსა მას უდაბნოას-მოყუარებითა და შენ მიერ მრავალნი
კადნიერ ჰყვენ, და მოიგეს გურიგუინი დაუჭნომელი და ცხორებაჲ
10 წარუალი. ამისი[თა მეოხებითა, მაცხოვარ, აცხოვნენ სულნი ჩუ-
ენნი]**.

A 56.

სხუანი კ^ა ბ გ^ი

საკსენებელსა შენსა, ღირსო მამაო, ქადაგო ჭეშმარიტებისაო,
წმიდაო ანტონი, სიხარულით ვდღესასწაულობდეთ მორწმუნენი და
15 ჩუენ თანა იხარებს სიმრავლეჲ მართლმადიდებლობისაჲ. კეთილო
მოლუაწეო, მართალო ქადაგო, ღირსო მამაო, მეოხ გუეყავ ცხო-
რებად სულთა ჩუენთათუის.

სიბრძნესა და შუენიერებასა იტყოდა | პირი შენი, ღირსო, წი-
ნაშე უფლისა. სიმართლესა და ჭეშმარიტებასა იტყოდა ენაჲ შენი.
20 ამისთუისცა დაგაწესა შენ ქრისტემან მართალთა მათ თანა სასუ-
ფეველსა ცათასა, კეთილო მოლუაწეო და მართალო ქადაგო, ღირსო
[მამაო, მეოხ გუეყავ ცხორებად სულთა ჩუენთათუის]**.

A 58 v

თანა-შეერთე, ღირსო, კრებულსა ანგელოზთასა და მოციქულთა
თანა მოიგე პატივი ცათა შინა და მოიპოვე გურიგუინი წმიდათა
25 თანა მოწამეთა და მარადის იხარებ მართალთა მათ თანა სასუფე-
ველსა ცათასა. კეთი[ლო მოლუაწეო და მართალო ქადაგო, ღირსო
მამაო, მეოხ გუეყავ ცხორებად სულთა ჩუენთათუის]**.

ოხითაჲ*** კ^ა ა გ^ი

ბრწყინვალე არს სახელი შენი, მამაო ანტონი, და დიდებულ
30 საკსენებელი შენი, რამეთუ შენ უდაბნოას ღუაწლი კეთილი მოი-
ღუაწე და სამთა ყრმათა საქუმილი მარტოდ-მყოფებითა დაითმინე,
ცხორებაჲ საუკუნოჲ და[იმკუიდრე. მეოხ გუეყავ ქრისტეს მიმართ
ცხორებად სულ[თა ჩუენთათუის] B.

B 37 v

A 59

ფსალმუნი კ^ა გ გ^ი

35 ვინმცა [მცნა მე ფრთე] (ფს. 54,7) B.

დასადებელი

ყურად-იღე, [ღმერთო, ღ] (ფს. 54,2) B.

13 შენსა + შენსა A. 29 მამაო წმიდაო B. 30 შენი— B. 31 დაითმინე + და
B. 32 ქრისტეს მიმართ ცხორებად —B. 34 კ^ა—B.

* „კ^ამ^ა ა გუერლი“ მიწერილია კიდეზე, „სხუანის“ გასწვრივ. ** A-ში რეფრე-
ნის მაგურ: „იგივე“ *** B-ში „ოხითაჲ“ და „ფსალმუნ-დასადებელი“ მოთავსებუ-
ლია წინ, „უფალო ღალადყავისას“ მომდევნოდ.

აღელუაჲ კ^ა გ
შევიყუარე* (ფს. 114,1).

B 39 v

კელთაბანისაჲ

კურთხეულო მამისაო და ანგელოზ[თა] თანაზიარო, წმიდაო მონაო ქრისტემსო ანტონი, რომელმან შეურაცხ-ჰყავ საწუთროჲ ესე სოფელი სიყუარულისათვის ქრისტემსისა, იქცეოდე უდაბნოთა მათათა ნაკლულევანი, ჭირვეული. დიდებულ ხარ და სანატრელ წმიდათა მოციქულთა და მოწამეთა თანა. გვეედრებით შენსა სიწმიდის-მოყუარებასა, ქრისტეს მიმართ ღეოხ გუეყავ ცხორებად სულთა ჩუენთათვის B.

სიწმიდისაჲ

ერნი წმიდათანი უხილაყად გძსახუოებენ, ღალადებენ და იტყუიან: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ²⁾ შენ, უფალო. სავსე არიან ცანი და ქუეყანაჲ დიდებითა შენითა, მაცხოარო ჩუენო B.

C 184 v

თთუესა იანვარსა კჲ მამათაჲ**

B 34

უფალო ღალატყავსა კ^ა ა გ^იო

ღირსნო მამანო, გამობრწყინდეს საქმენი თქუენნი არა ხოლო თუ კაცთა შორის, არამედ ანგელოზთაცა შორის. ნებისმყოფელნო ქრისტემსნო | რამეთუ მოლუაწებითა თქუენითა მზემან სიმართლისამან გამობრწყინვა შრომაჲ თქუენი, სიხარულითა აღავსეთ ზეცისა ძალნი და კაცთა ნათესავნი — მხიარულებითა. მონაზონებისა სიქადულნო, მეოხ გუეყვენით სულთა ჩუენთათვის BC 1,1.

A 59 v

C 185

| ღირსნო მამანო, არა ეცით ძილი თუალთა თქუენტა, არცა რული წამთა თქუენტა, ვიდრემდის სულნი და ჯორცნი სენთავან განათავისუფლენით და განუმზადეთ თავი თქუენი სულითა გამობრწყინებად, რამეთუ მო-რად-ვიდა მაცხოვარი თანა მამითურთ, სავანეჲ თქუენ თანა დაიდვა ერთარსებითა სულისა წმიდისაჲთა. ნებისმყოფელნო ქადაგნო, წმიდანო მამანო, მეოხ გუეყვენით სულთა ჩუენთათვის BC 1,2.

3 კელთაბანისაჲ + კ^ა ა გ^ი B. 4 და + მისა გამორჩეულო B. 5 მონაო ქრისტემსო — B. შეურაცხ-ჰყავი დაუტეე B. 6 სიყუარულისათვის B. ქრისტესისა B. უდაბნოთა + და B. 8 მოციქულთა+ თანა B. თანა—B 9—მზუე ქრისტეს მიმართ B. 12 წმიდათანი| ზეტათანი B. 15 თთუესა იანვარსა კჲ მამათაჲ —B| თთუესა იანვარსა კჲ, წმიდათა მამათა საქენებელი, დასადებულნი C. 16 კ^ა—C. 17 არაჲ BC. 19 ქრისტესნი C. 20 განგაბრწყინნა B, განგაბრწყინვნა C. აღავსო B. 21 კაცთა ნათესავი B, კაცთაჲ ნათესავი C. 22 იყვენით B. ჩუენთათვის C. 23 ღირსო მამაო B. ეც B. თქუენტა| შენთა B. 24 ჰრული C. წამთა თქუენტა| წამსა შენსა B. 25 განუმზადეთ B. განიზადენით C. თაენი C. 26 მამითურთ B, მამით C. სავანე C. 27 ნების-მყოფელნო| დიდნო BC. 29 ჩუენთათვის B, ჩუენთათვის C.

* A-ში „აღელუაჲ კ^ა გ შევიყუარე“ მიწერილია კიდევ. ** მამათა ხსენების საგალობლები B-ში ანტონის ხსენების საგალობლებთან ერთად არის მოტანილი 17 იანვარს.

სხუანი თუ (გი)ნდებ, აჟა ხოქუნე, თუ გინდეს აქებლითსა*.

მადლნი კურნებათა თქუენთანი, პატიოსანნო და ნეტრეულნო მამანო, ღმრთივ-მონიჭებულთა სულითა ვნებათა სენნი განსდევნენით და სიმდაბლითა და მარხვითა აღასრულენით წელნი ცხოვრებისა თქუენისანი და ანგელოზთა თანა-მოქალაქე იქმნენით. მე-
5 როხებაა გაქუს ქრისტეას მიმართ სულთა ჩუენთათუის C I,1.

ქრისტეასი მცნებაა უბიწოდ დაიმარხეთ, წმიდანო და ნეტრეულნო მამანო, | რომელთა აღავსენით საუნჯენი თქუენნი | ნაყოფითა და აღაშენეთ საფუძველი თქუენი კლდესა ზედა სიმართლისასა,
10 და სარწმუნოებით განმართლდეს პირნი თქუენნი. მეოხ³⁾ გუეყვენით სულთა ჩუენთათუის C I,2.

სამებისა წმიდისა მოცემული სული ჭეშმარიტად აღასრულეთ, წმიდანო და ნეტრეულნო მამანო, და ღმრთის-მეცნიერებისა იგი ქებაა განაწინა გულთა თქუენთა და სიმდაბლისა სანთელნი აღანთენით მოსლვისათუის უფლისა და ანგელოზთა თანა-მოქალაქე იქმნენით³⁾, მეოხ გუეყ[უენით სულთა ჩუენთათუის] C I,3.

უგალობითსა ჯ^ა ა

ქორცნი განჰკაფენით მარხვითა, ღირსნო, და გონებანი განსწმიდენით ლოცვად. ღაღადებდეთ, უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ
20 დი[ღებით დიდებულ აზს] BC I,1.

მოქალაქობაა ანგელოზებრივი ქუეყანასა ზედა გამოაჩინეთ და მადლითა მრავლითა ღმრთისა მიერ შეიმკვენი. მეოხ იყვენით, ღირსნო, ცხოვრებად სულთა ჩუენ[თათუის] BC I,2.

| მოიხილესა

25 | მარხვითა და მოთმინებითა ილუაწეს ღირსთა, მლუიძარებითა | და ლოცვითა გონებანი განწმიდნეს და ანგელოზთა თანა ცათა შინა იხარებენ BC I,1.

2 კურნებათანი C. ნეტარნი C. 4 წელნი ეამნი C. 5 და ანგელოზთა... ჩუენთათუის| რომლითა განათლდეს პირნი თქუენნი, კაღნიერებაა გაქუს ქრისტეს მიმართ, მეოხ გუეყვენით სულთა ჩუენთათუის C. 7 ქრისტესი C. წმიდანო და ნეტრეულნო| პატიოსანნო და სანატრელნო C. 9 აღაშენეთ საფუძველი თქუენი| მოიგეთ სასიყდელი თქუენი საუკუნო C. სიმართლისასა... თქუენნი| ცხოვრებისასა, რომლითა განათლდეს პირნი თქუენნი. კაღნიერებაა გაქუს ქრისტეს მიმართ C. 12 სმ³⁾ბსა A. 13 წმიდანო და ნეტრეულნო—C. ღმრთის-მეცნიერებისა იგი ქებაა| ღმრთის-მეცნიერებისა იგი მადლი C. გულთა| გუამთა C. აღანთენით აღანთენით C. 15 მოსლვისათუის C. და ანგელოზთა... იქმნენით| რომლითა განბრწყინდეს პირნი თქუენნი კა C. 18 განკაფენ B. 19 ჰღაღადებდეთ C. 21 ანგელოზებრი BC. გამოაჩინეთ| გამოაბრწყინეთ B. 23 სულთა—B. ჩუენთათუის| ჩუენდა B, ჩუენთათუის C. 25 ღირსთა + მამათა C. მლუიძარებითა B, მლუძარებითა C. 26 გონებანი + მათნი BC. განიწმიდნეს C. ცათა შინა| უკუნისამდე BC.

* A-ში ეს შენიშვნა ამოიზეა მიწერილი. „სხუანი“ C ხელნაწერში აქედ დღესასწაულის „აქებლითსა“.

უდაბნოს დამკუიდრებულნი ღირსნი იხარებდეს და სენი ცე-
ცხლისაჲ გალობითა დაშრიტეს და მოქალაქობაჲ ანგელოზებრივი
ქუეყანასა ზედა აჩუენეს BC I,2.

განძლიერდასა

ღირსთა შენთა, ქრისტე, ამას სოფელსა ძრიელად ილუაწეს და 5
მარხვითა და ცრემლითა ჳორცნი მოაკუდინნეს BC I,1.

ყოველთა საფრჯეთა მტერისათა ურილად წინა-აუდგეს ღირსნი
მამანი და დიდებასა ღირს იქმნეს BC I,2.

მთომინებითა და მარხვითა და ლოცვითა ვნებათა სძლეს ღირს-
თა მამათა და ანგელოზთა თანა იხარებენ BC I, 3. 10

მეოხ იყვენით, ნებისყოფელნო უფლისანო, სულთა ჩუენ-
თათუის ქრისტეჲს მიმართ, ღმრთისა ჩუენისა.

C 186

| უფალო მესმასა

საკუმილი დაშრიტეს ვნებათაჲ ღირსთა მამათა მარხვითა, მო-
თმინებითა და ლოცვითა და აწ ქრისტჲს თანა იხარებენ BC I,1. 15

წყობასა მზაკვარისასა ღირსთა მამათა დაუთმეს, ლოცვითა
სძლეს და აწ ცათა შინა იხარებენ BC I,2.

A 61 | სიგლახაკეჲ სულისაჲ აიღეს ღირსთა მამათა ქუეყანასა ზედა
და ჯუარი, ჳორცნი მოაკუდინნეს და სულითა განახლდეს BC I,3.

B 35 | საკსენებელსა ღირსთა შენთასა გაქებთ მონანი შენნი, ქრისტე 20
ნაცხოვარ, და გევედრებით: მეოხებითა მათითა აცხოვნენ სულნი ჩუ-
ენნი B I,5.

ჭურ იქმნენით სულისა, მადლითა გამოჰპრწყინდით, ღირსნო მამანო,
და ქრისტჲს მიმართ მეოხ იყვენით ცხოვრებაჲ სულთა ჩუენათჲს BC I,4.

ღამითგანსა

ჯუარი აიღეს ღირსთა შენთა, უფალო, და შენ შეგიდგეს, ჳორ- 25
ცნი მოაკუდინნეს და ანგელოზთა თანა სულითა იხარებენ და გა-
დიდებენ შენ BC I,1.

C 186 v

| მტერსა სძლეს, ვნებათა დაუთმეს ღირსთა შენთა, უფალო, 30
ჯუარითა შენითა მოქადულთა, და კადნიერებაჲ მიიღეს შენ მიერ
ღმრთისა ჩუენისაგან BC I,2.

საკსენებელსა ღირსთა შენთასა, ქრისტე, გევედრებით: მიც-

1 დამკუიდრებულნი B, დამკვდრებულნი C. ღირსნი+მამანი BC. 2 ანგელოზებ-
რი BC. 3 აჩუენეს| გამოაჩინეს BC. 5 ძლიერად BC. და— BC. 6 ცრემლითა| ტკი-
ვილითა BC. მოაკდინნეს BC. 7 წინა-აუდგეს C. 9~ლოცვითა და მარხვითა BC.
15 და აწ— BC. ქრისტჲ A. 16 მზაკვარისასა C. ღირსთა მამათა— BC. ლოცვითა+
ამას BC. 17 აწ—BC. 18 სიგლახაკე C. 19 მოაკდინნეს B. განახლდეს| შეთქვენეს BC.
20—ქრისტე მაცხოვარ, გაქებთ მონანი შენნი B. 21~მათითა მეოხებითა B. 24 ქენს
B. ჩუენათჲს B. 27 მოაკდინნეს BC. და 1°—BC.~იხარებენ სულითა BC. გადიდ-
ებენ| გაქებთ B| გიგლობენ შენ, უფალო C. 29 მტერსა| მზაკვარსა B, მზაკუვარსა
C. 30 შენითა— C. მოიღეს BC. მიერი B. 31 ჩუენისაჲ B, ჩუენისა C.

ნენ ჩუენ საცთურთაგან | ამპარტავანებისათა, უფალო, და შენი A 61 v
მშუიღობაჲ მოგუმაღლე სულთა ჩუენთა BC I,3.

მეოხ იყვენით ჩუენთუის მარადის, ღირსნო მამანო, უფლისა
წველისმოქმედისა მიმართ, ვითარცა გაქუს კადნიერებაჲ, რაათა
5 მოვიღოთ მისგან მშუიღობაჲ და დიდი წყალობაჲ BC I, 4.

ღალატყავსა

მარხვითა და შრომითა კორცნი მოაკუდინნეს ღირსთა შენთა,
უფალო, და სძლეს ზაკვასა. მეოხებითა მათითა შეგუიწყალენ და
გუაცხოვენ ჩუენ BC I,1.

10 | დაუთმეს ვნებათა ღირსთა შენთა სიმენითა დაუცხრომელად, B 36
უფალო, შენდა მიმართ ლოცვიოა და ანგელოზთა თანა უკუნითი C 187
უკუნისამდე იხარებენ BC I,2.

შეურაცხ-ყვენეს კორცნი ქრისტჳს ნებისყოფელთა, მარხვისა
სიმენითა ესენი მოაკუდინნეს და სამებასა დატევნულ ყვენეს იგინი
15 BC I,3.

| კურთხეულარსა

დაუთმეს ღირსთა მამათა ღელვასა ვნებისასა მარხვითა და
ლოცვითა. დაუცხრომელად ღალადებდეს და იტყ[ოდეს]: კუ[რთხე-
ულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC I,1.

20 [ას]ონი განაცხოველნეს ვნებისა მოკდინებითა ღირსთა მამა-
თა, სულითა მღუიძარე იყვენეს და გვედრებოდეს: კურთხეულ ხარ³⁾
შენ, უფალო, ღმერთო [მამათა ჩუენთაო] BC I,2.

საკესენებელსა, უფალო, ღირსთა შენთასა გვედრებით: შეგუი-
წყალენ ჩუენ, რომელნი[ო] სარწმუნოებით ყოვლითა გულითა გილა-
25 [ღადებთ] და ვიტყუით: კურთ[ხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC I,3.

ყოველნი მამასა და პესა და წმიდასა სულსა უგალობდეთ, მობწმუ-
ნენი ვღალადებდეთ და B I,4.

აკურთხევდითსა

30 ღირსთა შენთა, უფალო, შენდამი ს[უ]რვილითა | დაუტევნეს C 187 v

1 საცთურთაგან ამპარტავანებისათა] სენთაგან ამის სოფლისათა BC. 2 მშვიდობაჲ B, მშვიდობაჲ C. მოჰმადლე BC. ჩუენთვის B, ჩუენთვის C. 3 მარადის—BC. 4 მიმართ—BC. 5 მშვიდობაჲ C. 6 ზაკვასა] მზაკუეარსა C. შეგუეყალენ C, შეგუეყალენ B. 9 ჩუენ+უფალო C. 10 შენთა—EC. სმენით EC. 11 უფალო+და EC უკუნითი—BC. 12 უკუნისამდე + შენდა მიმართ A. 13~ნებისყოფელთა ქვისთა [ქვსთა C] BC. მარხვითა A. 14 მოაკდინნეს BC. და სამებასა... იგინი] მათითა მეოხებითა ჩუენთა, უფალო, შეგუეყალენ BC. დატევნელ A. 16 კორთხლსსა B., კბრსსა B. 17 ღელვითა ვნებათასა BC. და —BC. 18 ლოცვითა+და BC. და იტყოდეს—BC. 20 განაცხოველნეს B. ვნებათა BC. მოკუდინებითა C. 21 მღუიძარე] მღუიძარე BC. გვედრებოდეს] გიღალადებდეს B, ღალადებდეს C. კურთხეულ ხარ —A. 23 შე-
მიწყალენ B, შეგუეყალენ C. 24 ჩუენ —BC. 25 და ვიტყუით—BC. 30 შენდა BC. დაუტევნეს + ყოველნი BC.

მახლობელნი მათნი სოფელსა და გილაღადებდეს: აკ[ურბთხეველით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა] BC I, 1.

B 36 v | ჯუარითა შეჭურვილთა ღირსთა შენთა მზაკვარებაჲ | ეშმაკისაჲ განაქარვეს და გალობით იტყოდეს: აკურბთხეველით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა] BC I, 2.

A 62 v | კორცნი განწმიდნეს მარხვისა ლოცვასა მოთმინებითა, ღირსნი შენნი ღაღადებდეს და იტყოდეს: აკ[ურბთხეველით ყოველნი³⁾ საქმენი უფლისანი²⁾ უფალსა] BC I, 3.

სამებასა ერთარ[სებასა მოზწმუნენი უგალობდეთ, მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა, დიდების-მეტყუელებით ვღაღადებდეთ: აკურბთხეველით ყოველნი²⁾ საქმენი უფლისანი უფალსა] BC I, 4.

ადიდებდითსა

მარტოებითა, სიგლახაკითა, სიმცნითა სძლეთ ღელვასა ვნებათასა, ღირსნო მამანო, და აწ არგელოზთა თანა იხარებთ BC I, 1.

შრომითა მარხვისაჲთა კორცნი მოაკუდინენით, წმიდანო მამანო, და ვნებათა საკუმილი დაშრიტეთ შეწვევითა ღმრთისაჲთა BC I, 2.

C 188 | საკსენებელსა, ღმერთო ჩუენო, ღირსთა მამათასა მოგუმადლე მონათა შენთა შენდობაჲ ცოდვათაჲ და დიდი წყალობაჲ BC I, 3.

A 63 | კაცთმოყუარე, მეოხებითა ღირსთა მამათაჲთა გვედრებით: შენდობაჲ ცოდვათაჲ მოგუმადლე სულთა ჩუენთა BC I, 4.

ყოლად ნათელი ქალწული ღმერთმან გამოარჩია, მას შინა დაიპყდრა... B I, 5.

B 37 | აქებდითსა ჯა ა გი

ღირსნო მამანო, წმიდასა საკსენებელსა თქუენსა ქე.

ღირსნო მამანო, ყოველსა ქუეყანასა გან.

ეჰა, წმიდანო მამანო, ყუავილ.

ესე იანვარსა ერთსა სწერიან სრულად*. სხუანი კულა უფალო ღაღატყავსა სწერაიან**.

ღირსო მამაო, წმიდასა საკსენებელსა შენსა ქებით და მადლობით აღ-

1 მათნი— BC. 3 მზაკვარებაჲ C. 4 გალობით] მადლობით BC. 6 განსწმდნეს B. მარხვისა ლოცვასა] მარხვითა, ლოცვითა BC. 7 და იტყოდეს— BC. 13 სიგლახაკითა + და BC. ღელვათა BC. 15 მოაკუდინენით BC. 16 დაშრიტეთ შეწვევითა ღმრთისაჲთა] თანა-შეწვევითა ღმრთისაჲთა დაშრიტეთ BC. 19 ცოდვათაჲ + ქეულიმოქმედ BC. 20 კაცთმოყუარე — BC. 21 ჩუენთა + ღმერთო (უფალო C) ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ BC. 22 დაიპყდრა B.

* შენიშვნის თანახმად A-ში მამათა ხსენების „აქებდითსას“ დასაწყისებით მოტანილი სტროფების სრული ტექსტი მოცემულია 1 იანერის მღვდელთმობილართა ხსენების განგებაში, როგორც „უფალო ღაღადყავსა“ (იხ. გვ. 30). B-ში იგივე სტროფები განკუთვნილია ანტონის ხსენებისათვის (იხ. მომდევნოდ). ** შენიშვნა უნდა გულისხმობდეს მამათა ხსენების „უფალო ღაღადყავსას“ სტროფების „აქებდითსად“ გამოყენებას, რასაც ადასტურებს C, რომლის „აქებდითსა“ A-ს „უფალო ღაღადყავსას“ ემთხვევა (იხ. გვ. 80).

ვასრულებთ, რამეთუ შენ ქრისტეს მონაჲ ხარ ჭეშმარიტი. კადნიერებაჲ გაქუს, მეოხ იყავ ჩუენთვის B I,1.

ღობსო მამაო, ყოველსა ქუეყანასა განქდა კჲმაჲ სათნოებათა შენთაჲ, ამისთვის ცათა შინა მოიგეთ სასყიდელი შრომათა თქუენთაჲ, ეშმაკათასა სძლეთ სიმრავლესა, ანგელოზთასა მიეწიფენით კრებულსა, ღუაწლი თქუენი სიჰქნით აღასრულებთ. კადნიერებაჲ გაქუს, მეოხ იყავ ჩუენთვის B I,2.

ეჲა, ღობსო მამაო, ყუავილ-გარდაფენილ არს საქსენებელი შენი და ბრწყინვალე არიან ბუალნი შენნი, განათლებულ არიან საყოფელნი შენნი და შენ მარადის გიხარის. მოიქსენენ სულნიცა ჩუენნი და ქრისტეს მიმართ მეოხ გუეყავ ჩუენ B I,3.

რომელსა გაქუს თანა-სუფეკად მამისაჲ, თანა-მოქმედებაჲ მისაჲ, სულო ყალად წმიდაო, შენ მიერ ღმრთეებაჲ გუეცნობა და სამებისა ერთარსებაჲ გუესწავა. შენმიერთთა სულითა იტყოდეს წინაწარმეტყუელნი და ქადაგებდეს მოციქულნი. მარტკლთა და მართალთა აქუნდი შემწედ, რომელია

განსწმედ ემბაზსა მას მეორედ შობისასა და მითვე სულითა განაახლებ შენთა მორწმუნეთა, განმაცხოვრებელი სულაჲ და ნუგეშინისმცემელი ყოველთაო C I,4*.

ს ა მ რ ა დ ე ა მ ი ს წ ი რ ვ ა ს ა

ოხითაჲ

ბრწყინვალე არს სახელი თქუენი, წმიდანო მამანო, და დიდებულ-საქსენებელი თქუენი, რამეთუ თქუენ უდაბნოს ღუაწლი კეთილი მოიდუაწეთ და სამთა ყრმათა საქუმილი მარტოღ-მყოფებითა დაითმინეთ და ცხოვრებაჲ საუკუნოჲ დაიმკვდრეთ. მეოხ გუეყვენით სულთა ჩუენთათვის C.

ფსალმუნი ე ა ბ გ ი

რამეთუ უფალსა უყუა[რს სამართალი და არა დასთხინეს ღობსნი მისნი] (ფს. 36,28) C.

დასადებელი

ხოლო მშუიღთა [დაიმკვდრონ ქუეყანაჲ] (ფს. 36,11) C.

აღელუაჲ

შეგიყუარო შენ, უფალო, ძ (ფს. 17,1).

შევიყუარე, რამეთუ ისმინა უფალმან კჲმა ღოცვისა ჩუენისაჲ (ფს. 114,1) C.

სხუა ყოველი ანტონისი ამსახურო**.

კელთაბანისაჲ ა გ ი

კურთხეულნი მამი|სანი და ანგელოზთა თანაზიარნი, წმიდანო მამანო, რომელთა შეურაცხ-ჰყავთ საწუთროჲ ესე სოფელი სიყუარულიათვის ქრისტეს- C 189 v

1 ქრისტეჲ B. 2 ჩუენთვის B. 4 ამისთვის B. 6 ჩუენთვის B. 9 ქვეს B. 13 გუსწავა C. 15 ებსაზსა B. 24 გ-ი—C. 25 არაჲ C. 28 მშუღთა C. 29 აღელუაჲ + კ-ა გ C. 33 სხუაჲ ყოველი ანტონისი ამსახურო —BC.

* C-ს „აქებდითას“ დანარჩენი სამი სტროფი დამთხვა A-ს ამავე ხსენების უფილო ლაღადყავას“ (იხ. გვ. 80). ** ანტონის ხსენების ეამისწირვის საგალობლები იხ. გვ. 78—79.

იქსისა, იქცეოდეთ უდაბნოთა და მათა ნაკლულევანნი და ჭირვეულნი. დიდებულ ხარბ და სანატრელ წმიდათა მოციქულთა თანა და მოწამეთა. გვედრებით თქვენსა სიწმიდის-მოყუარებასა, ქრისტოს მიმართ ცხორებად სულთა ჩუენთათჳს მეოხ გუეყენით C.

სიწმიდისაჲ ა გ^რ

5

ერნი ზეცათანი უხილავად გმსახურებენ, დადალებენ და იტყუნ კმითა დიდებულთა: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო* C.

დიდებაი სოქუა.

B 40

| თთუჲსა იანვარსა კთ ჯუარის გამოჩინებაჲ, რომელი კოსტანტინე მეფისა გამოუჩინდა ზეცით**

10

დასაღებელნი

უფალო დადატყავსა კ^ა ა გ^რ

A 63 v

| მოვედით, ერნო, დიდებულსა საკუირველისა ცნობითა ჯუარსა, რომელსა თაყუანის-ვსცეთ, რამეთუ ძელმან სამოთხესა შინა სიკუდილი აღმოაცენა, ხოლო აქა ცხორებაჲ აღმოაყუავილა შეუცოდებელისა ქონებითა, დამსწუალვითა უფლისაჲთა, რომლისათჳსცა ყოველი თესლები უხრწნელებისა მოსილებითა ვლალადებთ: რომელმან ჯუართა სიკუდილი დასთრგუნე და ჩუენ განგუათავისუფლენ, დიდებაჲ შენდა.

15

ჯუარი შენი, ქრისტე, დამალული, ქუეყანასა ზედა მდებარეჲ, რომლითა ჯოჯოხეთი წარმოიტყუენა, ცათა შინა იხილვეზოდა. და ოდესმე მოსემს მიერ განპყრობითა კელთაჲთა წინა-გამოსახვითა

20

A 64

| ამაღლესი უკუნ-აქცია, ხოლო აწ თუით ქრისტე, ამაღლებულმან ჯუარსა ზედა, ყოველნი კაცნი საცთურისაგან იქსნნა, რომელსა თაყუანის-ცემით ვლალადებთ: რომელმან ჯუართა სიკუდილი დასთრგუნე და ჩუენ განგუათავისუფლენ, დიდებაჲ შენდა!***

25

ოხითაჲ

უფალო, მოსემს ზე ოდესმე, შენისა წინაწარმეტყუელისა, ვითარცა სახეჲ ჯუარისაჲ ეჩუენა, სძლევდა მტერთა მიმართ, ხოლო აწვე მითვე ჯუართა შენითა შეჭურვილნი შეწევნასა ვითხოვთ: დამტკიცებად ეკლესიათა შენთა, მონიჭებად მეუფისა ჩუენისა, ვითარცა კოსტანტინემს სახედ, მრავლითა წყალობითა შენითა, კაცთ-მოყუარე.

30

გალობათა სვედმებერსა იდ კპოენე. აქებდითსა მისსა კპოენე ზ-სა****.

10 კოსტანტინეს B. ზეცით] და მტერნი მოუძღურდეს B. 13 სკრელისა ც^რნთა A.

* C-ში მამათა ხსენების „ოხითაჲ“, „კელთაბანისაჲ“ და „სიწმიდისაჲ ტექსტობრივად იმეორებს A-ს ანტონის ხსენების შესაბამის საგალობლებს. ** B-ში სათაურის შემდეგ შენიშნულია: „დს^რბლნი ქუარისანი კპოენე მისსა ზ-სა“. მიუხედავად ამ მითითებისა უფალო დადატყავსა B-ში არ აღმოჩნდა. *** A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“. **** „გალობანი“ იხ. გვ. 299—310; „აქებდითსა“ — გვ. 235—236.

ფსალმუნი კ^ა ბ
ყავ ჩუენ თა (ფს. 85,17).

დასადებელი
რამეთუ შენ, უფალი, შე (ფს. 85,17).

5 ალელუა კ^ა ბ
იყო იგი, ვითარცა ხეი, დანერგუ (ფს. 1,3).

კელთაბანისა
უთხრეს ცათა დიდებამ.

10 სიწმიდისა
ვინ არს ვითარ.

თითუისა ფიგირაჲლსა ბ მიგებამაჲ

C 189 v

უფალო ღალატყავსა კ^ა დ

| რომელი ნეფსით ჩრუილ იქმენ ქალწულისაგან | და დასჯედ
მკლავთა ზედა დღეს მოხუცებულისა სკპეონისთა, ვღალატებთ შენდამი,
15 ქრისტე, მე ღმრთისაო] BC I,1.

გულისხმა-ყო მოხუცებულმან [სკპეონ განკოცვიელეჲამა შენი, მა-
ცხოვარ, და აღიღებდა სულითა ღმრთეჲასა შენსა] BC I,2.

გიგალობთ შენ, ქალწულო, ღმრთისმშობლო უბიწოო, ქეხოპა-
ნებრ სიმტკიცეო, რომლისაგან ღმრთი იშვა, რამეთუ შენ მხოლოა იქმენ
20 წყარო უსრწნელების, რომლისა მიერ განათლდეს დაბადებულნი მიქუმითა
მაცხოვრისადა დაღეს მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სკპეონისთა] BC I,3.

სხუნანი

B 40 v

მწუხრისა გალობასა და სიტყუიერსა მსხუერბლსა შენდა, ქრის-
ტი, შევსწირავთ, რომელი ქერობინთა ზედა მჯდომარე ხარ და
25 მკლავთა ზედა მიწისაგანისათა დასჯედი, რაათა რჩული აღესრუ-
ლოს, და ქუეყანისანი თანა-შეაერთენ ზეცისათა. [და მოხუცებულ-
მან სუიმეონ შენდა მიმართ ღალატ-ყო: გიხილე, რომლისათუისცა
მსუროდა] B III, 1.

რომელი თუით რჩულისმდებელ ხარ, დაემორჩილე რჩულსა,
30 რაათა ჩუენ განგუათავისუფლ[ლ]ნე წყევისაგან. რომელი ცათა შინა
კელით-უქმნელთა ტაპართა შინა განისუენებ, დღეს სიონად მო-
ხუედ, რაათა რჩული აღესრულოს. და მოხუცებულმან სუიმეონ შენ-
და მიმართ ღალატ-ყო: გიხილე, რომლისათუისცა მსუროდა B III,2.

11 თებერვალსა B. მიგებამა+დასადებულნი BC. 13 დაჰედ B. 18 უბიწოო C.
20 ურწულ-ის B] უედადების C. 23 სტყურსა B 25 დაჰედი B. აღსრულო B.
და ქუეყანისანი თანა-შეაერთენ ზეცისათა —B. 27 სუიმეონ —B. გიხილე + შენ B.
რომლისათჲს B. 29 თ.თ B. 30 წყევისაგან] ცოდვათაგან B. 32 აღსრულო B. და +
ქუეყანისანი თანა-შეაერთენ ზეცისათა B. და მოხუცებულმან ... ღალატ-ყო—B.
33 გიხილე + შენ B. რომლისათჲს B. გსუროდა B.

B 40 B 40 v

ნათელი მოვიდა სოფლად, დაუტევნეთ [საქმენი პნე]ლისანი, ჩამთა დღესა მას შინა თენიერად ვიდოლით და კიტყოლით: უფალი ღმერთი გამოგკნდა ჩუენ] B II,1.

იხარებს წმიდა ეკლესია მისლვასა შენსა, ქრისტე, მკნნელო, რომელი მოხუედ მაცხოვრად სოფლისა. მეო ღმრთისა, შეგვწყალენ ჩუენ B II,2.

განანათლენ ეკლესიანი ახლითა ჩრულითა შენითა, ახარე სოფელსა, მეო ღმრთისაო, შეგვწყალენ ჩუენ B II,3*.

B 41, C 190v

უგალობდითსა

A 65

|უგალობდით უფალსა, რომელი ქალწულისაგან უბიწოვასა უპცვევლად ჩრული იქმნა ყოველთა ცხორებისათუის და მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუიმეონისთა დაჯდომამა ჯგერ-იჩინა, რამეთუ დ[იდებით დიდებულ აბს] BC I,1.

G 191 B 41 v

|ეუწყა სულისაგან წმიდისა მოხუცებულსა სუიმეონს არა ხილვად სიკუდილი, ვიდრემდე იხილოს მაცხოვარი, და ესე დღეს მიიქუა მკლავთა თუისთა ზედა, უღალადებდა ყოველსა ერსა: ესე არს ძმ ღმრთისაო, რომელმან აცბოვნეს სულნი ჩუენნი BC I,2.

დღეს მოხუცებულმან სუიმეონ მკლავთა ზედა მიიქუა უფალი და სიხარულით იტყოდა: აწ, უფალო, განმიტევე მე, რამეთუ გიხილე, რომლისა მსუროდა, რაითა წარვიდე და უჯოჯოხეთისა მყოფთა უქადაგო, ვითარმედ: განკორციელდა ღმერთი BC I, 3.

სხუანი

რომელმან ადამის, მონისა, ხატი შეიმოსე, ქრისტე, მეო ღმრთისაო, ბუნებაჲ ღმრთეებისაჲ კაცობრივითა დაიფარე, ტამრად მიიყვანე, ვითარცა ყრამა, მოხუცებულმან სუიმეონ მკლავთა ზედა მიგიქუა, ღალადებდა და იტყოდა: ; უგალობდეთ ქრისტესა, ძესა ღმრთისასა, გალობითა ახლითა, რამეთუ დი.

A 65 v

ალიგსო სიხარულითა და სულითა წმიდითა წინაწარმეტყუელი და მოხუცებული სუიმეონ, გიხილა რაჲ მიყვანებული ტამრად, და სიხარულით უღალადებდა ერსა: ესე არს ძმ ღმრთისაო, რომელსა მოველოდე, რომლისათუის ღალადებდა [და იტყოდა: უგალობდეთ ქრისტესა, ძესა ღმრთისასა, გალობითა ახლითა, რამეთუ დი]**.

მოიხილესა

მიეცით, ერნო, დიდებაჲ ქრისტესა, ღმერთსა ჩუენსა, რომელი

1 მოვიდა+ხოლო B. 2 თენიერად B. 3 მოსლასა B. 9 უგალობდითსა+ქა დ B. 11 ჩილ BC. ცხორებისათეს BC. 12 მოხუცებულისა] წნ-ტყლისა C. სკეონისთა BC. 14 სკეონ BC. არაა B. 15 ელ B. 16 თესა BC. 17 აცხოვნეს B. 18 სკეონ BC. 19 უფალო, განმიტევე მე] განუტევე მონაჲ შენი, უფალო B. 20 რომლსათეს BC.

* „უფალო ღალადყავასა“ BC-ში მოსდევს „ოხითა“ („დღეს გამოუთქუმელი...“), რომელიც ემთხვევა C-ს ამავე დღესასწაულის „ქელთაბანისაჲს“ (იხ. გვ. 98). **A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგეე“.

გამოგუიჩნდა ჩუენ მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუიმეონისთა C I,1.

დაგუიცივენ შენნი მოსავნი მეოხებითა, მაცხოვარ, წინაწარმეტყუელისა შენისა სუიმეონისითა BC I,2.

5 | მეოხ იყავ, წინაწარმეტყუელო, სოფლისათუის, ვითარცა გა- C 191 v
ქუს კადნიერებაჲ მაცხოვრისა მიმართ BC I,4.

იხილეთ, იხილეთ, რამეთუ მე ვარ, რომელი მაღალთა შინა მარადის მყოფ ვარ მამისა თანა, მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუიმეონისთა დავეკედი, ვითარცა კაცთმოყუარე ვარ BC I,5. B 42

10 დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რომელი მამისა და სულისა წმიდისა თანა, ვითარცა ღმერთ ხარ, თაყუანის-იყემები და მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუიმეონისთა განკაცებული დასჯედი BC I,6.

15 მოიხილეთ, ცაო, და ვიტყოდით და უფროასად უგალობდეთ ქრისტესა B I,1. B 41 v

პართალ და წმიდა არს უფალი, რამელმან განადიდა დღეს სახელი მოხუცებულისა სუიმეონისი BC I,3.

| განძლიერდასა

A 66 B 42

20 უფლისა მიერ ღმერთისა [ჩემისა განძლიერდა გული ჩემი, რამეთუ უძღურთა შეიპოხეს ძალი] C I,1.

განძრიელდა გული ჩემი უფლისა მიმართ და ამაღლდა რქამ ჩემი ღმერთისა მიერ ჩემისა, რომელმან განადიდა დღეს სახელი წინაწარმეტყუელისა სუიმეონისი B I,1; C I,2.

25 | სიხარულითა აივსო დღეს მოხუცებული სუიმეონ მკლავთა C 192
ზედა მიქუმითა მაცხოვრისაითა და ღაღადებდა: აწ განუტევე მონაჲ შენი, უფალო B I, 2; C I, 3.

სხუანი

30 მოლოდებისაებრ გამოქსნისა ისრაელისა გიხილა შენ, მკსნელი ნათესავისა კაცთაჲსაჲ, ანა წინაწარმეტყუელმან²¹ განკაცებული კაცთმოყუარებით მკლავთა ზედა | მოხუცებულისა სუიმეონისთა. A 66 v
მის თანა აგიარებდა ღმერთსა და იტყოდა, რამეთუ არა[ვინ] B II, 2.

1 გამოგუიჩნდა ჩუენ] გამოჩნდა დღეს C. მოხუცებულისა—C. სუიმეონისთა C. 3 დაგუიცივენ BC. მაცხოვარ] ღმერთო B. 4 შენისა—C. სუიმეონისითა BC. 5 წინაწარმეტყუელო B. სოფლისათუის BC. 7 რამეთუ მე ვარ] უფალი ღმერთი ჩუენი C. 8 ვარ] არს C. თანა † და BC. სუიმეონისთა BC. 9 დაქდა C. ვითარცა—C. კაცთმოყუარე BC. 11 ვითარცა ღმერთ ხარ თაყუანის-იყემებო] იღიდები C. 12 სუიმეონისთა BC. განკაცებული დასჯედი] განკაცენ B] განკაცებული იხილევ C. 20 შემოსეს C. 21 განძლიერდა BC. მიმართ † ჩემისა B, † ღმერთისა ჩემისა C. და ამაღლდა . . . ჩემისა—B. 22 წინაწარმეტყუელისა სუიმეონისი] მოხუცებულისა სუიმეონისი BC. 24 აივსო C. სუიმეონ BC. 25 მიქმითა A, მიქმი B. ღაღატ-ყო B. 28 მკსნელი † უფალი B. 29 კაცთაჲსა B.

შენ, პირველ საუკუნეთა ღმრთისა და ჩრდილად გამოჩინებულისა ყრმისა, სულისა მიერ წმიდისა წინააღმდეგე ეუწყა მართალსა სუიმონს არა ხილვად სიკუდილი, ვიდრემდე იხილოს კორციელად მოსრული უფალი, რომლისათვის მი-რამ-გიქუა მკლავთა ზედა და ღალატ-ყო, რამეთუ არა[ვინ].

5

ღმრთისმეტყუელთა დედათა ღმრთის-მეტყუელებით სულისა მიერ წმიდისა მიემადლა უწყებად გამოჩინებად ჩუენდა შენ, მეუფეა ძლიერებისა და ოქაჲ ცხოვნისაჲ, ცხებული უფლისაჲ. ვისწყავთ ჩუენცა მათ თანა გლო-ბაჲ, რამეთუ არავინ B 11,1.

უფალო მესმასა

10

მესმა სმენად შენი, უფალო, და შემე[შინა. განკიცადენ²] საქმენი შენი და დამიკვრდა, უფალო] BC 1,1.

გიხილეთ შენ, რომელი ჩრდილ იქმენ, მაცხოვარ, და მოწყალე, და ვადიდებთ აურაცხელსა შენსა სიმდაბლესა BC 1,2.

A 67 B 42 v

| მეოხებითა წინაწარმეტყუელისა შენისა სუიმეონისითა | ცხო-რებისა ჩუენისათვის მშუილობა ყავ, ვითარცა ღმერთ ხარ და კაცთმოყუარე BC 1,3.

15

სხუანი*

დღეს უხილავი სიტყუად ღმრთისაჲ და უცვალებელი, გარე-შეუწერელი, დამბადებელი ცათაჲ, შემოქმედი ანგელოზთაჲ, დღეს კორცთმესხმული იგი წმიდისაგან ქალწულისა, მიყვანებული ტაძარსა შინა, მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუიმეონისთა დასჯედი, რომელმან მოანიჭე მორწმუნეთა ნათელი და ცხოვრებაჲ საუკუნოჲ.

20

დღეს გამოუთქმელ არს სიმდაბლე ღმრთეებისაჲ, საყდრად ქერობინად გამოჩნდეს მკლავნი მოხუცებულისა სუიმეონისნი, არამედ... | ტაძარსა შინა მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუიმეონისთა დასჯედი, რომელმან მოანიჭე [მორწმუნეთა ნათელი და ცხოვრებაჲ საუკუნოჲ]*.*.

A 67 v

25

ღამითგანსა

შენდამი აღვიმსთობთ, ქრისტე ღმერთო, აღმსთობასა ჭეშმა-რიტსა, რომელი ქალწული|საგან ჩუენ აღმოგუიბრწყინდი და მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუიმეონისთა დასჯედი, მაცხოვარ BC 1, 1.

B 43

30

C 192 v

| შენი მშუილობაჲ მომეც ჩუენ, ქრისტე, მეო ღმრთისა, რომელმან ჯერ-იჩინე დღეს მიქუმად, ვითარცა ჩრდილმან, მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუიმეონისთა, რამათა აცხოვნო ნათესავი კაცთაჲ BC 1, 2.

35

11 შენეშინა — B. 13 გიხილე B. იქმენ — A. და — BC. 15 სკნს-სთა A, სკნეონისითა C. 16 ჩუენისათჲ BC. მშ:დობა C. 25 მკვლნი A. 30 აღვიმსთობთ A, ავიმსთობთ B. ამსთობასა BC. 31 გამოგებრწყინდი BC. 32 სკნეონისთა BC. 34 მშ:დობა BC. ღმრთისო BC. 35 მიქმად B. ჩრლმან B, ჩრლმან C. 36 მოხუცებული B. სკნეონისთა BC. რამათა აცხოვნო ნათესავი კაცთაჲ — C.

* B-ს „სხუანი“ ემთხვევა A-ს „ღამითგანსა“ „სხუანს“ (იხ. გვ. 9ა).
** A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

მამისა და სულისა წმიდისა თანა თაყუანისცემულსა და ქუე-
ყანასა ზედა ღმერთსა კორცთშესხმულსა მორწმუნენი | უგალობდეთ,
რომელმან აცხოვნნა სულნი ჩუენნი BC I, 3.

A 68

სხუანი*

B 42 v

- 5 ამის მეუფისაჲ წინაწარმეტყუელთა ქადაგეს შობაჲ ქალწული-
საგან, რომელმან უდაბნოსა მანანაჲ მოსცა ერსა თუისსა. ესევე
სძითა, ვითარცა ჩჩუილი, დედისაგან იზარდებოდა, ხოლო სუიმეონ
ტაპარსა შინა მკლავთა ზედა მივიქუა, რომელი ქერობინთა ზედა
მარადის მჯდ[ო]მარე ხარ. შეგუიწყალენ დაბადებულნი შენნი,
10 ქრისტე, მეო ღმრთისაო B II, 1.

- ალესრულენეს წინაწარმეტყუელთა კმანი შენთუის, მაცხოვარ.
რამეთუ ღმერთმან და სიტყუამან, მამისა მიერ მოსრულმან, მიწი-
საგანისანი კორცნი შეიმოსნა, რომელმან შემოსნა ცანი ვარსკუ-
ლავითა. შენვე მკლავთა ზედა სუიმეონისთა დასჯედი, რომელი მა-
15 ლალთა შინა მ[ამი]სა თანა²⁾ მჯდომარე ხარ, შეგუიწყალ[ენ] ჩუენ
B II, 2.

- | ვითარ მისედა მართალმან წმიდასა ქალწულსა, მირბიოდა
მისსა და იტყოდა: გზა მეციით მე, რაათა ვიხილო, რომელსა-იგი
წინაღთვე ვხედევედ, რაათა წარვიდე და ჯოჯოხეთისა მყოფთა უქა-
20 დაგო, ვითარმედ განკორციელდა ღმერთი.

A 68 v

- დაჰჯედ საუდაბთა ზედა, მსაჯულო სიპართლისაო, რომელა ჰირველ
საუკუნეთა მამისა თანა იყავ და დღეს მკლავთა ზედა სუმეონისთა დაჰჯედი.
რომელსა მალალთა შინა ანგელოზნი გაქებენ, შეგუწყალენ ჩუენ B II, 3.

ღალატყავსა

B 43

- 25 რამეთუ სირღმემან უფსკრულთა.
სათნო-იყავ მკლავთა ზედა დაჯდომაჲ შენისა წინაწარმეტყუე-
ლისა სუიმეონისთა, უფალო, ვითარცა ჩჩუილ იქმენ, რაათა აცხოვნენ
შენნი მორწმუნენი, მხოლოო მოწყალეო BC I, 2.

- მივიქუა მკლავთა ზედა შენ, ქრისტე, მოხუცებულმან სუიმეონ
30 და სინარულით ! ღალადებდა: აწ განმიტევე მე, უფალო, რამეთუ
გინილე ყოველთა მაცხოვარი BC I, 3.

C 193

2 კორცშესხმულსა B. 3 აცხოვნა B. 5 წინაწარმეტყუელთა B. 6 უდაბნოს
B. თესსა B. ესე B. 7 სძითა — B. ჩკლი B. დედისაგან + სძითა B. სკემონ B. 8
მიიქუა B. ქერობინთა ზედა] მალალთა შინა B. 9 მარადის + მამისა თანა B. 11
შენთეს B. 12 მიწისაგანისა B. 13 შეიმოსნა] შეაკუნა B. 14 შენვე] და B. ზედა +
მოხუცებულისა B. სუმეონისთა B. დასჯედი — B. მალალთა შინა] ქერობინთა ზე-
და B. 25 უსკრულთა A. 26 წინაწარმეტყუელისაჲ B. 27 სუმეონის B, სუმეონის-
თა C. ჩკლ B, ჩჩუ C. აცხოვენ A] აცხოვნო (აცხოვნენ C) ვითარცა ღმერთ ხარ BC.
28 მხოლო C. 29 მივიქუა B. სკემონ BC. 30 ღალადებდა] იტყოდა BC. მე — BC.

* A-ს „სხუანს“ სტროფები B-ში ემთხვევა „უფალო მესმას“ „სხუანს“. ამა-
სთანავე პირველი ორი სტროფი მორღება B-ს „ღამითგანას“ „სხუანშიც“ (B43r)

- დაღად-ყავ სულთქმით დაუღუმებე B I,1.
 სიღრმესა ცოდვათა ჩემასა შთავრდომილ ვარ და ვღაღაღებ: უფალო, უფალო, შემეწიე მე C I,1.
 რომელმან ქაღწული შეღდგომად შობისა ქაღწულადვე დაიცევ და ვუ-
 ზითა ჩუენ განგუათავისუფლენ, უფალო C I,4.

5

სხუანი

ჭირსა ჩემსა ვღაღატ-ყავ შენდამი: ვითარცა იონა, უფსკრულად დათქმული, ლელვათა აღზომიყვანე და მაცხოვნე მე, [მხოლოდ, ჩრუილად გამოჩინებულ უფალო.

- A 69 | რომელმან დაჰბადნა ცანი სიტყუითა, სიტყუითა მამისათა ღმრთისა დედად იწოდე, ქაღწულო, რათა შენ გამო ჩუენ გუიქა-
 დაგოს სუიმეონ ჩრუილად გამოჩინებული ღმერთი B II, 2.

შეამკვე სასძლოა შენი, სიონ, რამეთუ დღეს შემოვალს მეუ-
 ფეა დიდებისაჲ, რომელსა მიიქუამს წინაწარმეტყუელი სუიმეონ,
 რომელი აცხოვნებს სულთა ჩუენტა, ჩრუილად გამოჩინებული ღმერ-
 თი.

- B 43 v | დაღად-ყავ შენდამი დათქმულმან ცოდვათა, მაცხოვარ, ვათარცა იონა,
 რომელი გვევრებოდა შიშითა: | აღმომიყვანე მე და [მაცხოვნე], მხოლოდ,
 ჩრულად გამოჩინებულ უფალო B II,1.

ყოველნი მოზწმუნენი ქებასა ვიკარებო, შევსწირავთ შენდამი, მაცხო-
 ვარ, რომელი მოხუედ დღეს ტაძარს სუქონისა და ჯერ-იჩინე მკლავთა მის-
 თა ზედა ვღაღაღ, ვითარცა კაცო B II,3.

კურთხეულარსა

რომელი მთასა [ზედა მოსეს თანა²⁾ ჰზნახევდი] BC I,1.

იშვე ქაღწულისაგან, ვითარცა ჯერ-იჩინე, უფალო, და მკლავ-
 თა ზედა სუიმეონ ტაძარსა შინა მივიქუა და გალო[ბით შენ გიღაღა-
 ებდა: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, დმებოთ მამათა ჩუენტაო] BC I,2.

აღსრულებამა რჩულისაჲ ჯერ-იჩინე, კაცთმოყუარე, ტაძრად
 მიიყვანე მოხუცებულისა სუიმეონისა და გა[ლობით შენ გიღაღაღე]-
 და: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, დმებოთ მამათა ჩუენტაო] BC I,3.

მეოხებითა მოხუცებულისა სუიმეონისითა, უფროსად ქველის-
 მოქმედ, მოტევებამა ცოდვათაჲ მოგუზადლე მონათა შენთა, რომელნი
 სარწმუნოებით ყოვლითა გულითა გიღაღაღებთ შენ²⁾: კ[ურთხეულ
 ხარ შენ, უფალო, დმებოთ მამათა ჩუენტაო] BC I,4.

1 ღწვ B. სულთქმით B. 10 დაჰბადნე A. ~ სტყუთა დაჰბადნა ცანი B. 11
 ღმრთისა] მისსა B. შენ გამო ჩუენ] ჩუენ შენ მერ B. გუქვდს B. 12 სუიმეონ +
 ეკლავთა ზედა B. ჩრუილად გამოჩინებული ღმერთი] ჩრლ გამოჩინებულ უფალო
 B. 18 მაცხოვნე — B. 26 ზედა + მოხუცებულმან BC. სუქონ BC. 28 ტაძრად +
 რაჲ C. 27 მოიყვანე B. სუქონისა BC. და—A. 31 მოხუცებულისა] უჩინაწარმეტყუ-
 ელისა BC. სუქონისითა BC. 32 მონათა შენთა] სულთა ჩუენტა C. რომელნი ...
 გიღაღაღებთ შენ] რათა ყოველნი ვღაღაღებდეთ BC.

სხუანი

დიდ არს ძალი ღმრთეებისა შენისაჲ, უფალო, რომელი თანა-
მოსაყდრეა ხარ მამისაჲ, თავი თუისი დაიმდაბლე და ქალწულისა-
გან კორციელად გამოსჩნდი. ხოლო ტაძარსა შინა მოხუცებულმან
5 მიგიქუა. სოფელსა განეცხადე | მაცხოვარი სულთა ჩუენთაჲ, რომელსა
თაყუანის-გცემენ ანგელოზთმთავარნი. ჩუენცა ერთობით
ვლალადებთ და ვიტყუით: ღმერთო მამათა ჩუენთაო).

A169 v

ანგელოზთა მეუფეა სუიმეონ მკლავთა ზედა მიგიქუა, სიხარუ-
ლით ლალატ-ყო: რომელი ქერობინთა ზედა იდიდები სიტყუაჲ
10 ღმრთისაჲ, ქალწულისაგან ჩრუილად გამოსჩნდი, რამთა აცხოვნო ნა-
თესავი კაცთაჲ. რომელსა თაყუანის-გცემენ [ანგელოზთმთავარნი,
ჩუენცა ერთობით ვლალადებთ და ვიტყუით: ღმერთო მამათა ჩუენ-
თაო]*.

სხუანი

უსილავი სიტყუაჲ ღმრთისაჲ, მიუწლომელი და გარბე-შეუწეზელი, დამ-
პაღებელი ცათაჲ და შემოქმედი ანგელოზთაჲ, კორცქესმულ იქმნა წმიდი-
სავან ქალწულისა და დღეს ტაძარად მოიყვანა მოხუცებულისა სკეონისა,
რომელსა დაუცხრამელად აქებენ მორწმუნენი და ერთობით დაღაღებენ და
იტყუან: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო B II,1.

დღეს მამეუფისაჲ მამიამისა შემოიყვან წილითა თვისითა, მშობელსა
და სძაღსა. დღესა ნათლისასა და მეოსსა ჩუენ ყოველთასა, | რომელსა ნათ-
ლითა შემოსილი ერი წინა მიეგებოდა და ერთობით სინაზულით დაღაღებდეს
და [იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო]
B II.2.

B 44

ნეტარული სკეონ წინა მიეგებოდა, მკლავთა თვისთა მოიქუა მაცხოვარ-
ნი ყოველთაჲ. ენსა უქადაგა: ესე არს უფალი სიყუდილისა და ცხორებისაჲ
ყოველთაჲ. რომელნი მოელოდეს გამოქსნასა ისრაელისსა, იხილეს ნათელი,
გამოჩინებული წარმართთა ზედა, და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, [უფა-
ლო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] B II,3.

| აკურთხევედითსა

რჩულისა მომცემელმან ქრისტემან ინება რჩულისა ქუეშე ყო-
ფაჲ, და იქსნა ნათესავი კაცთაჲ. ყოველ[ნი საქმენი უფლისანი უფალსა
უგალობლით და უწრომსაჲ² ამაღლებლით] BC I,1.

C 193 v

მეუფეა ქრისტე, რომელი მიიქუა მოხუცებულმან სუიმეონ
35 მკლავთა ზედა, დღეს ქადაგა ღმერთი. ყოველ[ნი საქმენი²] უფლისანი
უფალსა უგალობლით და უწრომსაჲ ამაღლებლით] B I,2; C I,3.

პირველ საუკუნეთა ღმერთი, რომელი განაკცნა ყოველთათუის
ცხორებისა, მკლავნი აკურთხნა მოხუცებულისა სუიმეონისნი. ყო-
ველ[ნი საქმენი²] უფლისანი უფალსა უგალობლით და ამაღლებლით]
4: B I,3; C I,2.

1. ანგელოზთა მეუფეა B. 20 მამიამისა B. 22 სხლლით ღმრთისა B. 26 წარმართთა B. 31
წმიდისა B. 32 უფლისანი უფალსა—BC. 34 კურთხე BC. სკეონ BC. 37
კურთხე — B. ყოველთათა BC. 36 აკურთხნა B. სკეონისნი BC.

* ანგელოზთა მეუფეა: „იგივე“.

სხუანი

B 44 v A 70 შობილსა ქალწულისაგან და დაჯდომილსა მკლავთა | ზედა მო-
ხუცებულსა სუიმეონისთა ვაკურთხევდეთ და უფ[რომსად²] ავამალ-
ლებდეთ მეუფესა საუკუნეთასა უკუნისამდე] B II,3.

უწყებულსა სულისა წმიდისასა განუმტკიცებთან მკლავნი მო-
ხუცებულსა სუიმეონს და მიიქუამს დაუსაბამოსა ღმერთსა ყოველ-
თასა. ვაკურთხევდეთ და უფრომსად²) ავამალლებდეთ მეუფესა სა-
უკუნეთასა უკუნისამდე B II, 2.

B 44 თანაარსსა მამისასა, პირველ საუკუნეთა სიტყუასა ღმრთისასა და აღ-
სახსრულსა წამთასა ქალწულისაგან შობილსა უთესლოდ, ვაკურთხევდეთ და
უფრომსად ავამალლებდეთ მას უკუნისამდე B II,1.

სხუანი

შენ, რომლისაგან ძწიან ძალნი ცათანი, დღეს სუიმეონ მკლავ-
თა ზედა მიგიქუა და სინარულით იტყოდა, რამეთუ: იხილეს ყოველ-
თა კიდეთა მაცხოარება ღმრთისა ჩუენისაჲ. უგალობდეთ [და უფ-
რომსად ავამალლებდეთ მეუფესა საუკუნეთასა უკუნისამდე]*.

შენ, რომელი მამისა თანა განაგებდი, დღეს სუიმეონ მკლავ-
თა ზედა მიგიქუა, ღალღებით იტყოდა: აჩუენა უფალმან მაცხო-
რებაჲ თუისი. მოვედით, ერნო, თაყვანის-ვსცეთ და უგალობდეთ
[და უფრომსად ავამალლებდეთ მეუფესა საუკუნეთასა უკუნი-
სამდე]**.

B 44 v ადიდებდითსა

შენ, ღრუბელი ნათლისაჲ, ქერობინთა საყდართა უმეტესად გა-
მოსწნდი, მკლავთა ზედა იტუირთე ღმერთი. გალო[პით გადიღებ] BC I,1.

A 70 v | შეგმოხილმან სასძლომან სიონისამან მეუფეჲ დიდებისაჲ შე-
გიწყნარა და მოხუცებულმან სუიმეონ ქადაგა ღმერთი. გა[ლოპით
გადიღებ] BC I,2.

C 194 | მეუფეჲ ქრისტეჲ შეგიწყნარა მოხუცებულმან სუიმეონ და
ღალღ-ყო: აწ განმიტევე მონაჲ შენი, უფალო, მსგავსად სიტყუისა
შენისა მშუიდობით, რამეთუ იხილეს თუალთა ჩემთა მაცხოარებაჲ
შენი. გალობით გა[დიღებ] C I,3.

3 სემეონისთა B. 5~მოხუცებულსა მკლავნი B. 6 სუიმეონს—B. 9 თანაარსა
Ei. 19-ცთ A. 23 ნაოლისაჲ+ზეცისა ბქშ BC. ქერაბინთა C. უმეტესად BC. გუმწნდი:
A, გმწნდი B, გამოქმწნდი C. 24 იტკრთე BC. 26 მეუფე BC. 27 და — AC. სუიმე-
ონ და A, სემეონ BC. ვქადაგა ღმერთი C] ღალღ-ყო: აწ განუტევე მონაჲ შენი,
უფალო, მსგავსად სიტყუსა შენისა მშკლობით, რამეთუ იხილეს თუალთა ჩემთა მა-
ცხოარებაჲ შენი B. 29 მეუფე C. ქრისტეჲ] დიდებისაჲ C. სემეონ C. 30 ღალღ-ყო
C. სიტყუსა C. 31 მშკლობით C. მაცხოარებაჲ C.

* A-ში რეფრენის მაგორ: „ბოლოჲ ზემოთაჲვე“. ** A-ში რეფრენის მაგორ:
„ოგივე“.

სხუანი

საყდართა ქერობინთა მიემსგავსნეს მკლავნი მოხუცებულისა სუიმეონისნი მიქუმითა მაცხოვრისადათა, რომლისა მიმართ მადლო-
ბით ღალადებდა: აწ განვთავისუფლდი, რამეთუ გინილე მაცხოვარი
5 და უფალი.

რომლისაგან ძწიან ძალნი ცათანი, დღეს სუიმეონ მიგიქუა, გმადლობდა ღმერთსა და იტყოდა: აწ, უფალო, განმიტევე მონად
შენი, [რამეთუ გინილე მაცხოვარი და უფალი]*.

სარწმუნოებით მოწოდებული ერი წინა მიგვეგებოდა ტაძარსა
10 უფლისასა ჩრუილად გამოჩინებულსა ღმერთსა და იტყოდეს: შეგუი-
წყალენ ჩუენ, რომელი მოხუედ ქსნად სოფლისა.

[გმადლობთ შენ, ქალწულო უბიწოო, რამეთუ პირველ საუკუ-
ნეთა ღმერთი ქორცითა შენგან გამოგუიბრწყინდა, სუიმეონ მკლავ-
თა ზედა მიიქუა და იტყოდა: აწ განმიტევე მე, რამეთუ გინილე ყო-
15 ველთა მაცხოვარი.

A 71

სხუანი

მეუფწ დიდებისაჲ, წინა საუკუნეთა მამისა თანა ღმერთი, ქალწულისა-
გან უბიწოებასა ქორციელად შობილი, რომელმან სათნო-იყო დაჯდომად
მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუმეონისთა, ამას უგალობდეთ და ვიტყო-
20 დით: ღმერთი უფალი და გამოგვჩნდა ჩუენ B II,1.

ძმ, პირველ საუკუნეთა მამისა თანა ღმერთი, ქალწულმან მარიაჲ წია-
ლითა იტვრთა, და ჩრულისა მომცემელმან ჩრულისა ქუეშე დამოზრილე-
ბაჲ ინება. ამას უგალობდეთ [და ვიტყოდით: ღმერთი უფალი და გამოგვჩნდა
ჩუენ]** B II,2.

B 45

სხუანი

ჰეშმარიტად უფალი გამოჩნდა, დიდი არს ქალწულისაგან შობად, მი-
ქუამად შობილისაჲ მის მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუმეონისთა. რომელ-
სა აქებენ დასნი ანგელოზთანი, ჩუენცა მათ თანა დაუცხრომელად მოწმუ-
ნენი ვადიდებთ B III,1.

განდიდნა სულითა მოხუცებული სუმეონ, რაჲამს გინილა შენ წიაღთა
მარიაჲსთა. სიმრავლესა მას ერისასა ეტყოდა: გზა მეცით მე! და პირბიო-
და შემთხუევად მისა. ამან მოიქუა ღმერთი მკლავთა თუსთა ზედა, დადადებ-
და და იტყოდა: აწ განუტევე მონად შენი მსგავსად სიტყუსა შენისა მშუდო-
ბით, რამეთუ იხილეს თუალთა ჩემთა მაცხთარებაჲ შენი. რომელსა აქებენ
35 [დასნი ანგელოზთანი, ჩუენცა მათ თანა დაუცხრომელად მოწმუნენი ვადი-
დებთ]** B III,2.

იხილეს ყოველთა დაბადებულთა დამბადებელი ღმერთი წიაღ B III,3.

აქებდითსა*** კ ა დ გ ი .

B 45 v.

ყოლად წმიდაო ქალწულო, უსძლოო დედაო, ღმრთისმშობელო,
40 გამოუცდელო ქორწილისაო, შენ გაქებთ, შენ გაკურთხევთ, შენგან

3 მცხრესთა A. 31 მარიაჲსთა] ზსათა B.

* A-ში რეფრენის მაგოერ: „იგივე“. ** B-ში რეფრენის მაგოერ: „იგივე“.

*** B-ში „აქებდითსას“ წინ ჩართულია ლიტანიის „იბაოები“, იხ. გვ. 97.

შობილსა ქრისტესა თაყვანის-ვსცემთ და ვიტყუით: შ[ეგვწყალებ ჩვენ, ღმერთო ჩუენო] BC I,1.

საყდრად ქერობინად იწოდა წმიდაა ქალწული მარიამ, ეტუ-
ირთა სიტყუა ღმრთისაა კორციელად, რომელმან [ვანანათლა] სო-
ფელი BC I,2.

5

B 46 მოწყალეა და კაცთმოყუარეა მოჰყვანდა წიაღითა, რომელი
A 71 v მიიქუა სუიმეონ ტამარსა | შინა უფლისასა მკლავთა თუისთა ზედა,
|აკურთხევდა ღმერთსა და იტყოდა: რომელი მოხუდ ქსნად სოფლისა,
C 194 v შეგუიწყალებ, უ[ფალო ჩუენო] BC I,3.

| განმათავისუფლებელი ცოდვილთა და სიქადული მღღელთმომ- 10
ღურისაა, რომელი მიიქუა სუიმეონ მკლავთა თუისთა ზედა, იჯმნი-
და თუისისა უფლისაგან და იტყოდა: იხილეს თუალთა ჩემთა მაცხო-
რებამა შენი, განმათავისუფლენ ჩუენ, ქრისტე. ღმერთო ჩუენო
BC I,4.

სხუანი

15

მაღალთა შინა ანგელოზთა მიერ ქებული ღმერთი ჩრუილად გა-
მოსჩნდი* ქალწულისაგან ცხორებისათუის ჩუენისა, შენდა დიდე-
ბასა შევსწირავთ.

A 72 ქალწულისაგან იშვე და რჩულსმდებელ იქმენ, რაათა რჩული-
სა ქუეშე მყოფნი გამოგუიქსნე. მკლავნი წმიდა ჰყვენ ! მოხუცებუ- 20
ლისა სუიმეონისნი. შენ[და დიდებასა შევსწირავთ]**.

პირველ საუკუნეთა მამისაგან იყავ ძეა, აღსასრულსა ჟამთა-
სა იშვე დედისაგან, სუიმეონ მოხუცებულმან მკლავთა ზედა მიქუ-
მული გქადაგა: უფალი არს ესე ცხორებისაა. შენ[და დიდებასა
შევსწირავთ]. 25

სხუანი

შენ, რომლისათუის მთაერობათა ზეცისათა დაუკუირდა, რა-
მეთუ გხედვიდეს მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუიმეონისთა
ჩრუილად გამოჩინებულსა ღმერთსა. იხარებენ ცანი და მხიარულ
არს ქუეყანაა, ზღუა და ყოველი, რაა არს მას შინა, განმათავი- 30
სუფლებლო სულთა ჩუენთაო მაცხოვარ. ქებამა შენდა და დიდებამ
მოსლვასა შენსა, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, შენ გშუენის გალობამ
მა(ღალთა შინა).

A 72 v ამითუისცა წინაწარმეტყუელნი პირველვე ქადაგებდეს
|(წმი)დისაგან ქალწულისა ჩრუილად გამოჩინებულსა ღმერთსა.

1 თყენს-ცმთ A, თუაყუანს-ცმთ B. ვიტყუთ C. 3 ქერაბინად C. წიღადა—C.
ეტურთა A, ეტურთა მას B, ეტურთა C. 6 მოწყალე C. კაცთმოყუარე C. 7 სუმეონ
B, სუმეონ C. თქსთა C. 8 ქსნად| მქსნელად BC. სოფლისად C. 9 შეგვწყალებ ჩუენ
C. უფალო| ღმერთო BC. 10 მღღელთმომღღურთა B. 11 სუმეონ B, სუმეონ C.
თქსთა C. 12 თქსისა C. მაცხოვარებამა C. 13 განმათავისუფლენ . . . ჩუენო| გან-
მათავისუფლე მე, ღმერთო ჩემო BC. 16 ღისა A.

* „ჩრუილად გამოსჩნდი“ მიწერილია კიდევ. ** A-ში რეფერენის მაგიერ:
„იგივე“.

ხოლო წესნი უკორცოთა ანგელოზთანი განკუირვევებით ღალადებდეს და იტყოდეს: ვითარ განუშორებელი მამისაგან მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუიმეონისთა გამოჩნდა? ამისთუის მორწმუნენი დაუცხრომელად შენ გაქებთ, ყოლად ძრიელო მაცხოვარ, ქებაა შენ-

5 და, ქრისტე [ღმერთო ჩუენო, შენ გშუენის გალობაა მაღალთა შინა].
 წმიდაა სუიმეონ ქალწულსა მას ეტყოდა: ესე არს მრავალთა B 46 v
 დაცემა და აღდგენა, რომელსა ერი ნათლისაა გარე-მოადგს. გიხაროდენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო, კურთხეულო დედათა შო-
 10 რის, ტაძარო სულისა წმიდისაო, რამეთუ შენგან გამოგუიბრწყინდა მზეა იგი სიმართლისაა და მოეფინა ნათელი მისი ყოველსა ზედა ქუეყანასა. გიხაროდენ, დამტევენელო დაუტევენელისაო, რამეთუ შენ მიერ განუქარვე ყუედრებაა იგი | დედათაა და შენგან გა-
 15 მოგუიჩნდა კორცთშესხმულად ყოველთა ღმერთი, რომელმან სიმ- დაბლით ჯერ-იჩინა დაჯდომამ მკლავთა ჩემთა ზედა, რომელსა ვერ იტუირთვიდეს ოთხატენი ქერობინი. აწ განვთავისუფლდი საწუთროხასა ამის ცხორებისაგან, რამეთუ გიხილე, რომელსაცა მოგელოდე. აწ წარვიდე და უქადაგო მყოფთა ჯოჯოხეთისათა გან-
 20 მაცხოვარ, ქებაა შენდა, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, ყოლად [ძრიელო მაცხოვარ, ქებაა შენდა, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, შენ გშუენის გა-
 ლობაა მაღალთა შინა] B II, 4.

რომელი ქებობინთა ზედა მამისა თანა-მოსაყდრჭ დღეს ქუეყანასა ზე- B 46
 და მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუემონისთა დასჯედი, ქებაა შენდა და დიდებაა მოსლვასა შენსა, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, ყოლად ძლიერო მაცხო-
 25 ვარ, ქებაა შენდა, შენ გშუენის გალობაა მაღალთა შინა] B II, 1.

რომელმან ბიბველშექმნელი იგი ცთომისაგან დაცემული აღადგინე და ჩუენ განგუათავისუფლენ საუკუნოხასაგან ბნელისა, ქებაა შენდა [და და-
 დებაა მოსლვასა შენსა, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, ყოლად ძლიერო მაცხოვარ, ქებაა შენდა, შენ გშუენის გალობაა მაღალთა შინა] B II, 2.

30 რომელმან საყდრად გამოაჩინენ მკლავნი მოხუცებულისა სუემონისნი და წარავლინე ქადაგებად, მყოფთა ჯოჯოხეთისათა | უქადაგა განკორციელე-
 35 ბაა შენი, ქრისტე ღმერთო, ყოლად [ძლიერო მაცხოვარ, ქებაა შენდა, შენ გშუენის გალობაა მაღალთა შინა] B II, 3.

სხუანი

35 დღეს იხარებენ ანგელოზნი ცათა შინა და კაცნი ანგელოზთა თანა ქებასა შენდა შესწირვენ, რამეთუ მოხუცებულმან სუიმეონ

7 სუენი B. 6-მოადგს] - მოათქს B. 9 კურთხეულო] სანატრელო B. 10 სუ-
 ლი წმინდა B. რამეთუ შენგან... სიმართლისა] რომლისაგან გამობრწყინდა სიმართ-
 ლისა მშ B. 11 მოეფინა B. 12 გიხაროდენ დამტევენელო დაუტევენელისაო — B.
 რამეთუ შენ მიერ . . . ყოველთა ღმერთი] რამეთუ შენგან გამოვიდა კორციელ-
 ქმნელი უნაღვი ყოველთა B. 15 ჟერ-იჩინა] სათნო-იყო B. 16 იტრენ B. ქერო-
 ბინნი + სოლ ბე B. ვანთ-ესფლდი B. 18-ჯოჯოხეთისა მყოფთა B. 19 ძლიერო B.
 23 სუენისთა B. 24 მოსლვას B. ძლიერო B. 30 მკვლნი B. სუემონისნი B.

მკლავთა ზედა მიგიკჭა შემოქმედი ცათა და ქუეყანისადა.

მოწყალე და კაცთმოყუარე გიხილეს წიაღთა ქალწულისათა, მოყვანებული ტაძრად, ვითარცა ჩრუილი მიქუმად სუიმეონისა, შემოქმედი ცათა და ქუეყანისადა.

B 45 **ლი ტ ა ნ ი ი ს ა ნ ი *
კ ა ა გ რ ი** 5

B 45 v ნათლითა შე[მოსილნო ერნო ქრისტესნო, მოვედით, სიხარულით მივეგებოდით ღმრთისმშობელსა მარიაჲს, რამეთუ მოვალს და მოქყავს წიაღითა ევანგელ, რამთა ადასრულოს ორჩული, ადაღგინოს ადამ და დაქსნნეს საღმობანი ევაჲსნი. ამას უგალობდეთ და ვთქუათ: უფალო, დედებაჲ შენდა] BC. 10

A 73 v | **ს ხ უ ა მ კ ა ა გ რ ი** 15
კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისადათა. ღმერთი უფალი კორცითა გამოჩნდა, იესუ ქრისტე. აწ მოვედით და მივეგებოდით მას, რამეთუ ესე არს ღმერთი მოწყალე, უფალი კაცთმოყუარე და მაცხოვარი, რომელი მოვალს სახელითა უფლისადათა და მოსლვად არს, რომლისა ვერ ღირს ვართ ხილვად მისა, რამეთუ მან აქოცოს სოფლისაგან ყოველი სიმრავლე ცოდვათაჲ მისითა კაცთმოყუარებითა. ალელუა, ალელუა.

C 195 | **ს ხ მ ე მ ნ წ ი ნ ა წ ა რ მ ე ტ ყ უ ე ლ** და მარიაჲ, შენ წინათვე გეუწყა ხელისაგან წმიდისა აზა ხილვად სიკუდილი, ვიდრემდე იხილო ცხებული უფლისადა. და მიიქუ იგი მკლავთა თესთა ზედა, დაღატ-ჰყავ და სთქუ: აწ განმიტევე მონაჲ შენი, უფალო, მსგავსად სიტყუსა შენისა მშუდობით. ამას ვევედრნეთ, რამთა მშუდობათ და სიხარულით აცხოვნნეს სულნი ჩუენნი BC. 20

ს ხ უ ა მ კ ა ა დ 25

A 74 დღეს გამოუთქმელი და უხილავი, უხილავთა შემოქმედისა ძისა ღმრთისაჲ საყდარი ზეცისა წესთაგან იხილევბოდა, რამეთუ რომელი-იგი იყო და არს თანა-განმგებელი მამისაჲ და სულისა წმიდისაჲ, ურცხუინელად | ღმრთებამან სათნო-იყო კაცებაჲ და მიიხუნა კორცნი კაცობრივნი ჩუენისა ცხორებისათუის, რომლისათუისცა სამყარონი ცათანი მწიან. ესე თუით სუიმეონ მკლავთა ზედა მიიქუა და წინაწარმეტყუელებით ამას იტყოდა: აწ განუტევე მონაჲ შენი, უფალო, მსგავსად სიტყუისა შენისა მშუიდობით, რამეთუ იხილეს თუალთა ჩემთა მაცხოვრებაჲ შენი. 30

ს ხ უ ა მ ბ გ რ ი 35

შემოქმედი ცათა და ქუეყანის (აჲ).

ს ხ უ ა მ გ გ რ ი

შეამკვე სასძლოჲ შენი, სიონ, და შეიწყნარე სიძეჲ შენი ქრის-

5 ლიტანიისანი | ლიტანიად-ლა გავილოდიან, ამათ იბაკთა იტყოდიან BC. 9 ემნანუველ C. აღამი C. 10 უფალო— B. 20 სუმეონ B. 22 განმიტევე| განევე B.

* ლიტანიის „იბაკობი“ B-ში მოთავსებულია ცისკრის კანონსა და „აქებ-ღითსას“ შორის. (იხ. შწმ. გვ. 94).

ტე; მოიკითხე მარიამ ზეცი(სა) ბჰეთა თანა, რამეთუ ესე საყდ-
 რად ქერობინად გამოჩნდა. ამას ეტუირთა მეუფეა დიდებისაა
 ქრისტეა. ღრუბელი ნათლისაა ხარი შენ, ქალწულო. მას მოჰყვან-
 და ძმ, უწინარემს მთიებისა შობილი, რომელი მიიქუა სუიმეონ
 5 მკლავთა თუისთა ზედა, უღალადებდა ყოველსა ერსა: უფალი არს
 ესე სიკუდილისაა და ცხოვრებისაა და მაცხოვარი სულთა ჩუენთაა.

ოხითაჲ კა დ გო

B 46 v

სუიმეონ მიემსგავსა შობისა შენისა სახუეველთა | გარე-შეს-
 ხმითა შენდა კელთაითა, რომელსა გიპყრიან კელითა დაბადებულნი,
 10 რამეთუ ყოველთათუის სიმდიდრეა შენი სიგლახაკედ გარდასცვა-
 ლე, უძცველო უფალო, დიდებამ შენდა BC.

A 74 v

ფსალმუნი კა დ

იხილეს [ყოველთა კიდეთაჲ] ვი დ რ ე ღმრთისა ჩემისაჲ] (ფს. 97,3)

BC.

დასადებელი

აჩუენა [უფალმან²] მაცხოვარებამ] (ფს. 97,2) BC.

აღელუაჲ კა დ გი

ისმინე, [ახულო²], და იხილე] (ფს. 44,11) BC.

| კელთაბანისაა

B 47

სუიმეონ, წინაწარმეტყუელო და მართალო, შენ⁶ B.

კა დ

ღღეს გამოქუქელი და დიდებული და საკურველი მოწმუნეთა შო-
 რის გამოჩნდა ღღესსწაული. ესე ტაძარსა შინა ჩრული აღესრულების და
 წესი პიწველისა მსახურებისა მის სამღდელოასა დაჰქსნდების. ქერობინ-
 25 თა წილ მაქებელად სკმეონ და ეტლთა წილ—ქალწული, ხოლო ჩჩვლისა მის
 წილ და შობილისა ყრმისა—იქმნეს მკლავნი საყდარ გარე-შესხმითა. რო-
 მელმან სიტყუთა ცანი გარდაართხენ და წინაწარმეტყუელთა კმანი აღასრუ-
 ლენ, ღღეს ქრისტე სოფელსა ნათლად გამოუბრწყინდა და კაცთა ნათესავი
 აცხოვნა და ღმრთეებით ჩუენ შეგვწყალნა⁶ BC.

C 195

7 კა დ გო | ა გი | C]—B. 8 სკმეონ B, სკმეონ C. 10 ყოველთათეს C. სიმდიდრე

C. 11 უფალო] ღმერთო C. 17 კა დ გო—B. 19 კელთაბანისაჲ+ა გი B. 20 სიმეონ
 B. შენ—B. 21 კა დ] ოხითაჲ კა დ BC. 22 და 1⁰—B. და დიდებული] დიდებითა
 C. 23 დღესასწაული] სასწაული B. შჩული C. 24 პირველი C. ქერობინთა C. 25
 მაძებელად] მაქებელ არს B. მის წილ] მითეს C. 26 ყრმისა] ღმრთისა C. იქმნეს C.
 საყდარ BC. 27 სიტყუთ B. ცანი გარდაართხენ] ქუეყანაჲ წყალთა ზედა დაფუძ-
 ნა C. აღასრულნა C. 28 ქრისტე BC. 29 ღმრთეებითა C. შეგვწყალნა] შენ თანა
 შეგვწყალნე ჩენ B.

⁶ „კელთაბანისაჲს“ სრული ტექსტი BC-ში შესულია ამავე ღღესასწაულის ლი-
 ტანიის „იბაკოდ“ (იხ. გვ. 97). ** „კელთაბანისაჲს“ ეს ტექსტი C-ში მეორდება
 როგორც ამავე ღღესასწაულის მწეხარის „ოხითაჲ“ (C 191r), B-ში კი შესულია მხო-
 ლოდ როგორც მწეხარის „ოხითაჲ“ (B 41 r).

სიწმიდისაჲ კჳ ბ

დღეს იხარებენ ყოველნი, რომელნი სარწმუნოებით მოელოდეს გამოცხნასა ისრაელისასა, რამეთუ ყოველთა მაცხოვარი მკლავთა ზედა მიგიჭუა წმიდამან სუიმეონ, უქადაგა წარმართთა ნათელი ჭეშმარიტი, რომლისა მიმართ ვლალადებთ ანგელოზთა გალობასა და ვიტყუით: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ ქერობინთა ზედა, უფალო, დიდებამა შენდა B.

5

A 75, D 124

| დღესა* პორცილთ ალებასა

ს ა მ ხ რ ა დ

ფსალმუნი კჳ ა გ^{ნი}

ალავსე პი[ჩი ჩუენი ვ ი ღ ზ ე შეუნიებებასა შენსა] (ფს. 70,8)

10

BD.

დასადებელი

შენ, უფალო, გესა (ფს. 70,1).

ხოლო მე მარადის გესვიდე შენ (ფს. 70,14) BD.

15

ალელუაჲ

ლალადებდით ღმრთისა ყოველი [ქუეყანაჲ ვ ი ღ ზ ე უფალი დემრთი ჩუენი] (ფს. 99,1—3) BD.

კელთაბანისაჲ კჳ ა ა

წინაჲსწარ განვიწმიდნეთ თავნი ჩუენნი, ძმანო, სამეუფოთა ღირსებითა, რამეთუ აჰა ესერა მოვალს ჩუენდა სიმდიდრეჲ კეთილისა მოგებისაჲ, ვნებისასა მას წინა-განმზადებს გზათა და უფალსა დააგებს შეცოდებულთა, რომლისათუისცა მხიარულებითა მისითა შეწყყნარებით ვლალატ-ყოთ ქრისტჳს ღმრთისა: რომელი ასდგე მკუდრეთით, დაურჩელად დაგუიცივენ | მადიდებელნი შენნი, მხოლო, შეუცოდებელო და მრავალმოწყალეო BD.

20

D 124 v

25

B 47 v

| სიწმიდისაჲ

კრებული მთავარანგელოზთაჲ და ანგელოზთაჲ დაუცხრომელითა კმითა გაქებენ, გადიდებენ სამებასა ერთარსებასა: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო, სავსე არიან ცანი და ქუეყანა [ჲა დიდებითა შენითა, მაცხოვარო ჩუენო] BD.

30

A 75 v

| მ წ უ ხ რ ი

ფსალმუნი კჳ ბ

აუარებდით უფალსა [წყალობათა მისთა ვ ი ღ ზ ე კეთილითა] (ფს. 106,8—9) BD.

35

1 კჳ ბ—B. 4 ზედა—B. მოქუა B. წმიდამან—B. სიმ^{ნი} B. წარმართთა AB. 5 ქეშმარიტებისაჲ B. მიმართ—B. ანგ^{ელ}ოსა B. გალობასა—B. 8 ქორცილთა BD. 10 კჳ ბ—BD. 17 დღ^{ებ}ით A. 21 სიმდიდრე D. 22-განმზადებს D. 24 შეწყყნარებითა BD. ვლალატ-ყოთ D. ქრისტესს B. რომელ B. 25 მკუდრეთით + და B. დაგუიცივენ + ჩუენ BD. 26 მრავალმოწყალეო—BD. 28 მთავარანგელოზთა BD. 33 კჳ ბ] ა BD. 34 აუარებდით BD.

* აქედან ჩაერთვის D ხელნაწერი.

დასადებელი

აუარებდით უფალსა, რამეთუ კეთილ [ღ] (ფს. 106,1) BD.

ყველით აღებასა კურიამსა

C 78 v

ს ა მ ხ რ ა დ

ფსალმუნი კ^ა დ გ^ი

ილოცეთ³ და მიეცით² უფალსა, ღმერთსა ჩუენსა (ფს. 75,12)

BCD.

დასადებელი

განცხადებულ არს³ [ვ ი დ რ ე სახელი მისი] (ფს. 75,2) BCD.

10

აღელუა კ^ა ბ

ეკრძალეთ³ [ეზო ჩემი ვ ი დ რ ე პატი ჩემი] (ფს. 77,1-2) BCD.

კელთაბანისა

| ვიწყით, ერნო, უბიწოასა მარხვისა, რომელ არს სულთა ცხო-
რებაჲ. ვპმონებდეთ უფალსა შიშით, ზეთი სიხარულისაჲ ვიცხოთ
თავთა ჩუენთა და წყლითა სიწმიდისაითა პირნი | ჩუენნი განვიბან-
ნეთ. ნუმცა მრავლისმეტყუელ ვართ ლოცვასა შინა, არამედ, ვითარ-
ცა გუისწავიეს, ესრეთ ვღალადებდეთ: მამაო ჩუენო, რომელი ხარ
ცათა შინა, მოგუიტივენ შეცოდებანი ჩუენნი, ვითარცა კაცთმოყუ-
არე ხარ BCD.

D 125

C 79

20

სიწმიდისაჲ ვიდრე ბზობამდე კ^ა ბ

რომელნი ქერობინთა საიდუმლოსა ვემსგავსებით | და ცხო-
ველსმყოფელისა სამებისა სამგზის წმიდასა გალობასა შენდა შევს-
წირავთ, ყოველივე აწ სოფლისაჲ დაუტევით ზრუნვაჲ, ვითარცა
მეუფისა ყოველთაჲსა | შემწყნარებელთა, ანგელოზთაებრ უხილავ-
თა | ძლუნისა შემწირველთა წესისა, აღელუა BCD.

B 48

D 125 v

A 76

მ წ უ ხ რ ი

უფალო ღალატყავსა კ^ა დ

შენ, მხოლოო, შეუცოდებელო, მოგუმადლე ცოდვილთა ამათ
შენი მოწყალემაჲ, რამთა არა გამოცხადნენ დაფარულნი გულისა

3 ყველით აღებასა კურიამსა) ყველითა აღება კ^ა რ^კსა (კ^ა რ^სა B) დღესა BD, დღესა კ^ა რ^იაკესა ყველითა აღებასა C. 4 სამხრად—BD. 5 ფსალმუნი— BD. 12 კელთაბანისაჲ+კ^ა ბ B, კ^ა ბ C, ბ D. 13 უბიწოასა მ^ა რ^ხვისა მ^ა რ^ხვისა A) უბიწოასა მ^ა რ^ხვისა C, უბ^ა წ^ასა მ^ა რ^ხვისა BD. 14 ვმონებდეთ B. 17 გესწავიეს C. ესრეთ CD. 18 შინა — B. მოგვტევენ C. ჩუენნი — D. 20 სიწმიდისაჲ ვიდრე ბზობამდე კ^ა ბ | სიწმიდისაჲ კ^ა ბ გ^ი. ესე ყოველთა კ^ა რ^იაკესა მ^ა რ^ხვისათა (+ თქუან D) BD, სიწმიდისაჲ კ^ა ბ C. 21 ქერობით B, ქერობინთა C. ვემსგავსებით C. 22 შენდა — BCD. შევეწრეთ D. 23 ყოველივე... ზრუნვაჲ — A. 24 უხილავად C. 25 ძლუნის B. აღ^ა B. 28 მოგუმადლე + ჩუენ BCD. 29 გამოცხადნენ B, გამოგუეცხადნენ CD.

C 79 v წყლულებანი წინაშე საყდართა | შენთა. შეიწირე ვედრებაჲ მონათა შენთაჲ მეოხებითა წმიდათა მოციქულთა შენთაჲთა BCD I,1.

ვისწრაფოთ, ერნო, და შეურდეთ უფალსა ვიდრე კარისა მის დაქშვამდე, რაჲთა გუილხინოს წყლულებათა ჩუენთა და მოგუიტევენეს შეცოდებანი ჩუენნი და მიგუიყვანნეს ნათელსა მას უკუდავები-
სასა მეოხებითა¹⁾ [წმიდათა მოციქულთა²⁾ შენთაჲთა] * BD I,2; C I,3.

5

A 76 v D 126 | მოვედით და შეურდეთ უფალსა ჟამსა შეწყნარებისასა, | რა-
ჲთა ღირს ვიქმნნეთ ცხორებასა საუკუნესა. აღვიმსოთ წინაშე მის-

B 48 v სა და დავამშუიღოთ უფალი, | რამეთუ დიდ არს ღმერთი და მეც-
ნიერ და ხედავს დაფარულთა გულისა წყლულებათა, რაჲთა მოგუ-
იტევენეს შეცოდებანი ჩუენნი და გუიძლოდის ნათელსა უკ[უდავე-
ბისასა მეოხებითა წმიდათა მოციქულთა შენთაჲთა]* BD I,3; C I,2.

10

ოხითაჲ ვიდრე ბზობამდე

C 80 | ვისწრაფოთ, ერნო, წინა-განსაზღვრებად მომავალისა უბიწო-
ჲსა, რამეთუ ჟამი სინანულიასა და დღეჲ ცხორებისაჲ, მონანულთა

15

D 126 v ელისა ამპყრობელი და განწმედითა თავთაჲთა უნებელისა ღმრთე-
ებისა კაცობრივი ენებაჲ აღვასრულოთ, რაჲთა ეს|რეთ ღალადე-
ბად შეუძლოთ: აღდეგ, ღმერთო, შემეწიენ ჩუენ და მიკსნენ ჩუენ
სახელისა²⁾⁴⁾ შენისათვის* * BCD.

ჟმალმუნი კ^ა გ

20

ჟამსა შეწყნარებისა[სა, ღმერთო, კრავლითა მოწყალებითა შენითა
შეგესემინ ჩემი ჭეშმარიტებითა პაცხოვარებისა შენისაჲთა] (ფს. 68,14)
BCD.

დასადებელი

ისმინე ჩემი, უფალო, რამეთუ ტკბილ არ[ს წყალობაჲ შენი] 25
(ფს. 68,17) BCD.

25

2 მოციქულთაჲთა CD. შენთაჲთა —BCD. 3 შეურდეთ C. 4 დაქშვამდე D. გუილხინოს C. მოგუიტევენეს CD. 5 მიგუიყვანნეს| გუიძლოდეს BD, გამოიყვანნენ ჩუენ C. მას—BCD. 7 მოვედით + ერნო C. შეურდეთ CD. 8 ექმნეთ BD. წინაშე + პირსა C. მისა B. 9 დავამშუიღოთ CD. და— CD. 10 ხედავთ D. მოგუიტევენეს CD. 11 გუიძლოდის C. 12 მოციქულთა შენთაჲთა| მოციქულთაჲთა C. 13 ვიდრე ბზობამდე| დ გ^ი BCD. 15 დღე CD. 16 ჰელი ამპყრობელი A, ჰელის ამპყრობელი B. უნებელისა BCD. 17~ ენებაჲ კაცობრივი BCD. ესრეთ CD. 19 შენისათვის C. 20 კ^ა გ + გ^ი BCD. 21 ჟამი B. შეწყნარებისა B. მოწყალებ-თა... შენისაჲთა| ედრე შენისაჲთა BD. 25 რამეთუ ტკბილ არს წყალობაჲ შენი| ეიდრე წყალობაჲ შენი D| ეიდრე შენი B.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგიე“. ** BD-ში „ოხითაჲს- მოსდევს შენიშე-
ნა: „ესე ამას აღვილსა ბზობამდის თქუა (იოქ^ს D)“.

ორშაბათსა

აქებდითსა კ^ა დ

| *ქებაჲ ცისკრისაჲ შევწიროთ ქრისტემს მ[ე]უფისა ცაოჲსა] A 77
BCD I,1.

5 მც მამისა მიერ მოივლინე, [სიბრძნე დაფარული, ქუეყანასა ზედა
მშველბაჲ, კაცთა შორის სათნობაჲ] BCD I,2.

| ვითარცა ცხოვართა წყმედულთა[თჳს გარდამოჰქედ ყოველთათჳს, C 80
მწყემსო ჳეჰმარბით, წყალობით მომიძიე] BCD I,3.

სხუანი

10 საშინელი მოსლვაჲ შენი, უფალო დღესა მას საშინელსა, დაუ-
ღამებელსა, ოდეს დაეცეს ნ(ეს)ტუსა ადგომისათუის, მას ჟამ(სა)
იკსენ სული ჩემი, მოწყალე(ო, და) ნუ მიმცემ მე კელთა (მაგ)ნებელ-
თა ჩემთასა.

15 რაჟამს დაიდგა(ს) საყდარი... სარჩელისაჲ და დასჯდ(ე განკი) -
თხვად შენთა დაბადებ(ულ)თათუის, და განაჩინებ (მ)არჯუენით
რჩეულთ(ა შენ)თა, მას ჟამსა ღირს ყავ ს(ული ჩე)მი, მოწყალე, და
ნუ მი(მცემ) მე კელთა მანებე(ლთა ჩე)მთასა.

| რაჟამს გამოჩნდებოდინა წინაშე შენსა, უფალო, საქმენი A 77 v
კაცთანი, დაფარულნი და ცხადნი, მაშინ დამიფარენ მეცა მარჯუენ-
20 ნემან შენმან, მე, ცოდვილი და საწყალობელი გონებითა. ამისთუის-
ცა ქებასა შვესწირავთ შენდამი, ქრისტე, მიკსენ მე სიმრავლეთა-
გან ცოდვათა ჩემთაჲსა.

| უფალო ღალატყავსა კ^ა ა გ^ი

B 49

25 მოგუხედენ ლოცვასა ჩუენსა, [წა]რგუიმართე თხოვაჲ ჩუენი
[და] ღირს გუყვენ | ჩუენ, მაცხოვარ, გალობად და [ქე]ბად შენდა D 127
BCD I,1.

კმისა ჩემისაჲ ისმინე, [უფალო, და] მიკსენ მე რისხვისაგან
ბოროტისა BCD I, 2.

30 [უფალო, შენ გკელიან მართალნი, ლოცვასა [შესწირვე]ნ შენ-
და მიმართ და ელი[ან შენ]გან გუირგუინსა და დიდსა წყალობასა
BCD I,3.

[შეიწირე ვედრებაჲ] ჩუენი, მოგუიტივენ შეცო[დებანი ჩუენ-
ნი] ოხითა წმიდისა [ღმრთისმშობელისაჲ]თა BCD I, 4.

ოხითაჲ კ^ა ა გ^ი

35 | სულიერებრი, მბანო, ავიღოთ მარხვაჲ, ენითა ნუმცა ვიტყუით A 78

1 ორშაბათსა აქებდითსა კ^ა დ| წმიდათა მარხვათა პირელსა ბ-შაბათსა BD,
აქებდითსა კ^ა დ ორშაბათსა C. 3 ქ^შს CD. 5 სიბრძნე B. 7 გრდ^შვდ B. 24 შარგ-
კმართე CD. 25 მყენ BCD. ჩუენ — B. მაცხოვარ] უფალო BCD. შენთა A. 27 გ^ქს B,
გ^ქსნენ C, გ^ქსნენ D. მე] ჩ^ნ BCD. რისხვისაგან] ყოვლისაგან BCD. 29 მართალ-
ნი + და ჩუენ ცოდვილნი B. შესწირვენ]... ე^ნ A, შეესწირავთ BD. 30 და ელიან...
წყალობასა] მოველით შენსა წყალობასა კაცთმოყუარე BD. გკრკნსა C. 32
მოგეტყვენ CD. 34 ა გ^ი — BD. 35 სულიერებრი B. ვიტყუთ B, ვიტყუთ CD.

* A-ს 77-ე ფურცელი დაზიანებულია, მოხეული აქვს კიდე.

C 81 D 127v ბოროტსა და ნუცამცა დაუგებთ ძმათა საფრქესა, არამედ ცრემ-
ლითა სინანული. საითა განვაბრწყინნეთ ლამპარნი სულთა | ჩუენ-
თანნი. ვლალატ-ყოთ ქრისტესა: მოგუიტევენ შეცოდებანი ჩუენნი, ვი-
თარცა კაცთმოყუარე ხარ BCD.

ფსალმუნი
მსხუერპლ [ღმრთისა არს სულია³) მდაპალი⁴) ვ ი ღ ზ ე განმწმიდე
მე] (ფს. 50,19) BCD.

დასადებელი
მიწყალე მე, ღმერთო, დი[ლითა წყალობითა შენითა³) ვ ი ღ ზ ე
განმწმიდე მე] (ფს. 50,3) CD.

ბ-შაბათსა

- B 49 v აქებდითსა კ^ა ა გ^ი
| სივრცესა წყალობათა შენთასა ვისწრაფოთ შესლვად. მოქ-
ცევითაგან ღელვათაჲსა მიკსენ მე, წინამძღუარო ყოველთაო ქრის-
ტი, რომელნი ჭირსა შინა გილალადებთ: შეგუიწყალენ ჩუენ BCD
I, 1. 15
- D 128 შენ უწყნი მხოლომან დაფარულნი | ყოველთანი. სინანულით
შეგივრდები, შემიწყალე მე, ღმერთო BCD I, 3.
- A 78 v | რამეთუ ურჩულოებაჲ ჩემი მე უწყი და ცოდვაჲ ჩემი წინაშე
ჩემსა არს, მარადის შენ შეგივრდები, შემიწყალე მე, ღმერთო BCD
I, 2. 20

მ წ უ ხ რ ი

- C 81 v უფალო ღალატყავსა კ^ა ა
| ურჩულებათა ჩემთაჲ სიმრავლეჲ უგულზელს-ჰყავ, ქრისტე
ღმერთო, რამეთუ შენ მიერ არს ღხინებაჲ, მხოლოთ, ქველისმოქმედ. 25
აცხოვნენ სულნი ჩუენნი, გვედრებით BCD I, 1.
რამეთუ სირღმეჲ ცოდვათა ჩემთაჲ დამთქამს მე, უფალო, და
ყოველი გულისთქუმაჲ ჩემი აღძრავს სულსა ჩემსა, რომლისათვის

1 და — BCD. საბრკესა C. 2 განვაბრწყინნეთ B, განვაბრწყინნეთ D. ლამპარ-
ნი — B. 3 ღალად-ყოთ C, ვლალად-ყოთ D. ქ^აშსა BCD. მოგუიტევენ B, მოგუიტე-
ვენ CD. ვითარცა + სახიერ და B, სახიერ ხარ და D. 4 ხარ — BD. 5 ფსალმუნი +
კ^ა ა BC, ა D. 6 მსხუერპლი C. გ^ამწდე B. 9 შენითა — D. 11 სამშაბათსა C. 12 კ^ა —
D. 13 ვისწრაფით C. 14 მიკსენ D. მე — BD. 15 შეგუიწყალენ B, შეგუიწყალენ CD.
ჩუენ — BD. 17 ყოველთანი + მე C. 18 შეგივრდები + და გვედრები C. 20 შენ
+ მხოლოსა BCD. 22 მწუხრი — ABD. 24 ჩემთა C] — BD. სიმრავლე CD] — A.
უგულზელს-ყავ BC, უგულზელს-ყავ D. 25 მხოლოთ C. 27 რამეთუ — BD. სიღ-
მრმეჲ B, სიღრმეჲ C, სიღრმე D. 28 რომლისათვისა CD.

გვედრებით შენ, წინამძღუარო სოფლისაო, წინამძღუარ მექმენ მე საყუდელად ამიერთგან ცხორებასა ჩემსა და შემიწყალე მე BCD I,2.

5 | **ოხითაჲ კა გ გი** B 50
 სულიერებ[რი მარხვაჲ] დავიმარხოთ, [განვხეთქოთ] ყოველი
 კელით-წერილი | უმსჯავროებისაჲ, ვეველითმცა საცთურსა ცოდვი- A 79,
 სასა, მიუტევნეთ ძმათა თანანადებნი, რაათა ჩუენცა მოგუიტევნეს D 128 v
 შეცოდებანი ჩუენნი, რაათა ესრეთ ღალადებად შეუძლოთ: წარე-
 მართენ ლოცვაჲ ჩემი, ვითარცა საკუმეველი, შენ წინაშე, უფალო
 10 BCD.

10 | **ფსალმუნი**
 | მიწყალე მე, ღმერთო, მი[წყალე მე, რამეთუ შენ გე³⁾ ვიღბე C 82
 სული ჩემი] (ფს. 56,2) BCD.

15 | **დასადებელი**
 საფარველსა [ფრთეთა შენოასა ვესაკ³⁾ ვიღბე შემიწყნარა მე]
 (ფს. 56,2—4) BCD.

ოთხშაბათსა

20 | **აქებდითსა კა ა**
 რომელმან ცისკარი აღმოაბრწყინე, ქრისტე მაცხოვარ, [გაქებო
 შენ და გაკურთხევეო შენ, შენი მშკლობაჲ მომეც ჩუენ] BCD I,1.
 რომელმან ცისკარი აღმოუბრწყინე იაკობსა [და აკურთხე, ჩუენცა
 | შეგვწყალენ, უფალო, გიოსებიოთა მშობელისა შენისაჲთა] BCD I,2. D 129
 სიმრავლეჲ ცოდვათა ჩემთაჲ უგულებელს-ჰყავ და სულნი
 ჩუენნი შენითა მშუიდობითა დაიცვენ, | ქრისტე ღმერთო, მხოლოო, B 50 v
 25 მრავალმოწყალე BCD I, 3.

30 | **უფალო ღალატყავსა კა ბ გი**
 აპყრობაჲ კელთა ჩემთაჲ, [უფალო, მსხუერპლად შეიწირე სამ-
 წესზოდ და მაცხოვრე მე, კაცთმოყუარე] BCD I,1.
 შენ მხოლომან უწყნი გულისა ჩემისა ზრახვანი და შენ მხოლო-
 30 სა შეგივრ[დები, შემიწყალე, ღმერთო] BCD I,2. C 82 v
 შენ უწყნი მხოლომან დაფარულნი ყოველთანი. სინანულით
 შეგივრდები, შემიწყალე მე, ღმერთო.

1 გვედრები BD. წინამძღუარო სოფლისაო წინამძღუარსა ცხორებისასა C, წინამძღუარო ცხორებისაო D)—B. 2 საყუდელად—C. 4 კა—CD. გი—B. 6 ჰელი წერილი BD. უმსჯავროებისაჲ B, უმსჯავროებისაჲ CD. 7 მოგუიტევნეს C. 8 ესრეთ CD. 9 ჩემი ჩუენი C. საკუმეველი სმკელი A. 12 მე რამეთუ შენ გე—B. 17 დ-შაბათსა BD. ოთხშაბათსა ა C. 18 კა—BD. 20 შენ 2°—B. 21 აღმოუბრწყინე C. 23 სიმრავლე CD. უგულებელს-ყავ D, უგულებელს-ყავ უფალო C. სული ჩუენი BD. 24 მშკლობითა CD. დაიკევ BD. მხოლოო + და BD. 25 მრავალმოწყალეო BCD. 26 კა—D. 28 კაცთმოყუარე მრავალმოწყალე C. 30 შეგივრდები შეგეოდე D. შემიწყალე + მე CD.

ოხითა ყოველთა ოთხშაბათსა და პარასკევსა

შენდა შუენის გალობად²⁾, ღმერთო, [სიონს — ალელუა, ალელუა, ალელუა, და შენ მიგვეცხ ღოცვაჲ იერუსალემს — ალელუა, ალელუა, ალელუა] BCD.

D 129 v

| ფსალმუნნი

მიწყალე მე, ღმერთო, [დიდითა³⁾ წყალობითა შენიჲა ვიღბე ჩემი] (ფს. 50,3) BCD.

5

დასადებელი

უფრომს განმზანე მე³⁾ უბრე ვიღბე სატყუთა შენითა] (ფს. 50,4—6) BCD.

10

სხუაჲ კჲ ბ გნი

ვითარცა საკვეველი, წინაშე შენსა წარებამთენ, უვალო, ვედრებამ ჩუენი (ფს. 140,2) C*.

დასადებელი

უფალო, ღაღად-ვყავ შენღამი, ისინე (ფს. 140.1) C.

15

სიწმიდისაჲ კჲ ბ

აწ ძალნი ზეცათანი ჩუენ თანა უსიღაუად ჰმსახურებენ, ბამეთუ ესებო შემოგალს მეუფს დიდებისამ, ესებო მსხუერპლი საიდუმლოჲ პარველ შუენითელი განახლდების საწმუნოებით, და შიშით მოვიდოთ, რადთა თანაწიარ ცხოვებისა საუკუნისა ვიქნეთ, ალელუა C.

20

ხუთშაბათსა

აქებდითსა კჲ ბ გნი

A 79 v C 83

| სიმრავლეჲ ცოდვათა ჩემთაჲ მრავალმოწყალე³⁾ ითა შენითა აქოცე, უფალო, ვითარცა მხოლოდ, ქველისმოქმედ ხარ და კაცთმოყუარე BCD I,1.

25

გარდარეულთა ცოდვათა ჩემთაგან მიკსენ მე და ვედრებამ ჩემი შეიწირე, ქრისტე, და მაცხოვრე მე, მრავალმოწყალე BCD I, 2.

მომბადლე მე, უფალო, სიმრავლეჲ წყალობათა შენთაჲ, რომლითა შეიწყალნი ყოველნი მონანულნი, და აწ შემიწყალე მე BCD I, 3.

1 ოხითა ყოველთა ოთხშაბათსა და პარასკევსა | ოთხშაბათსა და პარასკევსა ოხითა ესე სიტუა კმაჲ (—D) ბ გუერდი BD | ოხითა გ C. 2 შენდა შუენის | შენ გშუენის BD. აღა აღა აღა C | აღა D. 3 აღა აღა აღა C | აღა D. 6 მე—B. წყალობითა შენითა — D. 9 განზანე BD. 12 წარამართენ C. 15 ღლღტ-ყყე C. 20 აღა C. 21 ე-შაბათსა BD. 22 ეჲ—D. 23 სიმრავლე CD. 24 ქველისმოქმედ | სახიერ C. და—B. კაცთმოყუარე | მრავალმოწყალე C. 26 ცოდვათა—D. მე—BD. ჩემი ჩუენი C. 27 შეიწირე—B. მე—B. 28 სიმრავლე BCD. წყალებათა C. 29 მე—ო—C.

* შდრ. ფს. 140, 2: „წარებართენ ღოცვაჲ ჩემი ვითარცა საკვეველი შენ წინაშე...“.

მწუხრი

- | უფალო დაღატყავსა კა ბ D 130
| ლალადება ჩემი შევედინ წინაშე მეუფისა უფლისა და კმა B 51
ვედრებისა ჩემისაა შეიწირე, მაცხოვარო ჩუენო BCD I, 1.
- 5 შენდამი არს გალობა ჩემი მარადის, რომელი სასწაულ ექმენ მრავალთა, შემეწიე და მაცხოვრე მე, ღმერთო ჩემო, ჯუარითა შენითა წმიდითა BD I,2; C I,3.
შემწე ჩემდა იყავ და ნუ შეურაცხ-ყოფ მე და ნუ დამაგდებ მე, ღმერთო, მაცხოვარო ჩემო, რაჟეთუ შენ ხარ შესავედრებელი ჩემი C I,2.
- 10 ოხითა კა ბ გი
| ვცოდე წინაშე შენსა, უფალო, რომელი ხედავ დაფარულთა და უჩინოთა გულისა ჩემისათა. უკუეთუ დავიდუმო, მამხილებელად მაქუს მე ცოდვამ ესე, არამედ მი-თუ-გითხრა განცხადებულად, მაქუ მე მკსნელად, რომლისათვისცა გევედრები: | უწყი უძრულება A 80
15 ჩემი და შემიწყალე* BCD.
- ფსალმუნი B 51, C 83v,
ნუ განმაგდებ მე, [უწალო²⁾4)], ღმერთო ჩემო, ნუცა] (ფს. 37,22) D 130 v
BCD.
- დასადებელი
20 მოიხილე შე (ფს. 37,23).
დაამტყცე ჩემ ზედა ჰელი შენა ვიღრე დამიძიმდა ჩემ ზედა (ფს. 37,3—5) BD.
უფალო, ნუ გულისწყრომი (ფს. 37,2) C.

პარასკევსა

- 25 აქებლითა კა ბ
| მაცხოვარ, შენ მოხუედ ცოდვილთათვის, აკოცენ ურჩულოება- B 51 v
ნი ჩუენნი შენითა მოწყალებითა BCD I,1.
| ვიდრე წარდგომადმდე ჩემდა სარჩელად დღესა მას განკითხვისა; სა მომეც მე ჟამი სინანულისა^{2),3),4)} და შემიწყალე მე, ღმერთო BCD I, 2. C 84 D 131

1 მწუხრი— ABD. 2 კა—BD. 3 შევედინ+შენ B. 4 ვედრებისა B. ჩემისა CD. ჩუენისა CD. 6 შემეწიე ... ღმერთო ჩემო] შემეწიე მე უფალო ღმერთო ჩემო და მაცხოვრე მე BCD. 7 წმიდითა] პატოსნითა C. 10 კა—B. გი—BD. 11 ხედავ] მხე D. 13 ცოდვამ] ცნობა BCD. განცხადებულად] განზადებულად B, განზადებულად D. 14 მაქ B. მკსნელო BCD. რომლისათვისცა C, რომლისათვის D. უძრულება CD, უძრულება B. 15 და BCD. 17 უფალო—B. 25 კა—D. 26 ცოდვილთათვის CD. 27 ჩუენნი] ჩემნი BCD. 28 წარდგომადე BCD.

* „ოხითაჲს“ ეს ტექსტი BCD-ში შეტანილია მეორე ხუთშაბათის მწუხრში, აქ ვი BCD-ში სხვა ტექსტია („დავმარხოთ მარხეა სიწმიდით...“), რომელიც A-ს მეორე ორშაბათის „ოხითაჲს“ ემთხვევა (იხ. გვ. 117).

ემბაზ არს ჩემდა ცუარი ცრემლთაჲ, საკურნებელ—სინანულით
ვედრებაჲ, მაცხოვარ, და შემიწყალე მე, ღმერთო BCD 1, 3.

ფსალმუნ*¹

ვითარცა საკუმეველი წინაშე შენსა (ფს. 140,2) **.

მე ვთქუ: უფალო, მიწყალე მე (ფს. 40,5) BD.

5

დასადებელი

უფალო, (ვლადა) (ფს. 140,1).

ნეტარ აზს, რომელჲან გუ (ფს. 40,2) BD.

ყოველთა ოთხშაბათ-პარასკევას***.

თევდორე წმიდისაჲ

10

უფალო ღალატყავსა ჯა ბ

ჯუარი ქრისტემისი აიღო წმიდამან თევდორე საჭურველად, საძ-
ლველად და ყოველი საცთური კერპთაჲ მით დაქსნა, გურიგუინი
ზეცისაჲ მოიღო, ზღუდე გუექმნა²) და [მ]იეოხ სულთა ჩუენთათუის
BC 1,2.

15

A 80 v | წარუდგინეს წმიდათა მოწამეთა ქორცნი მათნი მსხუერპლად
C 84 v ცხოველად, სათნოდ ღმრთისა მეტყუელი იგი მსახურეებაჲ მათი,
და არა თანა-ხატ ექმნეს სოფელსა ამას, არამედ ვარდაიცვალნეს
განახლებითა გონებისა მათისაჲთა. უფალო, ოხითა მათითა შეგუ-
ნიწყალენ და მაცხოვრენ ჩუენ BC 1,3.

20

B 52 რომელთა ამის სოფლისა საშუებელი [აზა ინებეს, დუაწლი სამ-
ძალთა ზეცისა კეთილისა ღიბს|იქმნეს, ანგელოზთა პატრიკი შოიგეს. უფა-
ლო, ოხითა²) მათითა შეგუწყალენ და გუაცხოვრენ ჩუენ] B 1,4.

C 85 დიდებულთა უძლეველთა წმიდათა მოწამეთა შენთა, ქრისტე,
აქუნდა ხატი შენი გულთა მათთა დასამტკიცებელად სულთა კრძა-
ლულთა B 1,5; C 1,6.

25

1 საკურნებელად C. 2 და—BCD. შემიწყალე მე] შეგუწყალენ ჩუენ BCD.
ღმერთო—BCD. 10 თევდორე წმიდისაჲ უფალო ღალატყავსა| დასადებელნი წონი
და წმიდისა თარსნი ორ ღლყვსა B| მწუხრი ორ ღლღლესა თე წრდისანა C. 12 ქრის
ტმსი C. საძლველად —B. 13 კერპთაჲ] ეშმაკისა C. დაქსნა C, დაქსნდა B.
გვრგვინი C. 14 მოიგო C. ზღუდე გუექმნა და მეოხ| ზღუდე გექნა B, ზღუდე და
მეოხ გუექმნა C. ჩუენთათჳს C. 16 წარუდგინნა C. წმიდათა მოწამეთა] წმიდამან თე
C. მათნი| თჳსნი C. 17 სათნოდ B. ღმრთისა| ღა A, ღა და C. მათი| მისი C. 16 და—
C. არაჲ ABC. ხატ-ექმნა BC. ვარდაიცვალა C. 19 მათისაჲთა| მისისაჲთა C. მათითა|
მისითა C. შეგუნიწყალენ და მაცხოვრენ (გუაცხოვრენ B) ჩუენ| ნებისა შენისაჲ მუ-
წყე ჩუენ კეთილი, სათნოდ და სრული C. 24 წმიდათა — BC. 25 განსამტკიცებელად-
BC. კრძალულად BC.

* D-ში ფსალმუნს უსწორებს შენიშვნა: „მწუხრი თევდორე წმიდისათჳს და ცის-
კრად ვალობათა მერისა ქმისანი მოწამეთანი აშახურნენ. მწუხრი“. ** შღრ. ფს.
140, 2: „წარმართენ ლოცვად ჩემი ვითარცა საკუმეველი შენ წინაშე...“ *** შე-
ნიშვნა მხოლოდ A-შია და ეხება „ფსალმუნ-დასადებელს.“

- დიდ არს დიდებამ, რომელ მოიგეთ, წმიდანო მოწამენო, სარ- C 84 v
წმუნობითა. არა ხოლო თუ ვნებითა მტერსა მას სძლეთ, არამედ
შემდგომად სიკუდილისა სულთა [უკეთურთა სდევნით, სნეულთა
განკურნებთ. სულთა და კორცთა²⁾ | მკურნალნო, მეოხ გუეყვენით A 81
- 5 სულ[თა ჩუენთაჲს] B 1,7; C 1,5.
- ქსენებამ წმიდათამ სიხარულ არს მოშიშთა უფლისათა, რამე-
თუ ივენეს ქრისტეასთუის და მის მიერ გუირგუინი მოილეს. და
აწ მეოხ არიან სულთა ჩუენთათუის.
- წმიდანი შენნი, ქრისტე, შენ მიერ იკადიან: მხიარულ იყავნ.
10 დაიმკუიდრეს წმიდათა მოწა[ქეთა შენთა, ქრისტე, ძლიერება
სიძლიერისამ და შევიდეს გა] B 1,6.
- დასაბამითგანნი მცნებანი ღმრთისანი აღასრუ.
ქსენებასა ღმრთისმშობელისასა.
- დადაღ-გუავ შენდამი, უფალო, ისმინე ჩემი ღმრთისმშობელისა მიერ და B 51v, C
15 გუაცხოვნენ ჩუენ BC 1,1.
- რომელნი სულითა ღმრთისამთა ვლენან, იგი არიან შეიღნი ღმრთისა- B 52
ნი. შეიღ ღმრთისა ერქუმის მათ და თანა-პკედრ ქრისტესსა. ვითარცა-იგი
მის თანა ივენეს, ეგრეთთუ მის თანაჲ იდიდენ. განიზრახეს, ვითარმედ ვეზ
ღობს არიან ვნებანი იგი ამის ეამისანი მერმისა მისთა (ასეა!) დიდებასა,
20 რომელ გამოცხადებად არს მათდა. უფალო, ოხითა მოჰმადლე სარწმუნოე-
ბამ და შენი სიუფარული B 1,8.
- | წმიდამ თუჯდობუ წარგვა წინაუე მძლავრთასა და იტყოდა: მე განწყე- B 52 v,
სეაულ ვარ მეუფისა ცათამსა, დადაცათუ ცეცხლითა და ტანჯეთა აღმასრუ- C 84 v
ლოთ, მე არა უფარ-ვეო სამეხისა ძალი B 1,9; C 1,4.
- 25 უგალობითსა C 85
- მარჯუენემ შენი, უფალო, დიდებულ არს ძალითა, რამეთუ წმი-
დანი შენნი იქსნენ ურჩულომასაგან მტერისა BC 1,1.
- | მოწამენი შენნი, უფალო, აღიდენ, ვითარცა მოწყალე ხარ, A 81 v
რამეთუ აიარეს სახელი შენი პატიოსანი BC 1,2.
- 30 შეზღუდვილთა წმიდათა მოწამეთა შენთა, უფალო, სარწმუ-
ნობითა საჭურველი მტერისამ დათრგუნეს ჯუარითა შენითა
BC 1,3.
- მეოხებითა წმიდათა შენთამთა, ქველისმოქმედ, სასუფეველსა
შენსა ღირს მყვენ ჩუენ, მაღიდებელნი შენნი BC 1,4.

1 მოიგე C. წმიდანო მოწამენო სარწმუნოებითა | სარწმუნოებითა წმიდაო თუე C.
2 არამ ABC. ვნებითა მტერსა მას | ვნებითა მტერისათა B. სძლეთ C. 3 შემდგომად ცა
BC. სულთა უკეთურთა | სულთა უკეთურთა BC. სდევნილთ B. სდევნი C. 4 განკ-
კურნებთ C. და — B. მეოხ გუეყვენთ C. 10 დაიმკუიდრეს B. 14 ელადა-ყავ B. 17 ერქმის
B. —პკედრ B. 24 არამ B. უფარ-ყო B. 25 უგალობითსა † ბ B. 26 მარჯუენამ
BC. 29 არიარეს B. 30 წმიდათა... უფალო | წმიდათა უფალო B | უფალო წმიდათა C.
სარწმუნოებითა C. 31 ქუარითა | ძალითა BC. 33 წმიდათამთ B, წმიდათამთა C.
შენთამთა | უფალო BC. 34 ჩუენ — BC.

მოიხილესა

მივსცეთ დიდებაჲ უფალსა, რომელმან გუიჩუნა ჩუენ საკსენებელი წმიდათა მოწამეთა მისთა BC 1,1.

დაგუიცივენ შენნი მოსავნი მე[ო]ხებითა, ღმერთო, წმიდათა მოწამეთა შენთათა BC 1,2.

ქმართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან განადიდა საკსენებელი დიდებულთა მისთა მოწამეთა BC 1,3.

ყოლად ქებულნო მოწამენო უფლისანო, დაუცხრომელად მეობ გ[უეყვენოთ სულთა ჩუენთათჳს] BC 1,4.

განძლიერდასა

განძრიელდა გული მოღუაწეთა წმიდათაჲ სარწმუნოებითა წმიდისა სამებისაჲთა და არა შეძრწუნდეს მძღავრთა და მეფეთა შინებისაგან BC 1,1.

სატანჯველისა მოთმინებითა აიარებდეს წმიდანი მოწამენი ქრისტჳს [ს]ახელსა და გუირგუინოსან ყვნა იგინი მხოლომან ქველისმო[ქმედმან] მისსა სასუფე[ველსა] BC 1,2.

აიარებდეს წინაშე მეფეთა წმიდანი ქრისტე ღმერთსა და აიარნა იგინიცა წინაშე მამისა და სულისა წმიდისა BC 1,3.

ვითარცა გაქუს კადნიერებაჲ, წმიდანო მოწამენო, მეობ გუეყვენით დაუცხრომელად სულთა ჩუენთათჳს, რაჲთა ვიქსნეთ და მივემთხუინეთ ჩუენცა ქრისტჳს სასუფეველსა BC 1, 4.

უფალო მესმასა

მესმა სმენაჲ ძრიელებისა შენი[საჲ, ქრისტე, რამეთუ წმიდა]-ნი შენნი განაძრი[ელენ] მოთმინება[დ სატა]ნჯველთა და [ვლალადებთ]: დიდებაჲ ძალსა შენსა, უფალო BC 1,1.

უძრულებაჲ ჯორცთაჲ მკნეთა მოწამეთა შენთა შეურაცხევეს, მისცნეს მძღავრთა, მოიღუაწეს და განძრიელებულნი გამსახურებდეს შენ, ქრისტესა ღმერთსა BC 1,2.

აკიარეს შენ, ქრისტე, წმიდათა მოწამეთა, დაუთმეს ტანჯვასა

2 ჩუენ — B. 3 მოწამეთა C. მისთა — BC. 4 დაგვიცვენ C. ღმერთო უფალო B. 5 შენთა თა — B. 6 განადიდა + დღეს C. 7 დიდებულთა მისთა მოწამეთა წმიდათა მოწამეთა BC. 8 მეობ — B. 9 გუეყვენით მეყვენით ქსნათ B. 11 განძლიერდა BC. მოღუაწეთა მოღუაწეთა B მოწამეთა C. წმიდათა — BC. 12 წაჲსა B. და — B. არაჲ ABC. შექმუნდეს B. 14 მოწამენი — BC. 15 ყნა B. იგინი იგი B. 16 სასუფეველსა მისსა B. მისსა — C. 17 წმიდანი წინაშე მეფეთა C. ქრისტესა BC. ღმერთსა + ჩუენსა BC. 19 წმიდანო — C. მოწამენო + უფლისანო C] — B. მეობ იყვენით B. 20 დაუცხრომელად სულთა ჩუენთათჳს ჩუენთჳს B. დაუცხრომელად C. ვიქსნეთ და მივემთხუინეთ ღირს-ვიქმნეთ და მივემთხუენეთ B. ღირს-ვიქმნეთ და მივემთხუენეთ C. 23 სმენაჲ + შენი C. ძლიერებისა B. ძრიელებისა შენისაჲ ქრისტე უფალო C. წმიდანი მოწამენი B. 24 შენი — BC. განძლიერენ C. 26 უძრულებაჲ BC. შენთა — BC. 27 მიეცნეს C. მძღავრთა + და B. განძრიელებულნი... ღმერთსა გადიდებდეს შენ უფალო მაკხოვარო ჩუენო B. გადიდებდეს შენ მხოლოსა ღმერთსა C. 29 ქრისტე — B. ტანჯვასა — BC.

მტკიცედ და განძრიელებული გმსახურებდეს შენ, ქრისტე ღმერთო BC 1,3.

თულთა წინაშე აქუნდა წმიდათა შენთა, ქრისტე, შენი უზრუნელი სისხლი, კორცნი მათნი მისცნეს სატანჯველსა და მოიგეს შენგან [სა]სუფეველი, მაცხოვარო ჩუენო BC 1,4.

C 86 v

- 5 მეოხებითა, უფალო, წმიდათა მოწამეთა შენთათა საფრკისაგან მტერისა მიქსნენ მაქებელნი შენნი და ღირს მყვენ სასუფეველსა შენსა BC 1,5.

A 83 v,

B 53 v

ღამითგანსა

- 10 ღამისაჲ განვლეს ბნელი, მოწყალე, მოწამენი ნათლითა შეიმოსნეს და შენ მიერ საცთური მტერისაჲ დათრგუნეს და შენსა სასუფეველსა ღირს იქმნეს BC 1,1.

- [ჯუარ]ი აიღეს წმიდათა მოწამეთა, ქრისტე, და მძლავრთა შინებისაგან არა შეძრწუნდეს. გილაღებდეს და [იტყო]დეს: გუიქსნენ ჩუენცა [საც]თურისაგან, მხოლოო, | ქველისმოქმედო უფალო BC 1,2.

A 84

C 87

- 15 |სარწმუნოებითა განმტკიცებულთა წმიდათა მოწამეთა შენთა, ქრისტე, კორცნი მათნი სიკუდილსა მისცნეს, ღაღადებდეს და იტყოდეს: ჩუენ ქრისტემსნი ვართ მსახურნი და მისთუისცა მოვწყდებით BC 1,3.

- 20 მეოხებითა, ქრისტე, წმიდათა მოწამეთა შენთათა მოტყევაჲ ცოდვათაჲ მოგუანიჭე, ზომელნი დაუცხრომელად უგალობთ შენსა სახიერებასა, ვითარცა მხოლოდ ქველისმოქმედ ხარ და კაცთმოყუარე C 1,4.

ღაღატყავსა

შთამაგ.

- 25 წმიდანი შენნი, ქრისტე, სატანჯველსა შინა შენ მიერ იქადოდეს შენითა შეწევნითა B 1,2; C 1,1.

განძრიელებულთა ჯუარითა წმიდათა მოწამეთა შეურაცხ-ყენეს მძლავრნი სარწმუნოებითა²⁾³⁾ და შენ, მხოლოდ მეუფე, შეგიყუარეს და გადიდებდეს შენ B 1,3; C 1,2.

- 30 მეოხებითა, უფალო, წმიდათა მოწამეთა შენთათა მშუიდო-

1 მტკიცედ ურწყულოთა (ურჩულოთა C) სატანჯველსა BC. განძრიელებული BC. ქრისტე ღმერთო ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა B, წმიდასა ღმერთსა C. 3 წმიდათა წმიდათა მოწამეთა C მოწამეთა B. შენთა ქრისტესა—C. 4 მისცნეს სატანჯველსა სიკუდილსა მისცნეს BC. 6 უფალო ქრისტე B. 7 იქსნენ BC. მაქებელნი მადლებელნი B. მყვენ ჩუენ C. 10 და 1—BC. 12 იქმნენ C. 13 ქრისტე და—BC. მძრლთა B. 14 არაჲ ABC. ღაღადებდეს და ...უფალო სოფელსა ასწავეს განწორებაჲ საცთურისაგან და ღმრთისა თაყუანის-ცემად ქეშარიტისა C. ღაღადებდეს B. გკქსნენ B. 15 ჩუენ B. 16 დამტკიცებულთა BC. წმიდათა—C. 17 ღაღადებდეს და იტყოდეს აგარებდეს შენ დაუცხრომელად B. 18 ქრისტესნი B. მსახურნი მონანი C. მისთუისა C. მოვწყდებით BC. 25 წმიდანი მოწამენი B. შენ მიერ—BC. 27 განძრიელებულთა BC. წმიდათა—B. შეურაცხ-ყენეს დათრგუნეს B, დათრგუნეს C. 28 მძლავრნი სარწმუნოებითა მძლავრთა ამპარტავენებაჲ BC. 30 უფალო ქრისტე BC. წმიდათა — B. მშუიდობა C.

ბ[აჲ] შენი მოჰმადლე ერსა შენსა B I,4; C I,3.

ყოლად ქებულნო მოწამენო უფლისანო, დაუცხრომელად ითხოვეთ ქრისტეისგან სულთა ჩუენთათუის ღხინებაჲ და დიდი წყალობაჲ.

აღმოედინ განსწწნისაგან ცხოვრებაჲ ჩემი B I,1.

5

B 54

| კურთხეულარსა

A 84 v

| სამთა ყრმათა საკუმილსა [შინა] B I,1.

C 87 v

| ქრისტეს მოწამეთა ჯუარითა განზრახვასა ურჩულოთასა სძლეს, ყოველი საც[თური კერპთაჲ დაჰქსნეს და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ²⁾, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] B I,2; C I,1.

10

დიდი ძრიელებჲა მიანიჭე წმიდათა მოწამეთა, რომლისათუისცა სატანჯველსა დაუთმეს და სიხარულით შენ, ქრისტე, დაუცხრომელად გილაღდებდეს და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ²⁾ შენ, უფალო³⁾, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] B I,3; C I,2.

აგიარეს შენ, ქრისტე, წმიდათა მოწამეთა გუემასა შინა კორცთასა და დაწუვასა და შენდამი სიყუარულითა²⁾ გიგალობდეს და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC I,4.

15

იშუებდეს სატანჯველსა შინა მენენი შენნი მოწამენი, ისწრაფდეს განშორებასა კორცთაგან და შენდამი მიცვალებასა²⁾, ღაღადებდეს და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] B I,5; C I,3.

20

C 88

A 85

იხარებდეს სატანჯველსა შინა წმიდანი მოწამენი, სწავლასა სოფლისასა არა დააცადებდეს, კორცთა შეურაცხ-ჰყოფდეს, უფალოსა | ადიდებდეს, ღაღადებდეს და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ³⁾ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] C I,5.

25

სამებაჲ აგიარეს*.

სამებასა წმიდასა პორწმუნენი ვადიდებდეთ, მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა—ერთსა არსებასა ერთობით უგალობდეთ და ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ [შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] B I,6.

30

აკურთხევდითსა

კრებული მოწამეთაჲ და სულელები მართალთაჲ ქველისმოქმედსა უფალოსა უგალობდეთ] BC I,1.

რომელმან მიანიჭა წმიდასა თვედორეს გუირ[გუინი²⁾ ძლევისაჲ, უგალობდეთ და უფრომსად] BC I,2.

35

8 ქენს B. უმჯულოთასა C. 9 სძლეს + და BC. დენს B. 11 ძლიერებაჲ BC. მოწამეთა —BC. რომლისათუისცა C. 12 შენ ქრისტე] შენ ქრისტესა B| შენდა მიმართ C. დაუცხრომელად—BC. 13 ღაღადებდეს C. 16 დაწუვასა| ტანჯვასა C. და შენდამი სიყუარულითა| რამეთუ სუროდა შენდამი (შენდა მიმართ C) BC. გგლბდეს A| ღაღადებდეს C. 19 შენნი + წმიდანი BC. 20 კორცთასა B. შენდამი] შენ წინაშე BC. მიცვალებასა + სიხარულით B. 24 არაჲ AC. დააცადებდეს| დასცხრომდეს C. კორცთა| კერპთა C.-ჰყოფდეს A. 34 მიანიჭე B. წმიდასა თვედორეს] წმიდათა მოწამეთა BC. გვრგვნი C.

* ეს ორი სიტყვა A-ში სტრიქონს ზემოთ არის წარწერილი და „კურთხეულარსას“ უკანასკნელი სტროფის დასაწყისის უნდა წარმოადგენდეს.

| რომელმან სატანჯველსა შინა წმიდათა მოწამეთა ძრიელებაჲ B 54 v
მიჰმად[ლა, უგალობლეთ] BC I, 3.

რომელმან დაადგა მოწამეთა გუირ.

სხუანი

5 გაკურთხევენ შენ, უფალო, ყოველნი წმიდანი შენნი, რომელ-
თა შეურაცხ-ყენეს საწუთროჲ ესე სოფელი და შენ, მხოლოჲ მეუ-
ფეჲ საუკუნოჲ, შეგიყუარეს. მათ თანა [ჩუენცა გაკურთხევთ და უფ-
ზომასად აგამაღლებთ უკუნისამდე] B II, 1.

10 გაკურთხევენ შენ, უფალო, კრებული წმიდათა მოწამეთაჲ,
რომელნი წარდგეს წინაშე მძლავრთა და კელმწიფეთა, თავნი მათნი
მისცნეს სიკუდილად და ქორცნი მათნი შეწირნეს მსხუერპლად ცხო-
ველად სათნოდ შენ[და] B II, 2.

15 გაკურთხევენ შენ, უფალო, სულელები წმიდათა მოწამეთაჲ, რო-
მელთანი სათნო-იყვნეს შრომანი მათნი და ღირსად სიმკნისა მა-
თისაჲ დაუმარხე მათ გუირგუინი დაუჭნომელი და ცხორებაჲ წარ-
უალი მათ თ[ან]ა B II, 3.

| აღიდებდითსა

გადიდებთ შენ, ქალწ.

20 განაძრიეღენ, ქრისტე, წმიდანი შენნი მოწამენი ღუაწლსა
შინა და მოგუანიჭე ჩუენ მათ მიერ დიდი წყალობაჲ B I, 2.

გადიდებთ შენ, ქრისტე, მეო ღმრთისაო, და გიგალობთ შენ
საკსენებელსა მოწამეთა შენთასა C I, 1.

გაკურთხევთ შენ, ღმერთსა ისრაელისასა, რომელმან სრულ-
ჰყავ ღუაწლი წმიდათა მოწამეთა შენთაჲ B I, 3; C I, 2.

25 გევედრებით შენ, ქრისტე, მოგუანიჭე ჩუენ მოტყეებაჲ ცოდ- B 55
ვითაჲ მეოხებითა წმიდათა მოწამეთა შენთათა C I, 3; B II, 3.

კურთხეულ არს უფალი, რომელმან განაძრიეღენა წმიდანი
მოწამენი ძღვევად საცთურსა მტერისასა B II, 1.

30 წმიდანო მოწამენო, ჩუენთუისცა მეოხ იყვენით მაცხოვრისა
მიმართ შეწყნარებად სულთა ჩუენთა B I, 4.

მოციქულთა და მოწამეთა ქრისტეასთა, რომელთა ქადაგეს მცნე-
ბაჲ მაცხოვრისაჲ, გალობითა ღმრთის-შუენიერებისაჲთა ამაღლებ-
დ[ით].

35 რომელნი საუკუნითგან სათნო-გეყვნეს ღმრთისმშობელისა მიერ A 86
მოციქულნი, წინაწარმეტყუელნი და მოწამენი, | რომელთა ქადაგეს
ადგომაჲ შენი, მათითა ოხითა, ქრისტე ღმერთო, აცხოვენენ სულ.

წარუმართე ფერქთა მა.

უოლაჲ წმიდასა დედასა და ქალწულსა გალობით გადიდებთ B I, 1.

B 54 v

1 წმადთა — BC. ძლიერებაჲ C | ძღვე B. 10 მძლავრთა | მეფეთა B. 11 ~ მისცნეს
თავნი თვისნი B. სკლდ B. 12 შენდა | ღმრთისა მათ თანა B. 14 - იყვენს | იყვენ B.
მათისა B. 15 მათ — B. დაუკნობელი B. წარუვალი B. 16 მათ თანა | მთა A,
მთა B. 19 გძრ B. შენნი მოწამენი — B. 22 საკსენებელსა + წმიდათა C. 24 ღუაწ-
ლი + კეთილი B. 26 მოწამეთა — B. 27 განაძლიერენა | გჯგის-ყნა B. 29 იყვენით |
ყენ B. 32 ამაღლებდით | ამა... დ A. 36 ოხითა A.

- B 55 გვედრებით შენ. მეო ღმრთისაო, და გიგალოპოთ საქსენებელსა წმიდა-
თა მოწამეთა შენთასა B II,2.
- აკებდითსა კა ბ გი
გაკებენ შენ, ქრისტე, მთავარანგელოზნი, რომელმან გუირგუ-
C 88 v ინოსან ჰყვენ წმიდანი მოწამენი და ; მიანიჭე მათ შენი სასუფევე- 5
ლი BC I, 1.
წმიდანო მარტუილნო, სოფლისა მეოხნო, ითხოვეთ ღმრთისა-
გან სოფლისა მშუიდობაჲ, სნეულთა განკურნებაჲ, ცოდვათა მო-
ტევებაჲ²⁾, შეცთომილთა მოქცევაჲ და ჩუენ ცოდვილთათუის დიდი
წყალობაჲ BC I, 2. 10
წმიდანო მოწამენო, სოფლისა მეოხნო, ჩუენთუისცა მეოხ
იყვენით, მიიღეთ ვედრებაჲ, შეწირეთ ღმრთისა მიმართ, რაათა მო-
ავლინოს წყალობაჲ BC I,3.
- A 86 v | წმიდათა შენთა, უფალო, არა უარ-გყვეს, არცა განდგეს
მცნებათაგან შენთა. მათითა ოხითა, უფალო, შეგუიწყალენ ჩუენ B I.5. 15
C 89 ყოველი სოფელი და ყოველი ერი პატივ-სცემს ნაწილსა თქუ-
ენსა, ღუაწლისა მძღენო წმიდანო მოწამენო, რამეთუ თქუენ სული-
ერად იღუაწეთ და გუირგუინი ზეცისაჲ მოიგეთ, ამისთუის
მღდელთა ხართ სიქადულ, მეფეთა ძლევა, ეკლესიათა შუენიერება
C I, 6 . 20
უფალო, თუმცა არა მოწამე.
C 88 v რომელთა წამეს შენთუის, მრავალნი ტანჯვაჲ დაიბინეს და
სრული გვრგვნი მოიგეს უფლისაგან, რაათა²⁾ მეოხ გუეყვენ სულთა ჩუ-
ენთათეს] B I,4; C I,5.
- B 55 v ღუაწლისა მძღეთა [პატრჯელთა, ცათა შინა ყოფთა, ქუეყანასა ზედა 25
იღუაწეს, მრავალი ტანჯვაჲ დაიბინეს და სრული გვრგვნი მოიგეს უფ-
ლისაგან, რაათა მეოხ გუეყვენ სულთა ჩუენთათეს] B I,8; C I,4.
ჯუართითა შენ გვედრებით და წ.
მიწყალენ ჩუენ, უფალო, შემიწყალენ.
- B 55 თმენით გუირგუინოსან იქმნეს წმიდანი მოწამენი და ჩუენ] B I,6. 30
იქადიან წმიდანი დიდე.
- A 87 | ექმნა ჯუარი შენი, ქრისტე, საჭურველ და გუირგუინ მო-
წამეთა შენთა, ქრისტე. მით სძლეს ძალსა მტერისასა, დაქსნეს საც-
თური კერპათა, ძალითა ჯუარისაჲ[თა] განძრიელდებოდეს მათი.
წმიდაჲ თევდორე წარდგა წინაშე მძ. 35
წმიდამან თევდორე ბრძოლა.
- B 55 v ქსენებაჲ წმიდათაჲ სიხარულ არს მოშაშთა უფლისათა, [რამეთუ ქრის-
ტმსთეს ივენეს და გვრგვნი ზეცისაჲ მოიგეს და აწ ხასუფეველსა მეოხ
არბან სულ(თა ჩუენთათეს) B I,7.

4 გუირგუინოსან ჰყვენ (ყვენ B) | განაძლოერენ C. 7 მარტუილნო მოწამენო BC. სოფლისა მეოხნო — BC. ითხოეთ B. 8 მშედობაჲ C. 9 შეცთომილთა მოქცევაჲ ... წყალობაჲ და შეცთომილთათეს დიდი წყალობაჲ C. 12 იყვენით გუეყვენით C. მოავლინოს + ჩუენ ზედა დიდი C. 14 არაჲ B. უარ-გყვეს] უფარ-გყვეს შენ B. 15 შეგუიწყალენ ჩუენ — B. 18 გვრგვნი C. ამისთესცა C. 21 არაჲ A. 22 შენთუის] შენთეს ქრისტე BC. და — B. 23 მოიგეს] მოიღეს C. 27 გუეყვენენ] იყვენენ B. 35 მძმ A.

ს ა მ ხ რ ა დ

ოხითაჲ კ ა ბ

- დღეს დიდი სიხარული არს იერუსალემსა ზეცისასა, მუნ, სადა- B 12
იგი არს ბევრეული ანგელოზთაჲ პირმშოთა კრებულეზანი, მუნ
5 არიან მოციქულთა საყდარნი, წინაწარმეტყუელთა მთავრობანი, მუნ
არიან მარტვილთა გუირგუინნი, მართალთა სულნელეზანი. მათ
ყოველთა [ოხითა, ქრისტე ღმერთო, აცხოვნენ სულნი ჩუენნი]* B.

| ს ხ უ ა ჲ კ ა ბ

- დასაბამითგანნი მცენ[ბანი ქრისტჳსნი უბიწოდ დაიპარნენ, წმი- C 89
10 ღაო თევღობე, შეიყუარე ქრისტჳს ყოვლითა გულითა კეთილითა, გონებ-
აჲ, სარწმუნოებთა | შეუორგულეპითა, ამისოცსცა დიდებული სრბაჲ შე- C 89 v
ნი სიძნით აღასრულე, სარწმუნოებაჲ დაიპარნე. და აწ განმზადებულ
აზს შენოცს გვრგვინი დიდებისაჲ, ნეტრეულო]** C.

ს ხ უ ა ჲ კ ა დ გ ი

- 15 რომელი გალობაჲ ანუ ვითარი ქებაჲ გმუ***.

ამათგანი სხუასცა მოწამეთასა სთქუა****.

ოხითაჲ კ ა ა

- ღუაწლისა მძლეო, წმიდაო თევღობე, განწესებულო მკედარო უფლი- C 89
საო, არა გავნო შენ ცეცხლმან, არცა მახკლმან, არცა სატანჯველთა, არცა
20 მკეცთა მძუნვარებაჲმან, არამედ მოთმინებითა შენითა მოიგე გვრგვინი დაუჭ-
ნომელი და ცხორებაჲ წარუვალი, წმიდაო მოწამეო, მეოხ გუყუავ დაუც-
ნრომელად ჳსნად სულთა ჩუენთათჳს C.

ფსალმუნი

პატიოსან არს წინაშე უფლისა (ფს. 115,6) BD.

B 55 v,
D 131

25 დასადებელი

მრწმენა [მე, რომლისათჳსცა] (ფს. 115,1) BD.

აღელუა და დასადებელი ყოველი მოწამეთაჲ სთქუა****.

აღელუაჲ ბ გ ი

- 30 მიცევე მე, უფალო, რამეთუ შენ გესავ ვი დ რ ე ქუეყანასა შენსა
(ფს. 15,1—4) BD.

1 სამხრად C, შაბათსა სამხრად BD]—A. 3 დღეს—B. სადა-იგი—B. 4 კრებუ-
ლებანი] კა-ლბნი B. 6 სულნელეზანი] ქებულეზანი B. 19 არაჲ. C. 23 ფსალმუნი—
† კ ა ბ გ ი BD. 26 მე რ ჳლისათჳსათჳსცა] მარა B. 29 მე —B.

* BC-ში ეს „ოხითაჲ“ არ არის. ტექსტობრივად „ოხითაჲ“ ემთხვევა B-ს მო-
ციქულთა ხსენების „ადიდებდითას“ ერთ-ერთ სტროფს (B 12 r). ** „ოხითაჲს“
ეს ტექსტი C-ში შეტანილია ამავე დღესასწაულის „ქელთაზნისად“. *** „ოხითაჲ“
სრული სახით იხ. გვ. 235. **** ეს შენიშვნა მხოლოდ A-შია.

კელთაბანისაჲ კ^ა დ
 B 69 v, შესაწირავნო სულიერნო, მეტყუელნო მსხუერაპლნო, სათნონო
 C 110, D 55v ღმრთისანო, ღმრთისა მიერ ცნობილნო და ღმრთისა მცნობელნო,
 ცხოვარნო, რომელნი ხართ ბაკსა მას შინა მკეცთ-შთაუალსა, მეოხ
 A 88 გუყუვენით ჩუენ|თუისცა თანა-სამწყსო ყოფად სასუფეველსა* BCD. 5

სხუაჲ

ვინ არა განკუირდეს, რომელნი გხედვენ.

სხუაჲ კ^ა ბ

რომელნი საუკუნიტგან სა.

B 70, C 89v სიწმიდისაჲ კ^ა დ 10
 შენდა მსხუერაპლსა შეესწირავთ და სახელსა²⁾ შენსა ვადიდებთ,
 რომელმან გუირგუინოსან ჰყვენ წმიდანი მოწამენი, რამეთუ ესე
 არიან მეოხ ჩუენდა, უფალო ღმერთო, მოსლვასა შენსა** BCD.

B 55v, D 131 მ-ბ-სა კუირასაჲ

ფსალმუნი კ^ა ა გ^ი 15

შეესცეთი [მე, ვითარცა ცხოვარა წყმედული, მომიძიე³⁾ ვიღრე
 მონაჲ შენი, უფალო] (ფს. 118,176) BCD.

დასადებელი

ცხოვრდეს სული ჩემი (ფს. 118,175) C.

ნაწილი ჩემი ხაბი შენ, უფალო, ვიღრე ჩრული შენი (ფს. 118,57) 20

BD.

ალელუაჲ კ^ა ბ

ნაწილი ჩე (ფს. 118,57).

D 131 v | მიგეახლენ ღოცვაჲ ჩემი ვიღრე მაცხოვრე მე (ფს. 118,169—
 170) BD.

1 კელთაბანისაჲ კ^ა დ—A. 2 მეტყუელნო+მოწამენო ქრისტჳსნო BD, წმი-
 დანო მოწამენო C. სათნონო| სრ^ლნო BD|— C. 4 ხართ| სდგათ C. შინა —BCD.
 მკეცთ-ჩაუვალსა B| მკეცთ-შეუვალსა C, მკეც-საუვალსა D. 5 გუყუვენით| იყვენით
 BD. ჩუენთესცა C. თანა-| ნანა-A. ყოფად სასუფეველსა| ყოფად თქუენდა (—
 BD) წყალთა მათ ზედა განსასუენებელთასა BCD. 7 არაჲ A. 11 შედა D. 12 გვრგვ-
 ნოსან C. წმიდანი+ შენი C. 13 შენსა+ დიდებად D. 14 მე-ბ-სა კუირასა| ბ კ^რსა
 სამხრად B, დღესა კერაიქსა ბ C, ბ კ^რკსა სამხრად D. 15 კ^ა—BD. 16 წმედული
 მომიძიე — BD. 19 ჩემი— BD. 21 ბ| ა გ^ი BD.

* BD-ს „კელთაბანისაჲ“ აკლია. C-ს ტექსტი ემთხვევა A-ს ამავე ხსენების
 „ოხითაჲს“ („დასაბამითგანნი მცნებანი...“ იხ. გვ. 114). A-ს „კელთაბანისაჲს
 ტექსტს BCD-ში შეესაბამება ორმოცი მოწამის ხსენების „კელთაბანისაჲ“.
 ** BD-ს „სიწმიდისაჲ“ აკლია. A-ს „სიწმიდისაჲს“ ეს ტექსტი BD-ში შეტანილია
 წმიდა ორმოციოთა ხსენებაში. C-ში კი ორჯერ გვხვდება: სრული ტექსტით აქ,
 თველორეს ხსენებაში, და დასაწყისით— „ორჯეოცობას“.

ზომელი ჰაწყსი ისრაელსა, მოისილე ვიღრე ვანსცხადენ (ფს. 79,2) C.

ქელთაბანისაჲ

- 5 ცოდვანი ჩემნი უგულუბელს-ყვენ, უფალო, რომელი იშვე ქალ-
წულისაგან და გულნი ჩუენნი განწყვიდენ | და მყვენ ჩუენ ტაძარ C 90
სულისა წმიდისა. ნუ განმიშორებ მე პირისაგან, | რომელსა გაქუს A 88 v
აურაცხელი დიდი წყალობაჲ BCD.

მ წ უ ხ რ ი

- 10 უფალო დაღატყავესა კ'ა ბ
ღმერთისმშობელისა მიერ ცოდვათა ჩემთათუის წყალობა ყავ,
ღმერთო, და მაცხ[ოვნენ ჩუენ] BCD I,1.
| დათქმული ცოდვითა ღრმითამო ვლა[ლა]დებ: წყალობა ყავ, B 56
ღმერთო, და მა[ცხოვნე] BCD I,2.
15 განწირული ცოდვითა შეგივრდები შენ, ღვინება ყავ, [ღმერთო,
და მაცხოვნე მე] BCD I,3.

ფსალმუნი კ'ა დ გ'ი

მოხედა ლოცვასა მდა[ხალასა] (ფს. 101,18) BD.

დავიმდაბლე მარხვითა თავი ჩემი (ფს. 34,13) C.

დასადებელი

- 20 უფალო, ისმინე ლოც[ვისა ჩე] (ფს. 101,2) BD.
საჯენ, უფალო, მანებე (ფს. 34,1) C.

მე-ბ-სა ორშაბათსა

| აქებდითსა კ'ა ა გ'ი

- 25 ვედრებასა ჩუენ ცოდვილთასა ნუ უგულუბელს-ჰყოფ, კაცთ-
მოყუარე, არამედ შეიწირე, ქრისტე, [რამეთუ შენ ხარ მოწყალე,
სულგრძელ, რომელმან სწყლი და] კუალად [კურნება] ჰყვი BCD I,1.
| [ყოველი ერი] გვეედრების შენ, ძეო ღმრთისაო, შეგუიწყალენ C 90 v
ჩუენ BCD I,2.
| შეგივრდებით შენ, გვეედრებით შენ, სოფლის მაცხოვარ, შე- A 89
გუიწყალენ ჩუენ BD I,4; C I,3.

3 ქელთაბანისაჲ+კ'ა ბ C] ბ D. 4 უგულუბელ-BD. 5 განსწყვიდენ D. ჩუენ — CD. 6 გაიშორებ B. მე[ჩუენ D] — BC. პირისაგან] პირისა შენისაგან BCD. 8 მწუხარი — A. 9 კ'ა—BD. 10 მიერ—B. ჩ'ნთს B, ჩემთათს CD. 11 გუ'ხენენ BCD. 12 დათქმული B. ღრმითამო ვლაღებ] ღრმითა აღმოვლაღებ BD. 14 ღვინება ყავ] წყალობა ყავ BD. 16 კ'ა—D. დ გ'ი] გ BD, გ გ'ი C. 17 მოხედა D. 22 მე-ბ-სა ორშაბათსა] ბ-შაბათსა BD, ორშაბათსა ბ C. 23 კ'ა—BD. 24 კაცთმოყუარე—BD. 26 სწყლი] სწავლი C. კუალად] მერმე BCD. კურნებაჲ BCD. 27 გვეედრების] შეგივრდების BD. შეგვწყალენ CD. 29 გვეედრებით შენ—B. სოფლის მაცხოვარ] ძეო ღმრთისაო C. შეგვწყალენ C. ჩუენ —B.

წმიდათა მიერ შეგვივრდებით შენ, მეო ღმრთისაო²⁾, შეგვწყალებ
ჩუენ BD I,3; C I,4.

მწუხრი

უფალო ღალატყავსა კა ა გი

ვღალატ-ყავ და ვთქუ: უფალო, შენ ხარ სას[ოა ჩემი, კავთმოყუა- 5
რე] BCD I,1.

მწუხრისა ვედრებასა ბაგეთა ჩემთასა ნუ უგულებელს-ჰყოფ,
კავთმოყუარე, არამედ შევედინ წინაშე შენსა ღოცვაჲ მონათა შენ-
თაჲ BCD I,2.

მწუხრისა გალობასა შევსწირავთ შენდამი, ქრისტე, შეიწი. 10

ღალადებაჲ ჩემი შევედინ შენ წინაშე* [ღა კამა ღოცვისა ჩემი-
საჲ შეიწირე, უფალო] C I,3.

B 51, C 83,
D 130

ოხითაჲ კა ბ გი**

დავიმარხოთ მარხვაჲ სიწმიდით, არა ზაკულითა გულის-სი-
ტყუისა ქონებითა, არამედ განმარტებულითა გულითა ღმერთსა 15
შეურდეთ. ნუმცა ვართ მწუხარე, არამედ ყოველი უკეთურებაჲ
განვაგდოთ ჩუენგან, განვკჰსნეთ საკრველნი უმსჯავროებისანი,
რათა მივეწიფნეთ ადგომასა ქრისტეს, ღმრთისა ჩუენისასა. ვღა-
ლადებდეთ ანგელოზთა გალობასა და ვიტყოდით: წმიდაო ღმერთო,
წმიდაო ძრიელო, წმიდაო უკუდაო, შეგუიწყალებ ჩუენ BCD. 20

B 56v, C 91,
D 132 v

ფსალმუნი

იყვენე ყურნი [შენნი²⁾ მოზჩილ⁴⁾ კვასა] (ფს. 129,2) BCD.

დასადებელი

ღრმითა³⁾ [მო ვლა] (ფს. 129,1) BCD.

მე-ბ სამშაბათსა

25

აქებდითსა კა ა გი

A 89 v

| ქანანელი დედაკაცი მოუქდა მრავალსა შენსა მოწყალებასა

1 შეგვივრდებით გვედრებით C. ძეო ღმრთისაო] სულო წმირაო C. 3 მწუხრი—
ABD. 4 კა—D. 5-ყავ CD. სასო C. 11 ღალადება A. 13 კა—BD. 14 დავიმარხოთ
+მარხო D. არაჲ ABCD. -სიტყუსა CD. 16 შეურდეთ] შეურდეთ C] მოუქდეთ
BD. უკეთურებაჲ + ჩუენგან C. 17 ჩუენგან — BCD. განვკჰსნეთ BD, გან-
ვკჰსნეთ C. უმსჯუავროებისანი A, უმჯავროებისანი B. უმშავროებისანი CD. 18
მივეწიფნეთ ... ჩუენისასა] მივეწიფნეთ მეცნიერებით ადგომასა ძისა ღმრთისასა
C. 19 და ვიტყოდით— BCD. 20 ძლიერო BCD. შეგვწყალებ C. 22 იყენედ BCD.
25 მე-ბ სამშაბათსა] გ-შაბათსა BD, სამშაბათსა ბ C. 26 კა—BD.

* A-ში სტროფის დასაწყისი მიწერილია მარჯვენა კედზე. ** „ოხითაჲს“
ეს ტექსტი BCD-ში შეტანილია პირველი ხუთშაბათის განგებაში. აქ კი BCD-ში
სხვა ტექსტია („ოცოდელსა ამას მიღზინე...“), რომელიც A-ს მეორე სამშაბათის
„ოხითაჲს“ ემთხვევა (იხ. გვ. 118).

მგმობარე: შემიწყალე მე. ამითვე კმითა მეცა გიკმობ, შეგცოდე, შემიწყალე მე BCD I,1.

დედაკაცი იგი ცოდვილი მოუკდა მრავალსა შენსა კაცთმოყუარებასა, ცრემლითა დაგბანნა ფერკნი და თმითა თუისითა წარკოცნა, | გვედრებოდა: ცოდვილ ვარ, შემიწყალე მე, უფალო BCD I,2. D 133

დედაკაცი იგი წიღიანი შეეხო ფესუსა სამოსლისა შენისასა, მყის განიკუნა უპლურებასა მისგან. ამისთვის მეცა შეგივრდები, შეგცოდე, შემიწყალე, უფალო BCD I,3.

მ წ უ ხ რ ი

10 უფალო ღალატყავსა კა ბ
| რომელმან მოსდრიკენ ცანი და გარდამოკედ ქუეყანად, მოყავ ყური შენი ვედრებასა ჩემსა BCD I, 1. C 91 v

ურჩულობათა ჩემთაგან გარე-მიიქციე, უფალო, პირი შენი და ყოველნი | ცოდვანი ჩემნი აკოცენ, გვედრები BCD I,3. D 133 v

15 მომიკსენე მე, მაცხოვარ, ცოდვილი ესე, ოდეს მოხუიდე გარჩად დიდებით ქუეყანად, და შემიწყალე მე, ღმერთო ჩემო და მესნელო.

ბოძელმან თავს-იდე ვნებად ნუფსით გარდარეულთა ცოდვათა ჩუენ-თათს, გამოჰყავსენ ჩუენ პნელასაგან, ქველისმოქმედო ღმერთო BCD I,2. D 133

20 | ოხითაა | კა ბ გნი
ცოდვილსა ამას მიღხინე, მაცხოვარ, რამეთუ შეიწყალნი ყოველნი, რომელი ყოლად ძრიელ ხარ, და უგულუბელს-ჰყვნი ცოდვანი კაცთანი | სინანულითა BCD*. C 91 B 56v A 90 C 90v D 132v

25 ფსალმუნი
უფალო, ისმინე ლოცვისა ჩემისაჲ, რომელი³⁾ [ვიღჳე ისმინე ჩემი] (ფს. 26,7) BCD. B 57, C 91v, D 133 v

დასადებელი

უფალი ნათელ [ჩემდა³⁾ ვიღჳე შევძრწუნდი მე] (ფს. 26,1) BCD.

1 მქნობარე D] კმობ და რაა C. გიკმობ] გვედრები D] შეგივრდები გიკმობ შენ C. შეგცოდე] ცოდვილ ვარ C. 2 მე+ უფალო ECD. 4 თუსითა B. თუსითა CD, 5 გვედრებოდა+ შენ CD. მე—C. 6—წიღიანი იგი დედაკაცი C. ფესუსა B. შენსასა + და D. მყის] მსწრაფლ CD. 7 მისისაგან C. ამისთვის მეცა შეგივრდები] რლსათეს ნეტა გიხმობ შენ ცოდვილი C. შეგცოდე—C. შემიწყალე + მე CD. 9 მწუხრი — ABC. 10 კა—D. 11 გარდამოკედ B. 12 ვედრებას D. 13 ურჩულობათაგან B, უშჩულობათა D. ჩემთაგან—B. -შიაქციე BD. და—C. 18 ნფს B. ჩუენთათს] ჩემთაგან C. 19 ჩუენ] მე C. 20 კა—D. 21 ყოველნი —BD. 22 რომელი+ მხოლოა C. ძლოერ BCD. და — B. ცოდვანი] შეცოდებანი BCD. 25—ისმინე, უფალო BCD. ლოცვისა] ჳრისა BD] კმა ლოცვისა C. რომელი] რაჟამს ვილოც C]—BD. 28 შევძრწუნდი მე] შევძრწუნდი D.

* „ოხითაჲს“ ეს ტექსტი BCD-ში შეტანილია მეორე ორშაბათის განგებაში. აქ კი BCD-ში სხვა ტექსტია („ცოდე, უფალო, მამათა ჩუენთა თანა...“), რომელიც A-ს მეორე ხუთშაბათის „ოხითაჲს“ ემთხვევა (იხ. გვ. 120).

მე-ბ-სა ოთხშაბათსა

აქებდითსა ჯა ბ

- C 92 | ცოდვანი ჩემნი განმრავლდეს და ურჩულო ვიქმენი, მომიტე-
ვენ და ნუ მოიქსენებ ურჩულებათა ჩემთა BCD I,1.
- D 134 რაჟამს მოვიქსენნი მე მრავალნი ცოდვანი ჩემნი და მოვიქსე- 5
ნი მე დღეა იგი საშინელი სარჩელისაჲ, სულთქუმითა | სულისა
ჩემისაჲთა განკფდა გული ჩემი და ვთქუ, რამთა მე განვერი BCD
I,2.
- A 90 v ვიდრე არს-ლა ჟამი ღალადებად უფლისა მიმართ და განხუ- 10
მულ არიან კარნი სინანულისანი, ვთქუ ვედრებით: შეგცოდე, მაც-
ხოვარ, მომიტევენ | და ნუ მოიქსენებ ურჩულებათა ჩემთა BCD
I,3.
- ყოველნი ცოდვანი ჩემნი შენ უწყნი მხოლომან, მაცხოვარ. ამის-
თუისცა გვეედრები: ოხითა წმიდისა ღმრთისმშობელისაჲთა წყა-
ლობა ყავ და მაცხოვრე მე. 15
- უშნულებანი ჩემნი და ცოდვანი ჩემნი შენ, მხოლომან, უწყნი, მაცხო-
ვარ. ამისთუისცა შეგივრდები: ოხითა წმიდისა ღმრთისმშობელისაჲთა წყა-
ლობა ყავ და მაცხოვრე მე BCD I,4.

მ წ უ ხ რ ი

უფალო ღალატყავსა ჯა ა

- C 92 v | ურჩულებამ ჩემი, დაფარულთა მეცნიერო. განმკურნე, რამე- 20
თუ შენ გიცი, მხოლოო, ქველისმოქმედად და კაცთმოყუარედ
BCD I, 1.
- B 57 v | რამეთუ სიმრავლეა გარდარეულთა | ცოდვათა ჩემთაჲ, მაც-
D 134 v ხოვარ, საშინელად დამთქამს მე და ურჩულებამ ჩემი აღსძრავს 25
სულსა ჩემსა, აღმიბყარ კელი და მაცხოვრე მე, ვითარცა პეტრეს,
ღმერთო, და შემიწყალე მე BCD I, 2.

ფსალმუნნი

შეგესემინ უფალსა (ფს. 38,13) *.

განწაადებულ არს გული ვ ი დ რ ე დიდებითა შენითა (ფს. 56,8) BD. 30
მიწყალე მე, ღმერთო, მიწყალე მე, რამეთუ შენ გესავს (ფს. 56,2) C.

დასადებელი

ვთქუ: ვიმარხენ (ფს. 38,2).

1 მე-ბ-სა ოთხშაბათსა] დ-შაბათსა BD, ოთხშაბათსა ბ C. 2 ჯა—D. 3 გაპრავლდეს B. ვიქმენ C. 6 დღე CD. საშინელია D, სჩლსა B. 7 და —B. განვერე BCD. 9 ჟამი + სინანულისა B. 10 კარნი] ბქენი BCD. 11 მომიტევენ] შემიწყალე BD. უშნულებათა BD. 16 ურჩულებანი C. 17 შეგივრდები] გვედრები C. 18 მაცხოვრე მე] გუაცხოვრენ ჩუენ C. 19 მწუხრი — ABD. 20 ჯა—D. 21 ურჩულებამ] უძლურებამ D. 22 მხოლოო C]—BD. ქველისმოქმედად და კაცთმოყუარედ A.] ქველისმოქმედ და კაცთმოყუარე BCD. 24 სიმრავლე BD] სიღრმე C. გარდარეულთა —C. 25 და + ყოველ BCD. ურჩულებამ] გულისთქუმა C. აღსძრავს სულსა ჩემსა — BD. 26 და მაცხოვრე მე — C. 30 განწაადებულ B. გული + ჩემი D.

* შტრ. ფს. 38, 13: „შეგესემინ ვედრებისა ჩემისა, უფალო...“

კანიღვჳე, დიდუბო ჩემო, ვიღოე ჳეშპირიტუბაჲ შენი (ფს. 56,9—11) BD.

საფარველსა ჳრთეთა შენასა კესავ (ფს. 56,2) C.

5 თუ კულა წიგნსა არა იკითხვიდე, უხალმუნი „ვითარცა საკუმეველი“ სოქუა ოთხშაბათსა-პარაკვესა*

მე-ბ-სა ხუთშაბათსა

აქებდითსა ქა ა

ლმერთო მრავალმოწყალე, ლხინება ყავ შე[ცოდებათა ჩუნთა, მა-
პაო ყოვლისა მპუბოპელ, და შეგვწყალენ ჩუნ] BCD I,1.

10 | მზისთუალი სიმართლისაჲ გა[შობაბწყინე გულთა ჩუნთა, ნათე- A 91
ლი ჳეშპირიტი, პეო მხოლოდშობილო, და²⁾ შეგვწყალენ ჩუნ] BCD I,2.

| მომეც ჩუნ, უფალო, შენი მშუიდობაჲ | და მიქსნენ ჩუნ C 93 D 135
მრავალთაგან ცოდებათა ჩუნთა, სულო ცხოველსმყოფელო, და შემეწ-
ყალენ ჩუნ BCD I,3.

15 მწუხრი

უფალო ლაღატყავსა ქა ა გ¹⁾

ცოდებასა არა დავცხრები და კაცთმოყუარებისა შენისასა ღირს-
ყოფასა ვერ გულისხმა-ვპყოფ, არამედ მომაქციე მე, შეცთომილი,
მხოლოო, ქველისმოქმედ და კაცთმოყუარე BCD I,1.

20 რომელმან შეცოდებანი უწყნი და შენდობასა მიპმადლებ ჯუა-
რითა შენითა, მაცხოვნე მე, უფალო ჩემო, [ვითარცა კაცთმოყუარე]
ხარ BD I,2; C I,3.

| ცოდვილი ესე ვლადადებ შენდამი, ქრისტე: წყალობა ყავ და A 91 v
მაცხოვნე მე, სულგრძელო ღმერთო და მრავალმოწყალეო BD I,3;

25 C I, 2.

| ოხითაჲ ქა ბ გ¹⁾

B 57, C 91 v,
D 133 v

ვცოდეთ, უფალო, მამით ჩუნითურთ და ურჩულო ვიქმნენით,
არამედ რომელი-ეგე ღმრთისა სიტყუაჲ ხარ, ნუ განაქარვებ ალ-
თქუმასა შენსა და ნუ განმშორებ წყალობასა შენსა ჩემგან** BCD.

1 ვანიღვჳე B. 6 მე-ბ-სა ხუთშაბათსა] ე-შაბათსა BD, ხუთშაბათსა ბ C. 7 ქა—D. ა] ბ C. 8 მრავალმოწყალეო C. ჩუნთა | ჩემთა C. მამო] მხოლოო C. 10 გამოაბრწყინე C. 12 მშუდობაჲ CD. 13 ცოდებათა | შეცოდებათა B. და + და A. შეგვწყალენ BCD. 15 მწუხრი—A BD. 16 ქა—D. ქა ა გ¹⁾+ ქა ა გ¹⁾ A. 17 არაჲ ABCD. კაცთმოყუარესა C, 18 მე—BD. 20 შეცოდებანი + ჩემნი C. მიპმადლებ B. 21 უფალო ჩემო] ქრისტე ღმერთო BD. 27 ვცოდეთ უფალო მამით ჩუნითურთ] ვცოდეთ უფალო მამათა ჩუნთათა BCD. უმჩულო BD. 28 აღთქმასა B.

* ეს შენიშვნა მხოლოდ A-შია. ** „ოხითაჲ“ ეს ტექსტი BCD-ში შეტანილია მეორე სამშაბათის განგებაში. აქ კი BCD-ში სხვა ტექსტია („ვცოდეთ წინაშე შენსა, უფალო...“), რომელიც A-ს პირველი ხუთშაბათის „ოხითაჲს“ ემთხვევა (იხ. გვ. 106).

B 58, C 93v,
D 135 v

უსალმუნი

შეგესემინ ვედრებისა ჩემისა, უფალო, და ლოცვი (გვ. 38,13) BCD.

დასადებელი

ვთქუ: ვიპაზხენ გზანი შენნი, რამთა ვიდრე განმიხლდეს (გვ. 38,2—3) BCD.

5

მე-ბ-სა პარასკევსა

აქებლითა კა ა

D 136 ეებაა ღმრთის-მგალობელთა აღმავალი ვპოვე მტერისა წი-
A 92 ნა-აღ[დ]გომად, უფალო, არამედ ვითარცა [იქსენ პეტრე, ზღ]უა-
სა შინა მიახლებული დათქმად, მეცა გულსმოდგინება მომეც და- 10
თმენად კელითა შენითა მტკიცითა და შემიწყალე მე BCD I, 1.

შენდა გშუენის გალობაა, ღმერთო, სიონს, რომელმან შეამკე-
ენ ეკლესიანი დიდებითა. ერი შენი მოსრულ ვართ და გევედრებით:
შემიწყალენ ჩუენ, ვითარცა სახიერ და კაცთმოყუარე [ხარ] BCD
I, 2.

15

C 94 | სიქადულო სოფლისაო, ღმრთისმშობელო, ევედრე შენგან შო-
ბილსა [ქრისტესა], რამთა მოგუანიჭოს ჩუენ აურაცხელი დიდი
წყალობა BCD I, 3.

მ წ უ ხ რ ი

უფალო დაღატყავსა კა გ

B 58 v | ახილვასა შენდამი თუალ[თა ჩემთასა ისმინე, უფალო] BCD I, 1.
D 136 v ისმინე, უფალო, ვედრებაა ჩუენი, მოგუიტე[ვენ] შეცოდებანი
ჩუენნი BCD I, 2.

20

A 92 v | შემეწიე მე, უფალო, ღმერთო ჩემო, და მაცხოვრე მე და ნუ
მარცხუნე მე სასოებისაგან ჩემისა, ქრისტე, მესხელ, კაცთმოყუარე, და 25
შემიწყალე მე BCD I, 4.

წმიდაო, რომელი წმიდასა შინა იდიდები, მილხინე შეცოდე-
ბულსა მონასა შენსა BCD I, 5.

მომხედენ კმასა ლოცვ[ისა ჩემისასა, შეუფეო ჩემო და ღმერთო ჩე-
პო] BCD I, 3.

30

სოფლის მაცხოვარ, ნუ და.

2 ვედრებისა თაყუანის-ცემისა C. ჩემისა CD. 4 ვიპაზხენ C. გზანი შენნი რამ-
თა—BD. 6 მე-ბ-სა პარასკევსა პარასკევსა BD, პარასკევსა ბ C. 7 კა—D. 8 ეება D.
ეპოეთ B, ვპოეთ CD. წობა-დაღატყავს BCD. 10 შინა ზედა BD. მას ზედა C. მომეც
ნომბალე BCD. 12 შენდა გშუენის შენ შუენის B, შენდა შუენის CD. შეამკევენ
ეკლესიანი შეამკევენ ეკლესია BD, ეკლესია შეამკევენ C. 14 შეგუწყალენ BCD.
ხარ—BD. 16 სიქადუ. A. ღმრთისმშობელო + ქალწულო BCD. შენგან შობილსა
ქრისტესა] ქრისტე (ქრისტესა C), ესა შენსა, ცხოვრებისათეს ჩუენისა BCD. 17
ჩუენ + მორწმუნეთა C. 19 მწუხრი—ABD. 20 კა—D. 22 ჩუენი ჩემი BCD.
მომიტევენ BCD. 23 ჩუენნი ჩემნი BD. 24 ნუ—D. 25 მე—BD. და შემიწყალე
მე—BCD. 27 შეცოდებულსა მონასა შენსა შეცოდებულთა მონათა შენთა C.

წინაწარმეტყუელთა, მოციქულთა ქრისტესსთა და მოწამეთა გუასწავეს
გალობამ საჰეპისიამ ებთარსებისამ BD I,6.

ფსალმუნნი

- 5 შეგვესმინ ჩუენი ღმერთთა, მაცხოვარსა ჩუენსა, სასოსა (ფს. 64,6)
BCD.

დასადებელი

შენდა გშუენის გალობამ ღმერთთ, სიონს³⁾ ვ ი ღ რ ე მიღხინე მე |
(ფს. 64,2—4) BCD.

მე-ბ შაბათსა

- 10 აქებდითსა კჳა გ გ რ
| დამბადებელსა ღმერთსა და შემოქმედსა ყოველთასა, რო- C 94 v
მელსა | მსახურებენ დასნი | [ან] გელოზთანი, ჩუენცა ერთობით | D 137
ვლადებთ: შენ გშუენის გალობამ, ღმერთო BCD I, 1.

- 15 [წმიდაო ღმერთო, დაუსაბამოო მა[მაო, რომელი] დიდებულ
ხარ წმიდათა შენთა] | შორის, გაქებთ შენ, რომელი ხარ მაღალთა A 93
შინა BCD I, 2.

წმიდაო ძრიელო, ქრისტე მეუფეო, რომელმან მოეც ძლევიტ მო-
ლუაწება წმიდათა შენთა, გვედრებით შენ, რომელი ზი მარჯულ
მამისა BCD I, 3.

- 20 წმიდაო, უკუდაო სულო განმანათლებელო, რომელმან მოეც
მაღლი ცნობად მოციქულთა, ჭეშმარიტად სამებასა წმიდასა თაყუა- B 59
ნის-გ. ცემთ, რომლისა მიერ ცხოვნდა ყოველი სოფელი BCD I, 4.

დიდება შენდა, ქრისტე, მოციქულთა სიქადულ, მოწაფეთა
სიხარულ, რომელთა ქადაგეს სამებისა წმიდისა ერთარსება BCD

- 25 I, 5.

ს ა მ ხ რ ა ღ

ფსალმუნნი კჳა დ გ რ

საკუირეველ აზს ღმერთი წმიდათა ვ ი ღ რ ე ისრაელისამ | (ფს.
67,36) BD.

D 137 v

- 30 დასადებელი
აღდგინ [ღმერთი] (ფს. 67,2) BD.

აღელუამ

იქადიან წმიდანი [ღიღ] (ფს. 149,5) BD.

2 საჰეპისიამ ერთარსებისამ | სამების ერთ B. 7 შენდა | შენ BD. ღმერთო სიონს—
BD. მე—D. 9 მე-ბ შაბათსა | შაბათსა BD, შაბათსა ბ C. 10 კჳა—D. 12 მსახურე-
ბენ | გეგალობენ BCD. 13 გეშუენის C. 17 ძლიერო BCD. 18 წმიდათა + მოწამე-
თა C. გვედრებით | გაქებთ BCD. ზი | ზა B, ჰზი C. მარჯულ | მრჯნ C. 20 მოეც მაღლი
ცნობად მოციქულთა | აღავსენ მაღლითა დიდებულნი შენი მოციქულნი C. 21 წმი-
დასა— B. 22 -გუემთ | -ეცემთ B, -ესცემთ CD. ცხონდა BCD. 24 წმიდისა — BD.
26 სამხრად | შაბათსა სამხრად BD. 27 კჳა— BD. 28 საკურეველ B, საკურეველ D.
32 აღელუამ + დ BD.

კელთაბანისაჲ კა ა გ რ ი

სატანჯველსა შინა რაჲ იყვენეს წმიდანი.

მე-ბ-სა კუირამსა

ს ა მ ს რ ა დ

ფსალმუნნი

C 95 ყურად-ილე, [ღმერთო, ღოცვისა ჩემისაჲ და ნუ უგულ³⁾ ვ ი რ ზ ე ჩემსა] (ფს. 54,2) BCD.

5

A 93 v | დასადებელი
მე ღმერთსა ვხადე დ[ა უფალსა ესმა²⁾³⁾ ჩემი] (ფს. 54,17) BCD.

ალელუაჲ კა ბ

განცხადებუ (ფს. 9,17 ან 75,2).

10

განმზადებულ აზს გული ჩემი ვ ი რ ზ ე დიდებითა შენი (ფს. 56,8) BD.

ნეტარ აზს კაცი, რომელი აზა მივიდა ვ ი რ ზ ე დაჯდა (ფს. 1,1) C.

კელთაბანისაჲ კა ბ

შევიანე მედგრობაჲ ჩემი, უფალო, ვითარცა უძღებმან მან შვილმან. უწყი, რამეთუ სიმდიდრეჲ მადლისა შენისაჲ ცხორებით არაწმიდებასა შინა განვაბნიე, არამედ შენთა მათ საუნჯეთაგან მოწყალეობაჲ შენი მოგუმაღლე, რომელმან სახიერებაჲ შენი აჩუენე, მის თანა ჩუენცა შეგუიწყალენ BCD.

15

20

მ წ უ ხ რ ი

უფალო ღალატყავსა* კა ა

B 63, C 100v, სიტყუათა ჩემ[თაჲ ისმინე, უფალო, მომხედენ კმასა ღოცვისა ჩემი-
D 144v სასა, რამეთუ მცნებათა შენთა მსუროდა] BCD I,1.

მოყავ, უფალო, ყური შე[ნი და ისმანე ჩემი, კელი ადმიპყარ და მაცხოვრე, ქრისტე, სასიერო და კაცთმოყუარეო] BCD I,2.

25

A 94 ისმინე, უფალო სიმართლისათ, შეიწირე | ღოცვაჲ მონათა შენ-
თაჲ და გარდამოგვივლინე ჩუენ ზეცით წყალობაჲ შენი BCD I,3.

კა ბ

B 59, C 95, მწუხრისა ღოცვასა და ვედრებასა ნუ უგულებელს-ჰყოფ, რამეთუ სი-
D 138 ღრმეშ ცლადათა ჩემთაჲ დამთქამს და ვევედრები მრავალსა შენსა სასიერება-

30

3 მე-გ-სა კვირასა] გ კარსა B, გ კარსა D, დღესა კარსა გ C. 4 სამხრად—A. 5 ფსალმუნნი+კა დ C. 6 ჩემისაჲ და ნუ უგულ—BD. 7 ჩემისაჲ B. 9 და—BD. 10 კა ბ] ა გ რ ი BD, კა ა გ რ ი C. 12 გამზადებულ B. 15 კა—D. 17 სიმდიდრე C, სიდიდრე D. ცხორებითა C, ცხორებებით D. 18 არააწმიდებასა BD. 19 შენი—BD. მომზადებულ BC. 20 ჩუენცა—B. შეგუწყალენ C] + ჩუენ A. 28 გართამგვლინე A, გარდამოვივლე B, გარდამოგვევლინე C. 29 კა—D. 30 უგულებელ—D. 31 სიღრმე B. ჩემთა B. დამთქამს + მე C. მრავალსა—C.

* A-სა და BCD-ს „უფალო ღალატყავსა“ ტექსტობრივად სხვადასხვაა. A-ს ტექსტი BCD-ს მეოთხე კვირადღის „უფალო ღალატყავსა“ ემთხვევა.

სა: ღმერთო, აღმომაყვანე მე შენითა მოწყალებითა BCD I,1.

გონებაჲ გულისა ჩემისაჲ შეგივრდე|ბის ვერებით, არამედ განმაშო-
ბე | მტერი სულისაჲ და ჯორჯთაჲ და ღირს მუჲე მე მარჯუენეთა შენთა
თანა, უფალო, უფალო, ღიღითა შენითა წყალობითა BCD I,2.

C 59 v

B 59 v

5 სახიერებათა წყალობისა შენისაჲთა, ქრისტე ღმერთო, აღმომაყვანე მე
დანთქმისაგან ცოდვათა ჩემთაჲსა და დამიფარე მე საფარველათა ჯუარბისა
შენისაჲთა, უფალო, უფალო, ღიღათა შენითა წყალობითა BCD I,3.

| ფსალმუნი კ^ა გ^ი

D 138

მოიხილე ჩემ (ფს. 118,133).

დავიმდაბლე მარხვითა (ფს. 34,13) BD.

10

ზამეთუ ტუბილ არიან სასასა ჩემსა სიტყუანი (ფს. 118,103) C.

დასადებელი

სლვანი ჩემნი (ფს. 118,132).

საჯენ, უფალო, შვენებელნი ჩემნი (ფს. 34,1) BD.

15

სანთელ არს ფერტა (ფს. 118,105) C.

მე-გ-სა ორშაბათსა

აკებდითსა კ^ა გ^ი

ზეცისა ძალთა თანა გაქებთ შენ, [ჰამაო, და ვიტყვთ: წმიდაო ღმერ-
თო, შეგვწყალებ, ჩუენ] BCD I,1.

20 ეკლესიასა წმიდათასა გიგალობთ [შენ, ქრისტე, და ვიტყვთ: წმი-
დაო პლიერო, შეგვწყალებ ჩუენ] BCD I,2.

ნუგუმინისმცემელსა სულსა წმიდასა კმითა ტუბილითა უგალობთ
და ვიტყუით: წმიდაო უკუდაო, შეგუიწყალებ ჩუენ BCD I,3.

| მწუხრი

C 96

25 უფალო ღალატყავსა კ^ა ა გ^ი

მქონან მე, ვითარცა უძღებსა, ცოდვანი ჩემნი მრავალნი, არა-
მედ ვლალადებ, ვითარცა მეზუერეჲ იგი: შეგცოდე, ღმერთო, შემი-
წყალე მე BCD I,1.

დამდაბლებული ცოდვათა ჩემთაგან ურიცხვთა აღმომიყვანე მე, D 139

30 ქრისტე, მეუფეო | საუკუნეო, მიქსენ მე, უფალო, და მაცხოვრე მე
BCD I,2. B 60

ოხითაჲ კ^ა ა გ^ი

ფრიად მრავალ არიან წყალობანი შენნი, უფალო, რამეთუ მო-
შიშთა შენთა სულთა წმიდითა | განამტკიცებ, რამთა არა შეირყი-

A 94 v

2 შეგივრდების+ შენ C. 3 მარჯუენითა C. 4 უფალო უფალო — C. 5 მოწყა-
ლებისა D. ღმერთო — C. 6 დანთქმისაგან C. მე— D. 8 გ^ი ა გ^ი C. 16 მე-გ-სა
ორშაბათსა] გ^ბ-შაბათსა BD, ორშაბათსა გ^გ C. 17 კ^ა—D. 23 ვიტყვთ CD. უკუ-
დაეო D. შეგვწყალებ C. ჩუენ— C. 24 მწუხრი— ABD. 25 კ^ა—BCD. 27 მეზუ-
ერეჲ] მეზუერეჲ BD] მესიეი C. ღმერთო, შემიწყალე მე] მიქსენ მე უფალო (—B)
და მაცხოვრე მე BD. 29 ურიცხთა AB. 30 უფალო და მაცხოვრე მე] მიქსენ მე ღი-
ღითა შენითა წყალობითა BD. 32 კ^ა—BD. 33 მრავალ A. უფალო] ღმერთო BCD.
34 შენთა—B.

ნენ და ცოდვილთაგან არა გარე-მიიქცევ პირსა შენსა, მონანულთა შეიწყნარებ, შეცთომილთა მოაქცევ, ყოველნი შეგივრდებით: შეგუიწყალენ ჩუენ BCD.

ფსალმუნი

სახელისა შენისათუის, [უფალო, მიღესანე მე ცოდვათა] (ფს. 24,11) 5
BCD.

დასადებელი

შენდამი, უფალო, ავიღე [სული ჩემი] ვიღებე მასწავენ მე] (ფს. 24,1-4) BCD.

მე-ბ-სა სამშაბათსა

10

აქებლითსა კა ა გი

C 96 v | ზღუდე მექმენ მე კსნისა ცოდვათა | და ურჩულოება[თა] ჩემ-
D 139 v თაგან, უფალო, უფალო, დიდითა შენითა წყალობითა BCD I,1.

დალაცათუ უძლებისა მის შეცოდებაა მაქუს მე, არამედ ვითარ-
ცა მამამან სახიერმან შემიწყალე და მაცხოვრე მე, უფალო BCD I,3. 15

პირველ აღსრულებამდე, სულო ჩემო, სინანულად მოისწრაფე,
რათა მსაჯულმან სიმართლისამან შეგამკოს შენ. ღალატ-ყავ: შეგ-
ცოდე, ღმერთო, შემიწყალე მე BCD I,2.

A 95 | დაუსაბამო ღმერთო, გამოუთქმელო გ.

მწუხრი

20

უფალო ღალატყავსა კა ბ*

B[61, C 98, | მწუხრისა გალობასა შევსწირავთ შენდამი, ქრისტე. შეიწირე,
D 141 v გვედრები, და შემიწყალე მე, ღმერთო BCD I,1.

B 61 v | ვცოდე შენდამი, მაცხოვარ, ვითარცა უძლებმან მან შვილმან.

D 142 | შემიწყნარე მე, მამაო, სინანულითა და შემიწყალე მე, ღმერთო 25
BCD I, 2.

აღმიპყარ კელი მეცა, ქრისტე, ძალითა ჯუარისა შენისაათა,

1 არაა AC. 2 შეგივრდებით) გვედრებით C. შეგუწყალენ B, შეგვწყალენ CD. 5 შენისათეს CD. 8 ავიღე BD. 1^o მე-გ-სა სამშაბათსა) გ-შაბათსა BD, სამშაბათსა გ C. 11 კა—D. 13 უფალო — BD. 14 უძლებისა BCD. მის—C. მაქს B. 15 მე—B. 16 მოისწრაფე BD. 17 მსაჯულმან + მან C. სიმართლისამან — BD. ღალად—CD. 18 ღმერთო — BCD. მე + უფალო CD. 20 მწუხრი — ABD. 21 კა —D. 22 გალობასა) მსხვერპლსა BCD. 23 გვედრებით C. შემიწყალე მე ღმერთო) შეგაწყალენ ჩუენ C. 25 შემიწყნარე) შემიწყალე C. მე 1^o+ მე A. შემიწყალე) შემიწყნარე B. 27 მეცა —B. ქუარისაათა BCD. შენისაათა — BCD.

* „უფალო ღალატყავსა“ ეს ტექსტი BCD-ში შეტანილია მესამე ხუთშაბათის მწუხრში. აქ კი BCD-ში სხვა ტექსტია („რომელი შეცთომილ ვარ ურჩულოებითა...“), რომელიც A-ს მესამე ოთხშაბათის „უფალო ღალატყავსა“ ემთხვევა (იხ. გვ. 126).

ვითარცა პეტრეს ზღუასა შინა, | და შემიწყალე მე, ღმერთო BCD C 98 v
I,3.

ოხითაჲ კ^ა ღ

B 60v, C 97,

სინანულსა განვფენ, რომელი დადგრომილ ვარ ცოდვასა შინა.

D 140

- 5 შენდობასა ვითხოვ, რომელსა არა მაქუს მოტყევაჲ, არამედ ვითარ-
ცა მხოლოა ქველისმოქმედ ხარ, შემიწყალე მე, უფალო, რომელი
ყოველთა თესლთა ზედა სულგრძელ ხარ და ყოველთა შემწყნარებელ
BCD.

ფსალმუნნი

- 10 მომხედენ კმ[ასა ლოცვისა ჩემისასა, მეუფეო³⁾ კ ი ღ ზ ე ღმერთო
ჩემო] (ფს. 5,3) BCD.

დასადებელი

სიტყუათა [ჩემთაჲ²⁾⁴⁾ ისმინე, უფალო, და და] (ფს. 5,2) BCD.

მე-გ-სა ოთხშაბათსა

- 15 **აქებდითსა კ^ა ზ**

| რაჟამს მოვიკსენნი მე მრავალნი ცოდვანი ჩემნი, მაშინ ყო- A 95 v
ლად|ვე ვერ ვიკადრი ახილვად ზეცად, არამედ მოტევებაჲ მომზად- D 140 v
ლე და შემიწყალე მე, ღმერთო BCD I, 1.

- ყოველი ცხორებაჲ ჩემი ურჩულოებით აღვასრულე. შენ მხო-
20 ლოსა შეგივრდები: მრავალმოწყალებითა შენითა უღბინე განწი-
რულსა სულსა ჩემსა და²⁾ შემიწყალე მე, ღმერთო BCD I,2.

| ცოდვაჲ დაფარული მიუთხრა მსაჯულსა, აუარო მეცნიერსა C 97 v
ყოველთასა, ვედრებით ვლალატ-ყო: საშინელსა მას განკითხვასა შე-
მიწყალე მე, ღმერთო BCD I, 3.

- 25 **მწუხრი**

უფალო ღალატყავსა* კ^ა ზ

B 60, C 96v,

რომელი შეცთომილ ვარ ურჩულოებათა ჩემთაგან, მე სინანუ- D 139 v
ლით შეგივრდები და გვედრები: მამაო მოწყალეო, | მომხედენ ლო- B 60 v
ცვასა ჩემსა BCD I,1.

1 შინა + დათქმისაგან, ღმერთო C. ღმერთო — C. 4 განვფენ CD. 5 არაჲ
ABCD. მაქს B. 6 შემიწყალე| მომაქციე BCD. 7 თესლთა — BD. 10 ჩემისასა მეუ-
ფეო — BD. 14 მე-გ-სა ოთხშაბათსა| ღ-შაბათსა BD, ოთხშაბათსა გ C. 15 კ^ა—
D. 16 მოვიკსენი B. მრავალნი — BCD. ყოლად B. 17 მომზადლე+ღმერთო BCD.
18 ღმერთო — C. 19 უჩ^რლოებით D. მხოლოსა — BD. 20 შეგივრდები| გვედ-
რები C. შენითა + ღმერთო BCD. 21 ღმერთო — C. 22 აუვარო CD. 23 ვლალატ-ყო|
ულალალო BCD. განკითხვასა| + და A; ღმერთო და C; ღმერთო BD. 24 ღმერ-
თო — BCD. 25 მწუხრი — ABD. 28 გვერეველნი B. მამაო| უფალო BCD. მო-
ხედენ D.

* უფალო ღალატყავსას* პირველი და მეორე სტროფები BCD-ში შეტანილია
მესამე საშაბათის მწუხრში. აქ კი BCD-ში სხვა ტექსტია („შეცოდებული მე შეგივ-
რდები...“), რომელიც A-ს მესამე ხუთშაბათის „უფალო ღალატყავსას“ ემთხვევა
(იხ. გვ. 127).

A 96 ვითარცა უძღვები იგი შვილი მოციველტი შენდამი, მხოლოო, რომელი შემწყნარებელ ხარ და ეძიებ შეცთომილთა. მამაო მოწყალეო, აკოცენ ცოდვანი ჩემნი BCD I,2.

შენ მ[ხ]ოლოსა შეგცოდე, უფალო, და ბო.

B 61, D 141, C 97 v უსალმუნი 5
შენ, უფალო, გესაგ, ნუ [ვ ი ღ რ ე უკუნისამდე] (ფს. 30,2) BD.
უფალსა შეგესემინ ჩემი დაღაღებასა ჩემსა (ფს. 4,4) C.

დასადებელი

მოყავ ჩემ (ფს. 30,3).

სიპაზთლითა შენითა ვ ი ღ რ ე ჩემდა (ფს. 30,2—3) BD.

ხადილსა (ფს. 4,2) C.

10

მე-გ-სა ზუთშაბათსა

B 61v, C 98v, D 142 v | აქებლითსა* კ^ა ღ 15
ურჩულოება გონებისა ჩემისაა შეაძრწუნებს სულსა ჩემსა საშინელისა განკითხვისა შენისათუის, ღმერთო, არამედ მომაქციე მე, ვითარცა უძღვები იგი შვილი, სინანულად, კაცთმოყუარე] BCD I,1.

C 99 A 96v შეურდები სინანულით შენსა სახიე[რებასა], | ღმერთო, და გვედრები, მიკსენ მე ღელვათაგან ცოდვათა ჩემთაჲსა და ღირს მყავ მე მარჯუენეთა შენთა თანა, მხოლოო, მრავალმოწყალეო BD I,3; C I,2. 20

| შენ, მეუფეო, რომელი ხუიდოდე უკუღვეელსა ზღუასა ზედა და დააცხრვე აღძრვაჲ მისი, დააყუდე მარადის ღელვა-გუმუღლი გულის-სიტყუაჲცა ესე ! ჩემი და ღირს მყავ მე შესლვად სიწმიდესა შენსა²⁾, უფალო, დიდითა შენითა წყალობითა BD I,2; C I,3.

B 61, C 97v, D 140 v უფალო დაღატყავსა** კ^ა გ 25
შეცოდებული მე [შეგივრდები], უფალო ყოვლისა მპყრობელ, | და ვევედრები მრავალსა შენსა სულგრძელებასა, კაცთმოყუარე, და შემეწყალე მე, ღმერთო BCD I,1.

1 შვილი C. მოცილტი BC. შენდა BCD. 12 მე-გ-სა-ზუთშაბათსა | ე შაბათსა BD] ზუთშაბათსა გ C. 13 კ^ა—D. 14 უშჩულოება D. სულსა] გულსა C. 15 შენი-სათვის CD. 16 მე—BD. სინანულითა B. 18 შეურდები | შეურდები BD, შეურდები მე C. ~ სახიერებასა შენსა BCD. 19 ღელვათაგან] სიზრველეთაგან BD. 20 მარჯუენეთა A. მარჯუენეთა ... მრავალმოწყალეო] შესლვად სიწმიდესა შენსა, უფალო (—B), დიდითა შენითა წყალობითა BCD. 21 ხედოდე CD, ხედოდე B. უკუღველსა A]—BD. ზედა—C. 23 ~ ესე გულის-სიტყუაჲცა BD. 24 უფალო — BD. 26 შეგივრდები B. მპყრობელო C. 27 სულგრძელებასა] მოწყალებასა B. და 1⁰ — BD.

* „აქებლითსას“ ეს ტექსტი BCD-ში შეტანილია მესამე პარასკევის განგებაში. აქ კი BCD-ში სხვა ტექსტია („ანგელოზთა ქებაჲან...“), რომელიც A-ს მესამე პარასკევის „აქებლითსას“ ემთხვევა (გვ. 128). ** „უფალო დაღატყავსას“ ეს ტექსტი BCD-ში შეტანილია მესამე ოთხშაბათის მწუხრში. აქ კი BCD-ში სხვა ტექსტია („მწუხრისა გალობასა შევეწირათ...“), რომელიც A-ს მესამე საშაბათის „უფალო დაღატყავსას“ ემთხვევა (იხ. გვ. 125).

მოწყალე მექმენ მე, მამაო, და ვითარცა-იგი ოდესმე უძღვებსა მას შვილსა, წ[ა]რწყმედული მომიძ[ი]ე შენითა ქველისმოქმედებ[ი]თა და შემიწყალე [მე, ღმერთო] BCD I,2.

ოხითაა კ^ა გ

- 5 [მიკსენ მე], უფალო, ღმერთო ჩემო, რამეთუ [შენ ხარ] ყოველთა მაცხოვარ[ი], | რამეთუ ღმერთი სენთანნი აღმაშფოთებენ მე და სიმძიმეა ურჩულოებათა ჩემთა და მთქამს. მომეც მე ძალი შეწყვენისა და ნათელსა აღმომიყვანე მე სინანულისასა, ვითარცა მხოლოდ ქველისმოქმედ ხარ და კაცთმოყუარე* BCD.

B 61v, C 98v,

D 142

A 97 v

10 **ფსალმუნნი**

უფალსა შეგესემინ ჩე[მი] ღაღაღებასა [ფს. 4,4] BD.
შენ, უფალო, გეხავ [ფს. 30,2] C.

დასადებელი

- 15 ხადილსა [ჩემსა ესა ვ ი დ რ ე ჩემისასა] [ფს. 4,2] BD.
მოყავ ჩემდა ყური შენი [ფს. 30,3] C.

მე-ბ-სა პარასკევსა

[აქებდითსა] კ^ა ბ

- [ანგ]ელოზთა ქებ[ამან აღმაღვინა მე, განთიად აღვახუენ ბაგენი ჩემ-
ნე, გაქებთ შენ, მაცხოვარ, შეგეწყალენ ჩუენ] BCD I,1.
- 20 | ღაღადებდეს მოციქულნი ზღუასა შინა დათქმისაგან და იტ-
[ყო]დეს: | გუაცხოვენენ ჩუენ, და ჩუენ დაცემულნი ესე გვევდრე-
ზით: მოგუიტვეენ შეცოდებანი ჩუენნი BCD I,2.
- გულისწყრომასა რისხვისა შენისასა ჩუენ ვერ დაუთმობთ, რა-
მეთუ მტურნი ქუეყანისანი ვართ, მრავალმოწყალე, მცხნელ, მომ-
25 ტვეებელ, მონანულთა ცხოვართა ზედა სამწყსოისა შენისათა ნუ
განრისხდები* BCD I,3.

B 61, C 97v,

D 141

A 98, C 98

D 141 v

მ წ უ ხ რ ი

| უფალო ღაღატყავსა კ^ა დ

[ღ]იდების-მეტყუელებით გალობაა მონათა შენთა შეიწირე,
კაცთმოყუარე, და უგულუბელს-ყვენ შეცოდებანი ჩუენნი, ვითარ-
B 62, C 99

D 143

A 98 v

1 და—BCD. 2 ქველისმოქმედებ[ი]თა მოწყალეობითა C. 7 სიმძიმე CD. ძალი ჰელო BCD. 9 ქველისმოქმედ ხარ და კაცთმოყუარე[სახიერ ხარ და მრავალმოწყალე] C. 14 ჩემისად D. 16 მე-გასა—BCD. პარასკევსა + გ C. 17 ბ + ბ A. 19 შენ — B. 20 შინა] ზედა C. დანთქმისაგან B. 21 ჩუენ 2^ა] ჩუენთა D. ესე — BCD. 22 მოგატევენ CD, მოგუტევენ B. 23 დაუთმობთ] დაუღამთ C. 24 მტერნი A, მტერნი D. ვარ B. 26 განრისხნები BCD. 27 მწუხრი — ABD. 28 კ^ა— D. 30 უგულუბელ —D. ჩუენნი] ჩემნი C.

* „აქებდითსა“ ეს ტექსტი BCD-ში შეტანილია მესამე ხუთშაბათის განგებაში. აქ კი BCD-ში სხვა ტექსტია („ურჩულოებაა გონებისა ჩემისა...“), რომელიც A-ს მესამე ხუთშაბათის „აქებდითსა“ ემთხვევა (იხ. გვ. 127).

ცა მ[ხოლო]ა სახიერ ხარ და კაცთმოყუარე BCD I,1.

C 99 v [რომელი, ვითარცა ღმერთ ხარ, განიკითხავ უჩინოთა გულისა-
თა და ვითარცა მწყემსი სულგრძელებით შეცთომილთა ეძიებ მოქ-
ცე[ვად] სამწყსოსა შენსა, მომი[ძიე] მონაა შენი შეცთომილი [ვითარ-
ცა] ცხოვარი დადგრომად [ხ]ამწყსოსა [შენსა] და შემიწყალე მე 5
BCD I,2.

A 99 | დიდ არს დიდებაა სინანულისაა მოქცევად შეცოდებულისაა.
D 143 v დიდ არს ცხორებაა, რომელნი სარწმუნოებით შენდა ! მოივლტიან,
B 62 v რომლისათვისცა გვედრები შენ, სახიერ, მოწყალე[ბისა] მამათ, ვი-
თარცა უძლები იგი შვილი, და²⁾ შემიწყალე მე BCD I,3. 10

ვინ არს, რომელი მოივლტოდის საყუდელსა ამას და არა ცხოვ-
ნდეს? ანუ რომელი შეურევებულ იყოს და მიივლტოდის სამკურნა-
ლოსა და არა განიკურნოს? მკურნალო განწირულთა, ვიდრე სრუ-
ლიად არღა წარწყმედულ ვარი, მაცხოვრე მე.

ფსალმუნი

აგიაროთ შენ, ღმერთსა, [აგი³⁾ ვ ი ღ ზ ე სახელსა შენსა] (ფს. 74,2)
BCD. 15

დასადებელი

მიუთხრო[ბდიო ყოველთა საკვრველბათა³⁾ ვ ი ღ ზ ე მკვდრნა მის-
ნი] (ფს. 74,2—4) BCD. 20

მე-3-სა შაბათსა

აქებდითსა ჯ^ა ბ

ცისკრისა ქებასა შესწირვენ შენდა მთავარანგელოზნი, რო-
მელსა გაქებს ყოველი სული, ღმერთო, და გადიდებს C I,1.

A 99v C 100 | ცისკრისა ქებასა შევსწირავთ ან[გელოზთა თანა შენდამი, 25
ქრისტე. შეიწირე, ღმერთო, და მაცხოვრენ ჩუენ C I,2.

გიგალობთ შენ, ქრისტე, რომელმან მოსცენ წმიდანი მოწამე-
ნი შენნი ნათლად სოფელსა, მეოხებითა მათითა შეგუიწყალენ ჩუენ
C I,3.

გაქებთ შენ, ქრისტე, წმიდათა შენთა შორის და მეოხს-ვი- 30
ყოფთ, რაათა ვცხოვრდეთ, ღმერთო, და გაქებდეთ შენ C I,4.

1 სახიერ] ქველისმოქმედ BD. 2 ვითარცა ღმერთ ხარ — BD. 3 მწყესი B. შეც-
თომილთა BCD. 4 სამწყსოსასა B. მომიძიე] მომაქეთ BD. შეცთომილი D. 7 შეცო-
დებულისა C. 8 ცხორება] წყალობაა C. 9 რომლისათვისცა CD. გვედრებით C]
+ შემიწყალე B. შენ — BCD. 10 და შემიწყალე მე] და შემიწყანარე მე D, შემიწყანა-
რე და შემიწყალე C. 16 ღმერთსა აგი — BD. 19 მიუთხრობდე C. ყოველთა — C. 21
მე-გ-სა — BCD. შაბათსა + ვ C. 23 შენდა + ქრისტე C. 24 ღმერთო — C. 25 ცირ-
კრისა A. 26 ღმერთო და მაცხოვრენ] გვედრები და შეგვწყალენ C. 27 გვლბოთ A.
მოწამენი] მოციქულნი C. 28 ნათლად — C. მეოხებითა... ჩუენ] მეოხად, ღმერთო, და
გუაცხოვრენ C. 31 ღმერთო — C. შენ — C.

კ ა ა გ ი

პალნი ცაჲანი და ერნი ანგელოზთანი გაქებენ და იტყუან: წმიდაო ღმერ-

ოო, შეგვწყალებ ჩუენ BD I,1.

5 ეკლესიანი წმიდათანი და სიმრავლჳ მოზწმუნეთაჲ გაქებენ და იტყუან: წმიდაო პლიერო, შეგვწყალებ ჩუენ BD I,2.

პენი კაცთანი ფსალმუნითა და კურთხევეითა გაქებენ და იტყუან: წმიდაო უკუდაო, შეგვწყალებ ჩუენ BD I,3.

ს ა მ ხ რ ა დ შ ა ბ ა თ ს ა

| ფსალმუნი კ ა ბ

10 ყოველსა ქუეყანასა²⁾ [განჯდა კჳამ] (ფს. 18,5) BD.

D 144

დასადებელი

ცანი [უთხრობენ დიდებასა²⁾ დმზთისასა] (ფს. 18,2) BD.

ალელუაჲ კ ა ბ

15 46,2) BD. ყოველთა წარმარ[თთა აიპყრენით ვ ი დ რ ე სიხარულისაჲთა] (ფს.

კელთაბანისაჲ

განაწესნა ქრისტემან ეკლესიათა პირვე.

მე-დ-სა კვირამსა

ს ა მ ხ რ ა დ

10 ფსალმუნი

ისმინე ჩემი, უფალო, რამეთუ ტ[კბილ არს წყალ³⁾ ვ ი დ რ ე მონი-
სა შენისაგან] (ფს. 68,17—18) BCD.

დასადებელი

25 19) BCD. რამეთუ მჭირს მე მს³⁾ [თუად ვ ი დ რ ე განაზინე ესე] (ფს. 68,18—

ალელუაჲ კ ა ბ

3) BCD. შენ, უფალო, გესავ [ნუ³⁾ ვ ი დ რ ე განზინებაჲ ჩემი] (ფს. 30,2—

კელთაბანისაჲ კ ა ბ

30 ყოველისა მპყრობელო, მაღალო, უწყი რადედენ | შემძლებელ არიან A 100
ცხორებად ცრემლნი, | რამეთუ ეზეკიელ ბჭეთაგან სიკუდილისათა B 63
აღმოიყვანე და მეშავი იგი ურიცხუთა მათგან შეცოდებათა განა-
თავისუფლე, ხოლო მეზუერეჲ იგი უფრომს | ფარისეველისა მის გა- C 100 v

1 კ ა —D. 3 ჩუენ—B. 4 და 2⁰—B. 7 უკუდავო D. 8 სამხრად შაბათსა—A. 9 კ ა —D. 13 კ ა —D. 14 აიპყრენით—D. 18 მე-დ-საკვირავსა] დ კ რ ს ა B, დღესა კ ვ რ ი-
აკესა D, დ C. 19 სამხრად—A. 20 ფსალმუნი+ა გ ი BD, + კ ა ა გ ი C. 21 არს წყალ
—BD. 26 კ ა —D. 27 უფალო—B. ნუ—BD. 28 განაზინება ჩემი] განაზინე მე B.
29 კ ა ბ] დ გ ი BD, — C. 31 ცხორებად D]—B. ეზეკია C. 32 აღმოიყვანეს BCD.
ურიცხუთა მათგან] ურიცხუთაგან BCD. 32 განათავისუფლეს BCD. 33 მეზუერეჲ
CD. უფრომს C. განაპართლეს BCD.

D 144 v ნამართლე და გევედრებით შენ, ჩუენცა მათ თანა გან|გუწმიდენ და შეგუიწყალენ ჩუენ.

- B 72 v, C 113v, D 159 **მ წ უ ხ რ ი**
 უფალო ღალატყავსა კა ა გ ი*
 პირველ საუკუნეთა სიტყუაო ღმრთისაო, რომელმან დასაბამ- 5
 სავე მამისა თანა განაგე და ჩუენთუის ზეცით ქუეყანად გარდა-
 მოჰკედ, რომელმან ასწავე კაცთა ცხორებად სინანული, მრავალმო-
 წყალე, მაცხოვენენ BCD I,1.
- D 159v C 114 | რომელი წულულ ვარ ცოდვითა და დაცემულ ვარ ურჩულოე-
 ბითა, აღმიპყარ კელი, ვითარცა პეტრეს, განმკურნე, ვითარცა გან- 10
 B 73 რლუეული იგი, მომიტევენ მე, | ვითარცა დავითს ნათანის მიერ.
 მრ[ავალმოწყალე, მაცხოვენენ]** BCD I,2.
- A 100 v | ისმინე ლოცვისა ჩემისაჲ, შეიწირე ვედრებაჲ ჩემი: მომიტე-
 ვენ მე შეცოდებანი ჩემნი, განმწმიდე, ვითარცა წიღოანი იგი, შე- 15
 მიწყალე მე მწრაფლ, ვითარცა ავაზაკი იგი, მრავალ[მოწყალე, მა-
 ცხოვენენ] BCD I,3.

- B 63, C 100v, D 144 v **ფსალმუნი კა ა გ ი**
 რამეთუ ტკბილ არი[ან ვ ი დ რ ე ს ი ც რ უ ვ ი ს ა ე] (ფს. 118,103—104)
 BD.
 მოხედა ლოცვასა მდაბალაასა (ფს. 101,18) C. 20
დასადებელი
 ცხოვნი (ფს. 118,175).
 სათელ არს ვ ი დ რ ე ჩემთა (ფს. 118,105) BD.
 ისმინე ლოცვისა (ფს. 101,2) C.

მე-ღ-სა ორშაბათსა

25

- B 63v D 145 **აქებლითსა კა ა ზ**
 | ანგელოზთა ჯმითა ფსალმუნისაჲთა | და კურთხევისაჲთა აქებ-
 ღით ზეცათა ღმერთსა BD I, 2; C I, 1.
 C 101 | ძენი სიონისანი სიხარულითა და გალობითა აქებ[ღით ზეცათა
 ღმერთსა] BD I, 3; C I, 2.

1 შენ + მის თანა BD. ~ მათ თანა ჩუენცა C. 2 შეგვწყალენ C. ჩუენ — BD. 6 და — B. ჩუენთეს CD. 7 ასწავე A. სინანულითა C. 8 მაცხოვენენ] მაცხოვენე მე C. 10 გამკურნე B. 12 მაცხოვენენ] მაცხოვენე B, მაცხოვენე მე C. 13 შეიწირე A. მომიტევენ მე შეცოდებანი ჩემნი] შემინდვენ ვითარცა შეძაესა (+ მასა C) BCD. 14 განმწმიდე] განმკურნე C. წიღოანი C. 15 მე—BD. მწრაფ B. მაცხოვენენ] მაცხოვენე B, მაცხოვენე მე C. 17 კა—BD. 25 მე-ღ-სა ორშაბათსა] დ ბ-შაბათსა BD, ორშაბათსა დ C. 26 კა—D. 29 ვაქებღეთ C. აქებღით ზეცათა ღმერთსა] აქებღით ქრისტესა მეუფესა BD.

* „უფალო ღალატყავსა“ ეს ტექსტი BCD-ში შეტანილია მეხუთე ხუთშაბათის განგებაში. აქ კი BCD-ში სხვა ტექსტია („სიტყუათა ჩემთაჲ ისმინე...“), რომელიც A-ს მესამე კვირადღის „უფალო ღალატყავსა“ ემთხვევა (იხ. გვ. 123).
 ** A-ში ირეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

წმიდასა სულსა ყოველი დაბადებული აქებდით, უგალობდით მას კმითა ტკბილითა BD I, 4; C I, 3.

განმრავლდეს ცოდვანი ჩემნი შენ წინაშე, გვედრები და ვითხოვთ შენგ.

- 5 ანგელოზთა ქებაჲან აღმაღგინა მე, ვანთიად¹⁾ აღვასუნ ბაგენი ჩემნი. B 63, D 144v გაქებთ შენ, მაცხოვარ, შეგკწყალენ ჩუენ BD I, 1.

მ წ უ ხ რ ი

B 63v, D 145

უფალო ლაღატყავსა ჯა ა გნი

ვლაღატყავ შენდამი, ისმინე ჩემი, მომხედენ და შემიწყალე

- 10 მე BD I, 1.

ვისწრაფოთ, ერნო, აღსარებად ცოდვათა ჩუენთა. აღმოვთქუათ ქებაჲ მამისა და ძისა და წმიდისა სულისა. ერთობით | ვიტყოდით: შეგცოდე, შემიწყალე მე, უფალო, BD I, 2; C I, 1.

A 101

- 15 სარწმუნოებისა მკუიდრო, ერნო ქრისტემსნო, მოვედით, დიდისა მის დღისათუის თავნი თუისნი განვიწმიდნეთ ცრემლითა სინანულისაჲთა, იობისებრ | ვიტყოდით: განმკურნე მე, უფალო, უძრულებათა ჩემთაგან BD I, 3; C I, 2.

D 145 v

ვევედრნეთ ქრისტესა, მშუიღობისა | წინამძღუარსა, რომელი ხედავს დაფარულთა და უჩინოთა გულისათა და მისცემს სინანულსა | ცოდვილთა. მეზუერისაებრ ვიტყოდით. მიღხინე, უფალო, მოწყალეებითა შენითა BD I, 4; C I, 3.

B 64

- 20 მოწყალეებითა შენითა BD I, 4; C I, 3.

C 101 v

| ოხითაჲ ჯა ბ გნი

ვინ შეცოდებული და შენანებული არა შეწყნარებულ იქმნა შენგან, უფალო? მეზუერეჲ იგი სულთქუმითა განმართლდა და მე-
25 ძამჲან მან ცრემლითა გარდარეულთა მათგან ცოდვათა მოტევებაჲ პოვა, რომლისათუის მეცა შეგივრდები ვედრებით: შემიწყალე და მაცხოვრე მე BCD.

A 101 v

| ფსალმუნი

ლოცვანი ჩემნი უფალსა მივსცნე] (ფს. 115,5) BCD.

D 146

- 30 დასადებული

მრწმენ[ნა მე²⁾ ვ ი დ რ ე ვსადო] (ფს. 115,1-4) BCD.

7 მეუხრი — ABD. 8 ჯა — D. 9 ვლაღად-ყავ D. 10 მე — BD. 11 აღსარებაჲ C. ჩუენთა AC. 12 მამისაჲ C. ძისაჲ C. ~ სულისა წმიდისაჲ C. ვიტყოდით] ლაღად-ყვით C. 13 შემოწყალე მე] შეგუიწყალენ ჩუენ BD. უფალო — BD. 14 სარწმუნოებისა BD. მკუიდრო C. ქრისტემსნო BCD. მოვედით B. დიდისა მის დღისათუის] დიდისა მისთვის დღისა BD. 15 თვისნი C. 16 გამკურნე B, განმკურნე C. 17 უძლურებათა BCD. 18 მშკობისა C] ცხოვრებისა ჩუენისა BD. 19 ჰხედავს BD. და უჩინოთა — BCD. 20 მიღხინე + მე BCD. 21 მოწყალეებითა შენითა] შეცოდებათა ჩემთაგან BCD. 22 ჯა — D. 23 არაჲ ABCD. 24 მეზუერეჲ CD. სულთქუმით BCD. და — BD. 25 მან — C. მათგან — C. მათგან ცოდვათა] მათ ურჩულოებათა BD. 26 რომლისათვის CD. შეგივრდები] გვედრები C. ვედრებით — C. შემოწყალე და მაცხოვრე] უწყვი უძლურებაჲ ჩემი, შემოწყალე C. 28 ფსალმუნი + ჯა გ BCD. 29 მისცე B.

მე-ღ-სა სამშაბათსა

აქებდითსა ჯა ბ

განმამართლე მე ვითარ მეზუერეა და ვითარ მეძავი იგი განმწმიდე მე და ვითარ ავაზაკი შემიწყალე BCD I, 1.

A 102 C 102

| წყალობა ყავ ვითარ განრღუეულსა ! მას და ვითარ განბოკ-
ლებული იგი განმწმიდე მე და ვითარ ქანანელი შემიწყალე BCD I, 2.

მომბადლე მე სინანული, განმწმიდე მე ცოდვათაგან, რამეთუ ტკბილ ხარ და მრავალმოწყალე BCD I, 3.

მ წ უ ხ რ ი

B 64 v

| უფალო ლაღატყავსა ჯა ბ

ვლადებთ შენდამი, მაცხოვარ, მეზუერისა კმასა. მილხინე შეცოდებულსა ამას და შემიწყალე მე, ღმერთო BCD I, 1.

D 146 v

| შეცოდებულსა ამას ნუ უკულებელს-მყოფ, კაცთმოყუარე, არამედ მომაქციე შიშსა შენსა და შემიწყალე მე, ღმერთო BCD I, 2.

სინანულით შეგივრდები, უფალო, შენითა სახიერებითა მილხინე შეცოდებულსა ამას და შემიწყალე მე, ღმერთო BCD I, 3.

A 102 v

| ოხითაა ჯა ბ გი

შეცოდებული მე შეგივრდები, ვითარცა მეზუერეა იგი, მოწყალე მექმენ | მე, მაცხოვარ, ანუ ვითარცა ავაზაკსა მას, რომელსა სი-

C 102 v

სხლითა კელნი შეებლანეს და მანვე სარწმუნოებით სამოთხეა დაიმკუიდრა, ანუ ვითარცა პეტრეს, რომელმან უარ-გყო შენ და კუალად ცრემლითა ცოდვამ იგი განიბანა. უღირსი ესე მაცხოვრე მე, კაცთმოყუარე BCD.

D 147

| ფსალმუნი

ისმინე, უფალო, კმაი ლოცვისა ჩემისაჲ, რომლითა დაღად-კვაჲ³ ი ი რ ბ შენდამი (ფს. 26,7 და 27,2) BCD.

დასადებელი

შენდამი, უფალო, კმა-ვ[ყავ, ღმერთო ჩემო²⁾⁴], ნუ დახლე (ფს. 27,1) BCD.

1 მე-ღ-სა სამშაბათსა | გ-შაბათსა BD, სანშაბათსა დ C. 2 ჯა—D. 3 მეზუერე CD. გაწმიდე B. 4 მე—C. ავაზაკი ქანანელი ECD. 5 განრღუეულსა B, განრღუეულსა D. 6 მე—BD. ქანანელი ავაზაკი BCD. შემიწყალე მაცხოვრე (+ ჩე C) BCD. 8 მე 1⁰—B. 9 მრავალმოწყალე დღად მოწყალე BCD. 10 მწუხარ—ABD. 11 ჯა—D. 12 მილხინე + მე უფალო BD. 13 ღმერთო — BD. 14 კაცთმოყუარე — BCD. 15 ღმერთო — B. 16 მილხინე შეცოდებულსა ამას — BCD. 18 ჯა—CD. 19 მეზუერე CD. 20 მას—BCD. 21~ სამოთხე სარწმუნოებით BCD. 22 დაიმკუიდრა B, დაიმკუიდრა CD. უვარ-BCD. და + და A. 24 მე—BD. 26 ჩემისა რომლითა დაღად-კვაჲ—BD. 29 უფალო — B. კმა-|—A. ჩემო ჩონო D.

მე-დ-სა ოთხშაბათსა

აქებლითსა კ^ა დ

- | სიმრავლეთაგან ცოდვათა ჩემთაჲსა დაცემულ ვარ და გვეედ- A 103
რები: შემიწყალე მე, ღმერთო BCD I, 1.
- 5 ვითარცა მეზუერეჲ იგი და მეძავი იგი გილაღადებ და გვეედ-
რები: შემიწყალე მე, ღმერთო BCD I, 2.
- | მოყავ ჩემდა კელი შენი და აღმომიყვანე მე მღუმიშისაგან ცოდ- B 65
ვათა ჩემთაჲსა. ვითარცა პეტრე დათქუმისაგან, მეცა სიღრმეთაგან C 103
ცოდვათა ჩემთაჲსა მიქსენ, ღმერთო, და შემიწყალე მე BCD I, 3.
- 10 მინდა ცრემლთაგან აკოცაჲ შეცოდებათა ჩემთაჲ, უფალო,
კელითა-წერილთა, და სინანულით სათნო-ყოფად შენდა, არამედ
მტერი მაცთუნებს დ[ა] მსძლავრობს სულსა ჩემსა. ვიდრე სრულიად
არღა წარწყმედულ ვარი, მაცხოვრე მე.

მ წ უ ხ რ ი

- 15 | უფალო ღალატყავსა კ^ა ბ A 103 v
სიმრავლეთაგან ცოდვათა ჩემთაჲსა მოვივლტი შენდამი, მაც-
ხორო ჩუენო, შეცოდებათა ჩემთაგან | მიქსენ მე ვითარცა-იგი D 147 v
ოდესმე მეზუერეჲ იგი და შემიწყალე მე BCD I, 1.
- 20 ვითარცა მეძავი იგი ცრემლით შეგივრდები, მაცხოვარ, და ვი-
თარცა მეზუერეჲ იგი სულთქუმით გილაღადებ: მომაქციე მე შიშსა
შენსა და შემიწყალე მე, ღმერთო BCD I, 2.
- წმიდაო დედოფალო ღმრთისმშო.

ფსალმუნი

- კმითა ჩემითა [უფლისა მიმარაჲ] ვ ი დ რ ე და მომხედა მე] (ფს.
25 76,2) BCD.

დასადებელი

დღესა ჭირისა [ჩემისასაჲ] ვ ი დ რ ე ვისაჲ] (ფს. 76,3—4) BCD.

მე-დ-სა ხუთშაბათსა

აქებლითსა კ^ა ბ

- 30 რომელმან შეკჳმენ ყოველი დაბადებული მგალობელად შენდა,

1 მე-დ-სა ოთხშაბათსა] დ-შაბათსა B, ოთხშაბათსა დ C, დ D. 2 აქებლითსა — B.
კ^ა—D. 5 მეზუერეჲ CD. იგი 2^ა —BCD. 7 მღუმიშისაგან B, მღუმიშისაგან CD. 8 ღ-
ლთქმსენ A, დანთქმისგან B, დათქმისაგან C. 9 მე—BD. 11 შენდა] შენთა A. 14 მწუ-
ხრი — ABD. 15 კ^ა—D. 16 სიმრავლეთაგან ცოდვათა ჩემთაჲსა] სიმრავლეთაგან მო-
წყალებათა შენთასა BCD. მივივლტი BD. შენდა C]—BD. 17-იგი—BCD. 18 მეზუერეჲ
CD. იგი + ღმერთო BCD. 19 ცრემლითა C. 20 მეზუერეჲ CD. სულთქუმით A. გილა-
ღადებ + შენ BCD. მე შიშსა შენსა] ქველისმოკმედ BCD. 21 ღმერთო — BCD.
24 მიმარათ — B. 27 ჩემისასა — B. 28 მე-დ-სა ხუთშაბათსა] ე-შაბათსა BD, ხუთშა-
ბათსა დ C. 29 კ^ა—D. 30 ეკჳმენ B, შეკჳმენ C.

- A 104 ქრისტე, | ცისკრისა ლოცვაჲ ჩუენი შეიწირე, ღმერთო, და შემოიწ-
ყალე მე BCD I,1.
- D 148 რომელმან ურჩულოებაჲ ჩემი უწყი და საიდუმლოსა გან|იკით-
ხავ, მომეც მე ჟამი სინანულისაჲ³⁾ და მაცხოვრე მე, ვითარცა კაცთ-
მოყუარე ხარ BCD I,2. 5
ცისკარსა ამას, უფალო, წყალობასა გთხო(ვ).
ყოვლისა ჭირისაგან და თითოეული უ.
- C 103 v | რომელმან განსწმიდე მეპავი იგი და განაპართლე მეზუერჲ და შე-
იწყალე ქანანელი, მეცა შემიწყალე და მაცხოვრე მე BCD I,3.
- მ წ უ ხ რ ი** 10
- B 65 v | უფალო ღალატყავსა კ^ა ბ
ვღალატ-ყავ შენდამი, უფალო, ისმინე ჩემი ღმრთისმ[შობელისა
მიერ და მაცხოვრე მე] BCD I,1.
ვითარცა მეზურეჲ იგი გიღალადებ შენ: მილხინე, ღმერთო,
შეცოდებულსა ამას დიდითა შენითა წყალობითა BCD I,2. 15
შენდამი არს გალობაჲ ჩემი მარადის.
რომელთა მოვიღეთ ნიში ჯუა.
წმიდასა ჯუარსა შენსა ჩუენ ვა.
- ონითაჲ კ^ა დ გ^ი**
- D 148 v² შენ, მეუფესა და უფალსა, ანგელოზნი დაუცხრომელად გაკურ- 20
თხევენ და მეცა შეგივრდები, ვითარცა მეზურეჲ იგი | ღალადებით:
ღმერთო, მილხინე და შემოიწყალე მე BCD.
- A 104 v | ფსალმუნი
შეგესმინ ღმერთსა [ჩემი ლოცვაჲ, მომხედენ³⁾ ვ ი რ ზ ე ლოცვასა
ნემსა] (ფს. 60,2) BCD. 25
- დასადებელი**
კიდითგან ქუეყანი[საჲ³⁾ ვ ი რ ზ ე სასო] (ფს. 60,3—4) BCD.

1 ქრისტე უფალო C. ლოცვაჲ ქებაჲ BD. შეიწირე — A. ღმერთო უფალო BD. შემოიწყალე მე] შეგვეწყალენ ჩუენ C, გუაცხოვენ ჩუენ BD. 3 ურჩულოებანი C. ჩემი ჩემნი C, — B. 4 პომე A. მე 1° — D. სინანულისაჲ + უფალო BD. ვითარცა კაცთმოყუარეხარ — BD. 8 მეზურეჲ B. 9 შემოიწყალე + უფალო D. მე + უფალო C. 10 მწუხრი — ABD. 11 კ^ა — D. 12 ვღალატ-ყავე] ვღალად-ყავ C, ვღალადებ BD. ჩემი + უფალო B. 13 მაცხოვრე მე] გუაცხოვენ ჩუენ C. 14 მეზურეჲ CD. შენ + მაცხოვარ C. ღმერთო შეცოდებულსა] მე უფალო შეცოდებულსა BD, ცოდელსა ამას C. 18 შენსა + შენსა A. 20 გაკურთხევენ] გვალობენ BCD. 21 მეზურეჲ CD. ღალადებით ღმერთო მილხინე] და ვღალადებ ღმერთო მილხინე ცოდელსა ამას C. 24 მომხედენ — BD.

მე-დ-სა პარასკევა

აქებდითსა კ^ა ა

შეგცოდე შენ, მაცხოვარ, შეგივრდები სინანულით, ნუ გან- C 104
მაგდებ მე პირისა შენისაგან, არამედ მომაქციე, გვეედრები, და შე-
5 მიწყალე მე, კაცთმოყუარე BCD I,1.

ვითარცა მეზუერისაა მის შეიწირე სულთქუმაა და მეძვისა
მის ცრემლი, უფალო, მეცა ცოდვილი ესე მომიკსენე, ვითარცა
კაცთმოყუარე ხარ BCD I,2.

მწიკულევანებაა სულისა ჩემისაა, კაცთმოყუარე, განმბანე
10 ცრემლითა, მაცხოვარ ქველისმოქმედ, და მომმადლე მე ღხინებაა D 149
და დიდი წყალობაა BCD I,3.

მწუხრი* A 118 v

უფალო ღალატყავსა კ^ა გ

ვცოდე შენდამი ურჩებით, ქრისტე ღმერთო, და ცრემლით შე-
15 გივრდები: მომიტევენ შეცოდებანი ჩემნი, მხოლოო, კაცთმოყუარე B 66
რე BCD I,1.

რომელმან განსწმიდე წიღოანი იგი, განმწმიდე მეცა ურჩულოე-
ბათა და მრავალთაგან ცოდვათა ჩემთა, მხოლოო, კაცთმოყუარე
BCD I,2.

რომელმან განამართლე მეზუერ[რე] იგი, ქრისტე ღმერთო, და A 119, C 104v
შეიწირე სინანული და სულთქუმაა მისი, მომიტევენ მეცა | ცოდვა- D 149 v
ნი ჩემნი, მხოლოო, კაცთმოყუარე** BCD I,3.

ვითარცა მოგზაურ ექმენ ავაზაკსა მას და შეიყვანე იგი სა-
სუფეველსა შენსა, მომიკსენე მეცა უღირსი ესე, კაცთმოყუარე]
BCD I,4.

1 მე-დ-სა პარასკევა] პარასკევა BD, პარასკევა დ. 2 კ^ა—D. 3 მაცხოვარ
+ და BCD. განმადებ] განმწმობებ C. 4 მე—C. მომაქციე + შიშა შენსა C. გვეედ-
რები—C. 5 მე—BD. 6 ვითარცა + იგი BCD. მექვისა BCD. 7 ცრემლი C. ვი-
თარცა კაცთმოყუარე ხარ] და შემოწყალე. იგივე C. 9 მწიკულევანება CD. გან-
ბანე B, განმბანა C. 10 ცრემლითა + სინანულისაათა C. და—C. მომმადლე მე]
მომმადლე BD, მოგუამადლე ჩენ C. ღხინებაა] მშკლობა BCD. 12 მწუხრი—
ABD. 13 კ^ა—D. გ] ბ B. 14 ვცოდე + ფრად BCD. ურჩებითა BCD. ცრემ-
ლითა C. 17 წოდოვანი C, წოდოვანი D. გამწმიდე B. ურჩულობათა + ჩემთა
BD, ჩემთაგან C. 20 მეზუერ] CD. 21 სინანული და] სინანულით BCD. 23 მას +
ქრისტე ღმერთო BCD. 24 ორღისი B. ესე + მხოლოო BCD.

* მწუხრის „უფალო ღალატყავსა“ და ფსალმუნ-დასდებელი, რომლებიც A-ში
შეცდომით შეტანილია მე-6 კვირადღის განგებაში, გადმოიტანეთ აქ, მე-4 პარასკევის,
მათ კუთვნილ ადგილზე, როგორც ეს BCD-შია. ამ შეცდომაზე A-ს გადამწერი თვი-
თონვე მოუთითებს საგალობლების წინ მოთავსებულ შენიშვნაში: „ზემოთ სთქუნე
მე-უ-სა შაბათს“. მაგრამ აქაც დაშვებულია შეცდომა, უნდა იყოს: მე-დ-სა პარა-
სკევა. ** A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

C 106

| ფსალმუნი

ცნედ, რამეთუ სახელი შენი [უფალ აზს² 4) და შენ მხოლოდ] (ფს. 82,19) BCD.

დასადებელი

ღმერთო, ვინ გემს (ფს. 82,2) BD.

რამეთუ საყუარელ არიან საყოფელნი (ფს. 83,2) C.

5

A 104 v,

C 104 v

A 105

დასადებელი ორმოცობისანი

გაჩინებული დღეა მარტსა ცხრასა არს. შენ სადა გინებს, ყავ. | თუ კ[შ]ლა სხუას სადა მიხდეს, შაბათსა ყოველი წმიდათა ამხაზურო*.

უფალო ღალატყავსა კ^ა გ^{**}

10

საკსენებელსა წმიდათა ორმეოცთასა, უფალო, ანგელოზთა განწყობილება დღეს იხარებს და ჩუენ ქუეყანისანი შევსწირავთ შენდა ღალადებასა, რამეთუ მათ მიერ დასთრგუნე მტერი და გულნი მორწმუნეთანი განანათლენ. მათითა მეოხებითა, უფალო, მოჰმადლე ერსა შენსა დიდი წყალობა BD I,1.

15

B 66 v

სუროდა წმიდათა ორმეოცთა ანგელოზთა მოქალაქობისა, დაუტევეს ამოებდა ცხორებისა ამის და სოფლისა მპყრობელსა მას ბნელსა სძლეს და სათნო-გეყვნეს შენ, რომლისათვისცა მეოხებითა მათითა, მაცხოვარ, აცხოვნენ სულნი ჩუენნი BD I,3.

20

ცხორებად შემოსილისა ვენაჯისა შტ(ო).

ნათელ არს და უხა.

20

A 105 v, B 66,

D 150

B 66 v

| წმიდათა შენთა, უფალო, სარწმუნოები[თა დამტკიცებულთა, სა-
სოებითა დამყარებულთა, სიყუარულსა ჯუარისა შენისასა სურვილად შე-
ყოფილთა მტერისა ძალი დათრგუნეს | და მიემთხვნეს გვრგვინსა და ანგე-
ლოზთა თანა მეოხ არიან მარადის სულთა ჩუენთათვის] BD I,2.

25

სხუანი კ^ა გ^ი

ღუაწლით შემოსი.

ღუაწლი კეთილი მოიღუაწეთ.

D 150 v

ფსალმუნი დ გ^ი

შეწვენა არს ჩუენდა ვ ი დ ზ ე ქუეყანაჲ (ფს. 123,8) BD.

30

დასადებელი

სული ჩუენი, ვითარცა სიბი, განება (ფს. 123,7) BD.

7 დასადებელი ორმოცობისანი დასადებელი წმიდათა ორმეოცთანი B, წმიდათა ორმეოცთანი C. 8 გაჩინებული A. 14 მათითა მეოხებითა უფალო | ოხითა მათითა BD. 15 შენსა | მშკლობა B, მშკლობა და D. 17 ამოებება D. ცხორებისა B. 18 რომლისათვისცა — BD. 22 ორმეოცთა BD. უფალო — B. 24 მიემთხვიენ B.

* შენიშვნა მხოლოდ A-შია. ამ შენიშვნის შესაბამისად D-ში წერია: „უკეთეს ორმეოცთასა აქა ჰყოფდე, დასადებელი უფალო ღალატყავსა კ^ა გ^{**}“. ** C-ში აქ „უფალო ღალატყავსა“ სხვა ტექსტია, რომელიც ABD-ს ამავე დღესასწაულის „აქებლისას“ ემთხვევა (იხ. გვ. 142).

უგალობდითსა

უგალობდით უფალსა მაღალსა, რომელი იდიდების წმიდათა მიეპ-
BC I,1.

5 საწმუნოებითა დაპტიცებულთა წმიდათა ორმოცთა სძლეს საცთურ-
სა მტერისასა BC I,2.

მეოხებითა, ქრისტე, წმიდათა ორმოცთაათა სოფლისათჳს მშველობა
უაჳ, გვედრებით BC I,3.

მუფუფო დიდებისაო, გუაცხოვნენ ჩუენ მეოხებითა წმიდათა ორმოც-
თათა BC I,4.

10 **მოიხილესა**

მოიხილე, ცაო, და³⁾ ვიტყოდით და უფროასად უგალობდეთ ქრისტე
მუფუფსა BC I,1.

[დაგვცვენ შენნი მოსაენი მეოხებითა წმიდათა ორმოცთაათა BC I,2. B 67

15 მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან განადიდა საქსენებელი წმი-
დათა მოწამეთა BC I,3.

დიდებულნო მოწამენო უფლისანო, სოფლისათჳს მეოხ იყვენით და
B I,4.

20 იხილეთ, იხილეთ უფალი, დებრთი ჩუენი, რომელი ყოველთა წმიდა-
თა მოწამეთა მაღლსა მაინიჭებს და მათ მიერ უძლურებათა სენნი განიკურ-
ნებთან B I,5; C I,4.

დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, მუფუფო დიდებისაო, რომელმან
სრულჳჳყავ წმიდათა შენთა მოწამეთა ღუაწლი კეთილი და მათითა მეოხე-
ბითა აცხოვნებ მგალობელთა შენთა B I,6 C I,5. C 106 v

განძლიერდასა

25 განძლიერდა გული უფლისა მიმართ და ამაღლდა ჩქად ჩუეა დებრთისა
მიმართ ჩემისა, რომელმან განადიდა დღეს საქსენებელი წმიდათა ორმოც-
თათ BC I,1.

ღარი საწმუნოებისაჲ აიღეთ, წმიდანო ორმოცნო, და პრძოლად
დაქსენით უმწულოდსა მტერისაჲ BC I,2.

30 სიმტიციჲ და ღზინებაჲ მოგუმაღლე ჩუენ, ქრისტე, მეო დებრთისაო, და
გუაცხოვნენ ჩუენ მეოხებითა წმიდათა მოწამეთათა. C I,3.

მეოხებითა, უფალო, წმიდათა მოწამეთა შენთათა მთეკებაჲ ცოდვა-
თაჲ მოგუმაღლე შენთა მგალობელთა, გვედრებით B I,3; C I,4.

უფალო მესმასა

35 მესმა სმენად შენი, უფალო³⁾, რამეთუ გამოსჩნდი ქუეყანასა და ვადი-
დებთ მაღლსა შენსა BC I,1.

2 მიერ [შორის C. 4 ორმოცთა] მოწამეთა C. საცთურსა] ძალსა C. 6 ქრისტე
წმიდათა ორმოცთათა] წმიდათა მოწამეთა შენთათა, ქრისტე C. 13 მეოხებითა +
დებრთა C. ორმოცთათა] მოწამეთა შენთათა C. 14 განადიდა] განადიდე დღეს C.
16 მს'ყენ B. 18 რომელი] რომელმან C. ყოველთა — C. 19 მაღლსა + თქსსა C.
22 შენთა — C. 23 — შენთა მგალობელთა C. 25 განძლიერდა B. 26 მიმართ] მიერ C.
დღესა C. ორმოცთა] მოწამეთა C. 28 ორმოცნო] მოწამენო C. ბრძოლაჲ +
მით C. 29 დაქსენით C. ურჩუოდსა C. 33 გვედრებით — C. 35 უფალო + და
შემეშინა C.

C 107 B 67v | ნეფსით სიკუდილისა ვნებისა მოღუაწებითა | დათრგუნეს საცთურა ქრისტეს მოწამეთა BC I,2.

მოსაგებელსა რამ სეღვიღეს ღუაწლისასა წმიდანი, სძლეს საცთურსა მტერისასა BC I,3.

ღამითგანსა

5

ღამითგან აღვიმსთობთ, უფრომსად გიგალობთ, ქრისტე ღმერთო, და გვედრებით შენ, კაცთმოყუარე, გუაცხოვენენ მეთხებითა წმიდათა ორმოცთა შენთადათა BC I,1.

შენი მშუღობად მომეც ჩუენ, ქრისტე, მეო ღმრთისაო, და ღირს მყვენ ჩუენ მგალობელად შენდამი წმიდითა გულითა საკსენებელსა ყოლად ქე- 10
ზულთა წმიდათა ორმოცთა შენთასა, და მეთხებითა მათითა აცხოვენენ სულნი ჩუენნი B I,2.

საცთურსა ურჩულოთა მძლავრთასა წინა-აღუდგეს წმიდანი მოწამენი და ნათლისა სამოსელი ქრისტეს მიერ შეიმოსეს და აწ ცათა შინა იხარებენ C I,2. 15

მეთხებითა, უფალო, წმიდათა ორმოცთადათა შეცოდებათგან ჩუენთა გკსენენ, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ, და სასუფეველსა ღირს მყვენ ჩუენ BC I,3. 15

გალობათა თვეღორობასა კპოენე.

ღაღატყავსა კა გ

20

ვღაღატყავ სუ[ლოქუმიო³⁾ დაუღუბებულად] BC I,1.

C 107 v

| არა შეძრწუნდეს შინებისაგან მძლავრთადასა მოწამენი შენ-
ნი, ქრისტე, არამედ იგუემნეს ფრიად და დაუთმეს მტკიცედ მოლო-
დებით შენსა მოსლვასა BC I,2.

ფარი სარწმუნოებისად აიღეს წმიდათა მოწამეთა და ბრძო- 25
ლაჲ დაქსნეს ურჩულომსა მტერისად*.

ნეფსით სიკუდილისა მიმღებელთა დათრგუნეს საცთური ქრის-
ტეს მოწამეთა**.

კურთხეულარსა

სამთა ყრ[მამა³⁾ საკუმილსა შინა სამებისა ძალითა] BC I,1. 30

საჭურველითა ჯუარისა შენისადათა ყოლად ქებულთა წმიდათა ორმოცთა ამპარტავანებაჲ მტერისად დათრგუნეს და გალობით იტყოდეს²⁾: კურთხეულ [ხარ შენ, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC I,2.

1 სიკდილისა B. მოღუაწებითა | მიღებითა C. 3 ღუაწლისასა | ღუაწლსა შინა C. წმიდანი + მოწამენი C. საცთურსა | ძალსა C. 6 გიგალობთ + შენ C. 7 გუაცხო-
ვენენ + ჩუენ C. ორმოცთა | მოწამეთა C. 16 ორმოცთადათა | მოწამეთა შენთადათა C.
შეცოდებათა ჩუენთაგან C. 17 გკსენენ + ჩუენ C. სასუფეველსა + შენსა, მაცხო-
ვარ C. 19 გალობათა თვეღორობასა კპოენე | გალობათა მოწამეთანი ანსახურენ D |
—BC. 21 ღაღატყავ C. 22 არაჲ ABC. შეძრწუნდეს | შემინდეს C. მოწამენი | წმი-
დანი C. 23 და —B. მოლოდებითა BC. 26 ურჩოულომსა A. 27 დათრგოუნეს A.
30 ყრმათა —B. 31 შენისადათა + ქე C.

* A-ს ეს სტროფი BC-ში ამავე გალობანის „განძლიერდასას“ სტროფია. იხ. გვ. 138. ** A-ს ეს სტროფი BC-ში ამავე გალობანის „უფალო მესმასას“ სტროფია. იხ. ამავე გვერდზე.

! იხარებდეს სატანჯველსა შინა ყოლად ქებულნი წმიდანი მოწამენი, აგიარებდეს შენ წინაშე მეფისა და გა[ლობით იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC I,3.

A 106, B 68

გვედრებით შენ, ქრისტე, ძეო ღმრთისაო, ღირს მყვენ ჩუენ 5 გალობად შენდამი წმიდითა გულითა საქსენებელსა ყოლად ქებულთა მოწამეთა შენთასა და მეოხებითა მათითა აცხოვნენ სულნი ჩუენნი, რაათა ყოველნი [ვღაღებდეთ და ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ შენ, ღმერთო მამათა ჩუენთაო]*.

მეოხებითა, უფალო, წმიდათა მოწამეთა შენთათა შეცოდებულთათვის მონათა შენთაჲსა შენდობა ყავ, რაათა ყოველნი ვღაღაღებდეთ და ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ²⁾ 3) შენ, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC I,4.

სამებასა.

| აკურთხევდითსა

A 106 v

15 სულები და სულნი მართალთანი უფალსა უგ[ალობდეთ] B I,1.

მოციქულნი, წინაწარმეტყუელნი და მოწამენი უფალსა უგ[ალობდეთ] B I,2.

მადლი მოციქულთაჲ, წმიდანი ორმოცნი, კრებული ანგელოზთაჲ აკ[ურთხევდით უფალსა] B I,4.

20 მოსაგებელსა რაჲ ხედიდეს ღუაწლისასა, სძლეს ძალსა მტერისასა და იტყოდეს უფალსა უგ[ალობდეთ].

ღაზსნი და მდაბლნი გულითა უფალსა უგალობდეთ დაუ B I,3.

სსუანი

! მოღუაწებისა განსაკითხავი წინა ძეს დღეს და წმიდანი ორმე-¹⁾ C 108, D 150v

25 ოცნი მოსწარფებით ღმრთის-მეტყუელებისასა შესწირვენ გალობასა. ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა უგალობდით და ამაღლებდით მას უკუნისამდე] B II,1; CD I,1.

ღამე ბნელსა შინა დარჩილნი ყინელითა და ნიავისაგან დაიბარვოდეს კორცნი ! მათნი და ტკივილითა განკაფულნი მოთმინებით იტყოდეს: ყ[ოველნი²⁾ საქმენი უფლისანი უფალსა უგალობდით³⁾ 4) და ამაღლებდით მას უკუნისამდე] B II,2; CD I,2.

A 107

! ახალშუენიერი წმიდათა ორმოცთა მსხუერპლი, რამეთუ მყინგარისაგან ყოველნი შეიწირნეს და ძლევისა გალობასა ღაღადებდეს და იტყოდეს: ყოველნი საქმენი²⁾4) უფლისანი უფალსა უგალობდით³⁾ და ამაღლებდით მას უკუნისამდე] B II,1; CD I,3.

D 151

1 მოწამენი ორმოცნი BC. 2 აგარეს B. წინაშე მეფისა ქრისტე წინაშე მფთსა B, ქრისტესა მეფესა C. 9 მოწამეთა შენთაჲთა ორმოცთაჲთა C. შეცოდებულთათვის მონათა შენთაჲსა შეცოდებათა მონათა შენთათვის B, შეცოდებულთა მონათა შენთათვის C. 10 შენდობა მშობობა C. 16 მოციქულნი + და B. 18 მოციქულთა + და B. 25 ღმრთის-მეტყუელებისასა ღმრთის-მეცნიერებისასა BD, ღმრთი-მეცნიერებისასა C. შესწირვენ + შენდა C. 26 ყოველნი საქმენი უფლისანი... უკუნისამდე ყოველნი საქმენი უგალობდით (+ და უფროსად D) BD. 28 დაიბაროდეს BD. 30 უფლისანი უფალსა — D. 31 და + უფროსად D. 32 ახალშუენი B. მსხუერპლი — B. 33 ღაღადებდეს და სიხარულით C. 34 და იტყოდეს — D. უფლისანი — A.

* რეფრენი აღდგენილთა C ხელნაწერის მომდევნო სტროფის მიხედვით.

ადიდებლისა

B 68v C 108v ვადიდებთ ყოველნი წმიდათა ორმოცთა კსენებასა, რომელ-
თა | ცეცხლი და | წყალი განვლეს და ქრისტესა ევედრებიან ცხორე-
ბისათუის სულთა ჩუენთაჲსა BCD I,1.

რომელთა ბრძოლასა სიმკნით და ტბასა შინა ძრიელებით
წყალთა მიერ მტერი წარმოტყუენეს და ქრისტესა ევედრ[ებიან
ცხორებისათუის²⁾ სულთა ჩუენთაჲსა]* BCD I,2.

A 107 v | რომელთა სძლეს მძლავრთა, ურმითა ნოჰქონდეს დიდებით-შე-
მოსილნი, ვითარცა ეტლითა. მათითა მეოხებითა, ქრისტე ღმერთო,
აცხოვნენ სულნი ჩუენნი BCD I,3.

სხუანი

უძლეველთა (წმიდათა) ორმოცთა საკსენებელსა მოვედით,
მორწმუნენო, ყოველნი ვადიდებდეთ, რამეთუ სახილველ იქმნეს ანგე-
ლოზთა და კაცთაგან და ძლევისა გუირგუინი ქრისტესგან მოიღეს
და აწ მეოხ არიან სულთა ჩუენთათუის.

A 108 დასსა წმიდათა ანგელოზთასა დაუკვირდა წმიდათა მოწამეთა
ღუაწლი, რამეთუ კორციელ იყვნეს და ტანჯუვა შეურაცხ-ყვეს | და
მიემსგავსნეს ვნებასა მაცხოვრისასა და მეოხ არიან სულთა ჩუენ-
თათუის.

მეფეთა და მძლავრთა შიში განაგდეს ქრისტეს მკედართა და
სიმკნითა ძრიელად ქრისტე აიარეს, ყოველთა ღმერთი და მეუფეჲ,
და მეოხ არი[ან სულთა ჩუენთათუის]*.

მეოხებითა, უფალო, წმიდათა მოწამეთა შენთაჲთა შეცოდება-
თა ჩუენთაგან გუიქსნენ ჩუენ, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ, და სა-
სუფეველსა შენსა ღირს მყვენ ჩუენ.

აქებლისა

შენ, მადიდებელსა, მაცხოვარ, წმიდათა მოწამეთა შენთასა და
ნათესაეისა კაცთაჲსა მფარველსა, ქრისტე, გაქებთ შენ, რაჲთა აც-
ხოვნენ სულნი ჩუენნი.

A 108 v | შ(ეურა)ცხ-ყვეს სოფელი ესე წმიდათა ორმოცთა და სუროდა
უხრწნელისათუის ქრისტესსა სასუფეველისა. გევედრებით, მეოხები-
თა მათითა ცხორებისა ჩუენისათუის მშუიღობა ყავ, ვითარცა
ღმერთ ხარ და კაცთმოყუარე.

იშუებდეს სატანჯველსა შინა წმიდანი მოწამენი და უხაროდა
სასოებითა სასუფეველისა შენისაჲთა, უფროსად ქველისმოქმედ
ქრისტე, ღმერთო ჩუენო.

A 109 გუარითა მოქ(ადუ)ლთა წმიდათა მოწამეთა მტერისა ძალი
დათრგუნეს და სასუფეველსა შენსა ღირს იქმნეს. მტერსა სძლეს
ყოლად ქე[ბულთა წმიდათა მოწამეთა შენდამი, ქრისტე, მართლ-
ალსარებითა და სასუფეველსა შენსა სიხარულსა ღირს იქმნნეს.

2 კსენებასა| საკსენებელსა C. 3 და 1^o—B. ცხორებისათეს C. 5 პრძულასა D. სიკვნითა BD. და + და A. ძლიერებით BC, ძლიერებითა D. 8 მოჰქონდეს| მოაქუ-
ნდეს B, მოაქუნდეს C, მოქუნდეს D. შემოსილნი| შემუსრვილნი C. 9 მათითა
მეოხებითა| ოხითა მათითა BCD. ქრისტე ღმერთო| უფალო C. 20 შიშით A.

* A-ში რეფერენის მაკერ: „იგივე“.

ქრისტემისი მცნებაჲ უბიწოდ დაიმარხეთ, წმიდანო მოწამენო, მადლი მოიღეთ, მადლსა მიანიჭებთ, განაკურნებთ უძრულებასა სულთა და კორცთა ჩუენთასა. რომელთა გაქუს კადნიერებაჲ ქრისტემს მიმართ, მას ევედრენით შეწყნარებად სულთა ჩუენთა.

5 მეოხებითა წმიდათა შენთათა გვეედ.

სხუანი კა ბ გი*

- 1 | მენედ მოითმენდეს სატანჯველთა მათ, ისარებდეს, სასოებით C 104 v,
ურთიერთას იტყოდეს წმიდანი ორმოცნი: ნუ ხოლო სამოსელი D 151 v
ჩუენი განვიძარცოთ, არამედ დაძულებული კაცი ჩუენგან განვიშო-
10 როთ. დაღაცათუ ფიცხელ არს ზამთარი, არამედ ტყბილ არს სასუ-
ფვეელი. წყლულუბა არს ყინელი, არამედ ჰამო არს განსასუენებე-
ლი და აწ ნუმცა დავბრკოლდებით ჩუენ, მენენო | მკედარო, მცი- A 109 v
რედ მოთმინე ვიქმნეთ, რათა გუირგუინი დიდებისაჲ შევიმოსოთ
ქრისტემს ღმრთისაგან და მაცხოვრისა სულთა ჩუენთასა BCD I,1.
- 15 | დაჰყრიდეს სამოსელსა მათსა ყოველნი, შევიდოდეს ტბასა მას B 69, G 10 5
და მყინ|ვარსა, ურთიერთსა იტყოდეს წმიდანი ორმოცნი: და რო- D_152
მელი-იგი სამოთხეს შინა წარვწყმიდეთ სამოსელი უხრწნელებისაჲ,
განხრწნადი ესე დღეს არა შევიწყნაროთ, და რომელი-იგი გუელისა
მიერ შევიმოსეთ, განვიძარცოთ აწ ყოველთა ადგომასა და შეურაცხ-
20 ვყოთ მყინვარი ესე დადნობადი და კორცნი მოვიძულნეთ, რათა
გუირგუინი დიდებისაჲ შევიმოსოთ ქრისტემს²⁾ ღმრთისაგან და
მაცხოვრისა სულთა ჩუენთასა]** BCD I,2.
- ხედვიდეს, ვითარცა საშუებელსა, სატანჯველსა მას. შევიდო-
დეს ტბასა მას და მყინვარსა. გულსმოდგინედ იტყოდეს წმიდანი
25 ორმოცნი: | ნუმცა შევემინდებით ჩუენ მყინვარსა | ზამთრისასა, რა- A 110 D 152v
თა განვერნეთ ცეცხლსა გეჰენიასა საშინელსა; დაღაცათუ მოგუ-
ვარდეს ფერკი ჩუენი, არამედ ვიდოდით-ვე სასუფვეელსა, დაღაცა-
თუ კელნი ჩუენნი, — არამედ აგმალდეთ წინაშე უფლისა და აწ
30 არა ვრიდოთ მოკუდავთა კორცთა ჩუენთა, არამედ დავითმინოთ,
რათა [გუირგუინი დიდებისაჲ შევიმოსოთ ქრისტემს ღმრთისაგან
და მაცხოვრისა სულთა ჩუენთასა]** BCD I,3.

8 ურთიერთას] გულსმოდგინეთ BD. 10 დაღაცათო A. არს1⁰] არ B. 12 აწ — BD. დაბრკოლებით B, დაბრკოლებით D] შევემინდებით C. ჩუენ] აწ BD]—C. 13 ვიქმნეთ A, ვქმნთ B, ვქმნეთ D. გვრგვინი CD. 14 ქრისტეს BCD. 15 მათსა—BD. 16 ურთიერთას A] გულსმოდგინეთ C. და—BCD. 17-იგი —BD. წრწყ-ზღეთ BD. უკრწნელებისა CD. 18 განკრწნადი CD. არა ABCD. 19 მიერ] მი D. შეგუელოსა C. 20 მყინვარი ესე დადნობადი — C. დადნობადი BD. 21 გვრგვინი CD. 23 ჰხედვიდეს BC. სატანჯველსა — A. შევიდოდეს] მიზიდოდეს C. 24 ტბასა] წყალსა BD. იტყოდეს + იტყოდეს A. 25 ჩუენ — BD. მყინვარსა] ყინელსა BCD. 26 ცეცხლსა გეჰენისა B, ცეცხლსა გეჰენიასა D, ცეცხლისა მისგან გეჰენიასა C. 29 არა ABC. ვპრდოთ BCD. მოკდავთა A] მოკუდავთა ამოთ C.

* „სხუანის“ დასლებლები C-ში ამავე დღესასწაულის „უფალო დაღდაყასაა“. იხ. შწმ. გვ. 137. ** A-ში რეფერენის მაგიერ: „იგივე“.

- B 69 v | მოითმენდეს ფიცხელთა საღმობათა მათ, ისწრაფდეს, ვითარ-
ჰა უტკიველნი, ურთიერთას იტყოდეს წმიდანი ორმოცონი: ვითარ-
ცა-ესე საწუთროსა ამას კორციელთა უფალთა სათნო-ვეყვნით,
D 153 ეგრეთვე წინა-აუღვეთ ბოროტსა | მტერსა ჩუენსა, რათათა მოვი-
ლოთ პატივი სულთა ჩუენთა და ნუმცა დავაკლდებით სასუფეველ- 5
სა ღმრთისასა, არამედ მისა გუსუროდენ, სადა-იგი გუირგუინი დი-
დებისაა შევიმოსოთ [ქრისტემს²] ღმრთისაგან და მაცხოვრისა სულ-
თა ჩუენთადას] * BDC I,4.
- C 109 ქებით აქებდეს წმიდანი ორმოცონი ქრისტესა და იტყოდეს: შენ ხარ
ღმერთი ჩუენი, რომელმან ჰყვი საკურველი ღრმათა შინა და უფსკრულთა. და 10
ჩუენცა მათ თანა ვღაღადებთ და ვიტყვთ: ქებაჲ შენდა, ქრისტე, ქებაჲ შენ-
და, შეგვწყალებნ მამებელნი შენნი C I,1.
- ქებით აქებდეს წმიდანი ორმოცონი ქრისტესა და იტყოდეს: შენ ხარ
ღმერთი ჩუენი და შენითა შეწვენითა სული ჩუენი ვითაჰცა სირა განება
მანესა მას მონადიბეთასა. საფრკჷ შემუსრა და ჩუენ განვერენით და ჩუენცა 15
მათ თანა ვღაღადებთ და ვიტყვთ: ქებაჲ შენდა, ქრისტე, ქებაჲ შენდა, და
შეგვწყალებნ მამებელნი შენნი C I,2.
- C 109 v | ქებით აქებდეს წმიდანი ორმოცონი ქრისტესა და იტყოდეს: შენ ხარ
ღმერთი ჩუენი, რომელმან არცხუნე მპლავრთა, ახარე მორწმუნეთა და არა 20
მიმცენ ჩუენ ნაღირად კბილთა მათთა. და ჩუენცა მათ თანა ვიტყვთ: ქებაჲ
შენდა, ქრისტე, ქებაჲ შენდა, და შეგვწყალებნ მამებელნი შენნი C I,3.

ს ა მ ხ რ ა დ

- A 110 v | ოხითაჲ კჷ დ გ^{ნი}
ერთსა მას წმიდათაგანსა მათა მიქცევად ჰგონებდეს, ვიდრე 25
სულიერდა იყო, დაუტევეს ურჩულოთა მათ, ხოლო დედამან მან თუ-
ისმან შური აბრაამისი აიღო, აიკიდა ძმ თუისი და ევედრებოდა:
იქმენ შენ მეორეჲ ისაკ, მიითუალე მოკლვამ მოყუასთა შენთა თა-
ნა. მათ ყოველთა ოხითა, მაცხოვარ, შეგუიწყალებნ ჩუენ BCD.
- D 153 v | ფსალმუნი კჷ ბ
კურთხეულ არს უფალი, რომელმან არა [მიმცნა ნაღა ვ ი დ რ ე 30
ჩუენ განვერენით] (ფს. 123,6—7) C.

1 მათ— C. 2 უტკიველნი BCD. ურთიერთას] გულსმოდგინეთ C. 4 ეგრეთვე] ერთობითვე BCD. -აუღვეთ BC. მოვილოთ] მოვიგოთ C. 5 დავაკლდებით + ჩუენ C. 6 მისსა B. გსუროდენ A. გვრკენი C. 15 შემუსრა C. 19 არაჲ C. 22 სამხრად — A. 23 კჷ—BCD. 24 მათა] მათდა B. 25 იყო + და D. დაუტევეს + იგი C. მან თუისმან] მისმან BCD. 26 აბრაამისი C. ძეჲ B. თუისი CD. 27 შენ] შენ შეილო C] —BD. მეორეჲ CD. შენთა — BCD. 28 მაცხოვარ შეგუიწყალებნ ჩუენ] ქრისტე შე- გვწყალებნ ჩუენ BD, ქრისტე ღმერთო აცხოვენენ სულნი ჩუენნი C. 29 კჷ—C. 30 არაჲ AC.

* A-ში რეფერენის მაგორ: „იგივე“.

დასადებელი

შეწევნა არ[ხ ჩუენდა სახელითა უფლისაჲთა] (ფს. 123,8) C.

სსუამ ფსალმუნი

გავლეთ ჩუენ [ცაცხლი და წყ ვი დ რ ე შენდა] (ფს. 65,12) BD.

5 დასადებელი

ლაღადებდით ღმრთისა ყოველი ქუ[ეყანად ვი დ რ ე მისსა] (ფს. 65,1—2) BD.

ალელუაჲ

10 ესე ყოველი მოიწია [ჩუენჲ] ვი დ რ ე გულითა ჩუენითა] (ფს. 43, 18—19) BCD.

კელთაბანისაჲ, სიწმიდისაჲ ყოველი თვედრობასა კპოჲ.

მე-ღ შაბათსა**

A 119, B 70

აქებდითსა*** კა გ

C 108v, D154

15 გაქებენ შენ, ქრისტე, ანგელოზნი ცათაგან მაღალთა შინა და ჩუენ ქუეყანისანი შეცთომილნი შეგივრდებით. მოგუიტივეენ შეცოდებანი ჩუენნი BCD I,1.

იხარებენ ანგელოზნი ცათა შინა და იტყუიან: დიდებამ მაღალთა შინა ღმერთსა, რამეთუ ძიებად მოვიდა ცხოვართა, რომელნი წარწყმედულ იყვნეს BCD I,2.

20 |ლაღადებს უფალი და ეტყუის შეცთომილთა: მოვედით, შეინა- C 109
ნეთ, რამეთუ უღელი ჩემი ტკბილ არს და წყალობამ ჩემი მკურნალ BCD I,3.

2 შეწევნა არს[შეწევნად C. 3 სსუამ — BD. ფსალმუნი + ა გი BD. 4 განვლეთ D. 8 ალელუაჲ + კა გი BCD. 9 ჩუენ — BD. 13 აქებდითსა + მარხვანთანი C. კა გ—C. 14 შენ ქრისტე — BCD. ანგელოზნი + გალობით BCD. 15 ქუეყანისანი შეცთომილნი და ცემულნი C. შეგივრდებით] გვედრებით BCD. მგტვეენ A, მოგკტვეენ BCD. 17 იტყუან CD. 18 მოვიდა + უფალი C. ცხოვართა B, ცხოვართა მათ C. რომელ BCD. 20 ეტყეს CD. მოვედით] მოედით და B, მოვედით და CD.

* ეს შენიშვნა მხოლოდ A-შია. BCD-ს „კელთაბანისაჲ“ და „სიწმიდისაჲ“ ემთხვევა A-ს თვედრობის შესაბამის საგალობლებს (იხ. გვ. 115). ** A-ში ორმოცი შოწამის ხსენების ბოლოს, 110 v-ს გვერდით აშინაზე მიწერილია: „ამის შაბათისა დასადებელნი ქუენით კპოენე მერვესა ფურცელსა, კა მესამეა“. ამ შენიშვნისა და BCD-ს მონაცემების საფუძველზე დასადებულები A 119r-დან გადმოვიტანეთ აქ. A-ს კალენდარულ მითითებაში შეცდომით წერია: „მე-ე შაბათსა“. სინამდვილეში ეს მასალა მეოთხე (ღ) შაბათის „აქებდითსაჲ“, როგორც ეს წარმოდგენილია BCD-ში. *** „აქებდითსასთან“ დაკავშირებით D შენიშნავს: „უკეთუ მარტსა ცხრასა ჰყო ესე ყოველი, მაშა აქებდითსა ესენი კა გ“ (154 r). B ხელნაწერში „აქებდითსას“ გასწერაჲ კიდევ ითანე-ზოსიმეს ხელით მიწერილია: „მე-ე შაბათსა აქებდითსა“ (75 r).

ს ა მ ხ რ ა დ

D 154 v

| ფსალმუნი კ^ა გ
საკსენ[ნ]ებლად [საუკუნოდ არს მარჯალი] (ფს. 111,6) D.

დასადებელი

ნეტარ არს კაცი¹⁾, რომელსა ეწი (ფს. 111,1) D.

5

ალელუა

ცხორება მართალ (ფს. 36,39).

A 110v C 110

მე-მ-სა კურიანსა

ს ა მ ხ რ ა დ

ფსალმუნი კ^ა ა გ^ი

სლვანი ჩემნი [წაპიპიპიენ³⁾ კ ა დ ზ ე უ მ რ ლ ე ბ ა მ] (ფს. 118, 133) BCD.

10

დასადებელი

გამოაჩინე პი[რი შენი³⁾ მო ვ ი ღ ბ ე შ ე ნ ნ ი] (ფს. 118,135) B.C.D.

ალელუა კ^ა გ გ^ი

უფალო, ნუ გულისწყრომი[თა კ ა დ ზ ე კ უ ა ლ ნ ი] (ფს. 6,2—3) C

15

ალელუა ა გ^ი

წყალობანი შენი მრავალ აზიან (ფს. 118,156) BD.

A 111, B 71v,

C 112, D 157

| კელთაბანისა* კ^ა დ გ^ი

განზრახვათა ჩემთაგან დაცემული ავაზაკთა მიერ წარვიტყუე- 20
ნე საწყალობელი გონებითა, ფიცხლად რაჲ ვიწყალ, ყოველი გუამი

D 157 v ჩემი შემტყუენებულ იქმნა და ამის გამო ვძე მე | შიშუელი და ვითხოვ
[ცხ]ორებისასა მას გზასა. მდღელმან რაჲ მიხილა წყლულებისაგან
საარებული უსაზომოჲსა მისგან სენისა, უგულვებელს-მყო და არა

A 111 v მომხედნა, ხოლო ლევიტელმან მან ვერ დაითმინა | სულის განმ- 25
ხრწნელი იგი სენი, ამანცა მიხილა და თანა-წარმქდა. ხოლო შენ,
რომელმან სათნო-იყავ. არა²⁾ სამარიჲთ, არამედ ქალწულისა მარია-
მისგან განპკორციელდი, ქრისტე ღმერთო, კაცთმოყუარებაჲ შე-
ნი მომმადლე დასხმითა ჩემ ზედა დიდისა შენისა წყალობისაჲთა
BCD.

30

1 სამხრად—D. 2 კ^ა—D. 8 მე-ე-სა ქურაესა| ე კ^ა-სა B, დღესა კურაესა
ე C, კ^ა-სა D. 9 სამხრად — ABD. 10 კ^ა—D. ა გ^ი| ბ BCD. 11 წარმომართენ
წარმომართე მე B, წარმომარ C. 15 გ გ^ი| ბ C. 20 ავაზაკთა მიერ — BD. 21 ფიცხ-
ლად A. ყოველი გუამი ჩემი| სული ჩემი BD. 22 იქნა B. და 1°—BD. 24 აღსარებული
A. არაჲ ABCD. 25 მომხედა BCD. მან — BD. სულია C. განმტყუენელი BC, გმ³⁾
კსნლი D. 26 შენ + მაცხოვარ C. 27 არაჲ ABCD. 27 მწრსგნ A, მწრამსგნ B. 28
განპკორციელდი| განპკორციელებაჲ შენი BCD. 29 მოგუმაღლე BD.

* კელთაბანისაჲს "ეს ტექსტი BCD-ში გეხუთე სამშაბათის „ოხითაჲ“. აქ კი
BCD-შისხვა ტექსტია („ეთარცა რომელი იგი შევარდა...“), რომელიც A-ს გეხუთე
სამშაბათის „ოხითაჲს“ ემთხვევა (იხ. გვ. 146).

10. იადგარი

მ წ უ ხ რ ი

B 70 v

უფალო ღალატყავსა კა გ გ ი

| სიმრავლეთაგან ცოდვათა ჩემთაჲსა დაცემულ ვარ და გვედ- C 110v, D15
რები: შემინწყალე მე, ქველისმოქმედო ღმერთო, და მაცხოვნე მე
5 BCD I, 2.

სირღმესა ცოდვათა ჩემთასა შთავრდომილ ვარ და გვედრები:
აღმომიყვანე მე ვითარცა პეტრე ლელვათაგან და მაცხოვნე მე,
ღმერთო ჩემო BCD I, 3.

| დაცემული ცოდვათა ჩემთაგან შეგივრდები შენ ვედრებით: A 112
10 აღმმართე მე ვითარცა განრღუეული იგი წყალობითა შენითა და
მაცხოვნე მე BCD I, 4.

ღაღად-ვყავ შენღამი: კმისა ჩემისაჲ ისმინე, უფალო, და მაცხოვნე C 110
ჩე BCD I, 1*.

ფხალმუნი კა გ გ ი

C 110 v

15 მოიხილე, შეგესემინ ჩემი, უფალო ღმერთო ჩემო, განანათ³⁾ ვ ი ღ-
რ ე სიკუდიდ (ფს. 12,4) BCD.

| დასადებელი

D 155 v

უგალობდე უფალსა, კეთილისმყოფელსა ჩემსა, ვაქებდე სახელსა უფ-
ლისა³⁾ ვ ი ღ რ ე მაღლისასა (ფს. 12,6) BCD.

20

მეხუთესა ორშაბათსა

აქებდითსა კა ბ გ ი

ანგელოზთა ერნი შენ.

ანგელოზთა ერნი, ძალნი და [სი]წმიდენი დიდებასა შესწირ-
ვენ შენდა მიმართ, უფალო BCD I, 1.

25 | რომელი ზეცით გარდამოჰკედ და ქალწულისაგან ქორცნი შეი- B 71, C 111
მოსენ, ძეო ღმრთისაო, შეგუიწყალენ ჩუენ BD I, 3; C I, 2.

რომელსა გიგალობენ ანგელოზნი ცათა შინა, ჩუენცა ერთობითა
გვედრებით შენ, უფალო, შეგკწყალენ ჩუენ BD I, 2; C I, 3.

მიწყალენ ჩუენ, უფალო, შემინწ.

1 მწუხრი—AB. 2 კა—D. 4 მე 2^o—C. 6 სიღრმესა BCD. ცოდვათა ურჩუოელ-
ბათა CD. გვედრები ელაღად BCD. 7 მე 1^o—D. ლელვათაგან და მაცხოვნე მე
ღმერთო ჩემო ლელვათაგან ღმერთო და მაცხოვნე მე BD, დათქმისაგან ღმერთო ჩემო
და მაცხოვნე მე C. 9 დაცემული | დათქმული C. შენ — BD. 10 აღმართე A | განმ-
კურნე C. მე — C. იგი — D. წყალობითა შენითა | სიტყუთა ღმერთო BCD. 12 ვლა-
ღად-ვყავ BD. ისმი B. 13 მე—D. 14 კა—BD. 15 ჩემო განანათ— B. 16 სიკდიდ
B. 18 კეთილისმყოფელსა ჩემსა ვაქებდე სახელსა უფლისასა— BD. ჩემისა C. 20
მეხუთესა ორშაბათსა | ე ბ-შაბათსა BD, ორშაბათსა ე C. 21 აქებდითსა — A. კა
—BD. 25 და —BD. 26 ღმრთისა A. შეგკწყალენ C. ჩუენ — BD. 27 შინა + და C.
28 შენ უფალო | ძეო ღმრთისაო C. ჩუენ— C.

* BCD-ში აქ არის კიდევ ერთი სტროფი („მოგუეც სასწაულად...“), რომელიც A-ს მეხუთე ხუთშაბათის „უფალო ღალატყავსა“ ბოლო სტროფს ემთხვევა (იხ. გვ. 150).

მ წ უ ხ რ ი

უფალო ღალატყავსა კ'ა ბ

A 112 v [შვეიმოსოთ სინანულისა] სამოსელი | და დავიმდაბლნეთ მარხვითა სულნი ჩუენნი და ყოვლითა გულითა ვევედრებოდით ქრისტესა ღმერთსა, რაათა მოგუიტივენეს შეცოდებანი BCD I,1.

5

D 156 განმზადებულთა გულითა და | მარხვითა წადიერებისათა ღირს მყვენ ჩუენ, უფალო, სინანულით ცხორებისა მიმთხუევად, რაათა უბიწოდ დავიცვენთ სულნი ჩუენნი და დაურჩელად თაყუანისცხვით კაცთმოყუარესა ღმერთსა BCD I,2.

ოხითაჲ კ'ა დ გ'ი

10

C 111 v ველთაო, ცოდვათა ჩემთაგან დაცემული, | მათ მიერ უწყალოდ განლეული, არამედ ნუ განმიტივენ მე | თუინიერ კურნებისა, რამეთუ არა სამართელ ხარ, არამედ უხრწნელისა მარიამისგან გამოხუედ, იესუ, მაცხოვარო ჩუენო, შეგუიწყალენ ჩუენ BCD.

15

D 156 v | **ფსალმუნი**
შეგესემინ, ღმერთო, ლ[ოცვისა ჩემისაჲ, ვილოცვიდე²⁾ 4) ზაჲ მე შენდაჲ] (ფს. 63,2) BCD.

დასადებელი

შიშისაგან მტე[რისა აქსენ სული ჩემი¹⁾ ვი დ რ ე ურჩულოებისა- 20
თა] (ფს. 63,2—3) BCD.

მე-მ-სა სამშაბათსა

B 72, C 112v, **აქებდითსა* კ'ა ბ**
D 158 ცისკრისა ქებასა შევსწირავთ შენდამი, უფალო, ისმინე ვედრებისა ჩემისაჲ და შემიწყალე მე, ღმერთო BCD I,1.
ცოდვათა და ურჩულოებათა ჩემთა განგარისხეს შენ, არამედ

25

1 მწუხრი—ABD. 2 კ'ა—BD. 3 და—B. დავიზაბლნეთ A. 4 სელნი) თანი C. 5 ღმერთსა + ჩუენსა C. მოგუტევენეს B, მოგუტევენეს CD. 6 გამზადებულთ B. მარხვითა წადიერებისათაჲ მარხვისა წადიერებითა BCD. 7 სინანულითა BCD. ცხორებასა C. 8 უბიწოდ დავიციენთ) უბიწოებით დავიციენთ D, უბიწოებით დავიციენთ B. 9-ვეეთ B. კაცთმოყუარე C. 10 კ'ა დ გ'ი —B. 11 ავაზაკთა BD. შეერლო-მილსა მას — A. 13 განმიტივედ B. თუინიერ) თუნიერად B, თუნიერად CD. 14 არაჲ ABCD. უხრწნელისა) ქალწულისა BCD. გამოხუედ A. 15 შეგუწყალენ C. 20 დასადებელი. შიშისაგან მტერისა იქსენ სული ჩემი — B. 22 მე-ე-სა სამშაბათა A) გ-შაბათსა BD, სამშაბათსა ე C. 23 კ'ა ბ) გ D]—B. 24 უფალო) ღმერთო BCD. ვედრებისა ჩემისაჲ) ვედრებისა ჩუენისაჲ BD, ლოცვისა ჩუენისაჲ C. 25 შემიწყალე მე) შეგუწყალენ ჩუენ BCD. 26 არამედ ვითარცა ... უფა ლო) ნუ განგარისხნები (განგარისხნები B) ჩემ ზედა ღმერთო BCD.

* „აქებდითსას“ ეს ტექსტი BCD-ში შეტანილია მეხუთე ოთხშაბათის განგებაში. აქ კი BCD-ში სხვა ტექსტია („სიტყობებითა შენითა...“), რომელიც A-ს შეეკვსე კორაღლის „უფალო ღალატყავსას“ ემთხვევა (იხ. გვ. 153—154).

ვითარცა კაცთმოყ[უარე] ხარ, მიღზინე და შემიწყალე მე, უფალო BCD 1,2.

| წყალობად შენი, უფალო, უზუად მისცი ყოველსა კაცსა, რო- A 113v, C11: მეღნი ითხოვენ შენგან BCD 1,3.

5 ნუ განმამორებ წყალობასა შენსა ჩემგან, არამედ მოგუმადლე ჩუენ სინანული და მოტევებად ცოდვათა²¹⁴¹), რათა ყოველსა ჟამსა დიდება[სა] შევსწირვიდეთ შენდამი, ღმერთო, რომელი სუფვე უკუნისამდე* BCD 1,4.

მ წ უ ხ რ ი

B 7! v

10 უფალო დაღატყავსა ჯა ბ გი

| მწუხრისა ვედრებასა შესწირავს შენდა ღმობიერი სული ჩე- C 112, D 157 მი, მოწყალე. სიტყუითა განმკურნე მე, ვითარცა განრღუეული იგი, და შემიწყალე მე BCD 1,1.

15 [იო]რდანესა ზედა განწმიდენ | ცოდვანი ჩემნი, მრავალმოწყა- A 114 ლე, და უდებებითა ჩემითა შევაგინე სული ჩემი, არამედ მეორედ ბანად მომცენ მე ცრემლნი სინანულად და შემიწყალე მე BCD 1, 2. ძრეილებად ჯუა.

ოხითა ჯა გ გი

B 70. C 110,

20 ვითარცა რომელი-იგი შევარდა ჯელთა ავაზაკთასა და იწყალა D 154 v იგი, მეცა შევრდომილ ვარ ურჩულოებათა ჩემთაგან და წულულ არს სული | ჩემი. ვისა-მე მივივლტოდი, რათა განვიკურნო, გარნა B 70 v შენ, მკურნალისა სულთა და კორცთაისა? მოავლინე ჩუენ ზედა, ღმერთო, დიდი შენი წყალობად BCD**.

| ფსალმუნი

B 72, C 112v, D 158

25 ღმერთო, ისმინე ლოც[ვისა ჩემისაჲ] (ფს. 53,4) BCD.

დასადებელი

ღმერთო, სახელითა [შენითა მაცხოვრე მე] (ფს. 53,2) BCD.

1 უფალო + უფალო BCD. 5 მოგუმადლე] მომბადლე B, მობადლე CD. 6 ჩუენ] მე C] — BD. 9 მწუხრი — ABD. 10 ჯა — BD. 11 შევსწირავ BD. შენდამი C. ღმობიერი სული ჩემი] ღმობიერი სული ჩემით BD. 12 სიტყუთა C. მე — BC. მე + ღმერთო C. 14 განსწმიდენ CD. ჩემინი C. მრავალმოწყალე] უფალო B. 15 და + და A, და + მე B. 16 მე 1° — BC. ცრემლნი + მაცხოვარ BCD. მე + ღმერთო C. 18 ჯა — BCD. 19 იწყალა A. 20 ურჩულოებათა ჩემთაგან] ურჩულოებათაგან B. წაწლა A. 21 ვისამე C. 23 დიდი შენი წყალობად] დიდი წყალობად B, დიდი წყალობად შენი CD.

* ეს სტროფი A-ში წინასაგან გამოყოფილი არ არის, BCD-ში კი ცალკეა.

** „ოხითაჲს“ ეს ტექსტი BCD-ში მეხუთე კვირადლის „ქელთაბანისა“. აქ კი BCD-ში სხვა ტექსტია („განზრახვათა ჩემთაგან...“), რომელიც A-ს მეხუთე კვირადლის „ქელთაბანისას“ დაემთხვა (იხ. გვ. 145).

მე-მ-სა ოთხშაბათსა

- C 115 აქებლითსა* კა ბ
გაკებენ შენ, ქრისტე, ანგელოზნი ცათა შინა, წმიდანი გაკურ-
თხევენ და ჩუენდა მეოხ არიან C I,1.
- A 114 v | უგალობდეთ უფალსა გალობითა ახლითა, ღმერთსა დიდე- 5
ბულსა და ცხორების მომცემელსა C I,2.
ქებულ ხარ შენ, ქრისტე, ცათა შინა და დიდებულ ქუეყანასა
ზედა. ცოდვათა ჩუენთაგან შენ გუილხინე, მაცხოვარ, ვითარცა მხო-
ლოდ მრავალმოწყალე ხარ C I,3.
ძლევითა ჯუარისადათა დაემტკიცენს ეკლე. 10
- მ წ უ ხ რ ი
- C 113, D 158 უფალო ღაღატყავსა კა ა
D 158 v მრავალთა ცოდვათა ჩემთა შემამარწუნეს მე | და ღმობიერმან
მოვისწრაფე შენდა, რომელი მკურნალი ხარ სულთა და წმიდა მყო-
ფელი. ნუ თუინიერ ღხინებისაგან განმიტევენ მე, არამედ შემიწყა- 15
ლე და მაცხოვრე მე, უფალო BCD I,1.
ურჩულოებაჲ ჩემი, უფალო, არა არს კორცთა, არამედ უპრულ
B 72 v ვარ მე სულითა, საცთურისაგან ამის სოფლისა | ოტებული მოვივლ-
ტი შენდა, რომელი მკურნალი ხარ სულთა და წმიდა მყოფელი. შე-
მიწყალე და განმკურნე მე, უფალო BCD I,2. 20
- A 115, C 113v განმმარცუა მე ცოდვამან ჩემმან და ვევედრები | კაცთმოყუა-
რებასა შენსა: სამოსელ ცხორების მექმენ მე, ქრისტე, მორწმუნეთა
შენთა მეოხებითა ღმრთისმშობელისადათა და მაცხოვრე მე, უფალო
BCD I,3.
- D 159 | ფსალმუნი 25
ნეტარ არიან, რომელნი [ღამკვდრებულ^{2) 4)} აზიან სახლსა შენსა,
უკუნიითი უკუნისამდე გაქებდენ შენ] (ფს. 83,5) BCD.

1 მე-ე-სა ოთხშაბათსა] ღ-შაბათსა BD, ოთხშაბათსა ე C. 3 ქრისტე] იესუ C. 7 შენ ქრისტე — C. დღებულ + ხარ C. 8 ჩემთაგან C. მილხინე C. ვითარცა მხო-
ლოდ მრავალმოწყალე ხარ — C. 11 მწუხრი — ABD. 12 კა — BD. 14 მოვისწრა-
ფე + მე C. და წმიდაყოფელი — BCD. 15 თუნიერ B, თუნიერ: C, თუნიერ D.
ღხინებისა BCD. 16 მაცხოვრე] გამკურნე B, განმკურნე D. მე — B. 17 ურჩულოე-
ბაჲ] უძლურება BCD. არაჲ BC, კორცთაჲ BCD. უძლურ CD. 20 განმკურნე]
მილხინე BD, მაცხოვრე C. 21 გამშუარცუა B. კაცთმოყუარებასა შენსა] ბრავალსა
შენსა კაცთმოყუარებასა C. 22 ექმენ C. მე — BCD. 23 ღმრთისმშობელისადათა]
მშობელისა შენისადათა BCD. მაცხოვრე მე უფალო] გუაცხოვრენ ჩუენ უფალო BD,
შეგვწყალენ ჩუენ C.

* „აქებლითსას“ ეს ტექსტი BD-ში არ არის, C-ში კი შეტანილია მეხუთე
შაბათის განგებაში. აქ კი BCD-ში სხვა ტექსტია („რისკერსა ქებასა შეგსწრაფეთ...“),
რომელიც A-ს მეხუთე სამშაბათის „აქებლითსას“ დაემთხვა (იხ. გვ. 147).

დასადებელი

რამეთუ საყუარელ [აზიან საყოფელნი შენნი, უფალო ღმერთო ძალთაჲ] ვ ი ღ რ ე ცხოველისა] (ფს. 83,2—3) BCD.

მე-მ-სა ხუთშაბათსა

- 5 აქებლითსა ბ გ ი
ყოველსა ჟამსა [ე]ედრებაჲ ჩემი ესე ცოდვათა ჩემთათუის მო-
მიტევენ მე, უფალო BCD I,1.
ყოველსა ჟამსა შეძრწუნებულ არს სული ჩემი ესე, ცოდვათა
ჩემთათუის მომიტევენ²⁾ მე, კაცთმოყუარე BCD I,2.
- 10 სახიერ, შეიწირე ვედრებაჲ ჩემი ესე და ნუ მოიკსენებ ურჩუ-
ლოებათა ჩემთა BCD I,3.
გაქებს შენ ყოველი თესლები, ყოლად წმიდაო სახარულევანო,
წყაროო ცხოვრებისა ჩუენისაო.
- 15 უფალო ღალატყავსა* კ ა გ გ ი B 74, C 115 v,
წარემართენ, ქრისტე, ლოცვაჲ მონათა შენთაჲ ვითარცა საკმე- D 161 v
ველი შენ წინაშე, უფალო BCD I,1.
| ღმრთისმშობელისა მიერ გვედრებით შენ, ისმინე ვედრებისა A 115 v
| ჩუენისაჲ და შეგუიწყალენ ჩუენ BCD I,3. C 116
- 20 | ვლადებთ შენდამი ვედრებით შეცოდებულნი ესე: წყალობა- B 74 v D 162
სა შენსა ნუ განგუაშორებ, უფალო BCD I,2.
მოეც სასწაულად მოშიშთა შენთა ჯუარი შენი, უფალო, რომ- B 70v, C 110v
ლითა შეჰმუსრე სიმტკიცეჲ სიკუდილისაჲ, ღმერთო, და მაცხოვრენ D 155 v
ჩუენ BCD.
- 25 | ოხითაჲ კ ა ღ გ ი B 73, C 114,
მბრძოლი ჩუენი მტერი დასთრგუნე, ქრისტე, სახითა ჯუარისა D 159 v
შენისაჲთა. ღელვათაგან გუემული განზრახვაჲ ჩუენი დააყუდე,

2 არიან — B. საყოფელნი შენნი უფალო ღმერთო ძალთაო — BD 3 ცხოვე-
ლისა B. 4 მე-ე-სა ხუთშაბათსა] ე-შაბათსა BD, ხუთშაბათსა ე C. 5 აქებლითსა +
კ ა C. 6 ჩემთათჳს CD, ჩემთასა B. მომიტევენ] შენ მილხინე B. 8 ჟამსა — B.
არს + უფალო C. 9 ჩემთათჳს CD, ჩემთათჳს შენ B. მომიტევე D] მომი [აქ წყდება C].
მე — B. კაცთმოყუარე D. 10 ნუ მოიკსენებ ურჩულოებათა ჩემთა] და ზომიტევენ
შეცოდებანი ჩემნი BD. 14 კ ა გ გ ი] კ ა ბ B, ბ D. 15 ქრისტე + ღმერთო BCD. მო-
ნათა] მსახურთა BCD. საკუმველი CD. 17 შენ + ვედრებით C. ისმინე + უფალო
BD. ვედრებისა] ლოცვისა C. 18 შეგკწყალენ C. 19 ვლადებთ C. შეცოდებულნი]
ცოდვილნი BD, ცოდვილი C. 20 განგუაშორებ] განშაშორებ ჩუენგან BD, განშა-
შორებ ჩემგან C. უფალო — C. 21 მოგუეც BD. შენთა — D. მოშიშთა შენთა სას-
წაულად C. უფალო] პატრიარქი C. 22 სიმტკიცე BCD. სიკუდილისაჲ + უფა-
ლო C. ღმერთო + ჩემო C. მაცხოვრე მე BCD. 24 კ ა — BCD. 25 ჩუენი] ჩემი D.
დათრგუნე D. ქრისტე + ღმერთო BCD. 26 ჩუენი] ჩემი BCD.

* „უფალო ღალატყავსას“ პირველი სამი სტროფი BCD-ში შეტანილია მეექვსე
კვირადლის მწუხრში, მეოთხე სტროფი კი — მეხუთე კვირადლის მწუხრში. აქ
კი BCD-ში სხვა ტექსტია („პირველ საუკუნეთა სიტყუაო...“), რომელიც A-ს მეოთ-
ხე კვირადლის „უფალო ღალატყავსას“ ემთხვევა (იხ. გვ. 131).

D₁₆₀ სიტყუაო ღმრთისაო, შენითა ყუდრო|ეზითა. შეჰმუსრე ვეშაპისა მის მრავალ-სახეა იგი თავები, რომელმან უწყინი მისნი მრავალ-სახენი
 A 116 მზაკუვარებანი | და უგულებელს-ჰყვენ შეტოდებანი ჩუენნი, მხოლოო, სახიერო, სულგრძელო და მრავალმოწყალო BCD.

C 114 v | ფსალმუნი 5
 შევიყუარე, [რამეთუ ისმინა უფალმან³) ვ ი ღ ზ ე ჩეპისაჲ] (ფს. 114,1) BCD.

დასადებელი
 რამეთუ მოყო ყური [პისი ჩემდა და ჰე დღეთა ჩე³) ვ ი ღ ზ ე ვხა-
 დე] (ფს. 114,2—4) BCD. 10

მე-მ-სა პარასკევსა

აქებდითსა ჳა დ გ^ი
 ყოველნი ანგელოზნი გაქებენ [შენ ძაღალთა შინა და ცათაგან
 ვარსკულაზნი და ჩუენ მათ თანა ვლადებთ: უფალო, შეგვწყალონ ჩუენ] BCD 1,1. 15

D 160 v წმიდანი შენნი იქადოდიან, რ[აემს | ჰყოფდე შუჰის-გებასა მოს-
 ღვასა მას შენსა განკითხვად, უფალო, შეგვწყალონ] BCD 1,3.

D 160 B 73 v ვმასა მას ნესტუისა[სა | ყოველი სული აღდგებოდეს მოსღვასა
 მას შენსა საზრგელად, უფალო, შეგვწყალონ] BCD 1,2.

ოდეს მოხუიდე გარჩად ცხოველთა და მკუდართა, ოდეს გამო-
 ჩნდებოდიან საქმენი კაცთანი, დაფარულნი და ცხადნი, ოდეს გა- 20
 A 116 v ნარჩევდე ცოდვილ(თა) მართალთაგან, | ვაკურთხევდეთ მამასა მოწყა
 (ლესა). ისმინე ჩემი, უფალო მრავალ(მოწყალო).

სიქადულ არს ჯუ.

უფალო ღაღატყავას* ჳა ა გ^ი 25
 ვლადატ-ყავ და ვთქუ.

ვლადატ-ყავ შენდამი, ისმინე ჩემი, რომელი წმიდათაგან იდი-
 დები.

სხუანი

საშინელ არს მსაჯული და საშინელ არს განკითხვაჲ, წინა- 30
 დადგომამ და არა მაქუს სიტყუის-მიგებაჲ, არამედ შენდამი ვლა-

1 მუდროებითა CD. შემუსრე B, შემოსრე D. ვეშაპისა BCD. მის — BD. 2 მრავალ-სახე BCD. იგი — BD. 3 მზაკუვარებანი B, მზაკუარებანი C. და — BCD. უგულებელს-ყვენ BC, უგულებელ-ყვენ D. ჩუენნი] ჩემნი BCD. 6 რამეთუ ისმინა უფალმან — BD. 9 ჩემდა და მე დღეთა ჩე — BD. 11 მე-ე-სა პარასკევსა] პარასკევსა BD, პარასკევსა C. 12 ჳა დ გ^ი] დ გ^ი B]—D. 14 მსკ^ლვნი B. და—B. ჩუენ 2⁰—BD. 16 მოსულასა C, მოს^ლსა B. 18 მასა C. ნესტუისასა C, ნს^ტსა B. სული — B. აღდგებოდეს D. მოსლასა B. 19 შენსა—B. სასჯელად B, საშჩელად D. 20 მკდართა A. 31 არაჲ A.

* BCD-ში აქ „უფალო ღაღატყავას“ სხვა ტექსტია („ცოდენი ჩემნი გან-
 რავლდეს..“), რომელიც A-ს მეექვსე კვირადღის „უფალო ღაღატყავას“ „სხუანს“
 ემთხვევა (იხ. გვ. 154).

ლადებ: შემიწყალე მე, უფალო, | შეცთომილი ესე.

A 117

მ სულო ჩემო, წარმავალისა სიჭაბუკისა დარჩილო, მოიქსენე დღეა იგი საშინელი სარჩელისა და აწვე ღალადებდ: მომიქსენე მე, უფალო, [შეცთომილი ესე]*.

- 5 და აწვე მომიტევენ მე თანანადებნი ცოდვანი ჩემნი (ი ვიდრე წარდგომამდე წინაშე საყდარსა საშინელსა)** და აწვე [ღალადებდ: მომიქსენე მე, უფალო, შეცთომილი ესე]*.

ნათლითა შეიმოსნეს წმიდანი მოწამენი.

წმიდათა მღვდელთმოძღუართა სიმკნით.

- 10 | ფსალმუნი
შევედინ შენ წინაშე ლ[ოცვაი²) ⁴¹ ჩემი, მოყავ] (ფს. 87,3) BCD.

C 115, D 161

დასადებელი

უფალო, ღმერთო ცხორებისა ჩე[მიხო, დღისი] (ფს. 87,2) BCD.

მე-მ შაბათსა

- 15 აქებდითსა*** კ^ა გ
სიერცვა ცისა და ს(ი)მრავლეა თესლებისა | შენ გიგალობს დაბადებულთურთ, ღალადებენ და იტყუიან: მიეცით დიდებაა ღმერთსა.

A 117 v

- 20 მალნი ცათანი და ერნი ანგელოზთანი გაქებენ და იტყუიან: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, (უფალო), შეგუიწყალენ ჩუენ.

- ერებული (წმიდათა) და სულები მართალთა ... (გიგ)ალობს. ჩუენცა მათ (თან)ა ვღალადებთ: შეგუიწყალენ ჩუენ, უფალო ჩუენო. მეოხებითა წმიდათა მღ(ელთმოძღუართათა) გვედრებით

- 25 შენ, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, შეგუიწყალენ და გუაცხოვენ ჩუენ. ამას შაბთსა ყოველი მღვდელთმოძღუართა ამხაზურო***.

A 118

ს ა მ ხ რ ა დ

B 74

ფსალმუნი

მართალი, ვითარცა [ფინიკი²), ყუაღის] (ფს. 91,13) BD.

- 30 დასადებელი
დანერგულ (ფს. 91,14).
კეთილ აზს აღსაარ (ფს. 91,1) BD.

აღელუბა

ინარებდით მართალნი (ფს. 32,1).

13 ჩემისავო C. 14 მე-ე შაბთსა] შაბთსა BD, შაბთსა ე C. 27 სამხრად — A. 22 ფსალმუნი — ბ გ ი BD.

* A-ში რეფერენსი მაგერ: „იგივე“. ** კავებში მოთავსებული ტექსტი A-ში ძლიერ დაზიანებულია. *** BCD-ში „აქებდითსას“ სხვა ტექსტია. BD-ს ტექსტი A-ს მეექვსე საშაბათის „აქებდითსას“ პირველ ოთხ სტროფს ემთხვევა (იხ. გვ. 156), C კი—გეხუთე ოთხშაბათის „აქებდითსას“ (იხ. გვ. 149). ****ეს შენიშვნა A-შია.

მე-მ-სა კურიამსა

ს ა მ ს რ ა დ

უსალმუნი კა დ გი

ვლადატ-ყავ ყოვლითა [გულითა ჩეპითა, ისმინე ჩემი, უფალო, ზაძ-
თა სიპარტლენი შენნი ვიპარხნე¹] ვ ი დ რ ე მ ი ვ ი პ ი ნ ე] (ფს. 118,145) 5
BCD.

დასადებელი

[კმა]-ყავ [შენდამი, მიგსენ მე] (ფს. 118,146) BCD.

D 161 v

| ალელუამ დ გი

ღმერთო, შეწვენასა ჩემსა მიმხედენ, უფალო, შეწე¹] ვ ი დ რ ე ი ს წ რ ა -
ეუ (ფს. 69,2) BCD. 10

C 115 v

კელთაბანისა კა ბ გი

[რომელმან] შეიკრიბა სიმდიდრედ [ანთა] და სოფლისა ამის
[საშუებელი] შეიმოსა, ლაზარეს არა გამოზრდითა ვოჯოხეთი
დაიკუიდრა, მას მოეგებოდა ცეცხლი იგი უშრეტი, ხოლო ამან 15

A 118 v

განსუენებამა პოვა წიალთა | აბრაჰამისთა. რომელმან აღმართნი და-
ცემულნი და მალაღნი დაამდაღნი, შეგვედრებით შენსა სიწმიდის-
მოყუარებასა, ღმერთო, ცოდვილი ესე მომიკსენე, ვითარცა კაცთმო-
ყუარე ხარ BCD*.

A 119 v

მ წ უ ხ რ ი

უფალო ღალატყავსა** კა ბ გი

B 71, C 111 v,
D 156 v

სიტკობებითა შენითა, უფალო, [ჭეცით ქუეყანად გარღამოჰყვდ, ზა- 20

1 მე-ესა კერაეას] ე კ რ ს ა B, ე კ რ კ ს ა D, დღესა კერაეას ე C. 2 სამხრად —
A. 3 კა დ გი ბ გი BD, ბ C. 4 ვლადატ B, ღალატ-ყავ C, ვლადატ-ყავ D. გულითა
ჩეპითა... ვიპარხნე — BD. 9 დ გი — BD. 10 მომხედენ უფალო შეწე — BD. 12
კა — BCD. ბ გი დ გი BD, დ C. 13 სიღიდრთ BCD. სოფლისა BD. ~ ამის სოფლი-
სა C. 14 ლაზარეს C, ლაზარეს D. არა AC. 15 ღამკედრა B, დაიკვლ-
რა C. მოეგებოდა B. იგი — C. 16 წიალთა + შინა C. აბრაჰამისთა BD. ამარ-
თნი BCD. დაცემულნი დაერლომინი BD. 17 შეგვედრებით] შეურდები BD.
შეურდები C. სიწმიდის-მოყუარებასა] სახიერებასა BCD. 16 მომიკსენე B, მომიკ-
სენე მე C. კაცთმოყუარე ხარ] სახიერ ხარ და კაცთმოყუარე C. 20 მწუხრი — BD.
22 სიტკობებითა B. ქუეყანად — CD.

* მომხედენოდ A-ში შეტანილია სხვა დღეების საგალობლები, რომლებიც
A-ს მითითებებისა და BCD-ს მონაცემების საფუძველზე წინ გადავუტანეთ
(იხ. გვ. 136 და 144). აქვე A-ში მეორდება სათაური: „მე-ესა კერაეას“. * A-ში
„უფალო ღალატყავსა“ ორი ფენაა შეტანილი. ამოხე არის გადამწერის შენიშვნა,
რომელიც ორივე ფენას უნდა ეხებოდეს: „ღმერთთან დაგაწეროს, ყოველთა შემინ-
დეთ, ესე დასადებულნი არა ამის ადგილისანი, განა დედანი ურვილნი მქონდეს“.
BCD-ში პირველი ფენა მეხუთე სამშაბათის „აქებდითსა“, „სხუანი“ ე — მეხუთე
პარასკევის „უფალო ღალატყავსა“. აქ კი BCD-ში სხვა ტექსტია („წარემართენ,
ქრისტე ღმერთო...“), რომელიც A-ს მეხუთე ხუთშაბათის „უფალო ღალატყავსა“
ემთხვევა (იხ. გვ. 150).

მა განსწიჲო სოფელი ცოდვითაგან. შემოწყალე, ქრისტე, მე ღმრთი-
საო, და მაცხოვნე მე] BCD I,1.

| რომელმან შეიწირე პეტრემის სინანული და ავა[ზაქისა მის აღ-
სარებაჲ, შემიწყალენ ჩუენ, ქრისტე, მე ღმრთისაო²⁾ 1), და გუაცხოვნენ
ჩუენ] BCD I,2.

B 71 v

რომელმან მოაქცინი ცოდვილნი სინა[ნულად და შეიწყალნი დაბა-
დებულნი თჳსნი, შემიწყალე, ქრისტე, მე ღმრთისაო²⁾, და გუაცხოვნენ
ჩუენ] BCD I,3.

სხუანი* კა ა

10 ცოდვანი ჩემნი განმრავლდეს და ურჩულოებანი ჩემნი აღმე-
მატნეს თავსა ჩემსა, არამედ, წყალობა-აურაცხელო უფალო, ისმი-
ნე ლოცვისა ჩემისა და მსგავსად დავითისა მიწყალე მე და აკოცენ
ცოდვანი ჩემნი BCD I,1.

B 73 v,
C 114 v,
D 160 v

15 შემწყნარებელი მონანულთაჲ და მეურნალი განწირულთაჲ
შენ ხარ, ქრისტე, რომელმან აღმართნი დაცემულნი და განაძრიელ-
ნი დაცემადნი. თუალნი ყოველთანი შენ გესვენ, უფალო, ის[მინე
ლოცვისა ჩემისა და მსგავსად დავითისა³⁾ მიწყალე მე და აკოცენ
ცოდვანი ჩემნი]** BCD I,2.

ფსალმუნი

20 კეთილი უყავ, [უფალო, ნებითა³⁾ ვი დ რ ე საკუებოხი] (ფს. 50,20—
21) BCD.

B 74v, C 116,
D 162

დასადებელი

მიწყალე მ[ე, ღმერთო, დიდითა წყალობითა] (ფს. 50,3) BCD.

| მმ-შ-სა ორშაბათისა

A 120

აქებდითსა*** კა გ გ ი

25 გაქებთ შენ, დაუსაბამოსა მამასა, შემოქმედსა ყოველთასა, რო-
მელმან სიტყუითა ქუეყანაჲ წყალთა ზედა დააფუძნე, წმიდაო
ღმერთო და მაცხოვარო სულთა⁴⁾ ჩუენთაო²⁾, გაქებთ შენ BCD I,1.

გაქებთ შენ, სიტყუასა ღმრთისასა, განჯორციელებულსა ჩუენ-
თუის წმიდისაგან ქალწულისა, რომელმან ინებე კსნაჲ ნათესავისა

1 შეიწყალე შეგაწყალენ ჩუენ CD. 2 მაცხოვნე მე გუაცხოვნენ ჩუენ CD.
3 პეტრესი CD. ავაზაქისა CD. აღსარებთა D. 4 შეგაწყალენ CD. 6 მოაქციენა
B. 7 თჳსნი შენნი D. შეიწყალე შეგაწყალენ ჩუენსა C, ყოლად ძლიერო D.
10 გაპრავლეს B. ურჩულოებანი D. 11 არამედ + შენ C. ისმინე ლოცვაჲ ჩემი
BD] — C. 12 მე — BCD. აკოცენ C, აღკოცენ B. 15 ქრისტე უფალო BCD. აღმა-
რთნი აპართნი BCD. განძლიერნი BCD. 17 ლოცვისა ვედრებოსა C. ლოცვისა
ჩემისა და ლოცვაჲ ჩემი BD. 19 ფსალმუნი + ა გ ი BCD. 20 ნებითა — BD.
24 ზე ვ-სა ორშაბათსა] ე ბ-შაბათსა BD, ორშაბათსა ე C. 25 კა — BD. 26 მამასა]
ღმერთსა და BCD. 27 სიტყუათა C. 29 ღმრთისასა] მამისასა BD, + და C. ჩუენთვის
C] — BD.

* „სხუანი“ დასადებლები BCD-ში შეტანილია მეხუთე პარასკევის მწუხროში
როგორც „უფალო ღალადყავსა“. ** A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგოვე“. *** B-ში
„აქებდითსა“ ტექსტის გასწვრივ იდებზე ორანე-ზოსიმეს ხელით მიწერილია: „ე
ბ-შაბათსა აქებდითსა კაჲ გ: გაქებ ანგელოზ-ზემოთ მე-ღ შაბათსა კპოო, და ესე
„სხუანი“ გ გ ი და ლოცვა ყავ“ (B 74 v).

კაცთაჲსაჲ, წმიდაო ძრ[იელო და მაცხოვარო სულთა ჩუენთაო, გაქებთ შენ] * BCD I,2.

D 162 v | გაქებთ შენ, ცხოვრებისა მომცემელსა და ჭეშმარიტად ნუგე-
შინისმცემელსა სულსა წმიდასა, რომელმან აღავსენ მადლითა დი-
დებულნი შენნი მოციქულნი, წმიდაო უკუდაო [და მაცხოვარო სულ- 5
თაჲ] ჩუენთაო, გაქებთ შენ] * BCD I,3.

B 75 A 120v ნათელი გამოგუბრწყინდა ჩუენ წარუვალი, ქრისტე ღმერთი
ჩუენი, რომელმან მოგუცა ბეჭედი თუისი—ჯუარი სამღვეველად მტე-
რისა, რომლითა | დაითრგუნა სიკუდილი | და წარმოიტყუენა ჯო-
ჯოხეთი. ამას თაყუანის-ვსცეთ, რამეთუ ამის მიერ ვიქსნენით 10
BD I,4.

მ წ უ ხ რ ი

C 116 v უფალო ღალატყავსა კ'ა ბ გ'ი
მოწყალო, მხოლოო, სახიერო, ნუ უგ'ულებელს-ჰყოფ ვედ-
რებასა ჩემსა, არამედ მომცე მე სინანულისა ცნობაჲ, რაჲთა ვლა- 15
ლატ-ყო, ვითარცა მეძავმან მან: შეგცოდე, ღმერთო, შემეწყალე მე
BCD I,1.

D 163 | მოყავ ჩემდა კელი შენი, რამეთუ ჰნებავს მტერსა წარწყმედაჲ
ჩემი, არამედ ისწრაფე განრინებაჲ ჩემი მისგან, უფალო, და მა-
ცხოვნე მე BCD I,2. 20
და აწვე მომიტევენ მე თა.

ო ს ი თ ა მ კ'ა ბ გ'ი

რომელნი ბნელსა შინა ცოდვითა ვიდოდეს, ნათელი გამოუბრ-
წყინე, მაცხოვარ, ჟამსა მას მარბვისასა და დღეცა იგი დიდი ვნე-
ბისა შენისაჲ მიჩუენე ჩუენ, რაჲთა ვღალატ-ყოთ: აღდეგ, ღმერთო, 25
შემეწყინე ჩუენ BCD.

ფსალმუნი

უფალო ღმერთო ძალთაო, ის[მინე ღოცვისაჲ] ჩემ ვ ი დ ბ ე იაკო-
ბისო (ფს. 83,9) BCD.

დასადებელი

რამეთუ საყუარელ არი[ან საყო] (ფს. 83,2) BD.
გონდა, უფალო, ქუეყანაჲ შენი, მოაქციე (ფს. 84,2) C. 30

1 კაცთაჲსა A. ძლიერო BCD. 3 ჭეშმარიტსა BD] —C. 4 მადლითა —B. 5 შენნი— BD. 7 გამოგუბრწყინდა B, გამოგუბრწყინდა D. 8 მოქცა A, მოცა B. თქი D. მტერისათჳს BD. 10 რამეთუ ამის მიერ ვიქსნენით] რომლისა მიერ ცხოვნ-
და ყოელი სოფელი BD. 12 მწუხრი — ABD. 13 კ'ა—BD. 14 უგულებელს-ყოფ B, უგულებელ-ჰყოფ D. 15 სინანულისაჲ C. ვღალად-ყო B. ღალად-ყო C, ვღალად-
ყო D. 19 არამედ—C. უფალო + ღმერთო ჩემო C. 22 კ'ა ბ გ'ი] კ'აბ BC, ბ D. 23 ვიდოდეთ CD. გ'უბრწყინე B, გამოგუბრწყინე C, გამოგუბრწყინე D. 24 დღე-
ცა CD. 25 ვღალად-ყოთ D, ვღალადებდეთ და ეიტყოდით C. 26 შემეწყინე] შე-
გწყალებ ჩუენ C.

* A-ში რეფერენის მაგიერ: „იგივე“.

მე-3-სა სამშაბათსა

აქებლითსა* | დ გ¹

B 73v, D 161

შემოკმედსა ცათასა ერნი ანგელოზთანი გაქებენ და იტყუიან:

A 121

მის მხოლოასა შუენის ქებაი BD I, 1.

5 | ოთხატენი ცხოველნი, ქერაბინ-სერაბინნი გაქებენ [და იტყუიან: მის მხოლოასა შუენის ქებაი]** BD I, 3.

B 74

და ჩუენ ქუეყანისანი, ქმნულნი კელთა შენთანი, გაქებთ და გაკურთხევთ, შენდა დიდებასა შევსწირავთ BD I, 4.

10 საუღარნი და სიწმიდენი, მღვპარნი და ზოლნი აქებენ და იტყვან: მის მხოლოასა შუენის ქებაი BD I, 2.

ცოდვითა სიმრაველი მაქუს და გვედრები, ქრისტე, დაუძინებელითა თულითა | მოიხილე ჩემ ზედა, ღმერთო ჩემო, და შემიწყალე მე BCD I, 1.

B 75. D 163

C 117

15 ქველისმოქმედ მაცხოვარ, დამიფარენ | მარჯუენემან შენმან, რამეთუ ჭირი მახს მე და არავინ არს მწე. ერსა შენსა ნუ უგულუბელს-ჯუყოფ. | კაცთმოყუარე¹, და შეგუიწყალენ ჩუენ BCD I, 2.

D 163 v

B 75 v

მ წ უ ხ რ ი

| უფალო ღაღატყავესა ჯ^ა ა

A 121 v

20 მოვედით, მორწმუნენო, და ვევედრებოდით ქრისტესა ცოდვითა ჩუენ[თათუის] და კმაი იგი ავაზაკისაი მის შევწიროთ [და ვთქუათ: მომიტყენე მე, უფალო, ოდეს] მოხუიდე [სუფევეითა შენითა] BCD I, 1.

25 რომელმან შეცოდებანი [ჩემნი] უწყნი და სინანულსა ელი, ვნებაი სულისა ჩემისაი განმკურნე, ქრისტე ღმერთო, და შემიწყალე მე BCD I, 2.

რაჟამს გამორნდებოდიან (წინაშე) შენსა, უფალო, საქმენი (კაცთანი), დაფარულნი და ცხადნი, და მიაგებდე კაცად-კაცადსა საკმეთა მათთაებრ, | მას ჟამსა დამიფარე მე ფრთეთა მათ ქუეშე მოწყალეებისა შენისათა და ნუ მე-ცა-უფლებინ მე ცეცხლი იგი უშრეტი.

A 122

1 მე -ვ-სა სამშაბათსა| გ-შაბათსა BD, სამშაბათსა ვ C. 2 აქებლითსა + კმაი C. 3 შემოქმედსა A. გაქებან A. 4 მხოლოას A. მის მხოლოასა შუენის ქებაი] შენ გ¹ნის გ D, შენ გ²ნის გალობაი ღმერთო B. 5 ოთხატელ B. აქებენ BD. 6 მის მხოლოასა შუენის ქებაი] მოციოთ დღებაი ღმერთსა BD. 7 შენთანი + შენ BD. 8 გაკურთხევთ—BD. 9 და ვ¹—B. 11 სიმრაველ CD. გვედრები+ შენ BD. ქრისტე —BCD. 12 თულითა + შენითა C] — BD. ჩემო] ჩუენ D. 14 დამიფარენ + მე C. მარჯუენემან C. 15 მწე — ჩემდა C. 16-გყოფ A, -ყოფ BCD. შეგუიწყალენ ჩუენ] შემწყალე მე BD. 17 მწუხარი — ABD. 18 ჯ^ა —BD. 19 მორწმუნენო + ერსო BCD. 20 ჩუენთათეს CD. და ვთქუათ — BD. 21 მოხუდე B, მოხუდე CD. შენითა+ და შემიწყალე მე C. 23 ჩემნი—BD. უწყნი+ კაცთმოყუარე BCD. 24 გ¹მარნე BD, გ²მარნე C. ღმერთო — ჩემო BCD.

* აქებლითსას* პირველი ოთხი სტროფი BD-ში წარმოადგენს მეხუთე შაბათის „აქებლითსას“, დანარჩენი ორი — მეექვსე სამშაბათის „აქებლითსას“ BCD-ში.

** A-ში რეფერენის მაგიერ: „იგივე“.

ოხითა კა დ გი

განვიწმიდნეთ თავნი ჩუენნი, ძმანო, ყოვლისაგან [ბილწებისა
 Cj 117 v სულისა და ჯორც|თაისა. ლამპარნი სულთანი განვაბრწყინნეთ გლა-
 D 164 ხაკთ]-მოწყალებითა. ნუ[მცა შევიკამებით | ურთიერთას ცილის-წა-
 A 122 v მებითა, რამეთუ მოგუეახლა ჟამი, ოდეს სიძეე იგი გამოვიდეს მი-
 გებად კაცად-კაცადსა საქმეთა მათთაებრ, | შე-მცა-ვალთ ქრისტემს
 ბრძენთა მათ თანა ქალწულთა და კმა იგი ავაზაკისაჲ მის შვე-
 წიროთ და ვთქუათ: მომიკვენე მე, უფალო, ოდეს მოხუიდე სუფევი-
 თა შენითა BCD.

უსალმუნი

წყალობაჲ შენი, უფალო, თ[ანა-მავალ შეყა] (ფს. 22,6) BCD.

დასადებელი

B 76 არა შემეშინოს [მე პოზოტისაჲ] | ვი დ რ ე მცენ მე] (ფს. 22,4)
 BCD.

მე-მ-სა ოთხშაბათსა

აქებდითსა კა დ გი

რაჟამს, მაცხოვარ, ბაგენი [აღვახუ]ნე ქებად და კელნი ავი-
 C 118 პურნე ვედრებად, შენდობასა ცოდვათასა და სიმრავლესა | წყალო-
 ბათა შენთასა ვითხოვდე. შენ მომმადლე და შემიწყალე მე BCD
 I,1.
 A 123 D 164v | გულსა ჩემსა, შემუსრვილსა და დამ|დაბლებულსა, შევსწირავ
 შენდამი, მაცხოვარ. შეიწირე, გვეედრები, მომხედენ და შემიწყალე
 მე BCD I,2.

ჭეშმარიტო მამაო მრავალმოწყალეო, ხადილსა ჩემსა შენდამი
 მო(ყავ) ყური შენი, ლოცვაჲ ჩემი შვიწირე, შემწყნარებელო მხო-
 ლოო, მომმადლე მე მშუიდობაჲ შენი.

ბოძელმან უწყნი ყოველთა დაფარულნა, უზრწლოებათა ჩემთაგან მიქ-
 სენ, ჟამი მომმადლე სინანულისაჲ დადადებად: შეგცოდე, შემიწყალე მე
 BCD I,3.

მწუხრი

უფალო დაღატყავსა კა გ

მოვიდა უფალი, მოვიდა ცხორებად, ქსნად ცოდვილთა და შე-
 წყნარებად მონანულთა BCD I,1.

1 კა — BD. 3 განვაბრწყინნეთ BC. 4 ნუმც D. ცილი-წამებთა BD. 5 სიძმ
 CD. 6 გებად კაცად-კაცადსა] თითოეულსა მიგებად BD, და შიგებდეს კაცად-კაცადსა
 C. 6 მათაებრ BC. შევალთ B. ქრისტეს BCD. 7 მის — BD. 8 და ვთქუათ — BD.
 მოხუდე B, მოხუდე C. 15 მე-ე-სა ოთხშაბათსა] დ შაბათსა BD, ოთხშაბათსა ვ
 C. 16 კა — BD. 17 ავიპყენ B, ალიპყენ CD. 18 წყალობათა] მოწყალეებათა C.
 19 მომმადლე — ლმერთო C. 21 შევსწირავთ A. 22 შენდამი] შენდა მიმართ BD.
 მაცხოვარ] ლმერთო ყოველთაო C. 23 მე + ლმერთო BD. 27 უზრწლოებათა D]
 ცოდვათა C. მიკსენ] შენ მიღხინე C. 28 მომმადლე] მომც C. დადადებად] რათა
 ვლადადებად შენდამი C. შეგცოდე + ლმერთო C. მე + ლმერთო D. 30 მწუხრი —
 ABD. 31 კა — BD. 32 ცხრება B, ცხრება C, ცხოვრება D. ცოდვილთა] სოფ-
 ლისა BCD.

| იხარებენ ცანი და იხარებს ქუეყანაჲ მოსლვასა შენსა, ქრის- A 123 v
ტი, რომელი მოხუედ შეწყნარებად მონანულთა BCD I,2.

ქალწულო უბიწოჲ³⁾, ქალწული სანატრელო, ევედრე ქრისტი
ღმერთსა, რამათა შეიწყალნეს სულნი ჩ[უენნი] BCD I,3.

5 სასოო სოფლისაო, ილუ.

ფსალმუნი

სულგრძელ, დი[დად მოწყალე და ჭეშმარიტ³⁾] ვ ი ზ ე შემიწყალე
3კ] (ფს. 85,15—16) BCD.

| დასადებელი

10 მოყავ, უფალო, ყ[უბი შენი და ისმინ³⁾] ვ ი ზ ე 'ჰენდამი ვლადებ[
(ფს. 85,1—3) BCD.

| მ-მ-სა ხუთშაბათსა

B 76v, D 165

აქებდითსა კ^ა გ^ა გ^ა

15 ცისკრისა ქებასა შეესწირავთ შენდამი, უფალო, რომელი ურ-
ჩულოებათა ჩემთაგან შეპყრობილ ვარ და გვედრები: უფალო,
უფალო, შემიწყალე მე, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ BCD I,1.

დათქმული ცოდვათა ჩემთაგან აღმომიყვანე მე, ღმერთო ჩემო,
და საშინელსა მას განკითხვასა მოწყალე მექმენ მე, ვითარცა-იგი
20 | პეტრეს. უფალო, უფალო, შემიწყალე მე, ვითარცა კ[აცთმოყუარე
ხარ] BCD I,2. A 124

შეცოდებული სული ჩემი შეგივრდების შენ, უფალო, რომელი
მზედ სიმართლისად გამობრწყინდი. განმკურნე მე, ვითარცა გან-
რღუეული იგი, უფალო, შემიწყალე მე, ვითარცა კ[აცთმოყუარე
ხარ] BCD I,3.

25 ქალწულო, რომელმან შევ შემოქმედი ღმერთი, ნუ დ.

მ წ უ ხ რ ი

უფალო ღალატყავსა* კ^ა დ

ვლალატ-ყავ შენდამი, ისმინე ჩემი, მომხედენ და შეგესმინ
კმისა ჩემისაჲ ყამსა მწ.

30 რომელმან უბირატეას თხოვისა ჩუენისაჲ უწყი გულისაჲ
თხოვამ გვედრებელთაჲ მიცემად წყალობაჲ შენი, და ჩუენ ცოდ-
ვილნი შეგივრდებით, ვითარცა ავაზაკი, რომელი გვედრებოდა.

მოწყალესა ღმერთსა ყოველნი ვაკურთხევდეთ.

და შენი მეორედ მოსლვამა ნიშითა ჯუ.

35 უფლისა მიმართ გუაქუს სასოებაჲ ჩუენი. ვლად-ყოთ მისა: შეგცოდე,
შემიწყალე მე BD I,1.

1 და — BCD. მოსლასა B, მოსულასა C. ქრისტი + მცხნელო BCD. 2 მოხუ-
ედ — სოფლად კსნად ცოდვილთათვის და C. 3 ქრისტი ღმერთსა] ქრისტიესა BD.
4 შეწყნესლნი A. 7 მოწყალე და ჭეშმარიტ — BD. 12 მე-ე-სა ხუთშაბათსა] ე-შა-
ბათსა BD, ხუთშაბათსა ვ C. 13 კ^ა — BD. 14 შეესწირავ CD. 15 შეპყრობილ] და-
ცემულ C. 17 დანთქმული B. ღმერთო ჩემო — BCD. 19 უფალო 2⁰ + და C. 22 გამო-
ბრწყინდი BCD. მე — BCD. 23 უფალო + უფალო BCD. შემიწყალე მე. ვითარცა
კაცთმოყუარე ხარ] დღითა შენითა წყ C. 26 მწუხრი — ABD. 27 კ^ა — D. ღ
ა გ ი BCD. 35 გუაქუს B. -ყოთ D.

* A-ში „უფალო ღალადყავსას“ გასწვრივ კიდევ მიწერილია: „ღ-ბსა ყური ი“.

- D 165 v შური ძლიერი აიღო ჩემ ზედა მტერძან | ბოროტძან. უღებებითა ჩემა-
 C 119 თა დავითქ მე სიღრმესა ცოდვისასა, არამედ მოველი შენსა სასიერებასა,
 მხოლოო, ქველისმოქმედ და კაცთმოყუარე BD I,2; C I,1.
- B 77 შევსცეთი მე, ვითარცა ცხოვარი წყმედული. მიმზირის, ვითარცა მქე-
 ცი ბოროტი, ვითარცა ჯოჯოხეთი შთანქმად, არამედ მომაქციე, ვითარცა 5
 მწყემსძან სასიერძან, მხოლოო, ქველისმოქმედ და კაცთმოყუარე BD I,3;
 C I,2.
- დაღაცათუ დამდაბლებულ ვაზ მე ცოდვათა ჩემთაგან და ვერ ვიკარებ
 მისედვად შენდა მიამართ, არამედ მოველი, კაცთმოყუარე, შენსა სასიერებასა,
 მხოლოო, ქველისმოქმედ და კაცთმოყუარე C I,3*.
- C 120 **ონითაჲ კა დ გი**
 საიდუმლოსა ვნებისა შენისასა მიახლებულნი, მაცხოვარ, ღირს
 მყვენ გალობად შენდა წმიდითა გულითა, მიითულე მარხვამ და
 ვედრებამ ჩუენი, წმიდაო, რომელმან მარხვითა შენითა და ლოცვი-
 თა | განგუიწესე საცხოვრებელად ვედრებამ. აწცა შეიწირე ლოცვამ 15
 | ჩუენი ღმრთისმშობელისა მიერ და შეგუიწყალენ ჩუენ BCD.

ფსალმუნი
 უფალო, შეგესმინ ლოცვისა ჩემისაჲ, მოყავ³) ვიღრე ვედრება-
 სა ჩემსა) (ფს. 142,1) BCD.

დასადებელი 20
 მსთუად შეგეს[მინ ჩემი, რამეთუ ვიღრე შენსა ჩემგან] (ფს.
 142,7) BD.
 ჭეშმარიტებითა შენითა ის (ფს. 142,1) C.

მე-3-სა პარასკევსა**

აქებდითა კა დ გი 25
 საშინელსა მას განკითხვასა სულისა მის განახლებასა ღირს
 მყავ მე, უფალო, განწმედილი წარდგომად წინაშე შენსა და შემეწ-
 ყალე მე BD I,1.

რამას არა განიზრახავ, სულო ჩემო, საქმეთა შენთათუის ბო-
 როტთა, ვიდრე არს-ლა ჟამი სინანულისაჲ? ამიერიტგან შეურდი და

2 ცოდვისასა) ცოდვათა ჩემთასა C. მოველი+ კაცთმოყუარე C. 4 შევცეთი C.
 წმემედული C. მიმზირის + მე C. 5 ბოროტი + და C. შთანქმად + სულსა ჩემსა
 C. მომაქციე + მე C. 6 ქველისმოქმედო C. 11 კა —BD. 13 მყვენ + ჩუენ BCD.
 გალობად) მგალობელად BCD. გულითა + და C. 14 შენითა — BCD. განგუწესე
 (განგუწესე B) ჩუენ BCD. 15 საცხოვრებელად D. აწცა — BCD. 16 შეგუწყალენ C.
 18 ჩემისაჲ მოყავ — BD. 21 მსთად B. რამეთუ — B. 24 მე-ე-სა — BCD. 25 კა —
 BD. 26 მას განკითხვასა) წარდგომასა BD. 29 განიზრახე BD.

* C-ში ამას მოსდევს მღვდელთმოდღართა „უფალო ღადაყაჲსა“, რომელიც
 A-ს 1 იანერის მღვდელთმოდღართა ხსენების შესაბამის საგალობელს ემთხვევა
 (იხ. გვ. 30). ** მეექვსე პარასკევს C-ში შეტანილია მღვდელთმოდღართა ცისკრის
 კანონი და „აქებდითა“, რომლებიც ემთხვევა AB-ს 1 იანერის მღვდელთმოდღ-
 ვართა ხსენების საგალობლებს (იხ. გვ. 31—36).

თქუი: შევცოდე, ღმერთო, შემიწყალე მე BD 1,2.

ღმერთო ქველისმოქმედ, ბოროტი მტერი განმაშორებს მე შენ-
გან და ჰნებავს ჩემი წარ[წყმედაჲ] BD 1,3.

5 | სულგრძელო და ძრიელო, რომელმან დასაბამსავე შეპქმენ კა-
ცი, ნუ უგულებელს-ჰყოფ მოსავეთა შენთა BD 1,4.

| რომელი ზი ზედა ქერობინთა, ცრემლით შეგივრდები მოწყა-
ლებასა შენსა: ისმინე, მკსნელო, ვედრებისა ჩემისაჲ B 1,5.

B 77 v
D 166 v
A 125

სხუანი*
დიდნი მღდელთმთა.

10 სხუანი*
ეჰა, წმიდანო მღდ.

ფსალმუნი
რამეთუ უფალსა უყუარს (ფს. 36,28).

15 და ვამსწირავსა ყოველი მღდელთმოძღურთა ამსახურო. თუ გინდეს, ბერძენნი
კულა ყოველსა ლაზარეასა იტყუიან**.

მე-მ-სა შაბათსა ლაზარეასი

C 124

უფალო ღალატყავსა კა დ გი

20 ეტყოდა უფალი იერიქოს მოწაფეთა თუისთა: გუალე, წარვი-
დეთ ბეთანიად, რამეთუ სასწაული ღმრთისაჲ დღეს გამოცხადებად
არს BCD 1,1.

C 124 v

| წარვიდა უფალი ბეთანიად მოწაფითურთ თუისით. იხილნა
რამ მარიამ და მართაჲ, რამეთუ ცრემლით სტიროდეს ლაზარეს
BCD 1,2.

25 შეურდა მართაჲ უფალსა და ჰრქუა მას: უფალო, თუმცა აქა
ყოფილ იყავ, არამცა მომკუდარ იყო ლაზარე, მეგობარი შენი BCD
1,3.

A 125 v

| რქუა მას: გრწმენინ ღმერთი და იხილო შენ დიდებაჲ უფლი-
საჲ, ოთხი ლათუ დღეჲ არს მდებარეჲ სამარესა შინა. უხმო მას:

1 თქუ BD. ~ შემიწყალე მე ღმერთო BD. 4 ძლიერო BD. შქმენ A. 5 მოსავეთ B. 6 ქერაბითა B. ცრემლით შეგივრდები სულთქუმით შეურდები B. 7 ისმინე მკსნელო ვედრებისა ჩემისაჲ ღმერთო და შემიწყალე მე B. 9 მღდელთმთა A. 15 კლა A. ლაზარეასა A. 16 მე-ვ-სა შაბათსა ლაზარეასი უფალო ღალატყავსა ბზობი-
სა შაბათსა ქსენებაჲ ლაზარეასი (ლაზარქსი D) დასადებელნი უფალო ღალატყავსა
BD, მწუხრი უფალო ღალატყავსა დასადებელნი ლაზარქსანი C. 18 თქსთა C] —
B. წაიღეთ B, მიუღეთ D. 19 ბეთანიად—B. 21 მოწაფითურთ თუისით მჭფთსთ A,
† და C. იხილა C. 22 რამ — BCD. სტიროდეს C. 24 შეუერდა C. მართა BC. რ-
ქა, A, თქა D] ეტყოდა B. მას — BD. 25 ყოფილ იყავ იყავ BCD. არამ-
ცა ABCD. მოკუდარ იყო მოკდა B, მოკუდა D, 26 ჰქა C. ღმერთი ღმრთისაჲ
C. შენ—BCD. 28 დღე B, დღე CD. მდებარე CD.

* „აქებდესთას“ ორივე „სხუანი“ A-დან, რომლებიც მღდელთმოძღვართა
ხსენებისთვისაა განკუთვნილი, სრული სახით. იხ. გვ. 34—36. ** ეს შენიშვნა A-შია.

ლაზარე, აღდეგ და გამოვედ გარე BCD I, 4.

D 167

| აღდგა მკუდარი იგი, გამოვიდა, უქადაგა: ყოველი ძალ-გიც, ქრისტე, ყოველნი შენ გაქებენ, ყოველნი შენ გადიდებენ, მაცხოვარ, დიდებამა შენდა BCD I,5.

სხუანი

მოხუედ, მაცხოვარ, ბეთანიად, სადა ლაზარე შესუენებულ იყო, საყუა-რელი და შეგობარი შენი C II,1.

უქმე მას კმითა ტკბილითა: ლაზარე, აღდეგ, განიდუქე და გამოვედ სა-მართთ C II,2.

აღდგა მკუდარი იგი და გამოვიდა გარე, შეკრული კელითა და ფერქითა და შესუეული სუდართა C II,3.

სხუანი

B 79, C 125

| მარიაჲ და მართა ქებას და მადლობასა მისცემდეს უფალსა და აკურ-თხევდეს მოსლკასა შენსა, მაცხოვარ B II,1; C III,1.

კმითა ტკბილითა ეტყოდა უფალი ლაზარეს: აღდეგ და გამოვედ შენ მა-გიერ საფლავით, ჩამეთუ შე შენთს მოვედ პირველად ბეთანიად B II,2; C III,2.

შემდგომად აღდგინებისა ლაზარესისა მადლი მისცეს დათა მისთა უფალსა და ეტყოდეს: კურთხეულ აზს მოსლკამა შენი, მაცხოვარ B II,3; C III,3.

B 79 v

კურთხეულარსა* კა გ

სამთა ყრ[მათა საქუმილსა საქე] BD I,1.

აღადგინე საფლავით ლაზარე, უფალო, ოთხისა დღისაჲ, შეკრუ-ლი მჩურითა. და გალობით შენ გილადადებდეთ: კ[ურთხეულ²⁾ ხაზ შენ, უფალო, დმერით³⁾ მამათა ჩუენთაო] BD I,2; C I,1.

დღეს სარწმუნოებასა მართაჲ დაამტკიცე აღდგინებითა მკუდ-რეთით ლაზარეისითა, ქრისტე. დ[ა] გ[ალობით²⁾ შენ⁴⁾ გილადადებ-დეთ: კურთხეულ ხაზ შენ, უფალო³⁾, დმერით მამათა ჩუენთაო] BD I,3; C I,2.

მეოხებითა, უფალო, ლაზარეის, მეგობრისა შენისაჲთა, ჩუენ ცო-დვათაგან განგუათავისუფლენ, რამათა ყოველნი ვლადადებდეთ და

1 გამოედ B. 2 აღდგა მკუდარი იგი AC) + ოთხისა დღისაჲ B) შეესმა მკუდარ-სა მას და D. გამოვიდა + და BD. უქადაგა ულადაჲ BC. 3 ყოველნი შენ (-D) გაქებენ, ყოველნი შენ გადიდებენ მაცხოვარ) ყოველნი გადიდებთ, უფალო B, ყოველნი შენ გაქებენ, უფალო ძალთაო, ყოველნი შენ გადიდებენ, მაცხოვარ C. 4 დიდებამა შენდა] შეგუქყალენ ჩუენ C. 13 მართამ B. ქებას და ... აკურთხევდეს] მაცხოვარსა ეტყოდეს უფალსა: გაკურთხევდეს, უგლობთ B. 14 მოსლკასა B. 15 გამოედ B. 18 აღდგინებისა] აღდგომისა C. ლაზარესა C. ~ დათა მისთა მადლი მისცეს C. 21 კა—D. 23 დღისა B] —D. 24 მჩრუთა A. შენ — C. გილადადებდა BCD. 25 უფალო — D. 26 დაამტკიცებს A. 27 ლაზარესითა BCD. 30 ლაზარეს BD, ლა-ზარესითა C. ჩუენცა C. 15 განგუათავისუფლენ + მაცხოვარ BD. და ვიტყოლით —BD.

* B-ში „კურთხეულარსას“ წინ უსწრებს „ლადადაყავსა“, რომელიც დამოთხ-ვა A-ს ამავე დღესასწაულის „აქებდითსას“ „სხუანს“ (იხ. გვ. 163).

ვიტყოდით: კურ[ხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BD I,4; C I,3.

სამეზასა თა.

| აკურთხევდითსა

C 125 v

- 5 | წინა-აუწყებდა უფალი ადგომასა თუისსა. დღეს ბეთანიად მოვიდა | მაცხოვარი, რამთა აღადგინოს ლაზარე, მეგობარი თუისი. მღღელნი²⁾ [აკურთხევდით⁴⁾, ერნი უფრომსად ამაღლებდით მას უკუნისამდე] BCD I,1. D 167 v

- 10 უწოდა ქრისტემან საფლავით ლაზარეს და უღალადა: ლაზარე, აღდეგ და გამოვედ გარე. აღდგა მკუდარი იგი ოთხისა დღისა და აქებდა: მღღელნი²⁾ აკურთხევდით, ერნი⁴⁾ უფრომსად³⁾ ამაღლებდით მას უკუნისამდე] BCD I,2.

- 15 | რომელმან აღადგინა საფლავით ლაზარე ოთხისა დღისა, მღღელნი აკურთხევდით²⁾⁴⁾, ერნი უფრომსად ამაღლებდით მას უკუნისამდე] BCD I,3. B 80

ერთარ.

ადიდებდითსა კამ გკნი

- 20 გადიდებთ შენ, უბრწუნელო ქალწულო, სიტყუითა სიტყუისა | ღმრთისმშობელო, მეოხ იყავ [დაუცხრომელად მვედრებელ]თა შენთათუის BCD I,1. A 126 v

- | ვადიდებდეთ ყოველნი კაცთმოყუარებასა შენსა, [ღმერთო], მაცხოვარო ჩუენო, დიდებო მონათა შენთაო და გუირგუინო მორწმუნეთაო, რომელმან განა|დიდე დღეს საკსენებელი ღირსისა შენისა ლაზარეისი BCD I,2. C 126 D 168

- 25 წინა-აუწყებ, ქველისმოქმედ, შენი აღდგომაა საფლავით აღდგინებითა ლაზარეისითა. და ღალადებით იტყოდა: შენ ხარ ღმერთი ჩუენი მრავალმოწყალე] BCD I,3. A 127

- 30 დღეს საფლავისაგან აღადგინე ლაზარე ოთხისა დღისა. და ღალადებით იტყოდა: შენ ხარ ცხორება ჩემი და აღდგომა, მაცხოვარ, მრავალმოწყალე BCD I,4.

აქებდითსა კამ გკნი

- 35 დღეს აღადგინე, მაცხოვარ, ოთხისა დღისა საფლავით ლაზარე და მისითა, ქველისმოქმედ, დათა მისთა მიცემითა მოწაფენი | შენნი განამტკიცენ, რამთა ვნებასაცა შენსა ჯორციითა არა ურწმუნო იქმენ | შენისა | ღმრთეებისა, რამეთუ შენ ხარ ცხორება და ადგომა მორწმუნეთა შენთა, ქრისტე BCD I,1. C 126. v A 127v B 80v D 168 v

ოთხნვითიერნი ჯორცინი განხრწნილისა ლაზარეისნი შემოქ-

1 უფალო — CD. 5—ადგომასა თესსა უფალიდა BCD. 6 თესი C. 10 აღდეგ და — BCD. გაჟოდ B. იგი — BD. 13 საფლავით + დღეს CD. ოთხისა BCD. 17 კამ — BCD. 18 სიტყუთა სიტყუასა C. 19 იყავ] გუეყავ C. 20 შენთათეს CD. 22 გკრგკნო C. 23 დღეს — BCD. 24 ლაზარესი BCD. 26 ლაზარესითა BCD. 27 მრავალმოწყალე C. 28 დღისა + ქრისტე BD. 29 მაცხოვარ — BD. 13 გკნი — CD. 33 ქველისმქმთ B. 34 ვენებასაცა C. არაა ABD. ურწმუნო B. 37 განჯრწნილისა BCD. ლაზარესისნი BD, ლაზარესნი ვითარცა C.

მედმან სიტყუითა კუალად შეამტკიცენ, რამეთუ ოთხისა დღისა მკუდარსა უქმე, ქრისტი, და ემასა შენსა გამოვიდა შეკრული, რომლისათვისცა დამტკიცებულ ვართ ყოველნი და გურწამ შენ, ღმერთი ბუნებით და უქცევლად განკაცებული ცხორებისათვის სულთა ჩუენთაჲსა BCD I,2.

5

A 128 | ვითარცა ეტყოდე, უფალო, მართას: მე ვარ ადგომამ, საქმით სიტყუამ აღვასრულე, საფლავით აღვადგინე ლაზარე. მეცა სირღმეთაგან ცოდვათა ჩემთაჲსა აღმომიყვანე მე, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ BCD I,3.

სხუანი* კა ა გი

10

B 79 ეტყოდა უფალი მოწაფეთა თუისთა: გუალე და მივიდეთ ბეთანიად. ლაზარე, მეგობარმან ჩემმან, დაიძინა, ხოლო მე მივიდე და განვალუიძო იგი, რაითა პრწმენეს ყოველთა, რამეთუ მე ვარ ღმერთი მძინარეთაჲ B I,1.

A 128 v | ეტყოდა უფალი მოწაფეთა თუისთა განცხადებულად: ლაზარე, მეგობარი ჩემი, მოკუდა, ხოლო მე მივიდე და აღვადგინო იგი, რაითა რწმენეს ყოველთა, რამეთუ მე ვარ ღმერთი, ადგომამ და ცხორებაჲ შესუენებულთაჲ B I,2.

15

მოვიდა უფალი ბეთანიად ნუგეშინის-ცემად მარიამისა და მართაჲსა და უჩუენა ყოველსა ერსა დიდებაჲ მისი, და ლაზარე, ოთხისაჲ მკუდარი აღადგინა საფლავით B I,3.

20

B 79 v | მოვიდა მარიამ მაცხოვრისა და შეურდა ფერტთა უფლისათა, ცრემლითა დაჰბანა ფერტნი მისნი და თმითა თუისი[თა] წარტოცნა B I,4.

მოილო მარიამ ნელსაცხებელი და იწყო ცხებად ფერტთა უფლისათა, | და სუნნელებად დიდძალი მიეფინებოდა ზედა ყოველსა ერსა, რომელნი მოსრულ იყვნეს ზრახვად მარიამისა და მართაჲსა B I,5.

25

A 129

სხუანი

C 127 | რაჲჲს მოხუედ ბეთანიად, უფალო, საფლავად ლაზარე, მეგობარისა შენისა, და უწოდე მას კმითა საშინელითა ღმრთეებისა შენისაჲთა, შემპწუნ-

30

1 სიტყუთა C. 2 მკარსა C. რომლისათვისცა] რომლისათვის BCD. 3 ღმრტკ-ცბლ A, გამტკიცებულ B, განმტკიცებულ D. 4 ბუნებით C. ცხორებისათვის CD. 6 მართას ABCD. 7~სიტყუა საქმით BD. აღვასრული B.~ლაზარე აღვადგინე CD, ლაზარე აღვადგინე B. სიღმრმეთაგან B, სიღმრმეთაგან CD. 8 მე —BCD. კაცთმოყუარე ხარ] მხოლოა მრავალმოწყალე ხარ C. 11 მივიდეთ] წარვიდეთ B. ბეთანიად + რამეთუ B. 13 განვალუიძო B. რწმენეს B. 14 მძინარეთაჲ + და მღრთა B. 15 განცხადებულად + ვითარმედ B. 16 მოკდა A. 19 მოვიდა] წარვიდა B. ნუგეშინის-ცემად—B. 20 დიდებაჲ] ღრთა (ღმრთეებაჲ) B. და+და A. და ლაზარე ... საფლავით] და აღადგინა ლაზარე ოთხისა დღისა მკუდარი საფლავისაგან B. 22 და — B. ფერტთა B. 23 თუისითა] თავისა თვისაჲთა B. წარტოცნა + მას B. 25 ნელსაცხებელი + სწლი B. ცხებათ A. 26 სულნელებად B. ზედა — B. 27 ზრახვად] ზრუნვად B. 30 საფლავად C.

* B-ში ეს მასალა შეტანილია როგორც ლაზარობის „ღალატყავსა“.

და ძლიერებად ჯოჯოხეთისაჲ და შიშით განუტყევებდა სულთა, რომელნი შე-
პყრობილ იყვნეს მას შინა. რომელი ცხორებაჲ ხარ მორწმუნეთაჲ და შემ-
წყნარებელი ცოდვილთაჲ, გვედრებით, შეგუწყალენ და გუაცხოვნენ ჩუენ,
უფალო C II,1.

- 5 შეიძინეს საფუძველნი ქუესკელთანი, ოდეს უწოდე ლაზარეს, ოთხისა
დღისა მკუდარსა, ქრისტე. აღდგა მკუდარი იგი და გამოვიდა საფლავით შე-
ხუეული სახუეველითა. გილადადებდა შენ: რომელი მოხუედ ცხორებად ნა-
თესვისა კაცთაჲსა, ქრისტე დებრთო, შეგუწყალენ ჩუენ C II,2.

- 10 რომელმან მოსლვათა შენითა იქსენ ნათესავი კაცთაჲ, მიმძლავრებულა
მტერისაგან, და ლაზარე ოთხისა დღისაჲ საფლავით აღადგინე, მაცხოვარ,
ამის|თესცა მოწმუნენი გვედრებით: გუქსნენ ჩუენ ყოვლისაგან ჭირისა C 127 v
მეოხებითა მშობელისა შენისაჲთა C II,3.

ს ა მ ხ რ ა დ

| ოხითაჲ კ ა დ გ ი

- 15 კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, რომელი მოხუედ ბეთანიად,
აღადგინე ლაზარე ოთხისა დღისაჲ მკუდრეთით. რომელთა იხილეს
და რწმენა, ლადადებდეს და იტყოდეს: რომელი მოხუედ და მოსლ-
ვად ხარ, იესუ, მაცხოვარო ჩუენო, დიდებაჲ შენდა.

D 169

ს ხ უ ა მ კ ა ბ

- 20 დიდებაჲ, დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ მოსლვასა შენსა. შენ, მა-
ცხოვარ, მოხუედ ბეთანიად, აღადგინე ლაზარე ოთხისა დღისაჲ და
მკუდარი იგი თანა-მოგზაურ ჰყავ, შეხუედ ქალაქად წმიდად იერუ-
სალემდ. ქადაგო ადგომისაო, მაცხოვარო სულთა ჩუენთაო, დი-
დებაჲ შენდა BCD.

B 80 v

25 ფსალმუნი კ ა ბ

უფალო, აღმოიყვანე ჯო ვ ი დ რ ე მღუმესა] (ფს. 29,4) BD.

დასადებელი

აგამალლო [შენ, უფალო, ზამეთუ] (ფს. 29,2) BD.

აღელუაჲ კ ა ბ

- 30 მოაქცია სული ჩე[მი ვ ი დ რ ე სიმაზთლისათა] (ფს. 22,3) BD.

| კელთაბანისაჲ კ ა ა

- მარიამ და მართაჲ მაცხოვარსა ეტყოდეს: უფალო, თუმცა აქა
იყავ, არამცა მომკუდარ იყო ლაზარე, მეგობარი შენი. ხოლო ქრის-
ტემან, მაცხოვარმან ჩუენმან, ადგომამან | შესუენებულთამან, ოთხი-
35 სა დღისაჲ საფლავით აღადგინა ლაზარე. მოვედით ყოველი თეს-

B 81

A 129 v

7 სახუეველითა C. მოხუედ C. 13 სამხრად—AC. 19 სხუაჲ კ ა ბ | ოხითაჲ
ბ BD, ოხითაჲ კ ა ბ C. 20 მოსლასა B. 22 მოხუედ B. 23 აღდგომისაო B. მაცხო-
ვარ B. 24 შენდა—B. 25 კ ა ბ | ბ გ ი BD. 26 მღუმესა B. 29 კ ა —BD. 30 მოაქციე
B. 31 კ ა ა | ა გ ი BCD. 33 არამცა A. მომკუდარ იყო | მოკდა B, მოკუდა C. მეგო-
ბარი შენი — BD. 34 მესერ ჩნწ A | მაცხოვარმან BCD. 35 ლაზარე აღადგინა
BCD. მოედით B. ყოველი თესლები | მორწმუნენო C.

D 169 v ლები, ამას | თაყუანის-ვსცეთ, რომელი მოვიდა ნეფსით კორციტა ვნებად ჩუენთუის BCD.

სიწმიდისაჲ კა ა გი

ერნი წინაშე დგანან წმიდათა ანგელოზთანი და შენ გადიდებენ, მაცხოვარსა ჩუენსა, რამეთუ წმიდა ხარ BD.

5

ბზობასა

უფალო ღალატყავსა კა ა

C 128 | მწუხრისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენდა, ქრისტე ღმერთო, რომელმან ჯერ-იჩინე კიცუსა ზედა დაჯდომამ და ყრმათაგან ებრაელთა ბაიაჲ შეიწირე, და დაგიფენდეს ყრმანი შტოებსა წმიდასა 10 ჭალაქსა გზასა ზედა, სიმრავლეჲ მო[რწმუნეთაჲ] BCD I,1.

ყრმანი ებრაელნი ბაიაათა მიგეგებოდეს შენ, ქრისტე, მაცხოვარსა სოფლისასა. გიღალადებდეს და იტყოდეს: ოსანა მალალთა შინა, კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლი[საჲთა] BCD I,2.

D 170 B 81 v | კიცუსა ზედა მჯდომარესა ქრისტესა | მეუფესა ყოველნი | უგალობდეთ, ვღალადებდეთ და ვიტყოდით: დიდებამ მალალთა შინა ღმერთსა, ქუეყანასა ზედა მშუიდობამ, კაცთა შორის სათნოებამ, რომელი მოვიდა ცხორებად ჩუენდა BCD I,3. 15

A 130 | დაუფენდა ერი იგი გზასა ზედა შტოებსა და რომელნიმე სა-მოსელსა. გიღალადებდეს და იტყოდეს: შსანა მალალთა შინა, კურთხეულ ხარ შენ, მაცხოვარ BCD I,4. 20

C 128 v | ბაიაჲ აქუნდა ყრმებსა მას ძლევისა გალობასა წინაშე შენსა, უფალო, რომელმან ჯერ-იჩინე ცხორებისათუის ჩუენისა ვნებამ და წარმართთა მოწოდებამ კიცუსა ზედა დაჯდომითა წინა-აუწყე. გიგალობდეს შენ, მაცხოვარ: შსანა მალალთა შინა, კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისაჲთა, რომელი აცხოვნებს შეცთომილთა, მხოლოდ მრავალმოწყალეჲ BCD I,5. 25

ბოძელმან ჯერ-იჩინე სიჭდაბლით ქალაქად წმიდად შესლვამ იერუსა-ლემდ აღსრულებად წებოლისა, და ყრმანი ებრაელთანი შესხმით გიღალადებდეს და იტყოდეს: ოსანა მალალთა შინა, კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისაჲთა C I,6. 30

1 ამას — C. თაყუანის-ვცეთ B, თაყუანის-ვსცემდეთ C. 2 ჩუენთვს C, ჩუენთუს B. 3 კა — BD. 5 რამეთუ წმიდა ხარ | დება D, დება მა B. 6 ბზობასა | ბზობისა დასადებლნი BD. დასადებლნი ბზობისანი C. 8 შენ C. 10 ბაიაჲ B. და — BCD. ყრმანი — BCD. რტოებსა BCD. 11 სიმრავლე BCD. 12 მიგეგებოდეს C. მაცხოვარსა სოფლისასა | მაცხოვარო სოფლისაო BCD. 15 კიცსა B. ქრისტე A. 16 შინა | ზე BCD. 17 მშუიდობამ A. 18 ცხოვრებად D. 19 იგი — C. რტოებსა BCD. 20 ღალადებდეს BCD. ოსანა BCD. 21 მაცხოვარ | მაცხოვარო ჩუენო C. 23 ცხორებისათეს CD. ჩუენისა — BCD. 24 წარმართა AB. ზედა — D. წინა-აუწყე B. 25 გიგალობდეს | გიღალადებდეს CD, გიღადებდეს B. ოსანა BC. კურთხეულ არს | კხრლრს B, კხლხრს C. 26 ოსანთა A. 27 მრავალმოწყალე CD.

სხუანი კ^ა დ

კურთხეულ არს მომავალი დიდებითა და ანგელოზთა თანა პრიელებითა და მაცხოვარებითა, რომელი აცხოვნებს ნათესავსა კაცთასა.

- 5 კიცუსა ზედა მჯდომარესა რტოებითა მიგეგებოდეს ყრმანი ებრაელნი, კმითა მალლითა მეუფესა გიგალობდეს შენ: ოსანა ძესა და ვითისსა, რომელი მომავალ არს კორციითა ვნებად, აკოცად ცოდვათა სოფლისათა და ცხორებად ნათესავისა კაცთაჲსა.

| უგალობდითსა

- 10 | ფარაო [ეტლებითურთ ქრისტემან, ღმერთმან²] ჩუენმან, ზღუასა დაათქა და გამოიყვანა⁴] ერი თუსი, სიხარულით დაღაღებდეს და იტყოდეს³: უგალობდით უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს] BCD I,1. D 170 v
A 130 v

- | რომელი კორციელ იქმნა ჩუენთვის ქალწულისაგან ღმერთისა სიტყუაჲ, ვადიდებდეთ მკსნელსა ყოველთა[სა, ვაქებდეთ და²] ვიტყო- C 129
15 დით: უგალობდით³] უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს] BCD I,2.

- რომელი კიცუსა ზედა დღეს დასჯედი და მოწოდებაჲ აუწყე წარმართთა ეკლესიასა, რამათა ყოველნი ვლალადებდეთ და ვიტყოდით: უგა[ლობდით⁴] უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს] BCD I,3.

| რომელმან სიტყუითა ღმერთი [უთესლოდ შვა] BD I,4.

B 82

- 20 სხუანი

უგალობდეთ გალობითა ახლითა დაუსაბამოსა ღმერთსა, მკსნელსა ისრაელისასა, რომელი მოვიდა დღეს სიმდაბლით კარაულითა იერუსალემდ, რომელსა ყრმანი ებრაელნი ბაიაათა მიეგებოდეს და სიხარულით იტყოდეს: უგალობდეთ (უფალსა).

- 25 აქუნდა რტოები ბაიაჲსაჲ ყრმებსა, წინა-მიგეგებოდეს და რომელნიმე სამოსელსა მათსა დაუფენდეს, რომელი მალალთა შინა ანგელოზთა მიერ იქების, და სიხარულით იტყოდეს: უგალობდეთ უფალსა.

მოიხილესა

- 30 მოიხილეს, ცა[ო, და ვიტყოდით და უგალობდეთ ღმერთსა²] მხოლოსა, კაცთაყუარესა] BD I,1.

დაიცვენ შენნი მოსავნი, რომელმან კიცუსა ზედა დაჯდომამა ჯერ-იჩინე, ქრისტე ღმერთო BD I,2; C I,1.

- 35 მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან ყრმათაგან ებრაელთა ბაიაჲ შეიწირე BD I,3; C I,2.

დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, მეუფეთ დიდებისაო, რომელმან დაიმდაბლე თავი თუისი გ[ანზრახვით, რამათა მონისა ხატისა შემოსითა განათავისუფლო აჲამ] BD I,6.

5 კიცუსა A. 9 უგალობდითსა + ა D. 13 ჩუენთვის — BCD. 14 მკსნელსა — A. 16 ღმერთი C. და — BCD. 17 ეკლესიასა C. 19 სტყუათა D. 23 ბაიათი A. 32 ღმერთი BD, დაკაცვენ C. 33-ჯერ-იჩინე დაჯდომამა BD. 34 ებრაელთა] დღეს BD. 35 შეიწირა BCD.

D 171 იხილეთ, იხილეთ უფალი, ღმერთი ჩუენი, რომელი ანგელოზთა|მიერ
მამისა თანა იქების და ყრმათაგან ებრაელთა ბაიაი შეიწირბა BD I,4.

იხილეთ, იხილეთ უფალი, ღმერთი ჩუენი, რომელი მაღალთა შინა მა-
რადის მყოფ არს მამისა თანა, კიცუსა ზედა დაჯდა და აცხოვნა კაცა BD
I,5; C I,3.

5

სხუანი

A 131 მიეცით, ერნო, დიდებამ ღმერთსა, ცათა შინა ანგელოზთა მი-
ერ ქებულსა, და ქუეყანასა ზედა ყრმათა თანა რტოებითა | მივეგე-
ბოთ და ვიტყოდით, რამეთუ: მართალ და წმიდა არს უფალი.

უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელი გარდამოცდა ზეცით, ქალ- 10
წულისაგან უბიწოხასა კორციელ იქმნა უქცეველად და საყდართა
წილ ჯერ-იჩინა დაჯდომამ კიცუსა ზედა, რამათა ჩუენ მოგუიწო-
დოს. და ყრმათა თანა [რტოებითა მივეგებოთ და ვიტყოდით, რამე-
თუ: მართალ და წმიდა არს უფალი]*.

დიდებამ შენდა, დიდებამ შენდა, უფალო, რომელმან ჯერ- 15
იჩინე დაჯდომამ კიცუსა ზედა, შეხუედ იერუსალემდ და ებრაელ-
თა ყრმასა წინა-მივეგებოდეს და იტყოდეს, რამეთუ: მართალ და
წმიდა ხარ, შეგუიწყალენ ჩუენ, უფალო.

განძლიერდასა

განმაძრიელე მე, ქრისტე, [რომელი ქალწულისაგან იშვე უთესლოდ 20
და მიქსნენ ჩუენ მრავალთაგან ცოდვითა ჩუენთა, ვითარცა კაცთმოყუარე
ხარ] BD I,1.

კიცუსა ზედა დასჯედი, ქრისტე, დღეს და შეიწირე ყრმათაგან
ქებამ. ოსანა, გიღალადებდეს, კურთხეულ ხარ შენ, მაცხოვარ BD
I,2; C I,1.

25

D 171 v | დაგიფენდეს ყრმანი შტოებსა წმიდასა ქალაქსა წინა გზასა
C 129 v შენსა და ესენი აღავსენ შე|ნითა სარწმუნოებითა, უფალო BD I,3;
C I,2.

სხუანი

A 131 v განძლიერდენ, უფალო, გულნი ჩუენნი გალობად შენდა, მეუ- 30
ფისა დიდებისაჲსა, რომელი მონებრივითა ხატიითა კიცუსა ზედა
მჯდომარემ იხილევ დღეს. რამეთუ არა[ვინ არს წმიდა].

ძლევად შემოსილნი ყრმანი რტოებითა ბაიასაჲთა ქებასა შეს-
წირვიდეს, ღალადებდეს და იტყოდეს: გუაცხოვნენ ჩუენ, რომე-
ლი მოხუედ შეცთომილთათუის, რამეთუ არავინ არს წმიდა. 35

უფალო მესმასა

B 82 v | გამოუბრწყინდა მაღლი შენი წარმართთა და ყრმანი რტოე-
ბითა გაქებდეს შენ. ოსანა, გიღალადებდეს შენ, მაცხოვარ BD I,
2; C I,1.

1 რ-ნი D. 3 უფალი ღმერთი ჩუენი | რამეთუ მე ვარ C. 4 არს | ვარ C. დაჯედი
C. ეაცხოვნე C. 9 და 2-—A. 20 განძლიერე BD. 23 დამჯედი C. და — BCD. 24 კურ-
თხეულ ხარ — BCD. 26 რტოებსა BCD. 33 ბაიასაჲთა A. 38 მსანა D. ღალადებდეს
BD + კურთხეულ ხარ C.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „ივიე“.

კიცუსა დასჯედი ჯორციელად, ქრისტე, რომელი თანაარსი მამისაა ხარ ღმრთეებითა, რომლისათვისცა სიმდაბლესა ფლობისა | შენისასა ვადიდებთ BD I,3; C I,2.

A 132

ქაღწულო, გიხაროდენ, უბიწო, რამელმან გამოუთქუმელად⁴⁾ ქრისტე ღმრთეობა BD I,1.

B 82

სხუანი

გამოუბრწყინდა მაღლი შენი ებრაელთა ყრმათა და რტოებითა ბაიასათა წინა-მივეგებოდეს და იტყოდეს: ოსანა მაღალთა შინა. კურთხეულ არს, რომელი | მოვალს დღეს სიმდაბლით და კუალად მოსლვად არს დიდებითა ღმრთეებისათა BD II,1.

B 82 v

10 მოსლვად არს დიდებითა ღმრთეებისათა BD II,1.

D 172

კიცუსა ზედა მჯდომარეა რამ გიხილეს ებრაელთა ყრმათა, და-გიფენდეს სამოსელსა მათსა გზასა ზედა და ღაღადებით იტყოდეს: ოსანა ძესა დავითისსა. დიდებამა მაღალთა შინა ღმერთსა, რომელი | მოვალს დღეს სიმდაბლით და კუალად მოსლვად არს დიდებითა ღმრთეებისათა* BD II,2.

15 მოვედით, მორწმუნენო, ვისწაოთ ღმრთის-მეცნიერებისა ესე გალობამ ყრმათა. განვფინეთ გულნი ჩუენნი | სამოსელთა მათ წილ, სიხარულით მივეგებოდით მეუფესა, კიცუსა ზედა მჯდომარესა, და ვიტყოდით: გუაცხოვენ ჩუენ, მგალობელნი შენნი, მაცხოვარ, რომელი მოხუედ დღეს სიმდაბლით და კუალად^{2) 4)} მოსლვად ხარ დიდებითა ღმრთეებისათა BD II,3.

A 132 v

20 ხარ დიდებითა ღმრთეებისათა BD II,3.

| ღამითგანსა

D 172 v

ღამითგან აღვიმსთობთ, შენდა დიდებასა შევსწირავთ, უფალო, რომელი კიცუსა დასჯედი დღეს და შენითა ღმრთეებითა აღავსენ ყოველნი კიდენი BCD I,1.

25 | რომელი რჩულისა მდებელ ხარ და რჩულისა აღმასრულებელ, საუნჯეა სიხარულისა სოფელსა გამოუჩნდი, ამას თაყუანის-გცემთ BD I,2.

B 83

30 თაყუანის-გცემთ შენ, ქრისტე, მამისა და სულისა წმიდისა თანა. | ძლევისა გალობასა ყრმათა თანა შევსწირავთ, ვითარცა ძმელსა სიკუდილისასა, და შენ, ქრისტე, ვადიდებთ BD I,3; C I,2.

A 133

1 კიცსა] B + ზედა BCD. დამჯედი D. 2 რომლისათვისცა CD. სიმდაბლისა B. უფლობისა C. 7 და — BD. 8 ოსანა B. 9 მოვიდა BD. 10 მოსლად B, მოსვად D. 11 მჯდომარე BD. გიხილეს + დღეს BD. ყრმათა — BD. 12 — გზასა ზედა სამოსელსა მათსა BD. და ღაღადებით იტყოდეს] გიღაღადებდეს BC. 13 მსანა BD. დავითისსა — და იტყოდეს BD. 14 მოვიდა D] — B. ნოსლად B. 15 ღმრთეებისათა — BD. 16 მორწმუნენო + დღეს და BD. 17 გწეფთ A] ვწეფთ B, ვწეფთ D. მათთა BD. 18 მივეგებოდით D. მეუფესა] მომავალსა BD. 19 შენნი — B 23 ავიმსთობთ C. 24 კიცუსა — ზედა BCD. დამჯედი D. დღეს + ჯორციელად BCD. შენითა A. 25 კიდენო — ქუეყანისანი B. 26 შჩულის 1° BD. შჩულის 2° D. 27 საუნჯე BD. სიხარული BD. ამას თყნავთ A] ქრისტე მაცხოვარი ჩუენი BD. 30 ვითარცა — BD. 31 სიკუდილისასა C.

* A-ში რეზურენის მაგიერ: „იფივე“.

სხუანი

D 173 ლამისა ამსთობილნი ვემსგავსნეთ ყრმათა მგალობელთა, რომელნი წინა-მიგეგებოდეს რტოებითა ბაიაჲსაჲთა, სიხარულით გიგალობდეს და გაკურთხევდეს, ქებით შეგასხმიდეს | ქრისტესა, ჳორციელად მომავალსა ვნებად ნუფსით. შენი მშუიდობაჲ მოგუმადლე ჩუენ, ქრისტე ღმერთო, რომელნი დაუცხრომელად გიგალობთ შენ BD II,1.

A 133 v ნათლად გამოუბრწყინდი ყრმათა დღეს, რომელთა გიხილეს განკაცებული და ღმრთად აგიარეს შენ, ხოლო დაბრმეს თუალნი გონებათა მამათა მათთანი, რამეთუ მოხუცებულნი იძლინეს და ყრმანი მეცნიერ იქმნნეს | გალობად შენდამი, მომავალსა ვნებად ნუფსით თუისით. შენი მშუიდობაჲ^{2) 4)} [მოგუმადლე ჩუენ, ქრისტე ღმერთო, რომელნი დაუცხრომელად გიგალობთ შენ]* BD II,2.

ღალატყავსა

C 130 ვლალატ-ყავ ჳირი** [გულისა ჩემი] BD I,1.
გიღალადებდეს შენ ყრმანი ებრაელნი, კაცთმოყუარე|ებაჲ აქუნდა. აცხოვნე, ქრისტე, რომელი ხარ მალალთა შინა, შეცოდებული ნათესავი კაცთაჲ BD I,2; C I,1.

სხუანი

D 173 v | ღალადებაჲ იონაჲსი მუცლით გამო*** ვეშაჲსიაჲთ ისმა სას- 20
B 83 v მენელთა შენთა, უფალო, რაჳამს შთავა|რდა იგი სირღმესა ჳლუისასა, ხოლო შენ მრავალმოწყალეებითა^{2) 4)} შენითა აღმოიყვანე იგი უფსკრულთაგან ჳოჯოხეთისათა უვნებლად BD II,1.

A 134 საიდუმლოჲ ახალი ისწავეს ყრმათა, რომელი პირველ საუკუნეთა წინაწარმეტყუელისაგან გუუწყა, ვითარმედ: პირთაგან ჩრუილთა მწოვართაჲსა | დაემტკიცოს ქებაჲ. დღეს ესმა ყოველსა სიმრაველსა ერისასა, ყრმანი რაჲ შეგასხმიდეს და ძედ ღმრთისად შენ გხადოდეს: მომავალსა დღეს მეუფესა უკუდავსა ერთობით ყოველნი ვაკურთხევდეთ BD II,2.

D 174 საკუთრველი, უცხოჲ და სახეჲ წარმართთა მოწოდებისაჲ — 30
მალალთა შინა მარჯულ მამისა მჯდომარემან | დღეს ქუეყანასა ჳედა სათნო-იყო კიცუსა ჳედა დაჯდომაჲ, რაჲთა წარმართნი გამოგუიქსნეს კერპთმსახურებისაგან და ებრაელნი სამოსელსა მათსა

2 აღმსთობილნი B. 3-მიგეგებოდეს BD. 4 და—BD. გაკურთხევდეს + და BD. ჳორცილთა BD. 6 ჩუენ — BD. ღმერთო + ჩუენო BD. 8 გიხილეს + შენ B. 10 მწონი B. იძლინეს B. 12 თუისით — BD. 15 ვლალად-ყავ D. ჳირთა BD. 16 კაცთმოყუარებაჲაჲ C. 17 შინა — B. 18 კაცთაჲ ჩუენი C. 21 სიმღრმესა B. ჳლუსასა D. 24 საუღუნლოჲ B. საუკუნეთა — BD. 25 ეუწყა B. პერთაგან B. 26 მწოვართაჲთა BD. 27 შეგასხმიდეს + მაცხოვარ D, მაცხოვარ B. ღმრთისად | დავითისად BD. 30 სწმ BD. 31 მამისა + საყდართა ჳედა BD.

* A-ში რეფერენის მკაფერ: „ოივე“. ** „ვლალატ-ყავ ჳირი“ A-ში ფურცლის კვლეზა მიწერილი. *** „მუცლით გამო“ A-ში მიწერილია ფურცლის კვლეზა.

დაუფენდეს და სიხარულით იტყოდეს: მომავალსა²⁾ დღეს [მეუფესა უკუდავსა ერთობით ყოველნი ვაკურთხევდეთ]* BD II,3.

კურთხეულარსა

ყოველნი საქმენი შენნი ჭკუშპაბიტებით არიან BD I,1.

- 5 კიცუსა დასჯედი, მეუფეო, და ყრმანი ებრაელნი გილაღადებდეს შენ, ღმერთსა მამათა ჩუნეთასა BD I,2; C I,1.

კიცუსა დასჯედი, მოწყალე, რამათა აცხოვრო შეცთომილი | ნათესავი კაცთა და ყოველნი თაყუანის-გცემთ შენ, სარწმუნოებით თანაარსსა | მამისასა და სულისა წმიდისასა, ღმერთსა მამათა ჩუნეთასა] BD I,4; C I,3.

ყრმათა ებრაელთა ზაიამ შენ მიგიპყრეს, მაცხოვარ, და გალობით გიღაღადებდეს შენ, ღმერთსა მამათა ჩუნეთასა BD I,3; C I,2.

სხუანი

- 15 | სამთა ყრმათა ბაბილონს მძღავრსა არცხუინეს, რამეთუ იზრახეს წარწყმედად მათი და შესთხინეს საკუმილსა მას, არამედ შენ გარდამოჰკვედ მათ შორის და დაიცვენ ივინი ცუარითა უვნებელად. ხოლო აქა დღეს ებრაელთა ყრმათა არცხუინეს მშობელთა მათთა, რამეთუ გიცნეს შენ და კმითა მალლითა ღაღადებდეს და იტყოდეს: ღმერთო მამათა ჩუნეთაო, კურთხეულ ხარ შენ] BD II,1.
- 20 დაუკუირდა მთავარანგელოზთა, რაჟამს გიხილეს შენ, ყოველთა შემოქმედი ღმერთი, მჯდომარეა კიცუსა ზედა, და ყრმანი მათ წილ მგალობელად შენ წინაშე, რომელთა აქუნდა კელთა მათთა შტოები ბაიამსა და კმითა მალლითა [ღაღადებდეს და იტყოდეს: ღმერთო მამათა²⁾ ჩუნეთაო, კურთხეულ ხარ შენ]* BD II,2.
- 25 | შემოწუნდეს ქერობინნი და სერაბინნი დღეს, რამეთუ ესეთა საყდართა მსგავსად სათნო-იყავ დაჯდომამა კიცუსა ზედა ახლისა მოწოდებისათვის წარმართთაჲსა, რამათა ჩუნენ მომწყუდარნი ახლად ერად შენდა გამოგუაჩინე, რომელნი დაუცხ[რომელად ვღაღადებო და ვიტყვო: ღმერთო მამათა ჩუნეთაო²⁾⁴⁾, კურთხეულ ხარ შენ]* BD II,3.

შენ, სამებოო წმიდაო, სამთა მათ ყრმათა შორის გამოსჩნდი ალსა მას შინა ბაბილონს. გიხილა მძღავრმან მან მეოთხედ უბრწყინეალებს მზისთულისა და თაყუანის-გცა. ამასვე ღმრთეებით

¹ დაუფენდეს B. 5 კიცუსა + ზედა BD. დაშველი BD. გილაღადებდეს] გიგალობეს BD. 6 შენ + უფალსა C. ღმერთსა მამათა ჩუნეთასა] ღმერთო მამათა ჩუნენ D. ღმერთო მამათა ჩუნეთაო კრ B. 7 კიცუსა + ზედა BCD. დაშველი CD. მოწყალე BCD. 8 კაცთა] ჩუნენი C. ყოველნი — BD. შენ — BCD. 9 თანაარსსა... წმიდისასა] მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა BD. 14 მილჩესა B. არცხუნეს D. იზრახეს] იზრახა BD. 15 შესთხინა D, შესთხუნეს B. შენ — BD. 16 დაიცუნენ B, დცუნ D. ივი D. უნზველად B. 17 არცხუნეს D. 20 დაუკუირდა B. 21 მჯდომარე BC. 23 რტოები BD. 25 ზშთა BD. 26 მსგავსა B. ასწა B. ახალსა D. 27 მოწოდებისათვის D. მომწყუდარნი] მოწმუნენი BD. 28 ვღაღადებო B.

² ა-მ-რ-ე-დ-რ-ენ-ის მთავარი: „იგივე“.

განშორებასა მამისაგან და სულისა წმიდისა მესა ყრმანი კორციელითა ხილვითა, ვითარცა მეუფესა, ძლუნესა ბაიასა შესწირვიდეს, ღალადებდეს და იტყოდეს: ღმერთო მამათა [ჩუნთაო, კურთხეულ ხაზ შენ].

აკურთხევდითსა

5

გალობასა შენდა შესწირავთ ანგელოზთასა, ვითარცა ყრმანი ბაიამთა შესხმით ვიტყოდით: კურთხეულ არს მომავალი²⁾⁴⁾ [სახელითა უფლისაჲთა] BCD I,1.

A 135 v, | მოვედით და მივეგებოდით მომავალსა ვნებად ნეფსით თუი-
B 84 v სით და გალ[ობით ვიტყოდით: კურთხეულ²⁾³⁾ არს მომავალი⁴⁾ სახელითა უფლისაჲთა] * BD I,2; C I,3. 10

C 130 v | მოვიდა უფალი განთავისუფლებად რჩულისა ქუეშე დამონებულთათუის. და გალობით [ვიტყოდით²⁾: კურთხეულ არს მომავალი³⁾⁴⁾ სახელითა უფლისაჲთა] * BD I,3; C I,2.

სხუანი

15

D 175 v | დღეს განმხიარულდა იერუსალემი, რაჟამს შეხუედ, მაცხოვარ, მჯდომარეა კიცუსა ზედა ზეცისა მეუფეა, ხოლო კაცობრივია ბუნებაჲ რაჲ იხილეს ყრმათა, ღმრთის-მეცნიერებით აღიარებდეს და ძლევისა გალობასა ღალადებდეს და იტყოდეს: მღდელნი აკურთხევდით ღმერთსა, რომელი ზოვიდა დღეს სიმდაბლით ქსნად დაბადებულთა თუისთათუის. ერნი უფროსად ამალლებდით მეუფესა უკუდავსა და ნეფსით ვნებად ჩუენთუის მოსრულსა, რამეთუ უფროსად ამალლებულ არს სახელი მისი უკუნისამდე BD II,1. 20

A 136 დღეს აღესრულნეს წინაწარმეტყუელთა კმანი, რომელსა | იტყოდეს შემოსლვისათუის მაცხოვრისა ქალაქად წმიდად იერუსალემდ: აჰა ესერა მოვალს მეუფეა შენი მშუიდობით, მჯდომარეა კარაულსა ზედა, და ებრაელნი წინა-მიგეგებოდეს რტობითა და სიხარულით | იტყოდეს: მღდელნი [აკურთხევდით ღმერთსა, რომელი მოვიდა დღეს²⁾⁴⁾ სიმდაბლით ქსნად დაბადებულთა თუისთათუის. 25

D 176 ერნი უფროსად ამალლებდით მეუფესა უკუდავსა და ნეფსით ვნებად ჩუენთუის მოსრულსა, რამეთუ უფროსად ამალლებულ არს სახელი მისი უკუნისამდე] * BD II,2. 30

დღეს აღივსნეს შურითა ურჩულონი ჰურიანი, რაჟამს შემოხუედ, მაცხოვარ, იერუსალემდ, აღსრულებად წერილისა, და გულისწყრომით იტყოდეს | ყრმათა მიმართ მათთა, ვითარმედ: ესე ვითარი ღმრთის-მეცნიერებისა გალობაჲ ისწავეს, რომელსა იტყო- 35

9 და — B. მივეგებოდით B. თსისით B, თკსით CD. 12 დამონებულთათეს CD. 16 შეხუედ] მ⁹ხდ B, შ⁹მხდ D. მაცხოვარ — BD. 17 მჯდომარე BD. მეუფე D. კურთხევა A. 18 ღმრთის-მეცნიერებო] ღმრთის-მეტყუელებო BD. აღიარებ BD. 19 და იტყოდეს — BD. 21 თსთათეს D. მეუფესა უკუდავსა] კარისტესა B. 22. ~ ჩუენთს ვნებად — BD. 25 შემოსლვისათეს D. ~ წმიდად ქალაქად BD. 26 მეუფე D. მშუიდობით B. მჯდომარე BD. 27 კარაულსა] კიცუსა BD. 33 შეპოხუედ] მე⁹ხდ A, როხუედ B.
* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

დეს შენდა მიმართ: ოსანა ძესა | დავითისსა, კურთხეულ არს მო- A 136 v
 მავალი სახელითა უფლისაითა მეუფეა ისრაელისაჲ. მღღელნი
 აკურთხევედით ღმერთსა, რომელი მოვიდა დღეს სიმდაბლით ქსნად
 დაბადებულთა თუისთათუის. ერნი უფროასად ამაღლებდით მეუ-
 5 ფესა უკუდავსა და ნეფსით ვნებად ჩუენთუის მოსრულსა, რამეთუ
 უფროასად ამაღლებულ არს²⁾ სახელი მისი უკუნისამდე]* BD II,3.

ადიდებდითსა

ქრისტემან წარავლინა მოწაფენი თუისნი დაქსნად ურჩულო-
 10 მსა ნათესავისა საცთურსა. კიცუსა ზედა მჯდომარესა ყრმათა თა-
 ნა შტოებითა ვადიდებდეთ BCD I,1.

რომელი მოვიდა აღდგინებად ბნელსა | შინა მსხდომარეთა, ლა- D 176 v
 ზარე მომკუდარი სიტყუითა აღადგინა. კიცუსა [ზედა მჯდომარესა
 ყრმათა თანა შტოებითა²⁾ ვადიდებდეთ] BCD I,2.

რომელმან საშოსა ქალწულისასა ადამ შეიმოსა, სიკუდილი
 15 თავს-იღვა კორცითა ნეფსით თუისით. კი[ცუსა²⁾ ზედა მჯდომარესა
 ყრმათა¹⁾ თანა შტოებითა ვადიდებდეთ]* BCD I,3.

სხუანი

დავითის მიერ თქმულთა აღმასრულებელად ყრმანი გამოჩნდეს,
 რომელთა შეურაცხ-ყვეს გულისწყრომაჲ მოხუცებულთა მათთაჲ და
 20 შენ მიერ განბრძნობილი გალობასა შესწირვიდეს | შენდამი და იტ-
 ყოდეს: გუაცხოვნენ ჩუენ, ძეო დავითისო, რომელი მოხუედ ნეფსით
 ვნებად BD II,1. A 137

ქებისა შენისა დამამტკიცებულად ყრმანი ღირს იქმნნეს, რო-
 მელთა არად შეპრაცხეს განრისხებაჲ ! მღღელთმომღუართა მათთაჲ,
 25 არამედ დაგიფენდეს გზასა ზედა სამოსელსა მათსა და იტყოდეს:
 მოვედით, ერნო, ვადიდებდეთ, ! რომელი მოვალს ნეფსით ვნებად
 BD II,2. D 177

გალობის-მეტყუელნი ებრაელთა ყრმანი დაუდუმებელად დიდე-
 ბის-მეტყუელებით წინა-მიგეგებოდეს შენ, უკუდავსა მეუფესა.
 30 | ჩუენცა მათ თანა გალობით ვღალადებთ და ვიტყუით: მოვედით,
 ერნო, ვადიდებდეთ, რომელი მოვალს ნეფსით ვნებად]* BD II,3. A 137 v

ფსალმუნი სახარებასა წინა, კ^ა დ

აზვიენ არს მსგავს შენდა ღმერთთა შობის, უფალო, და არაჲ არს საქ-
 35 მეთა შენთაებრ. ყოველი თესლები, რავდენი ჰქმენ, მოვიდენ რტოუბითა, და-
 ვადიდენ: მსანა მღალთა შინა (შდრ. ფს. 85,8—9) BD.

1 მიმართ + მაცხოვარ BD. მსანა BD. 2 სახელითა] სწლთა A. მეუფე D.
 მეღღელნი აკურთხევედით... ჩუენთუის მოსრულსა — BD. 8 თუსნი C. 10 რტოებითა
 BCD. 12 მომკუდარი AB. სიტყუთა C. 13 რტოებითა BCD. 15 თუსით CD. 16 რტო-
 ენით C. 18 მიერ] მიერ A. თქმულთა BD. 20 გალობასა] ქებასა BD. 23 ღირ B.
 25 და...სახარებულთ BD. 26 ვადიდებდეთ + ყოველი BD. 28 დაუდუმებელად]
 დამდამდებულად B, დღმზლად D. 29-მიგეგეოდეს B. მეუფესა + და BD. 30
 ჩუენცა + ერთობით BD. ვიტყუთ B. 34 შენთაებრ B.

* A-ში ჩუენდენის მაგიერ: „იგივე“.

დასადგებელი

D 177 v მაშინ ისაზებდენ ყოველნი სენი | მალნარისანი ვ ი დ რ ე მოვალს
(ფს. 95,12-13) BD.

C 131 | აქებდითსა
უფალო, რომელი მალალთა შინა ანგელოზთა მიერ იქები და 5
ქუეყანასა ზედა დღეს, ვითარცა კაცი, კიცუსა დასჯედი და ყრმა-
თაგან ებრაელთა ბაიაჲ შეიწირე, რომელნი გილადადებდეს: მსანა
მალალთა შინა, კურთხეულ ხარ შენ, მაცხოვარ BCD I,1.

B 86 [ქ]რისტე, მოსლვითა შენითა კერპთაგან წარმართთაჲსა | და
საცთურისაგან ეშმაკისა იქსენ სოფელი. მეუფეო მშუიდობისაო, შე- 10
იწირე ქებაჲცა ჩუენი²⁾4) [და შეგვწყალენ ჩუენ] BCD I,3.

C 131 v | ანგელოზთა მიერ მამისა თანა ქებულსა და ქუეყანასა ზედა
D 178 A 138 ყრმათა მიერ, | შენ | გაქებთ, რაჲთა ქუეყანისანი თანა-შეგუაერთნე
ზეცისათადა, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ და მრავალმოწყალე BD
I,4; C I,5. 15

ბაიაჲ შენ მიგიპყრეს ებრაელთა ყრმათა დღეს, რომლისათუის
ჩუენცა დაუცხრომელად შენ გაქებთ: ოსანა [მალალთა შინა, კურთ-
ხეულ ხარ შენ, მაცხოვარ]* BD I,5; C I,4.

დაჯდომამ კიცუსა ზედა რაჲ სათნო-იყავ, ქრისტე, ახლისა
ერისა შენისა მოწოდებასა აუწყებდ. დასცხრა სახეი აჩრდილისაჲ 20
პირველისა რჩულისაჲ მადლისა გამობრწყინებითა შენითა ჩუენდა
მომართ. ამისთუისცა გილადადებთ: კურთხეულ ხარ შენ,¹⁾ რომელი
მოხუედ ნეფსით ვნებად BCD I,6.

შენ, რომელმან ყრმათა ეპრაელთა გალობამ შეიწირე, რომელნი გილა-
დადებდეს შენ: დიდებამ მალალთა შინა დმერთსა, მეუფესა მშვდობისასა, და 25
ჩუენცა მათ თანა გაქებთ და გაკუბოხებთ შენ BCD I,2.

სხუანი

A 138 v ისწავეთ სიმართლემ, რამეთუ დაჰქსნდა საცთური. მოვალს
მეუფემ | ძრიელი, მთავარი მშუიდობისაჲ, რომელმან განგუწმიდნეს
ჩუენ ურჩულოებათა ჩუენთაგან BD II,1. 30

B 86 v, | მოსლვაჲ შენი, ქრისტე, წყარო ცხორების ექმნა მორწმუნეთა
D 178 v შენთა, რამეთუ მეუფემ საუკუნემ გიხილეს კიცუსა ზედა მჯდო-

6 დღეს — BD. დაჰყედი D. და — BD. ყრმათა C. 7 ბაიაჲ] გალობამ C. გილა-
დადებდეს + შენ BD. ოსანა BCD. 8 კურთხეულ ხარ შენ მაცხოვარ] კურთხეულ
არს მომავალი სახელითა უფლისაჲთა BCD. 10 მშუდობისა B, მშვდობისა CD.
13 მიერ] თანა A. ~ყრმათა მიერ ქუეყანასა ზედა C. შეაერთნე C. 14 ზეცისათა
BCD. 16 რომლისათეს CD. 17 ჩუენცა + ქრისტე BCD. მსანა D. 19 ახლისა] ახალ-
სა AC. 20 სახმ CD. აჩრდილისა C. 21 შჩულისა D. 22 ამისცა B. 24 გალობამ] ბაი
აჲ B. გილადადებდეს შენ] იტყოდეს C. 25 დმერთსა — CD. მშუდობისასა B. 28
სიმართლმ D. დაქსნდა BD. 29 მეუფმ D. ძლიერი BD. მთავარი] მაცხოვარი BD.
მშუდობისა B, მშვდობისა D. განწმდეს B. 31 მოსლამ B, მოსულამ D. 32 შენთა
—BD. მეუფმ D]—B. საუკუნმ D.—კიცუსა ზედა მჯდომარემ (მჯდომარე D) გიხი-
ლეს BD.

* A-ში რეფერენის მაგიერ: „იგივე“.

მარეა, რომელი განისუენებ ქერობინთა ზედა²⁾, რომელი მოვალს სახელითა უფლისაიამთა BD II,2.

5 კმითა მალლითა ლაღადებდეს და იტყოდეს: ოსანა მალალთა, მოვედით, ერნო, მივეგებვოდეთ, რაითა განგუწმინდნეს ჩუენ ურ-
ჩულოებათა ჩუენტაგან] * BD II,3.

ლიტანიალ-ლა გავილოდიან, ამათ იბაკოთა იტყოლიან.

კ^ა ა

10 მონისა ხატიითა ღმერთი განკაცებული [სიმდაბლით მოვიდა იერუ-
სალემდ ცოდვილთათჳს წსნისა, შეცთომილთათჳს მოქცევისა, დიდებისა
მიცემად ჳეშმაპიტსა დმეროსა. და აწ ჩუენ ყოველთა ერთობით ვთქუათ:
კურთხეულ არს, | რომელი მოვალს სახელითა უფლისაიამთა, კურთხეულ
არს მეუფე ისრაელისა BD.

D 179

მე-ბ, კ^ა ბ

15 მხიარულ იყავ ასუ[ლი ეგე სიონსაჲ, ქადაგებდ ასული ეგე იერუ-
სალემისაჲ. აჲა ესერა მოვალს მეუფე შენი მართალი: და მან გიქსნეს შენ.
მჳედ არს და მყუდრო და ჳე ზის იგი კიცუსა ვირსა. კმითა მალლითა და-
ღადებდეს და იტყოდეს: კურთხეულ არს, რომელი მოვალს სახელითა²⁾
უფლისაიამთა, კურთხეულ არს მეუფე ისრაელისაჲ] BD.

სსუაჲ

20 რომელი ზის მარჯულ მამისა საყდართა დიდებისათა, ქუეყანასა
ზედა კაცთა შორის იქცეოდა, ვითარცა კაცი. რომელი ანგელოზთა
მიერ | იდიდების მალალთა შინა, კარაულსა ჳედა მჯდომარეა დღეს
შემოვალს უფალი. გიხაროდენ, ასულო სიონისაო, რამეთუ აჲა ესე-
რა, რომელმან შეგქმნა შენ, მოვალს შენდა მშუიღობით. განახუენ
25 ბჳენი შენნი და შეიწყნარე ეგმანუელ, მქსნელი ჩუენი. ესრეთ ვლა-
ღადებთ და ვიტყუით: კურთხეულ არს, რომელი მოვალს სახელითა
უფლისაიამთა, კურთხეულ არს მომავალი D.

D 179 v

A 139

კ^ა დ

30 მარჯულ მამისა მჯდომარეჲ კიცუთა კაჳრულისაიამთა მოვალს. გიხარო-
დენ, ასულო სიონისაო, რამეთუ აჲა ესერა მეუფე და შემოქმედი შენი მო-
გახლეების. განახუენ ბჳენი შენნი, შეიწყნარე ეგმანუელ, მქსნელი ჩუენი.
კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისაიამთა, კურთხეულ არს მეუფე
დიდებისაჲ D.

D 179

1 განისუენებს A. ქერაბინთა B. 3 მალალთა + შინა BD. 4 ერნო + სიხარულით BD. მივეგებოდით B, მივეგებოდით D. რაითა განგუწმინდნეს] რომელი მოვალს სახელითა უფლისაიამთა და მოსლვად არს BD. 6 ამათ იბაკოთა (იპ^ათა D) იტყოლიან — A. 7 ა) ბ BD. 8 მოვიდა] შევიდა D. 11 კ^ას¹ B. 12 მეუფეჲ B. 13 მე-ბ კ^ა ბ — BD. 14 ქ^აბლ B. 15 მეუფე B. 16 მჳედ B. 22 მჯდომარე D. 23 ა) D. 25 და — D. ეგმანუელ D. ესრეთ D. ვლაღადებდეთ D. 26 ვიტყოლით D. რომელი მოვალს] მომავალი D. 29 კიცუთა D.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

სხუაჲ

D 179 v
D 180
დღეს აღესრულა წინაწარმეტყუელებამ ზაქარი[ამის წმიდისა ქალაქისათჳს. კაპრაულითა ჯერ-ჩინა | მოსლვამ, რომელი ქერობინთა ზედა იდიდების. გიხაროდენ, ასულო სიონისაო, მთაო დიდისა მეუფისაო. მაშინ ყრმანი ებრაელნი ზტოებითა ბაიადსაითა ღმრთივ-სწავლულნი და-
დადებდეს დავითისსა ახალსა გალობასა და იტყოდეს: კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისაითა, კურთხეულ არს მომავალი] D. 5.

დღეს შევიდა მაცხოვარი ჩუენი ქალაქად წმიდად იერუსალემდ აღსრუ-
ლებად წებოლისა, და ყოველთავე აქუნდა ქელთა მათთა ბაიად, რომელნიმე
სამოსელსა მათსა გზასა ზედა დაგიფენდეს, იტყოდეს, რამეთუ: ესე არს
მაცხოვარი ჩუენი D. 10.

მსანა მაღალთა შინა. კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისაი-
თა მეუფეჲ ისრაელისა D.

B 87, D 180v | **ოხითაჲ კა ა**

ყოველთა ადგომამ წინა ვნებისა შენისა გურწმენა, მკუდრე-
თით რაჲ აღადგინე ლაზარე, ქრისტე ღმერთო, რომლისათუის ჩუენ-
ცა, ვითარცა ყრმანი, ძლევისა გალობასა შენდა შევსწირავთ, შენ
მძლესა სიკუდილისასა გიღალადებთ: მსანა მაღალთა შინა, კურთ-
ხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისაითა BCD. 15.

ფსალმუნი

მთანი იხა[რებენ წინაჲ უფლისა, რამეთუ] (ფს. 97,8) BD. 20.

დასადებელი

უგალობდით უფალსა გალ[ობითა ახლითა, რამეთუ სა] (ფს.
97,1) BD.

აღელჴაჲ კა ა გი

უფალო, უფალო ჩუენო, ვითარ [საკვრველ არს სახელი ვი დ რ ე
დაემტკიცოს ქებაჲ] (ფს. 8,2—3) BD. 25.

C 132 | **ქელთაბანისაჲ კა ა**

A 139v D181
საკურთხეული და დიდებული, რომელი იხილა დღეს ნათესავმან
კაცთამან, სიმდაბლით მჯდომარეჲ | კიცუსა ზედა | ზეცისა მეუფეჲ,
და ყრმანი ებრაელნი შტოებითა წინა-მიგებვოდეს და სიხარულით
შეგასხმიდეს: მსანა მაღალთა შინა, კურთხეულ არს მომავალი სახე-
ლითა უფლისაითა, რომელმან მოგუანიჭა ჩუენ მოტევებამ ცოდვა-
თაჲ ჯუარითა და სისხლითა თუისითა, ვითარცა მხოლოჲ მრავალ-
მოწყალე ხარ BCD. 30.

1 სხუაჲ + დ გი D. ზქრისი D. 14 კა—BD. 15 შენისა BD. გრწმე B. 16 რომლი-
სათჳს CD. 17 შენდა — B. 18 გილბდთ B. ოსანა C. 20 ფსალმუნი + ა BD.
25 კა—BD. 26 სახელი] სა B. 29 საკურველი B, საკვრველი C. 30 მქდომარჲ CD.
ზცა A. მეუფე CD. 31 რტოებითა BCD. -მიგებვოდეს მას D, -მიგებვოდეს მას
B, -მიგებვოდეს C. 32 შეგასხმიდეს + შენ B. ოსანა C. 33 მოგუანიჭოს BCD.
34 თისითა CD. ვითარცა მხოლოჲ მრავალმოწყალე ხარ (არს BD)] ვითარცა კაც-
თმოყუარე არს C.

სიწმიდისაჲ კჳ ბ გ ო

დღეს შემოვაღს სიძღაბლით მეუფე ღიღებისაჲ, დღეს აღივსების|იე-
რუსალეში ღიღებითა, დღეს უფროსად შეიმკვების სიონი ქებათა, რამეთუ
35 კხედავს შემოქმედსა, კიცუსა ზედა მჯღომარესა, და ყრმანი ებრაელნი ბაი-
ამთა წინა-მიეგებოდეს და დაუფნდეს გზასა ზედა სამოსელსა მათსა და სი-
ზარულთ, კმათა|მადლითა ამას იტყოდეს: კურთხეულ არს მოჰავალი სასე-
ლითა უფლისაჲთა. მსანა, ძაღალთა ზე ღიღებამ. ანგელოზნო ცათა შინა
კურთხევით ამას იტყოდეს: წმიდა არს, წმიდა არს, წმიდა არს უფალი, მეუ-
ფე ღიღებისაჲ. აღელუამ, აღელუამ, აღელუამ BD.

B 87 v
D 181 v

მ წ უ ხ რ ი

უფალო ღალატყავსა* კჳ ა ბ გ ო

მოსლვასა მას შენსა დიდებით, რაჟამს დაიდგნე საყდარნი და
დასჯდე განკითხვად, შემიწყალე მე, ვლალადებ შენდამი, ქრისტე
BCD I,1.

15 რაჟამს დასცენ საყუირსა და აღდგებოდიან ყოველნი მკუდარ-
ნი და ჰყოფდე განჩინებასა, შემიწყალე მე, [ვლალადებ შენდამი,
ქრისტე]** BCD I,2.

| რაჟამს გამოჩნდებოდიან საქმენი დაფარულნი და ცხადნი წი-
ნაშე შენსა და ჰყო[ფდე განჩინებასა, შემიწყალე მე, ვლალადებ
20 შენდამი, ქრისტე] BCD I,3.

| მას ჟამსა დაფარენ ცოდვანი ჩემნი და ნუ მოიკსენებ ურჩუ-
ლოებათა ჩემთა, არამედ ღირს მყავ მე დადგომად მარჯუენეთა შენ-
თა თანა. შემიწყალე მე, ვლალადებ³ [შენდამი, ქრისტე]** BCD I,4.

C 132 v
D 182

| ონითაჲ კჳ ა ბ

25 მიძლოდე მე, მხოლოო ჭეშმარიტო, გზათა სიმართლისათა და
მაცხოვნე წყალობითა შენითა, რომელი მოხუედ და მოსლვად ხარ C.

A 140

ფსალმუნი კჳ ბ გ ო

კურთხეულ [არს უფალი დებრაჲ ისრაელისაჲ, რომელმან ყვის
ვ ო ზ რ ე ყოველი ქუეყანაჲ] იყავნ, იყავნ (ფს. 71,18—19) BD.

30 დასადებელი

ღმერთო, სარჩელი შენი [მეუფესა მიეტ ვ ო ზ რ ე პესა მეუფისასა]
(ფს. 71,1) BD.

1 სიწმიდისაჲ კჳ ბ გ ო | სიწმიდისაჲ აღელუამთა („აღელუამთა“ მიწერილია
ანაზე) A. კჳ—D. 2 მეუფე B. 4 ხედავს B. ზედა — B. ებრაელთანი B. 5-მიგე-
გებოდეს B. და 1°—B. 6 კსლრ B. 8 მეუფე B. 10 მწუხრიო-დასადებელი BD.
კჳ—D. 12 მოსლასა B. მას — BCD. 13 დასჯდე] შჯიდე D. განკითხვად] სარჩელად
C. ზე — B. 15 საყურსა C. აღდგენ BCD. 16 ჰყოფდენ BD. განჩინებასა] განკითხე-
სა C. 19 განჩინებასა] განკითხვასა BC. 21 მოიკსენებ] იხილავ BD. ურჩულოებათა
D. 22 არამედ] და BCD. ღირს მყავ მე] ღირს მყვენ ჩუენ BD. დადგომად — A. მრ-
ჯნთა შენთა A] მარჯუენით შენსა BCD. 23 თანა — BCD. ვლალადებთ BD. 26 მაც-
ხოვნე — მე C. 27 კჳ—B. 28 ყვის—B. 29 იყვენ, იყვენ B, იყავ, იყავ D. 31 შენი—B.

* „მწუხრიო ოო ღალატყავსა“ მიწერილია A-ში ფურცლის მარჯვენა კიდეზე.
•• A-ში რეგრესის მაგიერ: „იგივე“.

მე-ზ-სა ორშაბათსა

უგალობდითსა კ^ა ა გ^ი

- B 88 | ღმერთი გამოჩნდა კორცითა, თანა-განმგებელი მამისაჲ, რომელმან დღეს გამოუცხადა ვნებაჲ თუისი მოწაფეთა თუისთა, რომელნი ღირს იქმნეს თუალითა ხილვად და კელით-მსახურებად მისა. 5
ლაღადებდეს და იტყოდეს: უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდ[ებულ არს] BD I,1.
- D 182 v | ათორმეტთა მათ მოწაფეთა შენთა შორის, უფალო, ორთა მათ 10
ძეთა ზებედეისტა იკადრეს თხოვად შენგან დასხდომად სასუფეველსა შენსა, რომელსა ვერ იკადრებენ თუალთა შედგმად ქერაზინ-
ნი, არამედ შიშით ფრთითა | პირთა მათთა იფარვენ. ღაღად[ებდეს
A 140 v და იტყოდეს: უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებით²⁾ 4) დიდ-
ებულ არს]* BD I,2.
- მაშინ სხუთა მათ მოწაფეთა შენთა, უფალო, სიმდაბლით ეტყოდე და სულგრძელებით: რომელსა უნდეს თქუენ შორის თავი თუ- 15
ცისი დიდ ყოფად, იყავნ იგი თქუენდა მსახურ, ვითარცა ძმ კაცი-
საჲ მოვიდა მიცემად სული თუისი საქსრად მრავალთათუის. რომელნი ღაღადებდეს და იტყოდეს: უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ 15
დიდებით²⁾ დიდებულ არს] BD I,3.
- D 183 | მეოხებითა, უფალო, წმიდათა მოციქულთა შენთაჲთა მშუი- 20
დობაჲ სოფელსა მოანიჭე, რაჲთა ყოველნი ვლ[აღადებდეთ და²⁾ ვიტყოდით: უგალობდეთ უფალსა⁴⁾, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს] BD I,4.

ვითარცა აღავსენ მოციქულნი შენნი, უფალო, სულითა.

კ^ა ა

- უგალობდეთ გალობითა ახლითა მაცხოვარსა და დებრთსა, რომელმან 25
მოავლინა ძმ თვისი ზეცით ქუეყანად სიმდაბლით განკაცებული ვნებად კორ-
ციითა ჩუენთს, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს C I,1.
- C 133 | უგალობდეთ გალობითა ახლითა უფალსა მკსნელსა, რომელმან შო- 30
რის მოწაფეთა დასაბამი ცოდვისაჲ — ამაბრტყანებაჲ აიღო და ზეცისა სუ-
ფევამ თვისი გამოუცხადა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს C I,2.
- დღეს გამოუცხადა მაცხოვარმან მოწაფეთა ვნებაჲ თვისი და მეორედ 30
განჩნად ცხოველთა და მკუდართა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს C I,3.
- რომელმან სიმდაბლით დიდ ყოფამ სასუფეველისაჲ ცაღამსაჲ აუწყა 35
სანატრელთა მოციქულთა და მიცემაჲ თავისა თვისისაჲ საქსრად მრავალ-
თათს, უგალობდეთ ქრისტესა, რამეთუ [დიდებით დიდებულ არს] C I,4.

1 მე-ზ-სა ორშაბათსა | ზ ბ-შაბათსა ვნებისა დასადებელნი BD, ვნებისა ორშა-
ბათსა C. 2 უგალობდითსა + დასადებელნი C. კ^ა—BD. 3 კორცითა + სიმდაბ-
ლით BD. - გამგებელი B. 4 თვისი D. 5 თ^{ლი}თ D. ხელით- B. მისსა B. 6 უფალსა —
B. 8 ათორმეტთა A. 9 თხოვად BD. დაქდომად BD. 10 იკადრებენ | ვერ შემძლებელ
არაჲ BD. 11 ღაღადებენ BD. 12 იტყვან BD. 15 სულგრძელებით + რამეთუ BD.
თვისი D. 16 ძეა B. 17 მრავალთათს D. 18 ღაღადებენ BD. იტყოდეს | იტყვან
BD. 20 მშულობა B. 36 ქე C.

* A-ში რეფერენსი მაგიერ: „იგივე“.

აკურთხევითსა კ^ა ა

სამთა ყრმათა, ღირსთა მგალობელთა, ქალდეველთა აგზებული იგი | ცეცხლი ცუარად გარდააქციეს და ღმერთსა ყოველთასა დიდებინ-მეტყუელუ|ბდეს და იტყოდეს: აკ[ურთხევით ყოველნი საქმენა უფლისანი უფალსა, უგალობლით და უფრომასად²⁾ ამაღლებლით მას უკუნისამდე] BCD I,1.

B 88 v
C 133 v

რომელმან კსნისათუის ყოვლისა სოფლისა სათნო-იყო ქალწულისაგან გორცთა შესხმად, ნეფსით ჩუენთუის ვნებად მოვიდა, რათა დღეს მოწაფეთა თუისთა დიდებული ადგომამ თუისი გამოუცხადოს. აკურთხევით ყოველნი²⁾ საქმენი³⁾ უფლისანი უფალსა, უგალობლით და უფრომასად ამაღლებლით მას უკუნისამდე] BCD I,2.

10

| რომლისა მრავლისა სახიერებისა და სულგრძელებისაგან იკადრა თხოვამ დედამან | იაკობისმან და იოანემსმან დასხდომად იგი მისა მარჯულ და მარცხენით, ხოლო მან შეუძლებელ ყო იგი დიდებისათუის მამისა და ღმრთისა. აკურთხევით²⁾³⁾⁴⁾ ყოველნი [საქმენი უფლისანი უფალსა, უგალობლით და უფრომასად ამაღლებლით მას უკუნისამდე] BCD I,3.

A 141
D 183 v

15

პაპასა და პესა და წმიდასა სულსა ბენი კაცთანი, მღვდელნა და მონაწიელთა თანა ზეცისთა დადადებენ და იტყუნ: აკურთხევით [ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა, უგალობლით და უფრომასად ამაღლებლით მას უკუნისამდე] BCD I,4.

20

ადიდებლითსა

| შენ, რომელმან პირველ განგებულეებით საიდუმლოდ ვნებისა შენისაა მოციქულთა აუწყე და ჩუენისა კსნისათუის | განზრახვით ნეფსით ვნებად მოხუედ, გა[ლობით გადიებათ] BCD I,1.

C 134
A 141 v

25

შენ, რომელმან მოციქულთა აუწყე სიმდაბლემ და თხოვამ მათი შეუძლებელ ყავ დიდებისათუის* მამისა და ღმრთისა, გა[ლობით გადიებათ] BCD I,2.

| შენ, რომელმან თავთა მათ მოწაფეთაა და დედისა მათისაა წადიერებით თხოვამ არა სათნო-იყავ და მოციქულნი სარწმუნოებით უმურველ პყვენ, გალ[ობით გადიებათ] BC I,3.

B 89

35

1 კ^ა ა | ა D] — C. 2 ქალდეველთა BCD. 3 — იგი აგზებული BD. დ^ა დ^ბ ს-მეტყუ-ელუბდეს A. 7 კსნისათეს C. სათნო-იყო — B. 8 შესხმად + და BCD. ჩუენთეს C. 9 თესთა CD. თესი CD. 12 რ^{ის} A. მრავლითა BD. სახიერებისა და სულგრძელები-საგან საქმენისა მისგან C. სულგრძელებითა მისგან BD. 13 თხოვად C. იოვან-ნეტესან CD. იოვანესმან B. 15 დიდებისათუის| წინაშე BCD. 18 სულისა C. 19 თხოვებდეს და იტყოდეს C. 23 რომელმან + მს B. განგებით B. 24 კსნისათეს CD. განზრახვით — BCD. 25 მოხუედი C. 26 აუწყე] ასწავე BD. სიმდაბლეს CD. თხოვამ მათი| თხოვამ იგ^ა ძეთა მათ ზებედესითა (ზებედესითა B) BD. 27 ყავ BCD. დიდებისათეს C. ღმრთის B. 29 თავთა C. მოწაფეთა B. მათისა C] — B. 30 წადიერით B. არა AC.

* აქ წყდება D ხელნაწერი.

აქებღითსა კა გ გ ო

- A 142 რისა აღმობრწყინებითა წარმართებულსა იაკობს მოასწავე | გან-
კაცებამ და მოციქულთა მგზავრ ვნებამ შენი აუწყე, რომლითა
იქსენ სოფელი BC I,1. 5
- C 134 v | ვაქებთ, ქრისტე, შენსა სულგრძელებასა, რომელმან შორის
მოწაფეთა ამპარტავანებამ აიღე და სიმდაბლე ღმრთის მსახურები-
სამ დაპნერგე, რაითა ვნებასაცა შენსა არა შეორგულდენ. მათ მიერ
ჩუენცა, უფალო, შეგუიწყალენ BC I,2.
რომელმან სასუმელი ცხორებისა ჩუენისათუის თავს-იღევ და 10
ზეცისა სუფევამ შენი მამისა თანა გამოუცხადე სანატრელთა მოცი-
ქულთა*, ოხითა მათითა ჩუენცა, უფალო, შეგუიწყალენ BC I,3.
რომელი გამოუთქმელ ხარ ღმრთეებითა და ქველისმოქმედები-
თა, უგა.
- A 142 v | უფალო ღაღატყავსა კა ა 15
მწუხრისა მსხურებლსა შევსწირავთ შენდა, ქრისტე ღმერთო,
რომელი წიაღთავან.
- B 89 v მე წყვეისა მისგან და მოკუეთისა, არამედ შენ, | ზეცისა მოქმედო 20
ქრისტე ღმერთო, უნაყოფოა სული ჩემი ნაყოფიერად გამოაჩინე,
ვითარცა უძღვები იგი შვილი შემიწყალე და შემიწყნარე BC I,1.
- C 135 | განვჰვენ წინაშე შენსა ლოცვასა ჩემსა, რომელსა ძალ-გიც
ცხორებამ ჩემი, და ვაჩუენოთ ნაყოფი სინანულისამ, რაითა ღირს
ვიქმნნეთ შენდობასა ცოდვათასა და დიდსა წყალობასა BC I,2.
- A 143 | დედამ თავთა მათ ნოწაფეთამ გვედრებოდა დასხდომად მათა 25
შენ თანა სასუფეველსა, ხოლო შენ, მაცხოვარ, რომელმან მოსცი
მადლი მდაბალთა, ჩუენცა ღირს მყვენ სასუფეველსა შენსა და შე-
გუიწყალენ ჩუენ BC I,3.
- C 135 v ყოველნი მორწმუნენი შიშით და ძწოლით მოვედით ვნებასა 30
მაცხოვრისასა და ნუმცა რამ გუაქუს ქორციელებრი განზრახვამ
გულთა ჩუენთა, რამეთუ მეუფემ მეუფეთამ დღეს გამოუცხადებს
მოწაფეთა ვნებასა თუისსა. ზიარმცა ვართ საიდუმლოსა ვნებისა
შენისასა, ქრისტე ღმერთო, რაითა განწმედილნი | ადგომისაცა მად-
ლსა ღირს ვიქმნნეთ BC I,4.

ოხითამ კა ა გ ო

მოვიწიენით, მორწმუნენო, მაცხოვრისასა ვნებასა, ქრისტეას 35

1 კამა — C. 2 შუნის C. შუნის B. ცისკრიოსა B. 3 აღმობრწყინებითა B. 7 სიმდაბლმ BC. ღმრთის-მსახურებისამ] ღმრთის-შეცნოერებისამ C. 8 შენსა + ქორ-
ცითა C. არამ AB. 9 შეგუეწყალენ C. 10 ცხორებისა ჩუენისათუს] ცხორებისამ
ჩუენისა კსნისათუს BC. 11 სანატრელთა + შენთა BC. 12 — უფალო ჩუენცა B.
შეგუეწყალენ C] + ჩუენცა A. 18 ვამ-მე] მ C. ვემგავსე + მე BC. 19 შენ — C. 20
გმჩნეე A. 22 განვფენ B. 23 და — BC. ვაჩუენო C. 24 ვიქმნე C. 25 მათ B. 26 მაც-
ხოვარ რომელმან] მაცხოვარ რომელმან B] მაცხოვარმან C. მისცი BC. 28 შენსა — B.
შეგუეწყალენ BC. 29 შიშითა B. და — B. მოვიდეთ B. 31 მეუფე C. 32 თქსნა C.
საიდუმლოსა B. 33 ღმერთო — BC. 34 ვიქმნნეთ C. 36 მცხრისა A. მცხრისა B.
მაცხოვრისა C. ქუს BC.

* A-ში კიდებამ მიწერილი „სტრთ მქთ“ (სანატრელთა მოციქულთა).

ღმრთისა ჩუენისასა, აურაცხელსა სულგრძელებასა მისსა ვადიდებ-
დეთ, | რაათა მისითა კაცთმოყუარებითა მის თანა აღმადგინენს მო-
მწყუღარნი ცოდვითა, ვითარცა სახიერ არს და კაცთმოყუარე BC.

A 143 v

ქ ფსალმუნი კა დ გი

B 90

5 შეგვემინ ჩუენი ღმერთსა, [მაცხოვარსა ჩუენსა ვიღრე ქუეყა-
[ისაჲ] (ფს. 64,6) BC.

დასადებელი

შენ ვშუენის გაღობაჲ, ღმერთო ვიღრე შენ მიღხინე] (ფს.
64,2—4) BC.

მე-ზ-სა სამშაბათსა

10

მოხილესა კა ბ გი

მიეცით, ერნო, დიდებამ ქრისტესა, ღმერთსა ჩუენსა, რაჟამს
გესმეს კამა იგი სანატრელი. განვაბრწყინეთ სულთა ჩუენთა ღამ-
პარნი, რაათა ღირს ვიქმნეთ ბრძენთა მათ თანა ქალწულთა შესლ-
15 ვად ქორწილსა მას სამეუფოსა BC I,1.

C 136

იხილეთ უფალი, რამეთუ მოწყალე არს. მოვედით და შეურდეთ
ცრემლითა ვიდრე განშჯამდე, რაათა გუიქსნენს ჩუენ ცეცხლისა
მისგან საშინელისა B I,4.

20 დიდებამ შენდა, დიდებამ შენდა, ქრისტე, ძეო ღმრთისაო, რო-
მელი მოხუედ ვნებად ნეფსით ჯორცითა. მოგუიქსენენ ჩუენ მეორედ
მოსლვასა შენსა, რაჟამს | განარჩევდე ცოდვილთა | მართალთაგან,
გვედრებნი, ღირს მყავ მე მარჯუენით სამწყსოთა შენთა თანა B I,5.

A 144 B 90v

მართალ და წმიდა არს უფალი, ღმერთი ჩუენი, რომელი მოკადა ნეფ-
სით ვნებად ჯორცითა და მეორედ მოსლვად არს განრჩად ცხოველთა და მკუ-
25 დართა. ამას ვვედრნეთ ცრემლითა სინანულისაჲთა, რაათა ღირს მყვენს
მარჯუენით რჩეულთა მისთა თანა B I,2; C I,3.

B 90

დაგვეცენ ჩუენ, ქრისტე, საფარველითა ჯუარისა შენისაჲთა, რაჟამს
დასჯდე საყდართა შენთა საშინელთა განრჩად. გვედრებნი, ნუ წარმწყმედ
მარცხენითა მათ თანა, არამედ ღირს მყავ მარჯუენით სამწყსოთა შენთა
30 თანა B I,3; C I,2.

სხუანი

მსგავსად ბრძენთა მათ თანა ქალწულთა აღვინთნეთ სანთელნი

1 ღისსა B. ჩუენისასა — B. მისა A. ვადიდებდეთ] ელაღებდეთ C. 2 მისითა] თუსითა B. 3 კაცთა მოყუარებითა C. 4 კა — B. 5 ჩემი C. ჩუენსა — B. 8 მიღხინე] მიგენე B. 10 მე-ზ-სა სამშაბათსა] გ-შაბათსა B, სამშაბათსა ვნებისასა დასადებე-
ლნი C. 11 კა — B. 12 ერნო — B. ქრისტესა] უფალსა B. 13 გესმეს] გეს B. განვა-
ბრწყინეთ C. 14 ვიქმნეთ A. 17 გმჩღმდე B. გუქსნენ B. 19 დიდებამ შენდა —
B. ძეო ღმრთისაო — B. 20 მოგუიქსენენ B. 22 გვედრებნი] უფალო B. ღირს-მყავ
ღირს-მყვენ B. შენთა] შენ B. 24 ~ ვნებად ნეფსით C. გარჩად B. ცხოველთა B. 25
ღირს მყვენს ... თანა] მიქსნენს ჩუენ ცეცხლისა მისგან საშინელისა C. 28 დამყ-
დე C. გარჩად B. წარმწყმედ + შენ B. თანა] მე C.

ჩუენნი, აღვიგოთ ზეთი ჭურჭელთა ჩუენთა და მივეგებვოდით სი-
ძესა მას, რაათა შევიდეთ ქორწილსა მას სამეუფოსა C I, 4.

C 136 v

| სანთელი იგი, რომელ არს სიწმიდეა, ზეთი იგი — წყალობაა
და სიხარული, და სიძეა იგი — თავადი ქრისტე, და ქორწილი იგი,
რომელ არს სასუფეველი C I, 5.

5

ქრისტემს მოყუარენო ერნო, მოვედით და მივემსგავსოთ
ბრძენთა მათ ქალწულთა მლუიძარებით, რაათა ჩუენცა ღირს ვი-
ქმნნეთ შესლვად ქორწილსა მას სამეუფოსა.

მეუფეა ქრისტე გუასწავებს ჩუენ მრავალთა წყალობათა თუის-
თა: აიხუენით სანთელნი თქუენნი და განმზადებულნი მოვედით და
დაიმკუიდრეთ სასუფეველი. 10

B 90 v

აკურთხევდითსა კ^ა ბ

რომელთა საკუმილი სენთაა დაშრიტეთ და ლამპარნი სულთანი
აღანთენით, სიძესა ქრისტესა მივეგებვოდით ანგელოზთა თანა გა-
ლობითა და ვიტყოდით: ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა უგა-
ლობდით და უფროასად აჰაღლეზდით მას უკუნისამდე] BC I, 1. 15

A 144 v

| მეორედ მოსლვასა შენსა განრჩევასა სამწყსოთასა გვედრები
ღირს-ყოფად და დადგინებად მარჯუენეთა შენთა თანა, რომელნი
ვლადებთ და ვიტყუით: [ყოველნი საქმენი²⁾ უფლისანი უფალსა³⁾
უგალობდით და უფროასად აჰაღლეზდით მას უკუნისამდე] BC I, 2. 20

გვედრებით შენ, ქრისტე, რაათა არა მეუფლოს ჩუენ ცეცხლი
იგი უშრეტი, არამედ რაათა ღირს ვიქმნეთ რჩეულთა შენთა თანა
და ვიტყოდით: ყოველნი საქმენი უფლისანი²⁾³⁾ უფალსა უგალობ-
დით და უფროასად აჰაღლეზდით მას უკუნისამდე] BC I, 3.

C 137

| აღიდებდითსა

მთისაგან სამოთხისა ლოდი სარწმუნოებისაა გამოისახე ქალ-
წულისაგან უქცეველად შობითა შენითა, ქრისტე ღმერთო, და
ჯრწინილება დაქსენ. გალობით გა[დიდებთ] BC I, 1. 25

იგავითა მით და საცნაურითა ქუეყანისათა და ზეცისათა სა-
ყუარელთა შენთა მეორედ დიდებით მოსლვასა შენი აუწყე, ქრისტე
ღმერთო, სასწაულითა ჯუარისათა დამტკიცებად მორწმუნენი. გა-
[ლობით გადიდებთ] BC I, 2. 30

B 91

| სარწმუნოთა მათ მიერ გონიერთა მნეთა საიდუმლოთა ღმრთი-

A 145

სათა ცოდვათა ჩუენთაგან გუილხინე, მაცხოვარ, | რაათა ღირს ვიქ-

1 ქურჭელთაგან C. სიძესა მას | ქრისტესა, ღმერთსა ჩუენსა C. 2 შევიდეთ +
მის თანა C. სამეუფოსა | სიხარული C. 3 სიწმიდ C. 4 და 2⁰—C. სიძე C. ქრისტე
C. 6 მიქს³გათ A. 14 აღინთენით C. ქრისტესა | ქ^ე A] + მომავალსა BC. გა-
ლობით B. 15 და — B. 17 მოსულასა C. გარჩევასა B. 18 ღირს-ყოფად C. და —
B. ბრჯ³ნთა A, ბრჯ³ნთა B, მარჯუენთა C. შენთაქმთ BC. 19 ვლ³ბდთ B.
ვიტყუთ C. 22 რაათა ღირს ვიქმნეთ | ღირს მყვენ C. თანა + რომელნი ელაბ-
დებთ BC. 23 ვიტყოდით | ვიტყუთ BC. 25 აღიდებდითსა + ბ B. 27 შენითა — BC.
28 ხრწნ³ბ B. დაქსენ C. 29 და 1⁰—BC. ქუეყანისა BC. 30 დიდებით | დიდებულ
C. 33 მიერ + და C. საიდუმლოთა AB. ღმრთეებისათა B. 34 ჩუენთაგან — B. გლ-
ხინე C, გ³ლხნე B. ექ³მნთ A, ექ³მნთ B, ვიქმნეთ C.

მწნეთ ქორწილსა მას შენ სიძისა უკუდავისასა. გალობით გა[დი-
დებთ] BC I,3.

5 | სამოსელი ხრწნილებისა სულთა განმძარცუე მე, უფალო, მე-
ოხებითა ღმრთისმშობელისაათა და ბრწყინვალითა მით სასიძობე-
ლითა შეამკვენ ქორცნიცა ჩემნი ადგომასა. გალობით²⁾ გადიდებთ
BC I,4.

C 137 v

აქებლითსა ჯა გ გ ი

10 საყდართა შენთა სარჩელისათა, უფალო, რაჟამს დასჯდე განკით-
ხვად და შჯიდე თუითოეულთა, დამიცვე მე საფარველითა ჯუარისა
შენისაათა, უფალო, უფალო, დიდითა შენითა წყალობითა BC I,1.

მრავალთა ცოდვათა ჩემთაგან დაცემული შეგივრდები ვედრე-
ბით: მიქსენ მე ურჩლოვებათა ჩემთაგან, უფალო²⁾, უფალო, დიდ[ითა
შენითა წყალობითა]* BC I,2.

15 | მსაჯულო სიმართლისაო, ნუ უგულებელს-ჰყოფ ქმნულსა კე-
ლთა შენთასა, არამედ ღირს მყავ მე მარჯუენეთა შენთა თანა, უფა-
ლო, უფალო, დი[დითა²⁾³⁾ შენითა წყალობითა] BC I,3.

C 138

20 | რომელი მოვიდა ნეფსით ვნებად ქორციითა და მეორედ მოს-
ლვად არს გაშჩად ცხოველთა და მკუდართა, ამას ვევედრნეთ ცრემ-
ლითა სინანულისაათა, რაათა ღირს გუყვნეს ჩუენ მარჯუენეთა
მისთა თანა.

A: 145 v

უფალო ღალატყავსა ჯა გ გ ი

25 კმასა მას საშინელსა ნესტუისასა, ოდეს ყოველი სული შეკრ-
ბებოდის სარჩელად და გხედვიდენ ყოველთა უფალსა, საყდართა
შენთა საშინელთა მჯდომარესა, და შენ წინაშე წარმოდგომილთა
ყოველთა დაბადებულთა შეპრწუნებულთა.

საყდართა შენთა სარჩელისათა, უფალო, განწმედილი ღირს
მყავ | წარდგომად წინაშე შენსა მარჯუენით და კაცთმოყუარებისა
შენისა სიბრძნითა განანათლენ სულისა ჩემისა ღამპარნი, რაათა
შენ მიერ შევიდეთ სასუფეველსა შენსა, მხოლოთ შეუცოდებელო
30 და მრავალმოწყალო BC I,1.

B 91 v

35 | აჰა შენ ტალანტი — უფალი გარწმუნებს სულსა, შიშით მი-
იღე ნიჭი, მიავასხე, რომელმან მოგცა, განუყავ გლახაკთა და მოიგე
ნეგობრად უფალი, რაათა დასდგე მარჯუენით მისა, ოდეს მოვიდეს
დიდებითა და გემშეს სანატქრელი იგი კმაჲ: შევედ, მონაო, სიხა-
რულსა უფლისა შენისასა. მას ღირს მყავ, მაცხოვარ, განწმედილი
დიდითა შენითა წყალობითა BC I,2.

A 146

C 138 v

1 სიძისა უკუდავისასა] ზეცისა უკუდავისასა C, ზეცისა სიძისა მფრსისა B. 3
ქრწნილებისა BC. სულთა განმძარცუე A] სულთა ჩუენთა გამძარცუე B, სულთა
ჩუენთაგან განგუძარცუე C. მე — BC. 5 ჩემნი — BC. ადგომასა + მას C. 7 ჯა
— C. 8 სარჩელთა] სმჩრლისთა B, საშინელთა C. უფალო — BC. დასჯე B, დამჯდე C.
9 წმედე B. თითოეულსა BC. 12 მე — C. 14 სმრთლსა A. -ჰყოფ BC. 15 მარჯუენი-
თთა C. 17 ენბთ A. 19 ბრწენთა A. 21 ჯა — B. 26 შამქელისათა B. უფალო — B.
27 მეჲ + მე BC. შენსა] შენთა A. 29 შევიდე B. 31 გარწმუნებს A. 32 როპელ B.
35 მეჲ + მე BC. განწმედილი] შეუცომილი B.

* „სარჩუენთა მავიერ: „იგივე“.

ოხითაჲ კ^ა გ^ი გ^ი ო

შესაძრწუნებელი უფლისა განკითხვამ გულისხმა-ვყოთ, ერნო. არა დავფაროთ ტალანტი სარწმუნოებისაჲ, არცა დავშრიტინეთ ზრუნევითა ლამპარნი სულთა ჩუენთანი, არამედ ზეთითა კაცთმო-
 ყუარებისაჲთა ესენი განვაბრწყინევეთ, რათა მოვილოთ მშუილო-
 ბაჲ ქრისტეს, ღმრთისა | ჩუენისაგან, და დიდი წყალობაჲ BC.

A 146 v

ფსალმუნნი

შენდამი, უფალო, ავიღე [სული³] ვიღრე ნუ მრცხუნეპინ] (ფს. 24,1—2) BC.

დასაღებელი

ნუცა მეცინი[ედ მე მტერნი ჩემნი³] ვიღრე მასწავენ მე] (ფს. 24,2—4) BC.

მე-ზ-სა ოთხშაბათსა

განძლიერდასა კ^ა ა

B 92 | რომელმან განგებულებაჲ ცხორებისა ჩუენისაჲ ჯუარითა
 ჯერ-იჩინე, მო-რამ-ხუედ ვნებად ნეფსით თუისით, რამეთუ არ-
 [ავინ არს წმიდაჲ შენსა გარეშე, უფალო] BC I,1.

C 139 | რომელი ღმერთ ხარ, იმსახურები ანგელოზთაგან, დღეს
 კელთაგან ცოდვილისათა შეიხე ნელსაცხებელი, რამეთუ² არ[ავინ
 არს წმიდაჲ³] შენსა გარეშე, უფალო] BC I,2.

ერთმან ათორმეტთაგანმან განიზრახა მიცემაჲ შენი ურჩუ-
 ლოთა მღდელთმოძღუართა, რომლითა დათმენაჲ სულგრძელებისა
 შენისაჲ იქმნა ჩუენდა ცხორება, უფალო², [ზამეთუ არავინ³] არს
 წმიდაჲ შენსა გარეშე, უფალო] BC I,3.

აკურთხევდითსა

A 147 ყოველთა შემოქმედისა ღმრთისა კაცობრივისა ბუნებისა ვნე-
 ბასა მორწმუნენი | გალობით და დიდების-მეტყუილებით აღვასრუ-
 ლებდეთ. მღდელნი აკუ[რთხევდით²3], ეზნი უფროსად ამაღლებდით
 მას უკუნისამდე] BC I,1.

განზრახვამ ვნებისაჲ დღეს* მოწაფისაჲთა დაამტკიცეს ქრის-
 ტესთუის ჰურიათა, რომლითა ჩუენ მძლავრებისაგან მტერისა ვიჯ-
 სნენით. მღდელნი² აკ[ურთხევდით, ეზნი უფროსად³] ამაღლებდით
 მას უკუნისამდე] BC I,2.

რომელმან კაცთმოყუარებისათუის პირველ დაფლვისა გამოსახა

1 კ^ა გ^ი გ^ი — B. 3 არამ ABC. 5 განვაბრწყინეთ B. მშკლობაჲ C. 6 ქრისტეს BC. 8 სული — B. 11 მე მტერნი ჩემნი — B. 13 მე-ზ-სა ოთხშაბათსა | დ-შაბათსა B, ოთხშაბათსა C. 14 კ^ა ა+კ^ა A. 16 თქსით C. 18 რომელი ღმერთ ხარ | რომელი B, რომელი ვითარცა ღმერთი C. 21 ათთორმეტთაგან A. 22 მღდელთმოძღუართა | ჰურიათა BC. 26 ვნებისა B] — A. 30 ქრისტესთვის BC. 34 კაცთმოყუარებით BC. პირველ დაფლვისა | პირველ დაფლვისათვის B, პირველად დაფლვისა C.

* აქ გამორჩენილი ჩანს სიტყვა.

- ცოდვილისაგან | სიმდაბლით ნელსაცხებლისა შეწირვითა, მღ[დეღ- C 139 v
ნი²⁾ აკუროხევედით, ეზნი უფრომასღ ამაღლებდით³⁾ მას უკუნისამდე] BC I,3.
- | ადიღებღითსა B 92 v
- 5 გადიღებღთ შენ, ზეცისა სძალსა, ღმრთისა დედასა და ქალწულ-
სა, რომელმან გამოუთქმელად შევ ქრისტე, ღმერთი ჩუენი. ამისთუ-
ისცა ყოველი თესლები²⁾ გნატრის შენ B I,1.
- | გადიღებღთ შენ, ზეცისა სიძესა, შობილსა ქალწულისაგან, რო- A 147 v
მელი ნეფსით ჯორციტა მოხუედ ვნებად ჯუარითა, რომლიტა გან-
10 გუათავისუფლენ ჩუენ საუკუნომასა ბნელისაგან B I,2; C I,1.
- შენ საფასისათუის უკუდავებისა მიცემად ვნებისათუის განი-
ზრახსა დღეს მოწაფემან ურჩულოტა მღდეღთმოძღუართა, არამედ
მათ ექმნა დარჩილება, ხოლო ჩუენ — დიღება და ცხორება BC I,3.
- წადიერებით ნელსაცხებლიტა შენდა მოივღტოდა ცხებად, რო-
15 მელი შეიწირე, ქრისტე, ცოდვილისაგან სიმდაბლიტ. მის თანა ჩუ-
ენცა მოგუანიჭე შენდობაჲ ცოდვათაჲ და დიდი წყალობაჲ B I,4;
C I,2.
- აქებღითსა კჲ გ
- | დღეს შეკრბეს ურჩულონი ჰურიანი | სიტყუად ამოსა შენ- A 148,
20 თუის და იზრახეს ზრახვაჲ ურჩულოებისაჲ, რომელი ვერ დაამტკი-
ცეს BC I,1. C 140 B 93
- დღეს შევიდა იუდა წინაშე მღდეღთმოძღუართასა და ეტყოდა
მათ მიცემასა შენთუის და იგინი აუთქმიდეს მას წარწყმედისა ფას-
სა სასწორითა BC I,2.
- 25 დღეს დაუტევა იუდა საფასეჲ მოუკლებელი ნეფსით ცათა შინა
[და მოიღ]ებდა ურჩულოტა ჰურიანთა[გან] წარწყმედისა ფასსა სას-
წორ[ითა] BC I,3.
- უფალო ღალატყავსა კჲ გ
- ჯუარისა მიერ ჩუენისა კსნისათუის განზრახვაჲ დღეს* მოწა-
30 ფისამათა დაამტკიცეს ურჩულოტა | ვნებისათუის უფლისა. აწ მო- A 148 v
ვედით, მორწმუნენო, ამისა ქებასა შევსწირვიდეთ, რომელმან აცხოვ-
ნნა სულნი ჩუენნი BC I,1.
- | რომელი შეუხებელ და უხიღავ ხარ ღმრთეებითა, იხიღვე მო- C 140 v

5 ღმრთი A. 6 გამოუთქმელად] უთესლოდ B. ამისთუსცა B. 8 სიძესა + ქრის-
ტესა BC. 11 საფასისათეს C. უკდავებისა A. ვნებისათეს C. განზრახსა B. 12 მღდე-
ღთმოძღუართა] მღდეღტა C. 14 — შენდა ნელსაცხებლიტა BC. ცხებად] ცხორებად
B. 15 სიმდაბლიტა C. 16 შენდობაჲ ცოდვათაჲ] ლხინებაჲ C. 18 კჲ — BC. 19 შეკ-
რფეს B. შენეს C. 20 რომელ BC. 22 დღეს — BC. შევიდა] მივიდა BC. მღდეღთ-
მოძღუართა BC. 23 შენეს C. აღუთქმიდეს B. მას — B. 25 საფას BC. 26 მოიღე-
ბდა + იგი C. ურჩულოტა ჰურიანთაგან] ურჩულოტაგან B, ურჩულოტა მათგან C.
წარწყმედისა A. 28 კჲ — C. 29 ჩუენი B. კსნისათეს C. მოწაფისათა — BC. 30
ვნებისათეს C. მოიღე; C. 31 ამისსა B.

* A-ში აქ სიტყუა ჩანს გამოტოვებული.

ნისა ხატითა, შეიხე კელთაგან ცოდვილისათა ნელსაცხებელი და მოგუანიჲე ჩუენ მის თანა შენდობაჲ ცოდვათაჲ და^{21/3} დიდი წყალობაჲ BC I,2.

ერთმან ათორმეტთაგანმან ურჩულოთა მღდელთმომღუართა [აუთქუა მიცემაჲ შენი, უფალო, და] ეძიებდა ყამსა მარჯუესა. მათ ექმნა საცთურ, ხოლო ჩუენდა — დიდება და ცხორება BC I,3.

ოხითაჲ კ ა ა

- B 93 v A 149 ოდეს ცოდვილი იგი შესწირვიდა ნელსაცხებელსა, | მაშინ მოწაფე იგი შეეზრახა ურჩულოთა მათ. მას უხაროდა და დაასხმიდა მრავალსაწყიდლისასა მას, ხოლო იგი ისწრაფდა მიცემად უსას- 10
C 141 ცილოსა მას. ამან უფალი იცნა, ხოლო | იგი უფალსა განეშორებოდა. ესე განთავისუფლდებოდა და იუდა მონა იქმნებოდა მტერისა ბოროტისა განზრახვითა. ვითარ დიდ არს სინანული, რომელი მომეც ჩუენ, მაცხოვარ, რომელმან ივნე ჩუენთუის და მაცხოვრენ ჩუენ BC. 15

უსალმუნე

გარე განვიდის [და მასვე იტყუნ ვ ი დ რ ე ზრახვიდეს ჰოზიატსა] (ფს. 40,7-8) BC.

დასადებელი

ნეტარ არს, რომელმან გ[ულის ვ ი დ რ ე აზა მისცეს იგი კელთა 20
მტერთა მისთასა] (ფს. 40,2-3) BC.

B 97

| მე-ზ-სა ხუთშაბათსა*

უფალო მესმასა კ ა გ გ ო

მესმა კმისა შენისაჲ და შემეშინა, რამეთუ სულგრძელ იქმენ მონისა მიერ განსყიდასა BC I,1. 25

B 97 v

| ვეცხლი ურჩულოთაგან რაჲ მიიღო იუდა, იკადრა მიცემაჲ შენი, მაცხოვარო სოფლისაო BC I,2.

C 141 v

სულგრძელებაჲ მაცხოვრისაჲ რაჲ იხილა იუდა, მიჰყიდა უსას-
ცილოჲ | იგი მისთანათა მონათა მოკლვად BC I,3.

A 149 v

გვედრებით შენ, მეოხებითა მოციქულთა შენთაჲთა ცხორე- 30
ბისა ჩუენისათუის | მშუიდობა ყავ, ვითარცა ღმერთ ხარ და კაცთ-
მოყუარე BC I,4.

1 და — BC. 2 ჩუენცა B. 4 ათორმეტთაგანმან A. 6 ჩუენ BC. 7 კ ა — B. ა] ა გ ო C. 8 მოწაფე C. 9 და — A. 11 მას — B. მან B. 12 განთვსოფლად B. 13 მოგუე B. 14 მაცხოვარ B] უფალო C. ჩუენთვის C. გუაცხოვრენ BC. 17 და მასვე იტყუნ — B. იტყინ C. 20 არა მისცეს იგი კელთა — B. 22 მე-ზ-სა ხუთშაბათსა] ე-შაბათსა B, ხუთშაბათსა C. 28 რაჲ — A. 29 მის თანა AC. 30 შენ + ქრისტე B. მოციქულთა შენთაჲთა] მოციქულთაჲთა BC. 31 ჩუენისათვის C. მშკლობა C.

* B-ში აქ ჩართულა იესურის კანონი და „აქებდითსა“, რომლებიც უძველესი რელიქვიის იდგარს არ ეკუთვნიან, იხ. დამატება, გვ. 538—441.

აკურთხევედითსა კ^ა გ

რომელი თაყუნის B I,1.

რომელმან თავს-იდვა მონისა მიერ განსყიდა მრავლითა სულ-
გრძელებითა, მღღელ[ნი აკურთხევედით²], ერნი უფრომასად ამაღლებდით
5 მას უკუნისამდე] B I,2; C I,1.

რომელი მონისა მიერ განიყიდა და თუისითა სისხლითა სოფე-
ლი იქსნა, მღღელნი აკურთხევედით, ერნი უფრომასად ამაღლებდით მას
უკუნისამდე] B I,3; C I,2.

რომელი კაცთმოყუარებისათუის ნეფსით ვნებად მოვიდა და
10 ყოველი ჩუენთუის აღასრულა, მღღელნი აკურთხევედით, ერნი უფრო-
სად ამაღლებდით მას უკუნისამდე].

ადიდებდითსა

შენ, დედასა ნათლისასა [ღა შემდგომად შო] B I,1.

შენ, რომელმან თავს-იდევ, მაცხოვარ, სოფლისა კსნისათუის
15 მონისა მიერ განსყიდა, სულგრძელო, მორწმუნენი გვედრებით,
გადიდებთ შენ, რამეთუ აცხოვნენ²) სულნი ჩუენნი B I,2; C I,1.

C 142

[შენ, რომელი ფასად განიყიდე მოწაფისა მიერ, საფასეი ცხო-
რებისა მიეცი დასჯად, მსაჯული ცხოველთაი და მკუდართაი, გა-
დი[დებთ შენ, რამეთუ აცხოვნენ³) სულნი ჩუენნი]* B I,3; C I,2.

20 რომელი სუფევე უკუნისამდე, დღეს კელთაგან თუისთაისა და-
ბადებულთაისა სიმდაბლით სათნო-იყავ მიცემად თავი თუისი ცო-
დვათა ჩუენთათუის. გადიდებთ შენ, რამეთუ აცხოვნენ სულნი
ჩუენნი].

| აქებდითსა კ^ა გ გ^ი

25 დღეს ილუიძებდა იუდა მიცემად უფლისა, პირველ საუკუნეთა
მაცხოვარსა | სოფლისასა, რომელმან ხუთითა პურითა განამლნა
მრავალნი. დღეს ურჩულომან უარ-ყო კაცთმოყუარეა, მოწაფე-
ყოფილმან უფალი მისცა, ვეცხლად განიყიდა განმათავისუფლებელი
სულთა ჩუენთაი BC I,1.

A 150

30 დღეს სიმრავლემან ურჩულოთამან ზრახვად ბოროტი იზრახეს
უფლისათუის და ცხებულისა მისისათუის, შეიპყრეს და მიიყვანეს
იგი ტამრად კაიაფასა; სცემდეს, ჰგუემდეს და ეტყოდეს: ვინ არს,
რომელმან გცა? ზოლო მაცხოვარ არაა! მიუგო, არამედ ივნო
ჩუენთუის, ვითარცა კაცთმოყუარე არს BC I,2.

C 142

35 დღეს განიზრახვიდა იუდა კელისა გართხმასა ვეცხლის მოყუარები-
თა წინა-განცემითა კრებულისაგან მოწაფეთა თანა, ოდეს-იგი განს-

1 კ^ა—B. 6 თესითა C. სისხლითა —B. 14 კსნისათეს C. 17 საფასე BC. 18
ღსაჟღ A. ცხოვლთა B. ცხოველთა C. და —B. მკუდართა C. 24 კ^ა—BC. 25
ილუიძებდა B. იღებდა C. 26 სოფლისა B. 27 უეარ-ყო BC. კაცთმოყუარე C. 29
სულთა B. ჩუენთა — B. 31 უფლისათეს C. მისისათეს C. შეიპყრეს + იგი C.
32 იგი — C. კაიაფასა C. ჰგუემდეს B. ეტყოდეს — B. 33 გცა + შენ B. მაცხო-
ვარმან BC. 34 ჩუენთეს C. 35 კელის BC. განრთხმასა C. ვეცხლისა C. 36-განცემად
C. კრებულისაგან] კრებულისა მის C.

* A-შირველჩენის მაგერ: „იგივე“.

- A 150 v წმინდა ცრემლითა მით პეტრეასითა და მოასწავებდა ნათლის-ცემასა | სინანულისასა. დაჰბანა ფერწნი და მისცა მათ უფლებად დათრგუნვად ყოველსა ძალსა მტერისასა. ჩუენცა, უღირსნი ესე, გვედრებით ავაზაკისა მის კმითა: მომიკსენე მე, უფალო, ოდეს მოხუიდე სუფევითა შენითა BC I,3. 5
- B 99 უფალო ღალატყავსა ჯ'ა გ'ი
| რომელსა შეემოსა ნათელი, ვითარცა სამოსელი, დღეს გამოუთქუმელითა სიმდაბლითა ქორსა მას ზედა საიდუმლომასა სამოსელი მონისა მობრანად თავს-იდე[ვ]. ვლალადებ შენდამი, უფალო, რომელი მოხუედ ნეფსით ვენებად B II,1. 10
- რომელსა თაყუანის-გცემენ დასნი ანგელოზთანი, დამსდაბლდი დაბანად ფერტა მიწისაგანისათა, განკურნებად ბრჭალთა მათ პირგელისა მამისათა. ვლალადებ შენდამი, უფალო²⁾, რომელი [მოხუედ ნეფსით ვენებად] B II,2.
- A 151 რომელმან საიდუმლოა საჯსრად განუყავ მოწაფეთა ცხოველს-
| მყოფელი ქორცი შენი ქსნად მომწყუდარნი, გემოას-ხილვისა მისისაგან ზიარ მათა მყვენ ჩუენცა, მხოლოო, შეუცოდებელო და მრავალმოწყალე უფალო B II,3. 15
- B 98 B 98 v სხუანი ჯ'ა ბ'ი
C 143 კრებულნი იგი მოწაფეთანი, [იჩოლის-მდეპელნი ყოვლისა სოფლისანი, დღეს იესუ პურად თანა დაისხნა. | კომძღობიდა მათ და ასწავებდა] BC I,1. 20
- კურთხევისა მას და განტე[ხასა პურისასა, მიცეპასა კელთა მოწაფეთას ეტყუად მათ ღმობიერად: ამიერიტგან აღღარა ჭავად არს პური ესე თქუენ თანა] BC I,2. 25
- დანერგულ ვიყავ მე, ვითარცა [ვენაჟი მსმპოა, მათ შობის; გამოქონდეს, ვითარცა ყურბქენი შეუნიერნი, მოწაფენი; ვაგრილობდი მათ, ვითარცა ფურცელი ტევანსა; ნაყოფიერ ვყვენ და აღვაესენ იგინი სულითა წმიდითა ჩემიერთა] BC I,3.
- მოვეკუეთა იუდა, ვითარცა ხეა [უნაყოფოა მათ შობის; განვარდა გარე, ვითარცა ნახსლევი განკმელი; განიჩემა ეშპაკმან იუდა, კეთილის მოძულემან, პოროტის მოყურემან] BC I,4. 30
- C 143 v | ორსახედ გაცთუნა შენ ეშპაკმან, იუდა: პირველსა მას — უფალი და მოძღუარი თუსი განჰყიდე; მეორესა — თავი თუსი სიშვილი-ბ, ჯოჯოხეთი დაუძკვრე და მო] BC I,5. 35

1 მით + მით A. პეტრესთა C. ნათლის-ცემასა | ნათლის-ღებასა C. 3 ყოველსა ძალსა მტერისასა] ყოველთა ზედა მტერთა, რომლისათეს B, ყოველთა ზედა მტერთა ჩუენთა C. ჩუენცა — C. ესე — C. 4 კმითა] კმობითა BC. მოხ.დე C. 7 რომელსა შეემოსა] რომელმან შეიძოსე B. 8 სიღულსა B. 9 ვლ'ლადებ B. უფალო — B. 10 ნეფსით AB. 11 დასმსდბლი B. 12 ბრჭ'ვლთა A. 13 ვლ'ლად B. შენდა B. 15 განუყავ — B. 16 მომწყუდარნი A. მისგან B. 17 მათდა B. ჩუენ B. შეუცოდებელო და მრ'ვლ-მწყულო A] კაცთმოყუარეო B. 19 გ'ი — B. 21 აესუ B. კომძღობიდა B. 23 პურისასა] პირისასა B. 26 მე — B. 28 ეყენ B. 30 ხმ C. უნაყოფიდა C. 35 და მო — C.

ფსალმუნი*

ღბილ იყვნეს სიტ [ვ ი ღ რ ე ისრის პირნი] (ფს. 54,22) C.

დასადებელი

ყურად[-იღე, ღმერთო ვ ი ღ რ ე შეგესემინ ჩემი] (ფს. 54,2-3) C.

5 **ქ ა მ ი ს წ ი რ ვ ა ს ა****ოხითაა ქ ა დ გ ი**

B 99

უფლისა სულგრძელებამა უძღვებისა მის შვილისაა ნებითა განითქუა. ურჩულოა იუდა, | მის თანა რაჲ ისერებოდე, ვეცხლის-მოყუარებისა კელი განირთხ, და-რაჲ-|იბანენ ფერწნი, შინა-გან-მცემელად ესენი განმზადენ; ნაცვლად მოშურნებისა შიშთვილი მიიღე. ხოლო ჩუენ, შენ მიერ განბრძნობილნი, ვლადადებთ: სულ-კრძემლო უფალო, დიდებამა შენდა BC.

A 151 v
B 99 v10 **მცემელად ესენი განმზადენ; ნაცვლად მოშურნებისა შიშთვილი მიიღე. ხოლო ჩუენ, შენ მიერ განბრძნობილნი, ვლადადებთ: სულ-კრძემლო უფალო, დიდებამა შენდა BC.****ფსალმუნი****

განმზად[ეს წინაშე ჩემსა ვ ი ღ რ ე ჩემთა] (ფს. 22,5) C.

15 **დასადებელი**

უფალმან მწყესო[ს მე და მე არა ვ ი ღ რ ე სიპართლისათა] (ფს. 22,1-3) C.

აღელუა არა თქუან და მშვილობაა ყოველთა.

კელთაბანისაა ქ ა ა

20 იგავად თქუმული წინაწარმეტყუელისაა დღეს აღე|სრულა. სი-ბრძნემან იშეანა თავისა თუისისა სახლი და შეუდგა მას შუიდნი სუეტნი, და დაუკლა თუისი საკლველი და განზავა ტაკუკთა ღუინოჲ და იტყოდა: მოვედით, ჭამეთ პური ჩემი და | სუთ ღუინოჲ, რომელ განგიმზადე თქუენ. დაუტყვეთ უგუნურებამა, რამეთუ ჩემდამო იხარებს მამა და მე ვარ, რომელმან მის თანა ყოველი სოფელი შეეკმენ BC.

C 144

A 152

25

სიწმიდისაა ქ ა ა

კრავი ღმრთისაა, რომელმან აიხუნეს ცოდვანი | სოფლისანი. დღეს შეიწირვის მსხურჲლად მამისა შეცოდებათათუის ერისათა, განტყეებად, რომელნი ბნელსა შინა შეწყდომილ არიან. მოვედით, ერ-

B 100

5 ქამისწირვასა] შემდგომად ნათელი მხიარულისა ქამისწირვად შევიდენ B]— C. 6 ქა—BC. 7 ოროსა B. უძღვებისა მის შვილისაა ნებითა] უძღვებებისა შენისა ენებითა BC. 8 ვეცხლის-მოყუარებითა C. 9 განირათხ B, განირათხა C. -გამცემელად B. 10 განმზადენ B. განმზადენ C. მოშურნებისა] მოშურნებისა შენისა C, მოშურნებისა ენებისა B. სუთვილი B, სიშთვილი C. 12 შენდა — B. 16 მწყესო A. 18 სთქუა C. და მშვილობა ყოველთა — BC. 19 ქა ა] ა გ ი C, B-ში არ იკითხება. 20 თქმული B. წინაწარმეტყუელთა C. 21 იშენა C. თვისისა C. შუდნი B, შკდნი C. 22 თვისი C. ღუნოჲ B, ღუნო C. 23 მოვედით B. სუთ C. ღუნოჲ B, ღუნო C. 26 ა] ბ BC. 27 აიხუნეს AB. 28 შეცოდებულთათვის C. ერისათა] ერისა თვისისათა და BC. 29 შეწყდომით C.

* ფსალმუნს C-ში უძღვის შენიშვნა: „შემდგომად ნათელი მხიარულისა იკითხონ სკითხაჲ“. ** B-ს „ფსალმუნ-დასადებელი“ ემთხვევა AC-ს ამავე დღის მწუხრის „ფსალმუნ-დასადებელს“, იხ. ამავე გვერდზე.

ნო, განწმედლითა გულითა ანგელოზთა გალობასა ვიტყოდით: წმი-
და ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო, დიდებამა შენდა BC.

გ ა ნ ი ც ა დ ე ნ ი

კ ო ა გ ო

დღეს იესუ მოძღურე[ბამ] და რჩული და დიდი იგი ზრახვამ 5
მისცა თუისთა მოწაფეთა, ჯორცი და სისხლი — მოსატევებელად
ცოდვათა BC.

ს ხ უ ა მ კ ო ა ბ

A 152 v | სერობასა შენსა საიდუმლოსა დღეს, ქრისტე, ძეო ღმრთისაო,
ზიარ და ღირს მყავ მე, არა რამთა მტერთა შენთა საიდუმლოდ შე- 10
C 144 v ნი მიუთხრა, არცა ამბორს-გიყო შენ, ვითარცა იუდა, არამედ | ვი-
თარცა ავაზაკმან მან, ვლალატ-ყო: მომიქსენე მე, უფალო, სასუფე-
ველსა შენსა BC.

ს ხ უ ა მ კ ო ა გ კ ო

რომლითა სახითა შენ, იუდა, მიმცემელად მაცხოვრისად გამოს- 15
ჩნდი? ნუთუ კრებულსა მას მოწაფეთასა განგაშორა? ანუ თუ მა-
B 100 v დლსა მას კურნებათასა ნაკლულევან გყო შენ? | ანუ სერობასა მას
A 153 ტაბლისა მისგან განგაშორა? ანუ სხუათა მათ | დაჰბანნა ფერკნი
და შენნი უგულვებელს-ყენა? ჰ, რადენთა კეთილთა მოუქსენებე-
ლად გამოსჩნდი. შენი უმადლოებით შეიწრდების გონებამა, ხოლო 20
მისი სულგრძელებამა იქადაგების და დიდი წყალობამა BC*.

ფერკთა ბანასა თქუან

წარდგომამ კ ო ა გ ო

სხუათა მათ თანა მოწაფეთა შენთა.

დასადებელი

რამეთუ ამანცა კაც ვი დ რ ე შეტყუეილი (ფს. 40,10). 25

შემდგომად ზიარებისა თქუან ფსალმუნი იგივე და იკითხონ სახარებამა ფერკ-
თა ბანისამ.

1 გულითა] ბაკითა BC. 3 განიცადე B. 4 კ ო ა — BC. 5 ა ე უ B. შქელი C.
6 თესთა C. სისხლი + წმიდა BC. 8 სხუამ — B. ბ] ა C. 9 ქრისტე — BC.
10 ~ რამთა არა C. 12 მან — BC. ვლალად-ეყო C, ვლ'ყო B. 14 სხუამ — B. კ ო ა —
C. 15 მაცხოვრისა C. გაშჩნდი B, გამოშჩნდი C. 16 ნუთუ] ნუ B. განგაშორა +
შენ BC. ანუ თუ] ნუთუ B. 17 გყო C. მას 2°] მათ თანა BC. 18 ~ ანუ სხუათა მათ
დაჰბანნა ფერკნი და შენნი უგულვებელს-ყენა? ანუ სერობასა მათ თანა ტაბლისა
მისგან განგაშორა BC. 20 გამოსჩნდი] გმ'ჩნდი B, გამოშჩნდი შენ C. შენი — BC.
უმადლოებით] უბადრუკებით BC. 21 მისი + უძლეეილი BC. 22 ფერკთა ბანისა...
შეტყუეილი — BC. 26 ანანცა A. 27 შემდგომად ზიარებისა... და იკითხონ სახარე-
ბამა — A. ფერკთა ბანისა B.

* BC-ში აქ არის კიდევ ერთი „განიცადე“ („მ იუდაისი...“), რომელიც ტექს-
ტობრივად ემთხვევა A-ს შუალამის „იბაკოს“ (იხ. გვ. 192).

| ფსალმუნნი

განმზადეს წინაშე ჩემსა ტაბლად (ფს. 22,5) BC.

B 101

დასადებელი

უფალმან ვწყსოს მე (ფს. 22,1) BC.

5

და იკითხონ სახარებაჲ.

| იბაკოჲ კ^ა ბ*

C 145

10 ყოლადვე ღირსებით იქები, ღმერთო, უფრომასად ჯერ-არს მოცალეზად და დიდებად შენდა, მეუფისა ყოველთა საუკუნეთასა, რამეთუ ოდეს გეგულებოდა ნიცემად თავი თუისი ცოდვათა ჩუენ-
 15 თათუის, ერისა თუისისათა, | ასდევ სერობისა მისგან ცხოველსმყოფელისა, არდავი თავით თუისით მოირტყ, და წყალი საბანელსა შთაასბ და იწყე დაბანად ფერკთა მოწაფეთა შენთასა. შეპრწუნდეს მთავარანგელოზნი მდგომარენი, ურიცხუნი კრებულნი ანგელზთანი, ხოლო პეტრე შიშით ღალადებდა და იტყოდა: არა დამბანენ ფერკნი
 20 ჩემნი | უკუნისამდე, უფალო. მიუგო მას უკუდავმან მან და რქუა: არა თუ დავბანენ ფერკნი შენნი უკუნისამდე, არა გაქუს ნაწილი ჩემ თანა. მაშინ წადიერებით ეტყოდა მას პეტრე: ნუ ხოლო ფერკნი ჩემნი, მცხნელო, არამედ კელნი | და თავიცა ჩემი. რომელმან იენე ჩუენთუის და ასდევ მკუდრეთით, ცოდვათა მოტევებაჲ მოგუმად-
 25 ლე, ღმერთო, და შეგუიწყალენ ჩუენ BC.

A 153 v

B 101 v

A 154

კელითა-ღა ჰბანდე, ამას იტყოდა

ვაკურთხევდეთ მამასა, ვაკურთხევდეთ ძესა, ვაკურთხევდეთ სუ[ლსა²] წმიდასა აწ და უკუნისამდე] BC 1,1.

B 101

25 კურთხეულ არს მამაჲ, კურთხეულ არს [ძე, კურთხეულ არს სული წმიდაჲ აწ და უკუნისამდე] BC 1,3.

გუაკურთხენეს ჩუენ მამამან, [გუაკურთხენეს ჩუენ ძემან, გუაკურთხენეს ჩუენ სულმან წმიდამან აწ და უკუნისამდე] BC 1,2.

2 განმზადეს B. 6 იბაკოჲ კ^ა ბ—BC. 7 ღმერთო] უფალო B. უფრომასად] უფრო-ასლა აწ BC. 8 მოცალეზად] მოცალეზითა B, მოცალეზით C. მეუფისა ყოველთა საუკუნეთასა] მეუფისა ნშუღობისასა B, მეუფეთა ნშუღობისაო C. 9 თუისი C. ჩუენთათეს C. 10 ერისა თუისისათა — BC. სერისა B. 11 თუსით C. და — BC. 14 და იტყოდა — BC. არა BC. 15 მიუგო მას უკუდავმან მან და რქუა] რომლისათესცა ეტყოდე მას BC. 16 არა BC. უკუნისამდე + რ^ა] უწყოდე BC. არა BC. გაქუნდეს C. 17 ეტყოდა მას პეტრე] გეტყოდა შენ BC. 18 ჩემი — BC. იენე + ვნებაჲ ნეფსით BC. 19 ჩუენთუის და ასდევ მკუდრეთით — BC. 20 ღმერთო და შეგუიწყალენ ჩუენ] და B] და დღე უკულობაჲ C. : 22 კელითა-ღა ჰბანდე ამას იტყოდი] იბაკოჲ ფერკთა ბანისაჲ კ^ა ბ BC. 24 ძეჲ B. 26 ჩუენ 1⁰—B. 27 ჩუენ — B.

* BC-ში ფერკთა ბანის „იბაკობის“ თანამიმდევრობა A-საგან განსხვავებულია. იქნება: „ვაკურთხევდეთ მამასა...“, რასაც მოსდევს: „ყოლადვე ღირსებით იქები...“

- B 101 v შუალამისანი
კა ა გი
- C 145 v მთავარნი შეკრბეს უფლისათუის და ცხეხულისა მისისათუის
(ფს. 2,2) BC.
- ფსალმუნი 5
რად აღიდრნეს²⁾ [წარპარბონი და ეობთან იზრახა] (ფს. 2,1) BC.
- იბაკოა
სხუათა მათ თანა მოწაფეთა მიმცემელსა მასცა შენსა, უფალო, დაჰბანენ ფერკნი კეთილად, ხოლო იგი რბიოდა ბოროტსა და შემდგომად მიღებისა საზრდელისა უკუდაევებისაჲსა აღმოთქუა სიტყუაჲ განწამებისაჲ. განგყიდა შენ ოცდაათისა მის წილ ვეცხლისა, საფასეჲ, განმამდიდრებელი ყოვლისა სოფლისაჲ, რომელსა გიგალობთ: შეგუიწყალენ ჩუენ BC.
- სხუაჲ იბაკოა 15
რომლითა სახითა³⁾ [შენ, იუდა] BC*.
- მე-ბ დასადებელი კა ა გი
- A 154 v | სიტყუაჲ ურჩულოებისაჲ დამდევს ჩემ ზედა, უფალო, ნუ დამაგდებ მე (ფს. 40,9) BC.
- B 102 | ფსალმუნი
ნეტარ არს, რომელმან გუ[ლისხმა²⁾]-ყოს გლახს (ფს. 40,2) BC. 20
- იბაკოა კა ა გი
დავით წინაწარმეტყუელებდა ქრისტეასთუის და მოწაფისათუის, რომლისაგან მიცემად იყო. კაცო მშუიდობისაო და მოყუასო განგებისა ჩემისაო, რაჲსათუის სიკუდილად განმწამებ მე? ერთობით შეგიყუარეთ შენ მე და მამამან ჩემმან და სულითა წმიდითა განგადრიეღეთ შენ ემშაკათა ზედა, ხოლო შენ მე ვეცხლად განმყიდე 25
-
- 1 შოალამისანი კა] შოვალამითგან იწყონ პირელი დასადებელი B, შოვალამითგან იწყონ ამათ იბაკოთა თქუემად, პირელი დასადებელი კა C. 3 უფლისათეს C. მისისათეს C. 6 რაჲდ აიძრ A, რად აიძრნეს B. 7 იბაკოა + ა გი BC. 9 და] რაჲნეთუ BC. 10 ოკლებსა A. ~ უკდავისა (უკუდავისა C) საზრდელისა BC. აღმოთქუან B. 11 განწამებისაჲ + და BC. ოცდაათისა მის წილ ვეცხლისა] უნდოჲსა სასურდელისათეს BC. საფასე C. 12 გიგალობთ] გილაღადებთ C. 13 შეგაკუყალენ C. 14 სხუაჲ იბაკოა] ბ, კა გ გი B, იბაკოა ბ, გ გი C. 16 მე-ბ] ბ B, მეორე C. კა—BC. 17 უფალო+ უფალო BC. 21 იბაკოა კა ა გი] იბაკოა დ გი C; B-ში მითითება ხაზზე არ ივითხება. 22 წინტყულებდ C. ქრისტესთეს C. მოწაფისა BC. 23 როჰლისაგანცა BC. მშუიდობისაო B. მშუიდობისაო C. 24 განგებისა] დაგებისა BC. რაჲსათეს C. სიკუდილად—BC. გამწამებ B. 25 შეგიყუარეთ] შეგიწყარეთ BC. სული B. განგადრიეღეთ C. * ამ „იბაკოს“ სრული ტექსტი იხ. ამავე ხუთშაბათის „განიცადეთა“ შორის (გვ. 189). ამის თაობაზე მითითებებია BC-ში: „ზემო ჰპოეო“ B; -განიცადესა თანა ჰპოეო ზემოთ“ C.

და გუნდი მოციქულთა დაჰქსენ და თუით განეშორე სასუფეველსა. აწ შენ გიპყრიეს სიკუდილი საწამებელად და შიშთვილი შემატყუებელად. ხოლო მე ჯუარცუმა | დავითმინო და შეცთომილნი მო-
ვაქცინე და მე მივსცე მათ ცხორებას საუკუნოა BC.

C 146

5 სხუაჲ კა გ გრი

ჰ იუდაისი უბადრუკებაჲ. ხედვიდა მეძავსა მას, ამბორის-
მკოფელსა ფერკთა შენთასა, და განიზრახვიდა ზაკვით მიცემასა ამ-
ბორის-ყოფისასა. ესე თმათა თუისთა განიქსნიდა და იგი შურიითა
შეიკრვოდა. მოაქუნდა ნელსაცხებელისა წილ მიცემაჲ ბოროტი. | რა-

B 100 v

10 მეთუ შურმან არა უწყინ პატივის მიცემაჲ უმჯობესისაჲ. ჰ იუდა-
ისი უბადრუკებაჲ, რომლისაგან იქსნენ, ღმერთო, სულნი ჩუენნი
BC*.

A 155

მე-გ დასადებელი კა ა გრი

მოწაფეა მოძღურისაჲ აითქუამს ქრთამსა. ოცდაათისა ვეცხლი-
15 სათუის განყიდა უფალი ამბორის-ყოფითა სიკრუისაჲთა, მისცა იგი
სიკუდილდ ურჩულოთა მათ BC.

B 102

ფსალმუნი

ყურად-იღე, ღმერთო, ლ[ოცვისა ჩემისაჲ] (ფს. 54,2) BC.

იბაკოა კა ბ გრი

20 მოძღუარი ღალადებდა მოწაფისათუის: მოწაფეო ჩემო, | შეი-
ყუარე ვეცხლი შენ, შეიყუარე ვეცხლი და მე სიკუდილდ განმწამე.
შენ მოწაფეთა შორის აიკოცე და პურიათა ვერ შეერთე. მე აღვი-
მალლო ზეცად და განვათავისუფლნე დაბადებულნი BC.

B 102 v

სხუაჲ კა ბ

25 რომელმან სერობასა უფალი უარ-ყო და მეყსეულად ზაკუვი-
თა შეიჭურა, იუდა გამოჩნდა მიმცემელად ვეცხლის-მოყუარებისა
შურიითა. არა ღირსმან პატივისა შიშთვილ-იბა და წარწყმიდა ცხო-
რებაჲ თუისი. მედგრობისა მისგან იქსნენ, მაცხოვარ, სულნი
ჩუენნი**.

1 მოციქულთა დაჰქსენ | მოციქულთა დაშქად (დასჩად B) BC. თუთ B, თუთ
C. 2 აწ შენ გიპყრიეს სიკუდილი საწამებელად და შიშთვილი შემატყუებელად—A.
5 სხუაჲ კა გ გრი—B. 6 ჰხედვიდა B. 7 ზაკუვით C. 8 თოსითა A, თუსითა C. 9
მოანქდა B. ნელსაცხებლისა B, ნელსაცხებელისა C. 10 არაჲ ABC. უწჯობჰსისაჲ
C. 13 მე გჳ BC. კა—BC. 14 მოწაფე C. აღითქუამს B, აიქუამს C. ვეცხლისათეს
C. 15 აწ-ურის-ყოფითა B. სკრახსთა A | სიკრუისაჲთა BC. 16 სიკლდ B. უშქუ-
ლოთა C. 19 კა—B. 20 მოწაფისათეს | და ეტუოდა მოწაფესა თუსსა BC. 21 შეიყუ-
არე ვეცხლი შენ—C. სიკდილდ B. 22 აღიკოცე C. 23 განვათავისუფლნე | განვანათ-
ლნე BC. 24 სხუაჲ კა ბ | ბ გრი B.

* ეს „იბაკო“ BC-ში დიდი ხუთშაბათის ერთ-ერთი „განიცადეა“ (იხ. შენიშვნა
გვ. 189). ამ ადგილზე B-ს „იბაკო“ აკლია, C-ში კი მოტანილია იმავე ტექსტის
დასაწყისი და მოითებება: „ესე განიცადეთა თანა ჰპოო“. ** ამ „იბაკოს“ მაგურ
BC-ში წებანილია სხვა ტექსტის დასაწყისი („სერობასა შენსა...“), რომელიც
სრული სახით შესულია „განიცადენის“ მასალაში (გვ. 189). C-ში ამის თაობაზე
წერია: „ესე განიცადეთა თანა ჰპოო“ (C 146 r).

- A 155 v | მე-დ დასადებელი კა ა გ^ი
 დღეს კმაა ესმა უფლისაა თუისთა მოწაფეთა: ერთი ვინმე
 თქუენგანი მიმცემს მე სიკუდილდ. ხოლო იუდა განყიდა უფალი
 და მოილო სასყიდელი განსყიდულისაა მის BC.
- ფსალმუნი** 5
 ღმერთო, ქებასა ჩემსა [ნუ დაიდუქუკ] (ფს. 108,1) BC.
- იბაკოა კა ბ**
 რასა-მე პკონებ შენ, იუდა, სასყიდლის მიმღებელო, პატივისა სა-
 მე მოელოდე კააფაას მღდელისაგან? მოიგე განშორებამ; რამეთუ
 დღეს მაცხოვარი ჩუენი კელთა ურჩულოთასა მიეც. მან ყურიმლის- 10
 ცემაა ნეფსით დაითმინა, ჯუარცუმაა ! თავს-იდვა, გემოა იხილა
 სიკუდილისაა, რაითა აცხოვნოს სოფელი BC.
- C 146 v **სხუაა კა ბ**
 რაჟამს-იგი თაყუანის-სცემდი, პრულოდა პეტრეს. მას ჟამსა 15
 ზარ-განჯილ იქმნა შიშისაგან მკეელისა, რამეთუ ესე შენ თანა
 B 103 მოკუდებოდა, რომელმან ვერ დაუთმო ! მღუიძარებასა და ვერმღუი-
 A 156 ძარებისა მისგან წინააღწარვე იძლია, | არამედ მწრაფლ აემართა
 შეცოდებისა მისგან, ცრემლითა განიბანნა ცოდვანი თუისნი. ქრის-
 ტე მაცხოვარ, დიდებამა შენდა BC.
- მე-ე დასადებელი ა გ^ი** 20
 დღეს ეტყოდა შემოქმედი ცათაა და ქუეყანისაა თუისთა მო-
 წაფეთა: მოახლებულ არს ჟამი და მოვალს იუდა, მიმცემელი ჩემი.
 ნუ ვინ უარ-მყოფთ მე, რაჟამს მიხილოთ მე ჯუარსა ზედა დამს-
 ცხუალული შორის ორთა ჭაზაკთა. ვივნო ვითარცა კაცმან და ვაც-
 ხოვნენ, ვითარცა კაცთმოყუარე ვარ, ჩემნი მორწმუნენი BC. 25
- ფსალმუნი**
 მაცხოვრე მე, ღმერთო, რ[ამეთუ შევიდეს²] წყალნი სულსა ჩემსა]
 (ფს. 68,2) BC.
- A 156 v, **იბაკოა კა ბ გ^ი**
 B 103 v, | კაიფას აქუნდი განკითხვით და პეტრეს შეემთხუია დაცემაა. 30
 C 147 მღდელი განგიკითხვიდა შენ ურჩულოდ. პირველმან უარ-გყო შენ-
-
- 1 მე-დ] BC. კა ა გ^ი] ა გ^ი B] — C. 2 თესთა C. 3 სიკუდილ B. 8 პატივისა
 საბე] პატივისა B, პატივისა სადმე C. 9 მღდელისაგან] მღდელომოდურისაგან
 B. მოაგე განშორებამ A] — BC. 10 დღეს — B. უშულოთასა C. მან] დღეს BC. 11
 ნეფსით — BC. 13 სხუაა კა ბ] ბ იბაკოა კა ბ B, კა ბ C. 14-სცემდა B, -ცემდე C.
 პრულოდა] პირველ უფალო და C. პეტრე C. 15 ზარ-განჯილ] ზარ-ტეხილ BC.
 16 მოკდებოდა A. მღუძარებასა B, მღკძარებასა C. მღკძარებისა C, მღუძარები-
 სა B. 17 აღემართა BC. 18 განიბანა C. ცოდვანი] შეცოდებანი BC. თესნი C. 20
 მე-ე] BC. 21 თესთა C. 22 და — BC. 23 უეარ-მყოფთ B, უეარ-მყოფთ C. დამსცუა-
 ლული — BC. 29 იბაკოა კა ბ გ^ი — BC. 30 აქუნდი + შენ C. შეემთხუია B, შე-
 ემთხუია C. 31 ურჩულოდ] ურჩულოა და B, უსჯულოა და C. უეარ-გყო BC. შენ-
 მან] შენ B.
13. ოღგარი

მან მოწაფემან, არამედ ვითარცა ესმა რჩულისაგან, ვითარმედ არა უგულუბებლს-ჰყვნი წყარონი ცრემლთანი. რომელი დაფარულთა მღხინებელი ხარ, ნეფსით თავს-იდევ განკითხვამ, უფალო, დიდებამა შენდა BC.

5 იბაკოა ა გ^ი

გულისხმა-ყო ჰეტრე უვარის-ყოფამ და გოდებით იტყოდა: უპკრცს B 103, C 146v
უფსკრულისა ქუეყანისა მკველისაგან დავითქვი, | რამეთუ მუნ კმა-ყავ და C 147
მაცხოვნი, უფალო, და ვაბო შეწევნამ. ხოლო აწ მაცხოვარი დაუტევე, ცოდ-
ვითა წაძეწუმღები, არამედ გიდალაღებ ცრემლით: სულგბძელო უფალო,
10 დიდებამა შენდა BC.

სხუამ კ^ა ბ

დღეს საიდუმლოა შენი, მაცხოვარ, გამოუცხადე მოწაფეთა შენთა ზედა მათსა წმიდასა სერობასა და ეტყოდე: ერთი ვინმე თქუენგანი მიმცემს მე. ხოლო იგინი გულის-სიტყუათაგან დაწუნ-
15 ნეს და იტყოდეს: ნუმცა მე ვარ, უფალო. განცხადანა ზაკუვამ იგი იუდაასი და მტერობამ შორის მოწაფეთა შენთა აიკოცა. ხოლო პეტრე ისწრაფა | ცრემლითა განბანამ ცოდვათა თუისთამ. უწყოდა, A 157
რამეთუ სახიერ ხარ და კაცთმოყუარე, უფალო, დიდებამა შენდა.

მე-ვ დასადებელი კ^ა ა გ^ი

20 თქუთ-ლა, პურიანო, რამ იხილეთ მაცხოვრისაგან? რჩული გარდაქცია ანუ მოძღურებამ წინაწარმეტყუელთამ? ვითარ არა შეიშინეთ მიცემად ფილატემს ღმერთი, სიტყუამ ღმრთისამ და მქსნელი სულთა ჩუენთამ? BC.

ფსალმუნ

25 საჯენ, უფალო²⁾, მავნებელ[ნი ჩემნი და ჰბრძოდე] (ფს. 34,1) BC.

იბაკოა კ^ა | დ გ^ი

| რაჟამს წარსდევ კაიაფაასა ღმერთი და მიეცი პილატეს ბჭესა, ცანი ძრიელნი შიშისაგან შეძრწუნდეს, ოდეს შენ ჯუარსა ზედა ივ-
ნე და იგინე პურიათაგან მხოლომ, შეუცოდებელი ღმერთი და
30 კაცთმოყუარე BC.

იბაკოა ბ

შენ სიტყუამ მაპისამ, ვითარცა ცხოვარი, კლვად მოწაფემან შენმან მიცვა. ოდესმე ქერობინნი საყდართა ქუეშე ეტლის-თუაღედთა დაიმაღვო-
დეს, ვერ შეუძლებს ხილვად მონისა მიერ უფლისა განკითხვასა. სულ-
35 გბძელ იქმენ, მაცხოვარ, დიდებამა შენდა BC.

¹ შჭულისაგან C. 2-ენი B. 3 ხარ+ და B. 7 კმელისაგან C. დავითქმე C. 8 მაცხოვნი+მე C. ვპოვე C. დაუტევე+და C. 19 მე-ვ]ვ BC. კ^ა — BC. 20 შჭული C. 21 არამ C. 22 ფილატესა B, პილატესა C. 27 პტლს B. 28 ძლიერნი BC. შენ ჯუ-
არსა ზედა ივენ] დაეშქუალე ზედა ჯუარსა შორის ორთა ავაზაკთა BC. 29 ღმერთი და კაცთმოყუარე] რამთა აცხოვნო კაცი, მაცხოვარო (მაცხოვარო B) ჩუენო, დიდებამა შენდა BC. 33 ოდეს B. ქრ^იბნი B. ქერაბინნი C. ეტლის-] ელვის-C.

B 103, C 146v
C 147

A 157

B 103 v

B 104
C 147 v

B 103 v, C147

სხუაჲ კა ბ გი

A 157 v

უფალო, პეტრეისნი იგი ცრემლნი სინანულად მიითუალენ | და მწრაფლ მიუტევე უარის-ყოფაჲ სინანულითა, ცრემლითა და გოდებითა. ხოლო იუდა, შიშით შეპყრობილი, ზაკუევით განიზრახვიდა ნელსაცხებელისა წილ მიცემასა შენსა, უფალო. რომელმან ვნებაჲ ნეფსით დაითმინე, უფალო, დიდებაჲ შენდა.

5

მე-ზ დასადებელი*

ურჩულონო ფარისეველნო, რაჲსა მდევნით? მე ერთგუის ვიენო და ვსძლო მტერსა, რაჲთა უჩუენო ყოველსა სოფელსა ჩემი მკუდრეთით ადგომაჲ.

10

ფსალმუნი

მაცხოვნე, რამეთუ შევი (ფს. 68,2) **.

ღმერთო, ღმერთო ჩემო, მომხედე (ფს. 21,2) BC.

B 104,
C 147 v

იბაკოა კა დ

კელმწიფისა წინაშე წარსდეგ, რომლისა ცანი არიან საყდრად. პურიანი გარე-მოგადგეს, რომელსა გარე-მოგადგან ანგელოზთმთა-ვარნი | და სარჩელი თავს-იდევ, რამეთუ შენგან გასჯად არს სოფელი. მესნელო, დიდება შენდა BC.

15

A 158

იბაკოა კა დ

ვითარცა კრავი უმანკოა | მსგავს იყავ, მ[რა]კალმოწყალე, აზათუ განრისხენ უჩულოთა მიერ, აზამედ ნეფსით დაითმინე ჩუენთვის სიკუდილი. პილატე კელნი თუსნი დაიბანა წყლითა. ყოველნი წარპაზთნი ნათლის-ღებასა ღიბს იქმნეს, უბაზლო ვიქმენ მე სისხლისა შენისაგან, უფალო, დიდებაჲ შენდა] *** BC.

20

B 104v, C 148

ოდეს ცისკრისაჲ ყოველი აღასრულო და სახარების კითხვად გახუიდილი, ამას იტყოდი კა ბ .

25.

B 104, C 147v

ჯუარცუმასა ლალადებდეს, რომელნი შენითა მადლითა მარადის იშუებდეს. ბოროტის მოქმედსა მას ბარაბას შენ სახიერისა წილ გამოითხოვდეს მართალთა მკლევლნი იგი, ხოლო შენ, მაცხოვარ,

7 მე-ზ დასადებელი ზ დასადებელი კა (—B) ბ BC. 9 მკდრეთით A. 11 ფსნი + ფსნი A. 13 მომხედენ C. 15 წარსდეგ + საყდარსა BC. საყდარ BC. 16 გარე-მოგადგ 2° A] მოგადგან BC. ანგელოზთა მთავარნი C. 17 სარჩელი სიკუდილი BC. განჩად B, განშჯად C. 19 იბაკოა კა დ] ბ დ გი B, დ გი C. 20 უმანკოა + მოსაყვანებელი კლვად (კლვა B) BC. არაჲ-თუ BC. 21 განპრისხენ C. უმჯულოთა C. 23 ვიქმენ მე] ვიქმე B. 24 უფალო—B. 25 ოდეს ცისკრისაჲ... კა ბ—BC. 27 შენითა—B. 28 იშუებდეს + და BC. ბარაბას—BC. 29 მკლევლნი A. იგი + პურიანი C. მაცხოვარ—BC.

* BC-ში მეშვიდე „დასადებლის“ ტექსტი განსხვავებულია, ემთხვევა A-ს ვნების პარასკევის ცისკრის მომდევნო ერთ-ერთ „დასადებელს“: „ჩუარცუმასა ლალადებდეს...“ (იხ. ამავე გვერდზე). ** მდრ. ფს. 68,2: „მაცხოვნე მე, ღმერთო, რამეთუ შევიდეს..“ *** BC-ში აქ მთავრდება ხუთშაბათის განგება. A-ში მომდევნოდ მოთავსებული სახარების კითხვის თანმხლები დასადებლები წესით მოთავსებულნი უნდა იყოს ვნების პარასკევის „აქებდითისა“ შემდეგ, როგორც ეს BC ხელნაწერებშია.

სულგრძელებით მიხუილოდე ადგილსა მას ვნებისასა, რომელმან ივნე ჩუენთუის და ასდგე | მკუდრეთით. ცოდვათა მიტევებაჲ მოგუ- A 158 v
მადლე, ლმერთო, და შეგუიწყალენ ჩუენ* BC.

ფსალმუნი

- 5 ლმერთო, ლმერთო ჩემო, მომხედენ (ფს. 21,2).
ხრულად წარსთქუა.

წარდგომაჲ სთქუა

- შეიპყრეს უფალი შორის მოწაფეთა [ღა მიიყვანეს იგი ადგილსა B 105 v,
მას ვნებისასა, მოწაფენი მისნი მწუხარე იყვნეს და მწუხარებასა მათსა C 149
10 შინა იტყოდეს: უფალი ჩუენი ჩუენგან მიგუედო და წინა|მძლუარი ჩუენი B 106
სიკუდილსა მისცეს. მომიკსენენ ჩუენ და შემეწიენ ჩუენ დღესა მას აღ-
გომისასა] BC.

ფსალმუნი

- 15 რამეთუ ამანცა კ ვ გ დ რ ე შეტყუვილი (ფს. 40,10).
მონადირეს სული მართლისაჲ³⁾, მომიკსენენ(!) (ფს. 93,21) BC.

იბაკოჲ კ^ა ბ

უფალო, ოდეს დაგსაჯეს ჰურიათა სიკ^{**}.

და თუ გინდეს, ვსეცა სთქუნე: „ვითარცა კრა“^{***} და „ქელმ(წ)იფისა“^{***}.

იეთხოვნ სახარებაჲ და

- 20 იბაკოჲ თქუან კ^ა გ
შენ, რომელი შურისათუის²⁾ მიეცი კელთა ცოდვილთასა, შეიძ- B 106 ,C 149
რა დაბადებული²⁾, გხედვიდეს რაჲ დამბადებელსა, რამეთუ განიკით-
ხოდე. ვერ დაუთმო კუესკენლმან კელმწიფებასა შენსა. ყოველთა ცხო-
რებაჲ | მოკუდავთა მიერ დაისაჯებოდე. ვითარცა ძელი ჯუარისაჲ A 159
25 შენისაჲ განემზადებოდა, დაჰკსენ ძრიელებაჲ უკეთურისა მტერი-
საჲ, რომლისა მიერ მიცსენენ ჩუენ. ქრისტე ლმერთო, დიდებაჲ შენ-
და^{***} BC.

1 სულგრძელებით + ქრისტე BC. მიხუდოდე B, მიხვოდე C. 2 ჩუენთცს C. და ასდგე... ჩუენ] უფალო გუაცხოვნენ ჩუენ ვითარცა კათმოყუარე ხარ B, უფალო გუაცხოვნენ ჩუენ ვითარცა სახიერ ხარ და კათმოყუარე C. 6 სრულად წარსთქუა — BC. 7 წარდგომაჲ სთქუა] შემდგომად ეამისა კართა თქუან წარდგომაჲ კ^ა ა გ^ი B, შემდგომად ცისკრისა ეამისა თქუან წარდგომაჲ ა გ^ი C. 8 ო^ა B. მოწაფეთა + და B. მიიყვანეს] წარიყვანეს C. 10 შინა + ამას C. 13 ფსალმუნი] დასადებელი BC. 16 იბაკოჲ კ^ა ბ] დიდებაჲ: და იბაკოჲ გ B, დიდებაჲ და თქუან იბაკოჲ კ^ა ბ C. 18 და თუ გინდეს... სახარებაჲ და — BC. 21 შურისათცს C. 24 ძ^{ლი} A.

* ეს ტექსტი BC-ში მხოლოდ დიდი ხუთშაბათის შუალამის მეშვიდე „დასადებელია“. ** BC-ში აქ სხვა „იბაკოა“: „შენ, რომელი შურისათუის...“, რომელიც A-ს ამავე განგების ერთ-ერთ იბაკოს ემთხვევა (იხ. ამავე გვერდზე). *** სრული ტექსტი იხ. გვ. 195. **** BC-ში ეს „იბაკო“ მოთავსებულია წინ, ნაცვლად A-ს ტექსტისა: „უფალო, ოდეს დაგსაჯეს...“ (იხ. ამავე გვერდზე).

B 104 v,
C 148

პარასკევსა

ღამითგანსა კ'ა ბ

ღამისა წარსლვითა მოგუეანლა დღეა და ნათელი სოფელსა გამოუბრწყინდა. ამისთვისა გიგალობენ²⁾ წესნი ანგელოზთანი და დიდებისმეტყუელებს ყოველი დაბადებული, უფალო] BC I,1.

ჯუარისა შენისა აღმართებითა აღმოუბრწყინდა სოფელსა ღმრთის-მეცნიერებისა ქადაგება და ამის გამო კსნიღნი ვლადადებთ დაუცხრომელად და გადიდებთ შენ, უფალო BC I,2.

ჯუარსა დაემსჭუალე განზრახვით, მოწყალე, და გუერდისა შენისაგან სისხლი აღმოუცემნე ნათესავსა კაცთასა მოსატყეველად ცოდვათა და ცხორებად საუკუნოდ, სახიერო უფალო* BC.

აკურთხევდითსა კ'ა ა გ'ი

მეუფესა ცათასა და ღმერთსა ქუეყანისასა მღდელნი [აკურთხევდით²⁾, ერნი უფროასად³⁾ ამაღლებდით მას უკუნისამდე] BC I,1.

B 105

|რომელი ავაზაკთა შორის ჯუარს-ეცუა ნეფსით თუისით, მღდელნი²⁾ აკ[ურთხევდით, ერნი უფროასად ამაღლებდით მას უკუნისამდე] BC I,2.

A 159 v,
C 148 v

|რომელმან პატიოსნითა ჯუართა ცოდვანი სოფლისანი აკოცნა, მღდელნი²⁾ აკურთ[ხევდით, ერნი უფროასად ამაღლებდით³⁾ მას უკუნისამდე] BC I,3.

რომელმან ჯუარსა ზედა დამსჭუალვითა ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა და კელით-წერილი ჩუენი ცოდვაა ჯუართა აკოცა, მღდ[ელნი აკურთხევდით, ერნი უფროასად ამაღლებდით მას უკუნისამდე].

ადიდებდითსა

წმიდაა წმიდათაა ღმრთისმშო.

რომელი შორის ავაზაკთასა ჯუარს-ეცუა ჩუენთუის, ქრისტე ღმერთი და მქსნელი სულთა ჩუენთაა, ვად[იდებდეთ] BC I,2.

რომელმან მოგუანიჭა ჩუენ უბრწუნელება ჯუართა თუისითა და მოტევებაა ცოდვათაა მორწმუნეთა თუისთა, ღმერთსა ჩუენსა გადიდებდეთ BC I,3.

შენ, ქრისტე, რომელი მსახურთა მიერ შეურაცხ იქმენ და მკედართა.

ქალწულებაა შენი, დმრთისმშობელი³⁾ უკრწნელო, რომელი აზა შეწუა ციცხლმან ღმრთეპასაჰან, გადიდება BC I,1.

1 დიდსა პარასკევსა C. 2 კ'ა ბ]ა B, დასადებელნი კ'ა ბ C. 3 წარსლითა A. დღე C. 7 ვლადადებთ] გ'გზლთ B, გიგალობთ C. 9 დაემსჭუალე B. 10 აღმოუცმნე C. 12 კ'ა—BC. 13 ქუეყანისათსა AC. 15 შორის] მიერ A. თუისით] ჩუენთს BC. 18 აღპკოცნა C. 26 ავაზაკთა BC. ჩუენთს C. 28 უკრწნელება B. თსითა C. 29 თსითა C. 30 ვადიდებდეთ + მას ყოველნი C. 33 არაა B.

* B-ში ეს სტროფი „ღალადყავასა“ ეკუთვნის, რომელიც ამავე დღეს არის მოტანილი და ორი სტროფისაგან შედგება: ა. ვლადად-ყავ ქირსა... ბ. „ჯუარსა დაემსჭუალე“... C-ში ორივე სტროფი შაბათის განგებაშია წესისამებრ შეტანილი.

გამოავლინეა კ^ა ბ გ^ი

განგუანათლნა ჩუენ ჯუარად აღსლვამან შენმან, უფალო, და დათხეამან სისხლთამან მოგუიტევნა ცოდვანი BC.

დასადებელი

5 მონადირეს სული მ[ართლისაჲ და სიჲ] ვიღრე ჩემისაჲ] (ფს. 93,21—22) BC.

აქებდითსა* კ^ა ა გ^ი

ვითარ კეთილ არს [გალობაჲ და დიდებაჲ უფლისაჲ, ქებაჲ ანგელოზთა თანა ცისკრისა გალობასა] BC I,1.

10 მოქმედსა ცათასა და ღმერთსა მალალ[სა დიდ(ბასა) მისცემთ და ქებასა...] B I,2.

| პეტრე ეტყოდა მხოლოდშობილსა: ვიდრე სიკუდილმდე არა B 105 v
უარ-გყო BC I,3.

15 მწარედ BC I,4. | მას მოევსენა სიტყუაჲ უფლისაჲ. განვიდა გარე, ტიროდა A 160

| ცრემლითა განიბანა უარის-ყოფაჲ პეტრე, მოციქულმან და მონამან უფლისამან BC I,5. C 149

20 რომელსა შეემოსა ნათელი, ვითარცა სამოსელი, უფალი, განკითხვად მიჰყვანდა; ყურიმლის-ცემაჲ ნეფსით თავს-იდვა კელთაგან, რომელნიცა შეექმნეს. ერმან ურჩულომან ჯუარსა შემსჭუალეს მეუფეჲ დიდებისაჲ B I,6.

მას ჟამსა ეზოჲ იგი ტაძრისაჲ მის განიპო და მზეჲ დაბნელდა. რომელთა იხილეს, რწმენა და იტყოდეს: გამოუთქუმელო უფალო, დიდებაჲ შენდა B I,7.

25 ჯუარმან შენმან, ქრისტე, განანათლნა.

უფალი ეტყჳს პეტრეს მოციქულსა: დაჰესა განზოგებულსა სამგზის C 148 v
უვარ-ყო C I,2**.

პარასკევსა შუადღით გან იტყოდიან

B 106, C 149

პირველი დასადებელი კ^ა ბ გ^ი

30 დღეს დამოკიდების ძელსა, რომელმან ქუეყანაჲ წყალთა ზედა

1 გამოავლინეა კ^ა ბ გ^ი] გამოავლინეა ბ გ^ი B] გამოავლინედ ესე სთქუა C. 2 და — B. 3 სისხლთამან] სისხლთა შენთამან BC. მოგუტევნა B, მოგვეტევნა C. 4 დასადებელი] ფსალმუნი B. 5 მონადირე A. და სი] — B. 7 კ^ა ა გ^ი ა გ^ი C] — B. 12 სიკლდეჲ A, სიკლიდებ B, სიკუდილმდე C. არაჲ ABC. 13 უეარ-გყო BC. 16 უვარის-ყოფა B, უვარის-ყოფაჲ იგი C. და — B. 18 ყრიმლის- B. 22 ნზ B. 24 შენდა — B. 28 პარასკევსა შუადღითგან იტყოდიან A] პარასკევსა ვ ეამითგან შევიშედენ ეკლესიად და ყონ კუერეჲსი და ლოცვაჲ, და იტყოდიან ამით დასადებელთა B, დღესა პარასკევსა ექუს ეამითგან შეკრბენ წინაშე წმიდასა გოლგოთასა და ყონ კუერეჲსი და ლოცვაჲ და თქუან C. 29 პირველი დასადებელი — A. კ^ა — C.

* „აქებდითსა“ ტექსტის გასწვრივ A-ში კიდევ მიწერილია: „ნუ განრისხდებო ჩუასა და“, რაც სტროფის დასაწყისს უნდა წარმოადგენდეს. ** BC-ში „აქებდითსა“ მომდევნოდ მოთავსებული წარდგომა-იბაკონი გადატანილია A-ს მიხედვით ენების ხუთშაბათის განგების ბოლოს (იხ. გვ. 195—196).

დაპკიდა; გურიგუნისა ეკალთაგან დაიდგამს ანგელოზთა მეუფეა; ტყუ-
ვილისა ძო|წუელსა შეიმოსს, რომელმან შემოსნა ცანი ღრუბლითა;
A 160 v |ყურიმლის-ცემასა თავს-იდებს, რომელმან იორდანეს განათავისუფ-
ლა ადამ. თაყუანის-გსცემთ ვნებასა შენსა, ქრისტე, მიჩუნენ ჩუნენ შე-
ნიცა დიდებული ადგომამ BC.

5

B 106 v

| ფსალმუნი

ნეტარ არს კაცი³⁾, რომელი (ფს. 1,1) BC.

მე-ბ დასადებელი კ^ა დ გ^ი

ვითარცა ცხოვარი, კვლად მიიგუარე, ქრისტე მეუფეო, და ვი-
თარცა კრავი უმანკოა, დაემსჭუალე ჯუარსა ურჩულოთაგან ცოდ-
ვათა ჩუნენთათუის, კაცთმოყუარე BC.

10

ფსალმუნი

რად აიძრ[ნეს წაბპაზონი] (ფს. 2,1) BC.

მე-გ დასადებელი კ^ა დ გ^ი

ესრეთ ეტყოდე, უფალო, პურიათა: ერო ჩემო, რაასა შეგა-
წუხებ თქუნენ ანუ რაასა-მე გაჭირვებ თქუნენ? ბრმანი თქუნენი
განვანათლენ, კეთროვანნი განვწმიდენ და განრღუეული, ცხედარსა
ზედა მღებარეა, აღვადგინე. მანანაასა მის წილ მომიპყრობთ მე
ნაველსა, წყლისა მის წილ — ძმარსა, სიყუარულისა ჩემისა წილ
ჯუარსა ზედა მე დამსჭუალეთ. აწ მოუწოდო წარმართთა და მათ
მადილონ მე, | და მე მივსცე მათ ცხორებაა საუკუნოა BC.

15

20

C 150

ფსალმუნი

უფალო, რად განმრ[ავლდეს მკჭი] (ფს. 3,2) BC.

მე-დ დასადებელი კ^ა დ გ^ი

შიშისათუის პურიათაასა საყუარელმან და მეგობარმან პეტრე
|უარ-გყო შენ, უფალო, და გოდებით ესრეთ იტყოდა: ცრემლთა
ჩემთასა ნუ დაიდუმებ, რამეთუ ვთქუ დამარხვად მცნებაა შენი,
სახიერ. | და არა დავიმარხე. და ჩუნენიცა სინანული ესრეთ მიითუ-
ლე და შეგუიწყალენ ჩუნენ BC*.

25

A 161

B 107

1 კერკანსა C. მეუფე C. ტყუელისა] ტყუისა C. 3 ყრბლის-ბ. იორდანენს
A. იორდანესა C. 4 თუნსკმთ A. 8 მე-ბ — BC. დასადებელი — A. 10 დაემსჭუალე
C. ურჩულოთათს A. 11 ჩუნენთათს C. 13 რად A. 14 მე-გ] გ BC. დასადებელი
— A. კ^ა — BC. 15 ესრეთ ეტყოდე [უფალო] ესრეთ ეტყოდა უფალი C. რაასა] რ^ა
BC. შეგაწუხენ BC. 16 რაასა-მე] რ^ა მე BC. გაჭირვებ BC. 17 განანათლენ B.
18 მღებარე C. 19 ნაულელსა B. 20 დაემსჭუალეთ C. მოუწოდა B. მოუწოდი C.
23 გამრავლდეს B. 24 მე-დ] დ BC. დასადებელი — A. კ^ა — BC. 25 შიშისათს C.
საყუარელმან + შენმან BC. 26 უარ-გყო BC. ესრეთ C. 27 შენი] და A] — B. 28
არაა AB] ვერაა C. ჩუნენიცა] ჩემიცა B. ესრეთ BC. 29 შეგუიწყალენ ჩუნენ] შემი-
წყალე მე B.

* C-ში აქ შენიშნულია: „აწ იყუნს საკითხავთა კითხვად“.

ფსალმუნი

ხადილსა [ჩემსა] (ფს. 4,2) B.

მე-ე დასადებელი კა დ გი

- ურჩულოთა შენთა შემპყრობელთა მიშუებით ესრეთ ეტყოდე,
 5 უფალო: თუ მწყემსი ესე დაეცით და განიბნინეს ჩემნი ათორმეტნი
 ნოწაფენი, შემძლებელ ვიყავ უფროას ათორმეტთა გუნდთა ანგე-
 ლოზთასა მოყვანებად, არამედ ვსულგრძელებდ, რაათა აღესრულოს,
 რომელი გამოგიცხადე თქუენ ჳელითა წინაწარმეტყუელთა ჩემთა-
 მათა | უჩინონი და დაფარულნი. უფალო, დიდებამ შენდა BC.

C 150 v

10 | **ფსალმუნი**

სიტყუა[თა ჩემთაჲ ისპინე, უფალო] (ფს. 5,2) BC.

A 161 v

და თქუან ფსალმუნი დ გი

- რამეთუ აღდგეს ჩემ ჳედა მოწამენი სიც ვ ი დ რ ე მკითხვიდეს მე (ფს.
 34,11) BC.

15 **დასადებელი**

საჯენ, უფალო, მავნებელნი ჩემნი ვ ი დ რ ე მკსნელი შენი ვარბი მე
 (ფს. 34,1—3) BC.

მე-ვ დასადებელი კა დ გი

- რჩულის-მდებელნი ისრაელისანო, ჰურიანო და ფარისეველნი,
 20 კრებული წინაწარმეტყუელთაჲ დალადებს და | იტყუის: აჰა ტაძარი,
 რომელ თქუენ დაჰკსენით; აჰა კრავი, რომელი თქუენ ჯუარს-
 აცუით, დაფლვად მიეცით ერსა, არამედ თუისითა ჳელმწიფებითა
 აღდგა. ნუ სცთებით, ჰურიანო, რამეთუ ესე არს, რომელმან უდაბ-
 ნოს გამოგზარდნა და ჳლუასა განგარინნა. ესე არს ცხოვრებამ და
 25 ნათელი და მშუიღობამ სოფლისაჲ BC.

B 107 v

ფსალმუნი

უფალო, ნუ გულ[ისწყობითა] (ფს. 6,2) BC.

და თქუან ფსალმუნი

გულმან მისჲან შეიკრება ამა ვ ი დ რ ე იტყუნ (ფს. 40,7) BC.

30 **დასადებელი**

ნეტარ არს, რომელმან გულისჳმა ვ ი დ რ ე ჳელთა მტერთა მისთასა
 (ფს. 40,2—3) BC.

3 მე-ე] BC. დასადებელი — A. კა — BC. 4 უშულოთა C. შენთა + შენთა A. ესრეთ C. 5 დაეცო C. გნნნს A, განიბნენის B. ათორმეტნი A. 6 ათორმეტთა A. 7 სულგრძობად A, სულგრძელებდ B. 12] დ გი — C. 13 აღდგეს B. მოწამენი სიც ვიდრე მკითხვიდეს მე] მოწა ვ ი დ რ ე დეს მე C. 16 მავნებელნი ჩემნი — B. 18 მე-ე] ვ C] — B. დასადებელი — A. კა — B. კა დ გი — C. 19 შილის- B, შულის- C. იშარსო A. 20 წინაწარმეტყუელთა] მოციქულთა B, მოციქულთა C. ეტყის A. 21 რომელი] რომელ B. წრსთ A, წრსით B, წრსათ C. 22 ერსა] ესე BC. თვისითა C. 23 აღგა B. 25 შულობამ BC. 29 შეიკრება ამა — B. იტყუნ B. 31 არს — B. ჳელთა მტერთა — C.

მე-ზ დასადებელი გ გ^ი

საშინელ იყო ხილვამ — ცათამ და ქუეყანისამ შემოქმედი
 ძელსა დამოკიდებულნი. მზეი დაბნელდა და დღეა კუალად ლამედ
 გარდაიქცა და ქუეყანამ დაფარულთა | გუამთა განუტევებდა | მკუ-
 დართა, რომლისათუისცა თაყუანის-გცემთ შენ, ქრისტე, გუაცხოვ-
 ნენ ჩუენ BC.

ფსალმუნი

უფალო, ღმერთო ჩემო, შენ გესაუეს] (ფს. 7,2) BC.

და თქუან ფსალმუნი

განიყვეს სამოსელი ჩემი ვი დ რ ე იგდებდეს (ფს. 21,19) BC.

დასადებელი

ღმერთო, ღმერთო ჩემო, მომხედენ მე ვ ა დ რ ე იღუაწე ჩემავს (ფს.
 21,2—3) BC.

მე-მ დასადებელი კ^ა ბ

ოდეს ჯუარსა შეგმსჭუალეს ურჩულოთა მათ მეუფეა დიდები-
 საა, ლალატ-ყო მათა: რამსა შეგაწუხებთ თქუენ, ანუ რამსა განგა-
 რისხებთ თქუენ? პირველ ჩემსა ვინ გიქსნნა თქუენ ზირისაგან? აწ
 მომაგეთ მე ბოროტი კეთილისა წილ; სუეტისა მის წილ [ცეცხლ]ისა
 ჯუარსა მე დამმსჭუალეთ; ღრუბლისა მის წილ ნათლისა მე საფლა-
 ვი მითხარეთ; ნაცვალად მანანამსა ნავლედი მასუთ მე. წყლისა მის
 წილ — მმარი. აწ მოუწოდო წარმართთა და მათ მადიდონ მე თანა
 მამით და სულით წმიდითურთ BC.

ფსალმუნი

უფალო, უფალო ჩუენო, [კითაბ²] საკვრველ არს] (ფს. 8,2) BC.

და თქუან ფსალმუნი

კელთა შენთა შევპვედრებ სულსა ვი დ რ ე ჭემმარბიტებისაო (ფს.
 30,6) BC.

დასადებელი

შენ, უფალო, გესაე, ნუ მრცხუნებინ მე უკუნისამდე (ფს. 30,2) BC.

მე-თ დასადებელი კ^ა დ გ^ი

A 162 v

უბირატემს პატროსნისა ჯუარისა მკედართა მიერ | კიცხვესა-
 თუის, უფალო, ზეცისა ძალნი შეძრწუნდებოდეს. დაიდგ გუირგუინი

1 მე-ზ] ზ BC. დასადებელი— A. 2 ხილვად BC. და —B. 3 მზმ C. დღმ BC.
 5 რომლისათეს C. გუაცხოვენენ] შეგვწუალენ C. 12 მომხედენ მე] მომხე B. იღუაწე
 —C. 14 მე-მ] მ BC. დასადებელი— A. კ^ა ბ] დ გ^ი C]—B. 15 შეგმსჭუალეს AB.
 უჭულოთა C. მეუფმ C. 16 მათდა B. შეგაწუხენ BC. რა BC. განგარისხენ BC.
 17 თქუენ— B. გიქსნა B. 18 აწ მომაგეთ] აწ რამსა მომაგებთ B. აწ რამსა მომაგეთ
 C. 19 შეგმსჭუალეთ C. ნათლისა —C. 20 ნალველი B. მე + და C. 21 მოუწოდი BC.
 22 წმიდითურთ C. 24 ვითარ— B. 26 ქემარბიტების B. 29 მე უკუნისამდე —C.
 30 მე-თ] თ BC. დასადებელი — A. კ^ა —B. 31 უბირადმს C. კიცხვისათეს C.
 32 გვრგინი C.

კიცხვეისაჲ, რომელმან ქუეყანაჲ შეამკვე ყუავილითა და ქლამინდი განზასრებულმან | შეიმოსე, რომელმან შემოსენ ცანი ღრუბლითა და ესევეითართა განგებულბითა გუეუწყა შენი მრავალი სახიერებაჲ, ღმერთო, და დიდი წყალობაჲ შენი BC.

C 151 v

B 108 v

5 ფსალმუნი
აგიაროჲ (ფს. 9,2) BC.

და თქუან ფსალმუნი

რამეთუ მე გუემად განმზადებულ ვიღრე ჩემ წინაშე არიან მარადის (ფს. 37,18) BC.

10 დასადებელი
უფალო, ნუ გულისწყრომითა შენითა ვიღრე ქელი შენი (ფს. 37,2—3) BC.
და იეთონი სახარება BC.

მე-ი დასადებელი კა ა გი

15 მოვედით, ქრისტეას შემოსილნო ერნო, და იხილეთ, რაჲ იზრახა იუდა მიმცემელმან ურჩულოთა მათ თანა მღღელთა მქსნელისათუის ჩუენისა. დღეს თანანადებ სიკუდილისა უკუდავი იგი სიტყუაჲ ყვეს და ფილატეას შესმენითა ჯუარსა შემსჭუალეს და ვნებული მქსნელი ჩუენი ესრეთ ღაღადებდა და იტყოდა: მიგუტევე, 20 მამო, ცოდვაჲ ესე, რაჲთა ცნან წარმართთა | მკუდრეთით ადგომად BC .

A 163

ფსალმუნი

უფალსა ვესავ (ფს. 10,1) BC.

და თქუან ფსალმუნი

25 მცეს მე საჭმლად ჩემდა ნაველი (ფს. 68,22) BC.

დასადებელი

მაცხოვნე მე, ღმერთო, რამეთუ შევიდეს წყა ვიღრე განსუენებაჲ (ფს. 68,2—3) BC.

მე-ია დასადებელი კა დ გი

30 დღეს ტაძრისა იგი კრეტსაბმელი სამხილებელად განეპო ურჩულოთა მათ და | მზემან ბრწყინვალებაჲ თუისი და იფარა, რამეთუ უფალსა ხედვიდეს ჯუარცმულსა BC.

B 109 C, 152

1 ქლ-მლი A. 2 შექმოსენ C. 3 და | რამეთუ BC. 4 ღმერთო | ქრისტე BC. შენი | დღებოჲ შენდა BC. 8 განზადებულ B. ჩემ წინაშე — B. 11 შენითა — C. 14 მე-ი | BC. დასადებელი — A. კა — BC. ა გი — B. 15 ქეშ B, ქსს C. 16 უშქულოთა C. მქსნელისათეს C. 17 თანანადები C. სიკუდილისა A. იგი — C. 18 პილატეს B, პილატს C. შექმსკლეს C, შექმსკლს A. ვნებელი | უენებელი C. 19. ესრეთ C. მოტრევე BC. 25 მკდრეთით B. 25 ჩემდა ნაველი — B. 26 დასადებელი | ვიდრე C. 27 ვიღრე განსუენებაჲ — C. 29 მე-ია | BC. დასადებელი — A. კა — BC. 30 კრეტსაბმელი B, კრეტსაბმელი C. ვანიო BC. უშქულოთა C. 31 და — B. თესი C. 32 გხედვიდეს BC. ქრკლსა A, ქრსკლსა C.

ფსალმუნნი

მაცხოვ[ნმ] (ფს. 11,2) BC.

და თქუან ფსალმუნნი

ვიქმენ მე ვითარცა კაცი შეუწევნელი ვიღრე თავისუფალ (ფს. 87,5—6) BC.

5

დასადებელი

უფალო, ღმერთო ცხოვრებისა ჩემისაო, დღისი (ფს. 87,2) BC.

მე-იბ დასადებელი კა ა გი

მოსლვასა მას შენსა ჯუარად ესრემთ ეტყოდე, უფალო, პურიათა: რომლისა საქმისათუის გინებს მოკლვამ ჩემი, შ პურიანო? განრლუეულნი თქუენნი განვკურნენ და მკუდარნი, ვითარცა ძილისაგან, აღვადგინენ, წიდოვანი განვწმიდე, ქანანელი შევიწყალე. რომლისა საქმისათუის გინებს მოკლვამ ჩემი, შ პურიანო? არამედ მიხედეთ, რომელსა უგუმირეთ, ქრისტესა, შ ურჩულონო BC.

10

ფსალმუნნი

ვიდრემდის, უფალო, და[მეიწყებ²] ჩუნ სრულიად ვიდრემდის გარე] (ფს. 12,2) BC.

15

და თქუან ფსალმუნნი

უფალო, ისმინე ლოცვისა ჩემი ვიღრე შენდა შევედინ (ფს. 101,2) BC.

20

დასადებელი

ნუ გარე-მიიქცევ პირსა ვიღრე შეგესემინ ჩემი (ფს. 101,3) BC.

A 163 v | უფალო ღალატყავსა კა ა

ღალადებასა [შენდა შევსწირავთ, უფალო, რომელი განზრახვით ჯურახს²] დაქმსჭუალე, საკუდილისა საკრველნი, ვითარცა ღმერთ ხარ, განსეთქენ] BC I,1.

25

ჯუარითა სიკუდილი მოაკუდინე და [ჯუარითა ავაჯაკს²] სამოთხმ განუდე] BC I,2.

C 152 v რომელი მონისა მიერ განიციდე და ურჩულოთაგან | ვნებათ თავსედე და თუისითა სისხლითა სოფელი იქსენ, დი[ღებათ შენდა] BC 1,3.

30

B 109 v | რომელი მვევლისაგან განიციცხე და პეტრემს ცრემლნი სინა-

4 კაცი შეუწევნელი—B. 7 დღისი—B. 8 მე-იბ] იბ BC. დასადებელი—A. კა—BC. 9 მოსლასა B. მას — BC. ესრეთ C. პურიათა — BC. 10 საქმისათეს C. ჩემი + ჩემი A. 11 მკლარნი C. 12 წილოანი B. განმწმდე B. 13 რომლისა საქმისათუის] რომლისა საქმისათეს C, რომლისათს B. გინებს] ვნებაეს C. 14 უგმირეს B. ქრისტე A. უმწულლონო C. 19 ჩემი—B. 22 შეგესემინ] სემინ B. 23 უფალო ღალატყავსა] მწუხრი დასადებელი უფალო ღალატყავსა BC. 27 სიკდილი C. მოაკდინე C. და—C. 29 მონისა მორ] მონისაგან BC. უმწულოთაგან C. 30 თესითა C. იქსენ C. 31 მვევლისაგან] მღდელისაგან BC. განიციცხე] განიციდე B, განიციოხე C. და + და A. პეტრემს] პილატეს C.

ნულითა არა უგულუბელს-ჰყვენ და ჩუენთუის კელით-წერილი აკოცე, დიდებამ შენდა, ღმერთო BC I,4.

ძმ ღმრთისამ ამალღდა ჯუარსა.

- 9 ოთი სამეპისაგანი არსებამ, სიტყუამ ღმრთოსამ და ძმ გამოსახული
5 განკობციელდა შენგან, ყოღღ წმიღო ღმრთისმპობელი. ჯუარსა დაემს-
ჭუალა კნისათვს ჩუენისა, ნეფსით ნაღველი და ძმარი სუა, რამთა ჩუენ
გუასუას უკუღავებამ, რომლისათვსცა დაღადებღა, ვითარცა ღმერთი და კა-
ცი: რიპელსა სწყუროღის, მოკედინ ჩეღდა და სუნ, რომელი გამოქდა გუერ-
ღისა ჩეღსა წყარომ ცსორბეისამ. მას ევეღრე, დეღო და ქალწულო, კსნად
10 განსაცდელისაგან სულნი ჩუენნი BC I,5.

სსუანი კაღ

ავაზაკი ჯუარსა ზეღა ღაღადებღა: ჯუარცუმასა შენ თანა.

ჯუარცუმასა ჩემ თანა ხარ ადგო.

რამეთუ ამას ზეღა ამალღდა ღმერთი კორციტა და ამას ზეღა

- 15 დასთხია პატიოსანი, უბიწოამ სისხლი, ამან დაგუიცივენს ჩუენ ყო-
ველსა ჟამსა.

სსუანი გგნი

ღიდ არს ძალი ჯუარისა შენისამ, უფალო, აემართა ადგილსა და შემწე

არს სოფლისა და გამოარჩიენა მესასხველეუთაგან მოციქულნი და წარ-

- 20 მართთაგან მოწამენი, რამთა მეოხ იყვენ სულთა ჩუენთათვს BC II,1.

ღიდ არს ძალი ჯუარისამ, უკუღავისა ძალი. ეპა შეწვენამ ღმრთისამ:
პილითა პილი განკურნა, სიკუდილითა სიკუდილი განაქარვა, სოფელი გა-
ნანათღა. ამას თაყუანის-ვსცეთ, რამეთუ ესე არს მაცხოვარი ჩუენ ყოველ-
თამ B II,2.

- 25 ბელი ცსორბეისამ, ჯუარი შენი, ქრისტე, გამოარჩინე, სიკუდილი ამით
ღასორბუნე B II,3; C II,2.

ჯუარსა დაემსჭუალე, ვენაკი ჭეშმარიტებისამ მოისთულეს²⁾ წარ- B 110
მართთა, სამოთხმ ავაზაკსა B II,4; C II,3.

ოხითამ კაღ ბგნი

- 30 | აზნაურებამ ესე ჩუენი, უფლისა განკითხვამ ვითარცა მონა- A 164 C 153

მან თავს-იღევ. ეკალთაგან გუირგუინი დაიდგ და უხრწნელებითა

სოფელი შეამკვე. ამალღდი ჯუარსა ზეღა და დაბადებულნი განა-

ახლენ. მკუღართა თანა შეირაცხე და საუკუნითაგანნი მკუღარნი

ალადგინენ. დიდებამ შენდა, რომელმან ივენ ჩუენთუის, უფალო,

- 35 დიდებამ შენდა BC.

იკითხონ საკითხავი და თქუან

1 არამ ABC. ჩუენთვს C. კელი წორლი AB. 2 აღკოცე B, აღკოცე C. ღმერ-
თო — C. 4 ღმრთისამ] ღნი C. ძეღ B. 5 დაემსჭუალა C. 6 ნაღველი C. 8 მოღდინ B.
17 სსუანი — B. 18 ჭუარისამ B. შემწეღ C. 19 სოფლისამ C. გამოარჩიენა] გამოარ-
ჩინა C. 21 ძლი 2¹⁾ B. 22 ძლითა ძლი B. 29 კაღ—BC. 31 თავს-იღევ] თესღვა B.
32 ამალღდი BC. განახლენ] გაახლენ B, განანათლენ C. 34 ჩუენთვს C. უფალო—
BC. 36 იკითხონ საკითხავი და თქუან — BC.

ფსალმუნი

დამღვეს მე [მღვმესა ვიღრე სიკუდილისათა] (ფს. 87,7) BC.

დასადებელი

უფალო, ღმერთო ცხ[ო]რები[სა ჩემისაო, დღისი კმა ვიღრე სიკუდილისათა] (ფს. 87,2-7) B.

5

ჯუარისა ბანასა ამას იტყოლიან

იბაკოსა, კ^ა ბ გ^ი

მოითხოვა იოსებ [გუაში შენი, მაცხოვარ, და დღვა აგი ახალსა მისსა საპარესა, რამეთუ მან უწყოდა შენი საფლავით აღგომამა, ვითარცა სასპლომთ გამოსლვამ, რომელმან შეჰმუსრე სიმტკიცე სიკუდილისამა და განახსუნ კარნი სამოთხისანი, კაცთა მაცხოვარ, დიდებამა შენდა] BC.

10

სსუამ

მოითხოვა.

სსუამ

მოვედით, მორწმუნენო, დღეს მაცხოვრისა ვნებასა უგალობდეთ, განეხეთქთ ურჩულოებამა იუდაისი და ვაყუდრებდეთ ურჩულოთა ჰურიათა. იუდას ესრტთ: რამათს განჰყიდე უფალი და მოძღუარი შენი, რომელმანცა დაჰპადა შენ, ანუ არა სსუათა მათ მოწაჟეთა მიგმადლა შენ სნეულთა განკურნება? | ამისთვისცა უბადრუკებასა შენსა ვჰგოდებდეთ და | ვიტყვოდით: ჰ იუდა! ჰურიათათს ესრტთ: რამათს სიკუდილით დასაჯეთ მეუფე დიდებისამა? ანუ არა პრმანი თქუენნი განანათლნ და მკუდარნი ვითარცა ძილისაგან აღადგინნა? ესე მოსაგებელი მოაგეთა უფალსა, ერნო ცოფნო? ამისთვისცა უგუნურად მოქმედებასა თქუენსა ვჰგოდებდეთ და ვიტყვოდით: ჰ ჰურიანო, დაღაცათუ გეგონს სიკუდილად წარწყმედამ მისი, არამედ იგი თვთ აღდგა და ჩუენიანა-ადმადგინნა] BC.

B 110 v

C 153 v

15

20

25

სსუამ კ^ა ბ გ^ი

წყარომ ცხორებისამ გუერდისა შენისა გან.

სსუამ

მოვედით, მორწმუნენო, და ვისწაოთ პეტრე მოციქულისა იგი სინანული, მოქცევა და სარწმუნოებით თაყუანის-ცემამ ერთისა ღმრთისა, რამეთუ მან ოდესმე უარის-ყოფამ იგი ცოდვათამ ცრემლითა განდევნა, და რამათა | დღეს ურთიერთას ჩუენცა დავსთხინეთ ცრემლნი წინაშე ჯუარსა და რამათა წყალობით მოქსენებულისა მის ავაზაკისა თანა ესრეთ ვლალატ-ყოთ: ღირსმცა ვართ ჩუენ შენ მიერ სამოთხედ, ღმერთო, და შეგუიწყალენ ჩუენ.

A 164 v

30

35

1 ფსალმუნი-ბ გ^ი BC. 2 დამღვეს A. 6 ჟუარისა ბანასა ამას იტყოლიან იბაკოსა კ^ა ბ გ^ი | იბაკოსი ჟუარის ბანისანი კ^ა ბ გ^ი B, ჟუარისა ბანისა იბაკოსი კ^ა ბ C. 9 მისა B. 10 სიმტკიცე B. სიკ^ადისა B. 11 განახარ^ე C. კაცთა მ^ატ^ე B, კაცთომ-ყუარე C. დიდებამა შენდა — B. 16 ურჩულოებამა] უმსჯავროებამა C. უმჭულოთა C. 17 ესრეთ C. უფალი — B. 18 არა] არამე ხოლო C. 20 ესრეთ B. მეუფემ B. ანუ — C. 21 არამე BC. 22 მოაგეთ B. 24 თვთ B.

შაბათსა

ც ი ს კ რ ა დ

ნეტარარიანთა

კმასა შევსწირავთ [შენდა, ქრისტე, ვითარცა ავაზაკი წინაშე ჯუჯრ-
5 ხა. მომიკსენე, უფალო, ოდეს მოხვდე სუფევითა შენითა] BC I,1.

ლოცვასა შევსწირავთ შენდა, ქრისტე, ც[რემლითა სინანულისაჲთა.

მოპიტევენ მე, უფალო, შეცოდებანი, კაცთაჲთაჲ] BC I,2.

ვითარცა ცხოვარი შევსცეთი | და ვითარცა [მწყემსი განგარისხე. C 154

მოპიპაე მე, უფალო, შეცოდებული მონაჲ, გვედრებო] BC I,4.

10 მართალ ხარ შენ, უფალო, და სამართალ ა[რს სარჩელი შენი. ცოდ- C 153 v
ვილი ესე მომიკსენე და შეცოდებანი მოპიტევენ] BC I,3.

სხუანი

აღმიპყარ კელი შეწევნისაჲ.

ცოდვათა ჩემთა დამამდაბ.

15 სამართალნი შენნი მასწავენ მე, უფალო, და გზასა მცნებათა
შენთასა წარმიმართე, რამეთუ მცნებათა [შენთა მსუროდა].

წყალობათა შენთა მომიკსენე მე, უფალო, რაათა დავიცენე
მცნებანი შენნი. განმინათლენ თუალნი ჩემნი, უფალო, რამეთუ
მცნებათა შენთა მსუროდა.

20 | მიეახლა სული ჩემი მიწასა. მაცხოვრე მე სიტყუითა შენითა. A:165
წყალობაჲ შენი, უფალო, თანა-მავალ მეყავნ ჩუენ ყოველთა დღ.

მიეახლა სული ჩემი მიწასა. მაცხოვრე მე სახიერებითა შენითა.
სიტკობებითა შენითა მომიკსენე მე, უფალო, რამეთუ მც[ნებათა
შენთა მსუროდა].

25 ავაზაკმან აღსარებით ჯუჯარ.

მომიძიე მონაჲ შენი, უფალო, ვითარცა ცხოვარი შ.

სხუანი

მამათასა სოქუნე

30 უყუარან უფალსა მოშიშნი სახელისა მისისანი. ხედავს მათ და
დაიმკუიდრებს უკუნისამდე მათ შორის, და დაჰმარხავს მათ ღლისა
მისთუის მეორედ მოსლვისა უფლისა.

რაჟამს მოვიდეს დიდებითა მამისაჲთა დაბადებულთა მიგებად
კეთილსა მათ მონათათუის, თუითოეულად წმიდათა მისთა დაუჭნო-
ბელი გუირგუინი, ბრწყინვალეჲ, ვითარცა მზისთუალი, ღლისა მის-
35 თუის მეორედ მო[სლვისა უფლისა].

| ღალატყავსა კა ა *

ვღალატ-ყავ ჭირი.

A 165 v

1 შაბათსა] ოდეს შაბათსა C. 3 ნეტარარიანთა+დასადებულნი კა ა გი BC. 4
შევსწირავ B. შენდაჲ C. 5 მომიკსენე+მე C. მოხუდე B. 6 შეწვი B. 7 შეცოდებანი
+ ჩემნი C. კაცთაჲთაჲ] გვედრებო C. 8 შევსცეთი B. 11 მომიკსენე+მე C. შეცოდ-
ებანი+ ჩემნი C. 15 მცნებათა] მნებათა A. 32 დაიმკუიდრებებს A. 31 უფლისა] ოსა A.

* „ღალატყავსა“ B-ში შეტანილია ვნების პარასკევს, C - ში კი ვნების შაბათს.
ორივე ხელნაწერში A-საგან განსხვავებული ერთი და იგივე ტექსტია. BC-ს „ღა-
ლატყავსა“ რიგით მეორე სტროფი (აქუარსა დაემსკუალე ვანზრახვით...) ემ-
თხვევა A-ს ვნების პარასკევს „ღამითგანას“ ერთ-ერთ სტროფს. (იხ. გვ. 197).

დღეს ყოველი დაბადებული შემრწუნდა ვნებასა შენსა, ქრისტე ღმერთო, რაჟამს ურჩულოთა ჯუარსა ზედა შენ დაგმსჭუალეს და მქედარმან ლახურითა უხრწნელი გუერდი შენი განაღო და კჳამ იგი ავაზაკისაჲ მის ისმოდა: მომიკსენე მე, უფალო, ოდეს მოხუდიდ სუფევითა შენითა.

რაჟამს გამოსჩნდი შენ შორის ორთა ავაზაკთა, ქრისტე ღმერთო, მას ჟამსა ეზოჲ იგი ტაძრისაჲ მის განიპო და ნათლისა მის ბრწყინვალეზაჲ ბნელითა მით დაიფარვოდა და კჳამ იგი [ავაზაკისაჲ მის ისმოდა: მომიკსენე მე, უფალო, ოდეს მოხუდიდ სუფევითა შენითა]*.

მას ჟამსა მზეჲ დაბნელდა, და ქუეყანაჲ შეიძრა, და ყოველი დაბადებული ძწოლით გხედვიდა ყოველთა დამბადებელსა ძელსა დამოკიდებულსა. და კჳამ [იგი ავაზაკისაჲ მის ისმოდა: მომიკსენე მე, უფალო, ოდეს მოხუდიდ სუფევითა შენითა]*.

აჰკედ ძელსა ზედა.

B 104v, C154 ვლადატ-ყავ ჭირსა ჩემსა მოწყალისა მიმართ ღმრთისა²⁾ და ისმინა ჩემი მხოლომან შეუცოდებელმან და მიკსნა მე სრწნილუბისაგან BC I,1.

A 166, B 111

| კურთხეულარსა

რომელი მაყოლან[სა შინა] BC I,1.

რომელი ძელსა ზედა, ქრისტე, ჯუარისა შენისა[სა²⁾ აჰმადღო, რამთა იქსნე მონებისაგან ნათესავი კაცთაჲ, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუნთაო] BC I,2.

თავს იდევე ვნებაჲ ნეფ.

დაებეჭდე საფლავსა შინა.

რომელი საფლავსა დაიდევე ნეფსით, [მოწყალე, და კელმწიფებაჲ ეშპაკისაჲ და ძლიერებაჲ განაქარვე²⁾, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუნთაო] BC I,3.

მცნებისა გარდასლვითა ადამ გამოვიდა სამოთხით, სოლო აქა დანუბ-გითა ძელისა ჯუარისაჲთა ავაზაკი შევედა სამოთხედ. ყოლად ძლიერო უფალო, კურთხეულ ხარ შენ B I,4.

რაჟამს შეგძჭულეს შენ, მაცხოვარ, ძელსა, აღესრულა თქმული იგა წინაწარმეტყუელისაჲ: ხედვიდეთ ცხოვრებასა თქუენსა ძელსა დამოკიდებულსა. და მათ კვრ გულიცქმა-ყვეს, სოლო ჩუენ გუექმნა დიდება ცხოვრება. ყოლად ძლიერო უფალო, კურთხეულ ხარ შენ B I,5.

ვითარცა წინაწარმეტყუელმან შენმან, უფალო, მოასწავა სასცქ იგა ჯუარისაჲ და განაწრობითა კელთამთა სძლო ამალექსა, იგი ქუეყანისასა მოასწავებდა, სოლო შენ ზეცისასა მოგუანიჭებ. ყოლად ძლიერო უფალო, კურთხეულ ხარ შენ B I,6.

ოდეს განიპურენ კელნი თქსნი ჯუარსა, გიხილეს დაბადებულთა და შემრწუნდეს. ვითარცა კაცმან | მოღრივე თავი და გამოვიდა ძალი ღმრთეებისა შენისაჲ, წარვიდა შეპუსრვად ვოჯოხეთისა, სოლო გუამი შენი დაიდვა ახალსა საფლავსა. ყ[ოლად ძლიერო უფალო, კურთხეულ ხარ შენ] B I,7.

B 111 v

15 ლღტყე C. 17 კურთხეულარსა + ქა ა B. 18 მაყოლანსა C. 19 ქრისტე — C. 21 მამათ C. 25 და ძლიერებაჲ — B 27 გრდლსევითა B. 32 გექმნა B. 36 მოგუანიჭებ B. 38 წრსასა B.

* A-ში რეფერენსი მაგიერ: „იგივე“.

სხუანი

ხისაგან გემოას ხილვითა ადამი გამოვიდა სამოთხით და ძელი-
სა შიერ ჯუარისა ავაზაკი შევიდა. ხოლო აწ წარმართნი ღირს ვიქ-
მნენით თაყუანის-ცემად შენდა, ქრისტე, ჯუარცმულისა, რომელმან
5 ივნე და ყოველი სოფელი აცხოვნე და ჩუენ წყევლისაგან განგუათა-
ვისუფლენ პატიოსნისა სისხლისა შენისა დათხევითა. ვლალადებთ
სარწმუნოებით: შენ კურთხეულ ხარ უკუნისამდე, ღმერთო მამათა
ჩუენთაო B II,1.

| ხისაგან დაცემად შეემთხუია და სიკუდილი დაესაჯა ადამს და
10 ძელისა დანერგვითა უკუდავება ჩუენ მოგუენიჭა; ხოლო განპყრო-
ბითა ჯელთათა, ქრისტე, ჯუარსა ზედა მძლავრებისაგან მტერისა
სიკუდილდ მიცემული, იქსენ სოფელი და გუერდისა შენისა სისხლი-
სა გარდამოდინებითა ძოწეულ იქმნებოდა ჯუარი იგი და პატივ-
15 ეცემებოდა ძელსა მას ცხოვრებად ჩუენ მორწმუნეთათუის. ვლალად-
დებთ სარწმუნოებით: შენ კურთხეულ ხარ უკუნისამდე, ღმერთო
მამათა ჩუენთაო].

რომელი შორის ორთა ავაზაკთასა ჯუარს-ეცუ, ქრისტე, და
| ღმრთეებისა შენისა ჯელმწიფებითა | ყოველი დაბადებული შეძრ-
წუნდა, არამედ ჰურიათა მათ მანანასა მის წილ და წყლისა ნავ-
20 ლელი და ძმარი ჯუარსა ზედა შენ მიგაპყრეს, ხოლო დედა მგლო-
ვარეა გოდებით იტყვდა, კადრებასა ვერ დაუთმობდა, ცრემლით
ტიროდა წინაშე ჯუარსა თანა მოწაფითურთ საყუარელით. ვლალად-
დებთ²⁾ [სარწმუნოებით: შენ კურთხეულ ხარ უკუნისამდე, ღმერთო
მამათა ჩუენთაო]* B II,2.

შემდგომად ჯუარცუმისა და სიკუდილისა შენისა, ქრისტე
ღმერთო, იოსებ არიმათიელმან და ფარულად მოწაფე-ყოფილმან
შენმან ნიკოდემოზ მოითხოვეს გუამი შენი პილატესგან და დაპყრ-
ძალეს ახალსა საფლავსა, რომელი თაყუანის-იციემების დაუცხრომე-
ლად ძალთაგან ზეცისათა, ხოლო ურჩულთა მღდელთმომღუართა
30 ერსა არწმუნეს და დაპბეჭდეს ლოდსა და მცველნი განაწესნეს კარ-
სა მას საფლავისასა. ვლალადებთ სარწმუნოებით: შენ კურთხეულ
ხარ უკუნისამდე, ღმერთო მამათა ჩუენთაო]* B II,3.

| წმიდაო ღმერთო, დაუსაბამო მამო დამბადებელო ყოველთაო,
რომელმან ხილვითა შენითა მოსე პირითა გამოაჩინე თუალთ-შეუ-
35 დგამად ძეთა შორის ისრაელისათა, წმიდაო ძრიელო, რომელი ბაბი-
ლონსა საქუმილსა მას შორის ყრმათა გამოსჩნდი ალსა მას შინა
და მძლავრმან მან აგიარა შენ, ჭეშმარიტი ძმ ღმრთისაა, წმიდაო

A 166 v

B 112 A 167

A 167 v

2 ადამ გამოვიდა სამოთხით] სამოთხით გამოქდა ადამ B. 3 ჟუარისა] ჟით B.
შეველ B. აწ—B. ღირს ვიქმნენით... ჟუარცმულისა] ღირს იქმნეს შენ ჟუარცმული-
სა ქრისტე B. 9 შეემთხუა B. 13 და — B. პატივ-ეცემოდა B. 14 მორწმუნეთა B.
ვლლადებთ B. 17 ავაზაკთა B. ~ჟუარსა ზედა ნაღველი და ძმარი B. 20 მგლოვარე
B. 21 იუყოდა] ეტყოდა და B. კადრებასა ვერ დაუთმობდა — B. 22 — ჟუარსა წინაშე
B. 26 ღმერთო — B. ღმრლდ A. 27 ნიკოდემოს B. მოითხოვეს B. 28 რომელი თა-
ყუანის-იციემებს დაუცხრომელად ძალთაგან ზეცისათა — B. 30 ლოდსა + მას ღრ-
სა თნა B. კარსა მას საფლავისას] გარემოას საფლავსა მას B.

* A-ში რეფერენს მაგორ: -იგივე*.

უკუდაო, რომელმან ასწავე ღმრთეებისა ერთარსებაჲ კაცთა სიტყუ-
ად და აღავსენ მოციქულნი სულითა წმიდითა ქადაგებად ყოველთა
კიდეთა ქუეყანისათა სამებისა ერთარსებისა. ვლ[ლადებთ სარწმუ-
ნოებით: შენ კურთხულ ხარ უკუნისამდე, ღმერთო მამათა ჩუენ-
თაო]*.

5

სხუანი ზემოთ სოქუნე

ანგელოზთა კრებულსა დაუკუირდა, ქრისტე ღმერთო, შენი.
შენითა ძელსა დამოკიდებო.

გხედვიდა ყოველი დაბადებული ძელ.

A 168

| საფასეჲ ცხორებისაჲ გიზილა ავაზ.

10

საფლავისა შენისა დაბეჭდვასა გამოითხოვდეს ურჩულონი პი-
ლატიჲსგან და პარვასა მიუთხრობდეს, რათამცა დაფარნეს უხრ-
წნელნი კორცნი შენნი, ქრისტე ღმერთო, რომელმან ივნე ჩუენთუის,
ღმერთო მ(ამათა ჩუენთაო).

აკურთხევდითსა

15

ჯუარი აემართა ქუეყანასა და ქრისტე ამაღლდა მას ზედა, და
წმიდასა საფლავსა დაიდვა და დასაბამითგანნი მკუდარნი აღად-
გინნა. [მდღელნი აკურთხევდით²⁾, ეზნი უფროჲსად ამაღლებდით მას უკუ-
ნისამდე] BC I,1.

C 154 v

რომელმან ნეფსით ჩუენთუის ივნო, დაეფლა და მოქლონი ჯო-
ჯოხეთისანი შემუსრნა. მდღ[ელნი²⁾ აკურთხევდით, ეზნი უფროჲსად
ამაღლებდით³⁾ მას უკუნისამდე] B I,2; C I,3.

20

ჯუარსა დაემსჭუალა ქრისტე ღმერთი და ჩუენთუის კელით-
წერილი აკოცა და რომელთა ბნელსა შინა ეძინა, ნათლად აღმოუ-
წოდა. მდღ[ელნი²⁾ აკურთხევდით, ეზნი უფროჲსად³⁾ ამაღლებდით მას
უკუნისამდე] B I,3; C I,2.

25

ჯუარსა ზედა დამსჭუალულსა ძესა ღმრთისასა და საფ.

A 168 v

| სხუანი

B 112 v

დღეს | დაენერგა ძელი ცხორებისაჲ, რომლითა შეიქმნა ცხორე-
ბაჲ შორის ქუეყანასა, ავაზაკი რაჲ შევიდა სამოთხედ, ხოლო ჯო-
ჯოხეთს მყოფნი იხარებენ, რამეთუ ქრისტემან ივნო ჩუენთუის,
საკრველნი სიკუდილისანი განხეთქნა და ღმრთეებით აღმადგინნა
ჩუენ. ამას უგალობდეთ და [ვიტყოდით: აკურთხევდით ყოველნი
საქმენი²⁾ უფლისანი უფალსა] B II,1.

30

რომელი ძელსა დამოეკიდე, ქრისტე, ურჩულოთა მიერ ყუედ-
რებაჲ ავაზაკისგან თავს-იდევ, და რომელი-იგი ვედრებით ითხოვ-
და შენგან წყალობასა, — მომიჯსენე მე, უფალო, ოდეს მოხუიდე

35

11 გამოგითხოვდეს A. პილატეჲგ A. 16 ქუეყანასა + ზედა C. და 1^o—C. და
2^o—BC. 20 ჩუენთვის C. ივნო + და B. 21 შმ^oსნა A. 23 და — C. ჩუენთვის C. კე-
ლწერილი B. 24 ნათლად ნათელსა B. 29 დღეს— B. 30 სამოთხედ — B. 31 იხარე-
ბდეს B. 32—სკ^oდლისა საკრველნი B. და — B. 33 ჩუენ— B. 35 მიერ + ჰურიათა-
გან B. 36 ავაზაკისგან — B. ვედრებით] ცრემლით B. 37 მოხუდე B.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

სუფევითა შენითა, — და მიანიჭე მას სამოთხეა, ამას უგალობდეთ და²⁾ ვ[იტყოდით: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალ-სა] B II,3.

რომელი ჯუარსა დაემსჭუალე, ქრისტე, განზრახვით, პირველ
5 შექმნულსა მას მიანიჭე კუალად | განახლება და ლახურისა მიერ A 169

განღებითა წმიდისა გუერდისაათა უკუდავებისა წყაროა მოჰმადლე ნათესავსა კაცთასა. რომელმან იქსნა პატიოსნითა სისხლითა, ამას უგალობდეთ და ვიტყოდით: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლი-სა[ნი] უფალსა. უგალო B II,2.

10 რომელმან კელნი თუისნი ჯუარსა.

დღეს განელო ლახურითა ჯუარსა უხრწნელი გუერდი მაცხოვრისაჲ, რომლისა მიერ აღმოგვცენდა წყაროა უკუდავებისაჲ. რომელსა ქერობინნი და სერაბინნი შიშით თაყუანის-სცემენ, დღეს უზრუნლოთა ჰურიათა ნაღუე-ლი | და მძარი მიუპყრეს, რათა ჩუენ სასუმელი ცხორებისაჲ მოვიდოთ. B 113

15 ამას უგალობდეთ და ვიტყოდით: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლი-სა[ნი] უფალსა] B II,4.

ადიდებდითსა

გადიდებთ შენ, ზეცისა სძალ[სა, ღმრთისა დედასა და ქალწულსა, რომელმან უთესლოდ ქრისტე ღმერთი] B I,1.

20 ძელისა გემოჲს-ხილვითა ადამს სიკუდილი დაესაჯა. ჯუარსა დაემსჭუალა ქრისტე ღმერთი, საფლავსა დაიდვა და საკრველნი სი-კუდილისანი, ვითარცა ღმერთ არს, განხეთქნა. გალობით ვადიდებდეთ B I,2; C I,1.

სამოთხესა ფუფუნებისასა ღირს მყავ, ოდესმე დარჩილი იგი
25 ადამ გამოვიდა და ავაზაკი შევიდა, რამეთუ ხისაგან იყო დაცემაჲ და | ძელისა მიერ მოწოდებამ. [გალობით ვადიდებთ] B I,3; C I,2. B 113 v

ჯუარსა რაჲ დაემსჭუალე, ქრისტე, და გამოუცდელი ქორწი-ნებისაგან დედაჲ შენი მგლოვარეჲ დგა თანა მოწაფითურთ საყუა-რელით, გალობით ვ[ადიდებთ] B I,4; C I,3.

30 რომელმან დასაბამითგან დამონე.

რომელმან სამსჭუალნი და ლახუ.

| სხუანი

დღეს, დიდისა მის გამოუთქმელისა მადლისა ვნებასა რაჲ
გხედვიდეს, მოაკლდა მზესა მზისა მისგან სიმართლისა, კლდენი A 169 v

1 საითხმ B. ამას უგალობდეთ შენდა ელაღდებთ B. 4 ქრისტე — B. 5 შექმ-ნულსა მას] ქმნულსა B. მიერ — B. 6 წმიდისა გუერდისაათა — B. 7 რომელმან იქსნა... ვიტყოდით] შენდამი ელაღდებთ და ე B. 12 აღმოგუცენდა B. 13 ნაუღელი B. 20 სიკელი B. 21 ღმერთი + და კელით-წერილი აკოცა C. სიკელიისანი B. 22 ღმერთ არს] ღმრთის B. გალობით ვადიდებდეთ — B. 24 ყავ B. 3ყავ C. იგი—B. 25 გამოვიდა] გამოვიდა B. იყო — BC. 27 დაემსჭუალე] შეგმსჭუელეს B. ქორწილი-საგან C. 28 შენი — BC. მგლოვარე C. მწ-ფითორთ A. საყუარელი A. 29 ვადიდებთ — B. 33 რაჲ—A. 34 ვწ-ვდეს B. მზესა მზისა მისგან სიმართლისა] მზეჲ მზისა მის წილ სიმართლისა B.

განსტქდეს და საუკუნითგანნი შეწყდომილნი სულნი განათავისუფ-
ლნა. გალობით ვადიდებთ B II,1.

მოსე წინაწარმეტყუელმან კუერთხითა უფსკრულთა მზისა ჰა-
ერი არუენა, ხოლო შენ ძალითა ჯუარისა შენისაითა ქუესკენელთა
ჯოჯოხეთისათა ნათელი გამოუბრწყინე, რომლისა მიერ განუხუენ 5
ავაზაკსა სამოთხისა ბჭენი. გალობით [ვადიდებთ] B II,2.

B 114 | რომელი მისუედ სამოთხედ მიმწუხრი, მაცხოვარ, და პირველ-
შექმნული იგი ცთომისაგან დაცემული მოიძიე, შენვე შეხუედ ბჭე-
თა კშულთა ჯოჯოხეთისათა, რამთა საუკუნითგან შეწყდომილნი
სულნი განა[თავისუფლნე. გალობით²⁾ ვადიდებთ] B II,4. 10

A 170 | უფალო, წინა-გამოსახა სასწაული შენი მამათმთავარმან ია-
კობ წუერსა ზედა კუერთხისასა, თაყუანის-ცემითა გუაუწყებდა მერ-
მისა მის გამოჩინებასა, რომელსა ზედა ჯუარს-გაცუეს ნერგი ცხო-
ველი. დიდებამ შენდა.

B 113 v რომელსა შეგემოსა ნათელი, ვითარცა სამოსელი, დაეფალ გულ- 15
სა ქუეყანისასა კსნისათუის ჩუენისა და დაგბეჭდეს საფლავსა ცხო-
რებისასა და ვითარცა მეუფესა მძინარესა ზედა ერისაგანნი გცვი-
დეს, უფალო, დიდებამ შენდა B II,3.

სსუანი დ გ^{ნი}

ქალწული დგა ჯუარსა წინაშე.

შენთუის დაუკ.

20

B 114 აქებდითსა*

B 114 v მოვიდა იოსებ არიმათიელი ფილატესა და მოსთხოვა გუამი 25
მაცხოვრისა და დადვა იგი ახალსა მისსა საფლავსა და ლოდი დი-
დი მიაგორვა B II,1.

A 170 v | შემდგომად ჯუარცუმისა და დაფლვისა შენისა, ქრისტე ღმერ-
თო, ერმან ურჩულომან განიზრახა დაკრძალვად საფლავი იგი და
დაბრკოლებას ჰგონებდეს ადგომასა შენსა B II,2.

წარვიდა დაცვად დასი ერისაგანთა და დაპბეჭდეს ლოდსა მას
ბეჭდითა და გარემოას საფლავსა მცველნი განაწესნეს B II,3. 30

სსუანი

B 115 | იოსებ არიმათიელმან წადიერებით დიდისა მის ნათლისა მზი-
სა მის სიმართლისანი მოითხოვნა კორცნი მისა ღმრთისანი, რამ-

1 შეწყდომილნი მომწყდარნი B. განათქსფლნ B. 2 ვადიდებთ] ვადიდებთ შენ
ქრისტესა B. 4 შენ] დღეს დანერგეთა B. ძალითა — B. 5 გამოუბრწყინე B.
6 ვადიდებთ] ვადიდებთ შენ ქრისტესა B. 9 საუკუნითგანნი B. 16 საფლავ-
სა] ვითარცა საფასესა B. 18 უფალო — B. დიდებამ შენდა] გალობით ვადიდებთ
შენ ქრისტესა B. 23 მოსებ B. პლტსა B. მოსთხოვა B. გუამი + შენი B. 24 მაცხო-
ვრისა] მაცხოვარ B. 27 განიზრახეს B. იგი — B. 28 დაბრკოლებასა B. 29 მას +
დასისა თანა B. 30 ბეჭდითა — B. გარემო B. 32 წადიერებთა C. 33 მის — C.

* „აქებდითსა“ B-ში წინ უსწრებს შენიშვნა: „გამოავლინედ მოიღარისი“.

თამცა დაფარნა დაფლვითა არა | ადგილ-შეუყენებელი ღმრთეებაჲ, C 155
 არამედ ხატი მონებისაჲ, ვითარცა მიზეზი ცხორებისაჲ და საფასეჲ
 უხრწნელი B III,1; C I,1.

5 მამისაგან პირველ საუკუნეთა ძეჲ დღეს შთაჲდა წარმოტყუევ-
 ნად ჯოჯოხეთისა და დაებეჭდა დაფლვითა, ვითარცა მოკუდავი,
 ცოდვითაგან ცხორებისათუის პირველშექმნულისა | და კსნისათუის A 171
 ყოვლისა სოფლისა B III,2; C I,2.

10 წყარომან ცხორებისამან ქრისტემან, ღმერთმან ჩუენმან, დღეს
 ნათესავსა კაცთასა აღმოუცემნა უკუდავებაჲ და განაახლნა გუამნი
 მართალთანი, რომელნი შეპყრობილ იყვნეს ჯოჯოხეთს და იქსნა
 სოფელი მძლავრებისაგან მტერისა B III,3; C I,3.

15 დაღაცათუ დარჩილი ურჩულოთა მიერ დაებეჭდა საფლავსა ში-
 ნა მსაჯული ყოველთა დაბადებულთაჲ, არამედ იმსახურებოდავე
 უკორცოთა | ძალთა მიერ, ვითარცა მეუფეჲ მძინარეჲ, რომელი თა- B 115 v
 ყუანის-იცემების ანგელოზთა და კაცთაგან* B III,4; C I,4.

სხუანი პირველ სოქუნე

1 | აღვივსენით ჩუენ, უფალო, მადლითა ჯუარისა შენისაჲთა და A 171 v
 ყოველთა მოვიღეთ უკუდავებაჲ, ოდეს შენ, მაცხოვარ, განიპყრენ
 უხრწნელნი ჯელნი თუისნი ჯუარსა ზედა და გუერდისა შენისა გან-
 20 ლებითა იქსენ სოფელი ცოდვათაგან, და რომელთა ბნელსა შინა
 ემინა, ნათლად აღმოიყვანენ და სულითა წმიდითა შემოსილნი
 წარუდგინენ მამსა. რომელსა გაქუს აურაცხელი კაცთმოყუარებაჲ,
 მეუფეო მშუიდობისაო ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, შეგუიწყალენ
 ჩუენ.

25 სისხლი გამოქსნისა ჩუენისაჲ და წყალი განმწმედელი ცოდვათა
 ჩუენთაჲ, | გუერდისა შენისაგან აღმომდინარეჲ, იხილა რაჲ ასის- A 172
 თავმან მან წინაშე ჯუარსა, რომელმან წამა ჭეშმარიტი. ხოლო ავა-
 ზაკმან ჯუარსა ზედა აღსარებით ღალატ-ყო: მომიკსენე მე, უფალო,
 ოდეს მოხუიდე სუფევითა შენითა, და მიანიჭე მას შენი სასუფევე-
 30 ლი. რომელსა გაქუს აუ[რაცხელი კაცთმოყუარებაჲ, მეუფეო მშუი-
 დობისაო ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, შეგუიწყალენ ჩუენ].

სიბრძნეჲ ჰურიათაჲ ექმნა საცთურ და წარმართთა სისულე-
 ლეჲ — ცხორება. არამედ იოსებ არიმათიელმან კადნიერებაჲ შეი-
 მოსა, არა ესვიდა სიმდიდრესა, არამედ, რომელი ყოველთა მომნი-
 35 ჭებელ ხარ, მიგიყიდა შენ, სიმდიდრეჲ წარუალი და საფასეჲ ცხო-

1 დაფარნა | დაქმარხნა C. არაჲ BC. ადგილ-შეყენებელი იგი B, ადგილ-შეუყენ-
 ნებელი იგი C. 2 საფსქ C. 3 უკრწნელი B. 4 მამისაგან | მამისა თანა B. ძმ C. წარ-
 მოტყუენეჲ C. 5 და — BC. მოკდავი A, მკდრი BC. 6 ცხოვრებისათეს C. კსნისა-
 თეს C. მღვრთან ჩუენმან — B. 9 ნათესავსა | თოსესა A. აღმოუცმნა C. უკუ-
 დავებაჲ † დაფლვითა BC. განაახლნა | განანათლნა B, აღადგინნა C. 10 შეპყრობლს
 A | შეპყრობლ იყნეს B, შეეწოდომილ იყნეს C. 11 მძლავრებისაგან B. 12 დამჩილი
 C.

* C-ში აქ მოთავსებულია კიდევ ერთი სტროფი („შენ განატრის ყოველი თესლე-
 ბი...“), რომელიც A-ს მიხედვით „აქებდ ითსას“ ბოლოს გადაეიტანეთ (იხ. გვ. 213).

რებისაჲ, დაგკრძალა საუნჯესა უკუდავებისასა. რომელ[სა გაქუს აურაცხელი კაცთმოყუარებაჲ, მეუფეო მშუიღობისაო ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, შეგუიწყალენ ჩუენ]*.

- A 172 v | სხუანი
- B 114 პურიანი ეტყოდეს ფილატეს: ბრძანე დაცვად საფლავი იგი, 5
ნუუკუე მოწაფენი მისნი ღამე მოვიდენ და წარიპარონ იგი და გან-
თქუან ერსა შორის, ვითარმედ: ადგა იგი მკუდრეთით B I,3.
- B 114 v | დასი წარვიდეს ურჩულონი და დაჰკ[რძალეთ საფლავი იგი, ვითარცა 10
თუთ იცით] B I,4.
- B 114 კადნიერ იქმნა იოსებ არძაბთიელი, მივიდა წინაჲჲ პილატ[ს]სა და მოს-
თხოვა უკრწნელი გუამი უფლისაჲ B I,1.
უბრძანა პილატე მიცემად გუამი მაცხოვრისაჲ. მოიღო იოსებ, დადა
იგი ახალსა მისსა საფლავსა და მიაგორვა ლოდი დიდი კარსა საფლავისაჲ B I,2. 15
- B 114 v წარვიდეს ურჩულონი პურიანი და დაჰკრძალეს საფლავი იგი და დაჰ-
ბეჭდეს ლოდსა მას ბეჭდითა დასისაჲდა და მათითაცა B I,5. 15

ღმრთისმშობლისაჲ

შენ გნატრის** [ყოველი თესლები, ყოლად წმიდაო ქალწულო, რამე-
თუ ესევითარბი სასწაული შენგან შობილსა ზედა სიტყუასა, ძესა და ღმერ- 20
თსა, გამოჩნდა. მჄს დახნელდებოდა და მყოფნი | პნელისანი განათლდებო-
დეს, პტენი რვალისანი დაჰქსნდებოდეს და კრულნი პნელისანი იქსნებოდეს
მის მიერ. დაბადებულნი შეკრწნუებით გხედვიდეს ჯუარსა ზედა ვნებულსა
ქრისტესა, ზეცისა ძალა დაუკვრდებოდა, რამეთუ ესევითარბითა განგებუ-
ლებითა ყო ქსნად ებრის თესისაჲ. ეჲ, ყოლად სანატრელო, შენ მიერ მწუ- 25
ხარებაჲ იგი პირველისა დედისაჲ სისარულად გარდასცვალე და შენ მიერ
შენგან შობილისა ღმრთისა მისვე ხისაგან დაცემითა აღმოგცმნდა ჩუენ
ძეული ცხოვრებისაჲ და მას ზედა განაყრობითა კელთამთა დაცემული მამაჲ
ჩუენი აღადგინა. ამისთვისცა გევედრებით შენ, ღმრთისმშობელო, მეოხ გუე-
ყავ სულთა ჩუენთათჲს]*** C. 30

- B 115 v ოდეს ცისკრისა ვამი აღასრულონ, აღვიდენ საკურთხეველად და ამას იტყოდიან 35
კა ბ გი
უფალო, პატიოსნად გამოჩნდა ერსა შორის გამალიელ. ფარუ-
ლად დაიწერა მოწაფედ შენდა ნიკოდემოზ. არამედ იოსებ არძა-
ბითამთ სიმღიდრეჲ შეურაცხ-ყო, პურიათა შიში განაგდო, ოდეს-

4 სხუნი A. 5 პილატეს B. 6 მოწაფენი... იგი] მოვიდენ და წარიპარონ მოწა-
ფეთა მისთა B. 8 პილატე B. ურჩულოთა — B. პურიათა + და რქუა B. 9 დასი
წარვიდეს ურჩულონი] დასი თქუენი წარვე დით B. 14 სფლესა B. 31 აღვიდენ სა-
კურთხეველად და ამას იტყოდიან კა ბ გი] თქუან იბაკოჲ კა გ გი BC. 33 გმჩნ B.
გშლელ B, გამალიერ C. 34 ოსებ—B. არმათამთ C. 35 სიმღიდრე C. შეურაცხ-
ყო A.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“. ** A-ში „ღმრთისმშობლისაჲ. შენ გნატ-
რის“ მიწერილია ამაზებ. *** C-ში ეს ტექსტი შესულია როგორც ამავე დღესასწა-
ულის „აქებღმრთისას“ სტროფი.

იგი მოწაფენი განიბნინეს, | იგი კადნიერ იქმნა — ნეფსით სიგლა- A 173 C 156
 ხაქამ შენი არა სირცხული უჩნდა, არამედ დაჰმარხნა კორცნი შენ-
 ნი. ქრისტე ღმერთო²⁾, დიდებაჲ შენდა BC.

იკითხონ საკითხავი და თქუან

ფსალმუნი ჯ^ა ბ

რამეთუ არა დაუტეო სული ჩემი ჯო ვიღ რე განსაჯრწნელი] (ფს.

15,10) BC.

დასადებელი

მიცევე [მე, ღმერთო, რამეთუ შენ გესავ²⁾ ვიღ რე განსაჯრწნელი]

10. (ფს. 15,1—10) BC.

და სახარებაჲ, შემდგომად

იბაკოჲ

სულნი ჯელმწიფეთანი [შეურაცხ-ყვენ, ჯუარსა ზედა განუტევე სუ-
 ლი ნეფსით, ვითარცა უღმრთოჲნი, და წარმდებჲნი პეტლარჲნი ლახურითა
 15 განადო უჯრწნელი გუერდი შენი, რომლისაგან გამოუტევე სისხლი და
 წყალი, რომლითა განსწმიდენ მოციქულნი, სოლო წყლითა ჰქმენ განწმე-
 ლად ცოდვათაჲ. ყოვლისა მკურნებელი ქრისტე ღმერთო, დიდებაჲ შენდა]*.

მწუხრი

აკურთხონ ეკლესიაჲ, უფალო ღმერთო ჩემო და თავითგან ესე უქციონ

20 დასადებელი უფალო ღმერთო ჩემო და გ^ი

ნათელ-იღე, ნათელ-იღე, [იერუსალიმ, რამეთუ მოწევნულ²⁾ არს
 ნათელი შენი] BC.

ხსუანი

მოსლვასა.

25 ჯუარცუმად თავს-იდევე.

კლდენი გ.

ასდეგ, ქრისტე, საფლავით, ვითარცა.

ფსალმუნი გ

აწ ავდეგ, იტყვს უფალი, აწ ვიდილო, აწ ავმადლდე (ესაია 33,10) B.

30 დასადებელი

უგალობდეთ უფალსა გალობითა ახლითა, რამეთუ დასაბამი მისი მა- B 116
 ღალთა შინა იდიდები B.

მეორე ფსალმუნი გ

35 იყავნ სახელი უფლისაჲ კურთხეულ ამიერითგან უკუნისამდე (ფს.
 112,2) B.

1^ა წმინი. B. განიბნინეს B. სიგლაჲკმ C. 2 არამ ABC. სირცხულ C. 4 იკი-
 თონ საკითხავი და თქუან ფსალმუნი ჯ^ა ბ) და იკითხონ საკითხავნი და თქუან
 ფსალმუნი ბ გი BC. 6 არამ B. განსაჯრწნელი B. 11 და + იკითხონ BC. შემდ-
 გომად იბაკოჲ სულნი ჯელმწიფეთანი — BC. 18 მწუხრი... ესე უქციონ] დიდსა შა-
 ბათსა მწუხრი. შეკრფენ ყოველნი მსახურნი და მოწესენი და აკურთხონ ეკლესიაჲ,
 ვითარცა კანონსა წერილ არს B, მწუხრი C. 20 დასადებელი უფალო ღმერთო ჩემო
 B] უფალო ღმერთო ჩემო დასადებელი C] — A. 33 თეორეჲ B.

* ტექსტი აღდგენილია Sin 37-ის მიხედვით (იხ. 294 r).

დასადებელი

აქებლით ყზმანი ვიღრე უკუნისამდე (ფს. 112,1—2) B*.

ოხითაა ზატიკისა კმითა

აქებდ იერუსალემი უჟალსა BC.

ფსალმუნი ა

ადღეგ, ღმერთო: განსაჯე ქუეყანად (ფს. 81,8) BC.

5

დასადებელი

ღმერთი დადგა შესაკრებელსა (ფს. 81,1) BC.

ნათელი მხიარული. იკითხონ საკითხავი. ეამისწირვასა შევიდენ.

A 173 v

ოხითაა

ქრისტე ადგა [მკურნოთით²], სიკუდილითა სიკუდილი დათრგუნა და მყოფთა საფლავისათა ადგომად მოანიჭა] BC.

10

ფსალმუნი

შენ გშუენის [გალობად, ღმერთო², სიონს] (ფს. 64,2) BC.

დასადებელი

შეგესემინ [ლოცვისა² ჩემისად] (ფს. 64,3) BC.

15

ალელუაა

შენ ასდგე² და შეიწყალე სიონი, რამეთუ ეამი ვიღრე მოწევნულ არს ეამი] (ფს. 101,14) BC.

კელთაბანისაჲ კჲ ა გჲ

უფლისაჲ ადგომად გუახარა ჩუენ ანგელოზმან, რომელი გარდამოკდა ზეცით ზატითა ბრწყინვალითა, რომელმან თქუა: ცხოველი იგი აღდგომილ არს. რომელსა ეძიებთ ცხოველსა მას | მკურდართა თანა, სძლო სიკუდილსა და ჯოჯოხეთსა, რამეთუ რომელნი-იგი ადამისითგან მომწყუდარ იყვენეს, აწ ქრისტემს მიერ ცხოველ არიან ყოველნი BC.

20

C 156 v

სხუაჲ

წინამძ.

სხუაჲ

რომელმან ადგო**.

30

სიწმიდისაჲ ალელუაჲთა***.

5 ფსალმუნი + კჲ C. 6 ღმერთო] უფალო C. 8 დადგა] დგა C. 9 ნათელი მხიარული... შევიდენ] ეამისწირვასა B, დადგენ ეამისა წირვად C. 11 ქრისტე C. აღდგა B. მკურნოთით C. 13 ფსალმუნი + გ ჲ C. 20 კჲ—BC. ა გჲ] გ B, გ გჲ C. 21 უფლისა BC. 23 აღდგომილ BC. რომელსა] რაჲსა BC. ცხოველსა მას — BC. 25 ადამითგან B. ქრისტეს BC. 31 ალელუაჲთა + შემოიყვანონ C.

* ფსალმუნ-დასადებლები B-ში წინ უსწრებს „უფალო ღალადყვისას“. ** „სხუაჲ რომელმან ადგო“ A-ში მიწერილია ამაზე *** C-ში „სიწმიდისაჲს“ შესახებ შენიშნულა: „თუ კჲლა მარტოჲ იყო, „ქრისტე აღგა“-ე სთქუა ოხითაჲსაჲე“.

განიცადენი*.

ქრისტე ადგა მკუდრებით, ამას თაყუანის-ვსცემდეთ²⁾, ამას ვეზიარებოდით, აღელუა BC.

5 დღეს განედო სამოთხე და იქადაგა ადგომამ აღმადგინებელისა მის ყოველთაჲსა, რამეთუ რომელმან აღუთქუა ავაზაკსა მას, მოვიდა ესნად აღამისა და მის თანა მყოფთა მეწყედობილთა. ხოლო სიკუდილმან რამ იხი-
 10 ლა, იტყოდა, კითარმედ: ვინ არს ესე, ჯოჯოხეთის მყოფნი ძლევით მიმი-
 ხუნა? ესე თვთ იესუ არს ჯუარითა მოსრული, რომელმან სიმაგრემ ჩემი და-
 ლეწა და წარბიყვანა ჩუენგან ტყუენულნი და ცანუყო თ(ჯისი) მაღლი სოფელ-
 15 სა, რომლისათვისცა ცანი და ქუეყანაჲ . . . ენ. დიდებაჲ ადგომასა შენ-
 სა B.

ბ

სამებასა წმიდასა უგალობდეთ, ერთსა ძალსა, ერთსა ღმრთეებასა გა-
 ნუყოფელად, აღელუა C.

15 აღავსენი

ქ ა ა გ ი

დიდ იქმნა საშინელი ზედა ქუეყანასა, მო-რამ-ვიდა მაღლით საფლა-
 ვად ანგელოზი, ღირდი გარდააგორვა, კარა განადო, მტირალთა ჰრქუა დე-
 20 დათა: წარვედით, მიბზიოდეთ მწრაფლ, უთხარით მისთა მოწაფეთა: ადგა
 ქრისტე ღმერთი, ადგა* BC.

აღვივსენით ჩუენ, უფალო, კეთილითა სახლისა შენისაჲთა, წმიდისა
 ამის უხრწნელისა კორცისა და სისხლისა ქრისტისს, ღმრთისა ჩუენისა,
 მოღებთა. გამაღობთ და გვედრებთი შენ, ღმერთსა, სამებასა წმიდასა,
 კეთილისყოფელსა ჩუენსა C.

25

| აღვსებასა***

B 120 v

ს ა მ ხ რ ა დ

ოხითაჲ

| მხოლოდმოზილი²⁾ [მც და სიტყუაჲ ღმრთისაჲ, უკუდავი არსებაჲ
 და თავს-იღვა ჩუენისა ცხორებისათუს. კორცნი შეემოსნა წმიდისაგან
 30 ღმრთისმშობელისა და მარადის ქალწულისა მარიაჲსგან უქცეველად,
 განკაცნა, ჯუარს-ეცუა ქრისტე ღმერთი, სიკუდილითა სიკუდილი დათრ-
 გუნა. ერთი წმიდისა სამებისაჲ თანა-დიდებულ არს მამისა და წმიდისა სუ-
 ლისა. გუაცხოვენ ჩუენ] BC.

C 157

1 განიყადე C. 2 ამას 1⁰] მას B. 4 სამოთხე B. 8 თუთ B. იესუ] ა⁷ B. სიმა-
 გრე B. 15 აღავსენი ქ ა ა გ ი—B. 17 დიდი C. 18 გარდააგორვა] გარდ⁷ ვ B. მტირალ-
 თა] ზეველოთა C. რქუა B. 19 წარვედით+ და B. 20 ქ⁷ C. ღმერთი] ო⁷ C. 25
 აღესებასა A] აღესებასა (აღხუესებასა C) BC. 27 ოხითაჲ+ ქ⁷ ა ბ BC. 31 სიკ-
 დილითა სიკდილი C.

* „განიცადენი“ B-ში მოთავსებულია აღვსების ცისკრის მომდენელო, წესით
 ისინი უნდა შესრულდნენ შაბათის ეამისწირვის ბოლოს, როგორც ეს C-შია.

** B-ში ეს ტექსტი „განიცადეა“ (რიგით მეორე). *** B-ში აღვსება იწვება ცისკრის სა-
 გალობლებით, რომლებიც უძველესი რედაქციის იადგარის არ გუთნიან, იხ. დამატება,
 გვ. 542—545.

ფსალმუნი

ესე არს [დღმ, რომელ ქმნა უფალმან³⁾ ვიღრე ამისგან] (ფს. 117,24) BC.

დასადებელი

ჰე, უფალო, მაცხოვრე [მე. ჰე] (ფს. 117,25) BC. 5.

აღელუა

უფალმან ზეცით ქუეყანად გარდა ვიღრე იერუსალემს (ფს. 101, 20—22) B.

სხუა

აღღვინ ღმერთი³⁾ ვიღრე პირისა მი[სისაგან] (ფს. 67,2) BC. 10

A 174

კელთა|ბანისა

ცხოველსა და უხრწ.

სხუა

მოვედით ერი.

სხუა

რამ მივაგოთ უფალსა [ყოვლისკეთვს, რომელი-ესე მომცა ჩუენ? ჩუენთვის ღმერთი კაც იქმნა და განტრწნილთა მათ კორცთა სიტყუად კორციელ იქმნა, და დაეკვდრა ჩუენ შორის, უმადლოთა თანა—ქველისმოქმედი, ტყუეთა თანა—გამათავისუფლე(პული) და რომელთა უნელსა შინა ეძინა—მწმ (სიმ)აბთლასა. ჯუარსა ზედა ივნო ჩუენთვის სიკუდილისა ცხორებად, ჯოჯოხეთისა ნათელი, ადგომად ეგე დაცემულთა, რომელსა ჩუენცა თაყუანის-ვსცემთ, ღმერთო, შეგაწყალებ ჩუენ] C. 20

კა დ გი

ღღეს აღივსო სისაბუღითა პირი ჩუენი და ენად ჩუენი გალობითა, რამეთუ მოაქცია უფალმან ტყუემ სიონისად და ვიქმენით ჩუენ ნუგემინის-ცემულ, და რომელი მძღავრ შთაეთქნეს ჯოჯოხეთსა, საკრველნი მათნი განსეთქნა, დასაბამითგანნი მკუღარნი, ჯთარცა მართალნი, აღადგინა. უფალი არს მაცხოარი ყოველთა, რომელმან გან(ადი)და ყოფად მისი ჩუენ თანა, ჯუარსა დაემსჭულა და ძლიერებად სიკუდილისად წარმოტყუენა, საფლავსა დიდვა და საცთურა ეშმაკისად განაქარვა. მესამესა დღესა საფლავით ადგა და ადგომად ყოველთა მოგუანიჭა, სულთა ჩუენთა მშვედობად და დიდი წყალობად B. 25

სიწმიდისა აღელუათა B.

განიცადმ

B 121 აღღვინ ღმერთი და განიბნივენ ! მტერნი მისნი. დავითის გალობასა ვღაღადებთ: დღეს ანგელოზნი ცათა შინა იხარებენ და კაცნი ანგელოზთა თანა დღესასწაულობენ. დაქსნილ არს მღნებისა მის გარდასლვად და სისაბუღი გამოუთქმელი ჩუენ მოგუეცა. სამოთხე მანდებულ არს და სიკუდი- 35.

1 ფსალმუნი + დ გი BC. 2 დღე B. რომელმან B. 5 ჰე 2⁰—B. 6 აღელუა + დ B, კა დ C. 11 კელთაბანისა + ბანისა A. 15 სხუა + ბ გი C. 20 სიკუდილისა C. 26 მძღავრ|მძრლ B. 28 უფალი ოა B. 33 სიწმიდისა A. 34 განიცადე B. 38 სამოთხე B.

ლისა ჰჭმე დაქშულ აზს. პირველქმნული ადამ კუალად განახლებულ აზს და სამოსელი უკუდავებისამ შემოსილ აზს, რომელითა ჩუენ მორწმუნენი ვინაბუდეთ. განაპნიედ წარმართნი, რომელთა ჰნებავეს ბრძოლამ, განაქარ-ვენ ზრახვანი მათნი და აცხოვნენ სულნი ჩუენნი B.

- 5 შეცხრესა ეამსა აღვიდენ წმიდასა აღსამაღლებულსა და „აუვარები“ იტყოდიან, კა დ გი, და იტყოდიან მიმოვლებით

დასადებელი

ადგომითა უფლისადათა ჯოჯოხეთი შეიმუსრა, პლევითა ჯუარისადათა სიკუდილი დაითრგუნა. მოვედით, ერნო, ჯუარსა თაყუანის-ვსცეთ B.

- 10 სიონად-ლა მივილოდიან

ფსალმუნნი

შენ გშუენის გალობამ, ღმერთო, სიონს (ფს. 64,2) B.

და იტყოდით მითვე კმითა მიმოვლებით

დასადებელი

- 15 მოციქულთა კრებულმან გალილეას გიხილეს შენ, მაცხოვარ, და თაყუანის-გცეს. დადაბუდეს და იტყოდეს: დიდებამ ადგომასა შენსა B.

| მ წ უ ხ რ ი

უფალო ღალატყავსა კა დ გი

- 20 რაჟამს მოხუედ სამოთხედ მიმწუხრი, მაცხოვარ, პირველქმნულისა ცთომისათუის მწუხარებამ და სიკუდილი მიეთხრა, ხოლო ოდეს შეხუედ ბჭეთა ქშულთა მოწაფეთა შენთა თანა, სული იგი აღმადგინებელი მკუდრეთით დაუმკუიდრე მათ შორის. ამისთუის-ცა თაყუანის-ვსცემთ ადგომასა შენსა, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო B I,1.

- 25 ბჭეთა ქშულთა შესლეთა განამტკიცენ მოწაფენი შენნი ჯელ-მწიფებასა ღმრთეებისა შენისასა, ქრისტე, და შეხებითა ჯელისადათა უქრწნელად ადგომასა კორცთა შენთასა აჩუენებ, რომლითაცა განუხუენ ბჭენი სამოთხისანი | დაცემულსა მას, კაცთმოყუარე B I,2.

- 30 განამტკიცენ მოციქულნი, დამალულნი შიშისათუის ჰურიათა-მსა, ქრისტე, და სახელითა ადგომისა შენისადათა ესენი კადნიერ ჰყვენ სასწაულთა ქადაგებად ყოველთა კიდეთა, ქველისმოქმედ. მათ მიერ მაცხოვნენ ჩუენ B I,3.

B 121 v

A 174 v

1 ბჰეი B. 3 განაპნიედ] გ'ნზნდ B. 5 მეცხრესა ეამსა აღვიდენ... დიდებამ ადგომასა შენსა] მეცხრესა ეამსა ლიტანია ყოველივე აღსარულონ, ვითარცა კანონმან მოსცეს. იერუსალემს მთად რმოდად აღსლვამ არს C] — A. 8 ოჯსთა B. 17 მწუხრი] და მოვიდნ სიონად და თქუან B. 18 ღლყვი B. 20 ცთომისათუის მწუხარებამ და სიკუდილი] ცთომისაგან მწუხარებისა სიხარული B. 22 დაუმკუიდრე მათ შორის — B. ამისთუის] უფალო ამისთუისცა B. 23 — შენსა ადგომასა B. ქრისტე, ღმერთო ჩუენო] უფალო ჩუენო B. 25 განამტკიცენ] დაამტკიცენ B. შენნი — B. 26 ჯელისადათა] ჯელთა A. 27 კორცთასა B. აჩუენებ] აღსზდ B. 30 სახელითა] მადლოთა B. ესენი — B. 31 ქველისმოქმედ + და სახიერ B. მათ მიერ — B. 31 მაცხოვნენ] მხზენ A, გუ'ზნდ B.

	ონითაჲ კ^ა ა გ^ი	
	ახალკურიანსა მწუნისი კპოო.	
	უფალო, და ვითარცა გამოხუ[ე]დ ²) დაბეჭდულისა* B.	
	ფსალმუნნი	
149,1) B.	უგალობდით უფალსა გალობ[ითა ახლითა, ქებაჲ მის] (ფს. 5	5
	დასადებელი	
	ინარებდ, [ის] (ფს. 149,2) B.	
	[ორშაბათსა]	
	ფსალმუნნი	10
	შენ გშუენის გალობაჲ (ფს. 64,2) B.	
	დასადებელი	
	შეგესე (ფს. 64,3) B.	
	სამშაბათსა	
B 122	ფსალმუნნი	15
	აქებდ იერუსალემი უფალსა (ფს. 147,1) B.	
	დასადებელი	
	ზამეთუ განაძლი (ფს. 147,2) B.	
	დ-შაბათსა	
	ფსალმუნნი	20
	აღდეგ, უფალო, გან (ფს. 131,8) B.	
	დასადებელი	
	მოიქსენე, უფალო (ფს. 131,1) B.	
	მ-შაბათსა	
	[ფსალმუნნი]	25
	აღამადლებდით უფალსა ღმერთსა (ფს. 98,5) B.	
	დასადებელი	
	უფალი სუფევს (ფს. 98,1) B.	
	პარასკევსა	
	[ფსალმუნნი]	30
	უგალობდით უფალსა გალობითა ახლითა, ზამეთუ (ფს. 97,1) B.	
	დასადებელი	
	აცხოვნა იგი მარჯუენემან (ფს. 97,1) B.	

1 კ^ა—B. 8 ინარებდ] ინარებდინ, ის + და იკითხონ სახარებაჲ B.
 * „ონითაჲს“ სრული ტექსტი A-ში იხ გვ. 225.

შაბათსა

[ფსალმუნნი]

ღმერთო, მიწყალენ ჩ (ფს. 66,2) B.

დასადებელი

გამოაჩინე პირი (ფს. 66,2) B.

აღელუა ა

უგალობდით უფალსა, მწეს (ფს. 80,2) B.

ახალკუირაჲსა

უფალო ღალატყავსა კ^ა დ

- 10 განვაბრწყინნეთ, ერნო, ლამპარნი ჩუენნი გალობითა შესხმა-
სა წმიდისა ახალკუირაჲისასა. დიდების-მეტყუელებით ანგელოზთა
თანა ერთსა ღმრთეებასა, გარე-[შე]უწერელად არსსა, ვეტყოდეთ
დაუცხრომელად: დიდებამ ძა|ლსა შენსა, მეუფეო ყოველთა საუკუ-
ნეთაო B I,1.

A 175

- 15 შემოქმედმან ყოველთამან და ნათელმან გამოუთქმელმან,
ღმერთმან, ღმრთისაგანმან სიტყუამან და ჩუენთუის განკაცებულ-
მან, წარუდგინნა მამასა წარწყმედულნი დამსჭუალვითა ჯუარსა ზე-
და, ვითარცა კაცმან, და აცხოვნა კაცი, ვითარცა კაცთმოყუარე არს
B I,2.

- 20 მოვედით და უგალობდეთ ყოველნი უფალსა, ვდღესასწაულობ-
დეთ ქუეყანისანი ზეცისასა, ვაქებდეთ ყოველნი დღესა ცხორებისა-
სა უკუდავსა მეუფესა, რომელი მიანიჭებს ყოველთა ანგელოზთა და
კაცთა მიუწოდომელსა უხრწნელებასა ყოლად საუკუნესა B I,3.

უგალობდითსა

- 25 ახალკუირაჲესა, პირველ დღესა, დასაბამისა დამტკიცებასა
მართალსა უგალობდეთ ყოველნი, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს
B I,1.

! დღეს, ქრისტემს აღდგომასა ნათლით-შემოსილსა, დასაბამსა
უხრწნელებისასა მართალსა უგა[ლობდეთ²] ყოველნი, რამეთუ დი-
დებით დიდებულ არს]* B I,2.

B 122 v

- 30 დასაბამსა საუკუნისა ცხორებისა ახალსა კუირაჲესა, | რო-
მელსა შინა გუირგუინოსან იქმნებიან წმიდანი ქრისტემს მიერ,
უგა[ლობდეთ²] ყოველნი, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს]* B I,3.

A 175 v

8 ახალკუირაჲსა] დსზლნი ახალ კრ^ასა B. 9 დ] ა B. 10 ჩუენნი — B. 11
წმიდისა — B. ახლისა კრ^აიკისასა B. დიდ² ბის-მტყულებით B. 12 არსა AB. 13 სა-
უკუნეთაო — B. 16 ღისაგ² A. 17 ზედა — B. 23 მიუწოდომელსა + და A. ყოლად
— B. 25 ახალკუირაჲესა + და B. პირველსა B. დასაბამისა დამტკიცებასა მართალ-
სა] დასაბამსა უკრწნელებისა მართალთაისა B. 28 დღესა B. ქრისტეს B. აღდგ²სა
B. ნათლით B. დასაბამსა უხრწნელებისასა მართალსა] დამტკიცებასა უკრწნე-
ლებისა მართალთაისა B. 31 დასაბამსა ... კუირაჲესა] დასაბამსა საუკუნოთაისა ცხო-
რებისასა, ახალკუირაჲესა B. 32 შინა — B. ქრისტეს B. მიერ] მიპართ A.

* A-ში რედგერენის მიგერ: „იგივე“.

მოიხილესა

ნათლით-შემოსილსა ახალსა კურიიაკესა დიდების-მეტყუელებ-
დეთ ამისსა შემოქმედსა, უფალსა ყოველთასა.

აღსასრულსა სოფლისასა, ახალსა კურიიაკესა დიდების-მეტ-
ყუელებდეთ ამას შინა და უგალობდეთ შემოქმედსა, უფალსა ყო- 5
ველთასა.

ცანი გარდაართხენ, ვითარცა კარაენი, და შეიმოსე, ვითარცა
სამოსელი.

განძლიერდასა

ესე არს დღეა, რომელსა დაემტკიცა ყოველი სული განუყოფელ- 10
სა სარწმუნოებასა შემოქმედისა ჩუენისა ღმრთისასა, რომელსა თა-
ყუანის-(ცემით²) ვადიდებთ მარადის ყოველნი B I,1.

შენ, ახალკურიიაკე, ეკლესიათა აქუნდი ქრისტეისთა გური-
გუინ-შუენიერად ყოველთა დღეთა, რამეთუ დასაბამი და აღსას-
A 176 რული დღეს არს ცხორებისა, რომლისათუისცა ვლადებთ ყო- 15
ველნი B I,2.

შენ მიერ უგალობს ყოველი მკედრობა ანგელოზთა ღმერთ-
სა, დამამტკიცებელსა ყოველსა | სოფლისასა, გალობითა ახლითა
სადიდებელად სახელისა თუისისა, რომელსა²) თაყუანის-(ცემით ვა-
დიდებთ მარადის ყოველნი B I,3. 20

უფალო მესმასა

წინათვე იხილა წინაწარმეტყუელმან დაუმწუხრებელი დღისა
ახალკურიიაკისა და იტყოდა: მესმა სმენა შენი, უფალო, და შე-
მეშინა. დიდებამ ძალსა²) შენსა, უფალო B I,1.

პირველ აუწყა მაცხოვარმან დიდებამ ახალკურიიაკისა და იტ- 25
ყოდა: მაშინ გამობრწყინდენ მართალნი, ვითარცა მზისთუალნი, სა-
სუფეველსა ცათასა. დიდებამ²) ძალსა შენსა, უფალო B I,2.

A 176 v | ამაღლდა მზეა ახალკურიიაკისა სიმაღლესა მას ზედა საცნა-
ურთა არსათასა, რომელსა ღაღადებით ეკლესია იტყუის: დიდე-
ბამ ძალსა შენსა, უფალო B I,3. 30

B 123 | ღამითგანსა

შემოვალს დღეს კართა კშულთა დაუტყვენელი ღმერთი და
ჩუენთუის დატყვენულ იქმნა ვითარცა კაცი. შევიკრძალოთ სარწმუ-

10 დღე B. 12 მარადის] მს A. 13 შენ, ახალკურიიაკე... ვლადებთ ყოველნი] შენ, ახალკურიიაკე, აქუნ(დი) ეკლესიათა ქრისტესთა გვრგვან-შემოსილი ყოველთა დღეთა, ვითარცა დასაბამი, დასასრული დღისა ცხორებისა, რომელსა თაყუანის-ცემით ვადიდებთ მარადის B. 17 ანგელოზთა] ცათა B. 18 ყოველსა—B. სოფლისასა + უხილავთა და ხილულთასა B. გალობითა ახლათა—B. 19 თუისისა] მისისა B. 20 მს A. 22 წინათვე] წინა რა B. დუმწუხრებელსა B. დღისა B. 23 და 1°] ღაღადებით B. შემეშინა] დამიკვრდა B. 25 პირველვე B. ახალკურიიაკისა B. 26 მართალნი] მრავალნი A. მზისთუალნი] ვაჟკლნი B. 28 სიმაღლესა ... არსათასა] სიმაღლესა საცნაურთა და არსათასა B. 29 იტყეს B. 32 შემოვალს] შევიდა B. კშულთა + მოწაფეთა თანა B.

ნოებაჲ გულთა ჩუენთა და ვიტყოდით: საკუირველთ-მოკმედო ღმერ-
თო, დიდებაჲ შენდა B I,1.

ურწმუნო ქმნულსა თომას არწმუნე განშიშულეებითა წმიდისა
გუერდისაჲთა. უგალობდეთ მას ყოველნი და ვიტყოდით: უფალი
5 ჩუენი და ღმერთი, რომელი გამოსჩნდი ცხორებისათუის ჩუენისა,
მაცხოვარ, დიდებაჲ შენდა B I,2.

| რამეთუ სარწმუნოებაჲმან შენისა ადგომისაჲმან, უფალო, დღეს
განამტკიცნა გულნი წმიდათა მოციქულთანი განათლებად ყოველ-
თა წარმართთა, განმამტკიცენ ჩუენცა შენდა დიდების-მეტყუელი-
10 ზად განათლებისათუის სულთა ჩუენთაჲსა B I,3.

ღალატყავსა

ამის გამო ქრისტემს ღმრთისა დღეჲ ადგომისაჲ წინაწარმეტ-
ყუელმან არუენა და ყოვლისა სოფლისა განახლებაჲ უხრწნელებად,
რომელსა დასებით დაცულნი იტყუიან: დიდებაჲ დიდად შუენიერე-
15 ბასა შენსა, უფალო, მეუფეო ყოველთა საუკუნეთაო B I,1.

უგალობდით, ერნო, და უფროსად დიდების-მეტყუელბდით
ღმერთსა, რომელმან დაიცვა | წინაწარმეტყუელი სახედ თუისისა
განმაცხოველებელისა ადგომისა მუცლისაგან ჯოჯოხეთისა და ჩუენცა
ვიტყოდით: დიდებაჲ აურაცხელსა | მოწყალეებასა შენსა, მეუფეო
20 [ყოველთა საუკუნეთაო]* B I,2.

სამგზის წინაწარმეტყუელებაჲ სიკუდილისა მაცხოვრისაჲ მო-
ესწავა ეკლესიათა დღეს ქრისტემს ღმრთისა შუენიერი ადგომიჲ,
არამედ სამისაცა საუკუნოჲსაჲ დიდებული მისი გამოცხადებაჲ სო-
ფლად, სოფლისაგან და სოფლისათუის B I,3.

კურთხეულარსა

ოდეს ჯუარითა ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე, უფალო, მაშინ
მოწაფეთა მწუხარეთა | *აუწყე აღსასრული ცხ[ორებისაჲ] და დასა-
ბამი დღისაჲ, შუენიერი ა[დგომისა] შენისაჲ ახალკუირიაკეჲ, და
A 178

1 ღმერთო + ჩუენო B. 3 არწმუნა B. განშიშლებითა B. 4 და — B. უფალი
ჩუენი და ღმერთი უფალი და ღმერთი ჩემი B. 5 გამოსჩნდი + ქუეყანასა ზედა B.
7 უფალო, დღეს — B. 12 ქ[რ]ისტ[ო]ს ღ[ო]სისა B. ადგომისაჲ + წინა-გამოსახ-
ვით B. წინაწარმეტყ[უ]ლსა B. 13 სოფლისაჲ A. უკრწნელებით B. 14 დასებითა B.
დ[ე]ცლნი B. 15 მეუფეო — B. ყ[ო]ლსა A. 16 და უფროსად უფროს B. დიდების-
მეტყუელბით B. 17 დაიცვა + აონა B. 18 განმაცხოველებელისა ცხოველს-მყო-
ფელსა B. მუცლისაგან ჯოჯოხეთისა მუცლით გამო ჯოჯოხეთისაჲთა B. და ჩუენცა — B.
19 მოწყალეებასა შენსა შენსა კაცთმოყუარებასა B. 21 წინაწარმეტყუელის B. მაცხო-
ვრისაჲ [და ცხორებისა B. 22 დღეს ქრისტემს ... ადგომიჲ] არა ხოლო-თუ მესამისა
დღისა ქრისტემს ღმრთისა ადგომიჲ B. 23 საუკუნოჲსაჲ საუკუნოჲსა უფროს B.
27 ეუწყა B. და დასაბამი... მამათა ჩუენთაო დასასრული დღისაჲ შუენიერი ადგო-
მიჲ შენი, ახალკუირიაკე მორწმუნეთა, ხოლო მათ სიხარული მიანიჭე, მეუფეო ქრ[ი-
სტე, მკნენლო სულთა ჩუენთა, მაცხოვარო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო B.
* A-ში რეფერენსმაგოერ: „იგეფე“. ** A-ში 178-ე ფურცელი დაზიანებულა,
მარჯვენა კიდე შემოგლეჯილი აქვს.

მორ[წმუნეთა] სისხარულად მიანიჭე, მეუფეო სულთ[ა ჩუენ]თაო, მაცხოვარ, ღმერთო მამათა ჩუენთ[აო] B I,1.

ეპა გამოუთქმელი სიმდაბლემ ღმრთეებისაჲ, რომელი გამოცხადე დღეს [ნათქესავსა კაცთასა, უფალო*, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] B I,2.

წინა-აუწყე შენი ახალკუირიაკემ მ[ო]რწმუნეთა, რომელთა შენი ად[გ]ომამ სოფელსა უქადაგეს, მეუფეო ქრისტე, [მქსნელო სულ-ა.ა²) ჩუენთაო, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] B I,3.

A 178 v

უსაშინელემს არს უფრომს ყოველთა დაბადებულთა საშინელი ადგომამ შენი, უფალო, რამეთუ ჰურიათაგან შიშითა შეპყრობილ-თა მოწაფეთა მწუხარეთა გამოუჩნდი | [და] განანათლენ იგინი, ხოლო შეპყრობილსა თომას ურწმუნოებითა ურუენ[ენ] სახენი სამსჭუალთანი და [სარ]წმუნოებასავე დაამტკიცე, [მეუ]ფეო, მქსნელო სულთა ჩუენთაო²), [უფალო, ღმერთო] მამათა ჩუენთაო B I,4.

აკურთხევდითსა

B 124

[ყოველ]ნი საქმენი და დაბადებულნი [უგალობით | მხოლოსა მეუფესა, აკურთხევდით და უფრომსად აღამ] B I,1.

[რომელმან] თომას ურუენა სახენი სამსჭუალთანი და სულითა [ღმრთეებისაჲთა სარწმუნოებასავე [და]ამტკიცა²), აკურთხევდით ყოველ B I,2.

[რომელ]სა თომა უხილვა გუერდისა წყლულებამ და სარწმუნოებით „უფალი ჩემი და ღმერთი ჩემი“ უღალადა, აკურთხევდით] B I,3.

ჯუარსა ზედა დამსჭუალულსა ცხორე.

ადიდებდითსა

შენ, ქალწულსა და უ[ბიწოსა ეამიერ]სა] B I,1.

A 179

შენ, რომელმან ჯუარსა ზედა ივნე, დაეფალ და ასდეგ მესამესა დღესა | და ადგომამ ყოველთა მოგუანიჭე²), გალობით გადიდებთ] B I,2.

შენ, რომელმან თომას ურუენე გუერდისა წყლულებამ და სულითა ღმრთეებისაჲთა სარწმუნოებასავე დაამტკიცე და „უფალი ჩემი და ღმერთი ჩემი“ გიღალადა, გალობით გადიდებთ B I,3.

რომელი დაეფალ გულსა ქუეყანისასა და მესამესა დღესა ასდეგ, განანათლენ დაბადებულნი თუისნი, ნათელო სოფლი.

მოციქულთა კრებულმან გალილემს გიხილეს, თაყუანის-გცეს და იტყოდეს: დიდებამ ადგომასა შენსა.

3 ღმრთეებისაჲ] ორსა B. რომელი გამოცხადე] რომელ გამოცხადა B. 6 მორწმუნეთა] მოციქულთა B. 9 არს— B. 10—შენი ადგომამ B. ჰურიათაგან] ჰურიათა მიერ B. 11 ხოლო — B. 12 შეპყრობილსა თომას] შეპყრობილთა B. 13 დაამტკიცე B. მეუფეო + ქრისტე B. 16 უგალობით მხოლოსა მეუფესა, აკურთხევდით და უფრომსად აღამ] აკ A. 18 ურუენა B. 19 სარწმუნოებასა B. დაემტკიცა B. 20 უხილა B. 27 რომელმან + ნეფსით B. 31 სარწმუნოებასა B. 32 ჩემი — B. გლბლა B.

* B.ში სტროფი აქ წყდება და უშუალოდ გადადის მომდევნო სტროფზე, რომელიც წინასაგან გამოყოფილი არ არის.

აქებდითსა

დაუსაბამოსა მამასა და გამოუთქმელსა სიტყუასა ღმრთისა-
სა, მხოლოდშობილსა, მიუწოდომელად ცანი ძალთა თანა აქებენ. მის
მხოლოსა შუე[ნის ქებაჲ] B I, 2.

- 5 კრებული მორწმუნეთაჲ, განწყობილი მთავარანგელოზთაჲ,
თაყუანის-გცემენ შიშით გამოუთქმელად შობილსა ქალწულისაგან
ღმერთსა, კორცთშესხმულსა, დიდების-მეტყუელებით ლაღადებენ:
მის [მხოლოსა და შუენის ქებაჲ] B I, 3.

- 10 | წესნი უფესთაჲ ზესკნელს ცათანი ძლევისა გალობასა შენდა B 124 v
შესწირვენ, რომელმან ვნებითა და ადგომითა | შენითა გამოაჩინე A 179 v
ზეცისა იგი ნათელი მიუწოდომელი და ესე აუწყე მოციქულთა. დღეჲ
დაულამებელი, სამარადისოჲ მიანიჭე მათ სამკუიდრებელად. წმიდა
ხარ შენ, მაცხოვარ, შეგუიწყალენ ჩუენ B I, 4.

- 15 რომელმან თომას შემდგომად ადგომისა წყლულებჲ გუერდი-
საჲ არუენე და არწმუნე მას კელმწიფებჲჲ შესლვითა ბჭეთა კშუ-
ლთაჲთა, დღეს ესრეთვე უწინარეჲს მოესწავების შეუძრავი სასუ-
ფეველი შენი დაპყრობად და ხედვად დიდებასა ერისა შენისასა,
რათა ზეცისა ძალთა თანა დაუცხრომელად ვიტყოდით: რომელი
წმიდასა შინა განისუენებ, ქრისტე, მაცხოვენ ჩუენ B I, 5.

- 20 დღესა საუფლოსა, დიდსა დღესასწაულსა, შუენიერად ბრწყინ-
ვალესა, დაუსრულებელსა ახალსა კურიიაცესა | ყოველი თესლები A 180
ყოველთა კიდეთა ქუეყანისათა იხარებს და ეკლესიაჲ გამობრწყინ-
და უფესთაჲს ანგელოზთასა, გუირგუინოსან იქმნების ადგომისა
მადლითა და მას შინა აღიდებენ თაყუანისმცემელნი სამისა არსისა
25 ერთსა ღმრთეებასა, ერთსა ძალსა, განუყოფელად მამასა, ძესა და
წმიდასა სულსა.

ცათაგან ანგელოზთა წესნი და ქუეყანასა ნათესავნი კაცთანი და ყო-
ველნი დაბადებულნი გაქებენ შენ, უფალო, გიგალობენ: აღელუჲ B I, 1.

ოხითაჲ კა ა

- 30 ეჲა დიდებული და საკურიველი, რამეთუ ურწმუნოებამან სარ-
წმუნოებჲჲ შვა და დაამტკიცა, იტყოდა რაჲ თომა: | უკუეთუ არა B 125
ვიხილო, არასადა მრწმენეს. შე-რაჲ-ახო წყლულებასა მისსა, ღმრთის-
მეტყუელებდა, ჯუარცმულსა მას, მხოლოსა ძესა ღმრთისასა

2 გამოუთქმელსა | პირველ საუკუნეთა B. 3 მიუწოდომელსა B. გაქებენ B.
მის მხოლოსა შუე A | შენ, უფალო, გიგალობენ აღელუჲ B. 5 მორწმუნეთაჲ+და
B. 6 თაყუანის-გცემენ B. გამოუთქმელსა B. 7 დიდების-მეტყულენ B. ლაღადებენ —
B. 9 უფესთაჲს ზესკნელს | უფეთა ზესკნელ B. შენდა — B. 10 შენითა — B. გწინე
B. 11 მიუწოდომელი B. 12 სამარადისოჲ + და B. 13 შენ — B. 15 ურწმუნე B. კელ-
მწიფებჲჲ + ღმრთეებისა B. კშლთა B. 16 ესრეთ B. უწინარეჲს | დღეს უფროჲს
B. შეუძრავი B. 17 შენი — B. ერისა | პრისა B. 18 ზეცასა B. დაუცხრომელად |
დაულამებელად B. იტყოდენ B. 19 მაცხოვენ ჩუენ | გწინ B. 29 ოხითაჲ | სამხრად
ოხითა B. 31 დამტკიცა B. 32 არასადა A. შე-რაჲ-ახ B. მისსა — B.

აქებდა, ვითარცა კარავსა აღმართებულსა, ღალატ-ყო ბრწყინვალი-
თა კმიდა: უფალი ჩემი და ღმერთი ჩემი* B.

ფსალმუნი

განუმზადო სამართალ (ფს. 9,8).

დასადებელი კ^ა ა გ^ი

აგიარო შენ, უფალო, ყოველი (ფს. 9,2).

თუ გინდეს, „ესე არს ღღეა“ სოქუა.

B 124 v

ფსალმუნი დ გ^ი

ესე არს ღღეა (ფს. 117,24) B.

დასადებელი

ჰე, უფალო, მაცხოვრე (ფს. 117,25) B.

A 180 v

| ალელუაჲ კ^ა დ

აქებდ იერუს[ალემი უფალსა ვი დ ჰ ე სიონ] (ფს. 147,1) B.

კელთაბანისაჲ**

უფალო, დაბეჭდულისაგან საფლავისა ურჩულოთა მიერ.

სსუაჲ კ^ა დ

ესე არიან ბჭენი უფლისა.

B 125

სიწმიდისაჲ

ანგელოზნი და ძალნი ცათანი და ქუეყანისანი და კაცთა ნათე-
სავნი შესწირვენ შენდა ქებით ვედრებასა. შეიწირე ჩუენი მადლო-
ბით შენდა მიმართ მსხუერპლი და ყოველთა მორწმუნეთა ლოცვაჲ
და თაყუანის-ცემაჲ.

„ღიდებაჲ“ სოქუა და „წმიდაარსი“.

მ წ უ ხ რ ი

უფალო ღალატყავსა კ^ა ა გ^ი

უფალო, და ვითარცა გამოსუედ დაბეჭდულით საფლავით, ეგ-
რემთვე შესუედ ბჭეთა კშულთა მოწაფეთა თანა. ურჩუენე მათ ჯორ-
ცითა იგი ვნებაჲ, რომელი დაითმინე, მაცხოვარ, სულგრძელებით.
ვითარცა ნათესავისაგან დავითისმან ჭეშმარიტად ძემან ღმრთისა-
მან სოფელი განანათლე ყოველი. დიდ არს შენი ადგომაჲ, მიუწლო-
მელო, შეგუიწყალენ ჩუენ და გ[უაცხოვნენ] B I,1.

1 აქებდა — A. კარავსა აღმართებულსა| აღდგომილსა ტაძარსა და B. 2 კმითა—
A. 7 თუ გინდეს, „ესე არს ღღეა“ სოქუა — B. 13 იეროს A. 18 სიწმიდი-
საჲ + ალელუაჲთა B. 23 „ღიდებაჲ“ სოქუა და „წმიდაარსი“ — B. 25 ღალატყავსა
+ დასადებელი B. 26 ეგრევე B. 27 მოწაფეთა + შენთა B. ურჩუენე მათ| ჩუენე-
ბად მათა B. 28 სულგრძელებით + და B. 29 დავითისმან + წყლულებაჲ დაითმი-
ნე B. 30 ყოველი — B. მიუწლომელო + უფალო B. 31 ჩუენ — B.

* A-ს „ოხითაჲს“ ტექსტი ემთხვევა B-ს „კელთაბანისაჲს“, B-ში „ოხითაჲ“
არ არის. ** B-ს „კელთაბანისაჲს“ ტექსტი ემთხვევა A-ს „ოხითაჲს“, იხ. გვ. 224.

- 5 | კაცთმოყუარე, დიდად მიუწდომელ არს სიმრავლეა წყალობისა შენისა, რამეთუ სულგრძელ იქმენ ჰურიათა მიერ ყურიმლის-ცემასა და მოციქულთა მიერ კელისა შეხებასა, და შეურაცხის-მყოფელთა შენთაგან ფრიად გამოწულილვასა, რამეთუ: ვითარ კორცნი
5 | ნეისხენ? ვითარ ჯუარს-ეცუ? ეჰა, მიუწდომელო, არამედ გულისხმამიყავ მე, ვითარცა თომას, ლაღადებად შენდა: უფალი ჩემი | და
5 | ღმერთი ჩემი²⁾. დიდ არს შენი ად[გომამ, მიუწდომელო, შეგუიწყა-
5 | ლენ ჩუენ და გუაცხოვნენ]* B 1,2.

სსუანი

- 10 | დღეს გამოცხადა უფალი დამალულთა მოციქულთა მგლოვარეთა და
10 | რქუა მათ: მშულობა ჩემი თქუენ თანა. ნუღარა ხარო თქუენ მწუხარე, რა-
10 | მეთუ მე მიძლევებს B II,1.

- 15 | ვითარცა იხილეს უფალი კართა კმულთა სანატრელთა მოციქულთა,
15 | განიხარეს სიხარულითა დიდითა, [ან]არეს თომას მოციქულსა და რქუეს,
15 | ვითარმედ: ვიხილეთ ჩუენ უფალი, ადგომილი მკურდრითთ B II,2.

- 20 | შეპრწუნებული თომა მოციქული, გულითა დაქსნილი, ტირილითა
20 | ეტყოდა სსუათა მათ მოწაფეთა (უფლისათა) და რქუა, ვითარმედ: ვიდრე არა
20 | ვიხილენ სსენი სამჭუალთა მისთანი, არასადა მრწემეს უფალი, ად[გომილი
20 | მკურდრითთ] B II,3.

- 20 | გამოცხადა უფალი თომას მოციქულსა და ჰრქუა: განძლიერდი, გი-
20 | ხაროდენ, მე ვსძლევ. ნუ გეშინინ თქუენ, წარვედით ყოველსა სოფელსა და
20 | ახარეთ სასუფეველი B II,4.

- 25 | ნუღარა ხარ შენ ურწმუნო ცილობისათუს, არამედ გრწმენინ ჩემი.
25 | იხილენ კელნი ჩემნი და გუერდი. კელი შემასე, რამეთუ მე ვარ თავადი შე-
25 | მოქმედი შენი B II,5.

- 30 | ვითარცა იხილა უფალი თომა მოციქულმან, განიხარა სიხარულითა დი-
30 | დითა, დაღატ-ყო ბრწყინვალითა კმითა და თქუა: უფალი ჩემი და ღმერთი
30 | ჩემი B II,6.

- 30 | წარვიდეს ყოველსა სოფელსა და ახარეს სასუფეველი, ჯუარცუმა
30 | ქადაგეს და ადგომამ უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესი B II,7.

ფსალმუნნი

უგალობდით [უფალსა გალობითა] (ფს. 149,1) B.

დასადებელი

იხარებდინ (ფს. 149,2) B.

35

ბ. შაბათსა

[ფსალმუნნი]

ყოველსა ქუეყანასა განკდა (ფს. 18,5) B.

2 შენისა + უფალო B. რამეთუ — B. 3 და 1° — B. კელის B. 4 გამოწულილვასა B. რამეთუ — B. 5 წარსტი B. 6 მე — B. ღობდა B. შენდა — B. 7 არს + ყალობა B. 10 უფალიო ო. B. 13 უფალიო ო. B. კრწლთა B. 15 უფალიო ო. B. 20 უფალიო ო. B. 27 უფალიო ო. B. 30 უფლისა ო. B. 31 იესუს B. 32 უგალობდი B. 34 იხარებ B.

* A-ში რეფერენსი მაგერ: „იგივე“.

დასადებელი
ცანი უ (ფს. 18,2) B.

გ-შაბათსა

[ფსალმუნი]
მოვიკსენოთ სახელი შენი (ფს. 44,18) B.

5

დასადებელი
სონდეს მეუფესა (ფს. 44,12)

დ-შაბათსა

[ფსალმუნი]
იქალოლიან შენ (ფს. 5,12) B. -

10

დასადებელი
იშუებდენ (ფს. 5,12) B.

ე-შაბათსა

[ფსალმუნი]
აწ აღვდგე, იტ (ფს. 11,6) B.

15

დასადებელი
სიტყუანი უფლისანი არიან (ფს. 11,7) B.

პარასკევისა

[ფსალმუნი]
ვინ მოსცეს სიონი (ფს. 13,7 ან 52,7) B.

20

დასადებელი
იხარებდინ ისრაელ (ფს. 149,2) B.

მე-ბ-სა შაბათსა განრღუეულისაჲ

უფალო ლალატყავსა კ^ა გ^ა გ^ა ო

ადგომად ქრისტეისი ვიხილეთ, თაყუანის-ვსცემთ წმიდასა 25
უფალსა იესუს, მხოლოსა მაცხოვარსა ჩუენსა B I,1.

A 181 v

იხილა რაჲ ქველისმოქმედებაჲ შენი | განრღუეულმან მან, გე-
ვედრებოდა შენ: შემიწყალე მე, უფალო, შეუძრველისა ამისგან სე-
ნისა და განმკურნე მე, ყოლად პრიელთ, რაათა მეცა მოვილო კურ-
ნებაჲ და ვადიდებდე პრიელებასა შენსა B I,2.

30

ლოცვაჲ ჩუენი შეიწირე ვა.

ფსალმუნი

მიწყალე მე, უფალო, რამეთუ უმ [ვ ო დ რ ე პუაღნი ჩე] (ფს. 6,3)
B.

18 უფლისანი ო^ა სანი B. 23 მე-ბ-სა — B. განრღუეულისაჲ + დასადებელი
B. 25 ქრისტესი B. -ვისტ B. 26 იესუს] ი^ა კს A, ა^ა კ B. 27 შენი+ქ^ე B. 28 მე—B.
29 მე—B. ძლოფრო B. მფილო B. 30 ძრიელებასა] ჭ^ა ლსა B. 33 უძ^ეურ A.

დასადებელი

დავშუერი მე ვ ი დ რ ე დავალტვე (ფს. 6,7).

უფალო, ნუ გულისწყრომითა (ფს. 6,2) B.

აღელუაჲ კჲ ა გი

5 უფალი სუფევს, შუენიერე (ფს. 92,1) B.

ქელთაბანისაჲ კჲ დ გი

10 უფალო, განრღუეული იგი | არა თუ საბანელმან მან განწმიდა, B 126 v
 არამედ სიტყუამან შენმან აღადგინა, მრავალ ჟამისა იგი მდებარეა
 არა დაყენა სენმან მან, უძრულეზაჲ მისი განემორა და რომელსა
 10 ცხედარსა ეტუირთა, მან აიკიდა იგი და გვედრებოდა: მის თანა
 ჩუენცა განგუწმიდენ და შეგუიწყალენ ჩუენ B.

| სიწმიდისაჲ

ანგელოზთა ერნი შენდა დიდე[ბასა] B.

A 182

ბ-შაბათსა15 **ფსალმუნი**

დაძიცვე მე, უფალო, ვითარცა (ფს. 16,8) B.

დასადებელი

მოყავ ჩემდა ყუ (ფს. 16,6) B.

აღელუაჲ

20 დმერთო ჩემო, უბიწო არიან (ფს. 17,31) B.

ბ-შაბათსა**[ფსალმუნი]**

უფალმან მწყისოს მე (ფს. 22,1) B.

დასადებელი

25 წყალოა ზედა გან (ფს. 22,2) B.

დ-შაბათსა**[ფსალმუნი]**

რამეთუ განადიდა ცხოვრებაჲ (ფს. 17,51) B.

დასადებელი

30 დმერთო ჩემო, უბი[წ]ო არი (ფს. 17,31) B.

აღელუაჲ

ჰბქუა უფალმან უფალსა ჩემსა (ფს. 109,1) B.

4 კჲ ა გი — B. 5 შუენიერე — B. 6 კჲ — B. 7 განრღუეული B. არაჲ AB.
 მან — B. 8 აღადგინა + და B. 9 არაჲ AB. მან — B. მისი იგი B. 10 ~ ცხედარსა რომელსა B. მანამან B. იგი — B. გვედრებოდა — B. 11 ჩუენცა განგუწმიდენ და შენ გეგლოზთ უფალო B.

მე-გ-სა ხუთშაბათსა ჩჩვლთა ყრმათაჲ

დასადგებელი

უფალო დაღატყავსა კ^ა ა

მწუნხრისა ლოცვაჲ ჩუენი შეიწი[რე, წმიდაო უფალო, და მოგუმაღ-
 ლე] B I, 1.

ანგელოზმან აუწყა მიდგომილობაჲ იგი ქალწულსა და ანგე-
 ლოზმანვე განაზნია ალი იგი საცუმელისაჲ მის. ეროდე მოწყუედაჲ
 ჩრუილთაჲ ბრძანა და მძლავრი იგი ურჩულოჲ შურის-გებასა ბრძა-
 ნებდა, ხოლო საშონი დედათა მათთანი იხარებდეს და ყრმანი მას
 შინა ძღვეით გურიგუინოსან იქმნეს. / ყოველი დაბადებული გიგა-
 ლობს შენ, მაცხოვარ, შეგუიწყალენ ჩუენ B I, 2.

აქებდითსა კ^ა გ

საკსენებელსა ჩრუილთა ყრმათსა გაქებთ შენ, რომელნი მო-
 წყდეს დღეს შენ წილ კელთაგან ურჩულოთაჲთა. ამისთუისცა და-
 უმკუიდრე მათ შენი სასუფეველი, კაცთმოყუარე.

A 182 v

| დღეს აღესრულა ყოველი, რომელსა დავით წინაწარმეტყუელი
 ქადაგებდა წინაითვე, ვითარმედ: (პირითა) ყრმათა ჩრუილთა
 მწოვართაჲთა დაემტკიცოს ქებაჲ. აჰა ესერა ურჩულომან ეროდე
 ორით წლითგანნი ყრმანი ბეთლემისანი მოსრნა. მას ექმნა დარჩი-
 ლება, ხოლო ყრმათა — დიდება და ცხოვრება.

ფსალმუნი

B 127

| პირითა ყრ[მათა ჩჩვლთა] (ფს. 8,3) B.

დასადებელი

უფალო, უფალო ჩუენო (ფს. 8,2) B.

აღელუაჲ

აქებდით ყრმა[ნი უფალსა] (ფს. 112,1) B.

კელთაბანისაჲ კ^ა დ

უცხო წყობაჲ მოიწია ზედა ბეთლემსა, რამეთუ ყოველი დედაჲ
 უშვილო იქმნებოდა მას შინა, რამეთუ წელიწადი შობისა შენისაჲ
 მამხილებელად აქუნდა და ორით წლითგანნი ჩრუილნი მოისრვოდეს
 [მ]ას შინა, | რამეთუ ვედრებასა უსწრო მახუილმან, ჩრუილთაჲ მათ
 წარიკუეთებოდა სასოებაჲ. ვითარ დიდ არს სულგრძელებისა შენი-
 სა მოწყალეებაჲ, უფალო, დიდებაჲ შენდა B.

A 183

სიწმიდისაჲ

ერნი წინაშე დგანან წმიდათა [ანგელოზთანი] B.

1 მე-გ-სა ხუთშაბათსა] ე-შაბათსა B. ჩჩვლთა ყრმათა დასადებელი — A.
 6 მიდგომილება B. და — B. 7 იგი — B. პეროდე B. ჩჩვლთაჲ] ჩჩითა მათ B. 9
 საშონი დედათა მათთანი] დედათა მათთა საშონი B. და — B. ყრმნ B. მას შინა —
 B. 10 ძღვეით] თმენით B. გურგუნოსან B. 30 და — B. 31 მას შინა — B. მახუილ-
 მან] წყალობამან B. ჩჩლთა B. 32 წარიკუეთებოდა] წრ კთა B. ვითარ — B. 33
 მოწყალეებაჲ] წყალობაჲ B.

პარასკევსა**ფსალმუნი**

რამეთუ ძლიერებით არს ცხ (ფს. 19,7) B.

დასადებელი

5 ვახარებდეთ ჩუენ მაც (ფს. 19,6) B.

აღელუაჲ

აჰმადღდი, უფალო, ძალითა (ფს. 20,14) B.

შაბათსა**ფსალმუნი**

10 შენ მიერ არს ქებაჲ (ფს. 21,26) B.

დასადებელი

აღთქამაჲ ჩემი (ფს. 21,26) B.

აღელუაჲ

უფლისაჲ არს სუფევად (ფს. 21,29) B.

15

ბ-შაბათსა**ფსალმუნი**

არა შემიწინოს მე ბო (ფს. 22,4) B.

დასადებელი

მოაქციე სული ჩემი (ფს. 22,3) B.

20

აღელუაჲ

დამკვდრებად ჩუენდა სახლსა (ფს. 22,6) B.

ბ-[შაბათსა]**ფსალმუნი**

უბიწონი და წრფელნი (ფს. 24,21) B.

25

*** დასადებელი**

თუაღნი ჩემნი უფლისა მ (ფს. 24,15) B.

ღ-შაბათსა**[ფსალმუნი]**

აქებდ იერუსალემი უფალსა (ფს. 147,1) B.

30

დასადებელი

რამეთუ განაძლიერნა მოქლონნი (ფს. 147,2) B.

| ხუთშაბათსა**ფსალმუნი**

უფალო, შევიყუარე შე (ფს. 25,8) B.

B 127 v

დასადებელი
ფერკნი ჩე (ფს. 25,12) B.

აღელუაჲ
სმენად კჳაჲ ქე (ფს. 25,7) B.

ბარასკემსა

5

[ფსალმუნნი]
უფალი ძალ არს ები (ფს. 27,8) B.

დასადებელი
კურთხეულ არს, რამეთუ ისმინა უფალმა (ფს. 27,6) B.

აღელუაჲ
მზწმენა მე სილვად (ფს. 26,13) B.

10

დ შაბათსა

[ფსალმუნნი]
შეიყუარებთ უფალი ყოველთა დ (ფს. 30,24) B.

დასადებელი
მკნე და მტკიცე იყ (ფს. 30,25) B.

15

აღელუაჲ
ისარებდით მარ (ფს. 31,11) B.

მ ორშაბათსა

ფსალმუნნი
უყუარს წყალო (ფს. 32,5) B.

20

დასადებელი
რამეთუ მან თქუა (ფს. 32,9) B.

აღელუაჲ
ნეტარ არს იგი ნათე (ფს. 32,12) B.

25

მ სამშაბათსა

ფსალმუნნი
პანაკი ანგელოზთა (ფს. 33,8) B.

დასადებელი
ვაკურთხნით უფალი ყოველსა (ფს. 33,2) B.

30

აღელუაჲ
აგიარო შენ ეკლესი (ფს. 34,18) B.

მ ოთხშაბათსა

ფსალმუნნი
უფალო, ზეცას არს წყალ (ფს. 35,6) B.

35

დასადებელი

სიმაზოლენი შენნი ვითარცა (ფს. 35,7) B.

აღელუაჲ

იცუნეს უფალმან სულნი წმი (ფს. 33,23) B.

5

მ სუთშაბათსა**ფსალმუნი**

აღიკოს პირი ჩუენი გალო (ფს. 39,4) B.

დასადებელი

ნეტარ არს კაცი, რომლისა სასელი უფლისაჲ (ფს. 39,5) B.

10

აღელუაჲ

ვახარე სიმაზოლმე შენი კ (ფს. 39,10) B.

მ პარასკევსა**ფსალმუნი**

ყოველსა ქუეყანასა გან (ფს. 18,5) B.

15

დასადებელი

ცანი უთ (ფს. 18,2) B.

აღელუაჲ

ყოველთა წარმარბთა (ფს. 46,2) B.

მ შაბათსა

20

ფსალმუნი

რამეთუ გავლო მე ადგილი (ფს. 41,5) B.

დასადებელი

ქმითა გალო (ფს. 41,5) B.

აღელუაჲ

25

უფალი ბალთაჲ ჩუენ თანა (ფს. 45,8) B.

| მ ორშაბათსა

B 128

† ფსალმუნი

ა იხარებდინ მთაჲ სი (ფს. 47,12) B.

დასადებელი

30

დიდ არს უფალი, ქებულ ფრიალ ქალა (ფს. 47,2) B.

აღელუაჲ

ესე არს ღმერთი ჩუენი უკუნისამდე და უკუნითი უკუნისამდე (ფს. 47,15) B.

3 სამშაბათსა

ფსალმუნნი

პირი ჩემი იტყოდის სი (ფს. 48,4) B.

დასადებელი

ისპინეთ ესე ყოველმან თეს (ფს. 48,2) B.

5

ალელუაჲ

მზის აღმოსავალითგან მზის (ფს. 49,1) B.

3 ოთხშაბათსა

ფსალმუნნი

კეთილი უყავ, უფალო, ნებითა (ფს. 50,20) B.

10

დასადებელი

მიწყალე მე, ღმერთო, დი (ფს. 50,3) B.

ალელუაჲ

მასპინე მე გალობაჲ (ფს. 50,10) B.

თეთსსა აკრილსა კბ გიორგი წმიდისაჲ

15

უფალო ღალატყავსა კა დ გი

მოწამენო უფლისანო, ყოველთა ადგილ.

მოწამენო უფლისანო, ევედრენით ჩუენთუის და ითხოვეთ სულთა ჩუენთათუის სიმრავლეჲ წყალობისაჲ და მოტევებაჲ მრავალთა ცოდვათა ჩუენთათუის, გევედრებით.

20

მოწამენო მოღუაწენო.

მოწამენო ჭეშმარიტნო, სა.

დიდებაჲ შენდა, უფალო, რომელი წმიდათა შენთა ექმენ გუირგუინ და სრბა(ა) მათი აღასრულე, რაათა მეოხ იყვენენ მარადის სულთა და კორცთა ჩუენთათუის.

25

| შენგან წმიდანი იქადიან, შენდამი, ქრისტე, ისარებენ, რამეთუ შენ გამოაბრწყინვე ნათელი დიდებულთა შენთაჲ. ყოველი სული გაკურთხევეს შენ, უფალო, მშუიდობაჲ შენი მომეც ჩუენ.

მქლომი მათი მტერი ღუაწლისა მძლეთა დათრგუნეს საჭურველითა ჟუარისა შენისაჲთა, ქრისტე, და შენ აგიარეს და მეოხ არიან სულთა ჩუენ(თათუის).

30

ვითხოვეთ შენგან მოწყალე.

გალობათა თვედროობასა ჰხოვენ*.

ღალატყავსა კა დ

სირღმ.

35

რომელმან ღუაწლსა შინა განამტკიცენ წმიდანი მოწამენი და გუირგუინოსან ჰყვენ იგინი, წმიდაო ღმერთო, და შეგუიწყალენ ჩუენ.

* შენიშვნა მიწერილია კიდებე.

A 183 v

| ლუაწლისა მძლეთა შენთა, ქრისტე, სატანჯველსა შინა აგია- A 184
რეს შენ და ყოველი ურჩულოთა მანქანება დათრგუნეს.

სატანჯველითა და ცეცხლითა ჯორცნი მოწამეთანი მსხუერპლად შე-
წირნეს, მაცხოვარ, ვითარცა საკუმეველნი, და წინაშე შენსა იხარებენ.

5 მეოხებითა, უფალო, ყოლად ქებულთა მოწამეთა შენტაძათა
მშუიღობა ყავ სოფლისათუის და აცხოვნენ მგალობელნი შენნი.

კურთხეულარსა

რომელი მთა.

10 რომელმან წმიდანი ლუაწლისა მძლენი გამოაჩინენ მნათობად
სოფლისა ბრწყინვალედ, კურ.

რომელმან წმიდათა მოწამეთა მიანიჭე უძრულებათა განკურ-
ნება სნეულებათა ჩუენთაჲ, კურთხე.

ჯუართთა სძლეს წმიდათა შენთა, უფალო, ძალსა მტერისასა
და აღიარეს სახელი შენი. კურთხე.

15 სამებასა ღირსად წმიდანი ადიდებდეს გუემასა შინა ჯორცთა-
სა და ღალადებდეს: კურთხ.

აკურთხევიდითსა

მეუფეჲ ქრისტე, რომელი აიარეს მკნეთა მოწამეთა სატანჯველ-
სა შინა, კმითა მალლითა ღ(აღადებდეს): ყოველნი საქმენი.

20 | მოწყალემან ქრისტემან, რომელმან გუირგუინოსან ყვნა წმიდანი A 184 v
მოწამენი, და მათ მიერ განიკურნეს უძრულებანი ჩუენნი, ყოველნი სა.

სახიერმან ქრისტემან, რომელმან განაძირიელნა წმიდანი მო-
წამენი ძლევად ლუაწლსა კეთილსა, ყოველნი საქმენი უგალობდით.

25 სატანჯველსა დაუთმეს ლუაწლისა მძლეთა მოწამეთა და გალო-
ბად შენდა ყოვლითა გულითა არა დასცხრებოდეს, ღალადებდეს და
იტყოდეს: ყოველნი საქმენი.

სამებასა ღმერთსა ღირსად ადიდებდეს მკნენი მოწამენი წინა-
შე მძლავრთასა, კმითა მალლითა ღალ(ადებდეს).

ადიდებდითსა

30 მადიდებელი საკსენებელისაჲ წმიდათა მოწამეთაჲ შენ ხარ,
ქრისტე, და მათ მიერ აღმოაცენებ კურნებასა.

რომელნი კეთილად მსახურებით ქრისტემასთუის იწამნეს,
ცათა შინა მოქალაქობენ, და ქუეყანასა ზედა ღირსად საკსენებელი
მათი იდიდების.

35 | რომელთა უყუარდა სახელი პატიოსანი, შენდამი იქადოდეს, A 185
უფალო, და საუკუნესა დიდსა დიდებასა იხარებენ.

რომელმან მადლითა მრავლითა ლუაწლისა მძლენი შეამკვენ
განკურნებად უძრულებათა ჩუენთა, მათითა მეოხებითა მშუიღო-
ბაჲ სოფელსა მოჰმადლე, უფალო, და შეგუიწყალენ ჩუენ.

40 აქებდითსა

წმიდათა მოწამეთა ბრძოლასა ეშმაკთასა სძლეს, მიეწიფნეს

24 ლწლ სსა A. 25 შენდა+ შენდა A. არაჲ A. 33 და + და A. 39 მოჰმადლე +
და A.

სიმრავლესა ანგელოზთასა, აიღეს ჯუარი და შეუდგეს ქრისტესა. ქრისტემს მსახურნო, ნეტრეულნო, მეოხ გუევევინით სულთა ჩუენ-თათუის.

რომელთა სუროდა სახელისათუის მა.

თანა-მკუიდრნო ქრისტემსნო.

ტაპარსა თქუენსა, წმიდანო მო.

| რომელმან ადიდე ღმრთეება.

A 185 v

5

ოხითაჲ კა დ გ

რომელი გალობაჲ ანუ ვითარი ქებაჲ გშუენის შენ წმიდათაჲ? რამეთუ მახუილსა მოუდრიკენს ქედნი მათნი შენთუის, რომელმან მოსდრიკენ ცანი და გარდამოჰქედ. დასთხინეს სისხლნი მათნი შენ-თუის, რომელმან დაიმდაბლე თავი თუისი და ხატი მონებისაჲ შე-იმოსე. დაგლახაკედეს მისიკუდილადმდე გლახაკებისა შენისა მიმს-გავსებითა. მათითა მეოხებითა, მრავლითა მოწყალებითა შენითა, ღმერთო, და შეგუიწყალენ ჩუენ.

10

15

სხუაჲ ყოველი თვედრობასა კჲოო.

B 144 v

თთუესა მანისსა ზ-სა ჯუარის გამოჩინებაჲ

უფალო ლაღატყავსა კჲოენე თთუესა იანეარსა კთ-სა, გალობათა თთუესა სეკდენ-ბერსა იღ-სა კჲოენე*.

B 145

აქებლითსა კა ბ გ

20

A 186

| გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი იშვე ქალწულისაგან, [განანათლე სოფელი მოსლვით] B I,1.

გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი ჯუარს-ეცუ ზედა გოლგოთას ჩუენთუის, წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი, დასთრგუნე სიკუდილი, განანათლე სოფელი ჯუარითა. თაყუანის-ვსცემთ პატიოსანსა ჯუარსა B I,2.

25

ძელი ჯუარისა შენისაჲ, ქრისტე, რომელი დამალულ იყო ჰუ-რითაგან, ცათა შინა იხილვებოდა და ქუეყანასა ზედა იდიდებო-და, მეფისა თუალთა წინაშე გამოჩნდა, მოსცა ძლევაჲ. თაყუანის-ვსცემთ [პატიოსანსა ჯუარსა]** B I,4.

30

A 186 v

აივსო სიხარულითა და სულითა წმიდითა | ღმრთის მოყუარეა იგი მეფეჲ, რაჟამს გამოუჩნდა მას ზეცით სასწაული წინაშე ლუაწ-ლსა ბრძოლისასა B I,5.

13 მისჯდლმდეს A. 17 მანისა] მ-ასა B. 18 უფალო ლაღატყავსა კჲოენე თთუესა იანეარსა კთ-სა] დასადებელნი უფალო ლაღატყავსა „მოვედით ერნო“ კჲოენე იანეარსა კთ B. გალობათა თთუესა სეკდენბერსა იღ-სა კჲოენე] გალობათა ჯუარის აპურობისანი B. (B-ში ეს შენიშვნა მოტანილია „ოხითაჲს“ შემდეგ, რომე-ლიც „აქებლითსას“ წინ უსწრებს.) 20 კა—B. 25-ესცეთ B. 29 წინაშე—B. გმ-ჩნდა B. 30-ეცთ A]-სიცეს B. 31 მოუარშ B. 32 მეფშ B. სასწაული+ჯუარისაჲ B. 33 მბრძოლისასა A, ბრძლ B.

* „უფალო ლაღატყავსა“ იბ. გვ. 85, გალობანი — გვ. 299—309. ** A. ში რეფერენს მაიგერ: „იგივე“.

აიგოს სიხარულითა და სულითა წმიდითა ღმრთის-მსახური იგი ელენე დედოფალი, ისწრაფა ძიებაჲ ჯუარისაჲ, რომელსა ზედა ჯუარს-გაცუეს შენ, ძმ ღმრთისაჲ, იერუსალემს, ხოლო შენ ასდგე მკუდრეთით მესამესა დღესა¹. თაყუანის-ვსცემთ ადგომასა შ(ენსა)

5 B I,7.

ჯუარი განმარტებული ნათლითა ბრწყინვალითა, რომელი გამოჩნდა ზედა გოლგოთას, ბრწყინვალე იყო მიმთამდე ზეთის ხილთა უბრწყინვალეს მზისთუალისა. | იხილეს მყოფთა იერუსალემისა-სათა. თაყუანი-სცეს პატიოსანსა ჯუარსა B I,8.

A 187

10 გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი ასდგე მკუდრეთით მესამესა დღესა, განანათლე სოფელი ადგომითა შენითა და განახუნ სა-მოთხისა ბჭენი პატიოსნითა ჯუარითა B I,3.

ჯუარი შენი, ქრისტე, ექმნა საჭურველ და გუირგუინ მორწმუნეთა შენთა, მით სძლეს ძალსა მტერისასა და დაკნენს საცთუ-
15 რი კერპთაჲ, ძალითა ჯუარისაჲთა შეიჭურნეს. მათითა ოხითა, უფა-ლო, შეგუიწყალენ და გუაცხოვენ ჩუენ B I,9.

საწმუნოებით მძლე იქმნა შენ, ახოვან იქმნა ბრძოლასა შინა ნი-შითა და სასწაულითა ჯუარისაჲთა, რომელი გამოუჩნდა ზეცით, მით სძლო დუაწლსა ბრძოლისასა სასოეპითა ჯუარისა შენისაჲთა B I,6.

20 ოხითაჲ* ქა დ გი

B 144 v

A 187 v

ღმრთის მსახურსა მეფესა, მირულებულსა, | თუალთა წინაშე მარტოდ ეჩუენა სახეჲ ჯუარისაჲ, ხოლო აქა, წმიდასა ქალაქსა, განც-
* ხადებულად ყოველსა სიმრავლესა ერისასა გამოუბრწყინდა ნათლითა შემკული პატიოსანი ჯუარი. რომელთა იხილეს და რწმენა, თაყუ-
25 ნის-სცეს და დიდებასა მისცემდეს, ლალადებდეს და იტყოდეს: სა-კუირველთ-მოქმედო ღმერთო, დიდებაჲ შენდა B.

ფსალმუნი

ყავ ჩუენ თანა (ფს. 85,17).

უახრეს ცათა (ფს. 96,6) B.

B 145

30 დასადებელი

რამეთუ შენ, უფალი, შემე (ფს. 85,17).

უფალი სუფევს (ფს. 96,1) B.

1 ღმრთის-მსახური | ღმრთის-მოყუარე B. 2 იგი — B. ისწრაფა A + მან B. 3 შენ I — B. ხოლო შენ | და B. 4 მკდრეთით A, მკდრთით B. 6 გამოჩნდა + ზეცით B. 8 უბრწყინვალეს მზისთუალისა — B. 9 თაყუანის-სცეს B. 11 შენითა — B. 12 ~ ქუართა პატიოსნითა B. 13 ქუარი შენი... მორწმუნეთა შენთა | ექმნა საჭურველ და გარკვენი ქუარი შენი მოწამეთა შენთა, ქრისტე B. 14 და — B. 15 შეიჭურნეს | განძლიერდებოდეს B. უფალო, შეგუიწყალენ და გუაცხოვენ ჩუენ | ქრისტე ღმერთო, აცხოვენ სულნი ჩუენნი B. 20 ქა — B. 21 მეფესა — B. 22 სახე B. აქა — B. 23 ნათლით B. 24 ~ ქუარი პატიოსანი B. და რწმენა — B. 27 ფსალმუნი + გ B.

* B-ში „ოხითაჲ“ „აქებდითასა“ უსწრებს წინ.

B 145 v

| ალელუამ ჯა ბ

მოიცალეთ და გულ (ფს. 45,11).

საყდარი შენი, ღმერთო, უკუნისამდე ვი დ რ ე სიმაბრძე (ფს. 44,7—8) B.

კელთაბანისა

უთსრეს ცათა დი.

განწყობილი სიმაბრძე ანგელოზთა დღევისა გალობასა დიდების-მეტყუელებენ ღმრთივ-შემოსილისა და ცხოველსმყოფელისა ჯუარისა შენისა დღესასწაულსა, ქრისტე, და სინაზულით თაყუანის-სცემს კრებული მორწმუნეთა ღმრთივ-პრწყინვალესა სილვასა მისსა და ერთა თანა ზეცი-სათა დაუცხრომელად იტყუან: დიდებამ ყოლად ძლიერსა ჯუარსა შენსა, მაცხოვარ B.

5

10

სიწმიდისა ჯა დ გი

A 188 ერნი გარემოას დგანან საყდართა შენთა უხილავთა და თუ-
| ალთ-შეუდგამთა, რომელნი დაუცხრომელითა | კმითა გაქებენ და
იტყუიან: წმიდა არს საყდარი კურთხევისა, წმიდა არს საყდარი
დიდებისა, წმიდა არს საყდარი ამაღლებული. სამებაო წმიდაო, დი-
დებამ შენდა.

15

ჯორცი უფლისა B.

B 128, C 196

| აღვსებითან მე-3 ხუთშაბათსა ამაღლება

20

უფალო ღაღატყავსა ჯა დ

მწუხრისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენდამი, ქრისტე, რომელი
ამაღლდი ზეცას კორცითა ცხორებად სულთა ჩუენთათუის B I,1.

რამეთუ შენდამი, უფალო, უფალო, თუალნი ჩემნი შენ გესვენ,
სულითა წმიდითა დამამტკიცენ ჩუენ და სასუფეველსა შენსა ღირ-
სად გამოგუარჩიენ, ვითარცა მხოლოდ მრავალმოწყალე ხარ B I,2.

25

A 188 v

| შენდამი მღალადებელთა და დაბადებულთაგან, ქრისტე ღმერ-
თო, ნუ გარე-მიიქცევ პირსა შენსა, არამედ, ვითარცა სახიერ ხარ
და კაცთმოყუარე, ღირს მყვენ ჩუენ სასუფეველსა შენსა B I,3.

B 128 v

მოვედით ყოველნი მორწმუნენი, მხოლოსა კაცთმოყუარესა უგალობ-
დეთ, ქრისტესა, რომელი დაუსაბამოდ აზს ! მაისიად და თანა-სამაზადი-
სოისა სულისა, განკრწნალი პუნება ჩუენი ცოდვისაგან უკრწნელისაგან
და ყოლად უბიწოისაგან დედისა ესრემთ შეიერთნა, შეუშფოთებულად და
განუყოფელად განდპრთნა, ივნო და ადგა უკრწნელად, ჭარდაცვალნა ესენი,
ვითარცა ღმერთ აზს, და ყოველი რაი აღესრულა, ამით ზეცად ამაღლდა,
რომლისათვის ვლადადებდეთ: ქველისმოქმედო უფალო, დიდებამ შენდა,
მაცხოვარო სულთა ჩუენთა B I,4.

30

35

1 ჯა ა) დ B. 20 აღსებითან A. აღსებითან მე-ე ხუთშაბათსა ამაღლება] ე (მეექუსესა C) ხუთშაბათსა ამაღლება დასადებელი BC. 22 შენდა B. ქრისტე-ღმერთო B. 23 ამაღლი B. ზეცად B. 24 შენ გესვენ—B. 25 სულითა-წმიდითა B. ჩუენ—B. შენსა—B. 26 გამოგუარჩიენ] გ'გჩნნ B. 27 და დაბადებულთაგან—B. 28 შენსა+ ჩემგან B. ხარ—B.

სხუანი

მწუსრისა მსხუერპლსა შვესწირავთ შენდამი, უფალო, რომელი
ამაღლი ზეცას ქორციტა და კუალად მოსლვად ხარ დიდებითა
ღმრთებისათა. მეუფეო დიდებისაო, შეიწირე ქებადაცა ჩუენი და

5 შეგუიწყალენ ჩუენ B II,1.

კრებული ანგელოზთა, გხედვიდა რაა უხილავსა მეუფესა,
აღმავალსა ზეცად, და სიხარულით გილაღადებდეს ზეცისა ძალთა
თანა და იტყოდეს: განახუენით ბჭენი თქუენნი, მთავარნო. და გა-
ნეხუნენ ბჭენი საუკუნენი და შევიდეს მეუფეა დიდებისაჲ, რომე-
10 ლი არს პირველ საუკუნეთა | ღმერთი, | რამეთუ ამან ჯუარითა ჯო-
ჯოხეთი წარმოტყუენა და მორწმუნეთა მოანიჭა ცხორებაჲ საუკუ-
ნოჲ B II,2.

10 A 189 B 129

გიხაროდენ, ქალწულო მარიაჲ, ღმრთისმშობელო დეაო, ტაძარო და
კიდობანო ძუელისა და ახლისა ბრულისაო, რომლისაგან ტაყუი ოქროჲ-
15 საჲ, სავსე მანანათა, გამოხნდი. მეოხ გუეყუე შენგან შობილსა მიძარო
ქსნად სულთა ჩუენთათჳს B II,3.

სხუანი

ამაღლი ზეცად, ვინამცა [გარდამოჰქედ. ნუ დამიტევებ ჩუენ ობ-
ლად, უფალო, აზამედ მოავლინე სული წმიდაჲ შენი, მოჰფინე მშველობაჲ
20 სოფელსა, უჩუენე მეთა კაცთასა საქმეჲ ძლიერებისა შენისაჲ, კაცთმოყუა-
რე] B III,1; C I,1.

20

ვითარცა ამაღლდა უფალი ჩუენი ზეცად მა[მისა, ვინაჲ გარდამოტ-
და, მოსცა სული წმიდაჲ მოციქულთა და განანათლა შეცოდებული სოფე-
ლი. იხარებდეს ძალნი ცათანი, დაღადებდეს ქერაბინნი და სერაბინნი, და-
25 უცხრომელად აკურთხევ[დეს და იტყოდეს: განახუენით ბჭენი თქუენნი, მთა-
ვარნო, რამათა შევიდეს მეუფეა დიდებისაჲ ქრისტე] B III,2; C I,2.

25 C 196 v

ვითარცა თქუა მაცხოვარმან ჩუენმან: მე აღვიმადლო ზეცად და მო-
გივლინა ნუგეშინის-მცემელი. მან გასწაოს და მოგაკისუნოს თქუენ ყოვე-
ლი, რასაცა გეტყოდე თქუენ. იხარებდით და იშუებდით თქუენ ჩემ თანა
30 ცხორებასა მას საუკუნოსა B III,3.

ოხითა ბ

მთათა შინა წმიდათასა | ხედვიდეს მოციქულნი შენსა ამაღლებულ-
სა, ქრისტე, ბრწყინვალესა ხატსა დიდებისა შენისასა. თაყუანის-ვსცემთ
ნათლით ხილვასა პირისა შენისასა და უგალობთ შენსა ამაღლებასა და სუ-
35 ლსა შენსა წმიდასა ვადიდებთ: შეგვწყალენ ჩუენ B.

B 129 v

უგალობდითსა კან დ

რომელმან აღმომიყვანნა ჩუენ ბჭეთაგან სიკუდილისათა, უგა-

3 ზეცად B. 7 გილაღადებდეს] ოლღბდს B. 8 განეხენ B. 11 წრამხენა A. (სორენაჲ საუკუნოჲ) დიდიწყალობა B. 17 სხუანი + ა გ^ი B] უფალო დაღატყუესა კან ა გ^ი C. 18 ზეცად + მამისა BC. დამიტედ B. 19 მოავლინე] მოედინ C. 20 კაცთა B. საქმე C. შენისაჲ + უფალო C. 22 ამაღლდა C. ჩნნი A. მამისა] ამა A. ვინამცა C. 23 შეცოდებული] შეცთომილი C. 24 ~ სერაბინნი და ქერაბინნი C. 25 აკურთხევდეს და იტყოდეს] ადიდებს და იტყვის C. 26 რამათა] და C. ქრისტე — C. 37 აღმომიყვანენ C.

ლობდეთ ქრისტესა, რამეთუ დი[დებით²⁾³⁾] დიდებულ არს] უკუნისამდე] BC I,1.

ამაღლებასა ზეცად წინაშე მოწაფეთასა უგალობდეთ ქრისტესა, რამეთუ დიდებით²⁾ დიდებულ არს³⁾ უკუნისამდე] BC I,2.

მეოხებითა წმიდათა მოციქულთა შენთაჲთა, მაცხოვარ, ღირს მყვენ ჩუენ გალობად შენდა, ვითარცა სახიერ ხარ და კაცთმოყუარე BC I,3.

მოიხილესა

მიეცით, ერნო, დიდებამ ქრისტესა, ღმერთსა ჩუენსა, რომელი ამაღლდა კორციითა დიდებით ზეცად BC I,1. 10

დაგუიცივენ ჩუენ, ქრისტე, შენნი მოსაენი და სასუფეველსა შენსა ღირსად გამოგუაჩინენ C I,2.

მართალ და წმიდა არს უფალი, ღმერთი ჩუენი, რომელი ამაღლდა დიდებით ზეცად და აღავსო სოფელი გალობითა B I,2; C I,3.

დიდებამა შენდა, დიდებამა შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რომელმან გუიჩუენე ჩუენ შენი ჭეშმარიტად კორციითა შეერთებამ. დიდებამა შენდა, ღმერთო B I,4; C I,5. 15

C 197 | იხილეთ, იხილეთ, რამეთუ ღმერთი და კაცი, რომელი ამაღლდა ზეცად და აღავსო სოფელი B I,3; C I,4.

A 189 v | განძლიერდასა 20

უფლისა მიერ, ღმრთისა ჩემისა, განძრიელდა გული ჩემი, რამეთუ ამაღლებითა მისითა სასუფეველსა ღირს²⁾ ვიქმნენიო BC I,1.

მკდომი ჩუენი მტერი ჯუარითა, ქრისტე, დასთრგუნე და ამაღლებითა შენითა სოფელი განანათლე BC I,2.

მოციქულნი, ქრისტე, შენითა ამაღლებითა განამტკიცენ განათლებად ყოველთა კიდეთა ღმრთის-მეცნიერებასა, კაცთმოყუარე BC I,3. 25

უფალო მესმასა

მესმა სმენამ შენი, უფალო, რამეთუ ამაღლდი ზეცად, და ვადიდებთ ძალსა შენსა BC I,1. 30

C 197 v | ანგელოზისა მიერ განამტკიცენ მოციქულნი შენნი, უფალო, B 13 შენსა | ამაღლებასა მოსლეთა ძალისა შენისაჲთა BC I,2.

5 მოციქულთა შენთაჲთა] მოციქულთაჲთა B, მოციქულთაჲ შენთაჲთა C. ღირს მყვენ] მიკსნენ BC. 6 გალობად შენდა—BC. ეთარცა + მხოლოა C. სახიერ ხარ] სხარ B. 9 რომელი ამაღლდა] ამაღლებულსა B, ამაღლებასა C. 11 დაგუიცივენ ჩუენ] დამოციუნ C. 13 ამაღლდა+დღეს B. 14 და აღავსო სოფელი გალობითა—BC. 16 გვჩუენე C. ~ჭეშმარიტად შენი C. შეერთებამ] ზეცად ამაღლებამ B. დიდებამ შენდა, ღმერთო — BC. 18 და — B. ამაღლდა C. 19 აღავსო + ყოველი C. 21 გძლდა B, გძლიერდა C. 25 განამტკიცენ] დაამტკიცენ C. 26 ღმრთის-მცნობასა A. 29 ამაღლდი C. ზეთ A] კორციო B. 32 ძალისა შენისაჲთა] ძალისაჲთა BC.

რომელმან განანათლენ მოციქულნი შენითა ამაღლებითა, უფალო, განგუანათლენ ჩუენცა მადლითა ძალისა შენისაჲთა BC 1,3.

ღამითგანსა

რომელმან გამოუბრწყინე ნათელი შენითა ამაღლებითა სოფელსა, მაცხოვარ, აცხოვენენ სულნი ჩუენნი, იესუ, ძეო ღმრთისაო BC 1,1.

რომელმან აუწყე, ქრისტე, შენი სასუფეველი წმიდათა მოციქულთა, დიდებით ამაღლდი, იესუ, ძეო ღმრთისაო BC 1,2.

რომელმან აღუთქუ სული წმიდაჲ და ახარე მოციქულთა, დიდებით ამაღლდი, იესუ, ძეო ღმრთისაო BC 1,3. A 190

ღალატყავსა

სირღმესა ცოდვათა [ჩემთასა შთავადობილ²⁾ ვარ და ვღალატყავ: უფალო, უფალო, აღმომიყვანე] BC 1,1.

რომელი ამაღლდი კორციითა და მორწმუნენი განათავისუფლენ, მეოხებითა* წმიდათა მოციქულთა შენთაჲთა მშუიდობაჲ სოფელსა მონიჭე, უფალო, და გუაცხოვენ ჩუენ BC 1,2—3. C 198

კურთხეულარსა

რომელი მთასა ზედა მოწაფეთა თანა ზრახევედი და კორციითა ზეცას ამაღლდი, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC 1,1.

რომელმან მოციქულნი განანათლენ შენითა ზეცად აღსლვითა, კურთხეულ ხარ [შენ, უფალო, ღმერთო²⁾³⁾ მამათა ჩუენთაო] BC 1,2.

მეოხებითა წმიდათა მოციქულთაჲთა მშუიდობაჲ მოეც მაქებელთა შენთა, უფალო, ღმერთო მამათა [ჩუენთაო] BC 1,3.

სამებასა თაყუანის- [კსცემო მორწმუნენი, ერთსა ღმრთებასა, დიდების- შეტყუებებით ვღალატყავ: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] C 1,4.

აკურთხევდითსა

მეუფეჲ ქრისტე, რომელსა | კელ-დებად ვერ შეუძლეს საღმრთო C 198 v

1 რომელმან განანათლენ C) რომელმან განამტკიცენ B) განგუანათლენ A. ამაღლებითა—B. 2 განგუანათლენ] გმტკიცენ B, განმანათლენ C. მადლითა ძალისა შენისაჲთა] მადიდებელნი ძალისა შენისანი BC. 4 გამოუბრწყინე C. 5 მაცხოვარ და C. 7 მოციქულთა და C. 8 ამაღლდი C. 9 აუთქ A. მოციქულთა და C. 10 ამაღლდი C]—B. 12 სიღმრესა B, სიღრმესა C. 14 ამაღლდი C) + ზეცად BC. მორწმუნენი განათავისუფლენ] სოფელი განანათლენ უფალო, შემეწიენ ჩუენ BC. 15 მოციქულთაჲთა B. მშუიდობა C. 16 და—C. გუაცხოვენ] შემეწიენ C. 18 თანა—C. ზრახევედი C. ზეცად BC. 19 ამაღლდი C. 21 შენითა ზეცად აღსლვითა] ზეცად ამაღლებითა შენითა BC. 23 მოციქულთაჲთა] მოციქულთა შენთაჲთა BC. მშუიდობაჲ მოეც] მშუიდა სოფელსა მონიჭე B, მშუიდობაჲ მონიჭე C. მაქებელთა შენთა—B. 24 ღმერთო მამათა ჩუენთაო] და გუაცხოვენ ჩუენ B. 29 მეუფე ქრისტე C. კელ-დებად B. ვერ შეუძლეს კელ-დებად C.

* ამ სიტყვიდან BC-ში ახალი სტროფი იწყება.

ბათა სიკუდილისათა, არამედ მის თანა საფლავთაგან ალაღვინა მკუდარნი. ყოველნი ს[აქმენი²] უფალს უგალობდით და უფროხსად ამაღლებდით მას უკუნისამდე] BC I,1.

ამაღლებასა ქრისტეასა, რომელსა თაყუანის-სცეს წმიდათა მოციქულთა, კმითა მალლითა ღაღადებით იტყოდეს: ყოველნი საქმენი [უფლისანი უფალს უგალობდით და უფროხსად ამაღლებდით³] მას უკუნისამდე] BC I,2.

A 190 v | მეუფეა ქრისტე, რომელი მეუფე არს უკუნისამდე და კაცთათუის. | სამეზაა ღმერთი, [რომელი აღიარეს წარტუენულთა ყრმათა²] სა-
 10
 კუპილსა შინა, კმითა მალლითა ღაღადებდეს და იტყოდეს: ყოველნი საქ-
 მენი უფლისანი უფალს უგალობდით და უფროხსად ამაღლებდით მას უკუნისამდე] BC I,3.

B 130 v | ადიდებდითსა
 შენ, ნათლ[ისა დედასა და ქალწულსა, ღმრთისმშობელი²], დაუცხრო-
 მელად გადიდებთ] BC I,1. 15

C 199 | ქრისტე შენგან კორციელად იშვა, ღმრთის|[მშობელი, დაუცხრო-
 მელად გადიდებთ] BC I,2.

ძელმან ჯუარისა შენისამან, ქრისტე, სიკუდილი დათრგუნა, ამაღლებასა² შენსა, უფალო, ვადიდებთ BC I,3.

მესამესა დღესა ასდგე მკუდრეთით, ამაღლდი ზეცად. 20
 რომელი მამისა და სულისა² წმიდისა თანა იდიდები, დაუცხრო-
 მელად შენ, ქრისტე, ვადიდებთ BC I,5.

რომელი კოზცითა ამაღლდი, დიდებით სოფელი განანათლე, დაუცხრო-
 მელად შენ, ქრისტე, ვადიდებთ BC I,4.

აქებდითსა 25

მთასა ზეთის-ხილთასა ამაღლებულსა დღეს ქრისტესა მეუფესა ვაქებთ, რამეთუ ყოველი სოფელი აცხოვნა BC I,1.

რომელმან მოციქულნი განანათლენ აღთქმითა ნუგეშინის-ცემისაათა, დიდებით ამაღლდი, მაცხოვარო სოფლისაო. ვაქებთ და ვაკურთხევთ შენ BC I,2. 30

C 199 v | კრებულ არიან ანგელოზნი ყოველნი ზეცასა და უხარის. დღეს
 იშუებს ყოველი | დაბადებული ამაღლებისათუის ზეცად მაცხოვრი-
 სა უფლისა, რამეთუ ყოველი საცთური კერპთაი დაქსნდა და აწ
 ქრისტე სუფევს უკუნისამდე BC I,3.

რომელი მამისა და სულისა წმიდისა თანა იდიდების ძმ მა- 35

1~ალაღვინა საფლავთაგან C. 4 ამაღლებულსა B. ქა B, ქრისტესა C. 5 ყოველნი საქმენი უფლისანი... უკუნისამდე] ყოველნი საქმენი უგა A, აკურთხევდით და უფროხსად ამაღ B. 9 იარეს B. 14 და—B. 16 ქრისტე C. შენგან]მნგ A. იშევა C. დაუცხრომელად გადიდებთ] გლ B. 18 დათრგუნა + და C. 19 ამაღლებასა] აღმა B. 27 ვაქებდეთ BC. 28 განანათლენ] განამტკიცენ BC. აღთქმითა BC. ნუგეშინის-მეგობრისათა BC. 29 ამაღლდი BC. 31 ზეცას B. და — AC. 32 დაბადებულ—B. ამაღლებისათეს C. 33 დქსნა A, დაქსნდა C. 34 ქრისტე — B.~სუფევს ქრისტე C. უკუნისამდე— B. 35 იდიდები A. ძეა B.

ლალთა შინა ქერობინთა მიერ, პირველშექმნილისა მის კუალად განახლება განიზრახა. თავადი გარდამოიცვალა გამოუთქმელად შენდა საშოდ, ღმრთისმშობელო ყოლად ქებულო, და შენგან რომელი გამობრწყინდა, | განანათლა ყოველი სოფელი ღმრთეებით, იქ[სნ]ა
 5 კერპთაგან საცთურისათა და [მ]ისგან განღმრთობილნი ზეცას აღიყვანა კაცობრივნი ქრისტემან ღმერთმან, მაცხოვარმან სულთა ჩუნთამან B I,4. A 191

ოხითაჲ კ'ა ა

| ყოველივე საიდუმლოჲ შენისა განგებულებისაჲ აჩუენე ცხო-
 10 რებად ნათესავსა კაცთასა პირველად, რამეთუ იშვევ ქალწულისაგან და დამწერგენ ჩუენ მადლითა შენითა, წყალთაგან ნათელ-ილე და განგუწმიდენ ჩუენ ცოდვთაგან, ჯუარსა დაემსჭუალე და განგუათავის|უფლენ ჩუენ წყე[ვ]ისაგან, საფლავით გამოხუედ და განმა-
 15 ტუეყანისანი ზეცის დიდითა წყალობითა შენითა. ღმერთო, დიდებუაჲ შენდა BC. B 131 A'191 v C 200

ფსალმუნი კ'ა ა გ'ი*

ამაღლდა ღმერთი²⁾ [ა|ლაღებოთა და უფალი] (ფს. 46,6) BC.

დასადებელი

20 სუფევს ღმერთი²⁾ წარ[მართთა] (ფს. 46,9) BC.

ალელუაჲ კ'ა ა

უფლისაჲ არს ქუეყანაჲ²⁾ [და საესებაჲ] (ფს. 23,1) BC.

ალელუაჲ ბ

განახუენით ბჭ (ფს. 23,7) B.

25 **ქელთაბანისაჲ კ'ა ბ გ'ი**

| დღეს ზეცისა ძალთა კაცობრივი ბუნებაჲ რაჲ იხილეს ზეცად
 აღმავალი, დაუკურდებოდა უცხო-სახეჲ იგი აღსლვამ, შეძრწ[უ-
 ნებ]ულნი ურთიერთას იტყოდეს: ვინ არს [ეს]ე, რომელი აღმოვალს?
 გხედვიდეს რაჲ ყოველთა უფალსა, რამეთუ ბჭენი ცათანი განგებუ-
 30 მოდეს ბრძანებით და შენ, მჯდომარეჲ მარჯუენით მამისა თანა, A 192

2~განიზრახა განახლებაჲ B. 3 ქებულო] უკრწნელო B. რომელი] რაჲ B. 5 საცთურისა B. მისგან] მის თანა B. გწმრთმებულნი A, განდრძობლნი B. ზეცად B. აღმუენა B. 6 ღმერთმან + და B. 8 კ'ა—B. 10 ნათესავისა C. 12 განგუწმიდენ] განახანენ BC. განნათავისუფლენ BC. 13 განმაახლენ + ჩუენ BC. 14 მოკუდავნი] მკდრნი C. ამაღლი BC. ჩუენ—B. 15 ზეცისა C. ღმერთო] უფალი BC. 17 ფსანმენი A. გი—BC. 21 კ'ა—B. 25 კ'ა—B. 26 ბუნებაჲ—B. 27 აღმავალი A, აღმავალი ზეცად B. დაუკურდებოდა C. უცხოჲ სახმ BC. აღსლვამ + და BC. 29 ხელვოდეს A. რაჲ—B. ც'ონთნი A] ჯოჯოხეთისანი C. 30 მჯდომარეჲ მარჯუენით მამისა თანა] მარჯულ (მარჯუენით C) მამისა მჯდომარესა, რომელსა ჩუენცა მათ თანა გვედრებით (ვადრებთ C) BC.

* A-ში „კ'ა ა გ'ი“ მიწერილია აშიახე.

B 131 v რომელი მერმე კუალად | ჯორციელად მოსლვად ხარ, მსაჯული ყოველთა და ღმერთი მაცხოვარი სულთა ჩუენთა BC.

B 12v, C 200v | სიწმიდისა კა ბ გი
[სა]შინელისა და უხილავისა მეუფისა ეკლესიასა შინა მსხუე-

A 192 v რბლსა შეესწირავთ, | რომლისათუისცა ძალნი ცათანი შემპრუნდიან და ქუეყანაა შეიძრის, ზეცისა უკორცონი მსახურებენ მას, სერაბინნი და ქერაბინნი, დაუცხრომელად იტყუიან: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო, დიდებამა შენდა BC*.

B 131 v

პარასკევისა

ფსალმუნი

მოიკსენე კრებული შენი, რომელ მოიგე (ფს. 73,2) B.

დასადებელი

მთაა სი (ფს. 73,2) B.

აღელუა

ვიხარებდეთ უფლისა (ფს. 74,10?)** B.

მასვე შაბათსა სილოამს ბრმისა განკურნება

ფსალმუნი

რამეთუ შენგან არს წყაროა [ცხოვრ.] (ფს. 35,10) B.

დასადებელი

მოპფინე წყალო[ბაი შენი] (ფს. 35,11) B.

აღელუა

უფალი ნათელ ჩემდა²⁾ და მაცხოვარ (ფს. 26,1) B.

ქელთაბანისა კა დ

ნათელსო ფლისაო, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, საკუირველებად მოწყალეებათა შენთაი არა თუ შობითგან ბრმისაა მის იქმნა ცხოვრება, | არამედ ჩუენ ყოველთა მო[რწმუნ]ეთა საცნაურნი იგი მისნი თულნი წყლითა მით სილოამისაითა აუხილნა, ხოლო შინაგანნი მისნი განანათლენ ნათლითა ღმრთეებისა შენისაითა. აგიარა შენ და ცხოვრდა. მის თანა ჩუენცა გვედრებით: გამოაბრწყინე გულთა

A 193

1 კუალად—BC. ჯორცილა (+ ზეციო B) BC. ზოსლდვ B. 2 დე—B. ღმერთი უფალი და B]—C. 3 კა ბ გი] აღელუაითა B. კა ბ გი] B, ბ გი C. 4 მსხუერპლსა] ძლუენსა BC. 5 რომლისაგან BC. 6 და ქუეყანა—A. მსახურებენ BC. 7—ქერაბინნი და სერაბინნი B + ვერ შეადგენ თულთა მათთა, არამედ შიშოთ დგანან და იფარვენ, გალობასა ამას B. იტყვან C] შესწორვენ B. 8 შენდა —C. 16 მასვე შაბათსა სილოამს ბრმისა განკურნება A] შაბათსა კურნება სილოამს ბრმისა B. 17 ფსალმუნი+კა დ B. 23 კა—B. 24 საკურველებად B. 25 არაა AB] + ხოლო B. ბრმისა მის] ბრმისა მისთვის B. 26 ჩუენ—B. 27 სილოამისაითა] სლონსთა A. აუხლნ: B. შინაგანნი მისნი განანათლენ] შინაგანი მისი გნთლე B.

* „სიწმიდისაჲს“ ეს ტექსტი B-ში შეტანილია ათენაგნოზის განგებაში (იხ. შწმ. გვ. 260). ** შდრ. ფს. 74, 10: „ხოლო მე ვიხარებდეთ უფლისა მიმართ...“

ჩუნთა ნათელი შენი ჭემმარიტი, რაათა გმონებდეთ შენ შიშით და
ვადიდებდეთ წმიდასა სახელსა შენსა, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ B.

ბ გ^ა

რომელი შობათგან პნელსა შინა იქცეოდა, ნათელი მიჰმადლე მას
5 სილვად, მაცხოვარ. არა თუ ეპაზმან მან სილოამისამან განანათლა იგი,
არამედ სიტყუამან ჰირისა შენისამან. რომელი გვევლრებოდა დაღაღებით, B 132
მიჰმადლე მას ზედვად და მოპანითა წყლისა მისგან სილოამისაძათა იქმნა
იგი მხედველ. არამედ განმებითა და უვარის-ყოფითა უბრუნოთა ჰურიათაძ-
თა იქმნა იგი შენდა მოწაფე, ხოლო იგი აღსარებითა და თაყუანას-ცემითა
10 ღირს ყავ სასუფეველსა შენსა. მის თანა ჩუნცა ღირს მყვენ, ქრისტე, და
შეგვწყალენ ჩუნ B.

სიწმიდისაჲ

ჯუარმან შენმან, ქრისტე, განანათლნა ცის კიდენი.

ესევითარისა საშინელისა ჩუნ უღირსითა ბაგითა ვიკადრებთ მსხუერ-
15 პლსა ამას შეწირვად. გვევლრებით შენ და ვიტყვით: ღირს მყვენ, უფალო, მო-
ღებად ზეცისა ამას საიდუმლოსა, რაათა ანგელოზთა გალობასა ვდაღაღებ-
დეთ და ვიტყოდით: აღელუაჲ B.

ზ ორშაბათსა

ფსალმუნი

20 იყავნ მმჯობით აღ (ფს. 75,3) B.

დასადებელი

განცხადებუ(ლ) არს (ფს. 75,2) B.

აღელუაჲ

აღუთქუთ და აღუსრულეთ (ფს. 75,12) B.

25

ზ სამშაბათსა

ფსალმუნი

ვიდოდან იგინი ბა (ფს. 83,8) B.

დასადებელი

რამეთუ საყუარელ არიან ს (ფს. 83,2) B.

30

აღელუაჲ

უფაღმან არა მოაკლოს კეთი (ფს. 83,12) B.

ზ ოთხშაბათსა

ფსალმუნი

სიძარბოლით და გ (ფს. 88,15) B.

35

დასადებელი

წყალობაჲ და ჭემმარიტებაჲ ვი (ფს. 88,15) B.

1 გმონებდეთ] გლ ღდბთ B. 2 შენსა— B. 5 არაჲ B. 16 ზეცისსა B.

აღელუაჲ

აგაზბენ ცანი საკურველებასა შენსა (ფს. 88,6) B.

B 132 v

| ზ სუთშაბათსა

ფსალმუნი

აღღებ, უფალო, განსა (ფს. 131,8) B.

5

დასადებელი

მოიქსენე, უფალო, დავით (ფს. 131,1) B.

აღელუაჲ

ჰრქუა უფაღმან უფაღსა ჩემსა (ფს. 109,1) B.

ზ კარასქიჲსა

10

ფსალმუნი

აგაზო შენ, უფალო, ყოველი გულ (ფს. 110,1) B.

დასადებელი

გამოსაძიებელ არიან ყოველითა (ფს. 110,2) B.

აღელუაჲ

ხოლო უფაღმან ჩუენმან ცათა შინა და ქუეყანასა (ფს. 113,11) B.

15

შაბათსა

ფსალმუნი

საკურთხეველი შენი, უფალო, დმერათ ძალთათ (ფს. 83,4) B.

დასადებელი

რამეთუ საყუარელ არიან საყოფელნი (ფს. 83,2) B.

20

აღელუაჲ

შევიდე მე წინაშე საკურთხეველსა ღმრთისასა (ფს. 42,4) B.

B 143

| მმ-ზ-სა კჳირაჲსა მარტულიაჲ*

უფალო ღღატყავსა ჳა ა

მამასა და ძესა უგალობდეთ, [სულსა წმიდასა ვაკურთხევდეთ და²)
აუვარებდეთ ცოდვათა ჩუენთა] BC I,1:

25

A 193 v

რომელმან სულისა წმიდისა მიერ განუყვენ ენანი მოციქულ-
თა და მოიყვანენ | [წარმარ]თნი ცნობასა ჳეშმარიტებისასა, ვღღა-
დებთ შენდამი, უფალო²), რომელმან განა[ნა]თლე ყოველი სოფელი
BC I,2.

30

შენი მშუიდობაჲ მომეც ჩუენ, ქრისტე, ძეო ღმრთისაო, ვი-
თარცა მოწაფეთა შენთა მიეც სულისა წმიდისა მიერ, და შეგუიწყა-

24 მე-ზ-სა კჳირაჲსა მარტულიაჲ] დსზლნი რტლსანი B, დასადებელნი მარტკრიჲსანი C. 29 ცნობასა ჳეშმარიტებისასა] ცნზსასა A. 30 ყოველი—C. 32 შენი] ნიA. 33 მოწაფეთა] მოციქულთა B. წმიდისა] წაასა A. სულისა წმიდისა მიერ —B. შეგუიწყალებ + ჩუენ B.

* B-ში მარტულიის წინ მოთავსებულია მარიაზობისა და საბა განწმდილის ხსენებისადმი მიძღენილი ახალი რედაქციის საგალობლები, რომლებიც იადგარს დამატებად დაურთეთ (იხ. გვ. 545—554).

ლენ, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ. B I,3.*

ოხითაა ბ

მშუიდობასა ჩემსა მიგცემ თქუნ, მშუიდობასა და მადლსა დაგიტევებ თქუნ. არა ვითარ სოფელმან მოსცის მშუიდობაჲ, მე მიგცემ თქუნ. არა დაგიტევენ თქუნ ოზლად, მოვიდე თქუნდა, რამეთუ მე მამისა თანა და თქუნ ჩემ თანა და მე თქუნ შორის B.

ფსალმუნი

სული შენი სახიერი²⁾ მიმ[ლოდენ მე] (ფს. 142,10) BC.

დასადებელი

10 უფალო, შეგვესმინ ლოც²⁾ [ვისა ჩემისაჲ] (ფს. 142,1) BC.

| უგალობდითსა

ფარაო ე[ტლეზითუბთ] BC I,1.

C 201

ვითარცა აუთქ, უფალო, მოციქულთა სული წმიდაჲ მოუვლინე, მაცხოვარ, ღალადებდეს და იტყოდეს: უ[გალობდით უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს] BC I,2.

15

| სულმან წმიდამან მოციქულნი აღავსნა დღეს, ცეცხლისა ენათა სიტყუაჲ ასწავა²⁾: უგალობდით უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდებულ³⁾ არს] BC I,3.

A 194

მოიხილესა

20 მოიხილე, ცაო, და [ვიტყვილათ³⁾ და უგალობდეთ ღმერთსა მხოლოსა] BC I,1.

დაგუიცივენ შენნი მოსაენი და სულითა წმიდითა განგუწმიდენ, ქრისტე ღმერთო BC I,2.

25 მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან წმიდანი მოციქულნი განანათლნა სულითა წმიდითა BC I,3.

იხილეთ, იხილეთ უფალი, ღმერთი ჩუენი, რომელმან წმიდანი მოციქულნი სრულ-ყვნა სულითა წმიდითა და წარავლინნა კაცთა მიმართ ქადაგებად სინანულისა BC I,4.

30 დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, მეუფეო დიდებებისაო, რომელმან გამოუბრწყინე დიდებულთა მოციქულთა საკსენებელი მიცემითა სულისა წმიდისაჲთა, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო BC I,5.

C 201 v

განმლიერდასა.

განმამრიელე, ქრისტე, რომელმან მოციქულთა მოუვლინე ზეცით სული წმიდაჲ და მიქსნენ ჩუენ, მრავალმოწყალე BC I,1.

35 | სიხარულითა აივსნეს, ქრისტე, შენნი მოციქულნი და განა-

A 194 v

2 ოხითაა ბ—A. 4 არაჲ AB. 5 არაჲ AB. დაგიტევენო A. 6 და 1°—B. ჩემთა B. 11 უგალობდითსა + კა ა C. 13 აღუთქუ BC. 17 ასწავლა C. 20 ვიტყოდით... მხოლოსა] უკა A. 22 დაგუიცივენ C. ს.ათა A. 23 ღმერთო + ჩუენო BC. 25 წმიდითა—AB. 27 - სრულ-ყვნა წმიდანი მოციქულნი BC. 30 განაბრწყინე BC. 33 განმამრიელე] განმამრიერე ჩუენ BC. 35 აივსნეს] აღავსენ BC.

* B-ში აქვს მოსდევს „სხუანი“, რომელიც A-ს ამავე დღესასწაულს ზეცხრე ეპის უფალო ღალდაყვასა ეთხვევა, იხ. გვ. 250.

ნათლენ გამოუთქმელითა ღმრთეებისა შენისა სულითა ქადაგებად სამებისა ღმრთეებასა BC I,2.

დღეს ცეცხლისა ენათა იტყოდეს მოციქულნი, რომელი ყოველთა ესმოდა ურთიერთას სიტყუაჲ, დაუკუირდებოდა საიდუმლოა იგი BC I,3.

5

B 143 v

| უფალო შესმასა

აღვსებულნი მოციქულნი შენნი, ქველისმოქმედ, სულითა წმიდითა გიგალობდეს შენ: დიდებაჲ შენდა, ნათლისა მომცემელსა უფალსა BC I,1.

C 202

| დღეს მოციქულთა ესმოდა რაჲ ოხრაჲ საშინელი, სულისა მიერ განათლდეს და ვითარცა ცეცხლსა ზრახვიდეს BC I,2.

სიხარულითა სრულითა აღივსნეს, ქრისტე, შენნი მოციქულნი მოღებითა სულისა წმიდისაჲთა და სამებასა ადიდებდეს BC I,3.

მეოხებითა მოციქულთაჲთა გვედრებით შენ, ქრისტე მაცხოვარ, შენდობაჲ ცოდვათაჲ მოგუანიჭე შენთა მგალობელთა, მხოლოო მრავალმოწყალე უფალო BC I,4.

10

15

A 195

| ღამითგანსა

ღამითგან ავიმსთობთ, შენდა დიდებასა შევსწირავთ, უფალო, რომელმან განანათლენ დღეს შენნი მორწმუნენი სულითა წმიდითა განამტკიცებელად ყოველთა კიდეთა BC* I,1.

ნათელი გამოგუიბრწყინდა ჩუენ ცხორებისაჲ — სული წმიდაჲ, რამეთუ ამით განსწმედ შენთა მორწმუნეთა და ყოველნი გიგალობთ შენ, რომელი კორციელ ჩუენთუის BC I,2.

20

C 202 v

| დღეს გამოუბრწყინდა ნათელი მოციქულთა შენთა, უფალო, ღმერთო ჩუენო, მიცემითა სულისა წმიდისაჲთა და მასწავეს ჩუენ ქებაჲ შენი თანა მამით და სულით წმიდითურთ BC I,3.

25

ღალატყავსა ა გ'ი

ვღალატ-ყავ ჭირ[სა] BC I,1.

1 გამოუთქმელითა C, B დაზიანებულია. ქადაგებად] და ქადაგებდეს C, B დაზიანებულია. 2 ღმრთეებასა] ერთარებასა C, B დაზიანებულია. 4 ურთიერთასი C, B დაზიანებულია. სიტყუაჲ + და BC. დაუკრდებოდა BC. 7~ წმიდითა სულითა BC. 8 გიგალობდეს] გიგალობდეს BC. შენდა] ძალსა შენსა BC. მომცემელსა უფალსა] მომცემლო უფალო BC. 10~ რაჲ ესა BC. 12 აღივსნეს + დღეს BC. ქრისტე შენნი — BC. 13 მოღებითა] მიღებითა BC. 14 შენ — BC. 18 აღვიმსთობთ BC. შენდა დიდებასა შევსწირავთ — A. 19 მორწმუნენი] მოციქულნი BC. ~ წმიდითა სულითა BC. 20 კიდეთა + ქუეყანისათა C. 21 გამოგვბრწყინდა C. 22 განსწმედ შენთა მორწმუნეთა . . . ჩუენთუის] განანათლენ მოციქულნი დღეს უფალო და განმზახლენ ჩუენ სულითა შენითა წმიდითა BC. 25 მასწავე B. 26 სულით წმიდითურთ] ყ'დ წმიდით სულითურთ BC. 27 ღალატყავსა + კმაჲ C. ა გ'ი — B. 28 ღალატყავ BC.

* ეს სტროფი A-ში ორ სტროფადაა გაყოფილი.

დღეს ცეცხლისა ენათა ზრახვიდეს მოციქულნი სულისა წმი-
დისა მიერ და განანათლეს სოფელი BC I,2.

დღეს მიანიჭა მოციქულთა სული წმიდაჲ მსგავსად აღთქმი-
სა და უქადაგეს სოფელსა სამებისა ერთარსებაჲ.

5 დღეს განაჰტკიცენ მოციქულნი სულითა წმიდითა ღმრთეებისა შე-
ნისაჲთა განათლებად ყოველთა კიდეთა სოფლისაჲთა BC I,3.

კურთხეულარსა კ^ა ა

რომელი მაყლოანსა შ[ინა გამოუჩნდი ცეცხლითა] BC I,1.

| რომელმან მოუ[ვ]ლინე, ქრისტე, წმიდათა მოციქულთა სული
10 წმიდაჲ შენი განმანათლებლად სოფლისა, კურთხეულ ხარ [შენ, უფა-
ლო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC I,2.

A 195 v

| დღეს მოციქულთა გამოუბრწყინდა სული წმიდაჲ და კაცთა
სამებისა წმიდისა სარწმუნოებაჲ ასწავეს. კურთხეულ [ხარ შენ, უფა-
ლო²⁾, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC I,3.

C 203

15 | ცეცხლისა ენათა ზრახვიდეს მოციქულნი, ესმოდა რაჲ მორ-
წმუნეთა, დიდების-მეტყუელებით ღალადებდეს და იტყოდეს: კურთ-
ხეულ ხარ²⁾ [შენ, უფალო, ღმერთო³⁾ მამათა ჩუენთაო] BC I,4.

B 144

ყოველნი მამა.

აკურთხევდითსა

20 გალო.

იხარებდეს მოციქულნი გამობრწყინებითა ყოლად წმიდისა სუ-
ლისა შენისაჲთა, უფალო, და გალობით იტყოდეს: აკურთხევდით ყო-
ველნი საქმენი²⁾³⁾ უფლისანი უფალსა] BC I,2.

გალობასა შენდა შესწირვიდეს მოციქულნი, ცეცხლისა ენათა
25 ზრახვიდეს და სულისა წმიდისა მიერ იტყოდეს²⁾: აკურთხევ[დით ყო-
ველნი საქმენი უფლისანი უფალსა] BC I,1.

გაკურთხევენ შენ, ღმერთსა, სამნი.

შენ, სამებასა, [გაკურთხევთ და თაყუანის³⁾-გცემთ ერთსა ღმრთეე-
ბასა] BC I,4.

30 სულსა წმიდასა შენსა ნუ მიმიღებ ჩემგან, ქრისტე, მეო ღმრთისაო,
რამთა ყოველნი ვლადებდეთ: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი²⁾ უფლისა-
ნი [უფალსა] BC I,3.

| ადიდებდითსა

| კიდობანი ხარ საცნაური და შე[უწუელი მყუალო] B I,1.

C 203 v

35 უფალო, რომელმან ყოლად წმიდაჲ სული შენი მოციქულთა
მიერ სოფელსა მონიჭე და წარმართთა მოუწოდე ღმრთის-მეცნი-
ერებასა, გალობით²⁾ [გადიდებთ] BC I,2.

A 196

1 მოციქულნი + და C. 2-მიერ წმიდისა BC. და—C. 7 კ^ა ა—B. 8 მაყლოან-
სა BC. 10 გმლ²⁾ ლლდ A] განსანათლებლად BC. სოფლისად—C. 13 წმიდისა—
BC. ასწ²⁾ ვლეს C. 16 დიდების-მეტყუელებით ღალადებდეს] დიდების-მეტყუელებ-
დეს C. და იტყოდეს B. 21 სულისა შენისაჲთა] სულისაჲთა BC. 22 უფალო—BC.
25 ზრახვითა B. და—BC. 30 ნუ] ნო B. ჩემგან] ჩუენგან C. 31 ვლადებდეთ + და
იტყოდით C. 36 მონიჭე] მოუვლნე BC. ღმრთის-მეცნიერებისა გალობასა C.

მაცხოვარ. რომელმან მოციქულთა მშუილობა მიჰმადლე და ჩუენ ცხორებამ მოგუანიჲე ყოლად წმიდისა სულისა მიერ, გალობით გადიდებთ BC 1,3.

კურხეულ არს უფალი, რომელმან განაძრიელნა წმიდანი მოციქულნი ძლ.

შენ, დიდებულ ღმრთისმშობელო, ქალწულო, კმითა გალობისადა დაუცხრომელად გადიდებთ C 1,1.

აქებდითსა ჳა ა გი

მოწყალესა მამასა და კაცთმოყუარესა [მესა²], სულსა წმიდასა ნუგეშინისმცემელსა ვაქებდეთ ყოველსა ვაჟსა] BC 1,1.

შეიწყნარეს წმიდათა მოციქულთა სული მადლისა და ნათლითა უეესთაეს გამობრწყინდეს BC 1,2.

C 204 | გამოუბრწყინდა მადლი წარმართთა მოციქულთა მიერ, ქრისტე მაცხოვარ, და ყოველნი გიგალობთ შენ, რომელი კორციელ იქმენ ჩუენთუის BC 1,3.

A 196 v | აღვსებულთა სულისა მიერ წმიდისა წმიდათა მოციქულთა სამებისა ერთარსებამ ასწავეს სოფელსა თაყუანისცემად ერთი ღმრთეებამ BC 1,4.

რომელმან განანათლნა დღეს მოციქულნი მიციროთა სულისა წმიდისადათა, ქრისტესა, ღმერთსა ჩუენსა, თანა მამით და სულით წმიდითურთ მორწმუნენი ვაქებდეთ BC 1,5.

წმიდამ წმიდათამ ღმრთისმშობელი კარვად გამოგუჩნდა B 1,6.

B 144 v | ოხითამ ჳა ა გი

იშეე ვითარცა ჯერ გიჩნდა, გამოსჩნდი, ვითარცა ინებე, იენე კორცითა, უფალო ჩუენო, აღ-რამ-სდევ მკუდრეთით, სძლე სიკუდილსა, ამაღლდი დიდებითა, რომელმან ყოველივე აღავსე და მოგვივლინე | სული წმიდა. გალობამ და დიდებამ შენსა ღმრთეებასა BC.

C 204 v | სული წმიდა. გალობამ და დიდებამ შენსა ღმრთეებასა BC.

ფსალმუნი

გამოავ[ლი]ნე სული შენი [და დაჰბადე ვ ი დ რ ე უფლისა უკუნისამდე] (ფს. 103,30—31) BC.

დასაღებელი

აკურთხევს სული ჩემი უფალსა, უფალო ღმერთო²) [ჩემო] (ფს. 103,1) BC.

A 197 | აღელუამ ჳა ა გი

გთნდა, უფალო, ქუეყანამ შენი, [მოაქციე ვ ი დ რ ე ცოდვანი მათნი] (ფს. 84,2—3) BC.

1 შვედობამ. C. 8 ჳა—BC. 12 უზეშთაეცხად B. 13 ზოციქულთა + შენთა BC. 15 ჩუენთეს C. 16 წმიდისა —AB. 17 თაყუანისცემად + და დიდებად BC. 19 განანათლნა + დიდებითა BC. ~ მოციქულნი დღეს BC. 23 სამხრად ოხითამ B. ჳა—BC. აქ ბ BC. 24 გამოჩნდი BC. 25 უფალო] ღმერთო BC. მკუდრეთით + და BC. 26 ამაღლდი BC. მოგველინე C. 29 ფსალმუნი + გ B, ჳა გ C. 30 და დაჰბადე—B. უფლისამ] ონი C. 35 ჳა ა გი—BC. 36 გნთა A. მოაქციე—B.

კელთაბანისაჲ დ

- ამაღლი, უფალო, სუფევისა შენისა საყდართა დაშჯედი და
ვოვლისა სოფლისა ცხორებამ მამისა თანა განაგე. ვცანთ, რამეთუ
ყოლად წმიდამ სული შენი სოფელსა ნუგეშინისმცემელად მოუვ-
ლინე, რომლისა მიერ განათლდეს მოციქულნი ცხორებად წარმართ-
თა და განმანათლებელად ყოველთა კიდეთა. ქრისტე, ღმერთო ჩუე-
ნო, ვითარცა მხოლომ, ქველისმოქმედ ხარ და კაცთმოყუარე BC.
სიწმინდედ აღელუა.

ც ხ რ ა ე ა მ ს

- ფსალმუნი
ნუ განმაგდებ მე ჰი (ფს. 50,13).

დასადებელი

მომეც მე სიხა (ფს. 50,14).

უფალო ღალატყავსა კ ა ა გ რ ი

- ამას დღესა, რომელსა ადგა მხოლოდშობილი ძმ ღმერთისაჲ, B 143
მოჰფინა სული წმიდამ | მოწაფეთა თუისთა ზედა და რწმენა მისი A 197 v
მოციქულთა, უქადაგეს წარმართთა ადგომამ და ცხორებამ საუკუ-
ნომ B II,1.

- ვითარცა თქუა მაცხოვარმან ჩუენმან: მე აღვიმალლო ზეცად
და მოგივლინო²⁾ თქუენ ნუგეშინის-მცემელი. მან გასწაოს და მო-
გაკსენოს თქუენ ყოველი, რასაცა გეტყოდე თქუენ. იხარებდეთ
თქუენ ჩემ თანა ცხორებასა მას საუკუნოსა B II,2*.

- ვაკურთხევდეთ მამასა, რომელმან მომიქსენა ჩუენ და მოავლინა ძმ B 144 v
თუხი, რომელი ადგა მკურნალობით, სულსა წმიდასა მისსა, რომელმან განგუა-
ნათლნა ჩუენ. მოვედით, თაყუანის-ვსცეთ საშობასა წმიდასა B I,1.

- მშუღობასა ჩემსა მიგცემ თქუენ, მშუღობასა და მადლსა დაგიტევებ
თქუენ. მე ადვალ ზეცად მამისა ჩემისა და მოგივლანო თქუენ მეუფე ცხო-
ველი B I,2.

ოხითამ

- იშეგ, ვითარცა**.
ვახსლეთ ნათელი ჭეშმარიტი, მო. B.

ფსალმუნი

სული შენი სახიერი (ფს. 142,10) B.

დასადებელი

- უფალო, შეგესემინ (ფს. 142,1) B.

1 კელთაბანისაჲ + კ ა C. 2 დასჯედი C. 5 რომლისა მიერ] რომლითა BC. განათლდეს მოციქულნი ცხორებად] განამტკიცენ წმიდანი მოციქულნი ხარებად BC. 6 განათლდებ BC. ჩუენო, ვითარცა... კაცთმოყუარე] დიდებამ შენდა BC. 8 სიწმიდედ აღელუა] სიწმიდისა აღელუაითა B, სიწმიდისა აღელუაითა შემოიყვანონ. თუ ქელა მარტოა იყო, რაჲცა იცოდე, იგოცა ბრძანე C. 9 ცხრა ეამს] მეცხრესა ეამსა, რომელი კანონსა ეწეროს, ყოველივე აღასრულონ B. 15 აღდგა B. 16 ჰრწმენა B. 24 აღგა] აგა B.

* B-ში "უფალო ღალატყავსა" მეორე ქვენა წინაღობის მწუხრის "სხუანია".

** "ოხითას" სრული ტექსტი იხ. გვ. 249.

B145v, C243

თთუესა იენისსა იოვანეს შობაჲ კე, ბერძულად

უფალ ღალატყავსა ჯა დ გი

შობასა წინამორბედისასა ქრისტეის მიმართ ვლადებდეთ, რამათ მეოხებითა მისითა მოტევებად ცოდვათა მოგუანიჭოს ჩუენ ვითარცა მხოლომან მრავალმოწყალემან BC I,1.

A 198

| მლუიძარებასა და მარხვა[სა კორცითა შენითა აჩუენებდ, წინამორბედო, ამისთვისცა ღირს იქვენ ნათლის-ცემად მაცხოვარსა სოფლისასა] BC I,2.

C 243 v

| მეოხებითა წინამორბედისაათა დღეს შობასა მისსა გევედრებით, ქველისმოქმედ მაცხოვარო ჩუენო, შეგუიწყალენ უღირსნი მონანი შენნი, რომელნი შენდამი ვლადებთ BC I,3.

ოხითა დ

ღირსებით და სიწმიდით ჩინებულო ნათლისმცემელო წმიდო იოვანე, რამეთუ სულისა წმიდისა მიერ გიწოდეს შენ მშობელთა შენთა სახელი იოვანე, რომლითა დაქსნდა დაღუებამა ზაქარიაჲსი და იქვენ შენ განმზადებულ გზათა უფლისათა. რომელსა გაქუს კანთებებამა ქრისტესს მიმართ, შეოს გუეყავ სულთა ჩუენთათს B.

უგალობითსა

B 146

უგალობდეთ გალობითა ახლითა მაცხოვარსა და ღმერთსა, რომელმან ბერწისაგან გუიჩუენა წინამორბედი თუისი, | რომლისაგანცა ნათელ-ილო სიმდაბლით, რამეთუ დი[დებით²] ღიღებულ აზს] BC I,1.

მოდუაწებითა შუენიერად კრთომისაათა, წინაწარმეტყუელო, და უდაბნოსს მეუიდრ-ყოფითა მოწოდებასა წარმართთასა წინააუწყებდ ქრისტეის მქსნელისა ჩუენისა, მაცხოვრისა და ღმრთისა²3), რამეთუ დიდებით დი[ღებულ აზს] BC I,2.

მოიხილესა

A 198 v

| მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით და უგალობდეთ ღმერთსა დღეს, შობასა წინამორბედისა მისისასა BC I,1.

C 244

| დაგუიკვენ მოსაენი შენნი, ღმერთო, მეოხებითა დიდებულისა წინამორბედისა შენისაათა BC I,2.

მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან დიდებულ ყო შორის მორწმუნეთა შობაჲ წინამორბედისაჲ BC I,3.

1 თთუესა იენისსა იოვანეს შობაჲ კე, ბერძულად A] თთუესა იენისსა კდ შობაჲ (+ იოვანე C) ნათლისმცემელისაჲ, დასადებულნი BC. 3 წინამორბედისასა A. კრისტეს BC. 5 ვითარცა — BC. 5 მრავალმოწყალემან] დიდად (და დიდად C) მოწყალემან BC. 6 მღკძარებასა BC. 9 მისა C. 10 ქველსმოქმედო C. ჩუენ B. შეგუწყალენ C. 19 უგალობდით C. ახლითა — C. 20 გეჩუენა BC. თუსი BC. რომლისაგანცა] და მისგან BC. 23 უდაბნოს B] უღებეს C. მკედრ-ყოფითა BC. 27 ცაეო C. 29 დაგუკვენ C. ~ შენნი მოსაენი BC. ~ მეოხებითა ღმერთო BC. 31 უფალი + ღმერთი ჩუენი B. 32 წინამორბედისაჲ] წინამორბედისა თუსისა BC.

გამპლიერდასა

გამამრიელებელ²⁾ მექმენ მე, რომელმან დააფუძნე ქუეყანა:ა წყალთა ზედა და საქსენებელი წინამორბედისაა განადიდე, რამეთუ არავინ არს [წმიდა შენსა გარეშე, უფალო] BC I,1.

- 5 გამამრიელებელ მექმენ მე, რომელმან შობაა შენისა წინამორბედისაა გამოაბრწყინე, რამეთუ არავინ [არს წმიდა შენსა გარეშე, უფალო] BC I,2.

| უფალო მესმასა

A 199

- 10 გამობრწყინდა მადლითა წინამორბედი და მუცელსა დედისა-სა აიძღვრნა და ქრისტესა თაყუანის-სცა უსიტყუელად კრთომითა BC I,1.

იხილა რაა წინამორბედმან აღსრულებაა რჩულისაა ქრისტეს მირ, განვიდა უდაბნოდ და იყოფოდა [ანგელოზებრივითა მოქალაქობითა BC I,2.

C 244 v

- 15 რომელი ნათლისმცემელად ღირს იქმენ, წინამორბედო, ქრისტეს, ცხორების მომცემელისა სულთა ჩუენთაისა, და ჯოჯოხეთისა ჰყოფთა უქადაგე დიდებაა და ცხორებაა, მეოხ გუეყავ ჩუენ BC I,3.

ღამითგანსა

- 20 ღამითგან აღვიმსოთოთ, შენდა დიდებასა შევესწირავთ, უფალო, ღმერთო ჩუენო. შენი მშუილობაა მომეც ჩუენ დღეს, შობასა წინამორბედისა შენისასა, და აცხოვნენ სულნი ჩუენნი BC I,1.

ნათელი გამოგუიბრწყინდა, ქრისტე, შობასა წინამორბედისა შენისასა. ბნელი განაყენე სულთა ჩუენთაგან და ღირს მყვენ ჩუენ სასუფეველსა შენსა BC I,2.

- 25 | ნათელ ხარ შენ, ქრისტე, ნათლითა.

A 199 v

ღალატყავსა

- ღალატ-ყო უდაბნოს წინამორბედმან მაცხოვრისამან: შეინანეთ, რამეთუ მოიწია | სასუფეველი ქრისტესი სოფლად BC I,1.

C 245

- 30 | მხოხებითა წინამორბედისაათა დღეს, შობასა მისსა, გევედრებით, მოტევებაა ცოდვათა მოგუანიჭე, რომელნი დაუცხრომელად შენ გიგალობთ BC I,2.

B 146 v

ხოლო მე ქებასა შენდა შევ.

კურთხეულარსა

რომელი მაყოვანსა შინა გამოსჩნდი და მუცელსა დედისასა

2 გამამლიერებელ BC. 3 და საქსენებელი წინამორბედისაა განადიდე—C. 4 არავინ C. 5 გამამრიელებელ მექმენ მე | გამამლიერე მე, ქრისტე BC.—შენსა წინამორბედისა შობა BC. 9 და—C. 12 ქრისტეს BC. 13 ანგზლობათა A | ანგელოზებრივითა BC. 15 ქესა B, ქესა C. 17 დიდებაა | აღგომია BC. 19 ავიმსოთოთ B. 20 მშელობა C. 22 გამოგუიბრწყინდა ჩუენ B, გამოგუიბრწყინე ჩუენ C. ქრისტე + დღეს B. 23 შენისასა + და C. 27 ღალატ-ყო C. უდაბნოსა C. 28 ქრისტესი BC. 29 წინამორბედისაათა | წინამორბედისაათა ქრისტე B, წინამორბედისა შენისაათა ქრისტე C. 34 მაყოვანსა C. გმუჩნდი B, გამოუჩნდი C. მუცელსა + შინა C.

აკურთხე იოანე წინამორბედად შენდა და ნათლისმცემელად ესე გამოაჩინე, კურთხეულ ხარ შენ უკუნი[სამდე] BC I,1.

უდაბნოს აღზრდილმან წინამორბედმან წინა-აუწყა სინანული წარმართთა და მადლობით იტყოდა: კურთხე[ულ³⁾ ხარ შენ უკუნისამდე BC I,2.

შეინანეთსა: მქადაგებელი წინაწარმეტყუელი იოანე ნათელს-სცემდა კაცთა და იგინი ღალადებდეს და იტყოდეს: კურთხე[ულ ხარ შენ უკუნისამდე] C I,3.

A 200 ეგობებითა წინამორბედისაათა გვეედრებით, | მეოხ გუყავ ცხოვრებისა ჩუენისათუის, რომელნი ყოვლითა გულითა სარწმუნო- 10
ებით გიგალობთ: კურთ[ხეულ ხარ შენ უკუნისამდე] B I,3; C I,4.
ერთი სამებისაგ.

აკურთხევდითსა

C 245 v | გალობასა შენდა შესწირვიდა უდაბნოს წინამორბედი შენი, 15
მაცხოვარ, და მადლობით იტყოდა დაუცხრომელად: აკ[ურთხევედა¹⁾
ყოველნი საქმენი²⁾ უფლისანი უფალსა] BC I,1.

მოქალაქობა ანგელოზთა ქრისტესათა, წინაწარმეტყუელი, 20
კორციითა აღასრულე და ერი მოაქციე საცთურისაგან დიდებად სა-
მებისა ერთარსებასა, რომელნი ვღალადებთ და ვიტყუით: აკურთ-
[ხევიდ²⁾ ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა] BC I,2.

მეობებითა წინამორბედისაათა, მაცხოვარო სოფლისაო, სასუ-
ფივეელსა შენსა ღირს მყვენ ჩუენ, რომელნი ვღალადებთ და ვიტყუით:
აკურთხევიდ²⁾ ყოველნი³⁾ საქმენი³⁾ უფლისანი უფალსა]* BC I,3.

სამებისა ერთარსებასა მორწმუნენი უგ.

ადიდებდითსა

გადიდებთ შენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო, და უგალობთ ქრის- 25
ტი ღმერთსა²⁾, რომელი შენგან კორციელ იქ[მნა] BC I,1.

ანგელოზთა სახესა და უდაბნოს მკუ[იღრსა ქრისტეს წინამორ-
ბედსა იოვანეს ყოველნი მორწმუნენი ვადიდებდეთ] BC I,2.

ვითარცა ანგელოზმან უდაბნოს მოქალაქობა აჩუენე და სასოე- 30
ბისათჳს, წინამორბედო, პერძისა გისაროდა და ადიდებდი უფალსა] BC
I,3.

1 იოვანე BC. 2 შენ + უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო BC. უკუნისამდე — BC. 3 აზრდობან B. წინამორბედმან] წინამეტყუელმან იოვანე B, წინტყუმნ C. წინავე აუწყა C. 4 წარმართთა BC. შენ + უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო C. 5 უკუნისამდე — C. 6 წინამეტყუელი — C. იოვანე C. 8 შენ + უფალო ღმერთო C. უკუნისამდე — C. 9 წინამორბედისაათა + ქრისტე C. მეოხ გუყავ] მშკლობა ყავ BC. 10 ცხოვრებისათჳს ჩუენისა C. რომელნი + შენ BC. ყოვლითა გულითა — BC. 11 გიგალობთ] გიღალადებთ BC. შენ + უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო B. უკუნისამდე — B. 15 მადლობით იტყოდა] ღალადებდა BC. 17 ქრისტესთა B, ქრისტესთა C. 19 ერთარსებისა C. ეიტყუთ C. 22 და ვიტყუთ — B. 26 უგალობთ ქრისტე ღმერთსა] ვადიდებთ ქრისტესა ღმერთსა BC. 28 ოღბნოს A. მკვდრსა BC. 29 გადიდებდეთ B. 30 სასოებისათჳს — B.

* A-ში რეფრენის მიჯერ: „ივიე“.

რომლისათვისცა ქადაგებდა იოანე და ეტყოდა ერსა: განმზა-
დენით გზანი უფლისანი. აჰა მოვალს, რომლისათვისცა ვიტყოდე
დიდებასა და ქებასა.

აქებდითსა

5 შობასა წინამორბედისასა ვაქებდეთ ყოველნი, ვალადებდეთ
და ვიტყოდით: მეოხ გუეყავ ჩუენთუის, დიდო მქადაგებელო ქრის-
ტიემო იოანე BC I,1.

A 200 v
C 246

10 წინამორბედო და ნათლისმცემელო მაცხოვრისაო, დღეს, შო-
ბასა შენსა, ჩუენ მონათათუის მეოხ გუეყავ დაუცხრომელად [სულთა
ჩუენათუის] BC I,2.

წინაწარმეტყუელო და წინამორბედო ქრისტიემო იოანე და
ნათლისმცემელო, დღეს, შობასა შენსა, ქრისტიესა ევედრე, რაათა
შენდობაჲ ცოდ|ვათაჲ მოგუანიჭოს მონათა შენთა BC I,3.

B 147

15 ვითარცა გაქუს კადნიერებაჲ, წინაწარმეტყუელო, მეოხ გუე-
ყავ დაუცხრომელად კსნად სულთა ჩუენთათუის, რომელნი დაუც-
ხრომელად გაქებთ შენ BC I,4.

სხუანი

20 ახლისა რჩულისა მქადაგებელი და წინამორბედი ყოველთა მე-
უფისაჲ, რომელი საშოსა შინა დედისა თუისისასა გუაუწყებდა მოს-
ლესა უფლისასა B II,2.

რომელმან სახლსა ზაქარიაჲსა, ვითარცა კარავსა შინა, იხილა
იოანე | ღმრთისმშობელი და აიძღურნა მოკითხვასა ელისაბედისსა,
რამეთუ საშოთგანვე წმიდა ყო იგი ქრისტიემან წინაწარმეტყუე-
ლად და მქადაგებელად B II,1.

A 201

25 რაჟამს ძედ დგომილ იყო ელისაბედ შემდგომად სიბერისა, აღ-
ვიდა მარიამ მოკითხვად მისა, მაშინ აიძღურნა იოანე სიხარულით
საშოსა შინა დედისა თუისისასა, რამეთუ ხედვიდა ღმერთსა კორ-
ცთმესხმულსა საშოსა შინა ქალწულისასა B II,3.

ოხითაჲ კა დ გი

30 წინამორბედო, ქადაგო ქრისტიემო, ვითარცა ცისკარი განთი-
დისაჲ და ვითარცა მასკულავი დღისაჲ, წინათვე წარგიძღუანა შენ
ნათლად წინაშე ბი|რსა მისსა, რაათა ბერწისაგან მან გუიქადაგოს
ქალწულისაგან შობილი მესხელი ჩუენი და შემდგომად შობისა
სანთელი ნათლისაჲ და კმაჲ ღალადებისაჲ უდაბნოსა აუწყე ერსა —

C 246 v
A 201 v

1 ქადაგებდა] გვგბდა A. 6 მეოხს C. ჩუენთუის BC. მქადაგებელო] წინაწარმეტყუელო B.
ქრისტიემო იოანე] ქრისტიემო იოანე BC. 9 მონათათუის BC. 11 ქრისტიემო იოანე]
ქრისტიემო იოანე BC. და 2^ო—BC. 13 შენდობაჲ] მოტევება BC. მოგუანიჭოს A.
მონათა] მქადაგებელთა BC. 14 წინაწარმეტყუელო + უფლისაო BC. გუეყავ] გყავ A.
15 კსნად—B. ჩუენთათუის BC. დაუცხრომელად] სარწმუნოებით B. 19 საშოსა ში-
ნა] საშოთგანვე B. თვისაჲთ B. 21 ზაქარიაჲსა A. 22 იოანე B. ღმრთისმშობელ-
მან B. ელისაბედისა A. 25—ელისაბედ ძედ დგომილ იყო B. შემდგომ B. აღვიდა] წარ-
ვიდა B. 27 საშოსა შინა დედისა თუისისასა] მუცელსა მისსა B. 29 კა—BC. 30
ქრისტიემო BC. 31 ვითარცა—BC. ერსკელი B, ვარსკლავი C. 32 ქადაგოს B,
ქადაგო C. 34 უდაბნოს B.

მზე იგი სიმართლისად, რომელსა გაქუს კადნიერებაჲ ქრისტე-
 მს მიმართ, მას ევედრე შეწყნარებად სულთა ჩუენთა BC.

ფსალმუნი კ^ა დ გ^ი

მუნ აღმოუ²⁾ [ცცხო ზქამ დავითს] (ფს. 131,17) BC.

დასადებელი

მოიკსენე, უფალო, [დავით²⁾ და ყოველი სიმშველც მისი] (ფს. 131,1)
 BC.

აღელუა კ^ა ბ

საყდარი მისი²⁾ ვითარცა⁶ [მჰც ვ ი ღ რ ე შინა აზს] (ფს. 88,37—
 38) BC.

კელთაბანისა კ^ა დ გ^ი

შენ, ნათლისმცემელი, განგადიდა, რომელმან აღრაცხა ვარს-
 კულავთად იგი აურაცხელი კრებული და აღწონა ქართა იგი უხი-
 ლავნი სულნი. საშოსა შინა მდებარეა განგწმიდა, კედელსა შინა
 მეოტი დაგიფარა ანგელოზმან ღმრთეებისამან და თანა-მზრახვალ-
 მან სიტკობებისამან. მეოხ გუეყავ ცხორებად | სულთა ჩუენთათუის
 BC.

A 202

| სიწმიდისა

ანგელოზთა ერნი შენდა [დიდებასა შესწირვენ: აღელუა²⁾ ზო-
 მელმან აცხოვნენ პენი კაცთანი, აღელუა! და ჩუენ, ქუეყანისანი, ქსნილნი
 საცთუზისაგან, ვითარცა ერთითა პირითა ვიტყუთ: აღელუა, წმიდა ხარ,
 წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო, დიდებაჲ] BC.

C 247

თთუმსა ივნისსა კვ ფებრონიადსი**

ყოველი წმიდათა ამსახურო.

B 11

**მარტულიითგან მე-ზ-სა კვირაჲსა მოციქულთანი,
 ათენაგენად*****

უფალო ღაღატყავსა კ^ა ბ

წმიდათა მოციქულთა მეოხებითა ჩუენთუის ქრისტემს გალო-
 ზითა ყოველი საცთური კერბთა დაქსნდების და კაცთა ნათესავი
 სარწმუნოებითა ცხონდების B I,1.

მოციქულთა ქრისტემსთა მოვედით, ერნო****, ყოველნი პატივ-

1 მჰც BC. ქრისტეს C. 8 კ^ა—B. ბ) დ B, გ C. 11 კ^ა—B. 12 ვარსკ^ა ლეთა C. 13 იგო—BC. ქართანი BC. 14 მდებარც BC. შინა) ზედა BC. 15 თანა-მზრახვალ B. 16 გუეყავ) იყავ C. ცხორებად—B. ჩუენთატეს BC. 19 ანგელოსთა B. 23 ივნისა A. 25 მარტულიითგან მე-ზ-სა კვირაჲსა მოციქულთანი, ათენაგენაჲ] წმიდა ათა ზო-
 ციქულთა ქსენებასა და ათენაგენასა დასადებელნი B. 27 კ^ა—B. 28 ჩუენთეს B. ქრისტეს B. 31 ქრისტესთა B.

* A-ში „ე^ა მისი“ მიწერილია აშიაზე. ** მითითება ფებრონიას ხსენებაზე შე-
 ტანილია მხოლოდ A-ში. *** A-ში „ათენაგენაჲ“ მიწერილია აშიაზე. **** „მოვე-
 დით. ერნო“ A-ში მიწერილია აშიაზე.

სცემდეთ ქადაგთა ჭეშმარიტებისათა, რომელთა გუასწავლნეს წარ-
მართნი გალობასა სამებისასა, რომელნი შემდგომად სიკუდილისა
მეოხ არიან სულთა ჩუენთათუის B I,2.

|ქენო მამისანო და ქენო ძისანო, მოციქულნო ქრისტეანო და A 202 v

5 დიდებულნო, მეოხ გუეყვენით სულთა ჩუენთათუის B I,3.

საყურელნო მამისანო და ნათელნო სოფლისანო, მოციქულ-
ნო ქრისტეანო და სანატრელნო²⁾, მეოხ გუეყვენით სულთა ჩუენ-
თათუის B I,4.

10 მოციქულთა ქრისტესთა და ნათელთა სოფლისათა პეტრეს და პავ-
ლეს, სუენტთა ეკლესიისათა, ყოველნი პატივ-ვსცემდეთ B I,5.

უგალობდითსა ქა ბ

შემწე და მფარველ მეყავ მონათა შენთა ცხორებად მეოხებითა,
ღმერთო, მოციქულთა შენთ[აიჲთა] B I,1.

15 კიდეთა ქუეყანისათა განჯდეს სიტყუანი მოციქულთანი და სარ-
წმუნობასავე²⁾ დაემტკიცნეს სულნი ჩუენნი B I,2.

სატანჯველსა ურჩულოთასა მოციქულთა დაუთმეს და დაუ-
ცხრომელად, ღმერთო²⁾, გიგალობდეს შენ B I,3.

მეოხებითა, ღმერთო, მოციქულთაათა გვეედრებით, ღირს გუ-
ყვენ სასუფეველსა შენსა B I,4.

20 მოიხილესა

მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით [და უგალობდეთ ღმერთსა...] B I,1.

|მივსცეთ დიდებაი უფალსა, რომელმან გუიჩუენა ჩუენ საქსე- A 203
ნებელი წმიდათა მოციქულთაი B I,2.

25 დაგუიცივენ შენნი მოსავნი მეოხებითა, ღმერთო, წმიდათა მო-
ციქულთა შენთაათა B I,3.

მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან განადიდა საქსენე-
ბელი წმიდათა მოციქულთაი B I,4.

ყოლად ქებულნო მოციქულნო უფლისანო, დაუცხრომელად
მეოხ გუეყვენით ცხორებად სულთა ჩუენთათუის B I,5.

30 განძლიერდასა

განმაძრიელე მე, ქრისტე, დამამტკიცე მე შენდამი და ნათე
B I,1.

შემიწყალე მე, ქრისტე, მეოხებითა მოციქულთაათა და მიქსენ
მე საფრკისაგან²⁾ მტერისა, კაცთმოყუარეო უფალო B I,2.

35 სატანჯველსა შინა, ქრისტე, |მოციქულნი კადნიერებით აგია- A 203 v
რებდეს შენ, მაცხოვარ, მრავალმოწყალე B I,3.

მეოხებითა, ქრისტე, წმიდათა მოციქულთა შენთაათა მოტევებაი
ცოდვათაი მოგუმადლე სულთა ჩუენთა B I,4.

3 ჩუენთათეს B. 4 ქრისტესნო B. 5 ჩუენთათუის — B. 7 ქრისტესნო B. 13
შენთაათა — B. 16 დაუთმეს] დაუთ B. და — B. 18 ღმერთო] ქრისტე B. ღირს გუყვენ]
ღირს მეყენ ჩუენცა B. 19 შენსა — B. 22 გეჩუენა B. 29 ცხორებად] ქსნად B. სუ-
ლთა] სოთა A. ჩუენთათეს B. 31 განმაძლიერე B. 37 მოტევებაი] შენდობაი შენი B
36 ცოდვათაი — B. მოჰადლე B.

B 11 v

| უფალო მესმასა
დაფარნა ცანი შუენიერებაჲმან, ქრისტე, და ქებითა შენი[თა,
უფალო] B I,1.

საცთური კერპთაჲ მოციქულთა შენთა, ქრისტე, განაქარვეს
ქადაგებითა ყოველთა სამებისა ერთარსებისა B I,2.

გუემასა შინა აგიარეს შენ, ქრისტე, და მოიღეს მოციქულთა
სიხარულით გუირგუინი ძლევისაჲ B I,3.

სატანჯველითა ჯუარისა შენისაჲთა განმტკიცებულთა, ქრისტე,
სძლეს წმიდათა მოციქულთა წინა-აღმდგომსა ძალსა B I,4.

A 204

წარგუიძელ ჩუენცა ნათელსა | შენსა, ქრისტე, და შენსა ქებასა,
უფალო, ღირსად გამოგუარჩიენ B I,5.

ღირს მყვენ ჩუენცა სასუფეველსა შენსა, ქრისტე, შეოხებითა
წმიდათა მოციქულთა შენთაჲთა, მაცხოვარ მრავალმოწყალე B I,6.

ღამითგანსა

ღამისასა თანა-წარკდეს ბნელსა, მოწყალე, მოციქულნი ნათ- 15
ლითა შეიმოსნეს. ამით საცთური მტერისაჲ დათრგუნეს და შენსა
სასუფეველსა ღირს იქმნეს B I,1.

ჯუარი აიღეს წმიდათა მოციქულთა შენთა, ქრისტე, მძლავრ-
თა შინებისაგან არა შეძრწუნდეს და სოფელსა ასწავეს განშორებაჲ
საცთურისაგან და ღმრთისა თაყუანის-ცემაჲ ჭეშმარიტისაჲ B I,2. 20

კელმწიფებაჲ და შიში მეფეთაჲ შეურაცხ-ყვეს შენისა სასუ-
ფეველისათუის და აწ მეოხ არიან დაუცხრომელად ჩუენთუის, რო-
მელნი უგალობთ შენსა სახიერებასა, ვითარცა მხოლოდ ქველისმოქ-
მელ ხარ და კაცთმოყუარე.

მეოხებითა მოციქულთაჲთა მოტევებაჲ ცოდვთაჲ მოგუანაჭე, ზომელ- 25
ნი დაუცხრომელად უგალობთ შენსა სახიერებასა, ვითარცა მხოლოდ სახიერ
ხარ და კაცთმოყუარე B I,3.

A 204 v

| ღალატყაყსა

აღმოედინ²⁾ განჯრ[წინისაგან ცხოვრებაჲ ჩემი, შენდა მო] B I,1.

მოციქულნი, ქრისტე, სატანჯველსა შინა იქადოდეს შენითა 30
შეწევნითა B I,2.

განძრიელეებულთა ჯუარითა წმიდათა მოციქულთა დათრგუნეს
მძლავრთა ამპარტავანებაჲ B I,3.

მეოხებითა, ქრისტე, წმიდათა მოციქულთა შენთაჲთა მშუი-
დობაჲ მოჰმადლე ერსა შენსა B I,4. 35

კმამან ლელ.

2 შუენიერებაჲმან + შენმან B. 4 ქრისტე — B. 6 მოიღეს] მოიგეს B. 8 სატანჯ-
ველითა] საჭურველითა B. დამტკიცებულთა B. 9 წინა-აღმდგომთა B. 10 წარგუიძილ-
ელ A. წარმიძელუ B. 13 წმიდათა — B. მოციქულთა B. შენთაჲთა მაცხოვარ — B.
15 წრკდ B. მოციქულთა B. ნათელი B. 16 შეიღოსეს B] + ამით საცთური მტერი
საჲ დათრგუნეს B. 17 იქმნეს B. 18 შენთა, ქრისტე — B. 19 არა B. 20 თაყუანის-
ცემად B. ჭეშმარიტისა B. 29 აღმოედინ B. 32 განძრიერებულთა B. წმიდათა —
B. 34 წმიდათა — B. მშუიდობაჲ + შენი B.

კურთხეულარსა

სამთა ყრმათა [საკუმილსა შინა სამებისა პლიერებითა მეფესა]

B I,1.

ქრისტემს მოციქულთა ჯუარითა განზრახვასა ურჩულოთასა
5 სძლეს და ყოველი საცთური კ[ერპთამ] B I,2.

დიდი მოციქულთა ძრიელებამ მინიჭე. სოფელი ყოველი განა-
ნათლეს, საცთური კერპთამ განაქარვეს და იტყოდეს: კურ[თხეულ ხაზ
შენ, უფალო, დმერთო მამათა ჩუნთათა] B I,3.

ავიარეს შენ, ქრისტე, წმიდათა მოციქულთა გუემასა შინა
10 კორცთასა და ხუეტასა, რამეთუ სუროდა შენდამი. ღალადებდეს და
იტყოდეს: კურთ[ხეულ ხაზ შენ, უფალო, დმერთო მამათა²⁾ ჩუნთათა]
B I,4.

|იხარებდეს სატანჯველსა შინა მკნენი შენნი მოციქულნი,
სწავლასა სოფლისასა არა დააცადებდეს, კერპთა შეურაცხ-პყოფდეს,
15 უფალსა აკურთხეედეს და იტყოდეს²⁾: კურ[თხეულ ხაზ შენ, უფალო,
დმერთო მამათა ჩუნთათა] B I,5.

A 205

სამებამ ავიარეს ღირსთა ყრმათა ბაბი.

სამებას წმიდასა მორწმუნენი ვადიდებდეთ, მამასა და ძესა და წმიდასა
სულსა, ერთხარებასა ძნობით უგალობდეთ და ვიტყოდით: კურთხეულ ხაზ
20 შენ, უფალო, [დმერთო მამათა ჩუნთათა] B I,6.

აკურთხევედითსა

კრებული მოციქულთამ და სულეები მართ[ალთამ] B I,1.

რომელმან დაადგა მოციქულთა გურიგუინი²⁾, ძე B I,2.

რომელმან სატანჯველსა შინა წმიდათა მოციქულთა ძრი.

25 მეოხებითა წმიდათა მოციქულთა შენთაითა შენდობამ ცოდვა-
თამ მოგუანიჭე მადიდებელთა შენთა, ღმერთო ჩუნო B I,3.

|ყოლად წმიდასა სანატრელსა სამებასა უგალობდეთ, ერთსა დმრთე-
ბასა, და დიდების-ვმეტყუელებდეთ, მორწმუნენო, უკუნისამდე B I,4.

B 12

სხუან თვეღორობასა კხოვენ

30 გაკურთხევენ შენ, უფალო, ყოველ*.

ადიდებდითსა

ქალწულებამ შენი, ღმრთისმშო B I,1.

მოციქულთა შენთა საკსენებელი, უფალო, სოფელსა გამოუბ-
რწყინდა სიხარულად და ვადიდებთ შენსა²⁾ ღმრთეებასა B I,2.

35 | მოციქულთა ყოველი მანქანებამ ეშმაკისამ განაქარვეს, ქრისტე
ღმერთო, ძალითა შენითა და ვადიდებთ [შენსა ღმრთეებასა] B I,3.

A 205 v

4 ქრისტეს B. 6 ძლიერებამ B. 7 საცთური კერპთამ განაქარვეს—B. 10 ხუე-
ტასა] ტანჯვას B. 13 მკნენი შენნი] წმიდანი B. 14 არამ AB. 15 აკ[ხოს A] აღიდებ-
დეს B. 18 ვადიდებდეთ] ელ[ბთ B. 22 მართალთამ] მწრთ A. 25 მოციქულთათა
B. შენთათამ—B. ცოდვათამ + ჩუნ B. 26 მადიდებელთამ] მდ[ყლთა A. შენთა +
უფალო B. 29 სხუანი თვეღორობასა... ყოველ—B.

* სხ. გვ. 112.

მოციქულთა ქრისტემს(თა) და ნათელთა სოფლისათა პეტრეს და პავლეს, სუეტთა ეკლესიამსათა, ყოველნი პატივ-სცემდეთ.

მეგობართა ქრისტემსთა და მეოხთა სოფლისათა, პეტრეს და პავლეს, სუეტთა ეკლესიამსათა, ყოველნი ვადიდებდეთ.

მეოხებითა წმიდათა მოციქულთაჲთა შენდობამ ცოდვათაჲ მოგუმაღლე სულთა ჩუნთა B I,4. 5

დიდი სიხარული არს იერუსალემსა ზეცისასა. მუნ არს ბეჭეული ან-გელოზთაჲ, პირპიოთა ქებულებანი, მუნ არიან მოციქულთა საყდარნი, წინაწარმეტყუელთა მთავრობანი, მუნ არიან მარტულთა გურგვნი, მართალთა ქებულებანი, მათ ყოველთა ოხითა, ქრისტე ღმერთო, აცხოვნენ სულნი ჩუნნი B I,5. 10

სამებასა წმიდასა ჩუნ ვადიდებთ — მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა, რამეთუ ესე პრწყენა ყოველთა B I,6.

აქებდითსა

მოციქულნო უფლისანო, რომელნი საყდართა დიდებისათა წინაშე სდგათ და მეოხებასა ჰყოფთ ყოველთა კაცთათუის, აწცა სულთა ჩუნთათუის ითხოვეთ მშუიღობაჲ ქრისტემსგან და დიდი წყალობაჲ B I,1. 15

მოციქულნო უფლისანო, რომელნი მადლისა ხართ მკუიდრ, სულთა ჩუნთათუის ითხოვეთ წყალობაჲ, გევედრებით B I,2.

A 206 | რომელნი საუკუნითგან სათნო-გეყვენეს შენ ღმრთისმშობელი-სა მიერ, მოციქულნი, წინაწარმეტყუელნი და მოწამენი, რომელთა ქადაგეს ღმრთეებაჲ შენი, მათითა ოხითა, ქრისტე ღმერთო, აცხოვნენ სულნი ჩუნნი. 20

პეტრე, სარწმუნოებისა კლდეო, და პავლე, სიქადულო ეკლესიათაო, ერთბამად მეოხ გუეყვენით სულთა ჩუნთ(თათუის). 25

რომელთა მცნებაჲ მაცხოვრისაჲ აღასრულეთ*.

უფალო, თუმცა არ[ა მოციქულნი შენნი მქონდეს მეოხად და ქველისმოქმედებაჲ შენი თანამზრუნველად ჩუნდა, ვერმცა ვიკადრეთ, მცხოვარ, ქებად შენდა, რომელსა დაუცხრომელად გამსახურებენ ანგელოზნი, გულთ-მეცნიერო იესუ...] B I,3. 30

ყოველი სოფელი და ყოველი ერი პატივ-სცემს ნაწილსა თქუნსა, წმიდანო მოციქულნო B I,4.

წმიდანო მოციქულნო, ითხოვეთ ღმრთისაგან სოფლისა მშეღობაჲ, სნეულთა განკ B I,5.

წმიდანო მოციქულნო, სოფლისა მეოხნო, ჩუნთესცა მეოხ იყვენით, მიიღეთ B I,6. 35

ოხითაჲ ქა და გი

საკურიველი ბრძენთა მეთევზურთაჲ სანადიროჲ! აცხოვნებენ,

2 ეკლსაჲთა A. პატივ-სცემდეთ] პეტრეს A. 4 ეკლსთა A. 5 მოგუმაღლე B. 14 აქებდითსა+ბ გი B. 16 კაცთათს და B. 16 ჩუნთათს B. 17 ითხოვეთ მშუიღობაჲ] ლხინებაჲ ითხოვეთ B. ქრისტესგან B. 18 მკედრ B. 19 ჩუნთათს B. ითხოვეთ წყალობაჲ] წყალობაჲ ითხოვეთ ქრისტესგან B. 27 არაჲ B. 38 სკრელი (I) A. ბრძელთა A. არაჲ A.

* ამის გასწორი A-ში ამაზე მიწერილია: „ქსენებ“, რაც შეიძლება სტროფის დასაწყისი იყოს.

არა მოაკუდინებენ მონადირებულთა სირღმეთაგან უმეცრებისათა, ქრისტემსა აღიყვანებენ ტაბლასა. მათითა ოხითა, ქრისტე ღმერთო, უყისაგან მწუთ|რისა აღმოიყვანენ სულნი ჩუენნი, გვეედრებით.

A 206 v

ფსალმუნი

5 ყოველსა ქუეყანასა (ფს. 18, 5).

დასადებელი

ცანი უ (ფს. 18,2).

ფსალმუნი გ

თქუედ წაზმართთა შობის ვ ი ზ ე სოფელი (ფს. 95,10) B.

10 დასადებელი

უგალობით ვ ი ზ ე ყოველი ქუეყანა (ფს. 95,1) B.

აღელუაჲ

ყოველთა წარმართ[თ]ა (ფს. 46,2) B.

აღელუაჲ ბ

15 ჩაჲჲმს განაჩინებდა (ფს. 67,15) B.

ღ გ ო

ჩაჲ-მე კეთილ, ანუ ჩაჲ-მე ვ ი ზ ე და ცხოვრებაჲ უკუნისამდე (ფს. 132,1—3) B.

კელთაბანისაჲ კ ა ბ

20 განადიდე, მაცხოვარ, სოფელსა შინა მთავართა მოციქულთა სახელები, ისწავეს ზეცისა გამოუთქმელი, მოსცეს ნათესავსა კაცთასა კურნებაჲ და აჩრდილი მათი მხოლოჲ ვნებათა განსდევნიდა. მენავეთაგანნი სასწაულსა |იქმოდეს და პურითაგანნი [ქა]დაგებდეს სოფელსა შინა გა|მოუთქმელთა მადლთა შენთა, რომელსა გაქუს აურაცხელი დიდი წყალობაჲ B.

B 12 v
A 207

სხუაჲ კ ა დ

მოციქულნო და მოწამენო ქრისტე*.

სიწმიდისაჲ ამაღლებაჲ ა[ქ]ოო.

საშინელისა და უხილავისა მეუფისაჲ** B.

30

| თითუესა აგუსტოსა 3-სა შერისცვალებაჲ

| უფალო დაღატყავსჲ კ ა ა

ინარებდით ცანი და გალობდით საფუძველნი ქუეყანისანი, დაღადებდით მთანი მხიარულებასა, რამეთუ ევმანუელ ფერი იცვალა

R147, C 205

B 147 v

1 მოაკუდინებენ A. 22 მხოლოჲ] მლოჲ A. 24 შინა—B. გამოუთქმელთა B. რომელსა გაქუს აურაცხელი] ამისთვისცა მათ მიერ მომეც ჩუენ მაცხოვარ B. 30 აგუსტოსსა ე B, აკატქსსა ე C. ფერისცვალებაჲ+დასადებელნი BC. 33 ენმანუელ B, ენმანუელ C.

* მოციქულნო და მოწამენო ქრისტე* მიწერილა ამაზე. სრული ტექსტი იხ. გვ. 29. ** B-ში აქ შეტანილა „სიწმიდისაჲს“ სრული ტექსტი, რომელიც ავსახეთ ამიღლებს „სიწმიდისაჲს“ ანალოგიურ ტექსტთან ერთად (იხ. გვ. 243).

დღეს დიდებითა მით, რომელი აქუნდა. მოწაფეთა თუისთა თუისი მეუფებამ აჩუნდა, ვითარცა ღმერთ არს და კაცთმოყუარე BC I,1.

იხარებდეს მოციქულნი ხილვასა შენსა, მაცხოვარ, ნათლისა ღმრთეებისა შენისა გამობრწყინებითა და მამისამიერიტა კმითა დამტკიცებულითა რწმენა, რამეთუ შენ ხარ ძმ ღმრთისაჲ, რომელ-
 A 207 v მან აურაცხელითა | კაცთმოყუარებითა განკაცებულმან აცხოვნე ნა-
 თესავი კაცთაჲ BC I,2.

სხუანი

დღეს იხარებენ ყოველნი კიდენი ქუეყანისანი და გალობენ ძენი კაც-
 თანი, რამეთუ შემოქმედმან ყოველთამან ღმრთეებისა ხატი იცვალა და მო-
 ციქულთა უჩუნდა ნათელი მებრძვისა ცხობებისაჲ — ქრისტემან ღმერთმან
 ჩუნემან BII,1.

გამობრწყინდი მთასა ზედა თაბორსა ნათელი ჭეშმარიტი საშინელე-
 ბითა ღმრთეებისა შენისაჲთა შობის მოციქულთა და ადგომამ შენი პირველ-
 ვე აუწყე, რამთა უჩუნდა სოფელსა შენი საკრველთ-მოქმედებაჲ, ქრისტე
 ღმერთო, დიდებაჲ შენდა BII,2.

შემბრუნდეს მოციქულნი, ოდეს შენ ღმრთეებისა ხატი იცვალე და ზე-
 ცით მამისა მიერ იწამე, ვითარმედ: ეგე არს ძმ ჩემი საყუარელა, მაგისი ის-
 მინეთ BII,3.

ოხითა ბ

მთათა შინა წმიდათაჲსა.

ქოენო ამაღლებასა B*.

ფსალმუნი კ^ა დ

ჭეშმარიტებაჲ ქუეყანით აღმოსცნდა ვიღრე სიტკბოებაჲ (ფს.
 84,12—13) BC.

დასადებელი

სიპართლმ მის წინაშე²⁾ ვილოდის (ფს. 84,14) BC.

უგალობდითსა

| რომელმან მთასა თაბორსა დღეს ფერისცვალებითა ნათელი
 გამობრწყინა და მოწაფენი სიხარულითა აღავსნა, უგალობდით
 უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდებულ²⁾ არს] BC I,1.

B 148

| მოციქულნი დღეს შეუხებელითა ნათლითა გამობრწყინდეს
 უფროსად, ქველისმოქმედ მაცხოვარ, რამთა ჩუნდა ღმრთის გუყვნი
 მათ მიერ, გევედრებით BC I,2.

1 რომელ B. აქუნდა+და BC. თესთა BC. თესი EC. 3 ნათლისა ღმრთეებისა შენისა გამობრწყინებითა| ნათლითა ღმრთეებისა შენისაჲთა BC. 5 ჰრწმენა BC. ხარ+ქრისტე BC. 23 კ^ა—B. 24 გუეყანით აღმოსცნდა—B. 28 უგალობდითსა +ქმაჲ ... BC. 29 თაბორსა—BC. 30 მოწაფენი+მისნი E.C. 32 გამობრწყინდეს უფროსად| განაბრწყინენ (განაბრწყინენ C) მებრძვისა სასუფეველისა უმეტესად BC. 33 მაცხოვარ| მაცხოვარო ჩუნო BC. რამთა ჩუნდა ღმრთის გუყვნი ნათ მიერ| რომელსა ჩუნდა ღმრთისა ვართ BC.

* „ოხითას“ სრული რეკტი იხ. გვ. 238.

მოიხილესა

მიეცით, ერნო, დიდებამ ქრისტესა, ღმერთსა ჩუენსა, რომელ-
მან მთასა ზედა მოციქულთა უჩუენა მერმისა მის ღმრთეებისა თუი-
სისა გამოცხადებამ BC I,1.

- 5 წინაშე მოწაფეთა ფერი იცვალე, უფალო, და წინაწარმეტყუ-
ელთა გარდაცვალებულთა ამათ გამოუჩნდი, რამათა 'ცოცხალთა და
მკუდართა აგიარონ შენ.

| იხილეთ, იხილეთ უფალი, ღმერთი ჩუენი, რომელმან მთასა
თაბორსა ფერი იცვალა, ღმერთ რაა არს და კაცთმოყუარე BC I,2.

- 10 დიდებამ შენდა, დიდებამ შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რომელ-
მან სრულ-ჰყევენ მოციქულნი ნათლითა ღმრთეებისა შენისაათა და
მათ მიერ ეკლესიაა შეამკვე სარწმუნოებითა.

საკრველ იდო შიშით შეძრწო*.

განძლიერდასა

- 45 ძრიელ ხარ შენ, უფალო, და დიდებულ დასაბამითგან, შეგუი-
წყალენ ჩუენ.

დამამტკიცენ, ქრისტე, რომელი ქალწულისაგან იშვე უთესლოდ
და მიქსნენ ჩუენ მრავალთაგან ცოდვათა ჩუენთა, ვითარცა მრავალ-
მოწყალე ხარ BC I,1.

- 20 რაჟამს ფერი იცვალე, ქრისტე, და უჩუენე მოციქულთა ნათელი
ღმრთეებისა შენისა და აუწყე ერსა შენი სიმდაბლეა BC I,2.

უფალო მესმასა

მესმა, ყოლად ძრიელო, შენი განგებულეებამ²⁾ და შიშით³⁾ გადი-
დებდე შენ, ქრისტე ღმერთო BC I,1.

- 25 | მთასა წმიდასა შენსა, ვითარცა სათნო-იჩინე, მაცხოვარ, და
ფერი იცვალე შენისა ღმრთეებისა BC I,2.

A 208 v

მოციქულთა ოდეს იხილეს შენი ნათლით გამობრწყინებამ, შე-
ძრწუნდეს და შიშით გადიდებდეს შენ, ქრისტე ღმერთო BC I,3.

მეოხებითა, ღმერთო ჩუენო, წმიდათა მოციქულთა შენთათა

- 30 განსაცდელისაგან გუიქსნენ მადიდებელნი შენნი BC I,4.

ღამითგანსა

| ღამითგან აღვიმსთობთ, უფრომად გიგალობთ შენ, ქრისტე,
ღმერთო ჩუენო, რამეთუ ნათელ არიან ბრძანებანი შენნი ქუეყანა-
სა ზედა BC I,2.

C 206 v

3 მთასა ზედა—BC. მერმისა მის ღმრთეებისა თუისისა გამოცხადებამ] ნათელი
მერმისა სასუფეველისა გამოჩინებამ BC. 7 მკდართა A. 8 ღმერთი] ჩი A. 9 და კაცთმო-
ყუარე] დალათუ განკაცა BC. 17 გამამტკიცენ C] + ჩუენ BC. რომელი + გამოუ-
თქმელად BC. ~ იშვე ქალწულისაგან BC. უთესლოდ —BC. 18 მრავალმოწყალე]
კუთხოყუარე BC. 20 რაჟამს—BC. 21 და—BC. აუწყე A. ერსა] სოფელსა BC.
სიმდაბლემ BC. 23 ძლიერო BC. 25 და —BC. 27 ნათლითა BC. 28 ქრისტე ღმერთო]
ქრისტესა C. 29 მოციქულთა შენთათა] მოციქულთათა BC. 30 იქსნენ BC. 32
აუშსობთ A. შენ— BC. 33 ქუეყანასა ზედა— BC.

* ეს დასაწყისი მიწერილია კიდევ, „მოიხილესას“ უნდა ეკუთვნოდეს.

- B 148 v** | წმიდანი მოციქულნი შენნი განანათლენ [ძალი]თა შენითა, უფალო, და ადიდეს ღმრთეებაჲ შენი ქუეყანასა ზედა BC I,3.
მეოხებითა, უფალო, წმიდათა მოციქულთაიდა მშუიდიობაჲ მოეც სულთა ჩუენთა, რომელნი გადიდებთ შენ BC I,4.
ღამითგან აღვიმსოთბ, შენდა დადებასა შევსწირავთ BC I,1. 5
- ლაღატყავსა**
ვღაღატ-ყავ ჭირითა [გულისა ჩემისაიდა შენდაჲ³⁾, ძოწყალისა მი-
მაზთ ღმრთისა] BC I,1.
- A 209** | გამოუჩნდი თანა წინაწარმეტყუელთა და მოციქულთა მთასა წმიდასა შენსა, მაცხოვარ, და განანათლენ იგინი, რაითა უგალობდენ ღმრთეებასა შენსა BC I,2. 10
იხარებდეს მოციქულნი, რაჟამს ესმა მამისა მიერ წამებაჲ შენ-
თუის: ეგე არს ძემ ჩემი საყუარელი, მაგისი ისმინეთ BC I,3.
- C 207** | კურთხეულარსა 15
რომელი მაყოვანსა ში[ნა გამოუჩნდი] BC I,1.
რომელი მთასა თაბორსა გამოსჩნდი ნათლითა, მოციქულთა და წინაწარმეტყუელთა მეუფებაჲ შენი აჩუენე, კურთხეულ [ხარ] შენ²⁾, [უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC I,2.
დღეს ყოველნი მორწმუნენი შენსა ღმრთეებით გამოცხადება-
სა ერთობით თაყუანის-ვსცემთ და მადლობით ვღაღადებთ და ვიტ- 20
ყუეთ: კუ[რთხეულ ხარ²⁾ შენ, უფალო, ღმერთო³⁾ მამათა ჩუენთაო] BC I,3.
სარწმუნოებითა სამე.
ყოველნი მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა უგალობთ BC I,4.
- აკურთხევდითსა** 25
გალობასა შენდა.
- A 209 v** რომელმან მთასა წმიდასა ნათლითა | წარუალითა ფერი იცვალა 30
ქრისტემან ღმერთმან, უგა[ლობდეთ²⁾ და უფრომსად ამაღლებდეთ მას უკუნისამდე] BC I,1.
რომელი ნათლითა და ღრუბლითა დიდებით გამოჩნდა, რომელ-
სა თაყუანის-სცეს მოსე და ელია, ქრისტე ღმერთსა²⁾ უგა[ლობდეთ
და უფრომსად ამაღლებდეთ³⁾ მას უკუნისამდე] BC I,2.
- B 149** რომელი მამისა მიერ ზეცით იწამა სიტყუაჲ, რომელსა | თაყუა-
ნის-სცეს მოციქულთა შიშით, ქრისტესა, ღმერთსა ჩუენსა²⁾³⁾, უგა- 35
ლობ[დეთ და უფრომსად ამაღლებდეთ მას უკუნისამდე] BC I,3.

3 მშვედობაჲ BC. 4 გადიდებთ] გიგალობთ BC. 7 ღაღად-ვეყავ BC. 9 გამოუჩნდი თანა] გამოუბრწყინდი თნად (ნათლად C) BC. და—BC. მოციქულთა + შენთა BC. 10 უგალობდეთ C. 12 მოციქულთა B. რაჟამს] ოდეს BC. მამისა მიერ] მამისაგან BC. შენთუის] შენთეს ქრისტე BC. 13 ძმ BC. საყუარელი—BC. 16 თაბორსა—BC. გამოუჩნდი BC. და—BC. 19 ღმრთეებით გამოცხადებასა] ფერისცვალებასა BC. 20 -ცემთ BC. ვღაღადებთ და—BC. ვიტყვთ C. 24 უგალობთ — C. 27 წარუვალთა BC. + წარუალითა A. 30 ღრუბლითა] ღმრთეებითა C. 31 ქრისტესა C. ღმერთსა —BC.

| ადიდებდითსა

გადიდებთ შენ ყოველი თესლები.

- გამოუთქმელი ქრისტე, ღმერთი ჩუენი, ხატი და ბრწყინვა-
 5 ლებაა დიდებისა მამისაა, რომელმან კაცთმოყუარებისათუის ხატი
 მონებისაა შეიმოსა წმიდისაგან ქალწულისა, გალობით²⁾ გა BC I,1.
 რომელმან მთასა წმიდასა თაბორსა ღმრთივ-შუენიერებით
 ბრწყინვალეა ხატი იცვალა წინაშე მოწაფეთა მისთა, რომელთა იხი-
 10 ლეს საყურეველებაა მისი და ადიდებდეს მეუფესა ყოველთასა BC
 I,2.
 რომელსა ღრუბელი ნათლისაა აგრილობდა და თანა-მზრახვა-
 15 ლად გკონდეს | მოსე და ელია და კმა მამისაა ზეგარდამო წამებდა:
 ეგე არს ძმ ჩემი საყუარელი, მსაჯული ცხოველთა და მკუდართა³⁾.
 გალობით²⁾ გა BC I,3.

A 210

აქებდითსა

- 15 შენ, რომელი მამისა მიერ უჟამოდ და | დედისაგან გამოუთ-
 ქმელად ჟამიერ [ხ]არ, შობილსა ყოველთა ცხოვრებისათუის კაცთა
 ნათესავი გაქებს და გაკურთხევს²⁾ შენ BC I,1.

C 208

- შენ, რომელმან მთასა თაბორსა ფერი იცვალე დიდებით და შე-
 20 ნი მეუფებაა არუენე | მოციქულთა, ღმერთმან და მაცხოვარმან სულ-
 თა ჩუენთამან, გაქებთ და გაკურთხევთ შენ BC I,2.

B 149 v

- სიხარულითა აღავსენ, ქრისტე, შენნი მოციქულნი, რამეთუ
 20 არუენე ზეცით მამისა მიერ ერთარსებაა, რომელმან ძედ შენ გწამა²⁾.
 გაქებ[თ და გაკურთხევთ შენ] BC I,3.

- სამარადისოჲსა ნათლისა შენისა გამობრწყინებითა* მოცი-
 25 ქულნი განაკურთხვენ და კმითა მამისაათა ესენი განამტკიცენ სამე-
 ბასა ერთარსებასა. გაქებენ ყოველნი კიდენი [ქუეყანისანი] BC I,4.

სხუანი

- 30 | შენ გამობრწყინდი, ქრისტე, მთასა ზედა თაბორსა, რაჟამს
 ფერი იცვალე შორის მოწაფეთა შენთა. მოვიდეს მოსე და ელია, გა-
 ლობით გაქებდეს B II,1.

A 210 v

ტალავარ გექმნა შენ, ქრისტე, ღრუბელი ნათლისაა, რაჟამს
 კმა ისმა ზეცით მამისა მიერ და თქუა: ეგე არს ძე ჩემი საყუარე-
 30 ლი, მაგისი ისმინეთ B II,2.

1 ადიდებდითსა—ა გ¹ B. 3 გ² თქმი B, გამოუთქმელი C. 4 მამისა A. კაცთ-
 მოყუარებით B, კაცთმოყუარებითა C. 5 მონისა C, გა A] უადბთ C. 7 ბრწყინვალე BC.
 8 საკერველება C. ადიდებდეს მეუფესა ყოველთასა] ყოველსა სოფელსა ქადა-
 გეს, გალობით (+ ვადიდებდეთ C) BC. 11 ჰქუნდეს B, ჰქონდეს C. ზეგარდამო—BC.
 12 ცხოველთა BC. 15 მოუთქმელად B, გამოუთქმელად C. 16 ჟამიერ ხარ] ჟამი-
 ერად BC. შობილი BC. ცხოვრებისათეს BC. 18 რომელმან—A. 19 ღმერთმან და მაცხო-
 ვარმან] ღმერთსა და მაცხოვარსა BC. 20 ჩუენთასა BC. და გაკურთხევთ—C. შენ—
 B. 21 ქრისტე] მაცხოვარ BC. 22—გწამა შენ BC] +სამარადისოჲსა ნათლისა შენისა
 გამობრწყინებითა A. 25 განაკურთხვენ BC. 26 ყოველნი —BC. 28 გამობრწყინდი
 BC. 32 ძმ C.

* A-ში დრ¹ა: „სამარადისოჲსა ნათლისა შენისა გამობრწყინებითა“ შეცდომით
 შეტანილია წინა სტროფით.

შეპრწუნდეს მოციქულნი კმისა მისგან საშინელისა და დაცუ-
ივეს პირსა ზედა თუისსა და შეეშინა ფრიად პეტრეს, იაკობს და
იოანეს, გალობით გაქებდეს B II,3.

გარდამოსლვასა შენსა, ქრისტე, მთისა მისგან თაბორისა ამც-
ნებდ მოწაფეთა შენთა და ეტყოდე მათ: ნუვის უთხრობთ ხილვასა 5
B 150 ამას, ვიდრემდის მძ კაცისაა მკუდრეთით | აღდგეს. გალობით გა-
ქებდეს B II,4.

ოხითაჲ კ^ა დ

C 208 v მათსა მაღალსა ფერი იცვალა მაცხოვარმან, თავნი მოწაფეთანი
A 211 | კჳონდეს, დიდებით გამობრწყინდა. საცნაურ არს, რამეთუ რომელ-
ნი სიმალლითა სიმენისაათა განშუენდეს, საღმრთოთა მისცა ხილ-
ვად დიდებასა ღირს იქმნეს. ზრახვითა ურთიერთას მოსე და ელია
აუწყებდეს, თუ ცხოველთა და მკუდართა უფლებდეს და კუალად
რომელი-იგი რჩულისა მიერ და წინაწარმეტყუელთა ზრახვითა
იყო ქრისტე, რომლისათვისცა კმაჲ მამისაჲ ღრუბლით გა- 15
მო ნათლისაჲთ წამებდა მათა: მაგისი ისმინეთ, რომელმან ჯუარითა
ჯოჯოხეთი წარმოტყუენოს და მორწმუნეთა მოანიჭოს ცხორებაჲ
საუკუნოჲ BC.

ფსალმუნი კ^ა გ გ^ე

ჩრდილოჲ და [ბლუაზი] (ფს. 88,13) BC. 20

A 211 v

| დასადებელი

უფალო, ნათლი[თა ჰაზისა შე] (ფს. 88,16) BC.

ალელუჲა დ

უფალო, ვინ დაეშეა[ნოს კარავ] (ფს. 14,1) BC.

კელთაბანისაჲ* კ^ა დ

C 209 | პირველ ჯუარცუმისა შენისა, უფალო, მთაჲ, ცათა მობაძავი,
ღრუბლისა ტალაერითა საცხე იყო. რაჟამს შენ ფერი იცვალე და მა-
მისა მიერ იწამე, მუნ იყო პეტრე იაკობითურთ და იოანე, რომელ-
ნიცა თანა-ყოფად იყვნეს ჟამსა მას ვნებისა შენისასა, რაჲთა იხი-
ლონ საკუთრველებჲა შენი და არა შეორგულდენ ვნებასაცა შენსა, 30

1 დაცუვეს B. 2 თესსა B. 5 მათ—B. 6 კაცის B. 10 საცნაურ არს| საცნაურად
BC. 11 სიმალლითა| სიმენისათა BC. ხილვად —BC. 12 იქმნეს B. ზრახვითა B.
13 უფლებდენ B. 14 რომელი-იგი| რომელნი B, რომელი C. წინაწარმეტყუ-
ელთაათა C. 15|ქრისტე C. რომლისათვისცა BC. 16 მათა| თქუმთა BC.
17—მოანიჭოს მორწმუნეთა BC. 19 კ^ა—BC. 23 ალელუჲა + კ^ა C. 25 კ^ა—BC.
26 ცისა BC. 27 და + ზეით BC. 28 იოანე BC. რომელნიცა| რომელნი-იგი BC.
29 თანა-ყოფად| ყოფად BC. ვნებისა შენისასა| ვნებისასა BC. 30 საკურველებჲა BC.
არაჲ AB.

* A-ში „კელთაბანისაჲს“ ტექსტის გასწვრივ ამაზე მიწერილია: „მთათა შინა
წმიდათასა“, რაც B-ს ამავე დღესასწაულის მწუხრის „ოხითაჲს“ დასაწყისის იმე-
ორებს (იხ. გვ. 261).

რომელსა ჩუენ თაყუანის-ვსცემთ, რამთა მშუიდობით თანა-მავალ მეუოს ჩუენ დიდი წყალობაჲ შენი BC.

B 150 v

სიწმიდისაჲ
ანგელოზთა ერნი შენდა.

5 ერნი წინაშე დგანან B.

თითუესა აგუსტოსა | იმ მარიაშობაჲ

A 212

უფალო ლაღატყავსა კ^ა გ

გარდაიცვალე სოფლით, ღმრთისმშობელო ქალწულო, ნათელ-
სა დაუსრულებელსა, | მეოხ რაჲ [ხარ] დაუცხრომელად მვედრებელ-
თა შენთათუის BC I,1.

C 209 v

საკენებელსა შენსა, ღმრთისმშობელო ქალწულო*, კიდენი
ქუეყანისანი იხარებენ, მეოხ რაჲ ხარ დაუცხრომელად სულთა ჩუ-
ენთათუის BC I,2.

მარადის დღესასწაულსა შენსა, ღმრთისმშობელო, აღვასრუ-
15 ლებთ ჩუენ ცოდვილნი, ვითხოვთ ვედრებით მონიჭებად ჩუენდა დი-
დი წყალობაჲ BC I,3.

უგალობდითსა

უგალობდეთ უფალსა, რომელმან გარდაცვალა ყოლად უხრწნე-
ლი დედაჲ თუისი ქალწული და ესე გამოაჩინა | ყოველთა უქესთაეს
20 ზეცისა ძალთა და ნათლითა ღმრთეებისაჲთა ესე შეამკო BC I,1.

A 212 v

ყოველთა მორწმუნეთა სიმრავლემ, ღმრთისმშობელო უბიწოო,
დღეს საკენებელსა შენსა იხარებენ გალობით, რამეთუ მეოხებითა
შენითა მოტევექმაჲ ცოდვათაჲ მოგუამდლოს, რომლისა მიერ დიდე-
ბულ ხარ. და მადლობით ვლალადებთ, რამეთუ დიდებით დიდე-
25 ბუ²) [ლ ხარ] BC I,2.

C 210

უკრწნელო დედაო და ქალწულო, ჩუენთეს უფლისა მიმართ მეოხ
გუეყავ ცხოვრებად ჩუენდა BC I,3.

მოიხილესა

მოიხილე, ცაო, და ვი.

30 დაგუიცივენ შენნი მოსაგნი მეოხებითა ღმრთისმშობელისა შე-
ნისაჲთა.

მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან განადიდა საჯ-
სენებელი მშობელისა თუისისაჲ.

1 ჩუენცა C. -ესცემთ-გვემთ C. შვედობით C. 2 შენი დიდებაჲ შენდა B. 3 სიწმიდისაჲ + ალელუიათა; თუ ქულა მარტოჲ იყო, რაჲცა გინდეს, სთქუა C. 6 აგუსტოსა B, აგუსტოსა C. მარტო A + დასადებლნი BC. 9 რაჲ] ეყავ B, გუეყავ C. „ხარ“ აღდგენილია მომდევნო სტროფის მიხედვით. 10 შენთათეს BC. 18 გარდაცვალა+თესი BC. უკრწნელო BC. 19 თუისი] და BC. უქესთაეს ზეცისა] უზეცთაეს ზეცთა BC. 21 სიმრავლმ BC. უბიწოო C. 23 მოგუამდლოს—BC. 24 და—C

* აქედან BC-ში შეცდომით მოტანილია მომდევნო სტროფის ტექსტი: „აღვას რულებთ ჩუენ ცოდვილნი... წყალობაჲ“. ამგვარად, ეს ტექსტი ორჯერ მეორად BC-ში.

- A 213 იხილეთ, იხილეთ უფალი, ღმერთი ჩუენი, | რომელმან განა-
ნათლა მშობელისა თუისისა საკსენებელი და მას შინა უძრულთა
სენნი განიკურნებინა.
დიდება შენდა, დიდება შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რო-
მელმან გარდასცვალე დედა თუისი სამარადისოსა ცხორებასა და
მისითა მეოხებითა აცხოვენ მგალობელნი შენნი. 5
- განპლიერდასა**
B 151 განპრიელდა გული ჩემი უფლისა მიმარ|თ და ამაღლდა რქა
ჩემი ღმრთისა მიერ ჩემისა, რომელმან განადიდა დღეს საკსენებელი
მშობელისა თუისისა BC I,1. 10
- A 213 v | სიხარულითა აღივსო დღეს ქალწული გარდაცვალებასა სოფ-
ლით შენ წინაშე, ღმერთო, ნათელსა დაუსრულებელსა BC I,2.
დედასა შენსა, ქრისტე, ღმრთისმშობელსა მორწმუნენი უგა-
ლობთ დაუცხრომელად [მეოსსა სულთა ჩუენათსა²⁾ კსნად ჩუენდა ყოფ-
ლისა განსაცდელისაგან] BC I,3. 15
- უფალო მესმასა**
C 210 v | მესმა სმენ[ა] შენი, უფალო, და შექეშინა²⁾. განვიცადენ საქმენი
შენნი და დაიკურდა, უფალო] BC I,1.
საკსენებელსა შენსა, ღმრთისმშობელო უბიწოო, გვედრებით,
მეოხ გუეყავ მევედრებელთა შენთათუის BC I,2. 20
უფრომსად გიგალობთ შენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო, და ვა-
დიდებთ ქრისტესა ღმერთსა, რომელი შენგან კორციელ იქმნა BC
I,3.
- A 214 | საკუირველებათა მოწყალებისა შენისათა განმაკრთეს მე. გა-
ნანათლენ, კაცთმოყუარე, მადიდებელნი მშობელისა შენისანი. 25
- ღამითგანსა**
ღამითგან ავიმსთობთ, უფრომსად გიგალობთ შენ, ქრისტე
ღმერთო, და გვედრებით შენ, კაცთმოყუარე, მაცხოვენ ჩუენ მე-
ოხებითა მშობელისა შენისადათ BC I,1.
კრებული მორწმუნეთა გიგალობს შენ, ყოლად წმიდაო ქალ-
წულო. დღეს, საკსენებელსა შენსა, ევედრე ღმერთსა ცხორებად ჩუენ
უღირსთა მონათა შენთათუის BC I,2. 30
რომელი თესლისაგან დავითისისა აღმოს[ცენდი, გაქებთ შენ, ვი-
თარცა პისა ღმრთისა მუცლადმდებელსა, საშოსა შენსა კორციელად შო-
ბილსა და დადგრობილსა] B I,4. 35
- C 211 | შენი მშკლობა მომცე ჩუენ, ქრისტე, მეო ღმრთისაო, ზამეთუ ჩუენ
შენსა გარეშე სხუად ღმრთი არა ვიციო, ზამელი მადლთა შანა მამისა და
სულისა წმიდისა თანა იდიდები BC I,3.

² განპლიერდა BC. 10 თესისა BC. 12 წინაშე + მოწყალე ქრისტე BC. ღმერ-
თო + ჩუენო BC. 14 დაუცხრომელად—B. 19 უბიწოვო C. გვედრებთ+შენ BC.
20 გუეყავ] იყავ BC. მევედრებელთა A. შენთათეს C. 21 გიგალობ A. 24 გნწკრთეს
A. 27 აღვიმსთობთ BC. შენ —C. 28 გუაცხოვენ BC. მეოხებითა + მეოხებითა A.
30 ყოლად წმიდაო ქალწულო] ქალწულო უბიწოო (უბიწო C) BC. 32 შენთათეს C.
33 თესლისაგან—B. ღმრთი B. 37 სხუად] სუად B. არად BC.

| ღალატყავსა

ვღალატ-ყავ სულთქ[უპით დაუღუპებულად] BC I,1.

უგალობდეთ ყოველნი ქალწულსა მარიამს წმიდითა გულითა, რამეთუ გარდაცვალა დღეს ნათელსა უკუდავებისასა და მეოხ არს დაუცხრომელად სულთა ჩუენთათუის BC I,2.

- 5 თესლისაგან დავეითისა აღმოსც[ენდო, ქალწულო უბიწოო, რომელ-
მან უთესლოდ შვე კრისტე, ღმერთი ჩუენი, რომელმან წყვეისაგან კაცნი
შენ²] გამო განათავისუფლნა] BC I,3.

| კურთხეულარსა

B 151 v

- 10 სამთა ყრმა[თა საკუმილსა შინა³] სამებისა პლიერებოთა ცეცხლისა
ალი დაშ] BC I,1.

A 214 v

C 211 v

| ალვასრულებთ ღმრთისმშობელისა საცსენებელსა დღეს და
ვევედრებით შენსა ქველისმოქმედებასა: მოტევებამ ცოდვითა მოგუ-
მადლე, ღმერთო მამათა ჩუენთაო BC I,2.

- 15 დღეს ქალწული გარდაცვალე, უფალო, უკუდავსა ცხორებასა
შენ თანა, კაცთმოყუარე, ამისთუისცა მადლობით ვღალადებთ²):
ღმერთო მ[ამათა ჩუენთაო] B I,4; C I,3.

სამებასა თაყუა[ნის-ვსცემო ერთაჩსებისა პალსა] B I,3.

აკურთხევედითსა

- 20 რომელი თაყუანის-იცემე[ბის წმიდათა ანგელოზთაგან] BC I,1
მოვედით, მორწმუნენო, ვინარებდეთ, რამეთუ რომელმან ინე-
ბა ცხორებაჲ ყოვლისა სოფლისაჲ, დღეს გარდაცვალა დედაჲ თუი-
სი, რომლისათუის მორწმუნენი ღირს ვიქმნენით თაყუანის-ცემად
და გალობად. მღდელნი² [აკურთხევედით, ერნი უფრომსად ამაღლებდით
25 მას უკუნისამდე] B II,1.

| კიდეთა ქუეყანისათა მიემადლა საცსენებელი შენი, ყოლად
წმიდაო ღმრთისმშობლო ქალწულო, რამეთუ ევაჲ დაცემისაგან

A 215,

B 152

ალადგინე და ყუედრებაჲ დედათაჲ განაქარევე, რომელი ბჭედ ზეცი-
სად გამოსჩნდი. მღდელ² [ნი აკურთხევედით, ერნი უფრომსად ამაღლებ-
30 დით მას უკუნისამდე] B II,3.

უქორწინებელისაგან შობაჲ შენი, ქრისტე, გამოუბრწყინდა
ყოველსა სოფელსა და ქალწულისა გარდაცვალებამ გზა ცხორების
ექმნა მორწმუნეთა შენთა და მომატყუებელ ჩუენდა ყოველთა სა-
მრთხისა. მღდე[ლნი²] აკურთხევედით, ერნი უფრომსად ამაღლებდით მას
35 უკუნისამდე] B II,2.

B 151 v

B 152

რომელმან გარდაცვა[ლა] დედაჲ თუისი ცხორებად საუკუნოდ,
მღდე[ლნი²] აკურთხევედით, ერნი უფრომსად ამაღლებდით მას უკუნისამ-
დე] BC I,2.

B 151

სამებასა თაყუანის.

² ღალად-ყავ C, ღლეე B. ³ ყოველნი ქალწულსა მარიამს] ქალწულსა მარი-
ამ B, წმიდასა ქალწულსა C. ⁴ დღეს] წინაშე ღმრთისა BC. ⁵ ჩუენთათეს BC. ⁶
უბიწოეო C. ¹⁰ ყრმა A. ¹² ღმრთისმშობლისა C. ¹³ მოგუმაღლე + მონათა შენთა
BC. ¹⁶ ამისთესცა BC. ვღალადებთ + კურთხეულ ხარ შენ უფალო C. ²¹ ინებაჲ
B. ²² თესი B. ²³ რომლისაგან B. ²⁴ გ ღმრთო A. ²⁷ წმიდაო — B. ქალწულო — B. ²⁹
გამოსჩნდი B. ³¹ ქრისტე + ღმერთო B. ³³ ყოველთა — B. ³⁶ თესი BC.

- B 152 ადიდებდითსა
 C 212 შენ, დედასა ნათლი[სასა და შემდგომად²⁾ შობისა ქალწულსა და აწ სულთა ჩუენთა ცხორებისა საუუდელსა, ღმრთისშობებლო მარამ, გალობით გადიდებთ] BC I,1.
- A 215 v |შენ, რომელმან ადიდე მშობელისა თუისისა ყოლად ქებულისა 5
 საკსენებელი და მის მიერ მოკმადლე სულთა ჩუენთა მოტევებაა ცოდვათაა, ქრისტე, გადიდებთ შენ, რამეთუ აცხოვნენ²⁾ სულნი ჩუენნი B I,3; C I,2.
- შენ, უუდავებისა წყაროსა, რომელი მშობელისა შენისა B I,2.
- სხუანი 10
 გალობით ვადიდებდეთ, რამეთუ რომელმან უბიწოდ დაიმარხა ქალწულება, რამეთუ ტაძრად სულისა წმიდისად გამოჩნდა და გარდაიცვალა ბჭეა ზეცისა სასძლოსა. ყოველნი ერთობით საკსენებელსა ქალწულისასა გალობით ვადიდებდეთ B II,1.
- გალობით ვადიდებდეთ, რამეთუ რომელმან სიხარულითა აღავსო ყოველი სოფელი, დღეს გარდაიცვალა დედა მუუფისა, რომლისათუისცა მეოხ არს მოტევებასა ცოდვათასა და დიდსა წყალობასა. ყოველნი სერთობით საკსენებელსა ქალწულისასა გალობით ვადიდებდეთ)* B II,2. 15
- B 152 v გალობით ვადიდებდეთ, რამეთუ გარდაცვალებულთა |კორც- 20
 A 216 თა ქალწულისათა |დაქცევად ჰგონებდეს ურჩულონი ჰურიანი, რამეთუ საკურიველებანიცა იქმნეს მათ შორის კორცთა მათთა რომლისათუისცა შეძრწუნებულნი შიშით ღალადებდეს და იტყოდეს: ყოველნი ერთობით²⁾ საკსენებელსა ქალწულისასა გალობით ვადიდებდეთ] B II,4. 25
- B 152 გალობით ვადიდებთ და ჩუენ თანა იხარებს წმიდა ეკლესია და დღესასწაულსა მშობელისა შენისასა, ქრისტე ღმერთო, რამეთუ წმიდათაცა დედათა მიემადლა სიხარული და ჩუენდა ნუგეშინისცემა. [ყოველნი ერთობით საკსენებელსა²⁾ ქალწულისასა გალობით ვადიდებდეთ] B II,3. 30
- დაუსაბამოსა სიტ.
- B 152 v აქებდითსა
 A 216 v გაქებთ შენ, კურთხეულო, დიდებულო ღმრთისმშობელო, |ქრისტესა ევედრე, ძესა შენსა, დღეს საკსენებელსა შენსა, ყოლად უკრწნელო, ცხორებად ჩუენდა BC I,1. 35
- დღეს ქალწული გარდაიცვალა სოფლით. რომელი-იგი ცხორებად შვა, მის წინაშე შეუგინებელად მოვიდა, სამარადისოთა მად-

5 ადიდე + მაცხოვარ BC. თუისისა] შენისა BC. ქებულისა] ქალწულსა C. 7 გადიდებთ] გვედრებთ BC. აცხოვნენ C. სულნი—C. 11 რამეთუ —B. დამარხა B. 12 და + და A. 13 ბჭედ B. 14 ქლწლისა B. 15 ვადიდებდეთ + ვადიდებდეთ A. რამეთუ —B. 16 დღეს] რამეთუ B. 17 არს+ ჩუენდა B. 20 კორცთა + კორცთა A. 21 დაქცევას B. 22 მათთა] მათგ B. რომლისათუისცა B. 23 და —B. 26 ეკლესია A. 28 ნუგეშინის-ცემა] მეოხება B. 33 დიდებულო] დედოფალო C. 34 დღეს—BC.35 ცხორებად+ სულთა C. ჩუენთათჳს C. 36 სოფლით + და BC. 37 იშვა B. მოვიდა+ და BC. მადლითა] ნათლითა BC.

* A-ში რედრენის მაგიერ: „იგივე“.

ლითა აივსო. | და მეოხ არს ყოველთა მორწმუნეთათუის შეწყნარებად და ღირს-ყოფად წინაშე ძისა [მისის]სა და ღმრთისა BC I,2.

C 212 v

გამოუბრწყინდა ქალწულისა საკსენებელი დღეს ყოველსა სოფელსა და ყოველნი უგალობდეთ, რომელმან ადიდა იგი და მიჰმად-
5 |ლებს მაიღებელთა მისთა წყალობასა BC I,3.

A 217

მარადის ღმრთისმშობელისა საკსენებელსა აღმასრულებელი გვედრებით შენ, მეოხებითა მისითა შეგუიწყალენ და გუაცხოვენ ჩუენ BC I,4.

10 |ღმრთისმშობელი დღეს უფროას ვადიდოთ, რამეთუ გარდა-
იცვალა ნათელსა | უკუდავებისასა და მეოხ არს სულთა ჩუენთათუის დიდსა წყალობასა BC I,5.

B 153

სხუანი

მოვედით, ერნო, ვაქებდეთ და სისარულით აღვასრულებდეთ საკსენებელსა ქალწულისასა, სანატრელისა დედისასა, რამეთუ ამან
15 განაქარვა ყუედრებაა იგი დე|დათაა. ყოველნი ერთობით საკსენებელსა ქალწულისასა ვაქებდეთ ყოველსა ჟამსა.

A 217 v

ხე ცხორების გუექმნა წმიდაა ქალწული მარიამ და ვენაკი ჭეშმარიტებისაა, რომელმან გამოილო ტევანი ცხორებისაა — ქრისტე, რამეთუ ამან აღმინთო სანთელი დაუშრეტელი. ყოველნი ერთობით საკსენებელსა ქალწულისასა ვაქებდეთ ყოველსა ჟამსა)*.

ღმრთივ-გამომეტყუელი წმიდანი მოციქულნი წამსა შინა თუალისასა ღრუბელმან კიდით ქუეყანისაათ სიონად მოიყვანნა, რათა ღირს იქმნენ ცხორებასა²⁾ ... ყოველნი [ერთობით საკსენებელსა ქალწულისასა ვაქებდეთ ყოველსა ჟამსა]* B II,1**.

25 ოხითა*** ჯა გ გ ო

|დღეს (ბჭეა) იგი ზეცისაა და ტაძარი სიწმიდისაა მიიცვალების ზეცისა იერუსალემსა და იქმნების მკუიდრ ნათელსა მას დაუსრულებელსა, ხოლო მოსავნი მისნი შეეწირავთ ქებასა და აღ-
ვასრულებთ დღეს საკსენებელსა მისსა, რათა მეოხებითა მისითა
30 მოგუემადლოს ჩუენ დიდი წყალობაა.

A 218

ფსალმუნი ჯა გ

ადიდე[ბს სული ჩემი²⁾ უფალსა] ლუკა (1,46) BC.

გარდამოქდეს²⁾ ვითარცა წუმაი (ფს. 71,6) BC.

C 213

1 აღივსო C. მორწმუნეთათუის BC. 2 წინაშე—BC. მისისა—BC. 3 ქალწულისა] ღმრთისმშობელისა BC. ~ყოველსა სოფელსა დღეს BC. 5~წყალობასა მაიღებელთა მისთა BC. 6~საკსენებელსა ღმრთისმშობელისა C. საკსენებელსა—B. აღმასრულებელი A. 7 შეგუიწყალენ და—BC. 8 ჩუენ + მკსნელო BC. 9 უფროასად C. გარდაივალა + დღეს წინაშე ღმრთისა BC. 10 უკუდავებისასა] დაუსრულებელსა BC. სულთა ჩუენთათუის დიდსა წყალობასა] ყოველთა მორწმუნეთათუის შეწყნარებად და (+ ღირს-ყოფად ძისა და ღმრთისა C) BC. 22 ღრუბელმან+ ნათლისმან B. 23 ცხორებასა] ხილვად დიდებასა მას B. 25 ჯა—B. გ] ბ BC.

* A-ში რეფერენსი მაკორ: „იგივე“. ** B-ს დანარჩენი სტროფები იხ. გვ. 274.

*** BC-ში „ოხითა“ სხვა ტექსტია, რომელიც A-ს ამავე დღესასწაულის „ქელთა ბანისას“ ემთხვევა (იხ. გვ. 271).

დასადებელი

რამეთუ მოხედა სი²⁾ [მდაბლესა მკ] (ლუკა 1,48) BC.

აღელუაჲ კ^ა დ გ^ი

ისმინე, ასუ[ლო, და იხილე] (ფს. 44,11) BC.

კელთაბანისაჲ კ^ა გ

C 213

|დღეს ქუეყანისა ტაძარი, ღმრთისა სიტყუაჲ, ზეცისა იერუსალემსა [მიიც]ვალების. მკუიდრ [და უ]ჩინო სოფლისა ამ[ისგან] იქმნების მეუფისა ზეცისა და ქუეყანისა, და მეოხ არს სულთა ჩუნთათუის* BC.

5

A 218 v

|სხუა უფალო ღალატყავსა კჳოო საქსენებელსა ცოღვილთათუის . სიწმიდისაჲ ხარებასა კჳოო.**

10

B 153 v

სიწმიდისაჲ ა გ^ი

C 213 v

|საშინელი და დიდებული და დიდი საიდუმლოჲ, დაუტყენელი მუცელმან დაიტია; დედაჲ შემდგომად შობისა კუალად ქალწულივე ეგა; დმერთი რაჲ იშვა მისგან, კორციელ იქმნა. მისა ვლადადებდეთ, მისა ქებასა ვიტყოდით, ანგელოზთა თანა შევსწირვიდეთ: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო, სავსე არიან ცანი და ქუეყანაჲ დიდებითა შენითა, მაცხოვარო ჩუენო BC.

15

B153, C213

მარიამობისანივე მეოთხესა, უფალო ღალატყავსა კ^ა დ

საკსენებელსა შენსა აღვასრულებთ, უხრწნელო, და ვადიდებთ

20

B 153 v

შენგან შობილსა, რამეთუ შენ [მ]იერ | ცხორებაჲ შეიქმნა და გამოგუიბრწყინდა ნა[თელი] — [ქრისტე] დმერთი ჩუენი. ამისთუისცა გიგალობთ შენ: [შო]ბაჲ შენი უფ[როს სა]კუირველ, აღსრულებაჲ— დიდებულ. ნუ უგულებელს-გუყოფ ქმნულთა კელთა შენთა, რომელნი სარწმუნოებით გესავთ შენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო BC***.

25.

კელთა ბანასა სოქუნე ესე ორივე კელთა****.

A 219

|დღეს დიდი სიხარული არს ცათა შინა ანგელოზთა მიერ, ღმრთისმშობელო ქალწულო, რამეთუ ქუეყანაჲ დაუტყევე და ზეცისა ძალთა უქესთაჲს გამოსჩნდი, რომლისათუისცა ანგელოზნი

3 კ^ა—BC. 6 სიტყუა A, სიტყვასა C. 7 მიიცვალების იქმნების BC. მკედრ BC. 8 იქმნების მიიცვალა BC. ჩუენთათჳს BC. 13 და დიდებული —C. 16 ანგელოზთა თანა შევსწირვიდეთ—C. 21 გამობრწყინდა C. 22 ამისთჳსცა BC. 23 საკკრველ C) + არს B. 24 ნუ უგულებელს-გუყოფ... გესავთ შენ] მეოხ იყავ მონათა შენთათჳს, რომელნი გიგალობთ. ნუ უგულებელს-მყოფ BC. ჭქმნულსა A. 27—სისხარული დიდი არს B. 29 უზეშთაიძსად B. გამოშჩნდი B. რომლისათუისცა —B.

* „კელთაბანისაჲს“ ეს ტექსტი BC-ში ამავე დღესასწაულის „ოხითაჲ“. BC-ს „კელთაბანისაჲ“ კი ემთხვევა A-ს „უფალო ღალადყავსას“ სტროფს: „საკსენებელსა შენსა აღვასრულებთ...“ (იხ. ამავე გვერდზე). ** ეს შენიშვნები მხოლოდ A-შია. *** BC-ში ეს ტექსტი ამავე დღესასწაულის „კელთაბანისაჲ“. **** ეს შენიშვნა მხოლოდ A-შია.

განკუირვებულ იყვნეს, ვითარ-იგი არა მიეც სული შენი, ვიდრემდე არა მოვიდა შობილი შენი და წარგიყვანა შენ შეერთებად ანგელოზთა და ბალთა ზეცისათა. მარიაჲ, დედაო და ქალწულო, ითხოვე სულთა ჩუენთათუის დიდი წყალობაჲ B*.

- 5 დიდების-მეტყუელებასა და ქებასა შევსწირვიდეთ, მორწმუნენო, ქრისტესა, რომელმან გარდაცვალა დედაჲ თუისი და განადიდა საქსენებელი მისი ყოველთა კიდეთა ქუეყანისათა. აჲ მოვედით, მორწმუნენო, ერთობით ვლალადებდეთ და მივსცეთ დიდებაჲ უფალსა, რომელმან ღირს გ(უ)ყვნა | შუენიერად დღესასწაულსა მშობელისა თუისისასა.

A 219 v

საუნჯეო**.

უგალობდითსა კ'ა დ

უგალობდეთ უფალსა, დიდებით დიდებულსა, რომელმან განადიდა დღეს სახელი მშობელისა თუისისაჲ.

- 15 გიგალობთ შენ, უფალო, ღმერთო ჩუენო, რომელმან გამოაბრწყინე დღეს უბრწყინვალეს მზისთუალისა საქსენებელი მშობელისა თუისისაჲ.

- 20 დღეს იხარებენ ყოველნი კიდენი ქუეყანისანი საქსენებელსა შენსა, ყოლად წმიდაო ღმრთისმშობელო, რომელი უფროჲს ქერობინთა გამოსჩნდი, კადნიერებაჲ გაქუს, ვითარცა ხარ დედაჲ, ევედრე, ვითარცა მშობელი, რამათა აცხოვნენს მადიდებელნი შენნი მეოხებითა შენითა, წმიდაო დედოფალო.

უგალობთ მხოლოდშობილსა***.

მოიხილესა

- 25 საუნჯეო დიდისა საფასისაო, წმიდაო ღმრთისმშობელო, რამეთუ რომელმან მთასა წმიდასა საიდუმლოჲ მოსეს მაცუალი გამოუცხადა, ვითარმედ შემდგომად შობისა ქალწულივე ეგოს | უვნებელად, და აქა, სიონს, ღირს მყვნა ჩუენ გალობად ყოლად წმიდასა საქსენებელსა შენსა.

A 220

- 30 მოსეს მთასა წმიდასა სასწაული აჩუ(ე)ნა უფალმან, ვითარმედ ცეცხლი იგი არა შესწუვიდა მაცუოვანსა მას, ეგრეთვე ბუნებამან ღმრთეებისამან დაიცვა ქალწულებაჲ. ხოლო ჩუენ აქა, სიონს შინა, განცხადებულად ვიხილეთ გარდაცვალებული წმიდაჲ ქალწული და სული მისი ნებსა შინა უხრწნელსა უფლისასა.

- 35 **განძლიერდასა**

განძრიელდით უფლისა გულნი მგალობელთა მისთანი საქსენებელსა წმიდისა ღმრთისმშობელისასა.

დღეს დიდი სიხარული არს ცათა შინა და კაცნი გალობენ ანგელოზთა თანა: მოვედით, ერნო, ვიხარებდეთ და ვიშუებდეთ, რა-

1~განკუირვებულ იყვნეს ანგელოზნი B. არაჲ B. ვიდრემდე ედ'ს B. 2 არა—B. მოვიდეს B. 3 ითხოვე + ღმრთისაგან B. 4 ჩუენთათჳს CB.

* „კლოთაბანისაჲს“ ეს ტექსტი B-ში უშუალოდ მოსდევს ეპისწორვის რიგით პირველ „კლოთაბანისაჲს“: „საქსენებელსა შენსა აღეასრულებთ...“ (იხ. გვ. 271).

** ეს სიტყვა „კლოთაბანისაჲს“ კიდევ ერთი ტექსტის დასაწყისს უნდა წარმოადგენდეს. *** „უგალობთ მხოლოდშობილსა“ ამიანზეა მიეწერილი.

მეთუ დღეს ქუეყანისა ქალწულმან ცანი დაიმკუიდრნა. მოვედით, მორწმუნენო, | ვდღესასწაულობდეთ საკსენებელსა წმიდისა ღმრთის-მშობელისასა.

უფალო, რომელმან გამოგუიბრწყინე ჩუენ ეზოა იგი კარვისაჲ, მშობელი შენი, და ღირს მყვენ ჩუენ მგალობლად საკსენებელსა წმიდისა მარიამისსა, მისითა მეოხებითა აცხოვენ სულნი ჩუენნი. 5

უფალო მესმასა

მესმა სმენაა შენი, უფალო, რამეთუ გარდამოჰქვედ სიმდაბლით ქუეყანად, რაჲთა ადიდო მშობელი შენი.

შეიბრნეს ძალნი ცათანი გარდამატებულსა სიმდაბლესა შენსა, უფალო, რაჲამს განმზადენ ცანი სადგურად მშობელისა შენისა და ქუეყანად მოხუედ. განკუირვებულ იყვენეს წმიდანი მოციქულნი, ვითარმედ: აჰა ესერა მოვალს, | რომელმან ადიდოს მშობელი თუისი შორის ანგელოზთა და კაცთა. 10

A 221

ბანაკი ანგელოზთაჲ განწყობილი თანა-გიდგა ჰენ, წმიდაო ქალწულო, რაჲამს წარიყვანა სული წმიდაჲ შენი მეუფემან ყოველ-თამან სასძლოსა მას ზეცისასა. 15

ღამითგანსა

ღამითგან ავიმსთობთ შენდამი, ღმერთო ჩუენო, რომელმან გარდასცვალე მშობელი შენი ნათელსა მას დაუსრულებელსა. 20

ღმრთივ-გამომეტყუელნო წმიდანო.

შენ კრებული მოციქულთაჲ წინა გიძლოდა, წმიდაო ქალწულო, და მიაქუნდა დიდებით გუამი შენი დადებად ღმრთივ-გამოჩინებულსა საფლავსა. 1

A 221 v

* | კმასა ანგელოზისასა. 25

ღალატყავსა

ვღალადებთ საკსენებელსა წმიდისა ქალწულისასა, რაჲთა მეოხებითა მისითა აცხოვენეს სულნი ჩუენნი.

რომელმან გარდაცვალა დედაჲ თუისი სასძლოსა მას (ზ)ეცისასა, დიდებასა მ... 30

ღმრთის-მჰადაგებელთა მოციქულთა უბიწოჲ გუამი შენი აიღეს და დადვეს იგი საფლავსა მას ჩინებულსა.

კურთხეულარსა დ, ყოველსა მეოთხესა არს

A 222

კურთხეულ არს წმიდაჲ ქალწული, | რომელმან ღირს მყვნა ჩუენ საკსენებელსა (მარი)ამისსა. 35

აკურთხევდით ყოველნი პირველ საუკუნეთა (ღმერთსა), მეუფესა უკუდავსა, რომელმან ღირს მყვნა ჩუენ გალობად საკსენებელსა წმიდისა ღმრთისმშობელისასა, რომლისათუისცა ჩუენ მორწმუნენი ვღალადებთ და ვიტყუით: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო! **.

1 ქაწულომან A. 11 რაჲჲამს A.

* A-ში 221v-სა და 222r-ზე მოთავსებული ტექსტი ძალზე დაზიანებულად და ცუდად იკითხება. ** რეფრენი აღდგენილია მომღვენო სტროფის მიხედვით.

...იდიდების საკსენებელი შენი. ამისთვისცა ჩუენ მორწმუნენი ვლადებთ და ვიტყუით: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მათა ჩუენთაო.

აკურთხედიტსა

ყოველი საქმენი ღმრთისანი.

5

| ვაკურთხევდეთ ყოველი გარდაცვალებასა წმიდისა ქალწულისასა, რომელმან მიიცვალა დ... სა დიდებულსა. ვაკურთხევდეთ მისგან შობილსა და უფრო.

A 222 v

10

რაჟამს მოვიდეს მთავარანგელოზნი წარყვანებად სულისა მის წმიდისა ქალწულისაჲსა, [ხოლო ყოლად] უბიწოა იგი ეტყოდა: ვერ კელ-მეწიფების მ[ე] მიცემად სული ჩემი, ვიდრე არა მოვიდეს შობილი ჩემი და წარმიყვანოს მე²⁾. ვაკურთხევდეთ მისგან შობილსა და უფ B*.

15

განკურთხეულ იყვნეს მთავარანგელოზნი სიტყუასა მას ქალწულისასა, | მყის იხილეს ძმ ღმრთისაჲ მომავალი შორის და წარყვანეს სული წმიდაჲ ქალწულისაჲ გალობით მალალთა შინა²⁾. ვაკურთხევდეთ მისგან შობილსა B. **

A 223

ადიდებდიტსა

ქალწულსა უბიწოსა, დედასა ნათლისასა, რომელმან განაქარვა

20

ცთომად იგი ევაჲსი და დაქსნა ყუედრებაჲ იგი დედათაჲ და ღირს მყენა ჩუენ გალობად სადიდებელსა წმიდასა მისსა, ვაკურთხევდეთ მას ყოველნი.

25

ვადიდებდეთ ყოველი პირველ საუკუნეთა ღმერთსა, დაუსაბამოსა სიტყუასა. თანაარსი მამისაჲ დღეს ქუეყანად გარდამოქდა დიდებისათუის მშობელისა თუისისა.

30

| გარდაცვალებასა შენსა, ყოლად წმიდაო ქალწულო, ყოველი დაბადებული დღესასწაულობს, და სიმრავლეჲ ანგელოზთაჲ განკურთხევით ღალადებდეს: ვითარ უბიწოთა მათცა სიკუდილი ეუფლა? არამედ, რომელი შენგან იშვა ქრისტე, ძეჲ ღმრთისაჲ, მყის ანგელოზთა შორის მიიწია და წმიდათა ნებთა მისთა სული წმიდაჲ შენი მიითუალა. მისსა მიმართ მეოხ იყავ სულთა ჩუენთათუის.

A 223 v

35

ვითარ იხილა სიმრავლემან ანგელოზთამან სული შენი, ყოლად წმიდაო ღმრთისმშობელო, კელთა უკუდავისა მეუფისათა, ანგელოზნი ღრუბლით გამო ოხრიდეს, | გიგალობდეს და იტყოდეს, ვითარმედ: წმიდა არს მშობელი ყოველთა მეუფისაჲ და წმიდა არს სადგური შენი, ყოლად წმიდაო ქალწულო, უბიწოო.

A 224

აქებდიტსა

შენ გშუენის გალობაჲ, ღმერთო, მადიდებელსა მშობელისა შე-

9 სულსა] ს ლთა B. მის—B. 10 ქალწულისაჲსა] წწ ლსსა A, ქალწულისათა B. ვერ] არა B. 11 სული ჩემი] სული ჩემისა B. არაჲ B. 14 განკურთხეულ B. მთავარანგელოზნი] წმადანი მოციქულნი B. 15 ძმ+მომავალი B. მომავალი შორის—B.

* ეს სტროფი B-ში მარიაზობის „აქებდიტსას“ II სტროფია. ** ეს სტროფი B-ში მარიაზობის „აქებდიტსას“ III სტროფია.

ნისასა. მოსაენი შენნი, ყოლად წმიდაო ღმრთისმშობელო, ვდღე-
სასწაულობთ და ქებით ვლალადებთ: შენ გშუენის გალობაჲ საქსე-
ნებელსა შენსა, უხრწნელო ქალწულო, სანატრელო.

მოვედით, ერნო, უგალობდეთ ყოველნი წმიდასა ქალწულსა,
უბიწოსა, რომლისაგან გამოუთქმელი კორციელ იქმნა სიტყუაჲ
ღმრთისაჲ. ვლალადებთ და ვიტყუით: კურთხეულ ხარ შენ დედათა
შორის და სანატრელ არს საშოა შენი, რომელმან შევ ქრისტე, ღმერ-
თი ჩუენი, რამეთუ კელთა უკუდავთა მისთა სული წმიდაჲ შენი
მიუთუალე. მეოხ იყავ ცხორებად სულთა ჩუენთათუის.

A 224 v

| შენ, ქერაზინთა და სერაზინთა უმაღლესო, ვითარ გიგალობ-
დეთ შენ, ქალწულო, რამეთუ შემდგომად შობისა კუალად ქალწუ-
ლადვე ეგე და საფლავსა შინა არავე განიხრწნეს კორცნი შენნი.
არამედ რომელი-იგი შენგან კორციელ იქმნა, არა დაგიტევა შენ
ქუეყანასა ზედა, არამედ სასუფეველსა ცათასა დაგამკუიდრა შენ.
მას ევედრე, წმიდაო ქალწულო, ცხორებად სულთა ჩუენთათუის.

კელთაზანისაჲ

საქსენებელსა.

სხუა ყოველი იგივე.

თთუჲსა კთ ივნისსა კებრა-კავლეთაჲ საჰსენებელი*

თთუჲსა ივლისსა იმ კურიკამისი, და კვ თეკლამისი**

ყოველი წმიდათაჲ.

C 213 v

თთუჲსა კთ აგუსტოსა იოანეს თავის კუთაჲ

უფალო ღალატყავსა კა დ გი

B 154

A 225

| საქსენებელი წინამორბედისაჲ სინარულით აღვასრულოთ,
რომელი წინათ|ვე ქადაგებდა განმზადებად გზათა უფლისათა,
დღეს მეფესა ამხილებს ურჩულოებისა საქმეთა და მეოხ არს დაუ-
ცხრომელად სულთა ჩუენთათუის BC I, 1.

სიმღერაჲ ურჩულოთა დედათაჲ არწმუნებს ეროდეს მოკუეთად
თავსა წინამორბედისასა, რომელმან დასდვა კელი უხრწნელსა თავ-
სა უფლისასა და მეოხ არს²⁾ დაუცხრომელად სულთა ჩუენთათუის
BC I, 3.

17 საქსენებელსა A. 18 სხუა ყოველი იგივე—BC. 19 ივნისა A. 20 ივლისა
A. 22 თსა აგუსტოსისა (აგუსტისა B) კთ იოანეს (—B) თავის კუთაჲ დასადებელნი
BC. 24 საქსენებელი + წმინდისა BC. 25 ქადაგებდა + დვდა A. გაზათა C. 26 უმ-
ჯლოებისა B. საქმესა BC. დაუცხრომელად —BC. 27 ჩუენთათუის BC. 29~თავსა
მას უხრწნელსა (უქრწნელსა B) BC. 30 და—C. ჩუენთათუის C.

* კალენდარული მითითება პეტრე და პავლე მოციქულების ხსენებაზე შეტანილია
A-ში. ** კალენდარული მითითება კვირიკესა და თეკლას ხსენებაზე შეტანილია
A-ში.

| რომელი წინადათვე კრთებოდა საშოსა დედისასა, დღეს სიმ- C 214
 ლერაა ურჩულოთა დედათაი გამოითხოვს თავსა, რაითა მიანიჭოს
 მორწმუნეთა მისთა მეოხებითა მისითა ცხორებამ საუკუნომ BC I,2*.

სხუანი** კა დ გი

B 157v, C 219v

5 შ შენდა, ეროდე, რასა სდევნი შენ | იოანეს? არა აუშეანა ბო- A 225v
 მონი, არცა დაუკლნა საკუერთხნი, არამედ გამხილა ურჩულოებამ.
 ამისთუისცა მოჰკუეთე უბრალოთა თავი მისი. და დიდებულ არს
 იოანე BC II,1.

10 შ შენდა, ეროდიადა, მკეცო მძუინვარეო და მზაკვარო კაცის
 მკლველო, რაისა სდევნი შენ იოანეს? არა უზორა მან კერპთა, არ-
 ცა დაუკლნა საკუერთხნი, არამედ გამხილა ურჩულოებამ. ამი[ს-
 თუისცა²⁾ მოჰკუეთე უბრალოთა თავი მისი. და დიდებულ არს
 იოანე]*** BC II,2.

15 | შ შენდა, ნაშობო და ასულო ასპიტისა და იქედნეასო, რაისა C 220
 | გამოითხოვ თავსა წინამორბედისასა, რომელმან ქადაგა სამებამ
 | წმიდა? ამის[თუისცა მოჰკუეთე უბრალოთა თავი მისი. და დიდე- A 226
 ბულ²⁾ არს იოანე]*** BC II,3. B 158

უგალობითსა კა დ გი

B 154, C 214

20 მარჯუენეა შენი, უფალო, დიდებულ არს ძალითა და მკლავი
 შენი — საკუირველთ-მოქმედებითა, რომელმან იქსნა ნათესავი კაც-
 თაი წყალობით, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს BC I,1.

უმჯობეადისათუის ილ[უ]წი, წინამორბედო, და ეროდეც მხი- B 154 v
 ლებისათუის წარგეკუეთა თავი. ამისთუისცა საქსენებელსა შენსა
 ქრისტესა უგალობთ, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს] BC I,4.

25 რომელი უდაბნოს სიყრმითგან ანგელოზთა წესითა მოქალაქობდა წი- R 154
 ნა|მორბედი შენი, დღეს მოეკუეთა თავი ურჩულოთაგან, რომლისა|თესცა C 214v B 154v

1 კრთებოდა BC. 2 თავსა| თვს B. მოგუანიჭოს BC. 3 მისთა—BC. 5 რასა|
 რაისათეს BC. იოანეს BC. არა აუშეანა ბომონი A| არა უზორა მან კერპთა BC.
 6 დაკლა B. საკუერხნი C. 7 ამისთესცა BC. 8 იოანე BC. 9 ეროდიადე| ეროდი B,
 ეროდე C. მძენვარეო BC. 10 იოანეს BC. არა უზორა მან კერპთა| არა აუშენა
 [უმცნა C] ბომონი BC. 11 დაკლა B. საკუერთხი C. არამედ გამხილა ურჩულოე-
 ბამ—BC. ამისთესცა BC. 13 იოანე B. 14 ნაშობო და ასულო| ასულო ნაშობო BC.
 ასბილისა B. იქედნესაო B, იქედნისაო C. 15 გამოითხოვ შენ B, გამოითხოვე შენ
 C. 16 ~წმიდაო საუბაო BC. ამისთესცა BC. 17 იოანე C. 19 მარჯუენე BC. შენი|
 შენ C. 20 საკერველთ-მოქმედებთა BC. იქსნ BC. 21 წყალობით| წყალობითა შე-
 ნითა BC. არს| ხარ BC. 22 უმჯობესისათეს BC. ილუწი BC. ეროდეას B, ეროდეს
 C. მხილებსათეს BC. 23 ამისთესცა BC. 24 უგალობდეთ B.

* B-ში „უფალო ღადაყუასას“ მოსდევს „ოხითა“, რომლის ტექსტი ემთხ-
 ვება AC-ს ეპისწირეთს „ოხითას“ („წინამორბედო ქადაგო...“ იხ. გვ. 282). ** A-ს
 „სხუანი“ BC-ში ამავე დღესასწაულს „აქებდთსას“ „სხუანია“. *** A-ში რეფერე-
 ნის მაგიერ: „ოვიე“.

საკსენებელსა მისსა შენ გიგალობთ, რამეთუ დიდებით დაღებულ ხარ BC I,2.

სიმაზღლისა ქადაგი და ჭეშმარიტებისა მოძღუარი, წინამორბედი შენი დღეს ამხილებს ურჩულობისა საქმესა ჰეროდეს, რომლისათვისცა უშჯავ-
როდ სიკუდილსა მიითუალავს და მეოხ არს დაუცხრომელად² სულთა ჩუენ-
თათვის BC I,3.

მოიხილესა

A 226v C 215 დაგუიცივენ ჩუენ, მაცხოვარ, მეოხებითა ნათლისმცემელისაათა, რომელნი საკსენებელსა მისსა აღვასრულებთ | და | გვედრებით შენ, მხოლოსა კაცთმოყუარესა BC I,1.

რომლისაგან ნათელ-ილე სიმდაბლით, მაცხოვარ, დღეს ურჩუ-
ლოთა დედათა სილოდითა აღესრულების მახუილითა და მეოხ არს
სულთა ჩუენთათვის. ამისთვისცა საკსენებელსა მისსა აღვასრუ-
ლებთ და გვედრებით: მეოხ გუეყავ სულთა ჩუენთათვის BC I,2.

დიდება შენდა, დიდება შენდა, ქრისტე, მეო ღმრთისაო, რომელმან ღირსად ადიდე საკსენებელი წინამორბედისა შენისაა, რომლისათვისცა გვედრებით შენ: მეოხებითა მისითა აცხოვნენ სულნი ჩუენნი, მხოლოო კაცთმოყუარე BC I,3.

A 227, B 155

| განძლიერდასა

განძამძრეილებელსა ქრისტესა უგალობდეთ, რომელმან წარუვ-
ლინა მყოფთა ჯოჯოხეთისათა წინამორბედი თვისი ქადაგებად
ნათელსა ცხორებისასა, ადგომასა და ცხორებასა საუკუნესა BC I,1.

C 215 v

რომელი იყო დიდ შორის წინაწარმეტყუელთა, დღეს მოეკუე|თა
თავი ჭეშმარიტებისათვის ურჩულოთაგან. მოვედით, მორწმუნენო,
ვევედრნეთ ქრისტესა[სა], რაათა მეოხებითა მისითა აცხოვნენ² სულ-
ნი ჩუენნი BC I,2.

A 227 v

ურჩულოთა დედათა სიბოროტითა დღეს ყოვლისა სოფლისა
მნათობსა იოანეს მოეკუეთა |პატიოსანი თავი, რომლისათვისცა
საკსენებელსა მისსა ვევედრნეთ ქრისტესა, რაათა აცხოვნენ
სულნი ჩუენნი BC I,3.

უფალო მესმასა

მოსღვასა შენსა აუწყებდა, ღმრთეებასა შენსა ქადაგებდა წი-
ნამორბედი, რომელსა მოუდრიკე უხრწნელი თავი შენი ნათლის-

4 ეროდეს C. უმსჯავროდ C. 8 დამიცივენ BC. 9 გვედრებით) გაღებთ BC. 10 მხოლო A) + ღმერთსა BC. 11 მაცხოვარ + ესე BC. 12 სილოდითა A. მახუ-
ლი BC. და მეოხ არს სულთა ჩუენთათვის—BC. 13 ამისთვისცა) რომლისათვისცა
BC. 14 გვედრებით) გაღებთ შენ BC. მეოხ გუეყავ სულთა ჩუენთათვის) მხო-
ლოსა ღმერთსა და (+ კაცთმოყუარესა C) BC. 15 დიდება 2⁰) ბ⁰ა A. §16 ადიდე
A. რომლისათვის B, რომლისათვისცა C. 18 მხოლოო კაცთმოყუარე) ვითარცა კაცთმო-
ყუარე ხარ BC. 20 განძამძლიერებელსა BC. წარავლინა C. 21 თვისი BC. 22 ცხორე-
ბისასა) ჭეშმარიტებისასა BC. ადგ⁰მსსა A. ცხოვრებასა B. 24 ჭეშმარიტებისათვის
BC. მორწმუნენო+ ამისთა მეოხებითა BC. 25 ქ⁰ე A, ქ⁰მსა B. მეოხებითა მისითა
—BC. აც⁰ვნენ A, აცხოვნენ B, აცხოვნენ C. 28 იოანეს BC. რომლისათვისცა BC.
32 მოსღვასა) მ⁰სვესა A.

ღებად და ცოდვანი სოფლისანი აპკოცენ. დიდებამ ძალსა შენსა, [უფალო] BC I,1.

5 კმაი ღალადებისაა უღაბნოს — წინამორბედი შენი არა ხოლო თუ განზზაღებდა გზათა შენთა, არამედ დამარხვადცა |სამართალ-
თა შენთა აუწყებდა, რომლისათუისცა ურჩულომან ეროდღე დასთხია უბიწოა სისხლი მისი სადიდებელად მორწმუნეთა. დიდებამ ძალსა შენსა, უფალო BC I,2. C 216

10 |ყოლად ქებულო წინამორბედო უფლისაო, რომელმან უღაბ-
ნოს ჰქადაგე |შემოქმედი და სოფელსა შინა მეფეთა ამხილებდ სათ-
ნო-ყოფად მისა, რომლისათუისცა მიუპყარ მახუილსა ურჩულო-
თასა ქედი შენი. მეოხ იყავ სულთა ჩუენთათუის, გვეედრებით BC I,3. A 228 B 155 v

ღამითგანსა

15 ღამისა წარსლვითა გუეუწყა ნათელი ცხორებისა. ვიხილეთ
მყოფთა ბნელისათა მზედ იგი სიმართლისა, შევიწყნარეთ ღმრთის-
მეცნიერებისა იგი მაღლი წინამორბედისა შენისა მიერ. მისითა მეო-
ხებითა, მაცხოვარ, მშუიღობამ შენი მომეც ჩუენ BC I,1.

20 |ნათლისა ჭეშმარიტისა ქადაგი წინამორბედი, რომელი დაუ-
ცხრომელად ამხილებდა მეფეთა ურჩულოთა საქმეთათუის, არცა სა-
პყრობილითა და არცა თავისა მოკუეთითა დადუმნა სიტყუად სი-
მართლისად სიმართლესა რჩულისასა. მეოხებითა მისითა, მაცხოვარ,
მშუიღობამ შენი მომეც ჩუენ]* BC I,2. A 228 v, C 216 v

25 სული მაცხოვარებისა შენისაა აქუნდა წინა[მორბედსა, რომ-
ლისათუისცა წინაშე] მეფეთა უშიშად დგა და ქადაგებდა ნათელსა
ჭეშმარიტებისასა. |ამისთუისცა მოიღო გურიგუინი მოღუაწებისა. A 229
მისითა მეოხებითა, მაცხოვარ, მშუიღობამ შენი მომეც ჩუენ]* BC I,3.

ღალატყავსა

30 რომელნი სირღმეთაგან უმეცრებისათა იქსნენ და წინამორ-
ბედისა მიერ უქადაგე სასუფეველი ცათა, ღირს მყვენ ჩუენცა შეს-
|ლვად მას შინა მისითა მეოხებითა, ვითარცა მოწყალე ხარ BC I,1. B 156

1 აკენ A, აღკოცენ C. 3 უღაბნოსა BC. არამ BC. 5 რომლისათუისცა BC. 6 უბიწოა] უბრალოა BC. მისი + რომელმან საქსენებელი მისი BC. მორწმუნეთა + შენთა ნოანიკე BC. 8 უფლისაო—BC. 9 შემოქმედი + ყოველთა B, ყოველთა C. მეფთა AB] მყოფთა C. 10 რომლისათუისცა BC. მახლსა BC. 11 იყავ] გუ-
ეყავ BC. ჩუენთათეს BC. 15 მზღ BC. იგი—BC. 16 იგი—BC. 17 მშუიღობამ BC. მომეც ჩუენ] მოგუმაღლე BC. 18 წინამორბედი—BC. 19 ურჩულოთა] უჭეროთა BC. საქმეთათეს BC. 20 თავის B. სიმართლისად —BC. 21 სიმართლეთა რჩულისათა C. ~მისითა მეოხებითა BC. 22 მშუიღობამ C. მომეც] მოგუმაღლე BC. 24 მეფეთასა B. უშიშად დგა და ქადაგებდა ნათელსა ქეშმარიტებისასა (+ არა C) უშიშად ქადა-
გებდა ქეშმარიტებასა BC. 25 ამისთუისცა BC. გერგენი BC. 26 მისითა მეოხებითა... ჩუენ] და მეოხ არს დაუცხრომელად სულთა ჩუენთათეს BC. 29 სიღრმეთაგან BC. წინამორბედისა + შენისა BC. 31 მეოხებითა + უფალო BC. მოწყალე ხარ] მხოლოა მრავალმოწყალე ხარ (+ და კაცთმოყუარე C) BC.

* A-ში ჩუენის მაგერ: „იგივე“.

C 217 | რომელი ანგელოზთა მოქალაქობითა ქუეყანასა ზედა იქცეო-
და და საღმრთოთა რჩულისა სამართალსა ამხილებდა მეფეთა, დღეს
მოეკუეთა თავი საპყრობილესა შინა და პყრობილთა ჯოჯოხეთისა-
თა ეუწყა განთავისუფლებამ, და მეოხ არს დაუცხრომელად სულთა
ჩუენთათუის BC I,2.

რომელი სულითა ელიამსითა უღაბნოს გამოსცხადენ, წინამორბედუ,
და კუალად ყოველთა მაცხვარსა და ღმერთსა ღიბს იქმენ ნაჟლის-ცემაღ
და აწ მარადის მის თანა გიხარის, მეოხ გუეყავ სულითა ჩუენთათუის CI,3.

კურთხეულარსა

რომელმან ბაბილონს ყრმათა ცუარი გარდამოუვლინე და დღეს
ჯოჯოხეთისა მყოფთა ახარე ადგომამ, ვითარცა ცუარი კურნებისა,
წინამორბედისა შენისა მიერ, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, [ღმერ-
თო მამათა ჩუენთაო] BC I,1.

A 229 v, | რომელმან უბიწოა კელი უბრწუნელსა თავსა შენსა შეახო,
C 217 v დღეს კელთაგან ურჩულოთასა უბრალთა თავი მისი მოეკუეთა,
რომლისათუისცა შენ წინაშე მარადის იხარებს და მეოხ არს ჩუენ-
თუის. კურთხ[ეულ²⁾ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო]
BC I,3.

ფიცისა უმშავეროთა რწმუნებითა ურჩულოა ეროდე წინა-
წარმეტყუელისა მკლველად გამოჩნდა, რომლისათუის სირღმესა
ჯოჯოხეთისასა დაითქა, ხოლო მან ჯოჯოხეთისა მყოფთა ნათელი
ცხორებისა უქადაგა²⁾. კ[ურთხეულ ხარ შენ³⁾], უფალო, ღმერთო მამა-
თა ჩუენთაო] BC I,2.

რომელი ეროდეისგან მოიკლა წინაწარმეტყუელი, მივიდა,
მყოფთა ჯოჯოხეთისათა უღაღადა და ადგომასა ქადაგებდა²⁾. კურ-
თხეულ [ხარ შენ, უფალო, ღმერთო³⁾ მამათა ჩუენთაო]* BC I,4.

B 156 v | **აკურთხევდითსა**

C 218 რჩულისა დაცხრომასა და მადლისა დამტკიცებასა, ქრისტე,
ქადაგებდა წინამორბედი არა ხოლო თუ უღაბნოს, არამედ წინაშე
მეფეთაცა ურჩულოებისა მხილებასა არა დაცხრებოდა. ხოლო სუ-
ლითა მარადის ქრისტემს თანა გალობდა: აკურთხევდით²⁾ ყოველნი
საქმენი [უფლისანი უფალსა] BC I,2.

2 შხელისა B. 5 ჩუენთათუის BC. 8 გუეყავ C. 10 ბაბილონს C. ყრმათა +
საკუმლისა მას შინა BC. გარდამოუვლინე A. და — BC. 14 შწნასა A. 15 ორჩლოთა-
თა A, ურჩულოასათა BC. 16 რომლისათუისცა BC. არს + სულთა BC. ჩუენთათუის
BC. 19 ოშქალსა A, უმსჯავროთა C. პერთე B. 20 მკველად A, მკლველად B, მო-
კლვად C. რომლისათუისცა BC. სირღმესა BC. 21 მან ამან BC. ჟოჯოხეთისა მყოფთა]
მყოფთა ბნელისათა BC. 22 ცხორებისა] მაცხოვარებისა შენისა BC. 24 პართედს
B, ეროდეისგან C. მოვიდა B. 25 უღაღადა და ადგომასა ქადაგებდა] ქადაგებდა
ადგომასა და B, ქადაგებდა ადგომასა და ლაღადებდა C. 28 დაცხრომასა C. 29 არა
ABC. უღაბნოსა BC. 30 მეფეთასა B. არა ABC. დაცხრებოდა C. ხოლო] და C.
31 მარადის ქრისტემს თანა] ანგელოზთა თანა მარადის BC.

* A-ში რეთრენის მაგიერ: „იგივე“.

- 5 |ლუაწლი კეთილი მოილუაწე, წინამორბედო, სრბაა აღასრულე, სარწმუნოებაა დაიმარხე, მოიგე სიმართლისა იგი გუირგუინი მიცემითა სულისა შენისაათა ქრისტესა, ამისთუისცა ლალადებით ვიტყუით: აკურთ[ხვედით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა] BC I,3.
- 6 |გალობასა შენდა შევსწირ.
- 7 |ზომელან მოქალაქობაა ანგელოზებრი ქუეყანასა ზედა აღასრულა და მადლითა სბულითა ქრისტეს მიერ შეიქო, უზრუნოთა მეფეთა ამხილებდა უკეთუქებასა. ანგელოზთა თანა დაუცხზომელად გალობდა: აკურთხევედიო ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა BC I,1.
- 10 |ადიდებდითსა რომელი უფროას ყოველთა წინაწარმეტყუელთა დიდებულ ხარ და ქადაგ ჭემმარიტისა ძისა ღმრთისა, შენ მიერ³⁾ საცთურისაგან განვერენით და სასუფეველსა ღირს ვიქმნენით. რომელსა გაქუს კადნიერება ქრისტემს მიმართ, მეოხ იყავ სოფლისათუის, დიდო წინაწარმეტყუელო ქრისტემასო იოანე BC I,1.
- 15 |რომელი უზიწოთა მოქალაქობითა გამოსჩნდი და სიწმიდით მიემსგავსე მნათობთა ზეცისათა, შენ მიერ საცთურისაგან განვერენით |და სასუფეველსა ღირს ვიქმნენით. რომელსა გაქუს კადნიერება ქრისტემს მიმართ, მეოხ იყავ²⁾ სოფლისათუის, დიდო წინაწარმეტყუელო ქრისტემასო იოანე* B I,2.
- 20 |რომელი უქესთაეს ყოველთა ნაშობთა [გამობრწყინ]|დი და წინამძღუარ ექმენ ერსა, |უდაბნოს ასწავე სინანულით ცხორება და მოქცევად გზათა სიმართლისათა²⁾. რომელსა გაქუს კადნიერება ქრისტემს მიმართ, მეოხ იყავ სოფლისათუის, დიდო წინაწარმეტყუელო ქრისტემასო იოანე* B I,3.
- 25 |რომელი საშოთთანვე დედისაათ იწოდე წინაწარმეტყუელად და წარდგომად წინაშე პირსა უფლისასა განმზადებად გზათა მისთა და მოტევებად ყოველთა შეცოდებანი, რომელსა გაქუს კადნიერება ქრისტემს მიმართ, მეოხ იყავ²⁾ სოფლისათუის, დიდო წინაწარმეტყუელო ქრისტემასო იოანე* B I,4.
- 30 |რომელი უდაბნოს კორცითა იქცეოდე და ანგელოზებრ აღასრულე შრომა შენი, ქრისტესა ჰქადაგებდი და ერსა ასწავებდი მოწვეწულისა მისთუის სასუფეველისა ცათაისა²⁾. რომელსა გაქუს კადნიერება ქრისტემს მიმართ, მეოხ იყავ სოფლისათუის, დიდო წინაწარმეტყუელო ქრისტემასო იოანე* B I,5.

A 230

C 217 v

C 218

B 157

A 230 v

2 დიარხე + და BC. იგი — BC. გვრკნი C. 3 სულისა შენისაათა ქრისტესა] სისხლთა შენთა ქრისტესთეს BC. ამისთუისცა] რომელნი BC. ლალადებით] ვლადადებთ და BC. ვიტყუთ BC. 4 უფლისანი—C. 7 სრულითა] სრულიად B. 11 წინაწარმეტყუელთასა BC. 12 საცთურისაგან ... ღირს ვიქმნენით] ღამე იგი განგუეშორა და ნათელი შემოგუეახლა B. 14 ქრისტეს B. იუაქ] გუეყავ B. სოფლისათეს B. 15 ქრისტესო B. იოანე B. 16 ობწობთა A. გამოსჩნდი] გამობრწყინდი B. 19 ქრისტეს B. 21 უზესთაეს B. 27 და—B. 29 ქრისტეს B. 31 ანგელოზებ B. 32 ქრისტესა] ქე A. ასწავებდი] ახარებდი B. მოწვეწულისა მისთუის] მოწვეწულისათეს B.

* A-ში რეგრენის მაგიერ: „იგივე“.

დღეს ურჩულომან ჰეროდე ს(ალოდ)ით ვანიზრასა მოკუეთად თავი წა-
ნამორბედისაჲ, სიმ(რავლ)მ ურჩულოთა დედათაჲ მათ სათნო-იყო და მხი-
ლეებისათჳს ურჩულოებისა ანა შეპრწუნდა, რომლისათჳს მორწმუნენი ვლა-
დადებთ და ვიტყუთ: მეოხ გუეყავ სოფლისათჳს, დიდო წინამორბედო ქრის-
ტმსო იოვანე B I,6.

5

C 218 v

|დღეს ურჩულომან ჰეროდე შეაკრიბნა ყოველნი მთავარნი და მენა-
კენი მის თანა, ხოლო როკვითა ასულისა ჰეროდიაშითა წარგეკუეთა თავი
შენი, წინამორბედო, რომლისათჳს მორწმუნენი ვლადადებთ და ვიტყუთ:
მეოხ გუეყავ სოფლისათჳს, დიდო³⁾ წინამორბედო ქრისტმსო იოვანე B I,7;
C I,2.

10

აქებდითსა

საკსენებელსა წინამორბედისასა სიხარულით აღვასრულებდეთ
მორწმუნენი, ერთობით ვლადადებდეთ და ვიტყოდით: შენ გშუენის
გალობაჲ მაღალთა შინა, რომელმან განადიდე საკსენებელი წინა-
მორბედისა თუისისაჲ.

15

A 231

|რომელი ეროდესგან მოიკლა წინაწარმეტყუელი, რომელმან
სიმართლისა იგი მზეჲ გუიქადაგა, აწ მოვედით, მორწმუნენო, სი-
ხარულით აღვასრულებდეთ საკსენებელსა წმიდისა წინამორბედისასა.

დღეს სიმღერაჲ ურჩულოთა დედათაჲ გამოითხოვს თავსა წი-
ნამორბედისა შენისასა, ხოლო მან მიუძღუნა თავი ნათლისმცემე-
ლისაჲ ურჩულოსა ქალისა როკვითა. აწ მოვედით, მორწმუნენო,
სიხარულით აღვასრულებდეთ საკსენებელსა წმიდისა წინამორბედი-
სასა)*.

20

გაქებენ შენ, ქრისტე, ერნი ანგელოზთანი, რომელმან განანათლე სო-
ფელი მოსლეთა შენიაჲ. გიგალობენ შენ პენი კაცთანი, რომელმან აჰკოცენ
ცოდვანი სოფლისანი გამოჩინებითა შენითა. წინამორბედისაგან იქადგე
ჭეშმარიტი ღმერთი, რომელმან უფროჲს ყოველთა წინაწარმეტყუელთა ესე
გამოაჩინე. მისითა მეოხებითა, მაცხოვარ, აცხოვენ სულნი ჩუენნი BCI,1.

25

C 219

რომელი ურჩულოსა ეროდმს მიერ თავის მოკუეთითა საცნაურისა

B 157 v

მისგან|საპყრობილისა მიივლინების საუკუნესა საპყრობილესა და უქადაჲ
შეეცებულთა მას შინა მისლ|ვად განმათავისუფლებელი და მყოფთა ბნელი-
სათა ხილვად მზმ იგი სიმართლისაჲ. ყოლად ქებულო, კანდიერებაჲ გაქუს
ქრისტმსა, მეოხ იყავ ქრისტმს მიმართ, რამთა იქსნენ სულნი ჩუენნი ბნე-
ლისა მისგან საუკუნომსა მეოხებითა შენითა, ვითარცა კაცთმოყუარე არს
BCI,2.

30

35

ღირსად აღიდე, უფალო, წინამორბედი შენი, რამეთუ ღირსი მსახურე-
ბაჲ განგებულებისა ღმრთეებისა შენისაჲ სიწმიდით აღასრულა. სიმაზრთლა-
სათჳს საპყრობილესა შინა ძერის-ხილვად თავს-იდვა, ჭეშმარიტებისათჳს
თავის მოკუეთაჲ მოიღო, სულენლებითა სოფელი აღავსო, სიწმიდითა ეკლე-
სიანი შეამკვნა, ამისთვისცა შენ წინაშე მარადის იხარებს და მეოხ არს და-
უცხრომელად სულთა ჩუენთათჳს BCI,3.

40

3 არაჲ B. 6 მეტნახენი C. 8 რომლისათჳსცა C. 27 ქეშმარობ B. 29 ეროდეს
B. 31 განმათავისუფლებელი C. 33 ქრისტმსა — C. იქსნეს B.

* A-ში რეთრენის მაგიერ: „იოვიე“.

- ყოლად ქებულს წინამორბედო იოვანე, რომელი სულთა ელიამსითა გამოჰჩნდი და ყოველთა მაცხოვრისა და ღმრთისა ნათლისმცემელად ღირს იქმენ, რომელმან მასცენ სისხლნი შენი ჭეშმარიტებისათს, პატიოსანო, მეოხ იყავ სულთა ჩუენთათს BCI,4*.
- 5 **ოხითა** კა დ გო** C 220
წინამორბედო, ქადაგო ქრისტეისო, შენ მეფესა ამხილებდ ურჩულობისა არა საქმედ, რომლისათუისცა სიმღერამან ურჩულობთა დედათამან არწმუნა ეროდეს მოკუეთად თავი შენი და შემდგომად სიკუდილისა აღმოსავალითგან მზისაით და დასავალამდე ქებულ არს სახელი შენი. რომელსა გაქუს კადნიერებაჲ ქრისტეის მიმართ, მას ევედრე შეწყნარებად სულთა ჩუენთა BC.
- 10 **სულისა მიერ წმიდისა იტყოდა დავით შენთს, წინამორბედო: ნუ შეეხებოთ ცხებულსა ჩემსა. ხოლო ურჩულობან ეროდე მიზეზ სიკუდილისა ფიცაყო და მოგკუეთა თავი შენი, აღასრულა თხოვად ეროდიამსო. რომელმან უქადაგე ყოველსა სოფელსა ნათელი ნათლისათ, ამისთვისცა საკსენებელსა შენსა აღასრულებთ. მეოხ იყავ სულთა ჩუენთათს B.** B 158
- 15 **ფსალმუნი ბ გო**
ნუ შეეხებით [ცხებ] (ფს. 104,15) BC.
- დასადებელი**
- 20 **აუარებდით (ფს. 104,1).**
არა აუფლო კაცთა ვნებად (ფს. 104,14) BC.
- აღელუა კა ბ**
პირი მართლისაჲ იტ (ფს. 36,37).
- ქელთაბანისაჲ**
- 25 **წინამორბედო, ქადაგო ქრისტეისო, დაღაცათუ მოკლვასა ბრძანებდა ეროდე შენ ჭეშმარიტისა ქადაგისათუის, არამედ სულითა შენითა ბრწყინვალედ გამოსჩნდი და სიმართლისა იგი მზეჲა ჯოჯოხეთისა მყოფთა პირველვე უქადაგე. რომელსა გაქუს კადნიერებაჲ ქრისტეის მიმართ, მას ევედრე შეწყნარებად სულთა ჩუენთა BC.** C 220 v
A 232
- 30 **სიწმიდისაჲ**
შენ გაქებენ მკედრობანი ანგ[ელოზთანი, შენ გადიებენ] BC.

2 მაცხოვრისა და ღმრთისა B. 4 იყავ] გუეყავ C. 5 კა—BC. 6 ქრისტესო BC. ამხილებდ A, ამხილ BC. 7 არაჲ ABC. საქმე BC. რომლისათუისცა BC. 9 დასავალამდე B. 10 ქრისტეს BC. 17 ფსალმუნი + კა C. 21 აუფლა B. 26 ჭეშმარიტებისა C. ქადაგისათს B. ქადაგებისათს C. 27 გამოჰჩნდი BC. სიმართლისა იგი მზეჲა ჯოჯოხეთისა მყოფთა] ჯოჯოხეთისა მყოფთა სიმართლისა იგი ნათელი BC. 28 კადნიერებაჲ—B. 29 ქრისტეს C. ქრისტეის მიმართ] მის მიერ B.

* „აქებდითას“ BC-ში მოსდევს „სხუანი“, რომელიც A-ში ამავე დღესასწაულის უფრო ლაღადყავსას“ ტექსტია. იბ. გვ. 276. ** ეამისწორის „ოხითას“ ტექსტი B-ში განსხვავებულია (იბ. აქვე), ხოლო AC-ს შესაბამისი ტექსტი B-ში ამავე დღესასწაულის მწებრშაა შეტანილი (B 154r).

თთუასა ო სეკდებერსა ღმრთისმშობელისა შობაჲ

უფალო ღაღატყავსა კ^ა ა

C 221 იხარებს ნათესავი კაცთა | შობასა შენსა, ქალწულო, დედაო ქრისტეის, ღმრთისა ჩუენისაო BC I,1.

იშვე დიდებით, უბრწუნლო ქალწულო ღმრთისმშობელო, და მოატყუ სოფელსა სიხარული, ადგომამა და ცხორებაჲ საუკუნოა BC I,2.

ქალწულსა დღეს უფროსად უგალობდეთ, რომელმან უთესლოდ შვა ქველისმოქმედი და²⁾ მკნელი ჩუენი³⁾ ქრისტე BC I,3.

მრავა(ლსა) შენსა მოწყალებასა და აურ. 10

უგალობდითსა

B 158 v | უგალობდეთ მაცხოვარსა ყოველთასა, [რომელმან] ბერწისაგან გუიჩუენა დღეს დედაი თუისი BC I,2.

A 232 v | უგალობდეთ გალობითა ახლითა მაცხოვარსა და ღმერთსა, რომელმან აღმოგუიციენა ბერწისაგან ყოლად ქალწული და მისგან იშვა ქრისტე ცხორებად სულთა ჩუენთათუის. რამეთუ დიდებით დი(დებულ არს). 15

იხილა შემოქმედმან ქუეყანაჲ.

რომელმან სიტყუი.

B 158 უგალობდეთ ღმერთსა, მაცხოვარსა ჩუენსა, რომელი კორციელ იქმნა ქალწულისაგან და განანათლა ნათესავი კაცთაჲ BC I,1. 20

B 158 v დაგკვეენ შენი მოსავნი მეოხებითა მშობელისა შენისაჲთა, ქრისტე, ღმერთო ჩუენი BC I,3.

მოიხილესა

მოიხილეთ, ცაო, და ვიტყოდიო და უგალობდეთ ღმერთსა, მხოლოსა²⁾ კაცთმოყუარესა] BC I,1. 25

C 221 v | მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან განანათლა წმიდაი ქალწული უბიწოა BC I,2.

იხილეთ, იხილეთ უფალი, ღმერთი ჩუენი, რომელი ქალწულისაგან გამოუთქმელად კორციელ იქმნა, რომელი არს წიაღთაგან მამისათა და მკლ[აკ]თა ზედა დედისათა BC I,3. 30

დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რომელმან გუიჩუენე ჩუენ შობაჲ მშობელისა შენისაჲ, რაჲთა ვცხოვნიდეთ მორწმუნენი მეოხებითა მისითა.

A 233 | საკუირველი და დიდებული და დიდი. 35

იხილეთ, იხილეთ უფალი, ღმერთო ჩუენი, რომელი მაღალთა შინა მამადის ყოფ აბს მამისა თანა, ქალწულისაგან კორციელ იქმნა და აცხოვნა კაცი BC I,4.

1~სეკდებერსა ო BC. შობაჲ + დასადებლნი BC. 3 იხარებ B. ქალწულო + და BC. 4 ქრისტეს BC. 5 უბრწუნლო B. და— BC. 6 მოატყუ C. 8 რომელმან] რამეთუ BC. 11 უგალობდითსა + ა-ვე C. 12 უგალობდით C. 13~დღეს გვჩუენა BC. თუისი BC. 27 განანათლა] გააღიდა დღეს BC. 30~გამოუთქმელად ქალწულისაგან BC.

განძლიერდასა

განმაძრიელე, ქრისტე, რომელმან ბერწისაგან დედაჲ შენი გა-
მოაჩინე, რამეთუ არავინ არს [წმიდაჲ შენსა გარეშე, უფალო] BC I,1.

განმაძრიელე მე ქრისტე, რომელი ქალწ.

5 მხოლოსა შორის დედათასა დედასა ქ.

ევამ გ.

არავინ არს წმიდაჲ, ვითარ ქრისტე, ღმერთი ჩუენი, რომელმან გან-
მზადნა საქმენი თჳსნი, რომელი იშვა ქალწულისაგან და განანათლა ნათესა-
ვი კაცთაჲ BC I,2.

10 უფალო მესმასა

მესმა, ყოლად ძრიელო, შენი განგე|ბულებჲა და შიშით გადი- C 222
დე შენ, ქრისტე ღმერთო BC I,1.

ბერწისაგან აღმოსცემანი ქალწულებით, დედაო მარიამ, რომელმან კორციელად შეე პირველ საუკუნეთა ღმერთი ჩუენი BC I,2.

15 მეოხებითა, ღმერთო ჩუენო, წმიდისა ქალწულისათა შეცოდე-
ბათაგან გუიქსნენ, რომელნი უფროსად შენ გიგალობთ BC I,3.

ქალწულად და დედად.

ღამითგანსა

ღამითგან აღვიმსთობთ, შენდა დიდებასა შევსწირავთ, რომელ-
20 მან ბერწისაგან გამოაჩინე ქალწული, [რამეთუ რომელი-იგი მის- A 233 v
გან კორციელ იქმნა, ყოველი სოფელი აცხოვნა BC I,1.

ნათელი გამოგუბრწყინდა ჩუენ მშობელისა შენისა მიერ და
საცთური კერპთაჲ დაქსნდა და ცხოვრებაჲ კაცთა აღმოგუიციენდა
BC I,3.

25 რომელი რჩულისა მდებელ ხარ და რჩულისა [ადმასრულებელ, სა-
უნჯჳ სისარულისაჲ სოფელსა გამოუნჯი, ქრისტე, მაცხოვარი ჩუენა.
ამას თაყუანის-ვსცეთ] BC I,2.

| ღალატყავსა ქა ა გი

C 222 v

ვღალატ-ყავ ჭირსა?) [უფლისა შიშარბთ მოწყალისა, სიტყუაჲ გა]

30 BC I,1.

| დღეს ქალწული ბერწისაგან იშვა და ნათესავი კაცთაჲ იშუ- B 159
ებს და იხარებს, რამეთუ მის მიერ ვცხოვრდებით BC I,2.

2 განმაძრიელე] განმაძლიერენ ჩუენ BC. ~დედაჲ შენი ბერწისაგან BC. 3 არავეინ C. 5 დედათასა დედასა] დღსა დღსა A. 7 არავეინ C. განმზადნა C. 11 ძლიერო BC. გადიდებთ BC. 12 ღმერთო — BC. 13 აღმოსცემანი BC. 14 ჰშეე C. ჩუენი — BC. 15 შეცოდებთათაგან] განსაცდელისაგან BC. 16 რომელნი უფროსად შენ გიგალობთ] მაღიებელნი შენნი BC. 19 შევსწირავთ + უფალო BC. რომელმან + მ A. 20 გამოაჩინე + ჩუენი C] გეჩუენე ჩუენ B. 21 იქმნა + და BC. 22 გამოგუბრწყინდა C. ჩუენ + ცხოვრებისა B. 23 კერპთაჲ + ვითარცა ღმერთ ხარ BC. დამქსენ BC. ცხოვრებაჲ + საუკუნოა BC. აღმოგუიციენდა] აღმოუცმენ BC. 28 ქა — BC. 29 ვღალად-ყავ B, ღალად-ყავ C. 31 ნათესავი] წთსა B. 32 ცხოვრების B, ცხოვრების C.

ვღალადებთ შენდამი, ქრისტე, რომელი ზი ქე.
 მოსაენი მშობელისა შენისანი, ღმრთისმშობელისა მადიდებელინი, შეგუიწყალენ და მეოხებითა მისითა აცხოვნენ სულნი ჩუენნი.

კურთხეულარსა კ' ა

ყოველნი საქმენი შენი ჭეშმარიტებით არიან და წრფელ არიან გზანი შენი²⁾, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] BC I, 1.

A 234 ბერწისაგან აღმოსცენდი, ქალწულო უბიწოო, და ბერწი ეკლესიაჲ შეაერთა შენ მიერ სიტყუამან | მამისამან და ღმერთმან ჩუენმან²⁾ ა]. კუ BC I, 2.

აღმოსცენებულმან ყუავილმან, ქალწულმან უბიწომან, რომელი ბერწისაგან იშვა, მეოხი და მაცხოვნებელი ჩუენი ღმრთისა მიმართ მამათა ჩუენთასაჲ.

ყოველნი მამასა [და ძესა უგალობდეთ და სულსა წმიდასა ვაკურთხევდეთ და აუვარებდეთ ცოდვთა ჩუენთა] C I, 3.

სამებასა ერთარსებასა მარწმუნენი უგალობდეთ — მამასა და ძესა და B I, 3.

აკურთხევდითსა

გალობასა [შენდა შექსწირაჲთ ანგელოზთასა²⁾, ვითარცა ყრმანი საქმილსა შინა] BC I, 1.

C 223 | დღესასწაულსა შობისა შენისასა, უბიწოო ქალწულო, მორწმუნენი აღვასრულებთ და უფრომსად გიგალობთ შენ და ვღალადებთ და ვიტყუით: აკუ[რთხევდით²⁾ და უფრომსად] BC I, 2.

შენ, ქრისტე, გაკურთხევთ, ვითარცა მოწყალე ხარ, რომელი იშვექ ქალწულისაგან] B I, 3.

რომელსა ბევრეულნი ანგელოზნი შო.

რომელი წინა საუკუნეთა მამისაგან იშვა ოდე.

შენ სამებასა [აკურთხევთ და³⁾ თაყუანის-გცემთ ერთსა ღმრთე] B I, 4; C I, 3.

ადიდებდითსა

შენ, ზეცი[სა] ბჭემ, [კარაი სიწმიდისაჲ, რომელმან ღმერთი შექ და ქა²⁾ლწულაბრვე დაჯგურ, ვითარცა ღმრთისმშობელ ხარ, სამართლად გადიდებთ] BC I, 1.

რომელი იშვექ ბერწისაგან და მუცლად-იღე უთესლოდ სიტყუამ მამისაჲ, ქალწულო მარიაჲ, რომელსა გნატრის ყოველი სული, ვითარცა ღმრთისმშობელ ხარ, გადიდებთ BC I, 2.

A 234 v | რომელი გამოუცდელ ხარ ქორწინებისაგან დედაჲ და დაუტევენელი სიტყუამ მამისაჲ უთესლოდ საშოსა დაიტიე, უყვესთაე-

5 კ' ა—C. 6 წველ B. 8 აღმოსცენი B, აღმოსცენდი C. უბიწოო C. 9 შეაერთე AB. შენ მიერ — A. მამისამან + ძემან შენმან BC. 21 უბიწოო C. 22 და 1°—BC. შენ და] და შენ თანა BC. 23 და ვიტყუით—BC. 31 ბჭემ BC. ჰშვექ C. 35 სული—BC. 36 ხარ+სამართლად C. 37 დაუტევენელი+ღმრთისა BC. 38 მამისაჲ უთესლოდ—BC. უხეშთაესად B, უხეშთაესად C.

სად ყოველნი ღმრთისმშობელსა ვადიდებდეთ BC 1,3.
გადიდებთ შენ ყოველი თესლები, სახარულევანო.
ყოლად ნათელი [ქალწული ღმერთთან გამ] B 1,4.
შენდა უ.

- 5 | აქებდითსა C 223 v
ვაქებთ ქრისტესა, მეუფესა, რომელმან განადიდა წმიდამ
ქალწული უბიწოა BC 1,1.
აღმოსცენდი ბერწისაგან, ქალწულო, რამათა ბერწი ეკლესიამ
შეაერთო ქრისტესა, ღმერთსა ჩუენსა BC 1,2.
- 10 ბერწმან რამ გამოიღო ყუავილად ქალწული, ხოლო მან თავა-
დი პირველ საუკუნეთა ღმერთი ჩუენი BC 1,3.
იშვე დღეს, უბიწო ქალწულო, ყოველი სოფელი მორწმუ-
ნეთამ იხარებს, ღმრთისმშობელო, მეოხ იყავ ცხორებად სულთა
ჩუენთათვის BC 1,4.
- 15 **ოხითამ ქა ა**
შენი | შობამ, ღმრთისმშობელო, სიხარულად მიესმა ყოველსა B 159 v
დაბადებულსა. | შენგან რამ გამობრწყინდა მზეი სიმართლისამ, A 235
დაქსნა წყევამ და მოგუმაღლა კურთხევამ, დათრგუნა სიკუდილი და
მოგუანიჭა ჩუენ ცხორებამ საუკუნოა BC.
- 20 **ფსალმუნი**
წმიდა ყო სა[ყო]ფელი თ. სი მაღალმან] (ფს. 45,5) BC. C 224

დასადებელი
უფალი ძალ არს ერისა (შდრ. 45, 8) BC.
- ალელუია ქა დ გი**
- 25 ისმინე, [ახულო] (ფს. 44,11) BC.

ქელთაბანისამ ქა ა
შობასა შენსა, ყოლად წმიდაო ქალწულო, იწყეს აღსრულე-
ბად ღმერთმემოსილთა კაცთა წინაწარმეტყუელებასა, რამეთუ დავით,
პირველ მამამან შენმან, კიდობნად გქადაგა შენ სიწმიდისად; აღ-
30 მოსცენდი ძირისაგან იესუსისა, ვითარცა თქუა ესაია; მთად გა-
მოსჩნდი საცნაურად, დანიელის სიტყუისაებრ; ბჭვიდ შენ გიხილა

1 ღმრთისმშობელსა ვადიდებდეთ] ვითარცა ღმრთისმშობელ ხარ, გადიდებთ BC.
6 ვაქებდეთ C. განადიდა + დღეს BC. 8 აღმოსცენდი C. ქალწულო + უბიწო B,
უბიწო C. 11 ღმერთი ჩუენი] სიტყუა BC. 12 უბიწო C. ყოველისოფელი] და
სოფელი ყოველი BC. 13 ცხორებად—BC. 14 ჩუენთათვის BC. 16—შობამ შენი
BC. 17 მზ BC. 18 დაქსნა C. 19 ჩუენ + ადგომა და BC. 20 ფსალმუნი + ა გი
B, + ქა ა გი C. 23 ძალ არს ერისა] ძალთა B, ძალთამ ჩუენ თანა C. 24 ქა—BC.
26 ქელთაბანისამ] სოჭდისამ A. 29—პირველ დავით BC. აღმოსცენდი B, აღმოსცენ-
დი C. 30 იესუსისა BC. გამოჩნდი B, გამოჩნდი C. 31 დანიელისებრ სიტყუა BC.

ნათლისად ეზეკიელ, რომლისაგან აღმოგუბრწყინდა სიმართლისა მზებაჲ ქრისტეჲ, რომელსა აქუს დიდი წყალობაჲ BC.

სიწმიდისაჲ

A 235 v სუფევს ღმერთი წარმართთა ზედა. ერნო, | გიხაროდენ, გამოუთქმელი ღმერთი კორციელ იქმნა და გამოუჩნდა სოფელსა, ვითარცა მას უნდა, და ცხორებაჲ საუკუნოჲ მოსცა კაცთა და საცთური კერბთაჲ ჭუყუანიტ განაქარვა²⁾³⁾, რომელსა ანგელოზნი კმითა ტკბილითა აქებენ და იტყუიან: წმიდა არს, წმიდა არს, წმიდა არს უფალი, რომელ[სა] აქუს დიდი წყალობაჲ BC. 5

C 224 v | **თითუესა იგ-სა სეკლეგებრსა ენკენიაჲ** 10

უფალო ღაღატყავსა კ' ა ა

კლდესა ზედა სახარებისასა დაამტკიცე ეკლესიაჲ შენი, ქრისტე, შეზღუდე იგი და სთქუ: ბჭენი ჯოჯოხეთისანი არა ერეოდიან მას და ეგოს უკუნისამდე მტკიცედ და შეურყეველად, რამეთუ აქუნდი შენ მას შინა კორციელ-ქმნული. მაცხოვარო ჩუენო, შეგუიწყალენ ჩუენ BC I,1. 15

A 236 დღესასწაულსა სატფურებისასა აღმასრულებელნი | შენ, სიწმიდისა მომცემელსა უფალსა, გადიდებთ და გვედრებით: წმიდა ყავ B 160 შესავედრებელი ესე ჩუენი* სულთა | და კორცთაჲ მეოხებითა ღმრთისმშობელისამთა და დიდებულთა მოციქულთა შენთამთა, ქველისმოქმედ და კაცთმოყუარე BC I,2. 20

C 225 | სული წმიდაჲ შენი გარდამოავლინე, კაცთმოყუარე, ტაძარსა ამას. განსწმიდე და სამკურნალოდ გამოაჩინე, რომელნი მოივლტიან შენსა დიდებასა. ამისა სატფურებასა აღვასრულებთ და ვლალადებთ: გუაცხოვენე ჩუენ, ღმერთო ჩუენო, რამეთუ შენ მხოლოდ ხარ წმიდაჲ და განსწმედ ყოველთა BC I,3. 25

A 236 v | **სსუანი**
მწუხრისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენდა, ქრისტე ღმერთო, რომელმან მოციქულთა მოუვლინე ზეცით სული წმიდაჲ და მადლითა აღავსე კათოლიკე ეკლესიაჲ, რომელსა შინა მოგუენიჭების ჩუენ მოტევებაჲ ცოდვათაჲ შენითა ადგომითა B II,1. 30

1 რომლისაგან] რომლისა მიერ BC. აღმოგებრწყინდა B, აღმოებრწყინდა C. 2 მზე BC. ქრისტე C] — ღმერთი ჩუენი BC. 4 გიხაროდენ] იხარებდით BC. გამოუთქმელი BC. 5 ღმერთი კორციელ იქმნა და | ღმერთი ქალწულისაგან BC. ვითარცა მას უნდა — BC. 7 განაქარვა] წარწყმილა წმი B, წარწყმილა C. 10 — სეკლენბერსა იგ BC. ენკენიაჲ + დასადებელი BC. 13 შეზღუდე BC. არაჲ C] — B. 14 მტკიცე C. მტკიცედ და შეურყეველად — B. 15 შეგეწყალენ BC. 18 ყავთ B. 19 სულთაჲ BC. კორცთა A. 21 კაცთა მოყუარე C. 23 განწყმდე C. სამკურნალოდ] სმკრლლდ A. 26 და + და A. 31 ადგომითა] ღმრთეებითა B.

* ეს სიტყვა A-ში ჩამატებულია სტრაქონს ზემოთ და მიწერილია გასწვრივ ამიანტე.

მწუხრისა მსხუერპლსა შვესწირავთ შენდა, ქრისტე ღმერთო, რომელმან მოციქულნი განანათლენ ღმრთეებითა და მათ მიერ ეკლესიამ კლდესა ზედა დიდებულ ჰყავ, რომელსა შინა [მოგუენიჭების ჩუენ მოტევებამ ცოდვათამ შენითა ადგომითა] BC II,2.

- 5 ძუელ სამე სატფურებაჲ ყო ტაძრისამ მის სოლომონ, პირუტყუთა ცოცხალთა მსხუერპლად მრგულიად დასაწუველად შესწირვიდა. ხოლო ოდეს სათნო-იყავ, მაცხოვარ, სახემ იგი შეურაცხ-ყო-
 10 ველთა ზედა უფლებ, ყოველთა განსწმედ სულითა წმიდითა შენითა. შეგუიწყალენ ჩუენ B II,3.

A 237

- მოვედით ვრნო, ნათესავნო და ენანო, არა თუ ველსა მას დე-
 15 წმიდასა სულიერებრითა კმითა შემსგავსებულად უგალობდეთ, ვლად-
 დადებდეთ ქრისტეის ღმრთისა მიმართ, მშუიღობამ სოფელსა გარ-
 დამოვლინებად და სულთა ჩუენთათუის დიდი წყალობამ B II,4.

B 160 v

| ფსალმუნი

A 237 v

- 20 ყოველი ქუეყანამ²⁾ თაყუა[ნის-გცემდეს]³⁾ ვ ი დ რ ე უფრომს
 ბეთა კაცთასა (ფს. 65,4—5) BC.

დასადებელი

ღალადებლით ღმრთისა [ყოველი²⁾ თესლე] (ფს. 65,1) BC.

უგალობდითსა

- 25 დღესა სატფურებისასა დღესასწაულსა მორწმუნენი უგალობდეთ.
 მქსნელსა ყოველთასა ვაქებდეთ და ვ[იტყოდით: უგალობდეთ უფალ-
 სა²⁾, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს] BC I,1.

C 225 v

- 30 |სატფურებისა კრებისა აღმასრულებელნი სარწმუნოებით
 ვდღესასწაულობდეთ, ყოველთა მქსნელსა ვაქებდეთ და ვიტყოდით:
 უგალობდეთ უფალსა²⁾, რამეთუ დი[დებით დიდებულ არს] BC I,3.
 ტაძარსა შენსა დღეს მდგომარენი გიგალობთ შენ, ქრისტე,
 ღმერთო ჩუენო, მოგუმადლე სულთა ჩუენთა მოტევებამ ცოდვათამ
 მეოხებითა მშობელისა შენისამათა BC I,2.

4 ადგომითა] ღმრთეებითა B. 5 ტაძრისაჲ მის—B. პირუტყუთა A. 6 მრგულიად A, მრგულად B. 7 სახმ B. 8 უსისხლოსა მას ზედა მსხუერპლსა] უსისხლოჲ მსხუერპლი B. 9 ქუეყანისანი—B. ღალადებასა] დიდებასა B. 10 სულითა წმიდითა] ყოლად წმიდითა სულითა B. 12 არამ AB. 13 სმენად—A. 15 სულიერითა B. 16 ქრისტემს B. 17 ჩუენთათეს B. 18 ფსალმუნი + დ B, კ ა დ C. 22 ღმრთისა] უფლისა C. 23 უგალობდითსა + კ ა BC. 24 უგალობდეთ] ო გლობთ A, ვადიდებთ BC. მქსნელსა ყოველთასა ვ აქებთ A] მაცხოვარსა და ღმერთსა ვაქებდეთ BC. 25 უგალობდით C. 27 კრებასა C. აღმასრულებელნი + მორწმუნენი BC. 28 ვდღესასწაულობთ C. ყოველთა მქსნელსა ვაქებდეთ და ვიტყოდით] ყოველთა მქსნელსა ვაქადაგებთ და ვიტყუთ C. 31 ჩუენო —BC. სულთა ჩუენთა— BC.

სხუანი

A 238 უგალობდეთ ღმერთსა, დამბადებელსა, რომელმან მოაგლინა მც მთუისი მკსნელად სოფლისა და ამისგან გამოჩნდეს წმიდანი მოციქულნი, რომელთა მიერ დაემტკიცა წმიდა ეკლესია მართლ- 5
პადიდებლობით სიქადულად. უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდ[ე-
ბით²] დიდებულ არს] B II,1.

შესაკრებელსა ბევრის-ბევრეულთასა ღირს ვიქმნენით გალობად და თაყუანის-ცემად, რომელნი დაუცხრომელითა კმითა ვლადდებთ და ვიტყუით: უგალობ[დეთ²] უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს] B II,3. 10

სატფურებისა აღმასრულებელნი მოზწმუნენი, დღეს ტაძაჰსა შინა მისსა მდგომარენი, მაცხოვარსა და დებრთსა ვაქებდეთ და ვიტყოდით: უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებით [დიდებულ არს] B II,2.

B 161

| მოიხილესა

მოიხილეთ, ცა[ო, და ვიტყოდით და უგალობდეთ ღმერთსა, მხოლოსა²] 15
კაცთაოყუარესა] BC I,1.

დიდებად შენდა, დიდებამ შენდა; მეუფეთ დიდებისათ, რომელ სრულ-პყვენ წმიდანი მოციქულნი სულითა წმიდითა და მათ მიერ ეკლესია შეამკვე სარწმუნოებითა BC I,2.

სხუანი

A 238 v

მოიხილეთ, უფალო, წყალობითა შენითა-და დაამტკიცე ეკლესია შენი, რომელი აღაშენე მადლითა მოციქულთა შენთათა, რომელსა შინა მორწმუნენი | გიგალობთ მაცხოვარსა სულთა ჩუენთასა. 20

სარწმუნოებით აღვასრულებთ დღესასწაულსა ამას სატფურებისასა, რომელსა შინა გიგალობთ შენ შიშით, მაცხოვარსა სულთა ჩუენთასა. 25

მართალ და წმიდა ხარ, უფალო, რომელმან დაამტკიცე ეკლესია შენი ძალითა შენითა უკრწნელად და მიეც მას შინა მადლი მორწმუნეთა მაცხოვარმან სულთა ჩუენთამან.

იხილეთ, იხილეთ უფალი, ღმერთი ჩუენი, რომელმან დაამტკიცა წმიდა ეკლესია კლდესა ზედა სარწმუნოებისასა და მას შინა ვნებანი სენთან განიკურნებან BII,1; CI,3. 30

იხილეთ, იხილეთ უფალი, ღმერთი ჩუენი, რომელმან კორცათა მოციქულთათა დაამტკიცა ეკლესია მისი და მას შინა მორწმუნეთა ასწავა მოციქულთა მიერ ღმრთის-მცენიერებად BII,2. 35

იხილეთ, იხილეთ, იხილეთ უფალი, ღმერთი ჩუენი, რომელმან შეამკო ეკლესია დიდებითა და მას შინა მორწმუნენი დღესასწაულისა აღმასრულებელად შემოჰკრიბენ(!) B II,3.

3 თუისი B. ამისგან] მის მიერ B. 4 მართლადიდებლობისა B. 7 შესაკრებელსა] საკრებელსა B. 8 ვლადდებთ და ვიტყუით] ვლადდებდეთ და ვიტყოდით B. 17 რომელ] რომელმან BC. 19 ეკლესია—A. 26 ჩუენსასა A.

განძლიერდასა

განაძრეილე, უფალო, ეკ[ლესიაჲ²] შენი] BC I,1.

5 | დაამტკიცე, უფალო, ეკლესიაჲ შენი სარწმუნოებითა, ვითარცა C 226
კლდეჲ მიჰმადლებ, რომელთა ჰრწამს, შენდობასა ცოდვათასა BC I,2.
გამოაჩინე, უფალო, სატფურებისა დღეჲ მორწმუნეთა სიხა-
რულად, რომელსა შინა ყოველნი ერთობით გიგალობთ ქველისმოქ-
მედსა უფალსა BC I,3.

სსუანი

10 რამეთუ ბერწსა მას | ესხნეს შუიღ შეიღ და წარემართა ეკლე- A 239
სიასა და შეიღ-მრავალი იგი მოუძრულდა — შესაკრებელი ჰურია-
თაჲ. საკუირველთ-მოქმედსა* [ღმერთსა ჩუენსა ყოველნი უგალობ-
დეთ: წმიდა ხარ შენ, უფალო, გუაცხოვენენ ჩუენ].

15 ჟამსა მას, რომელსა მოწყდებოდა ისრაელი, მაშინ უშეინა სა-
კურთხეველი დავით უფალსა, რამთამცა დააცხრვო რისხვაჲ იგი,
ხოლო ქრისტემან, ღმერთმან ჩუენმან, აღმართა საკურთხეველი,
რომელსა ზედა შეიწირვის უსისხლო მსხუერპლი. საკუირველთ-
მოქმედსა ღმერთსა ჩუენსა ყოველნი უგალობდეთ: წმიდა ხარ შენ,
უფალო, გუაცხოვენენ ჩუენ.

20 განაგდო მისგან კარავი სელომისი, კარავი, რომელ დამ-
კუიდრებულ იყო შორის კაცთა. შეიყუარა წმიდაჲ ეკლესიაჲ ქრის-
ტემან, ღმერთმან ჩუენმან, რომელსა შინა სულმან წმიდამან დაიმ-
კუიდრა უკუნისამდე.

25 აზავინ არს წმიდაჲ, ვითარ ქრისტე, ღმერთი ჩუენი, რომელმან დაამ-
ტკიცა წმიდაჲ ეკლესიაჲ და მას შინა მორწმუნენი ღირს ყვნა მადიდებულად
მისა BII,1.

გაქებთ შენ, მეუფესა, ღმერთსა ყუველთასა, რომელმან განსწმიდე ეკ-
ლესიაჲ შენი დიდებულითა სისხლითა შენითა, მაცხოვარ, საკრკელნი დაქს-
ნდეს უბრუნოთანი და უმეტესად ადუშქნა წმიდაჲ ეკლესიაჲ და მას შინა
მორწმუნეთა პოენიჭა უტრწნელეებაჲ BII,2.

უფალო მესმასა

30 გამობრწყინდა მადლი შენი ტაძარსა შინა და ყოველნი შემოკ-
რებულნი გიგალობთ შენ: შენი მშუიღობაჲ მომცე ჩუენ, ქრისტე,
ღმერთო ჩუენო BC I,1.

35 ტაძარი სალოცველად ჩუენდა განსწმიდე, რომელსა შინა ვედ- B 161 v
რებასა ! შენდა შევსწირავთ. უფალო, ღმერთო ჩუენო, აცხოვენენ A 239 v
სულნი ჩუენნი BC I,3.

განსწმიდე ეკლესიაჲ შენი, ქრისტე მაცხოვარ, სისხლითა შე- B 161
ნითა | წმიდითა, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ, და სუფევე მას შინა B 161 v
და აცხოვენებ მორწმუნეთა შენთა BC I,2.

² განძლიერე BC. 4 კლდჲ და BC. 5 დღჲ BC. 6 ყოველნი — C. გიგალობთ —
შენ BC. ქველისმოქმედ B, ქველისმოქმედო C. 7 უფალსა — BC. 27 საკრკელნი
საკეროლნი B. 31 გამოუბრწყინდა BC. შინა] შენსა B, შინა შენსა C. 32 მშკლო-
ბაჲ BC. 35~შენდა ვიდრებასა C. 39 შენთა—B, ~შენთა მორწმუნეთა C.

* A-ში ამ ადგილას კიდევ მიწერილია: „ხოლოჲ ქუემოსა პპოო“, ამიტომ
სტროფის დასასრული ადღებელია მომღეენო სტროფის მიხედვით.

სხუანი

შორის ორთა მათ ცხოველთასა საცნაურ იქმენ ტაპარსა მას შინა და ქუაბ ავაზაკთა უწოდე. ამისთუისცა განსწმიდე ეკლესიაა შენი და უწოდე სახლად მამისა თუისისა, რომელსა შინა თაყუანის-ვსცემთ, ვლალადებთ და ვიტყუით: დიდებაა ძალსა შენსა.

5

ყამსა მას სატფურებისასა ზამთარი იყო დიდისა მის ურწმუნოებისა, რომლისა ვენაჯისაგან გამონაღები არა იპოვა, ხოლო ჩუენ, დანერგულნი სარწმუნოებითა ეკლესიასა შინა, ვლალადებთ და ვიტყუით: დიდებაა ძალ[სა შენსა].

წინაწარმეტყუელთა გჳქადაგეს შობაა შენი, მაცხოვარ, რომელმან დებრთებით განკაცებამ უჩუენ სოფელსა და მორწმუნეთა მიერ აღიდე წმიდამ ეკლესიამ. დიდებაა დიდად შუენიერებასა შენსა, მეუფეო ყოველთა საუკუნეთაო BII,1.

10

ისაბებს სიონი და უმეტესად აღობრძნების წმიდამ ეკლესიამ დღესასწაულსა სატფურებისასა, რომელსა დღესასწაულობს ერი მორწმუნეთა და ისაბებს. დიდებაა დიდად შუენიერებასა შენსა, მეუფეო ყოველთა [საუკუნეთაო] BII,2.

15

სიხარულითა აღივსნეს დღეს შენნი მორწმუნენი, ქრისტე, დებრთო ჩუენო, რამეთუ დიდებულსა ტაპარსა შენსა ღიბს ყვენი იგინი აღმასრულებელად დღესასწაულისა და დიდადებად შენდამი. დიდებაა დიდად შუენიერებასა შენსა, მეუფეო ყოველთა [საუკუნეთაო] BII,3.

20

(შენ) გაქებთ, უბრწუნელო ქალწულო, სანატრელო (და) უბაწო, რამეთუ ცათა დაუტევნელი დებრთი დატევნულ იქმნა მუცელსა შენსა, ვითარცა კაცი, და შენგან კორცნი შვიმოსნა მზექან სიმაბოღისამან... წესისაებრ მისისა. უფრომსად ვლალადებთ და ვიტყუთ: გუაცხოვენ მორწმუნენი შენნი, მეუფეო ყოველთა საუკუნეთაო BII,4.

25

B 162
C 226 v
A 240

ლამითგანსა

ლამითგან ავიმსთობთ, შენდა დიდებასა შევსწირავთ, უფალო, დებრთო ჩუენო. შენი მშუიდობაა მომეც ჩუენ | დღესა სატფურებისასა და აცხოვენ სულნი ჩუენნი BC I,1.

30

ნათელი გამოგუიბრწყინდა ჩუენ ცხორებისა ტაპარსა შენსა, უფალო, რამეთუ ამით განსწმედ შენთა მორწმუნეთა და ყოველნი გიგალობთ შენ, კაცთმოყუარე მაცხოვარო ჩუენო BC I,2.

ტაპარსა შენსა მოსრულნი, უფალო, შევსწირავთ შენდა ვედრებასა, კაცთმოყუარე მაცხოვარო ჩუენო. აცხოვენ სულნი ჩუენნი, მრავალმოწყალე BC I,3.

35

სხუანი

სატფურებასა აღვასრულებთ და რომელი-იგი რჩული მოსემს მიერ... ხოლო აწ უფრომსად და უმეტემს აღვასრულებთ სატფურებასა ეკლესიასა შინა. ვლალადებთ და ვიტყუით, რამეთუ: ნათელ ხარ შენ, რომელმან დაჰბადე ნათელი.

40

4 თქვენსევეთ A. 25 ვიტყუთ B. მორწმუნენი მონენი B. 28 აღვიმსობთ BC. 31 გამოგებრწყინდა C. ცხოვრებისა B. 32 შენთა + შენთა A. 35 კაცთა მოყუარე C. მაცხოვარო C.

განახლდებოდეთ ჭალაყნი ღმრთისა მიმართ, ვითარცა თქუა ესაია. ამას განწმადებულ ვართ და სარწმუნოება შეგუიმოსიეს ქრისტეს მიმართ. ამისთვისა მოწვეულსა ამას სატფურებასა ვდღესასწაულობთ და გალობით ვიტყუით, რამეთუ: ნათელ ხარ შენ, რომელმან დაბადე ნათელი.

შენდაჲ ადუქსობთ, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, ამსობასა ჭეშმარიტ-სა, რომელმან მტკიცედ და შეურყეველად წმიდა და ყოლად დიდებული საქვედრებელი სულისა წმიდისა დაამტკიცე შესავედრებელად მორწმუნე-თა, ვითარცა მოწყალე ხარ BII,1.

ვითარცა მიჰმადლე მშუდობა და შეურყეველობა ეკლესიასა, ეგრძეთვე მადიდებელთა ტაძრისა შენისათა, რომელ დაფუძნეს მთციქულთა. ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, აცხოვნენ სულნი ჩუენნი, მრავალმოწყალეო BII,2.

იხარებენ ცანი და მხიარულ არს ერი მორწმუნეთა, მათ თანა იხარებს წმიდა ეკლესია, რომელი დაფუძნე საქვედრებელად სულისა წმიდისა, ვი-თარცა მრავალმოწყალე [ხარ] BII,3.

დიდებულთა სისხლითა შენითა, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, განსწმიდე (ტა)ძარი შენი და ერი ესე ახალი, რომელ მოიგე, რომელნი მას შინა (დი-დე)ბის-მეტყუელებით ვლადადებთ და ვიტყუთ: ... მომეც ჩუენ B II,4.

ცუარი მშუდობისა და მოგუმაღლე მადიდებელთა ტაძრისა შენისათა და ნაყოფი სიმაზთლისა და მოავლინე შენთა მორწმუნეთა, ვითარცა მოწყალე ხარ BII,5.

B 162 v

დალატყავსა კა ა გ

A 240 v

ვლადატყავ ჭირ[სა ღმრთისა მიმართ მოწყალისა, სიტყუად²⁾ გამო-ავლინა] BC I,1.

ყოლად დიდებულად გამოჩნდა ტაძარი შენი, უფალო, რომელსა შინა შენ დიდებით გიგალობთ კაცთმოყუარესა ღმერთსა BC I,2.

დღესა სატფურებისასა ერი შენი, უფალო, სარწმუნოებით დღესასწაულობს და იხარებს და გადიდებს მხოლოსა, ქველისმოქმედსა უფალსა BC I,3.

C 227

სხუანი

დღეს დაგლახანეს საყოფელნი კერბთანი და უმეტემასად აე-შეინა წმიდა ეკლესია, რომელსა შინა გიგალობთ კაცთმოყუარესა უფალსა B II,1.

დღეს იხარებენ ყოველნი მორწმუნენი და გუირგუინოსან იქ-მნების წმიდა ეკლესია, რამეთუ სულმან წმიდამან მას შინა და-იმკუიდრა B II,2.

დღეს მოენიჭა მადლი ეკლესიათა და სიხარული მორწმუნეთა, რამეთუ ანგელოზთა თანა მოსავ იქმნენ და სამებასა წმიდასა უგა-ლობდეს B II,3.

22 კა—BC. 23 ვლად-ვეყვ BC. 26 კაცთმოყუარესა ღმერთსა] კაცთმოყუარე-სა უფალსა B, კაცთმოყუარე უფალო C, 27 სარწმუნოებით— BC. 28 იხარებსა C. გადიდებს + შენ BC. 31 დაგლახავდეს B. უმეტესად B. აშანა A. 32 გიგალობთ + შენ B. 34 გვრგვინოსან B. 35 დაიმკედრა B. 37 ~ მორწმუნეთა სიხარული და მად-ლი ეკლესიათა B. 38 უგალობენ B.

ამას დღეს იხარებენ წმიდანი ეკლესიანი და იხარებს სიმპაკლქ მორწმუნეთა და გადიდებს შენ მხოლოსა, ქრისტე BII,4.

ხოლო ჩუენ, მორწმუნენი, ქებას შენდა შევსწირავთ, წმიდასა ტაძრისა შენისანი და ვლადადებთ: დიდება შენდა, ქრისტე, რომელმან ვნებათაგან იქსენ სოფელი BII,5.

5

კურთხეულარსა კა ა

ტაძარსა შინა გიგალობთ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენ-
[თაო] B I,2; C I,1.

ეკლესიასა შინა გაკურთხევთ შენ, უფალო, ღმერთო [მამათა
ჩუენთაო] B I,3; C I,2.

10

A 241 | სატფურებისა აღმასრულებელნი მორწმუნენი გადიდებთ შენ,
უფალო, ღმერთო მ[ამათა ჩუენთაო] B I,4; C I,3.

კურთხეულ ხარ უკუნისაჲვე B I,1.

B 163 | სხუანი

მოვედით, სარწმუნოებისა მკუიდრნო ერნო, ძესა მამისა თანა
ვაკურთხევდეთ, რომელმან დღეს მორწმუნენი ტაძარსა შინა მისსა
ღირს გუყვნა მადლობად მისა და თქუმად: რომელი ხარ პირველ
საუკუნეთა ღმერთი, კურთხეულ²⁾ ხარ B II,1.

15

ტაძარსა შენსა დღეს მდგომარენი გიგალობთ შენ, რომელი და-
ამტკიცე შესავედრებელად სულთა და კორცთა, რომელნი სატფურე-
ბი[სა] კრებასა გადიდებთ და მადლობით ვლადადებთ და ვიტყუით:
რომელი [ხარ პირველ საუკუნეთა ღმერთი, კურთხეულ ხარ]* B
II,2.

20

ანგელოზებრსა გალობასა შევსწირავთ შენდა სულიერითა კმითა,
ღმრთისა ეკლესიაო, რომელი დაემტკიცე კაცთა სიქადულად და სულითა
წმიდითა განთლდეს მორწმუნენი. ამისთჳს დღეს დამტკიცებისა შენისათჳს
ვლადადებთ და ვიტყუთ: რომელი ხარ პირველ სა[უკუნეთა ღმერთი, კურთხე-
ულ ხარ] BII,3.

25

უფალო მამათა ჩუენთაო, მქსნელო და დამბადებულო ყოველთაო, მშუდო-
ბა ყავ მგალობელთა შენათჳს, რომელნი ტაძარსა შინა წმიდასა ჴიპობი-
თა ანგელოზთა თანა ქებად შენდა ღირსად გამოგუაჩინენ. რომელი ხარ პირ-
ველ საუკუნეთა ღმერთი, კურთხეულ ხარ BII,4.

30

სამებასა განუყოფელსა, ერთარსებასა, ერთთა პირითა უკალობდეთ და
ვიტყუდით: რომელი ხარ [პირველ საუკუნეთა ღმერთი, კურთხეულ ხარ]
BII,5.

35

A 241 v | სხუანი

სიხარულით ვდღესასწაულობდეთ ტაძარსა შენსა ყოლად წმი-
დასა, გალობით შევასხმიდეთ შემოქმედსა, ყოველთა მომცემელსა

6 კა ა—BC. 7 შინა] შენსა BC. 11 სატფურებისა + კრებისა BC. მორწმუნენი
—BC. გადიდებთ] გიგალობთ BC. 12 უფალო —A. 15 მკედრნო B. ძე A. თანა +
სულით წმიდითურთ B. 16—მორწმუნენი დღეს B. 17 ღირს გყვნა B. მადლობად]
მადიდებელად B. 19 დღეს —B. მდგომარენი + ღმერთო B. 21 გადიდებთ] გიგალობ
თ B. ვლადადებთ] აღვასრულებთ B. ვიტყუთ B.

* A-ში რეფერენის მაგიერ: „იგივე“.

ცხორებისასა, რომელმან შეამკო ეკლესიაჲ დიდებითა და აღავსო იგი მადლითა სულისა წმიდისაჲთა, და მას შინა გამოაჩინნა წმიდანი მოციქულნი, რომელნი დაუცხრომელითა კმითა ღალადებენ და იტყუიან: რომელი ყოველთა მთავრობათა ზედა უფალ ხარ, კურთხეულ ხარ.

მოსე აღმართა კარავი და მას შინა განწმიდა ეზოჲ იგი, ხოლო ქრისტემან, მაცხოვარმან ჩუენმან, თუისითა სისხლითა განწმიდა ეკლესიაჲ და მას შინა გამოაჩინნა წმიდანი მოციქულნი, რომელნი დაუცხრომელითა კმითა ღალადებენ და იტყუიან: რომელი ყოველთა მთავრობათა ზედა უფალ ხარ, კურთხეულ ხარ]*.

| აკურთხევდითსა

გალობასა შენდა შევწირავთ ანგელოზთასა²⁾³⁾ ტაძარსა შინა ყოლად წმიდასა, აგამალღებო და ვიტყუო: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა]** BC I,1.

შენ, ქრისტე, გაკურთხევთ, ვითარცა მოწყალე ხარ, ტაძარსა შინა ყოლად წმიდასა, აგამალღებო და ვიტყუო: აკურთხევდით ყოველნი²⁾ საქმენი უფლისანი უფალსა] BC I,2.

| სატფურებასა ვდღესასწაულობთ საიდუმლომასა შენისა საკურთხეველისასა. აგამალღებო და ვიტყუო: აკურთხევდით ყოველნი²⁾ საქმენი უფლისანი უფალსა] BC I,3.

| სსუანი

რომელი გარდამოკდა ზეცით, ჯუარსა დაემსჭულა, ადგომითა მისითა ეკლესიანი გუირგუინოსან ყვნა, უფალსა უგალობდით და უფრომად ამაღ²⁾ღებდით მას უკუნისამდე] B II,1.

რომელმან დაამტყიცა ეკლესიაჲ ზედა კლდესა სარწმუნოებისასა, შეზღუდა იგი საჭურველითა ჯუარისაჲთა, უფალსა უგალობდით და უფრომად ამაღლებდით მას უკუნისამდე] B II,2.

რომელმან ყოლად წმიდაჲ ტაძარი სალოცველად ჩუენ მოგუანიტყე, რომელსა შინა სულმან წმიდამან დაიმკუიდრა, უფალსა [უგალობდით და უფრომად ამაღლებდით მას უკუნისამდე].

რომელმან მადლი ზეცისაჲ ტაძარსა თუისსა გარდამოავლინა განსანათლებელად მორწმუნეთა, უფალსა უგალობდით და უფრომად²⁾ [ამაღლებდით მას უკუნისამდე] B II,3.

| სამთა მათ ყრმა.

რომელი სამებით და ერთარსებით იდიღების მაღალთა შინა ღმერთი B II,4.

ადიდებდითსა

შენ, ყოლად ქებულო უბიწოო [ღმრთისმშობელო, რომელი²⁾ შემდგომად პერიედ ეზოჲ ტაძრისაჲ ხარ, რომელსა კრქუან წმიდაჲ წმიდათაჲ, გალობით გადიღებო] BC I,1.

12 ანგელოზთასა+ ვითარცა ყრბ B. 22 დაემსჭულა B. 23 მისითა—B. 31 თესსა B. 32 განსანათლებელად B. 34 მათ+მათ A. 3მ უბიწოო] და დიდებულო BC.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“. ** რეფრენი აღდგენილია BC-ს მომდევნო სტროფის მიხედვით.

A 242

C 227 v

B 163 v

A 242 v

შენ, რომელი იქები ცათა შინა ანგელოზთაგან და ეკლესიასა შინა ღმერთი, მხოლოსა ყოველთა უფალსა გალობით გადიდებთ BC I,2.

შენ, წმიდამყოფელსა და მომანიჭებელსა ჩუენდა ტაძარსა შინა, რომელი ადიდე, მაცხოვარ, რომელსა შინა ყოველთა უფალსა გალობით გადიდებთ] BC I,3. 5

სხუანი

ღლეს გამოგუიჩნდა მეუფეა მეუფეთა და უფალი უფლებათა წმიდასა ეკლესიასა, რომელსა შინა იდიდების სული წმიდა და იხარებს სიმრავლეა ანგელოზთა. გალობით ვადიდებდეთ მამასა მოწყალესა B II,1. 10

A 243 ღლეს დაემტიცა წმიდა [საკურთხეველი წმიდასა ეკლესიასა შინა, რომელსა ზედა შეიწირვის ცხოველსმყოფელი ჳორცი და სისხლი ქრისტეასი მოსატევებელად ცოდვათა და ცხორებად საუკუნოდ. გალობით ვადიდებდეთ მამასა მოწყალესა]* B II,2. 15

ღლეს წარავლინნა ქრისტემან წმიდანი მოციქულნი განათლებად სოფლისა და დამტიციებად ეკლესიათა და მოქცევად შეცთომილთა. გალობით [ვადიდებდეთ მამასა მოწყალესა]* B II,3.

B 164 აქებდითსა**

C 228 ქებითა და დიდებითა |შემკობილ არს ეკლესიაა შენი, ქრისტე ღმერთო, რომელსა შინა გამობრწყინდა მაღლი ჳუარისა შენისა და დაჯსნდა ჳოჯოხეთისა ძალი BC I,1. 20

A 243 v საყოფელად |წმიდათა შენთა მოციქულთა, რომელსა შინა იდიდების სული წმიდა და იხარებს სიმრავლეა ანგელოზთა BC I,2. 25

აივსო დიდებითა ქუეყანაა შენი, უფალო, რომელ შექქემენ მარჯუენითა შენითა. მოციქულნი ახარებენ, სახარებაა დამტიცნების, ეკლესიაა ამაღლდების უმეტესს, ცოდვილნი ჰპოვებენ შენგან წყალობასა] BC I,3.

მოადეგით, ერნო, სიონსა და მოიცევით იგი და მიეცით დიდება ღმერთსა მას შინა, რამეთუ ესე არს დედა ყოველთა ეკლესიათა, რომელსა შინა სულმან წმიდამან დაიმკუიდრა BC I,4. 30

C 228 v |უფალი ნათელ ჩემდა, უფალი მაცხოვარ ჩემდა, რომელმან

2 ღმერთი მხოლოსა ყოველთა] ღმერთსა ყოველთა და მხოლოსა C. 4 მომანიჭებელს C. 5 შინა + შენ BC. 8 მეუფე B. მეუფეთა — B. 9 ეკლესიასა + შინა B. შინა — B. 10 სიმრავლე B. ვადიდებდეთ] ვ'დბთ A, ვ'დბდთ B. 13 ცხოველსმყოფელი — B. 14 ქრისტესი B. 15 მამასა მოწყალესა] ძესა მხოლოდ შობილსა B. 17 და 1° — B. 18 მამასა მოწყალესა] სულსა მას წმიდასა B. 20 შემკობილ] შუშკლ A. 22 დაჯსნდა B. 23 ნათლისად BC. ქრისტე + ღმერთო BC. 24 საყოფელად BC. 25 სიმრავლე BC. 27 დ'მტიცნებს A, განმტიცნების B, გ'მტიცნების C. 28 უმეტეს BC. ჰპოვებენ C. 32 დაიმკედრა C] — B.

* A-ში რეფერენს მაგიერ: „იგივე“. ** B-ში აქებდითსას“ წინ შენიმენა: „გამოავლინედ დ გ'ი: რამეთუ სათნო-იყო უფალმან; დ გ'ი: ესე არს გ“.

განანათლა სოფელი დიდებით და დაამტკიცნა | ეკლესიანი ჯუარითა პატიოსნითა BC I,5.

A 244

5 გიხაროდენ ეკლესიასა წმიდასა და შესაკრებელსა ბევრის-ბევრეულთასა, რომელსა შინა სული წმიდაა გამოჩნდა და ეტყოდა მოციქულთა: აამალღეთ კმაი ქებისა თქუენისაჲ სიონს შინა და მიეცით დიდებაჲ ღმერთსა მას ში[ნა] BC I,6.

10 ანგელოზებრსა კმასა შევსწირავთ შენდა, წმიდაო ღმრთისა ეკლესიაო, რომელი დაგაფუძნეს წმიდათა მოციქულთა. გიხაროდენ, უფალი შენ თანა. დაგამტკიცა შენ მშუიდობით ქრისტემან, მხოლოდშობილმან მეუფემან საუკუნემან BC I,7.

ეკლესიაა შენი, ქრისტე მკსნელო, დიდებითა შეამკვე და სამკურნალოდ გამოაჩინე, განაწესე საყოფელად წმიდათა შენთა მოციქულთა, რომელთა ქადაგეს ადგომამა შენი.

სხუანი*

15 ცანი ცათანი, შემკულნი ვარსკულავითა, და ქუეყანაჲ, შემოსილი ყუავილითა, მობაძაჲ ცათა იქმნების დღეს, რამეთუ ჯუარი აემართა ეკლესიასა, რომლითა განმჩხუნა ჩუენ სამოთხისა ბჭენი და მიჩუენა ჩუენ მამისა | მიერ ათქმული. აწ მოვედით, ქრისტემს-შემოსილნო ერნო, ამას უკუდავსა მეუფესა ვაქებდეთ და ვიტყო-

A 244 v

20 დით: წმიდაო ღმერთო, შეგუიწყალენ ჩუენ.

დაეცა მტერი და დაითრგუნა სიკუდალი, რამეთუ ჯუარი აემართა ეკლესიასა, რომლითა გონებანი ჩუენნი გუირგუინოსან იქმნებთან. აწ მოვედით, ქრისტემს [შემოსილნო ერნო, ამას უკუდავსა მეუფესა ვაქებდეთ და ვიტყოდით: წმიდაო ძრიელო, შეგუიწყალენ ჩუენ] **.

25 ვითარცა მთანი გარემოას იერუსალემსა, ეგრეთვე დიდებული ეკლესიაა შენი მოციქულთა გარემოას შემოკრებულ არიან წმიდასა ეკლესიასა შენსა, რომელსა შინა შეიწირვის ჯორცი და სისხლი ქრისტემისი ცოდვათა ჩუენთათუის და ცხორებად საუკუნოდ. აწ მოვედით, [ქრისტემს-შემოსილნო ერნო, ამას უკუდავსა მეუფესა ვაქებდეთ და ვიტყოდით: წმიდაო უკუდაო, შეგუიწყალენ ჩუენ] **.

30 უხილავთა მკედრობაჲ დღეს იხარებს, რამეთუ მომატყუებულ ჩუენდა ანგელოზნი და ზიარ კაცთა იქმნების წმიდა ეკლესიაჲ, რომლითა განიდევნა საცთური და დაემტკიცა სარწმუნოებაჲ ახალი. აწ მოვედით, ღმერთ-შემოსილნო ერნო, ამას ყუავილ-განფენილსა დღესა ვაქებდეთ და ვიტყოდით: წმიდაო სამებაო, შეგუიწყალენ ჩუენ.

A 245

3 და—BC. შსკრყლსა A. ბევრის-ბევრეულთასა] ბევრეულსა C. 5 აღამალღეთ BC. და] და C. 7 ანგელოზებრსა] ანგელოზებრსა A. წმიდაო—C. 8 რომელ BC. გიხაროდენ—სახარულევანო BC. 9 მშადობით BC.

* „სხუანის“ მეორე და მესამე სტროფებში პირველი სტროფის რეფრენისეული „ღმერთო“ უნდა შეიყვალოს შესაბამისად სიტყვებით: „ძრიელო“, „უკუდაო“, რაც მინიმუმბულია სტროფების ბოლოს მოთავსებული მინაწერებით: „ძრი“, „უკუდაო“. ** A-შირეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

სსუანი

რომელი ნათელ[სა და]კვდრებულ ხარ მიუწოდებელსა და გარემომს
დგანან ანგელოზნი, ქველისპოქმედი ღმერთი გარდამოქვედ სიმდაბლითა,
იშვე წმიდისაგან ქალწულისა უქცეველად, უჩუენე სოფელსა განკაცებაი.
ბომლითა განათლდეს ეკლესიანი] B II,1.

B 164 v

! რომელი უფალ ხარ ცათა და ქუეყანისა და შემოქმედ საუ-
ცუნეთა, მოსუედი, ნებსით კორცნი თუსნი ჯუარსა ზედა განიპყრენ და
პირველისა მამისა ცოდვად ჯუართა აპოცე, ჯოჯოხეთით აღმოიყვანე,
და[პ]ნელეებულნი, რომლითა განათლდეს ეკლესიანი] B II,2.

რომელმან სიტყუითა ცანი დაამყარენ და [ქუეყანაა წყალთა ზე-
და დაფუძნე, კლდესა ზედა დაამტკიცე ეკლესიამ, ზაქარია დაღაღებდა სი-
ფინისათუს: განხუმულ არიან ჰუნნი სიონისანი და განფენილ აბს მადლი
სულისა მიერ წმიდისა ზეგარდამო. დღეს განმუენდების ეკლესიამ] B II,3.

რომელმან წინაწარმეტყუელთა კმანი.

რომელმან აღრაცხე სიმრავლეა.

დავითის მიერ თქმული.

ოხითა ა

C 229

|უფრომს მზისთუალისა შემკობილი დიდებული შენი საფლა-
ვი ყოლადვე ცხორება ექმნა სოფელსა, ქრისტე ღმერთო, რამეთუ
პირველ, ოდეს დაიდგა ყოლად წმიდა გუამი შენი მას შინა, მამინ
განქარდა კრწნილებამა და შეიმუსრა საწერტელი სიკუდილისა, ხო-
ლო ამას დღესა სატფურებისასა იხარებენ წმიდანი [ეკლესიანი,

A 245 v

რამეთუ ამის მიერ მოგუენიჭების ღზინებამა და ცოდვილნი ჰპოვე-
ბენ შენდობასა ცოდვათასა და დიდსა წყალობასა, რომლისა მიერ
მიქსნენ ჩუენ, სახიერო და კაცთმოყუარეო უფალო. დიდებამ ცხო-
ველსმყოფელსა ადგომასა შენსა.

ფსალმუნი კ'ა ა გ'ი

ყოველი თესლები²⁾, რავდე (ფს. 85,9) BC.

დასადებელი

რამეთუ შენ, უფალი, ტებილ [და^ა მართალ] (ფს. 85,5) BC.

აღელუამ კ'ა ა გ'ი

აღვივსენით²⁾ ჩუენ კეთილითა სახლ[ისა] (ფს. 64,5) BC.

კელთაბანისა კ'ა ა გ'ი

C 229 v |კამა წინაწარმეტყუელთა შენთა—ესაიახსი და დავითისი აღეს-
[რულა, ღმერთო, რომელსა იტყოდეს: მოვიდენ ყოველნი ნათესავნი
და თაყუანის-გცენ შენ წინაშე, რამეთუ აჰა ესერა ერი შენითა,
B 165 ქველისმოქმედ, მადლითა აღვივსების ეზოთა შენთა. გვედრებიან

10 სიტყუთ B. 17 ა—B. 23 ამის] მის C. მოგუენიჭების] მოგუემადლებს BC.
ჰპოებენ C. 24 ცოდვათასა—BC. დიდსა—C. 27 კ'ა—BC. 31 კ'ა—B. 33 კ'ა ა გ'ი]
ა B]—C.

შენ, რომელმან ჯუარცუმა დაითმინე და ცხოველსმყოფელითა შე-
ნითა ადგომითა დაგუიცივენ და შეგუიწყალენ ჩუენ BC.

ხიწმინდისა აღელუა[თა] BC.

თთუესა იდ სეკდემბერსა ჯუართა აპყრობად

- 5 უფალო დალატყავსა კ^ა დ
|სასწაულ არს ჩუენდა ნათელი პირისა შენისაჲ, უფალო, და A 246
ყოველნი კიდენი ქუეყანისანი გალობით იტყუიან: დიდებამა ძალსა
შენსა BC I,1.
- 10 თხემისა [ა]დგილსა ჯუარს-ეცუ, ქრისტე, და ძრეილებამა სი-
კუდილისაჲ შეჰმუსრე |და ნათესავი კაცთაჲ განათავისუფლე. დი- C 230
დებამა შენდა, ღმერთო BC I,2.
- ჯუარსა ზედა ამაღლდი, მძლეო, და ჯოჯოხეთი წარმოსტყუე-
ნი, ძრეილო, და ჩუენ აღგუადგინენ, ქველისმოქმედ. დიდებამა შენ-
და, ღმერთო BC I,3.
- 15 სხუანი
ვლალადებთ შენდამი, ქრისტე, რომელმან ძელისამიერი იგი
დაცემამა — მამისა ჩუენისა თანანადები იგი ცოდვამა, პატიოსნითა
ჯუართა შენითა განაქარვე და მორწმუნეთა მონიჭე ადგომამ.
ამისთუის |თაყუანის-ვსცემთ პატიოსანსა ჯუარსა შენსა, მაცხო- A 246 v
ვარ B II,1.
- 20 დაეცა მტერი და დაითრგუნა სიკუდილი ცხოველსმყოფელისა
ჯუარისა შენისა [ა]ღმართებითა ზედა გოლგოთას, შემოუსრა სიმ-
ტიციეჲ სიკუდილისაჲ და მორწმუნეთა მოენიჭა ადგომამ. ამის-
თუისცა [თაყუანის-ვსცემთ პატიოსანსა ჯუარსა შენსა, მაცხო-
ვარ]* B II,2.
- 25 განგელო ლახურითა ასისთავის მიერ უხრწნელი გუერდი შე-
ნი, მაცხოვარ, რომლისა მიერ სისხლისა შენისა დათხევითა გუირ-
გუინოსან იქმნენს მოციქულნი და წყლისა მის გარდამოდინებითა
მეორედ შობამა შვილთა ეკლესიისათა მოგუემადლა. ამისთუის [ცა
30 თაყუანის-ვსცემთ პატიოსანსა ჯუარსა შენსა, მაცხოვარ]*.
- კლდესა გამოკუეთილსა დაიდევ სიმტკიცე მათამა და ჯოჯოხეთს შინა
მყოფნი მკუდარნი აღადგინენ და მოიყვანენ ნათლად და მონიჭე მათ შენი
სახუევეელი. ამისთუისცა თაყუანის-ვსცემთ [პატიოსანსა ჯუაჰსა შენსა,
ქრისტე] B II,3.

1 რომელმან რამეთუ BC. 2 დაგკევენ BC. შეგკწყალენ C. 3 აღელუაათა+შე-
მოიყანე. თუ კულა მართა იყო, რათაჲა პბრძანო, შემოიყვანე C. 4 თთუესა იდ
სეკდემბერსა]თ სეკდემბერსა (სეკდემბერს B) იდ BC. აპყრობამა + დასადებელნი
BC. 5 კ^ა—C. 6 ჩუენდა] ჩუენ ზედა BC. 7 იტყუან C. ძალსა შენსა] შენდა ღმერ-
თო BC. 9 ქ^რსტე A. ძლოერებამა BC. სიკუდილსა B. 12 აჰმაღლდი BC. 13 ძლიერო
BC. აღმადგინე BC. 17 თუი ცოდვამ] ცოდვისა B. 19 ამისთუისცა B. მაცხოვარ] ქრის-
ტე B. 21 ცხოველსმყოფელისა—B. 22 სიმტკიცე B. 23 ამისთუისცა B. 24 მაცხოვარ—
B.

* A-შირეფრენის მაგორ: „იგივე“.

სხუანი

მოვედით, ერნო, გამოჩინებასა დიდისა მის დლისა, დლესას-
წაულისა ცხოველსყოფელისა ჯუარისასა, ვაქებდეთ და აუარებდეთ
ღმრთივ-განუყოფელთა მადლთა მისთა, რამეთუ წყარო დაუწყუე-

A 247 დელ | და მოწყალე არს სახელი მისი მათთვის, რომელნი ესვენ მას. 5

ნათლისა გამოჩინებასა წესნი უყესთავს განკრთომით ქებასა
შესწირვენ, ღმრთის მორწმუნენი თაყუანის-გცემენ, გაქებენ და
გალობით იტყუიან: წმიდა არს უფალი, წმიდა არს ჯუარი შენი და
წმიდა არს ადგომამ შენი.

ნათელი მოივლინე, ქრისტე, სოფლად. ნათლისაგან მამისა გა- 10
ნანათლე სოფელი, უჩუენე წარმართთა, შეკმუსრენ ბჰენი ჯოჯოხე-
თისანი ჯუართთა და აღმოიყვანე ადამ ბნელისაგან და იტყოდა:
უფალო, შეგუიწყალენ ჩუენ.

შუენიერად განმანათლებელი, შუენიერი, ცხოველსყოფელი,
პატიოსანი ჯუარი მტერისა ძლევა ექმნა ღმრთის-მსახურსა მეფე- 15
სა ძლევად ლუაწლსა შინა, | რომლისა შიშითა შეპყრობილმან აგიარა
შენ, ჯუარცუმული, დაფლული და ადგომილი უფალი.

A 247 v

შუენიერად განმანათლებელი — ვ ი დ რ ე: ლუაწლსა შინა*, ესე
ნათლითა ეღვართა თუალთა წინაშე იხილა და იტყოდა: უფალო, შე- 20
გუიწყალენ ჩუენ.

ძელი, ნიში, პატიოსანი ჯუარი, რომელი მოგუეც საძლეველად
მტერისათუის. მოვიდენ ყოველნი ნათესავნი და თაყუანის-გცენ
შენ წინაშე, უფალო, და ადიდებენ სახელსა შენსა.

B 165 v ფსალმუნი** გ გ^ი
დაჯდეს უფალი [მეუფედ უკუნისამდე] (ფს. 28,10) BC. 25

დასადებელი

აკამალო (ფს. 29,2).

თაყუანის-ეციო²) უფალსა ეზოთა (ფს. 28,2) BC.

უგალობდითსა

C 230 v | რომელმან აღმოიყვანა ჩუენ ბჰეთაგან სიკუდილისათა, უგა- 30
ლობდეთ ქრისტესა, რამეთუ დიდებით*** დიდებულ არს უკუნი-
სამდე BC I, 1.

რომელმან დაქსნა ამბარტავანება მტერისა და შორის მორ-
წმუნეთა აღამალა ჯუარი, უგალობდეთ [ქრისტესა, რამეთუ დი-
დებით დიდებულ არს უკუნისამდე]**** BC I,3. 35

გ^ი რ^ი ხ^ი ა. 11 შ^ი ს^ი რ^ი ა. 22 ნათესავნი თ^ი ს^ი ა. 23 აღ^ი ა. 24 გ^ი ბ^ი B, C-
შიარ იკითხება. 30 აღმოიყვანა B. 31 დიდებით— B. 33 დაქსნა C. 34 დიდებით—C.

* ეს სტროფი აქამდე იმორებს წინა სტროფს. ** BC-ში ფსალმუნს უძღვის
„ოხითა“, რომელიც A-ში ეამისწორავსა შეტანილი (იხ. გვ. 312). B „ოხითას“
შესახებ შენიშნავს: „განწყობილი სიბრავლჱ კჱოო მათსა ზ“ *** „დიდებით“
A-ში ამაზეა მიწერილი **** A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

რომელმან განიპყრნა კელნი თუისნი ჯუარსა ზედა ნეფსით თუისით, უგალობდეთ²⁾ [ქრისტესა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს უკუნისამდე]* BC 1,4.

- 5 | დღეს ვდღესასწაულობდეთ ამალეებულსა ჯუარსა და მეუფესა A 248
 ყოველთასა ვაკურთხევდეთ და დიდების-მეტყუელებით უგალ[ობ-
 დეთ ქრისტესა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს უკუნისამდე] BC
 1,5.

რომელმან სახიერებით ჩუენდა ცხოვრებად აღმოგვცმნა ჯუარი, უგა-
 ლობდეთ ქრისტესა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს უკუნისამდე BCI,2.

10 სსუანი

უგალობდეთ მხოლოდშობილსა ძესა, სიტყუასა ღმრთისასა, მესნელსა ისრაელისასა, რომელი განკორციელდა ჩუენთუის წმი-
 დისაგან ქალწულისა. უფალ არს სახელი მისი, რამეთუ დიდებით
 დიდებულ არს] B II,3.

- 15 რომელმან პატიოსნითა ჯუართა შემუსრა სიმტიციცა სიკუ-
 დილისა და წარმოტყუენა ჯოჯოხეთი ძალითა ღმრთისაათა და
 იქსნა სოფელი მძლავრებისაგან მტერისა, უგალობდეთ ქრისტესა,
 ქველისმოქმედსა მეუფესა, გალობითა ახლითა, რამეთუ დიდებით²⁾
 [დიდებულ არს] B II,2.

- 20 | რომელმან წმიდითა ადგომითა სოფელი განანათლა და B 166
 ბრწინილებისაგან იქსნა | პირველშექმნილი ადამ და მოანიჭა მორ- A 248 v
 წმუნეთა თუისთა სული მაცხოვრებისა თუისისა, რომლისათუის-
 ცა ვლალადებთ და ვიტყუით: უგალობდეთ ადგომასა ქრისტესსა
 გალობითა²⁾ ახლითა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს] B II,4.

- 25 გიხაროდენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო, რამეთუ შენგან და შენ
 მიერ ცხორებად ზე იქმნა ძეთათუის კაცთა, ვითარცა ევამსგან წყევამ.
 გგრევე.

- 30 უგალობდეთ უფალსა, მ'დღე(!) დიდებულსა დეპრთსა, მამასა მოწყა-
 ლესა, რომელი ანგელოზთა და კაცთაგან დაუცხრომელად იდიდების. გალო-
 ბითა ახლითა უგალობდეთ, რამეთუ დიდებით [დიდებულ არს] BII,1.

მოიხილესა

მოიხილე, მაღალო, წყ...

- | დაგუიცივენ შენნი მოსავნი, ღმერთო, რომელმან ვნებად ნეფ- C 231
 სით ჯუარსა ზედა თავს-იდევ BC I,2.

1 კელნი... თუისით] მას ზედა კელნი თვისნი ჩუენ ყოველთათვის ცხორებისა ჯუარსა (+ ზედა C) BC. 2 დიდებით—C. 5 და —BC. დიდების-მეტყუელებით უგა-
 ლობდეთ] დიდების-მეტყუელებდეთ (მეტყუელებდეს C) BC. 6 დიდებით—BC. 8
 ცხორებად C. 9 ქრისტე B. 11 მესა+ და B. 12 ჩუენთვის B. 15 სიმტიციც B. 16 ძა-
 ლითა] ილერებათა B. 18 ახლითა+ უგალობდეთ B. 20 ადგომითა+ მისითა B. 21
 ბრწინილებისაგან B. მონიჭა B. 22 თვისთა B. თვისთა B. რომლისათვის B. 23 ვიტ-
 ყუთ B. ქრისტესსა B. 33 დაგვცივენ C. ღმერთო—BC. ვნებად ... თავს-იდევ] ძელ-
 სა ზედა ვნებად თავს იდევ ჩუენთვის B, ჯუარსა ზედა კელნი განიპყრენ C.

* A-ში რეფრენის მაგორ: „იგივე“.

მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან მორწმუნეთა თუ-
ნისთა ცხორებაჲ ჯუართითა მოანიჭა BC I,3.

დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რომელმან პატიოსნითა ჯუართითა განანათლენ მყოფნი ბნელისანი BC I,5.

A 249

| მოსე ვითარ იხილა.

მეოხ იყავ ჩუენთუის, ყოლად წმიდაო ქალწულო, შენგან შობილისა მიმართ ღმრთისა მონათა შენთათუის B I,6.

მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდიო და უგალობდეთ ქრისტესა, ზამეთუ და BC I,1.

იხილეთ, იხილეთ, ზამეთუ ღჰქრთი და კაცი, ზომელი ადგა მყოფრეთით და ადამი განაახლა BC I,4.

სხუანი

მოსე წინაწარმეტყუელმან პირველვე გამოსახა სახეჲ იგი ჯუარისაჲ, ოდეს განიპყრნა კელნი თუისნი მთასა ზედა. ამაღევი უკუნ-აქცია, ხოლო ჩუენ ქრისტემან მოგუცა მორწმუნეთა ნიში — ძელი ჯუარისაჲ. ქებით ვაქებდეთ და მივსცეთ დიდებაჲ უფალსა B II,1.

რაჟამს ამაღლდა ქრისტეჲ ჯუარსა ზედა და ლახურითა მოიწყლა ურჩულთაგან, მაშინ ეზოჲ იგი ტაძრისაჲ მის განიჲო და ყოველი დაბადებული განკუირვებით იტყოდა: [ქებით ვაქებდეთ და მივსცეთ დიდებაჲ უფალსა] * B II,2.

მოვედით, ერნო, თაყუანის-ვსცეთ ჯუარსა ქრისტესსა, სასოსა ჩუენსა, რომლითა განიდევნა ეშმაკი და მოგუენიჭა საძლეველად მტერისა ჯუარი. ქებით [ვაქებდეთ და მივსცეთ დიდებაჲ უფალსა] * B II,3.

B 166 v

| რამეთუ ქრისტემან ჯუართითა მოკლა მტერი და ჯუართითა პატიოსნითა ბჰენი რვალისანი შემუსრნა და მოგუცა ჩუენ წინამძღურად სამოთხისა ჯუარი, ქებ[ით ვაქებდეთ და მივსცეთ დიდებაჲ უფალსა] * B II,4.

A 249 v

რამეთუ მოგუეცა ჩუენ ბეჭედი მისი — | ძელი ჯუარისაჲ, რომელსა ზედა თუით იენო მაცხოვარმან, რომლითა დაქსნა ამაპარტა-

1 უფალი+ღმერთი ჩუენი BC. თქსთა BC. 2 ცხოვრებაჲ B. 4 განანათლენ მყოფნი ბნელისანი] განგუათავისუფლენ ჩუენ მონებისაგან მტერისა BC. 7 ჩუენთეს B. 8 მონათა შენთათუის] რათა აცხოენეს სულნი ჩუენნი B. 9 ქრისტესა, რამეთუ დი] ღმერთსა მხოლოსა კაცთმოყუარესა C. 14 სახჷ B. 15 თუისნი — B. ზედა + და B. 16 ჩუენ — B. მორწმუნეთა — B. 17 უფალსა] ღმერთსა B. 19 ქრისტე B. 20 ეზოჲ იგი ტაძრისაჲ მის] ტაძრისაჲ მის ეზოჲ B. 21 განკუირვებით B. 22 უფალსა] ღმერთსა B. 23 ერნო] მორწმუნენო B. ქრისტესსა სასოსა] ქუეასა ს'სა A. 24 ეშმაკი — B. 26 უფალსა — B. 27 ~ ჟუართითა ქრისტემან B. და — B. 28 მომცა B. წინამძღურად A, წინამძღურად B. 29 ჟუარი + ერთობით მისა მიმართ ეიტყოდიო B. 30 უფალსა] ღმერთსა B. 32 თუთ B. რომლითა] ძელითა B.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

ვანება მტერისა და მოგუმადლა მცველად სულთა ჩუენთა ჯუარი. ქებით [ვაქებდეთ და მივსცეთ დიდება უფალსა]* B II,5.

დიდება აურაცხელსა სულგრძელებასა მაცხოვრისასა, რამეთუ ყოველივე თავს-იღვა. ჯუარს-ეცუა ჩუენთუის, ვითარცა ავაზაკი, და ნათლითა ღმრთეებისაითა ბნელი განგუაშორა და მოგუცა ჩუენ, მორწმუნეთა, სამოთხეა საშუებულად. ქებით ვაქებდეთ²⁾ და მივსცეთ დიდება უფალსა] B II,6.

სხუანი

წინაწარმეტყუელმან მოსე პირ.

მოველოდე წყალო.

საშინელი და საკ.

განძლიერდასა

უფლისა მიერ ღმრთისა ჩ[ეპისა განძლიერდა გული ჩემი, რამეთუ²⁾ უძლურთა შეიმოსეს ძალი] BC I,1.

სძლო ქრისტემან ჯუარითა და მყოფნი ბნელისანი ნათლად აღმოიყვანნა²⁾ და მას შინა ამაღლდა ჯუარი ძლევის-მყოფელი, კაცთა სიქადული** B I,1.

სიმართლით დაამტკიცე ეკლესია შენი შორის მორწმუნეთა, უფალო, და მას შინა [ამაღლდა ჯუარი ძლევის-მყოფელი, კაცთა სიქადული]* BC I,2.

მქდომი ჩუენი მტერი ჯუარითა, ქრისტე, [დასთ|რგუნე და ადკო-
მითა შენითა სოფელი განსათლე] BC I,3.

მარადის ქსენებამან ცხოველსმყოფელისა ჯუარისა შენისამან, უფალო, ყოველნი კიდენი ქუეყანისანი ქებად შენდა შემოკრიბნა BC I,4.

ქებაინთა ზედა მჯდომარესა, წენგან კორციელ-ქმნულსა, ევედრე, ყოლად წმიდო ქაღწულო, რამითა ძიქსნეს ჩუენ განსაცდელისაგან BC I,5.

| სხუანი

რომელმან აღმოგუიციანე უკუდავება და ფლვითა და მყოფთა ჯოჯოხეთისათა აღმოუწოდე ნათელსა ცხორებისასა და სიხარულითა აღავსენ ყოველნი კიდენი ქუეყანისანი, გუაცხოვენ მგალობელნი ჯუარისა და ადგომისა შენისანი, მხოლოო, მრავალმოწყალო B II,4.

A 250

C 231 v

2 უფალსა] ღმრთისა B. 4 ქრს-ეცუ B. ჩუენთუის—B. 5 და1°—B. ნათლითა ღმრთეებისათა] ღმრთეებისა ნათლითა B. განაშორა B. 6 სამოთხე B. საშუებულად] ერთობით მისა შიშართ ვიტყოდით და B. 11 საკ + მ A. 16 ძლევის-მყოფელი A. 18~ეკლესია შენი დამტკიცე BC. 19 ამაღლდა] აღამალლე BC. 20 სიქადულად C. 24 ქუეყანისა B. 26 კურცოლ- C. 27 ეიქსენ B. 30 აღმოგუცქენ B. დაფლვითა+ შენითა B. 32 მაცხოვენ B. 33 აღდგომისა B.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“. ** B-ში ეს სტროფი მიერთებულია წინა სტროფთან.

დასცენ, უფალო, მტერნი ცხოველსმყოფელისა ჯუარისა შენი-
სანი და ღმრთისმშობელისანი და მშუიდობა ყავ ცხორებისა ჩუენ-
ნისათუის, ვითარცა მხოლოა ქველისმოქმედ ხარ, და იქსნენ, გე-
ვედრებით, განსაცთელისაგან სულნი²⁾ ჩუენნი B II,5.

ყოლად ქებულო წმიდაო ღმრთისმშობელო, მოსავთა შენთაჲ 5
ვედრებაჲ შეიწირე წინაშე ძისა შენისა და ღმრთისა ჩუენისა, რა-
ათა მლხინებელ გუექმნეს ცოდვათა ჩუენთა მეოხებითა შენითა²⁾,
წმიდაო დედაო ქრისტემს ღმრთისა ჩუენისაო B II,6.

B 167 განმაძლიერენ ჩუენ, ქრისტე, როპელი იშვე ქალწულისაგან, და(მა)-
მტკიცენ ჩუენ შენდაჲ და ნათელი ცნობისა შენისაჲ|წარგუჲპაჲთენ, ზამეთუ 10
არავინ არს წმიდაჲ შენსა გარეშე, უფალო BII,1.

განმაძლიერებელსა დებრთსა, განმანათლებელსა სულთა ჩუენთ(ასა)
მოვედით, მოზწმუნენო, თაყუანის-ცემით ვადიდებდეთ მას ყოველნი, ზამე-
თუ მაცხოვარებითა მისითა ყოველი სოფელი აცხოვნა BII,2.

ნიში ჯუარისა შენისაჲ, ქრისტე, განღმრთობილი ძელი, ზეცისა ნათ- 15.
ლითა შენითა გამოაბრწყინე ქუეყანასა ზედა, რომელთა განახლდეს კიდენი
და ჰრწმენა ყოველთა წარმართთა მაცხოვარებაჲ შენი. მოვიდენ და თაყუანის-
ცცენ შენ წინაშე, უფალო, და ადიდებდენ სახელსა შენსა BII,3.

სხუანი

შეგუიწყალენ ჩუენ.

20

შეგუიწყალენ ჩუენ.

შეგუიწყალენ ჩუენ, უფალო.

A 250 v

| უფალო მესმასა

მესმა სმენაჲ შენ[ი], უფალო, რამეთუ ამაღლ[დი ჯუარსა ზედა
და ვადიდებთ ძალსა შენსა] BC I,1.

25

B 167 v

| ჯუართა დაჰქსენ ცოდვაჲ, უფალო, და იქ[სენ კრწნილებისაგან
ადგომითა შენითა ნათესავი კაცთაჲ] BC I,2.

რომელმან მოაკუდინე სიკუდილი ჯუართა პატიოსნითა და
ნათლად აღმოგუიყვანენ ჩუენ, რომელნ[ი ვადიდებთ²⁾ ძალსა შენსა,
უფალო] BC I,3.

30

სხუანი

მოსლვითა შენითა, ქრისტე, გუირგუინოსან ჰყვენ ეკლესიანი
და ძელი ცხორებისა ჩუენისაჲ გამოაბრწყინე — ჯუარი შენი, უფა-
ლო, რომლისა მიერ მორწმუნენი ვცხოვნდებით ყოველნი B II,3.

ჯერ-იჩინე აღსლვაჲ ჯუარსა ზედა, ქრისტე, ცხორებისათუის 35.
პირველშექმნულისა და გამოგუიკსნენ ჩუენ წყევისაგან რჩულისა

1~დაეცნეს მტერნი უფალო B. 2 მშკდობა B. ჩუენისათჳს B. 4 გ~ნსცთლგნ
A, განსაცთელისაგან B. ჩუენნი—B. 5 წმიდაო+ მართამ B. შენთა B. 6 და ღმრთისა
ჩუენისა —B. 7 გუექნე A. ცოდვათა ჩუენთა| ცოდვითა B. 24 ამაღლდი BC. 26
ქუართთა| ძელითა BC. ცოდვეჲ A. 29 ჩუენ—BC. 32 გკრგვოსან B. 34 ვცხო ნ.
დებთ B. 35 ცხორებისათჳს B. 36 პირველშექმნული B. გამოიკსნენ B.

პატიოსნითა სისხლითა, რამეთუ წყლულებითა შენითა ჩუენ ყოველ-
ნი განვიკურნენით. დიდებაჲ ძალსა შენსა, უფალო, [რომელი მოხუედ
ცხორებად ჩუენდა] B II,4.

რომელი კაცთმოყუარებისათუის ნეფსით ჩუენტუის საფლავსა
5 დაიდევ და ძრიელებითა ღმრთეებისაჲთა საკრველნი სიკუდილისანი
განხეთქენ, წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი, განაახლე ადამი, ადგომაჲ
ყოველთა მოგუანიჲჳე. დიდებაჲ ძალსა შენსა, უფალო²⁾, რომელი მო-
ხუედ ცხორე[ბად ჩუენდა] B II,5.

| გიხაროდენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო, რამეთუ შენგან მო- A 251
10 ბილმან ქრისტემან ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა და მონებისაგან მტე-
რისა ჩუენ ყოველნი განგუათავისუფლნა. მას ევედრე, დედაო და
ქალწულო, რაჲთა აცხოვნენს სულნი ჩუენნი.

მესჳა სჳენაჲ შენი, უფალო, და შეჳეშინა. განვიცადენ საქმენი შენ-
ნი, ზამეთუ მოხუედ კსნად ჩუენდა საკველთაგან სიკუდილისათა B II,1.

15 სიტყუაჲ ჳეჳმარბიტო გამოჳჩნდი ჳეცით და ჳზახვაჲ საიდუმლოჲ
სოფლად მოხუედ, ქალწულისაგან ჳორცნი შეიმოსენ და აცხოვენ ნათესავი
კაცთაჲ, ვითარცა ღმერთ ხარ B II,2.

სხუანი

ძრიელებამ.

20 რამეთუ ამას ჳედა ამაღლდა.
და შენი მეორედ მო.

ღამითგანსა

| რომელმან გამოაბრწყინე ნათე[ლი და განანათლე ცისკარი და C 232
გამოაბრწყინე დღჳ, დიდებაჲ, დიდებაჲ შენდა²⁾, იესუ, ძეო ღმრთისაო]
25 BC I,1.

რომელმან გამოაბრწყინე ნათელი და იშევ ქალწ[ულისაგან, მი-
სიაჲ მეო[ხებითა აცხოვენ სულნი ჩუენნი, იესუ, ძეო ღმრთისაო] B 168
B I,2; C I,5.

რომელმან სასოდ ჩუენდა და საძლეველად მტერისა მომეც ჩუენ
30 ჳუარი შენი პატიოსანი, დიდებაჲ, დიდებაჲ შენდა, იესუ, ძეო
ღმრთისაო B I,4; C I,3.

რომელი ჳუარს-ეცუ, დაეფალ და ჳოჯოხეთი შეჳმუსრე და ას-
დეგ მესამესა [დღესა, დიდებაჲ²⁾, დიდებაჲ შენდა, იესუ, ძეო ღმრთი-
საო] B I,5; C I,4.

35 რომელმან უხწნელებაჲ მოეც ნათესავსა კაცთასა და მოტევე-
ბაჲ ცოდვათაჲ ჳუართაჲ პ[ატიოსნითა, დიდებაჲ, დიდებაჲ შენდა, იესუ,
ძეო ღმრთისაო] B I,3; C I,2.

ჳმასა ანგელოზისასა ვლადლებო შენდაჲ, ყოლად წმიდაო ქა B I,6.

2 შენსა — A. 4 კაცთმოყუარებისათეს B. ჩუენტუის — B. 5 ძრიელებითა]
ძალთა B. ღმრთეებისაჲთა — კელმწიფებით B. 6 განხეთქენ — და ადგომითა შენითა
B. ჳოჯოხეთი — და B. 7 — უფალო, დიდებაჲ ძალსა შენსა B. 17 ხარ — და აცხოვენ
ნათესავი კაცთა B. 23 გამოაბრწყინე C. 24 გამოაბრწყინე] გამოაჩინე C. [26
გამოაბრწყინე C. 29 სასოდ] საოდ BC. მოგუეც BC. ჩუენ — BC. 30 დიდებაჲ
2° — BC. 32 — ეცუ C. 33 — მესამესა დღესა ასდეგ BC. 36 პატიოსნითა — B.

A 251 v

| სსუანი

უფალო, ღმერთო ჩუენო, შენი მშუიდობაჲ მომეც ჩუენ და სა-
ფარველსა ჯუარისა შენისასა დაძიცივენ ჩუენ და ნუ უგულებელს-
ჰყოფ ვედრებასა ერისა შენისასა, რამეთუ ნათელ არიან ბ[ჰჰანეპანი
შენნი]* B II,2.

5

რომელმან კელით-წერილი ჩუენი ცოდვაჲ ჯუარსა შემსჭუალე
და დაცემული ადამ ბჰეთაგან სიკუდილისათა აღმოიყვანე და მოკუ-
დაეება ჩუენი უკუდაეებად გარდასცვალე, რამეთუ ნათელ [აჩიან
ბჰჰანეპანი შენნი] B II,3.

ჯუართა შენითა, ქრისტე, ვიქადით და წმიდასა ადგომასა შენ- 10
სა უგალობთ და ვადიდებთ: შეგუიწყალენ ჩუენ, უფალო, მგალო-
ბელნი შენნი მეოხებითა უხრწნელისა დედისა შენისაჲთა, [კაცთმო-
უხარე] B II,4.

ქმასა ანგელოზთასა შეესწირავთ შენდა, ყოლად წმიდაო ქალ- 15
წულო.

შენდაძი აღვიმსოობთ, ქრისტე ღმერთო, აჰსოობასა ჭეშმარიტსა ღი-
დებად და ქებად სახელისა შენისა. უგალობდეთ დაუცხრობელად ნიშნა
ჯუარსა შენისასა, რომელი მოგუეც ჩუენ საჭურჭველად, საქლეველად
B II,1.

A 252

| ღალატყავასა

სირღმესა ცო[ღვათა ჩემთასა შავრლომილ ვარ და ვაღაღებ: უფა- 20
ლო, უფალო, შემეწიე მე] BC I,1.

B 168 v.
C 232 v

| რომელმან ქალწული შემდგომად შობ[ისა ქალწულადვე დაიცევ
და ჯუართა ჩუენ განგუათავისუფლენ, უფალო, უფალო²⁾, შემეწიენ ჩუ- 25
ენ] BC I,2.

რომელმან კელნი თუისნი ჯუარსა ზედა განიპყრენ, ჯოჯოხე-
თი წარმოსტყუენე, უფალო, [უფალო, შემეწიე მე] BC I,3.

რომელმან სიკუდილი დასთრგუნე ჯუართა და ადგომაჲ ყო-
ველთა მოგუანიტე, [უფალო, უფალო²⁾, შემეწიენ ჩუენ] BC I,4.

რომელი ჯუარსა ზედა აჰმალღდი, ქრისტე, და სოფელსა ნა- 30
თელი გამოუბრწყინე, უფალო, უფალო,²⁾ შემეწიე მე BC I,5.

რომელმან დასაჯე ჯოჯოხეთი ჯუართა და მყოფნი ბნელისა-
ნი განანათლენ, უფალო²⁾, [უფალო, შემეწიე მე] BC I,6.

სსუანი

რომელი აღსასრულსა ქამთასა განკაცნა და სოფელსა ნათელი 35
გამოუბრწყინვა ჯუართა და განაქარვა მთავრობაჲ უკეთურისა

3 და—B. 4 ერს B. რამეთუ ნათელ არიან ბრჰანეპანი შენნი] შენსა გარე-
შე სსუაჲ ღმერთი არაინ არს B. 6 შეჰმჭუალე B. 8 უკადეებად A. 11 ვადიდებთ]
ვიტყვო B. შეგკწყალენ B. ჩუენ—B. 16 აღვისთობთ B. 21 სიღრმესა BC. ჩემთა-
ჲსა B. 22 შემეწიე მე] აღმოიყვანე C. 26 თჳსნი BC. განიპყრენ—და BC. 28 სიკუდი-
ლი C. 31 გამოუბრწყინე C. შემეწიე მე] შემეწიენ ჩუენ C. 36 გამოუბრწყინა B.
ქუართა — B.

* A-ს რეფრენი აღდგენალია B-ს მომდევნო სტროფით.

მტერისა და მიკსნა მე ხრწნილებისაგან და სიკუდილისა უფალმან B II,2.

| ზეცით მამისა მიერ მოივლინა, სიტყუაჲ განკორციელდა, ნეფსით ჯუარცუმა თავს-იდვა, დაეფლა გულსა ქუეყანისასა სამ 5 დღე და სამ ღამე და ადგა უნებელად, ვითარცა ღმერთ არს, და ადგომაჲ ყოველთა მოგუანიჭა B II,3.

მოვედით, ერნო, დიდების-მეტყუელებით უგალობდეთ და თა-ყუანის-ვსცემდეთ ცხორების მომცემელსა ჯუარსა, რამეთუ მან მიკსნ-ნა ჩუენ ურჩულოებათა ჩუენთაგან, წმიდამან უფალმან იესუ, რო- 10 მელმან გუიჩუენა ჩუენ ადგომაჲ B II,4.

დაღაღ-ვყავ ჭირსა ჩემსა მოწყალისა მიმართ ღმერთისა. ისმინა ჩე-მი, მთით წმიდით მისით სიტყუაჲ გამოავლინა და მიკსნა მე მაღალმან და აღმოიყვანა განკრწნისაგან ცხორებაჲ ჩემი B II,1.

მსგავსად იონა წინაწარმეტყუელისა შენისა ვღაღადებ შენდამი, 15 უფალო: სიღრმეთაგან ცოღვათა ჩუენთასა მიკსენ ჩუენ ჯუართთა შენითა, ქრისტე ღმერთო, ვითარცა მხოლოჲ ქველისმოქმედ ხარ და კაცთაყუა-რე B II,5.

| კურთხეულარსა

რომელი მთასა ზედა [მოსემს თანა ზრახევედი და სასც³) ქალ]

BC I,1.

| რომელმან განზრახვით კელით-წერილი ჩუენი ცოდვაჲ ჯუ-არსა შემსჭუალე | და მით გარდასლვისაჲ იგი რისხვაჲ უხრწნელე-ბით გარდასცვალე, კუ[რთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუ-ენთაჲ] BC I,2.

პირველშექმნული იგი საშუებელისაგან მიიცვალა, ხოლო ჩუენ 25 ჯუართთა ავაზაკისა თანა მეტყუელად მოგუიწოდე, კუ[რთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო²) მამათა ჩუენთაჲ] BC I,3.

რომელმან ყოლად მცველი ჯუარი ალაბაღე ჩუენ შორის და მით სოფელი საცთურისაგან იკსენ, ცხორების მომცემელო, კურთ- 30 [ხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაჲ] BC I,4.

სხუანი

რომელმან ჯუართთა სიკუდილი მოაკუდინე და ჯუართთა ადამ დაცემისაგან ალადგინე და ცოდვანი ჩუენნი ჯუარსა შემსჭუალენ და ჯოჯოხეთისა მყოფნი განანათლენ ადგომისა მადლითა, კურთხე- 35 ულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მ[ამათა ჩუენთაჲ].

თაყუანის-ვსცემთ, ქრისტე, შენსა | დიდებულსა ადგომასა და უგალობთ წმიდასა ჯუარსა, რომელი მომეც ჩუენ საძლეველად მტე-რისათუის, რომელსა მორწმუნენი ვღაღადებთ და ვიტყუით: კ[ურ-თხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაჲ].

1 მე) ჩუენ B. ხრწნზლსგნ A, კრწნილებისაგან B. 5 აღღა B. 7 უგალობდეთ + უფალსა, ვღაღადებდეთ ღმრთისა მაცხოვრისა ჩუენისა B. და—B. 8 -ვსცეთ B. 10 გეჩუენა B. 19 მოსეს B. 22 შექმნულად BC. და მით+და მით A. გარდასლვისა B, გარდასლვისა C. რისხვაჲ—B. უხრწნელებით) უკუდავებღ BC. 25 პირველ-შექმნული) პრელშქმნითი A. საშუებლისაგნ BC. 26 მოგუწოდე BC. 34 მყოფ-ნი) მყოფნი A.

A 252 v

B 169

C 233

A 253

A 253 v

ვითარცა ბაბილონს, საკუმილსა მას შინა, სამნი ყრმანი სამება-
სა წმიდასა გაკურთხევდეს, ჩუენცა, უღირსნი მონანი შენნი, მამასა
და ძესა და წმიდასა სულსა გალობით და ერთობით ვლალადებთ და
ვიტყუით: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენ-
თაო].

5

სხუანი

რომელი იშვე ქალწულისაგან, ღმერთ რაა ხარ და კაც, ივნე კორ-
ცითა ჯუარსა ზედა და გუაცხოვნენ ჩუენ, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო,
ღმერთო [მამათა ჩუენთაო] B II,1.

რომელი აჰმადღი ჯუარსა ზედა და სოფელი განანათლე და მო- 10
გუანიჭე ამით ძლევა მტერისაჲ, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო
მამათა ჩუენთაო B II,2.

თანარსსა მამისასა, ძესა მხოლოდშობილსა სულით წმიდითურთ 15
ღიღების-გმეტყულებდეთ: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, [ღმერთო მამა-
თა ჩუენთაო] B II,3.

სხუანი

სახედ პატიოსნისა ჯუარისა შენისა, ქრისტე, აქუნდა კურთხი
იგი მოსესი ეგუიბდეს, რომლითა იქსნა ისრაელი მონებისაგან მტე-
რისა. ხოლო აქა ქრისტემან, ღმერთმან ჩუენმან, ჯუართა შემუსრა
სიმტკიცეა სიკუდილისაჲ, რომლისათუისცა ჩუენ მორწმუნენი ვლა- 20
დადებთ და ვიტყუით: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამა-
თა ჩუენთაო].

A 254

| აჰკედ ძელსა ზედა, აცხოვნე ავაზაკი, მიიდრიკე თავი, აღად-
გინე ადამი. ახალსა საფლავსა დაიდევ და ჯოჯოხეთისა მყოფნი აღ-
მოიყვანენ, რომლი[სათუისცა ჩუენ მორწმუნენი ვლალადებთ და ვი- 25
ტყუით: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო]*.

მწრაფლ მოიგო ავაზაკმან სამოთხეა სარწმუნოებითა და მართლ-
ახსარებითა მწრაფლ შევიდა ავაზაკი სამოთხედ. ჯუარი აქუნდა,
ეგლტოდა ეშმაკი, მძლე ექმნა წარმართთა, რომელნი ღირს იქმნეს
მეორედ შობასა, რომლი[სათუისცა ჩუენ მორწმუნენი ვლალადებთ 30
და ვიტყუით: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენ-
თაო]*.

აკურთხევითსა

ყოველნი საქმ[ენი ღმრთისანი და ყოველი დაბადებული აკურთხე- 35
ვით²⁾ უფალსა] BC I,1.

G 233 v

| რამეთუ კაცთა ქუეყანით აღმოუბრწყინდა ცხორებაჲ და ყო-
ველნი კიდენი ქუეყანისანი განანათლნა და ცხორებაჲ საუკუნოჲ
ყოველთა მოგუანიჭა²⁾, უგალობდით მღ[ღელნი, ერნი უფრომად
ამადლებდით მას უკუნისამდე] BC I,2.

დამალული ქუეყანასა დიდი და საცოჲ საიდუმლოჲ ცათა შინა 40
გამობრწყინდა, ძლევის-მყოფელი საჭურველი გამოგუინდა — ჯუა-

36 აღმოუბრწყინდა| აღმოუცენდა B, აღმოუცმნდა C. ცხორებაჲ B. 37 ქუე-
ყანისანი — BC. 40 და — C. 41 საჭურველად BC. გამოგვჩნდა BC.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

რი. უგალობდით²⁾ [მღვლენი, ერნი უფროასად ამაღლებლით მას უკუნისაჲ] * BC I,3.

A 254 v

5 | ცხოველსმყოფელი და უხრწნელი ნიში — ძელი ჯუარისაჲ, გამოგუიჩნდა ქუეყანით. მეფეთა პყრობაჲ მოჰმადლა, საცთური დათრგუნა, ყოველნი განგუანათლნა. უგალობდით მღ[ვლენი, ერნი უფროასად ამაღლებლით²⁾ მას უკუნისაჲ] * BC I,4.

სხუანი

10 | დღეს დღესასწაულსა ცხორებისასა ცხოველსმყოფელისა ჯუარისასა მორწმუნენი აღვასრულებდეთ, ვლადადებდეთ და ვიტყოდით: მღ[ვლენი აკურთხევლით, ერნი უფროასად ამაღლებლით მას უკუნისაჲ] B II,1.

B 169 v

15 | სამარადისოსა სამეუფოსა ნიშსა, რომელი მოგუენიჭა საძლეველად მტერისათუის — პატიოსანი ჯუარი, მღ[ვლენი აკურთხევლით²⁾, ერნი უფროასად ამაღლებლით მას უკუნისაჲ] B II,2.

20 | დიდისა განგებულებისა ღმრთეებისა განღმრთებული ძელი აღმოგუიცენდა ქუეყანით საცხორებელად ჩუენდა ღმრთისა სიტყუითა — პატიოსანი ჯუარი. მღ[ვლენი აკურთხევლით, ერნი უფროასად²⁾ ამაღლებლით მას უკუნისაჲ] B II,3.

სხუანი

20 | ღმრთივ-შუენიერი, უფროას მზისთუალისა ნათელი, ცხოველსმყოფელი პატიოსანი ჯუარი აღმოგუიცენდა ქუეყანით მორწმუნეთა საძლეველად მტერისათუის, რომლითა საცთური |დაითრგუნა და ჯოჯოხეთი წარმოიტყუნა. მღ.

A 255

25 | რომელმან თუისი სამეუფოჲ ნიში — დიდებული და საკურიველი პატიოსანი ჯუარი ღმრთის-მსახურსა მეფესა ჩუენსა აჩუენა, რომლისა მიერ მოემადლა ძლევაჲ მტერთა მიმართ და სიხარულით იტყოდა: მღ.

30 | დამონებულნი ცოდვისაგან და დარჩილნი სიკუდილისაგან გამომიკსნა ჯუართა ქრისტემან კელთაგან ჯოჯოხეთისათა და მოგუანიჭა ადგომაჲ, ცხორებაჲ მორწმუნეთა თუისთა. მღღელ.

მოვედით ყოველნი მორწმუნენი და უგალობ.

| ადიღებდითსა

ყოველნი ტომნი ქუეყა**.

შენ ნათლისა დე.

C 234

35 | დედაჲ მეუფისაჲ.

შენგან გამოგუიბრწყინდა ქრისტეჲ, ქალწულო მარიამ, რომელმან ვნებაჲ ნეფსით ჯუარსა ზედა თავს-იდვა და ცოდვანი ჩუენნი ჯუ-

3 უკრწნელი BC. გამოკვჩნდა BC. 8 დღეს— B. ქუარისასა| ქუარისა შენისასა B. 9 აღვასრულებდეთ+და ერთობით B. 12 მოგუენიჭა+მორწმუნეთა B. 13 მტერისა B. 15 განღმრთებული| გ'ღმთობილი B. აღმოგუიცენდა B. 16 საცხოვრებელად B. ღმრთისა სიტყუითა — A (A-ში აქ ადგილია დატოვებული). სიტყუთა B. 36 გამოკვბრწყინდა B. ქრისტე B.

* A-ში რეფერენს მფიერ: „ოვიე“. ** „ყოველნი ტომნი ქუეყა“ A-ში მიწერილია ამაზე.

არსა შეკმშუალნა და ცხოვრებაი საუკუნოი ყოველთა მოგუანიჭა] B II,1.

აუარებდით წარმართნი წყალობასა.
ყო სიმტიციე მკლავისა თუისისაი.
აჰქედ ძელსა ზედა.

აჩუენა უფალმან მაცხ[ოვარებაი თუსი კაცთა ცხოვრებისათუც, ვი-
თარ ჯუარითა განგუათავისუფლნა ჩუენ წყევისაგან და მოგუანიჭა ჩუენ
მოტყევაბაი კსნისაი გუებრითა. ამას თაყუანის-ვსცემდეო, უკუდავსა მეუ-
ფესაჲ¹⁾, მოსაენი²⁾ ჯუარისანი, გალობით ვადიდებდეო] BC 1,3.

დიდებულსა მადიდებულსა უზეშთაქსისა თანა უგალობდეო, რომელ-
ნი შემდგომად შობისა ღმრთისჲშობებელად აღგიარებთ, ყოლად წმიდასა
ქალწულსა მარიაჲს გალობით ვადიდებთ BC 1,1.

სიხარულით დღესასწაულობს დღეს ერი მორწმუნეთაი, ჩამეთუ
ქრისტემან აღამადლა ჯუარი ჩუენ შობის საფარველად, რომლითა დაკ-
სნდა ამპარტავანებაი მტერისაი. ამას თაყუანის-ვსცემდეო, უკუდავსა მე-
უფესა, მოსაენი ჯუარისანი, გალობით ვადიდებდეო BC 1,2.

A 255 v

სხუანი

კურთხეულ არს ქრისტე, ღმერთი ჩუენი, რომელმან მყოფნი
ბნელისანი ნათლად აღმოიყვანნა და მოგუცა ჩუენ საჭურველად
ჯუარი ცხოველი. მოვედით, ერნო, თაყუანის-ვსცეთ პატიოსანსა
ჯუარსა B II,2.

B 170

[ცხოველსმყოფელი, უხრწნელი, პატიოსანი ჯუარი, რომელი ზე-
ცით გამოუჩნდა უძლეველსა მეფესა, რომლისა მიერ მოემადლა ძლე-
ვაი მტერთა მიმართ და სიხარულით შეიწყნარა ჯუარი ქრისტემსი.
მოვედით, [ერნო, თაყუანის-ვსცეთ პატიოსანსა ჯუარსა]* B II,3.

ღმრთისა მიერ მოემადლა კა[დ]ნიერებაი ნეტარსა დედოფალსა
და სარწმუნოებით მოიძია ძელი ჯუარისაი და სასწაულითა საცნა-
ურ ყო ჯუარი ქრისტემსი. მოვედით, ერნო, თაყუანის-ვსცეთ პატიო-
სანსა ჯუარსა]* B II,4.

სხუანი

A 256

ცნობაი ჭეშმარიტი ეუწყა წმიდათა მათ დედათა სმენითა ანგე-
ლოზთაითა მითხრობად მოციქულთა, რამეთუ დაემტიციენეს ! წარ-
მართნი სარწმუნოებასა ღმრთეებისა განკაცებითა. ჯუარცუმულსა
გილადადებთ, ადგომილსა თაყუანის-ვსცემთ დაუცხრომელად მადი-
დებელნი შენნი.

ქრისტე, მაცხოვარი სოფლისაი, ურჩულოთა მიერ განბასრებუ-
ლი, დაისაჯა ჩუენისა კსნისათუის უპირატემს ძელისა დანერგვი-
თა, ჯუარისა აღმართებითა მორწმუნენი განგუანათლნა. ჯუარც-

6 ცხოვრებისა B. 8 კსნისა B.-ვსცემდებ C. 10 დიდებულსა C. მადიდებულსა] მადლისა C. უზეშთაქსისა B. 12 ვადიდებთ] ვა B. 14 დაჰქსნდა C. 16 ვადიდებდეო —C. 22 ცხოველსმყოფელი] ძლევის-მყოფელი B. უხრწნელი—B. 24 და — B. ქრისტესი B. 26 მოემადლა] მოეცა B. 27 და 1° — B. და 2° —B. 28 ქრისტესი B. 31 დედათა] დ^ათა A. ანგელოზთაითა] აგ^ალზთა A.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“.

[უმულსა გილაღდებთ, ადგომილსა თაყუანის-გცემთ დაუცხრომელად მადიდებელნი შენნი]*.

- სათნო-იყავ, მეო ღმრთისაო, დამკუიდრებად მუცელსა ქალწულისასა. ინება რაჲ აღს(ლ)ვაჲ კორცითა ჯუარსა ზედა, საფლავსა დადებთა, |ურჩულოთა მიერ დაბეჭდვითა მორ[წმუნენი განგუანათლნა. ჯუარცუმულსა გილაღდებთ, ადგომილსა თაყუანის-გცემთ დაუცხრომელად მადიდებელნი შენნი]*.

A 256 v

- ქრისტემან რაჲ იგნო ჯუარსა ზედა, აკოცნა ცოდვანი სოფლისანი და ღმრთეებაჲ უნებელად ეგო** , რომლისათუისცა გამომიქსნა ჩუენ საკრველთაგან სიკუდილისათა, ჯ[უარისა აღმართებითა მორწმუნენი განგუანათლნა. ჯუარცუმულსა გილაღდებთ, ადგომილსა თაყუანის-გცემთ დაუცხრომელად მადიდებელნი შენნი]*.

| აქებდითსა
მაქებელ.

C 234 v

- 15 . საჭურველად საძლეველად, ქრისტე, ჯუარი [ჩუენ მოგუეც და ამით ვსძლოთ ბრძოლასა მტერისასა] B III,1.

B 170 v

- მოეც სასწაულად მომიშთა შენთა, უფალო, ჯუარი შენი პატიოსანი, რომლითა განაქარვე მთავრობაჲ, კელმწიფებაჲ ბნელისაჲ და აღმომიყვანენ ჩუენ პირველსა მას ნეტარებასა, რომლისათუისცა კაცთმოყუარებისა შენისა განგებულებასა ვლაღდებთ და ვიტყუით: შენ გშუენის გალობაჲ, ღმერთო B III,2.

- ზღუდე ჩუენდა იქმნა ჯუარი [შენი, იესუ, მაცხოვარო ჩუენო, ზამეთუ სსუაჲ სასოჲ მორწმუნეთაჲ არა გუაქუს, გაზნა შენ, მას ზედა გორცითა დასჭუაულუო, და მოანიჭებ ყოველთა ღიღსა წყალობასა] B III,3.

- | გამოაჩინე ჩუენ ზედა ნათელი პირისა შენისაჲ, უფალო, სასწაულითა ჯუარისა შენისაჲთა. ამისთუისცა გივედრებით და შენდამი ვლაღდებთ: შეგუიწყალენ დაბადებულნი შენნი, ქრისტე ღმერთო, ვითარცა მხოლოდ ქველისმოქმედ ხარ და კაცთმოყუარე B III,5.

A 257

- 30 ამაღლდა ნიში ჯუარისა [შენისაჲ, უფალო, რომელი მძლე ექმნა პირსა მტერისასა, დაემტკიცა წმიდაჲ ეკლესიაჲ და იღიდების სახელი წმიდაჲ შენი] B III,4.

- ვაქებდეთ ქრისტესა, მეუფესა ღმერთსა, რომელი ამაღლდა ზედა ჯუარსა ჩუენთს და ძლევით ჯოჯოხეთა წარმოტყუენა BC I,1.

B 170

- 35 გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი იშვექ ქალწულისაგან და შობითა შენითა განაასლე კაცი, ჯუარითა მოაკუდინე სიკუდილი და აცხოვნენ მორწმუნენი შენნი BC I,2.

თაყუანის-გცემთ შენ, ქრისტე, რომელი განჰკაცენ ჩუენთს, ჯუარს-

17 პატიოსნისა B. 18-შთაერთობაჲ ბნელისაჲ და კელმწიფებაჲ B. 19 რომლისათუისცა B. 20 და ვიტყუით: შენ გშუენის გალობაჲ, ღმერთო იესუ, ყოლად ძლიერო მაცხოვარო სულთა ჩუენთა B. 22 ჩუენდა ჩუენ A. ჩუენო B. 23 არაჲ B. 26 გამოაჩინე გამოგონდა B. ზედა—B. სასწაულთა ძელთა პატიოსნისა B. 27 ამისთუისცა B. 28 ვლაღდებთ ვითხოვთ B. ქრისტე ღმერთო—B. 29 კაცთმოყუარე — B.

* A-ში რეფრენის მაგურ: „იგივე“. ** „ბაჲ უნებელად ეგო“ A-ში მიწერილია ამისზე.

ეტუ, დაეჟალ და ასდებ მესამესა დღესა, მოჰკალ მტერი ჯუარითა და აც-
ხოვნენ შენნი მორწმუნენი BC I,3.

ნათლად გამობრწყინდა პატიოსანი ჯუარი, რომელსა ზედა განიპყრნა
კელნი თქსნი მაცხოვარბან, ცოდვანი სოფლისანი აქოცნა და ადგომაჲ
ყოველთა მოგუანიჭა BC I,4.

სხუანი

დიდების-მეტყუელებასა და ქებასა შევსწირვიდეთ, მორწმუნე-
ნო, ქრისტესა და სიხარულით თაყუანის-ვსცეთ პატიოსანსა ჯუარსა.

აივსო პირი ჩუენი სიხარულითა და ენაჲ ჩუენი გალობითა ახ-
ლითა და მადლი სულისა წმიდისაჲ მოგუენიჭა სასწაულითა ჯუარი-
სა შენისაჲთა. მოვედით, ერნო, თაყუა[ნის-ვსცეთ პატიოსანსა ჯუ-
არსა]*.

A 257 v

სიხარულითა აივსნეს მყოფნი იერუსალემისანი, | რაჟამს მოი-
ძიეს ძელი ცხორებისაჲ და სუნნელებაჲ დიდძალი მიეფინებოდა ზე-
და ყოველსა ერსა, და მადლობით ღალადებდეს და იტყოდეს შენდაჲნი,
ღმერთო. და სიხარულით თა[ყუანის-ვსცეთ პატიოსანსა ჯუარსა]*.

სხუანი

რომელმან ჯუარითა ნათელი გვჩუენე და ბნელი განგუაშოვრე, სიმ-
ღიღრმე გამოუჩინებელი გამოუცხადე და სოფელი განანათლე, დაუცხრო-
მელად თაყუანის-ვსცემთ პატიოსანსა ჯუარსა და უგალობთ ადგომასა
შენსა: ქრისტე ღმერთო, შეგვწყალენ ჩუენ B II,1.

რომელმან კრწნილებაჲ ჩუენი უკრწნელებად გარდასცვალე და პიბ-
ველშექმნული ადამ ბჭეთაგან სიკუდილისათა აღმოიყვანე და მოკუდაკე-
ბაჲ ჩუენი უკუდაკებად გარდასცვალე, დაუცხრომელად თაყუანის-ვსცემთ
პატიოსანსა ჯუარსა [და უგალობთ ადგომასა შენსა: ქრისტე ღმერთო, შე-
გვწყალენ ჩუენ] B II,2.

B 170 v

| რომელმან ბჭენი რვალისანი შეჰმუსტენ ჯუარითა და მას შინა
მყოფნი აღმოიყვანენ ნათლად და მოგუანიჭე ჩუენ ნათელი ღმრთეებისა
შენისაჲ. დაუცხრომელად თაყუანის-ვსცემთ პატიოსანსა ჯუარსა შენსა
და უგალობთ ადგომასა შენსა: ქრისტე ღმერთო, შეგვწყალენ ჩუენ] B II,3.

სხუანი

წინაწარმეტყუელებაჲ მოსემსი დღეს აღესრულა, რამეთუ გან-
პყრობითა კელთაჲთა ჯუარისა სახედ ამალეკი უკუნ-აქცია, ხოლო
აქა დღეს აღმოცენებითა პატიოსნისა ჯუარისაჲთა დაემტკიცნეს
წმიდანი ეკლესიანი. მოვედით, ერნო, თაყუანის-ვსცეთ ჯუარსა ქრის-
ტემსა | და გალობასა დავეითისსა ვიხარებდეთ და ვიტყოდით: შენ
გშუენის გალობაჲ, უფალო, სიონს და შენ მოგეცეს ლოცვაჲ იერუ-
სალემს.

A 258

ჯურმან შენმან, ქრისტე, განანათლნა შენნი ეკლესიანი, რო-
მელი გამოაბრწყინე ქუეყანასა ზედა ნათლითა ზეცისაჲთა, უბრწყინ-

2 ~ მორწმუნენი შენნი C. 8 თყნესტო A.

* A-ში რეფრენის მაგიერ: „იფიე“.

ვალემ მზისთუალისა, რამეთუ დღეს აემართა ძელი ჯუარისაჲ, დაეცა მტერი, ხოლო მორწმუნენი ადგომისა შენისანი ვლადღებთ და ვიტყუით: შევიდეთ საყოფელთა შენთა და თაყუანის-ვსცეთ ადგილსა მას, რომელსაცა იღგეს ფერკნი შენნი.

5 ცათა გამოაჩინებს ბრწყინვალეებაჲ, ჯუარი უბრწყინვალემს.

| სხუანი

ყოველთა ცხორებად მოხ[უედ, ქრისტე დემართო, ნებითა მამისაჲ-თა და სულისა წმიდისაჲთა ქალწული¹ აგან კაც(ებჲ) შეი)მოსე, რამათა წარმართთა მოუწოდო ახალსა გა(ლო)პასა. ჯუართა წმიდითა გუაცხოვნენ ჩუენ და ად(გო)მითა შენითა შეგვწყალებენ] B IV,1.

10 ღმრთით-შემკობილი საუფლოჲ ძელი ჯუარისა შენისაჲ, უფალო, | რომელი გამოგვჩნდა ზეცით ზედა გოლგოთასა, მის მიერ განათლდეს დაპალებულნი და პირველსა მას ნეტარებასა ღირს იქმნეს. მითვე ჯუართა შეგვწყალებენ და გუაცხოვენ ჩუენ] B IV,2.

15 ზოლო შენ მას ზედა ამალღდი, მე.

ღმრთის-მსახურსა მეფესა [კოსტანტინეს გამოჩნდა ნიში ჯუარისა შენისაჲ, უფალო, და მით სძლო განწყობილსა მას პანაკსა მტერისასა. შეევენათა შენითა, უფალო, და გამოჩინებითა პატრიოსნისა ჯუარისა შენისაჲთა დაეცნეს მტერნი მისნი. მითვე ჯუართა²) შეგვწყალებენ და გუაცხოვენ ჩუენ] B IV,3.

20 ჯუარი შენი, უფალო, დღეს უმეტესად ამაღლდების, დაძალული ქუეყანით აღმოჩნდების და ქრისტეს ადგომად კუაღად განახლდების. ძალი მტერისაჲ შეიკრების და სოფელი საცთურისაგან იქსნების და კიდენი ქუეყანისანი იხარებენ დღესასწაულსა პატრიოსნისა ჯუარისა შენისა-სა. მითვე ჯუართა შეგვწყალებენ და ადგომითა²) შენითა გუაცხოვენ ჩუენ] B IV,5.

30 ზეცისა საკუირველი და ბრწყინვალედ შემკული ჯუარი, რომელი გამოჩნდა ზედა გოლგოთას, ხედვიდეს რამ განმარტებულსა მიმამად ზეთის სილთა, უბრწყინვალეს მზისთუალისა, მითვე²) ჯუართა შეგვწყალებენ და ადგომითა შენითა გუაცხოვენ ჩუენ] B IV,4.

ყოველთა შემოქმედ.

ოხითაჲ ქ-ა ა

35 განწყობილი სიმრავლეა* ანგელოზთაჲ ძლევისა გალობასა დიდების-მეტყუელებს ნათლითა შემოსილისა და ცხოველსყოფელისა ჯუარისა შენისა დღესასწაულსა, ქრისტე, და სიხარულით თაყუანის-სცემს კრებული მორწმუნეთა ღმრთივ-ბრწყინვალესა ხილვასა მისსა და ერთა თანა ზეცისათა დაუცხრომელად იტყუიან: დიდებაჲ ყოლად ძრიელსა ჯუარსა შენსა, მაცხოვარ**. BC.

5 გამოაჩინებს] გჩნს(!) A. 7 ცხობად A. ცხოვრებად B. 11-შემკობილი] - [შ]ქელი B. 16 ღმრთივ-მსახურსა B. 33 სიმრავლმ C. ძლევისასა C. დიდების-მეტყუელებსა C. 34 შემოსილსა AC. 37 თანა—A. იტყუან C. 38 ძლევისა C.

* B-ში „ოხითაჲ“ აქ წყდება შენიშვნით: „პაოო მანისა ზ“. მართლაც იგივე ტექსტი B-ში ჭერის გამოჩინების „ქელთაბანისა“. იხ. გვ. 237. ** ეს „ოხითაჲ“ BC-ში მოთავსებულია ამავე დღესასწაულის მწუხრში.

სხუა

C 235 | ქრისტემს ბეჭედმან გუა[ცხოვნა ყოველნი, ცხოვებაჲნი²] და ადგომამან სულთა ჩუენთამან] BC.

A 259 | ფსალმუნი დ გ¹ ი
აცხოენე, [უფალო, ერი შენი²] და აკუროხე] (ფს. 27,9) BC. 5

დასადებელი

უფალი ძალ ა[ჩს ერისა²] თვისისა] (ფს. 27,8) BC.

აღელუა

მოიცალეთ და³) გუ[ლისჯ] (ფს. 45,11) BC.

კელთაბანისაჲ კ¹ დ გ¹ ი

10

კმაჲ წინაწარმეტყუელისა შენისა მოსეისი, ღმერთო, აესრულა, რომელსა იტყოდა: ხედვიდეთ ცხოვებასა თქუენსა ძელსა დამოკიდებულსა წინაშე თუალთა თქუენტა, რამეთუ დღეს ჯუარი ამალღების და სოფელი საცთურისაგან იკსნევის. დღეს ქრისტემს ადგომად განახლდების და ყოველნი კიდენი ქუეყანისანი იხარებენ. შესხმასა დავითისსა შევსწირვიდეთ და გალობით ვიტყოდით: ჰქმენ ცხოვებაჲ შორის ქუეყანასა, ღმერთო, ჯუართითა და ადგომითა, რომლითა ჩუენ ვიკსნენით, სახიერო და კაცთმოყუარეო უფალო, | დიდებაჲ შენდა* B.

15

B 171 v

სხუა

20

ცხოველსმყოფელსა**.

სიწმიდისაჲ*** კ¹ დ ა

დიდთა დღეთა ყოლად ითქმის.

საშინელისა და უხილავისა, უხილავთა შემოქმედისა, უხილავთა საყდართა ზედა მჯდომარისა მეუფისა ყოველთაჲსა მადიდებელნი დღე¹ ასწაულისანი ძლუენსა შენდა შესწირვენ, რომელი უხილავ ხარ ღმრთეებითა | და თუალთ-შეუდგამ ბრწყინვალეებითა. უხილავსა გამსახურებენ მრავალთუალნი ქერობინნი და ექუს-ექუს ფრთენი სერაბინნი, დაუცხრომელითა კმითა დაუცადებელად ღალადებენ და იტყუიან: წმიდა არს, წმიდა არს, წმიდა არს უფალი, მეუფეჲ დიდებისაჲ.

25

A 259 v

30

9 და—A. 10 კ¹—B. 11 მოსტნი B. აღესრულა B. 14 იკსნდ²ს A. 15 ყოველნი—B. 16 ჰქმენ A. 17 ჭუართთა და —B. რომლითა ჩუენ ვიკსნენით სახიერო და კაცთმოყუარეო უფალო] და განანათლე სოფელი B. 23 დიდთა დღეთა ყოლად ითქმის —BC. 28 -ექუს-ექუს A.

* C-ში „კელთაბანისაჲს“ სხვა ტექსტია. ის თანხვედბა A-ს სულის ხსნებს „კელთაბანისაჲს“ (იხ. გვ. 333). ** A-ში „სხუაჲ ცხოველსმყოფელსა“ მიწერილია აშიაზე. *** B-ში „სიწმიდისაჲ“ არ არის, C-ში განსხვავებული ტექსტია („ჯორცი უფლისაჲ...“), რომელიც A-ს დავით-იაკობის დღესასწაულის „სიწმიდისაჲს“ ემთხვევა (იხ. გვ. 24).

მე-3 დღისა

ფსალმუნი
აქებს ი (ფს. 147,1).

დასადებელი
5 რამეთუ განამ (ფს. 147,2).

მე-ღ

[**ფსალმუნი**]
ალაშეა (ფს. 146,2).

დასადებელი
10 აქებდით უფალსა, რამეთუ კეთი (ფს. 146,1).

მე-მ

[**ფსალმუნი**]
რომელნი ესვ (ფს. 124,1).

დასადებელი
15 მთანი გა (ფს. 124,2).

მე-ნ

[**ფსალმუნი**]
აღდებ, უფალო, გ (ფს. 131,8).

დასადებელი
20 მოიკსე (ფს. 131,1).

მე-ზ

[**ფსალმუნი**]
უყუარან (ფს. 86,2).

დასადებელი
25 საფუბველ (ფს. 86,1).

მე-ც

[**ფსალმუნი**]
შენ გშუენის გა (ფს. 64,2).

დასადებელი
30 შეგესე (ფს. 64,3).

თთუესა სეკდემბერსა კდ თეკლასი

უფალო ღალატყავსა კ^ა დ

A 260 განმენდებიან წინა-ადგომად მძლავრისა მის დედანიცა ღმრთის-
ბოყუარენი შენ მიერ, ქრისტე, პირველ მძლისა და მეუფისა დიდე-
ბისა, | რამეთუ შენდამი სურვილითა და შენგან მიღებითა ნიჭითა-
თა დედობრივისა მის ბუნებისა უძრულებასა წინა-აუდგეს და მამა-
კაცებრ ილუაწეს და გუირგუინი ზეცისაა მოიღეს შენგან, ქრისტე,
რომელსა გაქუს დიდი წყალობაა.

სიმდიდრეა დაუტევა, მამული, თეკლა და ქრისტესა სუროდა
ყოვლითა გულითა. დიდებაა პოვა და სიმდიდრეა მოწამემან ზეცი-
საა და მარადის ლოცვითა შეზღუდვილმან საჭურველითა ჯუარის-
სათა დათრგუნა მზაკვარი იგი, რომლისათუისცა ანგელოზნი ღუა-
წლსა მას განკუირებულ იყვნეს და იტყოდეს: დაეცა, დაეცა მტერი
დედაკაცისაგან და გუირგუინოსნად გამოჩნდა მოწამეა და ქრისტე-
ას მეოხ არს სულთა ჩუენთათუის.

რომელთა სუროდა სახე.

თანა-მკუიდრ.

გალობათა აპრილსა კპოენე კვ*.

აკურთხევედითსა კ^ა დ

A 260 v ყოველნი საქმენი ღმრთისანი და ყოველი დაბადებული ა.
| საუნჯეა ზეცისაა აღმოუცენებს სისხლსა მოლუაწებისასა და,
რომელნი სარწმუნოებით უგალობენ ქრისტესა, განსწმედს. მოვე-
დით, ერნო, ვლალადებდეთ: აკ.

რომელი გამოუცდელ იყო მოლუაწებითა ქალწული თეკლა და
კეთილად მძლეა მოწამეა ქრისტესი, სულიერებრი დღეს დაგუიმ-
ტიცა ჩუენ სიხარული, ერთობით უგალობდეთ: აკ.

რომელი სასძლოსა პირველმოწამისასა აღესრულების დიდების-
მეტყუელებაა, მიმსგავსებულ არს კმითა, რომელნი ცათა შინა დღე-
სასწაულობენ ანგელოზნი. ყოველნი ვლალადებდეთ და ვიტყოდით: აკ.

ადიდებდითსა

სასძლოსა ყოლად წმიდისა ქალწულისასა მიიცვალების დღეს
ქალწული თეკლა. ყოველნი ერთობით მას ვადიდებდეთ.

A 261 ქალწულსა მოწამესა მრავალ-მოლუაწესა | ქალწული და დედაა
ყოლად ქებული დღეს მისსა სასძლოსა შეიწყნარებს. გალობითა
მრავლითა ყოველნი მის თანა დედოფალსა მას ვადიდებდეთ.

საღმრთოა იგი ნესტუი პავლე აქუნდა სიძის მჩინებელად,
თეკლა რაა იქმნა სძალ ღმრთის, საღმრთოა იგი განიზრანა, კელოვ-
ნებ (ის) - მოქმედებდა მრავალ-სახედ მოლუაწებასა მას ქრისტესა ვნე-
ბისა თავს-დებითა. ყოველნი ერთობით მას ვადიდებდეთ.

A 261 v სამოციქულოა პატივი მოიღო თეკლა და სიწმიდის იქმნა მომ-
ღუარ | და მარადის აღმომაცენებელთა მათგან წყართთა მაღლისა-

7 მოიიღეს A. 25 სულიერებრი ს^ა ლებრი A. 41 და+და A. მარადის მს^ადს A.

* ამ შენიშვნის შესაბამისი საგალობლები იხ. გვ. 233—234.

თა მოსრულსა მას განუყოფს დღესასწაულსა, რომლისათვის ღირ-
სად მას ვადიდებდეთ.

აქებლითსა

ვაქებთ შენსა, უფალო, მრავალმოწყალებასა და ქველისმოქმედე-
5 ბასა ჩუენდა მომართ, რამეთუ დედათაცა დააყენე(ს) სიბორგილი
კერპთმსახურებისაჲ საჭურველითა ჯუარისა შენისაჲთა, კაცთმო-
ყუარე. მძლავრთაგან არა შეძრწუნდეს, ცეცხლისაგან არა შეშინდეს.
! მზაკვარი დთარგუნეს და მოგიგეს შენ თავადი და სუნენლებასა
10 ნელსაცსებელთა შენთასა შეუდგეს და მეოხ არიან: სულთა ჩუენთა-
თუის.

A 262

ღუაწლი კეთილი მოიღუაწე. ქრისტემს მკევალო ჭეშმარიტო,
გულის-თქუმაჲ სოფლისაჲ შეურაცხ-ყავ. სამეუფოჲსა მის კეთილი-
სა გსუროდა და ში(ნე)ბასა მას მტერთასა დაუთმ(ე), არამედ
15 ქელმწიფებაჲ მტერისაჲ ძალითა ჯუარისაჲთა შეჭურვილმან დას-
თრგუნე და ყოველთა აღმოუცენებ კურნებასა დაუცხრომელად, მეოხ
გუეყავ სულთა ჩუენთათუის.

დიდებაჲ მადიდებელსა ქრისტემს მორწმუნეთ(ასა!), რამეთუ
დედათაცა სძლეს ძალსა | მტერისასა, სატანჯველი შეურაცხ-ყვეს და,
20 ვითარცა სიტყუანი საკუმეველნი, სულნი მათნი ღმრთისა შეწირნეს
ზეცად და კადნიერებაჲ: აქუს ყოლად ქებულთა და ითხოვენ სოფლი-
სათუის მშუიდობასა და დიდსა წყალობასა.

A 262 v

ოხითაჲ კ^ა დ გ^ი

რომელი გალობაჲ ანუ ვითარი ქებაჲ*.

ფსალმუნი

25 აგიარებენ (ფს. 144,10).

დასადებელი

ნებაჲ (ფს. 144,19).

აღელუაჲ ა

ღმერთი დიდებულ არ ვ ი დ რ ე გემსგავ (ფს. 88,8—9).

30 სხუაჲ ყოელი მოწამეთაჲ ამხანურო.

თითუისა სიკლემბერსა კ^ა ზაქარიას ღაღუმებაჲ

უფალო ღალატყავსა კ^ა გ გ^ი

საკუირველსა უუესთაჲს საკუირველქებათასა ვხედავთ ბერწისა
35 მისგან და კურთხეულისა, რამეთუ რომელმანმე უსასოებასა მუც-
ლად-ილო წინამორბედი, ხოლო ამან შეუშფოთებელად საშოსა იტუ-

A 263

* 7 არაჲ 1^ა A. არაჲ 2^ა A. 11 კეთილი+კეთილი A. 19 ღმრთისა] ღ^თ A. 31 სეკლემ-
ბერსა] სკლ^ნბ^რ B. ზაქარიას ღაღუმებაჲ] ხილვაჲ ზაქარიასის და ღაღუმებაჲ
დასადებელი B. 33 უზეშთაჲს B. საკერველებათასა B. 35 იტურთა B.

* „ოხითაჲს“ იგივე ტექსტი სრულად იხ. გვ. 235.

ირთა მოწყალეა ქრისტე, ღმერთი ჩუენი. ამისთვისცა ქუეყანასა ზე-
და იდიდების, რომელი პირველ შობამდე ქალწულ და შემდგომად
შობისა კულად ქალწულადვე ეგო B I,1.

შესწირვიდა შენდა ზაქარია სამღდელოსა მას შინა ჩუეულები-
საებრ სუნნელებისა და ურვისათუის უშვილოებისა ვედრებასა. იხი- 5
ლა შენი ანგელოზი, მაცხოვარ, შეძრწუნდა და ესმა, ვითარმედ: გე-
სუას შენ ძეა. და არა რწმენა, რამეთუ ბუნებაა მოუძრულებული
არა განკურნის სიტყუამან, არათუ შენ მხოლომან, რომელსა გაქუს
დიდი წყალობა B I,2.

A 263 v

| აქებდითსა კა და გი

10

რამეთუ უცხო არს მართალთა ურწმუნოებამა, ზაქარია დაღა-
დებდა უქმობასა, დაღაცათუ ენაჲ ბერწ იქმნა, არამედ ბერწსა
მიდგომილებამა ესწავა და ვნებაჲ შეეწია ვნებასა. მღდელმან მან
სიტყუაჲ იგი უდებ ყო, არამედ იხილა ელისაბედ მიდგომილი დუ-
მილისა მისთვის და არა ზრუნვიდა, რამეთუ კმაჲ შობასა ელოდა, 15
დიდი სიმდაბლემ და დიდი განგებულებამა მოსღვისა შენისაჲ, მა-
ცხოვარ, დიდებამა შენდა B I,1.

B 172 A 264

მოხუცებული სიმართლითა და არა განგმობილი მღდელობასა
ზაქარია სიტყუისათუის სიტყუის-გებასა მცირედ რაჲმე, ვითარცა
უტყუი, უქმო ენითა იქმნა, რამეთუ შეუძლებელ არს | ღირსობისა 20
მოქალაქობამა, არა თუ თანა-მოქმედ ექმნეს სარწმუნოებამა კეთილად
მსახურებისაჲ. რომელმან სამართლით უგულისხმიერ ყვნის ურწმუ-
ნონი, რაჲთა ვითარცა სიტყუით განმართლდეს, ეგრეთცა საქმით,
მართლ-მსაჯულო უფალო, დიდებამა შენდა B I,2.

ღირსად ცხორებული და სიმართლით მოხუცებული, რომელმან 25
წესი იგი აპრონისი სიწმიდით მოიღო, გუირგუინ-შემოსილი ღირს
იქმნა კმევად ჟამსა შეწყნარებისასა, დაღაცათუ მცირედ რაჲმე ურ-
წმუნოებისა მხილებად მოიღო დუმილი, არამედ ზეცისა ნიჭთა მათ

A 264 v

თანა რაჲ ზრუნვა არს, რომელმან დიდისა მის საიდუმლოჲსა | გა-
მოცხადებითა აუწყა ერსა განმზადებად გზათა უფლისათა, რომე- 30
ლი კრთომითა მით მუცელსა დედისასა და სიმცნით უდაბნოსა ზე-

1 მოწყალე B. ამისთვისცა B. 2 შობამდე B. ქალწულ+შობასა ქალწულ B.
3 ქალწულდევ B. 5 სუნნელებისა და ურვისათუის სუნნელება და ურვისა წილ
B. 6 და — B. ვესუა B. 7 ძმ B. არაჲ B. ჰრწმენა B. მოუძრულებული B. 8 არაჲ
AB. არაჲთუ A | არამედ B. 10 კა — B. 11 ღადებდა A. 13 ვნებასა ნებასა B.
მან — B. 14 სიტყუა B. დუმილისა მისთვის და არა ზრუნვიდა — B. 15 არაჲ A.
16 სიმდაბლემ | საიდუმლოჲ B. 18 არაჲ AB. 19 სიტყუისათუის B. სიტყუის-გებასა B.
20 უტყუ B. ღირსებისა B. 21 არაჲ AB. 22 სამართლით | სამართლი B. გულის-
ხმიერ ჰყენი B. 23 სიტყუით | საქმით B. ეგრეთცა B. საქმით | სიტყუთ B. 26 აპ-
რონდის A. 27 კმევად B. ჟამსა შეწყნარებისასა | ჟამსა მას მსახურებისასა B. 28
მხილებად | მამხილებელად B. მათ თანა | მათთვის B. 29 რაჲ | არაჲ B.

და, ვითარცა მზესა სიმართლისასა და ცისკარსა განთიადისასა, უღა-
ლადებდა ერსა: განვმზადნეთ გზანიცა ჩუენნი გალოზად და დიდე-
ბად, რომლისათუისცა მეონ არს სულთა ჩუენთათუის B I,3.

ოხითაჲ კ^ა დ გ^ი

- 5 დაღაცათუ უშვილოებისა ზრუნვითა შეპყრობილ იყო ზაქარია,
არამედ ჟამსა მას მსახურებისასა შესწირვიდა მსხუერპლსა ქებისა-
სა შენდამი, ღმერთო. ამისთუისცა განადიდა უფალმან ყოფაჲ მისი
ჩუენ თანა, და აღმოგუიციენდა რქაჲ ცხოვრებისაჲ და მზეჲ იგი სი-
მართლისაჲ, რამეთუ დღეს | წყალობაჲ და ჭეშმარიტებაჲ შეიმთხუი-
10 ნეს სიმართლემან და მშუიდობამან, ურთიერთას ამბორს-უყვეს სა-
შოათგან დედისა თუისისაჲთ მდუმრიად მოკითხვითა. ამისთუის-
ცა დღესასწაულსა მისსა აღვასრულებთ და გევედრებით შენ, მაცხო-
ვარ, აცხოვენენ სულნი ჩუენნი.

A 265

ფსალმუნი დ გ^ი

- 15 დასდევ, უფალო, ვი დ რე ბაგეთა ჩემთა (ფს. 140,3).

დასადებელი

უფალო, ვღალატ-ყავ (ფს. 140,1).

აღელუაჲ დ გ^ი

პირი ჩემი ავაღე და მო (ფს. 118,131).

- 20 **კელთაბანისაჲ დ გ^ი**

- დაღაცათუ უშვილოებისა მისგან შეპყრობილ იყო ზრუნვითა,
არამედ უბიწოდ აკმევდა ზაქარია, რომლისათუისცა ჟამსა მას მსა-
ხურებისასა მწუხარებისა მის წილ მიიღო სიხარული, რამეთუ
მღდღელობისა სათნობამან იცის ყოფაჲ საკუირველებათაჲ. სასყდი-
25 ლის მიმგებელო, ჭეშმარიტო უფალო, დიდებაჲ შენდა.

| სიწმიდისაჲ

ქორცი უფლისაჲ სის (ხლი).

A 265 v

თთუჲსა სეკლემბერსა კჲ ხარიტონისი

ყოველი ანტონისი ამსახურო ანუ მამათა*.

- 30 **თთუჲსა ნოემბერსა ბ წმიდისა გეორგისი**

უფალო ღალატყავსა კ^ა ა

საკენებელსა წმიდათა შენთასა გიღალადებთ, ქრისტე, რო-
მელმან განაძრიელ(ენ) იგინი მოთმინებად სულგრძელებით სატან-

2 განმზადნით B. გზანიცა ჩუენნი გულნიცა თქუენნი B. 3 რომლისათუისცა B. ჩუენთოჲს B.

* მოთთება ხარიტონის ხსენებაზე შეტანილია A-ში. საგალობლები, რომლებ-
საჲ ეს შენიშვნა გულსხმობს, იხ. გვ. 73—84.

ჯველთა გამოცდილებასა და ღირს ყვენ სასუფეველსა შენსა.

წმიდათა მოწამეთა ტანჯვაჲ თავს-იდვეს შენთუის, უფალო. მათითა ოხითა, უფალო, მოგუმადლე ჩუენ დიდი წყალობაჲ შენი.

ასოანთა მათ მეუფისა დიდებულთა მკნედ შეურაცხ-ყვეს სა-
ტანჯველი და წინა-აუღვეს გულისწყრომასა მძლავრთასა, საცთური
დათრგუნეს, ყოველნი ღირსად გუირგუინოსან იქმნენს და მეოხ არი-
ან მაცხოვარისა მიმართ მონიჭებად მშუიღობაჲ სოფელსა | და
სულთა ჩუენთათუის დიდი წყალობაჲ.

A 266

მაცხოვარ, რომელმან განაჩინე ღუაწლით-შემოსილთა წმიდათა
მოწამეთა საკსენებელი, მეოხებითა მათითა ღირს მყვენ წმიდითა
გულითა გალობად და ქებად შენდა, მხოლოო, მრავალმოწყალეო,
აცხოვენ სულნი ჩუენნი.

10

ლაღადებასა შენდა შევსწირავთ, უფალო, რომელმან გამოაბრ-
წყინე მოწამეთა, ყოლად დიდებულთა, საკსენებელი და მათ მიერ ეკ-
ლესიაჲ შეამკვე დიდებითა, და მეოხ არიან სულთა ჩუენთათუის.

15

გალობათა თვედორე წმიდისა კხოენ მარხვათა*.

ლაღატყავსა

საკუირველებითა და ნიშებითა და ძრიელებითა შეამკვენ წმი-
დანი მოწამენი და აღიყვანენ იგინი, ქრისტე, შენსა სასუფეველსა.
ლოცვითა და ვედრებითა მათითა, | კაცთმოყუარე, გუილხინე სულ-
თა მონათა შენთასა და ღირს მყვენ, ქრისტე, შენსა სასუფეველსა.

A 266 v

20

სძლეს მტერისა მრავალსა საფრცესა სარწმუნოებითა სამები-
საჲთა და სასუფეველი დაიმკუიდრეს. მეოხებითა მათითა, ღმერთო
ჩუენო, მოგუმადლე მოტევებაჲ ცოდვათაჲ და აცხოვენ სულნი
ჩუენნი.

25

აკურთხეულარსა

მკნედ დაუთმეს ღუაწლით-შემოსილთა სატანჯველთა შენთუ-
ის, ქველისმოქმედო ღმერთო მამათა ჩუენ(თაო).

იხარებდეს წმიდანი მოწამენი სატანჯველთა შინა სასუფეველი-
სა შენისა მკუიდრ-ყოფითა, ღმერთო მამათა ჩუენ(თაო).

30

სატანჯველსა აგიარეს შენ, ქრისტე მაცხოვარ, მოწამეთა შენთა
და ღაღადებდეს: ესე არს ძმ ღმრთისაჲ, რომელი ჯორციელ იქმნა
ჩუენთუის, დაუცხრომელად გაკურთხევდეს ღმერთსა მამათა ჩუენ-
თასა.

A 267

| სამებასა გიღაღადებდეს წმიდანი შენნი. გაკურთხევდეს სარ-
წმუნოებით ღმერთსა [მამათა ჩუენთასა].

35

აკურთხევდითსა

გალობასა შენდა შესწირვიდეს მოლუაწენ(ი) სატანჯველსა ში-
ნა მოთმინებისასა და მადლობით იტყოდეს: აკურთხევდით.

შენ გიხილეს, ქრისტე, ჯუარცუმული ღუაწლით-შემოსილთა,
შეურაცხ-ყვეს სატანჯველი და გალობით იტყოდეს: აკ.

40

4 დიდებულთა] დღთა A. 21 შენთასა] შუთასა A.

* შენიშვნა მიწერილია აწიანზე. შენიშვნის შესაბამისი საგალობლები იხ. გვ.
108—110.

მეოხებითა ღუაწლით-შემოსილთა მიერ ყოველნი გიგალობთ შენ, ქრისტე მაცხოვარ. საკსენებელსა მათსა გვედრებით და ვიტყუით: აკურთხევდით.

5 სამებასა ერთარსებასა მორწმუნენი უგალობდეთ — მამასა, და ძესა, წმიდასა სულსა. აკურთ.

ადიდებლითსა

შენ, ყოლად ქებულო, უბიწოო ღმრთისმშობელო, რომელი შემდგომად.

10 | შენ, რომელმან ადიდენ ღუაწლით-შემოსილნი წმიდანი მოწამენი, კადნიერებაჲ მიანიჭე მათ მეოხებად ჩუენდა, გალობით გადიდებთ). A 267 v

შენ, ზეცათოო და დიდებისა მეუფეო, რომელი აგიარეს მცნეთა მოწამეთა სატანჯველსა შინა და მოილეს გუირგუინი ძლევისაჲ, გალობით გადიდებთ).

15 შენ, რომელმან წმიდათა მიერ კერპთ-მძლავრებისაგან და საცთურისაგან ეშმაკისა იქსენ სოფელი, სახიერო და კაცთმოყუარეო, გალობით [გადიდებთ).

20 მეოხებითა წმიდათა მოწამეთა შენთაჲთა, უფალო, სოფლისათუის მშვიდობა ყავ და ჩუენნი შეცოდებანი უგულუბელს-ჰყვენ, კაცთმოყუარე, რაჲთა ანგელოზთა თანა ვლალადებდეთ: გალობით გადიდებთ.

აქებლითსა

25 საკსენებელსა თქუენსა, წმიდანო მოწამენო, | გაქებთ და გვედრებით: მეოხ გუეყვენით უფლისა მიმართ, რაჲთა ვიქსნეთ ურწულობათა ჩუენთაგან, რამეთუ თქუენ მოგეცა მადლი მეოხებად ჩუენდა. A 268

ქრისტე, რომელმან მამასა ძლუნად შესწირენ გუირგუინით შემოსილნი, რომელნი შენთუის იწამნეს, მათ მიერ, უფალო, ღირს მყვენ სასუფეველსა შენსა და შეგუიწყალენ ჩუენ.

30 მეოხ გუეყვენით ჩუენთუის, წმიდანო მოწამენო.

ღუაწლისა მძლენო წმიდანო მოწამენო, განწესებულნო მკვდარნო უფლისანო, არა გავნოთ თქუენ ცეცხლმან, არცა მახუილმან, არცა სატანჯველთა, არცა მკეცთა მქსინვარებაჲმან, არამედ მოთმინებითა თქუენითა მოიღეთ გუირგუინი დაუჭნომელი და ცხორებაჲ | წარუალი, წმიდანო მოწამენო, ვედრენით მას დაუცხრომელად) 35 A 268 v

სხუანი

40 კეთილი ღუაწლი მოიღუაწეთ, წმიდანო, რამეთუ სისხლნი მისცენით და ცანი დაიმკუიდრენით, და მცირედ ჟამ ჭირვეულნი უკუნისამდე იხარებთ უმჯობესი სულგრძელებით, რამეთუ ხრწნილებაჲ დაუტევეთ და უნრწნელებაჲ მოიპოვეთ და აწ ანგელოზთა თანა იხარებთ. ვაქებთ დაუცხრომელად წმიდასა სამებასა.

მართლისა სარწმუნოებისათვის მკ.
(განს)დიდენით სლ.

სხუანი ა გ^{ნი}

დღეს ნათლით შემოსილს.
ბრწყინვალეა სახე*.

შენ, ყოლად ქებულო და დი.

A 269 | სიქადულო წმიდათა მოწამეთა.

სხუა ყოველი მოწამეთა სიქუა, თვედრობასა კპოი**.

თთუჲსა იღ ნოემგერსა მთავარანგელოზთაჲ

უფალო ღალატყავსა კ^ა ბ გ^{ნი}

მთავარანგელოზნი ქრისტესს მოწყალისა ღმრთისანო, ყოველნი შემოვედრებულნი დიდებულსა თქუენსა საკსენებელსა ღირს მყვენ თქუენთა კურნებათა, გვედრებით B I,1.

B 172 v | მთავარანგელოზნი უფლისანო, ვითარცა მარადის მდგომარე ღართ წინაშე საყდართა დიდებისათა, შეგუეწინით მყოფთა ქუეყანისათა და ვედრენით ქრისტესა ჩუენისა დიდისა წყალობისათვის B 1,2.

მეოხნი ნათესავისა კაცთაჲსანო, დიდებულნი მთავარანგელოზნი, დაუცხრომელად მეოხ გუეყვენით ცხორებად სულთა ჩუენთათვის, გვედრებით, რათა გარდამოავლინოს სულთა ჩუენთათვის დიდი წყალობაჲ B I,3.

A 269 v | მთავარანგელოზნი უფლისანო, რომელნი საყდართა დიდებისათა წინაშე სდგათ და მე***.

B 141 v უგალობდითა****

რომელი უფალ ხარ ცათაჲ და ქუეყანისაჲ, რომელსა გიპყრიან ქელითა დაბადებულნი, რომელი იქები ძალთა უქორცოთა მთავრობათა და

9 თთუჲსა ნოემგერსა იღ მთავარანგელოზთაჲ დასადებელნი B. 11 ქრისტესს B. 12 შევედრებულნი B. საკსენებელსა| საფარველსა მექსეულად B. მყვენ+ჩუენ B. 13 თქუენსა კურნებასა B. 15 წინაშე—B. 16 წყალობისათეს B. 18 მთავარანგელოზნი + უფლისანო B. 19 ცხორებად სულთა ჩუენთათვის| სულთა ჩუენთა ცხორებთ-სათეს B. 20 გარდამოავლინოს... წყალობაჲ| გარდამოაკვლინოს ჩუენ სიმრავლემ წყალობისა B.

* შღრ. „ოხითაჲ“, გვ. 78. ** საგალობლები, რომელთაც შენიშვნა გულისხმობს, იხ. გვ. 114—115. *** B-ში „უფალო ღალადყავსა“ მოსდევს იოანე-ზოსიმეს შენიშვნა: „გალობანი ზემოთ კპოენე სრულიად და ლოცვა ყავ“. ამ შენიშვნის საფუძველზე B-ში 141v—142v-ზე მოთავსებული მთავარანგელოზთა კანონის პირველი ხუთი გალობა აქ შემოვიტანეთ. *** B-ს მთავარანგელოზთა დასადებლებს 141 v-ზე წინ უძღვის შენიშვნა ტექსტის ხელით: „ესე მთავარანგელოზთანი მუნ არა ეწერნეს და აქა დაეწერენ. ლოცვა ყავთ“.

კელმწიფებათა, და ჩუენ, ქუეყანისანი, ქმნულნი კელთა შენტანი, ვლად-
დებთ და ვიტყვთ: უგალობდეთ უფალსა B I,1.

5 რომელი მჯდომარე ხარ ცასა ცათასა, რომელი განისუენებ ეტლთა
ქერობინთასა, რომელსა დასნი უკორცოთა ანგელოზთანი შიშით გამსახუ-
ბებენ და დიდებისაგან დმრთეებისა შენისა ვერ შეგადგმენ თულთა მათ-
თა, არამედ დაუცხრომელითა კმითა გაქებენ და იტყვან: წმ B I,2.

10 რომელი იდიდები ცათა და ქუეყანასა დაუსაბამოდ დმერთი, შემოქ-
მელი ყოველთაჲ, რომელსა ქერობინნი და სერაბინნი უხილავად შიშით
ფრთეთა პირთა მათთა იფარვენ და დიდებისაგან დმრთეებასა შენსა ვერ
10 იკადრებენ სილვად, არამედ დაუცხრომელად კმითა გაქებენ და იტყვან: უგა-
ლობდეთ [უფალსა] B I,3.

მოიხილესა

მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდი და უფრომსად უ B I,1.

15 დაგვცვენ შენნი მოსახნი, კრისტე, მეოხებოთა მთავარანგელოზთა
შენტამთა B I,2.

მართალ და წმიდა არს უფალი ძალთაჲ, რომელი იქების ძალთაგან
უკორცოთა B I,3.

| იხილეთ, იხილეთ უფალი, დმერთი ჩუენი, რომელი მაღალთა ში-
ნა ანგელოზთა მიერ თაყუანის-იციეების B I,4.

20 დიდებამ შენდა, დიდებამ შენდა, მეუფეთ დიდებისაო, რომელი გა-
მოუთქმელთაგან მგალობელთა მიუწლომელად იდიდები B I,5.

მეოხ იყვნით, წმიდანო მთავარანგელოზნო, რამთა ვიქსნნეთ უზრჩუ-
ლოებათა ჩუენთაგან, რამეთუ თქუენ მოგცა ძალდი მეოხებად ჩუენდა
B I,6.

25 განძლიერდასა

ანგელოზთა განწყობილებამ დღეს ისარებს, დღესა შუენიერსა, დღე-
სასწაულსა წმიდათა მთავარანგელოზთასა, და ითხოვენ შენ სასიერისა-
გან დიდსა წყალობასა [და იტყვან: უფალო სასიერო, კაცთმოყუარებითა
შენითა ქმნულსა ნუ] * B I,1.

30 მეუფისა ნათლისა და თულთ-შეუდგამისა უფლისა გლობასა შეს-
წირვენ შენდა მთავარანგელოზნი და იტყვან: უფალო სასიერო, კაცთმო-
ყუარებითა შენითა ქმნულსა ნუ B I,2.

35 რომელსა შიშით გამსახურებენ ანგელოზნი და აღიდებენ დმრთეება-
სა შენსა, ვერ შეგადგმენ თულთა მათთა, არამედ გარემომს დგანან და
იტყვან: უფალო სასიერო, კაცთმოყუარებითა [შენითა ქმნულსა ნუ] **
B I,3.

უფალო შესმასა

რომელი გამოუთქმელთაგან მგალობელთა მარადის იქები, უფალო,
და წინაწარმეტყუელთაგან წინაჲვე იქადაგე ქალწულისაგან კორციელად,

3 მქდომარე ხარ მქდმზრ B. 5 შეგადმენ B. 6 და იტყვან წმ დ'ტყნწმ B.
22 მეოხ იყვნით მეოხ'ყენი B. 27 მრერ'ანგზთასა B. 39 იქადაგი იქ'გე B.

* B-ში რეფრენის მაგიერ: „ბოლოჲ იგივე“. ** B-ში რეფრენის მაგიერ: „იგი-
ვე“.

რამათა ჩუენ, ქუეყანისანი, ჴეცისა ერთა თანა გიგალობდეთ და ვიტყოდით: დიდებამ [ძალსა შენსა, უფალო] B I,1.

რომელსა გარე-მოგათქს ბევრეული დასი ანგელოზთამ, სიძღაბლით ჯერ-იჩინე მოწვენასა ეამთასა განაკაცებამ წმიდისაგან ქალწულისა, სო-ლო ჩუენ მოგვწოდე ნათელსა უკუდავებისასა, რამათა ერთა თანა ჴეცი-სათა | დაუცხრომელად ვიტყოდით: დიდებამ ძალსა შენსა, უფალო B I,2.

B 142 v

რომელი თუალთ-მეუდგამ ხარ ანგელოზთაგან, დიდებით ქებულ ხარ ძალთაგან ჴეცისათა, ამისთვისცა ჩუენ, უღირსნი ესე, გვედრებით შენ და ვითხოვთ: მეოხებითა წმიდათა მთავარანგელოზთადათა ღსნიება ყავ შეცოდებათა ჩუენთათვის, რამათა გაქებდეთ და ვიტყოდით: დიდებამ ძალ-სა შენსა, უფალო] B I,3.

ღამითგანსა

ღამისა ლოცვასა შევსწირავთ შენდა, ქრისტე, ერი მორწმუნეთამ დღესასწაულსა წმიდათა მთავარანგელოზთასა და ვითხოვთ მეოხებითა მათთა შენ სახიერისაგან დიდსა წყალობასა, რამათა ნათლითა შენითა გან-გუნათლენ ჩუენ B I,1.

ღამითგან ადვიმსობით, შენდა დიდებასა შევსწირავთ მეუფისა დიდებისა და პირველ საუკუნეთა ღმრთისა, რომელსა გაქებენ დასნი და ჩუენ მათ თანა ვადადებთ და ვიტყვთ: რომელი ქველისმოქმედებითა... B I,2.

დღეს დასნი ანგელოზთანი დიდების-მეტყუელებისა ქებითა წინაშე საშინელთა საყდართა შენთა დაუცხრომელად გაქებენ და იტყუნან: წმიდა არს უფალი ძალთამ, რომლისა დიდებითა ცანი და ქუეყანამ B I,3.

ღალატყავსა

რომელმან წინაწარმეტყუელი იგი შეპრწუნებული საცთურთაგან ჴდესათა და მუცლისაგან ვეშაპისა იკსენ, უფალო, მიკსნენ ჩუენცა სიღრმეთაგან ცოდვათა ჩუენთადასა მეოხებითა წმიდათა მთავარანგელოზთადათა. რომელნი ვადადებთ და ვიტყვთ: ღმერთო ჩუენ B I,1.

რომელი ნათელსა შინა დამკვდრებულ ხარ მიუწოდებელსა, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, გვედრებით შენ: დიდთა ძალთა მთავართა — მიქაელის და გაბრიელის მიერ შენი მშვდობამ მიჰმადლე ერსა შენსა, რომელნი ვადადებთ [და ვიტყვთ: ღმერთო ჩუენ] * B I,2.

შენ, რომელი ხარებულ იქმენ მთავარანგელოზთაგან, ქალწულო უბიწო, და სიტყუამ დაუსაბამომ შენ მიერ... მეყსეულად მოვიდა, რომელი დაუცხრომელად იქების... კორციელნი ღირს მყვენ... რომელნი ვადადებთ და ვიტყვთ: ღმერთო ჩუენ] ** B I,3.

B 172 v

კურთხეულარსა

რომელი ბაბილონს, საქუმილსა შინა, შორის ყრმათა გაპიშნდი და

4 წმიდისაგან] წმკსნ B. 7-მეუდგამ]-მეუდგმნ B. 9 ყავი ყეთ B. 31 მიამადლე] მჰმე B.

* B-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“. ** B-ში რეფრენის მაგიერ: „იგივე“. აქვე თანე-ზოსიმეს ხელთ მიწერილი: „კურთხეულარსა წინადათ ჰპოო და ლოცვა ყავთ, ამენ“. შენიშვნა გულისხმობს B-ს 172v—174v-ზე მოთავსებულ მთავარანგელოზთა დასდებლებს, იხ. აქვე, გვ. 323—325.

ალი იგი ცუროთა დაშობიუ და მას შინა უნებელად დაიცვენ მაქებელნი ჰენნი ყრპანი, რომელი დაუცხრომელითა კმითა დაღადებეს და იტყოდეს: ღმერთო მამათა ჩუენთაო, კურახეულ ხარ შენ B I,1.

5 რომელი იფარვენ ფრთეებითა პირთა მათთა და შიშით კმითა მადლითა ავაძლდებენ შენ, ყოველთა მეუფესა, რომელი ქებულ ხარ ყოველთაგან და (ი)ქეზი, ღმერთო მამათა ჩუენთაო, კურახეულ ხარ შენ B I,2.

10 რომელსა ოთხატენი ცხოველნი შიშით თაყუანის-გცემენ, შენ გიხილა ესაია ცეცხლის ფერთა ეტლთა ზედა მჯდომარეჲ, რომელსა განწყობანი ანგელოზთანი ბრწყინვალითა კმითა დაღადებენ და იტყვან: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო B I,3.

B 173

აკურთხევდითსა დ კ ა

ყოველნი საქმენი და.

15 შენ, ღმერთო ჩუენო, რომელმან კბრძანე ნათელი და ბნელი, და დაეზადნეს, კურთხეულ არიან საქმენი შენნი, უფალო, ღმერთო ჩუენო.

შენ, მეუფეო, რომელსა განწყობილნი ანგელოზნი ცათა შინა გიგალობენ და ჩუენ, ქუეყანისანი, ქმნულნი კელთა შენთანი, დიდებასა შენდა შევსწირავთ და ვიტყუით: აკუ.

20 თაი დაუცხრომელად გაკურთხევს, ჩუენცა მათ თანა გიგალობთ: აკურთ.

მეუფესა ცათასა და ღმერთსა ყოველთასა, რომელსა ანგელოზნი თაყუანის-ცემით აკურთხევენ, ჩუენცა ერთობით ვიტყოდით: აკურ.

25 მოვედით, მოზწმუნენო, ვიხარებდეთ დღესასწაულსა წმიდათა მ(თ)ავარანგელოზთასა, რომელთა მიერ მოგუემადლები ღხინებაჲ და მოტევებაჲ ცოდვათაჲ, რამეთუ იგინი დაუცხრომელად იღუწიან ჩუენთვის წინაშე მაცხოვრისა ჩუენისა, რამთა ყოველნი ვაკურთხევდეთ და უფრომსად ავაძლდებდეთ შემოქმედსა საუკუნეთასა უკუნისამდე B I,1.

30 ზეცისა მეუფისა მსახურნო, რომელი ჰყოფთ ნებათა მისთა, ნუ დასცხრებით მეოხებად ჩუენდა ყოველთა შემოქმედისა მიმართ ღმრთისა, ითხოვეთ სულთა ჩუენთათჳს ღხინებაჲ, რამთა ყოველნი ვაკურთხევდეთ და უფრომსად ავაძლდებდეთ შემოქმედსა საუკუნეთასა უკუნისამდე B I,2.

35 რომელი ნათლისა თუალთ-შეუღგამისა მსახურ ხართ და განწყებულ ერისთავად გუნდსა მას ზედა უქორცოსა, მიქაელ და გაბრიელ, წინაშე მღგომელნო ღმრთისანო, მომიკსნეთ ჩუენ წინაშე მაცხოვრისა ჩუენისა, რამთა მიკსნეს ჩუენ ცეცხლისა მისგან საშინელისა და დაუცხრომელად ვაკურთხევდეთ და უფრომსად ავაძლდებდეთ შემოქმედსა საუკუნეთასა უკუნისამდე B I,3.

40 რომელი მადლთა შინა მამისა მიერ იდიდების — სამებაჲ წმიდაჲ — ძლთა მიერ უქორცოთა, მთავრობათა და ქელმწიფებათა, და ჩუენ, ქუეყანისანი, ქმნულნი კელთა მისთანი, დაუცხრომელად ვაკურთხევდეთ და უფრომსად ავაძლდებდეთ შემოქმედსა საუკუნეთასა უკუნისამდე B I,4.

B 173 v

| ადიდებდითსა
დიდებამ მეუფისაჲ.

ძალნი ზეცათანი ღალადებენ საშინელითა კმითა ღმრთეებისა
შენისა ქებასა და იტყუიან: წმიდა ხარ, მაცხოვარ, შეგუიწყალენ.

A 270

მთავრობათა დაუკუირდა, | უხილავსა რაჲ უფალსა გხედვიდეს, 5
წყალობა-აურაცხელსა, მკლავთა ზედა ქალწულისათა მოყვანებულსა.
რომელმან სიმდაბლით ყოველივე ჩუენთუის თავს-იდეგ, ამა-
ღლდი ზეცად და დასჯედ მარჯუენით მამისა, ყოლად ქებულო ან-
გელოზთა მიერ, თაყუანისცემულ(თ) სერაბინთაგან, და ჩუენ მათ
თანა გა. 10

იხილეს.

მკვედით დღეს ერი მორწმუნეთაჲ და ვგალობდეთ სიხარულით დღე-
სასწაულსა წმიდათა მთავარანგელოზთაჲსა, რამეთუ ივინი დაუცხრომე-
ლად მსახურებასა შესწირვენ ღმრთისა და იტყუან: წმიდა არს უფალი,
მეუფე დიდებისაჲ B 1,1. 15

დასნი უკოტოთანი, ძალნი და უფლებანი გარემოჲს საყდართა შენ-
თა უხილავად დიდების-მეტყუელეუბენ, დიდად შეუნიერებასა შენსა აქებენ
და იტყუან: წმიდა არს უფალი, მეუფე დიდებისაჲ B 1,2.

მამასა თანა მით და სულით წმიდითურთ ვაკურთხევდეთ დღეს ერი
მორწმუნეთაჲ, დიდების-ვმეტყუელეუბდეთ ერთა თანა ზეცისათა და ვიტ- 20
ყოდით: რომელი წმიდასა შინა იდიდები, შეგვწყალენ ჩუენ B 1,3.

აქებდითსა* კა დ გი

შემოქმედსა ცათასა.

საყდარნი და.

ოთხატენი. 25

და ჩუენ, ქუეყანისანი.

არსებასა ყოლად წმიდისა სამებისასა გაქებენ მთავარანგელოზნა,
ბავითა წმიდითა შესწირვენ შენღამი ქებასა, გალობით გიღალადებენ და
იტყუან: წმიდა არს უფალი B 1,1.

ზესკნელ, ცათა ძალალთა შინა მყოფსა მიუწოდებლად გამსახურებენ 30
ანგელოზნი, ეტლნი, სერაბინ-ქერაბინნი და მთავრობანი. შიშით გიღა-
ლადებენ და იტყუან: წმიდა არს უფალი B 1,2.

B 174

| ვიხილეთ დღეს დიდი საიდუმლოჲ, რომელი მოემადლა კაცთა ნა-
თესავსა, დღესასწაული მთავარანგელოზთაჲ. ღხინებაჲ მათმიერი მო-
გუმადლე ჩუენ, ქრისტე, მაცხოვარო სოფლისათ B 1,3. 35

დასთავან უკოტოთამსა მიუწოდებლად იდიდები უფალი საბაოთ,
ერთაგან ქუეყანისათა ერთობით მათ თანა მარადის იქები, ვითარცა მხო-
ლოჲ სახიერ ხარ და კაცთმოყუარე B 1,4.

მიქაელ და გაბრიელ, დიდნო მთავარანგელოზნო და ზეცისა ერთა 40
იავნო, ნათელსა დაუსრულებელსა თუალთ-მეუდგამად მსახურნო, იღუ-
წიდიო ჩუენთესცა მარადის ვედრებით თხოვად მისგან წყალობისა B 1,5.

6-აურახხელსა A. 8 ზეცად| ზცთ A. 40 იღუწიდიო B.

* A-ს „აქებდითსას“ I — IV სტროფების სრული ტექსტები მოთავსე-
ბულია მარხვის მეექვსე სამშაბათის განკებაში. იხ. გვ. 156.

სხუანი დ გ^ო

უფალო, რომელი მაღალთა შინა ანგელოზთა მიერ იქები და
 5 ქუეყანასა ზედა კაცთა ნათესავი დღესასწაულსა მთავარანგელოზ-
 თასა სიხარულით ღაღადებენ და იტყუიან: გუაცხოვენენ ჩუენ, მკსნე-
 ლო, რომელი ხარ მაღალთა შინა.

მკედრობა ანგელოზთა დღეს იხარებს დღესა შუენიერსა,
 დღესასწაულსა მთავარანგელოზთასა, | რამეთუ ყოველთა შემოქმედი
 10 ღმერთი წესთაგან ანგელოზთა იქების, რომლისა დასებითა დაცულ-
 ნი იტყუიან: გუაცხოვენენ ჩუენ, [მკსნელო, რომელი ხარ მაღალთა
 შინა] *.

A 270 v

ეკა გამოუთქმელი და დიდებული და დიდი სიმდაბლეთ, რომე-
 ლი იხილა ესაია წინაწარმეტყუელმან — მეუფეთ, უფალი საბაოთ,
 საყდართა ზედა მუდომარეთ, რომელსა მთავარანგელოზნი აქებენ:
 15 გუაცხოვენენ ჩუენ, მკსნელო, რომელი ხარ მაღალთა შინა] *.

რომელი ნათელსა თუალთ-შეუდგამსა მსახურ ხარ და ერისთავ
 ერსა მისსა ზედა, გაბრიელ, დიდო მთავარო, მახარებელო ქალწუ-
 ლისაო, ნუ დასცხრები ვედრებად ქსნად სულთა ჩუენთათუის.

მთავარანგელოზნი უფლისანო, საყდართა დიდებისათა წინაშე
 20 მდგომარენო, მეოხნო ყოველთა კაცთანო, და აწცა სულთა ჩუენთა-
 თუის ღბინებად ითხოვეთ ქრისტემსგან და დიდი წყალობად.

სხუანი** კ^ა ბ გ^ო

ანგელოზთა ერ.

ანგელოზ.

რომელსა გი***.

25 ოხითა კ^ა ბ გ^ო

ვის ვევედრნეთ, ანუ ვინ დაგამშუიდოს შენ, ყოველთა უფალი,
 გარნა თუ მსახურთავე შენთა ანგე.

| ფსალმუნი კ^ა დ გ^ო

რომელმან შექმნა [ანგელოზნი] (ფს. 103,4) B.

A 271

30 დასადებელი

აკურთხევეს სუ[ლი ჩემი უფალსა, უფალო, დმერთო ჩემო] (ფს.
 103,1) B.

აღელუაა

35 აგიარო შენ, [უფალო, ყოველთა გულითა²]... შორის ანგე (ფს.
 137,1) B.

| ქელთაბანისა კ^ა დ გ^ო

რომელნი ძღვეისა გალობასა დაუდუმებელად დიდების-მეტყუე-

B 174 v

B 174

12 საბაოთ A. 27 გარნა| გარ A. 28 კ^ა—B. 33 აღელუაა+კ^ა ა- B. 37 დიდების-მეტყუელთ — B.

* A-ში რეფრენის მაგურ: „ოგიე“. ** „სხუანის“ დასაწყისებით მითითებული სტროფების სრული ტექსტები იხ. გვ. 146. *** „სხუანი... რომელსა გი“ A-ში მიწერილია აწიხე.

ლებით უფლისა შესწირვენ, მიქაელ და გაბრიელ, დიდნო მთავარანგელოზნო და პირველ ზეცისა ერისთავნო და წინაშე მდგომელნო ღმრთისანო, ნუ დასცხრებით ვედრებად კსნად სულთა ჩუენთათუის* B.

B 174 v მთავარანგელოზნო უფლისანო, საყდართა დიდებისათა წინაშე მდგომარენო, რომელნი მეოხება-ჰყოფთ ყოველთა კაცთათჳს და აწცა სულთა ჩუენთათჳს მშველობა ითხოვეთ ქრისტეს ღმრთისაგან და დიდი წყალობა B. 5

სიწმიდისაჲ კა ბ გო

მთავარანგელოზთა და ძალთა ზეცისათა უხარის, რამეთუ ბრწყინვენ წმიდანი შეწირვითა კორცთა მათთაჲთა შენ წინაშე, ქრისტე, და ჩუენ მსხუერბლსა ზეცისასა საიდუმლოსა ქერობინთა თანა შეესწირავთ და ვიტყუით: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო, დიდებამა შენდა. 10

სულთანი

C 235 15

უფალო დადატყავსა კა ა

A 271 v | რომელნი გარდა|სცვალენ, უფალო, სამოთხესა ფუფუნებისასა
C 235 v დააწესენ, ვითარცა სახიერ ხარ [და კაცთაჲთაჲრე ღმერთო, და მოჰმადლე მღაღადებელთა შენთა მოტევებამ ცოდვათაჲ] BC I,1.

სულნი, რომელ შეივედრენ, უფალო, ღირს ყვენ თანა-ჰკვდრად წმიდათა შენთა და მოიკსენენ, ვითარცა მოწყალებ ხარ, სასუფეველსა შენსა] BC I,2. 20

ქრისტე, მაცხოვარ, გა[ნუსუენე სულთა შესუენებულთასა სამოთხესა საშუებლისასა წმიდათა შენთა თანა] BC I,3.

სსუანი

25

ქრისტე, პირველ საუკუნეთა სიტყუაო მამისაო, რომელმან ცხორებამა კაცთაჲ ინებე კსნისათუის პირველშექმნულისა, მოიკსენენ, უფალო, სულნი შესუენებულთანი, რამეთუ საუკუნითგან მოწყალებ ხარ, და ნუ მოიკსენებ ცოდვათა მათთა, არამედ მიეც მათ განსუენებამა თანა მამით და სულით წმიდითურთ. 30

ქრისტე, სიბრძნეო და ზრახვაო, დიდო საიდუმლოო მამისაო, რომელმან წყალთა მათ ზედა იორდანისათა მოსლვითა სულისა წმიდისაჲთა და მამისამიერითა კმითა ღმრთეებამ შენი გამოაცხადე, მოიკსენენ, უფალო, სულნი შესუენებულთანი** | და მიეც მათ განსუენებამა შენ მიერ თანა მამით და სულით წმიდითურთ. 35

A 272

1 მთავარანგელოზნო... ერისთავნო და მთავარანგელოზნო ზეცისათა ერისთავნო და პირველ B. 12 ზ'ცა A. 15 სულთანი| დასადებელნი შესუენებულთანი BC. 23 სულსა B. 29 ნუ] ნო A.

* A-ს „ქელთაბანისაჲ“ B-ში ამავე დღესასწაულს „ობითაა“; B-ს „ქელთაბანისაჲ“ კი ტექსტობრივ მსგავსია A-ს ამავე დღესასწაულს „უფალო დადატყავსას“ სტროფისა „მთავარანგელოზნო უფლისანო, რომელნი საყდართა...“, იხ. გვ. 321.

** ამ სიტყვის შემდეგ A-ში წერია: „იგოვე“. მიუხედავად იმისა, რომ რეფრენი გრძელდება.

ქრისტე, რომელმან თანა-განზრახვითა მამისადათა და სულისა წმიდისადათა ჯუარითა ვნებული ცხორებაჲ ჩუენი იზრახე და ადამ კრულეებისაგან გამოიყვანე, მოიქსენენ, უფალო, სულნი შესუენე-
 5 ბულთანი, რამეთუ საუკუნითგან [მოწყალე ხარ, და ნუ მოიქსენებ ცოდვათა მათთა, არამედ მიეც მათ განსუენებაჲ თანა მამით და სულით წმიდითურთ]*.

უგალობდითსა

ფარაო²⁾ ეტლებითურთ [ქრისტეჲმან, ღმერთჲმან ჩუენჲმან, ზღუასა და ნოქა და გამოიყვანა] BC I, 1.

10 | რომელმან არაარსისაგან კაცი შექქემენ, კაცთმოყუარე, ქუესკ-
 ნელად შთაჰქედ და დაცემისაგან ადამ აღადგინე, უგალობო ძლიე-
 რებასა შენსა, რამეთუ დიდებით²⁾ დიდებულ არს] BC I, 3. C 236

ჯუარითა ქრისტეჲმან სიკუდილი წარმოტყუენა და ცხორებაჲ
 მოკუდავთა, ვითარცა ღმერთ არს, მოანიჭა. მას მხოლოსა უ[გალობ-
 15 დეთ, რამეთუ²⁾ დიდებით დიდებულ არს] BC I, 2.

სიკუდილი მოაკუდინა ცხ.

იხილა შემოქმედმან ქუეყანაჲ განხრ.

| მოიხილესა

მოიხილე, ცაო, და.

20 დაგუიცივენ შენნი მოსაენი, რომელმან ძელ.
 მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელი ადგა [მკურნებით და
 აცხოვნა კაცი] BC I, 2. A 272 v

იხილეთ, იხილეთ უფალი, ღმერთი ჩუენი, | ძმ ღმრთისაჲ, B 175
 მა[ცხოვარი სოფლისაჲ და ადგოჲა შესუენებულთაჲ] BC I, 3.

25 დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რომე-
 ლი ნეფსით ჩუენთუის ჯუარსა დაემსჭუალე და ადგომითა შენითა
 მოკუდავებაჲ ჩუენი BC I, 4.

უბიწოო ღმრთისმშობელო, ქალწულო.

30 მთვით, ეზნო, დიდებაჲ ქრისტესა, ღმერთსა ჩუენსა, რომელი აღ-
 დგა მკურნებით და სოფელი განანათლა BC I, 1.

განძლიერდასა

განაძრიელე, უფალო, ეკლესიაჲ შენი, რომელი აღაშენე | ძლი- C 236 v
 თა ჯუარისა შენისადათა, რომლითა ეშმაქსა არცხუნე და განანათლე ყო-
 ველი²⁾ სოფელი] BC I, 1.

35 განუსუენე, უფალო, სამოთხესა ფუფუნებისასა სულსა მონათა
 შენთასა და მოჰმადლე შენდობაჲ ცოდვათაჲ, ვითარცა კაცთმოყუა-
 რე ხარ BC I, 2.

8 ეტლებითურთ A. 10 არაარსისაგან] არაარსისაგან BC. 11 აღამ—C. 14 მოკუ-
 დავთა B. 16 მოაკუდინა A. 21 აღდა B. 23 უფალი ღმერთი ჩუენი] რამეთუ მე ვარ
 BC. 26 ჩუენთს BC. დემსჭუალე B. და] რაითა ეცხოვრდეთ მორწმუნენი BC.
 27 მოკუდავებაჲ ჩუენი — BC. 29 აღდა C. 30 მკურნებით C. 32 განაძლიერე BC.
 36 მამადლე C. კაცთმოყუარე] მოწყალე BC.

* A-ში რედრენის მაგიერ: „იგივე“.

არავინ არს წმიდა და მართალ, [ვითარ კრისტე, ღმერთი ჩუენი. ზომელმან შემუსრა სიმტიცი¹ სიკუდილისა და მიჰმადლა ცსორებად, უკრწნელებად და აღგომა ყოველსა სოფელსა] BC I,3.

უფალო მესმასა

გამოუბრწყინდა მადლი შენი წარმართთა¹) და [ისილეს ყოველ-
თა] BC I,1. 5.

A 273 განუსუენე, მაცხოვარ, სულსა მონათა შენთასა და შენდობად
ცოდვითა მიჰმადლე, ვითარცა მხოლოა ქველის|მოქმედ ხარ და დი-
დად მოწყალე BC I,2.

C 237 |ნათელსა დააწესენ სულნი, რომელ შეივედრენ, და მიჰმადლე, 10
ვითარცა სახიერ ხარ, დამკუიდრებად სასუფეველი BC I,3.

ღამითგანსა

ღამითგან ავიმსობთ [შენღამი, ღიღებასა შევსწირავთ, უფალო,
ღმერთო ჩუენო, შენი მშელობად²) მომეც ჩუენ] BC I,1.

სულსა მონათა შენთასა განუსუენე, მაცხოვარ, და წიგნსა მას 15.
ცხოველთასა დააწესენ, რამეთუ ჩუენ შენსა გარემ[ე სსუა ღმერთი
აზა ვიცით] BC I,2.

B 175 v განაწესენ, მაცხოვარ, სულნი მონათა შენთანი, ვითარცა სახი-
ერ ხარ |და მხოლოა, ყოლად ძრიელი მეუფეა საუკუნოა BC I,3.

ღაღატყავსა კა ა გი 20.

ვღაღატ-[ყავ²) ჭირსა ღმრთისა მიმართ მოწყალისა. სიტყუაა გა-
მთავლინა და იქსნა მაღალმან განხრწნისაგან ცსორებად ჩემი] BC I,1.

C 237 v |მხოლოო მოწყალეთ, სულსა შესუენებულთასა. წმიდათა და
რჩეულთა შენთა თანა განუსუენე, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ, უფა-
ლო BC I,2. 25

მხოლოო სახიერო, სულნი მონათა შენთანი რჩეულ(თა) შენთა
თანა დააწესენ და განუსუენე, (რამთა) ყოველნი გიგალობდეთ შენ,
კაცთმოყუარესა უფალსა.

ვითარცა აღმოსლვა მზი.

სახიერ, ქველისმოქმედ, სულნი, ზომელ ბზბანებითა შენითა შეი- 30.
ვედრენ, მათ განსუენებად მიჰმადლე, ვითარცა მოწყალე ხარ, უფალო
C I,3.

1 არავინ C. წმიდა—C. და მართალ — BC. 7 სულსა — BC. შენთა BC.
8 მადლე A, მხოლოა ქველისმოქმედ ხარ და დიდად მოწყალე] მხოლომან შე-
უცოდებელმან (+ და მრავალმოწყალემან C) BC. 10 ნათელსა + შენსა უფა-
ლო BC. მიჰმადლე + მათ BC. 11 ვითარცა—B. სახიერ ხარ დამკუიდრებად
სასუფეველი] სახიერმან და კაცთმოყუარემან სასუფეველი (+ შენი C) BC. 13 აღ-
ვიმსობთ BC. 16 დააწესენ + ვითარცა სახიერ ხარ BC. ჩუენ — B. 17 არაა
BC. 18 შენთანი + წმიდათა შენთა თანა BC. სახიერ ხარ... საუკუნოა] სახიერმან და
მხოლომან ყოლად ძლიერმან BC. 20 კა—C. კა ა გი — B. 21 ღაღატყავსა BC.
23 მხოლოო C. შესუენებულთასა წმიდათა და] მონათა შენთასა B. 24 კაცთმოყუა-
რე] მოწყალე BC. 29 აღმოსლვა—B A.

| კურთხეულარსა

ყოველი საქმე[ნი] ჭე.

რომელი ასდეგ მესამესა დღესა საფლავით, მოწყალე, და დას-
თრგუნე სიკუდილი, უფალო, ღმერთო მ[ამათა ჩუენთაო] BC I,2.5 რომელი მოკუდავთა ცხორებამა ხარ, სულსა აღსრულებულთასა
განუსუენე, უფალო, ღმერთო [მამათა ჩუენთაო] BC I,3.რომელი გარდაცვალებს სოფელსა მას ცხოველთასა, განსუენე-
ბასა ღირს ყვენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენ[თაო] BC I,4.

ყოველი მამასა.

10 რომელი მყოფანსა შინა გამოუჩნდი ცეცხლითა BC I,1.

| აკურთხევდითსა

ყოველი საქმენი აკურთხევდით შემოქმედსა მეუფესა, რომე-
ლი მიანიჭებს ყოველთა ადგომასა და ცხორებასა, უგალობდით [ღა
უფროსად ამაღლებდით²⁾ მას უკუნისამდე] BC I,1.

C 238

15 ძრეილსა და უკუდავსა ვაკურთხევდით, რამათა სარწმუნოებით
| შესუენებულნი ნათელსა დაწესნეს სამარადისოსა, უგა[ლობდით²⁾
და უფროსად ამაღლებდით მას უკუნისამდე] BC I,2.

A 274

20 ქმნულსა კელთა შენთასა ნუ უგულებელს-ჰყოფ, არამედ განუ-
სუენე, ვითარცა მოწყალე ხარ, სულსა მონათა შენთასა, რამათა ყო-
ველი ვლადებდეთ და ვიტყოდით: აკურთ[ხევდით²⁾ ყოველი საქ-
მენი უფლისანი უფალსა] BC I,3.სამებასა წმიდასა ერთარსებასა გასწავლულნი მორწმუნენი ერ-
თითა პირითა უგალობდეთ და ვიტყოდით: აკუ[რთხევდით ყოველნი
საქმენი უფლისანი უფალსა]*.

25 | აღიდებდითსა

შენ, ყოლად ქებულო.

B 176

შენ, ყოლად ქებულსა და უბიწოსა, ჟა[მიერსა²⁾, უკამოდ გამო-
უთქუელად მშობელსა ქრისტეს ღმრთისა ჩუენისასა, გალობით გადი-
ლებო] BC I,1.30 | შენ, რომელსა გაქუს კელმწიფებამა ცხოველთამა და მკუდარ-
თამ, რომელმან გარდაცვალებულთა სულნი ანგელოზთა მიერ სა-
მოთხესა ფუფუნებისასა წარავლინენ, ღმერთსა და უფალსა გალობით
გადიდებთ BC I,2.

C 238 v

35 | შენ, ზეცათაო და დიდებისა მეუფეო, რომელმან გარდაცვალე-
ბულთა სულნი რჩეულთა შენთა თანა აპრაცხენ, ღმერთსა და უფალ-
სა გ[ალობით გადიდებთ] BC I,3.

A 274 v

3 მესამესა დღესა—B. 5 მკადართა C. აღსრულებულთასა] მონათა შენთასა
BC. 8 ყვენ + ივინი BC. უფალო—B. 13—ცხორებასა და ადგომასა BC. 15 ძლიერ-
სა BC. 18 ქმნულსა + კელსა B. 19 შენთასა + ყოველთა წმიდათა შენთა თანა BC.
20 და ვიტყოდით—BC. 27 ყოლად ქებულსა] ქალწულსა BC. 30—კელმწიფებამა
გაქუს BC. ცხოველთა C. და მკუდართამა—B. 31 გრცელებულთა A. გარდაცვა-
ლებულთა C. ანგელოზთა მიერ... წარავლინენ] რჩეულთა შენთა თანა აღრაცხენ
(აპრაცხენ C) BC. 35 რჩეულთა შენთა... უფალსა] ანგელოზთა მიერ სამოთხესა ფუ-
ფუნებისასა წარავლინენ BC.

* რეჟრენი აღდგენილია შინა სტროფის მიხედვით.

შენ, რომელმან მიეც საჩუქრებით დაძინებულთა წმიდათა შენთა თანა ნათელსა მას განსუენებაჲ, ქრისტესა, ღმერთსა და უფალსა, გალო-
ლით გადიდებთ BC I,4.

აქებლითსა

ქრისტე, რომელსა გაქებენ ძალნი ცათანი, ერნი ანგელოზთანი, 5
კრებული წმიდათაჲ და სულეზი ერთა მორწმუნეთაჲ, მათ მიერ, უფა-
ლო, შეიწირე საცსენებელი შესუენებულთაჲ და მიეც მათ განსუე-
ნებაჲ, რომელნი მოელიან ღმრთეებით მეორედ მოსლვასა შენსა
B I,3.

B 176 v | ქრისტე, რომელმან დაამტკიცენ წმიდანი ეკლესიანი შესავედ- 10
რებელად სულთა მორწმუნეთა, მათ მიერ, [უფალო, შეიწირე²⁾ საც-
სენებელი შესუენებულთაჲ და მიეც მათ განსუენებაჲ, რომელნი
მოელიან ღმრთეებით მეორედ მოსლვასა შენსა]* B I,5.

ქრისტე, რომელმან მოსცენ წმიდანი მოციქულნი ნათლად სო-
ფელსა და მადლითა სულისა წმიდისაჲთა მომატყუებელ ჩუენდა 15
იქმნენ ზეცისა ცხორებასა, მათ მიერ. [უფალო, შეიწირე საცსენე-
ბელი შესუენებულთაჲ²⁾ და მიეც მათ განსუენებაჲ, რომელნი მოე-
ლიან ღმრთეებით მეორედ მოსლვასა შენსა]* B I,6.

B 176 რომელთა მიუწოდე, უფალო, განსუენებასა, ღირს ყვენ, რაჲთა 20
კადნიერებაჲ პოონ და ქებით გიღალადებდენ შენ, მაცხოვარსა სოფ-
ლისასა BC I,1.

C 239 | გარდაცვალებულნი მონანი შენნი სოფელსა მას ცხოველთასა დაა-
წესენ, მაცხოვარ, და ღირს ყვერ იგინი მადლობით ქებაღ შენდა, ჰეო 20
ღმრთისაო BC I,2.

ქრისტე, რომელმან მიეც მადლი წმიდათა მათ ღედათა, რომელნი 25
იქმნეს მისლვად ღმრთის-შემწყნარებელსა საფლავსა და ადგომისა შენისა
მასარებელ წმიდათა მოციქულთა, მათ მიერ, უფალო, შეიწირე [საცსენე-
ბელი შესუენებულთაჲ და მიეც მათ განსუენებაჲ, რომელნი მოელიან
ღმრთეებით მეორედ მოსლვასა შენსა]** B I,4.

B 176 v | ქრისტე, რომელმან მიეც სიძინისა პლევამ წმიდათა მოწამეთა, რომ- 30
ელნი შენთვის იწამნეს, მათ მიერ, უფალო, შეიწირე საცსენებელი შე-
სუენებულთაჲ და მიეც მათ განსუენებაჲ, რომელნი მოელიან ღმრთეებით
მეორედ მოსლვასა შენსა]** B I,7.

ქრისტე, ვუარითა პატროსნითა ერთსამწყსოება ჰყავ ანგელოზთა და
კაცთა, რომლისათვისცა ცანი და ქუეყანაჲ იხარებენ. მათ მიერ, უფალო, 35
შეიწირე [საცსენებელი შესუენებულთაჲ და მიეც მათ განსუენებაჲ, რომ-
ელნი მოელიან ღმრთეებით მეორედ მოსლვასა შენსა]** B I,8.

სულნი, რომელ გარდასცვალენ, უფალო, ღირს ყვენ C I,3.

იყავ შემწე ჩუენდა, უფალო, და განანათლენ სულნი ჩუენნი შეცო-

1 შენთა—B. 5 ანგელოზთანი| აგზნთნი A. 7 შინთლოთ A. 10 რომელმან+
ქუირთა პატროსნითა B. 11 სულთა| ერთა B. უფალო—B. 14 რომელმან — B.
ნათლად სოფელსა... ზეცისა ცხორებასა| შესავედრებელად ერთა მორწმუნეთა B.
19 განსუენებასა| განსუენებაღ წმიდათა თანა BC. 20 პოონ B. შენ—B. 23 შენ-
და — B.

* A-ში რაფერენის მაგიერ: „იგივე“. **რაფერენი აღდგენილია B I. 3 სტროფის
მიხედვით.

დებათა ჩუენთაგან, რამეთუ ტკბილ არს წყალობად შენი და მომტყევილ ცოდვათა. განმიხუენ კაზნი ლოცვათა ჩუენთანი და მოგუმაღლე ჩუენ შენი მოწყალეობად, და მოიქსენენ, უფალო, სულნი, რომელ შეივედრენ C I, 4.

- სამწყსოსა ბრეულსა და სამკვდრებელსა წმიდათა მოციქულთასა
 5 ღიბს მკვენ ჩუენ, უღიბსნი მონანი, შესლად და დამკვდრებად სასუფე-
 კელსა შენსა, და მოიქსენენ, უფალო, სულნი, რომელ შეივედრენ C I, 5.

სსუანი

უფალო, გარდაცვალებულნი მონანი სოფელსა მას ცხოველთასა და-
 აწესენ მადლობით ქებად შენდამი, ეჟო ღმრთისთა* B II, 1.

- შენ, რომელმან მიეც საზწმუნოებით შესუნებულთა წმიდათა თანა
 10 ჩაოლსა მას განსუნებად, ქრისტესა, დმერასა და მაცხოვარსა, გაქებთ
 რ[ა] გაკურობხეთ შენ B II, 2.

სსუანი

- გაქებთ შენ, უკუდავსა მეუფესა, რომელი აცხ[ოვნებ შენთა მორ-
 15 წმუნეთა მოწყალეობით, რომელმან შეიწარე საქსუნებელი შესუნებულთა:
 და რომელი გარდაცვალებულთა სულთათვს გვედრებიან შენ: მოიქსენენ,
 უფალო, სულნი გარდაცვალებულთანი და მკვდრ ყენენ იგინი სასუფეველ-
 სა წმიდათა შენთა თანა] B III, 1.

- | მცნებისა გარდასლვითა ეუფლა სიკუდილი ადამს და დაისა- A 275
 20 ვებოდა იგი ქუესკნელთა თანა ჯოჯოხეთისათა, ხოლო შენ, რომე-
 ლი მიმნიჭებელ | ხარ, მოხუედ ჯუართთა, აცხოვნე ადამი, მიანიჭე B 177
 მას შენი სასუფეველი. მოიქსენენ, უფალო, სულნი გარდაცვალე-
 ბულთანი²⁾ და მკუიდრ ყენენ იგინი სასუფეველსა წმიდათა შენთა
 თანა B III, 2.

- მზისთული სიმართლისად გამოუბრწყინე გულთა ჩუენთა, ნა-
 25 თელი ჭეშმარიტი, კარი განმიღე და შეგუკრიბენ საგრილსა ჯუა-
 რისა შენისასა სადიდებელად სახელისა შენისათუის²⁾. მოიქ[სენენ],
 უფალო, სულნი გარდაცვალებულთანი და მკუიდრ ყენენ იგინი სა-
 სუფეველსა წმიდათა შენთა თანა]** B III, 3.

- ღმერთო, რომელმან არაარსისაგან კაცი შექმენ, კაცთმოყუარე,
 30 ნუ პირისა შენისაგან განაგდებ, არამედ შერთე იგი სამწყსოსა შენ-
 სა და წიგნსა მას ცხოველთასა დააწესე სადიდ[ებელად სახელისა შე-
 ნისათუის. მოიქსენენ²⁾, უფალო, სულნი გარდაცვალებულთანი და
 მკუიდრ ყენენ იგინი სასუფეველსა წმიდათა შენთა თანა]**
 35 B III, 4.

ამისთვის იყო შენი დამსჭუალვად ჯუარსა ზედა, რადთა არა დასა-
 ჯოს... შენი სიკუდილმან, არამედ შენითა კაცთმოყუარებითა მიანიჭე ად-
 გომად ყოველთა შესუნებულთა სადი[დებელად სახელისა შენისა. მოიქ-

მ რაჟესენი იგინი B. 19 სკდლი A. და— B. 21 ადამი— და B. 22 მას— B.
 გარდაცვალებულთანი] შე[სუნებულთანი] B. 26 განმიღე] განგულე წყალობისა
 B. შექმენ B. 27 შენისასა— კაცთმოყუარე B. შენისათუის] შენისა B. 30 ღმერ-
 თო — B. შექმენ B. 31 შენსა — A. 32 შენისათუის] შენისა B.

* ეს ტროფი იმეორებს ამავე გალობის BC I, 7 სტროფს, იხ. გვ. 321. ** A-
 ში რეფრენის მაჟერ: „იგივე“.

სენენ, უფალო, სულნი შესუენებულთანი და მკვდრ ყენენ იგინი სასუ-
ფეველსა წმიდათა შენთა თანა] B III,5.

ოხითაჲ

C 239 v | მეუფემან ქრისტემან თუისითა კელმწიფებითა ჯოჯოხეთისა
ძრიელებამა [შემუსრა, სიკუდილისა საწერტელი დათბუნა, ადამ აღად- 5
გინა, საცთოზი განაქარვა და სოფელი განანათლა. მისა ვადაღებდეთ და
ვიტყოდით: მოიქსენენ, უფალო, სულნი შესუენებულთანი საუკუნესა შენ-
სა საშუებელსა და განუსუენე] C.

ფსალმუნნი

მიწყალე მ[ე, უფალო, ზამეთუ შენჯამი ვადაღებ] (ფს. 85,3) C. 10

დასადებელი

რამეთუ დიდ ა[რს წყალობაჲ შენი ჩუენ ზედა და იქსენ სული მისი
ჯოჯოხეთისაგან] (ფს. 85,13) C.

აღელუაი რაჲცა კჲმა იყოს.

აღელუაი ბ გ^{ნი}

სულმან მათმან კეთილსა შინა განი(სუენოს) და ნათესაემან მათმან
დაიპკვდროს ქუეყანაჲ (ფს. 24,13) C. 15

კელთაბანისაჲ

C 240 მცნებისა გარდასლევითა ეუფლა სიკუდილი ადამს, ხოლო ადგო- 20
მი[თა შენითა დაცემისაგან აღადგინე. | ჩუენ გევედრებით შენ, აღსრუ-
ლებულთა სულთა შესუენებულთასა განსუენებამი მიჰმადლე, მაცხოვარ,
სასუფეველსა შენსა და რომელი შეგცოდა, შენდობა ყავ, ვითარცა მხო-
ლოჲ სახიერ ხარ და კაცთმოყუარე] BC.

A 275 v | სიწმიდისაჲ

სულითა ნათელ ხარ შენ, ქრისტე, და წმიდათაგან იდიდები. 25
მსხუერბლი ესე ჩუენი დღეს ღირსებით შეიწირე და სულსა შესუენ-
ებულთასა განუსუენე, რამეთუ წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ
შენ C*.

3 ოხითაჲ] სამხრად ჟამისწირვასა ოხითაჲ ქჲ ა C. 4 თუსითა C. 5 ძლიერებამა C.
9 ფსალმუნითა C. 14 აღელუაი რაჲცა კჲმა იყოს—BC. 19—სიკუდილი ეუფლა B.
20 დაცემისაგან] დ^ცსმგ^ნ B. 21 მაცხოვარ—B. 22 შეგცოდეს C. 24 სიწმიდისაჲ—
დ C. 26 სულსა შესუენებულთასა განუსუენე რამეთუ] სულნი აღსრულებულთანი
მოიქსენენ, დიდებამა მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა აჲ და მარადის და უკუნე-
თი უკუნისამდე. ამენ C. 28 შენ+უფალო, მ^რჩა C.

* ამის შემდეგ C-ში შეტანილია „დასადებელი შესუენებულთანი ყოველთა
კმათა“, იხ. დამატება გვ. 525—526.

[ი ბ ა კ ო ნ ი დ ა წ ა რ დ გ ო მ ა ნ ი]

დასადგებელი სარეზინი

აქა დაწერენ, წარდგომადც სოქუნე

ქ ა ა

5 მწუხრისა მსხუერპლსა შევესწირავთ შენდა, ქრისტე ღმერთო, რომელმან ჯერ-იჩინე ქუეყანისა ქალწული და გაბრიელ ანგელოზი ხარებად მოუვლინე, რაჲთა იქსნე ნათესავი კაცთაჲ მონებისაგან საცთურისა მტერისა.

10 დღეს იხარებენ ძალნი ცათანი და გიგალობენ საფუძველნი ქუეყანისანი, რამეთუ გაბრიელ ანგელოზისაგან ქუეყანისა ქალწული ზეცისა სიძისა მიითხოვა.

რაჲჲს აიძრა კჲმად მამისაჲ, ანგელოზნი განკუირვებით იტყოდეს: ეჲა ყოველთა უფალი, რამეთუ დღეს ზეცით ქუეყანად მიივლინების და ქუეყანისა კაცთა ზეცისათა თანა შეაერთებს.

15

| ი ბ ა კ ო ნ ი ს ა რ ე ზ ი ნ ს ა ნ ი

C 157 v

ქ ა ა

საკუმილმან ბაბილოვნს სამებისა რიცხუთა მიჰრიდა და ქალწულისა შობას, რომელი მოსეს მთასა ერუენა შეუწუველად მყოფალი, წინა-სახე ექმნა და გაბრიელ წინა-აუწყა, გისაზოდენ — მისა მიმართ იტყოდა. ამის-
20 თქსცა ღირსთა თანა ყრმათა ვდაღადებთ: უფროსად ამაღლებულო უფალო, დიდებაჲ შენდა C.

სახარულევანო ღმრთისმშობელო, ქერობინებრ სიმტკიცეო, რომელ-
მან დაუსაბამოჲ სიტყუად სიტყუთა მუცლად-იდე. წმიდა არს ღმერთი, რომელმან ანგელოზისა მიერ გაუწყა დაუსრულებელი სისარული, წმიდა არს
25 ! ძლიერო, რომელმან დაგიცვა შენ შემდგომად შობისა ქალწულად, წმიდა არს უკუდავი, რომლისა შენ მიერ ვვედრებით ცხორებად ნათესავისა კაცთაჲსა, ვითარცა კაცთმოყუარე არს C.

C 158

ქ ა ბ

30 | ანგელოზისა ხარებაჲ შეიწყნარა ქალწულმან და ნაყოფი მუცლისაჲ დაიტირა უბრალომან. მუცლად-ღებასა განიზრახვიდა იოსებ და გოდებით იტყოდა: ვითარ განუტეო ქალწული, რომელი წარვიყვანე ტაძრისაგან ღმრთისა? ვითარ განუტეო? მუცლადღებულსა

A 276

ვხედავ და რჩულისაგან მეშინის. ხოლო მან რქუა: მამაკაცი მე არა ვიცი, მეწამების, რომელმან მომართუა მე ხარებაჲ, არამედ ჩემგან შობილმან ღმერთმან მოანიჭოს სოფელსა დიდი წყალობაჲ.

სხუაჲ 3^ა ბ

A 276 v
 5
 10
 ჭეშმარიტი ბრძანებაჲ მოაქუნდა გაბრიელს ქალწულისა, გან-
 კუირვებით განიზრახვიდა: რომელსა ცანი ვერ შემძლებელ არიან
 ტუირთვად, ვითარ ქალწულმან | მუცლითა იტუირთოს? არამედ არა
 გამოვიკულებდე, რამეთუ იგივე შევალს, რომელმან მომავლინა მე
 ხარებად. გიხაროდენ, მარიამ, რამეთუ შენ დედად მაცხოვრისად გა-
 მოშინდი. გიხაროდენ, ქალწულო, რამეთუ შენგან გამობრწყინდე¹
 მზეჲ იგი სიმათლისაჲ. გიხაროდენ, მიმადლებულო, რამეთუ შენ-
 გან შობილმან ღმერთმან აცხოვნოს ნათესავი კაცთაჲ.

სხუაჲ 3^ა დ გ^ი

ღმრთისმშობელო ქალწულო, შენდა რაჲ მოივლინა გაბრიელ ან-
 გელოზი ღმრთისა მიერ უწყებად საიდუმლოსა, დატევნად დაუტევ-
 ნელისა, და გეტყოდა შენ: გიხაროდენ, სახარულევანო, რამეთუ სუ-
 ლი წმიდაჲ მოვიდეს შენ ზედა, ძალი მალლისაჲ გფარვიდეს შენ.
 ამისთუისცა შენგან შობილსა ძე მალლის ეწოდოს, რომელმან იქს-
 ნას ნათესავი კაცთაჲ.

A 277

| იბაკონი ქრისტემს შობისანი

20

3^ა ა

C 158 v
 25
 საფასეჲ დაფარული გამოსჩინდი დღეს, რომელი მთიებისა წინა
 იშვე, ქრისტე ღმერთო. ქალწულისაგან ღმრთეებაჲ | დაიფარე და
 კაცებაჲ შეიმოსე. საყდართა წილ ქერობინთა პირუტყუთა ბაგასა გა-
 ნისუენებ, რომელსა ბევრეულნი ანგელოზნი ძწოლით გამსახურებენ.
 ქუეყანასა ზედა მოგუნი ძლუენსა შესწირვიდეს მეუფისა ყოველ-
 თაჲსა. რომელმან ყოველივე თავს-იდეჲ ჩუენისა ცხოვრებისათუის,
 საკუირველთ-მოქმედო უფალო, დიდებაჲ შენდა C.

C 158

30
 ბაბილონს შინა ღირსთა ყრმათა ეჩუენე, ვითარცა ანგელოზი, ხოლო
 ბეთლემს მოგუთა მათ შენ თავადი გამოეცხადე, უფალო, რომლისა, ვითარ-
 ცა მოკუდავისა და უხრწნელისა მეუფისა, ღირსად ძლუენი შეწირეს, ხო-
 ლო ყრმანი საქუმილისაგან განაზინენ და გალობით იტყოდეს: უფროჲსად
 ამაღლებულო უფალო, დიდებაჲ შენდა C.

1 არაჲ A. 6 გამოვიკულებდე A. 12 გამოშლდი A. 20 იბაკონი ქრისტემს შობისანი | ქრისტემს შობასა იბაკო C. 22 საფას C. გამოსჩინდი გამობრწყინდი C. 23 ქალწულმან C. 24 განისუენებლი C. 27 ცხოვრებისათეს C. 28 საკურველთ-მოქმედო C. უფალო | ქრისტე ღმერთო C. 29 ბაბილონ C.

სხუაჲ კ^ა გ

უფროსს სამოთხისა ქუაბი დიდებულად გამოჩნდა, შეგიწყნარა შენ, ევმანუელ*, | რამეთუ სამოთხესა შინა ევას მცნებისა გარდასლ-
ვითა სიკუდილი ეუფლა, არამედ ქუაბსა შინა ქალწულმან შობითა
ცხოვრებაჲ მოგუმაღლა. დიდებაჲ მოსლვასა შენსა, უფალო, დიდებაჲ
შობასა წმიდისაგან ქალწულისა, უფალო, დიდებაჲ შენდა.

A 277 v

სხუაჲ კ^ა დ გ^ი

შობასა შენსა, ქრისტე, შეძრწუნდა ეროდე და ყოველი იერუ-
სალემი მის თანა, რამეთუ მოგუნი აღმოსავალით მოვიდეს შენდა,
ცხოველსა გხედვიდეს რაჲ მკლავთა ზედა ქალწულისათა. დალაცა-
თუ ურჩულომან მან უბრძანა მოწყყუედაჲ ჩრუილთაჲ მათ, არამედ
ღმრთეებამან შენმან უწოდა მკუიდრად სასუფეველსა, მაცხოვრებე-
ლო ქრისტე ღმერთო, დიდებაჲ შენდა.

სხუაჲ კ^ა ბ

შენი შობაჲ, ქრისტე ღმერთო, სიხარუ.

| სხუაჲ კ^ა ა გ^ი

უფროსს გულისხმისა შობაჲ.

A 278

სხუაჲ კ^ა დ გ^ი

მოვედით, მორწმუნენო, ვიხარებდეთ დღეს შობასა მეუფი.

სხუაჲ კ^ა დ

ყრმანი სიონით წარიტყუენ.

სხუაჲ კ^ა დ გ^ი

რომელი სანატრელ ხარ დედათა.

იბაკონი სტიჟანეანსი

კ^ა ბ

ოდეს ემხილებოდა პირველისაგან მოწამისა ურჩულოთა, იგი-
ნი უფროსს განრისხდებოდეს და კბილთა მათთა მის ზედა იღრჭენ-
დეს. აღიტაცეს და განაგდეს ქალაქით და ქვასა დაჰკრებდეს მის ზე-
და. ხოლო რომელი-იგი ევედრებოდა მათთვის, მოიკლა მათგანვე
დაბადებულთათვის. შენ გვედრებით, ქრისტე ღმერთო, მისითა
მეოხებითა მოჰმადლე სოფელსა ლხინებაჲ და დიდი წყალობაჲ.

| სხუაჲ კ^ა დ გ^ი

ნიშებსა და სასწაულებსა ჰყოფდა პირველმოწამე სტეფანე ძა-
ლითა ღმრთეებისა შენისაჲთა, უფალო, ოდეს-იგი ამხილებდა ურ-
ჩულოთა ჰურიათა, და იგინი რისხვით ღალადებდეს მის ზედა და
იზრახეს მოკლვაჲ მართლისაჲ მის, რომელმან იხილნა ცანი განხუ-
მულნი და შენ მარჯუენით მამისა მჯდომარეჲ. ხოლო იგი ილოც-

A 278 v

4 სიკდილი A. 29 მოიკლა+მოიკლა A. 30 გვედრებთი გ^ვდრბს A.

* A-ში ამს მომდევნოდ რამდენიმე სიტყვაა გადაშლილი გადაწერის მიერვე.

ვიდა და იტყოდა: უფალო, ნუ შეურაცხავ ამათ ცოდვასა ამას. მისი-
თა მეოხებითა მოგუანიჭე სულთა ჩუენთა დიდი წყალობაჲ.

სხუაჲ კ^ა დ გ^ი

A 279 ოდეს სტეფანე მუკლთ-მოდრეკით ევედრებოდა ქრისტესა, აღ-
მოსავალით ხედვიდა სახესა ჯუარისასა და ბრწყინვალეებასა მისსა 5
ვერ იკადრებდა თუალთა შედგმად, | ევედრებოდა, ეტყოდა პირველ-
მოწამეჲ წმიდაჲ სტეფანე: შეივედრე სული ჩემი და იხილენ, რომელ-
ნი-ესე ქვასა დამკრებენ მე. შეივედრე სული ჩემი და უცხო თესლთა-
გან მიკსენ მე. შემეწყალებე მე, უფალო, და მაცხოვრე.

დასადგებელი მოწამეთანი

10

წარდგომადუ სოქუნე

კ^ა დ გ^ი

მოწამენო ჭეშმარიტნო და მოლუაწენო ქრისტეასნო, თქუნე
ვნებათა ამის სოფლისათა თავნი თუისნი მისცენით და ყოველი ტან- 15
ჯვაჲ დაითმინეთ და ანგელოზთა თანა მეოხად გამოსჩნდით. შემწყე-
ნო სოფლისანო, მეოხ გუეყენით სულთა ჩუენთათუის.

დიდი საკუირველებჲჲ, რომელი იქმნა ქრისტემს მენეთა შორის,
რამეთუ საცთურსა ეშმაკისასა სძლეს და მძღვარებაჲ მკეცთაჲ შეუ-
რაცხ-ყვეს და ანგელოზთა პატივითა ცათა შინა გუირგუინოსან იქმნ- 20
ნეს. მათითა მეოხებითა, მრავლითა მოწყალებითა შენითა, ღმერთო,
და შეგუიწყალებენ ჩუენ.

A 279 v | მოწამენო ქრისტეასნო, ევედრენით ღმერთსა ჩუენთუის და
ითხოვეთ სულთა ჩუენთათუის სიმრავლეჲ წყალობისაჲ და მოტევე-
ბაჲ აურაცხელთა ცოდვათა ჩუენთათუის, გევედრებით.

წარდგომანი და იბაკონი მოწამეთანი*

C 158 v 25

კ^ა ა

რომელთა უმურველი წყაროჲ კურნებისაჲ მოიგეთ, წმიდანო
მოწამენო, და მოლუაწებითა თქუენითა მკურნალ გუექმენით უძ-
რულებათა ჩუენთაგან, გევედრებით C.

C 159 წმიდანი შენნი, უფალო, განძრიელდეს სარწმუნ[ოებიოა და 30
მტეზსა მას მსძლეს მბრძოლსა. მაღლი მოიგეს მაცხოვრებისაგან და ჩუ-
ენდა მეოხ არიან] C.

მოწამენი შენნი, უფალო, დიდნი შემწენი, გა[მოაჩინენ სოფელსა
შინა, რომელთაგან ვნებანი იდევენებიან და უძღურებანი განიკურნებიან.
მათითა ოხითა შეგეწყალებენ ჩუენ] C. 35

სიმართლეჲ შენი, ქრისტე, სიმართ.

სუფევაჲ შენი სუფევა არს, უფალო, უკუნისამდე და.

კარავსა მოწა.

14 ენებათათა A. 19 ც^ათნა A. 25 წარდგომანი და იბაკონი მოწამეთანი | იბაკოა
წმიდათა მოწამეთაჲ C. 28 მოლუაწებითა | თქ^ანთა C. უძღურებათა C. 30 განძლიერ-
დეს C. 33 დ^ანი A | დიდებულნი C. 38 კარავსა | კ^არეს A.

* „მოწამეთანი“ A-ში მიწერილია აშიაზე.

მე-ბ კ^ა

მოწამეთა შენთა, უფალო, ზეცისა იერუსალემისათუის კორც-
ნი მათნი ტანჯვასა მისცნეს და ანგელოზთა თანა-მოდასე იქმნეს.
მათითა ოხითა მოგუმადლე სულთა ჩუენთა დიდი წყალობაჲ.

5

| წმიდათა შენთა, უფალო, შე.

A 280

გამოაჩინე უფალო, მოსემს მიერ ზეცისა იგი დიდებაჲ. პირ-
ველად კიდობანი იგი რჩულისაჲ და კარავი სიწმიდისაჲ სახედ
ქალწულისა და სიბრძნისაგან აღაშენე ტაძარი წმიდაჲ შენი. მაშინ
პირველი იგი სახეჲ თაყუანის-იცემებოდა და იდიდებოდა. ხოლო
აქა მოციქულთა მიერ, სულითა წმიდითა შემოსილთა, კლდესა ზედა
სახარებისასა დაემტკიცნეს ჯუარითა წმიდანი ეკლესიანი, მიმსგავ-
სებულნი სამოთხესა ედემისასა, და ხისა მის ცხორებისა შესავედ-
რებელად ერთა მორწმუნეთა. რამეთუ ყოველივე სიბრძნით ჰქმენ
ჩუენთუის, ქრისტე ღმერთო, დიდებაჲ შენდა.

15

გამოგარჩინა თქუენ.

დიდებაჲ მაღალთა ში.

რომელმან შფოთი იგი.

და მე.

მე-გ-სა კმასა

20

წმიდათა კარავის.

სული წმიდაჲ იდიდების და.

უფალო, რომელმან მოჰმადლე მშუიდობაჲ შენი წმიდათა, და
გამოუჩინენ იგინი ნათლად სოფელსა, რომელთა მიერ ვნებანი იდეგ-
ნებანი და საცთური ეშმაკისაჲ განქარდების, მათითა ოხითა, უფა-
ლო, შეგუიწყალენ ჩუენ.

25

| წმიდათა მოწამეთა, ცათა შინა დიდებულთა, ქუეყანასა ზედა
ქებულთა, ქრისტე აიარეს, ჯუარითა შეჭურვილთა კორცთა შინა ივ-
ნეს და უკორცოსა მტერსა სძლეს, გურიგუინი ზეცისაჲ მოიღეს და
სათნო-გეყვენეს შენ. მათითა ოხითა, ქრისტე, აცხოვნენ სულნი ჩუენ-
ნი.

A 280 v

30

საფასეთა თქუენტა.

საკუირველ არს ღმერთი შ^სწ.

ღლესასწაული წმიდათა.

მოციქულნი და მოწამ.

35

მე-დ-სა კმასა

ბრიელებაჲ ჯუარისა შენისაჲ აქუნდა საჭურველად მტერისა-
თუის მოციქულთა შენთა და მოწამეთა, და ყოლადვე არცხუენდეს
საცთურსა მას მტერისასა და თანა-მოდასე ექმნნეს მსახურთა მათ
ზეცისათა, ძალითა ჯუარისაჲთა განძრიელდებოდეს. ოხითა მათითა
მოგუმადლე სულთა ჩუენთა დიდი წყალობაჲ.

40

კრებული ანგელოზთაჲ აქებდა მკედრობასა წმიდათასა. არა
ერიდნეს მახუილსა | და ცეცხლსა, რომელმან მოანიჭე მათ გურიგუ-

A 281

ინი დიდებისაჲ. მათითა ოხითა, ქრისტე ღმერთო, შეგუიწყალენ ჩუენ.

განადიდა უფალმან სახელი თქუენი ყოველ.

რომელი მთავრობად.

რომელი საყდარ.

გამოგ.

სალმრთო.

მოწამენი შენ.

შეზღუდ.

5

დ გ ი

რომელნი ბრძოლასა მკნეთასა ახოვნად საცთურსა ზედა განმტკიცენეს ღუაწლისა მძლენი წმიდანი ორმოცნი, არა თუ ჰორლითა და ჯაჭუითა, არცა ფართა, არამედ სარწმუნოებითა, სასოებითა და სიყუარულითა, რამეთუ დიდ არს ძლევისა საკუირველებაჲ, რამეთუ უჭირველად შიშუელთა წარმოტყუენეს მტერი, ტბასა შინა მოაკუდინენეს | იგინი, რამეთუ გულისა ვნება არს მყინვარი, რომლისათუის მეოხებითა წმიდათა ორმოცთა შენთათა სიმრავლეჲ წყალობისა შენისაჲ გარდამოგუივლინე, მაცხოვარ, სულთა ჩუენთა და დიდი წყალობაჲ.

10

A 281 v

C 159

იბაკონი მოციქულთანი

20

კ ა ა

ღირსად, უფალო, მოციქულთა შენთა სიხარული მიანიჭე: ვისმე კლიტენი სასუფეველისანი არწმუნენ, ხოლო რომელიმე ვიდრე მესამედ ცადმდე აღიტაცე, არამედ ერთი იგი მკერდსა შენსა ზედა მიიყრდენ და აწ იდიდებიან ეკლესიათა, რამეთუ სარწმუნოებით ქადაგეს უჩინონი და დაფარულნი საიდუმლონი. ლოცვითა ამითითა* | მარადის შეგუიწყალენ ჩუენ C.

25

A 282

კ ა ბ

მოციქულნო, მოწამენო და წინაწარმეტყუელნო, რომელთა ღუაწლი კეთილი მოიღუაწეთ, სარწმუნოებაჲ დაიმარხეთ, ვითარცა გაქუს კადნიერებაჲ ქრისტემს მაცხოვრისა, დაუცხრომელად მეოხ გუეყვენით სულთა ჩუენთათუის C.

30

C 159 v

კ ა ვ

ღმრთივ-გამობრწყინებულნო. მოციქულნო, ყოველი საცთური კერბთაჲ დასთრგუნეთ, ზეცისა სასუფეველსა მეუიდრად გამოსჩნდით, კადნიერებაჲ გაქუს, მეოხ გუეყვენით ქრისტემს ღმრთისა სულთა ჩუენთათუის.

35

12 არაჲ A. 16 მოაკდინენეს A. 20 იბაკონი მოციქულთანი | იბაკოჲ მოციქულთთა C. 25 და აწ+და აწ A. ეკლესიათა+შინა C. 30 მოიღუაწეთ+და C. 31 ქრისტეს C. 32 ჩუენთათუის C. 37 სულთა | ს'თთა A.

* ამის მომდევნოდ A-ში წაშლილთა ორი სტრიქონი. ტექსტი გრძელდება 282r-ზე.

ქ^ა ა გ^ი

5 ღმრთივ-გამორჩეულნი ქადაგნო ჭეშმარიტნი, წმიდანო მოციქულნი, დიდისა მის საიდუმლომასა მაუწყებელნი, რომელი კაცთაგანმან არავინ იხილა დაფარული ჯორცთა შინა, თქუენ მიერ იმსახურებოდა, ვითარცა უკორცოთაგან. ამისთვისცა ევედრენით ქრისტესა გარდამოვლინებად ჩუენდა დიდი წყალობაჲ.

| ქ^ა გ გ^ი

10 ოდეს იქცეოდე, მაცხოვარ, შორის მოწაფეთა შენთა და იგინი ჰხედვიდეს საკუირველებათა შენთა, უფალო, ამისთვისცა მიეც მათ კელმწიფებაჲ კურნებად სნეულთა და ყოველთა უძრულებასა კაცთა-
 15 სა, ხოლო მათ ნიშითა ჯუარისა შენისაჲთა განაქარვეს ყოველი საცთური მტერისაჲ და ქადაგეს საკუირველებაჲ ადგომისა შენისაჲ. მათ მიერ, ქრისტე ღმერთო, გუაცხოვნენ ჩუენ.

A 282 v

ქ^ა ბ

15 მოციქულნი და მოწამენი ქრისტესთა მათ*.

სხუაჲ ქ^ა ბ

20 გამოზრწყინდეს საქმენი მადლისანი ყოველსა სოფელსა თქუენითა მოძღურებითა, მღვდლობისა მოქადულნი სანატრელისა სამებისანო, რამეთუ თქუენ მოგეცა ცნობად გამოუთქმელი სასუფეველი
 25 ცათაჲ დაუვიწყებულად კეთილად მსახურებისა, | სარწმუნოებაჲ — დაკსნად ერისა რჩული. ვითხოვ თქუენ მიერ ყოველთა ღმრთისაგან ლხინებასა და დიდსა წყალობასა.

A 283

მღვდელთმოძღვართანი

25 ღირსნი მღვდელთმოძღვარნი, ვითარცა წარუვალნი მნათობნი, გამოზრწყინდეს, რამეთუ ნათელი ნათლისაგან სოფელსა უქადაგეს შენ მამისაგან წინა მთიებისა გამოზრწყინებითა. რომელთა ღმრთისა სული მოძღურებისაჲ აქუნდა დაუშრეტელი განათლებად, დაგუიცივენ ჩუენ და წარგუიმართე ვედრებით C.

დ გ^ი

30 მწყემსნი ჭეშმარიტნი, სამწყსოჲთა მით ქრისტესითა მის მიერ გამორჩეულნი, რომელნი საღმრთოთა | მათგან წესთა დაუკლებელად გამოსჩნდით და სამებისა ერთარსებისა მართლმადიდებლობაჲ
 35 სოფელსა დაამყარეთ, თქუენ მიერ წვალებისა იგი საცთური დაქსნდა, თქუენმიერითა სარწმუნოებითა ეკლესიანი გუირგუინოსან იქმნეს. ოხითა თქუენითა, წმიდანო მღვდელთმოძღვარნი, მშუიდობაჲ სოფელსა მოჰმადლეთ ქრისტეს ღმრთისაგან და დიდი წყალობაჲ.

A 283 v

* 2 ქადაგნი გ^ღგნი A. 4 იმსახურებოდა A. 9 ჰედვიდეს A. 23 მღვდელთმოძღვართა C. 26 გამოზრწყინებითა] განზრწყინებული C. 27 განსანათლებულად C. ლავკეენ C. 28 წარგუიმართე] წარგუიმართე ლოცვაჲ ჩუენი C. ვედრებით] გვედრებით C. 32 მართლმადიდებლობაჲ A.

* შტრ. „ველთაბანისას“ ტექსტს, ვე. 29.

ჯ'ა ა

რომელთა მცნებად მაცხოვრისაჲ აღასრულებთ და სიმდიდრემ ქუეყანისაჲ განაზნით გლახაკთ-მოწყალებითა, წმიდანო მღვდელთ-მოდლუარნო, და დასდევით ზეცისა საუნჯესა მერმისათუის და მოი-გეთ მარგალიტი დიდისა სასყიდლისაჲ, სასუფეველი ქრისტემისი, 5
A 284 | ევედრენით დაუსცხრომელად სულთა ჩუენთათუის*.

იზაკონი განცხადებისანი

ჯ'ა ა

შემდგომად შობისა შენისა უხრწნელად მოხუედ იორდანედ, ქრისტე, მოუდრიე თავი შენი უხრწნელი იოვანეს. მაშინ სამყარო-ნი ცისანი განგეხუმოდეს, გხედვიდეს რაჲ საშინელსა შენსა განში-10
შულებასა და წყალნი ძწოლით უკუნ-იქცეოდეს, ვერ შეუძლებდეს ხილვად ღმრთეებისა მიახლებასა, რომელი განსცხადენ, ღმერთო, ცხორებად სულთა ჩუენთათუის.

ჯ'ა ბ

შემრწუნდეს მრავალთუალნი ქერობინნი და შეშინდეს ზეცისა მსახურნი, ოდეს შენ მამისა მიერ წამებით გიხილა. იორდანე უკუნ-იქცა კუალსა და ბორცუნი, ვითარცა კრავნი ცხოვართანი, იმღერ-15
დეს შენთუის, რომელი განჰკაცენ, უფალო, დიდებაჲ შენდა.

ჯ'ა ვ

დაუკუირდა წესთა ცეცხლისფერთა ანგელოზთასა, | გიხილეს რაჲ შენ იორდანედ მომავალი, ქრისტე ღმერთო. მას ჟამსა შიშითა შეპყრობილ იყო იოვანე და ვერ იკადრებდა ჯელისა დადებად უხრწ-20
ნელსა თავსა შენსა, ხოლო სული წმიდაჲ გარდამოქდა ერთღმრთე-ბისაჲ. რომელი მოხუედ განათლებად ყოველთა გამოჩინებითა შენი-თა, ქრისტე ღმერთო, დიდებაჲ შენდა.

ჯ'ა გ

წყალთა მათ იორდანისათა სათნო-იყავ შემოსად, მაცხოვარ, რომელმან შეჰმოსენ ცანი ღრუბლითა, ვითარცა მოწყალეჲ ხარ, რა-25
თა პირველქმნულისაჲ მის შიშულობაჲ შეჰმოსო წყლითა და სული-თა წმიდითა. ქრისტე ღმერთო, დიდებაჲ შენდა.

ჯ'ა დ გ'ი

რომელი მამისაგან განუშორებელ ხარ, ქალწულისაგან კორციე-ლად გამოსჩნდი, იორდანედ მოხუედ ნათლის-ღებად იოვანეს მიერ, მეორედ შობაჲ მოგუმაღლე წყლითა და სულითა წმიდითა და ცოდ-35
ვანი სოფლისანი აჰკოცენ გამოჩინებითა შენითა. ქრისტე ღმერთო; დიდებაჲ შენდა.

დ გ'ი

ოდეს გიხილა შენ წინამორბედმან განშიშულებული, შენ, მაც-40
ხოვარ.

2 აღასრულებთ | აღსრლ A. 9 ოორდნთ A. 17 გიხილა (ასეა) A. 29 მოწყალეჲ (ასეა) A. 39 გ'წმიდობული A.

* ცხ. გვ. 36.

| დ გ^ი

მოვედით, მორწმუნენო, ვიხარებდეთ დღე(ს), დღეს.

დ გ^ი

უფალო, აღსრულებად ინებე, რომელნი სა*.

5

დ გ^ი

გშუენის იოანე*.

ღ

მსგავსად ნათლისა გარ.

კ^ა ა

- 10 დიდებული აღესრულების საიდუმლოდ დღეს იორდანესა მდინარესა ქრისტემს ღმრთისა ჩუენისა ნათლის-ღებასა განგებულებითა, და ანგელოზთა ერნი გარემოჲს დგეს საბანელსა მას, და წყლისა დინებაჲ დგა, საღმრთოსა მსახურებდა წამის-ყოფით, და მამაჲ წამებითა**:
- 15 ეგე არს ძმ ჩემი, რომელი მე სათნო-ვიყავ, რომელსა აქუს დიდი წყალობაჲ.

კ^ა ბ

- ვითარცა კაცი მოხუედ იორდანედ და ღმრთეებრ გამოეცხადე იოანეს, ითხოვდ ნათლის-ღებასა და მიანიჭე განწმედაჲ წყალთა სულითა წმიდითა. ცოდვანი ჩუენნი შესწუენ ცეცხლითა ღმრთეებითა
- 20 საათა და ჩუენ განგუანათლენ. ცანი განიხუნეს და მამისა მიერ ჯნაჲ ყოველთა ესმოდა. რომელი განანათლებ ნათესავსა კაცთასა, უფალო, დიდებაჲ შენდა.

| იბაკონი ანტონისნი

კ^ა ა

- 25 საკუირველ სულიერ პირი შენი იყო, ღირსო მამაო, წმიდაო ანტონი, რამეთუ ვითარცა სუნნელებაჲ საკუმეველისაჲ, ლოცვაჲ შენი აღვიდოდა ღმრთისა, რომელსა აწცა ევედრე ცხორებისათუის სულთა ჩუენთაჲსა.

ა

- 30 მარტომყოფობისა სუეტ იქმენ და ჰბაძევი პირველთა მამათა, წმიდაო ანტონი, იობს ვნებითა და იობს განსაცდელითა, ხოლო უტორცოთა თანა მოქალაქობდ, რომელი იყავ კორციელ. მეოხ გუეყავ უფლისა მიმართ ჯსნად სულთა ჩუენთათუის.

ა გ^ი

- 35 ეჰა, წმიდანო მამანო, ილუაწეთ სასუფეველისათუის, რომლისათუისცა ღირს ხართ ცხორებასა დაუსრულებელსა. რომელთა გაქუს

9 ა კ^ა A. 11 ჩ^ნისსა A. 15 აქს A. 32 გუეყავ| გუ^კე A. 36 გაქს A.

* მსგავსი დასაწყისის მქონე იბაკო იხ. გვ. 37. ** აქ გამოტოვებული ჩანს სიტყვა „იტყოდა“.

კადნიერებაჲ, ევედრენით დაუცხრომელად ქრისტესა გარდამოვლი-
ნებად ჩუენდა დიდი წყალობაჲ.

დ გ^ო

A 286 იწროჲსა და ძნელისა მის გზისა ჭეშმარიტად მოგზაურ იქმენ, 5
წმიდაო ანტონი, | რამეთუ ბრძოლასა ეშმაკათასა დაუთმე და ანგე-
ლოზთა მობაძავი მსახურებაჲ მოიპოვე და კლდესა ზედა ღმრთის-მსა-
ხურთა საფუძველ ექმენ. მეოხ იყავ ქრისტეს მამართ სულთა ჩუენ-
თათუის.

იბაკონი ჟუარის გამოჩინებისანი

ჯ^ა გ

იხარებდა ბანაკი ანგელოზთაჲ.

10

დ გ^ო

სახეჲ პატიოსნისა.

დ გ^ი

ნიშითა და სასწაულითა უბრწენელი და პატიოსანი ჟუარი შე- 15
ნი, ქრისტე, რომელი პურიათაგან დამალულ იყო ქუეყანასა ზედა,
ხოლო ცათა შინა იხილვებოდა მეფესა გამოჩინებით, რომელი მძლე
ექმნა ღუაწლსა და წინა-აღმდგომთა ბრძოლისათა, და მკრწნელ —
საცთურსა კერპთასა, რომელი არს შემწეჲ სულთა ჩუენთაჲ.

იბაკონი ლამპრობისანი

ჯ^ა ბ

A 286 v | სუიმეონ მოხუცებული უფესთაჲს დღეს ზეცისა ძალთა (გა-
მონ)და. რომელნიმე ძვიან ქერაბინთა საყდართა თანა მდგომარენი,
ხოლო ამან რაჲ გიტუირთა შენ, ღმერთი, არა შეძრწუნდა, რომელსა 25
ოთხატენი გიტუირთვან. რამეთუ ესრე სათნო-იყავ კორცთა შესხ-
მაჲ, უფალო, დიდებაჲ შენდა.

ჯ^ა ბ

შემოქმედი ანგელოზთაჲ მკლავთა ზედა მიგიქუა სუიმეონ და
ღალატ-ყო: რომელი მაღალთა შინა იდიდები, სიტყუაჲ ქალწულისა-
გან ჩრუილად გამოჩნდი, რაჲთა აცხოვნო სოფელი, ვითარცა კაცთ- 30
მოყუარე ხარ.

ჯ^ა დ გ^ო

A 287 სუიმეონ მოხუცებული მოივლინა ტაძრად უწყებითა | სჯლისა
წმიდისაჲთა და რომელი-იგი ყრმად ჩრუილად გამოჩნდა, რომელი 35
მაღალთა შინა ოთხატედთა ზედა მჯდომარე არს, დღეს დაისაყდრა
მკლავთა ზედა სუიმეონისთა, ხოლო იგი იჯმნიდა თუისისა უფლი-
საგან და ითხოვდა მისგან განთავისუფლებასა: აწ, უფალო, განმი-

18 ბრძოლისათა| ბრ^ალსთა A. 19 ჩუენთა A. 20 ლამპრობისა A. 24 არაჲ+
არაჲ A.

ტევე მონაა შენი მსგავსად სიტყუისა შენისა მშუიდობით, რამეთუ იხილეს თულთა ჩემთა ღმერთი, კორციელ-ქმნული. ქრისტე ღმერთო, დიდებამა შენდა.

ღ გ^ო

- 5 გიხაროდენ, სახარულევანო, ყოლად წმიდაო ქალწულო, რამეთუ დაიტია მუცელმან შენმან მეუფეა ეგე დიდებისაჲ. და შენცა გიხაროდენ, წინა|წარმეტყუელო და მოხუცებულო სუიმეონ, რამეთუ რომელსა ოთხატედთა საყდართა მამისა თანა კელმწიფებით ჩუეულეზბაა აქუნდა, დღეს დაისაყდრა მკლავთა შენთა ზედა, ნეტრეულო.
- 10 მისა ნუ დასცხრები ვედრებად, კსნად სულთა ჩუენთათუის.

A 287 v

იბაკონი ლაზარეასნი

ჯ^ა ა

- 15 მი-რამ-ხუედ ბეთანიად, მომცემელი უკუდავებისაჲ, ოთხისა დღისა მკუდარსა, ვითარცა ცოცხალსა, უწოდე და განქრწნილმან განახლებულმან კმისა შენისაჲ ისმინა, რაჟამს უქმე: ლაზარე, გამოვედ გარე. და მკუდარი იგი, სულიერ-ქმნული | და შეკრული, სრბით მოგეგებოდა შენ. ყოლად ძრიელო უფალო, დიდებამა შენდა.

A 288

ჯ^ა ბ

- 20 ოდეს უწოდა ქრისტემან ლაზარეს და ულადა: — ლაზარე, აღდეგ და გამოვედ გარე — არა დააყენა სისქემან მიწისამან საშინელი კმაჲ შენი, მაცხოვარ, არცალა უსმინო იქმნა მკუდარი იგი კმისა შენისა, მოწყალე, არამედ ვითარცა მძინარეჲ მეგობართა თუისთა განალუიძონ, ეგრეთ განალუიძე. აღგომაო და სიქადულო შესუენებულთაო, უფალო, დიდებამა შენდა.

ჯ^ა დ გ^ო

- 25 ლაზარეს დაძინებასა, ვითარცა გულთ-მეცნიერ ხარ, წინავე იტყოდე და ბეთანიად მიისწრაფე, | რამთა აღადგინო საყუარელი შენი, მაცხოვარ, და შენდა ვლადადებთ: კურთხეულ არს მომავალი ვნებად ნეფსით თუისით ცხორებად სულთა ჩუენთათუის.

A 288 v

30 იბაკონი ბზობისანი

ა

აივსო სიხარულითა სიონი.

ა გ^ო

- 35 მთანი იხარებენ წინაშე უფლისა, რამეთუ მოვალს თანა-მფლობელი მამისაჲ სიტყუაჲ. რომელი ქერობინთა დაუკლებელ ხარ და სერაბინთა განუშორებელ, უფალო, აღსაშენებელად და ცხორებად ყოლად შეიმოსე კაცებამა თუინიერ ცოდვისა, კარაულსა ზედა მჯდომარეჲ მოხუედ, სიკუდილი | დასთრგუნე და ჯოჯოხეთი შეჰკარ. ვი-

A 289

²⁰ არაჲ A. 27 მიისწრაფე] მისწრთე A. 36 განუშორებელ] გწმზს A. აღსუშენდ A. 38 სიკდილი A.

ნაჲ ყრმანი ებრაელნი რტოებითა შეგასხმიდეს: ოსანა მალალთა შინა, რომელი მოხუედ და მოსლვად ხარ, ღმერთო, დიდებამ შენდა.

კ ა ბ

ოდეს იხილეს კიცუსა ზედა მომავალი, მაშინ ანგელოზთა ძალნი იხარებდეს და ყრმანი ბაიამსა რტოებითა შეგასხმიდეს და იტყოდეს: ოსანა, კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისაჲთა, ამას უგალობდეთ, ალელუა.

კ ა გ

დღეს ყრმათა სახედ ანგელოზისა აუტევეს კმაჲ. იგინი კორციელებრსა განგებულებასა ახარებდეს ქუეყანასა ზედა, მშუიღობასა ქების-მეტყუელებდეს: ოსანა მალალთა შინა — გილადებდეს შენ, მაცხოვარ. ორთაგან ბუნებათა გიცნეს ერთი, ქრისტე ღმერთო, რომელმან მოჰმადლე სოფელსა დიდი წყალობამ.

კ ა დ

A 289 v

მთანნი იხარებენ წინაშე უფლისა, რამეთუ მოვალს საუკუნით-გან წიალთა მამისათა განუშორებელი. ქალწულისაგან განკორციელებდი, ქერობინთა წილ კარაულსა ზედა | ჯერ-იჩინე, ქრისტე ღმერთო, ოდეს ყრმანი ებრაელთანი რტოებითა ბაიამსაჲთა, ღმრთივსწავლულნი, ღალადებდეს და იტყოდეს: ოსანა, კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისაჲთა, რომელსა აქუს დიდი წყალობამ.

დ

მთავრობამ და კელმწიფებამ უკორცოთა ანგელოზთამ გარემოჲს გხედავს შენ, დაუსაბამოსა სიტყუასა, კიცუსა ზედა მჯდომარესა, ქრისტე, ოდეს ყრმანი ებრაელნი რტოებითა მიგვეგებოდეს შენ, ღალადებდეს და იტყოდეს: ოსანა, კურთხეულ ხარ შენ, მაცხოვარო ჩუენო, დიდებამ შენდა.

დიდსა ორშაბათსა

ყოველი იგავი ჩემ.

დიდსა სამშაბათსა

კ ა ბ გ ი

ბრძენთამ მათ ქალწულთამ მღუიძარებამ მომმადლე, ქრისტე ღმერთო, და ბრწყინვალეთა სანთელთაებრ განანათლე სული ჩემი, რაჲთა გიგალობდე: ალელუა.

დ გ ი

A 290

ოდეს მსაჯული იგი | ანგელოზთა თანა მოხუიდე და ნესტუ(ს)ა.

ბ

ვამ მე, რასა ვემსგავსე.

18 ბაიამსათა A. 35 მსაჯული მსაჯული A. ანგელოზთა თანა მო-ანგელოზთა თანა მო A.

დიდსა შაბათსა

სულნი კელმწიფეთანი.

ღ

ძელსა უჯორ.

5

ბ

შენ, რომელი ძელსა დამოეკიდე შორის ორთა ავაზაკთა, ერთი იგი ყუედრებით იტყოდა: უკუეთუ შენ ხარ ძმ ღმრთისაჲ, აცხოვნე თავი თუისი და ჩუენცა. ერთი იგი ღალადებდა და იტყოდა: მომიქსენე მე, უფალო, ოდეს მოხუიდე სუფევეითა შენითა. რომელი ჩუენტუისა 10 ჯუარსა ზედა აჰმალდი, რათა დაჰქსნენ საღმობანი სიკუდილისანი, უფალო, დიდებაჲ შენდა.

ღ გ^წი

ოდეს განზრახ[ვითა].

იბაკონი ახალკურიაკისანი

15

ქ^ა ა

ჯუარცუმისა და დაფლვი(სა) და ადგომისა შენისაჲ არ... თომას კართა კშულთა... (უ)ჩუენე მოწაფეთა (შენ)თა. | ვითარ იხილა წყლულებაჲ გუერდისა შენისაჲ და სახენი სამსჭუალთანი, ღალატ-ყო: შემინდვე, კაცთმოყუარე, და ნუ შეჰკრავ ენასა ჩემსა, ვითარცა ზა- 20 ქარიასსა, რათა უქადაგო წარმართთა უფალი ჩემი და ღმერთი ჩემი.

A 290 v

ბ

ქმითა გალობისაჲთა და აღსარებისაჲთა გიგალობთ შენ, ღმერთსა, აღდგომილსა მკუდრეთით, რამეთუ შენ მიერ იხარებს დედაჲ ეკლესიათაჲ, რომელსა შეხუედ ბჭეთა კშულთა მგლოვარეთა ნუგე- 25 შინის-ცემად, და წყლულებაჲ გუერდისაჲ ღახურითა და სახენი სამსჭუალთანი კელთა შენთანი უჩუენენ თომას, განჰკურნე იგი ურწმუნოებისაგან წინაშე მოწაფეთა შენთა. ქრისტე ღმერთო, დიდებაჲ შენდა.

30

ღ გ^წი

კართა (კ)შულთა შეხუედ, ყოლად ძრიელო უფალო, | მშუიდობაჲ მოეც და სულითა აღავსენ მოციქულნი. თომასს ურწმუნობაჲ მომატყუებელ გუეჰმნა ჩუენ სარწმუნოებისა. ჩუენცა შეუორგულე- 30 ბელად ვღალატ-ყოთ: ქრისტე ღმერთო, დიდებაჲ შენდა.

A 291

35

განრლუეულისაჲ

ქ^ა ა

დაურღველი მკუდარ იყო განრლუეული იგი, რაჟამს გიხილა

შენ, ლალატ-ყო: შემეწყალე მე, უფალო, რამეთუ ცხედარი ჩემი საფ-
 ლავ ჩემდა იქმნა. რაჲ სარგებელ არს ჩემდა ცხორებამ? არამედ
 მივმს მე პროპატიკისა სარგებელი და არცაღა ვინ არს ჩემი, რო-
 მელმანმ(ც)ა შთამაგდო მე მორევსა მას წყალთასა, არამედ შენ
 | წყაროსა მოგუჯადე კურნებისასა, რაჲთა მეცა ყოველთა თანა ვი-
 ტყოდი: უფალო, დიდებამ შენდა.

A 291 v

5

ჩუილთა ყრმათაჲ

კმაჲ შენ მეუფისა ჩუენისაჲ ესმა ეროდეს, ვითარმედ შვა.
 რომლისათუის ყრმათა ზედა აღიჭურა, ჰგონებდა მათ თანა შენსა-
 ცა მოკლვასა. დაღათუ სისხლითა აღავსო ბეთლემი, არამედ ვერ
 შემძლებელ იქმნა პოვნად შენდა, ევმანუელ, რამეთუ არა დააკლდი
 წილთაგან მამისათა, რომელი მოჰყვანდი მკლავთა ზედა ქალწული-
 სათა, რომელი ხარ მაღალთა შინა, მიივლტოდე ეგუიპტედ. ქრისტე
 ღმერთო, დიდებამ შენდა.

10

იბაკონი ავაღლებისანი

15

ქ ა გ გ ი

A 292

ფრთეთა ქერობინ|თასა მჯდომარე ხარ, აღმაღლდი ღრუბლითა
 ცად აღმოსავლით და მოწაფეთა შენთა ეტყოდე, მაცხოვარ: არა და-
 გიტევნი თქუენ ობლად, მოვიდე სულითა თქუენ შორის და ვიყო მე
 განუშორებელ თქუენგან. რომელმან მოანიჭე სოფელსა დიდი წყა-
 ლობაჲ.

20

დ გ ა

მთასა ზეთის-ხილთასა აჰკედ. უფალო, და ყოვლისა სოფლისაჲ
 განგებულეებით ჰქმენ ცხორებამ. აჰმაღლდი დიდებითა, სულისა წმი-
 დისა მოსლვითა ყოველივე აღავსე, ვინაჲ ანგელოზთა კრებულნი ლა-
 ლადებით იტყოდეს: განახუნენით ბჭენი თქუენნი, მთავარნო. | და
 განიხუნენ ბჭენი საუკუნენი და შევიდეს მეუფეჲ დიდებისაჲ, ქრის-
 ტე ღმერთი ჩუენი, რომელსა აქუს დიდი წყალობაჲ.

A 292 v

25

იბაკონი მარტულიისანი

ქ ა ა გ ი

ღმრთეებისა სულისა თანა ძრიელებამ კულად ქრისტემან თა-
 ვისა თუისისაჲ და თუისისა მამისაჲ თუისთა მოწაფეთა ასწავა და
 ეტყოდა: მივალ, რომელმან-იგი უპირატემს საუკუნეთა მშვა მე,
 რომელსა-იგი არა განვეშორე. ვჰკითხო მას და, ვითარცა მე, სხუაჲ
 ნუგეშინისმცემელი მოგივიდინოს თქუენ განმანათლებლად და აღ-
 მავსებელად ნათესავისათუის კაცთაჲსა, ვითარცა კაცთმოყუარე არს.

30

35

ქ^ა დ გ^ი

5 | მსგავსად ცეცხლისა გარ(დამო)კდა სული წმიდაა. მოციქულ-
თა შენ(თა) არა შესწუვიდა, არამედ განს(წმედ)და, უმეცარნი სი-
ტყ(უანი მო)ძღურად გამოაჩინნა, რ(ადათა)... წარმართნი ცთომისა-
(გან მოაქ)ცინეს. მათითა ოხითა (მო)გუმადლე სულთა ჩუენთ-
(ათუის) წყალობაა.

A 293

დ გ^ი

10 მოვედით, მ(ორწმუნენო), და სამგუამოებასა ღმ(რთვე)ბისასა
თაყუანის-ვსცემდეთ, რამეთუ (უქამოა შვა ძმ, თანაა(რსი და) თა-
ნა-მოსაყდრეა, და სული წმიდაა, რ(ომელი) მამისა თანა და ძისა
20 თანა (არს) ერთი ძალი, ერთი არსებაა, ე(რთი) ღმრთეებაა, რო-
მელსა თაყუან(ის-ვსცემთ) ყოველნი და ვიტყუით: წმიდაო ღმერთო,
...ვე განაგე ძისაა თანა-მ(ოქ)მედებითა სულისა წმიდისაათა, წმი-
დაო ძრიელო, რომლისა | (მიერ) მამაა გუეცნობა და (სული წმი-
30 და)ა მოივლინა სოფლად, წმიდაო უ(კუდა)ო, ნუგეშინისმცემელო...,
რომელი მამისაგან გამოხულ (და მამისა) თანა განისუენებ; სამე-
ზაო წმიდაო, (დიდება) შენდა.

A 293 v

იბაკონი იოვანეს შ(ოპი)სანი

ქ^ა*

20 კლდეა განიპო (უდა)ზნოსა და შეიწყნარა ელ(ისა)ბედ შვი-
ლითურთ, ნა(თლ)ისმცემელით, მეოტი ე(როდ)ეხსგან. ხოლო მდე-
ვარნი იგი (გან)კუირვებულნი ურ(თიე)რთას იტყოდეს: არა თუ-
(მც)ა ანგელოზი ღმრთეები(სა)ა იყო და წინამორბედი (მი)სი, ვი-
თარმცა კლდემან დ(ა)იფარა ესე? მისითა მეო(ხ)ებითა მოჰმადლე
25 სოფელსა დიდი წყალობაა.

ქ^ა დ

აზლისა რჩულისა ქადაგი, | წინამორბედი ყოველთა მეუფისაა,
რომელი საშოსა შინა დედისა თუისისასა გუაუწყებდა მოსლვისა შე-
ნისათუის, უფალო, მოთმინებითა გუირგუინი მოილო და განწყო-
30 ბილსა ანგელოზთა კრებულსა მიეწიფა. მისითა მეოხებითა მოჰმად-
ლე სულთა ჩუენტა დიდი წყალობაა.

A 294

დ

რომელმან სახლსა ზაქარიაჲსსა, ვითარცა კარავსა შინა, იხილა
იოვანე ღმრთისმშობელი და აიძღერნა მოკითხვასა ელისაბედისსა
35 და ისწრაფა აქა მსახურებად მაცხოვრისა. აწ ჩუენცა შობილისა მის
თანა ბერწისაგან ვლალადებთ: ქრისტე ღმერთო, დიდებაა შენდა.

იბაკონი ფერისცვალებისანი

ქ^ა ბ

ოდეს მოციქულთა დიდებაა შენი აჩუენე მთასა ზედა თაბორ-

3 არაა A. უმეტარნი A. 34 ელისაბედისა A.

* A-ს ხმაზე მითითება აკლა.

A 294 v სა, მოსე და ელია წინაითვე აუწყებდეს შენსა ჯუარცუმასა, | ხოლო ზეცით კმაჲ წამებისაჲ შენთუის ისმოდა, ვითარმედ: ეგე არს ძეჲ მამისა თანა-მსგავსი. ქრისტე ღმერთო, დიდებაჲ შენდა.

კ^ა გ

ფერი იცვალე მთასა ზედა, ქრისტე ღმერთო, და აჩუენე მოწაფეთა შენთა ნათელი შენი, რაედენ შემძლებელ იყვნეს დატევნად. გამოაბრწყინვე ჩუენ ზედაცა ცოდვილთა ნათელი შენი, ვითარცა მხოლოჲ კაცთმოყუარე ხარ.

კ^ა დ გ^ი

A 295 დიდებული და დიდი საიდუმლოჲ დიდად შუენიერისა ფერისცვალებისა შენისაჲ, რომელი ჰქმენ დღეს თაბორსა მთასა, ქრისტე ღმერთო, რომელი იხილეს მოწაფეთა და განკურნებულნი ქუეყანასა ზედა დაეცნეს. და კმაჲ მამისაჲ | ღრუბლით გამო შენდამი წამებდა და იტყოდა: ეგე არს ძეჲ ჩემი საყუარელი, რომელი მე სათნო-ვიყავ. მაცხოვარ, დიდებაჲ შენდა.

კ^ა ა

A 295 v უფროჲს ყოველთა მოციქულთა ძედ ღმრთისა ცხოველისად აგიარა პეტრე და მიიხუნა კლიტენი სასუფეველისა ცათამსანი და კლდე სიმტკიცის იქმნა ეკლესიათა და თაჲ—წმიდათა მოციქულთა. შემდგომად ექუსისა დღისა იხილა დიდებაჲ შენი და შეძრწუნებით დავარდა პირსა ზედა თუისსა ორთა მათ თანა ძეთა ზებედეასთა, და სამტალავრობაჲ იგი სამებისა წმიდისაჲ მოესწავა აღსრულებად, რათა ვნებასაცა შენსა კორცითა არა შეორგულდენ! შენისა ღმრთეებისასა, მისვე ხატისა შენისა შემოსითა მთისა მისგან თაბორისა. მათითა მეოხებითა, მაცხოვარ, დაიცვენ მგალობელნი შენნი და ერი ესე შეიწყალე დიდითა შენითა წყალობითა.

იზაკონი ღმრთისმშობლისანი*

კ^ა ა

A 296 გიხაროდენ, სახარულევანო ღმრთისმშობელო, რამეთუ შენგან გამობრწყინდა მზეჲ იგი სიმართლისაჲ, მაცხოვარი და უფალი, რამეთუ პირველ მოსე მთასა ზედა მარტოდ სახედ შენდა კიდობანი იხილა პატივეცემულად და დიდებულად, ხოლო აქა დღეს ყოველსა თესლებსა | ტაძრად სულისა წმიდისად გამოუჩნდი და ღმრთეებაჲ სოფელსა უშევ, მას ევედრე ცხორებად სულთა ჩუენთათუის.

კ^ა გ

დღეს წესნი უკორცოთანი დღესასწაულობენ საცხენებელსა ღმრთისმშობელისასა, მარადის ქალწულისასა, რომლისათუის ჩუენცა წმიდასა გალობასა დაუცხრომელად ვლალადებთ: წმიდაო ღმერ-

1 აოწყებდეს A. 7 გ^ამბრწყენე A. 18 მიიხნა A. 23 არაჲ A. შეურგულდენ A. 33 ტაძრად| ტ^არად A.

* აშიაზე მიიწერილა: „მარიამობისანი“.

თო, რომელმან ცანი, ვითარცა კარავნი, დაამტკიცენ და მალლით ბრწყინვალეებითა ვარსკულავთაჲთა ესენი შეამკვენ, წმიდაო ძრიელო, რომელი თუით სრულითა ღმრთეებითა უეჭუელად იშვე ქალწულისაგან, წმიდაო უკუდაო, რომელმან შეურევნელად | სამებისა

A 296 v

5

ქ ა ღ გ ო

მრავალთუალთა ქერობინთა უმაღლემს ხარ, ყოლად წმიდაო ღმრთისმშობელო, რამეთუ იგინი ვერ იტევდეს ხილვად ცეცხლსა ღმრთეებისასა, ფრთეებითა იფარვენ პირთა მათთა, ხოლო შენ

10

მუცლად-იღე და შეუწველად დაადგერ და უშვე სოფელსა ქრისტე, ღმერთი ჩუენი. მას ევედრე ცხორებად სულთა ჩუენთათუის.

ოდეს მარიამ ღმრთისმშობელი გარდაიცვალეოდა*.

ი ბ ა კ ო ნ ი თ ა ვ ი ს კ უ ე თ ი ს ა ნ ი

ქ ა ა

წინამორბედისა შენისა, მქადაგებელისა ღმრთისა სიტყუისა დაყენებას ჰგონებდა, რომელმან-იგი (ქ)ელითა დედაკაცისაჲთა | პირველშექმნული იგი სამოთხით განკადა, და მანვე აწ ეროდიადა ურჩულობით აღატყინა ეროდემს თანა, როკვა იგი ქალისაჲ მის სათნო-უყო, რაჲთა მოეკუეთოს თავი, რომელმან ყოველთა უფალსა

A 297

20

ქრისტესა კელი დასდვა, რამეთუ უმეცარ ქმნა უცვალებელისა მის ჩუენისა კსნისა საიდუმლოჲ. არამედ შენ, უდაბნოს ღალაღებისა კმამან, ღალატ-ყავ, რომელსა კელი დასდევ მონიჭებად მშუიდობაჲ და დიდი წყალობაჲ.

ქ ა გ

რომელი სიყრმიტგან ქადაგ სამებისა წმიდისა იქმნა, ურჩულოჲ ეროდე მოკლვასა განიზრახავს და მოჰკუეთოს თავსა | წინამორბედისასა, რაჲთა სარცხუინელი იგი საწოლი ეროდიაჲსი არა ემზილოს, და შეუვრდა საუკუნოსა სარჩელსა. რომელმან ურჩულოჲ იგი წარსწყმიდე და წინამორბედი განადიდე, უფალო, დიდებაჲ შენდა.

A 297 v

30

ქ ა ღ გ ო

სულისა წმიდისა მიერ იტყოდა შენთუის, წინამორბელო: ნუ შეეხებით ცნებულსა ჩემსა. ხოლო ურჩულომან ეროდე მიზეზ სიკუ- (დილისა ფიცვი) ყო და მოგკუეთა თავი შენი, აღასრულა თხოვაჲ ერო(დ)იასი. რომელმან უქადაგა ყოველსა სოფელსა ნათელი ნათ-

35

ლისაჲ, რომელსა გაქუს კადნიერებაჲ ქრისტემს მიმართ, მას ევედრე ცხორებად სულთა ჩუენთათუის.

| ი ბ ა კ ო ნ ი მ ა რ ი ა მ ი ს შ ო ბ ი ს ა ნ ი

A 298

ქ ა ბ

ტაძარსა შენსა, ღმრთისმშობელო, შემოკრებულნი გიგალობთ

* „ოდეს... გარდაიცვალეოდა“ მიწერილია ამაზე.

და შობასა შენსა ვადიდებთ არა შესხმითა სახლ^რობისაჲთა (!), არამედ სულიერებრითა გალობითა შევსწირავთ ყოველთა მსაჯულისა ქრისტეჲს ღმრთისა შუენიერად ქებასა, რომლისათუის მეოხ იყავ დაუცხრომელად მონიჭებად სოფელსა დიდი წყალობაჲ.

ქ^ა ბ

5

ანაჲსა და ელისაბედისა საკუირველებათა, ვითარცა დიდთა საიდუმლოთა, პატივ-სცემდეთ დღეს. რამეთუ ამან, ვითარცა ბერწმან, მოხუცებულისაგან წინამორბედი აღმოაცემანა, ხოლო ანა, ვითარცა უშვილომან და ყუედრებულმან, ღმრთისმშობელი აღმოაცემანა.

A 298 v

| იბაკონი ენკენისანი

10

ქ^ა ა

წმიდა ხარ, ქრისტე ღმერთო, და წმიდასა შინა განისუენებ. აღავსე ყოველი ყოლად წმიდითა სულითა შენითა, რომლითა წმიდა ჰყავ, უფალო, ეკლესიაჲ კარვად დიდებისა შენისა, რომელსა შინა გევედრებით შენ, მაცხოვარ: მოგუმადლე ჩუენ შენდობაჲ ცოდვათაჲ და დიდი წყალობაჲ.

15

ქ^ა ა

დღეს ანგელოზთა წესნი დღესასწაულსა სატფურებისასა მოისწრაფდეს მორწმუნეთა გონებათა განათლებად და ეკლესიაჲ მადლითა განმხიარულებად, რომლისათუის, ღმერთო, გევედრებით: მოგუანიჭე ჩუენ დიდი წყალობაჲ.

20

ქ^ა ა

A 299

მშუიდობაჲ მოჰმადლე ეკლესიასა შენსა წმიდასა, მშუიდობაჲ და მუერყეველობაჲ მტერთა წყობისაჲ, და დააფუძნე კათოლიკე ეკლესიაჲ. შენ აგიარებთ უფლად და ღმრთ(ად), ნუ განმაშორებ წყალობასა შენსა წმიდასა, რამეთუ წყალობით დააფუძნე სოფელი შენი.

25

ქ^ა დ გ^ი

ვითარ საშინელ არს ა(დ)გილი ესე? არა არს ესე სხუა, არამედ სახლი ღმრთისაჲ და ბჭეჲ ცათაჲ — წმიდაჲ ეკლესიაჲ. დღეს შემიყვანნა ჩუენ ქრისტემან ადგილსა მას სიწმიდისასა, რამეთუ ძუელი წარკდა და აჰა ესერა იქმანა ახალი სულისა მიერ ყოლად წმიდისა, რომელსა აქუს დიდი წყალობაჲ.

30

დ გ^ი

გიხაროდენ და მხიარულ იყავ, ეკლესიაო, ქრისტეჲს მეუფისა მეწყენარებითა და უგალობდ მგალობელთა ყოველთა თანა ერთა მისთა, რომელნი იტყუიან: ალელუა.

35

| დ გ^ი

A 299 v

ეკლესიაჲ დღეს უმეტემასად აღივსების მადლითა; ჯუარცუმითა და ადგომი(თა) გუირგუინოსან იქმნების, რამეთუ ესე არს დ(ე-დაჲ) ეკლესიათაჲ. ჯუარი აემართა და სი(კ)უდილი დაითრგუნა, 5 ჯოჯოხეთი დ(ა)იკჷა და ბჭენი სიონისანი განწუმულ არიან. ერი შენი მას შინა აღ(ივ)სების მადლითა, რამეთუ ესე მომცა ჩუენ უფალმან შესავედრებელად, ქრისტემან ღმერთმან, რომელსა (ა)ქუს დიდი წყალობაჲ.

იბაკონი ჯუარისანი

10 კ^ა გ გ^ი
იხარებდა ბანაკი ანგელოზთაჲ.

ა
აჩრდილ(ი) ფრთ.
ადგილი თხ.

15 (კუ)ერთხმან მო.

კ^ა ბ

ჯუარი შენი, ქრისტე, იქმნა შესავედრებელ ცოდვილთა და წყა-
ლობამან შენმან აცხოვნა...*

[იბაკონი მთავარანგელოზთანი]**

20 | კ^ა ა
ხატად ფუფუნებისა სამოთხისა არს ტაძარი და სახედ აქუ საი-
დუმლოდ შენ, მიმნიჭებელი კეთილთა ნაყოფთა. უხუებითა უხრწნე-
ლებისაჲთა განწყობილებაჲ დიდებულთა ანგელოზთაჲ აღავსე. მათ
მიერ წარგუიმართე, ღმერთო, ლოცვაჲ სულთა ჩუენთაჲ.

A 300

25 რომელი ეტლის თუა.
რომელი მთავრობათა.

იბაკონი სულთანი

კ^ა ა

სამოთხესა შენსა, უფალო, საყოფელსა.

30 სამოთხესა შენსა, უფალო, ზეცისა სასუფეველ.
მოვედით და იხილეთ, რამეთუ რომელი ბრწყინვალ.

| უფალო, დაგდევს შენ ჰურიათა.

A 300 v

35 მოვედინ, უფალო, წყალობაჲ შენი მონასა შენსა ზედა და მა-
ცხოვარებდა შენი, მსგავსად სიტყუისა შენისა, რამეთუ სამართალ-
თა შენთა ესვიდა. და განუსუენე ამას, რამეთუ კაცთმოყუარე ხარ
და მრავალმოწყალე.

22 კეთილთა A. 23 ანგელოზთ^ა A.

* აქ A-ს ფურცლები აკლია. ** სათაური აღდგენილია Sin. 34-ის მიხედვით (142v).

კ^ა ბ

სული, რომელ შეივედრე, იეს(უ), შენდა.

აჩრდილ და წარმა.

კელთა შენთა შევედ.

უფალო, რომელმან ყოველი დაბადებული ყოლად.

ვიჯმნი თქუენგან.

დიდ ხარ შენ, უფალო, და.

მოიკსენე, უფალო, სათნოებაჲ მო.

თანა-წარუალი სიკუდილისაჲ მოიწია მის ზედა, რომელი გარე-
 არავის-წარკდების. განშორებულ არს მშობელთა, ძმათა და მახ-
 A 301 ლობელთა მისთა | და მისრულ არს საყდარსა საშინელსა, რომელი
 უსაშინელეჲს არს ყოველთა დაბადებულთა. არამედ რომელმან ლა-
 ზარეს საფლავით უწოდე და ავაზაკი ჯუარსა ზედა განამართლე,
 რომელი კარი ხარ წყალობისაჲ, ქრისტე, ცუარი შენმიერი საკურ-
 ნებელი მოუვლინე გარდაცვლილთა სულთა შესუენებულთასა და გა-
 ნუსუენე, კაცთმოყუარე.

მეუფეო საუკუნე.

ნუგეშინის-ეც, უფალო, მწუხარე.

კ^ა გ

დამბადებელმან.

ქრისტე, მეუფეო საუკ.

განმებისა ამის საშუებელი დაუტივე და ზეცისაჲ შეიყუარე
 მოქალაქობაჲ, ქრისტეს მოყუარეო, რომელსა შინა განგისუენ(ოს)
 A 301 v შენ ქრისტემან, | მხოლომან კაცთმოყუარემან.

საშინელსა მოსლვასა შენსა, რაჟამს საქმეთაებრ მიეგებვოდის,
 მაშინ ულხინე სულსა მონათა შენთასა და განუსუენე.

განისწავლენით ყოველ.

ღმერთო, რომელმან არარაჲსაგან ყოველივე დაჰბადე და მიწი-
 საგან შექმენ კაცი და უბრძანე ხისაჲ მის ნაყოფისა არახილვად,
 და მცნებისა გარდასლვითა სიკუდილი ეუფლა და ჩუენ ყოველთა
 ზედა მოიწია. რამეთუ შენ ძქ და სიტყუაჲ მოავლინე ძიებად წარ-
 წყმედულისა მის და ვნებითა მით ჯუარისაჲთა, სიკუდილთა სი-
 კუდილი განაქარვე, ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე და ჩუენ ყოველნი
 განგუათავისუფლენ, აწცა გევედრებით: განუსუენე სულსა მონისა
 A 302 | შენისასა მართალთა და რჩეულთა შენთა თანა, ქრისტე ღმერთო,
 დიდებაჲ შენდა.

კ^ა დ

ყოველთა, რომელთა გაქუს.

წმიდაო ღმერთო, რომელმან კელითა ღმრთეებისა შე.

ეპა, რომელთა სუროდა ქრისტე...

ვითარ სიკუდილი, ვითარ წარმდები მკუდარი.

შეიწირე ლოცვაჲ მონათა შენთაჲ, ქრისტე ღმერთო.

2 სული სოლი A. 11 დაჰდა A. 15 მოუავლინე A. გარდაცვლილთა გრცელთა
 A. 30 სიკუდილი A. 38 გაქს A. 41 მკდარი A.

ვარდაიცვალების ცხორებად ესე, ვითარცა დღემ წარსრული და ვითარცა აწრდილი განქარვებული, არამედ მხოლომან ღმერთმან მოწყალემან განუსუენე სულსა მონისა შენისასა.

სულო ჩემო, საშინელი და შესაძრწუნებელი კელმწიფებად მოი-
5 წია ჩემ ზედა. განმაშორებ(ს) მშობელთა და მახლობელთა ჩემთა და მივალ მე უცხოთა ბანაკსა და (საშინელსა საყდარსა), | რომლი-
სათუის მართალთაცა ჭირ-უჩნდა, რამეთუ უდებებით საწუთროდ
ესე ცხორებად აღასრულა. ქრისტე ღმერთო, რომელსა გაქუს კელმ-
წიფებად ცხოველთა და მკუდართად, განუსუენე სულსა მონისა შე-
10 ნისასა, კაცთმოყუარე.

A 302 v

წარდგომანი და იბაკონი ადგომისანი*

C 64 v

ქ ა ა

ერი შენი შენ გი[გალობს, უფალო, რომელი იქსენ ჯუარითა შენი-
თა. ვადიღებთ წმიდასა ადგომასა შენსა და ვიტყვთ: მშუდობად შენი მო-
15 მეც ჩუენ, მესხელო] C I,1.

გარდამოსლვასა.

ადგომითა შენი[თა, ქრისტე, მოჰმადლე სულთა ჩუენთა ზეცით,
მაცხოვარო ჩუენო, მშუდობად და დიდი წყალობად] C I,2.

C 65

ადგომასა ქრისტემსსა ლოდი იგი იძრ[ვოდა, | სამარენი აესუნეს,
20 ცანი განესუნეს, ანგელოზნი დაღაღაბეს და იტყოდეს: წმიდა არს, მაც-
ხოვარ, შენი ადგომად] C I,3.

უფალო, რომელმან ჯუარცუმად.

ჯუარი გამოჩნდა, სოფელი ცხოვნდა, ბეჭდად მოიღო ყოველმან
დაბადებულმან, ადგომითა მაცხოვრისამთა განთავისუფლდა ნათესავი
25 კაცთად] C I,5.

ისაკ თხემი[სა ადგილსა მსხუერბლად შეიწირვოდა. იონა უფსკ-
რულსა შინა დაითქმოდა. ურთიერასა წინადათვე გუაუწყებდეს შენსა ვნე-
ბასა, (უფალო): ისაკ — დაკლვასა და ჯუარცუმასა, იონა — დაფლვასა და
მესამესა დღესა ადგომასა. რომელმან | ვნებად ნეფსით ჩუენთეს დაითმინე,
30 უფალო, დიღებად შენდა] C II,1.

C 65 v

წინაშე ჯუარსა გხედვიდა ზად ღმრთისმშობელი და გოდებით
ესრქთ იტყოდა: არა შემაურვებს მე ნეფსით შენი სიკუდილი, ქრისტე
ღმერთო, ხოლო განმაკრთობს მე ყუედრებად და სიქადული ჰურიათად, ვი-
თარცა უშვილოსა. არამედ მოსაჲ ჩემგან უძღურებით ტყივილი, მოწვეწუ-
35 ლი ჩემ ზედა, რამთა ემა-ყო შენდამი, ბუო და შემოქმედო ღმერთო, უფა-
ლო, დიღებად შენდა] C II,3.

დღე...სა.

დაღაცათუ მცველთა.

საფლავად ნეფსით შენუედ, მაცხოვარ, პირველქმნული იგი
40 კა|ცი იქსენ საღმობათაგან. მაცხოვარ, დიღებად შენდა C I,4.

C 65

A 303

11 და იბაკონი—C. 19 ქრისტესა C. 32 არაა C. 39 მაცხოვარ] მოწყალე და C. პირველქმნული C.

* C-ში „წარდგომანი“ და „იბაკონი“ ერთმანეთისაგან გამოიწუნლია. C I-ით აღნიშნულია „წარდგომანი“, C II-ით — „იბაკონი“.

აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა. ძენი კაც-
თანნი დაუცხრომელად უგალობდით მას. ჯუარს-ეცუა, დაეფლა,
აღდგა. ვლალადებდეთ შენდა მიმართ: უფალო, დიდებამა შენდა.

ოდეს ამალლდი ჯუარსა ზედა და ქალწული.

რომელი მოხუედ, ქრისტე ღმერთო.

5

ღმერთო მამათა ჩუენთაო, შენ კურთხეულ ხარ.

მეუფეო საუკუნეო, რომელმან ადამ აღ.

აჰქედ ზედა ჯუარსა, ჩუენნი ცოღვანი აჰქოცენ და საფლავად შთა-
სრული ასდგე, ვითარცა ღმერთ ხარ. მოგუანიჰე ჩუენ დიდი წყალობამა
C I, 6.

10

C 65 v

ოდეს საფლავსა დაგვეს შენ, წყაროა ეგე ცხორებისაჲ, მაშინ ქუ-
ესქენელი ჯოჯოხეთი სიმწარით შეგემთსუა. ბჰენი და მოქლონნი სიკუდი-
ლისანი შეჰმუსრენ და დაჰკსენ საწერტელი სიკუდილისაჲ და აცხოვენ
აღამი საღმობაათაგან. მაცხოვნებულო ქრისტე ღმერთო, დიდებამა შენდა
C II, 2.

15

ქ ა ბ

C 66

ლოდმან საფლავისამან, დაჰქედულმან, არა დაგაყენა. | კლდითა
სარწმუნოებისაჲთა ადგომამ ყოველთა მოგუამდღე. უფალო, დიდებამა შენ-
და] C I, 1.

შენდა შუენი[ს გალობამ, ღმერთო, სიონს, რამეთუ მხოლოდშობი-
ლი ძმ შენი ქობციელად გამოგზნდა, ჯუარს-ეცუა, დაეფლა და აღდგა,
ადგომითა მისითა ჩუენ ცხორებამა მოგუანიჰა] C I, 2.

20

თაყუანის-ვსცემთ. ქრისტე, ლახუარსა.

რომელი ჯუარს-ეცუა ჩუენთუის.

ჯუარსა შენსა, ქრისტე, თაყუ.

25

ჯუართითა შენითა, ქრისტე, ა...

[ად]გომამ მკსნე[ლისაჲ ვაკურთხოთ, მკსნელისა ჩუენისაჲ ვაკურ-
თხოთ ადგომამ, რომელი მოვიდა ნებითა მამისაჲთა ძიებად და ცხორებად
წარწყედულათეს და მოჰმადლა სოუელსა მშველობამა და დიდი წყალო-
ბამა] C I, 3.

30

რომელი სუფევე უკუნისამდე.

(კუ)რთხეულ ხარ შენ, უფალო.

დიდებამა მაღალთა ში.

A 303 v

ყოლადვე ნათლითა შემკული ძელი ჯუარისა შენისაჲ, რომელი
მომეც ჩუენ სამღვეველად მტერისათუის, [რომელნი ვადიდებთ ად-
გომასა შენსა, უფალო, დიდებამა შენდა.

35

ვლალადებთ შენდა, ჯუარცუმულისა სიტყუისა ძისა და ღმრთი-
სა, რომელმან განიპყრენ კელნი თუისნი ჯუარსა ზედა ადგილსა მას
თხემისასა ზედა გოლგოთას, და გაღებითა წმიდისა გუერდისაჲთა და
დათხვეითა სისხლისაჲთა აღმოგუიცემან უკუდავებამა და ცხორებამა.
საუკუნოა. ღმერთო, დიდებამა შენდა.

40

12 ბჰენნი C. სიკდილისანი C. 13 სიკდილისა C. 16 ქ ა ბ] წარდგომანი
ქ ა ბ C. 17 არამ C.

ვინ ცნა გონე.
 ისწრაფდეს პ.
 მოვიდეს ცისკარს ოდენ დედანი.
 მწ(უ)ხრი იყო იგი.

5 საშინელმა(ნ).

უკუეთუ.

შემდგო.

შემ(დ)გომად.

... ჯუარცუმისა [და] სიკუდილისა.

10 გამო-რამ-ხუედ შენ, ქრისტე, საფლავით, განითქუმოდა საკვრეველ-
 პამ ადგომისა შენისამ, ხოლო ანგელოზმან გარდააგორვა ლოდი საფლა-
 ვისიგან საანჯმონო ყოფად საფლავისა ცა(ლი)ერებასა. მაშინ მაგდანელა
 მარბამ სხუათა მათ თანა დელათა ეტყოდა: ნუ ეძიებთ მას, ადგა უფალი,
 მონიჭა | სოფელსა მსიარულეპამ და დიდი წყალობამ C II,1.

C 66 v

15 პატიოსანთა და შენელსაცხებლეთა დელათა, დაქსნილთა ტირილითა
 და შწუნარეთა გლოვითა, ანგელოზი უფლისამ ახარებდა და ეტყოდა: რამ-
 სა ეძიებთ ცხოველსა მას მკუდართა თანა? არა არს აქა, არამედ აღდგა,
 მონიჭა სოფელსა მშუდობამ და დიდი წყალობამ C II,2.

20 გამო-რამ-ხუედ შენ საფლავით, ქრისტე, ძალი მტერისამ შეკმუს-
 რე, საკრეველნი საკუდილისანი განჰხეთქენ და გამოძიყანენ ჩუენ ბნელი-
 საგან და აჩრდილთაგან სიკუდილისათა. მიკსნენ ჩუენ და განმათავისუფლენ
 ჩუენ ადგომითა შენითა C II,3.

ქ მ გ

25 ძე[ლმან] ჯ[უ]ა[რისა] შენისამან, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, ჯოჯონე-
 თი წარმოტყუენა. ადგომამან შენჲან, უფალი, განანათლნა მყოფნი ბნე-
 ლისანი. ყოლად ძლიერო მაცხოვარ, დიდებამ შენდა] C I,1.

ჯუარი ამმართა ქუეყ[ანასა] და მიიწია ცაღმდე, არა ვითარცა მე-
 ლი მიიწია სიმაღლედ, არამედ ქრისტცმ. შენ, მა(ცხოვარ)მან, აღავსე ყო-
 ელი, დიდებამ შენდა] C I,3.

C 67

30 ჯუარსა შენსა პატიოსანსა თაყუანის-ვსცემთ, ქრისტე, | და
 ადგომასა შენსა უგალობთ და ვადიდებთ, რამეთუ წყლულებითა შე-
 ნითა ჩუენ ყოველნი განვიკურნენით.

A 304

35 ნიში ჯუარისა შე[ნისამ], უფალი, მოეც მორწმუნეთა შენთა ძლე-
 ჯად მტერისა, განელტოლვად ეშმაკთაგან, კურნებად უძღურთა. უმეტე-
 სად ძალითა ჯუარისამთა, ქრისტე ღმერთო, შეჭურვილნი დაგვთარენ
 ყოვლასაგან ბოროტისა, და რომელთა სურთდა ძალი ადგომისა შენისაი]
 C I,4.

ძელი ცხორებისამ, ჯუარი შენი, უფალი, რომელი მოგ.

40 საროსა და ფიჭუსა და ნაძუსა ამაღლდი, ქრისტე, კრათ ღმრთი-
 საო, რამათა აცხოვენ შენნი მორწმუნენი, გიგალობთ შენ, მესამესა
 დღესა ადგომილსა. ქრისტე ღმერთო, დიდებამ შენდა.

12 უთადა C. 15 მენელსახებლეთა C. 17 მდარათა C. არამ C. 20 სიკ-
 დილისანი C. 23 ქ მ გ] წარადგომისანი ადგომისანი ქ მ გ C. 31 და+და A. 39 საროსა]
 ს-რსსა A. ფიჭსა A.

ღმერთო მამათა ჩუენ.

სამთა ყრმათა კერპსა ოქრ.

შენ, უკუდავსა, მოკუდავად გაჩუენებდეს ურჩულონი და ადგომამ შენი პირველად მცველთა მიერ განითქუმოდეს, დაქსნდა (ძ)რიე(ლებამ)... პურიათამ (შენდ)ა მიმართ... (კ)მა-ყო წინა-წარმეტყუელმან და თქუა: ადგა, ვითარცა ძილისაგან, უფალი და მინიჭა სოფელსა დიდი წყალობამ.

A 304 v

| ჯუარისა აღმართებ.

ყოველთა დაბადებულ.

რომელი სამებაა სამებავე ხარ.

ჯუარსა შენსა, ქრისტე, თაყუანის-ვსცემთ და წმიდასა ადგომასა შენსა უგალობთ და ვადიდებთ. რომელი კაცთმოყუარე ხარ და წმიდა, შენ მოგუმაღლენ დღენი ჩუენნი მშუდობით აღსრულებად, მიწევნად ნიჭთა შენთა C I,2.

C 66v C 67

მადლი ადგომისა შენისამ, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, მ(არხამის) მიერ შეიწყნარებოდა მოსწრაფებით მოსლეთა მისითა საფლავსა შენსა... ნელსაცხებლითა, გპოვა შენ უსასყიდლომ სულნელი. უფალო, დიდებამ შენდა C I,5.

C 67 v

| გამოჩინებული ძელი საცნაურებისამ, რომლისა გემომს-ხილვისა მისისაგან შესცთა დეად ჩუენი და აცთუნა პირველმექმნული ადამ, ხოლო აწ დანერგითა ჯუარისამთა ადგა მამამ ჩუენი. მოვედით, ერნო, ჯუარსა თაყუანის-ვსცეთ C I,6.

ადგა ქრისტე ღმერთი, წყარომ ცხოვრებისა ჩუენისამ. ადადგინა დასაბამითგანნი მინარბენი, დაქსნა, რომელსა აქუნდა კელმწიფებამ სიკუდილისამ და საუკუნითგანნი შეყენებულნი სულნი, მძლავრებისაგან კრულნი, განათავისუფლნა. მისა ვადადებდეთ: მკსნელო სულთა ჩუენთაო, უფალო, დიდებამ შენდა C II,1.

ზეცით გარდამოჰქედ, სიტყუაო მამისაო, ხატი მონისამ შეიმოსე, იენე ჯუარსა ზედა და ძლევით ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე, ასდებ მესამესა დღესა და ჩუენ ადგომამ მოგუანიჭე. ყოლად ძლიერო ძაცხვავარ, დიდებამ შენდა C II,2.

| ჯუარისა შენისა აღმართებასა ადგილსა თხემისასა, ჯოჯოხეთისა წარმოსტყუენვასა, გლოვით იტყოდა ეშმაკი: ნეტარ თუმცა არა შერაცხილ იყო რიცხუსა მას მოწაფეთასა იუდა, ნეტარ თუმცა არა აღმართებულ იყო დაქსნად ჩემდა ძელი ჯუარისა შენისამ, რამეთუ მოვიდა ჩემ ზედა და ყოველი ძალი ჩემი დაქსნა. სულნი, რომელნი მქონდეს მე დასაბამითგანნი მკუდარნი, ადადგინა. ჯუარცუმელისა მიმართ ვადადებდეთ: უფალო, დიდებამ შენდა C II,3.

C 68

ქ მ დ

ჯუარცუმამ და სიკუდილნი თავს-იდევ, მაცხოვარ, და ვითარცა მინარბმ, ასდებ მკუდრეთით და ჩუენ ყოველნი გუაცხოვნენ, მეუფეო მშუდობისაო, მაცხოვარო სულთა ჩუენთაო, დიდებამ შენდა C I,1.

3 ოქტდესა A. მოკდავად A. 19 საცნაურებისამ] სტნრბისამ C. 33 არამ C. 34 არამ C. 39 ქ მ დ] წარდგომანი ადგომისანი ქ მ დ C.

- | რომელი [იყავ] დაბ[ეჭდულს] მას საფლავსა, უფალო, ვერ და- C 68 v
 გაბრკოლეს ადგომისგან სიკუდილმან, ჯოჯოხეთმან და მცველთა მათ.
 ანგელოზნი გამოსლვასა შენსა საფლავით შიშით თაყუანის-გცემდეს და
 იტყოდეს: ყოვლისა მპყრობელ, სოფლისა მქსნელო, დიდება შენდა] C I,2.
- 5 საშინელ არს ვნებაჲ შ[ენი] და დიდებულ ადგომაჲ შენი. ნუ უგუ-
 ლებელს-ჰყოფ სამწყისოსა ცხოვარბო შენთასა, რომელ მოიგე დიდებული-
 თა სისხლითა შენითა, არამედ დაგცვენ ჰატიოსნითა ჯუარბითა შენითა,
 ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ] C I,3.
- 10 გამომიცნენ ჩუენ წყევისაგან რჩულისა. პატიოსნითა სისხლითა
 ჯუარსა დაემსჭუალე და ლახურისა განღებითა უკუდავებისა წყ(ა) -
 რომ მოგუმაღლე, მაცხოვარ, დიდებაჲ შენდა.
- მალლით გარდა[ამოჰქედ, მაცხოვარო ჩუენო, | ჯუარცუჲთა თავს- C 69
 იდეჲ, სამისა დღისა დაფლვამ, რამთა ჩუენ განგუათავისუფლენ ცოდვათა-
 გან, ცხოვრებაჲ და ადგომაჲ ჩუენო, უფალო, დიდებაჲ შენდა] C I,5.
- 15 ასდევ სა[ფ]ლავით, უფალო, [განანათლე სოფელი, მაცხოვარ, C 68 v
 მკუდარნი აღადგინენ და ცხოვრებაჲ საუკუნოა მოგუმაღლე, ქრისტე, ბო-
 მელსა გაქუს მშკრობაჲ და დიდი წყალობაჲ] C I,4.
- [სა]ჭურველად საძლეველად*.
 ზეცით წმიდით... გარდამოჰქედ ქუეყან(ასა)... კაცი... (შ)ეჰ-
 20 ემენ...ადგომაჲ შენი განანათლებს ყოველსა სოფელსა.
 კურთხეულ არს [ადგომაჲ უფლისაჲ ტაძარსა ამას სიწმიდისასა. გუ- C 69
 აცხოვენ ჩუენ, ქველისმოქმედ, და შეგვწყალებ ჩუენ] C I,6.
- გაქებენ... ანგელოზ... **
 | საფლავად მი[რბოილეს] დედანი, ცრემლითა ნელსაცხებელი მიაქუნ- A 305, C 69v
 25 და და მკედარნი გცვიდეს შენ, მსოლოსა მეუფესა, იტყოდეს ურთიერთას:
 ვინ გარდაგვობოს ჩუენ ლოდი იგი? არამედ ასდევ დიდი იგი ზნახვად,
 მთავარი ანგელოზთაჲ, და დასთბუნე სიმტკიცე სიკუდილისაჲ, უფალო,
 დიდებაჲ შენდა] C II,3.
- ყოველი დაბადებული შეძრწ.
 30 ოდეს გან...
 ჯუარცმასა შენსა, ქრისტე ღმერთო, გან.
 მოვედით, მორწმუნენო...
 კმამან ნესტუისა.
 ადგომისა შენისაჲ ხარებაჲ ანგელოზმან ახარა დედათა მათ C 69
 35 ნელსაცხებლის მიმღებელთა: ცხოველსა მას მკუდართა თანა ნუ ეძი-
 ებთ. აჰა საფლავი, რამეთუ ცალიერ არს. აჰა ლოდი დაბეჭდული და
 მცველნი შიშითა შეპყრობილნი. არამედ წარვედით, მირბიოდეთ
 გალილ[ეად, მი]უთხართ მისთა მოწაფეთა: ადგა უფალი, სმ[ლო]
 სიკ[უდილსა და წარმოტყუენა] ჯოჯოხეთი, მონ[იჭა სოფე]ლსა
 40 უკუდავებაჲ და დიდი წყალობაჲ C II,1.
- | აღ-რამ-ჰქედ ზედა ჯუარსა, ქრისტე ღმერთო, მტერი ამადლებუ- C 69 v
 ლი დასთბუნე. შთა-რამ-ჰქედ ჯოჯოხეთა, ადამი სიღრმეთაგან აღმოიყ-

16 მკუდარნი C. 21 არს+დი A. 31 ახარა+მთ A. მათ—C. 36 ცარიელ C. და-
 ბედული გარდაგორებული C. 37 შიშისაგან C. არამედ თქვენ C. 39 [მი]უთხარ
 C. უფალი+ქროტიტ მკუდრეთით C. 40 უკუდავებაჲ მშკრობაჲ C.
 * მწერი-ლა ამახე. ** A-ს 324-ე ფურცელს მოხებული აქვს ქვემო ნაწილი.

ვანე, რამეთუ ნეფსით სიკუდილმან შენმან ჩუენ ცხორებაჲ მოგუმაღლა, რამთა ყოველნი თესლები საფლავსა შენსა თაყუანის-ვსცემდეთ, და მოგუანიჭე უსზრწნელებაჲ და დიდი წყალობაჲ C II,2.

A 305 v,
C 78

| ანგელოზთანი

კ^ა ა

5

[შენსა] გარემომს დგანან ანგელოზნი, რამეთუ დიდებაჲ შენი გამოუთქუმელ არს, რამეთუ სიტყუაჲ შენი და საყდარი შენი და ჭეშმარიტებაჲ წაპებისა] C.

სუფევამ შენი.

კ^ა ბ

10

ერთითა პირითა ანგელოზნი გიგალობენ და გულნი ჩუენნი განმზადებულ არიან ქებად შენდა. ღიბს მყვერ ჩუენ, უფალო, გვედრებით და გუაცხოვნენ ჩუენ] C.

საკუირველ არს ღმერთი.

კ^ა გ

15

შენ, ღმერთსა ჩუენსა, გიგალობთ, [საუკუნეთა შემოქმედსა, რომელსა გამსახურებენ ანგელოზნი მაღალთა შინა, და ჩუენ მათ თანა ვლადებთ: უფალო, დიდებაჲ შენდა] C.

დიდებული სამთა ყრმათა ბაბილონს, ვითარ პირველვე სახე ექმნ(ე)ს სამებასა... ცეცხლისა აგზებულისასა... კერპთ... ამი... (მსა) - ხურებდეს და ჯმასა მას ნესტუისასა...*

20

კ^ა დ

C 78 v

ცანი უთხრობენ დიდებასა შენსა და განკითხვასა შენთა სიმაჰთლი-სათა, რამეთუ დიდებაჲ შენი გამოუთქუმელ არს და ეზნი ანგელოზთანი გიგალობენ C.

25

წმიდათა შენთა, უფალო, სატანჯველი საშუებელად შეპრაცხეს და მოთმინებითა მათითა დაშრიტეს აღი ცეცხლისაჲ, გუემასა შინა შენ აგიარეს და მძლავრთა შინებისაგან არა შეპრწუნდეს, და ღაღადებდეს: აღელუჲ C.

C 71

წარდგომანი სინანულისანი**

30

კ^ა ა

რომელი მოხუედ განათლებაჲ სოფლისა, მოტეკებად ცოდვათა, შეიწირე ლოცვამ ჩუენი, მაცხოვარ, და გუაცხოვნენ C I,1.

C 71 v

| იყავნ კელი შენი მაცხოვრად ჩემდა, რამთა ვადიდო სახელი წმიდაჲ შენი, რამეთუ შენ მხოლოდ ხარ კაცთაყუარე და ეძიებ შეცთომილთა C I,2.

35

4 ანგელოზთანი] წარდგომანი საშაბათონი C. 28 არამ C.

* აქედან A-ს ფურცლები აკლია. A-ს 305 v-ს აშიაზე მოთავსებულ მინაწერი ძლიერ დაზიანებულია, იკითხება: „რნი... თქმულ“. ** სინანულის იბაკო-წარდგომათა პირველი სამი ხმის მასალა A-ს აკლია ფურცელთა ქლების გამო. სათაური აღდგენილია C-ს მიხედვით.

წყალობითა შენითა ჯერ-იჩინე, უფალო, და სულისა ჩემისა დაფარული ვნებაი განკურნე, გვედრებო, ქრისტე, მკურნალო განწირულ-
თაო, მაცხოვარი სულთა ჩუენთაო, და გუაცხოვნენ C I,3.

5 მაჰო მოწყალე და მკურნალო ძლიერო, მიღხინე მე, რომელი ესე
დაცემულ ვარ შეცოდებითა. თქუ სიტყვა და ვცხონდე, რომელი მიხსლებულ ვარ სიკუდილსა C I,4.

უფალო, ცოდვანი ჩემნი აკოცენ და სული წმიდაი შენი ჩემ თანა განაასლე, კაცთმოყუარე C I,5.

10 სლვაი ბრელისა შენისაი მასწავე მე, უფალო, რამთა არა შევცდეთ,
კაცთმოყუარე, გზასა მცნებათა შენთასა C I,6.

15 | ეამსა შეწყნარებისასა ისმინე ჩუენი, ღმერთო, და დღესა ცხორებისასა გუაცხოვნენ ჩუენ ჯუართა შენითა პატიოსნითა, რომლითა დაარ-
დვე ჯოჯოხეთი და განუდე კარი სამოთხისაი ავაზაკსა; მითვე ჯუართა შენ გვედრებოთ: შეგკწყალენ ჩუენ და დაგუფარენ ჩუენ ყოვლისგან ბო-
როტისა C I,7.

იბაკონი

ა-თუმცა-ვიმსთუე უფამოსა და კმა-ყვავ, არამცა დამაყენა მე ეამმან მან სიკუდილისმან. ა-თუმცა-იმსთუეს თუალთა ჩემთა და ცრემლოოდეს, არამცა მეუფლა მე ცეცხლი იგი უშრეტი. კმისა ჩემისაი ისმინე, უფალო,
20 რამეთუ საღმობაი გულისა ჩემისაი მძიმე არს უფრომს განრღუეულისა მის. იგი ამრღუევასა მას წყალთასა მოელოდა, სოლო მე ზეცით წყალობასა შენსა მოველი. კმისა ჩემისაი ისმინე, უფალო, და შემიწყალე მე
და | მაცხოვნე მე დიდითა შენითა წყალობითა C II,1.

25 სულო დამდაბლებულო, ცრემლოოდე, ვითარცა პეტრე, და სულთ-ით-
ქუმეველი, ვითარცა მეზურბს იგი, ვიდრე ანგელოზთა თანა წარდგომამდე შენდა სარჩელად, რამეთუ მუნ ცრემლნი უღებად დგომად არიან და მას-
ლობლნი შენნი შენგან განშორებულად დგენ, არამედ ვიდრე არს-
ღაბი სინანულისაი, დაღად-ყავ ამიერთგან: შეგცოდე, ღმერთო, შემიწყალე მე C II,2.

30 განშორებული და განვლტოლვილი ცოდვთა ჩემთაგან, რომელსა არა მქონან ცრემლნი და არცა სინანული, არამედ სიჭაბუკისა დღევაი მი-
იხულებს მე შენგან, უფალო. აწ რაი ვყო, მასლობლო სიკუდილისაო სუ-
ლო ჩემო? არამედ გულისხმა-ყავ პეტრესი ცრემლითა სინანული. ვითარ-
იგი მან მწრათულ პოვა შენდობაი ცოდვთაი, შენცა დაღად-ყავ: შეგცოდე,
35 ღმერთო, შემიწყალე მე C II,3.

| წარდგომანი კა ბ

რომელთა შეიყუარეს ბრელი შენი, წარწყმედულ არასადა იქმნეს, რამეთუ შეუნანებელ არს მადლი შენი, კაცთმოყუარე C I,1.

40 უფალო, ზღუდე მექმენ მე წყალობითა შენითა, გულისხმა-მიყავ მე.
რომთა გიგალობდე შენ, კაცთმოყუარე C I,2.

უმლური სული ჩემი მრავალთაგან შეცოდებათა განკურნე, გვედრებო, რომელსა გაქუს დიდი წყალობაი C I,3.

C 72

C 72 v

C 73

17 არამცა C. 19 არამცა C. 23მაცხოვნენ C. 24-თქუემედი C. 31 არა C. 37 არამსადა C.

შეგცოდე, მაცხოვარ, შეგცოდე და განჯარისხე გულისწყრომად შენი. შეცოდებულსა ამას ნუ განმიშორებ, დმერთო მამათა ჩუენთაო C I,4.

ყოლად ცოდვილო სულო ჩემო, (ყოლად ძლი)ერსა მაცხოვარსა ევედრე (და თ)ქუ საშინელსა მას დიდსა დღ(ესა): მკსნელო, ისმინე ჩემი და შემიწყალე C I,5.

C 73 v | ილოცე, სულო ჩემო, და ევედრებოდე უფალსა, რამთა გიბრძანოს შენ სინანული, მისღვამ და განბანამ იორდანესა წყალობითა შენითა, მაცხოვარ, მრავალმოწყალე C I,6.

ფესკსა შენისაგან განიკურნა უძღუბი იგი, სოლო მე, მაცხოვარ, სამოსლისა შენისა წილ ჯუარი შენი მიპყრის და გვედრები: შემიწყალე მე, უფალო, დიდითა წყალობითა შენითა C I,7.

იბაკონი

შეცოდებულო სულო ჩემო, ეამი არს სინანულისამ. რად გიყუარს სოფელი ესე, რამეთუ საწუთროდ არს? შემაძრწუნა მე სიკუდილმან, მიფარვამან მიწისამან შემაყუარა მე მოქცევამ და სინანული. იტყვს უფალი ძალთამ: არა მნებავს სიკუდილი ცოდვილისამ, არამედ მოქცევამ და სინანული. იტყვს ნეტარი პავლე, ნესტუ ეკლესიათამ: | სადა არს ცოდვამ, მუნ უფრომსად აღმბატის მადლი. სინანულითა განმბანე მე, იესუ, ემბახსა წმიდასა იორდანესა, რამთა შენ მიერ შევიდე ქორწილსა მას სამეფოსა და ეპოთ მე დიდი წყალობამ C II,1.

შეითხინეს ფერკნი ჩემნი საფრკესა უზრუნოებათა ჩემთასა და ვნე მე გუემული ესე განრისხებითა თულისა შენისამთა. აწ რამ ვყო? ანუ ვითარ განვიგებ სიმტკიცესა კელისა შენისასა? ანუ ვითარ აღვემართო ფიცხლად გუემული ესე უზრუნოებათა ჩემთაგან? არამედ შენ, უკუდავო უფალო, რამეთუ უსასყიდლოდ ჰყვი კურნებამ და უმაგულად შეახი კელი განძენებულსა წყაღულებასა კაცთასა, აწ, უფალო, გარე-მოაქციე რისხვამ შენი ჩემგან და განკსნენ კრულებანი ჩემნი და განმკურნე მე, ვითარცა იობ, და განახლე სული ჩემი და შემიწყალე მე C II,2.

C 74 v უფალო, სარჩელთა შენთაგან მე მეშინის და ბოროტსა საქმესა არა დავსცხრები მე შენ წინაშე. ვინ-მე არს, რომელი ძწინ ცოდვათაგან და მსაჯული იგი წინამთვე განჯარისხის? ანუ რომელსა მნებავს კურნებამ და მკურნალი იგი წინამთვე განჯაბოროტის, ვითარცა ესე მე? უზრუნოებათა ჩემთა ნუ მოიქ(ს)ენებ, უფალო, არამედ მომხედენ მე და შემიწყალე მე C II,3.

კ^ა მ

კაცთმოყუარე მაცხოვარ, რომელმან აქოცენ ცოდვანი სოფლისანა, შეგკწყალენ ჩუენ C I,1.

თაყუანის-გცემთ და გვედრებით, უფალო ქველისმოქმედ, ცოდვანი მოგეტყვენ C I,2.

C 75 მრავალ არიან ცოდვანი ჩემნი და უმრავლე არს შენი წყაღობამ. ცოდ|ვათა ჩემთაგან შენ მიღხინე, კაცთმოყუარე, და შეგკწყალენ ჩუენ C I,3.

21 ფერკსნი C. 29 არამ C.

საშინელსა მას დიდსა დღესა განითხვისა სულისა ჩემისასა დამიფარე მე, სახიერ, კაცთმოყუარე, და აწ შემიწყალე მე C I, 4.

5 კულისხმა-ვჰყოფ დღესა მას სარჩელისასა და ვეგლოვი საქმეთა ჩემ-
ათსუ სპობრთა. რამ-მე მიუგო უკუდავსა მას მეუფესა, ანუ ვითარითა
სახითა მივხედო მსაჯულსა მას მე, უღებმან ამან? სახიერო მამაო, მეო
მხოლოდმობილო, სულო ცხოველსმყოფელო, შეგცწყალენ და გუაცხოვენ
ჩუენ C I, 5.

10 ვითარცა დელვანი ზღვსანი, გარე-მომადგეს მე ცოდვანი ჩემნი. სი-
ნანულისა კმასა ვიტყვ და გვედრები შენ: ოხითა წმიდისა ღმრთისმშო-
ბელისამათა, მაცხოვარ, გუაცხოვენ ჩუენ C I, 6.

10 | დაცემული ცოდვითა მოვივლტი, ვითარცა მეზუერტ იგი, შენდობა- C 75 v
სა ვითხოვ, ვითარცა შეპავი იგი; მოტეკებად მომმადლე მე, ვითარცა პეტ-
რეს — უვარის-ყოფად, რამათა ვდადად-ყო, ვითარცა ავაზაკმან, წინაშე
ჯუარისა: მომიკსენე მე, უფალო, ოღეს მოსკდე სუფევითა შენითა C I, 7.

15 იბაკონი

საშინელისა მისთვის და შემპრწუნებელისა დღისა შეპრწუნებულ
არს სული ჩემი, უფალო, რამეთუ ყოველნი დღენი ცხორებისა ჩემისანი
უღებებით აღვასრულენ. მცნებამ შენა მნებავს დამარხვად და მკლობი
მტერი განმამორებს მე შენგან. არამედ შენ, მოწყალეო და კაცთმოყუა-
20 რეო უფალო, მოყავ ჩემდა ძლიერი ეგე კელი შენი და აღმომიყვანე მე
სიღრმეთაგან ცოდვათა ჩემთამსა. მიკსენ, ღმერთო, და შემიწყალე მე
C II, 1.

25 | სიმრავლეთაგან ცოდვათა ჩემთამსა შეპრწუნებულ არს სული ჩემი, C 76
უფალო. ამისთვისცა მოვივლტი შენდა, მხოლოო, რომელი-ეგე შემიწყნარე-
ბელი ხარ შეცოდებულთამ და მაცხოვარი. მომაქციე, გვედრები, აღაგსა
მცნებათა შენთასა და შემიწყალე მე C II, 2.

30 რად არა განიზრახე, სულო ჩემო, კიდრე აღსრულებამდე საქმეთა
შენთათუს ბიბრთა? რამეთუ მუნ არა სარგებელ არს ოქრომ, არცა ვეც-
ხლი, არამედ საქმენი კეთილნი. სულო ჩემო, მუნ არა არს აზნაურებამ,
არცა კელმწიფებამ, არამედ ყოველნი შიშუელნი წარდგომად ვართ წინა-
შე საყდართა დიდებისათა. დადად-ყავ და შეურბი მაცხოვარსა ცრემლი-
თა, რამათა ღირს იქმნე მარჯუენეთა მისთა თანა C II, 3.

ქ ა დ

35 | უძრულ(ი) ს(ული ჩე)მი მოივლტის შენდა, მკურნალო გან- A 306
წირულთაო. განმკურნე, მაცხოვარ, და მაცხოვენე.

მართალ ხარ შენ, უფალო, რამეთუ შევცოდე, სოლო შენ შემწყნა- C 76 v,
რებელ ხარ და დიდად მოწყალე. ცოდვილსა ამას მომხედენ და შემიწყა- D 235 v
ლე მე C I, 3; D.

40 | უფალო, მე, მონამ [შეცოდებული. შემიწყალე და ზიარ ყავ მე C 77
მოშიშთა შენთა თანა, კაცთმოყუარე] C I, 5.

შეიწირე ვედრე[ბად ჩუენი, უფალო, რომელი ზი ზედა ქერაბინთა
ტაბრით წმიდით შენით. შევსწირავთ შენდა ვედრებასა, რომელი მოხუედ

28 არაჲ C. 29 არაჲ C. 33 ქ ა დ—A. 37 ხარ+სულგრძელი D. 39 მე+ღმერთ-
თო D.

მკსნელად სოფლისა. განმათავისუფლენ საუკუნომისა ბნელისაგან, ქრისტე დემერთო, დიდებამ შენდა] D.

C 76 v შენ მოწყალე ხარ [შეწყნარებად, სულგრძელ და დიდად მოწყალე. მიწყალენ ჩუენ, მაცხოვრენ ჩუენ, დემერთო, მკსნელთ ჩუენო] C I, 4. საცთურმ.

ვითარცა ქალაქსა ძნ.

ალიმსთუეს უ.

ოდეს მსაჯული იგი.

უფალო ძწოლამან.

C 76 v | მე შეპირუნებულ ვარ შეცოდებათა ჩემთაგან მზავალთა და ცრემლითა შეუვრდები მოწყალეებასა შენსა, მხოლოვო, მკურნალო განწირულთაო, შემიწყალე მე C I, 1.

სიტყვს-გებად არა მაქუს და ცხოვებისაგან უსასო ვარ, უფალო. იწრაფე და წინამძღუარ მექემენ მე საყუდელსა ნებისა შენისასა, და შემიწყალე მე C I, 2.

C 77 ვცოდე უბრებითა და განგარისხე, ვითარცა უძღებმან მან შვილმან. მამათ მოწყალეებათო და მწყემსო ჭეშმარიტო, ჩემ ზედაცა არუენე შენი მოწყალეება და შემიწყალე მე C I, 3.

ჯუარისაჲ

რომელმან ზედა ცხოველსყოფელსა ძელსა ჯუარისა შენისასა დასთხიე პატისიანი სისხლი, უბიწოვო კრავო, რამეთუ ესე არს შემწყ ყოველთა ჭირვეულთაჲ, საწმუნოებით მოგუმადლე, რომელი ხარ მხოლოდ მზავალმოწყალე, და შეგკწყალენ ჩუენ C.

იბაკონი

C 77 v ვიდრე-მე ვივლტოდი, უფალო, ბაჟაჲს განაჩინ(ებდე) განკითხვასა სულისა ჩემისასა და მიმცემდე მე კელთა ანგელოზისა მრისხანისათა, მშინ ვგოდებდე და ვტიროდი | და იობისებრ ვიტყოდი: რამსა არა მუნკე მუცელსა დედისასა მოკუდი? მაცხოვარ მოწყალე, იობისებრ განაახლე სული ჩემი და შემიწყალე მე C II, 1.

ზღუად არს ცოდვისაჲ გუამი ჩემი, მაცხოვარ, და დელვათაგან უბრელოებათა ჩემთაჲსა იგუეების სული ჩემი, მოწყალე. არამედ, ყოლად დიდებულო, მომამდლე მე სინანული და მოტიკებაჲ ცოდვათაჲ, ვითარცა-იგი ოდესმე პეტრეს მიჰმადლე და განიზანა ცრემლითა. კაცთმოყუარეო უფალო, დიდებამ შენდა C II, 2.

სული ჩემი, შეუბრეული შეცოდებითა, შეგივრდების შენ, უფალო, რამეთუ შენ ხარ სისომ შეცოდებულთაჲ და შენგან არს წყაროჲ ცხოვებისაჲ. განმბანე მე წყალობითა შენითა, კაცთმოყუარე, და მაცხოვრე მე C II, 3.

დ გ ი

სიქადულითა ფარისეველი იგი შეურაცხ იქმნა, ხოლო სულთქუმიითა მეზუერეჲ იგი განმართლდა. ესრე სახედ მოიგე, სულო ჩემო, მისსა მას მრავალ-მეტყუილებასა ევლტოდე, ხოლო მეზუერი-

სა მის კმასა ლალადებდ და იტყოდე: მილხინე მე, უფალო, და მაცხოვრე.

ყოველნი გონებანი შეშფოთნენ, რაჟამს ყოველნი კიდენი | შეკრბენ წინაშე საყდარსა შენსა საშინელსა. ძალნი ცათანი შეიძრნენ, 5 საშინელსა გხედვიდენ, რამეთუ არს უბიწო(თ)აცა შეძრწუნებაჲ, რაჟამს ცოდვილ(თ)ათუის უბრძანოს სარჩელი საშინელი, არამედ შენ, მხოლოჲ, ვითარცა სახიერ ხარ, მომაქციე ვიდრე აღსრულებადმდე, ღმერთო, და მაცხოვრე.

A 306 v

საშინელ არს კმა ნესტუისაჲ და უსაშინელეჲს არს მსაჯული 10 ყოველთა დაბადებულთაჲ, რაჟამს დაიდგნეს' საყდარნი და რჩიდეს თუითოეულთა. აწ რაჲ ჰყო შენ, სულო ჩემო, რომელსა არა გაქუს სინანული? აწ ვითარ განერე ცეცხლსა მას და აღისა საშინელებასა? აწ ვისსა-მე მივივლტით, გარნა შენ, მოწყალისა და ღმრთისა, რომელსა არა გნებავს სიკუდილი ცოდვილისაჲ, არამედ მოქცევაჲ 15 და სინანული, რომელსა გაქუს დიდი წყალობაჲ.

ლიტანიისანი

C 63 v

ქ^ა ა

საფარველი და შესავედრებე.

| მდრ...ყალე.

20 გან... ნეველთა

ის...

A 307

წმიდაო ღმერთო, სიველი შეიწყალე; წმიდაო ძლიერო, ცოდვანი მოგკტევენ; წმიდაო უკუდაო, მოწვეწულისა ამისგან ჩუენ ზედა სამარტოლად ჩისხვისა გკსნენ და შეგკწყალენ ჩუენ C.

25 ა გ^ი

უხრწნ.

ჩუენ შეშინებულ ვართ, შეძრწუნებულ ვართ ჩისხვისა შენისაგან, 30 კაცთმეყუარე, ცოდვათა და უბრწულოებათა ჩუენთაგან, რამეთუ ფრიად განგარისხეთ შენ, მამაო მოწყალეო და მწყალობელო, გარე-მაიქციე ჩისხვაჲ შენი დაბადებულთა შენთაგან C.

ქ^ა ბ

ყოვლისა... (მაც) ხოარო ჩუენო.

ვი.

აღვიარებთ სა.

35 ქრისტე, შენ სასოჲ ხარ მორწმუნეთა შენთაჲ და დაქადებულნი შენნი შენ გიგალობენ. წყალობასა შენსა ნუ განმამორებ ჩემგან, ჯერ-გინდენ, უფალო, ცხობებაჲ მოსავთა შენთაჲ C.

C 64

(ბ) გ^ი

ყოვლისა ჭირისაგან და თითოეულისა ურვისა შენდა მოვივლტით

1 პაცხოვრე| მც^ნხე A. 10 რჩიდეს A. 11 არაჲ A.

მწრაფლ შემწისა ჩუენისა, ღმრთისმშობელი, ყოლად წმიდაო დედო მაცხოვრისაო, რომლისათვისცა განწირულნი ესე ვედრებად ვერ ვიკადრებთ ღმრთისა მიმართ, შენ შეგივრდებით და მეოხად მიგაკვლენთ, ვითარცა სასოად სოფლისაჲ ხარ, მეოხ გუეყვ სულთა ჩუენთაჲს C.

კ^ა ვ

ჯუართთა შენითა... (აღგია)რებთ შენ და ვითხოვ(თ) (შენ)სა წყალობასა, მიითუალე მ... მშობელისაჲ და მისი... ბ^ათა და მოციქულთა მ... ჩუენ შენმიერი წყალ... უკუნითგან მოწყალე... და შეგუიწყალენ ჩუენ.

A 307 v

ქრისტე, წინაგანსაზღვ... ღნი იგი დღესა(სწა)ულნ(ი)... | ქე 10 მომე.

ერ...ლისა ამისთუის...რდა.

სიმრავლეჲ...

წყალობაჲ შენი, უფალო, თანა-მავალ მეყავნ ჩუენ და ჯუარა წმიდაჲ შენი წარმიძედნ ჩუენ ყოველთა დღეთა ცსობისა ჩუენისათა ოსითა წმიდისა ღმრთისმშობელისაჲთა, და აწ შეგვწყალენ ჩუენ C.

(ბ) გ^ი

ღმრთისმშობელი ქალწულო, მიიღე სინანული შენთა მოწმუნეთაჲ. დაამშედე, რომელმან შენგან კობცნი შეისხნა, რამთა | აცხოვნოს სოფელი და მოსცეს წყალობაჲ და გქსნეს ჩუენ სრვისაგან სიკუდილისა, ყოვლისა ურვისაგან, გვედრებით C.

C 64 v

ღ

წმიდაო ღმერთო, რომელი ანგელოზთა მიერ იქები, წმიდაო ძლიერო, გქსნენ ჩუენ რისხვისაგან. წმიდაო უკუდავო, შეიწყალე სოფელი შეუბუული და აცხოვენ სულნი ჩუენნი.C.

25

(დ) გ^ი

ერი, რომელი შენდა მოივლტის, ყოლად ძლიერო მაცხოვარ, შენსა სახიერებასა, ჭირისაგან აცხოვენ და ჩუენ შენითა მოწყალეებითა გქსნენ, მაცხოვარ მრავალმოწყალე C.

C 69 v

ყრმათანი

30

კ^ა ა

ღმერთო მამათა ჩუენთაო, შენ კურთხულ ხარ საყდართა ზედა სუფევისა | შენისათა, კაცთმოყუარე. ადგომითა შენითა გუაცხოვენ ჩუენ, სახიერ, რჩეულთა შენთა თანა C.

C 70

მწრაფლ გესპა კამა მათი, უფალო, და მიუკვლინე მათ ანგელოზი ნათლისაჲ. რომელი სამათა მათ ყრმათა შორის მეოთხედ გამოსხნდა, მძლავრმან მან იხილა და შეპრწუნდა, ღაღადებდა და იტყოდა: მკსნელო სულთა ჩუენთაო, შეგვწყალენ და გუაცხოვენ ჩუენ C.

35

ა გ^წი

განკურდა მძლავრი იგი, იხილა რამ საკრველებად ღმრთეებისა შე-
ნისად. წარდგა წინაჲ კარსა საკუმილისასა და იტყოდა: ჴეშმარბიტად
5 თა და ყრმანსა მის ბრწყინვალეობად დამიკრძების. შემრწუნებულმან
მან ბრძანა მოწოდებად სამთა ყრმათად და ეტყოდა: | მონანი ეგე ღმრთი-
სა მადლისანი გამოვედით გარე, რამეთუ მოიწია საკრველებად. და ყრმა-
ნი, შენ მიერ დაცვულნი, შენდა მიმართ იტყოდეს: ღმერთო მამათა ჩუენ-
თაო, კურთხეულ ხარ შენ C.

C 70 v

10 ბ

კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, რამელმან აგზებული დაპრიტე სა-
კუმილი და მგალობელნი შენნი აცხოვენ ყრმანი, დიდბულო, და გუატ-
ხოვენ ჩუენ C.

ბ გ^წი

15 იხილა რამ მძლავრმან მან, წარდგა წინაჲ კარსა საკუმილისასა და
იტყოდა: მონანი ეგე ღმრთისა მადლისანი გამოვედით გარე, რამეთუ მოი-
წია ჩუენ ჴედა საკრველებად. და ყრმანი, მას შინა ცუარითა სსურებულნი,
გაკურთხევედეს, გიგალობდეს და უფროდსად აგამადლებდეს შენ, უფალო C.

ბ

20 ღმერთო მამათა ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ, კურთხეულ ხარ და დი-
დებულ C.

ბ გ^წი

25 სამთა მათ ყრმათა შორის ცეცხლსა მას | შინა, ქრისტე, გამოშჩნდი
და შეუწველად იგინი დაიცვენ. ჩუენცა შემასხმელნი, ადგომისა შენისა
მგალობელნი, გუაცხოვენ, გვედრებით C.

C 71

ღ

გაქებენ შენ, ქრისტე, ანგელოზნი, გიგალობენ სამნი ყრმანი, რო-
მელნი საკუმილისაგან განაზინენ. ჩუენ შენ თაყუანის-გცემთ ცხოველსა
ღმერთსა, მკურნრითთ ადღგომილსა, კურთხეულ ხარ, დიდებად შენდა C.

30 ღ გ^წი

სარწმუნოებით ცხონდებოდეს პაბილონს სამნი ყრმანი, რომელნი
სამებისა ძალსა წინა გამოსასხვიდეს, მესამისა დღისა მკურნრითთ ადღგო-
მასა შენსა გიგალობდეს, გაკურთხევედეს და უფროდსად აგამადლებდეს
უკუნისამდე C.

5 დაზიკდრდების C.

დასადგებელი ადგომისანი ჯ-დ კ*

უფალო ღალადყავსა

მწუხრისა ლოცვაჲ ჩუენი შეიწირე, წმიდაო უფალო, და მოგუმაღლე ჩუენ მოტევებაჲ ცოდვათაჲ, რამეთუ შენ მხოლოჲ ხარ, რომელმან უჩუენე სოფელსა ადგომაჲ B I,1.

5

ღმრთის შუენიერებისა სიმდაბლისა შენისა მადიდებელი შენნი გიგალობთ, ქრისტე, რამეთუ იშვე ქალწულისაგან და განუშორებელ იყავ მამისაგან, ივნე, ვითარცა კაცმან, და ღმრთეებაჲ ეგე უვნებელად ასდევ საფლავით, ვითარცა სასძლოჲთ გამოსრული, და აუწყე სოფელსა. უფალო, დიდებაჲ შენდა BF I,2; G I,1.

10

რომელი ჯორცითა ნეფსით ჯუარს-ეცუა ჩუენთვს, ივნო და დაეფლა და ადგა — ქრისტჲსა ვღალადებდეთ და ვიტყვდიო: დაამტკიცე მართლმადიდებლობით ეკლესიაჲ შენი, მაცხოვარ, და მშუდობა ყავ ცხორებისა ჩუენისათვს, ვითარცა მხოლოჲ, მრავალმოწყალე ხარ B I,3; G I,2.

15

იხარებდით ცანი და გალობდინ საფუძველი ქუეყანისაჲ, ღალადებდით მთანი მხიარულებასა, რამეთუ ეგმანუელ ცოდვანი ჩუენნი ჯუარსა შემრჭჲულნა და ცხორების მომცემელმან სიკუდილი დათრგუნა, ადამ აღადგინა, ვითარცა კაცთმოყუარე არს B I,4; G I,3.

წმიდა ხარ, უფალო, მაცხოვარო ჩუენო, რომელი პირველ საუკუნეთა მამისაგან იშვე და აღსასრულსა ჟამთასა ქალწულისაგან

20

1 დასადგებელი ქუელი ღსბლნი F. ადგომისანი წმიდისა ადგომისანი ქუელინი E. 2 ღლყსა EG. ღლყავსა F. 6 ღმრთიჲ G. შუენიერებასა F. სიმდაბლესა შენსა FG. 8 იგეჲ ეგო BG. 9 სასძლოჲ B. და—G. 11-ეუთ G. ივნო და — G. 12 აღდგა G. და 2^o — B. 16 იხარებდინ G. საფუძველი ქუეყანისანი G. 17 ვმწლ B. 18 შემშჲულნა G. და— G. 21 იშვეჲ იჲ G.

* B : 177v — 185v, D : 13r — 14v, E : 4r — 5v, E₁ : 20r—22r და 23v, F : 287v—290v. G : 95r—100r. E-ში სათაურის მომდევნოდ მიწერილია: „ლოცვა ყავთ“. F-ში, სათაურის გასწვრივ, „ქუელი“ ჩაწერილია იოვანე-ზოსიმეს ხელით.

კორცეულ იქმენ — ღმერთი ჩუენი, ჯუარცუმა და სიკუდილი თავს-
იდევ და ასდევ მკუდრეთით, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ B I,5;
G I,4.

5 [გისხაროდენ]*, ყოლად წმიდაო ქალწულო, რამეთუ შენ მიერ
ზეცისა იგი მშვდობაა სოფელსა... და ყოველნი კიდენი ქუეყანისა-
ნი განათლდეს დიდად... და უწინარჴს საუკუნეთა სიტყუაჲ მამი-
საჲ მუცლად-იდე, რომელი ქერობინთა ზედა მჯდომარე არს, რო-
მელსა ოთხატედნი ცხოველნი აღიდებენ. მას ევედრე ცხორებად
სულთა ჩუენთათჳს B I,6.

10C ლალადებასა შენდა შევსწირა[ვ]თ, უფალო, რომელი განზრახ-
ვით ჯუარსა დაემრტუალე, სიკუდილისა საკრველნი, ვითარცა ღმერთ
ხარ, განხეთქენ და კელი-წერილი ჩუენთჳს ჯუარსა შემრტუალე.
დიდება შენდა, ღმერთო B II,1.

15 ჯუარითა სიკუდილი მოაკუდინე და ჯუარითა ავაზაკსა სა-
მოთხმე განულე და ცოდვანი ჩუენნი ჯუარსა შემრტუალენ. დიდე-
ბაჲ შენდა, ღმერთო B II,2.

რომელი ჰურიათა მიერ ჯუარს-ეცუ და ურჩულოთაგან ვნებაჲ
თავს-იდევ და თუსითა სისხლითა სოფელი იქსენ, დიდებაჲ შენდა,
ღმერთო B II,3; F I,3.

20 რომელი საფლავსა დაიდევ და ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე და
საკრველნი სიკუდილისანი განხეთქენ, დიდებაჲ შენდა, ღმერთო
B II,4; F I,4.

რომელი ასდევ საფლავით და ადგომამ ყოველთა მოგუანიტჳ,
რომელი დიდ ხარ განზრახვითა, შეგვწყალენ ჩუენ B II,5; E II,1;
F I,5.

25 რომელი აჰმალღი ზეცად და დაშვედ მარჯუენით მამისა, რო-
მელი სუფევ უკუნისამდე, შეგვწყალენ ჩუენ B II,6; E II,2; F I,6.

მწუხრისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენდა, ქრისტე ღმერთო,
რომელმან ჯერ-იჩინე ჯუარსა ზედა დამრტუალვამ, საფლავსა და-
30 დებაჲ და მკუდრეთით ადგომამ, რამთა იქსენ ნათესავი კაცთაჲ მო-
ნებისაგან საცთურისა მტერისა B III,1; E I,3; FG II,3.

გიგალობთ შენ, ქრისტე ღმერთო, რომელი ასდევ მკუდრეთით
მესამესა დღესა, ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე, მკუდარნი ალაღგინენ
საფლავით. დიდებაჲ ადგომასა შენსა, ქრისტე, სახიერებასა, კაცთ-
35 მოყუარე B III,2; E I,4; FG II,4.

1 იქმენა G. 2-იდეა G. და|ცხორებასათჳს ჩუენისა G. 11 სიკუდილისა B. 12 ჩ-ნ-
თუის B. 14 სამოთხემ B. 17 -ეცუ| ცსკ B. უმჭულოთაგან F. 18 თვისითა B. 20 და
საკრველი... დიდებაჲ შენდა| რომელი დიდ ხარ განზრახვითა, შეგვწყალენ ჩუენ
F. 24 დიდ ხარ განზრახვითა| სუფევ უკუნისამდე F. შეგვწყალენ ჩუენ| დიდებაჲ
შენდა, ღმერთო E. ჩუენ-ღმერთო F. 26 დაქედ B. დასქედ F. მშსა B. 27 უკუ-
ნითი უკუნისამდე E. ჩუენ-ღმერთო ჩუენო E. ღმერთო F. 29 დამშქუალვამ
EFG. 30 მკუდრეთით F. 32 გიგალობთ შენ| მწუხრისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენ-
და EFG. მკუდრეთით F. 32 მკუდარნი F. 34 ადგომასა| აურაცხელსა EFG.

* B-ში ზოგან სტრიქონების დასაწყისები არ იკითხება.

რომელმან აღმოგვცქნე უკუდავებამ დაფლვითა და ადიდე
 ღმრთეებამ შენი შორის ანგელოზთა და კაცთა, იხარებს წმიდა ეკლესია
 შენი, ქრისტე, დიდებულსა შენსა ადგომასა B III,3; FG II,5.

რომელმან აღმოგვცენე წყარო უკუდავებისა — დედა შენი,
 და სიტყუა მამისა ზეცით გამოჩნდი, ქრისტე ღმერთო, ადამი
 ალაღინე, საცთური განაქარვე. იხარებს სიმრავლემ მორწმუნეთა
 შენთა, ქრისტე, დიდებულსა შენსა ადგომასა B III,4; FG II,6.

მწუხრისა მსხუერპლსა შევწირავთ შენდა, ქრისტე ღმერთო,
 რომელი გარდამოქნედ ზეცით ქუეყანად და იშვე ქალწულისაგან
 ქრისტე ღმერთი ჩუენი, რომელსა ანგელოზნი გიგალობენ — მხო-
 ლოსა ღმერთსა, პირველ საუკუნეთა უფალსა B IV,1; E I,1;
 FG II,1.

მწუხრისა მსხუერპლსა შევწირავთ შენდა, ქრისტე ღმერთო,
 რომელმან დაიმდაბლეს⁵⁾ თავი თვისი განზრახვით და ნეფსით კელნი
 თვისნი ჯუარსა ზედა განიყრენ, რომელსა ანგელოზნი გიგალობენ—
 მხოლოსა ღმერთსა, პირველ საუკუნეთა უფალსა B IV,2; E I,2;
 FG II,2.

მწუხრისა მსხუერპლსა შევწირავთ შენდა, ქრისტე ღმერთო...
 პურიანი მოკუდავად... ჯოჯოხეთი წარმოტყუენე, მკუდარნი ალაღ-
 გინენ საფლავით, რომელსა ანგელოზნი [გიგალობენ — მხოლოსა
 ღმერთსა, პირველ საუკუნეთა უფალსა] B IV,3.

ყოლად ნათელი ქალწული E II,3.

დედა ხარ მეუფისა E II,4.

გიხაროდენ, დედაო ნათ E II,5.

გიხაროდენ, ცანო და საყ E II,6.

რომელმან ქალწული საყდრად ქერაბინად გამოაჩინე და მისგან
 გამოპბრწყინდი მზე სიმართლისა, მისითა მეოხებითა შეგუიწყა-
 ლენ ჩუენ, ღმერთო F I,1.

მწუხრისა მსხუერპლსა შევწირავთ შენდა, ქრისტე ღმერთო,
 რომელმან ჯერ-იჩინე ჯორცითა ვნება ჯუარსა ზედა და ღმრთეები-
 სა შენისა ძალითა კრულნი ჯოჯოხეთით აღმოიყვანენ, რომლისათვის
 გიგალობთ: ქრისტე, მხოლოო, ქველის-მოქმედ, შეგუიწყალენ ჩუენ
 G III,1.

კმასა მგალობელთა შენთასა ნუ უგულებელს-ჰყოფ, კაცთმო-

1 აღმოგვიცქნე B, აღმოგვცენე F, აღმოგვცენ G. დაფლვითა+შენითა G.
 4 აღმოგვცენ F, აღმოგვცენ G. 5 გამოჩნდი F. 6 სიმრავლემ მორწმუნეთა შენთა
 წმიდა ეკლესია (ეკლესიაა F) შენი FG. 9 გარდმქ B. ზეცითი F. ქუენდა F. 10
 ჩუენ—G. ანგელოზნი... უფალსა გიგალობს კაცთა ნათესავი, მხოლოო, ქველის-
 მოქმედ, შეგუიწყალენ (შეგუიწყალენ G) ჩუენ EG. 11 ღმერთსა მოწყალესა F.
 14 თისი B+და G. 15 თისნი B. რომელსა ანგელოზნი... უფალსა საფლავსა დაი-
 დე და ასდევ მესამესა დღესა FG. 19 მოკდავად B. მკდარნი B.

ყუარე, რომელმან სამისა დღისა დაფლვაჲ თავს-იდევ და ასდევ მე-
სამესა დღესა და ადგომაჲ ყოველთა მოგუანიჭე. ამისთვის თაყუანის-
ვსცემთ წმიდასა ადგომასა შენსა, ქრისტე G III,2.

წინაწარმეტყუელთა შენთა წინაითვე ქადაგეს მოსლვაჲ შენი,
5 მაცხოვარო ჩუენო, რომელმან კელნი თუსნი ჯუარსა ზედა განიპყ-
რენ და გუერდისა შენისა წყლულებითა იქსენ სოფელი, მეუფეო
დიდებისაო. ამისთვისცა მორწმუნენი გიგალობთ შენ, მხოლოსა ღმერ-
თსა, პირველ საუკუნეთა უფალსა G III,3.

წინაწარმეტყუელთა პირველვე გამოსახეს ჯუარცუმაჲ შენი, მა-
10 ცხოვარო ყოველთაო, რამეთუ კელნი შენნი ჯუარსა ზედა განიპყრენ
და ღმრთეებისა ძალითა კრულნი ჯოჯოხეთით აღმოიყვანენ, რომელ-
სა ანგელოზნი გიგალობენ — მხოლოსა, მოწყალესა, პირველ საუკუ-
ნეთა უფალსა G III,4.

შენ, მეუფესა, ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა, რომელსა უშჯულო-
15 ნი ჰურიანი მოკუდავად გგონებდეს, ხოლო შენ ჯოჯოხეთი წარმოს-
ტყუენე და განანათლენ დაბადებულნი თუსნი, რომელსა ანგელოზნი
გიგალობენ — მხოლოსა, მოწყალესა, პირველ საუკუნეთა უფალსა
G III,5.

დიდების-მეტყუელებით აღვასრულებთ ადგომასა შენსა, მა-
20 ცხოვარო ჩუენო, რომელმან სამისა დღისა დაფლვაჲ თავს-იდევ და
ადგომითა შენითა ადგომაჲ ყოველთა მოგუანიჭე, რომელსა ანგე-
ლოზნი თაყუანის-გცემენ — მხოლოსა, სახიერსა, პირველ საუკუ-
ნითგან მოწყალესა G III,6.

შენ, რომელი საფლავსა დაიდევ, ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე,
25 ასდევ მესამესა დღესა, ადგომაჲ ყოველთა მოგუ[ა]ნიჭე, აჰმალდი
ზეცად და დასჯედ მარჯუენით მამისა და მოციქულთა სული წმი-
დაჲ მოუელინე და აღავსენ იგინი მადლითა შენმიერთა. ამისთვის
ჩუენ, მორწმუნენი, ვლალადებთ და ვიტყკთ: დიდებაჲ დიდად შუე-
ნიერსა ამაღლებასა შენსა G III,7.

30 **ფსალმუნნი**
წარემა⁸⁾ რთენ ლო (ფს. 140,2).

დასადებელი
შეითხინე⁹⁾ ნ სათხე (ფს. 140,10) EG*.

ოხითაჲ
35 ბრწყინვალისა და დიდებულისა დღესასწაულისა — ადგომისა
სასწაული მიიღეს უფლისა ღირსთა დედათა. ამას მოციქულთა ახა-
რებდეს და ეტყოდეს: ნულარა დაემალვით, არამედ უქადაგებდით
წარმართთა მაცხოვრისა ჩუენისა მესამისა დღისა ადგომასა, რა-

11 ქოჯოხეთი G. 36 სასწაულ G. 28 ჩუენისასა E. აღდგომასა F) მკუდრეთით აღდგომასა, E.

* E-ში II—V III ხმებზე 140-ე ფსალმუნის საგალობლები მოსდევს „ოხითაჲს“. G-ში 140-ე ფსალმუნის საგალობლები რვა ხმაზე სათაურით „წარემა რთენი კვრი-
აკეთანი“ დართულია აღდგომის საგალობელთა ტექსტის დასასრულს, 131v-ზე.

მეთუ წარმოტყუენა სიკუდილი და ჩუენ მოგუანიჭა უკრწნელეზაჲ, ცხორებაჲ და ადგომაჲ მხოლომან, მრავალმოწყალემან EFG.

აქა აკურთხევდითსა

ადგომასა მაცხოვრისასა უგალობდეთ, ალელუაჲ BEF 1.

მდგომარენი სახლსა⁵⁾ ღმრთისასა უგალობდეთ, ალელუაჲ 5
BEF 2.

გუაცხოვენენ ჩუენ, ძეო ღმრთისაო,⁵⁾ ზაცხოვარო ჩუენო, ალელუაჲ BEF 3.

მოვედით, ერნო, უგალობდეთ უფალსა, ალელუაჲ, ადგომილსა მკუდრეთით, ალელუაჲ, რომელმან სოფელი განანათლა, ალელუაჲ 10
BEF 4; G 1.

ქრისტემან, მაცხოვარმან ჩუენმან, ჩუენთჳს ჯუარცუზაჲ თავს-
იდვა, ალელუა, საფლავსა დაიდვა და აღდგა მესამესა დღესა, ალელ-
ლუა, ჩუენ აღდგომაჲ მოგუანიჭა, ალელუა G 2.

ეზოთა სახლისა ღმრთისა ჩუენისათა მდგომარენი ვაკურთხევე- 15
დეთ, ალელუა, განწმედილითა გულითა, ალელუა, ვლალადებდეთ
ქრისტეს ღმრთისა მიმართ, ალელუა G 3.

ჯუარისანი

ჯუარი წმიდაჲ ამა E 1.

ძმ ღმრთისაჲ ამაღლდა ჯუარსა EF 2. 20

წმიდასა ჯუარსა E 3.

ჯუარი წმიდაჲ, სასოჲ მორწმუნე F 1.

უფალო, ჯუარი შენი ჩუენ მო F 3.

უგალობდითსა*

ფარაო ეტლებითურთ⁵⁾ ქრისტემან ღმერთმან ჩუენმან ზღუასა 25
დაანთქა და გამოიყვანა ერი თჳსი, სიხარულით ღალადებდეს და
იტყოდეს: უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებით [დიდებულ
არს] BE I,1.

იხარებდით და იშუებდით, ყოველთა წარმართთა აიპყრენით
კელნი თქუენნი, რამეთუ ქრისტჳ ადგა მკუდრეთით და მშჳდობაჲ 30
მოგუანიჭა ჩუენ B I,2; E I,5.

სიკუდილი მოაკუდინა ცხორების მომცემელმან ქრისტემან
ღმერთმან ჩუენმან და ადგა მკუდრეთით, ვაქებდეთ და ვიტყოდით:
უგალობდეთ უფალსა²⁾, რამეთუ დიდებით დიდებულ [არს] B I,3;
E I,4. 35

1 წარმოტყუენა G. სიკუდილი F. მოგუანიჭე G. უკრწნელეზაჲ E. ოკრწნე-
ლეზაჲ F. 2 და—G. 4 მაცხოვრისა B, მცხრსა E. ოგლბთ E. ოგლბლთა F.
აღა, აღა E. ალელუაჲ F]—B. 5 ოგლბთ F. აღე F. 7 გუაცხოვენენ F. აღე
F. 9 ოგლბთა F. აღა EG. აღე F. 10 მკდრეთით F. აღა 1²°EG, აღე 1²°F.
18 ჟუარისანი—F. 20 ძე ღმრთისა F. 25 ეტლებითურთ B. 26 თჳსი B. 29 ყო-
ველთა ყლ B. 30 თქუენნი—B. მშჳდობაჲ) ცხორებაჲ E. 33 და 1° — E.

* E-ში ოვანე-ზოსიმეს კომენტარია: „რომლისა დასადებელისა თავი აქა ვაჩი-
ონო, ზემოთ, მეხუეთესა რვეულსა შინა, კჳოო და ლოცვა ყავთ“. კომენტარი გულის-
ხმობს E₁ ლიტურგიით აღნიშნულ ტექსტს.

ჯუარითა ქრისტემან სიკუდილი⁵⁾ წარმოტყუენა და ცხორებაჲ მოკუდავთა, ვითარცა ღმერთ არს, მონიჭა. მას მხოლოსა უგალობდეთ²⁾, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს B I,4; E I,3; E₁.

რომელმან სიტყუითა ღმერთი უთესლოდ⁵⁾ შვა, ქალწულსა მარიამს უგალობდეთ, მეოხსა ცხორებისათჳს სულთა ჩუენთაჲსა B I,5; E I,6; E₁.

უგალობდეთ ღმერთსა, მაცხოვარსა ჩუენსა, რომელი კორციელ იქმნა ქალწულისაგან და სოფელს... B II,1.

უგალობდეთ მაცხოვარსა ყოველთასა, რომელმან... B II,2.

10 აგამალლოთ შენ, ღმერთი, მაცხოვარი ჩუენი, რომელი ასდევ მკუდრეთით, დასთრგუნე სიკუდილი B II,3.

იხარებს მკედრობაჲ ანგელოზთაჲ და უგალობთ ქრისტესა ადგომილსა B II,4.

წარმოსტყუენე სიკუდილისა სიმტიციჲ, რომელი ჯუარს-ეცუ 15 ჩუენთჳს, დიდებაჲ შენდა, კაცთმოყუარე B II,5.

რომელი კორციელ იქმნა ქალწულისაგან⁵⁾ — ღმრთისა სიტყუაჲ, ვადიდებდეთ მქსნელსა ყოველთასა, ვაქებდეთ და ვიტყოდით: უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ [დიდებით დიდებულ არს]* E I,2; E₁.

20 მოიხილესა

მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით⁵⁾ და უგალობდეთ ღმერთსა მხოლოსა, კაცთმოყუარესა BE I,1; E₁.

დაგკცვენ შენნი მოსავნი⁵⁾, რომელმან ძელსა ზედა ვნებაჲ თავს-იდევ ჩუენთჳს BE I,2; E₁.

25 მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელი ადგა მკუდრეთით და მშვედობაჲ მოგუანიჭა ჩუენ BE I,3.

უბიწოო ღმრთისმშობელო⁵⁾, მარადის ქალწულო მარიამ, ჩუენთჳს უფლისა მიმართ მეოხ ვუეყავ BE I,4; E₁.

30 იხილეთ, იხილეთ უფალი ღმერთი ჩუენი, მაცხოვარი სოფლისაჲ, ნათელი ჭეშმარიტი, წყაროჲ ცხორებისაჲ, ძეჲ ღმრთისაჲ B II,1; E₁**.

წმიდა არს, წმიდა არს უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელი ურჩულთა მიერ საფლავსა დაიდვა, ვითარცა კაცი, ჩუენთჳს და ადგა, ვითარცა ღმერთ არს, მხოლოჲ, მრავალმოწყალე B II,2.

35 დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, მეუფეო, რომელი ნეფსით ჯუარსა დაემრტყუალე, რაითა ვცხონდეთ მორწმუნენი ადგომითა შენითა B II,3.

4 ჰვეე E₁. 5 ცხრებასათჳს B. ჩუენთაჲსა E. 11 მკდრეთით B. 14 სიმტიკეჲ B. 15 ჩწთჳს B. 21 ოგლბთ B, უგალობდით E₁. ღმერთსა ქრისტესა E₁. 23 დაგუცეწ B. შენი B. 24 ჩწთჳს B. 26 მშვედობაჲ მოგუანიჭა ჩუენს სოფელი განანათლა E. 27 მარადის—B. მარიამ—B. ჩწთჳს B. 28 იყავ E₁. 30 ძეჲ ღმრთისაჲ და ადგომაჲ შესუენებულთაჲ E₁. 33 ჩწთჳს B.

* რეფრენი აღდგენილთა „უგალობდითას“ პირველი ტროპაეზის მიხედვით.
** ეს ტროპაეზი E-ში არ არის, მხოლოდ E₁-შია.

განძლიერდასა

...შენ, უფალო, და დიდებულ... B I,1.

განმაძლიერე მე, ქრისტე, რომელი ქალწულისაგან⁵⁾ იშვე უთესლოდ, რამეთუ არავინ არს წმიდაჲ შენსა გარეშე, უფალო B I,2; E I,1; E₁.

5

განმაძლიერე მე, ქრისტე, რომელმან ჯუარითა შენითა⁵⁾ ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე, რამეთუ არავინ არს წმიდაჲ⁶⁾ შენსა გარეშე, უფალო B I,3; E I,2; E₁.

განმაძლიერე მე, ქრისტე, ჯუარითა შენითა პატიოსნითა და ადგომითა შენითა მაცხოვნე მე, რამეთუ არავინ არს²⁾ წმიდაჲ შენსა [გარეშე, უფალო] B I,4; E I,3.

10

ჯუარსა დაემრჭუალე, ქრისტე, დაბადებულნი შეძრწუნდეს, რამეთუ გიხილეს დარჩილი ურჩულოთა მიერ, რომელმან აღმოიყვანენ კრულნი ღმრთეებითა შენითა, უფალო B I,5.

განანათლე, ქველის-მოქმედ, ადგომითა შენითა კაცთა ნათესავი, რამეთუ არავინ⁵⁾ არს წმიდაჲ შენსა გარეშე, [უფალო] B I,6; E I,4.

15

დასცენ მტერნი ცხოველს-მყოფელისა ჯუარისა შენისანი და ღმრთისმშობელისანი, და იკსენ, გვეედრები, განსაცდელისაგან სულნი ჩუენნი B I,7.

20

მშუილობა ყავ, ღმერთო, მოსავთათვს ჯუარისა შენისათა, დაიცვე ერი შენი ყოვლისაგან ბოროტისა B I,8.

მხოლოსა შორის დედათა დედასა და ქალწულსა, ვითარცა მხოლოასა მშობელსა — ქრისტეს ღმრთისა ჩუენისასა, დაუცხრომელად ვადიდებდეთ B I,9.

25

ევამ განჰქსენ, ქალწულ⁵⁾, შობითა შენითა და მოატყუ კაცთა მოკუდავთა უკუდავებაჲ, ამისთვისცა ღმრთისმშობელად აგიარებთ და თაყუანის-გცემთ E I,5; E₁.

უფალო მესმასა

მესმა, უფალო, სმენაჲ შენი, დაუსაბამოდ²⁾⁵⁾ შობილო, ნათლი-
თა ზეგარდამო შემკულო და მქსნელო ყოვლისა სოფლისაო B I,1;
E I,3; E₁.

30

წარმოსტყუენენ მკდომნი⁵⁾ ჩუენნი ჯუარითა შენითა, კაცთ-
მოყუარე BE I,2.

რომელი მესამესა დღესა ასდევ მკუდრეთით და გუაცხოვნენ
ჩუენ, უფალო B I,3; E I,6.

35

გამოუბრწყინდა მადლი შენი წარმართთა და იხილეს ყოველთა
კიდეთა დიდებაჲ შენი, რამეთუ ადგომითა შენითა, ქრისტე, ყოვე-
ლი სოფელი აცხოვნე B II,1.

4 შენსა] შენ E₁. 6 ჭოჭებეთი E₁. 7 წარტყოენე B. შენსა] შენ E₁. 10 არავინ— B. არს — E. 15 კაცთაჲ E. 21 მოსავთათვის B. ქუარისა] ქრისტისა B. 23 დედათა დესადესა B. 26 მოატყუ E₁. 27 მოკუდავთა E₁. 30 უფალო — EE₁. 33 წარმოსტყუენე E. 37 წარმართთა B. 38 ყლისა B.

მოსცა უფსკრულმან კმაღ თვისი და გადიდებდა შენ, შემოქმედ-
სა ყოველთა, რამეთუ ჯუარითა შენითა, ქრისტე, ყოველი სოფელი
აცხოვნე B II,2.

- საფლავსა დაიდევ, ვითარცა მკუდარი, და ასდევ მესამესა დღე-
5 სა, ვითარცა ღმერთ ხარ, სოფელი ყოველი განანათლე ადგომითა
შენითა B II,3.

ქალწულად და დედად⁵⁾ შენ გადიდებთ, ერთობით ღმრთისმშო-
ბელად შენ გქადაგებთ, რამეთუ შენგან შობილმან ქრისტემან ყოვე-
ლი სოფელი აცხოვნა B II,4; E I,7; E₁.

- 10 მესმა, უფალო, სმენაა შენი და გადიდებთ ყოველნი, კაცთ-
მოყუარე E I,1.

ამაღლდა უფალი ჯუარსა⁵⁾ ზედა, ჩუენ ყოველთა ცოდვანი
მოგტევნა მაცხოვარმან ყოველთა დაბადებულთამან E I,4; E₁.

- 15 შევიდა უფალი ბჭეთა ჯოჯოხეთისათა, მყოფნი ბნელისანი გა-
ნანათლნა და მიჰმალდა მათ ადგომად და ცხორებასა საუკუნოთა E I,5.

ღამითგანსა

ღამითგან აღვიმსობთ⁵⁾, შენდა დიდებასა შევსწირავთ, უფა-
ლო ღმერთო ჩუენო, შენი მშვედობაა მომეც ჩუენ, რამეთუ ჩუენ
შენსა გარეშე სხუაა ღმერთი არა ვიცი[თ] BE I,1; E₁.

- 20 ნათელი გამოკვბრწყინდა⁵⁾ ჩუენ ცხორებისა — ჯუარი შენი,
უფალო, რამეთუ ამით დასთრგუნე ამპარტავანება მტერისა და
განგუანათლენ ჩუენ ადგომითა შენითა BE I,2; E₁.

- თაყუანის-ვცემთ, ქრისტე, დიდებულსა შენსა ადგომასა, რანე-
თუ ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე და სიკვდილი მოაკუდინე და კაცთა
25 ნიატყვ ადგომად და ცხორებასა საუკუნოთა BE I,3.

ღამისა ლოცვასა⁶⁾ შევსწირავთ შენდამი, ღმერთო, რამეთუ ნა-
თელ არიან ბრძანებანი შენნი B I,4; E₁.

უფალო ღმერთო ჩუენო, შენი მშვედობაა მომეც ჩუენ, რამეთუ
ჩუენ შენსა გარეშე სხუაა ღმერთი არა ვიცი[თ] B I,5.

- 30 ქორციტა ივნე, ღმრთეებით ასდევ, მაცხოვარო ჩუენო, და სო-
ფელი იქსენ კრწნილებისაგან B I,6.

ჯუარსა დაემრტუალე, სიკუდილი მოაკუდინე, მაცხოვარო ჩუე-
ნო, სოფელი იქსენ კრწნილებისაგან B I,7.

- გუახარეს მოციქულთა ადგომად შენი, მაცხოვარ, რომლითა გა-
35 ნათლდეს მორწმუნენი⁵⁾ შენნი B I,8; E I,5.

უკრწნელო ქალწულო, სიტყუთა⁵⁾ სიტყუსა ღმრთისა მშობელო,
მეობ იყავ მაქებელთა შენთათს B I,9; E I,8; E₁.

ჯუარსა დაემშტუალე, ჯოჯოხეთი წა E I,4.

1 თვისი B. შემოქმოსა B. 8 ქადაგებთ B. ყოველი სოფელი აცხოვნა
აცხოვნა სელნი ჩუენნი E₁. 17 ღმსთგან E₁. აწიეთობთ B. 20 გამოგვი-
ბრწყინდა B. ცხორება B. 21 დასთრგუნე ქრისტე E₁. 22 ჩუენ უფალო E₁.
ადგომითა მოსლეთა E₁. 23 თუნს-ცემთ E. ~ შენსა დიდებულსა E. 24 სიკ-დილი E.
25 მოატყუე E. ადგომად ღა—B. 32 სიკდილი B. 36 სიტყუთა სიტყუთა B. ღმრთის-
მშობელო B. 37 აყუყუ E₁. მაქებელთა მვედრებელთა E₁.

ყოველნი კიდენი განანათლნა, ქრისტე, შენმან ადგომამან E I,6.
შენ ხარ ღმერთი ჩუენი, შეგკწყალენ ჩუენ E I,7.

ღალატყავსა

ვღალატ-ყავ ჭირითა⁵⁾ გულისა ჩემისათა შენდამი, მოწყალისა მიმართ ღმრთისა. ნუ უგულუბელს-ჰყოფ, ქველის-მოკმედ, შეცოდებულსა ერსა შენსა BE I,1; E₁. 5

აჰკედ ძელ⁵⁾სა ზედა, ვითარცა ჯერ-იჩინე, შთაჰკედ ჯოჯოხეთა, სახიერ, და თანა-აღმადგინენ ჩუენ, ვითარცა მხოლომან, ყოლად ძლიერმან ღმერთმან BE I,2; E₁.

საფლავსა დაიდევ, ვითარცა მკუდარი, და ასდევ მესამესა დღესა, ვითარცა ღმერთ ხარ, სოფელი ყოველი აცხოვნე ადგომითა შენითა BE I,3. 10

მეოხებად ჩუენდა ნუ დასცხრები, მარადის ქალწულო⁵⁾, ქრისტესა, შენგან შობილისა მიმართ ღმრთისა, რათა აცხოვნოს, ვითარცა ღმერთ არს, ერი, რომელსა არა აქუს სიტყუს-გებაა BE I,4; D². 15

ღალადებდა იონა მუცელსა ვეშაპისასა. ვითარცა წყაროა, აღმომდინარე მწუერვალთა ზედა მათათსა სიწმიდით, ეგრე მწრაფულ ესმოდა ღალადებაა სასმენელთა შენთა, უფალო BD II,1.

რომელმან ისმინე კმა წინაწარმეტყუელისაა მის, რომელი ოხრიდა მუცელსა ვეშაპისასა, ვითარცა ღელვაა აღტენილი, არა ჰრიდე საშინელებათაგან მისთა, არამედ წრაფით უბრძანე წარმოგდებაა უფსკრულისაგან ქუეყანად BD II,2. 20

უკულებელთა ღელვათა საშინელისა ზღვსათა დაითქმოდა წინაწარმეტყუელი იგი და ცრემლით ღალადებდა: უფალო, უფალო, აღმომიყვანე მე განკრწნისაგან BD II,3. 25

ღალად-ვყავ ჭირსა ჩემსა მოწყალისა მიმართ ღმრთისა და ისმინა ჩემი მხოლომან, შეუცოდებელმან და მიქსნა მე კრწნილებისაგან და სიკუდილისა უფალმან D III,1.

წინაწარმეტყუელი იქსენ სახედ ვნებისა შენისა მცველისაგან ვეშაპისა, კაცთმოყუარე, რომელი მესამესა დღესა ასდევ მკუდრეთით და მაცხოვნენ ჩუენ D III,2. 30

ჯუარსა დაემშჳალე განზრახვით, მოწყალე, და გარდამოქსნისა შენისაგან სიხარული აღმოუცმნე კაცთა ნათესავსა მოსატევებელად ცოდვათა და ცხორებად საუკუნოდ, სახიერო უფალო D III,3.

სიტყუაა კორციელ იქმნა ქალწულისაგან და კაცებაა იქმნა უქცეველად, რათა აცხოვნოს სოფელი, ვითარცა კაცთმოყუარე არს D III,4. 35

მოსავნ[ი] მშობელისა შენისა E I,5.

3 ღლყვსა E. 4 ღლყ E. ღალტყე E₁. 5-ყოფ B. 7 აკედ E. 10 მკდარი B] კაცი E. 11 აცხოვნე განანათლენ E. 13 ჩუენდა —DE. მარადის] ჩუენთეს D] — E. 14 ღა B. 15 სიტყუს-გებაა B. 16 აღმომდინარე B. 18 ისმოდა BD. 20 არაა BD. 21 უბრძანეო B. 23 ზღუსთა B. 25 განკრწნისაგან] დათქმისაგან D.

* აქედან იწყება D ნუსხა.

კურთხეულარსა

რომელი მაცულოვანსა შინა გამოუჩნდი ცეცხლითა რჩულის-
მდებელსა და ქალწულისაგან შობაჲ მით პირველვე გამოსახე, კურ-
თხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამა¹⁾ ათა ჩუენთაო B I,1; D II,1;
5 E I,3.

რომელი ძელსა ზედა, ქრისტე, ჯუარისა შენისასა აჰმალდი,
რაათა იქსნე მონებისაგან ნათესავი კაცთაჲ, კურთხეულ ხარ შენ,
უფალო ღმერთო²⁾ მამათა ჩუენთაო B I,2; D II,2; E I,4.

რომელი საფლავსა დაიდევ ნეფსით, მოწყალე, და კელმწიფებაჲ
10 ეშმაკისაჲ და ძლიერებაჲ განაქარვე, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო²⁾
ღმერთო მამა⁵⁾ თა ჩუენთაო B I,3; D II,3; E I,5.

რომელი ასდევ მკუდრეთით მესამესა დღესა, სახიერ, და კაცთა
ნათესავი კრწნილებისაგან განათავისუფლე, კურთხეულ ხარ შენ,
უფალო ღმერთო²⁾ მამა⁵⁾ თა ჩუენთაო B I,4; D II,4; E I,6.

15 ყოველნი მამასა და ძე⁵⁾სა და წმიდასა სულსა უფალობდეთ,
მორწმუნენი ვლალადებდეთ და ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ შენ, უფა-
ლო ღმერთო მამათა⁶⁾ ჩუენთაო B I,5; E I,7; E₁.

რომელი მოხუედ ქსნად სოფლისა⁵⁾, მეუფეო საუკუნეო, ქრის-
ტი, შენ გაკურთხევთ, ღმერთო მამათა ჩუენთაო B II,1; D I,2;
20 E I,1; E₁.

თავს-იდეგ ვნებაჲ⁵⁾ ნეფსით კორცითა და სიკუდილისა გემოჲ
იხილე, ქრისტე, შენ გაკურთხევთ, ღმერთო მამათა [ჩუენთაო]
B II,2; D I,3; E I,2; E₁.

დაებჭდე საფლავსა შინა, რომელმან მოაკუდინე სიკუდილი
25 და თანა-ალადგინენ მკუდარნი, ქრისტე, შენ გაკურთხევთ, ღმერთო
მამათა²⁾ ჩუენთაო B II,3; D I,4.

ასდევ მკუდრეთით მესამესა დღესა და ადგომითა შენითა კაც-
თაჲ ნათესავი აცხოვნე, ქრისტე, შენ გაკურთხევთ, ღმერთო²⁾ მამა-
თა ჩუენთაო B II,4; D I,5.

30 საღმრთოთაგან წესთა ქადაგებითა სამებისაჲთა ბრძანებასა წი-
ნა-აუდგეს ყრმანი ურჩულოჲსა მეფისასა და კერპსა ოქროჲსასა არა
თაყუანი-სცეს და დაუცხრო*მელითა კმითა იტყოდეს: რომელი ხარ
პირველ საუკუნეთა ღმერთი, [კურთხეულ ხარ] BD III,1.

სარწმუნოებითა... მოვლინებითა... დაუცხრომელითა კმითა იტ-
35 ყოდეს: რომელი ხარ პირველ საუკუნეთა ღმერთი, კურთხეულ ხარ
B III,2.

უპირატეს განკვრეებულ იყ... ხილვითა, რამეთუ... მას შინა გა-
ლობით იტყოდეს: რომელი ხარ პირველ საუკუნეთა ღმერთი, კურ-
თხეულ ხარ B III,3.

3 პირველად DE. 6 აჰალდი B. 7 მონებისაგან-მტერისა E. 13 ხრწნილებისა-
გან E]—D. 15 და 2° — B. 18 სოფლისა-და იმეჲ ქალწულისაგან E₁. 21 ნეფსით-
ქუარსა ზედა E₁. სივდილისა B. 24 მოაკდინე B. სივდილი B. 27 ასდევ რომელი
ასდევ D. მკუდრეთით — D. კეთ B. 31 ურჩულოჲსა B. არაჲ B. 32 თაყუანის-
D. 37 განკვრეებულ B.

* D-ში ტექსტი აქ წყდება.

ყოველნი საქმენი შენნი ჭეშმარიტებით არიან და წრფელ არიან გზანი შენნი, უფალო ღმერთო [მამათა ჩუენთაო] D I,1.

აკურთხევდითსა

გალობასა შენდა შევსწირავთ ანგელოზთასა, ვითარცა ყრმანი საქმილსა შინა, აგამალღებთ და ვიტყვთ: აკ⁵¹ურთხევდით ყოველნი 5 საქმენი უფლისანი უფალსა B I,1; E I,3.

შენ, ქრისტე, გაკურთხევთ, ვითარცა მოწყალე ხარ, რომელი იშვე ქალწულისაგან, აგამალღებთ და ვიტყვთ: აკურთხევდით [ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა]* B I,2; E I,4.

შენ, ქრისტე, გაკურთხევთ, ვითარცა მოწყალე ხარ, რომელი 10 ჯუარს-ეცვ, დაეფალ და ასდგე უტრწელად, აგამალღებთ და ვიტყვთ: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი [უფლისანი უფალსა] B I,3; E I,6.

შენ, სამებასა, გაკურთხევთ და თაყუანის-გცემთ ერთსა ღმრთიე-ზასა და მეუფებასა, აგამალღებთ²⁾ და ვიტყვთ: აკურთხ[ევდით ყო-ველნი საქმენი უფლისანი უფალსა] B I,4; E I,7. 15

დაუსაბამოა სიტყუა მამისაჲ, რომელი მოივლინა ზეცით ქუე-ყანად ნებითა მამისაჲთა, უგალობდეთ და უფროსად ავამალღებ-დეთ მას უკუნისამდე B II,1.

რომელი განქორციელდა ქალწულისაგან და იქსნა კრწნილები-საგან პირველ შექმნილი ადამ, უგალობდით და უფროსად აამალ- 20 ლებდით მას უკუნისამდე B II,2.

ჯუარსა დაემრჭუალა კორცითა, ურჩულოთა... უნებელი ღმერთი და ჩუენ განგუათავისუფლნა წყევისაგან, უგალობდით და უფროს-სად ამალღებდით მას უკუნისამდე B II,3.

რომელი ახალსა საფლავსა დაიდვა, დიდებით ადგა მესამესა დღე- 25 სა, უგალობდეთ და უფროსად ავამალღებდეთ მას უკუნისამდე B II,4.

ჯუარცუმულსა, დაფლულსა და ადგომილსა მკუდრეთით მესა-მესა დღესა უგალობდით და უფ[როსად ავამალღებდით მას უკუნი-სამდე] B II,5.

ყრმანი მკნედ გამოჩნდეს ბაბილონს, რომელთა შეურაცხ-ყვეს 30 ბრძანებაჲ მეფისაჲ და კერპსა ოქროსასა არა თაყუანი-სცეს. უგა-ლობდეთ და უფროსად ავა[მალღებდეთ მას უკუნისამდე] B II,6.

სამებასა ერთარსებასა, ერთღმრთიეებასა — მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა უგალო[ბდეთ და უფროსად ავამალღებდეთ მას უკუნისამდე] B II,7. 25

რომელი კაცთმოყუარებისათჳს მოივლინა ზეცით, ქალწულისა-გან კორცნი შეიმოსნა, უფალსა უგალობდით და უფროსად აამალ-ლებდით მას უკუნისამდე B III,1.

რომელი პირველ საუკუნეთა მამისა თანა განაგებდა, ჯუარსა ზედა კელნი განიპყრნა, უფალსა უგალობდეთ [და უფროსად ავა- 40 მალღებდეთ მას უკუნისამდე] B III,2.

4 შევერავთ B. 7 რომელი რამეთუ B. 11 -ეუ F. უკწნელად B. უხრწნელად E. 13 ლთებასა B. 22 დაემრჭონა B. 23 განგუათავისუფლნა განგესენა B. 27 მკუდრეთით B. 31 არაჲ B. 36 კაცთმოყუარებისათჳს B. 37 ამლდით B. 39 საოკუ-ნეთა B.

* E-ში რეფრენის მაგიერ: „ფივე“.

რომელი საფლავსა დაიდვა ვითარცა კაცი, მყოფთა ბნელისათა ნათელი გამოუბრწყინა, უფალსა უგალობდეთ [და უფროსად ავაშალებდეთ მას უკუნისამდე] B III,3.

5 რომელი ადგა საფლავით მესამესა დღესა და ადგომაი ყოველთა მოგუანიჭა, უფალსა უგალობდეთ [და უფროსად ავაშალებდეთ მას უკუნისამდე] B III,4.

რომელი გამოუჩნდა ბაბილონს საკმილსა მას, სამებისა რიცხვნი ყრმანი ცეცხლისაგან განარჩინა, უფალსა უგალობდით [და უფროსად ავაშალებდით მას უკუნისამდე] B III,5.

10 მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა მორწმუნენი უგალობდეთ და ერთობით ვლადებდეთ და ვიტყოდით: უფალსა უგალობდეთ და უფროსად ავაშალებდეთ მას უკუნისამდე] B III,6.

შობილსა ქალწულისაგან⁵⁾ ჭეშმარიტსა ძესა ღმრთისასა უგალობდით და უფ[როსად ავაშალებდით მას უკუნისამდე] E I,1.

15 რომელი ნეფსით ჩუენთვის ჯუარსა⁵⁾ დაემსჭუალა და განახუნა ჯუართა სამოთხისა ბჭენი ქრისტემან ღმერთმან ჩუენმან, უგალობდით და უფროსად ავაშალებდით [მას უკუნისამდე] E I,2; E₁.

20 შენ, ქრისტე, გაკურთხევთ, ვითარცა მოწყალე ხარ, რომელმან ივენე და განიპყრენ კელნი თქსნი ჯუარსა ზედა, ავაშა[ლებთ და ვიტყვთ: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა] * E I,5.

სამებასა ერთარსებასა მორწმუნენი⁵⁾ უგალობდეთ — მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა, დიდების-მეტყუელებით ვადიდებდეთ და ვიტყოდით: აკურთხევდით [ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა] E I,8; E₁.

ადიდებდითსა

20 შენ, რომელი გიხილა, ბჭეა, ეზეკიელ წინაწარმეტყუელმან, რომელი არავინ გავლო, გარნა ღმერთმან მხოლომან, ღმრთისმშობელო ქალწულო, გალობით ვადიდებთ B I,1; E I,4.

შენ, რომელი ზეცით გარდამოქვედ და დაემკვდრე მუცელსა ქალწულისასა, დიდი საიდუმლოა, იშვე ქალწულისაგან მეუფე⁵⁾ საუკუნოა, გალობით ვადიდებთ B I,2; E I,5.

35 შენ ქუეყანასა გამოსჩნდი და მამისაგან⁵⁾ არა განეშორე მხოლოა, ქველის-მოქმედი ღმერთი და მაცხოვარი ნათესავისა კაცთაისა, გალობით ვადიდებთ B I,3; E I,6; E₁.

შენ, რომელმან ვნება ნეფსით ჯუარსა ზედა თავს-იდევ, დაეფალ და ასდევ მესამესა დღესა, რამთა აცხოვნენ მორწმუნენი, გალობით ვადიდებთ B I,4; E I,8.

10 უგალობთ B. 11 ელაობდეთ B. 16 უგალობდით + და უგალობდით E₁. 28 ბჭე B. 29 განვლო E. 31 დაემკვდრე B. 32 ქალწულისაგან მისგან E. მეუფე B. 34 შენ + რომელი E. გამოჩნდი B. არაა BE. განეშორე) გ'ნშე E. 37 თავს-დეს B. 38 რამთა აცხოვნენ მორწმუნენი] და ადგომაი ყოველთა მოგუანიჭე E.

* რეფრენი აღდგენილია E I, 3—4 ტროპარების მიხედვით.

შენ, რომელი ასდევ მკუდრეთით და ეჩუენე წმიდათა მათ დე-
დათა, რომელნი წრაფით მივიდეს მოციქულთა თანა და შენი ად-
გომაა ახარეს, გალობით გადიდებთ B I,5; E I,9.

დედაა ხარ მეუფისაჲ, ქრისტეს ღმრთისაჲ, რომელი... წმიდასა
შინა, გუაცხოვენ შეცოდებულნი ესე. ღმრთისმშობლო, მოგუმად-
ლე სიმრავლჳ წყალობისაჲ B I,6.

კურთხეულ არს ქრისტე. ღმერთი ჩუენი, რომელი უთესლოდ იშ-
ვა ქალწულისაგან ცხორებად ნათესავისათჳს კაცთაჲსა B I,7.

კურთხეულ არს უფალი, რომელმან თავს-იდგა ნეფსით ჯუარსა
ზედა ვნებაჲ და აკოცნა ცოდვანი სოფლისანი B I,8.

სიტყუაჲ დაუსაბამოჲ გამოგუჩნდი, კორციელ იტმენ ქალწული-
საგან, ჯუარს-ეცუ ნეფსით ჩუენთჳს და სიკუდილი მოაკუდინე.
ქრისტე მეუფეო, გადიდებთ შენ B II,1.

რომელი ახალსა საფლავსა დაიდევ და მესამესა დღესა ასდევ
მკუდრეთით და მარჯუენით მანისა დაშჯედ, ქრისტე მეუფეო, გ[ა-
დიდებთ შენ] B II,2.

რომელმან დასაბამითგან დამონებულნი სიკუდილსა პატრონი-
თა სი[ს]სლითა შენითა განგუათავისუფლენ, ქრისტე მეუფეო, გა-
დიდებთ შენ B II,3.

შენ, დიდებულო ღმრთისმშობლო, ქალწულო, კმითა გალობი-
საჲთა ერთობით დაუცხრომელად გადიდებთ E I,1.

შენ, ზეცისა ბჳე, კარავი სიწმიდისაჲ, რომელმან ღმერთი შევ
და ქალწულადევ დაადგერ, გალობით გადიდებთ, ღმრთისმშობელ
ხარ, გალობით გადიდებთ E I,2.

შენ, ქალწულსა და უბიწ E I,3.

რომელი აურაცხელითა კაცთმოყუარებითა ამაღლდა ჯუარსა
ზედა⁵⁾, ვნებაჲ თავს-იდგა, გემოჲ სიკუდილისაჲ იხილა კორცითა
ნეფსით თჳსით და, რომელნი წყევასა ქუეშე ვიყვენით, გამოგკვნანა,
მას ვადიდებდეთ E I,7; E₁.

შენ, დაუსაბამოსა მამასა, ღმერთსა და თანა⁵⁾-დაუსაბამოსა
სიტყუასა, ძესა და სულსა შენსა წმიდასა მორწმუნენი ვადიდებდეთ
E I,10; E₁.

გადიდებს ყოველი თესლები, სახარულევანო⁵⁾, პატროსანსა მარ-
გალიტსა, რომელმან იტურთე მეუფეჲ, შემოქმედი ყოველთაჲ და
მქსნელი სულთა ჩუენთაჲ E I,11; E₁.

წარდგომანი ცისკრისანი
განილუქე და მომხედენ²⁾⁵⁾ განკითხ (ფს. 34,23).

დასადებელი
საჯენ, უფალო, მავნებელნი⁵⁾⁷⁾ ჩემნი (ფს. 34,1) BEF 1.

1 წა B. 2 სწრაფთ E. 3 ახაროს B. 4 ქეშს B. 5 მოგმადლე B. 6 სიმრავლე B. 11 გამოგვიჩნდი B. 12 სიკდილი B. მოაკონე E. 15 დაჭლი B. 31 შენ E₁. 33 გადიდებთ+შენ EE₁. სახარულევანო+მომღებელო E₁. პატროსანსა მარგალიტსა E₁. 34 მეუფეჲ+მუჲ E₁. 36 წარდგომანი ცისკრისანი] ფნი ცისკრად წმი-
დისა სახარებისანი E. 37 განილუქე B.

სხუა

აღდგ, ღმერთო, განსაჯე ქუეყანაი (ფს. 81,8).

დასადებელი

ღმერთი დადგა შესაკრებელსა (ფს. 81,1) BEF2.

5

სხუა

ყოველი სული აქებდით უფალსა (ფს. 150,6).

დასადებელი

აქებდით ღმერთსა სიწმიდესა⁷⁾ შინა მისსა⁵⁾ ვი დ რ ე ყოველი
სული (ფს. 150, 1—6) BEF 3.

10

სხუა

სუფევს უფალი უკუნისამდე (ფს. 145,10) BE 4.

დასადებელი

ღმერთი შენი, სიონ, თეს (ფს. 145,10) E 4.

გარდამოთქმანი

15

მიუთხრეს ყოველი საკრველებამ მცველთა შენთა, უფალო, უფალო, არამედ კრებულმან ამოებისამან აუესო ქრთამითა მარჯუნამ მათი, დაფარვას ჰგონებდეს ადგომასა შენსა, რომელსა ყოველი სოფელი გადიდებს. შეგვწყალენ ჩუენ BEF.

აქებდითჲ

20

ვაქებდეთ ღმერთსა, მამასა მოწყალესა, რომელმან მოავლინა ძმ თვისი მკსნელად სოფლისა და იქსნა ნათესავი კაცთაი ადგომითა მისითა BEFG I,1.

ვაქებდეთ ქრისტესა, რომელი ჯუარს-ეცუა ზედა გოლგოთას ჩუენტუს და დაეფლა ახალსა საფლავსა და ჩუენ მოგუანიჭა მოტევე-
ბაი ცოდვათაი BEFG I,2.

25

ჯუართა შევიდა ქრისტე ჯოჯოხეთა⁵⁾ ჩუენტუს, ძალი მტერი-საი შემუსრა და მას შინა მყოფნი ძლევით ნათლად გამოიყვანნა BEFG I,3.

30

ცისკარსა მოვიდეს დედანი⁵⁾ ნელსაცხებლითა საფლავად და არა გპოვეს შენ, და ახარა მათ ანგელოზმან ადგომაი შენი, ქრისტე BEFG I,4.

1 სხუა] ბ BF. 5 სხუა] დ B]— F. მ შინა მისა E]— B. 10 სხუა] ე B (B-ში დ და ე ნორმად გატანილი ფსალმუნერო სავალობლებო რიგით შესაშე და მეოთხეა). 14 გარდამოთქმამ EF. 15 საკრველებამ B. 16 აღუესო EF. 17 დაფარვად F. გონებდეს B. 21 ქემ B, ქე F, რმ G. თვისი B. კაცთა B. 24 ჩნთვის B. და 2° — EFG. მოტევებაი ცოდვათაი] ადგომაი და ცხორებამ საუკუნო E, ცხორებამ საუკუნო F, ცხორებამ საუკუნო G. 26 ქემ B. ჩნთვის B. 27 შემუსრა B. ნათლად— BEG. აღმოიყვანნა B, აღმოიყვანნა EF. 29 მოვიდა E. საფლავად — B. 30 არა FG. ადგომა G.

მსგავსად ელვისა ერუენა ანგელოზი წმიდათა მათ დედათა, ახარებდა და ეტყოდა: ნუ ეძიებთ აქა, რამეთუ ადგომილ არს უფალი BG I,5.

ლაღადებდა ანგელოზი და ეტყოდა დედათა მათ: წარვედით და ახარეთ მოციქულთა, რამეთუ ადგომილ არს მაცხოვარი ყოველთა 5 BG I,6.

მოსლვაჲ შენი, ქრისტე, წინაწარმეტყუელთა ქადაგეს, და ადგომამა შენი ანგელოზმან გუახარა, და ადგომამან შენმან კაცთა ნათესავი აცხოვნა B I,7; E I,9*; G I,8.

აქებდით უფალსა ყოველნი ანგელოზნი მისნი, აქებდით მას მაღალთა შინა B II,1. 10

ნეფსით ჯუარსა ზედა ამაღლებულსა ქრისტესა ვაქებდეთ, ცხორების მომცემელსა, რამეთუ ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა ადგომითა მისითა B II,2.

კარისაგან საფლავისა გარდაგორვა ლოდი ანგელოზმან და ღაღადებდა, ვითარმედ: ადგა ქრისტე B II,3; E I,5. 15

ნელსაცხებლის მიმღებელნი საფლავსა შენსა გეძიებდეს შენ ტირილით, ცხორების მომცემელსა და ადგომილსა ქრისტესა B II,4.

ოდეს საფლავსა დაგდვეს შენ, მაცხოვარ, ვითარცა საფასესა ცხორებისასა, ერისაგანნი გცვიდეს B III,1; FG II,1. 20

ხოლო შენ ჯუართა შეხუედ და წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი და განაახლე ადამი და მყოფთა ბნელისათა ნათელი გამოუბრწყინვე B III,2; FG II,2.

საშინელმან ანგელოზისა ხილვამან დიდებულსა შენსა საფლავსა მცველნი შეაშინნა B III,3; G II,3. 25

საცნაურთა და კორცმეუსხმელთა⁷⁾ მიერ სიტყუათა ღაღადებით წმიდათა მათ დედათა განუქარვა გლოვამ და მწუხარებაჲ B III,4; F II,3; G II,4.

ეჰა დედანო, მღვპარენო და ღმრთის-მოყუარენო, ყოველთა სასოსა და ადგომილსა მკუდართა თანა ნუ ეძიებთ B III,5; E I,7; F II,4; G II,5. 30

ბრძანებაჲ ანგელოზისაჲ⁵⁾ მის აღასრულეს დედათა მათ, წარვიდეს და ახარეს მოწაფეთა და მოწაფენი მისნი წარვიდეს გალილეად E I,6; G I,7.

სიხარულსა და დიდსა ძალსა სულნელებისასა ღირს იქმნეს წმიდანი იგი დედანი და ადგომამა უფლისაჲ იხილეს E I,8; F II,5; G II,6. 35

2 ადგომილ G. უფალი—B. 5 მოციქულთა — G. 8 და+დიდებულმან EG. შენმან — E. კაცთა E. 15 და — B. 16 ქუე B. 19 მაცხოვარ F+ და F. 20 ცხორებისასა+ზედა FG. ერისაგანი B. 21 წარტყენ B. 22 და —BG. გამოუბრწყინვეი ობა (უჩუენე?) B. 26 ჯორთმეუს F. სიტყუთა B, სიტყვათა G. 29 მღვთიარენო B. ლთისმყოფო F. 30 მკუდართა BF. ეძებდით B, ეძებენ E, ეძიეთ G. 35 და—F. სურნელებასა F. სულნელებასა G. 36 და — E. ~ იხილეს ადგომამ უფლისაჲ G.

* E-ში ეს ტროპარი ორჯერაა, წინა გვერდის კიდევ მხოლოდ დასაწყისით: „მოსლვაჲ შენი წინაწარმეტყუელთა“, ხოლო აქ — სრულად.

ადგა უფალი მკუდრეთით, განმანათლებელი სოფლისა და მკსნე-
ლი სულთა⁵⁾ ჩუენთა E 1,10; G II,9.

სიხარულით მიიქცეს ხარებად მოციქულთა, რაჲ-იგი იხილეს,
და ეტყოდეს: ადგა უფალი მკუდრეთით F II,6; G II,7.

- 5 ყოველთა შემოქმედმან ღმერთმან წარმოტყუენა ჯოჯოხეთი
ძლევეითა და ადგომად ყოველთა მონიჭა G II,8.

**შემკობანი და შესხმანი ყოლად წმიდისა და დიდებულისა, წმიდისა
ღმრთისმშობლისანი**

- ყოლად ნათელი ქალწუ E 1.
10 რომელმან გამოგარჩ E 2.
რომელმან თანა-არსი მამისაჲ⁵⁾ მუცლად-იღე საშოსა შენსა,
ყოლად წმიდაო ქალწულო, და გარდამოსლვითა შენ ზედა სულისა
წმიდისაჲთა ესე ჯორციელად უშეე სოფელსა, მეოხ გუეყავ დაუ-
ცხრომელად კსნად სულთა ჩუენთათჳს E 3; E₁.
15 რომელი გამოუკლ...ა პატი E 4.
ტაძარი ხარ მაცხოვრისაჲ⁵⁾⁷⁾ და სანთელი ჭეშმარიტი, ქალ-
წულო მარიამ, ქერობინთა მობაძევი და განმანათლებელი სულთა
ჩუენთა E 5; FG*1.
დედაჲ ხარ მეუფე E 6.
20 გიხაროდენ ცასა და საყდარსა⁵⁾, გიხაროდენ ზღუდესა⁷⁾ და
ბჭესა, გიხაროდენ ქალწულსა, რომელსა ზედა სული წმიდაჲ გარ-
დამოკდა, ვითარცა წჳმად საწმისსა ზედა E 7; E₁; FG 3.
გიხაროდენ, დედაო ნათლისაო, გიხაროდენ მხოლო E 8; F 2.
გიხაროდენ, სა E 9.
25 გიხაროდენ, ყოლად წმიდაო ღმრთისმშობელო მარიამ, შემკუ
E 10.

- სიქადულო სოფლისაო ღმრთისმშ E 11.
ანგელოზისა მიერ ხარებული სიტყუაჲ ღმრთისაჲ F 4.
დედათა შორის ხარ, კურთხეულ ხარ და ანგელოზმან F 5.
30 რომელი შუენიერი ზღუდჳ და მფარველი მორწმუნეთაჲ გა-
მოშინდი, ღმრთისა დედაო მარიამ, სასპლოდ იწოდე შენ, ქალწუ-
ლო, ნებითა მამისაჲ[თა] სიხარული გაბრიელისგან მიიღე, ესე
თვთ იყო უფალი და ღმერთი, მახარებელ და ნუგეშინის-მცემელ. შე-
მოქმედი ცათაჲ და დამბადებელი ანგელოზთაჲ შენ დაიტიე, ქალ-
35 წულო. მას ევედრე ცხოვრებისათჳს ჩუენისა, შემწეო და მფარველო
მორწმუნეთა შენთა G 2.

სამხრად ფსალმუნი

ჰქმენ ცხოვრებაჲ შორის ქუეყანასა (ფს. 73,12) BEF.

დასადებელი

- 40 მთაჲ სიონი, რომელ (ფს. 73,2) B.

1 სოფლისა E. 3 ხარებად] ახარეს G. 4 იტყოდეს F. მკუდრეთით F. 7 შემკო-
ბანი... ღმრთისმშობლისანი] ღმრთისმშობლა F] — G. 13 წმიდისაჲთა + და E₁.

* G-ში ღმრთისმშობლისადმი მიძღვნილი პირველი ტროპარი გამოყოფილია სინ-
გურ ით შესრულებული საზედაო ასოთი.

შენი არს დღმ და შენი⁷⁾ არ (ფს. 73,16) EF.

ალელუაით ფსალმუნი

შეგიყუარო შენ, უფალო (ფს. 17,2) B.

უფლისაა არს ქუეყანაა და სავსე (ფს. 23,1) E 1; F.

სხუაა

მოიცალეთ და გულისხმა (ფს. 45,11) E 2.

კელთაბანისაა

მოვედით უფლისა, მიიღეთ ნათელი და პირსა თქუენსა არა პრცხუნენს, რამეთუ რომელნი მის თანა დაეფელენით, მის თანაცა ავდგეთ განათლებულნი სულისაგან წმიდისა, რამეთუ მან უძღურე-
ბანი ჩუენნი იტურთნა და ცოდვანი ჩუენნი თავს-ისხნა. უნებელი ღმერთი კორცითა ნეფსით ჯუარსა დაემრჭუალა, უკუდავი მოკუ-
დავთათს საფლავსა დაიდვა და ადგა მესამესა დღესა. მან ჩუენ ადგომამ მოგუანიჭა, ჩუენ მაღლობამ მისა შევწიროთ, გალობამ და
ქებაა და დიდებამ უკუნისამდე BEF.

სიწმიდისაა

კრებული მთავარანგელოზთა⁵⁾ და ანგელოზთაა დაუცხრომელითა კმითა გაქებენ, გადიდებენ სამებასა ერთარსებასა: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, უფალო! სავსე არიან ცანი და ქუეყანაა დიდებითა შენითა, მაცხოვარო ჩუენო BF 1; E 2.

საშინელისა და უხილავისა, უხილავთა საყდართა ზედა მკდომარისა მეუფისა ყოველთაისა მადიდებელნი ადგომისა შენისანი მსხუერპლსა შენდა შევსწირავთ, რომელი უხილავ ხარ ღმრთეებითა და თუალთ-შეუდგამ ბრწყინვალეებითა. უხილავსა გმსახურებენ მრავალთუალნი ქერობინნი და ექუს-ექუსფრთენი სერაბინნი, დაუ-
ცხრომელითა კმითა ღალადებენ და იტყვან: წმიდა არს, წმიდა არს, წმიდა არს უფალი, მეუფე დიდებისაა E 1.

აივსო დიდებითა ტამარი E 3*.

დასადებელი ადგომისანი 3-ე ბ**

უფალო ღალატყავსა

მწუხრისა ლოცვაა ჩუენი შეიწირე⁵⁾, წმიდაო უფალო, და მოგუმაღლე ჩუენ მოტევებამ ცოდვათაა, რამეთუ შენ მხოლოდ ხარ, რომელმან უჩუენე სოფელსა ადგომამ BE 1,1; C 1,3.

2 აღ- F. 4 უფლისა F. ქუენი F. 8 არა E. 9 რცხუნენს B. 10 ალღვეთ EF. უბრუნებანი B. 11 იტურთნა B. იტურნა F. ოენებელი F. 12-ნებსით (ნეფსით F) კორცითა EF. დაემრჭუალა EF. უკდავი B. ოკდავი F. მოკდავთათს F. 13 და- F. მან -BF. 14 და F. 15 და-B. 19 წმიდა ხარ 2⁰ შენ F. 20 მაცხოვარო ჩუენო - F. 29 დასადებელნი- წმიდისა F. ბ - F. 30 ღლესა E, ღლესავსა F. 31 მოგუმაღლე მოგუანივე C.

* E-ში I ხმის ბოლოს და II ხმის დასაწყისში იოვანე-ზოსიმეს კომენტარებია: „ლოცვა ყავთ, სხუანი ადგომისა კმანი ძუელნი და სამარადისონი სრულიად და წადგომა-იბაკონი და ძუელნი დღესასწაულნი წინაით [ჰპოვნენ]“. „დასადებელნი წმიდისა ადგომისანი ქა ა ძუელნი, ოო ღლესა ქა ა და გალობანი სრულიად, ზემოთ ჰპოვნე და ლოცვა ყავნ* I კომენტარი II-VIII ხმების მასალაზე მიუთითებს, II კომენტარი - I ხმაზე. ** B : 185v-192r, C : 1r-7v, D : 1r - 11v, E: 123v-124r, F : 290v-293v. G : 100v-104r.

მწუხრისა მსხუერპლსა შვესწირავთ შენდა, ქრისტე, ძეო ღმრთი-
საო, რამეთუ სათნო-იყავ ქალწულისაგან კორცთა შესხმამ და ურ-
ჩულოთაგან ვნებათ თავს-იდეე ჩუენისა კნსისათჳს. ამისთჳსცა გი-
ლაღადებთ, სახიერო და კაცთმოყუარეო უფალო, დიდებამა შენდა
5 B 1,2; FG 1,1.

მთავარანგელოზთა თანა ვლაღადებდეთ ქრისტეს ადგომასა, რა-
მეთუ ესე არს მქსნელი და მაცხოვარი სულთა ჩუენთამ, და დიდე-
ბითა საშინელითა და კელმწიფებითა და ძლიერებითა კუალად მოს-
ლვად არს ცხორებად სოფლისა, რომელი დაჰბადა B 1,3; F II,4;
10 G 1,5.

ჯუარცუმითა შენითა განაქარვე⁵⁾ ძელისა წყევამ, დაფლვითა
შენითა წარმოსტყუენე სიკუდილისა ძლიერებამ და ადგომითა შე-
ნითა განანათლე კაცთა ნათესავი, ამისთჳსცა გილაღადებთ, სახიე-
რო და კაცთმოყუარეო²⁾ 8) უფალო, დიდებამა შენდა BC 1,4; E 1,3;
15 FG 1,2.

წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი, მაცხოვარ, და ასდგე მესამესა დღე-
სა, განჯსენ საკრველნი პერობილთანი და მოგუანიჭე ჩუენ ცხორე-
ბამ და უქრწნელებამ. ამისთჳსცა გილაღადებთ, სახიერო⁷⁾ და კაცთ-
მოყუარეო [უფალო, დიდებამა შენდა] B 1,5; FG 1,3.

20 იენე ვნებამ ნეფსით ჯუარსა ზედა, მაცხოვარ, და წარმოსტყუე-
ნე ჯუარითა ძლევით ჯოჯოხეთი და ადამ აღმოიყვანე კრულებისა-
გან და დასაბამითგანნი მკუდარნი აღადგინენ ძლევითა. დიდებამა
შენდა, უფალო B 1,6.

მესამესა დღესა საფლავით⁵⁾ ასდგე, ქრისტე, ძეო ღმრთისაო,
25 და დაცემისაგან აღადგინე პირველ შექმნილი ადამ და ჯოჯოხეთისა
მყოფთა უქადაგე ადგომამ და ცხორებამ. ამისთჳსცა გილაღადებთ,
სახიერო⁸⁾ და კაცთმოყუარეო უფალო, დიდებამა შენდა B 1,7; C 1,5;
E 1,6; FG 1,4.

ვლაღატ-ყავ შენ[და]მი, კმისამ ჩემისამ ისმინე, უფალო, და
30 მაცხოვრე B II,1.

ვლაღადებ შენდამი, ქრისტე, რომელი იშვეე ქალწულისაგან და
განანათლე სოფელი B II,2; E 1,2; F II,1.

თაყუანის-გცემთ* შენ, ქრისტე, რომელი ჯუარს-ევცე ზედა გოლ-
გოთას ჩუენთჳს და დასთრგუნე სიკუდილი B II,3; C 1,1; E 1,4;
F II,2.

1 შეეწირავთ G. 2 ურჩილოთაგან F, უმჭულოთაგან G. 3 ამისთჳსცა B. 4 შ^რ
BF. 7 მც^რ F. და 2⁰—FG. 8 და 1⁰ — F. მოსლად B. 11 წყევამ+და CF. დაფ-
ვითა B. 12 სიკდილისა F. 13 კაცთამ CF. ამისთჳსცა B. სახიერ C. 17 განჯსნენ
G] განჯრწენ B. პერობილთა B. და — F. მოგუანიჭე G. 18 უქრწნელ^რბ B,
უხრწნელებამ FG. ამისთჳსცა B. კაცთმოყუარეო — G. 24 საფლავით — G. ას-
დგე] აღმოპბრწყინდი CF. 25 პირველი B. 26 ადგომამ და ცხორებამ] ცხორებამ
და უქრწნელებამ F. ამისთჳსცა B. 27 სახიერ C. კაცთმოყუარე C. 31 ვლაღა-
დებთ EF. 32 განათლე B. 33 -ქცემთ B. -ეცე CEF. 34 ჩუენთჳს B. სიკდილი B.

* აქედან იწყება C ნესხა.

გამოხუედ საფლავით, ქრისტე, ადგომა ყოველთა მოგუანიჭე. მაცხოვარ, შეგვწყალენ ჩუენ B II,4; C I,2; E I,5; F II,3.

შენ, რომელი აჰმალდი ზეცად და დაშვედ მარჯუენით მამისა, განანათლენ⁵⁾ ეკლესიანი ჯუართითა და აცხოვნენ მორწმუნენი შენნი. მაცხოვარ, შეგვწყალენ ჩუენ C I,6; E I,8; F II,6; G I,7. 5

უწყოდეთ ყოველმან ერმან ქრისტეს ძალი, რამეთუ ადგა მკუდრეთით ღმერთი უკუდავი, ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა და მყოფთა საფლავისათა ადგომა მონიჭა E I,7; F I,5.

წმიდაო დედოფალო E I,9.

ჩუენ, მო E I,10. 10

ანგელოზმან პირველ, შობად შენდამდე, უფალო, გიხაროდენ სახარულევანსა, მიართუა, ანგელოზმანვე ლოდი დიდებულსა საფლავსა შენსა გარდააგორვა. მან მწუხარებისა წილ სიხარულისა ძლევაჲ აუწყა, ხოლო ამან სიკუდილისა წილ ღმერთი ქველის-მოქმედი გვქადაგა ჩუენ, რომლისათუსცა გვედრებით შენ, ქველის-მოქმედო და მრავალმოწყალეო უფალო, დიდებაჲ შენდა F II,5; G I,6. 15

ოხითაჲ

მოვედით, მორწმუნენო, სიხარულით უგალობდეთ უფალსა, რომელი დამკვდრებულ არს სიონს, რომელი აჰმალდა ჯუარსა ზედა ჩუენთს და აქოცნა ცოდვანი სოფლისანი მისითა კაცთმოყუარებითა, გუაცხოვნა ჩუენ ჯუართითა პატიოსნითა, ადგომაჲ და ცხოვრებაჲ ყოველთა მოგუანიჭა BCEFG. 20

ფსალმუნი

წარემა⁸⁾რთე (ფს. 140,2).

დასადებელი

დაიდგინენ მახლო (ფს. 140,6) EG. 25

აქა აკურთხევედითსა

ვიხარებდეთ უფლისა მიმართ და ვიშუებდეთ, ერნო! რომელნი ვდგათ სახლსა უფლისასა, ეზოთა სახლისა ღმრთისა ჩუენისათა, ვაკურთხევედეთ უფალსა, რომელი ადგა მკუდრეთით და გუაცხოვნა ჩუენ BCEFG 1. 30

რომელი ჰზი ზედა ქერობინთა, განცხადენ და გუაცხოვნენ ჩუენ, უფალო ღმერთო ჩუენო B 2; G 3.

ადგომასა მაცხოვრისასა⁹⁾ უგალობდეთ, ალელუაჲ B 3; EF 2.

3 შენ — EF. ზეცადა F. დუქდე F. მარჯუენით — E. 4 განანათლე E. გუაცხოვნენ G. 6 მკდრეთით EF. 11 შობადმდე შენდა G. 12 შენსა საფლავსა G. 15 შენ, ქველისმოქმედო... დიდებაჲ შენდა| სახიურო და კაცთმოყუარეო უფალო, ღბ G. 19 აჰმალდა G. ~ ზედა ჯუარსა CEFG. 20 ჩნთეს B. სოფლისანი| ჩუენი CEFG. მისათა B. 21 გუაცხოვნა B. 24 წარმრთე F. 26 დაიდგინენ მახლო| დანიქნე G. 28 იხარებდით B. იშუებდით B. რომელ F. 29 სვით B. ჩუენისათა| დაუცხოვრებულად E. 30 უფალსა| ქრისტესა EF. მკდრეთით F. გუაცხოვნა BEFG. 32 ზი B. 34 აღწ B, აღწ F.

25. იადგარი

მდგომარენი სახლსა ღმრთისასა უგალობდეთ, ალელუია B 4; EF 3.

გუაცხოვნენ ჩუენ, ძეო ღმრთისაო, მაცხოვარო ჩუენო, ალელუია B 5; F 4.

5 კურთხეულ არს მეუფეჲ ქრისტე, რომელი ადგა [მკუდრეთით და გუაცხოვნა ჩუენ]* C 2.

გამოგჩნდა ჩუენ სამებაჲ წმიდაჲ, განმანათლებელი და გუაცხოვნა ჩუენ C 3.

10 იხარებდით უფლისა მიმართ და იშუებდით, ერნო! მოვედით, თაყუანის-ვსცეთ პატიოსანსა ჯუარსა და ვაკურთხევდეთ უფალსა, რომელი ადგა მკუდრეთით და გუაცხოვნ[ნა ჩუენ] G 2.

ჯუარისანი

რომელთა მოვიდეთ ნიში ჯუარისაჲ EF 1.

ძლევითა ჯუარისაჲთა⁷⁾ ადამ E 2; F 3.

15 წმიდასა ჯუარსა შენსა ცოდ E 3.

ძლიერებაჲ ჯუარისაჲ F 2.

ჯუარი არს სიქადულ მორწმუნეთა ქრისტესთა F 4.

უგალობდითსა

20 უგალობდეთ უფალსა გალობასა ახალსა, უცხოჲ⁵⁾ საკრველე-ბაჲ ვიხილეთ, რამეთუ ქალწულმან შვა სიტყუაჲ ღმრთისაჲ კორციელად და შემდგომად შობისა კუალად ქალწულივე ევო BCE I,1.

შემწე და მფარველ⁵⁾ მეყავ ჩუენ მქსნელად, ესე ღმერთი²⁾ ჩუენი, ვადიდოთ ესე BCE I,2.

25 რომელი ჯუარსა დაემრტუალე და ყოველთა მოგუმადლე ადგო-მაჲ, ესე ღმერთი ჩუენი და ვადიდოთ ესე BCE I,3.

საფლავით ასდევ, სიკუდილი დაჰქსენ, მაცხოვარ მოწყალე, და მოგუანიტე ჩუენ ადგომად²⁾, ესე ღმერთი ჩუენი და ვადიდოთ [ესე] BE I,4.

30 მარჯუენაჲ შენი, უფალო, დიდებულ არს ძალითა შენითა, რამეთუ საკრველნი სიკუდილისანი სულითა განხეთქენ B II,1.

რომელი იმევ ქალწულისაგან, ქრისტე ღმერთო, ყოვლისათჳს სოფლისა B II,2.

შენგან შობილსა, სახარულევანო, მორწმუნენი უგალობთ ქრისტესა^{5)*}, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს B II,3; C I,5; E I,6.

35 უფალი არს, რომელმან შემუსრნა ბრძოლანი. უფალ არს სახელი მისი. რომელი ადგა მკუდრეთით C I,4; E I,5.

მოიხილესა

მოიხილე, ცაო³⁾, და ვიტყოდით და უგალობდეთ უფალსა მხოლოსა. კაცთმოყუარება BE I,1.

1 სახლსა ღმრთისასა — E. ღმრთისა B. ალელუია — EF. 3 მაცხოვნენ F. ალელუია — F. 15 ვაქრო C. 13 ჯუარსა F. 19 საკურთხელება B. 21 ქალწულადე C. 24 და შემდგომად CE. მოიხილეს B | მოგუანიტე CE. 26 და ყოველთა E. 27 ჩუენ — E. 35 აჲ 1⁵⁾ — E. 36 მკუდრეთით — და გუაცხოვნა ჩუენ E.

* C-ში ჩუენსა მსაღვინო სიკუდილი. * E-ში დრახა: „მორწმუნენი უგალობთ ქრისტესაჲსა მკუდრეთითა ოცნებებისაჲსა წერილი ნუსხურით თაყსუფალ ადგილზე, სანო სტრიქონსა ზეჲო“.

დაგვცვენ შენი მოსაენი⁵⁾, რომელმან ძელსა ზედა ვნებაჲ თავს-
იდეგ ჩუენთჳს BE I,2.

მართალ და წმიდა⁵⁾ არს უფალი, რომელი ადგა მკუდრეთით
და სოფელი განანათლა BE I,3.

დიდება შენდა, დიდება⁵⁾ შენდა, ქრისტე, რომელი ასდეგ 5
მკუდრეთით და დასთრგუნე სიკუდილი BE I,4.

უკრწნელო ქალწულო, მეოხ გუეყავ ჩუენ B I,5.

მოიხილე, ღმერთო, წყალობით. ერსა შენსა ზედა და მაცხოვრე
მე B II,1; C I,1.

განამართლოს უფალმან ერი თჳსი მშვედობით და მონათა 10
თჳსთა ნუგეშინის-სცეს B II,2.

ზეცით ქუეყანად მოხუედ სიტყუაჲ მამისაჲ, კორციელ იქმენ
ქალწულისაგან B II,3.

ჯუარსა დაემრჭუალე ჰურიათაგან, კორცითა ივნე ჩუენ ვნე-
ბულთათჳს B II,4; C I,2. 15

ქელით-წერილი ცოდვაჲ ჩუენთჳს ჯუარსა შემრჭუალე, ჯოჯოხე-
თი წარმოსტყუენე, სიკუდილი მოაკუდინე და გუაცხოვნენ ჩუენ B II,5.

საფლავსა დაიდეგ, ვითარცა მკუდარი, დაებეჭდე, ვითარ სა-
ფასჲ, და ასდეგ მესამესა დღესა უკუდავი ღმერთი B II,6; C I,3.

გვეედრებით შენ, ყოლად წმიდარო ქალწულო, შენგან შობილისა 20
მიმართ ღმრთისა მეოხ გუეყავ ჩუენ C I,4.

უბიწოო ღმრთისმ E I,5.

განძლიერდასა

განძლიერენ ჩუენ ჯუარითა შენითა, ქრისტე, და ადგომითა 25
შენითა გუაცხოვნენ ჩუენ B I,1; CE I,3.

აღმომიყვანენ ჩუენ გლახაკებისაგან ჩუენისა, ქრისტე, და მყოფ-
ნი ბნელისანი განგუნათლენ B I,2.

განვიხარეთ ჩუენ მაცხოვრებითა შენითა, ქრისტე, და გა[ნძლი-
ერდ]ა ღმერთი ჩემი ზედა მტერთა ჩემთა B I,3.

განძლიერდა გული ჩემი⁵⁾ უფლისა მიმართ და ამალღდა რქაჲ 30
ჩემი ღმრთისა მიერ ჩემისა, განივრცნა²⁾ პირი ჩემი ზედა მტერთა
ჩემთა B I,4; CE I,1.

არავინ არს წმიდაჲ, ვითარ უფალი, და არავინ არს მართალ,
ვითარ ღმერთი ჩუენი, რომელმან მისცა თავი⁵⁾ თჳსი ჩუენთჳს და 35
მიკსნნა ჩუენ ურჩულოებათა ჩუენთაგან B I,5; CE I,2.

რომელი ადგა საფლავით მესამესა დღესა, მტერისა ძლიერებაჲ
წარმოტყუენა და მიკსნნა ჩუენ საცთურისაგან კერპთაჲსა B I,6;
CE I,4.

1 დაგუევენ B, დაგუენ E. შენი B, შნი E. 2 ჩნთჳს B. 8 შენ B. გუა-
ცხოვნენ ჩუენ C. 10 თჳსი B. 11 თჳსთა B. ნუგეშინის-სცეს, ნუგეშენ B. 14 დაე-
მშუალე C. ჰურიათაგან ურჩულოთაგან C. ვნებოლთათჳს B. 18 დაებეჭდე ვითარ
საფასჲ—C. საფასჲ B. 19 უკუდავი ღმერთი ვითარცა ღმერთ ხარ C. 28 განვი-
ხარეთ B. 30 გული B. 33 და არავინ... ღმერთი ჩუენი — CE. არავინ 1° C.
34 თჳსი B. 35 მიკსნა B. ურჩულოებათა C. 36 მესამე B. 37 წარმოსტყუენა B. მიკსნა
BE. საცთურისაგან კერპთაჲსა ადგომითა მისითა C, უსჯულოებათა ჩუენთაგან E.

განძლიერდა გული ჩემი უფლისა მიერ და განვიხარე მაცხოვარებითა შენითა, რამეთუ არავინ არს წმიდაა შენსა გარე[შე, უფალო] B II,1.

5 არავინ არს წმიდა და მართალ, ვითარ ქრისტე ღმერთი ჩუენი, რომელი იშვა ქალწულისაგან⁵⁾, რომლისათჳს ანა ღალადებდა: ვაძებდეთ გალობითა უფალსა B II,2; C I,5; E I,6.

ვიხარებდეთ და ვიშუებდეთ შენდამი, ქრისტე, რომელმან აღადგინი ქუეყანისაგან გლახაკი, რომელი ჯუარს-ეცვ, დაეფალ და ასდევ მკუდრეთით. შეგუწყალენ ჩუენ B II,3; E I,5.

10 ქალწულისაგან კორცნი შეიმოსენ E I,7.

უფალო მესმასა

მესმა სმენაა ძლიერებისა შენისაჲ, რამეთუ, ქრისტე, საფლავით: ასდევ და ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე დიდებით. დიდებამა ძალსა შენსა B I,1.

15 უძრულებამა კორცთაჲ, დამდაბლებული მტერისაგან, გამძარცუე ძლიერებითა და ყოველნი გუაცხოვნენ. ვღალადებთ: დიდებამა ძალსა შენსა B I,2.

ძელითა ჯუარისაჲთა ავაზაკი ცხონდა და უქრწნელითა დაფლვითა შენითა ადამ აღმოიწოდა, გიღალადებდა: დიდებამა ძალსა B II,1.

ასდევ მკუდრეთით, სიკუდილისა ძლიერებამა განაქარვე, ვითარცა ღმერთ ხარ, და ყოველნი გუაცხოვნენ. ვღალადებთ შენდამი: დიდებამა ძალსა შენსა B II,2.

25 ადგომითა შენითა, მაცხოვარ, კაცთა ნათესავი აცხოვნე და იკენ კრწნილებისაგან ჯოჯოხეთისა ძლიერებითა. ვღალადებთ: დიდებამა ძალსა შენსა B II,3.

მესმა და გულისხმა⁵⁾-ვყავ, რამეთუ მოწყალე ხარ ღმერთი ჭემბარიტი და მქსნელი სულთა ჩუენთაჲ B III,1; CE I,1.

30 ხედოდე ზღუასა⁵⁾ ზედა ვითარცა კმელსა, უფსკრულთა შეეშინა, ღმრთებამა დაიფარეს B III,2; CE I,2.

იენე ჯუარსა ზედა, აჰმალდი⁵⁾ ზეცად, დაშუედ მარჯუენით ზამისა, სოფელი განანათლე B III,3; CE I,3.

მოსლვამა შენი დამიკურდების და ადგომასა შენსა ვადიდებთ, უფალო, დიდებამა ძალსა შენსა C I,4; E I,5.

35 შეხუედ წმიდასა მუცელსა ქალწულისასა, ვითარცა ცუარი ღრუბელთა შინა, კორციელად იშევ, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, გუაცხოვნენ ჩუენ C I,5; E I,7.

ჯუარსა ზედა კელნი განიხურენ და წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი ძლევითა, უფალო, დიდებამა ძალსა შენსა E I,4.

40 საშინელ არს მოსლვამა შენი, უფალო, ქუეყანად და გამოუთქუმელ არს შობამა შენი და დიდებულ ჯუარცუმამა, დაფლვამა და ადგომამა E I,6.

4 არავინ C. უშდა CE. 5 იშენე E. რომლისათჳს B, რომლისათჳს C. 15 გაჰქარცე B. 29 ხედოდე B. 31 დაჟედ B. 36 ჩუენო+და CE.

ლამითგანსა

ლამისა ლოცვასა შევსწირავთ შენდა, ქრისტე, ძეო ღმრთისაო, რომელმან მიჩუენენ ჩუენ ნათელი ადგომისა B I,1.

უფალო ღმერთო მალალო⁵⁾, მკლავი შენი მტკიცე განაცხადე ზედა ერსა შენსა, რომელ იქსენ ადგომითა შენითა B I,2; CE I,3. 5

ცუარი მშვედობისა მთავლინე⁵⁾, ქრისტე, ზეცით და ნაყოფი სიმართლისა მთანიჭე მორწმუნეთა შენთა B I,3; E I,6.

ლამისა წარსლვითა მოგუეახლა⁵⁾ დღე და ნათელი სოფელსა გამოუბრწყინდა. ამისთვისცა გიგალობენ წესნი ანგელოზთანი და დიდების-მეტყუელებს ყოველი დაბადებული, უფალო B II,1; CE I,1. 10

ჯუარისა შენისა აღმართებითა გამოუბრწყინდა სოფელსა ღმრთის-მეტყუელებისა ქადაგება და ამის გამო ქსნილნი გიგალობთ დაუცნრომელად და გადიდებთ შენ, უფალო B II,2; CE I,2.

აღმობრწყინდი საფლავით, განანათლე სოფელი, მზეო სიმართლისაო, ამისთვის უგალობთ ადგომასა შენსა და გადიდებს ყოველი დაბადებული, უფალო B II,3; E I,5. 15

გიგალობთ შენ, ქრისტე, ძეო ღმრთისაო, მოგუმადლე ჩუენ მოტევება ცოდვათა მყოხებითა მშობელისა შენისაათა C I,4.

გამოუთქუმელად... E I,4.

გალობა... E I,7. 20

ლაღატყავსა

ღაღად-ვყავ ჭირსა⁵⁾ ჩემსა უფლისა მიმართ, მუცლით გამო ვეშაპისა გესმა კმა ჩემი BCE I,1.

შთამავდეს მე სიღრმესა⁵⁾ გულთა ზღვსათა და ვიხილენ საკრველებანი შენნი, უფალო BE I,2. 25

გარდაემატნეს წყლულებანი სულსა ჩემსა, აღმომიყვანე მე განკრწნისაგან, ღმერთო ჩემო B I,3.

რომელი ზი ზედა ქერობინთა, განცხადენ და გუაცხოვენ ჩუენ, ღმერთო ჩუენო B I,4.

რომელი საფლავით აღმოპბრწყინდი და სოფელი აცხოვენ და მორწმუნენი განანათლენ, დიდება შენდა, ღმერთო ჩუენო BE I,5. 30

აღმოვედინ განკრწნისაგან⁵⁾ ცხოვრება ჩემი შენდამი, უფალო ღმერთო ჩემო, რომელმან მიქსნენ ჩუენ საკრველთაგან სიკუდილისათა ჯუარითა და ადგომითა შენითა B II,1; E I,3.

უგალობთ, მაცხოვარ, ჯუარცუმასა შენსა, დაფლვასა და ადგომასა, რომლითა იქსენ სოფელი კრწნილებისაგან⁵⁾, უფალო B II,2; C I,2; E I,4. 35

წინაწარმეტყუელი იქსენ მუცლისაგან ვეშაპისა, კაცთმოყუარე, წინა-გამოსახვითა მესამისა დღისა მკუდრეთით ადგომისა შენისაათა B II,3; C I,3; E I,6. 40

5 რომელი C. 8 დღე B. 9 ამისთვისცა B. 10 უფალო+დიდება ძალსა შენსა C. 11 აღმართებითა ამაღლებითა C. აღმოგბრწყინდა C. აღმოუბრწყინდა E. 12 ღმრთის-მეტყუელებისა BC. და—CE. 13 გადიდებთ გიგალობთ B. გადიდებთ შენ, უფალო დიდების-მეტყუელების C. 15 ამისთვისცა E. გადიდებთ დიდების-მეტყუელებს E. 21 დღესა E. 22 ღაღატყე B. ვლყე E. 23 ვეშაპისათა C. ესმა C. 24 საკუდრეთით B. 32 აღმოვედინ E. 35 ყუარცუმასა შენსა—B. დაფლვასა+შენსა B. 36—სოფელი იქსენ E. ხრწნილებისაგან E. 37 ვეშაპისათა CE. 38 შენისაათა+უფალო E.

მეოხებითა, ქრისტე, მშობელისა შენისაათა მშვდობაა შენი მოჰმადლე ერსა შენსა C I,4; E I,7.

კურთხეულარსა

კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო B I,1.
 5 ღმერთო მამათა ჩუენთაო, ღმერთო საუკუნეთაო, შენ კურთხეულ ხარ უკუნისამდე, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო B I,2.

ნუ განმავიწყებ, უფალო, წყალობასა შენსა ჩემგან B I,3.

ნუ განმავიწყებ, უფალო, წყალობასა შენსა ჩემგან, არამედ მიცნენ ჩუენ საკუმილისაგან, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო B I,4.
 10 ვეძიებთ პირსა შენ[ს]ა, უფალო, ნუ მარცხუენ ჩუენ B I,5.

მსთუად მეწიენ ჩუენ წყალობაა შენი, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო B I,6.

სამთა ყრმათა საკუმილსა შინა სამებისა ძლიერებითა⁵⁾ მეფესა ურჩულოსა სძლეს და ყოველი საცთური კერპთაა დაჰქსნეს და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო B II,1; CE I,1.

დიდ არს ჯუარისა შენისა ძლიერებაა, კაცთოყუარე, რაათა მის მიერ მიქსნენ ჩუენ, რაათა ყოველნი თაყუანის-ცემით ვლალადებდეთ და ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ შენ²⁾, უფალო ღმერთო მამათა⁵⁾ ჩუენთაო B II,2; C I,3; E I,2.

ასდეგ საფლავით, რომელმან ივნე ჩუენთს, და ნათელი გამოუბრწყინე სოფელსა შენსა, რაათა ყოველნი სიხარულით ვლალადებდეთ²⁾ და ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო B II,3; C I,4.

სამებასა ყოლად წმიდასა ვაკურთხევდეთ, რამეთუ მან ჩუენ საცთურისაგან გქსნნა, რაათა ყოველნი სარწმუნოებით ვლალადებდეთ²⁾⁵⁾ და ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო B II,4; CE I,5.

სარჩელი სიმართლისა შენისაა განეფინა ქუეყანასა ზედა, ქრისტე, ბაბილონს ყრმანი საკუმილსა შინა დგეს და ქებასა შენსა იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო B III,1; C I,2.

გარდამოკდა ანგელოზი უფლისაა ზეცით ბაბილონს, შორის საკმილსა მას, და გარდაჰქცია ალი იგი საკმილისაა მის ცუარად, რომელსა შინა სამნი ყრმანი გალობით იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო B III,2.

სამებისა რიცხვთა დაშრტეს აგზებული საკუმილი, ღალადებდეს და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა [ჩუენთაო] B III,3.

40 ... დაუსაბამოა*, თანა-მოსაყდრქ მამისაა შორის ავაზაკთა

2 მოჰმადლე ერსა შენსა| მოეტ. უფალო. და გუაცხოენ ჩუენ E. 3 კურთხეულარსა C. 5 საუკუნეთაო B. 17 შენსა B. 18 ჩუენ+ქელთაგან სიკუდილისათო CE. თაყუანის-ცემით| სიხარულით E. 21 ჩნთუის B. გამოუბრწყინე C. 22 სოფელსა| საფლავსა C. 25 ყოლად—C. რამეთუ| რაათა B. 26 გუეყსნა B. სარწმუნოვებით C. 29 სიმართლისა C. 30 და — B. 31 უფალო — B.

* აქედან გრძელდება D ნუსხა.

დაისაჯე. კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა [ა ჩუენთაო] D I,1.

რომელი ასდგე საფლავით მესამესა დღესა, სახიერ, სოფელი განანათლე შენითა ადგომითა, სახიერ, შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო D I,2. 5

სამეხასა თაყუანის-გცემთ, სამეხასა წმიდასა გაკურთხევთ და უფროხსად აგამალღებთ უკუნისამდე D I,3.

რომელი, ვითარცა კაცი, დაეფალ გულსა ქუეყანისასა და მყოფნი ჯოჯოხეთისანი განანათლენ, და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო [ღმერთო მამათა ჩუენთაო] E I,3. 10

ასდგე საფლავით, ყოლად ძლიერო, და მოგუანიჭე ჩუენ ადგომამ, რამთა ყოველნი სიხარულით ვლალა [დებდეთ და ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო] E I,4.

აკურთხევდითსა

რომელმან არარაჲსაგან ყოველივე⁵⁾ სიტყვთა დაჰბადა, უგა- 15
ლობდით და უფროხსად ამაღლებდით⁴⁾ მას უკუნისამდე BCDE I,1.

რომელი აღსასრულსა წამთასა ქალწულისაგან³⁾ კორციელ იქმნა, უგალობდით²⁾ და¹⁾ უფროხსად ამაღლებდით მას უკუნისამდე BCDE I,2.

რომელმან ხატითა მონისაჲთა კელნი თჳსნი ჯუარსა ზედა განიხყრნა²⁾, უგალობდით და უფროხსად⁴⁾ ამაღლებდით⁵⁾ მას უკუნისამდე BDE I,3; C I,5. 20

რომელი ძლიერებითა ღმრთეებისაჲთა მესამესა დღესა საფლავით ადგა, უგალობდით [და უფროხსად ამაღლებდით მას უკუნისამდე] BDE I,4; C I,6. 25

რომელი სამებით და ერთარსებით იდიდების მალალთა შინა, ღმერთი, უგალობდით⁴⁾ და უფროხსად⁵⁾ ამაღლებდით²⁾ მას უკუნისამდე BDE I,5; C I,4.

ყოველნი საქმენი შენნი გაქებენ შენ დაუცხრომელად, დამბადებელსა ღმერთსა, უძლეველსა მეუფესა. გაკურთხევთ, გიგალობთ და აგამალღებთ უკუნისამდე BD II,1. 30

რომელი იშვე ქალწულისაგან, გაქებენ შენ მალალთა შინა ანგელოზნი და ძალნი. ძენი კაცთანი გაკურთხევთ, გიგალობთ²⁾ და აგამალღებთ [უკუნისამდე] BD II,2.

რომელი ხარ დაუსაბამო, თანა-არსი მამისაჲ, და გარდამოჰქედ 35
ბაბილონს, შორის საქუმილსა, და იქსნენ სამნი ყრმანი. გაკურთხევთ, გიგალობთ⁴⁾ და აგამალღებთ უკუნისამდე B II,3; D II,4.

რომელი ჯუარს-ეცუ ზედა გოლგოთას ჩუენთჳს, გაქებენ შენ დაუცხრომელად საფლავით ადგომილსა, მარჯულ მამისა მჯდომარესა. გაკურთხევთ⁴⁾, გიგალობთ და აგამალღებთ უკუნისამდე B II,4; 40
D II,3.

15 უგალობდეთ C. 17 იქმნა + ღმერთი CD. 20 თჳსნი B. 32 მალალთა შინა დაუცხრომელად D. ანგელოზი D. 36 საქმილსა B. 38 ქრც B. ჩნთჳს B. 39 სწულვი D. მარჯლ B.

- სამნი იგი ყრმანი საკუმილსა შინა სამებასა გაკურთხევდეს, სამნივე ერთად იტყოდეს B III, 1; D IV, 2.
- სამთა მათ ყრმათა საკუმილსა შინა სული წმიდაა აგრილობდა, მარჯუნე(2) შენი ჰფარვიდა B III, 2; C I, 3; D IV, 1.
- 5 სუეტი იგი ნათლისაა მოსეს წინა უძლოდა, ჩუენცა წარგუმელინ ჯუარი წმიდაა შენი B III, 3; D IV, 3.
- რომელი ნებითა მამისაათა ქუეყანად მოივლინა, სიტყუაჲ კორციელ იქმნა და ჯუარსა დაემშჳალა, მღდელნი აკურთხევდით, ერნი [უფროსად ამალღებდით მას უკუნისამდე] D III, 1.
- 10 რომელმან ჯუარსა ნეფსით კელნი თუსნი განიპყრნა და სისხლითა თუსითა მიქსნა ჩუენ ცოდვათაგან, მღდელნი აკურთხევდით, ერნი უფ[როსად ამალღებდით მას უკუნისამდე] D III, 2.
- რომელი დაისაჯა პურიათაგან კორციით ჯუარსა ზედა და პირველ შექმნული ადამ განაახლა, მღდელნი აკურთხევდით, ერნი უფროსად ამალღებდით მას უკუნისამდე] D III, 3.
- 15 რომელი ჯუარცუმით და განზრახვით საფლავად მიეცა, ღმერთი, და ადგა მკუდრეთით და ადგომაჲ მოგუანიჭა, მღდელნი აკურთხევდით, ერნი [უფროსად ამალღებდით მას უკუნისამდე] D III, 4.
- რომელმან პატიოსნითა ჯუართა სიკუდილი მოაკუდინა, ჯოჯოხეთი შემუსრა და მკუდარნი აღადგინა, მღდელნი აკურთხევდით, ერნი უფროსად ამალღებდით მას უკუნისამდე] D III, 5.
- რომელმან ქალდეველთაჲ აგზებული ცეცხლი ცუართა დაშრიტა და ყრმანი მგალობელნი დაიცვნა უვნებელად, მღდელნი აკურთხევდით, [ერნი უფროსად ამალღებდით მას უკუნისამდე] D III, 6.
- 25 შიშისაგან მეფისა არა შეძრწუნდეს ყრმანი ბაბილონს, რომელთა შეურაცხ-ყვეს ბრძანებაჲ მეფისაჲ და უცხოასა მზაკუვარებისა საცთურსა განეშორნეს და ღმერთსა თაყუანის-სცემდეს. ყოველნი ვაკურთხევდეთ და უფროსად ავამალღებდეთ ქრისტესა ღმერთსა ყოველთასა D V, 1.
- 30 სარწმუნოებით იწამნეს საკუმილსა მას შინა ყრმანი ბაბილონს, რომელნი ცეცხლსა მას შინა, ვითარცა ტაძარსა, ვიდოდეს და ქებასა შენდა მიმართ მადლობით იტყოდეს. ყოველნი ვაკურთხევ[დეთ და უფროსად ავამალღებდეთ ქრისტესა ღმერთსა ყოველთასა] D V, 2.
- ჯუარსა ზედა იხილვე შემოქმედი ღმერთი ყოველთაჲ, რომელმან ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე და სოფელი განანათლე ადგომითა შენითა. ყოველნი ვაკურთხევდეთ და უფროსად [ავამალღებდეთ ქრისტესა ღმერთსა ყოველთასა] D V, 3.
- საფლავსა დაიდევ კორციელად უკუდავი უფალი, რომელი ასდევ მესამესა დღესა და ეჩუენე წმიდათა მათ მენელსაცხებლეთა დედათა. ყოველნი ვაკურთხევდეთ [და უფროსად ავამალღებდეთ ქრისტესა ღმერთსა ყოველთასა] D V, 4.
- 40 ადგომილი გიხილეს წმიდათა მათ დედათა, რომელნი ნელსაცხებლითა საფლავად მისრულ იყვნეს და სიხარული ადგომისა შენი-

1 სამებასაჲ წმიდასა D. 2 სამნი B. 3 საკუმილსაჲ მას C. 4 მენა B, მარჯუნე C. 5 წარგუმელინ D. 25 არა B.

საე მოციქულთა ახარეს. ყოველნი ვაკურთხევდეთ და უფროსად ავამალლ[ებდეთ ქრისტესა ღმერთსა ყოველთასა] D V,5.

მორწმუნენი ერთობით სამებასა თაყუანის-ვსცემთ — მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა, განუყოფელად ერთარსებასა. ყოველნი უგალობდეთ [და უფროსად ავამალლებდეთ ქრისტესა ღმერთსა ყოველთასა] D V,6. 5

ადიდებდითსა

ქალწულებად შენი, ღმრთისმშობელო უბიწო⁸⁾, რომელი არა შეწუა ცეცხლმან ღმრთეებისამან¹⁾, ვადიდებდეთ BDE I,1.

რომელი საშოსა²⁾ შენსა დაემკვდრა, ქრისტე ღმერთი და მკსნე-ლი სულთა ჩუენთაჲ, ვადიდებდეთ BDE I,2. 10

მიუწოდომელი მაცხოვრისა ადგომად სოფელსა გამოუბრწყინდა, ნათელი გამოუთქუმელი, ვადიდებდეთ BD I,3.

ყოლად წმიდასა დედასა და ქალწულსა ვადიდებთ, შენ, ღმრთის-მშობელო B II,1; D III,1. 15

ადიდებს სული ჩემი უფალსა, იტყოდა ღმრთისმშობელი B II,2; C I,1; D III,2.

კურთხეულ არს უფალი ღმერთი ისრაელისაჲ, რამეთუ მოგვხედ-ნა ჩუენ და აღმიდგინა რქაჲ ცხორებისაჲ — ქრისტე B II,3; C I,4; D III,3. 20

კურთხეულ არს უფალი ღმერთი ისრაელისაჲ, რომელმან იქსნა ნათესავი კაცთაჲ საცთურისაგან მტერისა B II,4; D III,4.

ჯუართაჲ პატიოსნითა დასთრგუნე სიკუდილი და განაახლე ცხორებაჲ, თაყუანის-ვსცემთ ცხორების მომცემელსა ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა B II,5. 25

გაბრიელ ანგელოზმან ქალწულსა მას ახარა, და წინამორბედ-მან უდაბნოსა ქადაგა, და ავაზაკმან ჯუართაჲ სამოთხისა ბჭენი განახუნა B III,1; CE I,7; D V,1.

ძალმან უფლისამან ჯოჯობეთი შემუსრა და მყოფნი ბნელისანი ნათლად აღმოიყვანნა და ჩუენ ჯუართაჲ თესითა საცთურისაგან გვქსნნა B III,2; CE I,8; D V,2. 30

ადგომად უფლისაჲ ანგელოზმან გუახარა, და ზეცად ამაღლებაჲ მოციქულთა ქადაგეს, და მარჯუენით მამისა მჯდომარეჲ პირველ-დიაკონმან იხილა B III,3; CE I,9; D V,3.

დიდებულ ხარ და სანატრელ³⁾ დედათა შორის, წმიდაო ქალ-წულო, ღმრთისმშობელო B IV,1; E I,6. 35

კურთხეულ არს უფალი იესუ, მეუფე, რომელმან ყო ვსნაჲ ერისა ისრაელისაჲ B IV,2.

კურთხეულ არს მეუფე ქრისტე, რომელი ადგა მკუდრეთით და გუაცხოვნა ჩუენ B IV,3. 40

8 უბიწო] უკრწნელო D. არაჲ BD.10 შენსა+უთელოდ D. დაემკვდრა B. 12 მაცხოვრისა B. 14 გდეთ B. 18 მოგუხედნა C. მოგობედნა D. 19 აღკვდგინა D. 27 განახონა D. 29 ძალმან] სულმან C. 30 აღმოიყვანა B. და+აჲ CDE. თქსნითა B] მისითა DE. 31 გუქსნა B, გქსნა DE. 32 ახარა D. 33 მოციქულთ E. მარ-ჯულ D. მჯდომარე B. მჯდომარე E. 37 მეუფე B. 39 მეუფე B.

გამოგზნდა ჩუენ სამებაჲ წმიდაჲ და განმანათლებელი და გუაცხოვნა ჩუენ B IV,4; C I,6; D VII,4; E I,10.

ერთარსებასა, ძლიერებასა⁵⁾ ღმრთეებისასა — მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა მორწმუნენი ვადიდებდეთ, ყოლად წმიდასა სამებასა B IV,5; D VII,5; E I,11.

რომელი ცათა შინა კურთხულ ხარ⁵⁾ და ქუეყანასა ზედა დიდებულ ხარ, გიხაროდენ, დედაო უსძლოო C I,2; D II,1; E I,3.

კურთხულ არს მეუფე ქრისტე, რომელი ქალწულისაგან იშვა და გუაცხოვნა ჩუენ C I,3; D VII,1.

10 კურთხულ არს ქრისტე ღმერთი ჩუენი, რომელმან კაცთმოყუარებისათჳს სათნო-იყო ქალწულისაგან კორცთა შესხმად, დაჰქსნა ყუედრებაჲ იგი დედათა და განაჰარვა საცთური მტერისაჲ. მას მხოლოსა ვადიდებდეთ C I,5; D VII,2.

15 რომელმან ქალწულბერიჲ შევ დიდებაჲ⁵⁾ და დედობრივი არა გეენო ვნებაჲ, გიხაროდენ, დედაო უსძლოო D II,2; E I,4.

რომელმან შემოჰმედი ღმერთი შევ, მხოლოდშობილი შენგან კორციელ იქმნა, გიხაროდენ, დედაო უსძლოო D II,3.

რომელი წინაშე ჯუარსა სდეგ⁵⁾ თანა მოწფითურთ სიყუარულით, გიხაროდენ, დედაო [უსძლოო] D II,4; E I,5.

20 რომელმან ადგომილი იხილე მკუდრეთით უქცეველად ძეა შენი, გიხაროდენ, დედაო უსძლოო D II,5.

ყოლად წმიდასა დედასა ნათლისასა, ზეცისა სძალსა და ქალწულსა მარიამს, გალობითა ღმრთის-შუენიერებისათა ამას დაუცხრომელად ვადიდებთ D IV,1.

25 კიდობანსა სიწმიდისა ქრისტესსა, რომელმან იტვრთა პატიოსანი მარგალიტი, გალობითა ღმრთის-შუენიერებისაჲ [თა ამას დაუცხრომელად ვადიდებთ] D IV,2.

უფროჲს დიდებულსა დედასა მაცხოვრისასა უწეშთაჲსად ყოველთა მთავრობათა გალობითა [ღმრთის-შუენიერებისათა ამას დაუცხრომელად ვადიდებთ] D IV,3.

რომელი კარვად სამეუფოდ სათნო-გიყო, ღმრთისმშობელო, და წეუწველება უკრწნელისა საშოჲსა შენისაჲ მაყულოვანითა პირველვე გამოსახე, სძალო ზეცისაო, გალობით ვადიდებთ D VI,1.

35 ვადიდებთ შენ, ქალწულო უბიწოო, რომელმან ჰშევ სიტყუაჲ ღმრთისაჲ კორციელად და მისგან განთავისუფლდა კაცთა ნათესავი მონებისაგან მტერისა. სძალო ზეცისაო, ვალო [ით ვადიდებთ] D VI,2.

რომელი ზეცით მამისა მიერ მოივლინე, ქრისტე, ცხორებისათჳს ჩუენისა, და განაყრობითა კელთაჲთა ჯუარსა ზედა იქსენ სოფელი 40 საცთურისაგან ბნელისა, სიკუდილი დასთრგუნე და მორწმუნენი შენ თანა აღადგინენ. დიდებაჲ ადგომასა შენსა D VI,3.

რომელმან წინაწარმეტყუელთა კმანი უქცეველად აღასრულენ

1 გამოგზნდა B. და 1² — CD. 2 გუაცხოვნა DE. 3 ერთარსებასა ერთღმრთეებასა E. 4 მორწმუნენი დაუცხრომელად D. 5 გუაცხოვნა D. 10 რომელი D. 13 ვადიდებდეთ თაჲსანს. ვსკედეთ D. 14 დიდებაჲ შენ D. არა D. 16 შენგან შენ D. 28 იხილეთ D.

და ნეფსით, ქველის-მოქმედო, ჯუარსა ზედა დაემშჷუალე ცხორე-
ზად სოფლისა, გალობით [გადიდებთ] D VI,4.

ნეფსით ჯუარცუმა თავს-იდევ, ქრისტე ღმერთო, საფლავსა
დაიდევ, რომელმან სიკუდილი მოაკუდინე, შენითა ღმრთეებითა ას-
დევ მკუდრეთით, უქრწნელება მიჰმადლე ნათესავსა კაცთასა 5
D VII,3.

ნერგო სამოთხ E I,12.

წარდგომანი ცისკრად

ალდევ, უფალო ღმერთო ჩემო, აიმაღლე⁵⁾ ჯე ვიდრე შენთა
სრულიად (ფს. 9,33). 10

დასადებელი

აგიარო შენ, უფალო, ყოვლითა გულითა ჩ ვიდრე ყოველი
საკერველება შენი (ფს. 9,2) B 1; DEF 2.

[ფსალმუნი]

ჭირისათეს გლახთადა ვიდრე იტყუს უფალი (ფს. 11,6). 15

დასადებელი

სიტყუანი უფლისანი ვიდრე სიტყუად წმიდად (ფს. 11,7) B 2.

[ფსალმუნი]

განილქე, უფალო ღმერთო ჩემო, ვიდრე შენ (ფს. 7,7-8).

დასადებელი

უფალო ღმერთო ჩემო, შენ გესავ, მაცხოვრე ვიდრე მიცხენ მე
(ფს. 7,2) D 1. 20

[ფსალმუნი]

განილქე წინაშე ჩემსა და⁷⁾ იხ (ფს. 58,5) EF 1.

დასადებელი

მიცხენ მე მტერ (ფს. 58,2) E 1. 25
უფალო ღმერთო ჩემო, შენ გესავ, მაცხოვრე ვიდრე მიცხენ მე
(ფს. 7,2) F 1*.

სხუაა

ყოველი სული აქე (ფს. 150,6). 30

დასადებელი

აქებდით ღმერთსა სიწ (ფს. 150,1) E 3.

სხუაა

სუფევს უფალი²⁾ უკუნისამდე, ღმერთი შენი, სიონს⁵⁾ ვიდრე
თესლამდე (ფს. 145,10) BDF 3; E 4. 35

8 წარდგომანი ცისკრად ფსალმუნი (ფნი EF) ცისკრისანი DEF.
9 აიმაღლე ჯე — B. შენდა B. 12 უფალო — E. ყოვლითა გულითა ჩ — B. ჩ — F.
ყოველი საკერველება შენი მადლო (ფს. 9, 3) D. 14 ფსალმუნი ბ B. 33 სხუაა —
BDF. 34 ვიდრე თესლამდე თესლითი F.

* 58,5 ფსალმუნს დასდებლად მოსდევს 7,2 ფსალმუნი. ეს შეუსაბამობა
აიხსნება საერთო ფრაზით: „მიცხენ მე“ (მღრ. ფს. 58,2 და ფს. 7,2).

გარდამოთქუმა

ანგელოზი ჯდა ლოდსა ზედა საფლავისასა და მან გუახარა ჩუენ: ადგა ქრისტე მკუდრეთით, მაცხოვარი სოფლისაჲ, და აღავსო ყოველი სოფელი სულნელებითა. გიხაროდენ, ერნო, და მხიარულ იყვენით BCDEF 1.

- 5 უფალო, რომელმან წმიდათა მათ დედათა⁵⁾ მიჰმადლე ხარებაჲ შენი, უკრწნელი ტაძარი შენი, საფლავი აღაშენე, მუნ შთაჰკვედ ქუესკნელად, ჯოჯოხეთს მყოფნი აღადგინენ და აჟა წინაწარმეტყუელისა თქუმული აღასრულე: მწუხრი—ტირილი და განთიად—სინხარული, ანგელოზშთავრისა მიერ გალობაჲ შენთა მოწაფეთა აუწყე, რომელთა ადგომაჲ შენი სოფელსა უჰადაგეს. ქრისტე, გუაცხოვენენ ჩუენ DE 2.

აქებდითსა

- 15 ქებით ვაქებდეთ, გალობით ვადიდებდეთ ქრისტესა ღმერთსა, ადგომილსა მკუდრეთით BCEF I,1; D II,1.

ვაქებდეთ ქრისტესა მეუფესა, რომელმან კაცებაჲ შეიმოსა ჩუენთეს წმიდისაგან ქალწულისა და განგუანათლნა ჩუენ ადგომითა მისითა B I,2; DG I,1.

- 20 მიისწრაფდეს დედანი იგი ცისკარსა მას მსთუად საფლავად და მიაქუნდა ნელსაცხებელი სულნელი, საკუმეველი და ეძიებდეს შემურვად უკრწნელთა ქორცთა შენთა B I,3; CEF I,2; D II,2.

ზრუნვაჲ აქვნდა მცველთა⁵⁾ მათ, ეშინოდა ჰურიათაგან და იტყოდეს: ვინ მიგვტევნეს ჩუენ ხილვად საფლავსა მას? B I,4; CEF I,3; D II,3.

- 25 კადნიერად მივიდეს დედანი იგი საფლავად და იხილნეს მცველნი იგი, გარემოჲს საფლავსა მას ისხნეს ვითარცა მკუდარნი, და ანგელოზი უფლისაჲ ეტყოდა დედათა მათ: B I,5; CEF I,4; D II,4.

- ნულარა ხართ თქუნენ მწუხარე სიკუდილსა მაცხოვრისასა, არამედ აწ იქმნენით მახარებელ ადგომასა მისსა B I,6; CEF I,5; 30 D I,5.

ღლეს იხარებენ ყოველნი კიდენი ჭეშმარიტითა ადგომითა მისა ღმრთისაჲთა, რომლითა ჯოჯოხეთი დაითრგუნა და გამოიყვანნა შეყენებულნი სულნი B II,1; D IV,1; G I,4.

2 ანგელოზი გიხაროდენ, ერნო, და მხიარულ იყვენით, ანგელოზი CDEF. საფლავისა F. 3 ადგომაჲ F. ქეჲ B, ქმ CDF. 4 სოფელი — BCDF. სურნელებითა EF. 5 იყვენით F. 11 ოქადაგეს D. 16 ჩუენთვის B. 19 მიისწრაჲ D. იგი—D. მას—CDEF. მსთუად B. 20 მიაკვნდა B. შემორვად DF] შემოსად C. ეძიებდეს... შენთა] იტყოდეს: ვინ მიგვტევნეს ჩუენ ხილვად საფლავსა მას? B. 21 უხარწნელთა CE. 22 ზრუნვაჲ DF. აქვნდა CDEF. მცველთა მათი მცველთაგან CF. მცველთათეს D. ეშინოდა] და იშინოდა F. 23 მიგუტევნეს B. მას — B. 26 მცველნი იგი—ცისკარსა მსთუად C. გარემოჲს... მკუდარნი ისხნეს ვითარცა მკუდარნი საფლავსა თანა C. ვითარცა მკუდარნი (მკუდარნი F) ისხნეს საფლავსა თანა DEF. 27 უფლისაჲ] ნათლისაჲ C. ეტყოდა] ახარებდა და ეტყოდა E. მათ—B. 28 ხარ B. 29 ექმნენით F. მისა C. 31 კიდენი — D. ჭეშმარიტად G. 32 დათრგუნა B.

დღეს ნათელი, ფრიად გამობრწყინებული ანგელოზმთავარი ჯდა ზედა ლოდსა მას, დედათა მიმართ იტყოდა: რაჲსა ეძიებთ ცხოველსა მას მკუდართა თანა? B II,2; D IV,2; G I,5.

დღეს მიემადლა ნელსაცხებლის მიმღებელთა დედათა ხარებაჲ ადგომისა ძისა ღმრთისაჲ, მოიქცეს, მოციქულთა ახარეს და ეტყო- 5 დეს, ვითარმედ: ადგა ქრისტე B II,3; D IV,3; G I,6.

ადგა ქრისტე მკუდრეთით, დაქსნა საკრველნი სიკუდილისანი, სირცხულეულ ყო ჯოჯოხეთი და შემუსრა ძალი მტერისაჲ და ჩუენ გუახარა ადგომაჲ და ცხოვრებაჲ B II,4.

გაქებთ შენ, ქრისტე, უწინარეს საუკუნეთა შობილსა სიტყუა- 10 სა მამისასა B III,1.

გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი ჯუარს-ეცუ ზედა გოლგოთას ჩუენთჲს, ჯორცნი დასხენ ანასტასიას და საუკუნითგანნი მკუდარნი შენ თანა აღადგინენ B III,2; DG I,2.

გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი ასდევ და ახარე მოციქულთა, 15 გურგუნ ექმენ მარტულთა და აცხოვენ სოფელი B III,3; C I,6; DG I,3.

მეუფე საუკუნე ქუეყანად გარდამოქედ და ვნებაჲ ჯუარსა ზედა თავს-იდევ, რომლითა საცთური ხისაჲ მის განაქარვე და ჯო- 20 ჯოხეთისა ძალი შექმუსრე D III,1; G II,1.

საფლავსა დაიდევ უკუდავი ღმერთი და ჩუენ, შენნი დაბადე- ზულნი, ჯოჯოხეთით აღმოგუყვანენ, მოწყალე. მწყალობელო უფალო, დიდებაჲ ადგ[ომასა შენსა] D III,2; G II,2.

მესამესა დღესა ასდევ მკუდრეთით და ეჩუენე წმიდათა მათ დედათა, რომელნი სწრაფით მივიდეს მოციქულთა თანა, შენი ად- 25 გომაჲ ახარეს D III,3; G II,3.

მწუხრი, შაბათსა, რომელი განთენებოდა ერთშაბათად, ბრძანე- ბაჲ გარდამოქდა მამისა მოწყალისაჲ: ანგელოზი ახარებდა ადგომასა უფლისასა — მგლოვარეთა სიხარულსა D V,1; G II,4.

გარდამოქდა ანგელოზი უფლისაჲ ზეცით ხატითა ელვარითა, 30 კმითა საშინელითა, ლოდი გარდააგორვა, უფალი ადგა, საფლავი დაცალიერდა D V,2; G II,5.

ხარებაჲ ანგელოზისაჲ მის ესმოდა დედათა მათ, სიხარულით ისწრაფდეს მოციქულთა ხარებად, ახარეს და ქადაგეს ადგომაჲ უფ- 35 ლისა იესუჲსი D V,3; G II,6.

ადგომითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა ადგომაჲ ჩუენ ყოველთა მოგუენიჭა, ჯოჯოხეთი დაირღვა, სამოთხმ აღეშენა, სი- კუდილი დაითრგუნა, ეშმაკი განიდევნა D V,4; E I,6; F I,8; G II,7.

1 გამობრწყინებული გამოჩინებული DG. 2 ეტყოდა G. რასა G. 5 ღმრთისა G. მოიქცეს მოვიდეს B. მოციქულნი B. ~ ახარეს მოციქულთა G. და — B. 6 აღდგა DG. ქვე B. ქმ D. 7 ქვე B. 13 ჩნთვის B. შედარნი B სულნი D. 14 შენ თანა აღადგინენ განაახლენ D. 16 გურგუენ B. და—D. 22 აღმოყვანენ G. მწყალობ G. 23 ადგომასა შენსა შენდა G. 32 დაცარულდა G. 33 ესმოდა G. 35 რკნი G. 36 ქესითა FG. 37 ყოველთა — DEF. სამოთხე F. აღეშენა F.

ადგომითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესითა იხარებენ ან-გელოზნი, მოციქულნი ყოველნი, კრებული წმიდათა და სულეზი მართალთა უკუნითი უკუნისამდე D V,5; E I,7; F I,9; G II,8.

- ასდგე, ქრისტე, მკუდრეთით, ბნელი განაქარვე⁵⁾, განანათლენ
5 მორწმუნენი ადგომითა შენითა. ერთობით გიგალობთ შენ: დიდე-
ზამ ადგომასა შენსა D VI,1; E I,8; F I,6.

ვითარცა ჯერ-იჩინე ზედა ჯუარსა ვნებათ თხემისა ადგილსა, ჩუენთს იძლიე ძალი მტერისა, კურთხევით გიგალობთ შენ: დიდებათ ადგომასა⁴⁾ შენსა D VI,2; F I,7.

- 10 ლხინებათ შენმიერი მოგუმადღე, მაცხოვარ, ნათესავსა კაცთა-
სა, ოდეს გამოჰბრწყინდი საფლავით პირველ საუკუნეთა ღმერთი.
დიდებათ ადგომასა შენსა D VI,3.

- ჟამსა აღსასრულთასა მოხუედ, რომელმან იენე ჩუენთს, სიტყუაო ღმრთისაო, და მიკსნენ ჩუენ ტყუეობისაგან მტერისა, ფლობი-
15 ლებათ მისი შეკმუსრე ადგომითა D VI,4.

ქუეყანასა დაიდევ ღმრთეებათ უვნებელი, ყოლად ძლიერებით ას-
დგე შუენიერად დიდებითა, ჩუენ ადგომათ მოგუანიცე ადგომითა
შენითა D VI,5.

- 20 ცნობათ მოემადლა ძლევისა შენისა, წინაწარმეტყუელნი იტყო-
დეს, ჭეშმარიტად ქადაგებდეს, ხარებით გუაუწყებდეს წმიდასა ად-
გომასა შენსა D VI,6.

კორცითა იენე ჩუენთს, ქრისტე, მკსნელო ჩუენო, ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე, სიკუდილი დასთრგუნე, უძლურებათ ჩუენი განჰკურნე ადგომ[ითა შენითა] D VI,7.

- 25 დაუსაბამოსა მამასა ძით და სულით წმიდითურთ, ერთარსება-
სა, ერთღმრთეებასა, მორწმუნენი ვაჰებდეთ აწ და მარადის და უკუ-
ნითი უკუნისამდე, ამენ D VI,8.

შესხმანი წმიდისა ღმრთისმშობლისანი*

ქსენებასა ღმრთისმშობლისასა⁵⁾ თაყუანის DE 1.

- 30 რომელნი აგიაარებენ შენ⁷⁾ დედოფლად⁵⁾ და ჭეშმარიტად,
ღმრთისმშობელო, გიხაროდენ, ყოვლისა ჭირვეულისა, კურთხეულო,
მხოლოო, უკრწნელო DE 2; F 3.

ჩუენ მოსრულ ვართ⁷⁾ ვედრებად⁵⁾ შენდა, ღმრთისმშობელო მარიამ, მეოხ იყავ ჩუენთს, გევედრებით DE 3; F 2.

- 35 მეოხ იყავ ჩუენთს⁷⁾, მარიამ სახარულევანო⁵⁾, მეოხ იყავ
ჩუენთს, გევედრებით DEF 4.

წმიდაო დედოფალო⁷⁾, ღმრთისმშობელო⁵⁾, ლხინებათ შენმიერი გარდამოგველინე ჩუენ DE 5; F 1.

- 40 სანთელო დაუშრეტელო⁷⁾, ყოლად წმიდაო ქალწულო, შენ მუც-
ლად-ილე ყოველთა შემოქმედი და შენგან იშვა მკსნელი და მაცხო-

1 აგშთა F. უფლისა ონი E. ქესითა FG. 3 მართალთა E. 25 დაოსაბამოსა D. 26 შესხმანი წმიდისა ღმრთისმშობლისანი შესხმანი ღმრთისმშობლისანი E, ღმრთისმშობლისანი F]—G. 29 ქსენებასა+წმიდისა E. 31 კრსა D. 35 მარიამ—E. 37 დედოფალო F. 38 გარდამოგველინე D.

* G-ში ღმრთისმშობლის ტროპარი გამოყოფილია ჭვრისებური ნიშნით—ურთიერთგადაპყვეთი მოკლე ხაზებით.

ვარი სოფლისაჲ. კურთხეულ ხარ შენ დედათა შორის და კურთხეულ არს ნაყოფი მუცლისა შენისაჲ D 6; F 5.

ვითარმედ გხადოდით შენ, სახარულევანო, ცად, რამეთუ გამო-
აბრწყინე მზღ სიმართლისა სამოთხედ, რამეთუ გამოიღე ყოველი
უკრწნელეებისა, შევ და დაადგერ უკრწნელად წმიდად. ქალწულმან
იტკრთე მკლავთა ზედა ძმ, ყოველთა ღმერთი, მას ევედრე ცხორე-
ბად სულთა ჩუენთათჳს D 7.

ვინ არა გნატრის შენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო⁵⁾, ვინ არა
უგალობს შენგან უკრწნელად შობასა? რამეთუ რომელი-იგი უქამოჲ
მამისაგან გამობრწყინდა გამოუთქუმელად კორცითა, ბუნებით ღმერ-
თი იყო და ბუნებით კაც იქმნა ჩუენთჳს, არა ორად პირად განყო-
ფილ, არამედ ორთაგან ბუნებათა შეურევნელად ერთ ხატად იცნო-
ბების. მას ევედრე, შემკულო, ყოლად სანატრელო, ცხორებად სულ-
თა ჩუენთათჳს D 8; E 6.

გიხაროდენ, ღმრთისმშობელო, დაუტევენელისა სიტყუსა დამ-
ტევენელო და გამოუთქუმელად მშობელო და შემდგომად შობისა
ქალწულადვე დადგრომილო, რამეთუ შენ ზედა ბუნებათა შეცვალე-
ბაჲ იქმნა და ღმრთეებაჲ და კაცებაჲ ჩუენ აღმოგვბრწყინდა. რო-
მელმან ჯუარსა ზედა ვნებითა სიკუდილი მოაკუდინე, ადგომილსა
გიგალობთ დაუცხრომელად მორწმუნენი, მაცხოვარსა და მკსნელსა
სულთა ჩუენთასა D 9.

უბიწოო ღმრთისმშობელო, სამკუდრებელო სიტყუსა ღმრთისაო,
კეთილთა მომნიჭებელისა მტკრთველო, სანატრელო დედაო, დიდისა
მის საფასისა დამმარხველო, მეოხ გუეყავ სულთა ჩუენთათჳს G.

სამხრად ფხალმუნი

ალადგინე ძალი შენი⁷⁾ და მოვე (ფს. 79,3).

დასადებელი

რომელი ჰმწყსი ისრაელსა (ფს. 79,2) CDEF.

ალელუაჲ

ალდეგინ ღმერთი და განიბნინედ⁵⁾ ვ ი დ რ ე პირისა⁷⁾ მისისაგან
(ფს. 67,2) CDEF 1.

სხუაჲ

უფალო ღმერთო ცხორებისა ჩემისაო ვ ი დ რ ე ვედრებასა ჩემ-
სა (ფს. 87, 2—3) CDE 2.

კელთაბანისაჲ

წინავე საუკუნეთა მამისაგან იშვა, სიტყუამან ღმრთისამან
კორცნი შეისხნა ქალწულისა მარიამისგან, ჯუარცუმაჲ თავს-იდვა,
საფლავსა მიეცა, ვითარცა მას უნდა, ადგა მკუდრეთით და გუა-
ცხოვნა ჩუენ, შეცთომილნი კაცნი BCDEF 1.

8 არაჲ 1²D. 11 არაჲ D. 25 სამხრად—D. 26 ალადგინ F. C-ში ჩერ დაუწე-
რით „ალდეგინ ღმერთი“ (შდრ. ფს. 67, 2). მერმე გადაუკეთებიათ: „ალადგინე“. 28 მწყსი DF. 30 და განიბნინედ—F. 32 სხუაჲ ბ D]—C. 33 ჩემისაო — E. 35
კელთაბანისანი D. 36 წინავე საუკუნეთა] დასაბამსავე CDEF. 37 ჯრცემაჲ B. 38
საფლავად CDEF. მიუ D] შევიდა F. გუადრეთით F. გუაცხოვნა BDF. 39 ჩუენ—E.

ცხორებისა გალობასა მხიარულითა⁵⁾ პირითა შევსწირავთ, რომელი ვდგათ სახლსა უფლისასა, შეურდეთ და ვიტყოდით: რომელი ძელსა ზედა ჯუარს-ეცუ და მკუდრეთით ასდევ, რომელი ჰზი მარჯულ მამისა, გუაცხოვნენ ჩუენ ადგომითა შენითა BDE 2.

5 სიწმიდისაჲ

ვინ არს, ვითარ უფალი ღმერთი ჩუენი? ჯუარს-ეცუა ჩუენთეს, დაეფლა და ადგა, სარწმუნო ექმნა სოფელსა²⁾. აწ მოვედით, მსხუერპლი შევწიროთ მისა და ვთქუათ: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო¹⁾ ღმერთო ძალთაო, შეგვწყალენ ჩუენ BCDEF 1.

10 მადლობით მსხუერპლსა ქებისასა⁵⁾ შევსწირავთ შენდამი, ღმერთო, გვედრებით შენ, ანგელოზთა გალობასა ვიკადრებთ და ვიტყუთ: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო ღმერთო ძალთაო, შეგვწყალენ ჩუენ DE 2.

15 დიდითა წყალობითა შენითა⁵⁾, ქრისტე, ღირს მყვენ ჩუენ წარდგომად წინაშე საკურთხეველსა შენსა, წმიდაო, და თქუჲად: ალელუაჲ, ალელუაჲ, ალელუაჲ DE 3.

დასადებელი ადგომისანი 3-ე გ*

უფალო ღალატყავსა

20 მწუხრისა გალობასა შევსწირავთ შენდა, ქრისტე, საკუმეველითა⁵⁾ და შესხმითა სულიერითა გილადადებთ, მხოლოო, კაცთმოყუარე BCDEFG I,1.

ჯუარცუმითა შენითა, ქრისტე მაცხოვარ, სიკუდილისა ძლიერებაჲ დაჰქვენ და ადგომითა შენითა ეშმაკისა საცთური განქარდა, ხოლო კაცთა ნათესავი, სარწმუნოებითა კსნილნი, ღალადებასა მას შენდა შევსწირავთ BCDFG I,2; E I,5.

მესამესა დღესა ასდევ მკუდრეთით, ქრისტე, მაცხოვარო სულთა ჩუენთაო, წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი ძლიერებითა და მოატყვე კაცთა მოკუდავთა უკუდავებაჲ შენითა ქველისმოქმედებითა BDFG I,3; C I,4; E I,8.

30 ვლადადებთ შენდამი, ქრისტე, რომელი მოხუედ დაბადებულთა⁵⁾ შენთათჳს კსნად მიმძღავრებულისა ნათესავისათჳს კაცთაჲსა ძალითა ღმრთეებისა შენისაჲთა. ღმერთო ჩუენო, გუაცხოვნენ⁷⁾ ჩუენ BDF II,1; E I,2.

3 ზი B. 6 ჩუენიჲ ვინ არს ვითარ ქრისტე ღმერთი ჩუენი, რომელი E. ჩნთოს B. 7 და — B. 9 ღმერთო... ჩუენი დიდებაჲ მამასა და ძე C. 14 ქრისტეჲ დიდითა წყალობითა შენითა, ქრისტე D. 18 ღღესა D. 19 შევწირავთ G. საკუმეველით D, საკუმეველითა F. 20 გილადადებ B. მხოლო B. კაცთმოყუარეო CDEFG. 22 ქრცუმითა B. 23 დაქვენ B, დაქსენი C. 24 კაცთაჲ C. 26 მკუდრეთით F. 27 მოატყვე CDEFG. 30 ვლადადებ D. 31 მიმძღავრებული DF. ნათესავისათჳს B, ნათესავი DF. კაცთაჲ DF. 32 ღმერთო ჩუენო — DF. მაცხოვნენ DF.

* B : 192v—200v, C : 7v—13v, D : 11v—12v და 15r—33v, E : 124v—125v, F : 293v—296r, G : 104r—107v.

ვლალადებთ შენდამი, ქრისტე, რომელმან სათნო-იყავ ქალწუ-
ლისაგან⁵⁾ კორცთა შესხმაჲ, რათა აცხოვნო ნათესავი კაცთაჲ ძა-
ლითა ღმრთეებისა შენისაითა²⁾, გუაცხოვნენ⁴⁾ ჩუენ BDF II,2;
E I,3.

თაყუანის-გცემთ შენ, ქრისტე, რომელმან⁵⁾ ივენე კორცითა და
კელი-წერილი ჩუენთეს ჯუარსა შემრჭუალე ძალითა ღმრთეებისა
შენისაითა²⁾, გუაცხოვნენ ჩუენ BDF II,3; E I,4.

გიგალობთ შენ, ქრისტე, რომელი ასდგე მკუდრეთით⁵⁾ მესამესა
დღესა და შენ თანა აღადგინე ნათესავი კაცთაჲ ძალითა ადგომისა
შენისაითა²⁾, გუაცხოვნენ ჩუენ BDF II,4; E I,10.

ქრისტე, რომელმან ყოველივე თავს-იდევ — ჯუარცუმაჲ, დაფლ-
გაჲ და ადგომაჲ, ღირს-მყვენ ჩუენ, მლალადებელნი ადგომისა შენი-
სანი²⁾, მიწვენად ადგომასა შენსა BDF II,5; C I,5; E I,6; G I,4.

შესუედ საფლავად, ქრისტე, საკრველნი სიკუდილისანი⁵⁾ გან-
ხეთქენ და აღმოიყვანენ ბნელისაგან და აჩრდილთაგან სიკუდილი-
სათა. ამისთვისცა გილალადებთ მქადაგებელნი ადგომისა შენისანი
მიწვენად ადგომასა შენსა BDF II,6; C I,3; E I,7; G I,5.

რომელი საფლავით ასდგე მესამესა დღესა, ქრისტე, გადიდებთ,
და შენ თანა აღადგინენ, რომელნი შეწყდომილ იყვნეს ჯოჯოხეთს და
ნათლითა შემოსილნი⁷⁾ წარუდგინენ მამასა, მსგავსად აღთქუმისა
BDF II,7; CG I,6; E I,9.

გიგალობთ შენ, ქალწულო, ღმრთისმშობელო უკრწნელო, ქერა-
ბინებრ სიმტიკიეო, რომლისაგან ღმერთი იშვა, რამეთუ შენ მხოლოჲ
ექმენ წყაროჲ უკრწნელების, რომელმან აღმოგვცმნე ყოველთა
ცხოვრებაჲ, რომლისაგან აღმოვიცებთ კურნებასა B II,8.

გკესნენ ჩუენ ყოვლისაგან ჭი E I,11.

ღმრთისმშობელო, სასოო ყოველთა მვედ E I,12.

ბჭჴ იგი დაკშული E I,13.

შენ, ზეცისა მობაბა E I,14.

დიდი იქმნა E I,15.

მეუფემან ცათამან ქალწულისაგან კორცნი შეიმოსნა, განზრახ-
ვითა ვნებაჲ ჯუარსა ზედა თავს-იდვა, სიკუდილისა საკრველნი, ვი-
თარცა ღმერთ არს, განხეთქნა. აწ მოვედით, მორწმუნენო, სამწუხ-
როსა გალობასა შევსწირვიდ[ე]თ მისა, რომელმან აცხოვნა სულნი
ჩუენნი G II,1.

საფლავსა შენსა, ქრისტე, ზედა ერისაგანნი გცვიდეს, ხოლო
შენ ხმლე ჯოჯოხეთსა და სიკუდილი წარმოსტყუენე და მყოფნი

1 ვლალადებ D. 2 აცხოვნო განათავისუფლო DF. 3 ღმრთეი B. 6 კელი-წე-
რილი F. ჩნთის B. შემრჭუალე DF. 9 ადგომისა ღმრთეებისა DF. 12 ადგომაჲ—
BC. 13 ადგომა B. 14 სიკუდილისანი+ეთარცა ღმერთ ხარ CG. 15 აღმოიყვანენ+
ჩუენ CDFG. აჩრდილთა CF. 16 ამისთვისცა B. გილალადებთ გიგალობთ CDG. მქა-
დაგებელნი მლალადებელნი CDG. ამისთვისცა... ადგომასა შენსა შენთა ადგომითა
F. 17 მიწვენად დიდებაჲ D. 18 მესამესა დღესა—CDEFG. 19 შენ—BD. ივენეს
B, იყუნეს C. წოჯოხეთა G. 20 ათქმისა B. აღთქმისა EF. 24 აღმოგვიცმნე B. 27
სასო E.

ბნელისანი ნათლად აღმოიყვანენ ადგომისა მადლითა. აწ მოვედით, მო|რწმუნენო, სამწუხროსა გალობასა შევსწირვიდეთ მისა, რომელ-
მან აცხოვნა სულნი ჩუენნი¹⁰ * G II,2.

- 5 უფროას მზისთუალისა შემკობილი დიდებული შენი საფლავი, მაცხოვარ, რომელსა ანგელოზნი ღმრთის-მეცნიერებით შეგამკობდეს და შენი კაცთანი თაყუანის-სცემენ ადგომასა შენსა, აწ მოვედით, მორწმუნენო, სამწუხროსა გალობასა შევსწირვიდეთ მისა, რომელმან აცხოვნა სულნი ჩუენნი¹¹ G II,3.

ოხითაა

- 10 ნათლითა შენითა, უფალო, ვიხილეთ ნათელი, კაცთმოყუარე, ა-რაა-სდეგ მკუდრეთით, ცხორებაა ნათესავსა კაცთასა მონიჭე, რაითა ყოველნი დაბადებულნი გიგალობდეთ შენ, მხოლოსა, შეუცოდებელსა¹², შეგვწყალებ ჩუენ BCDEFG.

ფსალმუნი

- 15 წარემა¹³რთე (ფს. 140,2) EG.

დასადებელი

ნუ მისდრეკ გულსა ჩემსა სიტყუა (ფს. 140,4) E.

ნუცა ზია (ფს. 140,4) G.

აქა აკურთხედიტისა

- 20 ადგომასა მაცხოვრისასა უგალობდით, ალელუაჲ, ალელუაჲ BCDEFG 1.

მდგომარენი სახლსა¹⁴ ღმრთისასა უგალობდით, ალელუაჲ, ალელუაჲ BCDEF 2; G 3.

- 25 გუაცხოვნენ ჩუენ, ძეო ღმრთისაო, მაცხოვარო¹⁵ ჩუენო, ალელუაჲ, ალელუაჲ BCDEF 3; G 2.

ჯუარისანი

ჯუარსა შენსა პატიოსანსა თაყუანის¹⁶-ვსცემთ, ქრისტე, და ადგომასა შენსა უგალობთ და ვადიდებთ, რამეთუ წყლულებითა შენითა ჩუენ ყოველნი განვიკურნენით DE 1.

- 30 ჯუარსა პატიოსანსა ყოლადვე ვადიდებდეთ¹⁷, რამეთუ ჯუარი მოგუცა ჩუენ ქრისტემან საძლეველად მტერისათუს DE 2; F 1.

ჯუარსა შენსა, ქრისტე მცხნელო, შევედრებულ არიან სულნი და ჯორცნი ჩუენნი და შენ მიერ არს ჩუენდა მოტევებაა ცოდვათა D 3.

- 35 ჯუარითა შენითა, ქრისტე, ერთ სამწყსო იქმნა¹⁸ ანგელოზ D 4; F 2.

აემართა ძლიერი ბეჭედი¹⁹ შენი განკურნებად²⁰ დასთა ერისა შენისათა, ვაქებთ D 5; EF 3.

10 ვიხილეთ-ჩუენ CG. 11 ალ-რაა-სდეგ CEFG. მკდრეთით FG. მონიჭე G. 12 შენ—G. მხოლოო EF. შეუცოდებელო EF. 13 შეგუწყალებ F. 15 წარმართ E. 20 ალელუა. აღ-აა B, აღ-ა DEF, აღ-ა, აღ-ა G. 22 აღ-აა, აღ-ა B, აღ-ა F, აღ-ა, აღ-ა G |—D. 24 აღ-ა, აღ-ა G | აღ-ა F, 27 შენსა — EF.

* G-ში რეფრენის შავიერ: „ფიგე“.

ჩუენ ყოველნი აღვიარებთ⁵¹⁷⁾ ცხოველსა, ძლევის-მყოფელსა ჯუარსა შენსა, წმიდაო ღმერთო, ჭემმარითო, რამეთუ ხისაგან დავცენით და ძელისა მიერ აღმადგინნა D 6; EF 4.

ქსნისა ჩუენისათჳს იენე, სიტყუაო ღმრთისაო, უვნებელო, ჯუარისა შენისა მიერ გუაცხოვნენ, ძლიერო, უკუდავო ღმერთო, დიდებაჲ შენდა D 7. 5

უგალობდითსა

უგალობდეთ უფალსა მალალსა, დიდებით ადგომილსა და წმიდასა BCE I,1; D I,2.

უგალობდეთ უფალსა, რომელი დაეფლა ჩუენტჳს, რამეთუ დიდებით ადგა, ვითარცა თქუა BC I,2; D I,3; E I,4. 10

შემწე და შესავედრებელ მყო ჩუენ უფალი, ესე არს ღმერთი ჩუენი და ვადიდოთ ესე B II,1.

ენებაჲ ნეფსით ჯუარსა ზედა თავს-იდვა და განხეთქნა საკრველნი სიკუდილისანი, ესე არს ღმერთი ჩუენი და ვადიდოთ ესე B II,2. 15

სიკუდილი მოაკუდინა და ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენა, ესე არს ღმერთი ჩუენი და ვადიდოთ ესე B II,3.

მესამესა დღესა ადგა ქრისტე მკუდრეთით და ძუელი იგი კაცი, ადამ, განაახლა. ესე[არს] ღმერთი ჩუენი და ვადიდოთ ესე B II,4. 20

სულისა წმიდისა ტაძარო, შენ, ყოლად ქებულო ღმრთისმშობელო, შენგან კორცნი შეისხნა ნებითა მამისაჲთა ძემან მხოლოდშობილმან ჩუენისა ქსნისათჳს B II,5.

უგალობდეთ უფალსა მოსტს გალობასა, რომელმან სულისა წმიდისა მიერ ყო ქსნაჲ ერისა ისრაელისაჲ მონებისაგან საცთურისა მტერისა ძალითა პატიოსნისა ჯუარისაჲთა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს B III,1; D II,2. 25

უგალობდეთ უფალსა, რომელმან ქმნნა საკრველნი ზღუასა მას მეწამულსა, რამეთუ დათქმით დაფარნა წინამდგომნი და იქსნა ისრაელი. ამას მივსცეთ დიდებაჲ, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს B III,2; D II,1. 30

უგალობდეთ უფალსა, ქალწულისაგან უბიწოხსა კორციელქმნულსა ჩუენტჳს და ჯუარსა ზედა ვნებულსა და ადგომილსა მკუდრეთით მესამესა დღესა ძალითა ღმრთეებისაჲთა ცხორებად შეცთომილთა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს B III,3; D II,3; E I,2. 35

ზღუაჲ, უფალო, სიტყუთა შენითა განიპო და ერი შენი განვიდა, ღაღადებდეს და იტყოდეს: უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდებულ³⁾ არს C I,3; D III,1.

უზრწნელო დედაო მქსნელისაო და ქალწულო, ჩუენტჳს უფლისა მიმართ მეოხ გუეყავ დაუცხრომელად C I,4. 40

უგალობდეთ უფალსა, დიდებით დიდებულსა D I,1.

8 უგალობდით C. ადგომილსა] დიდებულსა E. 10 დაეფლა] ჯუარს -ეცუა C. ჩ'ნთის B. 11 აღდგა C. 12 შემწეჲ B. 19 ქემ B. 23 ქსნისათჳს B. 24 მოსეს B. 25 ყო] თქუა D. 29 წინამდგომნი D. 30 მივცეთ B. 33 ჩ'ნთის B. და 1°—DE. 34 ლ'თებისა B. 37 ღაღადებდეს და] ღაღადებით D. 41 ოო D.

მეუფეო დიდებისაო, გუაცხოვნენ⁵) ჩუენ სახელისა შენისათჳს წმიდისა D I,4; E I,5.

გაკნენ ჩუენ ყოვლისაგან ჳირისა⁵), დიდებულო ღმრთისმშობლო, და აცხოვნენ სულნი ჩუენნი D I,5; E I,6.

- 5 მოსწს მიერ კუერთხითა ისრაელი აცხოვნე, ზოლო შენ მიერ განჰყრობითა კელთათა ჯუარსა ზედა წარწყმედულნი კელთაგან სიკუდილისათა განათავისუფლენ, ლაღებით იტყოდეს: უგალობდეთ [უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს] D III,2.

- 10 ნეფსით შეხუედ საფლავად, ქველის-მოქმედ, მოწყალე, ღმრთე-ბით ასდევ მესამესა დღესა, კაცთმოყუარე, მკუდარნი შენ თანა აღადგინენ, რამეთუ დიდებით დიდებულ ხარ D III,3; E I,3.

მოიხილესა*

მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით და უფროსად უგალობდეთ ქრისტესა მეუფესა BCD I,1.

- 15 დაგვცვენ შენნი მოსავნი, რომელმან ძელსა ზედა ვნებათა თავს-იდევ ჩუენთჳს BCD I,2.

მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელი ადგა მკუდრეთით და სოფელი განანათლა BCD I,3.

- 20 მიესცეთ დიდებათა უფალსა, რომელი ცხოველ არს უკუნისამდე BD I,4.

დიდებათა შენდა, დიდებათა შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რომელი ნეფსით ჩუენთჳს ჯუარსა დაემრჭუალე, რათა ცხონდენ მორწმუნენი ადგომითა შენითა BD I,5.

- 25 დამიცვენ ჩუენ, მოსავნი ჯუარისა შენისანი, და მოგუმადლე ჩუენ მოტევებათა ცოდვათაჲ ჯუართა პატიოსნითა B II,1.

დამიცვენ ჩუენ, ქრისტე, საფარველითა ჯუარისა შენისათა, რომელნი ვადიდებთ და [თა]ყუანის-ვემთ პატიოსანსა ჯუარსა B II,2.

- 30 წმიდა ხარ შენ, უფალო, რომელმან განხეთქე დარჩილებათა ჯუარსა ზედა პირველისა კაცისაჲ და ამის მიერ ვიქსნენით ჩუენ საცთურისაგან მტერისა ჯუართა პატიოსნითა B II,3.

იხილეთ, იხილეთ უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელმან წარმოცუენა ჯოჯოხეთი და მყოფთა ბნელისათა ნათელი გამოუბრწყინა ჯუართა პატიოსნითა B II,4.

- 35 დიდებათა შენდა, ქრისტე, რომელი მოხუედ სოფლად და ქალწულისა საშოჲ განწმიდე შობითა შენითა. ამისთჳსცა უგალობთ წმიდასა ქალწულსა, ღმრთისმშობელსა მარიამს, მეოხსა სულთა ჩუენთასა B II,5.

- 40 მიეცით, ერნო, დიდებათა ღმერთსა ჩუენსა, რომელი გარდამოცდა ზეცით ქუეყანად, დაემკედრა საშოსა ქალწულისა უბიწოასასა B III,1.

1 დიდებისაო] მშობლისაო E. 3 უსა E. 11 დიდებით— D. 13 ვიტყოდი D. უგალობდე D. 14 ქრისტე C. 16 ჩნთჳს B. 19 მიეცეთ B. 22 ჩნთჳს B. დაემკედრა D. ვეცხონდეთ D

* „მოიხილესათან“ დაკავშირებით E-ში მხოლოდ კომენტარია: „მოიხილესა იგივე ყოლადვე აქსენე“.

მართალ და წმიდა არს უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელმან შემუსრა სიმტკიცე სიკუდილისა და მყოფნი ბნელისანი ნათლად აღმოიყვანა B III,2.

ძელისა მიერ იყო დაცემა სამოთხეს შინა, ხოლო აქა შენ მიერ, ქრისტე, ძელი თაყუანის-იცემების, რომელსა ზედა განიპყრენ კელნი თჳსნი და აღადგინე ადამ დაცემისაგან B III,3.

ხისა წილ სამოთხისა აღმოაცმნე ძელი, რომელსა ზედა განიპყრენ, მაცხოვარ, კელნი თჳსნი, რომლითა დაითრგუნა საჭურველი მტერისა B III,4.

განიპყრენ კელნი თჳსნი ჯუარსა ზედა, ქრისტე ღმერთო, და წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი ძლიერებითა, საფლავსა დაიდევ უკუდავი ღმერთი და ასდგ მესამესა დღესა B III,5.

მეოხ გვეყავ, ღმრთისმშობელო ქალწულო, სოფლისათჳს, რომელმან შეე მაცხოვარი ყოველთა C I,4.

მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით და ყოველნი უგალობდეთ მამასა მოწყალესა, რომელმან მოავლინა ძმ თჳსი მკსნელად სოფლისა, რამეთუ მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან აცხოვნა სულნი ჩუენნი D II,1.

მიეცით დიდება უფალსა, რომელი გარდამოკდა ზეცით და ქალწულისაგან კორცნი შეისხნა, რომელმან ჯუარსა ზედა ვნებათა თჳს-იდვა ჩუენთჳს, საფლავად შევიდა, ჯოჯოხეთისა მყოფთა ძლევა მინიჭა მტერთა მიმართ, რამეთუ მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან აც[ხოვნა სულნი ჩუენნი] D II,2.

მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელი ჯუარსა დაემშჳულა და განახუნა სამოთხისა ბჭენი. საფლავად შევიდა, ვითარცა კაცი, და პირველ ქმნული მამა ჩუენი ქუესკნელით აღმოიყვანა, რამეთუ მართალ და წმიდა არს უფალი, [რომელმან აცხოვნა სულნი ჩუენნი] D II,3.

იხილეთ, იხილეთ უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელი ადგა მესამესა დღესა და ადამ დაცემისაგან აღადგინა და მინიჭა მორწმუნეთა უკუდავება და ცხორება საუკუნოო, რამეთუ მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან აცხოვნა სულნი ჩუენნი] D II,4.

დიდება შენდა, ქრისტე, დიდება შენდა, რომელი მესამესა დღესა საფლავით აღმოპბრწყინდი და გიხილეს მენელსაცხებლეთა დედათა, რომლისათჳს მოციქულნი ღაღადებდეს და იტყოდეს: აღდგა უფალი და არცხვნა მოძულეთა, რამეთუ მარ[თალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან აცხოვნა სულნი ჩუენნი] D II,5.

უბიწოო ღმრთისმშობელო, ქალწულო, ჩუენთჳს უფლისა მიმართ მეოხ გუეყავ D II,6.

განმლიერდასა

განმლიერდა გულის⁵⁾ ჩემი უფლისა მიმართ და ამალღდა რქად ჩემი ღმრთისა მიერ ჩემისა, რამეთუ არავინ არს წმიდა, ვითარ უფალი BCDE I,1.

2 სიმტკიცე B. 6 თჳსნი B. 7 აღმოაცმნე B. 8 თჳსნი B. 10 თჳსნი B. 40 ოწლი B. 41 წმიდაა C.

სიმტკიცე და ღზინება⁵⁾ მოგუმაღლე ჩუენ, ძეო ღმრთისაო, და გუაცხოვნენ ჩუენ ადგომითა შენითა BDE 1,2; C 1,3.

სიკადული⁵⁾ შენდამი და სარჩელი ყოფად არს, სამართალი წარგუმართე ჩუენ, ქრისტე ღმერთო ჩუენო BDE 1,3; C 1,2.

5 ჯუარსა დაემრჭუალე, მაცხოვარ მოწყალე, ასდევ მკუდრეთით²⁾ და გუაცხოვნენ ჩუენ ადგომითა შენითა BCD 1,4.

განმაძლიერებელ მექმენ მე, ქრისტე ღმერთო, რომელმან საშო-სა ქალწულისასა ადამ შეიმოსე⁴⁾, რამეთუ არავინ არს წმიდაა შენსა გარეშე, უფალო BD 11,1; E 1,4.

10 ჯუარსა ზედა ჩუენთვის დაემრჭუალე ნეფსით, კაცთმოყუარე, რომლითა გამოგვკსნენ პყრობილნი სიკუდილისაგან, რამეთუ არავინ არს წმიდაა²⁾ შენსა გარეშე, უფალო BD 11,2; E 1,5.

საფლავით ასდევ მესამესა დღესა, მოწყალე, რომელმან ადგო-მაა მოჰმადლე ნათესავსა კაცთასა, რამეთუ არავინ არს წმიდაა²⁾⁵⁾

15 შენსა გარეშე, უფალო BD 11,3; E 1,6.

განვიხარეთ ჩუენ მაცხოვარებითა შენითა, რომელი ასდევ და აღამაღლე რქა ცხორებისა ჩუენისაა, რამეთუ არავინ⁵⁾ არს²⁾ წმი-და შენსა [გარეშე, უფალო] BD 11,4; E 1,7.

20 მეოხებად ჩუენთვის ნუ დასცხრები⁵⁾, მარადის ქალწულო, ქრისტეცხვან, რომელი შენგან უთესლოდ კორციელ იქმნა, რაათა მიკსნეს ჩუენ საშინელისა მისგან დიდისა სარჩელისა BD 11,5; E 1,8⁶⁾.

25 დედასა შენსა, ქრისტე, ღმრთისმშობელსა⁵⁾, მორწმუნენი უგა-ლობთ დაუცხრომელად, მეოხსა სულთა ჩუენთასა, კსნად ყოვლისაგან განსაცდელისა C 1,5; E 1,9.

უფალო მესმასა

მესმა სმენა⁵⁾ შენი და შემეშინა, განვიცადენ საქმენი შენნი და გადიდებთ შენ BCDE 1,1.

30 საკრველებათა მოწყალეებისა⁵⁾ შენისათა განმაკრთეს მე. გან-გუანათლენ, კაცთმოყუარე, მადიდებელი შენნი BCDE 1,2.

ადგომაა მოკუდავთა იხილა ჯოჯოხეთმან⁵⁾ და განკრთომით დაუკვრდა უძლეველობა შენი BD 1,3; C 1,4; E 1,7.

40 უფროსად გიგალობთ შენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო, და ვა-დიდებთ ქრისტესა ღმერთსა, რომელი შენგან კორციელ იქმნა BD 1,4; C 1,5; E 1,8.

1 ჩუენ+ქრისტე C. 2 მაცხოვნენ D. შენითა ში D. 3 და— D. არს] და D. 4 წარგუმართე B. 5 დაემრჭუალე CD. მოწყალე+და CD. 6 ადგომითა შენითა] ქრისტე ღმერთო ჩუენო D. 8 წმიდა D. 10 ჩნთეს B. დაემრჭუალე DE. კცმყრე E. 11 გამოიქსნენ DE. 12 წმიდა D. 14 წმიდა D. 17 ცხორებისა B. 19 ჩუენთვის—DE. დაცხრები B. 20 ქშსა D. ქა E. თესლოდ D. 21 გკსნეს DE. დიდისა სარჩელისა—F. 23 შნს E. 27 შენი+უფალო CD. 28 გადიდებთ შენ] დამიკრდა C. 29 განმაკრთეს C. განმაკრთეს D. განათლენ C. 31 მოკდავთა B. მოკდავთა D] მკუდრითა C. და — BDE. 32 დაუკვრდა B.

⁵⁾ E-ში ეს ტროპარი სრულად მიწერილია ქვემო კიდებუც (124v).

მესმა სმენაა შენი, საკრველთ-მოქმედო ღმერთო, რომელმან განგუანათლენ ჩუენ ადგომითა შენითა. დიდებაა ძალსა²⁾ შენსა¹⁾, უფალო BD II,1; E I,3.

რომელმან კელნი თჳსნი ჯუარსა ზედა განიპყრენ, ქრისტე ღმერთო, და აღმოგვცმენ ჩუენ უკუდავება დაფლვითა შენითა³⁾, დიდებაა ძალსა²⁾ შენსა, უფალო BD II,2; C I,3; E I,4. 5

რომელმან ამბაკუმს, წინაწარმეტყუელსა შენსა, წამსა შინა ბაბილონი უჩუენე და მორწმუნეთა ადგომაა შენი ახარე, დიდებაა⁴⁾ ძალსა⁵⁾ შენსა, [უფალო] B II,3; D II,4; E I,6.

რომელი ასდგე მკუდრეთით მესამესა დღესა, ქრისტე ღმერთო. და ადგომითა შენითა კაცთა ნათესავეი იხარებს, დიდებაა ძალსა⁵⁾ შენსა²⁾, უფალო B II,4; D II,3; E I,5. 10

ღამითგანსა

ჯუართა შენითა, ქრისტე, განგუანათლენ ჩუენ B I,1; D II,1. განგუანათლენ და გუაცხოვნენ ჩუენ, ადგომითა შენითა გამო- 15 მიქსნენ ჩუენ B I,2; D II,2-3*.

ღამითგან აღვიმსთობთ, უფროსად გიგალობთ⁵⁾ შენ, ქრისტე ღმერთო, და გვედრებით შენ, კაცთმოყუარე, გუაცხოვნენ ჩუენ ადგომითა შენითა B II,1; CDE I,1.

შენდამი ავიმსთობთ, ქრისტე ღმერთო, ამსთობასა ჭეშმარიტსა, რომელი საფლავით ჩუენ აღმოგვბრწყინდი და გამოუჩნდი მენელსა- 20 ცხებლეთა დედათა, ეტყოდე: გიხაროდენ B II,2; D I,2; E I,3.

მეუფეო მშუდობისაო, შენი მშუდობაა მომეც ჩუენ. გვედრებით შენ, უკუდაო, გუაცხოვნენ ჩუენ ადგომითა შენითა B II,3; CD I,3; E I,4. 25

ჯუარსა დაემრჭუალე, ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე, სოფელი ყოველი აცხოვნე, უფალო, ადგომითა შენითა B II,4; D I,4; E I,2.

შენი მშუდობაა მომეც ჩუენ, ქრისტე, ძეო ღმრთისაო, რამეთუ შენსა გარეშე სხუა ღმერთი არა ვიცით, რომელი მალალთა შინა მამისა და სულისა წმიდისა თანა იდიდები B II,5; C I,2; D I,5. 30

რომელი დავითისგან აღმოსცენდი, გაქებთ შენ, ვითარცა ძისა ღმრთისა მუცლად-მღებელსა საშოსა შენსა და კორციელად მშობელსა და დადგრომილსა ქალწულად, შეუგინებელად B II,6; C I,4; D I,6; E I,5.

1 რომელმან რამათა DE. 2 განგუანათლენ E. ადგომითა შენითა| გზათა შენთა E. 4 თჳსნი B. 5 ამოგოცენენ B. აღმოგვეცენ D. ჩუენ— C. შენითა+ უფალო C. 11 აღდგომითა D. 15 განგუანათლ D. შენითა+ ქრისტე D. 17 ავიმსთობთ B. 18 გვედრები B. 20 აღვიმსთობთ DE. 23 მშუდილობისაო BC. მშუდილობა B. ჩუენ+და CDE. 24 უკდაო B. უკოდაო D. უკდაო E| წმიდაო უკუდაო C. ჩუენ —E. 26 დაემრჭუალე DE. 27 უფალო—E. 28 რამეთუ+ჩუენ C. 29 არაა C. ვიცი B. შინა+მარადს C. 31 აღმოცენდი B+ქალწული C.+ქალწულად E. 32 და—C. 33 დადგრომილსა+უკდალად C. ქალწულადე C.

* D-შიეს ტროპარი ორადა გაყოფილი: „განგუანათლენ...“ და „ადგომითა...“

ლალატყავსა

ვლაღატყავ ყოვლითა გულითა ჩემითა, ისმინე ჩემი, უფალო ღმერთო ჩუენო BD I,1.

ქრისტე, მაცხოვარ, მხოლოო, კაცთმოყუარე, გუაცხოვნენ ჩუენ, უფალო ღმერთო ჩუენო BD I,2.

გიგალობთ შენ, მხოლოსა, უკრწნელსა მეუფესა, უფალსა და ღმერთსა ჩუენსა BD I,3.

წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი, რომელი ჯუარს-ეცე ჩუენთვს და გუაცხოვნენ ჩუენ, უფალო ღმერთო ჩუენო BD I,4.

მკუდრეთით ასდგე მესამესა დღესა და მოანიჭე ყოველთა ცხოვრება და უკრწნელება BD I,5.

ლაღად-გყავ სულთქუმიტ დაუდუმებელად⁵⁾ მოწყალისა მიმართ ღმრთისა, და ისმინა ჩემი მთით წმიდით მისით და აღმოიყვანა განკრწნისაგან⁵⁾ ცხოვრება ჩემი BD II,1; CE I,1.

გამოკვანსა თუსითა სისხლითა წყევისაგან ადამისისა ძემან ღმრთისამან სახიერებითა მოწყალებისა მისისაათა და აღმოიყვანა განკრწნისაგან ცხოვრება²⁾ ჩემი BD II,2; E I,2.

გამობრწყინდა, რომელმან ჯუარცუმა თავს-იდვა და მკუდრეთით ადგა და სიკუდილისა საკრველნი განხეთქნა და აღმოიყვანა განკრწნისაგან⁵⁾ ცხოვრება ჩემი BD II,3; C I,2; E I,3.

დაჯდა მარჯუენით მამისა ყოველთა მეუფე და განგუანათლნა ჩუენ სულითა წმიდითა და აღმოიყვანა²⁾⁵⁾ განკრწნისაგან ცხოვრება⁴⁾ ჩემი BD II,4; C I,3; E I,4.

თესლისაგან დავითისა აღმოსცქნდი, ქალწულო, რომელმან უთესლოდ შეე ქრისტე ღმერთი ჩუენი, რომელმან წყევისაგან კაცნი შენ გამო განათავისუფლნა BD II,5; C I,4; E I,5.

კურთხეულარსა

სამთა ყრმათა საკუმილსა შინა სამებისა ძლიერებითა ცეცხლისა⁵⁾ აღი დაშრტეს და გალობით იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, [უფალო] ღმერთო⁴⁾ მამათა ჩუენთაო BCDE I,1.

დიდ არს ჯუარისა შენისა შეწევნა, უფალო, რამეთუ მიკსნენ ჩუენ კელთაგან სიკუდილისათა. ამისთვისცა მადლობით ვლაღადებდეთ⁵⁾: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა³⁾⁴⁾ ჩუენთაო BCDE I,2.

1 დღესა D. 2 ვლაღად-გყავ D. 3 ღმერთო+ღმერთო D. ჩუენი ჩემო D. 6 და—D. 8 -ეუე D. ჩინოეს B. 10 და—B. 11 უკრწნელება B. 12 ლალატყავ B. ვლაღად-გყავ DE. დაუდუმებელად+შენდამი C. 13 განკრწნისაგან C. 15 გამოგუენა B | გამოიყვანა ჩუენ D. გამოკვანსა ჩუენ E. თესითა B. 16 მოწყალებისათა D. მისათა B |—D. 17 ჩემი ჩუენი E. 19 აღდგა C. და 1⁰ —C. საკრველნი სიკუდილისანი DE | ვითარცა ღმერთ არს CDE. 20 ჩემი—D. 21 ყოველთა ანგელოზთა C. 22 სულთა წმიდითა | დგობითა მისითა C. 24 აღმოიყვანდი B. აღმოსცქნდი D. ქალწულო+უბიოვო C, უბიოვო DE. 25 თუთესლოდ D. 26 გამო—D. განათესლ B. 31 რამეთუ+ამს მიერ C. 32 ამისთვისცა B | რამთა ყოველნი CDE. მადლობით თუქანის-ეუმით CE |—D. ვლაღადებდეთ+ და ვიტყოდი C. 33 უფალო—CD. ჩუენთა B.

* C-ში რედარენი შეწყვეტილია და მოსდევს: „ოგოე“.

დაებეჭდე, ვითარცა საფასჱ, რომელმან შეჰმუსრე ჯოჯოხეთისა ძლიერებაჲ და მყოფნი ბნელისანი ნათლად აღმოიყვანენ, და ერთობით ვლალადებდეთ: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა³⁾ ჩუენთაო BDE I,3.

ასდგე საფლავით, ყოლად ძლიერო, და მოგუანიჰე ჩუენ ადგო- 5
მაჲ, რათა ყოველნი სიხარულით ვლალადებდეთ და ვიტყოდით: კურ-
თხეულ ხარ შენ⁴⁾, უფალო ღმერთო მამათა [ჩუენთაო] BDE I,4.

სამებასა თაყუანის-ვსცემდეთ, ერთარსებისა ძალსა — მამასა⁵⁾
და ძესა და წმიდასა სულსა, დიდების-მეტყუელებით ვლალადებდეთ
და ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ⁴⁾ შენ, [უფალო] ღმერთო²⁾ მამათა 10
ჩუენთაო BCDE I,5.

სახე ექმნენს წინა-გამოსახვით წმიდანი იგი ყრმანი ბაბილონი-
სანი, რამეთუ ცეცხლი შეურაცხ-ყვეს და კერპსა ოქროსასა არა თა-
ყუანის-სცეს და დაუცხრომელად ავიარებდეს შენ, ქერობინთა ზე-
და მჯდომარესა ღმერთსა, და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, უფა- 15
ლო ღმერთო მამათა ჩუენთაო B II,1; D III,1.

სარწმუნოებითა მათითა დათრგუნეს გარდასლვისაჲ იგი რჩუ-
ლი ურჩულოჲ ბაბილონისაჲ, სამებისა რიცხვითა. სამებაჲ შეგიყუა-
რეს და კერპსა ოქროსასა არა თაყუანის-სცეს და დაუცხრომელად
ავიარებდეს⁴⁾ შენ, ქერაბინთა ზედა მჯდომარესა ღმერთსა, და იტყო- 20
დეს: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა²⁾ ჩუენთა[ო]
B II,2; D III,2.

თანა-არსი და თანა-მოსაყდრჱ დაუსაბამოსა და უხილავისა
მამისაჲ ზეცით გარდამოკდა, ქალწულისაგან იშვა, ივნო ჯუარსა ზე-
და, საფლავით ადგა, რომელმან განანათლა ყოველი სოფელი, რომელ- 25
ნი ღლადებენ და იტყვან: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო²⁾ ღმერთო
მამათა ჩუენთაო B II,3; D III,3.

საშინელი და დიდებული ადგომაჲ შენი, ქრისტე, იხილეს წმი-
დათა მათ დედათა, ახარებდა ანგელოზი ბრწყინვალჱ, ადგა უფალი
რა დასთრგუნა სიკუდილი და განანათლა ყოველი სოფელი, რომელ- 30
ნი ღლადებენ⁴⁾ და იტყვან: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო
მამათა [ჩუენთაო] B II,4; D III,4.

სარწმუნოებითა დაამტკიცენ ეკლესიანი, დაამყარე სოფელი, აპ-
მალლდი ზეცად და დაშვედ მარჯუენით მამისა, რომელსა გაქებენ
ძალნი ცათანი და იტყუიან: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მა- 35
მათა [ჩუენთაო] B II,5.

რომელი გამოჩნდი ბაბილონს, შორის საკუმბილსა, და ივსნენ
მონანი შენნი ცეცხლისა მისგან, რომელ დაუცხრომელად ღლადებ-
დეს: კურთხეულ ხარ შენ, [უფალო] ღმერთო მამათა ჩუენთაო 40
B III,1.

40

1 საფასჱ B. 2 და ერთობით ვლალადებდეთ — DE. 3 უფალო — BD. 4 სიხარულით — DE. 5 თყუანის-სცეთ B. 6 და 2^o — B. 7 და ვიტყოდით — BD. შენ — B. 8 წინა-გამოსახვით — ლუაწლით შემოსილთა D. 9 ოქროსასა — D. არაჲ BD. თაყუანის-სცეს B. 10 — ურჩულოჲ რჩული D. 11 რიცხუთა D. შეიყუარეს D. 12 კერპსა ოქროსასა არა] ღმერთსა ყოველთასა D. არაჲ B. 26 და — D. 27 ბრწყინვალეჱ B. 30 და 1^o — D. 31 იტყუან B. 32 მშასა B.

შეიწუნეს გარემოის საკუმილსა ქალდეველნი იგი, ხოლო მგა-
ლობელნი დაიცივენ ცუარითა უნებელად, რომელნი ღალადებდეს: კურ-
თხეულ ხარ [შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო] B III,2.

ბრძანებაჲ მეფისაჲ შეურაცხ-ყვეს სამთა ყრმათა, სამების მგა-
5 ლობელთა, და შენ, მხოლოჲ ჭეშმარიტი ღმერთი, აგიარეს და შენდა-
მი ღალადებდეს: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენ-
თაო B III,3.

ადგომილსა საფლავით ქრისტესა, ცხორების მომცემელსა, ყო-
ველნი უგალობდეთ, ვღალადებდეთ და ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ
10 შენ, უფალო [ღმერთო] მამათა ჩუენთაო] C I,3.

საკუმილისა ალი დაშრიტეს სამთა ყრმათა, ცათა დიდებაჲ მიი-
ღეს, სარწმუნოვებით ღალადებდეს და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ
[შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო] C I,4.

რომელი გამოშჩნდი საკუმილსა მას მსგავსად ანგელოზისა, ხო-
15 ლო მძლავრმან მან იცნა ხატი შენი, ქრისტე, შორის ღირსთა ყრმათა
ნენთა, რომელნი დაუცხრომელად შენდამი ღალადებდეს და იტყოდეს:
ღმერთო მამათა ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ შენ D II,1.

რომელმან მძლავრი იგი განაკარვე, რომელი სარწმუნოვებით
იტყოდა: სამთა ვხედავ და მეოთხისაჲ მის ბრწყინვალებაჲ დამიკურ-
20 დების, რომელმან ქალდეველთაჲ აგზებული საკუმილი დაშრიტე და
ყრმანი, მგალობელნი მას შინა, უვნებელად დაიცივენ, რომელნი დაუ-
ცხრომელად შენდამი ღალად[ებდეს და იტყოდეს: ღმერთო მამათა
ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ შენ] D II,2.

სამებასა გაკურთხევდეს სამნი ყრმანი საკუმილსა შინა, რო-
25 მელთა ბრძანებაჲ მეფისაჲ შეურაცხ-ყვეს და საკუმილი აგზებული
ცუარითა დაშრიტეს, რომელნი დაუცხრომელად ღალადებდეს და
იტყოდეს: [ღმერთო მამათა ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ შენ] D II,3.

ინებე კორცთა შესხმაჲ წმიდისაგან ქალწულისა, რომელმან დაჰ-
ბადენ დაბადებულნი თჳსნი, ჯუარსა დაემშჳალე და განმათავისუფ-
30 ლენ ჩუენ მონებისაგან მტერისა, რომელნი დაუცხრომელად ღალადებ-
დეს და იტყოდეს: ღმერთო მამათა ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ შენ] D II,4.

ასდევ მესამესა დღესა დაბეჭდულისაგან საფლავისა, რომელმან
დასთრგუნე სიმტკიცე სიკუდილისაჲ და ადგომითა შენითა ჩუენ ყო-
35 ველთა მოგუანიჲ ადგომაჲ, რომელნი დაუცხრომელად [ღალადებდეს
და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ, ღმერთო მამათა ჩუენთაო] D II,5.

უფალო, რომელმან გარდამოუვლინე ანგელოზი შორის საკუ-
მილსა სამთა ყრმათა და იქსნენ იგინი აღისა მისგან ცეცხლისა, დი-
დების-მეტყუელებით ღალადებდეს და იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ,
40 [ღმერთო მამათა ჩუენთაო] D IV,1.

ქალწულისაგან კორციელ იქმენ უთესლოდ, ქრისტე ღმერთო, და
სოფელი განანათლე. ამისთჳსცა გიღალადებთ: კურთხეულ ხარ შენ,
ღმერთო მამათა ჩუენთაო D IV,2.

1 შეიწუნეს B. 6 მამათა] მათა B. 21 რ'ლნ D. 43 რ'თა D.

ჯუარსა ზედა ივნე ჩუენტუს და ჯოჯობეთი შეჰმუსრე და სიკუ-
დილი დასთრგუნე. ყოველნი შენ დაუცხრომელად გიგალობთ: კურ-
თხეულ ხარ შენ, ღმერთო მამათა ჩუენტაო D IV,3.

საფლავსა დაიდევ, ვითარცა კაცი, და ღმრთეებით ასდევ მესამე-
სა დღესა, ადამ თანა აღადგინე და ჩუენ სიკუდილისაგან განგუათავი- 5
სუფლენ. კურთხეულ ხარ შენ, ღმერთო მამათა ჩუენტაო] D IV,4.

აკურთხევითსა

რომელი თაყუანის-იციემები წმიდათა ანგელოზთაგან⁵⁾ და იდი-
დები დაუცხრომელად, მღდელნი აკურთხევით, ერნი უფროასად 10
აამალლებდით⁴⁾ მას უკუნისამდე BCDE I,1.

რომელი ჯუარს-ეცუა განზრახვით და მკუდრეთით ადგა,
მღდელნი აკურთხევით²⁾, ერნი უფროასად [აამალლებდით მას უკუ-
ნისამდე] BD I,2.

ადგა მკუდრეთით დამბადებელი და გამოუჩნდა მარიამს საფლავსა
თანა, ხოლო მოწაფეთა — შემდგომად⁴⁾. მღდელნი²⁾ აკურთხევით, 15
[ერნი უფროასად აამალლებდით მას უკუნისამდე] BD I,3; E I,6.

ერთარსებასა ყოლად წმიდისა სამებისასა⁵⁾, განუყოფელსა არ-
სებასა, სარწმუნოებით უგალობდეთ და ვაკურთხევდეთ ყოლად უკუ-
ნისამდე BD I,4; C I,6; E I,7.

რომელი ზეშთა საყდართა მამისა⁵⁾ თანასწორი სიტყუაჲ ქუე- 20
ყანასა გამოჩნდა, უგალობდით და უფროასად⁴⁾ ა[აამალლებდით მას
უკუნისამდე] BD II,1; E I,2.

რომელი აღსასრულსა ჟამთასა ქალწულისაგან⁵⁾ კორციელ იქმნა,
ღმერთი, მას წესნი ანგელოზთანი უგალობდით და უფროასად აამალ-
ლებდით⁴⁾ მას უკუნისამდე BD II,2; C I,2; E I,3. 25

რომელი სიმდაბლისა ხატითა სულგრძელებით კორცითა ნეფსით
ჯუარს-ეცუა ჩუენტუს, მას წესნი⁴⁾ ანგელოზთანი უგალობდით და
უფროასად აამალ[ლებდით მას უკუნისამდე] BD II,3; CE I,4.

რომელი ძლიერებითა ღმრთეებისაათა მესამესა დღესა საფლა- 30
ვით ადგა, მას წესნი³⁾⁴⁾ ანგელოზთანი²⁾ უგალობდით [და უფროა-
სად აამალლებდით მას უკუნისამდე] BD II,4; CE I,5.

ვითარცა ვარსკულავნი ცისანი, საკუმილსა შინა იყვნეს ყრმანი,
არა თუ სიმრავლით, არამედ სამეებით, არა ბრწყინვალეებით, არამედ
გალობით ვაკურთხევდეს შენ, უფალო C I,3.

ვაკურთხევთ, გიგალობთ და აგამალლებთ უფალსა ღმერთსა მა- 35
მათა ჩუენტასა D III,1.

ვაკურთხევთ, გიგალობთ და თაყუანის-გცემთ ღმერთსა მამათა
ჩუენტასა D III,2.

ქალწულისაგან უთესლოდ მეუფესა შობილსა, ქრისტესა, და ან-
გელოზთაგან დაუცხრომელად დიდებულსა ღმერთსა მღდელნი გაქე- 40

3 ჩათ D. 8 იციემების CDE. ოდიების CD. 9 უფრუასად B+და C. 10 აამალლე-
ბდით C. 11 აღდგა D. 18 სარწმუნოებებით C. 23 აქმნა B. 24 ღმერთი ჩუენტუს D.
და უფროასად აამალლებდით მღდელნი აკურთხევდით C. 26 სურგებლებით B.
ნეფსით — DE. 27 და უფროასად აამალლებდით მღდელნი აკურთხევდით (+ერნი
უფროასად C) CE. 30 და უფროასად... უკუნისამდე მღდელნი აქენ E.
33 არაა 192°C.

ბენ, ერნი აგამალებენ უკუნისამდე D III,3.

რომელმან შექმნა ყოველი, ამაღლებდით მას ძენი კაცთანი, რომელი ჯუარს-ეცუა, დაეფლა და ადგა მკუდრეთით D III,4.

მაღლი მოციქულთა და წმიდანი მოწამენი, კრებული ანგელოზ-
5 თაჲ აკურთხევდით უფალსა D III,5.

აკურთხევდით ყოველნი საქმენი და მთავრობანი ღმერთსა მა-
ღალსა შინა უკუნისამდე D IV,1.

თანა-მფლობელსა მამისასა, ძესა მხოლოდშობილსა, აკურთხე-
დით ყოველნი საქმენი უკუნისამდე D IV,2.

10 გამოუთქუმელსა და უხილავსა უფლებასა ღმრთეებისასა აკურ-
თხევდით ყოველნი საქმენი უკუნისამდე D IV,3.

უწინარეს საუკუნეთა მამისაგან იშვა ყოველთა შემოქმედი
ღმერთი, რომელსა მაღალთა შინა დაუცხრომელად მსახურებენ ან-
გელოზნი. მღდელნი აკურთხევდით, ერნი უფროსად ამაღლებ[დით
15 უკუნისამდე] D V,1.

ძალთა ზეცისათა დაუკრდებოდა მოსლვაჲ ღმრთეებისაჲ ქუე-
ყანად, დაბადებულნი უფროს შეძრწუნდეს და გალობით იტყოდეს:
მღ[დელნი აკურთხევდით, ერნი უფროსად ამაღლებდით უკუნისამ-
დე] D V,2.

20 მოუკლებელმან ნათელმან, უკუდავმან მოკუდავთათჳს თავს-იდვა
აღსლვაჲ კორცითა ჯუარსა ზედა, რომელმან განანათლნა მსხდომა-
რენი ბნელსა და აჩრდილთა სიკუდილისათა. მღდელნი აკურთხევდით,
ერნი [უფროსად ამაღლებდით უკუნისამდე] D V,3.

ეჲა დიდებული, აურაცხელად მიუწდომელი სიმდაბლჳ მაცხოვ-
25 რისაჲ. რომელსა ცანი ვერ იტყვადეს, ესე აჲა, საფლავსა, დაეუბჭდა, უვ-
ნებელი ღმერთი და ადგა მესამესა დღესა. მღდელნი აკურთხევდით,
ერნი უფროსად [ამაღლებდით უკუნისამდე] D V,4.

მოვედით, მორწმუნენო, ვაკურთხევდეთ ყოველნი სამებასა —
ერთარსებასა, ერთსა ძალსა, ერთსა ღმრთეებასა — მამასა⁵⁾ და ძესა
30 და წმიდასა სულსა, რომელი სუფევს უკუნისამდე. მღდელნი აკურ-
თხ[ევდით, ერნი უფროსად ამაღლებდით უკუნისამდე] D V,5;
E I,8.

ადიდებდითსა

შენ, დედასა ნათლისასა⁵⁾ და შემდგომად შობისა ქალწულსა
35 და აწ სულთა ჩუენთა ცხორებისა საყუდელსა, ღმრთისმშობელო მა-
რიამ, გალობით⁴⁾ გადიდებთ BDE I,1.

შენ, უჭორწინებელად მშობელსა⁵⁾ პირველ საუკუნეთა სიტყუა-
სა, ძესა ღმრთისასა, და აღსასრულსა ყამთასა ცხორებისა ჩუენი-
სათჳს გალობით შენ დაუცხრომელად გადიდებთ BDE I,2.

40 შენ, უკუდავებისა წყაროსა⁵⁾, რომელი მშობელისა შენისა მიერ
ღმრთისა კაცთა ნათესავსა მოჰმადლებ, ქრისტე, გადიდებთ შენ, რა-
მეთუ აცხოვენ სულნი⁴⁾ ჩუენნი BDE I,3.

³⁴ ნათლისა B. 35 აწ — D. ჩუენთა — D. 37 სიტყულსა ესეა ღმრთისასა ქრის-
ტესა ღმერთსა D. 38 ჩინისათჳს B. 39 შენ დაუცხრომელად — D. 40 უკუდავებისა
B. 41 გადიდებთ B.

შენ, ჯუარსა ზედა ამაღლებულსა ჰურიათა მიერ ურჩულოთა, ქრისტესა ღმერთსა და სიკუდილისა განმათავისუფლებელსა ნათესავისა ჩუენისათჳს, გალობით შენ დაუცხრომელად გადიდებთ BD I,4.

შენ, რომელი მკუდართა თანა შეირაცხე და ჯოჯოხეთისა საკრველნი განხეთქენ და აღადგინენ მკუდარნი კელმწიფებით, მრავალნი გალობით¹⁾ შენ დაუცხრომელად გადიდებთ BD I,5.

შენ, რომელი საფლავით აღმოპბრწყინდი, ადგომა და ცხორებაჲ, ერუენე წმიდათა მათ დედათა, რომელთა ადგომაჲ შენი ახარეს მოციქულთა, რომლისათჳს ჩუენ, მორწმუნენი, გიგალობთ დაუცხრომელად, გალობით გადიდებთ BD I,6.

მამასა და ძესა და ყოლად წმიდასა სულსა — ერთარსებასა, ერთღმრთეებასა, სამებასა წმიდასა გალობით²⁾ გადიდებთ BD I,7; C I,6; E I,11.

იშვე ქალწულისაგან, ვითარცა გინდა, ნებითა მამისაჲთა და ნათესავი კაცთაჲ განანათლე BD II,1; C I,3; E I,7.

ჯუარსა ზედა აჰმალდი, ვითარცა კრავი, და მძლავრებით ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე BD II,2; C I,7; E I,8.

საფლავსა დაიდევ, ვითარცა მკუდარი, და ამოდ გცვიდეს ურჩულონი ჰურიანი BD II,3; E I,9.

არამედ ასდევ, ვითარცა ღმერთ ხარ, და ადამ კრულებისაგან და სიკუდილისა განათავისუფლე BD II,4; C I,8; E I,10.

გადიდებდეთ ყოლად წმიდასა ქალწულსა, მშობელსა ევმანუელისსა, რომელ არს: ჩუენ თანა ღმერთი BD III,1.

ვაკურთხევდეთ ყოველნი ქრისტესა, რომელი უთესლოდ იშვა წმიდისაგან ქალწულისა და განგუანათლნა ჩუენ მოსლვითა⁴⁾ მისითა BD III,2; C I,4.

განადიდე, ღმრთისმშობელო⁵⁾, წყალობაჲ შენი ჩუენ¹⁾ ყოველთა²⁾ ზედა B III,3; C I,2; D IV,1; E I,4.

ყოლად ქებულო ღმრთისმშობელო⁵⁾, მვედრებელთა შენთა ნუ ზგულეებელს-ჰყოფ B III,4; D IV,2; E I,5.

დაუსაბამოჲსა სიტყუსა სამკვდრებელო ტაძარო და ეზოო, დამტივენელო დაუტევენელისა ღმრთისაო, შენ გადიდებთ ძალთა თანა ზეცისათა, ღმრთისა დედაო და ქალწულო B IV,1.

რომლისაგან შეძრწუნებით ძრწიან ძალნი ცათანი, უთესლოდ მუცლად-ღებითა საშოსა დაიტიე და იშვა შენგან კორციელ-ქმნული ღმერთი სრული, განმათავისუფლებელი სულთა ჩუენთაჲ. შენ გადიდებთ ძალთა თანა ზეცისათა B IV,2.

რომელი ნათლისა თუალთ-შეუდგამისა დედად ღირს⁵⁾ იქმენ და შვე გამოუთქმელად ძმ და კრავი ღმრთისაჲ, თანა-არსი და თანამოსაყდრმ, შენ გადიდებთ ანგელოზებრითა შესსმითა, ღმრთისა დედაო და ქალწულო B IV,3; E I,12.

1 ჰურიათა B. ~ ურჩულოთა მიერ ჰურიათა D. 2 სიკუდილსა D. განმათავისუფლებულსა... დაუცხრომელად ნუხსით ჩუენთჳს თავს-მღებელსა გალობით D. 3 ჩრნისათჳს B. ვად B. 4 მკდრთნა B. 7 აღმოპბრწყინდი B. 9 გიგალობთ გალობით შენ D. 10 გალობით — D. 12 — სამებასა წმიდასა ერთღმრთეებასა CDE. ვადიდებდეთ C. 22 ვადიდებ B. ენმანუელისსა D. 24 ყოველნი — CD. ქე D. 25 მოსლვითა B. 29 ვედრებელთა B. 30-ყოფ B. 37 ძალთანა B. 39 ძემ B. თანა-მოსაყდრემ B. 40 ანგელოზებრითა B.

იდიდები, ყოლად სანატრელო ღმრთისმშობელო C I,1.

კურთხეულ არს უფალი ღმერთი ისრაელისაჲ, მქსნელი და მაცხოვარი ნათესავისა კაცთაჲსაჲ C I,5.

ჯუარსა ზედა ინებე ჩუენთჳს ვნებაჲ, ქრისტე ღმერთო, და ას-
დეგ მესამესა დღესა და ადგომაჲ ყოველთა მოგუანიჳჲ D III,3.

სასოო სოფლისაო⁵⁾, ილუაწე სულთა ჩუენთათჳს წინაშე ძისა
D IV,3; E I,6.

გადიდებთ შენ, ღმრთისმშობელო სანატრელო, დედათა შორის
კურთხეულო, რომელმან იტურთე სიტყუაჲ ღმრთისაჲ კორციელად
D V,1.

საყდრად სამეუფოდ იწოდე, ღმრთისმშობელო, რომელსა გაქე-
ბენ ძალნი ცათანი — კრებული წმიდათაჲ და მთავარანგელოზთაჲ
D V,2.

კარვად სამეუფოდ გამოშჩინდი, ღმრთისმშობელო, რამეთუ შენ-
გან გამობრწყინდა სიმართლისა მზჳ, მქსნელი და მაცხოვარი სულთა
ჩუენთაჲ D V,3.

ვნებაჲ ნეფსით თავს-იდეგ ჯუარსა ზედა, საფლავსა დაიდეგ და
ასდეგ მესამესა დღესა, განანათლე სოფელი ადგომითა D V,4.

მაცხოვარსა უგალობდეთ და ვაკურთხევედეთ, განმანათლებელსა
D VI,1.

მეუფეო მალალო, ძეო მალლისაო, შეგკწყალენ, მქსნელო სულთა
ჩუენთაო, ქრისტე ღმერთო D VI,2.

გამოგვჩნდა ჩუენ ქრისტე, მაცხოვარი ჩუენი, რომელმან მიქსნ-
ნა ჩუენ ბნელისაგან და განგუანათლნა ჩუენ ადგომითა მისითა
D VI,3.

წარდგომანი ცისკრად

აღდეგ, ღმერთო, შემეწიე⁵⁾ ჩუენ და მიქს³⁾⁴⁾ ვ ი დ რ ე სახე-
ლისა შენისათა (ფს. 43,27) B 1; CDE 2.

დასადებელი

30 განიღუძე, რად გძინავს, უფალო? ვ ი დ რ ე ჩუენ სრულიად
(ფს. 43,24) B 1.

ღმერთო, ყურთა ჩუენთა გუესმა³⁾⁴⁾ და მამა (ფს. 43,2) CDE 2.

[ფსალმუნი]

აღდეგ, ღმერთო, საჯე შჯაჲ შენი ვ ი დ რ ე მლოცველთა შენთა-
35 სა (ფს. 73,22—23).

დასადებელი

სულსა გლანაკთა შენთასა³⁾⁴⁾⁷⁾ ვ ი დ რ ე მოხედე ათქუმასა შენ-
სა (ფს. 73,19—20) BF 2; CD 3.

26 წარდგომანი ცისკრისანი F] ფსალმუნი (ფლ^{ნი} C, ფ^{ნი} E) (ცისკრისანი CDE-
27 ღმერთო] უფალო B. შემეწიე E. და მიქს — B. 30 უფალო — B. ჩუენ — B.
32 ყორთა D. გვსმა D. 33 ფსალმუნი ბ B] —CDF. 34 სჯაჲ F. 37 ათქუმა B.

სსუაა

სუფევაა შენი, ქრისტე³⁾ 4), სუფევა არს უკუნისამდე⁵⁾ ვიდრე თესლადმდე (ფს. 144,13) B 3; CE 4; D 5.

დასადებელი

და უფლებაა შენი (ფს. 144,13) E 4.

5

სსუაა

განილუქე, რად გძინავს⁵⁾, უფალო? ვიდრე ჩუენ სრულიად (ფს. 43,24) CDEF* 1.

დასადებელი

ღმერთო, ყურთა ჩუენთა³⁾ გო (ფს. 43,2) CD 1.

10

რად გარე-მიიქცევ პირ (ფს. 43,25) E 1.

სსუაა

ყოველი სული აქებდით⁴⁾⁷⁾ უფალსა (ფს. 150,6).

დასადებელი

აქებდით ღმერთსა სიწმიდესა⁵⁾ შინა⁷⁾ ვიდრე სიმდიდრითა მისითა (ფს. 150,1-2) D 4; EF 3.

15

გარდამოთქმანი

ოდეს განიპყრენ ჳელნი თჳსნი ჯუარსა ჴედა, მეუფეო სიმართლისაო, მაშინ დედაა შენი მგლოვარჳ დგა წინაშე ჯუარსა, საფლავი განწადადებული, უპირატჳს განგებული ღმრთეებითა. შე-რად-ხუედ, ღმრთეებაა და კაცებაა არა ცნეს უკორცოთა შენთა ანგელოზთა. ხოლო ძლიერებით მესამესა დღესა ასდგე, რომელმან მოაკუდინე სიკუდილი და ჩუენ აღგუადგინენ, დაცემულნი, შენითა ადგომითა BEF 1.

20

ორნი ანგელოზნი, რომელნი სხდეს საფლავსა თანა, მიაგებეს ხარებაა და ნუგეშინის-ცემაა დედათა მათ და ჰრქუეს: გიხაროდენ, უფალი ადგა მკუდრეთით და ცხორებაა საუკუნოა სოფელსა მოანიჭა C.

25

სიხარულითა აღივსნეს ყოველნი, რომელთა ადგომისა⁵⁾ შენისა ძალი ეუწყა. მარიამ რაა მაგდანელი საფლავად მივიდა, იხილა ანგელოზი, ლოდსა ჴედა მჯდომარჳ სამოსლითა ბრწყინვალითა, და იტყოდა: რაჲსა ეძიებთ ცხოველსა მას მკუდართა თანა? არა არს აქა, არამედ აღდგა, ვითარცა თქუა, წინა გიძღვს თქუენ გალილუად D 1; E 2.

30

განთიადსა მას⁵⁾ ერთშაბათისასა დედანი იგი მირბოდეს საფლავად შენდა, უფალო, რომელი, ვითარცა სიძჳ რაა გამოვალნ ეზო-დით თჳსით, იხილეს ანგელოზი, მჯდომარჳ ჴედა ლოდსა მას, ლალადე-

35

1 სსუაა — BCD. 2 ქრისტე — B. არს უკუნისამდე — B. 6 სსუაა — DF. 12 სსუაა — DF. 17 გარდამოთქმამა CE, გარდამოთქმამა F. 18 განპყრენ B. თჳსნი B, თჳს F. სიმართლისაო მშველობისაო E. 19 მგლოვარჳ B, მგლოვარე F. 20 უპირატეს B, უპირატეს F. 21 არაა BEF. 22 ხოლო+შენ EF. მოაკუდინე BF. 23 სიკუდილი F. აღმადგინენ E.

* F. ში არ არის ამ ფსალმუნური საგალობლის „დასადებელი“.

- ბით იტყოდა: რაასა ეძიებთ ცხოველსა მას მკუდართა თანა? უთხარო მოწაფეთა, რამეთუ აესრულა თქუმული იგი წინაწარმეტყუელთა: აღდეგინ ღმერთი და განიბნინედ ყოველნი მტერნი მისნი! რამეთუ აღდგა უფალი, არცხუნა მოძულეთა, ახარა მორწმუნეთა ადგომად და
- 5 ცხორებაი საუკუნოი D 2; E 3.

აქებლითსა

განუყოფელმან სიტყუამან მამისამან ქალწულისაგან კორცნი შეიმოსნა, ვნებათ თავს-იღვა ჩუენთს ჯუარსა დამშჳულავითა და ნეფსით შევიდა საფლავად BDEFG I,1.

- 10 მოვიდეს წმიდანი დედანი საფლავსა შენსა, მაცხოვარ, ნელსა-ცხებელი სულნელი მოილეს შემურვად უკრწნელთა კორცთა შენთა BDEFG I,2.

- კმაი რაი ესმა ანგელოზისა წმიდათა მათ დედათა: გიხაროდენ, უფალი ადგა მკუდრეთით და ცხორებაი საუკუნოი ყოველთა მოგუა-ნიჭა BDEFG I,3.

გარდამოკდა⁵ ანგელოზი ზეცით, ლოდი იგი გარდააგორვა კარისა მისგან საფლავისაჲსა BF II,1; C I,1; D II,2; E I,6; G I,4. დაჯდა⁵ ზედა ლოდსა მას, ახარა დედათა მათ ადგომად მქსნელისაჲ და თქუა: BF II,2; C I,2; D II,3; E I,7; G I,5.

- 20 რაასა ეძიებთ ცხოველსა მას მკუდართა თანა? არა არს აქა, არამედ ადგა ქრისტე ღმერთი, რომელი მეუფეა უკუნითი უკუნისამდე BF II,3; D II,4; G I,6.

- სადა არს, სიკუდილო, საწერტელი⁵ შენი? სადა არს, ჯოჯოხეთო, ძლევაჲ შენი? ქრისტემან ბჭენი რვალისანი შემუსრნა, მოქლონნი რკინისანი განტეხნა, ადამ აღადგინა, საცთური განაქარვა ჯუართთა პატიონსითა BF II,4; D II,5; E I,4; G I,7.

ქრისტე ღმერთო, რომელმან განიპყრენ კელნი თჳსნი ჯუარსა ზედა და დაჰქსნენ საკრველნი სიკუდილისანი, შეგვწყალენ ჩუენ B III,1; D IV,1.

- 30 ჯუარსა დაემრჭუალე და დათხვევითა სისხლისა შენისაჲთა იქსენ სოფელი კრწნილებისაგან, შეგვწყალენ ჩუენ B III,2; D IV,2.

დაეფალ გულსა ქუეყანისასა და ასდევ მკუდრეთით მესამესა დღესა, წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი ძლევეთა, შეგვწყალენ ჩუენ B III,3; D IV,3.

- 35 გაქებთ შენ, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, რომელი ქალწულისაგან უბიწოჲსა კორციელ იქმენ, ჩუენთს ჯუარს-ეცუ, დაეფალ და ასდევ მესამესა დღესა B III,4; D V,1; G II,1.

8 შეიმოსენ D. -იდე D. ჩნთვის B. ქუარსა... საფლავად და შევიდა ნეფსით საფლავად, ქუარსა დაემრჭუალა B. 9 შეხუედ D. 10 წმიდანი+იგი F. 11 სურნელი G. მოელო DEFG. უხრწნელთა EG, ოკრწნელთა F. 13 ანგელოზისაჲ+მის E. 14 აღდგა F. მდრეთით F)+ადგომად E. საუკუნმ DG) —E. მნქა B. 16 იგი —'F. 17 საფლავისა DEFG. 18 მქსნელისაჲ + მის CDF. '20 ცხოელსა F. მას — B. მკუდართა BF. 21 აღდგა DFG. კმ D. ღმერთი მხოლოდმობილი DFG. მეუფე არს DF) სუფევს G. უკუნითი საუკუნითგან და F. 23 შენი+ანუ DFG. 24 შენი—G. შემოსრნა B. 25 ადამი D. 27 თჳსნი B. 30 დაემრჭუალე D. 36 ჩნთვს B. ქრცტ B.

ნელსაცხებლის მიმღებელნი დედანი, მგლოვარენი ცისკარსა მსთუად მოვიდეს საფლავსა მას შენსა, მაცხოვარ, შემურვად უკრწნელთა კორცთა შენთა B III,5; D V,2; G II,2.

ახარებდა ანგელოზი და ეტყოდა ღირსთა დედათა: რამსა ეძიებთ ცხოველსა მას მკუდართა თანა? რამეთუ ადგა ქრისტე და წარმოტყუენა ჯოჯოხეთი B III,6; D V,3; G II,3. 5

მიუთხრეს სანატრელთა დედათა ადგომამ შენი, მაცხოვარ, მოწაფეთა, სიხარულით მირბიოდეს პეტრე და იოვანე ცხოვრების მომცემელსა საფლავსა B III,7; D V,4; G II,4.

მუნ გიხილეს, უფალო, ადგომილი წმიდათა მოციქულთა, თაყუანის-გცეს და გეტყოდეს: დიდებამ ადგომასა შენსა B III,8; D V,5; G II,5. 10

ბელმან ჯუარისა შენისამან, ქრისტე, საცთური მტერისამ განაქარვა, წარმოტყუენა ჯოჯოხეთი, ადგომამ და ცხოვრებამ ყოველთა მოანიჭა B III,9; D V,6; G II,6. 15

მეუფეო მშვედობისაო, გუაცხოვნენ ჩუენ ადგომითა შენითა წმიდითა C I,3.

განუცხადე, მაცხოვარ, თავი თვისი მოწაფეთა ადგომითა შენითა წმიდითა C I,4.

ეკლესიამ შეამკვე დიდებითა — ადგომითა შენითა წმიდითა C I,5. 20

იქადიან წმიდანი დიდებითა — ადგომითა შენითა წმიდითა C I,6.

ვაქებდეთ ადგომასა ქრისტესსა D II,1.

საფლავსა შენსა, ქრისტე, მიისწრაფეს დედათა ნელსაცხებლითა, შემურვად უკრწნელსა გუამსა შენსა ეძიებდეს D III,1. 25

იხილეს უფალი ადგომილი, სიხარულით მირბიოდეს მოციქულთა ხარებად D III,2.

სიხარულით უთხრობდეს და ეტყოდეს მოციქულთა: მიისწრაფეთ გალილეად, მუნ იხილოთ უფალი D III,3. 30

ჭირისათეს გლახაკთამას⁵⁾ და სულთქუმისათეს დავრდომილთამსა მოხუედ ზეცით, მაცხოვარ, განანათლე სოფელი ჯუარითა წმიდითა და ადგომითა შენითა D III,4; E I,5.

ნათლად მოხუედ დაბნელებულთათეს, ქრისტე, მცხნელ, კაცთმოყუარე, და ჩუენ მოგეწოდე ნათლად, ჯუარს-ეცუ და დაეფალ გულსა ქუეყანისასა, ასდგე და აჰმალდი ცხოვრებისათეს ჩუენისა D III,5; E I,8. 35

ნეტრეულო და უბიწოო ქალწულო, სანატ... E I,16.

2 მას—G. უხრწნელთა G. 4 ეძიებთთ B. 5 აღდგა G. ქეწB. ქე G. 8 ცხოვრების D. 10 უფალი DG. 11 იტყოდეს DG. შენსა+მაცხოვარ DG. 15 მოგუანიჲ DFG. 35 ქრს-ეც E. და 2°—E.

შესხმანი წმიდისა ღმრთისმშობლისანი*

შიშსა შენსა, მაცხოვარ, მომაქციე⁵⁾, რამეთუ ამო არს ზრუნვაჲ ამის სოფლისაჲ და გვედრებით შენ: ოხითა წმიდისა ღმრთისმშობელისაჲთა შეგვწყალენ ჩუენ D 1; E I,9 აქ.

5 დიდი იქნა, საშინელი⁵⁾⁷⁾ ზედა ქუეყანასა, მო-რად-ვიდა ძქ, მამისაგან შობილი, კორცთა შესხმად წმიდისაგან ქალწულისა. ეპა ქალწულსა, რომელი შობამდე ქალწულ, შობასა ქალწულ და შემდგომად შობისა კუალად ქალწულივე ეგო. ეპა ღმრთისმშობელსა, რამეთუ მისგან განიხაროს ყოველმან კორციელმან D 2; E I,10 აქ.; F 1.

10 შენ, ზეცისა მობაძვსა⁵⁾ მთასა, წინათვე გხედვიდა დანიელ წინაწარმეტყუელი დიდი და შენგან ლოდსა მას, კელთ-შეუხებელად გამოკუეთილსა. ღმრთისმშობელო ქალწულო, უქრწინელსა ქალწულებასა და უთესლოდ შობასა შენსა ვადიდებთ, რომლისათვისცა ცოდ-
15 ვილნი ესე გვედრებით შენ: დედაო კაცთმოყუარისა ღმრთისაო, მე-
ოხ იყავ სულთა ჩუენთათჳს D 3; E I,11 აქ.

ღმრთისმშობელო, სასოო⁵⁾ ყოველთა⁷⁾ მვედრებელთა შენთაო, შენგან სასოებაჲ D 4; E I,13 აქ.; F 2.

20 ბქმ იგი დაქშული,⁵⁾⁷⁾ რომელი იხილა ეზეკიელ წინაწარმეტყუელმან, და საუნჯე დაბეჭდული — წმიდაჲ ქალწული მარიამ, წინაშე მთავრისა მის განელო და დაემკვდრა, და მისგან გამოვიდა მკსნელი და მაცხოვარი სულთა ჩუენთაჲ, რომელმან სამშჭუალნი და
25 ლახუარნი ჯუარსა ზედა თავს-ისხნა და გუერდისა განლებითა აღ-
მოგვცმნა ჩუენ წყაროჲ ცხოვრებისაჲ, საფლავით ადგა მესამესა დღე-
სა და ადგომაჲ ყოველთა მოგუანიჭა. მას ევედრე, დედაო და ქალ-
წულო, მშობელო ენმანუელისაო, რაჲთა სიკუდილისაგან აცხოვნნეს
30 სულნი ჩუენნი მეოხებითა შენითა, სახარულევანო D 5; E I,14 აქ.;
F 3.

ყოველთა დაბადებულთა სიხარულთ⁵⁾, კურთხეულთ⁷⁾ დედათა
30 შორის ანგელოზისა მიერ, გიხაროდენ, უფალი შენ თანა. იგი მუც-
ლად-ილე, რომელსა ცანი ვერ იტევდეს, პირველ საუკუნეთა მამისა-
გან შობილი აღსასრულსა ჟამთასა შენგან კორციითა გამოჩნდა.
უქორწინებელო სძალო ზეცისა სიძისა, მეუფისა უკუდავისაო, მას,
მოწყალესა... ევედრე, რაჲთა აცხოვნნეს სულნი ჩუენნი D 6; E I,15
35 აქ.; F 4.

გკსნენ ჩუენ ყოვლისაგან⁷⁾ ჭი E I,12 აქ.; F 5.

წმიდათა უწმიდქს ხარ, ქერობინთა უმაღლეს ხარ, ყოლად წმი-
დაო ქალწულო, რამეთუ ღმრთისა სიტყუაჲ უთესლოდ მუცლად-ილე
და გამოუთქუმელად კშევ, რომლისა ქერობინნი შესწირვენ გალობასა
40 დაუდუმებელად. ესე მკლავთა ზედა თვთ მიწოდებული მიიწვინა, რომელი
კაცთმოყუარებისათჳს განკაცნა. მას ევედრე ცხოვრებად სულთა
ჩუენთათჳს G.

1 შესხმანი წმიდისა ღმრთისმშობლისანი—FG. შესხმანი წმინდისა—F. 19 ბქე F. 29 სიხარულო ნეტრეულო E. ნატრილო F. კურთხეულო კურთხეულო ხარ ლო F.

* G-ში ღვთისმშობლის ტროპარი გამოყოფილია ჭერისებური ნიშნით.

სამხრად ფსალმუნი

ვინ არს ღმერთ დიდ, ვითარ ღმერთი ჩუენი?³⁾⁴⁾⁷⁾ შენ ხარ (ფს. 76,14—15).

დასადებელი

კმითა ჩემითა³⁾⁴⁾⁷⁾ უფლისა მიმ[ართ] ვლალ (ფს. 76,2) CDEF. 5

ალელუაჲ

უფალო, ძალითა შენითა იხარებ[დეს]⁵⁾ ვი დ რ ე ფრიად (ფს. 20,2) CDE 1.

სხუაჲ

შევიყუარე, რამეთუ ისმინა³⁾⁴⁾⁷⁾ კმაი ლოც (ფს. 114,1) CDE 2; F. 10

კელთაბანისაჲ

უკუდავისა მამისა უკუდავი სიტყუაჲ ქუეყანასა გამოჩნდა და კაცთა შორის იქცეოდა ვითარცა კაცი, განჰკურნებდა ყოველთა წყლულებათა ჩუენთა, ჯუარცუმად დაითმინა და მონებისაგან ეშმაკისა ჩუენ ყოველნი²⁾ განგუარინნა BCDEF 1. 15

გუაქუს ჩუენ მღვდელთმთავარი დიდი, ქრისტე, რომელმან განვლნა ცანი, რომელი უზეშთავს არს ყოველთა მთავრობათა, შეწვენი-სა შემძლებელი. შეუვრდეთ მას განწმედლითა გონებითა, რამეთუ ამან ადგომითა მისითა ჩუენ ყოველთა ადგომად მოგუანიჭა D 2.

მოვედით ყოველი თესლები და გულისხმა-ვყოთ, რომელ ჩუენ-თუს თავს-იდგა ქრისტემან მაცხოვარმან, რომელი დასაბამსავე იყო სიტყუაჲ, ჯუარს-ეცუა ჩუენთუს და ნეფსით დაეფლა და ადგა ცხოვრებაჲ ყოვლისა სოფლისაჲ. მას მხოლოსა თაყუანის-ვსცეთ D 3. 20

სიწმიდისაჲ

საშინელთა საყდართა⁵⁾ შენთა ქერობინნი, უფალო, გარემოას დგანან და იფარვენ ფრთეებითა პირთა, ვერ შემძლებელ არიან თუ-ალთა შედგმად ცეცხლსა ღმრთეებისა შენისასა—არა შესწუავს, არამედ განანათლებს. ესევეთარი დაემკვდრე კაცთა შორის. დიდ არს ჩუენ ზედა წყალობაჲ შენი, უფალო, დიდებამა შენდა BCDE 1; F 2. 25

მრავალთუალნი ქერობინნი⁵⁾ და ექუს-ექუსფრთენი სერაბინნი ფრთეებითა მათითა იფარვენ, დიდებასა შესწირვენ, კმობენ, ღალადებენ და იტყუან ზეცისა გალობასა: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო DE 2; F 1. 30

სულითა წმიდითა და ღირსითა⁵⁾ მსხუერპლსა DE 3.

1 სამხრად — DF. 2 ჩნ E. 7 შენთა იხარებდეს — CD. 9 სხუა — CDF. 11 კელთაბანისანი D. 12 ოკდავისა B. მამისა CDF. უკდავი B. ქუეყანასა+ზედა C. 13 იქცეოდა+და E. გნკურნებდა B. 14 წყლოლებათა F. 15 განგუარინნა| განგუანათლნა D, განგუათავისუფლნა EF. 17 უზეშთაიას D. 24 სიწმიდისა—B. 25 საყდართა C. ქერაბინი B. 26 ფრთეებითა| ღმრთეებითა B. პირთა+მათთა CE. 27 არამ BCDE. 28 დაემკვდრა B. დაემკვდრა E. 31 ფრთებითა F. 32 იტყუან F.

დასადებელი ადგომისანი 3-ე დ*

უფალო ლაღატუავსა

მწუხრისა გალობასა და სიტყუერსა⁵⁾ მსხუერპლსა შენდა, ქრისტე, შევსწირავთ, რამეთუ სათნო-იჩინე შეწყნარებაჲ ჩუენი ადგომითა²⁾ შენითა BCDEF I,1.

უფალო, უფალო, ნუ განმაგდებ მე პირისა შენისაგან, არამედ ინებე შეწყნარებაჲ ჩუენი ადგომითა შენითა BD I,2; C I,3; F II,1.

ჩუენ, უფალო, ადგომასა შენსა წმიდასა გილაღადებთ: აცხოვნენ სულნი ჩუენნი, ვითარცა კაცთმოყუარე⁴⁾ ხარ BD I,3; C I,2; E I,6; F II,2.

ადგომითა შენითა, ქრისტე ღმერთო, ნათელი ჩუენ გამოგვბრწყინდა წარუვალი BD I,4; C I,5; E I,7; F II,3.

ადგომასა შენსა, მაცხოვარო ჩუენო, იხარებენ ანგელოზნი და კაცნი BD I,5; C I,6; E I,8; F II,4.

მწუხრისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენდამი, მაცხოვარ, რომელმან დღენი ჩუენნი მშუდობით აღასრულენ და მორწმუნენი ამას ვედრებასა შენდა შევსწირავთ: გვეედრებით, შეგვწყალებნ ჩუენ წმიდითა ადგომითა²⁾ შენითა BD II,1; G I,1.

ჯუარსა ზედა რაჲ იხილვებოდე, მაცხოვარ, და მნათობთა ვერ იტკრთეს შეურაცხებაჲ შენი, მწუხარე იქმნეს. ხოლო შენ ძლიერებით მესამესა დღესა საფლავით აღმოპბრწყინდი. გვეედრებით შენ, შეგვწყალებნ ჩუენ, ძეო ღმრთისაო,⁴⁾⁷⁾ წმიდითა ადგომითა²⁾ შენითა BD II,2; E I,3; FG I,2.

განანათლენ ყოველნი მორწმუნენი საფლავით აღმოპბრწყინებითა შენითა, ქრისტე, რამეთუ ანგელოზთა თანაზიარ ჰყვენ ძენი კაცთანი და ცხოვრებაჲ საუკუნოჲ მოგუმაღლე. ამისთვისცა⁵⁾ გვეედრებით შენ: შეგვწყალებნ ჩუენ, ძეო⁸⁾ ღმრთისაო,⁴⁾⁷⁾ წმიდითა ადგომითა²⁾ შენითა] BD II,3; EF I,5; G I,4.

დღეს ბანაკი ანგელოზთაჲ აღიძრვის საკვრველად, რომელმან საიდუმლოჲ ესე პირველ გამოაჩინე მამისა მიერ, ნათელი ადგომისაჲ

1 დასადებელი წმიდისა E. 3 სიტყუერსა B. სიტყუერსა F. 4 ადგომითა] ოსლოთა F. 5 ჩუენ]შენ CDEF. 9 ჩუენნი] სნი B. კაცთმოყუარე] მოწყალებ C. 11 ღმერთო] მაცხოვარო ჩუენო CE. ~გამოგვბრწყინდა ჩუენ CDEF. 13 შენსა+ქრისტე CD. 15 შენდა G. 17 შეეწირავთ B. გვეედრებით+შენ DG. ჩუენ+ძეო ღმრთისაო D. ჩუენ წმიდითა ადგომითა შენითა] ძეო ღმრთისაო, შობითა შენითა წმიდისაგან ქალუელსა G. 20 იტკრთეს B. 21 აღმოპბრწყნდი B. გვეედრები B. 22 ძე F. 24 განგუანათლენ F. ამოპბრწყინებითა DE] ადგომითა F. 25 ყვენ BG. 26 საუკუნე DF]+ყოველთა G. მოგუმაღლე+ჩუენ F. ამისთვისცა] ამისთვის ჩუენდა D. გვეედრები B. 27 შეგუეწალებნ F. ძეო—D. ღმრთისაო] ღმრთისა B. 29 აიძრვის D. 30 საიდუმლოჲ G. მამისა მიერ — G.

* B : 272v—210v, C : 13v—19v, D : 33v—56v, E : 125v—126v, F : 296r—298v, G : 157v—111r.

დასაბამად დღეთა განაწესე, რომლისათვისცა მკედრობაჲ უჯორცოთა შენთაჲ, ქრისტე, დიდების-მეტყუელებს უჯრწნელსა შენსა ადგომასა BD III,1; G II,1.

რომელმან, ვიდრე ადგომამდე მამათმთავართა და მოციქულთა, წინამთვე აუწყე დიდებული საფლავისა შენისა ადგილი განხუმითა 5
ზეცით ბჭეთაჲთა და გარდამოსლვითა ანგელოზთაჲთა ზედა უჯრწ-
ნელსა გუამსა შენსა, მაცხოვარ, ამისთვისცა ყოველი სოფელი განა-
ნათლე BD III,2; G II,2.

შენ თაყუანის-გცეს მოციქულთა, გალილეას⁵⁾ ადგომილსა, მა- 10
ცხოვარ, რომელმან პირველ შექმნულისა მის ვეშაპისა ბჭენი განზეტქენ
და ძლიერებითა ღმრთეებისაჲთა მოქლონნი საუკუნენი შეპმუსრენ
და პირველი მამაჲ ჩუენი აღმოიყვანე. ამისთვისცა ყოველი სოფელი
იხარებს და იშუებს, რომელ ჰქმენ, უფალო BD III,3; E I,9;
G II,3.

უფალო, მომხედენ ლოცვასა ჩემსა და ნუ მიმცემ მე კელთა უშ- 15
ჯულოჲსათა წარსაწყემდეღად, არამედ ინებე შეწყყნარებაჲ ჩუენი
ადგომითა შენითა C I,4.

წინაწარმეტყუელნი შენნი პირითვე ქადაგებ E I,2.

შე-რაჲ-ხუედ საფლავად ღმრთეებაჲ უენებელი და პირველ შექმ- 20
ნული იგი, ცთომისაგან დაცემული, აღადგინე და მამადმთავარნი
ნათლად აღმოიყვანენ, ამისთვისცა თაყუანის-ვსცემთ წმიდასა ადგო-
მასა შენსა, ქრისტე E I,4; FG I,3.

წინაშე შენსა, ღმრთისმშობ E I,10.

საყდარ ექმ E I,11.

კეთილი საუნჯე E I,12.

გიხაროდენ, სახარუ E I,13.

დიდი საყუდე E I,14.

ოდეს შენ პურიათა დაგბეჭდეს, ვითარცა საფასე ცხორებისაჲ, 30
და ზედა ერისაგანნი მცველად განაწესნეს, ხოლო ბრწყინვალეზამან
ანგელოზისაგან დასცნა ივინი და იქმნეს ვითარცა მკუდარნი, ამის-
თვისცა თაყუანის-ვსცემთ წმიდასა ადგომასა შენსა, ქრისტე F I,4.

ოხითაჲ

აღმადგინა ჩუენ ქრისტემან გლახაკებისაგან და განგუანათ- 35
ლნა ჩუენ ადგომითა მისითა და მოგუცა ჩუენ სარწმუნოებაჲ სამე-
ბისა B C D E F G.

ფსალმუნი

წარემა⁶⁾რთე (ფს. 140,2).

1 მკედრებაჲ G. 2 შენთა G. ქრისტე — G. -მეტყუელებენ D. უხრწნელსა G.
4 მამადმთავართა B G. 5 შენისა D. 6 ბჭეთაჲთა G. გარდამოსლითა B. უხრწნელსა
G. 9 თაყუანის-ქცეს B. თაყუან-იგცეს F. 10 შექმნულსა G. 11 მოქლონი
BD. 12 ამისთვისცა B. 13 იშუებს+დღეს D. 19 ღმრთეებაჲ+იეგე G. შექმნოლი
F. 21 აღმოიყვანე G. ამისთვის E. თაყუანის-ვსცემთ... ქრისტე| გვედრებოთ
შენ. შეგკწყალენ EG. 30 მკდარნი F. 33 აღმადგინა B. გლახაკებისაგან FG. 34 ჩუენ
1^o—E. მისითა| მისა G. მოგუცა F. 37 წარმართ E.

დასადებელი

დაიდგენ მახლობელად (ფს. 140,6) EG.

აქა აკურთხედიტისა

- გაკურთხევთ მონანი შენნი და თაყუანის-გცემთ, შენდამი
5 ალვიპრობთ კელთა ჩუენთა, რომელი ასდგე მკუდრეთით. მაცხოვარ, შეგვწყალენ ჩუენ BCDEFG 1.

ნათელი მოვიდა—ქრისტე—სოფლად⁵⁾. დაუტევენთ საქმენი ბნელისანი, რაათა დღესა⁶⁾ მას შინა⁴⁾ შუენიერად ვიდოდით⁷⁾ და ვიტყოდით: უფალი ღმერთი გამოგზნდა ჩუენ BCDEFG 2.

- 10 იხარებს წმიდა ეკლესია მოსულასა შენსა, ქრისტე მკსნელო, რომელი მოხუდ მაცხოვრად სოფლისა. ძეო ღმრთისაო, შეგვწყალენ ჩუენ B 3.

განანათლენ ეკლესიანი, ახლითა რჩულითა ახარე სოფელსა, ძეო ღმრთისა, შეგვწყალენ ჩუენ B 4.

- 15 უფლისა ადგომასა ვაქებდეთ, უგალობდეთ⁴⁾ მას უკუნისამდე CDEFG 3.

ჯუარისა

საჭურველად საძლეველად⁵⁾, ქრისტე, ჯუარი⁷⁾ ჩუენ მოგუეც და ამით ვსძლოთ ბრძოლასა მტერისასა BDEF 1.

- 20 ამაღლდა ნიში ჯუარისა⁵⁾ შენისა, ქრისტე, რომელი მძ DEF 2.

მოეც მოშიშთა⁷⁾ შენთა, უფალო, ჯუარი⁵⁾ შენი DEF 3.

ძელისა მიერ ადამ სამოთხით გ D 4.

ზღუდე ჩუენდა იქმნა ჯუარი შენი, იესუ მაცხ D 5.

- 25 **უგალობდითსა**

უგალობდეთ უფალსა, დიდებით დიდებულსა, გალობასა ახალსა, რამეთუ დიდებულ არს²⁾ უკუნისამდე BCE I,1; D I,1 და 3*.

ესე არს ღმერთი ჩუენი, სიტყუა მამისა⁵⁾, კორცმესხმული წმიდისა ქალწულისა მარიამისგან, ესე ღმერთი ჩუენი⁴⁾ და ვადიდოთ
30 ესე BCE I,2; D I,4.

ჯუარცუმა ნეფსით თავს-იღვა, საფლავსა მიეცა ესე²⁾ ღმერთი ჩუენი და ვადიდოთ ესე BCE I,3; D I,5.

უფალო, ოდეს ეგკატეს შინა შურის-გებასა ჰყოფდა მოსე, შენ გხადოდა, ყოველთა უფალსა B I,4; D III,3.

2 დაიდგენ მახლობელად დაინთქნე G. 5 მკდრეთით F. მაცხოვარ — G. 6 შეგუეყალენ F. 7 ქ-ც CD. 8 მას — C. 9 ღმერთი — და C. 10 მოსლასა B. 15 აქებდით EF. აქებდეთ G. უგალობდით EF. 17 ქუარისანი DEF. 20 ქუარისა E, 24 ზღოდე D. 28 კორცთ-შესხმული C. წმიდისაგან C. 29 მარიამისა C. 31 საფლავად CDE. მიუცა შეედა (მიეცა და DE) ადგა მესამესა (+ დღესა CD) ვითარცა ღმერთ არს CDE. 33 ეგუიბტეს B. ყოფდა B.

* D-ში ამ ტრაპარს მოკლე ვარიანტიცაა: „უგალობდეთ უფალსა, დიდებით დიდებულსა“ D I, 1.

უფალი მეუფე არს საუკუნითგან უკუნისამდე, რომელმან განანათლა სოფელი ადგომითა, ესე ღმერთი ჩუენი და²⁾ ვადიდოთ ესე B I,5; D I,6; E I,4.

უფალი არს მეუფე ჩუენდა, რომელსა დასისაგანნი საფლავსა სცვიდეს. მსთუად მოვიდეს დედანი ნელსაცხებლითა შემურვად უკრწნელთა ქორცთა შენთა და ანგელოზისა მიერ იქმნნეს ხარებულ. უგალობდეთ ადგომილსა ქრისტესა გალობითა ახლითა, რამეთუ დიდებულ არს²⁾ უკუნისამდე BD II,1.

მოსე ეგვიპტეს შინა სისხლითა მით კრავისაათა გარე-წარაქცია მომსრველი იგი ისრაელისაჲ, ხოლო მაცხოვარმან ჩუენმან თვისითა სისხლითა დათრგუნა სიმტკიცჲ სიკუდილისაჲ. უგალობდეთ ადგომილსა ქრისტესა გალობითა⁴⁾ ახლითა, რამეთუ დიდებულ არს [უკუნისამდე] BD II,2.

ესე არს ღმერთი ჩუენი და ვადიდოთ ესე ღმერთი მამისა ჩუენისაჲ და ავამალლოთ ესე B II,3.

შენ, უკუდავსა ღმერთსა, გიგალობდეთ და გადიდებდეთ, დიდებით ადგომილსა²⁾, რამეთუ დიდებ[ულ ხარ უკუნისამდე] B II,4; E I,5.

უგალობდეთ უფალსა, მამასა მოწყალესა, ძესა მხოლოდშობილსა, სულსა წმიდასა, დიდებულსა B II,5; C I,4; D III,4; E I,6.

ვაქებდეთ გალობითა უფალსა ღმერთსა ჩუენსა, რამეთუ დიდებულ არს უკუნისამდე D I,2.

ღმრთივე შუენიერისა შენისა ადგომისათჳს სიხარული ისწავეს მენელსაცხებლეთაგან მოციქულთა, რომელთა ქადაგეს და გუასწავეს გალობად შენდა, შემოქმედისა ღმრთისა ჩუენისაჲ. უგალობდეთ ადგომილსა ქრისტესა გალობითა [ახლითა, რამეთუ დიდებულ არს უკუნისამდე] D II,3.

უგალობდეთ უფალსა მალალსა გალობითა ახლითა, რამეთუ დიდებულ არს [უკუნისამდე] D III,1.

უგალობდეთ ღმერთსა, დამბადებულსა ყოველთასა, მკსნელსა ისრაელისასა, რომელმან მიკსნა ჩუენ მონებისაგან მტერისა — უფალ არს სახელი მისი, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს [უკუნისამდე] D III,2.

მოიხილესა

მოიხილე, მალალო, წყალობითა შენითა და გუაცხოვნენ ჩუენ BC I,1.

მოველოდე წყალობასა შენსა ზეცით, უფალო, და გუაცხოვნენ ადგომითა შენითა BC I,2.

გარდამოცდა უფალი მთასა სინასა და ერუენა მოსეს ალითა ცეცხლისაათა B I,3; D I,1.

1 მეუფე E. საუკუნითგან და E. რომელმან რომელი ადგა მკუდრეთით და DE. განანათლა სოფელი ადგომითა] გუაცხოვნა ჩუენ E. 2 ადგომითა— D. 6 შენთა] მისთა D. 9 ეგვიპტეს B. კრავისათა B. 10 იგი—D. 16 და— E. 19 უგალობდეთ B. 26 ქე D. 37 გუაცხოვნენ ჩუენ C. 39 მთასა ჩუენა D. ფა—D.

მოსცა უფალმან რჩული მოსეს მთასა ზედა სინასა, ასწავებდა მას მცნებათა რჩულისათა B I,4; D I,2.

მოსე, ვითარ იხილა უფალი მთასა ზედა სინასა, კელნი განიპყრნა: უფალო, შემიწყალე მე B I,5; D I,3.

- 5 ზღუდე ექმნა სული წმიდაჲ ერსა შენსა, უფალო, დაჰფარვიდა მათ სუეტითა ნათლისაჲთა B I,6; D I,4.

გიგალობთ შენ, ქრისტე, მეუფეო დიდებისაო, რომელი ჩუენთვის ზეცით გარდამოჰქედ. განანათლე სოფელი ადგომითა შენითა B I,7; D I,5.

- 10 მოიხილე, უფალო, წყალობითა ერსა შენსა ზედა, დაგვცვენ ჯუართა წმიდითა, რომელი მოგუეც ჩუენ საჭურველად მტერისათვის B II,1; D III,2.

წინაწარმეტყუელი აგუიდგინა ჩუენ უფალმან ღმერთმან ჩუენმან — ძეჲ თვისი საყუარელი, რომელმან თავს-იღვა ჯუარცუმაჲ და

- 15 განანათლა სოფელი ადგომითა მისითა B II,2.

განმამართლებელი ჩუენი ცოდვილთაგან საფლავსა დაიდვა ვითარცა მკუდარი, დაებეჭდა ბეჭდითა დასისაჲთა და ადგომასა მისსა ანგელოზი ახარებდა და ეტყოდა დედათა მათ: B II,3.

- 20 მოვედით და იხილეთ უფალი ადგომილი და ნუ ებიებთ მას მკუდართა თანა, რამეთუ ადგა და მოჰმადლა სოფელსა მშვდობაჲ და დიდი წყალობაჲ B II,4.

ნუ განჰრისხნები ჩემ ზედა, დიდებულო, არამედ შემიწყალე მე, რომელი ასდევ მკუდრეთით C I,3.

- 25 გიგალობთ შენ, ყოლად წმიდაო, მარადის ქალწულო მარიამ, და ვადიდებთ ქრისტესა ღმერთსა, რომელი შენგან ჯორციელ იქმნა C I,4.

მოიხილე, ცაო,⁵⁾ და ვიტყოდით და უფროხსად უგალობდეთ ქრისტესა მეუფესა D II,1; E I,1.

მიეცით, ერნო, დიდებამ ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა, რომელი განჯორციელდა ჩუენთვის წმიდისაგან ქალწულისა D II,2.

- 30 მართალ⁵⁾ და წმიდა არს უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელმან პატიოსნითა ჯუართა შემუსრა სიმტიციც სიკუდილისაჲ D II,3; E I,3.

- იხილეთ, იხილეთ, რამეთუ ქრისტე ამაღლდა ჯუარსა ზედა, დათრგუნა სიკუდილი, აცხოვნა სოფელი და განაქარვა საცთური და აქოცა ცოდვამ პირველისა მამისა ადამისი და მოჰმადლ[ლა] მორწმუნეთა თვსთა ადგომამ და ცხორებამ საუკუნოჲ D II,4.

დიდებამ შენდა, დიდებამ⁵⁾ შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რომელმან პატიოსნითა ჯუართა ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე და სიკუდილი დასთრგუნე და განმახლენ ჩუენ წმიდითა ადგომითა შენითა.

- 40 დიდებამ აურაცხელსა სახიერებასა შენსა, უფალო, მეუფეო ყოველთა საუკუნეთაო D II,5; E I,4.

1 მთა B. 2 მათ D. 3 ს-ნასა — R. 4 შემიწყალე მე შეგვწყალენ ჩუენ D. 6 სუეტითა) ღრუბლითა D. 8 განათლე B. 10 წყალობითა+შენითა D. ზედა დაგვცვენ ჩომელ იესენ D. 11 წმიდითა... მტერისათვის შენითა პატიოსნითა D. 14 თვისი B. 17 მკუდარი B. მისა B.

მოიხილე, უფალო, ზეცით წყალობითა შენითა. ისმინე, უფალო, ვედრებაჲ მონათა შენთა D III,1.

დაგვცვენ⁵⁾ უფალო, მგალობელნი შენნი, რომელნი გვქსნენ ადგომითა შენითა D III,3; E I,2.

უბიწოო ღმრთისმშო E I,5.

5

განძლიერდასა

განძლიერდით უფლისა გულნი მგალობელთა⁵⁾ მისთანი, აღახუენით პირნი თქუენნი გალობად მისა BCDE I,1.

რამეთუ მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან აღმართინს დაცემულნი და განაძლიერნის მსახურნი მისნი BCD I,2.

10

განმაძლიერებელი ღმერთი, დამამტკიცებელი, რომელი ადგა მკუდრეთით და განმაძლიერნა ადგომითა მისითა BD I,3.

უძლურთა ძლიერებაჲ — ღმერთი, მდაბალთა ამაღლებაჲ, რომელი ადგა მკუდრეთით და უძლურნი შეიმოსნეს ძალითა BCD I,4.

სიკუდილისა დამთრგუნველი ღმერთი, მოკუდავთა უკუდავებაჲ, რომელი ადგა მკუდრეთით და აღადგინნა მკუდარნი საფლავისაგან BD I,5.

15

ნუ იქადინ ძლიერი ძალსა თქსსა, ზღიდარი—სიმდიდრესა, არამედ ვაკურთხევდეთ ქრისტესა, განმანათლებელსა სულთა ჩუენთასა BD I,6.

20

ვიქადოდით უძლურნი ძლიერებასა, მდაბალნი — ამაღლებასა, რამეთუ ესე ღმერთი — უძლურთა ძალი და მდაბალთა სიმაღლეს BD I,7.

განძლიერდა გული ჩემი უფლისა მიმართ და ამაღლდა რქაჲ ჩემი ღმრთისა მიერ ჩემისა, განვიხარე მაცხოვარებითა შენითა BD II,1.

25

ჯუარსა ზედა აჰმალდი, მაცხოვარ, იგნე ვნებაჲ ნეფსით კორციითა უვნებელმან ღმერთმან, წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი და განანათლე ადამი BD II,2.

მესამესა დღესა ასდგე საფლავით, მოაკუდინე სიკუდილი და დასთრგუნე საჭურველი მტერისაჲ, აცხოვნენ შენნი მორწმუნენი ადგომითა BD II,3.

30

არავინ არს წმიდაჲ შენსა გარეშე, უფალო, რომელმან განაძლიერენ წმიდანი შენნი ჯუარითა პატიოსნითა C I,3.

ქერობინთა ზედა მჯდომარესა⁵⁾, შენგან კორცთ-შესხმულსა ღმერთსა ევედრე, ყოლად წმიდაო ქალწულო, რაათა შეიწყალნეს სულნი ჩუენნი C I,5; E I,6.

35

შემიწყალენ ჩუენ, უფალო ღმერთო ჩუენო, რომელი გარდამოჰქედ ზეცით⁵⁾ და იშვე წმიდისაგან ქალწულისა. შემიწყალენ ჩუენ მოსლვითა შენითა, რამეთუ არავინ არს წმიდა შენსა გარეშე, უფალო D III,1; E I,2.

40

7 აახნეთ B. აახუნეთ D. 8 მისსა C. 9 აჰმართინს C. 13 უძლურთა B. აღმაღლება D. 14 მკუდრეთით C. უძლურთა CD. შეიმოსნეს B. შეიმოსნეს C. ძალი C. 15 უკუდავება B. 16 აღადგინა B. 18 ძალს B. 22 და—D. სიმაღლეს B. 27 კორციით—D. 28 უვნებელმან B. განანათლე განახალე D. 30 მოაკუდინე სიკუდილი B. და—D. 33 არავინ C. 35 ქერაბინთა C. 38 ~ ზეცით გარდაქმნილს E.

შემიწყალენ ჩუენ, უფალო ღმერთო ჩუენო, რომელი ჯუარსა ზე-
და იხილვე. შემიწყალენ ჩუენ ჯუარითა შენითა, რამეთუ არავინ⁵⁾
არს წმიდა შენსა გარეშე, უფალო D III,2; E 1,3.

შემიწყალენ ჩუენ, უფალო ღმერთო ჩუენო, რომელი საფლავსა
5 დაიდევ და ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე. შემიწყალენ ჩუენ დაფლვი-
თა შენითა, რამეთუ არავინ არს წმიდა⁴⁾ შენსა გა[რეშე, უფალო]
D III,3; E 1,4.

შემიწყალენ ჩუენ, უფალო ღმერთო ჩუენო, რომელი ასდევ მკუდ-
რეთით მესამესა დღესა. შემიწყალენ ჩუენ ადგომითა შენითა, რამე-
10 თუ არავინ არს წმიდა შენსა გარეშე⁴⁾, უფალო D III,4; E 1,5.

რამეთუ ღმერთი ხარ, მეცნიერებაჲ, უფალი, რომელმან ნეფსით
ენებაჲ უჩუენე მკდომსა ჩუენსა და ძლიერებითა ღმრთეებისაჲთა ად-
გომაჲ სოფელსა უჩუენე, რამეთუ არა[ვინ არს წმიდა შენსა გარეშე,
უფალო] D III,5.

15 რომელმან მაცხოვრენ ჩუენ ადგომითა შენითა და განმადლიერე-
ბელ მექმენ ჩუენ, შენთა მორწმუნეთა, რომელნი ვადიდებთ გამოუთ-
ქუმელსა შენსა ადგომასა, რამეთუ არავინ არს წმიდაჲ შენსა გარე-
შე, უფალო D III,6.

უფალო მესმასა

20 მესმა სმენაჲ შენი, უფალო, და შემეშინა⁵⁾, განვიცადენ საქმენი
შენნი და ვადიდებ შენ BCDE 1,1.

დაფარნა ცანი შუენიერებაჲმან შენმან, უფალო, და ქებითა შენითა
აივსო ქუეყანაჲ BD 1,2.

25 ქადაგეს წინაწარმეტყუელთა მოსლვაჲ შენი⁵⁾, უფალო, და შო-
ბაჲ შენი წმიდისაგან ქალწულისა BD 1,3; CE 1,2.

უწინარჱს მოსლვისა შენისა ქადაგებდეს წინაწარმეტყუელნი
შენნი, მაცხოვარ, ჯუარცუმასა, დაფლვასა და ადგომასა²⁾ შენსა
BD 1,4; CE 1,3.

ივლინენ ზღუასა ზედა მოციქულნი შენნი, უფალო, და ხარებად
30 კოველთა წარმართთა ჯუარითა შენითა BCD 1,5.

ჯუარს-ეცუ, დაეფალ და მესამესა დღესა ასდევ. მყოფთა ბნე-
ლისათა ნათელი უჩუენე BD 1,6; CE 1,4.

საშინელი მოსლვაჲ შენი დამიკურდების, რამეთუ უხილავი
ღმერთი გამოშრნდი ქუეყანასა ზედა, რომელმან განანათლე ნათესავი
35 კაცთაჲ, დიდებაჲ ძალსა⁴⁾ შენსა B II,1; D III,1.

კმისაგან საშინელისა შეძრწუნდეს მცველნი იგი მოვლინებითა
ანგელოზისაჲთა, რომელმან ახარა წმიდათა მათ დედათა ადგომაჲ
შენი. მაცხოვარ, დიდებაჲ ძალსა შენსა B II,2; D III,2.

2 ქუარითა] ქუარცუმითა E. 10 წმიდა E. 16 გამოთქუმელსა D. 20 და—B.
21 ვადიდებთ D. ვადიდებ შენ] დამიკურდა C. 24 მოსლაჲ BE. უფალო] მაცხოვარ D.
26 ოწინარეს B. უწინარეს E. მოსლისა B. შენისა+ქრისტე CDE. ვაქადაგებდეს
C. 27 შენი B. 29 შენ B. უფალო და] მაცხოვარ C. 30 წარმართა B. 31 ქრს-ეც B.
~ასდევ მესამესა დღესა CDE]+საფლავით DE. 32 უჩუენე] გამოუბრწყინე CE,
გამოუბრწყინე D. 33 მოსლაჲ B. დამიკურდების B. 34 გამოჩნდი B. რომელმან]
და D. 36 მოვლინებითა] გამოჩინებითა D.

უფალი ღმერთი ჩემი ძალ ჩემდა, რომელსა ერისაგანნი საფლავ-
სა სცვიდეს, რომელმან მოაქციე ტყუეი ერისა შენისაჲ. მაცხოვარ, დი-
დებაჲ ძალსა²⁾ შენსა B II,3; D III,3.

მესმა სმენაჲ შენი, უფალო, და შემეშინა, განვიცადენ საქმენი
შენნი და დამიკვრდა, რამეთუ ყოველთა შემოცმედმან ღმერთმან ქალ- 5
წულისაგან შობაჲ ინებე, რომლისათვის წინაწარმეტყუელნი ღალადებ-
დეს და იტყოდეს: დიდებაჲ ძალსა შენსა D II,1.

ჯუარითა შენითა, ქრისტე, რომლითა ჯოჯოხეთი წარმოსტყუე-
ნე, ავაზაკსა სამოთხჳ განულე, ღალადებდა შენდამი და იტყოდა: მო-
მიკსენე მე, უფალო, ოდეს მოხვდე სუფევითა შენითა. დიდებაჲ ძალ- 10
სა შენსა D II,2.

საფლავსა დაიდევ მეუფჳ უკუდავი და ასდევ მესამესა დღესა,
აღამ კრულებისაგან აღმოიყვანე და დასაბამითგანნი მკუდარნი აღად-
გინენ, რომელნი იტყოდეს: დიდებაჲ [ძალსა შენსა] D II,3.

ძელითა დაჰქსენ ცოდვაჲ, უფალო, და იქსენ ხრწნილებისაგან 15
ადგომითა შენითა ნათესავი კაცთაჲ. დიდებაჲ ძალ[სა შენსა] E I,5.
გამოუთქუმელი და უხილავი თანა-არსი მამი E I,6.

ღამითგანსა

ღამესა, რომელსა განგუანათლენ³⁾ ჩუენ ადგომითა შენითა, ქრის-
ტე, რომლითა ცხონდა ყოველი სოფელი BCDE I,1. 20

ჯუარითა შენითა, ქრისტე, წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი და გა-
ნაახლე ადამი, აღავსე სამოთხჳ სულნელებითა BDE I,2; C I,3.

გუახარეს მოციქულთა ადგომაჲ შენი, მაცხოვარ, რომლითა გა-
ნათლდეს მორწმუნენი შენნი BD I,3; E I,4.

ღამისა ლოცვასა შევსწირავთ შენდამი, ღმერთო, რამეთუ ნათელ 25
არიან ბრძანებანი შენნი BD II,1.

უფალო ღმერთო ჩუენო, შენი მშუდობაჲ მომეც ჩუენ, რამეთუ
ჩუენ შენსა გარეშე სხუაჲ ღმერთი არა ვიციით BD II,2; C I,2.

სული მაცხოვარებისა შენისაჲ მოჰმადლე, ქრისტე, მოციქულთა
შენთა, რომლითა განათლდეს მორწმუნენი შენნი BD II,3. 30

ჯუარითა პატიოსნითა შეჰმუსრე სიმტკიცჳ სიკუდილისაჲ, ად-
გომაჲ და ცხოვრებაჲ ყოველთა მოგუანიჭე BD II,4; E I,3.

მომიკსენენ ჩუენ, მაცხოვარ, მეორედ⁵⁾ მოსლვასა შენსა, მო-
მიკსენენ ჩუენ და შემეწიენ ჩუენ დღესა მას ადგომისასა BD II,5; 35
C I,4; E I,5.

ქმასა ანგელოზისასა ვლადადებ⁵⁾ შენდამი: ყოლად წმიდაო ქალ-
წულო, გიხაროდენ, სახარულეევანო, უსძლოო, დედაო იესუმს, ძისა
ღმრთისაო C I,5; E I,6.

გამოგვბრწყინდა ჩუენ ნათელი წარუვალი ზეცისა ნათლისაჲ
ჭემშარიტი — ქრისტე ღმერთი ჩუენი, რომელმან განანათლნა კიდე- 40
ნი სოფლისანი ნათლითა ადგომისა მისისაჲთა და მოგუანიჭა ჩუენ

2 ტყუემ B. 2) ცხოვნდა C. ცხუნდა D. 21 და — CD. განახლე E. 22 სამო-
თხემ B. 28 არაჲ BCD. 31 შემუსრე B. სიმტკიცეა სიკუდილისა B. 33 ჩუენ
— E. მოსლასა B.

ადგომა და ცხორება საუკუნოა, რომლისა გემოჲს-ხილვითა ადამ მოიგო დარჩილებამ, აწ ჩუენ ჯუართა მისითა მოვიღეთ უკუდავე- ზამ. ნათელი ჭეშმარიტო, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, შეგვწყალებ ჩუენ] D III,1.

- 5 წესნი ზეცათანი და ქუეყანისანი კმითა ანგელოზისაჲთა დიდე- ბის-მეტყუელებით აღიდებენ, რომელმან ვნებითა თუსითა განწმიდნა ცოდვანი პირველ შექმნულისანი და ადგომითა მისითა აღმადგინნა ჩუენ და ჯუართა მისითა განანათლნა ბნელსა შინა მსხდომარენი. ნათელი ჭეშმარიტო, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, შეგვწყალებ ჩუენ D III,2.

- 10 კმასა ანგელოზისასა ლოდი გარდაგორვიდა, სამარჯ აეღო, ნა- თელი გამოგებრწყინდა ჩუენ ქრისტეს ადგომისაჲ. მენელსაცხებლე- ნი დედანი გეძიებდეს შენ, უკუდავსა, ვითარცა მოკუდავსა, ადგო- მილი გიხილეს, სიხარული გუაუწყეს უკუდავებისაჲ. ნათელი ჭეშმა- 15 რიტო, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, შეგვწყალებ ჩუენ D III,3.
- ცუარი მშუღო E I,7.

ღალატყავსა

სიღრმესა ცოდვათა ჩემთასა ჩავრდომილ⁵⁾ ვარ და ვღალადებ: უფალო, უფალო, შემეწიე მე BCDE I,1.

- 20 რომელი აღსასრულსა ჟამთასა განჰკაცენ და სოფელსა ნათელი გამოუბრწყინე, უფალო, უფალო⁴⁾, შემეწიე⁵⁾ მე BE I,2; D I,3.

რომელმან ქალწული შემდგომად შობისა ქალწულად დაიცევ და ჯუართა ჩუენ განგუათავისუფლენ, უფალო, უფალო, შემეწიე მე B I,3; CD I,4; E I,6.

- 25 რომელი საფლავით ასდევ, ქრისტე, და სოფელი ყოველი აცხოვ- ნე, უფალო, უფალო, შემეწიე²⁾⁵⁾ მე B I,4; D I,7; E I,5.

ჭირსა ჩემსა უფლისა მიმართ ღალად-ყვავ: ვითარცა იონა, უფს- ცრულად დათქმული, ლევკათა აღმოიყვანე და მაცხოვრე მე, მხო- ლოო, ყოლად ძლიერო B II,1; D III,1.

- 30 შეისმინა უფალმან ვედრებით ღალადებაჲ იონაჲსი და განარი- ნა იგი მუცლისაგან ვეშაპისა უვნებელად B II,2; D III,2.

ვითარცა იონა წინაწარმეტყუელი ვეშაპისაგან იცხენ, ქრისტე ღმერთო, მეცა სიღრმეთაგან ცოდვათა ჩემთაჲსა აღმოიყვანე და მაცხოვრე მე, მხოლოო, ყოლად ძლიერო B II,3; D III,3.

- 35 რომელი ჯუარსა დაემრტუალე და დაჰკცენ პირველ შექმნული მრავალ ჟამისა ცოდვაჲ, მეცა შემრტუალე შიშსა შენსა, მცსნელო, და ნაცხოვრე მე⁴⁾, მხოლოო, ყოლად ძლიერო B II,4; D III,4.

- 40 რომელი მკუდართა თანა შეირაცხე და ბნელსა შინა მსხდომა- რენი აღმოიყვანენ ნათლად, მეცა, დაცემული, შეგივრდები, აღმოიყ- ვანე და მაცხოვრე მე, მხოლოო, ყოლად ძლიერო B II,5 D III,5.

17 ლესა D, ლესა E. 18 შთავრდომილ CDE. ვარ+მე C. 19 უფალო 2⁰—B. შემეწიე მე აღმოიყვანე C. 20 რომელი D. ჟამთასა — D. განკაცენ B. 21 უფა- ლო 2⁰—B. 22 ქალწულადვე C. 26 უფალო 2⁰—B. 27 ვღალატყავს B. 28 ლელვა- თა D. აღმოიყვანე—მე D. 21 უნებელად B. ოვნებელად D. 35 დაემრტუალე D. და—B. 36 შემეწიე D. 39 აღმოიყვანე — B. 40 მე—B.

დაუსაბამოდ ნათელი ცხორებისად აღმოპბრწყინდი საფლავით მესამესა დღესა, შენდამი ვლალადებთ: გუაცხოვენ ჩუენ ადგომითა შენითა, ქრისტე ღმერთო, ყოლად ძლიერო B II,6; D III,6.

სახედ ელვისა ერუენა ანგელოზი, მჯდომარჲ ლოდსა ზედა, ღირსთა დედათა, რომელნი წარვიდეს ხარებად მოციქულთა, ქადაგეს ადგომამ შენი, ქრისტე ღმერთო, ყოლად ძლიერო B II,7.

რომელმან შეე გამოუთქუმელად სიტყუაჲ — ქრისტე ღმერთი ჩუენი, მისა ვედრებად ნუ დასცხრები ქსნად ყოველთა თესლთა, რომელნი გაკურთხევენ შენ B II,8.

რომელმან წინაწარმეტყუელი იგი მუცლისაგან ვეშაპისა დაიცვ, უფალო, უფალო, შემეწიე მე CD I,2.

რომელი ასდევ მკუდრეთით და ადგომამ ყოველთა მოგუანიჭე, უფალო, უფალო, და შეგვწყალებ ჩუენ C I,3.

რომელი ჯუარსა ზედა აპმალდი და დასთრგუნე სიმტიციჲ სიკუდილისაჲ, უფალო, უფალო, შემეწიე¹⁾ მე D I,5; E I,3.

რომელი საფლავსა დაიდევ და ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე. უფალო, უფალო, შემეწიე²⁾ მე D I,6; E I,4.

მსგავსად ვნებისა, ქრისტე ღმერთო, იყო წინაწარმეტყუელი იგი მუცელსა ვეშაპისასა სამ დღე და სამ ღამე D II,1.

შენ, სიტყუაჲ მამისაჲ, შობილი ქალწულისაგან, რომელი ჯუარს-ეცუ და დაეფალ გულსა ქუეყანისასა სამ დღე და სამ ღამე და ასდევ მკუდრეთით, ვითარცა ღმერთ ხარ D II,2.

მცველნი იგი ამოუბისანი წყალობისა შენისაგან განგეშორნეს, ხოლო ჩუენ მადლობით დიდებასა შენდა შევსწირავთ D II,3.

კურთხეულარსა

რომელი მთასა ზედა მოსეს თანა ზრახევი⁵⁾ და სახჲ ქალწულისაჲ მაყულოვანით გამოაჩინე, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო²⁾ მამათა⁴⁾ ჩუენთაო BCDE I,1.

რომელმან ქალდეველთაჲ აგზებული საკუმილი⁵⁾ დაშრიტე და ყრმანი მას შინა უვნებელად დაიცვენ, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო²⁾³⁾ მამათა [ჩუენთაო] BCDE I,2.

რომელმან ჯუარსა ზედა კელნი განიპყრენ და ნეფსით სიკუდილისა გემოჲ იხილე, კურთხეულ⁴⁾ ხარ შენ, უფალო ღმერთო²⁾ მამათა⁵⁾ ჩუენთაო BCDE I,3.

რომელი დაებეჭდე ბეჭდითა დასისაჲთა და ყოლად ძლიერი საფლავით ასდევ, სახიერ, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო B I,4.

რომელი ასდევ მკუდრეთით მესამესა დღესა, უფალო, და ადგომამ ყოველთა მორწმუნეთა მოგუანიჭე, კურთხეულ ხარ⁵⁾ შენ³⁾, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო BE I,5; CD I,4.

1 დოსაბამოჲ D. აღმოპრწყინდი B. 2 ვლალადებ D. მაცხოვენ D. 4 ეჩუნა B. 10 მუცელსა ვეშაპისასა D. 22 მკედრთით D. 25 კურთხეულარსსა C. 26 სახეჲ B. 29 ქალდეველთა E. 30 უნებელად B. უფალო—B. 32 რომელმან+კელნი თქსნი CDE. კელნი —CDE. სიკუდილისა B. 38 მკედრეთით C. 39 მორწმუნეთა—CDE.

სამებასა თაყუანის-ვსცემთ, ერთარსებისა ძალსა — მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა, დიდების-მეტყუელებით⁵) ვლალადებთ: კურთხეულ ხარ²) შენ, უფალო ღმერთო³) მამ[ათა ჩუენთაო] BE I,6; CD I,5.

- 5 სამთა მათ ყრმათა, მონათა შენთა, გალობასა შევსწირავთ შენ-და მიმართ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო BD II,1.

რაჟამს შეითხინეს სამნი ყრმანი საკუმილსა, ერთობით ლალად-ყვეს: ჩუენ გვეის უფალი, რომელმან მიქსნეს ამის ცეცხლისაგან BD II,2.

- 10 კარავ ექმნა მათ საკუმილი იგი, აგრილობდა მათ ცუარი ცის-კრისაჲ, შეიწუებოდეს ქალდეველნი იგი BD II,3.

ვიდოდეს ქსნილნი საკუმილსა შინა, სამებასა წმიდასა გაკურ-თხედეს, უფალსა ღმერთსა მამათა⁴) ჩუენთასა BD II,4.

- 15 კმითა მალლითა ლალადებით იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ ქე-რობინთა ზედა, უფალო ღმერთო მამათა⁴) ჩუენთაო BD II,5.

მძლავრი იგი დგა კარსა საკუმილისასა, ესმოდა გალობაჲ მონა-თა შენთაჲ, აგიარა შენ, ჭეშმარიტი ძეჲ ღმრთისაჲ BD II,6.

მძლავრმან მან განკურვებით ლალად-ყო, მეცა შეგივრდები უკუ-დავსა მეუფესა, უფალსა ღმერთსა მამათა ჩუენთასა BD II,7.

- 20 სამება განუშორებელ, ნუ განუშორები მონათა შენთა, არამედ ყავ წყალობაჲ მსახურთა შენთათჳს BD II,8; E I,7.

რომელი მოხუედ ქსნად წარტყუენილთათჳს და ბაბილონისა ყრმათაჲ საკუმილი ცურად გარდააქციე, კურთხეულ ხარ შენ, უფა-ლო ღმერთო მამათ[ა ჩუენთაო] D III,1.

- 25 რომელი საშოსა ქალწულისასა დაემკჯდრე და მისგან კორციელ იქმენ ყოველთა ცხოვრებისათჳს, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერ-თო მამათა ჩუენთაო D III,2.

რომელი მსახურთა მიერ შეურაცხ იქმენ და მკედართაგან სამშ-ჭუალნი და ლახუარნი ჯუარსა ზედა თავს-ისხენ, კურთხეულ ხარ

- 30 შენ, [უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო] D III,3.
რომელი ჯუარსა დაემშჭუალე, ქრისტე, და დაძუელებით ცოდ-ვისაგან ადამ განაახლე, სახიერ, შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენ-თაო D III,4.

რომელი დაეფალ გულსა ქუეყანისასა და ასდევ მესამესა დღესა,

- 35 ყოლად ძლიერო, სახიერ⁴), კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მა-მ[ათა ჩუენთაო] D III,5; E I,4.

სამებასა ერთარსებასა, ერთღმრთეებასა დაუცხრომელად მორ-წმუნენი გალობით ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ [შენ, უფალო ღმერ-თო მამათა ჩუენთაო] D III,6.

- 40 ღმერთო მამათა ჩუენთაო, ნუ მარცხუენ ჩუენ, არამედ მოგუ-

1 თწყნს-კით B. 2 ვლალადებთ+ და ვიტყუთ C. 7 შესთხინეს D. საკმილსა B. ლალატ- B. 8 გუივის B. 10 საკმილი B. 11 ვალდეველნი B. იგინი D. 14 ქერაბინთა B. 17 ძეჲ ღმრთისაჲ ღმერთი D. 18 განკურვებით B. ლალატ- B. 21 შენთათჳს. B. 22 ადამ D. 35 ძლიერი D. სახიერ — E.

მადლე კადნიერებით დალაგებად შენდამი: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო D IV,1.

რომელი იშვე ქალწულისაგან, ღმერთ რაჲ ხარ და კაც, ივნე ჩუენთეს და გუაცხოვნენ ჩუენ, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო] D IV,2.

5

რომელი აჰმალღი ჯუარსა ზედა და სოფელი განანათლე და შოგუანიცე ჩუენ ამით ძლევაჲ მტერისაჲ, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათ[ა ჩუენთაო] D IV,3.

თანა-არსსა მამისასა, ძესა მხოლოდშობილსა სულით წმიდითურთ დიდების-მეტყუელებით ვლადადებდეთ: კურთხეულ ხარ [შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო] D IV,4.

10

აკურთხევდითსა

ყოველნი საქმენი ღმრთისანი და ყოველი დაბადებული აკურთხევდით უფალსა BCDE I,1.

მეუფეჲ ქრისტე, რომელი მეუფე არს უკუნისამდე და კაცთათეს ოდესმე მხოლოჲ, ქველის-მოქმედ არს, ყოველნი საქმენი უგალობდით და უფროსად აამალლებდით [უკუნისამდე] B I,2; D I,3.

15

მეუფეჲ ქრისტე, რომელი გჰშვა ჩუენ ქალწულმან⁵⁾ მარიამ და შემდგომად შობისა დაადგრა ქალწული უბიწოდ, ყოველნი²⁾ საქმენი უგალობდით და უფროსად აამალლებდით უკუნისამდე] B I,3; DE I,2.

20

მეუფეჲ ქრისტე, რომელმან შემოსნა ცანი მასკლვითა და ქუეყანაჲ ნაყოფიერ ყო საშუებელად კაცთა, ყოველ[ნი საქმენი უგალობდით და უფროსად აამალლებდით უკუნისამდე] B I,4.

მეუფეჲ ქრისტე, რომელი ვერ შეიპყრეს საღმობათა სიკუდილისათა და ადამითგანნი თანა-ალადგინა საფლავისაგან მკუდარნი, ყოველნი საქმენი უგალობდით და უფროსად ა[ამალლებდით უკუნისამდე] B I,5.

25

ჯუარცუმულმან ქრისტემან, რომელმან დათრგუნა სიმტიცჲ სიკუდილისაჲ და იქსნა ნათესავი კაცთაჲ, ყოველნი²⁾ საქმენი უგალობდით⁴⁾ და უფროსად აამალლებდით უკუნისამდე] B I,6; D I,4; E I,3.

30

ადგომილი ქრისტე, რომელი განეცხადა წმიდათა მოციქულთა გალილეს, თაყუანის-სცეს და იტყოდეს: ყოველნი საქმენი⁵⁾ უგალობდით და უფროსად⁴⁾ აამალლებდით უკუნისამდე] B I,7; D I,5; E I,6.

35

სახიერმან ქრისტემან, რომელმან გურგუნოსან ყვნა წმიდანი მოწამენი და მათ მიერ განკურნა სნეულებანი ჩუენნი, ყოველნი [საქმენი უგალობდით და უფროსად აამალლებდით უკუნისამდე] B I,3.

სამებაჲ ღმერთი, რომელი აღიარეს წარტყუენულთა ყრმათა საკუმილსა შინა და კმითა მალლითა დალაგებით იტყოდეს⁵⁾: ყოველ-

40

15 მეუფეჲ ქეჲ B. არს+საუკუნოთაგან D. 16 უგალობდით B. 18 მეუფეჲ B. გუიშვა B. ჩუენ—E. 22 მეუფეჲ ქეჲ B. 29 სიმტიციეჲ B. 33 ქე E. 34 თაყუანის—BE, 40 აარეს BCD. 41 და—CD.

ნი საქმენი⁴⁾ უგალობდით²⁾ და უფრო[ასად აამაღლებდით უკუნი-
სამდე] B I,9; C I,3; D I,6; E I,7.

აკურთხევდით მსახურნი უფლისანი უფალსა, მიუთხართ წარ-
მართთა დიდებაა მისი. ვაკურთხევდეთ ქრისტესა ღმერთსა, დაუ-
5 ცხრომელად უგალობდეთ მას, რამეთუ საუკუნიტგან არს წყალობაა
მისი B II,1.

რომელმან განწმიდა საშოა ქალწულისაა შობითა მისითა, გან-
გუანათლნა ჩუენ. ვაკურთხევდეთ ქრისტესა ღმერთსა, დაუცხრომე-
10 ლად უგალობდეთ¹⁾ მას, რამეთუ საუკუნიტგან არს წყალობაა მისი,
B II,2; C I,2; D II,1.

რომელი ქსნისათჳს ჩუენისა ამაღლდა ჯუარსა ზედა, წყლუ-
ლებითა მისითა განვიკურნენით. აკურთხევდით ქრისტესა ღმერთსა,
დაუცხრომელად უგალობდით მას, რამეთუ საუკუნიტგან⁴⁾ არს წყა-
ლობაა მისი B II,3; C I,5; D II,2.

15 რომელი შეემთხუა დედათა, ადგომილი მკუდრეთით, მიჰმადლა
მათ ხარებაა და სიხარული. აკურთხევდით²⁾ ქრისტესა³⁾ ღმერთსა,
დაუცხრომელად⁴⁾ უგა[ლობდით მას, რამეთუ საუკუნიტგან არს წყა-
ლობაა მისი] B II,4; C I,6; D II,3; E I,5.

სამებასა წმიდასა მორწმუნენი⁵⁾ თაყუანის-ვსცემთ და ერთობით
20 ვლალადებთ და ვიტყვთ: დიდებულ ხარ და უფროასად ამაღლებულ⁴⁾
უკუნისამდე C I,4; D V,4; E I,8.

შენ, ღმერთო ჩუენო, რომელმან ჰბრძანე ნათელი და ბნელი, და
დაებადნეს. კურთხეულ არიან საქმენი შენნი, ღმერთო ჩუენო D III,1.

შენ, მეუფეო, რომელსა განწყობილნი ანგელოზნი ცათა შინა
25 გიგალობენ და ჩუენ, ქუეყანისანი, ქმნულნი კელთა შენთანი, შენდა
დიდებასა შევსწირავთ D III,2.

შენ. ღმერთო ჩუენო, რომელმან ნეფსით ივნე და დაეფალ და
ასდევ მესამესა დღესა მსგავსად წერილისა D III,3.

უცხო წყობაა იქმნა ყრმათა სედევია მეფისა ზე, რომელ მკნედ
30 გამოჩნდეს ბაბილონს, საკუმილსა მას შინა, პირველ მოწამედ და ერ-
თობით ღალადებდეს და იტყოდეს: უფალსა უგალობდით და უფრო-
ასად აამაღლებდით მას უკუნისამდე D IV,1.

რომელმან ღირსთა ყრმათა გალობაა ისმინე და შეუწუველად
დაიცვენ ცუართა საშინელისა მისგან ცეცხლისა, და ერთობით ღა-
35 ლადებდეს და იტყოდეს: უფალსა უგალობდით და უფროასად აამაღ-
ლ[ებდით მას უკუნისამდე] D IV,2.

სამთა ყრმათა, სამების მგალობელთა, საკუმილი აგზებული ცუა-
რად გარდააქციეს და ერთობით ღალადებდეს და იტყოდეს: უფალსა
უგა[ლობდით და უფროასად აამაღლებდით მას უკუნისამდე] D IV,3.

40 ნეფსით ივნე ჯუარსა ზედა, ქრისტე ღმერთო, და კაცთა ნათესა-
ვი საცთურისაგან მტერისა იქსენ, და ერთობით ღალადებდეს და იტ-
ყოდ[ეს: უფალსა უგალობდით და უფროასად აამაღლებდით მას უკუ-
ნისამდე] D IV,4.

3 წარმოთა B. 8 აკურთხევდით BD. 12 ვაკურთხევდეთ C. ღმერთსა... წყალო-
ბაა მისი და უფროასად C. 15 შეემთხუა B]† წმიდათა მათ E. დედათა†მათ C. 16
ვაკურთხევდეთ C. ქე D. 17 დაუცხრომელად—E.

ასდგე საფლავისაგან უკუდავი ღმერთი და მყოფნი ბნელისანი ნათლად აღმოიყვანენ, და ერთობით ღაღადებდეს და იტყოდეს: უფალსა უგალობდით და უფროასად აამალ[ებდით მას უკუნისამდე] D IV,5.

რომელი იშვე ქალწულისაგან, სიტყუად ღმრთისაჲ, კორციელად და გამოუჩნდი ნათლად სოფელსა, გიგალობთ შენ და უფროასად აგამალღებთ უკუნისამდე D V,1. 5

რომელმან განიპყრენ ჯელნი თუსნი ჯუარსა ზედა, ქრისტე ღმერთო, და სიმტიციქ მოჰმადლე ნათესავსა კაცთასა, გიგალობთ შენ და უფროასად აგამალ[ღებთ უკუნისამდე] D V,2. 10

რომელი საფლავსა დაიდევ კორციელად, ქრისტე ღმერთო, და ასდგე მესამესა დღესა, გიგალობთ შენ და უფ[როასად აგამალღებთ უკუნისამდე] D V,3; E I,4. 10

ადიდებდითსა

ვადიდებდეთ ყოველნი ქალწულსა მარიამს, დედასა უფლისასა BDE I,1. 15

შენ, ნათლისა დედასა⁵⁾ და ქალწულსა, ღმრთისმშობელო, დაუცხრომელად გადიდებთ BDE I,2; C I,1.

ქრისტე შენგან კორციელად იშვა⁵⁾, ღმრთისმშობელო, დაუცხრომელად გადიდებთ BD I,3; C I,2; E I,4. 20

ვაკურთხევდეთ ყოველნი შობილსა ქალწულისაგან, ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა BD I,4; C I,3.

ძელმან ჯუარისა შენისამან, ქრისტე, სიკუდილი დათრგუნა. ადგომასა შენსა, უფალო, ვადიდებთ BD I,5; C I,7.

რომელი მამისა და სულისა წმიდისა თანა იდიდები, დაუცხრომელად შენ, ქრისტე, ვადიდებთ BC I,6; D I,7; E I,15. 25

მთავრობათა და ქელმწიფება[თა] დაუკუირდა, უხილავსა რაჲ მეუფესა გხედვიდეს, წყალობააურაცხელსა, მკლავთა ზედა ქალწულისათა მიყვანებულსა B II,1.

კურთხეულ არს ქრისტე, შობილი ქალწულისაგან, რომელმან დასაბამსავე მამისა თანა განაგო და შექმნა ყოველი და მოგუცა ჩუენ ცხორებაჲ საუკუნოჲ მხოლოდშობილმან ღმერთმან BD II,2. 30

რომელმან მოხედვა ყო წყალობით ერსა თუსსა ზედა და იქსნა ბნელისაგან ნათესავი კაცთაჲ და მოანიჭა მორწმუნეთა თუსთა ადგომაჲ და ცხორებაჲ საუკუნოჲ B II,3; C I,5; D II,4. 35

გამოგკრნდა ჩუენ სიმრავლჲ წმიდათაჲ და ძალი ჯუარისაჲ გამობრწყინდა ჩუენ ზედა. კურთხეულ ხარ შენ, უფალო B II,4; D V,5.

ვაკურთხევდეთ მამასა წმიდასა, მოწყალესა და მწყალობელსა, მოცემელსა ცხორებისა B II,5; D V,2.

11 კორციელა E. ღმერთო+ჩუენო E. 15 უფლისასა] ნათლისასა E. 19 ქეჲ B, ქე CD. 23 ძელმან] ძელმან C. 30 ქე D] უფალი C. 31 მოგუცა B. 33 თუსსა B. 34 და მოანიჭა... საუკუნოჲ] რომელი განანათლებს ნათესავსა კაცთასა C. თუსთა B. 36 გამოგუიჩნდა B. 37 ხარ შენ, უფალო] არიან საქმენი შენნი, ღმერთო ჩუენო D.

სამებასა წმიდასა მორწმუნენი თაყუანის-ვსცემდეთ და ერთობით ვლადებდეთ და ვიტყოდით: დიდებულ ხარ და უფროსად ამალეებულ უკუნისამდე B II,6.

5 აკედ ძელსა ზედა სიტყუაჲ ეგე, ღმერთი, კორციელ-ქმნული ქალწულისაგან თანა-განზრახვითა მამისაჲთა და სულისა წმიდისაჲთა ცხორებისათჳს ჩუენისა. გალობით გადიდებთ B III,1; D IV,1; E I,11.

10 საფლავსა დაიდევ უკუდავი ღმერთი და მოკუდავება ჩუენი უკუდავებად გარდასცვალე და წარწყმედულნი მიქსნენ ჩუენ კელთაგან სიკუდილისათა. გალობით³⁾ გადიდებთ B III,2; C I,8; D IV,2; E I,12.

15 მესამესა დღესა ასდევ მეუდრეთით, აჰმალღი ზეცად და დაშჯედ მარჯუენით მამისა ყოლად ქებული ანგელოზთა მიერ, თაყუანისცემული სერაბინთაგან, და ჩუენ მათ თანა გალობით გადიდებთ B III,3; C I,9; D IV,3; E I,13.

20 გადიდებთ შენ, განკაცებულსა⁵⁾ ქალწულისაგან, რომელმან ცხორებაჲ კაცთაჲ ინებე, სათნო-იყავ აღსლვაჲ ჯუარსა ზედა კორციითა, რათა უჩუენო სოფელსა, რამეთუ ადამის, მონისა, ხატი შეიმოსე, რომელი ჰზი მაღალთა შინა უკუნისამდე B IV,1; D III,1; E I,10.

25 საფლავსა დაიდევ ჩუენთჳს უკუდავი ღმერთი, რომელი მამისა თანა განაგებდი, ცხორებაჲ გამოუბრწყინდი ნათესავსა კაცთასა. დაბადებულნი შემრწუნდეს, რამეთუ გიხილეს შენ, შემოქმედი, ვითარცა მეუდარი, დადებად საფლავსა, რომელი ჰზი მაღალთა⁴⁾ შინა [უკუნისამდე] B IV,2; D III,2.

ოღეს შენ ჰურიათა დაგებჳდეს, ვითარცა საფასესა ცხორებისასა და ვითარცა მეუფესა მძინარესა ზედა, ერისაგანნი გცვიდეს, ხოლო შენ ძლიერებით ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე, რომელი ჰზი მაღალთა²⁾ შინა უკუნისამდე B IV,3; D III,3.

30 დიდებაჲ შენდა, წმიდაო მამაო, რომელმან მოავლინე ძმ თჳსი ზეცით ქუეყანად. დიდებაჲ შენდა, ქრისტე, მეო ღმრთისაო, რომელმან ივნე და განიპყრენ კელნი თჳსნი ჯუარსა ზედა. დიდებაჲ შენდა, სულო წმიდაო, რომელმან აღავსენ მაღლითა მოციქულნი და შენი ღმრთეებაჲ სოფელსა უქადაგეს, რომელი მაღალთა შინა იდიდები უკუნისამდე B IV,4; D III,5.

კურთხეულ არს უფალი, შობილი ქალწულისაგან, მქსნელი სულთა ჩუენთაჲ C I,4.

რომელი საფლავით ასდევ და ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე, დაუცხრომელად შენ, ქრისტე, გადიდებთ D I,6.

6 ცხორებისათჳს B. 8 უკდავი B. მოკდავება B. 9 წარწყმედოლნი B] წარტყუენოლნი C. 12 მკრთით B. დასყედ E. 13 მარჯუენით B. მარჯულ D. ქებულთა CDE. თაყუანისცემულ CDE. 14 ქერაბინ-სერაბინთაგან E. 17 - იყო B. კორციითა+ სიკუდილ D. 19 ზი B. 21 ჩნთის B. უკდავი B. 22 გამოუბრწყინე D. კაცთასა+ და D. 24 ზი B. 28-წარმოსტყუენე ჟოჯოხეთი D. ზი B.

გალობით გადიდებთ შენ, ღმრთისმშობელო, რომელმან ცათა მეუფეჲ ქორციელად იტურთე და უშვე სოფელსა სიმართლისა მზმ, რომელი განანათლებს ნათესავსა კაცთასა D II,1.

რომელმან ვნებამ ნეფსით ჯუარსა ზედა თავს-იდვა, საფლავსა დაიდვა უკუდავი ღმერთი და ადგა მესამესა ღღესა და ადგომამ ყოველთა მოგუანიჭა D II,3.

ღგეს საფლავსა თანა დედანი, რომელი ცრემლით ეძიებდეს უფალსა ცხებად ნელსაცხებლისა, ვითარცა მომკუდარისა. ბრწყინვალე ანგელოზი გამოეცხადა და პრქუა: ვის ეძიებთ? რამეთუ იესუ ქრისტე აღდგა, რომელი სუფევს უკუნისამდე D III,4.

ადიდებს სული ჩემი უფალსა და იხარებდინ სული ჩემი ღმრთისა D V,1.

შენ, მაცხოვარსა სოფლისასა, ქალწულისაგან⁵⁾ შობილსა, თაყუანის-გცემთ და გადიდებთ D V,3; E I,3.

ქრისტე, შენ სასოე ხარ სოფლისაჲ, მაცხოვარი ყოველთაჲ, ჯუართა შენითა, გევედრებით, შეგკუყაღენ ჩუენ D V,4.

იხილეს ყოველთა დაბადებულთა დაბადებელი⁵⁾ ღმერთი წიაღთა ქალწულისათა ანგელოზთა D V,6. E I,14.

შენ, ზეცისა ბჭე, რომელი გიხილა იაკობ E I,5.

მოსე ზედა მთასა შე[უ]წ E I,6.

სამსა სახესა E I,7.

უბიწოო სძალო, უქორწინე E I,8.

დედაჲ მეუფისაჲ, რომელი საყდარ E I,9.

კარავი განწმედილი, ქალწულ E I,16.

მოუგონებელ არს E I,17.

წარდგომანი სახარებისანი ცისკრად

აღდებ, უფალო, მაცხოვრე მე, ღმერთო ჩემო,^{3) 4) 7)} რამეთუ შენ დასცენ⁵⁾ ვ ი დ რ ე მემტერნეს მე ამოღ (ფს. 3,8).

დასადებელი

უფალო, რად განმრავლდეს მაჭირებელი^{5) 7)} ჩემნი?^{3) 4)} ვ ი დ რ ე მრავალნი ადგეს ჩემ ზედა (ფს. 3,2) B 1; CDEF 2.

ფსალმუნი

განილუქე, დიდებაო ჩემო⁵⁾, ვ ი დ რ ე განთიად (ფს. 56,9).

დასადებელი

აგიარო შენ ერსა⁷⁾ შორის,^{3) 4)} უფალო, უფალო, და გიგალობდე⁵⁾ ვ ი დ რ ე თესლებსა შორის (ფს. 56,10) B 2; CDEF 1.

2 მზეჲ D. 11 ლთსა D. 26 წარდგომანი სახარებისანი ცისკრად ცისკრისა ფნი C, ცისკრისა ფსალმუნნი D, ცისკრად სახარებისა ფნი E, ფსლნი სახარებისანი F. 27 რამეთუ შენ დასცენ — B. 30 ჩემნი — B. 32 ფსლნი] ბ B] — CD. 33 განილუქე B. 35 უფალო და გიგალობდე. — B.

სსუა

სუფევს უფალი უკუნისამდე,⁵⁾⁷⁾ ღმერთი³⁾⁴⁾ ვი დ რ ე თესლი-
თი თესლამდე (ფს. 145,10) BCDF 3; E 4.

დასადებელი

- 5 აქებს⁵⁾ სული ჩემი⁷⁾ უფალსა. ვაქებდე (ფს. 145,1—2) CDF 3;
E 4.

სსუა

ყოველი სული აქ (ფს. 150,6).

დასადებელი

- 10 აქებდით ღმერთსა სიწ (ფს. 150,1) E 3.

გარდამოთქმანი

- სადა არიან მბეჭდველნი საფლავისანი? სადა არს დასი პილატც-
სი და მკედარნი, რომელნი საფლავსა სცვიდეს? ვითარ წარიპარეს
საფლავით უფალი? ვითარ გარდაცვალებს დაფლული იგი? ნუ გიკვრნ
15 ადგომამ, რამეთუ ნეფსით ჯუარს-ეცუა უფალი, დაეფლა და ადგა,
ვითარცა ინება, და სოფელსა მოანიჭა დიდი წყალობამ BCEF 1;
D 2.

- სამისა დლისა დაფლვისა უფლისა ჩუენისა ჭეშმარიტად ადგო-
მამ ეუწყა დღეს პატიოსანთა დედათა, რომელნი სავსე იყვნეს ცრემ-
20 ლითა. ამთა კმამ რამ ესმა ანგელოზისაგან, ლაღადებდა და ეტყოდა
მათ: გიხაროდენ, უფალი ადგა სიკუდილისაგან და საფლავი დაცა-
რიელდა B 2.

- მოვედით და იხილეთ საფლავი უფლისა, მოვედით და თაყუა-
ნის-ვსცეთ ადგომილსა ქრისტესა, რამეთუ მან ჩუენთუს ნეფსით ვნე-
25 ბამ თავს-იდგა, ჯუარს-ეცუა, დაეფლა და ადგა, მოანიჭა სოფელსა
დიდი წყალობამ D 1.

აქებდითსა

- ქებამ შენდა, ქრისტე, ქებამ შენდა და დიდებამ მოსლვასა შენ-
სა³⁾, დიდებამ ჯუარცუმასა შენსა, დაფლვასა და ადგომასა
30 BCEFG I,1; D I,2.

1 სსუა — BCDF. 2 ღმერთი — B. 9 დასადებელი — E. 10 აქებთ E. 11 გარდა-
მოთქმამ C. გარდამოთქმამ E. 12 სადაქმოვედით, მორწმუნენო, და იხილეთ, სადა
C. საფლავისანი ანუ C. ბლეტემისი B, პილატესი F. 13 ცვიდეს B. ვითარ წარი-
პარეს... დაფლული იგი ვითარ გარდაცვალებს დაფლული იგი, ვითარ წარიპარეს სა-
ფლავით B, ვითარ წარიპარეს დაფლული იგი, ვითარ გარდაცვალებს საფლავისაგან
(დაფლული იგი) DE. 14 ნუ გიკვრნ — B. 15 ადგომამ+მისი C. რამეთუ — B.
15 დაეფლა — DF. — ადგა და DF]+მესამესა დღესა C. 16 ვითარცა ინება — DF.
დაქმულობამ CE] — DF. — მოანიჭა სოფელსა DF]+ და E. + და სულთა ჩუენთა
C. 20 ანგელოზისაგან B. 28 ქრისტე+ქრისტე E. და — G. მოსლასა B, მოსლ-
ვასა D. 29 შენსა — EFG. ადგომასა+შენსა EG.

დიდების-მეტყუელებასა საღმრთოისა მადლისასა დაუცხრომე-
ლად მორწმუნენი შევსწირვიდეთ, ყოველნი უგალობდეთ ღმერთსა
ჩუენსა, ტკბილ ეყავნ მას ქებაჲ B I,2; D I,3.

ქებულსა ანგელოზთა მიერ ვაქებდეთ⁵⁾ — ქრისტესა მეუფესა,
ყოველნი უგალობდეთ ღმერთსა ჩუენსა, ტკბილ¹⁾ ეყავნ მას²⁾ ქებაჲ 5
B I,3; CEF I,2; D I,4.

ჯუარცუმულსა თხემისა ადგილსა ნეფსით ჩუენტვს და საფლა-
ვად შესრულსა მქსნელ[სა] სოფლისასა ყოველნი უგალობდეთ, ღმერ-
თსა ჩუენსა, ტკბილ⁷⁾ ეყავნ მას ქებაჲ B I,4; CEF I,3; D I,5; G I,2.

ქრისტე ადგა საფლავით მესამესა დღესა, შემუსრა სიმტკიცე 10
სიკუდილისაჲ და იქსნა ადამ კრულებისაგან ჯოჯოხეთისა. ყოველნი
უგალობდეთ⁸⁾ ღმერთსა ჩუენსა, ტკბილ ეყავნ მას ქებაჲ B I,5;
G I,4.

ადგომილსა საფლავით მესამესა დღესა და განმანათლებელსა
სულთა ჩუენტასა, ყოველნი უგალობდეთ²⁾⁸⁾ ღმერთსა⁵⁾ ჩუენსა, 15
ტკბილ ეყავნ [მას ქებაჲ] BDE I,6; CF I,4; G I,3.

რომელი გარდამოჰქედ ზეცით, პირველ ქმნული აცხოვნე, ჯოჯო-
ხეთი წარმოსტყუენე, მოციქულთა ახარე, კურთხეულ არს ადგომაჲ
შენი BDF II,1; C I,5; G I,7.

მსავესად-გლეოსა გარდამოქდა ანგელოზი საფლავად, იხილეს 20
რად მცველთა მათ, შიშისაგან შეძრწუნდეს და იქმნნეს ვითარცა მკუ-
დარნი BD II,2; C I,6; F II,4; G I,8.

შეიძრნეს ძალნი ცათანი⁵⁾ წმიდასა ადგომასა შენსა, ქრისტე,
განიბნეს სიღრმენი უფსკრულთანი კმითა ანგელოზისაჲთა და ადგეს 25
მკუდარნი საფლავით BD II,3; E I,7; F II,5; G I,10.

გარდამოქდა ანგელოზი ზეცით, ლოდი გარდააგორვა და გამო-
ვიდა უფალი საფლავით, უბრწყინვალე მზისთუალისა B III,1;
G I,9.

დედანი, რომელნი ჯუარცუმამდევე⁵⁾ შეუდგეს, რომელნი ჯუ-
არცუმასაცა თანა იყვნეს, მსთუად მოვიდეს საფლავად, რაათა იხი- 30
ლონ ადგომაჲ უფლისაჲ B III,2; E I,4; F II,2; G I,12.

1 მადლსა D. 2 შევწირვიდეთ B. ყოველნი უგალობდეთ — D. 4 მეუფესა —
DF. მეუფესა ყოველნი უგალობდეთ — C. 5—უგალობდეთ ყოველნი DF. 7 ადგილ-
საჲ CDEFG. და—CDEFG. 8 მქსნელ სოფლისასა B]— CDEFG. ~უგალობდეთ
ყოველნი EG. მქსნელ... უგალობდეთ — D. ღმერთსა ჩუენსა — C. 10 ქეჲ
B. საფლავით] მკუდრეთით G. შემუსრა G. სიმტკიცე B. 11 ჯოჯოხეთისა] სიკუდილი-
სა G. ~უგალობდეთ ყოველნი G. 14 ადგომილ G. განმანათლებელსა] განმაქარ-
ვებელსა DEFG. 15 სულთა ჩუენტასა] ნათესავისა კაცთაჲსა C. ჯოჯოხეთისა ძალი-
სასა DEFG. ყოველნი—D. ~უგალობდეთ ყოველნი EFG. ღმერთსა ჩუენსა—C.
17 შექმნული G. 21 იქმნეს BDFG. მკდარნი F. 23 ქმ D. 24 ანგელოზისაჲთა
B, ანგელოზმთავრისაჲთა G. აღდგეს DFG. 25 მკდარნი F. საფლავისაგან FG. 26
ლოდიჲთი G. 27 უბრწყინვალეს B. 29 ქრცმდ E, ქრცმადევე F, ჯუარცუმამ-
დე G] ჯუარცუმამდე ვერ B. რომელნი 2° —F. ქრცმასაცა B. 30 იყნეს B. იყუე-
ნეს G. მსთულ B.

დედათა, რომელთა ნელსაცხებელი⁵⁾ მოელო შემურვად უკრწნელ-
თა კორცთა შენთა, სავე იყენეს ცრემლითა და შიშით ჩახედვიდეს
საფლავსა მას B III,3; E I,5; F II,3; G I,13.

5 კმა ანგელოზისა მის ესმოდა, ლაღადებდა ზედა ლოდსა მას,
სიხარულით ახარებდა ადგომასა ძისა ღმრთისა B III,4.

კმითა საშინელითა ეტყოდა მათ: რაჲსა ეძიებთ ცხოველსა მას
მკუდართა თანა? არამედ წარვედით და ახარეთ მოწაფეთა ადგომაჲ
უფლისა იესუსი B III,5.

10 ადგომასა შენსა, ქრისტე, საფლავით იხარებდეს⁵⁾ ძალნი ცათა-
ნი, ქუეყანაჲ შეიძრა, უფსკრულნი აეხუნეს და ადგეს მკუდარნი საფ-
ლავით B III,6; D II,4; E I,8; G I,11.

ვიხილეთ ჩუენ საშინელი ნათლისაჲ, დასოცლებულ იყენეს
მცველნი, მძინარედ განკრთომილ გულითა, დაცემულ ელვისა მისგან
საშინელისა B III,7.

15 შეუვრდებოდეს სიკუდილისა მძლესა ფერკთა მისთა, მოიკითხვი-
დეს ქალწულსა მას მარიამს, იხილეს ადგომაჲ უფლისაჲ შორის მო-
წაფეთა B III,8; D II,5; E I,9; G I,14.

ვაქებდეთ ადგომასა ქრისტესსა D I,1.

20 ქუეყანით ზეცად ამალღებულსა და დაჯდომილსა მარჯუენით
მამისა, უგალობდეთ ყოველნი ღმერთსა ჩუენსა⁶⁾, ტკბილ⁴⁾ ეყა[ვენ
მას ქებაჲ] D I,7; E I,11; F I,5; G I,6.

მოციქულნი იტყოდეს: კურთხეულ არს E I,10.

გიხაროდენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო, რამეთუ მეუფემან ქრის-
ტემან შენგან კორც E I,12.

25 შენ, სასოსა ჩუენსა, გიგა E I,15.

საუნჯეო დიდი E I,16.

სამეუფოჲსა მისგან ტაკუკ E I,17.

ქრისტეს მიერ, ღმრთისა ჩუენისა, ცხონდა სოფელი და გა-
ნათლდეს მყოფნი ბნელისანი. უგალობდეთ და ვიტყოდით: დიდებაჲ

30 შენდა, სამებაო წმიდაო G I,5.

შესხმანი წმიდისა ღმრთისმშობლისანი*

გიხაროდენ, სახარულევანო მარიამ⁷⁾, სიხარულო ანგელოზთაო,
გიხაროდენ, ღმრთისმშობელო ქალწულო, კაცთა სიქადულო, გიხარო-
დენ. მაღლითა სავესო, უფალი შენ თანა DFG 1.

35 ღმრთისმშობელო ქალწულო, შენ თაყუანის-გცემთ⁵⁾, ქრისტესა
ევდერე, ძესა შენსა და ღმერთსა ჩუენსა, ცხოვრებისათჳს D 2;
E I,13 აქ.

1 მიელო BF. უხრწნელთა F. 2 შენთა — G. შთახედვიდეს G. შთაახედვიდეს
F. 10 აეხნეს B. აღდგეს G, ად D. საფლავისაგან G. 12 იყენეს B. 15 შეუვრდებოდეს
B. სიკუდილისა G. მისთასა DEG. 16 მას — E. უფლისა B. 19 დაჯდომილსა მარჯუე-
ნით მამასა ქმარჯუენით მამისა მძღობარესა ძესა EFG. 25 ჩუენსა ჩუენსა E. 31 შესხმანი
წმიდისა ღმრთისმშობლისანი | ღმრთისმშობლისანი F | — G. 36 ღასა D.

* G-ში ღმრთისმშობლისადმი მიძღვნილი ტროპარი გამოყოფილია სინგურით
შესრულებული საზედა ასოთი.

წინაშე შენსა, ღმრთისმშობელ⁵⁾7), მოვივლტით შენდა ყოველ-
ნი, რაათა მიქსნენ ჩუენ ყ D 3; E I, 19 აქ; F 2.

ტაძარო ღმრთისაო და საყდარო მეუფისაო, ეპა ყოლად წმიდაო
ქალწულო, რამეთუ შენგან გამობრწყინდა მზმ სიმართლისაჲ და
ალავსო ყოველი სოფელი, მას ევედრე, ყოლად შემკულო. ვითარცა ხმ 5
ყუავილითა, რაათა მეოხებითა შენითა იქსნეს განსაცდელისაგან სულ-
ნი ჩუენნი D 4.

კარავი განწმედილი⁵⁾, ქალწული⁷⁾ უბიწოჲ, მაყუალი აგზებული
და ცეცხლი არაშეხებული, ეზოჲ ტაძრისაჲ, კიდობანი შრულისაჲ.
რომელსა შინა უფალი დაადგრა და ღმერთი დაფარვით მის მიერ ჩუ- 10
ენდა მქსნელად მოვიდა. ქალწულებჲა შენი, ქალწულ, რომელი მამი-
სა მიერ შენდა, ქალწულო, და მუნვე მამისა, მას ევედრე სულთა ჩუ-
ენთათჳს DF 5; E I, 14 აქ.

უკრწნელი მიდგომილება⁵⁾, გამოუთქუმელი შობაჲ, უქორწინე-
ბელად დაცვად ქალწულებჲა, მიუწუდომელისა განზრახვითა უკულე- 15
ველსა გზასა მოსლვაჲ და დაუთესველისაგან ყანისა აღმოცენებად
ჩუენდა ნაყოფი სახიერებისაჲ და უკუდავეებისაჲ — ქრისტე ღმერთი
ჩუენი, რომელსა აქუს დიდი წყალობაჲ D 6; E I, 18 აქ.

საცნაურისა მზისა სიმართლისა და ძისა ღმრთისმშობელი, მოუ-
გონებელთაგან წესთა დადგრომად ვიხილეთ ესე წმიდაჲ და ყოლად 20
უქორწინებელი დედაჲ, რომელმან დაფარული იგი განზრახვაჲ, პირ-
ველ საუკუნეთა ღმრთისა სიტყუაჲ, მუცლად-ილო და მისგან აღმა-
ლდა მზმ იგი სიმართლისაჲ და გამოვიდა მაცხოვრად ერისა თჳსი-
სა და ქსნად ცხებულთა თჳსთა, და მთოვარმ დადგა წმიდასა ზედა 25
თჳსსა, ქალწული უბიწოჲ. ფესუედითა ოქროვანითა შემკულსა, პი-
რად-პირადად შეუენიერსა ვადიდებდეთ D 7.

შენ, ზეცისა წმისა წმიდისა საწმისო, რომელი მწყემსმან პი-
რუტყუთა ცხოვართამან შევიმოსა, მარიამ, მკვევლო და დედაო და
ქალწულო, ცაო ცათაო, მხოლოო, კიდო ღმრთისაო კაცთა მომართ
მოსლვისათჳს, საშინელო მოღუაწებისა ჩუენისა ქსელო, რომელსა 30
შინა გამოუთქუმელად საუფლოჲ იქსოვე სამოსელი, გევედრებით შენ,
წმიდაო დედოფალო, ნუ დასცხრები ქსნად სულთა ჩუენთათჳს
D 8.

კეთილი საუნჯე F 3.

დიდი საყუდელი F 4.

35

სამხრად ფსალმუნი

კურთხეულ არს უფალი, რამეთუ¹⁾ ისმ (ფს. 27,6).

დასადებელი

უფალი ძალ არს ერისა⁵⁾ ვ ი დ რ ე თჳსისა (ფს. 27,8) CDEF.

2 მიქსნე D. 6 მზბით D. 9 არაჲ შეხებული D. 14 ოკრწნელი D.
უხრწნელი E. გამოოთქუმელი D. 17 ოკუდავებისაჲ D. 19 მოუგუნებელთაგან D.
34 საონჯე F. 39 ერისაჲ თჳსისა E, +თჳსისა F.

ალელუა

შენ, უფალო, ასდგე და შეიწყალე⁵⁾ სიონი ვიდრე ყამი (ფს. 101,14) CDEF 1.

სხუა

5 აქებდ იერუსალემი⁵⁾ უფალსა (ფს. 147,1) CDE 2.

სხუა

ვიდოდე მე უბიწო (ფს. 100,2) E 3.

კელთაბანისა

10 ღმრთივ ბრწყინვალესა და ანგელოზთა მიერ ქადაგებულსა მაცხოვრისა ჩუენისა ადგომასა ქებით აღვასრულებდეთ, რამეთუ დღეს კრწნილება უკრწნილებად აღესრულების და მოკუდავება ჩუენი უკუდავებად გარდაიცვალა, ანგელოზებრსა ცხორებასა. მოვედით, ერნო, ადგომასა უფლისასა გალობით ვადიდებდეთ BE 1; D 2.

15 კრებულ არიან ანგელოზნი⁵⁾ ყოველნი ზეცასა და უხარის, დღეს იშუებს ყოველი დაბადებული ადგომისათჳს მკუდრეთით მაცხოვრისა უფლისა, რამეთუ ყოველი საცთური კერპთა დაჰქსნდა და აწ ქრისტე სუფევს უკუნისამდე CDF 1; E 2.

სიწმიდისა

20 შენ გაქებენ მკედრობანი ანგელოზთანი, შენ გადიდებენ ქერაბინთა ძალნი, შენ უფრომსად აგამალლებენ სერაბინნი მრავალთუალნი, სამებისა წმიდისა გალობასა დაუცხრომელად შესწირვენ: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, ღმერთო ჩუენო B.

25 ადგომასა ქრისტმსსა ყოველნი აქებენ: ანგელოზნი, ძალნი და სიწმიდენი, და ჩუენ მათ თანა გალობით ვიტყვთ: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო⁴⁾⁵⁾, დიდებამამასა [და ძესა და წმიდასა სულსა]* CDEF 1.

30 საყდართა ქერობინთა მჯდომარისა მსხუერპლსა⁵⁾ შევსწირავთ, უხილავისა და მეუფისა ქებასა ვიკადრებთ უღირსითა ბაგითა, წესთა ზეცისა ანგელოზთა თანა ვლაღადებთ კმითა დიდებულითა და ვიტყვთ: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო, დიდებამამასა [და ძესა და წმიდასა სულსა] DE 2.

შენდა მსხუერპლსა E 3.

2 სო F. 4 სხუა — CD. 5 აქებდინ E. 9 ბრწყინვალისა E. ქადაგებულსა E. 10 ჩნის B, ჩნი E. 11 ხრწნილებამ E. უკრწნილებითა D. უხრწნილებით E. აღესრულებს მოგუანიჲ E. მოკდავება B. ჩუენი—D. 12 უკდავებად B. 14 ზეცასა C. 15 მკდრეთით CF. 16~სუფევს ქრისტმ DF. 20 სერაბინი B. 23 ქმსა CF, ქა E. 24 ვირყუთ F. 25 დიდებამამასა [ღმერთო ძალთო, შენ F. 27 საყდართა ქერობინთა] ქერობინთა საყდართა ქერობინთა E.

* რეფრენი აღდგენილია C ნუსხის VI ხმის „სიწმიდისაჲს“ მიხედვით (რ. აჭვი, გვ. 477).

დასადგებელი ადგომისანი 3-ე ა 3-ი*

უფალო ღალატყავსა

მწუხრისა გალობასა შევსწირავთ შენდამი, ქრისტე, შეიწირე, გვედრებით, და შეგვწყალებ⁶⁾ ჩუენ BDEF**G I,1; C I,4.

მწუხრისა გალობასა შევსწირავთ შენდამი, ქრისტე, რომელი 5
გამოშინდი კორციტა და ენებაჲ ჯუარსა ზედა თავს-იდევ და ცოდვანი ჩუენნი ჯუარსა შემრჭულენ BDEFG I,2.

საფლავსა დაიდევ, უფალო, და ურჩულონი ჰურიანი, ვითარცა 10
საფასესა ცხორებისასა, გციედეს, არამედ ასდევ, ვითარცა ღმერთ ხარ, წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი ძლევითა BDEFG I,3; C I,5.

მესამესა დღესა საფლავით აღმოპბრწყინდი, ქრისტე ღმერთო, და რომელთა ჯოჯოხეთს ეძინა, დარჩილნი, ბნელისაგან აღმოიყვანენ ნათლად, ამისთვისცა უგალობთ ადგომასა შენსა, უფალო, დიდებაჲ შენდა BDEFG I,4; C I,6.

ქალწულო უბიწო, შენ ხარ სასოჲ და შესავედრებელი აღმსაარებელთა შენთაჲ, მეოხ იყავ წინაშე ძისა შენისა და ღმრთისა ჩუენისა B I,5. 15

უფალო, რომელმან მოქლონნი საუკუნენი შეჰმუსრენ და საკრველნი განჰხეთქენ, საფლავით ასდევ, დაუტევენ ტილონი იგი საწყამებელად ჭეშმარიტად სამისა დღისა დაფლვისა შენისა და წინ უძლოდუე გალილეას, რომელსა ქუაბსა შინა გციედეს. დიდ არს შენი ადგომაჲ, მიუწოდებლო უფალო, დიდებაჲ შენდა B II,1; D I,5; G I,7. 20

უფალო, დაბეჭდულისაგან საფლავისა ურჩულოთა მიერ გამოხუედ სამართ, ვითარცა იშუე ქალწულისაგან. არა ცნეს, ვითარ კორცნი შეისხენ, უქორცოთა შენთა ანგელოზთა და ვერ გულისხმა-ყვეს, რაჟამს ასდევ, მცველთა შენთა მკედართა, რამეთუ ორკერძო მათგან დაებეჭდე, გამომეძიებელთა განეცხადე საკრველებით და რომელნი თაყუანის-გცემენ სარწმუნოებით საიდუმლოსა შენსა, რომელსა გიგალობთ: მომეც ჩუენ სიხარული, გვედრებით, და დიდი წყალობაჲ, დიდებაჲ შენდა B II,2; G I,8. 25 30

1 დასადგებელი-ქმლისა E. ადგომისანი—B. ქა — G. 2 ღლესა E. 3 ქწ F. შწრთ F. 6 გამოჩნდი B. 7 შემშქულენ DEFG. 8 უშქულონი EF. 10 ძლევითა-და გუაცხოვენ ჩუენ G. 11 ქწ F. 12 დაშკილნი CDEFG. ბნელისანი FG. აღმოიყვანე G. 13 ამისთვისცა... დიდებაჲ შენდა) და გუაცხოვენ ჩუენ, კათოლიკურე, ადგომითა შენითა C. დიდებაჲ შენდა—F. 18 შემუსრენ G. და—G. 19 განხეთქენ B. 20 წინა DG. 22 დიდებაჲ შენდა) შეგვწყალებ ჩუენ D. 24 არაჲ B. 25 შენ B. გულისკმა-G. 26 ორკერძო) ორკერძოთაგან G. 28 თაყუანის-B. -გუემთ G. სარწმუნოებით — G. საიდუმლოსა G.

* B : 210v—221r, C : 19v—26r, D : 57r—70v, E : 126v—127v, F : 289v—301r, G : 111r—115v. E-ში სათაურის მომდევნოდ: „ლოკვა ყავთ“. ** F-ში „უფალო ღალატყავსა“ და „ხოთაჲ“ სხვა ხელითა ნაწერა.

უფალო. და ვითარცა გიხილეს შენ დედათა, მეუფემ უკუდავი მო-
კუდავთა მიერ სამარესა, რამეთუ ჰკონებდეს, ვითარცა ლიტონსა
კაცსა, განქრწნად, არამედ ასდევ მკუდრეთით უკუდავი უფალი, რო-
მელმან მოკუდავნი ნათლად აღმოიყვანენ. ვითარ ჰკონებდეს ურჩუ-
5 ლონი იგი დაფარვასა შენსა? ხოლო შენ ადგომილი განეცხადე მო-
წაფეთა საშინელად, რომელმან ზიარ-ჰყვენ მოციქულნი შენნი ან-
გელოზთა თანა. უფალო, ზიარმცა ვართ ჩუენ ზეცისა საიდუმლოსა,
რომელსა გიგალობთ: მომეც ჩუენ სიხარული, გვედრებით, და დიდი
წყალობა, დიდება შენდა* B II,3; G I,9.

10 უფალო. და ვითარცა გიხილეს დედათა ადგომილი საფლავით,
მირბიოდეს თხრობად მოციქულთა, ახარებდეს ადგომასა ძისა ღმრთი-
სასა, რამეთუ ასდევ შენ, ქრისტე, მეუფემ უკუდავი, რომელმან დას-
თრგუნე სიკუდილი და განაახლე ადამი, მოანიჭე მორწმუნეთა ად-
გომამა B II,4; G I,10.

15 უფალო, და ვითარცა გამოხუედ დაბეჭდული საფლავით, ეგრემ-
თვე შეხუედ ბჭეთა კშულთა მოწაფეთა შენთა თანა ჩუენებად მათა
ქორცთა იგი ვნება, რომელ დაითმინე, მაცხოვარ, სულგრძელებით
და, ვითარცა ნათესავისაგანმან დავითისმან, წყლულებამ დაითმინე,
20 ჭეშმარიტად ძემან ღმრთისამან სოფელი განანათლე. დიდ არს შენი
ადგომამა, გამოუთქმელო უფალო, შეგვწყალებ და გუაცხოვენ ჩუენ
B II,5.

უფალო, რომელი საფლავით გამოხუედ, განანათლენ ეკლესიანი,
გამოაჩინენ მას შინა წმიდანი მოციქულნი, რომელთა ქადაგეს ად-
გომამა⁵) შენი B II,6; DF II,5; E I,6; G I,11.

25 ვლალადებ შენდამი, უფალო, რომელი იშვე ქალწულისაგან და
განანათლე სოფელი ადგომითა შენითა B III,1; C I,1; DF II,1.

ვლალადებთ შენდამი, ქრისტე, რომელმან ივნე ჩუენთვს ჯუარი-
თა, ცხორება სოფელსა მოანიჭე B III,2; C I,2; D II,2; F II,3.

30 რომელი ასდევ მკუდრეთით, სახიერ, კაცთმოყუარე, ადგომითა
შენითა სოფელი განანათლე B III,3; DF II,4; E I,5.

ვლალადებ შენდამი, ქრისტე, რომელი ასდევ მკუდრეთით, სახი-
ერ, კაცთმოყუარე, და განანათლე სოფელი ადგომითა შენითა C I,3.

1 მეუფემ B. ოკდავი B. მოკდავთა B. 2 სამარეთა G. რამეთუ — G. 3 განხრ-
წნად G. არამედ — B. მკუდრეთით — G. უკდავი B. 4 მოკუდავნი| მკუდარნი G.
ნათლად აღმოიყვანენ| კოლვითა აღმადგინენ G. უჭელონი G. 5 იგი — G. და-
ფარვასა შენსა| დაფარვად G. 6-ყვენ B. შენნი — G. ანგელოზთა თანა| ანგელოზთა-
სა B. 7 ჩუენცა G. საიდუმლოსა G. 10 გიხილეს+ შენ G. 11 ძისასა G. 12 მეუფემ
B. უკდავი B. 13 აღამი+ და G. მოანიჭე G. 15 ეგრემთვე B. 18 წყლოლებამ B.
22 გამოხუედ+ და DEF. 23 წმიდანი — E. 25 ვლალადებთ DF. უფალო| ქრისტე
C. და — B. 26 ადგომითა| მოსლეთა CDF. 27 ვლალადებთ C. შენდა B. ქმ F. ჩუენ-
თვს B| + და C. 28 ~ სოფელსა ცხორება C. მოანიჭე F. 29 მკუდრეთით B.
კაცთმოყუარე F. 30 განანათლემ F.

* G-ში რედუქტის მაგერ: „ოვე“.

ვლადებთ შენდამი, ქრისტე, რომელი ნეფსით შეხუედ საფლავად, მყოფთა ბნელისათა ადგომა მინიჭე D II,3; F II,2.

სახარულევანო, მარადის ქალწულო, დედაო მაცხოვრისაო, შენ ხარ სასოა და სიქადული ჩუენი, შენ აგიარებთ. ჭეშმარიტად ღმრთის-მშობელო, ევედრე შენგან შობილსა ღმერთსა, რამთა აც D II,6.

რომელი აჰმალდი ზეცად და დაშუედ მარჯუენით წამისა, ყოველთა⁵⁾ უფალი, ღირს მევენ ჩუენ მგალობელად შენდამი, ქრისტე, რომელი მოხუედ სოფლად და კუალად მოსულად ხარ დიდებითა, შეგვწყალენ ჩუენ E I,7; G I,6.

საყდარი ზეცისაჲ, წმიდაჲ ქალწული E I,8.

წმიდაჲ წმიდათაჲ ღმრთისმშო E I,9.

ღმრთისმშობელო ქალწულო, შენ ხარ კიდ E I,10.

ღმრთისმშობელო ქალწულო, ღმერთმან გამოგ E I,11.

ღმრთისა დედასა და წმიდასა მა E I,12.

რომელი საფლავით ასდევ და განანათლენ წყოფნი ბნელისანი, ადგომითა ცხორებაჲ და უქრწნელებაჲ მოგუმადლე, ამისთჳსცა მორ-წმუნენი ვლადებთ შენდამი: მაცხოვარ, დიდებაჲ შენდა G I,5.

ობითაჲ

გამოუთქუმელსა შენსა მოწყალეებასა და აურაცხელსა სუჯგრძე-ლებასა შენსა გევედრებით შეცოდებული ერი შენი, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, ვნებაჲ ნეფსით დაითმინე და ასდევ მესანესა დღესა, ღზინება ყავ შეცოდებათა ჩუენთათჳს და შეგვწყალენ ჩუენ BCDEFG.

ფსალმუნი

წარე⁶⁾ მართე (ფს. 140,2).

დასადებელი

მსწავლოს⁶⁾ მე მართალ (ფს. 140,5) EG.

აქა აკურთხევედითსა*

ადგომასა ქრისტმსსა ცანი განებუნეს,²¹⁷⁾ კიდენი ქუმეანისანი იხარებენ, სიონი შუენდების, ანასტასიაჲ წმიდაჲ აღივსების მადლითა და ყოველნი ეკლესიანი აღივსნეს დიდებითა BCEG 1; F 4.

ადგომასა ქრისტმსსა ანგელოზნი აქებენ, ჰენი კაცთანი BE 2.

2 მინიჭე F. 6 დაშუედი G. 19 გამოუთქმელსა BF. შენსა — C. ურაცხელსა B. სულგრძელებასა — B. 2. შენსა — BG. ქმ C. 21 ნებსო F | — G. დიომინე] ჯდარსა ზედა თავს-იდეე (+ საფლავსა დაიდეე C) CDEFG. დღესა F. 22 ჩუენთათჳს] ჩნთა EG. შეგვიწყალენ B. 25 წარმართ E. 29 ქა B. ქუა FG. 30 იხარებდა G. ანასტასია E. აფსო E. 32 ქა BE.

* B-ში „აქა აკურთხევედითსა“ მასალა იოვანი-ზოსნივს ნუახუროთა ჩამატებული სტრიქონებს შორის. ხოლო ქვედა კვლეზე მიწვილილი: „ლოცვა-სვეთ“.

ადგომასა ქრისტმსსა მოციქულნი ახარებენ, მოწამენი იხარებენ^{2)5) 7)} და ჩუნდა მეოხ არიან წინაშე უფლისა BCE 3; F 5*.

ადგომასა ქრისტმსსა ლოდი იმრვოდა, აელო სამარჲმ, ადგა უფალი, დღეს იხარებენ ყოველნი ძალნი ცათანი, ერნი ანგელოზთანი ქებასა შესწირვენ C 2.

მოვედით, ერნო, უგალობდეთ უფალსა, ალელუაჲ, ადგომილსა მკუდრეთით, ალელუაჲ. რომელმან სოფელი განანათლა, ალელუაჲ DF 1.

ადგომასა მაცხოვრისასა უგალობდეთ, ალელუაჲ DF 2.

მდგომარენი სახლსა ღმრთისასა უგალობდეთ¹⁾, ალელუაჲ DF 3.

ჯუარისანი

უფალო, ჯუარი შენი ჩუნ მოგუეც⁵⁾ სამღეველად⁷⁾ მტერისათჳს და დამტკიცებად ეკლესიათა. ამის მიერ მორწმუნენი ვცხონდებით და ვადიდებთ ადგომასა შენსა BDF 1; E 2.

ჯუარმან შენმან, ქრისტე, განანათლნა⁵⁾ ცის-კიდენი⁴⁾⁷⁾ და აღმართნა ეკლესიანი, აუხილნა თუალნი ბრმათანი და ავლინა მკელობელნი. და გზა გუეკმნა ჩუნ ზეცად აღ[ს]ლვად და გუიჩუნა ჩუნ ცხორებაჲ საუკუნოჲ, გაქებთ შენ BF 2; DE 3.

რომელი ჩუნთჳს ზეცით გარდამოჰქედ, ჯუარითა ივენე, გევედრებით, შეგაწყალენ ჩუნ D 2.

ჯუარი შენი, ქრისტე, ზეცით გამოჩ E 1; F 3**.

უგალობდითსა

უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს, დასაბამითგან შემწყნარებელ⁵⁾. ღმერთო ჩუნო, მაცხოვრე ჩუნ BCDE I,1.

ღმერთი გამოჩნდა კორცითა⁵⁾ და იქსნა ნათესავი კაცთაჲ კერაბთაგან საცთურისა, მას მხოლოსა უგალობდეთ BCDE I,2.

ქრისტე ამაღლდა ჯუარსა ზედა და განხეთქა დარჩილებაჲ პირველ შექმნულისა ადამისი⁵⁾, მას მხოლოსა უგალობდეთ BCDE I,3.

ქრისტე ადგა მკუდრეთით და მის თანა აღადგინა ადამ, ცთომისაგან დაცემული, მას მხოლოსა უგალობდეთ BCD I,4; E I,5.

ქრისტემან ჯუარითა ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა და ადგომითა მისითა სოფელი განანათლა, მას მხოლოსა²⁾ უგალობდეთ B I,5; E I,4.

ღმრთისა დედასა და ქალწულსა⁵⁾ მართლმადიდებლობით უგალობდეთ¹⁾, რამეთუ მეოხ არს მარადის ჩუნთჳს უფლისა მიმართ E E I,6; C I,5; D II,4.

1 ქა BE. ქესა F. 2 უფლისა] ონ C. 3 მკდრეთით F. 14 შენსა] მისა B. 15 შნ B. 23 დიდებით — B. 24 გუაყბოუნენ CD. 27 საცთურისათა C. 28 ქეშ B. ქეშ D. დამკობებაჲ CDE. 30 ქეშ CD. მკდრეთით B. 35 შრთმადიდებლობით B. 36 ჩნთეს B. უფლისა მიმართ] უფალი BE.

* F-ში ეს ტროპარი მიწერილია კიდევ ოვეანე-ზოსიმეს ხელთვე. F-ში „აქა აკურთხეულთასა“ მე-4 და მე-5 ტროპარები მიწერილია კიდევ ოვეანე-ზოსიმეს ხელთ. * * F-ში აქუარისასა მე-3 ტროპარი მიწერილია კიდევ ოვეანე-ზოსიმეს ხელთ.

უგალობდეთ გალობით უფალსა ღმერთსა ჩუენსა, რომელმან დაანთქა ფარაო ერთურთ ზღუასა მეწამულსა და იქსნა ერი თვისი ისრაელი, მტერისაგან ოტებული, მას მხოლოსა უგალობდეთ BD II,1.

ისრაელი ღალადებდა და იტყოდა: ვინ არს ღმერთ დიდ, ვითარ ღმერთი ჩუენი, რომელმან ზღუასა განგუარინნა და პურითა ზეცისა-
მთა უდაბნოს გამოგუზარდნა? მას მხოლოსა უგალობდეთ BD II,2. 5

მსგავსად პატიოსნისა ჯუარისა შენისა, ქრისტე, კუერთხი იგი მოსცხი გამოაჩინე ზღუასა ზედა მეწამულსა, რომლითა ჰყოფდ ნი-
შებსა და სასწაულებსა ეგუპტეს შინა, მრავლითა ძალითა შენითა შეკმუსრენ მქდომნი შენნი BD II,3. 10

მოიხილესა

მოიხილე, მაღალო, წყალობითა შენითა და მოეც მშუდობაჲ ერ-
სა შენსა BC I,1; D II,1.

განამართლოს უფალმან ერი თვისი მშუდობით და მონათა
თვსთა ნუგეშინის-სცეს B I,2; D II,2. 15

იხილეთ უფალი, რამეთუ მოწყალე არს და არა არს სხუაჲ
ღმერთ მისა გარეშე B I,3; D II,3.

დასაბამი⁵⁾ სიტყუათა მათ შენთაჲ განმანათლებელ არს, ქრის-
ტი, რომელმან მოეც რჩული ერსა შენსა B II,1; D I,1; E I,4.

ცროდეს-ღათუ, ვითარცა ცუარნი, სიტყუანი შენნი ზედა ერსა
შენსა, რომელი იქსენ B II,2; D I,2. 20

ცროდეს-ღათუ, ვითარცა ცუარნი, სიტყუანი შენნი, ქრისტე,
არა გველტოდა ქალწული დიდებისა შენისაგან B II,3; D I,3.

იხილეთ, იხილეთ ღმერთი⁵⁾, კორციელ-ქმნული ქალწულისაგან,
რომელმან ივნო ჯუარსა ზედა და მორწმუნეთა ადგომაჲ მოანიჭა
B II,4; C I,2; D I,4. 25

დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, ქრისტე, მეო ღმრთისაო, რო-
მელმან ადგომითა შენითა კაცთა ნათესავი აცხოვნე B II,5; C I,3;
D I,5.

მეოხ იყავ, მარადის ქალწულო, შენგან შობილისა მიმართ
ღმრთისა, რაჲთა აცხოვნნეს სულნი ჩუენნი C I,4. 30

მოიხილე, უფალო, წყალობით ერსა შენსა ზედა, რაჲთა ცხონ-
დენ მორწმუნენი ადგომითა შენითა D II,4.

დაგუცვენ⁵⁾, უფალო, მორწმუნენი შენნი ჯუარითა, აღმართენ
ეკლესიანი ადგომითა შენითა D II,5; E I,2. 35

განაძლიერენ, უფალო, მარადისნი შენნი მგალობელნი, რაჲთა,
მაცხოვარსა ჩუენსა, გიგალობდე შენ D II,6.

მოიხილე, ცაო E I,1.

მართალ E I,3.

უბიწოო E I,5. 40

1 გალობით| გალობითა ახლითა D. 2 დაათქა B. ზღუასა+მას D. თვისი D.
6 გამოგზარდნა BD. 7 ქმ D. 8 მოსეასი B. ზღუასა+მას D. ჰყოფთა E. 10
შემტსრენ B. 14 თვისი B. 15 თვისთა B. ნუგეშინი-B. 22 ქმ D. 23 არაჲ BD.
24 ღმერთი| სიტყუაჲ ღმრთისაჲ C, ღმერთი სიტყუაჲ D. ქალწულისაგან ჩუენ-
თს CD. 25 მორწმუნეთა ადგომაჲ| ცხოვრებაჲ სოფელსა C. ~მოანიჭა ადგომაჲ D.
28 კაცთა D.

განმაძლიერდასა

განმაძლიერე მე, ქრისტე, ამის ცხორებისა⁵) დღევათაგან გუემული, და კელი ამიყარ მე, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ B 1,1; DE 1,2.

- 5 განმაძლიერე მე, ქრისტე, რომელმან სიკუდილითა შენითა სიკუდილი მოაკუდინე და გუაცხოვნენ ჩუენ ადგომითა შენითა B 1,2; D 1,3; E 1,4.

- შემიწყალენ ჩუენ, ქრისტე, რომელი ასდევ მკუდრეთით და აღმადგინენ დაცემულნი და გუაცხოვნენ ჩუენ ადგომითა შენითა
10 B 1,3.

ქალწულო დედაო, უსძლოო, რომელმან შეე მაცხოვარი ქრისტე, ნუ დაცხრები ვედრებად, არამედ მეოხ გუეყავ მონათა შენათოვს BD 1,4; C 1,5; E 1,6.

- განმაძლიერე მე, ქრისტე, რაათა არა შემძრას⁵) მტერმან მცენე-
15 ბათა შენთაგან, ღმერთო ჩემო, შემიწყალე მე B 11,1; CDE 1,1; D 11,2*.

განძლიერებული გულითა, დამდაბლებული სულითა ვლადებ შენდამი, მოწყალე: ღმერთო ჩემო²), შემიწყალე მე B 11,2; C 1,2; D 11,1.

- 20 რომელი ასდევ საფლავით და მკუდარნი აღადგინენ, ქრისტე, ცხორების მომცემლო, უფალო ღმერთო ჩემო, შემიწყალე²) მე BD 11,3; C 1,4; E 1,5.

განმაძლიერენ ჩუენ, ქრისტე, ჯუართა შენითა პატიოსნითა და ადგომითა შენითა გუაცხოვნენ ჩუენ CE 1,3.

25 უფალო მესმასა

მესმა სმენა⁵) შენი და შემეშინა, განვიცადენ საქმენი შენნი და დამიკვრდა BCDE 1,1.

განვიცადე საიდუმლოვას⁵) შენისა განგებულებად დიდებული, საკერველი და შევძრწუნდი, უფალო BCDE 1,2.

- 30 ნეფსით ჯუარსა ზედა შენი ვნება⁵) რაა იხილეს ზეცისა ძალთა შენთა, დაუკვრდა, უფალო BD 1,3; E 1,4.

გულისხმა-ვეყავ ჯუარსა შენსა ზედა ძალი შენი და ვადიდე, კაცთმოყუარე, ადგომა შენი BD 1,4; C 1,3; E 1,5.

- გივალობთ შენ, ყოლად წმიდაო, მარადის ქალწულო, და გადი-
35 დებთ შენ, უტრწუნელსა დედასა ქრისტეს ღმრთისა ჩუენისასა B 1,5; C 1,4; D 11,6; E 1,8.

2 მე — B. 6 მოაკინე B. 8 აღმადგინე B. 11 ქალწულო+და E. უძლოო BE. ქ'ე B. ქ'ც C. 12 ნუ დაცხრები ვედრებად, არამედ დაცხრომელად CDE. უყავ DE. 14 განმაძლიერე D. ქ'ც D. 15 შენთა D. შეგვწყალენ ჩუენ C. 20 აღადგინენ B. 21 ჩემო ჩუენ DE. შემიწყალენ ჩუენ D. შეგვწყალენ ჩუენ E. 23 განმაძლიერე მე E. 24 მაცხოვნე მე E. 26 შენი+უფალო C. 27 და — B. დამიკვრდა B. დამიკურდა D)+უფალო CD. 28 საიდუმლოვასა B. შენისა — D. 29 საკერველი BC. 30 რაა — B. 31 დაუკვრდა B. 32 შენთა — E. 33 შენი+უფალო C. 34 ქალწულო+მარამ E. 35 უტრწუნელო D. უტრწუნელსა E. ქრისტეს D. უტრწუნელსა... ჩუენისასა) უძლოო დედაო ქრისტეს ღმრთისა ჩუენისა C.

* D-ში ეს ტროპარი მეორდება ამავე გალობის ფარგლებში.

უფალო, მესმა მოსლვამ შენი და შემეშინა, რამეთუ მოხუედ განახლებად სოფლისა BD II,1.

შენ, სიტყუამ მამისამ, მოხუედ⁵⁾ ზეცით ქუეყანად და ქალწულისაგან იშვე ღმერთი, ცხორებამ სოფელსა მოანიჭე BD II,2; E I,3.

უფსკრულთა ზედა გამოშინდი შენ, მაცხოვარ, განსწმიდენ მდინარენი, განანათლენ ეკლესიანი და გუაცხოვენენ მორწმუნენი⁴⁾ შენნი BD II,3.

მდინარენი ღლაღებდეს და იტყოდეს: აჰა მოვალს სული წმიდა და ჩუენ ზედა, განწმიდოს წყალთა ბუნებამ და განანათლოს ნათესავი კაცთამ BD II,4.

აჰმალღდი ჯუარსა ზედა, მაცხოვარ, ცოდვანი სოფლისანი აპკოცენ, საფლავსა დაიდევ და ასდევ მესამესა დღესა BD II,5; E I,6.

რომელი საყდართა ქერაბინთა ზედა მჯღომარე ხარ, შეხუედ წმიდასა მუცელსა ქალწულისასა და მისგან კორცმესხმულ იქმენ ჩუენისა კსნისათუს, რომელმან განაქარვე ყუედრებამ იგი დედათამ და განახლე ბუნებამ კაცთამ დაძულებული. დიდებამ შენდა, დიდებამ ძალსა შენსა, უფალო B III,1.

ჯუარსა დაემრჭუალე, ვითარცა განიზრახე, მკუდართა თანა შეირაცხე, დიდითა სახიერებითა შეკმუსრე ჯოჯოხეთი, წარმოსტყუენე სიკუდილი ჯუარითა პატიოსნითა და გამოუჩინდი ნათლად სოფელსა. დიდებამ შენდა, დიდებამ ძალსა შენსა, უფალო B III,2.

საფლავსა დაიდევ, ვითარცა მკუდარი, და ასდევ მესამესა დღესა, პირველ ქმული კაცი ქუესკნელთაგან ქუეყანისათა აღმოიყვანე და აღმადგინენ დაცემულნი ადგომითა შენითა. დიდებამ [შენდა, დიდებამ ძალსა შენსა, უფალო] B III,3.

და შენითა მესამესა დღესა მკუდრეთით ადგომითა სიკუდილი დაჰკსენ, ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე და მაცხოვენენ ჩუენ, კაცთმოყუარე, ადგომითა E I,7.

ღამითგანსა

რომელნი ღამითგან თაყუანის-გცემთ⁵⁾, ქრისტე, შეგვწყალებ და მშვდობამ შენი მოგუმაღლე, რამეთუ ნათელი და ბრძანებამ შენი იქმნა ღხინება მონათა შენთა ზედა BCDE I,1.

უგალობდეთ ძელსა ჯუარისასა და ვადიდებდეთ, რომელმან ივნო ჩუენთუს, რომელმან სიკუდილითა სიკუდილი მოაკუდინა და ცხორებამ სოფელსა მოანიჭა BD I,2; C I,3; E I,4.

გამობრწყინდა დიდებით მოსლვამ⁵⁾ შენი, ქრისტე, რაჟამს იშვე ქალწულისაგან, განანათლენ მყოფნი ბნელისანი ადგომითა შენითა B I,3; D I,5; E I,2.

1 მოსლამ B | სენამ D. 2 განახლებად | განათლებად D. 6 გამოჩინდი B. შენ-
D. განწმიდენ B. მდინარენი+წყალნი D. 7 აცხოვენენ D. 9 აჰა+ესერა D. 12
აპკოცენ B. 13 საფლავა B. 19 შედართა B. 20 შექმოსრე B. 21 ჟუარი B. 31 შე-
გუწუნ B. 32 მოგმაღლე BC. 34 უგალობთ CE. ძელსა|ძალსა B. ვადიდებთ CE |
უგალობდეთ B. რომელმან | რამეთუ CDE. 35 სიკუდილითა D. მოაკდინა B.
36~სოფელსა ცხორებამ C.

გაცნობიეს ძალი ჯუარისაჲ⁵⁾ და ვადიდებდეთ ადგომასა ქრისტესსა, რამეთუ მან მოგუმაღლა ჩუენ ცხორებაჲ წყალობითა და სულითა წმიდითა BC I,4; DE I,3.

- დიდ არიან საქმენი შენნი, უფალო, და ყოველივე სიბრძნით
5 ჰქმენ, განახუენ ცანი და გვჩუენე ჩუენ ბრწყინვალეებაჲ იგი მზისა მის სიზართლისაჲ B I,5; C I,2; D I,4.

ქრისტეს მიმართ სასოებაჲ გუაქუს და სიქადული⁵⁾ სულისაგან წმიდისა. მოციქულნი, წინაწარმეტყუელნი და მოწამენი მეოხ არიან სულთა ჩუენთათჳს B I,6; C I,5; DE I,7.

- 10 ღამისა ლოცვასა შევსწირავთ შენდამი, ღმერთო, რამეთუ ნათელ არიან ბრძანებანი შენნი BD II,1.

უფალო ღმერთო ჩუენო, შენი მშუდობაჲ მომეც ჩუენ, რამეთუ ჩუენ შენსა გარეშე სხუა ღმერთი არა ვიციით BD II,2.

- 15 გუახარეს მოციქულთა ადგომაჲ⁵⁾ შენი, მაცხოვარ, რომლითა განათლდეს მორწმუნენი შენნი BD II,3; E I,6.

ცუარი მშუდობისაჲ⁵⁾ მოავლინე, ქრისტე, ზეცით და ნაყოფიერყვენ შენნი მორწმუნენი BD II,4; E I,8.

მოვიდა ნათელი, მოვიდა ჭეშმარიტებაჲ, მოვიდა ქრისტე, მქსნელი სულთა ჩუენთაჲ D I,6.

- 20 ჯუარცუმულსა უგალობთ, დაფლულსა ვადიდებთ და ადგომილსა თაყუანის-ვსცემთ — ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა E I,5.

ღალადყავსა

- ღალატ-ყავჲ ჭირსა ღმრთისა მიმართ⁵⁾ მოწყალისა, სიტყუაჲ გამოავლინა და იკსნა მაღალმან განჯრწნისაგან ცხორებაჲ ჩემი
25 BCDE I,1.

ღალატ-ყავჲ ჭირსა ღმრთისა, უკუდავისა მამისა, გამოავლინა წყალობაჲ და ჭეშმარიტებაჲ დაიკსნა B I,2.

- ვღალადებ შენდამი, ქრისტე, რომელმან იგნე და განიპყრენ კელნი თჳსნი ჯუარსა ზედა, წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი ძლევიტა და
30 მაცხოვრენ⁴⁾ მე B I,3; CDE I,2.

ვღალადებთ შენდამი, ქრისტე, რომელი ჰჳი ქერობინთა და ჰხედავ უფსკრულთა, გამოავლინე მაღლით წყალობაჲ შენი და გუაცხოვნენ ჩუენ BD I,4.

1 გუიენობიეს B. ვადიდებთ C. ქრისტესა B, ქრესსა D. 2 მოგუმაღლა B. — ჩუენ ცხორებაჲ მოგუმაღლა CD. 5 გვიჩუენე B. იგი — B. მზისაჲ D. 7 ქრესს B, ქრეს E. გუაქუს B. 8 მოწამენი — ერთბამად C. 10 შეეწირავთ B. 13 გარე B. არაჲ BD. 16 მშუდობისაჲ BD. 22 ღლტყესა BC, ღლყესა E. 23 ღლტყე B, ვღალატ-ყავჲ D, ვლყე E. 24 ჩემი ჩუენი C. 26 უკუდავისა B. 28 ვღალადებთ DE. ქრ D. 29 თჳსნი B. 30 გუაცხოვნენ ჩუენ CE, გუაცხ D. 31 ზი B. ზედავ B. 32 მაღლით წყალობაჲ შენი ღმრთეებისა შენისა ძალი D. მაცხოვრენ მე B.

ვლადებთ შენდამი, ქრისტე, რომელი ასდევ და ახარე მოციქულთა და ადგომაჲ ყოველთა მოგუანიჭე B I,5; CDE I,3.

ლალატ-ვყავ ჭირსა ჩემსა უფლისა მიმართ, მუცლით გამო ვეშაპისა გესმა კმა ჩემი BD II,1.

ვითარცა შთავარდა წინაწარმეტყუელი იგი უფსკრულად და ში- 5 შით მუცლად-ილო ვეშაპმან სამ დღე და სამ ღამე BD II,2.

მუცლით გამო ვეშაპისათ ვლადებ შენდამი, ქრისტე, აღმომიყვანე მე, ღმერთო, შენითა შეწვევითა BD II,3.

იხარებდეს სატანჯველსა შინა მკნენი შენნი, წმიდანი მოწამენი, ძლევაჲ შენმიერი მიიღეს და გადიდებდეს შენ, მხოლოსა, ქველის- 10 მოქმედსა უფალსა C I,4.

მხოლოვო, მოწყალეო, სულსა შესუენებულთასა წმიდათა და რჩეულთა შენთა თანა განუსუენე, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ C I,5.

კეთილად მსახურნი, დედისა⁵⁾ შენისა ქალწულისა მადიდებელნი შეგკწყალენ და მეოხებითა მისითა აცხოვენ სულნი ჩუენნი 15 C I,6; E I,5.

მკუდრეთით ადგომასა მას დღესა, რომელი ცხორების მომცემელ ხარ, მაცხოვარო ჩუენო, იქსენ ხრწნილებისაგან ადამ და სოფელსა ცხორებაჲ მონიჭე E I,4.

ქალწულო კურთხეულო... ქებად(?) E I,6. 20

კურთხეულარსა

ღმერთო მამათა ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ შენ უკუნისამდე BD I,1.

მამათაო და ჩუენო ღმერთო, კურთხეულ ხარ შენ⁵⁾ უკუნისამდე 25 BDE I,2.

ალთქუმისათჳს მამათა ჩუენთაჲსა⁵⁾ ნუ მიმცემ ჩუენ სახელისა შენისათჳს BDE I,3; C I,1.

ნუ განმაშორებ წყალობასა შენსა ჩემგან, ღმერთო მამათა ჩუენთაო B I,4.

პირსა შენსა ნუ გარე-მიიქცევ ჩემგან, ღმერთო მამათა [ჩუენ- 30 თაო] B I,5.

მსთუად მეწიენ ჩუენ წყალობაჲ შენი, ღმერთო მამათა [ჩუენ- თაო] B I,6.

ჯუარცუმულსა, დაფლულსა და ადგომილსა საფლავით უგალობ- 35 დეთ, ღმერთსა მამათა⁵⁾ ჩუენთასა B I,7; D I,4; E I,8.

შენ გაკურთხევთ, სამებასა ერთარსებასა, ღმერთსა მამათა^{2) 4)} ჩუენთასა B I,8; CD I,5; E I,10.

1 ვლადებ CD. მოციქულთა B. 2 და ადგომაჲ ყოველთა მოგუანიჭე] გამოავლინე ადგომისა (ღმრთეებისა E) შენისა იალი და გუაცხოვენენ (+ ჩუენ C) CE, გამოავლინე მალღოთ წყალობაჲ შენი და გუაცხოვენენ ჩუენ D. 3 ვეშაპისათ D. 6 სამ 2⁰) გ B. 7 ვლადებთ D. 21 კურთხეულარსსა C. 26 აქმისათჳს. B. 28 ჩ-ნო B. 31 წ-რცემულსა B. დაწლულსა—B. 36 ღმ-რთსა მამათა ჩუენთასა] უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო C.

კურთხეულ ხარ, მსაჯულო⁵⁾ სიმართლისაო მოსავთა შენთაო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო BD II,1; E I,1 და 4*.

შენ, სასოო ჩუენო, ნუ⁵⁾ უგულებელს-ჰყოფ ჳირთა მსადელთა შენთა მიმართ, ღმერთო მამათა ჩუენთაო B II,2; D II,3; E I,5.

- 5 კურთხეულ ხარ, უფალო, რომელი დიდებულ ხარ დასთაგან ან-გელოზთა და უფროასად ამაღლებულ უკუნისამდე B II,3; D II,2.

- დიდება მალალთა შინა ღმერთსა, ბაბილონს ყრმანი იტყოდეს, სარწმუნოებითა დამტკიცებულნი, სამებასა წმიდასა გაკურთხევდეს, სიხარულით ღალადებდეს, მალლისა მიმართ იტყოდეს: ღმერთო მამათა ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ შენ B III,1; C I,4.

- 10 ნესტუსა მისგან და ს[ა]ხიობისა არა შეშინდეს ყრმანი მძლავრისა მისგან, არამედ დაუკლებელად განუშორებელ იქმნეს, ღმრთეებასა ხედვიდეს აგზებულსა საკმილსა, სამებასა წმიდასა გაკურთხევდეს, მალლისა მიმართ იტყოდეს: ღმერთო მამათა [ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ შენ] B III,2.

- 15 სამების მგალობელი ყრმანი შეითხინეს აგზებულსა საკუმილსა, შემოსილნი დიდებითა, ხოლო აქა — ქალწულისა საშოი დაცული. ღმრთეებითა შობილსა ქრისტესა ვაკურთხევდეთ, მალლისა მიმართ²⁾ ვიტყოდით: ღმერთო მამათა ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ [შენ] B III,3; D III,4.

- ღმრთეებასა და კაცებასა უპირატეს განკუირებულ იყო მეფე იგი მეოთხე³⁾ ხილვითა, ხოლო აქა ქრისტე, ჯუარსა ზედა დამრჭულული პურიათა მიერ, დაიდვა საფლავსა. ადგომილსა მესამესა დღესა ვაკურთხევდეთ, მალლისა მიერ ვიტყოდით: ღმერთო მამათა ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ [შენ] B III,4.

- რომელმან ჯუარცუმითა მისითა მოგუანიჭა ჩუენ უკუდავებისა იგი სამოსელი, ყოველთა მორწმუნეთა, ქრისტემან ღმერთმან ჩუენმან ძოგუცა ჩუენ მშუდობად და სიხარული. გალობით ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო⁴⁾ მამათა⁵⁾ ჩუენთაო C I,2; D III,2; E I,7.

რომელმან ადგომითა მისითა დაცემისაგან აღმადგინნა შეცთომილნი, მშუდობად სოფელსა მონიჭა და მორწმუნენი განგუანათლნა, გალობით ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ შენ³⁾, უფალო ღმერთო მამათა [ჩუენთაო] C I,3; D III,3; E I,9.

1 ხარ+შენ DF. 3 სასო BE. ჩუენო] ჩო E. უგულებელს-ჰ. ქირსა D. 5 ხარ 1⁺ შენ D. 8 სარწმუნოებთა C. 9 შ⁺ლსა B. 11 ნესტუსა B. არაჲ B. 16 შეითხინეს D. 17 შემოსილნი+ცეცხლსა მას შინა D. ქალწულისა... ვაკურთხევდეთ] ქრისტე, ჯუარსა დამწკუალული პურიათა მიერ, შ⁺ხა სუდართა, მორწმუნენი ვაკურთხევდეთ. სიხარულით ელადადებდეთ D. 21 ლ⁺თიებასა B. მეფე B. 27 ფო — DE. 28 მშუდობად] ცხოვრება DE. 31 ადგომისი D. აღმადგინნა+ჩუენ DE.

* E-ში ეს ტროპარი მეორდება ამავე გალობის ფარგლებში.

რომელმან მოსლვითა მისითა განწმიდა საშობა ქალწულისა⁵⁾ ღმრთეებითა და მას შინა დაიმკვდრა ბუნებით, ვითარცა ჯერ-იჩინა, გალობით ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამ[ათა ჩუენთაო] D III,1; E I,6.

მეოხ ჩუენდა იყავ, ქალწულო მარიამ, მფარ E I,11.

5

აკურთხევდითსა

წინამძღუარსა ცხორებისასა⁵⁾ აკურთხევდით ყრმანი და უფროასად⁴⁾ ამაღლებდით ქრისტესა ღმერთსა უკუნისამდე BCDE I,1.

ქალწულისაგან ჯორციელ-ქმნულსა უთესლოდ აკურთხევდით⁵⁾ ყრმანი და უფროასად⁴⁾ ამაღლ[ებდით ქრისტესა ღმერთსა უკუნი- 10
სამდე] BCDE I,2.

ჯუარსა ზედა ამაღლებულსა აკურთხევდით ყრმანი²⁾³⁾ და უფროასად ამაღლებდით [ქრისტესა ღმერთსა უკუნისამდე] BDE I,3; C I,5.

ადგომილსა საფლავით მესამესა დღესა აკურთხევდით ყრმანი²⁾ 15
და უფროასად [ამაღლებდით ქრისტესა ღმერთსა უკუნისამდე] BD I,4; C I,6; E I,8.

ძისა თანა მამასა და სულსა წმიდასა დიდების-მეტყუელებდეთ-- ღმერთსა ანგელოზთა თანა უკუნისამდე BD I,5; E I,9.

მჯდომარესა ქერობინთა ზედა საყდართა უგალობდეთ და უფ- 20
როასად ავაამაღლებდეთ მას უკუნისამდე B II,1.

ყრმათა წმიდათა, რჩულისა მმარხველთა სამთავე, სამებისა წმი-
დისა ერთობით¹⁾ მგალობელთა, ცეცხლი ცუარად გარდააქციეს B II,2; C I,3; D III,3.

ყრმანი წმიდანი, რჩულისა მმარხველნი სამნივე, სამებისა წმი- 25
დისა ერთობით მგალობელნი, დიდებასა შენდა შესწირვენ B II,3.

ღმერთსა მალაღსა, ცათა შინა მყოფსა, ანგელოზნი აქებენ, დი-
დებასა შენდა შესწირვენ B II,4.

არა დავცხრებით, ქრისტე, გაკურთხევთ შენ ყოველსა ჟამსა
ცხორებასა ჩუენსა B II,5.

30

ჩუენ, უღირსნი მონანი შენნი, გაკურთხევთ შენ ყოველსა ჟამსა
ცხორებასა ჩუენსა B II,6.

უფროას ყოველთა წარმართთა განძლიერებულ იყვნეს ყრმანი,
რომელნი იყვნეს ბაბილონს, ვითარმედ მძლავრიცა იგი განკვრევით
ლაღადებდა. ერნი და⁴⁾ მღღელნი აკურთხევდით უფაღსა BD III,1. 35

ვითარცა საჯუმიღსა შინა ღირსნი ყრმანი შენნი დაიცვენ ცუა-
რითა, ეგრევე ნეტარი დედაა შენი უბიწოა შემდგომად შობისა კუა-
ლად ქალწულად დაიცვენ. დიდებაა შენდა, გამოუთქმელო უფალო
B III,2.

12 ამაღლებულსა+ ნელსით C.+ ნელსით ჩუენთს E. 18 ძესა B.-მეტყუელებდით D.
22 მარხველთა B. 25 მარხველნი B. 29 არაა B. 33 წარმართთა B. იუნეს B. 34 იუნეს B. ვითარმედ| ვიდრემღის D. განკვრევით B.

რომელმან დაიციე დანიელ პირისაგან ლომთაჲსა და ჯურღმულსა მას¹⁾ შინა მიუძღუნან საზრდელი, შენვე სამთა მათ ყრმათა შორის გამოჩნდი და მიუწოდომელად შეეწიე. დიდებაჲ შენდა, გამოუთქმელო უფალო B III,3; D III,2.

- 5 სამებასა ყოლად წმიდასა აკურთხევდით ყრმანი და [უფროასად ამაღლებდით ქრისტესა ღმერთსა უკუნისამდე] C I,4.

დაუსაბამომან ქრისტემან ღმერთმან ჩუენმან⁵⁾, რომელმან ჩუენთვის ყოველივე განაგო სიბრძნითა თვისითა, საშოსა ქალწულისასა დაემკედრა სიმდაბლით, გამოუთქუმელად საფლავსა დაიდვა და

- 10 ადგა უფალი მესამესა დღესა. აკურთხევდით და უფროასად [ამაღლებდით ქრისტესა ღმერთსა უკუნისამდე] D II,1; E I,4.

გამოუთქმელმან ქრისტემან ღმერთმან ჩუენმან, რომელმან კელნი თხნი ჯუარსა ზედა განიპყრნა, ავაზაკსა სამოთხმ განულო და ადგა უფალი ძლიერებით მესამესა დღესა. აკურთხევდით და⁴⁾ უფრო[ა-

- 15 სად ამაღლებდით ქრისტესა ღმერთსა უკუნისამდე] D II,2; E I,5.

ადგომასა შენსა, უფალო, ანგელოზნი ცათა შინა გიგალობენ, მორწმუნენი თაყუანის-სცემენ ძელსა ჯუარისა შენისასა, დაუცხრომელად ლაღდებენ და იტყუან: აკურთხევდით და უფროასად⁵⁾ ამაღლებ[დით ქრისტესა ღმერთსა უკუნისამდე] D II,3; E I,6.

- 20 სამგუაშოვნებასა ღმრთეებისასა ანგელოზთა მიერ ცათა შინა დიდებულსა მღდელნი აკურთხევდით, ერნი უფროასად ამაღლებდით მას უკუნისამდე D III,4.

უგალობდით გალობით უფალსა, რომელმან დააცარიელა საფლავი ადგომითა და... E I,7.

25 ადიდებდითსა

ვადიდებდეთ ყოლად წმიდასა ქალწულსა, რომლისაგან აღმოგვცენდა ქრისტე ღმერთი, მცხნელი სულთა⁵⁾ ჩუენთაჲ BDE I,1.

ვადიდებდეთ დედასა მაცხოვრისასა, ღმრთისმშობელსა, სიქადულსა⁵⁾ და მარადის სასოსა ჩუენსა BCDE I,2.

- 30 ვადიდებდეთ მეოხსა სოფლისასა, ღმრთისმშობელსა, სიქადულსა და მარადის სასოსა ჩუენსა B I,3.

ვაკურთხევდეთ ქრისტესა, შობილსა ქალწულისაგან, რამეთუ მოგუხედნა ჩუენ და იქსნა ერი თვისი ცოდვათაგან BD I,4.

ვაკურთხევდეთ მამასა მოწყალესა და ჭეშმარიტსა ძესა სულით

- 35 წმიდითურთ უკუნისამდე BD I,5.

რომელმან დაუტევენელი იტურითე და იქმენ მშობელ გამოუთქმელისა და დედად ქალწულებისად, გალობით ვადიდებთ შენ, ღმრთისმშობელო B I,6.

- 40 შენ, გამოუთქმელო ქორწინებისაგან, ღმრთისმშობელო, რომელსა ცათა მეუფემ გეტურითა და უშევ სოფელსა წინამძღუარი ცხორებისა ჩუენისაჲ, გალობით ვადიდებთ B II,1.

13 განულო) მიანიჲ E. 26 აღმოგვცენდა B. 27 ღმერთი — DE. 28 დედასა მაცხოვრისასა) ყოლად წმიდასა ქალწულსა C. 33 მოგხედა B. თვისი B. 34 მამასა — წმიდასა D. მოწყალე B. ძესა) ღმერთსა B. 39 ქურწინებისაგან B. 40 მეუფემ B.

შენ, პირველ საუკუნეთა სიტყუასა, მამისაგან შობილსა და ალ-
სასრულსა წამთასა ქალწულისაგან ქორცმესხმულსა, გალობით გა-
დიდებთ B II,2.

შენ, ქრისტე, რომელი ცათა ვერ დაგიტიეს⁵⁾, საშომან ქალწუ-
ლისამან გიტყრთა და სიხარული სოფელსა გამოუჩნდი, გალობით 5
გადიდებთ B II,3; D II,1; E I,7.

შენ გამოპზრწყინდი ქალწულისაგან, ქრისტე ღმერთო, რომელ-
მან ვნებაჲ ნეფსით ჯუარსა ზედა თავს-იდეჲ და განანათლენ მყოფ-
ნი ბნელისანი, გალობით გადიდებთ B II,4; D II,2.

შენ, ჯუარცუმულსა, დაფლულსა და ადგომილსა დიდებით და 10
აღმადგინებელსა რქისა ცხორებისა ჩუენისასა, გალობით გადიდებთ
B II,5; D II,3; E I,10.

შენ, დაუსაბამოსა მამასა მალალსა, თაყუანის-გცემთ და გა-
მოუთქმულსა, მარჯუენით მჯდომარესა ძესა შენსა სულით შენით 15
წმიდითურთ გალობით გადიდებთ B II,6; D II,7; E I,12.

შენ, ქრისტე, რომელსა გიგალობენ ძალნი ცათანი, მთავარან-
გელოზნი გაქებენ და კრებული წმიდათაჲ გაკურთხევეს, ძეო ღმრთი-
საო, შეგვწყალებ⁴⁾ ჩუენ, გალობით გადიდებთ B II,7; D II,4.

შენ, ქრისტე, რომელმან გვრგვნოსან ჰყვენ წმიდანი მოწამენი,
მათითა ოხითა მოჰმადლე სულთა ჩუენთა დიდი შენი წყალობაჲ, გა- 20
ლობით⁴⁾ გადიდებთ B II,8; D II,5.

დიდი საიდუმლოჲ, რომელსა წესნი ანგელოზთანი ზესკნელ, ცა-
თა მალალთა შინა, ადიდებენ, ქუეყანასა ზედა გამოჩნდა. განკაცე-
ბულმან ღმრთეებაჲ იქადაგა, საშოჲ ქალწულისაჲ განწმიდა, ღმერ- 25
თი რაჲ იშვა უხილავი მაცხოვრად სოფლისა. მას გალობით დაუცხ-
რომელად ვადიდებდეთ B III,1.

სიტყუაჲ მოილო, ქალწულო, შენდა⁵⁾ ზეცით მთავარანგელოზ-
მან, დაუტეველი იტუირთე, მუცელსა გაქუნდა ქორცითა, რომელი
გამოვიდა მამისაგან, მკსნელი სოფლისაჲ და მაცხოვარი ჩუენ ყო-
ველთაჲ. მას გალობით დაუცხრომელად ვადიდებდეთ B III,2; 30
E I,15.

შემწე ჭირვეულთა მეყავ, ქალწულო, მისგან, რომელი შევ ცხო-
რებად, რაჲთა კაცნი საცთურისაგან მოაქცინეს. მან იქსნა ადამ და-
ცემისაგან და აკოცა წყევია პირველი ხისაგან ევაჲსი ჯუარითა და 35
მოგუანიჭა მორწმუნეთა ადგომაჲ და ცხორებაჲ საუკუნოჲ. მას გა-
ლობით დაუცხრომელად ვადიდებდეთ B III,3.

ჯუარითა მოაკუდინე სიკუდილი, განულე კარი სამოთხისაჲ და-
ცემულსა ავაზაქსა, რომელი ითხოვდა ცრემლით წყალობასა შენსა.
მომიქსენე მე, უფალო, სასუფეველსა შენსა და მიანიჭე მას შენ თა-
ნა მწრაფლ ცხორებაჲ საუკუნოჲ. მას გალობით დაუცხრომელად ვა- 40
დიდებდეთ B III,4.

5 გიტყრთა B. / გამოპზრწყინდი D. E ვნებაჲ | ნებაჲ B. ნეფსით — D. 9
ბნელისანი + ადგომითა D. 11 რქისა | ქრისტესა B. 13 დაოსაბამოსა D. გამოუთქ-
მულსა E. 15 წმიდითურთ B. 18 შეგუიწყალებ B. 19 კვირგუენისან B. მო-
წამენი შენი D. 20 ოხითა | მეოხებითა D. მოგუმაღლე B. 27 ქალწულო — E. 37
მოაკდინე B.

დაიკარვა კორცთა⁵⁾ მათ შინა ქალწულისათა სიტყუამან მამისამან C I,1; E I,4.

წინავე იცო საუკუნეთა, სიტყუამან მამისამან კორცნი შეისხნა ქალწულისა მარიამისგან. მოვედით, ერნო, ვადიდებდეთ C I,3.

5 მოსრულსა ზეცით, მამისა მიერ შობილსა ქალწულისაგან ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა, მოვედით, ერნო, ვადიდებდეთ C I,4.

სათნო-იყო შობაჲ ქალწულისაგან დაუსაბამომან ძემან ღმრთისამან, უცოდველმან, ჩუენ ცოდვილთათჳს. მოვე[დით, ერნო, ვადიდებდეთ] C I,5.

10 სამებასა ერთარსებასა, განუყოფელსა, ერთსა ღმრთეებასა მოვედით, ერნო, [ვადიდებდეთ] C I,6.

შენ, ქრისტე, რომელი მსახურთა მიერ შეურაცხ იქმენ და მკედართაგან სამშჳჳალნი და ლახუარნი ჯუარსა ზედა თავს-ისხენ და ავაზაკსა სამოთხმ მიანიჭე, გალობით ვადიდებთ C I,7; E I,9.

15 ჯუართა ივენო ჩუენ დარჩილთათჳს, საფლავით ადგა უკუდავი ღმერთი, ადგომაჲ და ცხორებაჲ ყოველთა მოგუანიჭა. მო[ვედით, ერნო, ვადიდებდეთ] C I,8.

ვადიდებდეთ მეოსსა ყოველთასა, ღმრთისმშობელსა, ქალწულსა მარიამს, რამეთუ მისგან შობილმან⁵⁾ ქრისტემან განანათლნა სულნი ჩუენნი DE I,3.

რომელმან დაამტკიცნა ეკლესიანი ჯუართა პატიოსნითა და მას შინა გამოაჩინნა წმიდანი მოციქულნი ადგომითა, გალობით ვადიდებთ D II,6; E I,11.

ესაია მხია E I,5.

25 შენ, გამოუცდელი ქორწ E I,6.

შენ, ქრისტე, რომელმან წმიდა... E I,8.

რომელი დედად ღმრთისად გამოსჩნდი, ქალწულო, და ტაძ E I,13.

რომელი ქალწულებისაგან არა იცვა E I,14.

30 წარდგომანი სახარებისანი

ღმერთო, ვინ გემსგავსოს⁵⁾ შენ? ვ ი დ რ ე აიღეს თავი (ფს.82, 2-3).

დასადებელი

35 ცნედ, რამეთუ სახელი შენი⁵⁾ ვ ი დ რ ე ყოველსა ქუეყანასა ზედა (ფს. 82,19) BEF 1.

სხუაჲ

მიეწიფნეს³⁾ ფერკნი⁴⁾⁵⁾ ჩე⁷⁾ ვ ი დ რ ე იერუსალემს (ფს. 121,2) BCDEF 2.

13 ლახუარი E. ჯუარსა ზედა—E. 18 ყოველთასა) ყოველსა სოფლისასა E. ქალწულსა — E. 30 წარდგომანი სახარებისანი) ცისკარსა ფ-ნი CD, ცისკარად სახარებისა დასადებნი E. 34 შენ B. 36 სხუაჲ] ზ BF.

- დასადებელი**
იერუსალემი შენებულ არს, ქალაქ⁵⁾ ვი დ რ ე გარემო არს მისსა
(ფს. 121,3) BEF 2.
ვიხარე, რომელთა⁴⁾ მრქუეს (ფს. 121,1) CD 2.
- [ფსალმუნი] 5
აღდეგ, უფალო ღმერთო ჩემო (ფს. 9,33).
- დასადებელი**
უფალი მეუფეა არს უკუნისამდე (ფს. 9,37) CD 1.
- სხუა** 10
ყოველი სული (ფს. 150,6).
- დასადებელი**
აქებდით ღმერთსა სიწ (ფს. 150,1) E 3.
- სხუა**
სუფევს უფალი უკუნისამდე, ღმერთი³⁾⁴⁾ შ (ფს. 145,10) CD 3;
E 4. 15
- გარდამოთქუმა**
დედანი იგი მირბიოდეს საფლავად ხილვად შენდა, ქრისტე.
რომელი ნეფსით დაეფალ. შე-რაა-ვიდეს, იხილეს ანგელოზი, მჯდო-
მარძ ლოდსა მას ზედა შიშით გარდაგორვებულსა. მათა მიმართ
ღალად-ყო და თქუა: ადგა უფალი. უთხართ მოწაფეთა მისთა, ვი- 20
თარმედ ადგა ქრისტე მკუდრეთით, რომელმან აცხოვნა სულნი ჩუ-
ენნი BCDEF.
- [ფსალმუნი]
წრფელ არს უფალი ღმერთი ჩუენი (ფს. 91,16).
- [დასადებელი] 25
უფალი სუფევს... (ფს. 92,1) E.
- აქებდითსა**
სანატრელნი დედანი მსთუად მოვიდეს საფლავსა მას ხილვად
გუამსა შენსა, ქრისტე BCFG I,1; DE I,2.
ცრემლითა გეძიებდეს⁵⁾, ხილვით იხილეს ბრწყინვალეზა ანგე- 30
ლოზისა მის ზედა საფლავსა მას BCFG I,2; DE I,3.

2 იერუსალემი BF. შენებულ არს ქალაქ — BF. გარემოს F. არს — F. მის-
სა] მის შ B. 13 სხუა — CD. 14 სუფევ D. 17 ქ'სა C, ქ'ნა D, ქ'ა EF. 18
ნეფსით) ჩუენოვს C. ნეფსით+ჩუენოვს E. იხილეს] პოვეს CD. მჯდომარე B,
მჯდომარე F. 20 ღალად-BD. მისთა — D. ~მისთა მოწაფეთა CEF. ვითარმედ] რა-
მეთუ DF. 21 ქ'მ B, ქ'შ C. მკუდრეთით BCF. აცხოვნა BDF. 28 მსთუდ G. მი-
ვიდეს C. მ'ვდეს E. მასა B] — D. 29 გუამსა შენსა]ადგომასა შენსა C. შენდა D.
ქ'ა D. 30 ეძიებდეს F. 31 მის — G.

იხილეს ანგელოზი, მჯდომარეა ლოდსა ზედა, რომელი ახარებ-
და ადგომასა ქრისტესსა BG I,3.

გამოჩინებამან ანგელოზისამან⁵⁾ მხიარულ ყვნა დედანი იგი,
რამეთუ ახარა მათ ადგომაჲ შენი. ქრისტე BDEG I,4; CF I,3.

5 წარვიდეს დედანი იგი, ახარეს მოციქულთა: ჩუენ ვიხილეთ
უფალი, ადგომილი მკუდრეთით BDG I,5; CF I,4.

მოწაფენი მისნი წარვიდეს გალილესს, მუნ იხილეს უფალი, ად-
გომილი მკუდრეთით BDG I,6; CF I,5.

ასდევ და განეცხადე წმიდათა მოციქულთა, განათლდეს ცის-კი-
10 დენი ადგომითა შენითა B I,7; C I,6; E I,11.

ისწრაფდეს დედანი⁵⁾ იგი მისლვად საფლავსა მას, თანა აქუნდა
ნელსაცხებელი სულნელი, საკუმეველი და იტყოდეს: ვინ მიგტკევენს
ჩუენ ხილვად საფლავსა⁴⁾ მას? BD II,1; E I,5; F II,1.

დალაცათუ მისლვით მივიდეთ, ვითარ ვიკადროთ ატეხად ბეჭედი
15 იგი? ანუ ვინ გარდაგვგორვოს ჩუენ ლოდი იგი? ანუ ვინ განგვლოს
ჩუენ კარი საფლავისაჲ? BDF II,2.

დედანი იგი, სავენი ცრემლითა⁵⁾, მწუხარენი გლოვითა, დაქს-
ნილნი ტირილითა, მიიწინეს ზედა საფლავსა მას BDF II,3; E I,6.

იხილეს ბეჭედი ატეხილი⁵⁾, ლოდი გარდაგორვებული, კარი გან-
20 ლებული და უფალი, ადგომილი საფლავით BDF II,4; E I,7.

უფალო, სიკუდილმან შენმან სიკუდილი დათრგუნა, უფალო,
სიკუდილმან შენმან ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა და ადგომამან შენმან
ყოველი სოფელი აცხოვნა BD*F II,5; E I,12; G I,7.

გაქებთ შენ, დაუსაბამოსა ღმერთსა, მამისაგან მხოლოდშობილ-
25 სა სიტყუასა და ჩუენთვს განჯორციელებულსა ქალწულისაგან უქ-
ცველად და ჯუარსა ზედა დამრტუალულსა B III,1; DE I,1;
G II,1.

ცანი შეპრწუნდეს და ქუეყანაჲ შეიძრა დიდებულსა ადგომასა
შენსა, ქრისტე, რომელსა გაქებენ მთავარანგელოზნი B III,2.

30 საშინელისა და ბრწყინვალისა ანგელოზისა გარდამოსლვითა
მცველთა შენთა აჩრდილი სიკუდილისაჲ დაადგრა დიდებისაგან ძლი-
ერებისა, რომელსა გაქებენ მთავარანგელოზნი, ადგომილსა B III,3;
G II,6.

ორნი ანგელოზ E I,8.

1 მქდომარე G. 2 ქ*სა B. ქ*სა G. 3 იგინა G. იგი—BCDF. 6 მკდრეთით F. 7 გალილად DFG. 8 მკდრეთით G. მკდრეთით F. 10 ადგომითა შენითა (+ უფალო E) დღებჲა ადგომასა შენსა CE. 11 იწრაფდეს B. საფლავსა მას | საფლავად F. აქნდა B. 12 სუნელი B. საკუმეველი B. მოგუტკევენს B. 14 ატეხად F. 15 გარდაგვგორვოს B. გაგვლოს B. 18 მიიწინეს D. 19 ატეხილი E. 20 ადგომილი F. საფლავთ | მკუდრეთით DE. 21 სიკუდილმან F. სიკუდილი F. 22 წარმოსტყუენა G. 25 ჩ*ნთვს B. ოქცველად D. 26 დამშუკულულსა DEG. 30 გარდამოსლვითა+ ზედა საფლავსა შენსა G. 31 შენთა — G. 32 გაქებენ მთავარანგელოზნი | თაყუანისსცემენ დასწა უკორცოთანი G.

* D-ში ეს ტროპაარი ამოვრებს „აქებდითსას“. ტექსტის დასასრულს გადამწერის სელი. სინგერტი მიწერილია: „ლოცვა ჟავთ“.

უფალი ადგა, ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა, სიკუდილი დათრგუნა, სოფელი აცხოვნა E I,9.

ადგა უფალი, ძალითა ძლიერი, განანათლნა თჳსნი ეკლესიანი ადგომითა E I,10.

ადგომილ არს უფალი, ამალღებულ არს ზეცად, იგი ზის მარ- 5
ჯულ მამისა და ჩუენთჳს ჰყოფს წყალობასა E I,13.

ღმრთისმშობელსა გიგალობთ, უთესლოდ მოქც E I,16.

შენისა ქალწულებისა საიდუმ E I,18.

დაუსაზამოა... სიბრძნე მიუწდო E I,19.

ღმრთისა დედასა E I,20.

უფალო, ოდეს საფლავსა დაგდვეს შენ ჰურიათა და დაჰბეჭდეს 10
დასისა თანა და გარემოას საფლავსა ზედა ერისაგან, რომელი გცვი-
დეს, ვითარცა მეუფესა მძინარესა, ხოლო შენ ჯოჯოხეთი წარმოს-
ტყუენე და მყოფნი ბნელისანი ნათლად აღმოიყვანენ ადგომითა
G II,2.

შეძრწუნდეს ძალნი ცათანი და ძრწოდეს საფუბველნი ქუეყანი- 15
სანი, რაჟამს გარდამოქდა ანგელოზი ზედა საფლავსა მას და კმითა
საშინელითა ეტყოდა დედათა მათ: გიხაროდენ, უფალი ადგა მკუდ-
რეთით და სოფელსა ცხოვრებაჲ მოანიჭა G II,3.

კმისაგან საშინელისა შეძრწუნდეს მცველნი იგი და იქმნეს ვი- 20
თარცა მკუდარნი. იხილეს რაჲ წმიდათა მათ დედათა, სიხარულით
მირბიოდეს თხრობად მოციქულთა და ეტყოდეს: თქუენ წარვედით
გალილევას და მუნ იხილოთ უფალი, ადგომილი მკუდრეთით G II,4.

საშინელი ანგელოზი უფლისაჲ, გარდამოსრული საფლავად, 25
სცემდა ნესტუსა ადგომისა შენისასა და მცველნი იგი შეძრწუნდეს
და იქმნეს ვითარცა მკუდარნი G II,5.

ლოდსა ზედა მჯდომარე ახარებდა დედათა მათ დიდებულსა
ადგომისა შენსა, ქრისტე. რომელსა გაქებენ მთავარანგელოზნი, ად-
გომილსა მკუდრეთით. შეგუწყალენ ჩუენ G II,7.

შესხმანი წმიდისა ღმრთისმშობლისანი

30

კნისა ჩუენდა მომატყუებელსა⁷¹ წმიდასა დედოფალსა⁵¹ და
ქალწულსა, ჯოჯოხეთისა შე[მ]მუსრველისა დედასა, სანატრელსა
დედათა შორის, ღმრთისმშობელსა, უდიდებულშესად, უზეშთაესად
ყოველთა მთავრობათა საყდარსა ღმრთისასა, მეოხსა სოფლისასა ვა-
ქებდეთ DF 1; E I,14 აქ.

35

ეჰა, ყოლად წმიდაო ღმრთისმშობელო, ტაკუკო ოქროსაო,⁵¹⁷¹
სავსეო მანანაჲთა, და საწმისი, რომელი გიცნა გედეონ, რომელმან
სიტყუაჲ ღმრთისაჲ მუცლად-იღე და ცხოვრებაჲ საუკუნოჲ სოფელ-
სა უშვე, შენ ყოველნი გადიდებთ, შენ ყოველნი გაკურთხევთ, შენ თა-
ყუანის-გცემთ, უზრწნელო ქალწულო, ყოლად სახარულევანო DF 2; 40
E I,15 აქ.; G II,8 აქ.

ღმრთისმშობელი ქალწულო, შენ ხარ კიდობანი⁷⁾ სიწმიდისაჲ, რომელზედა სული წმიდაჲ გამოჩნდა, რომელსა იტყოდა ნათან წინაწარმეტყუელი, ვითარმედ: ქალწულისაგან შობილისა განიხაროს ყოველმან დაბადებულმან DF 3.

- 5 შენსა მოწყალებასა⁵⁾⁷⁾ მოვივლეთ, ღმრთისმშობელი, ჩუენსა ვედრებასა ნუ უგულუბელს-ჰყოფ ჰირსა შინა, არამედ რისხვისაგან გვხსენ. მხოლოდ DF 4; E I, 17 აქ.

- გიხაროდენ, სახარულევანო მარიამ, ქალწულო და დედაო მაცხოვრისაო, რომლისაგან სიტყუაჲ კორციელ იქმნა, რომელსა შინა სულმან წმიდამან დაიმკვდრა. უგალობდეთ, ერნო, მუცელსა ზეცისა მო[ბა]ძავსა და მტვრთველსა შუენიერებისა, სძალსა და მშობელსა მაცხოვრისა ჩუენისა, წმიდასა ესრეთ უგალობდეთ და ვიტყოდით: ალელუა D 5.

- გიხაროდენ, სახარულევანო, უსძლო დედაო, რომელმან სიტყუაჲ მამისაჲ უთესლოდ საშოსა შენსა შეიწყნარე და რომელი-იგი წესისა მისებრ მეღქიზედვეცისისა უხრწნელებითა ჰმევე არა ფიცართა ქვისათა გამოსახული, არამედ არსებისა დიდებითა ღმერთი განკაცებული, ვითარცა ყრმაჲ ჩჩვლი, შენგან სძითა ზრდილ-ყოფილი ქრისტე, მკსნელი სულთა ჩუენთა D 6.

- 20 ღმრთისმშობელი ქალწულო, ღმერთმან გამოგიჩინა⁷⁾, საშოჲ შენი წმიდა ყო და მუცელი შენი განაბრწყინა, კიდობნად შჯულისა განგნზადა და ტაძრად სამეფუოდ აღგაშენა. შენ ღმრთეებაჲ იტვრთე და ნათლად ნათესავსა გამოუჩნდი, მეოხ გუეყავ წინაშე ძისა შენისა და ღმრთისა ჩუენისა D 7; F 5.

- 25 საყდარი ზეცისაჲ⁷⁾, ქალწული მარიამ, ტაკუკი ოქროსაჲ, საგსმ სულითა წმიდითა და მტვრთველი მზისაჲ მის სიმართლისაჲ D 8; F 6.

სამხრად ფსალმუნი

- 30 ვაქებდე უფალსა ცხორებასა⁵⁾ ჩემსა ვ ი დ რ ე ვიდრემდის ვიყო მე (ფს. 103,33).

დასადებელი

აკურთხევს სული ჩემი უფალსა, უფალო ღმერთო³⁾⁴⁾⁷⁾ ჩემო, გ (ფს. 103,1) CDEF 1.

ალელუაჲ

- 35 უფალი სუფევს, შუენიერებაჲ⁵⁾ შეიმოსა⁷⁾ ვ ი დ რ ე შეირტყა (ფს. 92,1) CDF 1; E 3.

სხუაჲ

შენ გშუენის გალობაჲ, ღმერთო, სიონს³⁾⁵⁾⁷⁾ (ფს. 64,2) CDEF 2.

1 ღმრთისმშობელ D. 16 არაჲ D. 29 მდრის ვიყო მე C] კურთხევაჲ ჩემი (ფს. 103, 34) DF. 34 ალელუაჲ | სხუაჲ E. 37 სხუაჲ — CDF.

[სხუამ]

წყალობანი შენნი მრავალ არ (ფს. 118,156) E 1.

კელთაბანისა

რომელმან ადგომა მოკმადლე ნათესავსა კაცთასა, ვითარცა ცხოვარი კვად მიიგუარი. შეპრწუნდეს ამისთვს მთავარნი ჯოჯო- 5
ხეთისანი და დაეცნეს ბჭენი საღმობათანი, რამეთუ შევიდა მეუფმ დიდებისაა ქრისტე, ეტყოდა: კრულნი გამოვედით და, რომელნი ბნელსა შინა ხართ, გამოეცხადენით B 1.

წინამძღუარსა ცხორებისა ჩუენისა — ქრისტესა ვადიდებდეთ, რამეთუ ადგომითა მისითა სოფელი ბნელისაგან იქსნა. უხარის ერსა 10
ანგელოზთასა, ივლტის [სა]ცთური ეშმაქისა, ადამ ადგა დაცემისა-
გან და ეშმაქი განდევნა B 2.

შენდა დიდებასა შევსწირავთ, უფალო ღმერთო ჩუენო. მკსნე-
ლო სულთა ჩუენთაო, ჭეშმარიტო ღმერთო, რამეთუ ჯუარცუმა და-
ითმინე და ასდგე მკუდრეთით. ქებასა დაუცხრომელად შენდა, ქრის- 15
ტე, შევსწირავთ¹⁾: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო.
დიდება მამასა და ძესა [და წმიდასა სულსა] CD 1.

დღითი-დღედ ქმნულნი კელთა შენთანი გიგალობენ შენ, წმი-
დაო მაცხოვარ, პირველად ერნი ანგელოზთანი, ქერობინნი და სერა-
ბინნი, ცანი და ქუეყანა და ნათესავნი კაცთანი, რომელთათვს 20
ჯუარცუმა დაითმინე და ასდგე მკუდრეთით. ყოველთა ცხორება
გინდა, უფალო D 2; EF 1.

სიწმიდისა

კრებული მთავარანგელოზთა დაუცხრომელითა კმითა გაქებენ, 25
გადიდებენ სამებასა ერთარსებასა: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფა-
ლო B.

შენ გაქებენ მკედრობანი ანგელოზთანი, შენ გადიდებენ სერა-
ბინთა ძალნი, შენ უფროსად აგამალეებენ ქერობინნი მრავალთულ-
ნი, სამებისა წმიდისა გალობასა დაუცხრომელად შესწირვენ: წმიდა 30
ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო, დიდებაა²⁾ შენდა CDE 1.

ერნი წინაშე დგანან წმიდათა³⁾ ანგელოზთანი და შენ გადიდე-
ბენ, მაცხოვარო ჩუენო DE 2.

ქორცი უფლისა, სისხლი მაცხოვრი[სა], წინაშე დგანან ზე-
ცისა ძალნი, უხილავად მსახურებენ, კმითა დიდებულითა ღალადებენ
და [იტყვან ზეცისა გალობასა: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ 35
შენ, უფალო]* F.

1 სხუამ] ალელუა E. 5 კელვად B. ამსტის B. 6 მეუფემ B. 10 მისათა B. 12 დღითი-დღედ F. 19 ქერობინნი C. სარობინნი F. 21 მკდრეთით F. 30 უფალო. დიდება შენდა] ქრისტე ღმერთო D. 34 ღლდუნ F.

* რეფრენი აღდგენილია F ნუსხის III ხმის „სიწმიდისაჲს“ მიხედვით (იხ. აქვე, გვ. 419).

დასაღებელი ადგომისანი 3-ე ზ ბი*

უფალო ლაღატყავსა

მარადის ვლადებდეთ უფლისა მიმართ, უგალობდეთ ადგომასა მისსა, რამეთუ ჯუარცუმამ თავს-იდვა და სიკუდილი დაქსნა

5 BCD I,1; F I,5.

მარადის ვაკურთხევდეთ უფალსა, უგალობდეთ ადგომასა მისსა, რამეთუ წყლულებითა მისითა ჩუენ ყოველნი ვიქსნენით BD I,2; C I,5; F I,6.

რომელი ჯუარს-ევც, დაეფალ და მესამესა დღესა ასდევ, სიკუ-
10 დილი წარმოსტყუენე, რამეთუ ყოველივე ძალ-გიც, ქრისტე მაცხოვარ, შეგუწყალენ ჩუენ BD I,3; C I,6.

ადგომამან შენმან, მაცხოვარო ჩუენო, სოფელი განანათლა ყოველი და მოუწოდა თვსთა დაბადებულთა. ყოლად ძლიერო მაცხოვარ, შეგუწყალენ ჩუენ B II,1; C I,9; D II,3.

15 ადგომასა შენსა, ქრისტე მაცხოვარ, ანგელოზნი ცათა შინა გიგალობენ და ჩუენ, ქუეყანისანი, ღირს მყვენ, რათა გულითა წმინდითა შენ გადიდებდეთ B II,2; C I,8; D II,4; E I,4.

ადგომითა შენითა, ქრისტე ღმერთო, ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე, ადგომამ ჩუენ მოგუანიჭე. გადიდებთ შენ, მხოლოსა ღმერთსა
20 B II,3; D II,5.

ადგომასა შენსა თაყუანის-ვსცემთ, უფალო, რამეთუ კელის ამბურობელ ექმენ ყოველთა, რომელნი გხადიან შენ B II,4; C I,7; E I,6; F I,8.

ადგომამ შენი, ქრისტე ღმერთო, გამოუბრწყინდა ნათლად სოფელსა, ანგელოზმან დედათა მათ ახარა საფლავით შენი ადგომამ. მოჰმადლე უკუდავებამ სოფელსა, მაცხოვარ, მაცხოვრენ ჩუენ B II,5; E I,5.

მწუხრისა გალობასა შენისა ადგომისასა, ქრისტე, ვლადებთ, რამეთუ ჯუართა შენითა გუაცხოვრენ ჩუენ, ღმერთო ჩუენო
30 B III,1; D II,1.

1 ადგომისანი — BDF. კა — G. 2 ღლყვსა DF. 3 ვლადებთ C. უგალობთ C. 4 სიკუდილი F. დაქსნა F. 6 უფალსა ქრისტესა C. მისა B. 7 წყლოებითა F. ეიქსნენით განვიყურენით CF. 9 -ეკუ CD+ და D. 10 წარმოსტყუენე B. ყოველი D. 12 შენმან+ ქრისტე C. 13 თვსთა B. მაცხოვარ ქრისტე D. 14 შეგუწყალენ ჩუენ/დებამა შენდა CD. 15 მაცხოვარ/მაცხოვარო ჩუენო CDE. გიგალობენ ახარებენ C. 17 გადიდებდეთ გიგალობდეთ D. 18 წარმოსტყუენე B/+ სიკუდილი და/ბრგენ D. 19 ჩუენ/ყოველთა D. 21 -ეკემთ P. უფალო — E. ამბურობელ B. 22 ყოველთა — B. 25 ~ ახარა დედათა მათ E. 26 უკდავებამ B. სოფელსა სელთა ჩუენთა E. მაცხოვარ + და E. 29 ქრტთა D. მაცხოვრენ D.

* B : 221r—230r, C : 26r—33r, D : 71v—85r, E : 127v—128v, F : 301r—303r, G : 115v—119v. E-ში სათაურის მომდევნოდ ივანე-ზოსიმეს ხელითვე მიწერილია ელოცვა ყავთ.

ივნე უვნებელმან კორცითა, საფლავად შეხუედ, დასთრგუნე სი-
კუდილი, წარმოსტყუნე მტერისა ძლიერებად, ვლალადებთ მორწმუ-
ნენი: გუაცხოვნენ ადგომითა შენითა¹, ღმერთო ჩუენო B III,2;
C I,4; D II,2; EFG I,3.

რომელი მესამესა დღესა ასდგე მკუდრეთით, განანათლე კაცთა 5
ნათესავი, ვლალადებთ მორწმუნენი: გუაცხოვნენ, ღმერთო ჩუენო
B III,3; F I,7; G I,6.

რომელი გარდამოჰქედ, სიტყუად მამისად, ზეცით და იშვევ ქალ-
წულისაგან, ვლალადებთ შენდა, ქრისტე³), ძეო ღმრთისაო B IV,1;
C I,2*; EFG I,1. 10

შემრწუნდეს დაბადებულნი, რაჟამს გიხილეს დამბადებელი ჯუ-
არსა ზედა, ღალადებდეს და იტყოდეს: შეგვწყალენ⁵) ჩუენ, ქრისტე.
ძეო⁸) ღმრთისაო B IV,2; C I,3; EFG I,2.

საფლავით ადგომა შენი ცხორება ექმნა ნათესავსა კაცთასა,
რომელმან დარჩილნი ბნელისაგან აღმოიყვანენ ნათლად. ვლალადებთ 15
შენდამი⁷), ქრისტე, ძეო ღმრთისაო B IV,3; FG I,4.

მესამესა დღესა ასდგე მკუდრეთით და ნათელი გამოუბრწყინე
ადგომისა შენისა მორწმუნეთა შენთა. ვლალადებთ შენდამი, ქრის-
ტე, ძეო ღმრთისაო B IV,4; F I,9; G I,5.

გადიდებთ შენ, ქალწულო და მეუფისა უკუდავისა სძალო ქე- 20
რობინთა უწმიდმისისა სასუფეველისაო, მეოხ გუეყავ შენთა მეედ-
რებელთა, გიხაროდენ, მარიამი ამისთვისცა ჩუენ, მორწმუნენი, ვი-
თარცა ღმრთისმშობელ ხარ, დაუცხრომელად გადიდებთ D II,6.

შენ გიგალობთ, ღმრთისმშობელო დიდებულო, ქალწულო მა- 25
რიამ, რამეთუ ექმენ სამკვდრებელ სულსა წმიდასა. ცაო ღმრთისა და
ქერობინო ქრისტესო, დიდო საყდარო, რომელმან იტურთე შემოქმე-
დი ცათა და ქუეყანისა, მეოხ იყავ სულთა ჩუენთათვის წინაშე ძი-
სა შენისა და ღმრთი D II,7.

ეჰა დიდებული, შუენიერი E I,7.

ნათლისა დედასა, შორის დედ E I,8. 30

ოხითა წმიდისა ღმრთისმშო E I,9.

ყოლად წმიდაო ღმრთისმშ E I,10.

აემართა ჯუარი და დაითრგუნა სიკუდილი, განილო კ[არი]

1 უნებელმან B. დასრდგუნე B. სიკუდილი F. 2 წარმოტყუნე B. მორწმუ-
ნენი+შენი. ქრისტე E. +შენ G (G-ში ტროპარი აქ წყდება). მორწმუნენი...
ღმერთო ჩუენო შენდამი. ქრისტე. ძეო ღმრთისაო (+ და გუაცხოვნენ ჩუენ C) CF.
6 ღმერთო ჩუენო ჩუენ ადგომითა შენითა წმიდითა G. 8 გარდამოჰქედ CFG. სი-
ტყუა F. ქალწულისაგანწმირსაგან ქალწულისა CEF. 9 ვლალადებთ C. შენდამი
CEFG. ქრისტე — G. 11 შეტრწუნდეს C. დამბადებელი—C. 12 ზედა+დამჰქუა-
ლული C. ღალადებდეს — C. ჩუენ — G. 13 ღმრთისაო+და გუაცხოვნენ ჩუენ
CF. 15 დამჯილნი F. ღლდეს G. 16 შენდამი... ღმრთისაო) და იტყოდეს: შეგვ-
წყალენ ჩუენ, ქრისტე, ძეო G. 17 მკდრეთით F) — G. გამოუბრწყინე F. 18 შენ-
თა B) — G. ვლალადებთ B. 19 ღმრთისა F.

* მხოლოდ C I, 2—4 ტროპარება ნაწერია ნუსხურით.

სამოთხისაჲ, ყოველთა მორწმუნეთა ადგომაჲ მ[იემაღლა], ამისთვის-
ცა თაყუანის-ვისცემთ ადგომაჲსა შენსა, მაცხოვარ, დიდებაჲ შენდა
G II,1.

5 მზემან ბრწყინვალეებაჲ თვისი დაიფარა, რაჟამს გიხილა ჯუარსა
ზედა დამშკულული, ანგელოზნი შეძრწუნდეს, დღმ ლამედ გარდა-
იქცა, არამედ ძლიერებითა ღმრთეებისაჲთა ყოველივე თავს-იდევ და
ნათელი ადგომისა შენისაჲ ყოველთა მოგუანიჭე. ამისთვისცა თაყუა-
ნის[-ვისცემთ ადგომაჲსა შენსა, მაცხოვარ, დიდებაჲ შენდა] G II,2.

10 საწერტელი სიკუდილისაჲ განაქარვე დაფლვითა შენითა შორის
გულსა ქუეყანისასა, წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი და განაახლე ადამი,
ალავსენ მორწმუნენი სულითა წმიდითა და ნათელი ადგომისა შე-
ნისაჲ ყოველთა მოგუანიჭე. ამისთვისცა თაყუანის-ვისცემთ ადგომაჲსა
შენსა, მაცხოვარ, დიდებაჲ შენდა]* G II,3.

15 საფასმ ცხორებისაჲ ქუესკნელთა ქუეყანისათა მივიდა და გე-
მოა სიკუდილისაჲ სამ დღმ მდებარემან საფლავსა შინა იხილა, აღდ-
გა საფლავით უვნებელად ჯორცითა და აღადგინა ცთომისაგან დაცე-
მული მამაჲ ჩუენი, და ძლიერებაჲ სიკუდილისაჲ ღმერთმან ყოველ-
თა საუკუნეთმან ძლევიტ წარმოტყუენა G II,4.

20 უშჯულოთა ჰურიათა უვარ-ყვეს ცხორების მომცემელი და გა-
მოითხოვეს პილატესგან კაცი იგი კაცის მკვლელი, ხოლო შენ თავს-
იდევ ჯუარცუმაჲ. რომელმან განანათლენ ყოველნი ცის-კიდენი, გან-
გუანათლენ ჩუენ ადგომითა შენითა G II,5.

მკუდართა აღმადგინებელი საფლავად მიეცა და სოფლისა ცხო-
რებაჲ სამ დღმ მკუდრად შეირაცხა, აღდგა საფლავით უვნებელი
25 ჯორცითა და აღადგინა ცთომისაგან დაცემული მამაჲ ჩუენი და
ძლიერებაჲ სიკუდილისაჲ ღმერთმან ყოველთა საუკუნეთამან [ძლევიტ
წარმოტყუენა] G II,6.

ეჰა დღმ ესე დიდად შუენიერ და საგალობელ არს მორწმუნეთა,
დღმ ნათლითა შემოსილი — ადგომაჲ ძისა ღმრთისაჲ. ამას დღესა
30 აღდგა მხოლოდშობილი ძმ ღმრთისაჲ, აღადგინნა მკუდარნი საფლა-
ვისაგან, ამაღლდა ზეცად და მჯდომარე არს მარჯუენით მამისა, და
მერმე მოსლვად არს განშჯად ცხოველთა და მკუდართა. განვფინნეთ
ლოცვანი ჩუენნი ჟამსა მწუხრისა და ვიტყოდით: ისმინე, ღმერთო,
ჰმაჲ ლოცვისა ჩუენისაჲ G II,7.

35 ოხითაჲ

კარავსა შენსა დამიცივენ ჩუენ, საფარველსა ჯუარისა შენისასა,
ერი შენი წუალობით, რომელ იქსენ ადგომითა შენითა. მომიტყენე და
ნუ დამივიწყებ დიდისა სახელისა შენისათუს, მკსნელო, შეგვწყალენ
ჩუენ BCDEFG.

40 ფსალმუნი

წარე⁸⁾მართე (ფს. 140,2).

4 მზმან G. 5 დამშკული G. 7 მოგუანიჭე G. 24 მკდრად G. 37 რომელნი
F. რომელი F. იქსენ E. მოგკსენენ C. მომიტყენენ DEFG]+ჩუენ E. 38 დაგ-
ვეწყენ C]+ჩუენ CDEFG. შენისათუს B. 41 წარმართ E.

* G-ში რეფრენის მაგიერ: „გივე“.

დასადებელი

რამეთუ შენდამი⁶⁾, უფალო, უფალო, თუალ (ფს. 140,8) EG.

აქა აკურთხევდითსა

რომელმან ადგომაა მოჰმადლე ნათესავსა კაცთასა და გაქვს
კელმწიფებით მოტეკებაა ცოდვათაა, გუაცხოვნენ ურჩულოებათა 5
ჩუენთაგან BCDEFG 1.

მდგომარენი ტაძარსა შინა უფლისასა ვაკურთხევდეთ ქრისტესა,
რომელი ადგა მკუდრეთით და გუაცხოვნა ჩუენ CG 2.

ადგომასა შენსა თაყუანის-ვსცემთ, უფალო, რამეთუ კელის ამ-
პყრობელ ექმენ ყოველთა, რომელნი გხადიან შენ D 2. 10

მდგომარენი სახ E 2.

გუაცხოვნენ ჩუენ, ძეო E 3.

ჯუარისანი

ძლიერებაა ჯუარისაა⁷⁾ გამობრწყინდა⁵⁾ ჩუენ ზედა და წყა-
ლობამან ქრისტესმან ჩუენ ყოველნი გუაცხოვნა. მოვედით, თაყუა- 15
ნის-ვსცეთ ჯუარსა წმიდასა მისსა BDEF 1.

ჯუარსა შენსა თაყუანის⁵⁾-ვსცემთ, უფალო⁷⁾, და წმიდასა ად-
გომასა შენსა ვადიდებთ BDEF 2; C*.

ჯუარი შენი, ქრისტე, წინამძღუარ⁷⁾ გუექმენ და წმიდაა ანას-
ტასია მფარველ მეყავენ DF 3. 20

ჯუარი შენი, უფალო, ცხორება⁵⁾ და ადგომა არს ერისა შენისა-
და D 4; E 3,

ნათელი გამოჩ E 4.

უგალობდითსა

უგალობდეთ უფალსა, დიდებით დიდებულსა B I,1. 25

უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს, დასა-
ბამითგან⁵⁾ შემწყნარებელ. ღმერთო ჩუენო, გუაცხოვნენ ჩუენ B I,2;
CDE I,1.

წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი, რომელი იშვე კალწულისაგან. მას
მხოლოსა უგალობდეთ, რამეთუ დიდებით³⁾ დიდებულ⁵⁾ არს B I,3; 30
CDE I,2.

მკუდრეთით ადგა, რომელმან შემუსრნა ბრძოლანი, მას მხო-
ლოსა უგალობდეთ⁵⁾, რამეთუ⁴⁾ დიდებით³⁾ დიდებულ არს BC I,4;
D I,3; E I,5.

4 მჰმადლე C. გაქვს CEG. ვექს DF. 5 კელმწიფებაა BDG. მოტეკებად
G. ცოდვათა G. მაცხოვნენ G|+ ჩუენ CDEFG. ურჩულოებათა ჩუენთაგან
ადგომითა შენითა CDEFG. 7 უფლისასა + დაუცხრომელად G. 8 რომე-
ლი... გუაცხოვნა ჩუენ ღმერთსა ადგომისა მკუდრეთით G. მკდრეთით C. 13
ქუარისინი F|—C. 16 -ვეეთ B. 17 -ვეეთ B. 26 დიდებით — BD. 27 ჩუენო
ჩო B. 29 წარმოსტყუენა BDE. იშვა D. 32 ადგა C. შემუსრნა შემუსრის B.
ბრძოლანი D.

* C-ში ეს ტროპარი სათაურის გარეშე მოსდევს „აქა აკურთხევდითსას“.

შენდობა ცოდვათა და მოტევება მოგუმადლე, მაცხოვარ, მგალობელთა შენთა. ვითარცა მოწყალე ხარ, უფალო B I,5; D I,4; E I,6.

- 5 მძლავრი იგი ფარაო სპარაზენითურთ დაინთქა, ხოლო ისრაელი ვიდოდა ზღუასა ზედა ვითარცა ექმელსა, ლაღადებით იტყოდა: უფალსა ღმერთსა ჩუენსა უგალობდეთ¹⁾, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს BD II,1.

- კაცის მკლველი ბარაბა გამოითხოვეს ფილატესგან, ხოლო შენ, ცხოვრების მომცემელი, უვარ-გყვეს შურითა, სირცხვილეულ იქმნეს 10 ურჩულონი პურიანი და წარწყმდეს ცხოვრებისაგან B II,2.

მკდომი იგი ბელიარ ქრისტემან ჯუართა შემუსრა, ხოლო ჩუენ მოგუანიჭა ცხოვრება და უკრწინელება. ამისთვის მორწმუნენი უფალსა ღმერთსა ჩუენსა უგალობდეთ, რამეთუ¹⁾ დიდებით დიდებულ არს B II,3; D II,2; E I,3.

- 15 წინამძღუარი ცხოვრებისა ჩუენისა — ქრისტე ადგა მკუდრეთით და მის თანა აღადგინა ადამ, ცთომისაგან დაცემული. ამისთვის მორწმუნენი⁵⁾ უფალსა ღმერთსა ჩუენსა უგალობდეთ¹⁾, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს] B II,4; D II,3; E I,4.

- უგალობდეთ ქრისტესა მეუფესა, რომელმან განიპყრნა კელნი 20 თესნი ჯუარსა ზედა, ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა და სოფელი აცხოვნა, რამეთუ [დიდებით დიდებულ არს] C I,3.

გიგალობთ შენ, სანატრელო დედათა შორის, კურთხეულო C I,5.

მოიხილესა

- 25 მოიხილე, მალალო, წყალობითა შენითა და მოეც მშუდობა ერსა შენსა BDE I,1.

განამართლოს უფალმან ერი თესი მშუდობით და მონათა თესთა ნუგეშინის-სცეს BD I,2.

- მართალ და წმიდა არს უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელმან ჯუ- 30 არსა ზედა ვნებათა თავს-იდეა ჩუენთს BD I,3.

წმიდა არს, წმიდა არს უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელი ადგა მკუდრეთით და სოფელი განანათლა BD I,4.

იხილეთ უფალი, რამეთუ მოწყალე არს და არა არს სხუა ღმერთი მისა გარეშე BD I,5.

- 35 უკრწინელო⁵⁾ ქალწულო, მეოხ გუეყავ ჩუენ B I,6; CE I,4.

მიეცით, ერნო, დიდებამა ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა, რომელმან სათნო-იყო ქალწულისაგან შობამა და ყოველი სოფელი აცხოვნა BD II,1; C I,1.

1 მოგმადლე B. 2 მოწყალე ხარ, უფალო] მხოლოა მრავალმოწყალე ხარ DE. 4 დაითქა B. 8 ბარაბარა B. ფილტესგან B. 11 ბელია B. 12 ცხოვრება D. უზრუნველება E. ამისთვის B. ამისთვისა DE. 15 წინამძღუარ E. ქმ BD. მკრთით B. 16 ამისთვის E, ამისთვისა DE. მორწმუნე B] — D. 27 თესნი B. თესთა B. 28 ნეგეშინ — B. 30 ჩუენთვის B. 33 არა არს] არ B. 34 ღმერთ B. 37 ქალწულსაგან... აცხოვნა] ჯუარსა ზედა ვნება და წარმოტყუენა ჯოჯოხეთა დაფლითა თესითა C. სუფელი BD.

დამიკვენ⁵) მოსაენი შენნი, უფალო, ჯუართა შენითა პატიოს-
ნითა, რომლითა ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენ და მყოფნი ბნელისანი
ნათლად აღმოიყვანენ ადგომითა BD II,2; E I,2.

მართალ და⁵) წმიდა არს უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელმან ად-
გომითა მისითა მონებისაგან მტერისა კაცთა ნათესავი განათავი- 5
სუფლა BD II,3; E I,3.

მართალ და წმიდა არს უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელი ადგა
მკუდრეთით და სოფელი განანათლა C I,2.

იხილეთ, იხილეთ უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელმან მყოფთა
ბნელისათა ადგომაჲ მოანიჭა C I,3. 10

მოიხილე, ცა E I,1.

განპლიერდასა

განმაპლიერე მე, ქრისტე, დამამტკიცე⁵) მე შენდამი და ნათელი
ცნობისა შენისაჲ მასწავე მე BC I,1; DE I,2.

განაპლიერენ, უფალო, გულნი ჩუენნი გალობად და დიდებად⁵) 15
შენდა B I,2; DE I,1.

შემიწყალე მე, ქრისტე, მიკენ⁵) მე ბოროტისაგან და ნებასა
შენსა წარმიმართე BDE I,3; C I,2.

აღმოპრწყინდი საფლავით, ქრისტე, განანათლე სოფელი, მო-
წყალე, და უღმრთოებისა საცთური განაქარვე, კაცთმოყუარე უფალო 20
BCD I,4; E I,6.

განპლიერდით უფლისა მსახურნი უფლისანი გულისხმის-ყოფა-
სა და ცნობასა უფლისასა BD II,1.

განაპლიერე, უფალო, ძალი შენი, განამართლე ერი შენი, ადი-
დენ წმიდანი შენნი და ნუგეშინის-ეც მონათა²) შენთა, ქრისტე 25
BD II,2.

ალადგინის ქუეყანისაგან გლახაკი, აღამალლის დავრდომილი,
მოსცის თხოვაჲ მლოცველთა მისთა და აკურთხნის წელიწადნი მარ-
თლისანი BD II,3.

განპლიერებული გულითა, დამდაბლებული სულითა ვლალადებ 30
შენდამი: ქრისტე, ისმინე ჩემი და შემიწყალე, რომელი ასდევ მკუდ-
რეთით BD II,4; E I,7.

რომელი ასდევ მკუდრეთით, ქრისტე, გუაცხოვნენ ჩუენ მეო-
ხებითა მშობელისა შენისაჲთა BD II,5; C I,3; E I,8.

შემეწიენ ჩუენ ჭირსა და ილუაწე ცოდვილთათჳს, რომელნი გე- 35
სავთ შენ, ღმრთისა დედაო მარიამ, შემწეო და მფარველო მორწმუ-
ნეთა შენთაო C I,5.

1 დაკვეენ D. დაკვე E. უფალო ღმერთო D. შენითა—D. 5 მისათა B | —
D. განათავისუფლა იქსნა D. 13 მე 1^o—E. 14 მასწავენ B | მიჩუენე C. მეჩუენ
C. 15 გალობადა B. 17 შემიწყალე შემეჲე C. 19 აღმოპრწყინდი B. 20 კაცთმო-
ყუარე DE. უფალო — B. 22 მსახორნი B. 31 შემიწყალე+მე DE. 33 მკდრე-
თით C | +მესამესა დღესა C. ქრისტე + ღმერთო C. მეოხებითა... შენისაჲთა | მად-
დებელნი სახელისა შენისანი C.

არავინ არს წმიდაა, ვითარ E I,4.

რომელი აჰმალდი ძელსა ზედა ჯუარისასა და სიკუდილი მოაკუდინე, განაძლიერენ, უფალო, გულ[ნი ჩუენნი გალობად და დიდებად შენდა]* E I,5.

5 უფალო მესმასა

მესმა სმენაჲ⁶ შენი და შემეშინა, განვიცადენ საქმენი შენნი და დამიკურდა, რამეთუ გარდამოჰქედ მქსნელი სულთა ჩუენთაა BCDE I,1.

დაფარნა ცანი შუენიერებაჲმან შენმან, ქრისტე, და ქებითა შენითა აივსო ჭუეყანაა BD I,2.

წინაწარმეტყუელნი შენნი, უფალო, წინაფთვე ქადაგებდეს და იტყოდეს: აჰა ესერა მოვალს მქსნელი სულთა ჩუენთაა BD I,3; C I,2.

უწინარმს მოსლვისა შენისა, ქრისტე, ამბაკუმ, წინაწარმეტყუელმან შენმან. გუაუწყა ჩუენ, რამეთუ ყოველთა შემოქმედი ღმერთი ჭუეყანად მოხუედ, მამისა მიერ გამოხუედ მაცხოვრად ერისა შენისა და წყალობითა შენითა, უფალო, განათლდა სოფელი B I,4.

წინაწარმეტყუელნი შენთს გუაუწყებდეს და მასარებელმან შენთს ქადაგა, რამეთუ სიტყუაჲ მამისაჲ შეხუედ მუცელსა ქალწულისასა B I,5.

ქალწულისაგან კორცნი შეიმოსენ და სიკუდილი მოკუდავთა დასთრგუნე და ცთომაჲ იგი ევაჲსი განაქარვე ჯუარითა შენითა, ქრისტე B I,6; D I,4; E I,2.

შენ ავაზაკთა ჯუარს-ეცუ, ქრისტე, და ჯოჯოხეთისა მყოფნი ალაღვინენ მხოლომან, ყოლად ძლიერმან B I,7.

ქუესკნელი ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე და პირველ შექმნული ადამ ალაღვინე და ადგომაჲ ყოველთა მოგუანიჲჟე ჯუარითა შენითა, ქრისტე B I,8; C I,3.

მოსლვითა შენითა, ქრისტე, გუირგუინოსან ყვენ ეკლესიანი და წყალობითა შენითა, უფალო, განათლდა სოფელი B I,9.

ასდგე მკუდრეთით თანა-მოსაყდრჲ მამისაჲ და საუკუნითგანნი მკუდარნი შენ თანა ალაღვინენ B I,10; C I,4; E I,5.

უფლისა მიმართ ღმრთისა ძალთაჲსა ვიხარებდეთ და ვიშუებდეთ და სახელსა წმიდასა მისსა უგალობდეთ B I,11.

მეოხებითა, ქრისტე, მშობელისა შენისაჲთა მშუდობაჲ სოფელსა მოჰმადლე და აცხოვენენ სულნი ჩუენნი B I,12; C I,5.

უფალო, სმენაჲ შენი მესმა და შემეშინა, უფალო, საქმენი შენი განვიცადენ და მიკურდა, რამეთუ ღმერთი იყავ და კაც იქმენ ჩუენთს B II,1.

6 შენი+ უფალო C. 7 და — B. დამიკვირდა B. გარდამოჰქედ+ ზეცით CD. 11 უფილო—D. 14 უწინარემს B. მოსლვისა| მოსლი B. 15 შენმან| შენ B. 18 შენთჲ B. 22 დსდრგუნე B. 27 და — C. ადგომაჲ+ და (იხარებაჲ C. შენითა, ქრისტე| პატროსითა C. 31 მკდრეთით C. მოსაყდრე B. მოსაყდრე E. 32 შენ — C. ალაღვინენ+ დიდებაჲ ძალ E. 35 შენისაჲთა C. მშუილობა B. 38 მიკვირდა B. 39 ჩუენთის B.

* E-ში რეფრენის მაგურ: „იგრეე“.

შენითა ჯუარსა ზედა ამალეებითა სუფევად და ძლიერებაჲ სი-
კუდილისაჲ, უფალო, განაქარვე და აღადგინენ დაცემულნი, რამეთუ
ღმერთი იყავ და კაც იქმენ ჩუენ[თს] B II,2.

შენითა მკუდრეთით ადგომითა დასაბამითგანნი გუამნი წმიდა-
თანნი, უფალო, აღადგინენ და უძლო[დე] ნათელსა შენსა, რამეთუ 5
ღმერთი იყავ და კაც იქმენ ჩუენთს B II,3.

უფალო, ესმა მოსლვაჲ შენი წინაწარმეტყუელსა და დაუკურდა,
რამეთუ მოხუედ მაცხოვრად სოფლისა, დიდებაჲ ძალსა შენსა
D II,1.

შორის ორთა მათ ცხოველთასა გამოსჩნდი, გარდამოჰკედ ზე- 10
ცით ქუეყანად და აცხოვნე ნათესავი კაცთაჲ, დიდებაჲ ძალსა შენსა
D II,2.

რომელმან ჯუარსა ზედა კელნი განიპყრენ და ჯოჯოხეთი წარ-
მოსტყუენე, განანათლენ მყოფნი ბნელისანი, დიდებაჲ ძალსა შენსა
D II,3; E I,3. 15

რომელი საფლავსა დაიდევ და მესამესა დღესა ასდევ მკუდრე-
თით, მოანიჭე სოფელსა ადგომად, დიდებაჲ ძალსა⁵⁾ შენსა D II,4;
E I,4.

რომელმან რისხვასა შინა წყალობაჲ მოიქსენი, შეგვწყალენ, უფა-
ლო, დაბადებულნი შენნი დიდებისათჳს სახელისა შენისა D II,5. 20

ქალწულო უბიწოო, რომელმან უთესლოდ ჰშევ მაცხოვარი, მეოხ
იყავ წინაშე ძისა შენისა, რათა აცხოვნენ სულნი ჩუენნი D II,6;
E I,6.

ღამითგანსა

ღამითგან აიმსთო სულმან ჩემმან შენდამი, ღმერთო, მშუდობაჲ 25
შენი მოგუმადლე ჩუენ B I,1; D II,1.

დიდებაჲ ძალათა შინა ღმერთსა, ქუეყანასა ზედა წყალობაჲ
შენი მოგუმადლე ჩუენ B I,2; D II,5.

წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი ჯუართა შენითა, ქრისტე, განანათ-
ლე სოფელი ადგომითა შენითა მკუდრეთით BE I,3; C I,5; D II,4. 30
უგალობთ დაფლვასა შენსა, მაცხოვარ, მესამესა დღესა ადგო-
მასა შენსა B II,1; C I,3; D I,2; E I,5.

ასდევ მესამესა დღესა, ქრისტე, და ცხოვრებაჲ ჩუენ მოგუანიჭე
B II,2; C I,4; E I,6.

შენდამი აღვიმსობთ, მეუფეო მშუდობისაო⁶⁾, შეგვწყალენ ჩუ- 35
ენ, ღმერთო, მაცხოვარო ჩუენო C I,1; D II,2; E I,2.

აიმსობს სული ჩემი შენდამი, ღმერთო, და გადიდებთ შენ,
უფალო C I,2; DE I,1.

შენი მშუდობაჲ მომეც ჩუენ, ქრისტე, მეუფეო დიდებისაო, და

6 ჩუენთვის B. 19 რისხვა D. 21 შეე E. 27 წყალობაჲ მშუდობაჲ D. 29
ქრისტე + და C. 30 ადგომითა) მოსლვითა C. მკუდრეთით — CE. 31 დაფლვასა შენ-
სა) შენა დიდებულსა C, დიდებულსა D. დიდებულსა შენსა E. დღესა + მკუდ-
რეთით DE. 32 შენსა — CDE. 33 ასდევ + მკუდრეთით C. დღესა + მკუდრეთით DE.
ცხოვრებაჲ ჩუენი ჩუენ ადგომად C. 35 ავიმსობთ D. 37 გადიდებს CE.

გუაცხოვნენ ჩუენ, ღმერთო, მაცხოვარო ჩუენო, მეოხებითა მშობე-
ლისა შენისათა C I,6.

შენ გვედრებით, ადგომილსა მკუდრეთით, მიღბინენ ჩუენ,
ღმერთო, მაცხოვარო ჩუენო D II,3; E I,4.

- 5 რომელი ასდგ მკუდრეთით, ქრისტე, მაცხოვნენ ჩუენ მეოხე-
ბითა მშობელისა შენისა მარადის ქალწულისათა, კაცთმოყუარე
E I,7.

ღალადუკასა

- 10 სიღრმემან ცოდეთა ჩემთამან მომიცვა⁵⁾ მე სრულიად, არამედ,
ვითარცა წინაწარმეტყუელისა იონაისი, უფალო, აღმოიყვანე გან-
ქრწნისაგან ცხოვრება ჩემი BCDE I,1.

ივნე, მაცხოვარო სოფლისო, ჩუენ ვნებულთათუს და პირველი-
საგან წყევისა სოფელი იქსენ და აცხოვნე, ვითარცა ღმერთ ხარ და
მოწყალე BCD I,2; E I,3.

- 15 ანგელოზმან გარდაგორვა ლოდი საფლავისაგან და სიხარული
აუწყა მორწმუნეთა, ვითარმედ: ადგა ქრისტე, დათრგუნა სიკუდილი
BCD I,3; E I,4.

- 20 ვლალატ-ყავ ჭირსა ჩემსა მოწყალისა მიმართ და კაცთმოყუა-
რისა ღმრთისა: აღმოიყვანე მე უფსკრულთაგან მედგრობათა ჩემ-
თაჲსა, მოწყალე BD II,1.

ზევით გარდამოჰკენ, რომელმან ნეფსით თუსით ქალწულისა-
გან⁶⁾ ჯორცნი შეიმოსენ, სიკუდილი მოაკუდინე და ჩუენ განგუათა-
ვისუფლენ, მოწყალე BD II,2; E I,2.

- 25 მკუდრეთით ასდგე, სახიერო, და ადამ კრულეებისაგან და სი-
კუდილისა განათავისუფლე და მიანიჭე მას შენი სასუფეველი, მო-
წყალე BD II,3; E I,5.

შენდამი მღალადებელთა სიქადულო ქალწულო, შევედინ შენ
წინაშე ვედრება ჩუენი და წინაშე ღმრთისა აცხოვნენ სულნი ჩუ-
ენნი C I,4.

- 30 მეოხებითა, ქრისტე, მშობელისა შენი E I,6.

კურთხეულარსა

შენ, ღმერთი მამათა ჩუენთაჲ, კურთხეულ ხარ უკუნისამდე
B I,1.

- 35 ღმერთო მამათა ჩუენთაო, ღმერთო საუკუნეთაო⁷⁾, შენ კურ-
თხეულ ხარ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო B I,2; DE I,1.

ნუ განმამორებ წყალობასა შენსა ჩემგან, [უფალო ღმერთო მა-
მათა ჩუენთაო] B I,3.

პირსა შენსა ნუ გარე-მიიქცევ ჩემგან, უფალო ღმერთო მამათა
ჩუენთაო B I,4.

8 ლ'ლტყვა BC, ლ'ლსა E. 9 ორმისამ'ნ B. 10 წინაწარმეტყუელისა+შე-
ნისა C. 12 ვნებულთკის B. და — C. პირველისაგან პირველისა მისგან CDE. 14
მოწყალე კაცთმოყუარე CDE. 15 გარდაგორვა D. 16 ქ'ეშ B, ქ'შ C]+მკუდ-
რეთით და CDE. 18 ვლალად-ყავ D. 19 ჩემთასა B. 21 თვით B. 22 მოაკდინე B]
მოკუდავთაჲ განაქარე D. 24 მკდრეთით B. ს'კლლისაგ'ნ B. 31 კურთხეულარსა
C. 34~კურთხეულ ხარ შენ D.

მსთუად მეწიენ ჩუენ წყალობაჲ შენი, უფალო ღმერთო მ[ამათა ჩუენტაო] B 1,5.

რომელმან ქალდეველთაჲ აგზებული საკუმილი⁵⁾ დაშრიტე და ყრმათა ცუარი ასხურე, კურთხეულ ხარ შენ უკუნისამდე, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენტაო B II,1; D 1,2; E 1,3. 5

რომელმან დანიელ პირისაგან ღომთაჲსა იკსენ და ამბაკუმს წამსა შინა ბაბილონი უჩუენე, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა²⁾ ჩუენტაო B II,2; D 1,3.

რომელმან გარემოჲს საკუმილსა ქალდეველნი შესწუენ და აქა, საფლავსა შენსა, მცველნი შეაშინენ, კურთხეულ ხარ⁴⁾ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენტაო B II,3; D 1,4. 10

რომელი ასდეგ მესამესა დღესა და ძლიერებით ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო²⁾ ღმერთო მამათა [ჩუენტაო] B II,4; D 1,5; E 1,6.

ღმერთო ძლიერო, მეუფეო უკუდაო⁵⁾, შემოქმედო საუკუნეთაო, ღმერთო მამათა ჩუენტაო B III,1; C 1,1; D II,1; E 1,2. 15

რომელმან სამნი ყრმანი საკუმილისაგან⁵⁾ იკსენე, მიკსნენ ჩუენტა ცეცხლისა მისგან საშინელისა, ღმერთო მამათა ჩუენტაო B III,2; C 1,2; D II,2; E 1,4.

რომელმან კელნი თხსნი ჯუარსა ზედა განიპყრენ, საფლავსა დაიდევ კსნისათჳს სოფლისა, ღმერთო მამათა⁵⁾ ჩუენტაო B III,3; C 1,3; D II,3; E 1,5. 20

რომელი ასდეგ მკუდრეთით მესამესა დღესა და უკრწნელებჲა მოჰმადლე ნათესავსა კაცთასა, ღმერთო მამ[ათა ჩუენტაო] B III,4; D II,4. 25

ერთობით მორწმუნენი სამებასა წმიდასა უგალობთ — მამასა და ძესა და წმიდასა ხულსა, ღმერთსა მამათა^{2) 4) 5)} ჩუენტასა B III,5; C 1,5; D II,6; E 1,9.

მოსავთა შენთა შემწე მეყავ⁵⁾, რამეთუ მხოლოჲ ხარ, კაცთმოყუარე ძე, ღმერთო მამათა⁴⁾ ჩუენტაო B III,6; D II,5; E 1,8. 30

რომელი ასდეგ მკუდრეთით მესამესა დღესა და ადგომჲა ყოველთა მოგუანიჭე, ღმერთო მამათა ჩუენტაო C 1,4; E 1,7.

აკურთხევედითსა

ყოველნი საქმენი შენნი, რომელნი დაჰბადენ⁵⁾, დიდებითა გაკურთხევენ შენ, ღმერთსა [ყოველთასა] * BCDE 1,1. 35

3 საკმილი B. 4 უკუნისამდე—D. 5 საკუმილსა+მას D. 12 ასდეგ+მკუდრეთით DE. და — E. ძლიერებაჲ ყოჩხეთისაჲ E. 15 მეუფე B. უკალო B. უკუდაო CD. 18 საშინელისა) საუკუნეჲსა C. საუკუნოჲსა D. ღმერთო მამათა ჩუენტაო) ღმერთსა მამათასა B. 26 ერთობით მორწმუნენი — D. უგალობდე C. 27 და — B. 29 შწე D. გუეყავ D. კაცთმოყუარე B. 30 ძე B) — D. 31 მკდრეთით C. ყოველთა მოგუანიჭე) მოჰმადლე ნათესავსა კაცთასა E. 34 რომელ B. 35 ღმერთსა) ღმერთსა D.

* რეფრენი აღღვენლია B 1,4 ტროპარის მიხედვით.

ცანი ცათანი და ანგელოზნი შენდამი დიდებასა შესწირვენ, შიშით გაკურთხევენ შენ, დამზადებელსა, მეუფესა ყოველთასა BCD 1,2.

მბრწყინვალეებასა ნათლისა შენისასა ვერ შეუძლებენ ხილვად
5 ქერობინნი, არამედ შიშით ფრთითა პირთა იფარვენ დიდებისაგან ღმრთისა BD 1,3.

რომელი ეტლითა ქერობინთათა გარდამოჰკედ ზედა ღირსთა ყრმათა შენთა და საკუმილი იგი ცუარითა განაჰარვე და იქსნენ მონანი შენნი, გაკურთხევენ შენ, ღმერთსა⁴⁾ ყოველთასა B 1,4; D 1,5.

10 აკურთხევდით ყოველნი საქმენი ქრისტესა მეუფესა, ცანი⁵⁾ და ანგელოზნი — წინამძღუარსა ცხორებისასა, რომელმან მიქსნა ჩუენ მტერისა მონებისაგან. ვაკურთხევდით ყოველნი დიდებით ადგომილსა ღმერთსა BD II,1; E 1,2.

შენ, რომელმან თავს-იდეგ, მაცხოვარ, სოფლისა კსნისათუს გან-
15 პერობაჲ კელთაჲ ჯუარსა ზედა და განლებითა წმიდისა გუერდისათა განგუწმიდენ ჩუენ ცოდვათაგან. ვაკურთხევდით ყოველნი დიდებით ჭეშმარიტსა⁴⁾ ღმერთსა BD II,2; C 1,5; E 1,4.

მეუფე დიდებისაჲ პურითაგან საფლავად მიეცა და განზრახ-
ვითა მღდელთ-მოძღუართათა დაებეჭდა დასისა თანა. ვაკურთხევდით
20 ყოველნი დიდებით ადგომილსა ღმერთსა BD II,3; E 1,5.

საფლავით ადგა, რომელი ყოველთა უფალი არს, კაცთა ნათესავი კრწნილებისაგან იქსნა და განხეთქნა საკრველნი პირველ შექმნულისა ადამისნი. ვაკურთხევდით ყოველნი დიდებით ადგომილსა ღმერთსა BD II,4; E 1,6.

25 მამასა მოწყალესა, ძესა მხოლოდშობილსა, სულსა წმიდასა ყოველნი ვაკურთხევდით B III,1; C 1,4; D 1,7; E 1,8.

ქერაბინთა საყდართა ზის მეუფე დიდებისაჲ და გარემოს — სიმრავლე ანგელოზთაჲ B III,2.

აკურთხევდით ყრმანი, უგალობდით მღდელნი, ერნი უფროს-
30 სად ამალლებდით მას უკუნისამდე B III,3.

ღირსნი ყრმანი შენნი ბაბილონს, ქერობინთა⁵⁾ მიმსგავსებულნი, სამებასა გაკურთხეადეს, გიგალობდეს და უფროსად აგამალლებდეს! შენ, უფალო C 1,3; D 1,6; E 1,9.

რომელი ადგა საფლავით მესამესა დღესა, დათრგუნა სიმტიციჲ
35 სიკუდილისაჲ ადგომითა მისითა, ვაკურთხევდით ყოველნი დამზადებელსა, ჭეშმარიტსა ღმერთსა C 1,6.

2 მეუფესა — D. 4 ბრწყინვალეებასა D. 5 ქერაბინი B. ფრთითა — D. 6 ღმრთისა ღმრთეებისა შენისა D. 7 ქერაბინთათა B. გარდამოჰკედა B] + ზეციით D. 8 და 2 + მილაური იგი განაჰარვე და D. 9 შენნი შენ B. 10 აკრხვდ B. 11 მიქსნა ჩუენი იქნა B. 12 აღდგომილსა D. 14 შენი მაცხოვარ C] — D. თავს-იდეგა D. მაცხოვარ — CD. განაჰარობა... ჭუარსა ზედა] ჭუარსა დამშკუალავა CDE. 16 განგუწმიდენ D. დიდებით დამზადებელსა C. 17 ჭეშმარიტსა ადგომილსა DE. 18 მეუფე B. 21 არს + და E. კაცთა D. 22 ხრწნილებისაგან E. 23 ადამისი D. ყოველნი — E. 25 ყოველნი + მოწმუნენი E. 27 მეუფე B. 28 სიმრავლე B. 31 ქერაბინთა C. 32 სამებასა — წმიდისა D.

იშევ ქალწულისაგან, მაცხოვარო ყოველთაო, გამოუჩნდი⁵⁾ სოფელსა, კაცთმოყუარე, საცთური კერპთაი დაჰქსენ, რაითა ყოველნი გიგალობდეთ და გაკურთხევდეთ შენ, უფალო D I,4; E I,3.

ადგომილსა მკუდრეთით და სიკუდილისა დამთრგუნველსა ძლიერებით ყოველნი ვაკურთხევდეთ E I,7.

5

ადიდებდითსა

გადიდებთ შენ ყოველი თესლები, სახარულევანო⁵⁾, წყარო ცხორებისა ჩუენისაო BDE I,1.

გაკურთხევთ შენ, ღმერთსა ისრაელისასა, რომელმან მოგუეც ჩუენ ჯუარი შენი შემწედ ჩუენდა B I,2.

10

გვედრებით შენ, ქრისტე, ისმინე ჩემი, მოგუანიჭე ჩუენ მოტევებაი ცოდვათაი მეოხებითა მშობელისა შენისაათა B I,3.

მოიხილა ჩუენ ზედა მომავალმან მალლით და წარუმართა ფერთა მათთა გზასა მშუიდობისასა B I,4.

გადიდებთ შენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო, ღმრთისმშობელო მარიამ, რომელი ყოვლითა უყეშთაეს ხარ ყოველთა მთავრობათა და კელმწიფებათა, რომელმან იტურითა ყოველთა შემოქმედი ღმერთი, მეოხ გუეყავ ჩუენ B II,1.

15

გაკურთხევთ შენ, მეუფეო, ქრისტე ღმერთო, რომელი მოხუედ და განიპყრენ კელნი თუნნი ჯუარსა ზედა და კაცთა ნათესავი აცხოვნე, გაკურთხევთ შენ B II,2.

20

რომელი პურიათაგან საფლავად შეხუედ, ვითარცა მკუდარი, და ღმრთეებითა შენითა მესამესა დღესა ასდევ მკუდრეთით და პირველ ქმნული კაცი აცხოვნე, გაკურთხევთ შენ B II,3.

ადიდებს სული ჩემი უფალსა, რომელმან მოჰფინის წყალობაი მისი მოშიშთა მისთა ზედა B III,1; C I,2.

25

კურთხეულ არს ქრისტე ღმერთი ჩუენი, რომელი გარდამოცდა ზეცით, ქალწულისაგან უთესლოდ იშვა, განაშორა ყუედრებაი იგი დედათაი B III,2; D I,6.

კურთხეულ არს ქრისტე, მეუფე ჩუენი, რომელმან თავს-იდვა კორცითა ვნებაი ჯუარსა ზედა და გარდასღვისა იგი რისხვამ განაქარვა ჯუართა პატიოსნითა B III,3; DE I,7.

30

საფლავსა დაიდვა უკუდავი იგი, რომელი ყოველთა უფალი არს, ადვა მკუდრეთით, ვითარცა ღმერთ არს, მოანიჭა სოფელსა ადგომამ და ცხორებაი საუკუნოი B III,4; DE I,8.

35

ქალწულისაგან აღმოსცენდი⁵⁾ და სოფელი განანათლე, ქრისტე B IV,1; C I,4; D II,2; E I,5.

... მალლით მოივლინე და განანათლენ დაბადებულნი შენნი, ქრისტე B IV,2.

1 ყოველთაო — E. 7 გადრებს DE. ყოველი ყლ B. 14 მათა B. 20 თვისნი B 25 მოჰფინა C. 26 მისა B. 27 გარდამოქცდა D. 30 ქმ DE. მეუფე B. 33 უკუდავი B. უკუდავი იგი — DE. არს + და DE. 34 მკდრეთ B. მოანიჭა... საუკუნოი ადგომამ და ცხორებაი ყოველთა მოგუანიჭა DE. 36 აღმოცენდი B.

... მამისა მიერ მოივლინე და განანათლენ მყოფნი ბნელი-
სანი B IV,3.

ჩუენთს მოხუედ, უფალო, და სიკუდილი დასთრგუნე, ჯუარ-
სა ზედა აჰმალდი და ჩუენ ყოველნი გუაცხოვნენ B IV,4.

5 ჯუარსა ზედა აიმაღლე და შეჰმუსრე სიმტკიცემ სიკუდილისაჲ
B IV,5; C I,7; D II,3; E I,6.

ჩუენთს მოხუედ, ქრისტე მკსნელო, და გამომიყვანენ ჩუენ
საკრველთაგან სიკუდილისათა B IV,6; C I,5.

10 ღრუბელი ნათლისაჲ ხარი შენ, ქალწულო⁵⁾ მარიამ, რომელმან
შეე ძმ, უწინარძის მთიებისაჲ C I,1; E I,2 და 13*.

სიტყუაჲ მალლით მოივლინე და⁵⁾ განანათლენ დაბადებულნი
შენნი, ქრისტე C I,3; D II,1; E I,4.

სამებაო ერთარსებაო, აცხოვნენ სულნი ჩუენნი C I,6.

15 ასდეგ მკუდრეთით, ქრისტე ღმერთო, და ადგომაჲ ყოველთა
მოგუანიჳე C I,8; D II,4; E I,9.

ვადიდებდეთ ყოველნი დედასა ნათლისასა, რომელმან შეა
ქრისტე, მაცხოვარი ჩუენი D I,2; E I,3.

დიდებულსა და სანატრელსა ქალწულსა, კურთხეულსა დედათა
შორის, გიგალობთ შენ, ღმრთისმშობელო D I,3.

20 ვაკურთხევედეთ ქრისტესა, შობილსა ქალწულისაგან, რომელმან
განანათლა ნათესავი კაცთაჲ D I,4.

მეუფესა ქრისტესა, შობილსა ქალწულისაგან, გალობით ვადი-
დებდეთ D I,5.

25 ვადიდებდეთ სულსა წმიდასა, განუშორებელსა მამისაგან და
ძისაგან — ერთსა ღმრთეებასა, ერთარსებასა ერთობით ყოველნი ვა-
დიდებდეთ ყოველსა ჟამსა D II,5; E I,10.

სიტყუანი, ღმრთისა მიერ მოცე E I,11.

ძალისა მიერ მალლისა იქმენ დაფა E I,12.

წარდგომანი სახარებისანი ცისკრად

30 განილუჲე წინაშე ჩემსა და იხილე. და შენ, უფალო²⁾ ვ ი დ რ ე
ყოველთა წარმართთა (ფს. 58,5—6).

დასადებელი

მიქსენ მე მტერთა²⁾ ვ ი დ რ ე განმარინე მე (ფს. 58,2) BCDF 1.

სხუაჲ

35 შენთს შეკრბეს ურთიერთას (ფს. 82,6).

3 ჩრთვის B. 5 სიმტკიცე E. სიკდილისაჲ C|+ქრისტე CE. 8 სიკდილისათა C.
9 ხარ E. 12 ქრისტე — D. 14 მკდრეთით C. 24 ვადიდებდეთ+ყოველნი E.
25 ძისაგან+ერთსა ძალსა E. ერთსა არსებასა E. ერთობით — E. 29 წარდგო-
მანი სახარებისანი ცისკრად| ცისკარსა ფნი C, ფნი D. ცისკრად სახარებისა
ფნი E. ფსალმუნნი სახარებისანი| F. 30 განილუჲე F. წინაშე... უფალო — D.
ჩემსა ... უფალო — C. და იხილე... უფალო — F. 33 მე 1°—B. 34 სხუაჲ B.
35 შრთვის B. ურთიერთარს B.

* E-ში ასევე იკითხება ბოლო, მე-13 ტროპარე: „ღრუბელი ნათ ხარ“.

დასადებელი

ალავსე პირი მათი ²⁾³⁾⁴⁾⁷⁾ გინე (ფს. 82,17) BCDEF 2.

სხუაა

სუფევს უფალი უკუნისამდე (ფს. 145,10) CD 3; E 4.

დასადებელი

ლმერთი შენი, სიონ (ფს. 145,10) E*4.

5

[ფსალმუნი]

ნათელი გამობრწყინდა მართალ (ფს. 96,11).

დასადებელი

უფალი სუფევს, იხარ (ფს. 96,1) E 1.

10

სხუაა

ყოველი სული (ფს. 150,6).

დასადებელი

აქ[ებდით] ღმერთსა სიწ (ფს. 150,1) E 3.

გარდამოთქუმანი

15

დღესა მას სიხარულისა ადგომისა⁵⁾ შენისასა დედანი მირბიოდეს საფლავად, ვითარცა თქუა დავით წინაწარმეტყუელმან. მისლევით მივიდოდეს და ტიროდეს, რომელთა მიაქუნდა ნელსაცხებელი, მოსლევით მოვიდოდეს და უხაროდა, რომელთა მოაქუნდა სიხარული ადგომისა შენისაჲ. ქრისტე ღმერთო, გაქებთ და გაკურთხევთ შენ 20 B; E 2.

ოდეს მიიწინეს დედანი, საღმრთოჲსა მისგან განმზადებულნი ნელსაცხებლითა, საფლავსა შენსა, ქრისტე, ძეო ღმრთისაო, მცველთაგან ზრუნვიდეს. იხილეს ანგელოზი მჯდომარჲ ელვარჲ კარსა საფლავისასა. კმისაგან შემრწუნდეს და დაცუვეს პირსა ქუეყანისასა, მისგანვე სმენითა ნუგეშინის-ცემითა აღივსნეს ადგომისათჳს მეუდრეთით მაცხოვრისა უკუდავისა, რომელცა იხილეს და ახარებდეს მათ თანა. ჩუენცა გუაცხოვნენ, კაცთმოყუარე, ადგომითა შენითა 25 CDEF 1.

[ფსალმუნი]

წრფელ არს უფალი ღმერთი ჩუენი (ფს. 91,16).

30

[დასადებელი]

უფალი სუფევს... (ფს. 92,1) E.

15 გარდამოთქუმა CDE. გარდამოთქმა F. 18 მოაქნდა B. 19 მოაქნდა B. 22 დედანიჲ იგი EF. 24 მქდომარე F. ელვარე D. ელვარე F. 25 ქმისაგან[შიშისაგან E] — DF. შემრწუნდესჲ მცველნი იგი DEF. პირსაჲ ზედა E. 26 მისგანვე სმენითა) ხოლო დედანი იგი მისგანვე ანგელოზისა (ანგელოზისაჲთა E) DEF. აღდგომისათჳს E. მქდრეთით C] — DF. 27 რომელი DF. და — D.

* E-ში იოვანე-ზოსიმეს კომენტარია: „მე-ბ-სა ქმისა იტყუან ყოველსა“. კომენტარი გულისხმობს 58,5 და 2 ფსალმუნერ სავალობლებს. შღრ. 11 ხმის შესაბამისი მასალა E ნუსხის მიხედვით (აქვე, გვ. 395).

აქებდითსა

აქებდით უფალსა მალალთა შინა, მიეცით დიდებაჲ ადგომასა მისსა BCDEF I,1.

რომელ ადგომამ ხარ ყოველთამ, გუაცხოვნენ ჩუენ BC I,2;
5 E I,4; F I,3.

მეუფეთ, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, გუაცხოვნენ ჩუენ B I,3;
DF I,2.

რომელ აღმითქუ ჩუენ არა ხილვად სიკუდილი, ვიდრემდე იხილო⁵⁾ ქრისტე, ცხებული უფლისაჲ BF I,4; CD I,3; E I,2.

10 ცისკარსა მარიამ ვიდოდა ხილვად საფლავისა⁵⁾ მის, სადა დადევს პატიოსანი გუამი უფლისაჲ BF I,5; CD I,4; E I,3.

გარდამოსლვითა ანგელოზისაითა ლოდი გარდაგორვიდა, აელო სამარქმ, ადგა უფალი BF I,6; CD I,5.

15 ასდგე და განეცხადე წმიდათა მოციქულთა, განათლდეს ცის-კიდენი, დიდებაჲ ადგომასა შენსა B I,7; C I,6; F II,6.

უფალო, რომელმან განიპყრენ კელნი თჳსნი ჯუარსა ზედა, ამავესენ მადლითა⁶⁾ წყალობისა შენისაითა BD II,1; E I,6; F II,2; G I,2.

20 უფალო, რომელ საფლავსა დაიდევ და ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე, აღმავსენ მადლითა⁴⁾ წყალობისა⁵⁾⁷⁾⁸⁾ შენისაითა BD II,2; E I,7; F II,3; G I,3.

უფალო, რომელი ასდგე და ახარე წმიდათა მოციქულთა, აღმავსენ მადლითა⁵⁾⁸⁾ წყალობისა⁴⁾ შენისაითა* BD II,3; E I,8; F II,4; G I,4.

25 უფალო, რომელი აჰმალღი ზეცად და დასჯედ მარჯუენით მამისა, აღმავსენ⁸⁾ მადლითა⁴⁾ წყალობისა [შენისაითა] BD II,4; E I,10; F II,5; G I,6.

ოდეს საფლავსა დაგდვა შენ, უფალო, იოსებ, მაშინ ერი ურჩულოთამ ჰკონებდა ადგომასა და მას ზედა მცველნი განაწესენს
30 BD III,1.

დაებეჭდე ვითარცა საფასქმ, რომელი შორის ორთა ავაზაკთა დაისაჯე და ურჩულოთაგან ჯუარცუმამ თავს-იდევ ჩუენთჳს, უფალო BD III,2.

35 არამედ ასდგე, ვითარცა სთქუ, შორის მოწაფეთა შენთა, უფალო, და ერუენ მარიამს ზედა საფლავსა მას BD III,3; E I,9.

ვიდრემდის თანა-განზ E I,5.

3 მისა B. 8 აღმოქ BF. სიკუდილი F. 9 ქმ C|—D. 10 ცისკარსა+მას CEF. მარიამი B. მიეიღოდა D. მარიამ ვიდოდა| მოსწრაფა მარიამ CEF. 12 გარდამოსლითა B. ანგელოზისათა F. 13 სამარქმ B, სამარქა D. სასამარქ F. 16 თჳსნი B. აღმავსენ DEFG—ჩუენ EFG. 17 წყალობისა შენისათა B| წყალობისაითა D. 19 რომელი DEFG. 20 აღმავსენ+ჩუენ EFG. 22 ასდგე+საფლავით G. წმიდა B. მოციქულთა| მათ ღედათა DEFG. აღმავსენ+ჩუენ E. 25 დაჯედ B, დასშედ E. 26 აღმავსენ—ჩუენ EF. წყალობისა| სული F. 31 საფასქმ B. 32 ჯუარცუმამ| ენებაჲ D. ჩუენთჳს B.

* EF-შარელ რენს მაგიერ: „იგივე“.

გიხაროდენ, სახარულევანო, დედათა შორის კურთხეულო, რომელი მომატყუე E I,11.

ყოლად წმიდაო ღმრთისმშობელო, ყოლად ძალ გუეყ E I,12.

ოხითა წმიდისა E I,14.

უფალო, რომელი ზეცით გარდამოჰქედ და ქალწულისაგან იშვე, 5 აღმავსენ ჩუენ მადლითა წყალობისა შენისაათა F II,1; G I,1.

უფალო, რომელმან ადგომითა შენითა სოფელი განანათლენ, აღმავსენ [ჩუენ მადლითა წყალობისა შენისაათა] G I,5.

ქრისტე, გაქებთ შენ, რომელი მოხუედ სოფლად, კაცთმოყუარე, და ქალწულისა საშობ განსწმიდე შობითა შენითა, ყოლად ძლიერო, 10 რაათა ყოველნი ვაქებდეთ შენსა ადგომასა G I,7.

რომელმან ქსნისათჳს ჩუენისა უშჯულოთაგან შეურაცხებამ თავს-იდევ, ქრისტე, და ჩუენ მოგვწოდე ბნელისაგან ნათელსა უკუ- 15 დავებისასა, რაათა ყოველნი ვაქებდეთ შენსა ადგომასა] G I,8.

რომელმან ჯერ-იჩინე აღსლვამ ჯუარსა ზედა ქორციითა და სი- 15 კუდილი ჰურიათაგან და ჩუენ განგუათავისუფლენ წყევვისაგან, ამის-თჳსცა დაუცხრომელად ვაქებდეთ შენსა ადგომასა G I,9.

რომელი საფლავსა დაიდევ და ერისაგანნი გცვიდეს, ქრისტე, და ადგომითა შენითა სიკუდილისა საკრეელნი განხეთქენ და ადგო- 20 მამ მოგუანიწვი, ამისთჳსცა დაუცხრომელად ვაქებდეთ შენსა ადგომასა] G I,10.

ხოლო შენ საფლავით გამოხუედ, მეუფჳ უკუდავი, უბრწყინვა- 15 ლე მზისთუალისა, რომელმან განანათლენ ცის-კიდენი, ამისთჳსცა დაუცხრომელად ვაქებდეთ შენსა ადგომასა] G I,11.

ანგელოზმთავარმან აუწყა ადგომამ შენი, ქრისტე, დედათა, 25 ნელსაცხებლის მიმღებელთა, და ეტყოდა მათ: ნუ ეძიებთ აქა, რამეთუ აღდგა უფალი, ბალითა ძლიერი, რომელმან განანათლნა მორწმუნენი ადგომითა მისითა G I,12.

გიხაროდენ, დედაო ნათლისათ, მტურთველო შუენიერებისათ, რომელმან სიხარული სოფელსა უშვე? მეოხ ჩუენდა იყავ წინაშე ძი- 30 სა შენისა და ღმრთისა ჩუენისა G I,13.

შესხმანი წმიდისა ღმრთისმშობლისანი

ნათლისა დედასა⁵⁾, შორის დედათა უზეშთაეისისა ნათლისა მტურთველსა, შუენიერისა და წარუვალისა ნათლისა მშობელსა — ცხოვრებისა ჩუენისა წყაროსა. ქრისტესა, მესამისა დღისა ადგომილ- 35 სა საფლავით, მისა მიმართ მეოხსა, მისა მიმართ მფარველსა, მისა მიმართ ვედრებისა ჩუენისა შემწირველსა ქსნად ერისა ისრაელისა, შეცთომილნი ცხოვრებად ქალწულსა მას მარიამს ყოველნი ვაქებდეთ D 1; E I,13 აქ.

ყოლად წმიდაო ღმრთისმშობელო⁷⁾, დღეთა ცხოვრებისა ჩუენისათა 40 ჩუ დამავდებ მე, კაცობრივსა განზრახვასა ნუ მიმანდობ, არამედ შენ შეგვწყალებ და გუაცხოვენენ ჩუენ D 2; F 1.

5 ზეცით — G. გარდამოჰქედ ქუეუანად G. ქალწულისაგან იშვე| იშვე წმიდისაგან ქალწულისა G. 12 რ'ლი G. 32 შესხმანი — F.

განზრწყინვებით თქუმულნი იგი წინაწარმეტყუელთანი⁷⁾ აღეს-
რულებიან შენ ზედა, ყოლად ქებულო, რომლისათვისცა აღუთქუა დავითს
წინაწარმეტყუელსა სულმან წმიდამან: ნაყოფისაგან მუცლისა შენისა
დავსუა იგი საყდართა შენთა. და კუალად განცხადებულად თქუა ნა-
5 თან წინაწარმეტყუელმან. ვითარმედ: ქალწულისაგან შობილისა გა-
ნიხაროს ყოველმან დაბადებულმან. ახლისა შველისა კიდობანო სიწ-
მიდისაო, რომელმან იტურთე შემოქმედი ცათა და ქუეყანისაჲ, მეოხ
გუეყავ წინაშე ძისა შენისა და ღმრთისა ჩუენისა D 3; F 2.

კიდობანი იგი რჩულისაჲ⁷⁾ სახედ შენდა გამოჩნდა, ღმრთისმშო-
10 ბელო ქალწულო, რამეთუ მან მოგუართუნა ფიცარნი იგი ქვისანი—
ღმრთივ სულიერნი სიტყუანი, ხოლო შენ — საკიდური იგი ქვაჲ,
სიტყუა ღმრთისაჲ, მას შინა ტაკუკი ოქროსაჲ, სავეს მანანათა.
კუერთხისა მის წილ აპრონისა ძირისაგან იესქისა უთესლოდ ნორჩი
აღმოაცმენ, რომელსა ევედრე, სახარულევანო, ცხორებად სულთა
15 ჩუენ[თათუს] D 4; F 3.

ღმრთისმშობელო ქალწულო⁷⁾, ყოლად ძალ-გიც ყოველთა შე-
წვენაჲ. ითხოვე ღმრთისაგან სოფლისა მშუდობაჲ და ცხოვრებაჲ
სულთა ჩუენთათუს D 5; F 4.

სამხრად ფსალმუნი

20 კეთილ არს აღსაარებაჲ³⁾⁴⁾⁵⁾ უფლისა (ფს. 91,2).

დასადებელი

ათძალითა⁷⁾ მით ფსალმუნისაჲ (ფს. 91.4) CDEF.

აღელუა

25 აკურთხევს სული ჩემი უფალსა⁷⁾, უფალო ღმერთო⁴⁾ ჩემო (ფს.
103.1) C*DF 1; E 2.

სხუა

რომელი დამკუდრებულ არს შეწვენასა⁵⁾ ვიდრე ჩემი (ფს.
90,1—2) C 2; D 1; E 3.

[სხუა]

30 აღდგინ ღმერთი, და განიბ (ფს. 67,2) E 1.

კელთაბანისა**

ქრისტემან, მაცხოვარმან ჩუენმან, ჳელით-წერილი ჩუენთუს ჯუ-
არსა შემრჭულა და აკოცა ძალი მტერისაჲ, ქუეყანით განაქარვა***.
თაყუანის-ვსცემთ მაცხოვარსა ჩუენსა და წმიდასა ადგომასა BEF 1.

10 მოგუართონა D. 13 იესქისა D. 14 აღმოაცმენ D. 20 აღსაარებაჲ CEF.
22 ათძალითა D. ათძალითა F. მით — CD. ფსალმუნისა E. 24 ჩემო — C. 26 სხუა —
D. 27 შეწვენასა — CD. 32 კელიწერი. B. ჩუეხთეს ჩუენი E. 33 შემრჭულა EF.
34 თაყუან-ვსცემთ B. მაცხოვრისა ჩუენისა E. და — E.

* C-ში ეს ფსალმუნური საგალობელი შეცდომით „ვიდრეთი“ უკავშირდება
მომღევეს. ** D-ში „კელთაბანისაჲ“ ტექსტის ნაცულად კომენტარია: „თავთ-
საჲ კომუნარი უნდა გულისხმობდეს II ხმის შესაბამის საგალობელს: „ცხოვრ-
ებისა გულობას...“ (იხ. აქვე, გვ. 400). *** E-ში „განაქარვას“ მომღევენი
სარჩქონებს შორის ჩაწერია დრაზა, რომელიც არ იკითხება, ჩანს მხოლოდ:
„სალო... ქსა“.

ცხორებისა გალობასა მხიარულითა პირითა შევსწირავთ, რომელნი ვდგათ სახლსა უფლისასა, შეუვრდეთ და ვიტყოდით: რომელი ძელსა ზედა ჯუარს-ეცუ და მკუდრეთით ასდევ, რომელი პზი მარჯულ მამისა, გუაცხოვნენ ჩუენ ადგომითა შენითა C.

უკუდავი იგი მოკუდ E 2.

5

სიწმიდისაა

საშინელისა და უხილავისა მეუფისა ეკლესიასა შინა ძლუენსა⁵⁾ შევსწირავთ, რომლისაგან ძალნი ცათანი შეძრწუნდიან და ქუეყანაა შეიძირის. ზეცისა უკორცონი მსახურებენ მას, ქერობინნი და სერაბინნი ვერ იკადრებენ თულთა შედგმად, არამედ შიშით დგანან და იფარვენ, გალობასა ამას დაუცხრომელად იტყუან: წმიდა ხარ⁷⁾, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო¹⁾! დიდებამა მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა CDF; E 2.

10

საღმრთოება მადლისა ჩინებულნი და ახლისა შჯულისა მსახურნი შევსწირავთ შენდა მსხუერაღსა ქებისასა ქერობინთა და სერაბინთა თანა, სამსა წმიდასა გალობასა: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო! სავე არიან ცანი და ქუეყანაა დიდებითა შენითა, ალელუა E 1.

15

დასაღებელნი აღგომისანი ჰჲ ბ გი*

უფალო ღაღატყავსა

20

ღაღატ-ვეკვ შენდამი, კმისა⁵⁾ ჩემისაა ისმინე, უფალო, და მაცხოვრე BCDEF I,1.

მაცხოვარებისა შენისა ადგომასა⁵⁾ ვლაღადებთ შენდამი, უფალო BCDEF I,2.

ადგომილსა საფლავით მესამესა⁵⁾ დღესა გიგალობთ, კაცთმოყუარე უფალო BCDEF I,3.

25

მამისა თანა-მოსაყდრმ, რომელსა ცანი⁵⁾ ვერ იტვედვს, ქუეყანასა ზედა ჯერ-იჩინე ქალწულისაგან კორცშესხმულმან ჯუარსა ზედა ვნებამა ჩუენთვს, რომელმან პირველ შექმნული ქუესკნელთაგან ქუეყანისათა აღმოიყვანე და ყოველთა მოგუანიჭე ადგომამა⁷⁾, კაცთმოყუარე და ყოლად ძლიერო უფალო BF II,1; E I,5; G I,1.

30

³ მარჯლ C. 7 და ღღებულსა და E. 9 ქერაბინნი C. სრბნი DF. 11 ეტყუიან DF. 19 დასაღებელნი+წმიდისა E. ადგომისა F. 20 ღღყვსა CF, ღღყვსა D. ღღყსა E, ღღსა G. 21 ღღღატყვე B, ვღღატყვე D, ვღღყვ E. ვღღყვე F. 22 მაცხოვრენ D] + მე C, + ჩუენ D. 23 შენდამი+კაცთმოყუარე C. 25 გიგალობთ+შენ CDF. კაცთმოყუარე CDF. 27 თანა-მოსაყდრე EFG] + ძმ G. 28 ჟერ-იჩინა FG. კორცთა შესხმამ FG. ჟუარსა... ჩუენთვს — FG. 29 ჩნთვს B. რომელმან+მონისა ხატისა შემოსითა F, +ადამის მონისა ხატისა შემოსითა G. შექმნული + იგი FG, ქუესკნელთაგან] ჟოჯოხეთით F, ჟოჯოხეთი G. ქუეყანისათა—FG. 30 აღმოიყვანა F. მოგუანიჭე+კაცთმოყუარე, შენთა მორწმუნეთა FG. კაცთმოყუარე... უფალო! ამისთვისა ჩუენ. მორწმუნენი, დაუცხრომელად გალობასა, ვითარცა საკუმეველსა. შენდა, ქრისტე, შერა G.

* B : 230r—v და 78r—v, C : 33r—40v, D : 85r—99v, E : 129r—130r, F : 303r—304v, G : 119v—124v.

საყდართა ქერობინთა ზედა მჯდომარე⁵⁾ ახალსა საფლავსა, ნათ-
ლითა შემოსილსა, დაიდევ და მესამესა დღესა ასდევ უქრწნელად, რო-
მელმან პირველ წყევლისა მის წილ წმიდათა მათ დედათა სიხარული
მიჰმადლე, რომლისათეს ჩუენცა⁶⁾ დაუცხრომელად გალობასა, ვითარ-
5 ცა საკუმეველსა, შენდა, ქრისტე, შე[ვსწირავთ] BF II,2; E I,8;
G I,3;

ნეფსით ივენე, ქრისტე ღმერთო, ცხორებისათეს კაცთაჲსა, აღ-
რაჲ-ჰქედ ზედა ჯუარსა, სიკუდილისა საწერტელი დასთრგუნე და
მყოფნი ბნელისანი აღმოიყვანენ ნათლად და ნათლითა შემოსილნი
10 წარუდგინენ მამასა მსგავსად ათქუმისა BF II,3; D II,2; E I,7;
G I,10.

მწუხრისა ლოცვასა შევსწირავთ⁵⁾ შენდამი, უფალო, რომელი
განზრახვით ჯუარსა დაემრტუალე, ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე. დი-
დებაჲ ადგომასა შენსა, ქრისტე ღმერთო ჩუენო B III,1; C I,4;
15 D II,1; E I,6.

საფლავსა დაიდევ, ვითარცა კაცი*, ჩუენთეს და ასდევ მესამესა
დღესა, ადამ საკრველთაგან სიკუდილისათა აღმოიყვანე. დიდებაჲ
ადგომასა შენსა, ქრისტე²⁾ ღმერთო ჩუენო B III,2; C I,5; D II,3;
E I,9; F II,4; G I,11.

20 ადგომილი საფლავით გამოუჩნდი დედათა, ნელსაცხებლის მიმ-
ლებელთა, და მათ მიერ მოწაფეთა მგლოვარეთა მიანიჭე სიხარული
ადგომისა შენისაჲ. თაყუანის-ვსცემთ ადგომასა შენსა, ქრისტე
ღმერთო ჩუენო B III,3; C I,6; D II,4; E I,10; F II,5; G I,12.

გინაროდენ, ქალწულო, რამეთუ შენგან და შენ მიერ იხარებენ⁵⁾
25 ყოველნი კიდენი, რამეთუ ევაჲ პირველად ძელისაგან გამოვიდა სა-
მთხით, ხოლო აქა ძელი შენ მიერ თაყუანის-იცემების ყოველთა მი-
ერ, რომლისაგან დაითრგუნა საჭურველი მტერისაჲ D II,5; E I,13.

გინაროდენ, ღმრთისმშობელო, სულიერო ტაძარო⁵⁾⁷⁾, რომელი
ბუნებით მასუალსა მიემსგავსე, რომელი ხარ სულმცირჲ ღრუბელი,
30 რომელმან დაუტევნელი დაიტიე საშოსა ქალწულებისასა და შენგან
რაჲ გამოვიდა გამოუთქუმელად ძმ და სიტყუაჲ ღმრთისაჲ, ქრისტე
ღმერთი ჩუენი, რომელმან აიხუნა სოფლისა ცოდვანი DF II,6;
E I, 14; G I,13.

1 ქერაბინთა B. მჯდომარე B. მდომარე G. 2 დაიდევ F. უხრწნელად G.
4 მიჰმადლეუ მიანიჭე FG. ~ მიანიჭე სიხარული F. რომლისათეს B | ამისთვისა G.
ჩუენცა | ჩუენ მორე G. რომლისათეს ჩუენცა... ქრისტე შევსწირავთ | ადგომისა
შენისაჲ. თაყუანის-ვსცემთ ადგომასა შენსა, ქრისტე ღმერთო ჩუენო F. 7 კაც-
თაჲსა | ჩუენისა DEF. არაჲ-ქედ B. აღ-რაჲ-ქედ F. 8 ~ საწერტელი სიკდილი-
საჲ F. 9 ~ ნათლად აღმოიყვანენ EFG | ძლევით გამოიყვანენ D. ნათლით E. 10
აღთქუმისა G. 12 შეეწირავთ B. 13 დაემრტუალე CD + და D. 16 ჩუენ-
თვის B | — CDEFG. მესამე B. ~ მესამესა დღესა ასდევ C | + ვითარცა ღმერთ
ხარ CG. 17 სიკუდილისათა CF. 21 მოწაფეთა + შენთა D. 22 თაყუანის-ვსცემთ ად-
გომასა შენსა — DE. 23 სულმცირე G.

* E-ში „კაცის“ ზევით იოვანე-ზოსიმეს წერტილი ნუსხურით ჩაწერილია
„მკედარი“.

რომელი იშვე ქალწულისაგან, სიტყუა მამისაჲ, უქცეველად, ღმერთი იხილვე ქორცითა და სოფელი ვნებათაგან იქსენ. გუაცხოვნენ მგალობელნი შენნი, მაცხოვარ E I,4; G I,7.

მესამესა დღესა ასდევ საფლავით, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, და წმიდითა ადგომითა შენითა ცხორებაჲ მორწმუნეთა მიანიჭე. რომელმან წმიდათა მათ დედათა მიჰმადლე სიხარული ადგომისა შენისაჲ, გამოუთქუმელო და კაცთმოყუარეო უფალო, დიდებაჲ შენდა E I,11; G I,5.

რომელმან ადგომითა შენითა ადგომაჲ მიჰმადლე ნათესავსა კაცთასა და ზეცისა მგალობელთა ღირს-მყვენ უღირსნი მონანი შენნი, ვლალადებთ შენდამი: შეგვწყალენ ჩუენ, ნათელო სულთა ჩუენთაო E I,12.

გიხაროდენ, მაყუალო შეუწ E I,15.

დედაო კაცთმოყ E I,16.

ზლუდე E I,17.

ჯუარსა ზედა აჰმადლდი შენ ორთა ავაზაკთა და ბნელისა იგი საცთური ვნებითა შენითა, ქრისტე, ნათელ ჰყავ. ამისთჳს ჩუენ, მორწმუნენი, დაუცხრომელად გალობასა, ვითარცა საკუმეველსა, შენდა, ქრისტე, შევსწირავთ* G I,2.

წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი, ძლიერო, და დასთრგუნე სიმტკიცჲ სიკუდილისაჲ შენითა ღმრთეებითა და მესამესა დღესა ასდევ მკუდრეთით, რომელმან ადამი აღმოიყვანე სიკუდილისაგან ადგომითა შენითა. ამისთჳს ჩუენ, მორწმუნენი, გალობასა, ვითარცა [საკუმეველსა, შენდა, ქრისტე, შევსწირავთ] G I,4.

შემდგომად ადგომისა შენისა, ქრისტე ღმერთო, განეცხადე წმიდათა მოციქულთა. მთასა ზედა ზეთის-ხილთა გიხილეს შენ აღმადლებული ზეცად და ღრუბელმან შეგიწყნარა მეუფჲ დიდებისაჲ, რომელი აჰმადლდი ზეცად და დასჯედ მარჯუენით მამისა. მოციქულთა მოუვლინე სული წმიდაჲ და აღავსენ იგინი მადლითა შენმიერთა, უფალო, უქადაგეს სოფელსა ნათელი წარუვალი, სამებისა წმიდისა ერთარსებაჲ, რომლისათჳსცა ჩუენ, მორწმუნენი, სამწუხროსა გალობასა, ვითარცა საკუმეველსა, შენდა, ქრისტე, შევსწირავთ] G I,6.

რომელმან ივენე ქორცითა ვნებაჲ ჯუარსა ზედა და სიკუდილისა საკრველნი, ვითარცა ღმერთ ხარ, განხეთქენ და მყოფნი ბნელისანი განათავისუფლენ და პირველისა მისგან წყევლისა სოფელი იქსენ, გუაცხოვნენ მლალადებელნი [ადგომისა შენისანი, მაცხოვარ] G I,8.

რომელი საფლავსა დაიდევ, ვითარცა მკუდარი, და მესამესა დღესა ასდევ ძლიერებითა ღმრთეებისაჲთა, სოფელი დანთქმული შენ თანა აღადგინე და გულნი განანათლენ, გუაცხოვნენ მლალადებელნი ადგომისა შენისანი, მაცხოვარ G I,9.

2 ვნებათაგან] ბნელისაგან G. 3 მგალობელნი] მლალადებელნი G. 5 მონანიჲ G. 6 მათ დედათა მიჰმადლე] მოციქულთა მიანიჲ E. 7 კაცთმოყუარეო] მრავალმოწყალო G. დიდებაჲ შენდა] რომლისათჳს ჩ G.

* რეფრენი აღდგენილია G I. 1 ტროპარის მიხედვით .

ოხითაი

გამოუთქმელ ხარ ღმრთეებითა და ქველის-მოქმედ მოწყალებითა, უგალობთ შენსა სახიერებასა, რაითა დაურჩელად ღირს ვიქ-
[მნეთ] წარდგომად წინაშე საყდართა შენთა, რომელსა სარწმუნოე-
5 ბით თაყუანის-გცემთ — მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა, განუყოფელად სამსა არსებასა, ე[რ]თსა ძალსა, ერთსა ღმრთეებასა B.

რომელმან დაჰბადნა ცანი სიტყუთა და შეამკვნა იგი დიდებითა, სათნო-იყო საყდართა ქერაბინთა ზედა მჯდომარემან განკაცებაი ქალწულისაგან და ვნებითა მისითა ჯუარსა ზედა აღადგინა დაცემუ-
10 ლი ნათესავი კაცთაი. მას მხოლოსა თაყუანის-ვსცეთ, რომელი ადგა მკუდრეთით C.

გალობითა ახლითა დიდების-ვმეტყუელებდეთ გამოუთქმელსა ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა, რომელმან თავს-იდვა ჯუარსა ზედა ვნე-
15 ბაი კორციითა, დაეფლა და ადგა უკრწნელად, მოანიჭა სოფელსა დი-
დი წყალობაი DEFG 1.

ადგომაი ქრისტისი ვიხილეთ, რამეთუ სიხა E 2.

ფსალმუნი

წარემა⁸⁾რთე (ფს. 140,2).

დასადებელი

20 დასდევ, უფალო⁸⁾, საცოი პი (ფს. 140,3) EG.

აქა აკურთხევედითსა

ადგომაი ქრისტისი ვიხილეთ, თაყუანის⁵⁾-ვსცემთ წმიდასა უფალსა იესუს, მაცხოვარსა ჩუენსა BFG 1; E 3.

ესე არს დღჳ სიხარულისაი და ცხორებისაი, რომელ ქმნა უფალ-
25 მან. ვიხარებდეთ და ვიშუებდეთ ადგომასა მისსა, რამეთუ ადგა ქრისტე მკუდრეთით, ადგომაი და ცხორებაი ყოველთა მოგუანიჭა CE 1; G 2.

ქრისტჳ, მაცხოვარი ჩუენი, საფლავით ადგა, ადგომითა მისითა სოფელი განანათლა, ადგომაი და ცხორებაი ყოველთა მოგუანიჭა
30 C 2.

ადგომაი ქრისტისი იხილეს, თაყუანის-სცეს მოციქულთა⁵⁾ და თაყუანის-ცემად შენდა, ჭემმარიტისა ღმრთისა, გუასწავეს წარმართთა C 3; E 2.

11 მკდრეთით C 12 -მეტყუელებდეთ DFG. გამოუთქმელსა F. 13 ჭუარსა ზედა ვნებაი კორცი:თა| კორციითა ვნებაი ნეფსით ჭუარსა ზედა E. 14 აღდგა EG. უხრწნელად G| მესამესა დღესა E, 18 წარმართ E. 22 ქეჴსი B. ქეჴსი FG. -ვცემთ B. 23 იესუს-მხოლოსა G. 24 დღე E. სიხარულისა G. უფალმან-ქმოვედით, მორწმუნენო E. 25 და ვიშუებდეთ ადგომასა მისსა — E. ადგომასა მისსა| ამას შინა G. ქ.მ C. ~ ქრისტე აღდგა G. 26 მკუდრეთით-ქაწოხეთი წარმოტყუენა, სიუღლიო დაორგენა, აღამ აღაღენა E.

ჯუარისანი

ჯუარსა ქრისტესსა თაყუანის-ცემად ნუმცა დავსცხრებით,⁵¹⁷⁾ რამეთუ მან მიკსნა ჩუენ ურჩულოებათა ჩუენთაგან — წმიდამან უფალმან იესუ, რომელმან მიჩუენა ჩუენ DEF 1.

ძელი ცხორებისა,⁵¹⁷⁾ ჯუარი შენი, ქრისტე, გამოაჩინე, სიკუ- 5 დილი ამით დასთრგუნე და სოფელი განანათლე. ყოლად ძლიერო უფალო, დიდებაა შენდა DEF 2.

ჯუარსა დაემშუალე, ვენაკი ჭეშმარიტებისა მოისთულ D 3.

ჯუარი აემართა, სასოა მორწმუნეთა,⁵¹⁷⁾ ქრისტე ამაღლდა მას ზედა, მე DE 4; F 3. 10

არლარა მძლე E 3.

მოეც სასწაულად მოშიშ E 4.

უგალობითსა

უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს დასა- 15 ბამითგან⁵⁾, შემწყნარებელ. ღმერთო ჩუენო, გუაცხოვნენ ჩუენ BCDE I,1.

უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებულ არს, რომელი ადგა მკუდრეთით და მშუდობაა მოგუანიჭა ჩუენ B I,2; CE I,4; D I,3.

უგალობდეთ უფალსა, რომელი ჯუარს-ეცუა ჩუენთს, რამეთუ 20 ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენა და სოფელი ყოველი აცხოვნა BCE I,3; D I,2.

რომელი ასდევ მკუდრეთით მესამესა დღესა, კაცთმოყუარე, 25 შენდობაა ცოდვათა მოგუანიჭე, რომელნი დაუცხრომელად შენ გი-გალობთ BD I,4; E I,5.

ქალწულო დედა[ო, უსძლოო, რომელმან შე]ევ მაცხოვარი ქრისტე, 25 ნ[უ] ...ლთა ჩუენთათს B I,5*.

უფალი არს, რომელმან შემუსრა ძლიერებაჲ ფარაოჲსი, შემუსრა სიმტკიცე სიკუდილისა და, ვითარცა ისრაელი მონებისაგან მტერისა, მორწმუნენი განგუათავისუფლნა B I,6**; C I,2; D II,1.

მოსე სასწაულითა ჯუარისათა მტერთა უფლისათა არცხუენდა, 30 ქრისტეს დამსტუ[ალვითა] ჯუარისათა ჯოჯოხეთი შემუსრა და საუ-კუნითგან შეპყრობილნი დაბადებულნი ბნელისაგან განათავისუფლნა B I,7; D II,2.

5 ცხოვრებისა: D. ქ^მ D. 9 ქ^მ D. 14 დიდებით — B. 17 უგალობ-
დით C. რამეთუ + დიდებით E. რამეთუ დიდებულ არს — C. 18 მკდრეთთ
C. და]რამეთუ ადგომთა მსითა C, მშუიდობა B. 19 უგალობდით C.
20 ~ ყოველი სოფელი C. 22 რომელი — D. 23 დაუცხრომელად — D. 25 ქ^მ
B. 27 ფარაოსი B | შემუსრა ბრძოლანი და C. რომელმან შემოსრნის ბრძო-
ლანი D. 28 სმტკცა B. ეთარცა — B. 31 ქ^{ეს} D. დამსტუალვითა D. 32 შე-
პყრობილნი შეწყდომილნი D.

* შდრ. V სმის „განძლიერდასა“ B I, 4 ტროპარს (აქვე; გვ. 446). ** B-ში
აქედან ტექსტი ვრძელდება სხვა ხელთ.

ვითარცა უქცეველად⁵⁾ კორციტა ქალწულისაგან... ღმრთეებითა
 კელმწიფებით საფლავით აღმობრწყინდა და აღთქუმა საუკუნომ
 ნათლისა ადგომისა მორწმუნეთა მოანიჭა B I,8; D II,3; E I,7.

- 5 კერობინად საყდრად გამოსჩნდი, უკრწნელო ღმრთისმშობელო,
 გეტურთა შენ ძმ, პირველ საუკუნეთა სიტყუა ღმრთისა უთესლოდ
 კორციტა შევ ცხორებად ნათესავისათვს კაცთაჲსა B I,9*; C I,5;
 D II,4; E I,6.

უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს, რომე-
 ლი იშვა ქალწულ E I,2.

10 **მოიხილესა**

მიეცით, ერნო, დიდებაჲ ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა, რამეთუ
 სათნო-იყო განკაცებულმან ჯუარსა ზედა ვნებაჲ და აკოცნა ცოდ-
 ვანი სოფლისანი CD I,1.

- 15 დაგვცვენ⁵⁾ შენნი მოსავნი, ღმერთო, ჯუარითა შენითა პატი-
 ოსნითა და ნათელსა ღმრთეებისა შენისასა ღირს მყვენ ჩუენ წმი-
 დითა ადგომითა⁴⁾ შენითა CDE I,2.

მართალ და წმიდა⁵⁾ არს უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელმან შე-
 მუსრა სიმტიცჲ სიკუდილისაჲ, ადგომაჲ და ცხორებაჲ ყოველთა
 მოგუანიჭა CDE I,3.

- 20 მარადის მადიდებელი შენნი, ყოლად წმიდაო ქალწულო, გევედ-
 რებით შენ: მეოხ გუეყავ შენგან შობილისა მიმართ ღმრთისა ლხინე-
 ბისათვს სულთა ჩუენთაჲსა CD I,4.

მოიხილე მალღით წმიდით შენით, მოწყალე, და მოეც მშუდობაჲ
 ერსა შენსა, კაცთმოყუარე, რომელნი იქსნენ ჯუარითა შენითა პა-
 25 ტიოსნითა D II,1.

მართალ და წმიდა არს უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელმან მისცა
 თავი თვისი ჩუენთვს და მიქსნა ჩუენ მონებისაგან საცთურისა მტე-
 რისა პატიოსნითა ჯუარითა D II,2.

- 30 განმართლოს უფალმან ერი თვისი, რომელი მოიგო სისხლითა
 თვისითა და ნუგეშინის-სცეს მონათა თვსთა, რომელნი იქსნნა ადგო-
 მითა მისითა და დაიცვეს სოფელი ჯუარითა პატიოსნითა D II,3.

მოიხილე, ცაო E I,1.

დიდებაჲ შენდა, დიდებ E I,4.

უბიწოო ღმრთის E I,5.

1 უქცეველ ხარ D. კორციტა ქალწულისაგან — D. 4 ჭერაბინად BC. გამოშჩ-
 ნჯი CDE. ოკრწნელო D. უბრწნელო E. 5 იტურთე C. პირველ წინა BDE. სა-
 უკუნეთა — მამისა E. სიტყუა ღმრთისაჲ მამისა ღმერთი D, ღმერთი სიტყუა
 E. 6 ცხორებისათვს BE. ნათესავისა E. ცხორებად ნათესავისათვს კაცთაჲსაჲ მას
 ეედრე. რათა მიქსნეს ჩუენ განსადელისაგან D. 12 აკოცნა ცოდვანი სოფლისა-
 ნი ცოდვანი ჩუენნი აკოცნა D. 14 — მოსავნი შენნი D. შენითა — D. 18 ადგო-
 მა... მოგუანიჭა და მორწმუნეთა მოანიჭა ადგომა D. 20 მადიდებელთა შენთა
 D. 21 გუეყავ იყავ D. ლხინებისათვს ცხორებისათვს D.

* B-ში ამის მომღვენოდ მხოლოდ ერთი დაზიანებული ტროპარის ფრაგ-
 მენტია, რომლის ადღენა არ ხერხდება, იკითხება: „იწლი გვლ...სათვსცა...“. ჭე-
 წყდება B ნუსხა.

განძლიერდასა

განძლიერდა გული ჩემი⁵⁾ უფლისა მიმართ და ამაღლდა რქაი ჩემი ღმრთისა მიერ ჩემისა, განივრცნა პირი ჩემი ზედა მტერთა ჩემთა CDE I,1.

არავინ არს წმიდაი, ვითარ უფალი, და არავინ არს მართალი, 5
ვითარ შენ, ღმერთო ჩუენო, და არავინ არს წმიდაი შენსა გარეშე, უფალო C I,2; D I,4.

რქაი ჩუენი აღამაღლე ჯუარსა ზედა ვნებითა შენითა, ქრისტე, არცხვნი მკდომსა ჩუენსა, ამისთვისცა თაყუანის-ვსცემთ წმიდასა ად- 10
გომასა⁴⁾ შენსა C I,3; D I,2; E I,4.

ასდევ საფლავით, ცხორების მომცემელო, გუკსნენ კრწნილებისა- 10
გან, ქრისტე, მორწმუნენი ადგომითა შენითა, მხოლოო, კაცთმოყუარე C I,4; D I,3; E I,5.

უსძლოო დედაო, უქორწინებელო ქალწულო, რომელმან პირველ 15
საუკუნეთა სიტყუაი ღმრთისაი უთესლოდ კორცითა აღმოგვცმენე, მას ევედრე ჩუენთვის, რათა ვიკსნეთ ჩუენ განსაცდელისაგან C I,5; D II,4; E I,7.

ძლიერებაი სულისაი, სიმდაბლს გულისაი⁵⁾ გამოაბრწყინე ჩუ- 20
ენ ზედა, კაცთმოყუარეო უფალო, და ჯუართა შენითა მიკსნენ და მაცხოვენენ ჩუენ D II,1; E I,2.

მონისა ხატითა გამოშინდი უქცეველად ღმრთეებითა და პირვე-
ლისა მამისა თანა-ნადები ცოდვაი მოწყალემან უფალმან ჯუარსა
შემშუალე D II,2; E I,3.

აღმოპბრწყინდი საფლავით მეუფე უკუდავი და საუკუნითგან⁵⁾ 25
სიკუდილსა მიცემულნი ძლიერებითა ღმრთეებისაათა გამომიკსნენ ჩუენ D II,3; E I,6.

უფალო მესმასა

მესმა კმისა შენისაი⁵⁾ და შემეშინა, განვიცდიდ საქმეთა შენთა
და შევეძრწუნდი, უფალო CDE I,1.

სმენაი შენი მესმა და შემეშინა, ვლალად-ვყავ და ვთქუ: უფა- 30
ლო, დიდებაი ძალსა შენსა C I,2.

ესმა და იხარებდა სიონი, რამეთუ გამოუჩინდი მას ადგომითა
შენითა, უფალო C I,3; D I,2.

განანათლე სოფელი ჯუართა პატიოსნითა, ადგომაი და ცხო- 35
რებაი ყოველთა მოგუანიჭე C I,4; E I,7.

მეოხებითა, უფალო, წმიდათა მოციქულთა შენთათა ცხორე-
ბისა ჩუენისათუს მშუდობა ყავ, ვითარცა ღმერთ ხარ და კაცთმო-
ყუარე C I,5.

5 არაივინ C. არს 1^o—D. შმილა D. 6 შენ ქრისტე D. ღმერთი ჩუენი D. 9
შმილასა — DE. 11 საფლავისაგან C. იქსენ D, იქსენ E. ხრწნილებისაგან E. 12
ქრისტე+ღმერთო E. კაცთმოყუარე] მრავალმოწყალეო DE. 15 უთესლოდ — E.
აღმოგვცენ E. 16 გუკსნეს DE. 21 გამოშინდი+კაცთმოყ (E-ში ტროპარი აქ წყდებ-
ბა).

გარდამოჰკედ ზეცით, ხატი მონებისაჲ⁵) მიიღე, განათლდეს ეკლესიანი ადგომითა შენითა, უფალო D I,3; E I,5.

ქალწულმან შევ მაცხოვარი ქრისტე, ნუ დასცხრები ვედრებად, რამთა შეიწყალნეს მაქებელნი⁵) შენნი, ღმრთისმშობელო ყოლად უკრწნელო D I,4; E I,8.

მესმა სმენაჲ შენი, უფალო, და შემეშინა, რამეთუ მოხუედ ქუეყანად კაცობრივითა⁵) ბუნებითა. დიდებაჲ ძალსა შენსა, უფალო D II,1; E I,2.

ჯუარსა ზედა აჰმალდი, ქრისტე ღმერთო, შემოქმედი ყოველთაჲ, პურიათათჳს განზნევისა და წარმართათჳს მოქცევისა. დიდებაჲ⁴) ძალსა შენსა, უფალო D II,2; E I,3.

მესამესა დღესა ასდევ მკუდრეთით უვნებელად ღმრთეებითა, შენ თანა აღადგინენ დაცემულნი და ჩუენ მოგვწოდე მგალობელად სამებისა წმიდისა. დიდებაჲ ძალსა⁵) შენსა, უფალო D II,3; E I,5.

ნათლით შემოსილსა საფლავსა პირველ განგებ E I,4.

უბიწოო, მარადის ქალწულო, დედაო ქრისტეს ღმრთისა ჩუენისაო, მას ევედრე ცხო... E I,9.

ღამითგანსა

რომელთა აღვიმსთუეთ დიდებად შენდა და ქებად, უფალობთ⁵) დაუცხრომელად ნიშნა ჯუარისა შენისასა, რომელი მომეც ჩუენ საჭურველად სამღეველად CDE I,1.

ჯუარსა დაემშჳალე, ვითარცა განიზრახე, მკუდართა თანა შეირაცხე დიდითა სახიერებითა და მიქსნენ ჩუენ. უფალო, დიდებაჲ შენდა CD I,2; E I,3.

საფლავსა დაიდევ უკუდავი ღმერთი და ყოლად ძლიერებით ასდევ მესამესა დღესა ღმრთეებისა კელმწიფებითა და მიქსნენ ჩუენ. უფალო, დიდებაჲ შენდა C I,3.

რომელმან უთესლოდ შევ ქრისტე მეუფჳ, ვედრებასა ნუ დასცხრები კსნად შეცოდებულთა მონათა შენთათჳს, უბიწოო დედაო ქრისტეს ღმრთისა ჩუენისაო CD I,4; E I,7.

მეოხებითა, უფალო, წმიდათა მოციქულთაჲთა მგალობელნი შენნი გუკსნენ მრავალთაგან ცოდვათა ჩუენთა და გუაცხოვნენ ჩუენ, უფალო, სასუფეველსა შენსა D I,3; E I,6.

ღამისა ლოცვასა შევსწირავთ შენდამი, უფალო, რომელმან მოავლინე ძჳ შენი მოძიებად ცხოვართა მათ წარწყმედულთა სახელისა ისრაელისათა და კსნად პირველ შექმნულისა ადამისა. შენი მშუდოჲაჲ მოგუმადლე, ღმერთო, რომელნი შენდამი ვლადადებთ, რამეთუ ნათელ არიან ბრძანებანი შენნი ქუეყანასა ზედა D II,1.

3 ქალწულმაჲ ქალწულო, რომელმან E. 12 დღესა — E. ოვნებელად D. უენეზელი E. 19 აღვიმსთეთ C. 20 მოგუეც D+ქრისტე E. 23 სახიერებითა შენითა E. და — D. 24 შენდა ადგომასა შენსა DE. 28 ქჳ D. ვედრებად E. დასცხრებიქ მისა E. 29 შეცოდებულთა შეცოდებითა E. შეცოდებულთა მონათა შენთათჳს შეცოდებათა ჩუენთა D. უბიწოო C. 30 ქჳ E. 32 გუაცხოვნენ ღმრთისა E. 33 უფალო — E.

ლამისა ლოცვასა შევსწირავთ შენდამი, უფალო, რამეთუ ცხო-
რებისა ჩუენისათს ზეცით ქუეყანად⁵⁾ გარდამოჰქედ და შობითა შე-
ნითა წმიდისაგან ქალწულისა კიდენი ქუეყანისანი განნათლდეს. შე-
ნი მშუდობაა მოგუმადღე, ღმერთო, რამეთუ ნათელ არიან ბრძანე-
ბანი შენნი ქუეყანასა ზედა] D II,2; E I,2.

საფლავსა დაიდევ უკუდავი ღმერთი, რომელსა მოკუდავნი
გცივდეს, ხოლო შენ ძლიერებით მესამესა დღესა ასდევ და მო-
კუდავებაა ჩუენი უკუდავებად გარდასცვალე E I,4.

რომელი ასდევ მკუდრეთით, უფალო, დიდებაა ადგომასა შენსა
E I,5.

ღალატყავსა

ღალად-ვყავ დარჩილმან ცოდვისა სიღრმეთა, აღმომიყვანე⁵⁾
მე განკრწნისაგან, ღმერთო ჩემო, და მაცხოვრე მე CDE I,1.

რომელმან წინაწარმეტყუელი იგი, შეძრწუნებული ღელვითაგან
ზღვსათა და მუცლისაგან ვეშაპისა, იქსენ, ჩუენცა განგუარინენ
ყოვლისაგან ჭირისა, ღმერთო, და გუაცხოვნენ ჩუენ C I,2.

მკუდრეთით ასდევ მესამესა დღესა, სახიერ, აღადგინე კაცთა
ნათესავი და ყოველთა მოგუანიჰე, კაცთმოყუარე, შენთა მორწმუ-
ნეთა, ადგომა CD I,3; E I,6.

სასოგო სოფლისაო და შესავედრებელო ცოდვილთაო, წმიდაო
ღმრთისმშობელო, შენ გუაქუ მეოხად წინაშე ძისა შენისა და ღმრთი-
სა ჩუენისა ცხოვრებისათს სულთა ჩუენთამსა C I,4.

იონა მუცლით გამო ვეშაპისათა⁵⁾ ღალადებდა: უფალო, აღ-
მოიყვანე განკრწნისაგან ცხოვრება ჩემი, და მე შენდამი ვღალადებ:
ყოლად ძლიერო უფალო, დიდებაა შენდა DE I,2.

დაუსაბამომან სიტყუამან მამისამან ჯუარსა ზედა ივნე ჩუენთს
და დარჩილი სიკუდილისაგან აღმომიყვანენ, ადგომა მოჰმადღე
ნათესავსა კაცთასა, ღმერთო, და გუაცხოვნენ⁵⁾ ჩუენ D II,1; E I,3.

ნათლითა ადგომისა შენისათა განათლდეს ეკლესიანი, ქრისტე
ღმერთო, და მას შინა გიღალადებთ მგალობელნი მორწმუნენი: გუა-
ცხოვნენ, კაცთმოყუარე, ადგომითა შენითა D II,2; E I,7.

დედაო კაცთმოყუარისა ღმრთისაო⁵⁾, ევედრე შენგან შობილსა
ღმერთსა, რათა მიქსნეს ჩუენ საშინელისა მისგან დიდისა სარჩე-
ლისა. ვითარცა ხარ მეოხი სოფლისაა, ქალწულო, ითხოვე ჩუენთს
დიდი წყალობა D II,3; E I,9.

ივნე ვნებაა ნეფსით უნებ E I,4.

საფლავსა დაიდევ მკუდართა განმათავისუფ E I,5.

მოციქულნო და ნათელნო სოფ E I,8.

1 რამეთუ] რომელი E. ~ცხოვრებისათს ჩუენსა E. 2 გარდამოჰქედა D. 7
გცივდეს E. 11 ლღვსა E. 12 დამჩილმან E. სიღრმესა DE. 18~ნათესავი კაცთა
DE. 24 ვღალადებთ D. 26 მამისამან+ქალწულისაგან კორცნი ზეიფისენ E. 27
დამჩილნი E. 30 ღმერთო+ჩუენო E. გუაცხოვნენ+ჩუენ E.

კურთხეულარსა

საკუმილსა აგზებულსა ცუარი გარდამოუვლინე⁵⁾, სახიერ, ყრმანი იქსნენ მგალობელი, რომელი იტყოდეს: კურთხეულ ხარ⁴⁾ შენ უკუნისამდე, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო CDE I,1.

5 ქერობინთა ეტლთა ზედა მჯდომარეო, დამბადებელო ყოველთაო, რომელმან საკუმილი აგზებული დაშრიტი, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო CD I,2.

რომელი გამოშინდი კორცითა ქალწულისაგან, დამბადებელი ყოველთა, და ვნებითა შენითა ჯუარსა ზედა განაახლე ადამი, კურ-
10 თხეულ ხარ შენ უკუნისამდე, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო C I,3.

რომელი ასდგე მკუდრეთით მესამესა დღესა, კაცთმოყუარე, სოფელი განანათლე შენითა ადგომითა, კურთხეულ ხარ შენ უკუნისამდე⁵⁾, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო C I,4; DE I,5.

15 სამებასა ერთარსებასა უგალობდეთ დაუცხრომელად, მორწმუნენი ვლადებდეთ ყოვლითა გულითა და ვიტყოდით: კურთხეულ ხარ⁴⁾ შენ³⁾ უკუნისამდე, ღმერთო მამათა ჩუენთაო C I,5; DE I,6.

რომელმან სათნო-იყავ შობაჲ ქალწულისაგან კორციელად და ჩუენისა კსნისათჳს ჯუარსა ზედა აჰმალღდი, კურთხეულ ხარ შენ
20 უკუნისამდე, ღმერთო მამათა⁵⁾ ჩუენთაო DE I,3.

რომელი დაეფალ გულსა ქუეყანისასა სამ დღე, ვითარცა მკუდარი, და ძლიერებითა ღმრთეებისათა ჯოჯოხეთი შეჰმუსრე, კურ-
თხეულ ხარ⁴⁾ შენ უკუნისამდე, ღმერთო მამათა ჩუენთაო DE I,4.

შენ, ღმერთსა, უხილაეთა⁵⁾ შემოქმედსა, გაქებდეს ყრმანი სა-
25 კუმილსა შინა, რომელი აცხოვნენ ცუარითა. კურთხეულ ხარ შენ უკუნისამდე, ღმერთო მამათა ჩუენთაო D II,1; E I,2.

პირველი სიტყუაჲ, რომელი იშვე ქალწულისაგან, კელნი თჳსნი ჯუარსა ზედა განიპყრენ, წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი ძლევითა, კურ-
თხეულ ხარ შენ უკუნისამდე, ღმერთო [მამათა ჩუენთაო] D II,2.

30 კრებული წმიდათაჲ და მთავარანგელოზთაჲ შენდა დიდებასა შესწირვენ. რომელი დაეფალ ჩუენთჳს და ასდგე მკუდრეთით, განანათლე სოფელი ადგომითა. კურთხეულ ხარ შენ უკუნისამდე, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო D II,3.

ასდგე მკუდრეთით მესამესა დღესა უკუდავი მეუფე, საუკუნე
35 ნათელი ადგომისა შენისაჲ მოგუმადლე მორწმუნეთა შენთა. კურთხეულ ხარ შენ უკუნისამდე, ღმერთო მამათა ჩუენთაო D II,4.

აკურთხევითსა

რომელი ქალწულისაგან უბიწოისა აღსასრულსა ჟამათასა⁵⁾ გან-
კორციელდა ცხოვრებისათჳს ჩუენისა — ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა
40 ყოველნი საქმენი უგალობდით⁴⁾ და უფროასად ამალღებდით მას უკუნისამდე CD I,1; E I,2.

1 კურთხეულარსა CD. 2 სახიერ მაცხოვარ D. 5 ქერობინთა C. 7 უფალო უკუნისამდე D. 8 ქალწულისაგან და C. 14 უფალო — D. 15 უგალობდით ვადღეობთ DE. 16 ვლადებდეთ ოგლბთ D. ოგლბთ E. ვიტყოდით ვოღლბთ D. ვლადებდეთ E.

მხოლოსა, უკრწნელსა, პირველ საუკუნეთა სიტყუასა, აღსას-
რულსა ჟამთასა ქალწულისაგან შობილსა და მაცხოვარსა ნათესავი-
სა კაცთაისა უგალობდით მღდელნი, ერნი უფროასად³⁾ ამაღლებდით
მას უკუნისამდე C 1,2; D II,1.

მხოლოსა, მოწყალესა, მეუფესა დიდებისასა, რომელსა გმსახუ- 5
რებენ ცათა ძალნი და ძრწიან ანგელოზთა წესნი, უგალობდით
მღდელნი, ერნი⁴⁾ უფროასად [ამაღლებდით მას უკუნისამდე] C 1,3;
D II,2.

ყრმანი, ანგელოზთა თანა მგალობელნი, და საკუმილი, ცუარი-
სა მშობელი, ერთობით გაკურთხევენ შენ, უფალო C 1,4. 10

სამებასა ღმერთსა, რომელსა მალალთა შინა ანგელოზნი აქებენ
და ქუეყანასა ზედა მორწმუნენი თაყუანის-სცემენ, ყოველნი საქმე-
ნი⁴⁾⁵⁾ უგალობდით და უფროასად [ამაღლებდით მას უკუნისამდე]
C 1,5; D 1,4; E 1,7.

რომელი ჯუარს-ეცუა ჩუენთს და ძელისა წყევამ განკურნა 15
ქრისტემან ღმერთმან ჩუენმან, ყოველნი საქმენი³⁾⁵⁾ უგალობ[დით
და უფროასად ამაღლებდით მას უკუნისამდე] C 1,6; D 1,2; E 1,4.

რომელი ადგა მკუდრეთით და სოფელი დათქმული თანა აღად-
გინა ქრისტემან ღმერთმან ჩუენმან, ყოველნი⁴⁾ საქმენი [უგალობ-
დით და უფროასად ამაღლებდით მას უკუნისამდე] C 1,7; D 1,3; 20
E 1,6.

რომელმან დაიცვა დანიელ პირისაგან ლომთაისა და დაშრიტა
ქალდეველთა აგზებული საკუმილი და იქსნა აზარიათნი, უგა-
ლობდით მღდელნი, ერნი [უფროასად ამაღლებდით მას უკუნისამ-
დე] D II,3. 25

რომელმან განიპყრნა კელნი თუსნი ჯუარსა ზედა და შეკმუსრა
კელმწიფებამა ეშმაკისამ და იქსნა სოფელი მძლავრებისაგან მტერი-
სა, უგალობდით მღდელნი, ერნი უფროასად [ამაღლებდით მას უკუ-
ნისამდე] D II,4.

რომელმან დათრგუნა სიმტიციჲ სიკუდილისამ და მესამესა დღე- 30
სა საფლავით ადგა და იქსნა მორწმუნენი ადგომითა, უგალობდით
მღდელნი, ერნი უფროასად ამაღლებდით მას უკუნისამდე] D II,5;
E 1,5.

მეუფესა ყოველთასა ვაკურთხევედეთ, რომელმან იქსნა სამნი
ყრმანი საკუმლისაგან, უგალობდით და უფროასად [ამაღლებდით 35
მას უკუნისამდე] D III,1.

რომელმან ქსნისათუს თუსთა დაბადებულთა⁵⁾ მოუვლინა ძმ
თუსი მალლით სიმდაბლით, სახიერსა უფალსა ყოველნი ვაკურთხევე-
დეთ, უგალობდეთ [და უფროასად ავამაღლებდეთ მას უკუნისამდე]
D III,2; E 1,3. 40

ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა ყოველნი საქმენი აქებდით და უფ-
რ[ოასად ამაღლებდით მას უკუნისამდე] E 1,1.

1 უხრწნელსა C. 5 გმსახურებენ აკურთხევენ D. 6 ძწიან C. 12 ქუეყანასა ზედა — E. 16 ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა DE. 18 დათქმული E. 19 ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა E.

ადიდებლისა

ღრუბელი ნათლისა და სამოთხც⁵⁾ ცხორებისა—დედად მეუფი-
სა, მეოხი მორწმუნეთა, ღმრთისმშობელი მარიამ, გალობით ვა-
დიდებდეთ C I,1; E I,5.

- 5 გადიდებთ შენ, სახარულევანო, უხრწნელო, მარადის ქალწულო,
დედაო მაცხოვრისაო C I,2; E I,1.

დაუსაბამოა ღმერთი, ნათელი⁵⁾ სამარადისოა მოხუედ მაცხოვ-
რად სოფლისა, შეგვწყალენ და გუაცხოვენ ჩუენ C I,3; D II,5;
E I,9.

- 10 კურთხეულ არს ქრისტე, მეუფე საუკუნოა, რომელი უთესლოდ
იშვა წმიდისაგან ქალწულისა, განაქარვა ძალი მტერისა და განა-
ნათლა ნათესავი კაცთა C I,4; D II,1; E I,11.

- ნათლად გამოგვრწყინდა ჩუენ ქრისტე ღმერთი ჩუენი, მოგუ-
ხედნა მყოფთა ბნელისათა და წარუმართა ფერქთა ჩუენთა გზასა
15 მშედობისასა C I,5.

შენ ხარ მეუფე საუკუნოა, შენ ხარ მქსნელი სულთა ჩუენთა,
შენ ხარ ღმერთი ჭეშმარიტი, რომელი სამებით თაყუანის-იცემები.
შენ, მხოლოსა უფალსა, დაუცხრომელად გადიდებთ C I,6; D II,7;
E I,16.

- 20 ჯუარი აემართა — სასოა⁵⁾ მორწმუნეთა, ქრისტე ამალღდა მას
ზედა — მეუფე სიმართლისა, მას, მხოლოსა უფალსა, დაუცხრომე-
ლად ვადიდებდეთ C I,7; E I,13.

- კურთხეულ არს ქრისტე, მქსნელი სულთა ჩუენთა, რომელმან
პატიონისთა ჯუართა წარმოტყუენა ჯოჯოხეთი, შემუსრა სიმტიცე
25 სიკუდილისა, ადგომა და ცხორება ყოველთა მოგუანიჭა C I,8;
D II,2; E I,12.

- ყოლად დიდებულო, ცათა უმაღლესო⁵⁾, რომელმან უქრწნელი
სიტყუა უთესლოდ მუცლად-ილე და კორცმესხმული ღმერთი უშეგ
კაცთა, რომლისათესცა მარადის ყოველნი შენ გადიდებთ D I,1;
30 E I,2.

ნათლისა სამარადისოასა⁵⁾ მშობელად ყოველთა გამოუჩნდი,
შენგან რაი გამობრწყინდა მზე სიმართლისა, ყოველნი განგუანათ-
ლნა და ბნელი უქრწნელებითა დაშრიტა, რომლისათესცა მარადის
ყოველნი შენ გადიდებთ] D I,2; E I,3.

- 35 მთისაგან ლოდი⁵⁾, თვნიერად ქელისა გამოკუეთილი, დანიელ
პირველვე გამოსახა უქრწნელად შენი შობა. სძალო ზეცისაო, ქალ-
წული შემდგომად შობისა დაადგერ, რომლისათესცა მარადის ყოველ-
ნი შენ გადიდებთ] D I,3; E I,4.

- ჯუარსა ზედა ამალეებითა შენითა ნეფსით, მოწყალე, განათა-
40 ვისუფლე ნათესავი კაცთა მონებისაგან და საცთურისა მტერისა,
რომელნი გუიქსნენ ჯუართა წმიდითა მგალობელად და ქებად შენ-
და D II,3.

2 და — E. 13 მოგუხედნა C. 16 მეუფე C. 18 დაუცხრომელად] გალობით
D. 23 ქმ DE. 24 ~ ქუართა პატიონისთა DE. ~ ყოჯოხეთი წარმოტყუენა E] +
და DE. შექუსრა D. 25 სიკუდილ:საა+ და D. და ცხორება — D.

საფლავით ადგომითა შენითა მესამესა დღესა, ქველის-მოქმედ, დაეცა სიკუდილი და შეძრწუნდა ჯოჯოხეთი, მყოფნი ბნელისანი განათლდეს ადგომითა და ცხორებაი ყოველთა მოგუანიჭა D II,4.

ანგელოზთა განწყობილებითა გალობანი ბრწყინვალე იქმნებიან და ნათელი იგი ქრისტეს მოსლ[ვ]ისაი მორწმუნეთა გამოუბრწყინ- 5 და, რომელმან განანათლა ნათ[ესავი კაცთაი] D II,6*.

ქალწულო კურთხეულო, დიდებულ E I,6.

იყოფოდა მარიამ ტაძა E I,7.

გალობდა ანა გალო E I,8.

დღეს ადამ კუალად განახ E I,10. 10

საფლავსა დაიდვა მკუდართა აღმადგინებელი, ადგა ძლიერე-ბითა ღმრთეებისაათა, რომელი ზის ქერობინთა ზედა. მას მხოლოსა დაუცხრომელად ვაიდიდებდეთ E I,14.

შენითა მესამისა დღისა საფლავით ადგომითა, ქველის-მოქმედ, დაეცა სიკუდილი და წარმოიტყუენა ჯოჯოხეთი, მყოფნი ბნელისანი 15 განათლდეს, ადგომაი და ცხორებაი ყოველთა მოგუანიჭა E I,15.

დღეს მხიარულ არს წმიდათა მიერ E I,17.

დედაო კაცთმოყ E I,18.

ქალწულო, რომელმან შე E I,19.

ცისკრად ფსალმუნი 20

აღდეგ, ღმერთო, საჯე შჯაი (ფს. 73, 22).

დასადებელი

და სულსა გლახაკთა შენთასა (ფს. 73,19) CE 1**.

[ფსალმუნი]

აღდეგ, ღმერთო, შემეწიენ ჩუენ (ფს. 43,27)***. 25

დასადებელი

ღმერთო, ყურთა ჩუენთა გუესმა (ფს. 43,2) C 2****.

[ფსალმუნი]

ყოველი სული აქებდით უფალსა (ფს. 150, 6).

დასადებელი 30

აქებდით ღმერთსა სიწმიდესა შორის მისსა (ფს. 150, 1) C 3.

გარდამოთქუმა

კარის მცველთა მათ ქრისტეს საფლავისათა, რომელთა იხილეს ბრწყინვალეებაი ანგელოზისაი, შეძრწუნდეს და დაცუვეს პირსა ქუე- 35 ყანისასა, სირცხვლეულ იქმნნეს და განიბნინეს. ხოლო წმიდათა მათ

20 ცისკრად+სახარებაი E. 21 რჳა C. 23 და — C. სელესა C. გლახათა C. 32 გარდამოთქმა F. 33 ქს E. ქეს F. 34 პირსა+ზედა EF. 35 იპნეს EF.

* აღდგენილია D II,1 ტროპარს მიხედვით. ** E-ში ოვან-ზოსიმეს კომენტარია: „სხუა ყოველი გ ქმისა“. *** C-ში ეს ფსალმუნური საგალობელი შედგომით „ვიდრეს“ მეშეობით აგრძელებს წინას (ფს. 73, 19). **** C-ში ეს ფსალმუნური საგალობელი შედგომით „ვიდრეს“ მეშეობით უკავშირდება მომდენოს (ფს. 150, 6).

დედათა, რომელთა მიაქუნდა ნელსაცხებელი, მისგანვე ანგელოზისა სიხარული ეუწყა: რაასა ეძიებთ ცხოველსა მას მკუდართა თანა? წარვედით და უთხარით დამალულთა მოწაფეთა, ვითარმედ: აღდგა ცხოვრების მომცემელი, რომელმან მიჰმადლა სოფელსა ადგომამ და

5 დიდი წყალობამ CEF.

ოდეს განიპყრენ კელნი თჳსნი ჯუარსა ზედა, მეუფეო სიმართლისაო, მაშინ დედად შენი მგლოვარჳ დგა წინაშე ჯუარსა. საფლავი მომზადებული, უპირატჳს განგებული ღმრთეებითა, შე-რამ-ხუედ, ღმრთეებამ და კაცებამ არა ცნეს უქორცოთა ანგელოზთა, ხოლო შენ ძლიერებით მესამესა დღესა ასდგე, რომელმან მოაყუდინე სიკუდილი და ჩუენ აღმადგინენ, დაცემულნი, შენითა ადგომითა D.

აქებდითსა

გარდამოკდა ანგელოზი ზეცით წმიდასა საფლავსა შენსა, მაცხოვარ, ახარა დედათა მათ ადგომამ შენი, ქრისტე C I,1; DF II,2; 15 G I,10.

კმითა საშინელითა ადგომისა შენისათა შეძრწუნდეს მცველნი იგი და იქმნეს ვითარცა მკუდარნი C I,2; DF II,3; G I,11.

ადგომასა შენსა, ქრისტე, საფლავით ეტყოდე მოწაფეთა: განძლიერდით, მე ვსძლე სიკუდილსა C I,3; DF II,1; E I,5; G I,12.

20 ადგა ქრისტე მკუდრებით, დაჰქსნნა საკრველნი სიკუდილისანი, ახარა სოფელსა სიხარული დიდი, აქებდით ცანი ღმერთსა დიდებულსა C I,4; D I,3; E I,6; F I,1; G I,13.

არღარა მძლე გუექმნა ჩუენ მტერი ძელისა⁷⁾ ცხოვრებითა⁷⁾ — სასოების ქონებითა ჯუარისა შენისათა. უფალო, დიდებამ ადგომასა შენსა C I,5; D I,4; E I,3; F I,2.

დედათა არა მოაკლდა სასოებამ, მოელოდეს ადგომასა შენსა, რომელცა იხილეს და იტყოდეს: უფალო, დიდებამ ადგომასა შენსა CD I,6; E I,7; F I,3; G I,14.

ვაქებდეთ ადგომასა ქრისტესსა D I,1.

30 ადგომილსა ქრისტესსა თაყუანის-ვსცეთ D I,2.

საფლავსა შენსა, ქრისტე, გცვიდეს ერისაგანნი, ხოლო ანგელოზნი მალალთა შინა გიგალობდეს და იტყოდეს: დიდებამ შენდა D I,5; E I,4.

35 რომელსა ქებით თაყუანის-გცემენ ანგელოზნი, მაცხოვარ, შეგვწყალებ ჩუენ D III,1.

1 მაქნდა F. 2 მკდართა F. თანა+არამედ EF. 3 მოწაფეთა მისთა მოციქულთა EF. ადგა F. 4 ცხოვრების მომცემელი... ადგომამ და ქრისტე მკუდრებით და მოანჳა სოფელსა ვითარცა ღმერთ არს EF. 9 არამ D. 13 მაცხოვარ — DFG. 16 საშინელსა D. 17 იქმნეს DF. მკდარნი F. 18 ქჳ D. მოწაფეთა+შენთა G. 19 სიკუდილსა CF. 20 აღდგა G. ქჳ CD. მკდრებით C. დაქსნა DFG. საკრველნი საღმობანი BFF. სიკუდილისანი CF. 21 ღმრთისა DEFG. დიდებამა DEFG. 23 ვექმნა E, ვექმნა F. სასოებისა C. 24 ადგომასა შენსა შენდა D. 26 არამ CDEFG. სასოებამ C. შენსა+ქრისტე DF. 27 რომელიცა EF. ადგომასა შენსა შენდა DFG. 29 ქჳსა D. 31 ერისაგანი D. 32 გალობდეს E. იტყოდეს+უფალო E.

ქმნულნი ჯელთა შენტანი გიგალობთ შენ, მაცხოვარ, შეგვწყა-
ლენ ჩუენ D III,2.

გაქებთ და თაყუანის-გცემთ შენ, ქრისტე, სიტყუაო ღმრთისაო,
შეგვწყალებ ჩუენ D III,3.

ადგომამ ქრისტესი ვიხილეთ, თაყუანის-გსცემთ წმიდასა უფალ- 5
სა იესუს, მხოლოსა, მაცხოვარსა ჩუენსა D III,4*.

გაქებთ შენ, ღმერთსა, რომელმან დასაბამსა ყოველივე განაგე
ძისა⁵⁾ თანა, რომელი მოვიდა მქსნელად ჩუენდა ყოვლისაგან გან-
საცდელისა EG I,1.

თაყუანის-გცემთ შენ, ქრისტე, რომელი დაემკვდრე საშოსა ქალ- 10
წულისასა და მისგან იშვევ, ვითარცა კაცი: ვნებაა ჯუარსა ზედა თავს-
იდევ და ცოდვანი ჩუენნი აჰკოცენ EG I,2.

გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი აჰმალღდი დიდებითა და დასჯედ
მარჯუენით მამისა და მოგველინე ჩუენ ნუგეშინის-მცემელი, რომელა
სამებით თაყუანის-იცემების — ყოლად წმიდაა სული შენი E I,8. 15

ქალწულო კურთხეულო, დიდებულო E I,11.

დედაო კაცთმოყ E I,12.

ქალწულო, რომელმან შეგ შეგ E I,13.

გიხაროდენ, ღმრთისმშობელო, დამტვენ E I,14.

გიხაროდენ, ღმრთისმშობელო და სულიერო ტაძარო E I,15. 20

გაქებთ შენ, ქრისტე ღმერთო, რომელმან განიპყრენ ჯელნი თჳსნი
ჯუარსა ზედა და საფლავსა, ვითარცა მკუდარი, დაიდევ და ასდენ
მკუდრეთით უზრწნელი უფალი ყოველთა ცხორებისათჳს G I,3.

რომელმან თავს-იდევ ვნებაა ნეფსით ჯუარსა ზედა და შე-
მუსრე ჯოჯოხეთისა ძლიერებაა და მყოფნი საფლავისანი აღმოიყვან- 25
ნენ, გიგალობთ შენ, ყოლად ძლიერსა ღმერთსა და ყოველთა მაცხო-
ვარსა G I,4.

რომელი მკუდართა თანა შეირაცხე და წმიდითა ადგომითა შე-
ნითა სოფელი განანათლე და მოატყუ უკუდავებაა მხოლომან, სა-
ხიერმან, რომლისა ყოველნი ქებასა ერთობით შენდა, ქრისტე, შევს- 30
წირავთ G I,5.

რომელმან დასთრგუნე სიმტკიცე სიკუდილისაა და შემუსრე ჯო-
ჯოხეთისა ძლიერებაა და მყოფნი ბნელისანი აღმოიყვანენ, გვევდრე-
ბით შენ, ძლიერსა ღმერთსა და ყოველთა მაცხოვარსა G I,6.

რომელმან შეჰმოსენ ცანი ღრუბლითა და ქუეყანაა შეამკვე დი- 35
დებითა და ჩუენ ყოველთა ცხორებისათჳს ჯუარსა ზედა იხილვე,
რომლისა ანგელოზებრითა კმითა ქებასა ერთობით შენდა, ქრისტე,
შევსწირავთ G I,7.

რომელი საფლავსა დაიდევ და დასისაგან დაებუჭდე, ყოლად
ძლიერებით ასდგე მესამესა დღესა, მარიამ საფლავსა თანა ტიროდა 40
ცრემლითა, ანგელოზი უღალადებდა: ნულარა ხარ შენ მწუხარე, აღდ-
გა უფალი G I,8.

10-ეუმთ G. საშოსა მუტელსა G. 12 აჰკოცენ ქუარსა შემსკუალენ G.

* D-ში ამ ჟროპართ თავდება „აქებლთსა“, ტექსტის დასასრულს მიწერო-
ლა: „ლოცვა ყავი.“

რომელმან მიეც მაღლი წმიდათა მათ დედათა, რომელნი ღირს იქმნეს მისლვად ღმრთივ შემწყნარებელსა საფლავსა შენსა. ანგელოზმან აუწყა ადგომისა შენისა ძალი, ქრისტე, იხილეს ადგომას უფლისა და ახარეს წმიდათა მოციქულთა G I,9.

5 შესხმანი წმიდისა ღმრთისმშობლისანი

გიხაროდენ, მაყუალო შეუწყველო⁵⁾⁷⁾, გიხაროდენ, დედაო უფლისაო, გიხაროდენ, სიხარულო სოფლისაო, რომელმან ღმერთი ჰშეე უთესლოდ. ცაო საცნაურო და საყდარო მეუფისაო, გიხაროდენ, მარადის ქალწულო, მფარველო მაქებელთა შენთაო DF 1; E I,9 აქ; 10 G I, 15 აქ.

ზღუდეო შეურყეველო⁵⁾⁷⁾ და მტკიცეო, შემკულო, ყოლად წმიდაო ქალწულო, რომელი თვთმხილველ და თვთმსახურ ხარ ძისა შენისა და ღმრთისა ჩუენისა, ჩუენ, მორწმუნენი, გვეედრებით, კადნიერებაა გუაქუს ქრისტისა, რაათა საფრქესა მტერისასა განვერნეთ 15 და მოდასე ვეკმნეთ ერთა თანა ქრისტისთა ვედრებითა შენითა, ყოლად წმიდაო, სახარულევანო DF 2; E I,10 აქ.

მამისაგან გამოვიდა სიტყუა და შენ თანა დაიმკვდრა, ყოლად წმიდაო ქალწულო. იყო პირველ საუკუნეთა სიტყუა და სამი არსებაა. მამამან წამა ძმ და ყოველმან მან დაბადებულმან თაყუანის- 20 სცა. მას ევედრე, მარიამ, ყოლად ნათლისა დედაო, რაათა მეოხებითა შენითა მოგუმაღლოს ჩუენ დიდი წყალობაა D 3.

ღმრთისმშობელო ქალწულო, მიიღე სინანული⁷⁾ შენთა მორწმუნეთა და დაამშვდე, რომელმან შენგან კორცნი შეისხნა, რაათა აცხოვნოს სოფელი და მოსცეს წყალობა და მიკსნეს ჩუენ სრვისა- 25 გან სიკუდილისა და ყოვლისა ურვისაგან, გვეედრებით D 4; F 3; G I,16 აქ.

სამხრად ფსალმუნი

ღმერთო ჩემო, მასწავე მე სიყრ⁵⁾ ვი დ რ ე ნუ დამაგდებ მე (ფს. 70, 17-18).

30 დასადებელი

შენ, უფალო, გესავ⁷⁾, ნუ მრცხუნენები⁴⁾⁵⁾ მე (ფს. 70, 1) CDEF.

აღელუა

რომელნი ესვენ უფალსა⁷⁾, ვითარცა მთა⁵⁾ სიონი ვი დ რ ე იერუსალემს (ფს. 124, 1) CDEF 1.

სხუა

მიწყალე მე, ღმერთო, მიწყალე⁵⁾ მე, რამეთუ შენ გესავს ვი დ რ ე ურჩულოება (ფს. 56, 2) CDE 2.

5 შესხმანი წმიდისა — F. 6 შეუწყველო FG. დედაო ტაძარო G. 7 სუფლისა D. შვე D. 8 მარადის — G. 9 მფარველო+მარადის G. 11 ზღუდეო D. 18 საოკუნეთა D. 25 სიკუდილისა D. და — D. ორვისაგან D. 28 მასწავენ CDF. სიყრ—CDF. 34 უფალო C. 36 სხუა — CD. 37 გესავს — D.

კელთაბანისა*

რამ მივაგოთ უფალსა ყოვლისავეთეს, რომელი-ესე მომცა ჩუ-
ენ? ჩუენთეს ღმერთი კაც იქმნა და განკრწნილთა მათ კორცთა
სიტყუაჲ კორციელ იქმნა და დაემკვდრა ჩუენ შორის: უმადლოთა თა-
ნა — ქველის-მოქმედი, ტყუეთა თანა — განმათავისუფლებელი და
რომელთა ბნელსა შინა ეძინა — მზმ სიმართლისაჲ. ჯუარსა ზედა
ივნო ჩუენთეს სიკუდილისა ცხორებაჲ, ჯოჯოხეთისა ნათელი, ად-
გომამ ეგე დაცემულთაჲ, რომელსა ჩუენცა თაყუანის-ვსცემთ. ღმერ-
თო, შეგვწყალენ ჩუენ CE.

სიწმიდისა

მრავალთუალნი ქერაბინნი და ექუს-ექუსფრთენი სერაბინნი
ფრთეებითა მათითა იფარვენ, დიდებასა შესწირვენ, კმობენ, ღალა-
დებენ და იტყუან ზეცისა გალობასა: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა
ხარ შენ, უფალო, დიდებაჲ მამასა [და ძესა და წმიდასა სულსა] C 1.

სულთა წმიდითა და ღირსითა მსხუერპლსა წმიდასა შევსწი-
რავთ ქრისტესა, რომელი იშვა კორციითა და ჯუარსა ეცუა ჩუენთეს.
მრავალფრთეთა თანა სერაბინთა და ქერაბინთა თანა ზეცისა გალო-
ბასა ვიტყუთ: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო, დი-
დებაჲ შენდა, დიდებაჲ მამასა [და ძესა და წმიდასა სულსა] C 2.

საშინელისა და უხილავისა მეუფისა მსხუერპლსა წმიდასა შენ-
და, ქრისტე, შევსწირავთ, რომელსა ქერობინნი და სერაბინნი შიშით
გმსახურებენ და ძალნი და სიწმიდენი დიდებასა შენდა შესწირვენ.
წმიდა არს საკურთხეველი შენი, უფალო, წმიდა არს შესაწირავი
სამებისა წმიდისაჲ, წმიდა არს, რომელსა ზედა სული წმიდაჲ გარ-
დამოკდა. დიდებაჲ შენდა E.

დასაღებელი ადგომისანი 3-ე ღ გ-ი*

უფალო ღალატყავსა

მწუხრისა ვედრებაჲ ჩუენი შეიწირე, ქრისტე, რომელი იშვე
ქალწულისაგან⁵⁾ და აცხოვენ სოფელი, კაცთმოყუარე CDEFG I,1.

მოსლვასა შენსა, ქრისტე, ნეფსით ვნებად დაბადებულნი შეძრ-
წუნდეს და ქუეყანაჲ ძრწოდა, გიხილეს რამ უფალი ჯუარსა ზედა.
მკუდარნი აღდგეს, ღალადებდეს და იტყოდეს: დიდებაჲ ადგომასა
შენსა CEG I,2; D II,1; F I,3.

2 რომელი E. 3 განხრწნილთა E. 6 რომელთა ბნელსა შინა ეძინა] რომელნი
სხდეს ბნელსა E. 8 ევექეს E. დაცემულთა E. ჩუენ E. ღმერთო, შეგვწყალენ
ჩუენ] დიდებაჲ შენდა E. 26 დასაბელნი C] + წმოდსა E. ადგ-მის D. 27 ღ-ლყვსა
DF. ღ-ლყსა E. 29 სუფელი D. 30 მოსლასა E. 31 და — G. იწოდა G. უფალი —
G. ზედა + დამშკუალული G. 32 იტყოდეს + უფალო E.

* F-ში 304v-ს კიდევ იოვანე-ზოსიმეს გაკრული ხელით მიწერილია: „კელთა-
ბანისაჲ დასწრჲდისაჲ წინამთჰჰოო“. კომენტარი უთითებს VIII ხმის მასალაზე,
რომელი ნუსხას აკლია. ** C : 41r — 47v, D : 99v — 123v, E : 130r — 131v,
F : 304v — 305v, G : 124v — 130v. E-ში სათაურის მომდევნოდ იოვანე-ზოსი-
მეს მინაწერია: „ლოცვა ჟათ“.

ჯუარცუმათა თავს-იდევ, მოწყალე⁵⁾, და სიკუდილი განაქარვე და ყოველი ადგუადგინენ მორწმუნენი, ქრისტე, რომელნი-იგი და-
ლადებდეს და იტყოდეს: დიდებამ ადგომასა შენსა CE I,3; D II,2;
G I,5.

5 კლდენი განიბნეს ჯუარცუმასა შენსა, ქრისტე, და საფლავნი
აეხუნეს და ჯოჯოხეთი შეძრწუნდა, მკუდარნი აღდგეს⁶⁾, ლალადებ-
დეს და იტყოდეს: დიდებამ ადგომასა⁴⁾ შენსა CEF G I,4; D II,3.

რომელი ადგა მკუდრეთით და საკრველი სიკუდილისანი გან-
ხეთქნა და ნათესავი კაცთა აღადგინა, ერთობით მისა მიმართ ვლა-
10 ლადებდეთ⁴⁾⁸⁾ და ვიტყოდით: დიდებამ ადგომასა შ[ენსა] C I,5;
D III,3; G II,3.

რომელმან ადამ თანა-ალადგინე⁷⁾ და სიკუდილი დაქსენ და
სოფელსა ადგომათ მონიჭე, გუაცხოვნენ მგალობელი ადგომისა შე-
ნისანი C I,6; D III,5; E I,8; F II,3; G II,5.

15 მოხუდ მესნელად სოფლისა, მაცხოვარ, ჯუარსა ზედა ნეფსით
კელნი განიპყრენ, წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი ძლევეთა, მხოლოთ,
კაცთმოყუარე DF I,2; G I,3.

საფლავსა დაიდევ ქსნისათეს სოფლისა და მესამესა დღესა ას-
დეგ მკუდრეთით უკუდავი ღმერთი, აჰმალღი ზეცად და განანათ-
20 ლე სოფელი ადგომითა, მხოლოთ, კაცთმოყუარე D I,3; E I,9;
F II,4; G I,6.

რომელი გარდამოქდა ზეცით და ქალწულისაგან იშვა და ვნებამ
ნეფსით ჯუარსა ზედა თავს-იდვა, ერთობით მისა⁸⁾ მიმართ ვლალა-
დედებდეთ [და ვიტყოდით: დიდებამ ადგომასა შენსა] D III,1;
25 G II,1.

რომელი ახალსა საფლავსა დაიდვა და ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა
და მყოფნი ბნელისანი ნათლად აღმოიყვანნა, ერთობით მისა⁸⁾ მი-
მართ ვლალადებდეთ [და ვიტყოდით: დიდებამ ადგომასა შენსა]
D III,2; G II,2.

30 რომელი ასდევ საფლავით და განანათლენ ყოველი და ჩუენ
განგუათავისუფლენ, დიდებამ ძალსა შენსა, ქრისტე⁸⁾ ღმერთო ჩუენ-
ნო D III,4; E I,7; G II,4.

დღეს აღმობრწყინდა უფალი საფლავით, ყოველი სოფელი გა-
ნანათლა, ჩუენ კერპთაგან მოგუაქცინა, თვისი ჯუარი გუაუწყვა, რო-
35 მელსა ზედა ცოდვამ დასაჯა და ადგომითა ადგომათ ყოველთა მო-
გუანიჭა D IV,1; E I,6; F II,1; G III,2.

1 ჯუარცუმათ- ნეფსით G. 2 აღადგინენ DG. რომელი CD. გილადებდეს CD. 5 განიბნე E) განსქდეს G. 6 აღეხუნეს E. აეხნეს F. 9 მისსა C. 13 ადგომათ ცხორება D. ადგომისა შენისანი) ადგომისანი F. 15 მოხუდი F. 16 ძლევეთა — F. მხოლოთ-სახიერ და G. 18 ქსნისათეს-ყოველისა E. —ასდევ მესამესა დღესა F. 19 მკუდრეთით — F. უკუდავი F. ღმერთი) უფალი F. უკუდავი ღმერთი) და G. განანათლე) განათავისუფლე G. განანათლე სოფელი ადგომითა) დასჯელ მარჯუენით მამისა F. 20 მხოლოთ-სახიერ და GE. კაცთმოყუარე E. 22 გარდამოქცედა G. იშვა)ქორცი შეიშონსა G. 23 ნეფსით — G. 26 წარმოსტყუენა G. 27 აღმოიყვანა G. 31 ძალსა) ადგომასა E. 33-სოფელი ყოველი EFG.

მოვედით ერი ეგე ახალი, ჯუარცუმითა და დაფლვითა მოგებუ-
ლი, ადგომითა ადგომილი, რამეთუ დღეს შეიმუსრა ჯოჯოხეთი,
წინაწარმეტყუელთა ეუწყა თსი ქადაგებული, რამეთუ დღეს აღეს-
რულა ყოველი, რომელსაცა ქადაგებდეს D IV,2; E I,5; F II,2;
G III,1,

5

აჰა დღჳ იგი შუენიერი მორწმუნეთათს, ქრისტჳს ადგომისა
სიხარული მოციქულთაჲ, სიქადული ყოვლისა დაბადებულისაჲ და
ჩუენ, დაშჯილნი სიკუდილისანი, ვლალადებთ და ვიტყუთ: დიდე-
ბაჲ ადგომასა შენსა D IV,3; G III,3.

ღმრთისმშობელო, ქალწულო მარიამ, შენ გაკურთხევთ, რამეთუ 10
შენგან⁶⁾ გამოგვბრწყინდა მაცხოვარი ქრისტე, განმანათლებელი
სულთა ჩუენთაჲ D IV,4; E I,10.

შენ გაკურთხევთ, უკრწნელო ქალწულო, ტაძარო შემოქმედისა⁷⁾
ღმრთისაო, რომელმან სიტყუთა დაჰბადნა დაბადებულნი, ესე სიმ-
დაბლით საშოსა შენსა დაიტია და იშვა დიდებით, რომელმან გარ- 15
დასლვისა იგი რისხვამ ჯუართითა თსითა განაქარვა და მიკსნნა ჩუ-
ენ ბნელისაგან. ამისთსცა თაყუანის-გცემთ შენ, სახარულევანო,
ზღუდეო, მეოხო და მფარველო ჩუენო D IV,5; E I,11; G III,5.

გიხაროდენ, ყოლად ძლიერ[ისა] მშუდობისა საყდა E I,12.

დიდო ძალო ქერობ E I,13.

20

წმიდაჲ ხარ წმიდათაჲ, ყოლად წ E I,14.

გიხაროდენ, მარიამ, კაცთა სიქა E I,15.

ჯუართითა პატიოსნითა წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი. მანქანებაჲ
მტერისაჲ დაჰკსენ და რომლისა მიერ განქარდა მცნებისა იგი გარ- 25
დასლვაჲ, და განგებულებით ცხორებაჲ ჩუენი ჯუართითა დააფუძნე.
ამისთსცა ვლალადებთ და ვიტყუთ: დიდებაჲ ადგომასა შენსა G III,4.

ოხითაჲ

ასდეგ, ქრისტე, საფლავით, ვითარცა ძლიერ ხარ, და არცხენე
მოძულეთა შენთა, რამეთუ მოითხოვეს პილატჳსგან დაკრძალვად 30
გუამი შენი, ბეჭედნი ლოდსა დაადგნეს და მცველნი განაწესნეს.
ჰ მათსა მას სიბრძემსა, უნებლიათ ადგომამ გუაჩუენეს, არა უნდა,
და ჩუენ გუარგეს, შენთა მორწმუნეთა, ვითარცა პირველ მოხუედ
სოფლად და ქალწულისა საშომ დაიცვე შეუწუველად, ეგრჳთვე საფ-
ლავით ასდეგ დაბეჭდულისაგან ლოდისა ჩუენებითა ღმრთეებისაჲ-
თა. ყოველნი შენ სიხარულით გილალადებთ: დაიცვე ერი შენი, კაცთ- 35
მოყუარე, ჳელთაგან წარმართთაჲსა, რომელნი მომადგან ჩუენ, და
აცხოვნენ სულნი ჩუენნი CDEFG I,1.

უფალო, ჯუარცუმამ ნეჳსით თავს E II,1.

6 დღჳ იგი ისე G. ქრისტეს ადგომისა G. 7 მოციქულთა D. 13 უხრწნე-
ლო EG. 16 არსხვა E. მიკსნა G. 18 ზღუდეო+და G. 28 არცხენე F. 29 მოძუ-
ლეთა მილთა C. პილატესგან EG. 30 გუამი D. დაადგნეს] დაასხნეს F. 31 უნებ-
ლიათ ადგომამ გუაჩუენეს — G. აჩუენეს F. არამ CDG. 32 მორწმუნეთა +
რამეთუ F. 33 შეუწველად FG. ეგრეთვე D. ეგრეთვე EFG. 35 კაცთმოყუარე
G. 36 წარმართთაჲსა+და E. რომელმან E.

ფსალმუნიწარემა⁶⁾რთე (ფს. 140, 2).**დასადებელი**უფალო, ვლალატ-ყავ⁶⁾ შენდამი, ის (ფს. 140, 1) EG.

5 აქა აკურთხევედითსა*

მოვედით, ერნო, ადგომილსა ქრისტესა ღმერთსა, მეუფესა ჩუენსა, უგალობდეთ, რომელმან განანათლა სოფელი ადგომითა მისითა CEFG 1.

10 მოვედით, მორწმუნენო, ვაკურთხევედეთ ქრისტესა, რომელი ზეცით ქუეყანად გარდამოცდა, ჯუარს-ეცუა, დაეფლა და აღდგა მესამესა დღესა C 2.

ანგელოზნი გალობენ და ცანი იხარებენ და ჩუენცა მათ თანა ვლალადებთ: დიდება ადგომასა შენსა C 3.

მოციქულთა კრებულმან გალ E 2.

15 ადგომითა უფლისათა ჯოჯოხეთი⁵⁾ შეიმუსრა, ძალითა ჯუარისათა სიკუდილი დაითრგუნა. მოვედით, ერნო, ჯუარსა თაყუანისვსცეთ** EG 3.

გუაკურთხენს ჩუენ უფალმან სიონს შინა ერთ E 4.

20 უგალობდეთ ადგომილსა საფლავით, ალელუა, მოვედით, ერნო, უგალობდეთ საფლავით ადგომილსა, ალელუა, ალელუა G 2.

ჯუარისანი

ჯუარმან წმიდამან შენმან, ქრისტე, საცთური⁵⁾⁷⁾ მტერისაა განაქარვა, წყლულეზანი ჩუენ DEF 1.

25 ადგომითა უფლისათა ჯოჯოხეთი შეიმუსრა, ძლევითა ჯუარისათა სიკუდილი დაითრგუნა. მოვედით, ერნო, ამას თაყუანისვსცეთ D 2.

ჯუარი შენი ამალდა⁵⁾, ქრისტე⁷⁾, ჯუარი შენი განცხადნა, ქრისტე, ჯუარითა შენითა ვიქადით D 3; EF 2.

30 საფარველი ჩუენი არს ჯუარი⁷⁾ შენი, ქრისტე⁵⁾, რომელი მოგუეც ჩუენ საჭურველად DE 4; F 3.

ცხოველს-მყოფელსა ჯუარსა შენსა თაყუანის-ვსცემთ⁵⁾, უფალო, რომლითა D 5; E 6.

ჯუარი არს სიქად E 3.

ჯუარითა განცხადნა და ჩუენ[და] E 5.

35 უგალობდითსა

უგალობდეთ უფალსა მაღალსა, დიდებით ადგომილსა და გალობით ვაქებდეთ CE I,1; D I,2.

უგალობდეთ თაყუანის-მცემელნი უფალსა, რომელი მკუდრეთით აღდგა მესამესა დღესა C I,2; DE I,3.

2 წმინდით E. 7 უგალობდეთ] ეაკურთხევედეთ FG. 22 შენმან] შენა F. 36 დიდებით ადგომილსა] დიდებულსა D. დიდებით დიდებულსა E. 38 მკუდრეთით D. 39 აღგა D.

* F-ში „აქა აკურთხევედითსა“ მოსდევს „ჯუარისანს“ ** D-ში ეს ტროპარი „ჯუარისანს“ მეორე ტროპარია.

ისრაელი მონებისაგან იქსენ, უფალო, მკლავითა შენითა მტკიცითა, ამისთვისცა⁴⁾ გიგალობთ შენ, რამეთუ დიდებით დიდებულ ხარ C I,3; D II,1.

იცნა ზღუამან ერი ღმრთისაჲ, რომლისათვისცა განიპო, ხოლო მტერნი მისნი დაფარნა ზღუამან C I,4. 5

მარადის ღმრთისმშობელო, შენგან შობილსა ევედრე, გამოუთქუმელსა სიტყუასა, განკორციელებულსა ღმერთსა ქსნად ყოვლისაგან ჭირისა სულნი ჩუენნი, გევედრებით C I,5; D III,3; E I,6.

უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებულ არს დასაბამითგან, შემწყნარებელ, ღმერთო ჩუენ[ო] D I,1. 10

ანგელოზნი მალალთა შინა ადიდებენ ცხოველს-მყოფელსა უფლისა ადგომასა D I,4; E I,5.

უკრწნელო ღმრთისმშობელო, მეოხ იყავ შენგან შობილისა მიმართ ქსნად სულთა ჩუენათუს D I,5.

უგალობდეთ უფალსა საკურველთ-მოქმედსა⁵⁾, ძლიერსა და ადგომილსა მკუდრეთით D II,2; E I,4. 15

უგალობდეთ უფალსა, ძალითა ძლიერსა, ჯუარცუმულსა, დაფლულსა და ადგომილსა მკუდრეთით⁴⁾, რამეთუ დიდებ[ით დიდებულ არს] D II,3; E I,2.

აჩუენა უფალმან მარჯუენაჲ ძლიერი, სიმტკიცე მკლავისაჲ, რამეთუ დაანთქა ფარაო ერთითურთ ზღუასა მეწამულსა. უგალობდეთ უფალსა, ძალითა ძლიერსა D II,4. 20

აილო მარიამ, დამან აპრონისმან, მადლობაჲ და ქებაჲ, უბერობდა ერსა მას სიხარულით და ეტყოდა: უგალობდეთ უფალსა, ძალითა ძლიერსა D II,5. 25

ეტლებით და ჰუნეებითურთ სიღრმესა დაანთქენ მტერნი, უფალო, და აჩუენე მათ მოკუდავებაჲ. შენ მხოლოსა გიგალობთ, რამეთუ დიდებით [დიდებულ ხარ] D III,1.

რომელი ასდგე საფლავით და მკუდარნი აღადგინენ, ქრისტე, ცხოვრების მომცემელო უფალო, ყოველნი გიგალობთ, რამეთუ დიდებით დიდებულ ხარ D III,2. 30

მოიხილესა

ისმინეთ კმაჲ უფლისაჲ ერმან უფლისამან, დიდებასა მისცემდით უფალსა ღმერთსა ჩუენსა CD I,1.

ვიხილეთ ჩუენ ქრისტე, ჯუარსა დამშჭუალული, რომელმან წარმოტყუენა ჯოჯოხეთი ჯუარითა პათიოსნითა C I,2; D I,5. 35

ვიხილეთ ჩუენ ქრისტე, საფლავით აღდგომილი, რომელმან განანათლა სოფელი ადგომითა⁴⁾ მისითა C I,3; D I,6.

კიდობნად რჩულისად იწოდა წმიდაჲ ქალწული მარიამ, ხოლო სიტყუად შენდა — ძე შენი საყუარელი, რომელი მოვიდა სოფლად და გუაცხოვნა ჩუენ C I,4. 40

6 ღმრთისა მშობელო D. შუბილსა D. შობილს E. 7 ქსნად+ჩუენდა E. 26 ეტლებით D. ჰუნეებითურთ D. დაათქენ D. 31 არს D. 35 ქრისტე D. წარმოტყუენ C. 36 ჯუარითა პათიოსნითა] ძლეითა D. 37 ქრისტე D.

მოვედით, ერნო, დიდებასა შევესწირვიდეთ უფლისა მიმართ ძალ-
თაჲსა D I,2.

იხილეთ უფალი, რამეთუ მოწყალე არს და არა არს სხუა ღმერთ
მისა გარეშე D I,3.

5 განამართლოს უფალმან ერი თჳსი მშუდობით და მონათა თჳსთა
ნუგეშინის-სცეს D I,4.

იხილეთ, იხილეთ უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელი პირველ საუ-
კუნეთა მამისაგან იშვა უდედოდ და აღსასრულსა ჟამთასა ქალწუ-
ლისაგან თჳნიერ მამაკაცისა განქორციელდა, დაქსნა წყევამ პირვე-
10 ლისა მამისა ადამისი, ვითარცა კაცთმოყუარე არს D II,1.

იხილეთ, იხილეთ უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელი დაბეჭდული-
სა საფლავისაგან აღდგა და მენელსაცხებლენი დედანი წარავლინნა
ქადაგებად მოციქულთა, ვითარმედ: აღდგა ქრისტე მკუდრეთით და
დათრგუნა სიკუდილი D II,2.

15 დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ⁵⁾ შენდა, კაცთმოყუარე ღმერთო ჩუე-
ნო, რამეთუ სათნო-იყავ ჯუარსა ზედა ვნებაჲ, საფლავსა დაიდევ და
ურჩულონი ჰურიანი გცივდეს, ხოლო შენ ძლიერებით მესამესა დღე-
სა ასდევ და დათრგუნე სიკუდილი D II,3; E I,4.

მოიხილე, ცა E I,1.

20 დაგეცვენ E I,2.

მართალ E I,3.

უბიწოო ღმრთის E I,5.

განძლიერდასა

25 განძლიერენ, უფალო, გულნი ჩუენნი გალობად და დიდებად
შენდა CE I,1; D I,2.

განძლიერებელ მექმენ მე, სოფლისა მქსნელო და მაცხოვარო,
აღმადგინე დაცემული ცოდვათაგან შენითა განკაცებითა ქალწულისა-
გან, რამეთუ არავინ არს წმიდაჲ შენსა გარეშე, უფალო C I,2.

30 განძლიერებელ მექმენ მე, სოფლისა მქსნელო და მაცხოვარო,
აღმადგინე მე, დაცემული ცოდვათაგან, შენითა ნეფსით ჯუარსა ზე-
და დამშტუალვითა, რამეთუ არავინ არს წმიდაჲ შენსა გარეშე, უფა-
ლო C I,3.

განძლიერებელ მექმენ მე, სოფლისა მქსნელო და მაცხოვარო,
აღმადგინე მე, დაცემული ცოდვათაგან, შენითა მესამისა დღისა
35 მკუდრეთით აღდგომითა, რამეთუ [არავინ არს წმიდაჲ შენსა გარეშე,
უფალო] C I,4.

ქალწულმან შევ, გამოუცდელი ქორწილისაო, და ქალწულადვე
დაადგერ. დედაო უსძლო, ღმრთისმშობელო მარიამ, ჩუენთჳს უფ-
ლისა მიმართ მეოხ გუეყავ დაუცხრომელად³⁾ სულთა [ჩუენთათჳს]
40 C I,5; E I,8.

ძლიერ ხარ შენ, უფალო, და დიდებულ დასაბამითგან, შეგვწყა-
ლენ ჩუენ D I,1.

28 არავინ C. 37 ქორწინებისაო E. 38 ღმრთისმშობელო... უფლისა ქრისტეს
E. 39 დაუცხრომელად — E.

უგალობთ ჯუარცუმასა შენსა, უგალობთ დაფლვასა შენსა და ადგომასა შენსა ვადიდებთ D I,3; E I,6.

რომელი ასდევ მკუდრეთით მესამესა დღესა, უფალო, შენდობაა ცოდვათაა მოგუანიჭე მონათა შენთა D I,4; E I,7.

განაძლიერენ, უფალო, გულნი ჩუენნი გალობად ტაძარსა შინა 5 შენსა წმიდასა, გუაცხოვნენ ჩუენ, რომელი ასდევ მესამესა დღესა დიდებითა ღმრთეებისაათა, რამეთუ არავინ არს წმიდაა შენსა გარეშე, უფალო D II,1.

განმაძლიერენ ჩუენ, ქრისტე, რომელსა დიდების-მეტყუელებით ანგელოზთა თანა გიგალობთ. ჯუარსა ზედა იხილვე დამშტუალული, 10 საფლავით ასდევ უენებელად ღმრთეებითა, რამეთუ არავინ არს წმიდაა შენსა გარეშე, უფალო D II,2.

განვიხარეთ ჩუენ მაცხოვარებითა შენითა და ამაღლდა რქაა ჩუენი ღმრთისა მიერ ჩუენისა, რომელმან სიკუდილისა ძლიერებაა წარმოსტყუენე, საცთური ეშმაკისაა განაქარვე, რამეთუ არავინ არს 15 წმიდაა შენსა გარ[ეშე, უფალო] D II,3.

შენ, გამოუცდელი კორწინებისაგან ღმრთისმშობელო, რომელსა გეტურთა წმიდაა წმიდათაა, წინამძღუარი სოფლისაა, მეოხ გუეყავ ჩუენ D II,4.

განმაძლიერებელ მექმენ მე, რომელმან საშო E I,2. 20

განმაძლიერებელ მექმენ მე, რომელმან ჯუარი E I,3.

განმაძლიერებელ მექმენ მე, რომელმან ჯუართა შენითა ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე E I,4.

შემიწყალე მე, ქრისტე, რომელმან ადგომითა შენითა მყოფნი ბნელისანი ნათლად აღმოიყვანენ E I,5. 25

უფალო მესმასა

სმენაა შენი მესმა და შემეშინა, უფალო, დიდებაა ძალსა შენსა C I,1; D II,1.

მოხუედ ზეცით, ქრისტე, მამისა მიერ⁵⁾ და განანათლენ დაბადებულნი თესნი CE I,2; D II,2. 30

იენე ვნებაა ჯუარსა ზედა, ქრისტე, და აცხოვნენ შენნი მორწმუნენი CE I,3; D II,3.

ასდევ მკუდრეთით მესამესა დღესა, ქრისტე, და ადგომაა ყოველთა მოგუანიჭე C I,4; D II,4; E I,5.

ვედრე ღმერთსა, რომელი შევ, ქალწულო, რაათა აცხოვნენ 35 სულნი ჩუენნი, სახარულევანო C I,5; D I,4; E I,8.

მესმა სმენაა ადგომისა შენისაა და განიხარა გულმან ჩემმან, უფალო D I,1.

შეკმუსრე თავები მეკარეთა⁵⁾ სიკუდილისათაა საშინელებითა ადგომისა შ[ენისაათა, უფალო] D I,2; E I,6. 40

განანათლე, ქველის-მოქმედ, ნათესავი კაცთაა გამობრწყინებითა ადგომისა შენისაათა, უფალო D I,3; E I,7.

1 დაფლვას D. 27 შემეშინა+მე D. 29 ზეცით — E. 31 ვნება+ნეფსით DE. აცხოვნენ განანათლენ DE.

მესმა სმენად ჯორცშესხ E I,1.

საფლავსა დაიდევ, ვითარცა მკუდარი, და მესამესა დღესა ას-
დევ, ვითარცა ღმერთ ხარ E I,4.

შენ, გამოუცდელი ქორწინ E I,9.

5 **ლამითგანსა**

ლამითგან აღვიმსთობთ, გიგალობთ⁵⁾ შენ, უფალო, გუაცხოვნენ
ჩუენ, რამეთუ შენ ხარ ღმერთი ჩუენი და შენსა გარეშე სხუად არა-
ვინ ვიცით CDE I,1.

10 ნათელ ხარ შენ, ქრისტე, ნათლითა შენითა განგუანათლენ ჩუ-
ენ, რომელმან შეჰქმენ ნათელი და ბნელი. ძლიერ ხარ და მოწყალე,
უფალო C I,2; D II,1.

მაცხოვარ, რომელმან თავს-იდევ ჯუარცუმად ჩუენთვის, აღმავ-
სენ ჩუენ მადლითა სასუმელისა⁵⁾ ვნებისა შენისადათ. ყოლად ძლიე-
რო მაცხოვარ, დიდებაჲ შენდა CE I,3; D II,2.

15 ასდევ მესამესა დღესა, ცხორების მომცემელო, წარმოსტყუენე სი-
კუდილი და აცხოვნე სოფელი, ვითარცა მოწყალე⁵⁾ ხარ CE, I,4;
D I,3.

სიმრავლეთაგან ცოდვათა ჩემთაჲსა მიქსენ მე, ღმერთო ჩემო,
მეოხებითა მშობელისა შენისადათა, მარადის ქალწულისადათა, კაცთ-
მოყუარე C I,5*.

20 თაყუანის-გცემთ შენ, ქრისტე, სიტყუაო მამისაო, რამეთუ ჯუარ-
ცუმითა შენითა ჯოჯოხეთისა მყოფთა ადგომად მონანიჭე DE I,2.

უგალობთ შენსა დიდებულსა ადგომასა, ცხორების მომცემელო,
რამეთუ პირველ შექმნილი იგი კრწნილებისაგან განათავისუფლე
25 D I,4; E I,5.

ქალწულსა შემდგომად შობისა გიგალობთ შენ, ღმრთისმშობე-
ლო, რამეთუ შენ ღმრთისა სიტყუად ჯორციელად სოფელსა უშევ
D I,5; E I,6.

30 უფალო, რომელმან მიჰმადლე მშუდობად მოციქულთა შენთა,
აღმავსენ მადლითა სულისა წმიდისადათა. ოხითა მათითა, უფალო,
შეგუიწყალენ D II,3.

ღალატყავსა

შთამაგდეს მე სიღრმესა⁵⁾ გულსა ზღუსასა და ვიხილენ საკვრე-
ლებანი შენნი, უფალო CDE I,1.

35 ღალადებდა წინაწარმეტყუელი იგი მუცლით გამო ვეშაპისადათ,
იტყოდა: უფალო, უფალო, აღმომიყვანე მე C I,2.

მკუდრეთით ასდევ, წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი, მოწყალე, და იც-
სენ კრწნილებისაგან⁵⁾ ცხორებაჲ ჩუენი, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ**
CD I,3; E I,4.

9 ქრისტე+და D. 13 ვნებისა — D. 14 მაცხოვარ] უფალო D. 15 ასდევ +
საფლავით DE. მესამესა დღესა — E. 24 ხრწნილებისაგან E. 27 ~ სიტყუად
ღმრთისაჲ E. 32 დღესა E. 33 აღვიხილენ D. 38 კაცთმოყუარე] მოწყალე C.

* D-ში ეს ტროპარი ამავე ხმის „ღალატყავსა“ (D III, 3). ** E-ში რეფრე-
ნის მაგერ: „იგოვე“.

სამეზამან წმიდამან კაცთმოყუარებითა თუსითა შეისმინა ლოცვაჲ წინაწარმეტყუელისა თუსისაჲ და განარინა იგი მუცლისაგან ვეშაპისაჲთ უვნებელად C I,4; D III,4; E I,7.

საშომაგან ქალწულისა⁵⁾ გამოხუედ გამოუთქუმელად, მოწყალე, და იკსენ კრწნიღებისაგან ცხორებჲა ჩუენი, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ DE I,2. 5

განმათავისუფლენ ჩუენ საცთურისაგან კერპთაჲსა, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, და იკსენ კრწნიღებისაგან ცხორებჲა ჩუენი, ვითარცა კაცთმოყუარე¹⁾ ხარ D I,4; E I,3.

შევიდა წინაწარმეტყუელი იგი მუცელსა ვეშაპისასა და ლოცვითა მისითა შწნა ძღიერი იგი D II,1. 10

წინაწარმეტყუელი იგი მუცლით გამო ვეშაპისაჲთ ლღღადებდა: უფაღო, მოხედენ ლოცვასა ჩემსა და ნუ მიმცემ მე ძღიერსა ამას D II,2.

კმა-ვყავ ღრმათა შინა და უფსკრულთა ღმრთისა მიმართ მოწყალისა და კმა ღ ლღღებისა ჩემისაჲ მიიწიენ სასმენელთა შენთა, უფაღო D II,3. 15

წინაწარმეტყუელმან იონა პირველვე გამოსახა ვნებჲა შენი, მაცხოვარ, რომელი მესამესა დღესა ასდევ და ვანმათავისუფლენ ჩუენ საუკუნოჲსა ბნელისაგან D II,4; E I,5. 20

შენ ხარ სასოღ ჩემი სიჭაბუკითგან⁵⁾ ჩემით, ნუ დამაგდებ მე, უფაღო ღმერთო ჩემ[ო] D III,1; E I,6.

გიხაროდენ, ცხორების მომცემელი ადგომიღ არს მკუდრეთით, რომელმან მოპოინა წყაღობჲა მისი მოშიშთა მისთა ზედა. აწ მოვედით, მორწმუნენო, წინაწარმეტყუელისა კმასა ვღღღადებდეთ და ვიტყოღით: D III,2. 25

სიმრავლეთაგან ცოდვათა ჩემთაჲსა მიკსენ მე, ღმერთო ჩემო, მეოხებითა მშობელისა შენისა, მარადის ქალწულისაჲთა, კაცთმოყუარე D III,3.

კურთხეულარსა

რომელმან დასაბამსა ცანი დაამყარენ⁵⁾ და სიტყვთა ქუეყანაჲ წყაღთა ზედა დააფუმენ, კურთხეულ ხარ შენ უკუნისამდე. უფაღო ღმერთო⁴⁾ მამათა ჩუენტაო CDE I,1. 30

რომელმან სამთა ყრმათა საკუმიღსა მას შინა ცუარი ასხურე და ქალწულად დაიკვე მშობელი შენი შემდგომად შობისა, კურთხეულ³⁾ ხარ შენ, უფაღო ღმერთო მ[ამათა ჩუენტაო] C I,2; D I,5. 35

რომელმან კელნი თუსნი ჯუარსა ზედა განიპყრენ და ავაზაკსა სამოთხც მიანიჭენ, კურთხეულ ხარ შენ⁴⁾, უფაღო³⁾ ღმერთო მამ[ათა ჩუენტაო] C I,3; D I,6; E I,4.

2 თუსისაჲ] ონაჲსი D. განარინა] აღმოიყვანა D. ვეშაპისა D. 7 კერპთაჲსაჲჲ ჯუარითა პატოისნითა E. 8 ხრწნიღებისაგან E. 16 მიიწიენ D. 30 კურთხეულარსსა C. 31 სტუღათა D. 34 ცური D. 38 მიანიჭენ] განულე D.

რომელი ასდევ მკუდრეთით მესამესა დღესა, უფალო, და ადგო-
მაჲ ყოველთა მოგუანიჭე, კურთხეულ ხარ შენ⁵⁾, უფალო [ღმერთო
მამათა ჩუენთაო] C I,4; D I,8; E I,6.

5 სამებასა წმიდასა მორწმუნენი უგალობთ და ერთობით ვლდა-
დებთ და ვიტყუთ: კურთხეულ ხარ შენ უკუნისამდე, უფალო ღმერ-
თო⁵⁾ მამ[ათა ჩუენთაო] C I,5; D I,9; E I,7.

რომელმან სამნი ყრმანი საკუმბილისაგან⁵⁾ განარინენ და დანიელ
პირისაგან ლომთაჲსა იქსენ, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო
[მამათა ჩუენთაო] DE I,2.

10 რომელი საშოსა ქალწულისასა დაემკუდრე და მას შინა ადამ გა-
ნაახლე, კურთხეულ⁵⁾ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთა[ო]*
DE I,3.

რომელი იშვე, ქრისტე, ქალწულისაგან და წიაღთაგან მამისათა
არა დააკლდი, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენ-
15 [თაო] D I,4.

ქალწულად დაიცევ მშობელი შენი შემდგომად შობისა, კურთხე-
ულ ხარ შენ, უფალო ღმერთო მ[ამათა ჩუენთაო] D I,5.

რომელი დაეფალ გულსა ქუეყანისასა და ასდევ მესამესა დღესა
საფლავით, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო⁵⁾ ღმერთო მამათა ჩუენთ[აო]
20 D I,7; E I,5.

პირველ საუკუნითგან უკუდავი ძმ უკუდავისა მამისაჲ, ღმერთი
და სიტყუაჲ ღმრთისაჲ, რომლისა მიერ წამებით ძმ იცნობა კორცი-
თა და სული წმიდაჲ მოივლინა სოფლად, რომლისა მიმართ ვლდა-
დებთ და ვიტყუთ: კურთხეულ ხარ შენ უკუნისამდე, ღმერთო მამ[ათა
25 ჩუენთაო] D II,1.

ქრისტე, რომლისაგან შეძრწუნდიან დაბადებულნი და იმსახუ-
რები წესთაგან ანგელოზთა, შორის ავაზაკთა დაემშკუალე ჯუარსა
და ნეფსით, ვითარცა მკუდარი, დაიდევ საფლავსა, მყოფნი ბნელი-
სანი ნათლად აღმოიყვანენ და სიხარულით იტყოდეს: კურთხეულ ხარ
30 შენ უკუნისამდე, ღმერთო მამათა [ჩუენთაო] D II,2.

სიხარული იქმნა დღეს ყოვლისა სოფლისაჲ, რაჟამს ასდევ, ქრის-
ტე, საფლავით, ვითარცა მეუფე მძინარე, და ბრძანებითა კმითა ან-
გელოზმთავრისაჲთა წარვიდეს დედანი, უთხრეს მოციქულთა: ადგა
უფალი, და სიხარულით იტყოდეს: კურთხეულ ხარ შენ უკუნისამდე,
35 უფალო ღმერთო [მამათა ჩუენთაო] D II,3.

ერთი სამებისაგანი ძალი, ერთი არსებაჲ, ღმერთი და სიტყუაჲ
ღმრთისაჲ, რომელი გამოუჩნდა დიდებულთა ყრმათა საკუმბილსა მას
შინა, რომლისა მიმართ ღალადებდა აზარია გალობასა ამას, და სი-
ხარულით იტყოდეს: კურთხეულ ხარ [შენ უკუნისამდე, უფალო
40 ღმერთო მამათა ჩუენთაო] D II,4.

2 ყოველთაჲ მორწმუნეთა DE. შენ, უფალო უკუნისამდე, უფალო ღმერთო
D. 4 წმიდასა ერთარსებასა DE. 5 შენ — D. 14 არაჲ D.

* E-ში რეფრენ-ის მაჟერ: „იგივე“.

აკურთხედიტსა

რომელი მტასა წმიდასა ილიდა და მაყულოვანსა⁵⁾ შინა ცეცხლი-
თა ქალწულისა საიდუმლოდ მოსეს გამოუცხადა, უფალსა უგალობ-
დეთ და უფროსად ავამალღებდეთ უკუნისამდე] CDE I,1.

რომელი საშოსა ქალწულისასა დაემკვდრა და მისგან საშინე- 5
ლად და ზემთა სიტყუსა დაძულებული ადამ განაახლა, უფალსა უგა-
ლობდეთ და უფროსად [ავამალღებდეთ უკუნისამდე] C I,2.

ლაღადებდეს სამნი ყრმანი შენდამი, ქრისტე, რომელნი წარი-
ტყუენნეს მძღაერებით ბაბილონს C I,3; D II,1.

არა თაყუანის-სცეს კერპსა ოქროსასა, არამედ გესვიდეს სამე- 10
ბასა წმიდასა, რომელმან იკსენ ივინი ცეცხლისა მისგან საშინელისა
C I,4; D II,3.

რომელი შორის ორთა ავაზაკთა დაისაჯა და ჯელი თუსნი ჯუ-
არსა ზედა განიპყრნა, უფალსა³⁾ უგალობდით და უფროსად⁵⁾ ალა-
მა[ღლებდით უკუნისამდე] C I,5; DE I,2.

რომელი მესამესა დღესა აღდგა და გამოუჩნდა მენელსაცხებლე- 15
თა დედათა და სოფელსა მშუდობაჲ მოანიჭა, უფალსა უგალობდით³⁾ 5)
და აღამალღებდით უკუნისამდე] C I,6; DE I,4.

რომელი თხემისა ადგილსა ჯუარს-ეცუა და დაეფლა ახალსა საფ-
ლავსა და ადგომად ყოველთა მოგუანიჭა, უფალსა უგალობდით⁴⁾ და 20
უფ[როსად აღამალღებდით უკუნისამდე] DE I,3.

რომელმან შეამკო იერუსალემი დიდებითა⁵⁾ და აღავსო სიონი
ქებითა და განახუნა ჯუართა სამოთხისა ბჭენი, უფალსა უგალობ-
დით და აღამალღებდით უკუნისამდე] DE I,5.

მამასა თანა ძით და სულით წმიდითურთ ვაკურთხევდეთ — 25
ერთსა ღმრთებასა, მორწმუნენი ვლადებდეთ და⁴⁾ ვიტყოდით:
უფალსა უგალობდით და უფ[როსად აღამალღებდით უკუნისამდე]*
DE I,6.

შენ მიერ და შენდამი ღალადებდეს: განმარინენ ჩუენ, ღმერთო 30
მამათა ჩუენტაო, ცეცხლისა მისგან საშინელისა D II,2.

რომელი ქალწულისაგან უთესლოდ მეუფე იშვა, ქრისტე ღმერ- 30
თი, რომლისაგან ძრწიან ძალნი ცათანი, უგალობდით მღდელნი, ერ-
ნი უფროსად [აღამალღებდით უკუნისამდე] D III,1.

რომელი ნებითა მამისამათა ზეცით ქუეყანად გარდამოკდა, ცოდ- 35
ვანი ჩუენნი თავს-ისხნა და კელინი ნეფსით ჯუარსა ზედა განიპყრნა,
რომლისაგან ძრწიან ძალნი ცათანი, უგალობდით მღდელნი, ერნი
უფროსად [აღამალღებდით უკუნისამდე] D III,2.

რომელმან ჯუართა ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა და მყოფნი ბნე- 40
ლისანი ნათლად გამოიყვანნა, ადამ დაცემისაგან აღადგინა და ად-
გომად ყოველთა მოგუანიჭა, რომლისაგან ძრწიან ძალნი ცათანი,

2 და — D. 3 უგალობდით D. 4 უფროსად — D. ამ[აღლებდით] D. 9 ბა-
ბილონდ D. 10 არაჲ CD. კერპსა+მას D. 11 მისაგან C. 13 ორთა — D. 14 გა-
ნიპყრნა + და სიკუდილითა სიკუდილი მოაკუდილა DE. უფროსად — D. 16 აღ-
დგა ადგა მკუდრეთით E. 17 და სოფელსა მშუდობაჲ მოანიჭა—C. ~ მშუდობაჲ
სოფელსა E. 31 ქალისა D.

* E-ში რედუქციის მაგურ: „იფიე“.

უგალობდით მღვდელნი, [ერნი უფროსად აღამალეზდით უკუნისამდე] D III,3.

სამებასა წმიდასა მღვდელნი⁵⁾ გაკურთხევენ და ერნი უფროსად აგამალეზდენ შენ უკუნისამდე D III,4; E I,7.

5 ვაკურთხევედეთ მამასა მოწყალესა, ვაკურთხევედეთ ძესა მხოლოდშობილსა სულით წმიდით უკუნისამდე D III,5.

ადიდებდითსა

გადიდებთ შენ, მარიამ. დედაო ქრისტესო, გადიდებთ შენ CE I,1; D II,1.

10 შენ, დიდებულსა და სანატრელსა⁵⁾ დედასა მაცხოვრისასა, გალობით გადიდებთ CE I,2; D I,1.

ვაკურთხევედეთ შობილსა და მშობელსა, განმანათლებელსა სულთა ჩუენთასა C I,3.

15 ღმერთი ღმრთისაგან იშვა — ნათელი, რომელი განანათლებს ნათესავსა კაცთასა C I,4.

მოგუხედნა ჩუენ, მყოფთა ბნელისათა და აჩრდილისათა, მოუკლებელმან ნათელმან, ძემან ღმრთისამან, შობილმან ქალწულისაგან, რომელმან მოჰმადლა მშვიდობა სულთა ჩუენთა C I,5.

20 რომელი სამეხით და ერთარსებით იდიდები მორწმუნეთაგან, ძმ თანა მამით და სულით წმიდითურთ, განუყოფელი ერთი ღმრთეება, გალობით გადიდებთ C I,6; D III,5; E I,15.

იშევ ქალწულისაგან, ქრისტე ღმერთო, აცხოვნე კაცთა ნათესავი, გადიდებთ შენსა შობასა C I,7; D II,2; E I,8.

25 აჰმალდი ჯუარსა ზედა, ქრისტე ღმერთო, განახუენ ჯუარითა სამოთხისა ბჭენი, გადიდებთ შენსა ჯუარცუმასა C I,8; D II,3; E I,9.

ასდეგ საფლავისაგან, ქრისტე ღმერთო, ადგომად ყოველთა მოგუანიჭე, გადიდებთ შენსა ადგომასა C I,9; D II,4; E I,11.

30 შენ მამისაგან არა განეშორე⁵⁾, სიტყუად უძვეველი კორციელ იქმენ, ღმერთი, გალობით [გადიდებთ] D I,2; E I,3.

შენ, მამისა თანა-მოსაყდრც⁵⁾ ძმ და სიტყუად ღმრთისა, ქალწულმან წიაღითა გიტკრთა, გალობით გადიდებთ D I,3; E I,6.

შენ, ჯუარსა ზედა დამშვალულსა და საფლავით ადგომილსა ღმერთსა, გალობით გადიდებთ D I,4; E I,10.

35 შენ, ზეცად ამალეზულსა⁵⁾ ღმერთსა, მარჯუენით მჯდომარესა ძესა, გალობით [გადიდებთ] D I,5; E I,14.

რომელი საყდართა ოთხხატედთა⁵⁾ ზედა მჯდომარც შეზუედ წმიდასა მუცელსა ქალწულისასა და იშევ ვითარცა ყრმად, გალობით გადიდებთ] D III,1; E I,17.

40 რომელმან განიპყრენ კელნი თუსნი ჯუარსა ზედა⁶⁾, ჯოჯობეთი წარმოსტყუენე, სიკუდილი დასთრგუნე, საცთური განაქარვე, გალობით [გადიდებთ] D III,2; E I,18.

განანათლე სოფელი ადგომითა შენითა, რამეთუ ასდეგ ღმერთი მკუდრეთით, მესნელი სოფლისაჲ, მაცხოვარი ყოველთაჲ: გალობით გადიდებთ D III,3; E I,12.

რომელი აჰმალღი ზეცად და დაშჯედ მარჯულ მამისა, შენ გაქებენ ძალნი ცათანი, ერნი ანგელოზთანი, კრებული წმიდათაჲ და 5 სულები მართალთაჲ, გალობით გადიდებთ D III,4; E I,13.

გამოუთქუმელისა ნათლისა დედაო და ცხოველს-მყოფელისა⁵⁾ ქრისტეს მტურთველო, შენ ყოველნი გადიდებთ, გიხაროდენ, მარიამ D IV,1; E I,4.

ღმრთისა და მაცხოვრისა დედაო და სამკუდრებელო⁵⁾ სულისა 10 წმიდისაო, შენ ყოველნი გადიდებთ, გიხაროდენ, მარიამ D IV,2; E I,5.

რომელსა ცანი და ქუეყანაჲ ვერ იტკევენ. საშოსა დაიტეი, შენ ყოველნი გადიდებთ, გიხაროდენ⁴⁾, მარიამ D IV,3; E I,7.

რომლისაგან ძრწიან ძალნი ცათანი, ჯორცითა მკლავთა ზედა 15 იტურთე, შენ [ყოველნი გადიდებთ, გიხაროდენ, მარიამ] D IV,4.

კურთხეულ ხარ შენ შორის დედათა, სანატრელო, ქალწულებითა უბიწოო, ზეცისა სძალო, მეოხო სულთა ჩუენთაო, მეოხ გუეყავ ჩუენ D V,1.

გაკურთხევთ შენ, მესნელსა ისრაელისასა, რომელი ქალწულისა- 20 გან გამოუჩნდი სოფელსა და აღგედგინე რქაჲ ცხოვრებისაჲ, ქრისტე D V,2.

გაკურთხევთ შენ, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, რომელი მოხუედ სოფლად, იშვე ქალწულისაგან მოწყალე და მესნელი ჩუენი D V,3.

ცხოვრების მომცემელი ხარ შენ, ქრისტე, შენითა ადგომითა დაჰ- 25 კსენ სიკუდილი, დიდებისა მეუფეო, გადიდებთ შენ D VI,1.

რომელი დამზადებელი ხარ დაზადებულთაჲ და განმანათლებელი ნათესავისა კაცთაჲსაჲ, შენითა ადგომითა დაჰკსენ სიკუდილი, დიდებისა მეუფეო, გადიდებთ შენ D VI,2.

რომელ დაიდევ ახალსა საფლავსა და მესამესა დღესა ასდეგ მკუდ- 30 რეთით, შენითა ადგომითა დაჰკსენ [სიკუდილი. დიდებისა მეუფეო, გადიდებთ შენ] D VI,3.

გადიდებთ შენ, მარიამ, კურთხეულო დედაო E I,16.

ცისკრად ფსალმუნი

აღდეგ, ღმერთო, შეგმწიენ ჩუენ ვი დ რე სახელისა შენისათჳს 35 (ფს. 43, 27).

დასადებელი

განიღუმე, რად გძინავს, უფალო? ვი დ რე ჩუენ სრულიად (ფს. 43, 24) CDF 1.

4 დასჯედ E. მარჯუენთ E. 13 საშოსაჲ-შენსა E. 27 რომელმან D. 34 ცისკარსა ფნი D. ცისკრად სახარებისა წარდგომანი E. ფნი სახარებისანი F. 35 სახელისა — CE. 38 უფალო — F.

სხუა

შენ ასდევ და შეიწყალე სიონი⁷⁾, რამეთუ ქამი⁵⁾ წყალობისა³⁾ მისისა (ფს. 101,14).

დასადებელი

5 უფალო, ისმინე ლოცვისა³⁾ ჩემისა⁴⁾⁷⁾ და ღაღა (ფს. 101,2).
CDEF 2.

[ფსალმუნი]

განილუძე, რად გძინ (ფს. 43,24).

დასადებელი

10 რად გარე-მიიქც (ფს. 43,25) E 1.

სხუა

ყოველი სული (ფს. 150, 6).

[დასადებელი]

აქებდით ღმერთსა სიწ (ფს. 150,1) E 3.

15

სხუა

სუფევს უფალი⁵⁾ უკუნისამდე (ფს. 145,10) CDF 3; E 4.

გარდამოთქუმა*

ანგელოზმან შენმან, უფალო, რომელმან ადგომა შენი ქადაგა, მცველი იგი შეაშინნა, ხოლო დედანი იგი განანათლნა და პრქუა:
20 რამსა ეძიებთ ცხოველსა მას მკუდართა თანა? აღდგა, რამეთუ ღმერთ არს და ყოველსა სოფელსა ადგომა მონიჭა CE; D 2.

ოდეს მისწრაფეს დედათა მათ ცრემლითა საფლავსა შენსა, გე-
ძიებდეს, უფალო. ვითარ იხილეს ანგელოზი ნათლისა, მჯდომარქ
ლოდსა მას ზედა, შეეშინა, ხოლო მან პრქუა: რამსა ეძიებთ ცხო-
25 ველსა მას მკუდართა თანა? წარვედით გალობად, ახარეთ მოწაფე-
თა: ადგა ქრისტე მკუდრეთით, წარმოტყუენა ჯოჯოხეთი ძლევითა,
ადგომა და ცხორება ყოველთა მოგუანიჭა D 1.

[ფსალმუნი]

წრფელ არს უფალი ღმერთი ჩუენი (ფს. 91,16).

30

[დასადებელი]

უფალი სუფევს (ფს. 92,1) E.

აქებდითსა

ვაქებდეთ ქრისტესა, ქალწულისაგან შობილსა სიტყუასა მამი-
სასა, ჯუარსა ზედა დამშჭუალულსა CDEG I,1.

1 სხუა] ბ F) — CD. 2 სიონ DEF. 4 დასადებელი — CD. 15 სხუა — CDF. 17 გარდამოთქუანი DF. 19 შეაშინა C. განათლნა C. პრქუა] თქუა CE. 20 ადგა DE. რამეთუ] ვითარცა DE. 33 მამისა G. 34 მშჭულულსა D.

* აქ წყდება F ნუსხა.

ვაქებდეთ ქრისტესა, რომელი ნეფსით საფლავად შევიდა, წარ-
მოტყუენა ჯოჯოხეთი ჯუარითა პატიოსნითა CDE I,2; G I,3.

მოვიდა უფალი თხემისა ადგილსა, ჯუარცუმა თავს-ოდვა, საფ-
ლავად შევიდა CE I,3; D IV,2; G I.2.

შთაქდა უფალი ჯოჯოხეთა, შემოქმედი ყოველთაჲ, ადამისა 5
ცთომასა სძლო ადგომითა CE I,4; D IV,3.

დგა მარიამ საფლავსა თანა, ტიროდა, ცთომასა მას ევაძსა
ცრემლითა განსწმედდა C I,5.

ადგა უფალი მკუდრეთით და მქსნელი ჩუენი ქრისტე, ადგომი-
თა მისითა სოფელი განანათლა C I,6; D IV,4; E I,9; G I,7. 10

აიმსთო მარიამ ხილვად დაბეჭდულსა მას საფლავსა, ნელსაცხებ-
ლითა და ცრემლითა ეძიებდა გუამსა შენსა, მაცხოვარ D I,3; E I.5:
G I,4.

ეტყოდა უფალი მაგდანელსა მარიამს: დედაკაცო, რაჲსა სტირ,
ანუ ვის ეძიებ? D I,4; E I,6; G I,5. 15

მიიქცა მარიამ, იხილა რაჲ უფალი, ფერქთა მისთა შეურდა, ლა-
ლაღებით იტყოდა: დიდებაჲ ადგომასა შენსა, მაცხოვარ D I,5;
E I,7; G I,6.

მსთუად მოილეს ნელსაცხებელი საფლავად წმიდათა მათ დე-
დათა D II,1. 20

მიეწიფნეს კურთხევასა უფლისასა, ჩუენცა ადგომაჲ გუახარეს
D II,2.

ასდევ და ახარე მოციქულთა, ჩუენცა, მქსნელო, შეგვწყალენ
D II,3.

ღმრთივ შემწყნარებელსა საფლავსა შენსა გცვიდეს ურჩულონი, 25
დასისა თანა დაგბეჭდეს, არამედ შენ, უკუდავი ღმერთი და ყოლად
ძლიერი, ასდევ მესამესა დღესა D III,1; G II,5.

ნელსაცხებლის მიძღებელნი დედანი, წადიერებისაგან მისრულნი
საფლავსა შენსა, მაცხოვარ, გეძიებდეს ადგომილსა მკუდრეთით და
განმაქარებელსა ჯოჯოხეთისა ძალისასა D III,2; G II,6. 30

ასდევ საფლავით, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, მენელსაცხებლეთა
დედათა პირველად გამოუჩნდი, გიხაროდენ — ეტყოდე მათ, რამეთუ
იქსენ ევა დარჩილებისაგან D III,3; G II,7.

მოციქულთა კრებულმან გალილეას გიხილეს შენ, მაცხოვარ, და
თაყუანის-გცეს, ლაღადებდეს და იტყოდეს: დიდებაჲ ადგომასა შენ- 35
სა D III,4; G II,11.

ვაქებდეთ ქრისტესა ღმერთსა ყოველთასა, რომელმან მოჰხედა
მყოფთა ბნელისათა D IV,1.

ჯუარითა წმიდითა დათრგუნა სიკუ D IV,5.

ადგომილ არს უფალი, ამაღლებულ არს ზეცად, იგი ზის მარ- 40
ჯულ მამისა და ჩუენთვის ჰყოფს წყალობასა E I.9.

9 და — G. ქე DEF. 10 სუფელი D. 11 მას — G. 12 მაცხოვარ ქრისტე E.
14 რასა G. 15 ანო E. 16 მოიქცა G. 17 მაცხოვარ — G. 25 ღმრთის D. ომჭუ-
ლონი G. 29 გეძიებდეს — შენ G. 31 საფლავისაგან G. 32 დედათა — G. 33 დას-
წილებისაგან G. 31 და — G. 35 თყნისეს G.

პეტრე და იოვანე შევიდეს საფლავად, მათ იხილეს უფალი, ადგომილი მკუდრეთით G 1,8.

გაქვებთ შენ, ქრისტე, რომელი ჰურიათა მიერ ჯუარსა დაემშ-
 5 ჭულაღე და განელო ლახურითა უნრწნელი გუერდი შენი, საფლავსა
 დაიდევ და ასდევ ცათა მეუფე G II,1.

ქრისტე ადგა საფლავით დღეს — ეტყოდა ანგელოზი მენელსა-
 ცხებლეთა მათ დედათა — რომელსა აქებენ ძალნი ცათანი, თქუენ
 რაა ეძიებთ აქა მეუფესა მას ცათასა? G II,2.

კმასა ანგელოზისასა შეიძრა ქუეყანაჲ, ქრისტე, რაჟამს საფლა-
 10 ვისაგან გამოხუედ. ბრწყინვალეებისაგან ნათლისა დაეცნეს მცველნი,
 რომელსა გარემოჲს დგანან მთავარანგელოზნი. შენ ბეჭედი და
 ლოდმან ვერ დაგაყენა საფლავისაგან ადგომაჲ, ცათა მეუფე G II,3.

ადგომასა შენსა, ქრისტე, საფლავით კლდენი განსქდეს და საფ-
 ლავნი აეხუნეს და აღდგეს გუამნი შესუენებულთა წმიდათანი და
 15 გამოეცხადნეს მრავალთა, რომელსა თაყუანის-გცემენ დასნი ანგე-
 ლოზთანი. შენ მცველთა მათ ვერ დაგაყენეს სამარისაგან ადგომაჲ,
 ცათა მეუფე G II,4.

მიისწრაფდეს დედანი ღმრთის მოშიშნი საფლავად ცრემლითა,
 ტიროდეს, ნელსაცხებელი მიელო შემურვად უხრწნელთა ჯორცთა უფ-
 20 ლისათა G II,8.

სიხარული ადგომისა შენისაჲ ახარა ანგელოზმან სანატრელთა
 დედათა: უთხართ მოწაფეთა, ნულარა ხართ თქუენ მწუხარე, აღდგა
 ქრისტე მკუდრეთით G II,9.

წარვიდეს მენელსაცხებლენი დედანი ხარებად მოციქულთა: გი-
 25 ხაროდენ, უფალი ადგა მკუდრეთით, რომელმან განანათლა სოფელი
 G II,10.

შესხმანი წმიდისა ღმრთისმშობლისანი*

გიხაროდენ, საყდარო, საუნჯეო ღმრთისაო, შენ გაქვბს⁵⁾ ყოვე-
 ლი დაბადებული და გადიდებს, რამეთუ შენ მიერ მოემადლა ლხინე-
 30 ბაჲ სულთა ჩუენთაჲ, რომლისა მიერ ადგა პირველ ქმნული მამაჲ
 ჩუენი, ხისაგან დაცემული შენ მიერ განთავისუფლდა DE 1.

გიხაროდენ, ყოლად ძლიერისა მშუიღობისა საყდარო, გიხარო-
 დენ, ყოლად ნათელო, მზისა უბრწყინვალესო, გიხაროდენ, მოლუაწეო
 ღმრთისა მიმარ[თ], ყოველთათჳს გიხაროდენ, საუნჯეო წმიდაო
 35 ღმრთისაო D 2.

გიხაროდენ, ღმრთისმშობელო, ყოლად წმიდაო ქალწულო, რამე-
 თუ შენგან და შენ მიერ, შობითა შენითა, დღეს იხარებენ ყოველნი
 კიდენი, რამეთუ ევაჲს წყევამ, პირველ დედისა დედობრივისა ბუ-
 ნებისაჲ წესითა განუქარვე — ყუედრებაჲ დედათაჲ და მართლმადი-
 40 ებლობისა იგი საზღვარი. ღმრთისმშობელო, შენითა ქალწულებრვე

8 შტტსა G. 27 შესხმანი წმინდა — E. შესხმანი წმინდა ღმრთისმშობლისა-
 ნი — G. 39 განუქარვე D.

* E-ში სათაური კიდებუა მიწერილი. G-ში ღმრთისმშობლისადმი მიძღვნილი პირ-
 ველ ტროპარი სწავრით შესრულებული სახედაო ასოთა გამოყოფილი.

დადგრომითა ცხორებაჲ კაცთა დაუმკვდრე. ვინ არა გნატრის შენ, რამეთუ სანატრელად გამოშჩნდი უფროჲს ყოველთა ნათესავთა? ვინ არა გესავს შენ, რამეთუ სასოჲ ხარ ჭირვეულთაჲ და რომელნი გეძიებენ შენ, ეპოვი მათ შემწე? ანუ ვინ არა გევედროს შენ, რამეთუ სიკუდილად მიცემულნი იქსნნი და ტა[ნ]ჯვად განმზადებულთა კადნიერ ექმნი მარჯუენით მდგომარისა ძისა შენისასა? სსუჲა შენებრი არავინ გუაქუს მეოხი, გარნა შენ თუთ, დღჲ და ღამჲ მეოხ გუეყავ შენგან შოზილისა მიმართ ღმრთისა ცხორებად სულთა ჩუენთათჲს D 3.

5

გიხაროდენ, ბჭეო ცათაო და საყდარო მეუფისაო, ტაძარო შემოქმედისა ღმრთისაო, ტაკუკო ოქროსაო, შეზავებულო ალაბასტრო და სულნელო საკუმეველო, წინაწარმეტყუელთა მიერ აღმოცმნებულო და ანგელოზმთავრისა მიერ მოკითხულო, რამეთუ წჷმად სულისა წმიდისა მიერ შენ ზედა გარდამოჯდა და ნაყოფიერ ყო ყოველი სოფელი. რომელი ცათა შინა კურთხეულ ხარ და ქუეყანასა ზედა იდიდები, ზღუდეო შეურყეველო და მტკიცეო, ყოლად წმიდაო ქალწულო მარიამ, მეოხ გუეყავ ცხორებად სულთა ჩუენთათჲს D 4; G 1-2^წ.

10

15

სამოთხჲ აღშწნებული და ხჲ ყუავილ⁵-გარდაფენილი, წინაწარმეტყუელთა მიერ ქებული, მამადმთავართა მიერ ქადაგებული აღმოსცენდი, ყოლად წმიდაო ღმრთისმშობელო, რამეთუ შენ ტაძარ ექმენ სულსა წმიდასა, ცათა დაუტევენელი ღმერთი მუცლად-ილე გიხაროდენითა. რომელსა ქერობინნი, ცეცხლის ნივთნი საყდარნი, კმსახურებენ, ჯორცითა შენგან იშვა და მზჲ სიმართლისაჲ სოფელსა უშევ, მეოხ გუეყავ ჩუენ D 5; E 3.

20

ყოველთა შემოქმედისა ღმრთისა დედაო, უსძლოო, უქორწინებელო, უბიწოო ღმრთისმშობელო მარიამ, რამეთუ მეუფჲ მეუფეთაჲ და უფალი უფლებათაჲ, სრული კაცებითა, უქცეველი ღმრთებითა აღმოუცმნე ნათესავსა კაცთასა, რომელსა აქებენ ანგელოზნი ცათა შინა, მთავრობანი და ეკლმწიფებანი თაყუანის-სცემენ. შენ წინაწარმეტყუელთაგან იქადაგე და მამადმთავართაგან აღმოსცენდი, ზღუდეო და მფარველო სოფლისა, ითხოვე მონიჭებად მშუდობაჲ სოფელსა და სულთა ჩუენთათჲს დიდი წყალობაჲ D 6.

25

30

უხილავთა შემოქმედისა მეუფისა იქმენ დამტევენელ, დაუტევენელისა, ქალწულო, რამეთუ ღმერთმან და სიტყუამან ღმრთისამან ჩუენისა ცხორებისათჲს შენგან ჯორცითა შესხმად სათნო-იყო, რომელსა ანგელოზნი წმიდაარსობით ადიდებენ მაღალთა შინა, მარჯულ მამისა მჯდომარესა. ესე შენგან გამოგვბრწყინდა განმათავისუფლებელი სოფლისაჲ და განმანათლებელი ცოდვილთაჲ, შემწყნარებელი განწირულთაჲ, მისა მიმართ ვედრებად ჩუენთჲს ნუ დასცხრები, ქალწულო კურთხეულო, ღმრთისმშობელო მარიამ D 7.

35

1 დაუმკვდრე D. არაჲ D. 2 არაჲ D. 4 არაჲ D. 6 არაჲჲინ D. 7 ღამჲ D. 11 საკუმეველო D. აღმოცმნებულო D. 14 რომელი რწნი D. 15 ზღოდეო D. 16 ცხორებად დაუცხრამელად G. 24 უქურწინებელო D. 29 ზღოდეო D.

* G-ში ეს ტროპარი ორალაა გაყოფილი: „გიხაროდენ...“ და „საკუმეველო...“ G-ში ამ ტროპარით თავდება აღდგომის დასდებულთა ტექსტი, ბოლოს ერთჲს 140-ე ფსალმუნის საგალობლები რვა ხმაზე, ხოლო დასასრულ მიწერილია: „შემინდევთ და ლოცვა ყავთ“ (131v).

- გიხაროდენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო, აღშენებულო ტაპარო და დაურღუეველო ზღუდეო და დაუშრეტელო სანთელო და ყოლადვე დაუჭნომელო ყუავილო, რომელი აღმოგაცქნეს მამადმთავართა და შეგაერთეს ქუეყანისაჲ ზეცისათა, რამეთუ ყოველთა შემოქმედმან
- 5 ღმერთმან ცანი, ვითარცა კამარანი, მოდრიცა და ესე შენდა საშოდ, ვითარცა ცუარი ღრუბლად, შევიდა და შენგან რაჲ გამობრწყინდა მზე იგი სიმართლისაჲ და მიეფინა ნათელი მისი ყოველსა ზედა ქუეყანასა. აწ შეგივრდებით, დედაო ქრისტეს ღმრთისა ჩუენისაო, მეოხო ქრისტოიანეთაო, მეოხ გუეყავ ჩუენ D 8.
- 10 აღსარებულ და დიდ არს ქალწულებისა შენისა საიდუმლოა, რომელმან დაიმკედრა შენ თანა უფროჲს ბუნებათა ცნობითა და ზეშთა სიტყუსა დაუსაბამოჲ—ჟამიერად, და მიუწოდომელი საცნაური—ჟორცი-თა გამობრწყინებულ, და დედაჲ — შემდგომად შობისა ქალწული. ვინაჲ ორკერპოთვე, საღმრთოთა და კაცობრივითა ბუნებითა ცნო-
- 15 ბითა ენმანუელ — ჩუენ თანა ღმერთი და კაცი, მისა მიმართ მეოხ გუეყავ ჩუენ ცოდვილთათჳს, ყოლად წმიდაო, სახარულევანო D 9.
- ღმრთისმშობელო, ქალწულო მარიამ, შენ გაკურთხევთ, რამეთუ შენგან გამოვბრწყინდა მაცხოვარი ქრისტე, განმანათლებელი სულთა ჩუენთაჲ D 10.
- 20 წმიდაჲ წმიდათაჲ, წმიდაჲ ქალწული⁵⁾ მარიამ, ქერობი[ნ]თა მობაძავი და მეოხი სულთა ჩუენთაჲ D 11; E 9.
- დიდო ძალო ქერობინ[თა]ო⁵⁾, წმიდაო ქალწულო, გამოუთქუმე-ლო ნათელო, წინამძღუარო სულთა ჩუენთაო D 12; E 6.
- გიხაროდენ, წმიდაო დედოფალო, სანთელო დაუშრეტ E 2.
- 25 ჯუარცუმასა თანა სდეგ ძისა E 4.
- გიხაროდენ, მარიამ, კაცთა სიქად E 5.
- შენგან შობილსა, სახარულევანო, მაცხ E 7.
- შემკულო საღმრთოთა მით, სძალო უბი E 8.

სამხრად ფსალმუნი

- 30 გამოაჩინე პირი შენი მონ⁵⁾ ვი დ რე რამეთუ გხადოდე შენ (ფს. 30,17—18).

დასადებელი

შენ, უფალო, გესავ,³⁾⁴⁾ ნუ მრცხ (ფს. 30,2) C*D 1; E 2**.

სხუაჲ

- 35 უყუარს წყალობაჲ და⁴⁾ სამართ (ფს. 32,5).

დასადებელი

რამეთუ მან თქუა და იქმნა³⁾⁵⁾, თავადმან (ფს. 32,9) CD 2; E 1.

12 მიეწოდომელი D. 23 წინამძღუარო D. 30 შენი მონ — CD. 34 სხუაჲ — C.

* C-ში ეს ფსალმუნური საგალობელი შეცდომით „ვიდრეს“ მეშვეობით უკავ-შორდება მომდევნოს (ფს. 32, 5). ** E-ში ეს ფსალმუნური საგალობელი „სხუაჲ“ რუბრიკითაი გატანილი.

აღელუა

წკალობასა და სამართალსა⁵⁾ ვიდრე მოხუდე ჩე[მ]და (ფს. 100,1-2) CDE 1.

სხუა

ღმერთო, შეწვენასა ჩემსა⁵⁾ ვიდრე ისწრაფე (ფს. 69,2) 5
CDE 2.

სხუა

მოვედით, უგალობდეთ უფალსა, ვლად (ფს. 94,1) E 3.

კელთაბანისა

ცხოველს-მყოფელსა და უტრწნელსა ადგომასა ქრისტესსა, მოვე- 10
დით, მორწმუნენო, ეკლესიასა წმიდათასა, ერთობით ყოველნი ღმრთივ
შუენიერსა გალობასა ვიტყოდით: რომელმან ჰქმენ ცხორებაა შორის
ქუეყანასა, ღმერთო, ადგომითა და განანათლე სოფელი, დიდებაა
შენდა CD 1; E 2.

ცხოველს-მყოფელსა ჯუარსა შენსა თაყუანის⁵⁾-ვსცემთ, უფალო, 15
რომლითა შეჰმუსრე ჯოჯოხეთი და სიკუდილი დასთრგუნე, ქველის-
მოქმედ, აღმომიყვანენ ჩუენ ბნელისაგან და აჩრდილთაგან სიკუდი-
ლისათა და საკრველნი ჩუენნი განჰხეთქენ ღმრთეებითა, გჳრუენე
ჩუენ ადგომა და ცხორებაა საუკუნო და პირველი ნეტარებაა
D 2; E 1. 20

ღღეს ჯოჯოხეთი იწროებით⁵⁾ ღაღადებდა: უმჯობეს იყო ჩემ- 25
და, თუმცა მარიამისგან შობილი მე არა განმერისხა, რამეთუ მოვიდა
ჩემდა და ყოველი ძალი ჩემი დაქსნა, ბჳენი რვალისანი შემუსრნა,
სულნი, რომელ მქონდეს, ღმერთი იყო, აღადგინნა. დიდებაა ძალსა
შენსა და ადგომასა შენსა, მაცხოვარ DE 3.

სიწმიდისა

ანგელოზთა ერნი შენდა დიდებასა შესწირვენ⁵⁾, აღელუა, რო- 30
მელმან აცხოვენ ძენი კაცთანი, აღელუა, და ჩუენ, ქუეყანისანი,
ქსნილნი საცთურისაგან, ვითარცა ერთისა პირითა ვიტყუთ: აღე-
ლუა¹⁾, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ, უფალო, დიდებაა
მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა* C; DE 2.

მკედრობაა ანგელოზთა გიგალობს შენ, რომელი განისუენებ
ეტლთა ქერობინთა, ბანაკი წმიდათა გაკურთხევეს შენ, რომელი

2 მოხუდე| მოხუდე C. 4 სხუა—C. 10 უტრწნელსა CE. ქჳსა C. ქჳსა D.
11 ეკლესიასა+შინა E. 12 შუენიერსა| სულერსა E. ვიტყოდით რომელმან| შეე-
სწირვიდეთ E. ქმენ E. 13 ღმერთო+ქუართა და E. და| შენთა E. 22 არაა D.
23 დაქნა D. 24 მქუნდეს D. 26 სიწმიდისანი D. 32 რომელი — D. 33 ეტლთა+
ზედა E. ქერობინთა E.

* რეჟრენი აღდგენილია VI ხმის „სიწმიდისაჲს“ მიხედვით (რხ. აქვე. გვ. 477).

მოსცემ მიწვენასა ძეთა კაცთასა, რომელნი გიგალობენ შენ, უხილაგ-
სა და ჭეშმარიტსა ღმერთსა, ქერაბინნი და სერაბინნი დაუცხრომე-
ლად ლალადებენ და იტყუან: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, სამე-
ბაო წმიდაო, დიდებამ შენდა DE 1.

- 5 იხარებს ბანაკი ანგელოზთამ და იშუებენ ცანი ძალითურთ და ქუე-
ყანამ თანა დაბადებულთურთ ლალადებენ მაცხოვრისა ჩუენისა ად-
გომასა. ქერაბინთა თანა მსხუერპლსა ქებისასა შევსწირავთ, სერა-
ბინთა თანა დაუცხრომელად ვიტყუთ: წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა
ხარ შენ: უფალო, დიდებამ შენდა D 3*.

i მოსცემ E. მიწვენასა ძეთა კაცთასა... უხილაგსა და — E. 2 ჭეშმარიტებასა
E. დაუცხრომელად D.

* D-ში ადგომის დასადებელთა ტექსტს მოსდევს ანდერძი: „დიდებამ ღმერთ-
სა უკუნისამდე, დაესრულნის კ მ ა ნ ი. ლოცვა ჩავთ. სანატრელნო და პატი-
ოსან[ნო]“.

ვ-ჟ ა

უფალო, მილხინე ცოდვილსა ამას, რომელსა არაჲ მაქუს გარნა
კმობაჲ ესე, და შემიწყალე მე C I,1.

C 48 | სიმრავლეთაგან ცოდვათა ჩემთაჲსა შეძრწუნებულ არს სული 5
ჩემი. ღმერთო, მილხინე ცოდვილსა ამას, რამეთუ ჭირი მახს მე და
არავინ არს მწე ჩემდა, და შემიწყალე მე C I,2.

მიძლოდე მე, უფალო, გზათა სიმართლისა შენისათა და მომიყ-
ვანე მე, ვითარცა ცხოვარი წყმედული, დადგრომაჲდ სამწყსოსა შენსა,
გვეედრები, და შემიწყალე მე C I,3. 10

ოხითაჲ

მამასა და ძესა უგალობდეთ, სულსა წმიდასა ვაკურთხევდეთ,
აუვარებდეთ ცოდვათა ჩუენთა C.

ფსალმუნი

მოვიკსენენ მე წყალობანი შენნი, რამეთუ (ფს. 24,6) C. 15

დასაღებელი

წყალობითა შენითა მომიკსენე (ფს. 24,7) C.

აქებდითსა

C 48 v ცისკრისა ქებაჲ ჩუენი შეიწირე, ქრისტე, | რომელი ანგელოზთა 20
მიერ იქები. ნათელი გამოაბრწყინე გულთა ჩუენთა, ცხოველსყოფე-
ლი სული წმიდაჲ შენი, და შემიწყალე მე, ქრისტე მეუფეო C I,1.

დიდებაო ჩემო, ადგომაჲ სულისა ჩემისაჲ შენ ხარ, ქრისტე. სა-
ფარველსა ფრთეთა შენთასა დამიფარე მე, ბრწყინვალეზასა ნათლისა
შენისასა, და შემიწყალე მე] C I,2.

საშინელსა მას მეორედ მოსლვასა შენსა განრჩად ცხოველთა და 25
მკუდართა კელის ამპყრობელ მექმენ მე, ვითარცა-იგი პეტრეს, და
შემიწყალე მე C I,3.

ჯუარი წმიდაჲ, სასოჲ მორწმუნეთაჲ, აემართა ჩუენთჳს ძლევად
მტერისა. მოვედით, ერნო, თაყუანის-ვსცეთ მას C I,4.

წმიდა არს ჯუარი შენი, ქრისტე, რომლისაგან არს ყოველი ნა- 30
თელი, ცხობებაჲ და მოტევებაჲ ცოდვათაჲ C I,5.

C 49 | მეოხ გუეყვენით ჩუენთჳს, წმიდანო მოწამენო, რაჲთა ვიქსნ-
ნეთ ურჩულოებათა ჩუენთაგან, რამეთუ თქუნ მოგეცა მაღლი მეო-
ხებად ჩუენდა C I,6.

24 შემიწყალე მე] უწ C.

- განსდიდენით სულითა, წმიდანო მოწამენო, დაუთმეთ ღუაწლსა, ერუოდეთ მეფეთა და სიტყუასა უგებდით მძლავრთა, რამეთუ თქვენ ხართ ტაძარნი ქრისტესნი და სუეტნი შეურყვევლნი. ევედრენით მას დაუცხრომელად ქსნად სულთა ჩუენთათჳს C I,7.
- 5 სულნი, რომელ გარდასცვალენ, უფალო, ღირს-ყვენ თანამკედრად წმიდათა შენთა და მოიქსენენ, ვითარცა მოწყალე ხარ, სასუფეველსა შენსა C I,8.
- ქრისტე მაცხოვარ, განუსუენე სულსა შესუენებულთასა სამოთხესა საშუებლისასა წმიდათა შენთა თანა C I,9.
- 10 ყოლად ნათელი ქალწული ღმერთმან გამოირჩია, მას შინა დაიმკვდრა და კორცნი შეისხნა მისგან ცხორებად ჩუენდა C I,10. C 49 v
- გიხაროდენ, დედაო ნათლისაო. გიხაროდენ, მხოლოვო კურთხეულო. გიხაროდენ, უსძლოო, სასოო სოფლისაო C I,11.
- გიხაროდენ ცასა და საყდარსა, გიხაროდენ ზღუდესა და ბჭესა, 15 გიხაროდენ ქალწულსა, რომელსა ზედა სული წმიდაა გარდამოკდა, ვითარცა წჳმამ საწმისსა ზედა C I,12.
- ტაძარი ხარ მაცხოვრისა და სანთელი ჭეშმარიტი, ქალწულო მარიამ, ქერობინთა მობაძავი და განმანათლებელი სულთა ჩუენთა C I,13.
- 20 მქადაგებელმან იოვანე ქადაგა მოსლვაჲ შენი, ქრისტე, და ჭეშმარიტად გამოშჩნდი შენ, სიტყუაჲ ღმრთისაჲ C I,14.
- ვკრგვნი ეკლესიათა შენთა, ქრისტე, და მოწამეთა შენთაჲ ქადაგი წინათვე იწამა, პირველი მოწამე შენი, წმიდაჲ სტეფანე C I,15.
- 25 შენდამი, ღმერთო ჩემო, მოვიელტით და შქენ გვედრებით, კაცთმოყუარე, ოხითა ღმრთისმშობელისადათა, და გუაცხოვნენ ჩუენ, უფალო C I,16. C 50

ჯ-ფ ზ

- რომელმან მოსდრიკენ ცანი და გარდამოჰკედ ქუეყანად, მოყავ 30 ყური შენი ვედრებასა ჩემსა C I,1.
- რომელმან ლოცვაჲ ცოდვილისაჲ ისმინი და არა უგულებელსპყვი, მოყავ ყური შენი C I,2.
- ურჩულოებათა ჩემთაგან გარე-მიიქციე, უფალო, პირი შენი და ყოველნი ცოდვანი ჩემნი აჯოცენ, გვედრები C I,3.
- 35 **ოხითაჲ**
- უფალო, ძალო ჩემო, შესავედრებელო ჩემო, შემწეო ჩემო და მქსნელო ჩემო, დღესა ბოროტსა განმკურნე მე, უფალო, და განვიკურნო, მაცხოვრე მე და ვცხოვნდე, რამეთუ სიქადული ჩემი შენ ხარ და კურთხეულ არს კაცი, რომელი ესავს უფალსა C.
- 40 **ფსალმუნი გ**
- გული წმიდაჲ დაჰბადე (ფს. 50,12) C.

დასადებელი

მომეც მე სიხარული მაცხოვარე (ფს. 50,14) C.

აქებდითსა

C 50 v

| ვაქებდეთ, ვაკურთხევდეთ, უგალობდეთ, თაყუანის-ვსცემდეთ სახელსა შენსა, მაცხოვარ, მხოლოო. შენდა შუენის ქებაჲ C I,1. 5

ძალნი ცათანი დაუცხრომელად დიდებასა შენდა შესწირვენ, მაცხოვარ, მხოლოო C I,2.

ანგელოზთა და კაცთა და ყოველთა დაბადებულთა ენანი დიდებასა შენდა შესწირვენ, მაცხოვარ, მხოლოო. შენდა [შუენისა ქებაჲ] C I,3. 10

ჯუარი არს სიქადულ მორწმუნეთა შენთა, ქრისტე, რომელთა პრწამს ღმრთეებაჲ შენი და რომელნი აღიარებენ სახელსა შენსა C I,4.

რომელთა მოვიდეთ ნიში ჯუარისა შენისაჲ, უფალო, ამითვე შენ გევედრებით: ყავ ჩუენ თანა სასწაულ კეთილ, რამთა იხილონ მოძულეთა შენთა და რცხუენოდის C I,5. 15

წმიდანო მოწამენო, ჩუენთუსცა მეოხ იყვენით მაცხოვრისა მიმართ შეწყნარებად სულთა ჩუენთა C I,6.

C 51

| დაიმკვდრეს წმიდათა მოწამეთა შენთა, ქრისტე, ძლიერებაჲ სიმდიდრისაჲ და შევიდეს იგინი სიხარულით სასუფეველსა ცათასა C I,7. 20

ადგომაჲ შესუენებულთაჲ შენ ხარ, ქრისტე, რომელმან სიკუდილი დასთრგუნე და განაახლე ცხირებაჲ და აწ სულსა შესუენებულთასა განუსუენე, უფალო C I,8.

ყოვლისა მპყრობელო, მაღალო, სულსა შესუენებულთასა განუსუენე საყოფელსა მართალთასა, სადა ნათელი შენი ჰნათობს ყოველთა წმიდათა შენთა, მხოლოო მრავალმოწყალო C I,9. 25

წმიდაო დედოფალო ღმრთისმშობელო, ლხინებაჲ შენმიერი გარდამოგვკლინე ჩუენ C I,10.

მეოხ გუეყავ ჩუენთუს, მარიამ სახარულევანო, მეოხ გუეყავ ჩუენთუს, გევედრებით C I,11. 30

C 51 v

| ჩუენ მოსრულ ვართ ვედრებად შენდა, ღმრთისმშობელო მარიამ, მეოხ გუეყავ ჩუენთუს, გევედრებით C I,12.

გიხაროდენ, ქალწულო, რომელმან სიტყუაჲ უფლისაჲ დაიმარხე და დამბადებელი იტვრთე. ანგელოზი ღაღადებდა: დიდებაჲ შობილსა და მშობელსა, დიდებაჲ შობილსა და ქალწულსა C I,13. 35

გარდამოჰკვედ იორდანესა, ნათელ-ილე იოვანშსგან. კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო C I,14.

ანგელოზთა დიდებასა ღირს იქმნა წმიდაჲ და პირველი მოწამე სტეფანე. თუალითა იხილნა ცანი განხუმულნი და მეუფე ქრისტე მარჯუნ მამისა მჯდომარე C I,15. 40

ცისკრისა ლოცვაჲ ჩუენ ცოდვილთაჲ მიითუალე, კაცთმოყუარე,

და უგულებელს-ყვენ შეცოდებანი ჩუენნი ოხითა წმიდისა ღმრთის-
მშობელისათა C I,16.

ჯ ო ზ

- 5 C I,1. | ახილვასა შენდამი თუალთა ჩემთასა ისმინე ჩემი, უფალო C 52
- ლაღად-გვავე შენდამი, უფალო, ისმინე ჩემი, სოფლის მაცხოვარ,
შეგვწყალენ ჩუენ C I,2.
- სოფლის მაცხოვარ, ნუ დაადუმებ პირსა, რომელნი ადიდებენ
სახელსა შენსა C I,3.
- 10 **ოხითაჲ**
წმიდაო, რომელი წმიდათა შინა იდიდები, გულებინე შეცოდებულ-
თა მონათა შენთა C.
- ფსალმუნი**
უფალი ნათელ ჩემდა და მაცხოვარ (ფს. 26,1) C.
- 15 **დასაღებელი**
უფალი შესავედრებელ არს ცხორებად ჩემდა (ფს. 26,1) C.
- აქებლითსა**
ვაქებდეთ ქრისტესა, რომელმან გამომიყვანნა ჩუენ სახლისა მის-
გან კირთებისა და კელთაგან ურჩულოთაჲსა მიკსნნა ჩუენ C I,1.
- 20 ვითარცა ცხოვარი შევსცეთი და ვითარცა მწყემსი განგარისხე.
შემიწყალე მე, უფალო, მეოხებითა მშობელისა შენისათა C I,2.
- ეკლესიასა წმიდათასა გალობითა ახლითა ყოველნი ვაქებდეთ C 52 v
ქრისტესა და ვიტყოდით: წმიდაო ძლიერო, შეგვწყალენ ჩუენ C I,3.
- 25 **ჯუარსა პატროსანსა ყოლადვე ვადიდებდეთ, რამეთუ ჯუარი მო-**
გუცა ჩუენ ქრისტემან სამღვეველად მტერისათჳს C I,4.
- აემართა ძლიერი ბეჭედი შენი განკურნებად დასაბამითგანთა
სენთა ერისა შენისათა. ვაქებთ პატროსანსა ჯუარსა შენსა, ქრის-
ტე C I,5.
- 30 ნათელ არს და უხარის ეკლესიათა ქრისტჳსთა და ნათელსა
შინა ბრწყინვენ წმიდანი მოწამენი და ჩუენდა მეოხ არიან წინაშე
უფლისა C I,6.
- წმიდათა შენთა, უფალო, სარწმუნოვებითა დამტკიცებულთა,
სასოვეებითა დამყარებულთა, სიყუარულსა ჯუარისა შენისასა სურ-
ვიელად შეყოფილთა, მტერისა ძალი დათრგუნეს და მიემთხუნეს
35 გურგუნსა და ანგელოზთა თანა მეოხ არიან მარადის სულთა ჩუენ-
თათჳს C I,7.
- ... | მოიკსნენ, უფალო, სულნი შესუენებულთანი და დააწესენ C 53
იგინი წიგნსა მას ცხოველთასა, რამეთუ ცხოველთაჲ და მკუდართაჲ
გაქუს კელმწიფებაჲ, კაცთმოყუარე C I,8.

საყოფელსა მართალთასა განუსუენე, კაცთმოყუარე, სულსა შესუენებულთასა წმიდათა შენთა თანა სოფელსა მას ცხოველთასა C I,9.

ღმრთისმშობლო, სასოვო ყოველთა მვედრებელთა შენტაო, შენგან სასოებაა გუაქუს, შენგან ვიქადით, შენ ხარ, ყოლად წმიდაო, სასოა ჩუენი. მეოხ გუეყავ შენგან შობილისა მიმართ მონათა შენთათჳს C I,10. 5

ქალწულო უბიწოვო, ქალწულო სანატრელო, ევედრე ქრისტესა, რაათა შეიწყნარნეს სულნი ჩუენნი C I,11.

გუქსნენ ჩუენ ყოვლისაგან ჭირისა, დიდებულო ღმრთისმშობელო, და აცხოვნენ სულნი ჩუენნი C I,12. 10

C 53 v | ქალწულისაგან შობილისა განიხაროს ყოველმან კორციელმან, რამეთუ ქრისტე იშვა, განმანათლებელი სულთა ჩუენთა C I,13.

წინამორბედმან იოვანე დამბადებელსა ყოველთასა კელითა მიწისაგანისაათა ნათელ-სცა წმიდასა იორდანესა და მას წესნი ანგელოზთანი ატებენ, მეუფესა ქრისტესა C I,14. 15

საყოფელსა წმიდისა სტეფანშისა მოვისწრაფოთ ყოველთა და სამებასა წმიდასა ვაკურთხევდეთ, რაათა მოვილოთ მადლი სულისაგან წმიდისა C I,15.

შიშსა შენსა, მაცხოვარ, მოგუაქციენ, რამეთუ ამო არს ზრუნვაა ამის სოფლისა და გვეედრებით შენ, უფალო, ოხითა წმიდისა ღმრთისმშობელისაათა შეგუწყალენ ჩუენ C I,16. 20

ჯ-დ დ

ღალადებასა ყური მოყავ მონათა შენთასა, კაცთმოყუარე C I,1.

C 54 | ღალად-ყყავ შენდამი, ისმინე ჩემი, მომხედენ და შეგესემინემისა ჩემისა და ჟამსა მწუხრისასა C I,2. 25

რომელმან უპირადჳს თხოვისა ჩუენისა უწყი გულისა თხოვაი მვედრებელთა შენთა მოცემად წყალობაა შენი, და ჩუენ ცოდვილნი გვეედრებით ვითარცა ავაზაკი, რომელი გვეედრებოდა C I,3.

ოხითაა

მოწყალესა ღმერთსა ყოველნი ვაკურთხევდეთ, რამეთუ გვჩუენა ჩუენ სიმართლისა მჳც — ქრისტე, ღმერთი ჩუენი C. 30

ფსალმუნი

რამეთუ შენ შემწე მეყავ მე და საფარველსა (ფს. 62,8) C.

დასადებელი

მიგდევდა შენ სული ჩემი (ფს. 62,9) C. 35

აქებლითსა

ქებაა შენდა, ქრისტე, ქებაა შენდა და დიდებაა მოსლვასა შენსა C I,1.

მაქებელთა შენთაი შეიწირე ვედრებაა, უფალო, ღმერთო ჩუენო, და შეგუწყალენ ჩუენ C I,2. 40

განმკითხველო გულთაო და მაცხოვარო სულთა ჩუენთაო, მას-
წავენ მე სიმართლენი შენნი და შემწიწალე მე C I,3.

| და შენი მეორედ მოსვლა ნიშითა ჯუარისა შენისაითა უჩუ- C 54 v
ენე სოფელსა, ამან დამიცვენს ჩუენ ყოველსა ჟამსა C I,4.

5 საჭურველად საძლეველად, ქრისტე, ჯუარი ჩუენ მოგუეც და
ამით ვსძლოთ ბრძოლასა მტერისასა C I,5.

ტაძარსა თქუენსა, წმიდანო მოწამენო, კარავსა სახელისა თქუე-
ნისასა, მოვისწრაფოთ ყოველთა. გევედრებით თქუენ, მოწამენო ქრის-
ტმსნო, მეოხ ჩუენდა იყვენით წინაშე მარისა ზეცათაისა C I,6.

10 წმიდათა მოწამეთა ბრძოლასა ეშმაკთასა სძლეს, მიეწიფნეს სიმ-
რავლესა ანგელოზთასა, აიღეს ჯუარი და შეუდგეს ქრისტესა.
ქრისტმს მსახურნო ნეტრეულნო, მეოხ გუეყვენით სულთა ჩუენთათჳს
C I,7.

განსასუენებელსა შენსა, უფალო, სადა ყოველნი წმიდანი შენნი
15 განისუენებენ, განუსუენე, უფალო, სულსა შესუენებულთასა, რაითა
შენ გადიდებდენ, კაცთმოყუარე C I,8.

| იცვენს უფალმან სულნი შესუენებულთანი, უფალმან დაიცვ- C 55
ნეს ყოველნი ძულნი მათნი და ერთიცა მათგანი არა შეიმუსროს და
არა ინანონ ყოველთა. რომელნი ესვენ მას C I,9.

20 წინაშე შენსა, ღმრთისმშობელ, მოვივლტით შენდა ყოველნი, რაი-
თა იქსნენ მეოხებითა შენითა სიკუდილისაგან სულნი ჩუენნი
C I,10.

კეთილი საუნჯე — ღმრთისმშობელი, რომელმან დაუსრულებელი
ნაყოფი გამოიღო და აწ სოფელი აცხოვნა, ესე არს ძმ ღმრთისაჲ,
25 მაცხოვარი სულთა ჩუენთაჲ C I,11.

ახლისა რჩულისა კიდობანო სიწმიდისაო და შორის დედათა
კურთხეულო, მეოხებითა შენითა აცხოვენ სულნი ჩუენნი C I,12.

დიდი საყუდელი — უკრწნელი ქალწული, და საფარველი სოფ-
ლისაჲ — ცხოველსმყოფელი ჯუარი; ღმრთივ-შემწყნარებელ, გვრგვან
30 ეკლესიათა არიან მადლითა წმიდანი მოციქულნი C I,13.

| წმიდაო იოვანე, პატიოსან ცათა შინა მყოფო, ნათლისმცემე- C 55 v
ლო ჭემმარტო, მეოხ გუეყავ სულთა ჩუენთათჳს C I,14.

ემსგავსე ანგელოზთა და იხილე დიდებაჲ ღმრთისაჲ. იესუ მოგცა
შენ სიმართლისა გვრგვანი, პირველმოწამეო სტიფანე, მეოხ გუეყავ
35 სულთა ჩუენთათჳს C I,15.

უფალო, რომელი მოხუედ სოფლად ცოდეკლათჳს ცხორებად.
შეგაწყალენ ჩუენ მეოხებითა მშობელისა შენისაითა და გვქსნენ ჩუენ
ყოვლისაგან ბოროტისა C I,16.

კ-ღ ა ბ-ი

40 დაღად-ვყავ და ვთქუ: უფალო, შენ ხარ სასოჲ ჩემი, კაცთმო-
ყუარე C I,1.

ლაღადებაჲ ჩემი შევედინ შენ წინაშე და კმაჲ ლოცვისა ჩემისაჲ შეიწირე, უფალო C I,2.

მწუხრისა ვედრებასა ბაგეთა ჩემთასა ნუ უგულებელს-ჰყოფ, კაცთმოყუარე, არამედ შევედინ წინაშე შენსა ლოცვაჲ მონათა შენთაჲ C I,3.

5

ოხითაჲ

C 56 | მოწყალესა მამასა და კაცთმოყუარესა ძესა, სულსა წმიდასა ნუგეშინისმცემელსა ვაჰებდეთ ყოველსა უამსა C.

ფსალმუნი

შემწე ჩემდა, კელის ამპყრობელი ჩემი (ფს. 118,114) C.

10

დასადებელი

სანთელ არს ფერკთა ჩემთა (ფს. 118,105) C.

აჰებდითსა

ძალნი ცათანი და ერნი ანგელოზთანი გაჰებენ და იტყუნ: წმიდაო ღმერთო, შეგვწყალენ ჩუენ C I,1.

15

ძენი კაცთანი ფსალმუნითა და კურთხევიითა გაჰებენ და იტყუნ: წმიდაო ძლიერო, შეგვწყალენ ჩუენ C I,2.

ეკლესიანი ქრისტესნი და სიმრაველჲ მორწმუნეთაჲ გაჰებენ და იტყუნ: წმიდაო უკუდავო, შეგვწყალენ ჩუენ C I,3.

ჯუარი შენი, ქრისტე, ზეცით გამოგჯინდა განათლებად სოფლისად და მოტევებად ცოდვათა C I,4.

20

ჯუარმან შენმან, ქრისტე, განანათლნა ცის კიდენი და აღმართნა ეკლესიანი, აუხილნა თუალნი ბრმათანი და ავლინნა მკელობელნი, და გზა გუეჰმნა ჩუენ ზეცად აღსლვად და გჯუენა ჩუენ ცხორებაჲ საუკუნოჲ. გაჰებთ შენ C I,5.

25

C 56 v | ამათ მკედართა მეუფისა დიდისათა მკნედ შეურაცხ-ყვეს სატანჯველი და დათრგუნეს მძლავრთა ამპარტავენებაჲ და აწ მეოხ არიან მონიჭებად მშუდობაჲ სოფელსა და სულთა ჩუენთათჲს დიდი წყალობაჲ C I,6.

წმიდათა მოწამეთა სიმკნით შეურაცხ-ყვეს სატანჯველი და დათრგუნეს საცთური ეშმაკისაჲ, განერნეს პირსა მახვლისასა და ანგელოზთა თანა-მოდასე იჰმნენს. მათითა ოხითა, უფალო, შეგვწყალენ და გუაცხოვენ ჩუენ C I,7.

30

წმიდათა შენთა თანა განუსუენე, ქრისტე, სულსა შესუენებულთასა, სადა არა არს შიში. არცა ზრუნვაჲ ამის სოფლისაჲ, არამედ ცხორებაჲ დაუსრულებელი C I,8.

35

C 57 განსუენებაჲ მიჰმადლე, მაცხოვარ, სულსა შესუენებულთასა, რომელნი ბრძანებითა შენითა გარდაიცვალნეს, რამეთუ ჯუარისა და ადგო|მისა შენისა მადლისა სუროდა, და მოიკსენენ, უფალო, ვითარცა მოწყალე ხარ C I,9.

40

ქალწულო დედაო, უსძლოო, რომელმან შეე მაცხოვარი ქრისტე, დაუცხრომელად მეოხ გუეყავ მონათა მენთათეს C I,10.

რომელი ნათლისა თუალთა შეუდგამისა დედაა ხარ ქალწულობითა უცვალებელი, ქებით გადიდებთ. ღმრთისმშობლო: გიხაროდენ, უფალი შენ თანა C I,11.

ღმრთისმშობლო ქალწულო, შენ ხარ კიდობანი სიწმიდისაჲ, რომელსა ზედა სული წმიდაა გამოჩნდა. რომელსა იტყოდა ნათანაელ წინაწარმეტყუელი, ვითარმედ: ქალწულისაგან შობილისა განიხაროს ყოველმან დაბადებულმან C I,12.

10 მეოხად, მახარებელად შეცოდებულთათეს, წყაროვო წინაწარმეტყუელთაო წმიდაო იოვანე, მაღლი იგი ქრისტესი შენგან მიმოდა|ითქუა: გზასა მას ჭემმარიტსა მეოხ გუეყავ(ვ) ჩუენ C I,13.

C 57 v

15 წმიდამან სტეფანე იხილნა ცანი განხუმულნი და ქრისტე, მარჯულ მამისა მჯდომარე, წამა ჭემმარიტად და თქუა: ესე არს ქმ ღმრთისაჲ, მაცხოვარი სოფლისაჲ და მკსნელი სულთა ჩუენთა C I,14.

რომელმან ცისკარი აღმოაბრწყინვე და განგუანათლენ ჩუენ, ქრისტე, ცხოველ ხარ უკუნისამდე. უფალო, ოხითა წმიდისა ღმრთისმშობელისაჲთა შეგვწყალენ ჩუენ C I,15.

20 კ`ო ზ ბ`ი

აპყრობაჲ კელთა ჩემთაჲ, უფალო, მსხუერპლად შეიწირე სამწუხროდ და მაცხოვრე მე, მრავალმოწყალე C I,1.

შენ მხოლომან უწყნი გულისა ჩემისა ზრახვანი და შენ მხოლოსა შეგივრდები, შემიწყალე მე, ღმერთო C I,2.

25 | გარდარეულთა ცოდვათა ჩემთაგან მიკსენ მე და ვედრებაჲ ჩუენი შეიწირე, ქრისტე, და მაცხოვრე მე, მრავალმოწყალე C I,3.

C 58

ოხითაჲ

30 გიგალობთ შენ, მამასა, მაღალთა შინა მყოფსა, ვაკურთხევთ გამოუთქუმელად მარჯუენით მჯდომარესა ძესა შენსა და ავამალღებთ სულსა შენსა წმიდასა. შეგვწყალენ ჩუენ C.

ფსალმუნი

შეურდი პირსა შენსა ყოვლითა (ფს. 118,58)* C.

დასადებელი

შემეწიე მე სიტყუთა შენი (ფს. 118,116) C.

35 აქებლითსა

ცისკრისა გალობაჲ შევსწიროთ ქრისტესსა, რომელი იშვა წმიდისაგან ქალწულისა C I,1.

ტაძრად წმიდად შევიდეთ ვედრებად უფლისა, წყალობაჲ ვითხოვოთ და მოტყეებაჲ ცოდვათაჲ C I,2.

7 ნათ`ლ C.

* შტრ. ფს. 118, 58: „გლოცვედ პირსა შენსა ყოვლითა გულთა...“

- ეკლესიასა ქრისტესსა მივისწრაფოთ ყოველთა ვედრებად და პოვნად წყალობისა C I,3.
- C 58 v | ნათელი გამოჩინებული მარადის — ქრისტჳ, რაათა თაყუანის-
იცემოს ძელი შენ მიერ ყოველთა ცხორებისათჳს, ჯუარი შენი, უფა-
ლო C I,4. 5
- ჯუარითა განცხადნა და ჩუენდა მკსნელად მოვიდა. წმიდანი მას აქებენ და ჩუენდა მეოხ არიან წინაშე უფლისა C I,5.
- თმენით გურგუნოსან იქმნენ წმიდანი მოწამენი და ჩუენდა მეოხ არიან წინაშე უფლისა C I,6.
- მიწყალენ ჩუენ, უფალო, შემიწყალენ ჩუენ ღუაწლისა მძლეთა 10
მიერ წმიდათა მოწამეთა შენთა. ამას ვედრებასა ჩუენ, ცოდვილნი, შენ, უფლისა, შევსწირავთ. მიწყალენ ჩუენ, უფალო, შემიწყალენ ჩუენ C I,7.
- ქებაჲ ჩუენი შეიწირე, ქრისტე, რომელმან ვნებითა შენითა საფ-
ლაეთაგან აღადგინენ მკუდარნი და განუღე მათ სამოთხჳ. მათ თანა, 15
უფალო, ღირს ყვენ სულნი შესუენებულთანი და მოეც მათ განსუენე-
ბაჲ, ვითარცა მოწყალე ხარ C I,8.
- C 59 | იესუ, მეუფეო დიდებისაო, განუსუენე სულსა შესუენებულთა-
სა წმიდათა შენთა თანა სასუფეველსა ცათასა C I,9.
- ოხითა ღმრთისმშობელისაათა მშუდობაჲ სოფელსა მოეც, უფა- 20
ლო, და გუაცხოვენ ჩუენ C I,10.
- ყოლად წმიდაო ღმრთისმშობელო, დღეთა ცხორებისა ჩემისათა ნუ დამაგდებ მე, კაცობრივსა განზრახვასა ნუ მიმანდობ, არამედ შენ მეოხ გუეყავ და გუაცხოვენ ჩუენ C I,11.
- ქალწულო, გიხაროდენ, უბიწოო, რომელმან შევ სოფლისა მაც- 25
ხოვარი. მეოხ ჩუენდა იყავ წინაშე ძისა შენისა და ღმრთისა ჩუენისა C I,12.
- ღმრთისმშობელო ქალწულო, ყოლად ძალ-გიც ყოველთა შეწევ-
ნაჲ. ითხოვე სოფლისა მშუდობაჲ და ცხორებაჲ სულთა ჩუენთაჲ C I,13. 30
- მოგუმადლე ჩუენ, უფალო, ოხითა ნათლისმცემელისაათა დიდი წყალობაჲ შენი C I,14.
- C 59 v | სარწმუნოებითა, პირველმოწამეო | ნეტრეულო სტეფანე, განგე-
ხუნეს შენ ცანი და იხილე ქრისტჳ, მარჯუნ მამისა მჯდომარ(ი).
წმიდანი ეგე ძალნი, ანგელოზთა სახენი, ჩუენდა მეოხ არიან წინაშე 35
უფლისა C I,15.
- ქრისტე მოწყალე, მეო ღმრთისაო, რომელმან გამოაბრწყინვე
ნათელი და გკჩუენე დღჳ, განანათლენ სულნი ჩუენნი ნათლითა
ღმრთეებისა შენისაათა და გუაცხოვენ ჩუენ, უფალო, ოხითა წმი- 40
დისა ღმრთისმშობელისაათა C I,16.

კჳ ზ ზი

ლოცვაჲ ჩუენი შეიწირე, ვითარცა საკუმეველი მწუხრი. გაქებთ და შენ გივედრებით, შენ, მოწყალეო. რაათა წარემართოს

15 სამოთხემ C. 16 შესუენებულთანი C. 38 დღემ C.

ლოცვა ჩუენი წინაშე შენსა, უფალო C I,1.

ცოდვათა სიჭაბუკისა და უმეცრებისა ჩემისათა ნუ მოიქსენებ, მოწყალე, ოდეს მოხვდე განრჩად დიდებითა შენითა, არამედ გარდამოგვევლინე წყალობა შენი, მრავალმოწყალე უფალო C I,2.

- 5 | წყალობითა შენითა მომიქსენე მე, უფალო, შეცოდებული ესე, რაჟამს. ჰყოფდე განკითხვასა და საქმეთაებრ მიაგებდე, გვედრები, შემინწყალე და ღირს მყავ მე მარჯუენით შენსა C I,3. C 60

ოხითა

- 10 რომელი გამოუთქუმელ ხარ ღმრთეებითა და ქველისმოქმედ მოწყალეებითა, უგალობთ შენსა სახიერებასა, რაათა დაურჩელად ღირს მყვენე ჩუენ წარდგომად წინაშე საყდართა შენთა, და რომელნი სარწმუნოეებით თაყუანის-გსცემთ მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა, ერასა ღმრთეებასა C.

უსალმუნი

- 15 შემწე ჩემდა იყავ და ნუ შეურაცხ-მყოფ (ფს. 26,9) C.

დასადებელი

რჩულიერ მყავ მე, უფალო, გზათა ჩემთა (ფს. 26,11) C.

აქებდითსა

- 20 რომელსა ქებით თაყუანის-გცემენ ანგელოზნი, მაცხოვარ, შეგვწყალენ ჩუენ C I,1.
ქმნულნი კელთა შენთანი გიგალობთ შენ, მაცხოვარ, შეგვწყალენ ჩუენ C I,2.

| შენ გაქებს სული ჩემი, მკსნელო ჩუენო იესუ, შეგვწყალენ ჩუენ C I,3. C 60 v

- 25 ჯუარსა ქრისტჳსსა თაყუანის-ცემად ნუმცა დავსცხრებით, რამეთუ მან მიქსნა ჩუენ ურჩულოებათა ჩუენთაგან, წმიდამან უფალმან იესუ, რომელმან გუჩუენა ჩუენ ცხორება C I,4.

- 30 ძელი ცხორებისა, ჯუარი შენი, ქრისტე, გამოაჩინე, სიკუდილი ამით დასთრგუნე და სოფელი განანათლე. ყოლად ძლიერო მაცხოვარ, დიდება შენდა C I,5.

ღუაწლით შემოსილნო და მოწამენო მაცხოვრისა ქრისტჳსნო, რომელთა კეთილად იღუაწეთ ღმრთისმსახურებისა ღუაწლი, მეოხ გუეყვენით სულთა ჩუენთათჳს, რაათა ვიქსნენთ ჩუენ ყოვლისაგან ჭირისა C I,6.

- 35 სიხარულით ვგალობდეთ, ვჰყოფდეთ ქსენებასა წმიდათა მოწამეთასა, რომელნიცა სიხარულით შევიდეს სამოთხესა C I,7.

ქველისმოქმედო ღმერთო, რომელ ადგომა ხარ | ყოველთა, სულსა შესუენებულთასა განუსუენე და ღირს ყვენ, მაცხოვარ, შენსა სასუფეველსა C I,8. C 61

- 40 სულთა თანა მართალთა აღსრულებულთა სულსა შესუენებულთასა, მაცხოვარ, განუსუენე სასუფეველსა ცათასა C I,9.

ქალწულო კურთხეულო, დიდებულო ღმრთისმშობელო, მეოხ რაი ხარ, ვითარცა დედაჲ, კადნიერად წინაშე ძისა შენისა და ღმრთისა ჩუენისა, დაგვცვენ მონანი შენნი და გავსნენ ჩუენ შეცოდებათა ჩუენთაგან C I,10.

დედაო კაცთმოყუარისა ღმრთისაო, ევედრე შენგან შობილსა ღმერთსა, რაათა მიქსნნეს ჩუენ საშინელისა მისგან დიდისა სარჩელისა. ვითარცა ხარ მეოხ სოფლისაჲ, ქალწულო, ითხოვე ჩუენთეს დიდი წყალობაჲ C I,11.

ქალწულო უბიწოვო, რომელმან შეე მაცხოვარი ქრისტჲ, მეოხებად ნუ დასცხრები მვედრებელთა შენთათეს, უსძლოვო დედაო ქრისტჲს ღმრთისა ჩუენისაო C I,12.

C 61 v

| ქალწულო, რომელმან შეე მაცხოვარი ქრისტჲ, ნუ დასცხრები ვედრებად, რაათა შეიწყალნეს მაქებელნი შენნი, ღმრთისმშობელო, ყოლად უხრწნელო C I,13.

რომელმან იორდანისა წყალნი განსწმიდენ და ცოდვანი სოფლისანი აღჰკოცენ, ნათელ-იღე მონისაგან და ნათლითა შენითა განგუანათლენ ჩუენ, ქრისტე, ძეო ღმრთისაო, დიდითა შენითა წყალობითა C I,14.

სარწმუნოებით გურგუნოსან იქმნა წმიდაჲ და პირველი მოწამჲ სტეფანე და მის მიერ მორწმუნენი ვითხოვთ მოტევებასა ცოდვათა-სა. წყალობა ყავ, ღმერთო, და გუაცხოვენ ჩუენ, ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ C I,15.

შენდა ვლალადებთ. რომელი მოხუედ ქსნად შეცთომილთათჳ, ნათელო ჰეშმარითო, ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, განანათლენ სულნიცა ჩუენნი ნათლითა ღმრთეებისა შენისაჲთა და გუაცხოვენ ჩუენ, უფალო, ოხითა წმიდისა ღმრთისმშობელისაჲთა, რომელი სუფევე უკუნი-სამდე C I,16.

ჲ-ღ დ ზ-ი

C 62

| ისმინე, უფალო. ქმაჲ ლოცვისა ჩემისაჲ და შენდობაჲ მოგუ-მადლე შეცოდებათა ჩუენთაჲ წყალობითა შენითა C I,1.

ურჩულოებაჲ ჩემი არა დაეფარე შენგან და სულთქუმით შე-გივრდები. ულხინე სულსა ჩემსა წყალობითა შენითა C I,2.

მომაქციე მე, ქრისტე. ალაგსა მცნებათა შენთასა და ჟამი სინა-ნულისაჲ მომეც მონასა შენსა წყალობითა შენითა C I,3.

ოხითაჲ

ვაკურთხევდეთ მამასა მოწყალესა, ვაკურთხევდეთ ძესა მხოლოდშობილსა სულით წმიდითურთ, რომელი სუფევეს უკუნიითი უკუ-ნისამდე C.

ფსალმუნი

ნუ გარე-მიიქცევ პირსა (ფს. 68,18) C.

დასადებელი

ისმინე ჩემი, უფალო, რამეთუ ტკბილ არს წყალობაჲ შენი (ფს. 68,17) C.

აქებდითსა

ლმერთო ქველისმოქმედ, ბოროტი მტერი განმაშორებს მე შენ-
გან და პნებავს ჩემი წარწყმედაჲ C 1,1.

სულგრძელო და ძლიერო ღმერთო, რომელმან დასაბამსავე შეპ-
5 ქმენ კაცი, ნუ უგულებელს-პყოფ მოსავთა შენთა C 1,2.

რომელი ზი ზედა ქერაბინთა, ცრემლით შეგივრდები მოწყა- C 62 v
ლესა ღმერთსა, ისმინე და შემიწყალე მე C 1,3.

საფარველი ჩუენი არს ჯუარი შენი, ქრისტე, რომელი მომეც
10 ჩუენ საჭურველად მტერისა. ძალითა ჯუარისაჲთა შეგეწყალენ ჩუენ,
მკსნელო C 1,4.

ჯუარი შენი ამაღლდა. ქრისტე, ჯუარი შენი გაცხადნა, ქრის-
ტე, ჯუარითა შენითა ვიქადით: დიდებაჲ ძალსა შენსა C 1,5.

ვითხოვთ შენგან, მოწყალე, მოისილე ჩუენდა და შეგეწყალენ
ჩუენ ოხითა მოწამეთა შენთაჲთა C 1,6.

15 მოწამენო, მოღუაწენო და ახოვანნო, იყვენით მეოხ ცოდვთა
ჩუენთათჳს, რამეთუ თქუენი ლოცვაჲ ისმინოს ღმერთმან და ჩუენ
ცოდვილთათჳს ყოს მოტევებაჲ C 1,7.

ყოვლისა მპყრობელო მაღალო მაცხოვარო, უკუდავო, სულნი,
რომელ ბრძანებითა შენითა შეივედრენ, მათ განუსუენე, რამეთუ შენ
20 ხარ სასოჲ შესუენებულთაჲ, რომელმან ურუენე სოფელსა ცხოვრებაჲ
C 1,8.

ქველისმოქმედო ღმერთო და წყალობა-აურაცხელო უფალო, C 63
რომელი წმიდა ხარ და წმიდათა შინა განისუენებ, განუსუენე, უფა-
ლო, სულსა შესუენებულთასა წმიდათა შენთა თანა სასუფეველსა
25 ცათასა C 1,9.

გიხაროდენ, მარიამ, კაცთა სიქადულო, მადლითა საესეო, უფალი
შენ თანა C 1,10.

წმიდაჲ წმიდათაჲ, წმიდაჲ ქალწული მარიამ, ქერაბინთა მობა-
ძავი, მეოხი სულთა ჩუენთაჲ C 1,11.

30 დიდო ძალო ქერობინთაო, წმიდაო ქალწულო, გამოუთქუმელო
ნათელო, წინამძღუარო სულთა ჩუენთაო C 1,12.

კურთხეულ ხარ შენ შორის დედათა, სანატრელო, ქალწულებითა
უბიწოო, ზეცისა სძალო, მეოხ გუეყავ სულთა ჩუენთათჳს C 1,13.

მღუპარებასა და მარხვასა კორცითა შენითა აჩუენებდ, წინამორ-
35 ბედო. ამასთჳსცა ღირს იქმენ ნათლის-ცემად მაცხოვარსა სოფლისასა
C 1,14.

დიდებაჲ შენდა, უფალო, რომელი წმიდასა სტიფანეს ექმენ C 63 v
გურგენ და სრბაჲ მისი აღასრულე, რაჲთა მეოხ გყოს დაუცხრომელად
სულთა ჩუენთათჳს C 1,15.

40 გევედრებით შენ, ქრისტე, შეგეწყალენ ჩუენ და კელთაგან ურ-
ჩულოჲსათა დაგუცვენ ჩუენ, უფალო, ოხითა წმიდისა ღმრთისმშობე-
ლისაჲთა C 1,16.

3-ე ბ*

ყოველისა მპყრობელი; სულსა შესუენებულთასა განუსუენე საყოველსა მართალთასა, სადა ნათელი შენი ჰნათობს ყოველთა წმიდათა შენთა, მხოლოვ მრავალმოწყალეო C I,1.

C 240 v

| ადგომა შესუენებულთა შენ ხარ, ქრისტე, რომელმან სიკუდილი დასთრგუნე და განაახლე ცხორებად, და აწ სულსა შესუენებულთასა განუსუენე, მაცხოვარ C I,2.

ნათელი თუალთ-შეუდგამო, ჳეშმარიტო, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, ნუ უგულებელს-ჰყოფ ქმნულსა ჳელთა შენთასა, არამედ განუსუენე მათ, ვითარცა მხოლოდ სახიერ ხარ და კაცთმოყუარე C I,3.

კაცთმოყუარეო ღმერთო და მრავალმოწყალეო, მოიქსენენ სულნი შესუენებულთანი და განუსუენე მათ საყოველსა მართალთასა C I,4.

3-ე გ

მოიქსენენ, უფალო, სულნი შესუენებულთანი და დააწესენ იგინი წიგნსა მას ცხოველთასა, რამეთუ ცხოველთა და მკუდართა გაქუს ჳელმწიფებად, კაცთმოყუარე C I,1.

C 241

| საყოველსა მართალთასა განუსუენე, კაცთმოყუარე, სულსა შესუენებულთასა წმიდათა შენთა თანა C I,2

დამზადებელმან ქრისტემან, ღმერთმან ჩუენმან, რომელმან ჳელნი თუსნი ჳუარსა ჳედა განიპყრნა, ესე საფლავსა დაიდვა დამზადებელი სამარეთად, რომელმან მიანიჳა აღამეანთა ადგომა. და სულსა შესუენებულთასა მიეც განსუენებად, კაცთმოყუარე C I,3.

უფალმან ყოველთამან, რომელმან დასაბამსავე შექმნა კაცი მიწისაგან და დაადგინა იგი პირსა ჳედა სამოთხისასა, ხოლო მტერმან აცთუნა იგი და გარდაჳდა მცნებათაგან შენთა, ამისთვისცა განწესისა მის ჳედა სიკუდილი და მიფენილ არს ნაშობთა მისთა ჳედა და მოწყდებიან. არამედ რომელთა | ჳრწმენა ღმრთეებად შენი, მათ განუსუენე, და რომელთა სუროდა სახელისა შენისათვის C I,4.

C 241 v

3-ე დ

განსასუენებელსა შენსა, უფალო, სადა ყოველნი წმიდანი შენნი განისუენებენ, განუსუენე, უფალო, სულსა შესუენებულთასა. რაითა შენ გადიდებდენ, კაცთმოყუარე C I,1.

სულთა თანა მართალთა შესუენებულთა სულთასა სულსა შესუენებულთასა, მაცხოვარ, განუსუენე და ღირს ყვენ იგინი სანატრელსა ცხორებასა, კაცთმოყუარე C I,2.

16 შესუენებულთანი C. 33 განუსუენე C. შესუენებულთასა C.

* ჳრველი ხმის დასდებლები იხ. გვ. 327.

იცენეს უფალმან სულნი შესუენებულთანი, უფალმან დაიცენეს ყოველნი ძულანი მათნი და ერთიცა მათგანი არა შეიმუსროს და არა ინანონ ყოველთა, რომელნი ესვენ მას C I,3.

5 | მართალთა არს სიხარული და რომელნი ემსგავსენ საქმეთა C 242
მათთა, მოიქსენენ, უფალო, სულნი მათნი ზეცისა ცხორებასა და არიანმცა მკუდრ წარუვალსა შენსა სასუფეველსა C I,4.

იესუ. მეუფეო დიდებისაო, განუსუენე, ქრისტე, სულსა შესუენებულთასა წმიდათა შენთა თანა სასუფეველსა ცათასა C I,5.

10 სული, რომელ შეივედრე, მქსნელო, ანგელოზისა მიერ, სამოთხე-
სა ფუფუნებისასა დააწესე, მაცხოვარ, და განუსუენე C I,6.

განუსუენე, უფალო, სულსა შესუენებულთასა, მრავალმოწყალე C I,7.

15 ქებაჲ ჩუენი შეიწირე, ქრისტე, რომელმან ვნებითა შენითა საფ-
ლავთაგან აღადგინენ მკუდარნი და განულე მათ სამოთხჲ. მათ თანა
ღირს ყვენ, უფალო, | სულნი შესუენებულთანი და მიეც მათ გან- C 242 v
სუენებაჲ, ვითარცა მოწყალე ხარ C I,8.

სულთა თანა მართალთა აღსრულებულთა სულთა სულსა შესუენებულთასა, მაცხოვარ, განუსუენე სასუფეველსა ცათასა C I,9.

20 ქველისმოქმედო ღმერთო, რომელ ადგომაჲ ხარ ცხოველთაჲ და
მკუდართა, სულსა შესუენებულთასა განსუენებაჲ მიჰმადლე სასუ-
ფეველსა შენსა და დააწესენ, ვითარცა მხოლოჲ ქველისმოქმედ ხარ
და მრავალმოწყალე C I,10.

დალაცათუ ხისა მისგან მცნებისა გარდასლვითა სიკუდილი მოი-
წია ნათესავსა ზედა კაცთასა, არამედ ძალითა ჯუარისაჲთა ცხორებაჲ
25 მორწმუნეთა აღმოუბრწყინდა. რამეთუ ცოცხალთა და მკუდართა
მეუფჲ ხარ, | ქრისტე ღმერთო, მიჰმადლე მონათა შენთა ცხორებაჲ C 243
საუკუნოჲ და განუსუენე C I,11.

დ ა მ ა ტ ე ბ ე ბ ი

I

A

BCDEFG

A 307 v

[ლ]ასაღებელი ადგ[ოების]ნი ჰ⁴ღ [ა]

უფალო ღალატყავსა

[ღალ]ადებასა შენდა [შევსწ]ი-
რავთ, უფალო, რომელი.

ღალაებასა შენდა შევსწირა[ვ]თ, 5
უფალო, რომელი განსრახვით ჯუარ-
სა დაემრჭუაღე, სიკუდილისა საკ-
რველნი, ვითარცა ღმერთ სარ, გან-
სეთქენ და კელი-წერილი ჩუენთს
ჯუარსა შემრჭუაღე. დიდებაჲ შენდა, 10
ღმერთო B II,1.

სსუანი

[მწუხ]რისა მსხუერპლ[სა შე]ვ-
სწირავთ*.

ოზითაჲ

[ბრწ]ყინვალისა და დიდე...

ბრწყინვალისა და დიდებულისა 15
დღესასწაულისა — ადგომისა სასწა-
ული მიიღეს უფლისა ღირსთა დედა-
თა. ამას მოციქულთა ახარებდეს და
ეტყოდეს: ნუღარა დაემაღვით, არა- 20
შედ უქადაგებდით წარმართთა მაც-
ხოვრისა ჩუენისა შესამისა დღასა
ადგომასა, რამეთუ წარმოტყუენა
სიკუდილი და ჩუენ მოგუანიჭა უკრ-
წნელეჲჲჲ, ცხოვრებაჲ და ადგომაჲ 25
მხოლოთჲ, მრავალმოწყალებჲ EFG.

* ამ ფრაზით იწყება „უფალო ღალადყავსას“ B III, 1; B IV, 1—3 ტროპარე-
ბი (შდრ. აქვე, გვ. გვ. 368—369). სქოლოში ვუთითებთ მხოლოდ პირველ ლიტერებს.

[ა]ქა აკურთხევდ[ით]სა ადგილ-
სა*

უფალმან მ[მწყსო]ს მე ვი დ რ ე
რამეთუ შენ, უფალი, ჩე[მ თა]ნა
5 ხარ (ფს. 22, 1—4).
ხულისა დასადგებელი უქცით.

[უგალობდი]თსა
ფარაო ეტლე.

10

ფარაო ეტლებითურთ ქრისტემან
ღმერთმან ჩუენმან ზღუასა დაანთქა
და გამოიყვანა ერი თუსი, სისარულათ
დადაღებდეს და იტყოდეს: უგალობ-
დეთ უფალსა, რამეთუ დიდებით [დი-
დებულ არს] BE I,1.

[რომელი კორ]ციელ იქმ.

15

რომელი კორციელ იქმნა ქალწუ-
ლისაგან — ღმრთისა სიტყუამ, ვა-
დიდებდეთ მქსნელსა ყოველთასა, ვა-
ქებდეთ და ვიტყოდით: უგალობდეთ
უფალსა, რამეთუ [დიდებით დიდებულ
არს] E I,2; E₁.

20

| ჟუარითა ქრისტე[მან]...

ჟუარითა ქრისტემან სიკუდილი A 308
წარმოტყუენა და ცხორებაჲ მოკუ-
დავთა, ვითარცა ღმერთ არს, მონი-
ჭა. მას მხოლოსა უგალობდეთ, რამე-
თუ დიდებით დიდებულ არს B I,4;
E I,3; E₁.

25

სიკუდილი მ[ოაკუდინა].

სიკუდილი მოაკუდინა ცხორების მომ-
ციემელმან ქრისტემან ღმერთმან
ჩუენმან და ადგა მკურნებით, ვაქებ-
დეთ და ვიტყოდით: უგალობდეთ
უფალსა, რამეთუ დიდებით დიდე-
ბულ [არს] B I,3; E I,4.

30

უგალობდეთ ყოველნი ღ... ნა
არცა მამასა ს... რამეთუ დიდებით
დი.

35

რომელმან [სიტყუითა ღმერთი]
უთესლოდ შვა.

რომელმან სიტყუითა ღმერთი
უთესლოდ შვა, ქალწულსა მარიაჲს
უგალობდეთ, მეოხსა ცხორებისათჳს
სულთა ჩუენთაჲსა B I,5; E I,6; E₁.

40

უგალობდეთ ღმერთსა, მაცხ...

უგალობდეთ ღმერთსა, მაცხოვარსა
ჩუენსა, რომელი კორციელ იქმნა
ქალწულისაგან და სოფელს... B II,1.

36 უთსლოდ A.

* სხვა ნუსხებში „აქა აკურთხევდითსას“ ნაცელად არსად არ არის ფსალმუ-
ნური საგალობელი.

მოიხილესა

მოიხილ... 5

მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით და უგალობდეთ ღმერთსა მხოლოსა, კაცთმოყუარესა BE I,1; E₁.

განპრიელდასა

განმამ...*

განმამძრიელე მე*... 5

განანათლე, ქვე... 10

განანათლე, ქველის-მოქმედ, აღ-გომითა შენითა კაცთა ნათესავი, რამეთუ არავინ არს წმიდაჲ შენსა გარეშე, [უფალო] B I,6; E I,4.

მშუიდობა ყავ. 15

მშუიდობა ყავ, ღმერთო, მოსავ-თათუს ჯუარისა შენისათა, დაიცვე ერი შენი ყოვლისაგან ბოროტისა B I,8.

მ[ხოლოს]ა შორის დედა[თა]სა დედასა და [ქალწულსა, ვითარცა] მხოლომსა მშობ[ელსა — ქრისტეს] ღმრთისა ჩუენისასა, დაუც- [ხრომელად] ვადიდებდეთ. 20

მხოლოსა შორის დედათა დედასა და ქალწულსა, ვითარცა მხოლომსა მშობელსა — ქრისტეს ღმრთისა ჩუენისასა, დაუცხრომელად ვადიდებდეთ B I,9.

სხუანი

გან*... 25

უფალო მესმასა

გამოუბრ[წყინდა მაღლი] შენი წარმართთა და ი[ხილეს ყოველთა კი]დეთა დიდებაჲ შენი, რამეთუ [ადგომითა შენითა, ქრისტე, ყოველი სო]ფელი აცხოვნე.

გამოუბრწყინდა მაღლი შენი წარმართთა და იხილეს ყოველთა კიდეთა დიდებაჲ შენი, რამეთუ ადგომითა შენითა, ქრისტე, ყოველი სოფელი აცხოვნე B II,1. 25

A 308 v | [მოსცა უფსკრულ]მან კმაჲ თუისი [და ვადიდებდა შენ, შე]- მოქმედსა ყოველთა, [რამეთუ ჯუ- არ]ითა შენითა ყოველი სო[ფელი აცხო]ვნე.

მოსცა უფსკრულმან კმაჲ თუსი და ვადიდებდა შენ, შემოქმედსა ყოველთა, რამეთუ ჯუარითა შენითა, ქრისტე, ყოველი სოფელი აცხოვნე B II,2. 30

საფლავსა დაი[დევე, ვითარცა მკუდა]რი, და მესამესა დ[ღესა ას- დე]გ, ვითარცა ღმერთ ხარ, სოფე- ლი ყოველი [განანათლე] ადგომი- თა შენითა. 35

საფლავსა დაიდევე, ვითარცა მკუდარი, და ასდევ მესამესა დღესა, ვითარცა ღმერთ ხარ, სოფელი ყოველი განანათლე ადგომითა შენითა B II,3.

* A-ში ამგვარად სამი ტროპარი იწყება: ორი ძირითადი და ერთი „სხუანი“, ხოლო B-ში: I, 2—4 ტროპარები. (შლრ. აქვე, გვ. 373).

[შევიდა უფალი] ბჭეთა ჯოჯო-
ხეთისათა, მყოფნი ბნელი]სანი
განანათლნა და [მიჰმად]ლა მათ
ადგომაჲ [და ცხორება]ჲ საუკუ-
ნოჲ.

ქალწულად და დე[დად შენ]
გად.

სხუანი

მესმა, უფალო*.

[ლამითგან]სა

ლამისა ლოცვასა შევსწ[ირავთ
შენდა]მი, ღმერთო, რამეთუ ნათელ
არია[ნ ბრძა]ნებანი შენნი.

[უფალო ღმერთო ჩუენო], შენი
მშუილობაჲ მომ[ეც ჩუენ, რამეთუ]
ჩუენ შენსა გარემუ[ე სხუაჲ ღმერ-
თი] არა ვიცით.

[გუახარ]ეს მოციქულთა | ად-
გომაჲ შენი, [მაცხოვარ, რომლითა]
განათლდეს [მორწმუნენი შენნი].

...გუიქსენ, ქალწულო...

ღალატყავსა

ვღალატ-ყ[ავს ჭირითა] გულისა
ჩემის[აჲთა]...

საფლ...

ქალწული...

სხუანი

ღალად[ეზბა].

შევიდა უფალი ბჭეთა ჯოჯოხეთი-
სათა, მყოფნი ბნელისანი განანათლ-
ნა და მიჰმადლა მათ ადგომაჲ და
ცხორებაჲ საუკუნოჲ E 1,5.

ქალწულად და დედად შენ გადი-
ღებთ, ერთობით ღმრთისმშობელად
შენ გქადაგებთ, რამეთუ შენგან შო-
ბილმან ქრისტემან ყოველი სოფელი
აცხოვნა B II,4; E 1,7; E₁.

ლამისა ლოცვასა შევსწირავთ შენ-
დამი, ღმერთო, რამეთუ ნათელ არი-
ან ბრძანებანი შენნი B I,4; E₁.

უფალო ღმერთო ჩუენო, შენი მშუ-
ლობაჲ მომეც ჩუენ, რამეთუ ჩუენ
შენსა გარემუ სხუაჲ ღმერთი არა ვი-
ცი[თ] B I,5.

გუახარეს მოციქულთა ადგომაჲ
შენი, მაცხოვარ, რომლითა განათლ-
დეს მორწმუნენი შენნი B I,8; E 1,5.

A 309

ვღალატ-ყავს ჭირითა გულისა ჩემი-
სათა შენდამი, მოწყალისა მიმართ
ღმრთისა. ნუ უგულუბელს-ჰყოფ,
ქველის-მოქმედ, შეცოდებულსა ერსა
შენსა BE I,1; E₁.

საფლავსა დაიდევ, ვითარცა მკუდა-
რი, და ასდევ მესამესა დღესა, ვი-
თარცა ღმერთ ხარ, სოფელი ყოვე-
ლი აცხოვნე ადგომითა შენითა BE
I,3.

ღალადებდა იონა მუცელსა ვეშაპი-
სასა. ვითარცა წყაროჲ, აღმომდინა-
რემ მწუერვალთა ზედა მათასა
სიწმიდით, ეგრე მწრაფლ ესმოდა

20 არაჲ A.

* ამ ფრაზით იწყება „უფალო მესმასა“ B I, 1 და E I, 1 ტროპაეები (შლრ. აქ-
30, გვ. 373—374).

დადადება სასპენელთა შენთა, უფალო BD II,1.

კურთხეულარსა
რომელი მაყ[ულოვანსა] შინა
გამო.

რომელი მაყულოვანსა შინა გამო-
ურნდი ცეცხლითა ზრულის-მდებელ- 5
სა და ქალწულისაგან შობად მით
პირველვე გამოსასე, კურთხეულ ხარ
შენ, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენ-
თაო B I,1; D II,1; E I,3.

სსუანი
რ*...

10

სსუანი
სალმრთოთაგ[ან]...

სალმრთოთაგან წესთა ქადაგებითა
სამებისათა ბრძანებასა წინა-აუღვეს
ყრმანი უზრულოდსა მეფისასა და 15
კერპსა ოქროდსასა არა თაყუანი-
სცეს და დაუცხრომელითა კმითა იტ-
ყოღეს: რომელი ხარ პირველ საუ-
კუნეთა ღმერთი, [კურთხეულ ხარ]
BD III,1.

20

გუაცხოვნენ ჩუენ, ღმერთო,
ძლთ... აღმომიყვან... შენდა და
მიკსენ... საგან ჭირისა შენი...
ღმერთო მამათა ჩუენტა[ო].

A 309 v | [რომელ]მან(?) ჩუენ, მგალო-
ბელნი...ბთა დაგუიკსნენ... მამანი...
ქუეყანისაო, რადთა შ'გმლ... და
დიდი წყალობად...
ყოველნი მამ[ასა]...

25

ყოველნი მამასა და მესა და წმი-
დასა სულსა უგალობდეთ, მორწმუ- 30
ნენი ვადადაბდეთ და ვიტყოდით:
კურთხეულ ხარ შენ, უფალო ღმერ-
თო მამათა ჩუენტაო B I,5; E I,7;
E1.

[აკურთხევდით]სა

35

რომელი გამოურნდა ბაბ[ილონს]
საყუმილსა მას შინა, [სამებისა
რიცხუნი ყ]რმანი ცეცხლ[ისაგან]...

რომელი გამოურნდა ბაბილონს სა-
კმილსა მას, სამებისა რიცხვნი ყრმა-
ნი ცეცხლისაგან განაზინნა, უფალსა
უგალობდით [და უფროდსად აამადლე-
ბდით მას უკუნისამდე] B III,5.

* „რომელი“ სიტყვით იწყება „კურთხეულარსას“ B I, 1—4; B II, 1 ტროპა-
რიბი (შლრ. აქვე, გვ. 376).

რომელი კაცთმოყ[უარებისათვის
მ]ოივ[ლინა ზეცით], ქალწულისა-
გან კორცნი შეიმ[ოსნა].

5

რომელმან განიყრნა [კელნი
თუისნი ჯუა]რსა ზედა ნეფსით
თუისით... ჯოჯოხეთი... ვნებაჲ
ნე...

10 | რომელი ადგა მკ[უდრეთით]...

A 310

ადიდებდითსა
ო^ა (?) დ^აიბ...
უკუდავთა შორის ყოველთა...
შენ ყოველთა... შენგან...

15 გადიდებს შენ ყოველი თესლე-
ბი, სახარულევა[ნო]...20 ...ქალწულისაგან ცხორებად [ნა-
თესავისათვის] კაცთამასა.25 ...[შეირაცხე, რომელმან... აყო-
ცენ ჯუარ[ითა]... შენდობაჲ ...
კაცთ...შენ, რომელი მკუდართა თა-
ნა*...30 რომელმან აღადგინენ მკუდ[რე-
თით].

...მამასა ჩუენსა კაცთმო...

თაყუანის-სცა და... სა.

[შენ], დაუსაბამოსა.

35

[სიტყუაჲ] დაუსაბამოჲ [გამო-
გუიჩნ]დი, კორ.

რომელი კაცთმოყუარებისათეს მო-
ივლინა ზეცით, ქალწულისაგან კორ-
ცნი შეიმოსნა, უფალსა უგალობით
და უფრომსად აამაღლებდით მას
უკუნისამდე B III,1.

გადიდებს ყოველი თესლები, სა-
ხარულევანო, პატროსანსა მარგალიტ-
სა, რომელმან იტკრეთე მეუფემ, შე-
მოქმედი ყოველთაჲ და მკნსნელი სუ-
ლთა ჩუენთაჲ E I,11; E₁.

კურთხეულ არს ქრისტე ღმერთაჲ
ჩუენი, რომელი უთესლოდ იშვა ქალ-
წულისაგან ცხორებად ნათესავისათეს
კაცთამასა B I,7.

შენ, დაუსაბამოსა მამასა, ღმერთსა
და თანა-დაუსაბამოსა სიტყუასა, მესა
და სულსა შენსა წმიდასა მორწმუ-
ნენი ვადიდებდეთ E I,10; E₁.

სიტყუაჲ დაუსაბამოჲ გამოგჩნდი,
კორციელ იქმენ ქალწულისაგან,

15 გადიდებს+შენ E (სხვა ნუსხებისათვის სქოლოზი მხოლოდ ძე ვარიან-
ტია ანაბული, რომელიც A-ს თანხედება). 31 ჩუენსა] ჩ^ა A.

* მ^ა მ^აბოი იწყება III ხმის „ადიდებდითსა“ B I, 5 ტროპარი (მდრ. აქვე. გე.
413).

ჯუარს-ეცუ ნეფსით ზუნთუს და სი-
კულილი მოაკუდინე. ქრისტე მუფუეო,
გადიდებთ შენ B II,1.

სახარებისა [წარდგო]მანი
განილუიძე.

განილუძე და მომხედენ განკითხ 5
(ფს. 34,23).

[დ]ასადებელი
საჯენ, უფალო.

საჯენ, უფალო, მავნებელნი ჩემნი
(ფს. 34,1) BEF 1.

მე-ბ...
ღმერთი დადგა შე.

ღმერთი დადგა შესაკრებელსა (ფს.
81,1) BEF 2.

[ყოველი სული]ი აქებლით უფა-
ლსა.

ყოველი სული აქებლით უფალსა
(ფს. 150,6) BEF 3.

[გარდამ]ოთქუმაი
მიუთხრეს...

მიუთხრეს ყოველი საკრებელმა
მცველთა შინთა, უფალო, არამედ
კრებულმან ამაოებისამან აუვსო
ქრთამითა მარჯუენამ მათი, დაფარ-
ვას ჰგონებდეს ადგომასა შენსა, ზო-
მელსა ყოველი სოფელი გადიდებს.
შეგვწყალებ ჩუენ BEF.

[ა]ქებლითსა

[ნეფ]სით ჯუარ[სა ზედა ამაღ-
ლებულ]სა ქრისტესა ვაქებდეთ,
[ცხოვრების მომცემე]ლსა, რამეთუ
ჯოჯოხეთი [წარმოტყუენა ა]დ-
გომითა თუისითა.

ნეფსით ჯუარსა ზედა ამაღლე-
ბულსა ქრისტესა ვაქებდეთ, ცხოვრე-
ბის მომცემელსა, რამეთუ ჯოჯოხე-
თი წარმოტყუენა ადგომითა მისითა
B II,2.

[ადგა უფალი მკუდრეთით], გან-
მანათლუ[ბელი სოფლისა და მკს-
ნე]ლი სულთა ჩუენ[თამ].

ადგა უფალი მკუდრეთით, განმან-
ათლებელი სოფლისა და მკსნელი
სულთა ჩუენთამ E I,10; G II,9.

...არსა მცვი.
| გიხაროდ[ენ]*...

A 311

სხუანი

ვაქებდეთ... **
საშინელმან ა[ნგელოზისა]...

საშინელმან ანგელოზისა ხილვამან
დიდებულსა შენსა საფლავსა მცველ-
ნი შუაშინნა B III,3; G II,3.

* „გიხაროდენით“ იწყება „შესხმანის“ E 7—10 ტროპარები (შდრ. აქვე, გვ. 382).

** „ვაქებდეთ“ სიტყვით იწყება „აქედისას“ B I, 1—2 ტროპარები (შდრ. აქვე, გვ. 380).

კელთაბანისა

მ[ოვედით უფლისა], მიიღ.

5

10

15

სიწმიდი[საჲ]

[საშინელისა და] უხილავისა,
უხილავთ[ა].

20

25

30

[უფალო] ღაღატყავსა

რომელი ა[ჰმალღდი] და ჯუარ-
ცუმაჲ თავს-[იდევე]... შეგუიწყალენ
ჩუენ.

35

შენ, რომელი ა[ჰმალღდი ზეცად]
და დასჯედ მარჯუენით [მამისა,
განანათლენ] ეკლესიანი ჯუართა
და [აცხოვნენ მორწმუნენი] შენ-
ნი, მაცხოვარ.

40

სა...

მოვედით უფლისა, მიიღეთ ნათე-
ლი და პირსა თქუენსა არა ჰრცხუე-
ნეს, რამეთუ რომელი მის თანა და-
ვეფლენით, მის თანაცა ავდგეთ განა-
თლებულნი სულისაგან წმიდისა, რა-
მეთუ მან უძღუებანი ჩუენნი იტერ-
თნა და ცოდვანი ჩუენნი თავს-ისხნა.
უნებელი ღმერთი კორციითა ნეფსით
ჯუარსა დაემრჭუალა, უკუდავი მო-
კუდავითუს საფლავსა დიდვა და
ადგა მესამესა დღესა. მან ჩუენ ად-
გომაჲ მოგუანიჭა, ჩუენ მადლობაჲ
მისა შევწიროთ, გლობაჲ და ქებაჲ
და დიდებაჲ უკუნისამდე B E F.

საშინელისა და უხილავისა, უხი-
ლავთა საყდართა ზედა მჯდომარისა
მეუფისა ყოველთამსა მადიდებლნი
ადგომისა შენისანი მსხუერბლსა შენ-
და შევსწირავთ, რომელი უხილავ
ხარ ღმრთეებითა და თუაღთ-მეუდგამ
ბრწყინვალეებითა. უხილავსა გამსახუ-
რებენ მრავალთუაღნი ქერობინნი და
ექუს-ექუსფრთენი სერაბინნი, დაუც-
ხრომელითა კმითა დაღადებენ და
იტყვიან: წმიდა არს, წმიდა არს, წმი-
და არს უფალი, მეუფე დიდებისაჲ
E 1.

[პ^ჲ ო ბ]

შენ, რომელი აჰმალღდი ზეცად და
დაშჯედ მარჯუენით მამისა, განანათ-
ლენ ეკლესიანი ჯუართა და აცხოვ-
ნენ მორწმუნენი შენნი. მაცხოვარ,
შეგუწყალენ ჩუენ C I,6; E I,8; F
II,6; G I,7.

სსუანი

მწუხრი[სა ლოცვამ] ჩუენი შე.

მწუხრისა ლოცვამ ჩუენი შეიწი-
რე, წმიდო უფალო, და მოგუშადლე
ჩუენ მოტეკვამ ცოდვითამ, რამეთუ
შენ მხოლოდ ხარ, რომელმან უჩუე- 5
ნი სოფელსა ადგომამ BE I,1; C
I,3.

ოხითამ

მოვ[ედით]...

მოვედით, მოწმუნენო, სისარუ-
ლით უგალობდეთ უფალსა, რომელა 10
დამკვდრებულ არს სიონს, რომელი
ამადლდა ჯუარსა ზედა ჩუენთეს და
აქოცნა ცოდვანი სოფლისანი მისითა
კაცთმოყუარებითა, გუაცხოვნა ჩუენ
ჯუარითა პატოხნითა, ადგომამ და 15
ცხორებამ ყოველთა მოგუანიჭა
BCEFG.

უგალობდითსა.

მარჯ[უენამ]...

მარჯუენამ შენი, უფალო, დიდე-
ბულ არს ძალითა შენითა, რამეთუ 20
საკრველნი სიკუდილისანი სულითა
განხეთქენ B II,1.

შემწე და მფ[არველ]...

შემწე და მფარველ მეყავ ჩუენ
მესხელად, ესე ღმერთი ჩუენი, ვადი-
ლოთ ესე BCE I,2. 25

[უფალი არს, რომელმან] შემუს.

უფალი არს, რომელმან შემუსრნა
ბრძოლანი. უფალ არს სახელი მისი,
რომელი ადგა მკუდრეთით C I,4;
E I,5.

მრავ...

30

A 311 v საფლავით ასდე[გ. სიკუდილი
დაპქსენ], მაცხოვარ მრავალ[მოწ-
ყალე].

საფლავით ასდეგ, სიკუდილი დაპქ-
სენ, მაცხოვარ მოწყალე, და მოგუ-
ნიჭე ჩუენ ადგომამ, ესე ღმერთი
ჩუენი და ვადილოთ [ესე] BE I,4.

[შენგან შო]ბილსა, სახარულე-
ვანო, [მორწმუნენი უგალო]ბთ
ქრისტესა, რამეთუ დიდებით დ[ი-
დებულ არს].

შენგან შობილსა, სახარულევანო, 35
მორწმუნენი უგალობთ ქრისტესა,
რამეთუ დიდებით დიდებულ არს B
II,3; C I,5; E I,6.

[მოიხილესა]

[მოიხილ]ე, ღმერთო, წყალობით
ერსა [შენსა ზედა და მაცხოვნე მე].

მოიხილე, ღმერთო, წყალობით ერ- 40
სა შენსა ზედა და მაცხოვნე მე B
II,1; C I,1.

განძრი[ელდასა]

განძრი[ელდა გული ჩ]ემი უფ-
ლისა [მიმართ] *.

- 5 არა[ვ]ინ არ[ს] წმიდა და მარ-
თალ, ვითარ ქრისტე ღმერთი ჩუენ-
ნი, რომელი იშვა ქალწულის[ა]-
გან, რომლისათვის ანა ღალადებ-
და]: ვაქებდეთ გალობით უფალსა.

- 10 [განვ]იხარეთ ჩუენ მაცხ.

უფალო [მესმას]ა

- 15 მესმა და გული[სხმა-ვყავ].

- 20 ივენე ვუარსა ზედა, ამა[ღლდი
ზეცად, დაშვედ მარჯ]უენ.

უწინა[რე]მს მოსლვი.

| დაუ...

- 25 [მოსლვ]ამ შენი დამიკ[უირდე]-
ბის და ადგომასა] შენსა ვადი-
დებთ.

[ქალ]წულო უბიწოო...

... და დიდი წყალობაჲ.

ღ[ამითგანსა]

- 30 [ღამი]სა ლოცვასა შევსწ[ირავთ].

- 35 უფალო ღმერთო მად[ალო, მკლა-
ვი შენი] მ[ტკიცმ] განაც[ხადე].

სხუანო

მწუხრისა ლოც...

- 40 უბიწოო... ქალწულო...

არავინ არს წმიდა და მართალ,
ვითარ ქრისტე ღმერთი ჩუენი, ბო-
მელი იშვა ქალწულისაგან, რომლი-
სათუს ანა ღალადებდა: ვაქებდეთ გა-
ლობითა უფალსა B 11,2; C 1,5;
E 1,6.

[გ]ანვიხარეთ ჩუენ მაცხოვრებითა
შენითა, ქრისტე, და გან[მღიერდ]ა
ღმერთი ჩემი ზედა მტერთა ჩემთა
B 1,3.

მესმა და გულისხმა-ვყავ, რამეთუ
მოწყალე ხარ ღმერთი ჭეშმარიტო
და მკნელი სულთა ჩუენთაჲ B 111,1;
CE 1,1.

ივენე ვუარსა ზედა, აჰმადღდი ზე-
ცად, დაშვედ მარჯუენით მაძისა, სო-
ფელი განანათლე B 111,3; CE 1,3.

მოსლვაჲ შენი დამიკვრდების და
ადგომასა შენსა ვადიდებთ, უფალო,
დიდებაჲ ძალსა შენსა C 1,4; E 1,5.

ღამისა ლოცვასა შევსწირავთ შენ-
და, ქრისტე, კეთ ღმრთისაო, ბო-
მელმან მიჩუენენ ჩუენ ნათელი ადგო-
მისაჲ B 1,1.

უფალო ღმერთო მადალო, მკლავი
შენი მტკიცმ განაცხადე ზედა ერსა
შენსა, რომელ იქსენ ადგომითა შენი-
თა B 1,2; CE 1,3.

A 312

* შესატყვისად საერაუდოა -განძლიერდასას" ·B 1, 4 და B 11, 1 ტროპაარები
(შლრ. აქვე, გვ.გვ. 387—388).

ლაღატყავსა
ჩამა[გ]დეს მე სი[რღმესა].

შთამაგდეს მე სიღრმესა გულია
ზღუსათა და ვისილენ საკვრეველბა-
ნი შენნი, უფალო BE 1,2.

სსუანი
წინაწარმეტყუელი იქსენ].

წინაწარმეტყუელი იქსენ მუცლი-
საგან ვეშაპისა, კაცთმოყუარე, წინა-
გამოსახვითა მესამისა დღისა მკუდ-
რეთით ადგომისა შენისამთა B II,2;
C I,3; F I,6.

A 312 v [აკურთხევედითსა]
რომელი სამეზბით].

რომელი სამეზბით და ერთარსებით
იდიდების ძალათა შინა ღმერთი,
უგალობდით და უფრომსად ამაღლებ-
დით მას უკუნისამდე BDE I,5; C 15
I,4.

[რომელმა]ნ არარამსაგან.

რომელმან არარამსაგან ყოველივე
სიტყვთა დაჰბადა, უგალობდით და
უფრომსად ამაღლებდით მას უკუნისა-
მდე BCDE I,1.

[ადი]დებდითსა
გადიდებთ...

გადიდებთ შენ, ქალწულო უბიწო,
რომელმან ჰმევე სიტყუამ ღმრთისამ
ქორციელად და მისგან განთავისუფ-
ლდა კაცთა ნათესავი მონებისაგან
მტერისა. სძალო ზეცისაო, გალობ[ით
გადიდებთ] D VI,2.

საუკუნეთა...

[აქებდითსა]

A 313 [მეუფემ საუკუნემ ქუეყანად გარ-
დამოჰქვედ] და ვნ[ებამ] ჯუარსა ზე-
და! თავს-იდევე, რ[ომლითა] საც-
თური ხ[ისამ] მ[ის] განაქ[არვე] და
ჯოჯოხეთისა] ძალი შეჰმუსრე.

მეუფემ საუკუნემ ქუეყანად გარდა-
მოჰქვედ და ვნებამ ჯუარსა ზედა თავს-
იდევე, რომლითა საცთური ხისამ მას
განაქარვე და ჯოჯოხეთისა ძალი შეჰ-
მუსრე D III,1; G II,1.

საფ[ლავესა] დაიდევ უკ[უდავი]
ღმერთი და ჩუენ, [შენნი] დაბადე-
ბულნი, ჯოჯოხეთით აღმოგუი[ც]-
ვანენ, მოწყალე. მწყალობელო უფა-
ლო, დიდებამ] ადგომასა შენ[სა].

საფლავსა დაიდევ უკუდავი ღმერ-
თი და ჩუენ, შენნი დაბადებულნი,
ჯოჯოხეთით აღმოგვეყვანენ, მოწყალე.
მწყალობელო უფალო, დიდებამ ად-
გომასა შენსა] D III,2; G II,2.

[ა-ღ ბ]

[უგალობდითსა]

5 ... [ვნებ]ულსა და ადგომ[ი]ლსა მკუდრეთით მესა]მესა დღესა [ძალითა ღმრთეებისა]თა ცხორებად [შეცთომილთა]. რამეთუ დიდებ[ით დიდებულ არს].

უგალობდეთ უფალსა, ქალწულისა-
გან უბიწოაჲსა კორციელ ქმნულსა
ჩუენთჳს და ჯუარსა ზედა ვნებულსა
და ადგომილსა მკუდრეთით მესამესა
დღესა ძალითა ღმრთეებისაათა ცხო-
რებად შეცთომილთა, რამეთუ დიდე-
პით დიდებულ არს B III,3; D II,3;
E 1,2.

A 313 v

10

II*

მ-შაბათსა**

B 93 v

უგალობდითსა კ-ა ბ გ-ი

15 კუერთხითა განაპო ზღუაჲ მეწამული, და განკმეს სიღრმენი უფსკრულთანი და იქმნეს განსავალ უჭურველთა და შეჭურვილთა სასუფეველ. გალობით უგ[ალობდეთ, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს].

20 სიბრძნე ღმრთისაჲ, მიზეზი ყოვლისა სოფლისაჲ, მომცემელი ცხორებისაჲ, იშენა სახლი წმიდისაგან დედისა, უქორწინებელისა, და საკურთხეველი კორცი მოილო. გალობით უგალობდეთ, რამეთუ დიდებით [დიდებულ არს].

25 ასწავა მეგობართა თჳსთა და განუმზადა ტაბლაჲ, მზრდელი სულისაჲ, მორწმუნეთათჳს — | სიბრძნე ღმრთისაჲ ჭეშმარიტი. მივეახლნეთ ქრისტე ღმერთსა სარწმუნოებით და ვლადადებდეთ, რამეთუ დიდებით დიდებულ არს.

B 94

ვისწავით მორწმუნეთა სიბრძნე ღმრთისაჲ, დაუბადებელისა, ბუნებითისაჲ, რაჟამს კმა-ყოს კმითა დიდითა და იტყოდეს: განიცადეთ და იხილეთ, რამეთუ ტკბილ ვარ. და ვლადადებდეთ, რამეთუ დიდებით [დიდებულ არს].

30 განძლიერდასა

განძლიერებელი ღმერთი, დამბადებელი ყოვლისა სოფლისაჲ, რომელი უვნებელ არს, დაგლახაკნა და შეერთო დაბადებულთა. დაღვა სული თჳსი აღვსებად, რომელთათჳსცა მოკუდა. ლაღადებს და

ნუსხაჲ: 14 სიღრმენი. 18 სიბრძნე. 19 იშენა. 23 მორწმუნეთათჳს.

* II დამატების მასალა შეტანილია მხოლოდ B ხელნაწერში. ** ივულისხმება ვნების ხუთშაბათი, იხ. გვ. 185. უნშ.

ეტყუს მორწმუნეთა: მოვედით და ჭამეთ კორცი ჩემი და სარწმუნოებით განძლიერდით.

მდინარე შენი, ტკბილო, ყოველთათს კორციელთა შეასუ მოწაფეთა, სასუმელი სავეს სიხარულითა, რამეთუ შენ დაჰკალ თავი თვისი და ლაღადებდ: მოვედით და სუთ სისხლი ჩემი და სარწმუნოებით განძლიერდით. 5

კაცი უგუნური, რომელი არს თქუენ შორის მიმცემელი ჩემი, — არქუ მოწაფეთა შენთა, სულგრძელო, ესე — არა იცის, რამეთუ უგუნურ არს, არცა გულისკმა-უყოფიეს, არამედ დამადგერით ჩემ თანა და სარწმუნოებით განძლიერდით. 10

უფალო მესმასა

B 94 v

რაჟამს იხილა წინაწარმეტყუელმან საიდუმლოა შენი | დაფარული, ქრისტე, ლაღადებით იტყოდა, რამეთუ: დასდევ სიყუარული მტკიცე, მამაო მოწაფეო, რამეთუ ძმ შენი მხოლოდშობილი მოავლინე ქუეყანად მოტევებად ცოდვათა. 15

რაჟამს მოხუედ, ქრისტე, ვნებად, განკურნებად ადამეანთა, ეტყოდე მოწაფეთა შენთა: მნებავეს ყოფად ზატიკი ესე თქუენ თანა, რამეთუ მამამან მომავლინა ძმ თვისი მხოლოდშობილი ღხინებად სოფ(ლისა). 20

რაჟამს მიიღე და შესუ სასუმელი, რომელი უკუდავ ხარ, ეტყოდე მოწაფეთა შენთა: აწ ესუა ნაყოფისაგან ვენაჯისა და არღარა ვიყო თქუენ თანა, რამეთუ მამამან მომავლინა ძმ თვისი მხოლოდ[შობილი ღხინებად სოფლისა]. 25

სასუმელი ახალი, რომელი სუა, სასუფეველსა ჩემსა ვიტყვ სიტყუასა — ეტყოდე, ქრისტე, საყუარელთა შენთა ვითარმედ — ვიყო თქუენ თანა ღმერთი, ვითარცა ღმერთთანა, რამეთუ მამამან მომავლინა ძმ [თვისი მხოლოდშობილი ღხინებად სოფლისა]. 30

ღამითგანსა

საკრველითა სიყუარულისადათა მოციქულნი შეკრულ არიან და ქრისტესა, ყოველთა უფალსა, მოსავ არიან. დაიბანნეს ფერჯნი მათნი შუენიერნი, მახარებელნი მშუდობისანი. 35

სიბრძმე ღმრთისა, მპრობელი წყალთა მრავალთა, რომელი ვერ შესახებელ არს, აღურ-მსხმელი ღელვათა და ზღუათა დამაყენებელი, | შთაასხა წყალი საბანელსა, დაჰბანნა ფერჯნი უფალმან მონათა თვსთა. 35

უჩუენა უფალმან მოწაფეთა თვსთა სახმ სიმდაბლისა და შემოსილმან ცათა ღრუბლითა მოირტყა არდაგი და შეიდრიკნა მუქლნი თვსნი, რათა დაჰბანნეს ფერჯნი მონათა, რომლისა კელსა შინა არს ყოველი სული.

ნუსხაშია: 3 შე.ს. 4 სავესე. 8 არქ. 13 ლ'ლბლო. 14 მტკიცეა. ძეა. 18 ძეა. 20 სასმელი. უკდაე. 22 ძეა. 24 სასმელი. 26 ლ'თონა. ვიტყუ. 27 ძეა. 31 მშუდობისანი. 32 სიბრძენე. 33 აღურ-მსხმელი. 36 თ'სცა.

ლაღატყავსა

უფსკრულთა ცოდვისათა მომიცვეს მე და ვლალადებ შენდამი, უფალო: აღმოიყვანე, ვითარცა დათქუმისაგან, და მ'ც.

უფლად და მოძღურად მხადით მე, მოწაფენო, და რამეთუ ეგრძით ვარ, — სთქუ, ქრისტე, — ჰყოფდით თქუენცა სახმ, რომელი იხილეთ ჩემ თანა.

რომლისა თანა არა არს ცოდვაჲ, არა უკმს განბანაჲ ფერკთაჲ. თქუენ, მოწაფენო, წმიდა ხართ, და არა ყოველნი, რამეთუ მიდრეკაჲ მსწრაფლი ერთისა თანა დადგრომილ არს.

10 კურთხეულარსა

ბაბილონს ყრმანი არა შეშინდეს აღისა საკუმილისაგან, არამედ შორის ცეცხლსა მდგომარენი, ცუარითა სხურებულნი, ლალადებდეს: კურთხეულ ხარ შენ, ღმერთო მამათა ჩუენთაო.

| თუალ-უყოფდა იუდა ბოროტის-ყოფად და ეძიებდა ჟამსა, B 95 v
15 რაჲთა მისცეს მსაჯული განკითხვად, რომელი არს უფალი ყოველ-თაჲ ღმერთი.

ეტყოდა უფალი მოწაფეთა თვსთა: ერთმან თქუენგანმან მიმცეს მე, საყურელნო. დაავიწყდა სიხარული და აღივსნეს მწუხარებითა და იტყოდეს: ვინ არს ესე? გუთხარ ჩუენ, ღმერთო მამათა ჩუენ[თაო].

20 რომელმან შთამოყოს კელი პინაკსა კადნიერად ჩემ თანა, უმჯობეს იყო მისა, არა თუმცა შობილ იყო. და ვითარცა ესე თქუა, აუწყა. ამისთვისცა ვლალადებთ და ვიტყვთ: კურთხეულ ხარ [შენ, ღმერთო მამათა ჩუენთაო].

აკურთხევდითსა

25 რჩულისათვს მამათაჲსა ყრმანი ბაბილონს იწამნეს და არა შეშინდეს ბრძანებისაგან მეფისა; და ერთობით არა შეიწუნეს ცეცხლითა და გალობით ლალადებდეს: აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი (უფალსა), უგალობდით და უფროასად.

მეპურისტენი ნეტარნი, სიონს შინა დადგრომილნი სიტყუასა
30 და შედგომილნი უფალსა, ვითარცა ცხოვარნი მწყემსსა ერთობით, არა განეშორნეს ქრისტესა, მოზარდულნი სიტყვთა ღმრთეებისა, და მადლობით ლალადებდეს: აკურთ[ხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა, უგალობდით და უფროასად].

| დაივიწყა რჩული ისკარიოტელმან სახელ-სამაგელმან გონებისა B 96
35 მისისათვს და გამზადნა ფერკნი განბანილნი, რაჲთა მისცეს შურითა. და ჭამდა კორცსა შენსა, პურსა ღმრთეებისასა. აილო ბრჭალი მისი შენ ზედა და ვერ გულისკმა-ყო. აკურთხევდით ყოველნი [საქმენი უფლისანი უფალსა, უგალობდით და უფროასად].

ულირსი იგი მიიღებდა კორცსა. მომტვევებელსა ცოდვათასა, და

სისხლსა ღმრთეებისასა, დათხელსა სოფლისათჳს, და არა რცხუნენო-
და შესმად, რომელსა-იგი ჰყიდდა ფასითა. არა განდევნა ბოროტი
და ვერ გულისკმა-ყო. აკ[ურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი
უფალსა, უგალობდით და უფროასად].

ადიდებლითსა

5

სტუმრობითა უკუდავეებისათა და ტაბლითა ცხორებისათა მო-
ვედით და ვიკმევდეთ, მორწმუნენო, გონებითა განწმედლითა და
ვისწაოთ სიტყვასაგან მალლით, მას ვადიდებდეთ.

სიტყუაა ეტყოდა მოწაფეთა: წარვედით ქორსა, სადა გონება
მტკიცე არს, და განუმზადეთ სერი, რომლითა ვასწავნე საიდუმლონი, 10
უფუვარი სიტყუათა ჭემმარიტთა, და ძალსა მალლისასა ვადიდებ-
დეთ.

B 96 v

| მშვა მე მამამან სიბრძნე, დამბადებელი პირველ საუკუნეთაჲ,
და დაწყებასა გზათა მისთასა დამზადა საქმეთა, რომელნი აწ იყოფ-
ვიან საიდუმლოდ, რამეთუ ბუნებით სიტყუაა დამბადებელი ვარ და 15
შევიყუარენ კმანი, რომელნი დავითმინენ.

ვითარცა ბუნებით კაც ვარ და არა მსგავსებით, ეგრეთვე ბუ-
ნებაჲ, რომელ მოვილე კაცობრივი ღმრთის შეზავებითა, და იცოდეთ,
რამეთუ ერთი ქრისტე ვარ, რომლისაგან ვიქმენ მცველ ყოველთა.

აქებლითსა

20

იუდა, მზაკვარმან და მიმცემელმან, ამბორის-ყოფითა სიცრუე-
სათა მისცა მაცხოვარი, უფალი და მკსნელი ყოველთაჲ. ვითარცა
მონაა მიჰყიდა ჰურიათა, და ვითარცა ცხოარი კლვად, ეგრე მიუდგა
კრავი ღმრთისაჲ, ძმ მამისაჲ, მხოლოა მრავალმ(ოწყალმ).

იუდა ურჩულომან, უფალო, რომელმან შთამოყო კელი პინაკსა 25
შენ თანა სერობასა, განურთხა კელი უღმრთოთა, რათა მიიღოს

B 97 ვეცხლი, რომელი რაცხდა ფასსა ნელსაცხებელისასა. | არა შეძრწუნ-
დ(ა) განსყიდვასა შენსა, რომელი უსასყიდლო ხარ. წარმოყვნა ფერკ-
ნი, რათა დაიბანეს, და ამბორს-გიყო ამბორის-ყოფითა სიცრუე-
სათა და მიგცა შენ უღმრთოთა, განვარდა კრებულისაგან მოციქულ- 30
თაჲსა, დააგდო ოცდაათი იგი ვეცხლი და შემდგომად სამისა დღისა
ადგომად შენი ვერ იხილა, რომლითა შეგკუწყალენ ჩუენ.

დღეს შეკრბა სიმრავლმ ჰურიათაჲ, რათა მიგცენ ფილატეს
შემოქმედი და დამბადებელი ყოველთაჲ უღმრთოთა, ურჩულოთა, რა-
მეთუ რომელი მოვალს გარჩად ცხოელთა და მკუდართა, მისცეს იგი 35
სასჯელსა, რომელმან განკურნა ვნებანი, მისცეს იგი ვნებად. უფა-
ლო სულგრძელო, დიდ არს წყალობაჲ შენი, დიდებაჲ შენდა.

ნუსხასთა: 1 არაჲ. რცხუნოდა. 2 არაჲ. 6 სტურობითა. 8 სიტყუსაგან. 9 ქოსა.
15 საადუმლოდ. 21 ამბაურ-ყოფითა. 24 ძეჲ. 26 მიითს. 27 არაჲ. 28 წ'რმენა.
ფერნი. 29 ამბაურს-გიყო. 30 უმ'რლთა. 33 შეკრფა. სიმრავლეჲ. 34 ოღმრთოთა.

აღსკრები

B 116

თეოლოგიური | ანთროპოლოგიური

B 116 v

უფროსობის

- დღეს ადგომისას ვინაობით, ერნო, პასექსა უფლისასა.
5 ვლესასწავლობდით პასექსა, რომლითა სიკუდილისაგან ცხობილად
ვიწოდებით და ქუეყანით ქრისტემან, ღმერთმან ჩუენმან, ზეცად აღ-
მიყვანა ჩუენ, ძლევისა მგალობელნი.

- განვიწმიდნ(ეთ) საცნობელნი ჩუენნი და ვიხილოთ უფალი, ნათ-
ლითა შემოსილი, ადგომა ქრისტესი ბრწინვალჲ, და ვინაობით,
10 ვიტყოდით გულისკმის-ყოფით: ვგალობდით ძლევისა გალობასა.

ცანი ღირსებით იხარებენ და ქუეყანა იშუებდინ და დღესას-
წავლობდეს ყოველი სოფელი, საჩინო და უჩინო, რამეთუ ქრისტე
ადგომილ არს, სინარული დაუსრულებელი.

განმლიერდასა

- 15 მოვედით, მორწმუნენო, და ვსუათ სასუმელი ახალი, არა თუ
კლდისაგან ბერწ-ყოფილისა საკურველებით, არამედ უხრწნელისაგან
წყაროასა. საფლავით აღმოგვცმნდა ქრისტე, რომლისა მიერ განვძ-
ლიერდით.

- აჰა ესერა აღივსო სოფელი ნათლითა, ცა და ქუეყანა და
20 სიღრმე ქუესკნელთა, და დღესასწავლობენ დღეს | ყოველი დაბადე-
ბული. ადგომილ არს ქრისტე, რომლისა მიერ განვძ[ლიერდით].

B 117

უპირატეს შენ თანა ჯუარს-ვეცუენით, ქრისტე, და აწ აღვდგეთ
შენ თანა დღეს, რაჟამს ასდგე საფლავით; შენ თანა დავეფლენეთ
ნათლის-ლებითა, და აწ შენ თანა მადიდენ, მკსნელო, სასუფეველსა.

25 უფროს მესმასა

ზედა საღმრთოსა მას საპყრობილესა მეტყუელი საღმრთო ამ-
ბაკუმ დადგინ ჩუენ თანა და უჩუენენ ნათლით-შემოსილი ქადაგი,
ძლიერად მეტყუელი, ვითარმედ დღეს იქმნა კსნა ყოვლისა სოფლი-
სა, რამეთუ ადგა ქრისტე, ვითარცა მძლმ ყოვლისა.

- 30 მოასწავა რჯულმან, ვითარცა-იგი ვანელო საშოა ქალწულისა
და გამობრწყინდა ქრისტე, და არს იგი კაცი სრულ. კრავად სახელ-
სდვა მას უბიწოდ, რამეთუ არა იხილა ცოდვა აღვსებამან ჩუენმან,
ქრისტე, და ვითარცა არს ღმერთი ჭეშმარიტ, სრულიად ითქუა.

- ვითარცა ტარიგი წელიწადისა, მაკურთხეველი და გვრვენი ჩუე-
35 ნი—ქრისტე ნებითა თვისითა დაიკლა ყოველთათს. აღვსებაა განმაახ-
ლებელი და კულად საფლავისაგან შუენიერი მზმ — ქრისტე აღმოგვ-
ბრწყინდა.

საღმრთო მგალობელი | დავით წინაშე კიდობანსა მას რჩული-
სასა აღიძრა როკვად, ხოლო ჩუენ, ერი ღმრთისა, რომელთა ვინი-

B 117 v

ნუსხაჲ: 5 სიკდილისაგ. 15 არა. 16 საკურველებით. 20 სიღრმე. დღესას-
წავლობელ. 22 უპირატეს. 26 საღმრთო. 33 იქუა. 36 აღმოგვბრწყინდა. 38
საღმრთო.

ლეთ სასწაულთა გამოცხადებაჲ, ვიხარებთ ღმრთისა მიერ, რამეთუ ადგა, ვითარცა არს მძლჳ ყ[ოვლისაჲ].

ღამითგანსა

აღვიმსთოთ ცისკარსა მას და ნიად განთიადსა მას ერთშაბათი-სასა და საცხებელთა წილ გალობაჲ შევწიროთ უფალსა და ქრისტე 5
ვიხილოთ, სიმართლისა მზჳ, ჟოველთა ცხორებისათჳს აღმომავალი.

აჲრაცხელად მოწყალეო ქრისტე, რაჟამს გიხილეს ჰერობილთა ქუესკნელისათა, ნათლად გამოვიდეს და სულითა სიხარულისაჲთა უგალობდეს დაუსაბამოსა ალესებასა ღმრთეებისასა.

მოედით და მივეგებვოდით შემასხმელნი გალობისანი ქრისტესა, 10
გამომავალსა საფლავით, ვითარცა სიძესა, და ვდლესასწაულობდეთ გუნდსა თანა მოყუარეთა დლესასწაულისათა ალესებასა ქრისტეს, ღმრთისა ჩუენისასა.

ღალატყავსა

შთაქედ ქუესკნელთა თანა ქუეყანისათა, ქრისტე, და შეკმუს- 15
რენ მოქლონნი ჰერობილთანი და, ვითარცა იონა ვეშაპისაგან, მესამეს დლესა ასდგე საფლავისაგან.

B 118

[დაიცვენ ბჳენი იგი უვნებელად, ქრისტე, და ასდგე საფლავით, რომელმან კლიტენი ქალწულებისანი არა გაჰქსნენ შობითა შენითა, რომლითა განგუენუნენ ჩუენ ბჳენი სასუფეველისანი. 20

მქსნელი ჩუენი ქრისტე, ცხოელი, დაუკლველი კრავი, ვითარცა ღმერთს წარუდგინა ნეფსით თჳსით თავი თჳსი მამასა და აღადგინა მის თანა ადამ ყოვლითურთ ნათესავით მისით, რაჟამს ადგა მკუდრეთით.

კურთხეულარსა

25

რომელმან ყრმანი საკუმბილისაგან იქსნა, რაჟამს კაც იქმნა, ივნო ვითარცა განხრწნადმან და ვნებითა მისითა კრწნილებასა ჩუენსა შეკმოსა შუენიერებაჲ, უხრწნელებაჲ, რომელი-იგი მხოლოჲ არს ღმერთი მამათა ჩუენთაჲ და ამალლებულ უკუნისამდე.

სიკუდილისა სიკუდილსა და რღუევასა ჯოჯოხეთისასა ვდლესასწაულობდეთ და სამებასა ცხორებისა ჩუენისასა სამარადისოსა სიხარულით უგალობდეთ ქრისტესა, რომელი მხოლოჲ არს კურთხეულ, ღმერთი მამათა ჩუენთაჲ. და აღამალლებ მას უკუნისამდე. 30

დედანი ნელსაცხებლითა ღმრთივ-შემოსილნი შემდგომად შენისა ადგომისა სრბით მიიწინენს საფლავად, და რომელნი-იგი ვითარცა 35
განხრწნადსა გეძიებდეს, | სიხარულით თაყუანის-გცეს შენ, ღმერთსა ცხოველსა, და საიდუმლოჲ ალესებისაჲ მოწყაეთა (შენთა აუწყეს).

B 118 v

ჴეშმარიტად დიდ არს და შუენიერ დლესასწაული ესე შემკობილი ჩუენი. ღამჳ ესე მქსნელი, ბრწყინვალჳ, რომელი-იგი არს მა-

ნუსხაშია: 2 მძჳ. 4 აღვიმსთოთ. 5 უფალსა| ოქსა. 10 მივეგბდთ. 12 ქეჳს. 16 მონა. შესამეს (ასეა). 19 არაჲ. გაჰქსნენ| გჳყნ. 20 გჳხნ. 21 დაუკველი. 22 ღთს. 26 იქნა. 27 კრწნელებასა. 28 ოხრწნელება. 30 სიკუდილსა სიკუდილსა. 35 სბრით. 39 ღამეჲ.

ხარებელ დღესა მას ადგომისასა, შემოსილსა ბრწყინვალეებითა, რომელსა შინა არს ნათელი უჟამოა, ქრისტე კორცითა გამოგვბრწყინდა.

აკურთხევდითსა

საგალობელი დღე ესე წმიდაა ერთშაბათისაა, ვითარცა მეუფე 5 და უჟალრძსი დღესასწაული დღესასწაულთა ყოველთაა და შესაკრებელი ყოველთაა, რომელსა შინა ვაკურთხევთ უკუნისამდე.

მოვედით, მორწმუნენო, და მოვილოთ ნაყოფისაგან ახლისა ვენა- 10 ქისა და სიხარულსა საღმრთოსა, დღესასწაულსა ბრწყინვალესა, ადგომასა ქრისტესსა ვეზიარნეთ და უგალობდეთ. ვითარცა ღმერთ არს უკუნისამდე.

ალიხილენ თუალნი შენნი, სიონ, და ისილენ: აჰა ესერა მოსრულ არიან, ვითარცა ვასკულავნი ბრწყინვალენი, ღმრთისა მიერ შვილნი შენნი აღმოსავალით, ჩრდილოით და ზღვით, და შვილნი აკურთხევენ ქრისტესა უკუნისამდე.

15 | მამო ყოვლისა მპყრობელო, სიტყუაო და სულო წმიდაო, სამ-გუამოვნებაო და ერთარსებაო, ბუნებათა ზესთა ბუნება და უალრძს ბუნებათა, შენ მიერ ნათელ-ვილოთ და შენ ვაკურთხვით მარადის უკუნისამდე. B 119

ადიდებდითსა

20 ნათელ-ილე, ნათელ-ილე, ახალო იერუსალემ, რამეთუ დიდებამ უფლისაა შენ ზედა გამობრწინდა. აიძლერენ და იხარებდ, სიონ წმიდაო, და შენცა, უბიწოო ღმრთისმშობელო, სუფევდ ადგომითა ძისა შენისაათა.

25 ეჰა საღმრთოა სიყუარული, ეჰა სიტკბოებამა ვმისაა მის, რამეთუ ჩუენ თანა ყოფამ უტყუველად აღმითქუა მიაღსასრულამდე სოფლისა, რომელსა ჩუენ, მორწმუნენი, სიმტკიცისა სარწმუნოებითა მპყრობელნი, მარადის ვიხარებდეთ.

30 აღვებამო დიდებულო, დაუსაბამოო ქრისტე, სიტყუაო ღმრთისაო, სიბრძნეო და ძალო, მომეც ჩუენ, მორწმუნეთა, უბრწყინვალესი დიდებამა, რათა აღვივსნეთ შენ მიერ მაღლითა დღესა მას დაულამებელსა სასუფეველსა შენსა.

აქებდითსა

35 აქებდით ცანი ძალთა თანა, ქუეყანაა, ზღუაა და ყოველი, რაა არს მას შინა. ძენი კაცთანი ვდღესასწაულობდეთ ადგომასა ქრისტესსა, დავითის გალობასა ვიტყოდით: შენ. B 119

მოვედით და მივეგებვოდით საფლავად მარიამის თანა მაგდანელისა და ვიხილოთ აღ(ვსე)ბამა ჩუენი — ქრისტე, შემოსილი დიდებითა, და ვცამოთ პასექი ესე მის თანა, რომელი-იგი მიიღეს მოწაფეთა მისთა ქორსა მას ზედა საიდუმლოსა და ვსუათ პატიოსანი

ნუსხაჲთა: 9 ქეშსა. ვიზიარნეთ. 12 ეასკელნი. 13 შწნი. 16 უალრემს. 20 იერუსალემი იშშ. 27 ვიხარებდეთ ეზ. 28 აღსებამო. დაუსაბამოო დსბო. 29 უბრწყინვალესი. 34 ქეშსა. 35 დავითის დოვის.

სისხლი მისი, დაუკლველისა მის კრავისაჲ, და სიხარულით აღვიტყუელნეთ ჳელნი ჩუენნი. დავითის გალობასა ვი.

აღსვებაჲ ჩუენი ქრისტე აღდგომილ არს მკუდრეთით. მოვედით და მივეგებვოდით გამოშავლსა საფლავით და თაყუანის-ვცეთ მძლე-სა სიკუდილისასა, რომელმან წარმოტყუენა ჳოჯოხეთი ჳუარითა და დაჰყარა მტერსა ნატყუენავი და განუყო იგი ნიჰად ძეთა კაცთა, რომელნი დავითის.

B 120 სიონი განშუენდების და იერუსალემი შეიმკვების და წმიდაჲ აღდგომაჲ აღივსების მადლითა, | რამეთუ მეუფჲ ჩუენი ქრისტე, ვითარცა სიმქ, ეგრძთ გამოვიდა საფლავით და მარიამ მაგდანელი წარავლინა მოციქულთა ხარებად, რათა წარვიდენ გალილუად და იხილონ აღდგომილი უფალი. რომელთა სიხარულით თაყუანის-სცეს, დავითის გალობასა ლაღადებდეს და იტყოდეს: შენ გშუენ.

B 132 v

დასადგებელი მარიაპოპისანი

უფალო ღაღატყავსა კ^ა ა

15

ეჰა საკურველი საკურველებათაჲ, რამეთუ თუალი ცხორებისაჲ საფლავსა დაიდების და იქმნების კიბედ ზეცისად სამარქ. იხარებდ, გესმანიო, ტაძარო წმიდაო ღმრთისმშობელისაო. ვღაღადებდეთ მორწმუნენი, მგალობელნი გაბრიელის თანა მთავარანგელოზისა, და ვიტყოდით: გიხაროდენ, სახარულევანო, უფალი შენ თანა, რომელი მოსცემს სოფელსა შენ მიერ დი(დსა წყალობასა).

B 133

ეჰა საიდუმლოსა შენსა, ქალწულო, რამეთუ მაღლისა საყდრად გამოსჩნდი, დედოფალო, და ქუეყანით ზეცად მიიცვალე დღეს. დიდებაჲ შენი საკურველ არს და გამოაბრწყინვებს ნათელსა, | მადლსა მას საღმრთოსა. ქალწულნო, ამაღლდით დედასა თანა მეუფისასა და ღაღადებდით: გიხაროდენ, სახარულევანო, უფალი შენ თანა, რომელი მოსცემს სოფელსა შენ მიერ დიდსა წყალობასა).

გარდაცვალებასა [შენსა]*, უბიწო, ადიდებენ ჳელმწიფებანი, საყდარნი და მთავრობანი, უფლებანი და ძალნი, ქერობინნი და შეშინებულნი სერაბინნი. იხარებენ ქუეყანისანი, დიდებითა შენითა საღმრთოთა მოქადულნი, თაყუანის-სცემენ მეუფებანი მთავარანგელოზთა თანა და ანგელოზთა და იტყვან: გიხაროდენ, სახარულევანო, უფალი შენ თანა, რომელი მოსცემს სოფელსა შენ მიერ დიდსა წყალობასა).

უგალობდითსა კ^ა ა

35

პირად-პირადად შემკობილმან დიდებითა საღმრთოთა, წმიდამან და დიდებულმან, ქალწულო, დღესასწაულმან შენმან ყოველნი მორწმუნენი სიხარულად შემოკრიბნა. უპირატჲსო მარიამ, განწყობითა და ძნობითა ძესა შენსა უგ.

ნუსხაჲ: 8 იერუსალემი იმქმი. 9 მეუფეჲ. 10 სიმქ. 12 უფალი ო^ა. 17 სქ^ალსა. სამარეჲ. 23 გ^აშნი. 25 სამღრთოსა. 36 ს^ალთათა. 38 უპილატჲსო.
* ეს სიტყვა აღდგენილია Sin 1 ხელნაწერის მიხედვით, იხ. 209r.

გუამზან შენმან ღმრთის-შემწყნარებელმან, აღმავალმან ზეცად, სიონს შინა განწყობილი უსხეულოთაი მოიყვანა და მყის კრებული მოციქულთაი შემოკრიბა კიდით ქუეყანისაათ წინაშე შენსა. ყოველნი მათ თანა, უხრწნელო ქალწულო, ღმრთისმშობელო, დღესასწ.

- 5 მოსაგებელი ძლევისაი მიიღე ბუნებასა ზედა, უბიწოო, ღმერთი შევ და მიემსგავსე დამბადებელსა და ძესა შენსა, უზეშთაეს ბუნებისა | დაემორჩილე რჩულთა ბუნებისათა. ამისთვისცა მოჰკუედ ქრისტის თანა და ასდგე მის თანა სა.

B 133 v

განძლიერდასა

- 10 დამბადებელი ყოვლისაი და მპყრობელი ყოვლისაი, სიბრძნე ღმრთისაი და ძალი მისი, შეუძრავად და შეურყეველად ეკლესიაი განაძლიერე. ქრისტე. შენ — მხოლოდ წმიდად, რომელი წმიდათა შინა განისუენებ.

- 15 დედაკაცი მომკუდარი უზეშთაეს ბუნებისა დედად ღმრთისად აგირეს, ყოლად წმიდაო. მგალობელთა მოციქულთა კელითა შეძრწუნებულთა შეგახეს ნათლითა ბრწყინვალესა და, ვითარცა სადგური ღმრთივ-შემწყნარებელი, გ.

- 20 შურის-გებაი მიეწიფა კელთა მათ კადნიერთა მაგინებელთა და მიიღეს მოკუეთაი. ხოლო ღმერთმან დაიცვა პატივი კიდობნისაი მის სულიერისაი დიდებითა საღმრთოთა, რომელსა შინა სიტყუაი კორციელ იქმნა.

უფალო მესმასა

- 25 სიტყუამან წინაწარმეტყუელთამან და იგავთა მათთა განკაცებაი შენი ქალწულისაგან გამოაჩინეს, ქრისტე. ბრწყინვალეებაი ნათლისა შენისაი ნათესავსა წარმართთასა გამოუბრწყინდა. ღალადებდეს უფსკრული სიხარულით და იტყოდეს: ძალსა დიდებაი, კაცთმოყუარე.

- 30 | იხილეთ, მორწმუნენო, და გიკვრდინ: მთაი ღმრთისაი და საშინელი ზედა მთასა ცათასა აიმაღლა და ცაი ქუეყანისაი ცასა ცათასა და ქუეყანასა უხრწნელსა დამეკვდრა, რომლისათვისცა ვლალადებთ სი[ხარულით და ვიტყუთ: ძალსა დიდებაი, კაცთმოყუარე]*.

B 134

- 35 ცხორებისაგან განხრწნადისა და უნდოისა გექმნა შენ სიკუდილი აღმომყვანებელ, უბიწოო. წარმავალისაგან საკვრველსა მას და სამარადისოსა მიცვალა, უხრწნელო, ცხორებასა, რაათა იხილო სიხარულით ძმ შენი და ღმერთი შენი და ღალადებდე: ძალსა [შენსა დიდებაი, კაცთმოყუარე].

განგებუნეს შენ ბჭენი ცათანი და ადიდებდეს ანგელოზნი და შეიწყნარა ქრისტემან სამკვდრებელი თვისი დედობრივი ქალწულეობით. ქერობინნი დაგემორჩილნეს შიშით და სერაბინნი სიხარულით იტყოდეს: ძალსა [შენსა დიდებაი, კაცთმოყუარე].

ნუსხაშია: 12 განაძლიერე] გ-ქე (ან გ-რე). 14 მომკუდარი+ და. 24 ბრბყნ-ლბ. 26 იტყს. 28 აიმაღლა.

* რეფრენის მაგორ: „იგივე“.

ღამითგანსაჲ

ვითარცა ღრუბელთა ზედა კრებული მოციქულთა მსხდომარს, ქალწულო, კიდით ქუეყანისაით სიონდ მოიწივნეს მსახურებად შენ-
და, ღრუბლისა აღმატებულისა, რომლისაგან განჯორციელდა ღმერთი
მაღალი და გამოუბრწყინდა მყოფთა ბნელისათა და აჩრდილისათა 5
მზს სიმართლისაჲ.

შუენიერებასა ბრწინვალებისა შენისა ღმრთეებისა, ქრისტე,
მიუთხრობთ დიდებისაგან დაუსაბამოესა. ბრწყინვალეზა ბუნებითი,
დაუსაბამოჲ. მის თანა გამობრწყინდი, საშოესაგან ქალწულისა გან-
ჯორციელდი და რომელნი სხდეს ბნელსა და აჩრდილსა. 10

B 134 v

| ენანი ცეცხლისანი კაცთა ღმრთისმეტყულთანი უაღრმს არიან
კმათა ნესტუსათა. ღმრთისმშობელსა უღალადეს გალობაჲ შემურვისაჲ
კმათა სულიერთა: გიხაროდენ, წყარო უხრწყნელო, რომლისაგან
ღმერთი განჯორციელდა, განმაცხოვლებელი და მქსნელი ყოველთაჲ.

ღალატყავსა

ამო იქმნა ცეცხლი იგი მუცლისაჲ ვეშაპისა მის პონტუელისაჲ
და სახედ განმაცხოვლებელისა დაფლვისა შენისა იონა წინაწარმეტ-
ყუელი გამოჩნდა, რამეთუ განერა შთანთქუმისაგან უვნებელად და
ღალატ-ყო კმათა ჳებ (ისაჲთა). 15

განგიკუთნა შენ უაღრმსი ბუნებისაჲ მეუფემან ყოველთამან და
ვითარცა შობასა დაგიცვა ქალწულად, ეგრძთვე სასუფეველსა შინა
დაჰმარხა გუამი შენი უხრწყნელად და ადიდა მიცვალებითა მიო
საკვრველითა, და მიგანიჭა შენ პატივი, ვითარცა ძემან დედასა თუსსა. 20

ჳემმარტიდა შენ ხარ სასანთლს ბრწყინვალს ნათლისა უსხეუ-
ლოესაჲ, სასაკუმეველს ოქროსაჲ ცეცხლისა მის საღმრთოესაჲ. წმი-
დასა წმიდათასა დაგამკვდრა ტაკუკი და კუერთხი და ფიცარნი
ღმრთივ-წერილნი, კიდობანი სიწმიდისაჲ და ტაბლაჲ სიტყუსა ცხო-
რებისაჲ, ქალწულო, ძემან შენმან. 25

B 135

| კურთხეულარსა

გულისწყრომასა მძლავრისასა და ცეცხლსა შური საღმრთოჲ წი-
ნა-ალუდგა და გარდაჰქცია ცეცხლი იგი ცუარად და გულისწყრო-
მაჲ — ღიმილად, და ღმრთივ-სულიერთა ებნითა და სამძალითა
მეტყუელითა წმიდათა მიერ სიტყუა-უგო ყოველსა სახიერებასა და
ღალატ-ყო: დიდებულო ღმერთო მამათა ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ
შენ. 30

ღმრთისა მიერ შექმნულნი ფიცარნი, ღმრთივ-სულიერად წე-
რილნი, მოსე გულისწყრომით შემუსრნა, ხოლო უფალმან მისმან მშო-
ბელი თუსი უვნებელად დაიცვა და საყოფელსა ცათასა აწ დაამკვდრა.
მის თანა ვიხარებდეთ მორწმუნენი და ვიტყოდით: დიდებულო ღმერ-
თო [მამათა ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ შენ]. 40

ნუსხაშა: 5 არჩილრსათა. 11 უაღრემს. 12 ნესტკუსათა| ნსტრსთა. 20 მეუფე-
მან| მფსმნ. 21 ეგრეთვე. 22 დარმარხა. 24 სსსაჲთლს. 25 სსსაჲწველს. 27 სტყუ-
სა. 33 სახიერებასა| სხხსა. 36 ფიცარნი| ფრცნი. 38 უნებელად.

ღმრთის-მეცნიერი ერი შეკრბა, რამეთუ სამკუდრებელი საღმრ-
 თოასა დიდებისაჲ სიონით მიიცვალა საყოფელსა ცათასა. სადა- იგი
 არს გალობაჲ წმიდათაჲ. რომელნი დღესასწაულობენ კმითა გამოუ-
 თქუმელითა სიხარულისაჲთა. დაუცხრომელად უღალადებენ ქრისტე-
 5 სა: დიდებულო [ღმერთო მამათა ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ შენ].

ბაგითა წმიდითა, ვითარცა ბობლნითა და სახიობითა ებნისა
 მის გულისაჲთა და ნესტუსა კმითა გონებისა აღმატე|ბულისაჲთა,
 გარდაცვალებასა წმიდისა ქალწულისასა, ვითარცა დღესა განწესე-
 ბულსა, კელითა სულიერიითა აღვიტყუელნეთ ყოველთა და ვიტყოდით:
 10 დიდებულო ღმერთო მამათა ჩუენთაო, კურთხეულ ხარ შენ].

აკურთხევდითსა

ალი მაგრილობელად წმიდათა და შემწუფელად უღმრთოთა ანგე-
 ლონმან ღმრთეებისამან, ყოლად ძლიერმან, აჩუენა ყრმათა და ყო
 ღმრთისმშობელი თავად წყარო ცხორებისად და გამხრწნელად სიკუ-
 15 დილისა და აღმომაცმნებელად ცხორებისა. რომელნი ვლალადებთ და
 ვიტყუთ: დამბადებულსა ყოვლისასა, მხოლოსა უგალობდეთ გამოქს-
 ნილნი და უფროასად ავამალლებდეთ.

სიტყუთა უგალობს კიდობანსა სიწმიდისასა საღმრთოსა ყოველი
 კრებული ღმრთისმეტყუელთაჲ სიონს შინა. ეჰა, კარაო და სამკუდრე-
 20 ბელო ღმრთისა ცხოველისაო, ნუ დამივიწყებ მონათა შენთა, რომელ-
 ნი სარწმუნოებით ვიტყუთ: დამბადებულსა ყოვლი[სასა, მხოლოსა
 უგალობდეთ გამოქსნილნი და უფროასად ავამალლებდეთ].

ალიპყრნა კელნი თუსნი მიცვალებასა ყოლად წმიდამან, კელნი,
 რომელთა [ეტრთა]* ღმერთი კორცთშესხმული, და კადნიერად, ვი-
 25 თარცა დედამან, რქუა უფალსა: რომელნი მოიგვენ ჩემთს, უკუნისამ-
 დე დაიცვენ იგინი, რომელნი ღალადებენ: დამ[ბადებულსა ყოვლი-
 სასა, მხოლოსა უგალობდეთ გამოქსნილნი და უფროასად ავამალ-
 ლებდეთ].

| ადიდებდითსა

30 იძლიენეს განწესებანი ბუნებათანი შენ შორის. ქალწულო უხრ-
 წნელო. შობაჲ შენი ქალწულებრივ და სიკუდილი შენი დაიწინდებს
 ცხორებასა, რომელი შემდგომად შობისა ქალწულ და შემდგომად სი-
 კუდილისა ცხოველ ხარ. იქსნენ, მარადის ღმრთისმშობელო, რომელ-
 ნი შენ გადიდებენ.

35 განკურდეს ანგელოზთა წესნი, რაჟამს იხილეს უფალი მათი სი-
 ონს შინა წარმყვანებელად სულსა დედაკაცისასა, რომელი-იგი იშვა
 მისგან შეუგინებელად, მიუწდომელად და ვითარცა შეჰკავს ძისა.
 მოედ, უბიწოო, ძისა შენისა და ღმრთისა შენისა თანა მარადის იდი-
 დებოდე.

40 წარგრაგნა მოციქულთა კრებულმან გუამი შენი ღმრთივ-შემ-
 წყნარებელი. შიშით გიხილეს და კმითა ძლიერიითა ღალად-ყვეს: სას-

ნებაჲთა: 1 შეკრუა. სამართოასა. 4 დ'ცხმრლდ. 7 ნ'ს'ია. 15 აღმომაცმნე-
 ბელად. 18 სიტყუთა. ოგ'ზლს. კიდობასა. სამართოსა. 19 სამკუდრებელო. 23
 აღიპყნა.

* ეს სიტყუა აღდგენილია Sin 1 ხელნაწერის მიხედვით, იხ. 210 r.

B 135 v

B 136

ძლოსა ცათასა წარხუალ ძისა შენისა თანა. იქსნენ, მარადის ღმრთის-
მშობელო, რომელნი [შენ გადიდებენ].

აქებდითსა

უღირდა მხედველთა სიტყუსათა და მსაბურთა. რაათა იხილა
ღმრთეებაჲ, რომელი-იგი ქორცითა დედაჲ არს მისი, რამეთუ და- 5
სასრული საიდუმლოსაჲ მას შინა დადგრომილ არს, რაათა არა ხო-
ლო ამალღებასა მკსნელისასა ქუეყანით ზედვენ, არამედ მიცვალებასა
B 136 v მშობელისა მისისასა იყვნენ | მოწამე და მისთვისცა ყოველით კერ-
ძოვე ძალითა საღმრთოათა აღიმძრნეს და მოიწინეს სიონდ და მყის
წარგზავნეს ცად, რომელი-იგი უმაღლეს არს ქერაბინთა, რომელსა 10
ჩუენცა მათ თანა თაყუანის-ვეცემთ, ვითარცა მეოხ არს სულთა ჩუენ-
თათუს.

ჯერ იყო მისსა, რომელმან-იგი უზესთავს ბუნებათა შვა უქრწ-
ნელი და უღარეჲს ბუნებისა შემდგომად სიკუდილისა აღივსო უხრ-
წნელებითა, რომელი-იგი არს ზესთა ბუნებასა კაცთასა, რაათა, ვი- 15
თარცა დედამან, პირველი ნაყოფი თვისი მოისთულოს და მიიღოს ნა-
ყოფი, განმაცხოვრებელი მუცლისა თვისისაჲ. ამისთვისცა ქორცითა
საფლავისაგან უჩინოდ აღიბაცა და ზესთა ხრწნილებისა მკუდრ იქმ-
ნა და შემდგომად ღმრთისა, ვითარცა უმაღლესი ყოველთაჲ, იდიდე-
ბის კრებულისაგან ცათასა, რომელსა ჩუენცა მათ თანა ვადიდებთ, 20
ვითარცა მეოხ არს [სულთა ჩუენთათუს]*.

გიხაროდენ, ღმრთისმშობელო უკუდავისა ბუნებისაო. გიხარო-
დენ, სამკუდრებელო ცხოვრებისაო, ყოლად დიდებულ ღმრთისმშო-
ბელო, მიზეზო | ადგომისა მკუდართათასაო. შენ მიერ ხრწნილებაჲ 25
განქარდა და სიკუდილი განიხრწნა. ამისთვისცა სიკუდილი შენი გუა-
მისაგან განეშორა და ქუესკენელსა არა დაემკუდრა და არცალა უბი-
წონი ქორცინი შენნი საფლავსა განიხრწნეს, არამედ ამალღდი სავსე,
ვითარცა ტამარი და საყდარი, ღირსი ღმრთისაჲ, შენგან შობილისა
ღმრთისა, რომლისა მიმართ, ვითარცა დედაჲ, ყოლად წმიდაო, ნუ
დასცხრები სულთა ჩუენთათუს 30

ოხითა ღ

რაჟამს მიიცვალე, ღმრთისმშობელო ქალწულო. მისსა, რომელი-
იგი იშვა შენგან მიუწოდებელად, მუნ იყო იაკობ, ძმად უფლისაჲ და
პირველი მღდელთმთავარი, პეტრე, გამორჩეული კლდე და თავი
ღმრთისმეტყუელთაჲ, და ყოველი კრებული დიდებულთა მოციქულ- 35
თაჲ. სიტყუთა ღმრთის-მეცნიერთა ადიდეს საიდუმლო ღმრთისაჲ,
საკრველი სიყუარული ქრისტესს, ღმრთისა ჩუენისაჲ, კაცთათუს. რა-
მეთუ თავი ცხოვრებისაჲ და ღმრთის-შემწყნარებელი გუამი შენი შე-

ნუსხაჲ: 4 იხ. 5 დასასრული დ. 6 ს. 7. 8 იყნენ. 9 და 1⁰ და. 16 მოს-
თლოს. 18 მკუდრ. იქნა. 22 უკუდავისა. 23 სამკუდრბლო. 25 სიკუდილი 1⁰ ს. კლი.
განიხრწნა. სიკუდილი 2⁰ ს. კლი. 26 არაჲ. დაემკუდრა. 27 განიხრწნეს. 29 რომ-
ლისა მიმართ რ. ღმრთ. 33 იაკობი ი. კლდე. 36 სიტყუითა.

* აღდგენილა წინა სტროფის მიხედვით.

- მოსეს მახარებელთა, ყოლად საგალობელო, და ზესკენელი ძალნი ან-
გელოზთანი ყოლად წმიდანი, განკურნებულნი | შიშით, თავმოდრეკით B 137 v
ურთიერთას იტყოდეს: ალახუენით ბჭენი თქუენნი, მთავარნო, და
შეიწყნარეთ მშობელი დამბადებელისაჲ ცათა და ქუეყანისაჲ, გალო-
5 ბით ვადიდებთ მის თანა წმიდასა გუამსა, რომელმან დაიტია უჩი-
ნოჲ ჩუენგან და უფალი ჩუენი. ამისთუსცა ჩუენ დღესასწაულსა შენ-
სა სიხარულით აღვასრულებთ და ვითხოვთ შენგან, ყოლად უხრწნე-
ლო: აღამალე რქაჲ ქრისტიანეთაჲ და აცხოვნენ სულნი ჩუენნი B.

თთუჲსა ღეჲმნებრსა ე დასადეგელნი წმიდისა საბაჲსნი

- 10 [უგალობითსა] დ გ^ი
სიღრმე ზღუსა მეწამულისაჲ პირველვე განაპო ქრისტემან
ღმერთმან და განიყვანა ისრაელი, ზოლო აწ, რაჟამს კორცნი შეისხნა
ქალწულისაგან, მოუწოდა სიმრავლესა ერისასა და აღუშენა ეკლე-
სიაჲ მობაძავად წესთა ზეცისათა. ამისთუსცა უგალობდეთ ღმერთსა
15 ჩუენსა, რამეთუ დიდებით.
ვითარცა ღმრთისაგან განეწესე, საბა, უდაბნოს მოძღურად სი-
ბრძნისა და აღიზარდე ყრმაჲ საწადელი, რამეთუ შეიყუარე სიწმიდჲ
სიყრმით შენითგან და კორცნი მიწისაგანნი დაამონენ სულსა. ამის-
თუსცა იქმენ სამკვდრებელ ქრისტჲსა და ჭურ პატიოსან. უგალობ
20 ღმერთსა ჩუენსა, რამეთუ დიდებით.
| შუოთსა სოფლისა და სიმდიდრესა ქუეყანისასა განემორე, B 138
ეგლტოდე, ღირსო, სიყუარულითა ღმრთისაჲთა მოხუედ ქალაქად
წმიდად და იყოფოდე ქუაბსა იწროებითა, მღუძარებითა, შრომითა და
ღალადებდ და უგალობდ ღმერთსა ჩუენსა, რამეთუ დიდებით დ.
25 სათნოებაჲ განადიდე და ვნებანი მოაკუდინენ ძალითა სულისა
წმიდისაჲთა. უდაბნოჲ ქალაქ ჰყავ და აღავსე ნაყოფითა რწყვითა
ცრემლთა შენთაჲთა და განამრავლე მოცემული შენდა მადლი სიბრძ-
ნითა. ამისთუსცა, ნეტრეულო, ევედრე ქრისტესა, რაჲთა ვიქსნეთ
ჩუენ განსაცდელისაგან, რომელნი.
- 30 განმღიერდასა
შენ ხარ განმამღიერებელი, რომელნი შენდა მოივლტიან, უფა-
ლო, შენ ხარ ნათელი დაბნელებულთაჲ და გ.
აილე საჭურველი ძლევისაჲ, ნიში ჯუარისაჲ და ქრისტესა ულა-
ღადებდ სარწმუნოებით: შენ ხარ ძალი ჩემი.
- 35 განზრახვაჲ ქუეყანისაჲ დაამონე სულსა იწროებითა, საბა საწა-
დელო, და აწ უკორცოთა თანა იხარ.
საზღვარი დაუდევ კორცთა წარმავალთა და მღუძარებითა შენი-
თა განჰნათლდი საღმრთოჲთა ხილვითა, ნეტრეულო.

ნუსხაშო: 1 მახარებელთა| მზ^რლთა. 3 იტყოდეს+ იტყოდეს. 8 ქრისტიანე-
თაჲ| ქმს^ტნთაჲ. 11 სიღრმეჲ. ზღუისა. 17 სიწმიდ^ე. 19 ქრისტესა. 22 სი-
ყუარუ-
ლი. ო^ესათ. 23 მღუძარებითა. 24 უგალობ. 37 მღუძარებითა.

B 138 v

| უფალო მესმასა

მესმა, უფალო, საიდუმლოდსა შენი(სა) განგებამ, გან.

სასოებითა მტკიცითა წარსწყმიდე სიბოროტჲ წინა-აღმდგომთაა და განასხენ სულნი უკეთურნი და აღუშმენ ღმერთსა ტაძარი წმი-
დაა.

რამეთუ მოიღე მალლით, წმიდაო საბა, ნიჭი ღმრთისაგან, შეხე-
ბითა კელისა შენისაათა განკურნე სისხლისა მცენარისაა.

რაჟამს მოვიდა შენ ზედა ავაზაკი იგი ურჩულო ამპარტავა-
ნებით, მსახურო ქრისტჲსო ნეტრეულო, დაინთქა ვითარცა დათან
წინა-აღმდგომი, უფალო.

რაჟამს მოაკლდა წყალი მოწაფეთა შენთა. მამაო, ეჟამსა სიცხი-
სასა, შუამდგომელობითა შენითა მოეც ამათ წუჟამა ზეცით, ღმერთსა
ადიდებდეს.

ლამითგანსა

რად განმიშორებ პირისა შენისაგან, ნათელო წარუვალო, და
დამფარა ბნელმან გარესკ.

დღეთა მათ სიცხისათა, რომელ მოწევენულ იყო რისხვისაგან
ღმრთისა ზედა მთასა სიონსა, რაჟამს კაცნი იგი მოწყდებოდეს გუე-
მითა მით ფიცხელითა, შეწვენითა ლოცვათა შენთაათა მოეც ამათ
წუჟამა და უნაყოფოებაი იგი წყ.

B 139

ხვდოდე გზათა სათნოებისათა დაუბრკოლებელად და მიემსგავ-
სე ! დიდსა დანიელს ღმრთისმსახურებითა, წმიდაო საბა, და განერი
პირისაგან მკეცთაათა უვნებელად საჭურველითა სარწმუნოებისაათა.

მღუპარე იქმენ საღმრთოთა შინა ხილვითა და განსძლიერდი ჭეშ-
მარიტითა მეცნიერებითა სამთა მათ თანა მოწაფეთა შენთა, რომელ-
თა ასწავებდ და შეერაცხე შენ მათ.

ღალატყავსა

ვედრებასა ჩემსა უფლისა მიმართ განვჰყენ და მას მიუთხრობ
ჭირსა ჩემსა, რამეთუ.

შეამკვენ საცნობელნი შენნი განზრახვითა კეთილითა, ნეტრეუ-
ლო, და განგებითა სულისა წმიდისაათა იყავ შეზღუდვილ და განანათ-
ლე სიმრავლჲ მოწაფეთა მღუპარებითა შენითა, წმიდაო საბა.

უდაბნოე უქმი, რომელი პირველ არა შობდა, ცრემლითა შენი-
თა მოირწყო და ბერწმან შეიწყნარა თესლი და იქმნა იგი საზოთხე
ცხოვართა შენთა პირმეტყუელთა.

განსწმიდენ საცნობელნი შენნი ვნებათაგან, მომაკუდინებელთა
ამის ქუეყანისათა, და განანათლე გულის-სიტყუაჲ შენი და იხილე
სუეთი ცეცხლისა და მას შინა ჰპოე ქუაბი, რომელი ჰყავ ტაძარ
სალოცველ.

კურთხეულარსა

ყრმანი ჰურთასტანით რაჟამს მიიწიენეს ბაბილონს და განძლი-
ერდეს სარწმუნოებით, საკუმილი ცეცხლისა და შრიტეს და B I, 1.

სიტყუაო ღმრთისაო, რომელმან მოუვლინე ცუარი წყალობისა
5 შენისაა ყრმათა საკუმილსა შინა, განმარინენ ჩუენცა ცეცხლისა მი-
სგან საუკუნოთსა. მოწყალეო, რომელნი ვლალადებთ და ვიტყუთ:
ღმერთო.

ჟამსა ქარისა სასტიკისასა განჰვლე ზღუაჲ ამის სოფლისაა უვ-
ნებელად და მიიწიე ნავთსადგურსა მას ზეცისასა და კადნიერებით
10 ვლ.

გამოჰბრწყინდი კორცთა მათ შინა ქუეყანისათა სწორად უკორ-
ცოთა თანა, წმიდაო მამაო საბა, და განსწმიდე მარხვითა მწიკულე-
ჯანებაჲ ვნებათაჲ და ღალადებ: ღმერთო.

კრებულმან ანგელოზთამან შეიწყნარა სული შენი, რაჟამს მიი-
15 ცვალე, მამაო, და სიმრავლჲ წმიდათაჲ შენ თანა იხარებდა და ღალა-
დებდა: ღმერთო.

აკურთხევდითსა

აკურთხევდით, ყრმანო, რიცხუნო სამებისა დამბადებელისანო,
მამასა ღმერთსა აკურთხევდით და სიტყუასა, რომელი გარდამოქდა
20 თქუენ შორის და გარდააქცია ცეცხლი ცუარად. აღამალეზდით
| მომცემელსა ცხორებისასა სულსა წმიდასა უკუნისამდე.

მიემსგავსე, ნეტრეულო, ყრმათა მათ მგალობელთა, რაჟამს დაშ-
რიტეს საკუმილი ვნებათაჲ ძალითა ღმრთეებისაჲთა მტკიცითა, და
შეჰმუსრე მანქანებაჲ ეშმაკისაჲ, და აწ უკორცოთა თანა შესწირავ
25 სამგზის წმიდასა სამებასა უკუნისამდე.

სიგლახაკითა, ნეტრეულო, მოიგე სიმიდრჲ, რამეთუ იქმენ ვი-
თარცა ვასკულავი უდაბნოს და გამოსჩნდი ჭურად რჩეულად, შემ-
წყნარებულად ღმრთისა. ამისთვისცა მიიცვალე ნათელსა დაუსრულე-
ბელსა და აწ ანგელოზთა თანა შესწირავ სამგზის წმიდასა გალო-
30 ბასა უკუნისამდე.

მოიკსენე, მამაო, სამწყსოჲ, რომელი შრომით შეიკრიბე და
სულიერად შევ, რომელთა აწ ხედავ და იხარებ. მეოხ გუეყავ, რაჲთა
ვიკსნეთ ჩუენ განსაცდელისაგან, მგალობელნი ნათლისა წმიდისა სა-
მებისანი. უკუნისამდე.

ადიდებდითსა

გიხაროდენ, მარიამ, კურთხეულო დედათა შორის, დედაო მეუ-
ფისაო.

გიხაროდენ, მარიამ, კურთხეულო დედათა შორის, უმეტესო,
სარწმუნოებითა დამტკიცებულო, მორწმუნეთა სიქადულო და მეო-

ხო. შენ იტვრთე უფალი ყოველთაჲ, მკსნელი და მაცხოვარი ჩუენი ქრისტე. შენდა მიმართ ვიტყვთ დაუცხრომელითა კმითა: გალობით ვადიდებთ.

B 140 v | ჭეშმარიტ(ად) იხარებ ცათა შინა უჯორცოთა თანა სოფელსა მას ცხოველთასა, უბიწო, და ჰბრწყინავ ნათლითა გამოუთქმელითა, და აწ მეოხებითა შენითა გამოგვკსნენ, რომელნი აღვასრულებთ დღე-სასწაულსა შენსა, ნეტრეულო. 5

მიემსგავსე ხატსა ღმრთეებისასა, ნეტარო, წმიდაო მამაო საბა, და მოიგე პატივად ცხორებაჲ წარუვალი და აწ წინაშე პირსა ღმრთისასა სდგა და იხარებ ანგელოზთა თანა. ამისთვისცა გვედრებით: 10
წომიკსენენ ჩუენ წინაშე ღმრთისა, ნეტრეულო.

აქებდითსა

აღკედ ზედა სიმაღლესა, მიმყვანებელსა ზეცად, ნეტრეულო, და მიიწიე სათნოებათაგან უმეტესად და უდაბნოისაგან მოქალაქე იქმენ იერუსალემსა, უზესთაეს ამის სოფლისასა, და წინა-აღდგომითა მოლუაწებისადათა ღირს იქმენ მოლებად პატივისა სიხარულით მთავართა თანა ზეცისათა და მყოფთა კეთილისა საუკუნოისა სასუფეველისა თანა-მკედრ იქმენ. არამედ მეოხ გუეყავ, ღმერთშემოსილო, ნეტრეულო, ღმრთისა ჩუენისა მიმართ, საბა, მშუდობისათუს სოფლისა და ცხორებად სულთა ჩუენთათუს. 20

B 141 მაღლითა სულისა წმიდისადათა მხიარულ იქმენ | და იხილე თუალითა შენითა, ნეტრეულო, წინაჲსწარ წინდი ნათლისაჲ, სუეტი ბრწყინვალე ცეცხლისაჲ გამოსახული, რომელი აღიწოდა ცამდე ადგილსა მას ჯურღმულსა, სადა-იგი დაემკედრა გუამი შენი, ფრიად დამაშურალი, და გარე-მოგადგან მოწაფენი შენნი, ვითარცა ქორწილისა განმცხრომელნი, მომგებელნი შენნი შუვა-მდგომელად შორის ღმრთისა და სიქადულად და ზღუდედ რჩულისა. არამედ მეოხ გუეყავ, ღმერთშემოსილო, [ნეტრეულო, ღმრთისა ჩუენისა მიმართ, საბა, მშუდობისათუს სოფლისა და ცხორებად სულთა ჩუენთათუს]*. 25

სიმკნითა ღუაწლისადათა თუნიერ გულისთქმისა, ნეტარო, შეიჭურე მაღლითა სულისა წმიდისადათა და სძლე** და ყოველსა ძალსა მტერისასა და განსწმიდე სიმაღლე ზრახვისა შენისაჲ და განაშიშულე მაცთური და მოილე ძლევაჲ მთავრისა მიმართ სულთაჲსა, ახოანო, და იქმენ მკედრ ქრისტესსა და თანა-მკედრ ანგელოზთა. არამედ მეოხ გუეყავ, ღმერთშემოსილო, ნეტრეულო, ღმრთისა ჩუენისა მიმართ, საბა, მშუდობისათუს სოფლისა და ცხორებად სულთა ჩუენთათუს]. 30

ფრთოან იქმენ მაღლითა სულისა წმიდისადათა, მარადის კსენებულო, და გამობრწყინდი სათნოებითა, საეცე მაღლითა და მოიგე

ნუსხათა: 4 ჭეშმარიტ. 15 იწმსა. -აღმდგომითა. 18-მკედრ. 19 მშუდობისათუს. 21 წმიდისადათა] წმსათა. 25 დამაშურალი. 26 შოვა-მდგომელად. 30 თუნიერ. 32 განსწმიდე] გსმწლე. განაშიშლე. 34. მკედრ. 38 წმიდისადათა] წმსათა.

* რეფრენის მაგიერ: "იგივე". ** აქ გამოჩენილი ჩანს სიტყვა: "ამაღლე.სა".
-b. Sin. 34. 84v.

სიმშუდმ მოსმსი და თავს-დებაი დავითისი და სიყუარული ყოველთა მიმართ, მსგავსად ჭურისა მის რჩეულისა, | ამისთვისცა მიიცვალე B 141 v
 კორციტა ამათგან ქუეყანისათა და მიიწიე კადნიერებით ურცხუნე-
 ლად და მოილე გურგუნი დამბადებელისაგან შენისა. არამედ მეოხ
 5 გუეყავ, ღმერთშემოსილო, ნეტრეულო, ღმრთისა ჩუენისა მიმართ,
 საბა, მშუდობისათეს სოფლისა და ცხორებად სულთა ჩუენათეს]*.

ნუსხაშა: 1 სომხრდეი. მოსეასი. 3 ურცხუნელად.

* რეფრენს მაგიერ: „იგივე“.

ტემსტინსათვის

1. უძველესი იადგარის წინამდებარე გამოცემა მომზადდა პალესტინურა წარმოშობის შვიდი ხელნაწერის საფუძველზე:

H 2123, ჰილ-ეტრატის იადგარი, ჩვენი ლიტერით A

Sin. 18—B

Sin. 40—C

Sin. 41—D

Sin. 34 და ამავე ხელნაწერის ლაიპციგური ფრაგმენტი — E, Sin. 34-ის „ეამნის“ ტექსტში ჩართული აღდგომის დასდებლების მასალა — E₁

Sin. 26—F

Sin. 20—G

ამ ხელნაწერთაგან ABCD: საკუთრივ უძველესი იადგარის ნუსხებია, EFG კი ახალი რედაქციის იადგარებს წარმოადგენენ, რომლებშიც ასახულია არქაული ფენაც: E-ში შესულია უძველესი იადგარი თითქმის მთლიანად, FG-ში კი — მხოლოდ აღდგომის დასდებლები.

2. გამოცემაში იადგარის შემადგენელი ნაწილები ამგვარი თანმიმდევრობითაა წარმოდგენილი: საწელიწდო ციკლის საგალობლები, იბაკო-წარდგომანი, აღდგომის დასდებლები და სინანულის დასდებლები.

იადგარს დამატებდა ერთვის: I. A ნუსხის აღდგომის დასდებლების ფრაგმენტულად მოღწეული ტექსტი სხვა ნუსხათა შესაბამისი ტექსტის თანხლებით. A ნუსხის ეს მასალა ძლიერი დაზიანების გამო ძირითად ტექსტში ვერ აისახა. II. B-ში დადასტურებული ცისკრის ოთხი კანონი და რამდენიმე სტიქარონი, რომლებიც უძველესი იადგარის შედგენილობის ორგანულ ნაწილს არ წარმოადგენენ და B-ს ახალ შევსებად მიგვაჩნია.

3. უძველესი იადგარის ნუსხები განსხვავდებიან აგებულების, შედგენილობისა და სისრულის მიხედვით, ამასთანავე ზოგი უკეთაა შენახული, ზოგიც საგრძნობლად დაზიანებული. ამიტომ იადგარის სხვადასხვა ნაწილების ტექსტის დადგენაში სხვადასხვა ნუსხაა გამოყენებული: იადგარის საწელიწდო ნაწილის ტექსტის გამართვისათვის გამოვიყენეთ ABCD ნუსხები, იბაკო-წარდგომანი მომზადდა AC ნუსხებით, აღდგომის დასდებლები — შვიდივე ხელნაწერით, ხოლო სინანულის დასდებლები — მხოლოდ C ნუსხით.

მიუხედავად იმისა, რომ E ხელნაწერში იადგარი თითქმის სრულადაა შეტანილი, გამოცემაში იგი გამოყენებულია მხოლოდ აღდგომის დასდებლების ტექსტისათვის. ამის მიზეზი ის არის, რომ E-ს დანარჩენ ნაწილებში საგალობელი ტექსტები თითქმის ყოველთვის უმოკლესი დასაწყისებითაა მოტანილი და ამდენად ტექსტის დადგენისათვის არსებით მნიშვნელობას მოკლებულია. ამასთანავე, მასში არ არის ცისკრის გალობანი — უძველესი იადგარის ეს ძი-

რითადი საგალობელი. ყოველივე ამის გამო E-ს ტექსტში ასახვაზე უარი ვთქვით. თუმც იგი შეიცავს ზოგიერთ განსხვავებულ ჩვენებას.

4. იადგარის საერთო არქიტექტონიკას, მისი შემადგენელი ნაწილების გარკვეული თანმიმდევრობით დალაგებას გამოცემაში საფუძვლად A ნუსხა დაედო, რადგან მივიჩნიეთ, რომ სწორედ A-შია უკეთ დატული უძველესი იადგარის აღნაგობის ტიპური და ამასთანავე ძველი სახე.

5. ტექსტის დადგენისას A საფუძვლად დაედო იადგარის ყველაზე ვრცელ—საწელიწდო ნაწილს. იადგარის იბაკო-წარდგომანის ნაწილიც A-ს მიხედვით გაიმართა და C ნუსხით შეივსო. იმის გამო, რომ A დღეისათვის აღდგომის დასდებელთა მხოლოდ ძლიერ დაზიანებულ ფრაგმენტებს შეიცავს, ძირითად ნუსხად ამ ნაწილისათვის ავიღეთ B ხელნაწერი, ხოლო VII ხმის „უგალობდით-სადან“ (სადაც B წყდება) — C ხელნაწერი.

6. გამოცემაში ორი შრიფტია გამოყენებული. იადგარის საწელიწდო ციკლისა და იბაკო-წარდგომანისათვის დაგვირდა ორივე შრიფტი, რათა თვალსაჩინო ყოფილიყო ძეგლის არქიტექტონიკის აღდგენისა და ტექსტის დადგენისათვის გამოყენებული ყველა ხელნაწერის მონაწილეობა. ძირითადი შრიფტით დაიბეჭდა A-ს ტექსტი და დანარჩენი ხელნაწერების ის ტექსტები, რომლებიც A-სთან დადგენ. მეორე შრიფტით კი დაიბეჭდა ის მასალა, რომელიც A-ს ან საერთოდ არ ჰქონდა, ან არ შემორჩა ფურცელთა კლების გამო. ასევე ორი შრიფტია გამოყენებული I დამატებაში, სადაც ერთმანეთის გვერდით ორ სვეტად არის წარმოდგენილი აღდგომის დასდებლების ფრაგმენტი A-დან და A-ს ხარვეზის შემესები ტექსტი დანარჩენი ხელნაწერებიდან. ყველა სხვა შემთხვევაში, სადაც ტექსტის დადგენაში A ხელნაწერი არ იღებს მონაწილეობას, გამოყენებულია მხოლოდ ძირითადი შრიფტი.

7. გამოცემაში ფსალმუნური და პოეტური საგალობლების ბოლოს დაესვით შესაბამისი ნუსხების ლიტერები. მრავალტროპარიან საგალობლებში ლიტერები მოთავსებულია ყოველი ტროპარის ბოლოს. არ ვუთითებთ მხოლოდ A-ს, რადგან ის შრიფტით ისედაც გამოჩენილია. როდესაც ძირითადი შრიფტით დაბეჭდილი ტექსტის ბოლოს არავითარი ლიტერი არ ზის, ეს ნიშნავს, რომ აღნიშნული ტექსტი მხოლოდ A ნუსხაშია. არ არის მითითებული ლიტერები II დამატების ტექსტშიც, რომელსაც უძველესი იადგარის ორგანულ ნაწილად არ მივიჩნევთ.

8. რამდენადაც იადგარის საწელიწდო ნაწილს და წარდგომა-იბაკონს საფუძვლად A ნუსხა დაედო, ეს ნაწილები გამოცემაში A ხელნაწერის თანმიმდევრობას მისდევს, ხოლო აშიებზე მითითებული ყველა ნუსხის პაგინაცია ზუსტად უჩვენებს, სად არის მოთავსებული ესა თუ ის დღესასწაული თუ ცალკეული საგალობელი A-საგან განსხვავებულ ხელნაწერებში. აუცილებლობის შემთხვევაში სქოლიოში მოცემულია სპეციალური განმარტებები. A-ს თანმიმდევრობა გამოცემაში ოთხგან არის დარღვეული, რადგან საჭიროდ მივიჩნიეთ გავვესწორობინა გადამწერის მიერ დაშვებული აშკარა შეცდომები (გვ. გვ. 29, 75, 136, 144).

9. იადგარის ნუსხებში ზოგჯერ ერთი დღესასწაულის ფარგლებში ესა თუ ის საგალობელი ტექსტი სხვადასხვა ფუნქციით გამოიყენება. ასე მაგალითად, რომელიმე ნუსხის მწუხრის „ოხითა“ შეიძლება A ნუსხის იმავე დღესასწაულის ქამისწირვაში აღმოჩნდეს, ან სხვა ნუსხის ქამისწირვის „ოხითა“ A-ში

შეიძლება იყოს „კელთაბანისაჲ“ და ა. შ. ერთი და იმავე ტექსტების გამეორების თავიდან აცილების მიზნით გამოცემაში, იშვიათი გამონაკლისის გარდა. ისინი შევიტანეთ მხოლოდ იმ ადგილას და იმ დანიშნულებით, რასაც A გვეპარნახობდა, და შენიშვნების საშუალებით ზუსტად ვუჩვენეთ ვითარება დანარჩენ ნუსხებში. ამ გზით შენარჩუნებულია ყველა ნუსხის თავისებურება და ამასთანავე მეტწილად ადგილი არა აქვს ტექსტების გამეორებას, წაკითხვა-სხვაობებიც ერთად იყრის თავს.

ნუსხების ურთიერთდაცილება ზოგჯერ სცილდება ერთი რომელიმე დღესასწაულის ან დღის ფარგლებს. გამოცემაში ასეთ შემთხვევებში საგალობლები A-ს მიხედვით არის წარმოდგენილი, BCD-ს განსხვავებები კი განმარტებულია სქოლიოებში მოთავსებულ შენიშვნებში.

10. უძველესი იადგარი ხასიათდება საგალობელთა მრავალფენიანობით. ერთი და იმავე დღესასწაულის რომელიმე საგალობელი ნუსხებში ხშირად რამდენიმე ტექსტითაა წარმოდგენილი. ხელნაწერებში ეს ფენები სიტყვა „სხუანით“ არიან გამოიჯნულნი.

იადგარის საგალობელთა მრავალფენიანობა გამოცემაში თვალნათლივ A ნუსხის მიხედვით ჩანს. BCD ნუსხების A-სთან მიყვანამ მოითხოვა გარკვეული ტექნიკური საშუალებების მოშველიება, რათა ნუსხების სახე ამ თვალსაზრისით არ დაკარგულიყო. ამ მიზნით სტიქარონებისა და კანონის ცალკეულ გალობათა ყოველი ტროპარის ბოლოს, ლიტურგების შემდეგ, დასმულია რომაული და არაბული ციფრები. რომაული ციფრი აღნიშნავს ამა თუ იმ კონკრეტული საგალობლის ფენობრივ შედგენილობას: I — ძირითად ფენს, II — „სხუანის“ პირველ ფენს და ა. შ. არაბული ციფრით კი აღნიშნულია ტროპარების რიგი მრავალტროპარიანი საგალობლების ერთი ფენის ფარგლებში. ეს აღნიშვნები საჭირო არ აღმოჩნდა მცირე ფორმის პოეტურ და ფსალმუნურ საგალობლებთან. აღდგომის დასდებლებში ტროპართა რიგით ნომერს არ ვუთითებთ E₁ ლიტერთან. რადგან აღდგომის ტროპარები E₁-ში მოცემულია სხვა დღესასწაულთა მასალასთან ერთად და ამიტომ მათი თანმიმდევრობის ჩვენება არ ხერხდება.

ტერმინ „სხუანის“ ტექსტში ასახვა ვერ მოხერხდა მხოლოდ აღდგომის დასდებლებისათვის, რადგან ამ შემთხვევაში თავს იყრიდა ექვსი ნუსხის მონაცემები, რომლებიც სხვაობენ როგორც ტროპართა თანმიმდევრობის, აგრეთვე მათი სხვადასხვა ფენად მიჩნევის თვალსაზრისით, მით უმეტეს, რომ ნუსხათა უმეტესობაში „სხუანის“ სამი, ოთხი და ზოგჯერ შვიდი ფენაც ჩანს. ყველა შემოთაღნიშნული ნიუანსი ზედმიწევნითი სიზუსტით ასახულია ლიტურგებთან მიწერილი რომაული და არაბული ციფრების მეშვეობით. „სხუანი“ დავტოვეთ მხოლოდ ფსალმუნურ საგალობლებთან.

ყოველი მრავალსტროფიანი გალობის ერთი ფენის ფარგლებში იადგარის საწელიწოდ ნაწილში ჯერ მოტანილია სტროფები A ნუსხიდან და მასთან მიყვანილია იგივე ტექსტები დანარჩენი ნუსხების ნებისმიერი ფენიდან, ხოლო შემდეგ განსხვავებული შრიფტით — A-სგან განსხვავებული სტროფები. აქაც ვიცავთ ხელნაწერთა რიგს. ჯერ მოგვაქვს B-ს განსხვავებული სტროფები, შემდეგ C-სი, ბოლოს — D-სი.

ტროპართა თანმიმდევრობისათვის აღდგომის საგალობლებშიც ეს წესია გატარებული — ერთი გალობის ფარგლებში მოცემულია ჯერ დედნად აღებუ-

ლი B ნუსხის ყველა ტროპარი, შემდეგ C ნუსხის B-საგან განსხვავებული ტროპარები, ხოლო შემდგომ ამავე წესით DEFG ნუსხათა მასალა. ტროპართა თანმიმდევრობის ამგვარ ჩვენებას ახლავს უხერხულობაც — გალობათა დამამთავრებელი, ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი ტროპარები ყოველთვის ვეღარ ამთავრებს გალობას, რადგან მომდევნო ნუსხათა ღვთისმშობლის ტროპარები წინა ნუსხის შესაბამის მასალასთან არის ასახული, „მეტი“ ტროპარები კი ყოველთვის არ არის გალობის დამამთავრებელი და ამიტომ არც მიემართება ღვთისმშობელს.

აღდგომის საგალობელთა შემცველი იმ ნუსხებისათვის, რომლებშიც ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი მასალა „შესხმანი“-ს სათაურით არ არის გამოყოფილი, აგრძელებს „აქებდითსას“ ტექსტს და დგება სხვა ნუსხათა „შესხმანის“ მასალასთან, ვუთითებთ ტროპარის რიგით ნომერს და „აქებდითსას“ შემოკლებულ ფორმას: D 1; E 1,9 აქ.—ნიშნავს, რომ D ნუსხისთვის ეს მასალა „შესხმანის“ პირველი ტროპარია, ხოლო E ნუსხისთვის — „აქებდითსას“ ძირითადი ფენის მე-9 ტროპარი.

11. გამოცემაში საგალობელთა სახელწოდებები მოცემულია ტრადიციული სახით. მხოლოდ ABCD ხელნაწერების მონაცემებზე დაყრდნობით ტექსტში ვხმარობთ „დასადებელს“ ნაცვლად „დასდებლისა“, კვლევით ნაწილში კი კვლავ „დასდებელს“, რადგან სამეცნიერო ლიტერატურაში ეს ფორმაა დამკვიდრებული.

12. ტექსტის დადგენის დროს დიდი ყურადღება ექცეოდა ტროპარების განიჭვნას მრავალტროპარიან საგალობლებში, რაც ხშირად ტექსტის დაზიანების გამო არც ისე თვალნათლივ ჩანს ხელნაწერებში, განსაკუთრებით დასაწყისებით მოტანილი და დაუმთავრებელი ტროპარების შემთხვევებში. რთული აღმოჩნდა ამ მხრივ A-ს იბაკოების ნაწილიც. გამოცემაში, ვფიქრობთ, მიღწეულია ნაქსიმალური სიზუსტე, რიგ შემთხვევაში გასწორებულია A ნუსხის უზუსტობები.

13. იადგარის ნუსხებში გვხვდება გადამწერისეული შენიშვნები. თუ შენიშვნა ტიპიკონური ხასიათისაა და ორგანულად არის ჩართული ამა თუ იმ ღვთისმსახურის განგებაში, მას ვტოვებთ ტექსტში. შენიშვნები, რომლებიც გადამწერის მიერ დაშვებულ უზუსტობებზე ან სხვა ტექნიკურ მხარეებზე მიგვითითებენ, სქოლიოშია ჩატანილი. ტექსტში ჩართული შენიშვნები გამოყოფილია შრიფტით და ყოველთვის ცალკე სტრიქონზეა გატანილი.

14. გამოცემაში ორი სახის კავებია გამოყენებული — მრგვალი და ტეხილი. მრგვალ კავებში მოთავსებულია დაზიანებული, გადაღეული ტექსტის ჩვენები ალდგენები, როცა პარალელური ტექსტი არ მოგვეპოვება. ტეხილ კავებში არსებითად ისეთი ალდგენებია მოთავსებული, რომლებიც ხელნაწერებსვე ეყრდნობა:

ა) როცა A-ს დაზიანებულ ტექსტს აღვადგენთ სხვა ნუსხათა მოშველიებით, ალდგენილ ცალკეულ სიტყვებსა თუ ფრაზებს ვათავსებთ ტეხილ კავებში A-ს შრიფტით.

ბ) როცა A ნუსხაში დასაწყისით მოტანილ ან დაუმთავრებელ პოეტურ ტროპარებს ან ფსალმუნურ მუხლებს ვავსებთ სხვა ნუსხებით, ალდგენილ ტექსტს ვათავსებთ ტეხილ კავებში განსხვავებული შრიფტით.

გ) როცა აღვადგენთ მრავალტროპიანის საგალობლების რეფერენებს, აქ ვითარება ასეთია: რეფერენის შეკვეცა მეტ-ნაკლებად ყველა ნუსხისათვის არის ნიშანდობლივი და ნებისმიერია ნუსხებში. ამიტომ მიზანშეწონილად მივიჩნევთ რეფერენების სრულად მოტანა, თუ ნუსხები ამის საშუალებას გვაძლევენ კონკრეტული გალობის ფარგლებში. რეფერენის აღდგენილ ნაწილს კავებში ვათავსებთ შესაბამისი შრიფტით.

15. იადგარის ნუსხებში სხვადასხვა მოცულობითაა წარმოდგენილი ფსალმუნური ტექსტები. გამოცემაში მოცემულია მათი ვრცელი ვარიანტები და ამასთანავე დაშლით არის აწყობილი თავ-ბოლოს დამაკავშირებელი სიტყვა: „ვიდრე“.

16. რათა ზუსტად ყოფილიყო ფიქსირებული ტექსტის შეწყვეტა ფსალმუნურ და პოეტურ საგალობლებში სხვადასხვა ნუსხების მიხედვით, გამოცემაში გაბოვიყენეთ პირობითი ნიშნები -- ინდექსები: 2), 3), 4), 5), 6), 7), 8). B ნუსხის მიხედვით ტექსტის შეწყვეტას აღნიშნავს 2), C-ს მიხედვით — 3), D-ს მიხედვით — 4), E-ს მიხედვით — 5), E₁-ის მიხედვით — 6), F-ის მიხედვით — 7), G-ს მიხედვით — 8).

17. გამოცემაში ხელნაწერთა პაგინაცია მითითებულია ყველა ხელნაწერის მიხედვით. ამა თუ იმ ხელნაწერის ყოველი ახალი გვერდის დაწყება ტექსტში ვერტიკალური ხაზითაა აღნიშნული, ხოლო გასწვრივ აშიაზე მოთავსებულია ხელნაწერის ლიტერი და გვერდის აღმნიშვნელი ციფრი. როცა გვერდიდან გვერდზე გადასვლა ორ ან მეტ ნუსხაში ერთსა და იმავე ადგილზე მოდის, მაშინ გასწვრივ აშიაზე თანმიმდევრობითაა მითითებული ყველა ნუსხის ლიტერა შესაბამისი გვერდის ჩვენებით და ისინი ერთმანეთისაგან მძიმით არიან გამოყოფილნი. იმ შემთხვევებში, როცა BCD ნუსხების ტექსტის თანმიმდევრობა ირღვევა, რადგან A-სთან მისაერთებლად ტექსტები გადმოგვაქვს ამ ხელნაწერთა სხვადასხვა ადგილებიდან, ხელნაწერთა გვერდებს ვუთითებთ ვერტიკალური ხაზის გამოყენების გარეშე.

აღდგომის დასდებლებისათვის (სადაც გამოყენებული ხელნაწერების რაოდენობა მეტია) პაგინაციას მხოლოდ A-ს მასალასთან ვუთითებთ კიდევებზე, რაც შეეხება სხვა ნუსხებს, ეკმაყოფილდებით თითოეული ხმის დასაწყისში ყველა ნუსხის პაგინაციის სქოლიოში ჩვენებით.

18. გამოცემაში ყველა ფსალმუნურ საგალობელთან ლიტერების წინ ვუთითებთ ფსალმუნისა და მუხლის ნომერს თანამედროვე სამეცნიერო გამოცემებში მიღებული დაყოფის მიხედვით (იხ. ფსალმუნის ძვ. ქართული რედაქციები X—XIII საუკუნეთა ხელნაწერების მიხედვით, გამოსცა მზ. შანიძემ. I ტექსტი. თბ., 1960). რაც შეეხება ციტატებს ფსალმუნებიდან და საერთოდ ბიბლიურ ციტატებს, რომლებიც უხვადაა გამოყენებული პოეტურ საგალობლებში, მათ მითითებებზე უარი ვთქვით, რადგან ეს მეტად გაართულებდა სხვადასხვა შენიშვნებით ისედაც გადატვირთულ სქოლიოებს.

19. უძველესი იადგარის ხელნაწერები გალობათა რიტმული პუნქტუაციის ნიშნებს არ იცნობენ. სხვადასხვა ტექნიკური ნიშნები, რომლებიც მეტ-ნაკლებად ახასიათებთ ნუსხებს, საგალობელი ტროპარების დასაწყისის და დამთავრების მიმანიშნებელია, ან გამოყენებულია იმისათვის, რომ ერთმანეთისაგან გამოიჯნოს დღესასწაულის კალენდარული მითითება, საგალობლის სახელწოდება, ხმაზე მითითება და თვით ტექსტი. ტექსტის შიგნით წერტილის ან ორწერტი-

ლის ხშირი ხმარება ახასიათებს C ნუსხას, იშვიათად A-ს. მაგრამ მათი ფუნქციის გახსნა ძნელდება. C-ში ხშირ შემთხვევაში ეს ნიშნები დასმულია თითქმის ყოველი სიტყვის შემდეგ. გამოცემაში ტექსტი პუნქტუაციის თანამედროვე ნორმების მიხედვით გაიმართა. ყოველი საგალობელი ერთეულის ბოლოს ტექნიკური აღნიშვნების შემდეგ დასმულია წერტილი. პირობითია წერტილის დასმა A ნუსხის დასაწყისი სიტყვებით მოტანილი ან დაუმთავრებელი ტროპარების ბოლოს, როცა A-ს პარალელური ტექსტი სხვა ნუსხებში არ ეძებნება. ჩვენ უარი ვთქვით მრავალწერტილზე, რადგან ამ უკანასკნელს ვსვამთ ტექსტში არსებულ, მაგრამ ხელნაწერის დაზიანების გამო ამოუკითხავად დარჩენილი ცალკეული სიტყვებისა თუ ფრაზებისათვის.

20. უძველესი იადგარის ნუსხები თავისი საძველესი გამო ერთნაირად მნიშვნელოვანია ენის ისტორიის თვალსაზრისით, ამიტომ ყველა სახის განსხვავება, რომელსაც ნუსხები ერთმანეთის მიმართ ავლენენ (გრამატიკული, ლექსიკური თუ ორთოგრაფიული) ზედმიწევნით აისახა წაკითხვა-სხვაობებში.

დიდად განსხვავებულია იადგარის ხელნაწერთა ორთოგრაფია. მკვეთრად გამოხატული თავისებურებები ახასიათებს A-ს. განსაკუთრებით ჭრელია ორთოგრაფიის თვალსაზრისით B ნუსხა, რომელიც რამდენიმე პირის მიერ არის გადაწერილი. აქ ხელის მონაცვლეობის გამო სურათი ზოგჯერ ერთი გვერდის ფარგლებშივე იცვლება. ამიტომ საჭირო გახდა B-ს ერთ სახეზე დაყვანა, მითუმეტეს, რომ დანარჩენი CD ნუსხები ნორმების თვალსაზრისით გამართული ორთოგრაფიით ხასიათდებიან. ამან გამოიწვია ის, რომ B გასწორებულია იმ შემთხვევებშიც, როცა იგი პარალელური ტექსტის გარეშე რჩება. ამრიგად, ნუსხები ასე დაჯგუფდა: A-ს ორთოგრაფია საფუძვლად დაედო იადგარის იმ ნაწილებს, სადაც A-ს ტექსტი გვაქვს. დანარჩენ ნაწილებში უპირატესობა ეძლევა CD-ს ორთოგრაფიას. B-ს ჩვენებები მეტწილად სქოლიოშია ჩატანილი, მაშინაც კი, როცა იგი პარალელური ტექსტის გარეშეა. B ნუსხის ჩვენებები ძირითად ტექსტში დავტოვეთ მხოლოდ აღდგომის დასდებელთათვის, რადგან იადგარის ამ ნაწილს საფუძვლად B ნუსხა უდევს. მით უმეტეს, რომ B ნუსხის ეს ნაწილი ერთი ხელითაა ნაწერი (გარდა ბოლო ფურცლისა) და ამდენად სურათიც სტაბილურია.

21. გამოცემას ერთვის საძიებლები: ტროპართა სრული რეპერტუარისა, ძლისპირთა და ტროპართა ქართულ-ბერძნული შესატყვისებისა და ფსალმუნებისა.

ს ა ძ ი ე ზ ლ ე ზ ი

I

ბ რ ო კ ა რ თ ა ს ა ძ ი ე ზ ე ლ ი

წინამდებარე საძიებელში ასახულია უძველესი იადგარის მონოსტროფები და მრავალსტროფიანი საგალობლების ყველა ცალკეული ტროპარი. ის ტროპარები, რომლებიც ტექსტში მხოლოდ დასაწყისებითაა მოტანილი, აღნიშნულია კაპეში ჩასმული დონით — (დ.).

მსგავსი დასაწყისების მქონე შეწყვეტილი და სრული ტროპარები გაერთიანებულია მხოლოდ იმ შემთხვევებში, როცა ამის საფუძველს იძლევა დღესასწაულთა ჩასათითი, საგალობლის რაობა და სმა.

დასაწყისებით მსგავს ტროპარზოგან სრულადაა მოტანილი მხოლოდ რიგით პირველის დასაწყისი, ყველა მომდევნო შემოკლებულია განსხვავებულ ფრაზამდე.

საძიებელში დაცულია A სელნაწერის ორთოგრაფია. ამის გამო თანხვედრილი ტროპარები მიყვანილია A-ს ფორმებთან, ხოლო იქ, სადაც A არ იღებს მონაწილეობას, დაცულია დანარჩენ ნუსხათა ორთოგრაფია. კაპეშია ნაჩვენები ის ვარიანტული სხვაობები, რომელთა საძიებელში ასახვა საჭიროდ ვცანით.

ა

აგამად (დ.) 50,30.

აგამადლოთ შენ, ღმერთო 372,10.

აგარეს შენ, ქრისტე, წმიდათა მოციქულთა 258,9.

აგარეს შენ, ქრისტე, წმიდათა მოწამეთა გუმასა 111,15.

აგარეს შენ... დაუთმეს (+ ტანჯვასა) 109, 29.

ადგა მკურდრითი დაძმადებელი 411,14.

ადგა უფალი მკურდრითი, განმანათლებელა 382,1; 535,29.

ადგა უფალი მკურდრითი და მკნენელი 507,9.

ადგა უფალი, ძალითა ძლიერი 457,3.

ადგა ქრისტე მკურდრითი, დაქსნა საკრველნი სიკუდილისანი, სიტყვულეულ ყო 397,7.

ადგა ქრისტე მკურდრითი... ასარა სოფელსა 490,20.

ადგილი თხ (დ.) 352,14.

ადგომამან შენმან 460,12.

ადგომამ მოკუდავთა (მკურდართა) 406,31.

ადგომამ მკნენელისამ 355,27.

ადგომამ უფლისამ 393,32.

ადგომამ ქრისტემისი ვიხილეთ, თაყუნის-კსცემთ 227,25; 480,22; 491,5.

ადგომამ ქრისტესი ვიხილეთ, რამეთუ სისა (დ.) 480,16.

ადგომამ ქრისტესი იხილეს 480,32.

ადგომამ შენი, ქრისტე ღმერთო 460,24.

ადგომამ შესუენებულთამ 515,22.

ადგომასა მაცხოვრისასა უგალობდეთ 371,4; 385,34; 402,20; 444,9.

ადგომასა ქრისტემისსა ლოდი იგი იმპოვოდა, სამარენი აუხუნეს 354,19.

ადგომასა ქრისტესსა ანგელოზნი აქებენ, მენი კაცთანი (დ.) 443,32.

ადგომასა ქრისტესსა ლოდი იმპოვოდა, აედო სამარც 444,3.

ადგომასა ქრისტესსა მოციქულნი ახარებენ 444,1.

ადგომასა ქრისტესსა ყოველნი აქებენ 440,23.

- ადგომასა ქრისტესსა ცანი ვანესუნეს 443,29.
- ადგომასა შენსა თაყუნის-ვსცემთ 460,21; 463,9.
- ადგომასა შენსა, (+ქრისტე), მაცხოვარო ჩუენო, ისარებენ ანგელოზნი 420,13.
- ადგომასა შენსა, უფალო, ანგელოზნი ცააა შინა გიგალობენ, მორწმუნენი 452,16.
- ადგომას შენსა, ქრისტე მაცხოვარ... და ჩუენ, ქუეყანისანი 460,15.
- ადგომასა შენსა, ქრისტე, საფლავით ეტყო-დე 490,18.
- ადგომასა შენსა... ისარებდეს 438,9.
- ადგომასა შენსა... კლდენი 503,13.
- ადგომითა უფლისამთა ჯოჯოხეთი შეიმუსრა 218,8; 496,15; 496,24.
- ადგომითა უფლისა ჩუენისა იესუ ქრისტესი-თა ადგომამ 397,36.
- ადგომითა უფლისა... ისარებენ 398,1.
- ადგომითა შენითა, მაცხოვარ, კაცთა ნათე-სავი 388,24.
- ადგომითა შენითა, ქრისტე, მოჰმადლე სულ-თა 354,17.
- ადგომითა შენითა, ქრისტე ღმერთო (მაცხო-ვარო ჩუენო), ნათელი 420,11.
- ადგომითა შენითა, ქრისტე ღმერთო, ჯოჯო-ხეთი 460,18.
- ადგომილ არს უფლი 457,5; 507,40.
- ადგომილი გიხილეს 392,42.
- ადგომილი საფლავით 478,20.
- ადგომილი ქრისტე 431,33.
- ადგომილსა მკურდრეთით 471,4.
- ადგომილსა საფლავით მესამესა დღესა აკუ-რთხევდით 451,15.
- ადგომილსა... გიგალობთ 477,25.
- ადგომილსა... და განმანათლებელსა (განმა-ქარებელსა) 437,14.
- ადგომილსა საფლავით ქრისტესა 410,8.
- ადგომილსა ქრისტესა თყუნის-ვსცემთ (დ.) 490,30.
- ადგომისა შენისამ ხარებაჲ 358,34.
- ადიდებს სული ჩემი უფალსა და ისარებდინ 435,11.
- ადიდებს... იტყოდა ღმრთისმშობელი 393,16.
- ადიდებს... ზომელმან მოჰფინის 65,24; 471,25.
- ადმართა ძლიერი ბეჭედი 402,37; 516,26.
- ადმართა ჯუარი 461,33.
- აეზავი ჯუარსა ზედა ღაღადებდა 204,12.
- აეზავმან აღსარებით ჯუარ (დ.) 206,25.
- აზნაურებაჲ ესე ჩუენი 204,30.
- ათორმეტთა მათ მოწაფეთა 177,8.
- ა-თუმცა-ვიმსოუე უეამოსა 360,17.
- აიარებდეს წინაშე მეფეთა 109,17.
- აივისო იხ. აღივისო.
- აივისო დიდებითა ტაძარი (დ.) 383,28.
- აივისო დიდებითა ქუეყანამ 295,26.
- აივისო პირი ჩუენი სისარულითა 311,9.
- აივისო სისარულითა და სულითა წმიდითა ღმრთის მოყუარება 235,1.
- აივისო სისარულითა... ღმრთის-მსახურთ 236,1.
- აივისო სისარულითა სიონი (დ.) 344,32.
- აიმსოთ მარამ 507,11.
- აიმსოთს სული ჩემი 467,37.
- აილო მარამ, დამან აპრონისმან 497,23.
- აილო კმამ ელისაბედ 10,10.
- აკურთხევდით მამასა და ძესა 49,4.
- აკურთხევდით მსახურნი უფლისანი 432,3.
- აკურთხევდით ყოველნი პირველ საუკუნეთა ღმერთსა 273,36.
- აკურთხევდით ყოველნი საქმენი და მთავრო-ბანი 412,6.
- აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი 355,1.
- აკურთხევდით ყოველნი საქმენი ქრისტესა 470,10.
- აკურთხევდით ყრმანი 470,29.
- ამათ მკედართა მეუფისა 519,26.
- ამას დღესა ისარებენ 293,1.
- ამას დღესა, რომელსა ადგა მხოლოდშობილი 250,15.
- ამას დღესა ქრისტესსა ნათლის-ღებისასა ზღუამ აივისო 45,34.
- ამას დღესა... იონანე განშუენდების 45,38.
- ამადღა მზეჲ ახალკურიაკისამ 221,28.
- ამადღა ნიში ჯუარისა შენისამ 310,30; 422,20.
- ამადღა უფალი ჯუარსა ზედა 374,12.
- ამადღი იხ. აჰმადღი.
- ამადღლი, უფალო 250,2.
- ამადღებასა ზეცად 239,3.

ამაღლებასა ქრისტესსა 241,4.
 ამაღლებულსა ქრისტესსა იხ. ამაღლებასა ქრისტესსა.
 ამის გამო ქრისტესს ღმრთისა 222,12.
 ამის მეფუისად წინაწარმეტყუელთა 90,5.
 ამისთვის იყო შენი დამსჯულება 332,36.
 ამისთვისცა ანგელოზნი ღრუბლითა გფარვი-
 ლეს 19,5.
 ამისთვისცა წინაწარმეტყუელნი პირველვე
 ქადაგებდეს 95,34.
 ანამსა და ელისაბედისა საკურთხეულთაა
 351,6.
 ანგელოზად გამოშინდი ქუეყანასა ზედა 76,
 16.
 ანგელოზებრსა გალობასა შევსწირავთ 293,
 24.
 ანგელოზებრსა ემასა შევსწირავთ 296,7.
 ანგელოზთა განწყობილებამა დღეს ისარბეს
 322,26.
 ანგელოზთა განწყობილებითა 66,32; 489,1.
 ანგელოზთა და კაცთა 515,8.
 ანგელოზთა დიდებასა ღირს იქმნა 24,32;
 515,39.
 ანგელოზთა ერნი შენ (ღ.) 146,22; 326,22.
 ანგელოზთა ერნი შენდა 30,2; 228,13; 255,
 19; 266,4; 511,27.
 ანგელოზთა ერნი, ძალინი და სიწმიდენი
 146,23; 326,23.
 ანგელოზთა კრებულსა დაუკუიდა (ღ.)
 209,7.
 ანგელოზთა მეუფემ სუიპონ მკლავთა ზე-
 და მიგიქუა 92,8.
 ანგელოზთა მიერ მაჰისა თანა ქებულსა
 173,12.
 ანგელოზთა მკვდრობანი შეპრწუნდეს 40,25.
 ანგელოზთა სახესა 253,28.
 ანგელოზთა ქებაჲმან აღმაღგინა 128,18;
 132,5.
 ანგელოზთა კმითა ფსალმუნისამთა 131,27.
 ანგელოზთასა შენდა შევსწირავთ გალობასა
 11,27.
 ანგელოზი ჯდა ლოდსა ზედა 396,2.
 ანგელოზისა მიერ განამტყიცენ 239,31.
 ანგელოზისა მიერ ხარებულთა სიტყუამ
 ღმრთისამ (ღ.) 382,28.
 ანგელოზისა ხარებაჲმან შეიწყნარა 334,29.

ანგელოზმან აუწყა მიდგომილობაჲ 229,6.
 ანგელოზმან გაზდააგორვა ლოდი 468,15.
 ანგელოზმან დღეს ქაღწულსა 8,3.
 ანგელოზმან პირველ, შობად შენდამდე
 385,11.
 ანგელოზმან შენმან, უფალო 506,18.
 ანგელოზმთავარმან აუწყა 475,25.
 ანგელოზნი გალობენ 496,12.
 ანგელოზნი და ძალინი ცათანი 225,19.
 ანგელოზნი მაღალთა შინა 497,11.
 აპრობაჲმან ქელთა ჩემთამ 104,27; 520,21.
 არა დაეცნეს (დასცხრეს) სენთაგან ღირსნი
 75,11.
 არა დაეცხრებით, ქრისტე 451,29.
 არა თაყუანის-სცეს კერპსა ოქროხასა
 503,10.
 არ შეპრწუნდეს (შეშინდეს) შინებისაგან
 139,22.
 არავინ არს წმიდა და მართალ, ვითარ ქრის-
 ტე ღმერთი ჩუენი, რომელი იშვა 388,4;
 538,4.
 არავინ არს... რომელმან შემუსრა 329,1.
 არავინ არს წმიდამ, ვითარ (ღ.) 466,1.
 არავინ არს წმიდამ, ვითარ უფალი (+ და
 არავინ არს მართალ, ვითარ ღმერთი ჩუე-
 ნი) 387,33.
 არავინ არს წმიდამ... ვითარ შენ, ღმერთო
 ჩუენო, და არავინ არს წმიდამ 483,5.
 არავინ არს წმიდამ... ვითარ შენ, ღმერთო
 ჩუენო, რომელსა გიგალობთ 15,35.
 არავინ არს წმიდამ, ვითარ ქრისტე ღმერთი
 ჩუენი, რომელმან განმზადნა 284,7.
 არავინ არს წმიდამ... რომელმან დაამტყიცა
 290,23.
 არავინ არს წმიდამ შენსა გარეშე 425,33.
 არამედ ასდებ, ვითარცა სთქუ 474,34.
 არამედ ასდებ, ვითარცა ღმერთ ხარ 413,20.
 არსებასა ყოლად წმიდისა სამებისასა 325,
 27.
 არღარა მძლე გუექმნა 480,31; 490,23.
 ასდებ და ახარე 507,23.
 ასდებ და განეცხადე 456,9; 474,14.
 ასდებ შესამესა დღესა დაბეჭდულისაგან სა-
 ფლავისა 410,33.
 ასდებ შესამესა დღესა, ქრისტე 467,33.

- ასრევ მესამესა დღესა, ცხორების მომცემე-
ლო 500,15.
- ასრევ მკურნებით თანა-მოსაყდრმ მამისაჲ
466,31.
- ასრევ მკურნებით მესამესა დღესა და აღ-
გომითა შენითა 376,27.
- ასრევ... კაცთმოყუარე იხ. რომელი ასრევ
მკურნებით მესამესა დღესა, კაცთმოყუ-
არე, შენდობად.
- ასრევ... უკუდავი მეუფემ 486,34.
- ასრევ... ქრისტე 499,33.
- ასრევ მკურნებით, სიკუდილისა ძლიერებაჲ
განაქარვე 388,21.
- ასრევ მკურნებით, ქრისტე ღმერთო 472,14.
- ასრევ საფლავით მესამესა დღესა, ცხორების
მომცემელი იხ. ასრევ მესამესა დღესა,
ცხორების მომცემელი.
- ასრევ საფლავით, რომელმან იენე 390,21.
- ასრევ საფლავით, უფალო 358,15.
- ასრევ საფლავით, ქრისტე 507,31.
- ასრევ საფლავით, ყოლად ძლიერო 391,11;
409,5.
- ასრევ საფლავით, ცხორების მომცემელი,
გქსენე 483,11.
- ასრევ საფლავით, ცხორების მომცემელი,
წარმოსტყუენე იხ. ასრევ მესამესა დღე-
სა, ცხორების მომცემელი.
- ასრევ საფლავისაგან უკუდავი ღმერთი
433,1.
- ასრევ საფლავისაგან, ქრისტე ღმერთო, აღ-
გომად 504,27.
- ასრევ, ქრისტე, მკურნებით 398,4.
- ასრევ, ქრისტე, საფლავით, ვითარცა (ღ.)
214,27.
- ასრევ, ქრისტე, საფლავით, ვითარცა ძლიერ
ხარ 495,28.
- ასონი განაცხოველნეს 82,20.
- ასპარესსა მას ძლევისასა 25,11.
- ასწაუბნით მართლმადიდებლობითა 34,10.
- აუბრუნდით წარმართნი წყალობასა (ღ.)
309,3.
- აუდგეს ბრძოლად მტერისა 75,29.
- აქებდ იერუსალემი უფალსა (ღ.) 215,4.
- აქებდით უფალსა მადალთა შინა 474,2.
- აქებდით უფალსა ყოველნი 381,10.
- აქუნდა რტოები ბაიადსა 166,25.
- აღადგინე საფლავით ლაზარე 161,23.
- აღადგინის ქუეყანისაგან გლახაკი 465,27.
- აღადგა მკურნარი იგი და გამოვიდა გარეშე-
რული 161,10.
- აღადგა მკურნარი იგი (+ოთხისა დღისაჲ),
გამოვიდა, უქადაგა 161,2.
- აღადგა ქრისტე ღმერთი 357,23.
- აღადგინე ღმერთი 217,35.
- აღესრულა თქმული იგი წინაწარმეტყუელ-
თაჲ 13,21.
- აღესრულნეს წინაწარმეტყუელთა კმანი
90,11.
- აღვასრულებთ ღმრთისმშობელისა საქსენე-
ბელსა 268,12.
- აღვიარებთ მორწმუნე (ღ.) 49,25.
- აღვიარებთ სა (ღ.) 364,24.
- აღვიარებთ სარწმუნოებით სამებასა 49,38.
- აღვივსენით ჩუენ, უფალო, კეთილითა
216,21.
- აღვივსენით ჩუენ, უფალო, მადლითა 212,17.
- აღვსებულთა სულისა მიერ 249,16.
- აღვსებულნი მოციქულნი 247,7.
- აღთქმისათვის მამათა ჩუენთაჲსა 449,26.
- აღივსო იხ. აივსო.
- აღივსო სისარულითა და სულითა წმიდითა
87,28.
- აღიმსთუეს უ (ღ.) 363,7.
- აღმადგინა ჩუენ ქრისტემან 421,33.
- აღმამყარ კელი (+მეტა), ქრისტე 125,27.
- აღმამყარ კელი შეწვევისაჲ (ღ.) 206,13.
- აღმობრწყინდი იხ. აღმობრწყინდი.
- აღმობრწყინდი საფლავით 389,14.
- აღმოედინე განხრწნისაგან 111,5; 257,29;
389,32.
- აღმომიყვანე ჩუენ გლახაკებისაგან 387,26.
- აღმოსავალით მოგუთა მასკულავი წარუძღუა
18,19.
- აღმოსლვასა შენსა, ქრისტე 55,22.
- აღმოსცენდი ბერწისაგან 286,5.
- აღმოცემნებულმან ყუავილმან 285,11.
- აღმობრწყინდი იხ. აღმობრწყინდი.
- აღმობრწყინდი საფლავით მეუფემ 483,24.
- აღმობრწყინდი საფლავით, ქრისტე 465,19.
- აღ-რამ-ჰქედ ზედა ვუარსა 358,41.
- აღსარებულ და დიდ არს 510,10.
- აღსასრულსა სოფლისასა 221,4.

აღსრულებამ რჩულისა 91,28.
 აზრდილ და წარმა (დ.) 353,3.
 აზრდილი ფრთ (დ.) 352,13.
 აჩუნა უფალმან მარჯუნამ 497,20.
 აჩუნა უფალმან მაცხოვარება 309,6.
 აწ ძალნი ზეცათანი 105,17.
 ახალკუთხიკესა, პირველ დღესა 220,26.
 ახალშუენიერი წმიდათა ორმოცთა
 (+ მსხუერპლი) 140,32.
 ახარა გაბრიელ ანგელოზმან 3,36.
 ახარებდა ანგელოზი და ეტყოდა 417,4.
 ახარებდა მთავარანგელოზი წმიდასა ქალ-
 წულსა 9,36.
 ახილვასა შენდამი თუალთა ჩემთასა 121,21;
 516,4.
 ახლისა ზჩ (დ.) 64,7.
 ახლისა რჩულისა კიდობანი 518,26.
 ახლისა რჩულისა შქადაგებელი 254,18.
 ახლისა რჩულისა ქადაგი 348,27.

ახლისა რჩულისა ქადაგო და უფლისა წინა-
 მობ (დ.) 56,11.
 ახონათა მათ მეუფისა დიდებულთა 319,4.
 ამა დღე იგი შუენიერი 495,6.
 ამა ესება მოვალს დედამ 10,8.
 ამა შენ ტალანტი 182,31.
 აჰმადლი ის. აჰმადლი.
 აჰმადლი ზეცად 238,18.
 აჰმადლი ჯუარსა ზედა, მაცხოვარ, ცოდ-
 ვანი 447,12.
 აჰმადლი ჯუარსა ზედა, ქრისტე დემოთა,
 განახუნ 504,24.
 აჰქედ ზედა ჯუარსა 355,8.
 აჰქედ ძელსა ზედა (დ.) 207,14.
 აჰქედ ძელსა ზედა, აცხოვნე ავაზაკი 307,23.
 აჰქედ ძელსა ზედა, ვითარცა ჯერ-იჩინე
 375,7.
 აჰქედ ძელსა ზედა სიტყუამ ეგე 309,5;
 434,4.

2

ბაბილონს შინა ღირსთა ყრმათა 335,29.
 ბაიამ აქუნდა ყრმებსა 165,22.
 ბაიამ შენ მიგიპყრეს ებრაელთა 173,16.
 ბანაკი ანგელოზთა განწყობილი 273,15.
 ბანითა მით მეორედ შობითა 22,34.
 ბეთლემს იშვე, ქრისტე 16,12.
 ბერწისაგან აღმოსცემნდი ქალწულებით
 284,13.
 ბერწისაგან აღმოსცემნდი, ქალწული 285,8.
 ბერწმან რამ გამოიღო ყუავილად 286,10.
 ბრძანება ანგელოზისა 381,32.
 ბრძანება მეფისა 410,4.

ბრძენთამ მათ ქალწულთამ მღუიპარებად
 345,31.
 ბროლოდ აქუნდა ნების-მყოფელთა 75,19.
 ბრწყინვალე არს სახელი შენი (ოქუენი!)
 78,29; 84,20.
 ბრწყინვალეა სახე (დ.) 321,5.
 ბრწყინვალეებასა ნათლისა შენისასა ის.
 მბრწყინვალეებასა ნათლისა შენისასა.
 ბრწყინვალისა და დიდებულისა დღესასწაუ-
 ლისა 370,35; 529,16.
 ბჭეთა კმულთა შესვლითა 218,25.
 ბჭე იგი რაქმული 401,28; 418,19.

3

გაბრიელ ანგელოზმან 393,26.
 გადიდებთ შენ, განკაცებულსა 434,16.
 გადიდებთ შენ, ზეცისა სიკესა 184,8.
 გადიდებთ შენ, ზეცისა სძალსა, დამოთისა
 დედასა და ქალწულსა, რომელმან გამო-
 უთქმელად 184,5.
 გადიდებთ შენ... რომელმან უოესლოდ
 210,18.

გადიდებთ შენ, მარიაჲ, დედო ქრისტესისო
 504,8.
 გადიდებთ შენ, მარიაჲ, კუბთხეულო დედო
 505,33.
 გადიდებთ შენ, სახარულევანი 66,24; 488,5.
 გადიდებთ შენ, უხრწნელო ქალწულო
 162,18.

- გადიდებთ შენ, ქალწულო და მეუფისა უკუ-
დავისა სპალო 461,20.
- გადიდებთ შენ, ქალწულო უბიწო 112,18;
394,34; 539,22.
- გადიდებთ შენ, ქრისტე ღმერთო 22,29.
- გადიდებთ შენ, ქრისტე. ძეო ღმერთისაო
112,21.
- გადიდებთ შენ, ღმრთისმშობელო სანატრე-
ლო 414,8.
- გადიდებთ შენ ყოველი თესლები 264,2;
286,2; 471,7.
- გადიდებთ შენ, ყოვად წმიდაო ქალწულო.
და უგალობთ (ვადილებთ) 253,26.
- გადიდებთ შენ... ღმრთისმშობელო 471,15.
- გადიდებთ (+ შენ) ყოველი თესლები 379,
33; 534,15.
- გაკურთხევენ შენ, უფალო, კრებული 112,9.
- გაკურთხევენ შენ, უფალო, სულელები 112,13.
- გაკურთხევენ შენ, უფალო, ყოველნი წმიდა-
ნი 112,5; 258,30.
- გაკურთხევენ შენ, ღმერთსა, სამნი (ღ.)
248,27.
- გაკურთხევით, გიგალობთ და აგამაღლებთ
411,35.
- გაკურთხევით, გიგალობთ და თაყუანის-გცემთ
411,37.
- გაკურთხევით მონანი შენნი 422,4.
- გაკურთხევით შენ, მეუფეო 471,19.
- გაკურთხევით შენ, მესნელსა 505,20.
- გაკურთხევით შენ, რომელმან უშევ სოფელ-
სა 72,6.
- გაკურთხევით შენ, ქრისტე, რომელმან ნა-
თელ-იღე 72,8.
- გაკურთხევით შენ, ქრისტე ღმერთო ჩუენო,
რომელი მოსუედ 505,23.
- გაკურთხევით შენ, ღმერთსა ისრაელისასა,
რომელმან მოგუეც 471,9.
- გაკურთხევით შენ, ღმერთსა ისრაელისასა,
რომელმან სრულ-ჰყავ 112,23.
- გალო (ღ.) 248,20.
- გალობამ (ღ.) 389,20.
- გალობასა შენდა (ღ.) 263,26.
- გალობასა შენდა შევსწირ (ღ.) 280,5.
- გალობასა შენდა შევსწირავთ ანგელოზთასა
ვითარცა ყრმანი ბაიადთა 171,6.
- გალობასა... ვითარცა ყრმანი საკუმილსა
285,19; 377,4.
- გალობასა... რომელმან ნათელ-იღე 50,27.
- გალობასა... ტამარსა შინა 294,12.
- გალობასა შენდა შესწირვიდა უდაბნოს წინა-
მობჰედი 253,16.
- გალობასა შენდა შესწირვიდეს მოღუაწენი
319,38.
- გალობასა შენდა შესწირვიდეს მოციქულნი
სატანჯველსა შინა 28,2.
- გალობასა... ცეცხლისა ენათა ზრასვიდეს
248,24.
- გალობასა შენდა შესწირვიდეს მღვდელთმომ-
ღუარნი 33,25.
- გალობა ანა გალო (ღ.) 489,9.
- გალობით გადიდებთ 435,1.
- გალობით ვადიდებდეთ და ჩუენ თანა ისარგებს
269,26.
- გალობით ვადიდებდეთ, რამეთუ გარდაცვა-
ლებულთა 269,20.
- გალობით ვადიდებდეთ, (+ რამეთუ) რომელ-
მან სისხრულითა 269,15.
- გალობით ვადიდებდეთ, (+ რამეთუ) რომელ-
მან უბიწოდ 269,11.
- გალობითა ახლითა 480,12.
- გალობის-მეტყუელნი ებრაელთა ყრმანი
172,28.
- გამამტიცენ ჩუენ, ქრისტე ის. დამამტი-
ცენ, ქრისტე.
- გამოაჩინე, უფალო, მოსემს მიერ 338,6.
- გამოაჩინე უფალო, სატფურებისა დღეა
290,5.
- გამოაჩინე ჩუენ ზედა ნათელი 310,26.
- გამობრწყინდა დიდებით 447,37.
- გამობრწყინდა მაღლი შენი 290,31.
- გამობრწყინდა მაღლითა წინამობჰედი 252,9.
- გამობრწყინდა, რომელმან ჯუარცუჰამ თავს-
იღვა 408,18.
- გამოგ (ღ.) 339,6.
- გამოგარჩინა თქუენ (ღ.) 338,15.
- გამოგებრწყინდა ჩუენ ნათელი 427,39.
- გამოგვჩნდა ჩუენ ნათელი ის. გამოაჩინე
ჩუენ ზედა ნათელი.
- გამოგვჩნდა ჩუენ სამება 386,7; 394,1.
- გამოგვჩნდა ჩუენ სიმრავლჳ წმიდათა
433,36.

- გამოგვჩნდა ჩუენ ქრისტე მაცხოვარი 414,23.
გამოგვჩნდა ჩუენ ქრისტე ქალწულისაგან 63,32.
გამოგვესნა თვისთა სისხლითა 408,15.
გამოცხდა უფალი თომას 226,20.
გამოძიესნენ ჩუენ წყევისაგან 358,9.
გამო-რამ-ხუედ შენ საფლავით, ქრისტე, ძალი მტერისაჲ 356,19.
გამო-რამ-ხუედ შენ, ქრისტე, საფლავით, განითქუმოდა 356,10.
გამოუბრწყინდა მადლი შენი ებრაელთა ყრმათა 168,7.
გამოუბრწყინდა მადლი შენი მღვდელთმოდ-ღუართა 32,7.
გამოუბრწყინდა მადლი შენი ტაძარსა შენსა იხ. გამობრწყინდა მადლი შენი ტაძარსა შინა.
გამოუბრწყინდა მადლი შენი წარმართთა და იხილეს ყოველთა (ღ.) 329,5.
გამოუბრწყინდა მადლი შენი წარმართთა და იხილეს ყოველთა კიდეთა დიდებაჲ შენი, რამეთუ ადგომითა 373,37; 531,24.
გამოუბრწყინდა მადლი შენი... რამეთუ ნათელ-იდე 46,18.
გამოუბრწყინდა მადლი შენი წარმართთა და ყრმანი 167,37.
გამოუბრწყინდა მადლი წარმართთა მოციქულთა მიერ 249,13.
გამოუბრწყინდა ქალწულისა საკსენებელი 270,3.
გამოუბრწყინდეს საქმენი მადლისანი 340,17.
გამოუბრწყინდი თანა (ნათლად) წინაწარმეტყუელთა იხ. გამოუჩნდი თანა წინაწარმეტყუელთა.
გამოუთქმელ ხარ ღმრთეებითა 480,2.
გამოუთქმელი და საკუირველი (საშინელი) 65,25.
გამოუთქმელი ქრისტე 264,3.
გამოუთქმელად (ღ.) 389,19.
გამოუთქმელი და საშინელი მძღუსაჲთა 20,31.
გამოუთქმელი და უხილავი თანა-არსი მამი (ღ.) 427,17.
გამოუთქმელი ღმერთი ქობციელ იქმნა 63,20.
გამოუთქმელისა ნათლის დედაჲ 505,7.
გამოუთქმელმან ქრისტემან 452,12.
გამოუთქმელსა და უხილავსა 412,10.
გამოუთქმელსა (+შენსა) მოწყალეებასა 443,19.
გამოუკულებელმან ღმერთმან 60,16.
გამოუჩნდი თანა წინაწარმეტყუელთა 263,9.
გამოუჩნდი სოფელსა შენსა 39,6.
გამოჩინებამან ანგელოზისამან 456,3.
გამოჩინებული ძელი საცნაურებისაჲ 357,19.
გამოჩინებულსა ქრისტესა 53,32.
გამოსუედ საფლავით 385,1.
გამოჰბრწყინდი მოასა ჴედა თაბორსა 261,13.
გამოჰბრწყინდი, ქრისტე, ქალწულისაგან 11,33.
გან[...]ნეველეთა (ღ.) 364,20.
განადგო მისგან კარავი სელთმისი 290,19.
განადგო უფალმან სასელი თქუენი ყოველ (ღ.) 339,3.
განადგო, მაცხოვარ, სოფელსა შინა 260,20.
განადგო, ღმრთისმშობელო 413,27.
განაკრძალება მთავარანგელოზი 10,1.
განაკრძალება უფალი იოანეს 61,9.
განამართლოს უფალმან ერი თვისი მშვიდობით და მონათა 387,10; 445,14; 464,27; 498,5.
განამართლოს უფალმან ერი თვისი, რომელი მოიგო 482,29.
განამართლოს უფალმან ერი მშვიდობით, რომელნი განწმინდა 68,19.
განამტკიცენ მოციქულნი 218,29.
განანათლენ სოფელი ადგომითა 505,1.
განანათლენ სოფელი ეკლესიითა 483,34.
განანათლენ, ქველისმოქმედ, ადგომითა 373,15; 531,8.
განანათლენ, ქველისმოქმედ, ნათესავი კაცთა 499,41.
განანათლენ, ქველისმოქმედ, ნათლის-ღებითა 45,26.
განანათლენ ეკლესიანი 87,7; 422,13.
განანათლენ ყოველნი მოწმუნენი 420,24.
განანათლნა მოწამენი 24,29.
განაძლიერე იხ. განამძლიერე.
განაძლიერე, უფალო, ერი მოწმუნეთა 46,9.

განაპილები, უფალო, ძალი შენი 465,24.
 განაპილები, უფალო იოანეს 49,34.
 განაპილები, უფალო, გულნი მგალობელთა
 8,8.
 განაპილები, უფალო, გულნი ჩუენნი გა-
 ლობაჲ და ღიებაჲ 465,15; 498,24.
 განაპილები... გულბაჲ ტაპარსა შინ,
 499,5.
 განაპილები, უფალო, მარადისნი 445,36.
 განაპილები, უფალო, სარწმუნოებითა 69,7.
 განაპილები, უფალო, ეკლესიაჲ შენი 290,2;
 328,32.
 განაპილები, უფალო, გულნი ჩუენნი
 167,30.
 განაპილები, ქრისტე, წმიდანი მოციქულნი
 27,30.
 განაპილები, ქრისტე, წმიდანი (+შენნი)
 112,19.
 განაწესენ, მაცხოვარ, ხელნი მონათა შენ-
 თანი 329,18.
 განაწესნა ქრისტემან ეკლესიათა პირვე
 (ღ.) 130,17.
 განახლებოდეთ ჭაღაკნი 292,1.
 განაზრწინებით თქმულნი 476,1.
 განგედო ღანსუკითა ასისტავის მიერ 298,26.
 განგესუნეს შენ, ქრისტე, ცანი 52,1.
 განგუანათლენ და ვუაცხოვნენ ჩუენ 407,15.
 განგუანათლენ მოციქულნი ის. რომელმან
 განანათლენ მოციქულნი.
 განგუანათლენ ყოველნი მოწმუნენი ის.
 განანათლენ ყოველნი მოწმუნენი.
 განგუანათლენ ჩუენ ბანითა შენითა 67,26.
 განგუანათლენ ჩუენ ვუარად აღსლვამან
 198,2.
 განდიდნა ხელითა მოხუცებული სუჰიონ
 94,30.
 განვაზრწინნეთ, ერნო, ღამპარნი 220,10.
 განვიცადე საიდუმლომასა შენისა განგებუ-
 ლებაჲ 446,28.
 განვიწმიდნეთ თავნი 157,2.
 განვისაბეთ ჩუენ მაცხოვარებითა შენითა,
 ქრისტე 387,28; 538,10.
 განვისაბეთ... და ამაღლდა ჩქამ 499,13.
 განვისაბეთ... რომელი ასდგ 406,16.
 განვჰყენ წინაშე შენსა ლოცვასა 179,22.
 განზრახვითა ჩემთაგან დაცემული 145,20.

განზრახვად ვნებისად 183,30.
 განზრახვით გარდამოსლვასა 20,6.
 განთიარსა მას ერთმამათისასა 415,35.
 განიპყრენ ქელნი 405,10.
 განისწავლენით ყოველ (ღ.) 353,27.
 განკუთრებულ იყვნეს მთავარანგელოზნი
 274,14.
 განკურდა მძლავრი იგი 366,2.
 განკურვებულ იყო მარტომ 7,7.
 განმათავისუფლებელი სოფლისად 53,37.
 განმათავისუფლებელი ცოფილთად 95,10.
 განმათავისუფლენ ჩუენ საცოურისაგან კებ-
 თამასა, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, და
 იქსენ ქრწინილებსაგან 501,7.
 განმათავისუფლენ ჩუენ... და მიქსნენ შობი-
 თა 16,3/4.
 განმამართლე მე, ვითარ მეხუებე 133,3.
 განმამართლებელი ჩუენი 424,16.
 განმანათლებელი ჩუენი 40,7.
 განმამალები ის. განმამალები.
 განმამალები მე, ქრისტე, ამის ცხოვრებისა
 446,2.
 განმამალები მე, ქრისტე, ღამატციე
 465,13.
 განმამალები მე, ქრისტე, რამთა არა შექმ-
 რას 446,14.
 განმამალები მე, ქრისტე, რომელი ქაღწუ-
 ლისაგან 284,4; 373,3.
 განმამალები მე, ქრისტე, რომელმან სიყუ-
 დილითა 446,5.
 განმამალები მე, ქრისტე, რომელმან შობაჲ
 ის. განმამალებელ მექმენ მე, რომელ-
 მან შობაჲ.
 განმამალები მე, ქრისტე, რომელმან ვუა-
 რითა 373,6.
 განმამალები მე, ქრისტე, ვუარითა ის. გან-
 მამალებრენ ჩუენ, ქრისტე, ვუარითა.
 განმამალებებელ ის. განმამალებებელ.
 განმამალებებელ მექმენ მე, რომელმან სა-
 შო (ღ.) 499,20.
 განმამალებებელ მექმენ მე, რომელმან ვუა-
 რითა (ღ.) 499,21.
 განმამალებებელ მექმენ მე, რომელმან ვუა-
 რითა შენითა 499,22.
 განმამალებებელ მექმენ მე, სოფლისა
 მქსნელო და მაცხოვარო, აღმადგინე და-

ცემული ცოდვითაგან შენითა განაკცებიათა 498,26.
 განმამლიერებელ მექმენ მე... შენითა შესა-
 მისა ღრისა 498,33.
 განმამლიერებელ მექმენ მე... შენითა ნეუ-
 სით 498,29.
 განმამლიერებელ მექმენ მე, ქრისტე, ობ-
 ძელი თანა-განზრახვითა 46,13.
 განმამლიერებელ მექმენ მე, ქრისტე, ობ-
 ძელმან მღვდელთმოძღურთა ის. განმამ-
 ლიერე მე, ქრისტე, ობძელმან მღვდელთ-
 მოძღურთა.
 განმამლიერებელ მექმენ მე, ქრისტე ღმერთ-
 თო, ობძელმან საშახსა 406,7.
 განმამლიერებელი ღმერთი 425,11.
 განმამლიერებელსა ღმერთსა 303,12.
 განმამლიერებენ ჩუენ, ქრისტე, ობძელი იჰვეკ
 303,9.
 განმამლიერებენ ჩუენ ქრისტე, ობძელსა ღა-
 დების-მეტყუელეობით 499,9.
 განმამლიერებენ ჩუენ, ქრისტე, ვუარითა
 373,9; 387,24; 446,23.
 განმამბიელე მე, ქრისტე, ღამაქტკიცე
 256,31; 465,13.
 განმამბიელე მე, ქრისტე, ობძელი უწინა-
 რემს საუკუნეთა 46,5.
 განმამბიელე მე, ქრისტე, ობძელი ქაღწე-
 ლისაგან იჰვეკ უთესლოდ და შაქსენ
 167,20.
 განმამბიელე... უთესლოდ, ობძეთუ 45,24;
 284,4; 373,3.
 განმამბიელე მე, ქრისტე, ობძელმან
 მღვდელთმოძღურთა 31,32.
 განმამბიელე (განმამლიერებენ ჩუენ), ქრისტე,
 ობძელმან ბერწისაგან 284,2.
 განმამბიელე (განმამლიერებენ ჩუენ), ქრის-
 ტე, ობძელმან მოციქულთა 246,33.
 გა[ნ]მამბიელეებელ მექმენ მე, ობძელმან
 ღაფუჰნე 252,2.
 განმამბიელეებელ მექმენ მე, ობძელმან შო-
 ხამ 252,5.
 განმამბიელეებელსა ქრისტესა 277,20.
 განმარტებულთა გულისთა 147,6.
 განმკითხველთა გულისთა 518,1.
 განმრავლეს ცოდვიანი ჩემნი 132,3.
 განმტკიცებულთა მარხვითა 74,9.

განმტკიცებელი მარტოდ-მყოფებისა 78,1.
 განმმარტუა მე ცოდვამან 149,21.
 განმკნდეობან წინა-ადგომად 315,3.
 განსაკითხავსა მას პლევისასა 25,14.
 განსასუენებელსა შენსა 518,14; 525,32.
 განსდიდენით სულითა, წმიდანთ მოწამენთ
 321,2; 514,1.
 განსდიდენით, წმიდანთ მოციქულთ, თქუენ
 (ღ.) 28. შგვ.
 განსუენებად მომადრე 519,37.
 განსწმიდე ეკლესიათ შენი 290,37.
 განუსუენე, მაცხოვარ. (+სულსა) მონათა
 329,7.
 განუსუენე, უფალო, სამოთესსა 328,35.
 განუსუენე, უფალო, სულსა შესუენებულთა-
 სა 526,11.
 განუყოფელი სიტყუად მამისად 52,25.
 განუყოფელმან სიტყუამან მამისამან 416,7.
 განუცხადე, მაცხოვარ 417,18.
 განშობებულთა და განვლტობვილთა 360,30
 განმებისა ამის საშუებელი ღაუტევე 353,22.
 განმლიერდა ის. განმბიერდა.
 განმლიერდა გული ჩემი უფლისა მიერ და
 განვისხარე 388,1.
 განმლიერდა გული ჩემი უფლისა მიმართ და
 ამღვლა ბქამ ჩემი ღმრთისა მიერ ჩემი-
 სა, განვისხარე 387,30; 483,2.
 განმლიერდა გული ჩემი... განვისხარე 425,24.
 განმლიერდა გული ჩემი... ბამეთუ აზვიენ
 აზს 405,40.
 განმლიერდა გული... ობძელმან განადრდა
 138,25.
 განმლიერდით უფლისა გულნი მგალობელთა
 მისთანი, აღახუენით 425,7.
 განმლიერდით უფლისა მსახურნი უფლისა-
 ნი 465,22.
 განმლიერებულთა ის. განმბიერებულთა.
 განმლიერებულთა გულითა, ღამრანტებულთა
 სულითა ვღადადებ შენდამი, მოწყალე
 446,17.
 განმლიერებულთა გულითა... შენდამი: ქრის-
 ტე, ისმინე 465,30.
 განმბიერდა გული მოღუაწეთა წმიდათად
 109,11.
 განმბიერდა გული ჩემი უფლისა მიმართ და
 ამღვლა ბქამ ჩემი ღმრთისა მიერ ჩემი-

- სა, რომელმან განადიდა დღეს სახელი
წინაწამეტყუელისა 88,21.
- განპირებულა გული ჩემი... დღეს საქსენებელ-
ლა მშობელისა 267,8.
- განპირებულთ უფლისა გულნი მგალობელ-
თა მისთანნი საქსენებელსა 272,36.
- განპირებულთა ვუარითა წმიდათა მოცი-
ქულთა 257,32.
- განპირებულთა ვუარითა წმიდათა მოწა-
მეთა 110,27.
- განწირული ცოდვითა 116,14.
- განწყობილი სიმრავლემ ანგელოზთა 237,
7; 312,33.
- განკორციელები საშოსა ქალწულისასა
50,41.
- გარდაემატნეს წელურებასანი 389,26.
- გარდაიცვალე სოფლით, ღმრთისმშობელო
266,8.
- გარდაიცვალეების ცხორებაჲ ესე 354,1.
- გარდამოსლვასა (ღ.) 354,16.
- გარდამოსლვასა (გარდამოსლვითა) სულისა
წმიდისასა (წმიდისამათა) 71,27.
- გარდამოსლვასა შენსა, ქრისტე 265,4.
- გარდამოსლვითა ანგელოზისამათა 474,12.
- გარდამოქდა ანგელოზი ზეცით, ღორი გარ-
დაგორვა და გამოვიდა უფალი 437,26.
- გარდამოქდა... კარისა მისგან 416,16.
- გარდამოქდა ანგელოზი ზეცით წმიდასა საფ-
ლავსა 490,13.
- გარდამოქდა ანგელოზი უფლისამ ზეცით
ბაბილონს 390,33.
- გარდამოქდა ანგელოზი უფლისამ ზეცით სა-
ტითა ელვარითა 397,30.
- გარდამოქდა უფალი მათსა სინასა 423,39.
- გარდამოქედ ზეცით 484,1.
- გარდამოქედ იორდანესა 43,16; 515,37.
- გარდარეულთა ცოდვითა ჩემთაგან 105,26;
520,25.
- გარდაცვალეებას შენსა 274,26.
- გარდაცვალეებულნი მონანი შენნი 331,22.
- გაქებენ შენ, ქრისტე, ანგელოზნი, გიგალო-
ბენ 366,27.
- გაქებენ (+ შენ, ქრისტე,) ანგელოზნი ცა-
თაგან 144,14.
- გაქებენ შენ, ქრისტე, ერნი ანგელოზთანი
281,25.
- გაქებენ შენ, ქრისტე (იესუ), ანგელოზნი
ცათა შინა 149,3.
- გაქებენ შენ, ქრისტე, მთავ (ღ.) 65,32.
- გაქებენ შენ, ქრისტე, მთავარანგელოზნი
113,4.
- გაქებენ [...] ანგელოზ (ღ.) 358,23.
- გაქებთ და თაყუანის-გცემთ 491,3.
- გაქებთ შენ, დაუსაბამოსა მამასა (ღმერთსა
და) 154,26.
- გაქებთ შენ, დაუსაბამოსა ღმერთსა, მამისა-
გან 456,24.
- გაქებთ შენ, კუბოსეულო 269,33.
- გაქებთ შენ, მეუფესა 290,26.
- გაქებთ შენ, სიტყუასა ღმრთისასა 154,29.
- გაქებთ შენ, უკუდავსა მეუფესა 332,14.
- გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი ასდევ და
ასარე 25,28; 397,15.
- გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი ასდევ 236,10.
- გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი აჰმადღობ
491,13.
- გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი იშვე ქალ-
წულისაგან, განანათლე 235,21.
- გაქებთ შენ, ქრისტე... და შობითა 310,35.
- გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი ჯუარს-ევს
ზედა გოლგოთას ჩუენთვის, წარმოსტ-
ყუნენ 235,23.
- გაქებთ შენ, ქრისტე... კორცნი 397,12.
- გაქებთ შენ, ქრისტე, რომელი ჰურიითა
508,3.
- გაქებთ შენ, ქრისტე [...] რომელმან ქალ-
წულისაგან 55,25.
- გაქებთ შენ, ქრისტე, უწინარეს 397,10.
- გაქებთ შენ, ქრისტე ღმერთო, რომელმან გა-
ნისყრენ 491,21.
- გაქებთ შენ, ქრისტე ღმერთო ჩუენო, რომე-
ლი ქალწულისაგან 416,35.
- გაქებთ შენ, ქრისტე, წმიდათა შენთა შორის
129,30.
- გაქებთ შენ, ღმერთსა, რომელი მოსუედ
42,30.
- გაქებთ შენ, ღმერთსა, რომელმან დასაბამსა
491,7.
- გაქებთ შენ, ღმრთისმშობელო 72,4.
- გაქებთ შენ, ცხორებისა მომცემელსა 155,პ.
- გაქებს შენ ყოველი თესლები 150,12.

გაყენებდა და შეგივრდებოდა (გვევრებოდა) 44,6.

გავედრებით შენ, ქრისტე, ისმანე 471,11.

გავედრებით შენ, (+ქრისტე), მეოხებოთა მოციქულთა 185,30.

გავედრებით შენ, ქრისტე, მოგუანიჭე 112,25.

გავედრებით შენ, ქრისტე, რამთა არა მეუფლოს 181,21.

გავედრებით შენ, ქრისტე, შეგეწყალენ 524,40.

გავედრებით შენ, ქრისტე, მეო ღმრთისაო 140,4.

გავედრებით შენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო 387,20.

გავედრებით შენ, მეო ღმრთისაო 113,1.

გიგალობთ შენ, მამასა 520,28.

გიგალობთ შენ, მხოლოსა 408,6.

გიგალობთ შენ, სანატრულო 464,22.

გიგალობთ შენ, უფალო 272,15.

გიგალობთ შენ, ქალწულო... რომელმან აღმოგვცქენე 401,22.

გიგალობთ შენ, ქალწულო... რომელისა მიერ 86,18.

გიგალობთ შენ, ქრისტე, შეუფეო ღირებოთა 424,7.

გიგალობთ შენ, ქრისტე, რომელი ასდგე მკურნალობით მესამესა დღესა და შენ თანა არადგინე 401,8.

გიგალობთ შენ, ქრისტე ღმერთო... ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე 368,32.

გიგალობთ შენ, ქრისტე, რომელმან მოსცენ 129,27.

გიგალობთ შენ, ქრისტე, მეო ღმრთისაო, მოგუმაღლე 389,17.

გიგალობთ შენ, ყოლად წმიდაო, მარადის ქალწულო, და გაღიღებთ 446,34.

გიგალობთ შენ... მარიაჲ, და ვაღიღებთ 424,24.

გიგაღიღებდეს შენ ყრმანი ებრაელნი 169,16.

გიხაროდენ, ბჭეო ცაათა 509,9.

გიხაროდენ და მხიარულ იყავ 351,35.

გიხაროდენ, დედაო ნათლისაო, გიხაროდენ 369,24; 382,23; 514,12.

გიხაროდენ, დედაო ნათლისაო, მტურთველა 475,29.

გიხაროდენ ეკლესიასა 296,3.

გიხაროდენ, ერნი იხ. ანგელოზი ჯდა ლოდასა ზედა.

გიხაროდენ, მარიაჲ 495,22; 510,26; 524,26.

გიხაროდენ, მაყუალო შეუწუველო 479,13; 492,6.

გიხაროდენ, მოციქულნი 28,24.

გიხაროდენ, სა (დ.) 382,24.

გიხაროდენ, საყდარო 508,28.

გიხაროდენ, სახარულევანო, დედათა შორას 475,1.

გიხაროდენ, სახარულევანო მარიაჲ, სიხარულუო ანგელოზთაო 421,26; 438,32.

გიხაროდენ, სახარულევანო მარიაჲ, ქალწულო და დედაო 458,8.

გიხაროდენ, სახარულევანო, უსმლოო დედაო 458,14.

გიხაროდენ, სახარულევანო ღმრთისმშობელი 349,29.

გიხაროდენ, სახარულევანო, ყოლად წმიდაო 344,5.

გიხაროდენ უფლისა მიერ, სტეფანე 27,2.

გიხაროდენ, ქალწულო მარიაჲ 238,13.

გიხაროდენ, ქალწულო, რამეთუ შენგან 478,24.

გიხაროდენ, ქალწულო, რომელმან სიტყუაჲ 515,34.

გიხაროდენ, ღმრთისმშობელი, (+და) სულიერო ტამარო 478,28; 491,20.

გიხაროდენ, ღმრთისმშობელი, დამტყვენ (დ.) 491,19.

გიხაროდენ, ღმრთისმშობელი, დაუტყვენელისა სიტყუსა 399,15.

გიხაროდენ, ღმრთისმშობელი, ყოლად წმიდაო 508,36.

გიხაროდენ, ყოლად ძლიერისა მშუღობისა საყდარო 495,19; 508,32.

გიხაროდენ, ყოლად წმიდაო უბიწოო ღმრთისმშობელი 8,19.

გიხაროდენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო, აღშენებულუო ტამარო 510,1.

გიხაროდენ... რამეთუ მეუფემან ქრისტემან შენგან ჯორც (დ.) 438,23.

გიხაროდენ... რამეთუ შენ მიერ 368,4.

- გინაზროდენ... რამეთუ შენგან და შენ მიერ 300,25.
- გინაზროდენ... რამეთუ შენგან შობილმან 304,9.
- გინაზროდენ, ყოლად წმიდაო ღმრთისმშობელო მარიამ, შექვე (ღ.) 382,25.
- გინაზროდენ, ცანო და საყ (ღ.) 369,25.
- გინაზროდენ ცასა და საყდარსა 382,2; 514,14.
- გინაზროდენ, ცსობების მომცემელი 501,23.
- გინაზროდენ, წმიდაო დედოფალო, სანთელი დაუშრეტ (ღ.) 510,24.
- გინილეთ შენ, რომელი ჩრუილ იქმენ 89,13.
- გინილეს შენ რამ უსილავი 67,5.
- გინილეს შენ წყალთა 40,17.
- გმადლობო შენ, ქალწულო 94,12.
- გონებად გულისა ჩემისა 124,2.
- გუაყურთხნეს ჩუენ მამამან 190,26.
- გუაყურთხნეს ჩუენ უფალმან სიონს შინა ერბო (ღ.) 496,18.
- გუაქუს ჩუენ მღღელთმთავარი 419,16.
- გუაცხოვენ ჩუენ, ღმერთო 533,21.
- გუაცხოვენ ჩუენ, მეო ღმრთისაო 371,7; 386,3; 402,24; 463,12.
- გუახარეს მოციქულთა 374,34; 427,23; 448,14; 532,21.
- გუემასა შინა აგიარეს 257,6.
- გუერგუინი ეკლესიათა შენ ხარ 25,23.
- გულისწყრომასა რისხვისა 128,23.
- გულისხმა-ვყავ გუარსა 446,32.
- გულისხმა-ვყოფ დღესა მას სარჩელისასა 362,3.
- გულისხმა-ყო მოხუცებულმან 86,16.
- გულისხმა-ყო პეტრე 194,6.
- გულსა ჩემსა, შემუსრვილსა 157,21.
- გურგვინი ეკლესიათა 514,22.
- გვცნობიეს ძალი გუარისა 448,1.
- გვქსნენ ჩუენ ყოვლისგან ჭირისა 401,26; 404,3; 418,36; 517,10.
- გშუენის ითანე 37,27; 342,6.
- გხედვიდა ყოველი დაბადებული ძელ (ღ.) 209,9.

დ

- და აწ გევედრებით 36,9.
- და აწვე მომიტყვენ 152,5; 155,21.
- და მე (ღ.) 338,18.
- და შენი მეორედ მო (ღ.) 304,21.
- და შენი მეორედ მოსლვად ნიშათა ვუ (ღ.) 158,34; 518,3.
- და შენითა შესამესა დღესა 447,27.
- და ჩუენ, მგალობელნი სამებისანი 22,36.
- და ჩუენ, ქუეყანისანი 156,7; 325,26.
- დაამტყციე უ (ღ.) 53,19.
- დაამტყციე, უფალო, ეკლესია შენი, რომელი უქციველად 8,11.
- დაამტყციე, უფალო, ეკლესია შენი სარწმუნოებითა 290,3.
- დაამტყციედა ემად მამისა 54,24.
- დაგიფენდეს ყრმანი შტოებსა 167,26.
- დაგუცვენ მოსავნი შენნი, ღმერთო, მეოხებითა დიდებულისა წინამორბედისა 251,29.
- დაგუცვენ შენნი მოსავნი და სულითა წმიდითა 246,22.
- დაგუცვენ შენნი მოსავნი მეოხებითა, მაცხოვარ, წინაწარმეტყუელისა 88,3.
- დაგუცვენ... წმიდათა მოციქულთა 256,24.
- დაგუცვენ... წმიდათა მოწამეთა 109,4.
- დაგუცვენ შენნი მოსავნი მეოხებითა ღმრთისმშობელისა 266,30.
- დაგუცვენ შენნი მოსავნი, რომელმან ძელსა 328,20; 372,23; 387,1; 404,15.
- დაგუცვენ შენნი მოსავნი, (+ღმერთო), რომელმან ვნება 300,33.
- დაგუცვენ ჩუენ, მაცხოვარ, მეოხებითა 277,8.
- დაგუცვენ ჩუენ, ქრისტე, შენნი მოსავნი 239,11.
- დაგვცვენ (ღ.) 498,20.
- დაგვცვენ, უფალო, მგალობელნი 425,3.
- დაგვცვენ, უფალო, მორწმუნენი 445,34.
- დაგვცვენ შენნი მოსავნი მეოხებითა მღღელთმომღუართა იხ. დაიცვენ შენნი მოსავნი მეოხებითა მღღელთმომღუართა.
- დაგვცვენ შენნი მოსავნი მეოხებითა მშობელისა შენისადა 283,22.
- დაგვცვენ შენნი მოსავნი მეოხებითა წმიდათა ორმოცთადა (მოწამეთა) 138,13.

დაგვცვენ შენნი მოსავნი, რომელმან ძელსა ზედა 372,23; 387,1; 404,15.

დაგვცვენ შენნი მოსავნი, ქრისტე, მეოხე-ბითა მთავარანგელოზთა 322,14.

დაგვცვენ შენნი მოსავნი, ღმერთო, ჯუარბითა 482,14.

დაგვცვენ ჩუენ, ქრისტე, საფარველითა ჯუარბისა 180,27.

დაუბეჭდე ვითარცა საფასჲ, რომელი შორის ორთა 474,31.

დაუბეჭდე ვითარცა საფასჲ, რომელმან შეჰმუსრე 409,1.

დაუბეჭდე საფლავსა შინა 207,23; 376,24.

დაუქვდრა მუცელსა ქალწულისასა 19,28.

დაუნერგა ძელი ცხორებისად იხ. დღეს დაუნერგა ძელი ცხორებისად.

დაუფარუ გულსა ქუეყანისასა 416,32.

დაეცა მტერნი და დაითრგუნა სიკუდილი, რამეთუ ჯუარბი 296,21.

დაეცა მტერნი და დაითრგუნა სიკუდილი, (+ცხოველსმყოფელისა) ჯუარბისა 298, 21.

დაეცნეს მტერნი, უფალო იხ. დასცენ, უფალო, მტერნი.

დავით წინაწარმეტყუელუბდა 191,21.

დავითის თესლისაგან 23,4.

დავითის მიერ თქმული (ღ.) 297,16.

დავითის მიერ თქმული აჯასრულე 23,12.

დავითის მიერ თქმულთა აჯასრულებელად 172,18.

დავითის მიერ წინაწარმეტყუელისა 24,8.

დავიმარხით მარხვად 117,14.

დათქმული ცოდვათა ჩემთაგან აღმოიყვანე 158,17.

დათქმული ცოდვათა ჩემთაგან შეგივრდები იხ. დაცემული ცოდვათა ჩემთაგან შეგივრდები.

დათქმული ცოდვითა ღრბითაჲ ვღაღადებ 116,12.

დაიკარგა ქორცილთა 454,1.

დაიმკუარღრეს წმიდითა მოწამეთა 108,10; 515,19.

დაიცვენ შენნი მოსავნი მეოხებითა 31,18.

დაიცვენ შენნი მოსავნი, რომელმან კიცუსა ზედა 166,32.

დაძალადი ქუეყანასა 307,40.

დაამტკიცენ, ქრისტე 262,17.

დაამბადებულმან (ღ.) 353,20.

დაამბადებულმან ქრისტემან 525,21.

დაამბადებულსა ღმერთსა 122,11.

დამბადებულელი ცოდვათა ჩემთაგან 124,29.

დამიცვენ მოსავნი შენნი, უფალო, ჯუარბითა 465,1.

დამიცვენ, ქრისტე, შენნი მოსავნი იხ. დაგუიციენ ჩუენ, ქრისტე, შენნი მოსავნი.

დამიცვენ შენნი მოსავნი მეოხებითა, ქრისტე, ნებისყოფელთა 74,29.

დამიცვენ შენნი მოსავნი, ქრისტე ღმერთო, ნათლითა 45,10.

დამიცვენ ჩუენ, მაცხოვარ, მეოხებითა იხ. დაგუიციენ ჩუენ, მაცხოვარ, მეოხებითა.

დამიცვენ ჩუენ, მოსავნი ჯუარბისა შენისანი 404,24.

დამიცვენ ჩუენ, ქრისტე, ნათლის-ღებითა 44,20.

დამიცვენ ჩუენ, ქრისტე, საფარველითა 404,26.

დამონებულნი ცოდვისაგან 308,28.

დანერგულ ვიყავ 187,26.

დასაბამი სიტყუათა 445,18.

დასაბამითანნი მცნებანი ქრისტტმსნი უბიწოდ დაიპარენ 114,9.

დასაბამითანნი მცნებანი ღმრთისანი აღასრუ (ღ.) 108,12.

დასაბამსა საუკუნისა 220,32.

დასაბამსავე მამისაგან იშვა იხ. წინავე საუკუნეთა მამისაგან იშვა.

დასთაგან უქორცოთაჲსა 325,36.

დასნი უქორცოთა ანგელოზთანი 20,16.

დასნი უქორცოთანი, ძალნი 325,16.

დასსა წმიდითა ანგელოზთასა 141,16.

დასცენ მტერნი 373,18.

დასცენ, უფალო, მტერნი 303,1.

დაუ... 538,22.

დაუთმეს ვნებათა ღირსთა 82,10.

დაუთმეს ღირსთა მამათა 82,17.

დაუკუირდა მთავარანგელოზთა 170,20.

დაუკუირდა წესთა ცეცხლისფრთა ანგელოზთასა 341,21.

დაუსაბამომან სიტყუამან მამისამან 485,26.

დაუსაბამომან ქრისტემან 452,7.

დაუსაბამომან ნათელი 429,1.

- დაუსაბამოდ [...] სიბრძნე მიუწოდ (დ.) 457,9.
- დაუსაბამოდ სიტყუად მამისად 377,16.
- დაუსაბამოდ სიტყუად ღმრთისად 53,21.
- დაუსაბამოდ ღმერთი 488,7.
- დაუსაბამოდ ღმრთის სიტყუად 71,8.
- დაუსაბამოდ სიტყუსა სამკურნებელი 269,31; 413,31.
- დაუსაბამოდ ღმერთი, გამოუთქმელი გ (დ.) 125,19.
- დაუსაბამოს მამასა და გამოუთქმელსა 224,2.
- დაუსაბამოს მამასა პით 398,25.
- დაუტყვენს მხლობელნი 76,4.
- დაუფენდა ერი (+იგი) გზასა 165,19.
- დაუფლკელი მკუღარ იყო 346,37.
- დაფარნა ცანი 257,2; 426,22; 466,9.
- დაფარულად ინებე 16,36.
- დაღაცათუ განგუემორე 77,24.
- დაღაცათუ დამღებულ ვარ 159,8.
- დაღაცათუ დარჩილი ურჩულთა მიეჭ 12.
- დაღაცათუ მისლვით მივიდეთ 456,14.
- დაღაცათუ მცველთა (დ.) 354,38.
- დაღაცათუ უშვილოებისა ზრუნვითა 318,5.
- დაღაცათუ უშვილოებისა მისგან 318,21.
- დაღაცათუ უძლებისა მის შეცოდებამ 125,14.
- დაღაცათუ ხისა მისგან 526,23.
- დაცემული ცოდვითა ჩემთაგან 146,9.
- დაცემული ცოდვითა მოვივლტი 362,11.
- დაჯდა ზედა ლოდსა მას 416,18.
- დაჯდა მარჯუენით მამისა 408,21.
- დაჯდომად კიცუსა ზედა 173,19.
- დაპყრიდეს სამოსელსა 142,15.
- დაპყედ საყდართა ზედა 90,21.
- დგა მარიაჲ საფლავსა 507,7.
- დგეს საფლავსა 435,7.
- დედათა არა მოაკლდა 490,26.
- დედათა, რომელთა ნელსაცხებელი 438,1.
- დედათა შორის ხარ, კურთხეულ ხარ და ან-გელთმან (დ.) 382,29.
- დელაკაცი იგი ცოდვილი მოუქდა 118,3.
- დელაკაცი იგი წიღიანი შეესო 118,6.
- დელანი იგი მიზბიოდეს 455,17.
- დელანი იგი, სავესენი ცრემლითა 456,17.
- დელანი, რომელნი ჯუარცუამამევე 437,29.
- დელად თავთა მათ მოწაფეთად 179,25.
- დელად მეუფისად, რომელი საყდარ (დ.) 308,35; 325,2; 435,23.
- დელად ხარ მეუფისად 369,23; 379,4; 382,19.
- დელად კაცთმოყუარისა ღმრთისად 479,14; 485,32; 489,18; 491,17; 523,5.
- დელასა შენსა, ქრისტე 267,13; 406,23.
- დიდ არიან საქმენი შენნი 448,4.
- დიდ არს დიდებამ, რომელ მოიგეთ 108,1.
- დიდ არს დიდებამ სინანულისად 129,7.
- დიდ არს ძალი ღმრთიებისა 92,2.
- დიდ არს ძალი ჯუარისად, უკუდავისა 204,21.
- დიდ არს ძალი ჯუარისა შენისად 204,18.
- დიდ არს ჯუარისა შენისა შეწყევნად 408,31.
- დიდ არს ჯუარისა შენისა ძლიერებამ 390,17.
- დიდ იქმნა საშინელი ზედა ქუეყანასა, მო-რამ-ვიდა მადლით 216,17.
- დიდ ხარ შენ, უფალო, და (დ.) 353,7.
- დიდებამ აურაცხელსა სულგრძელებასა 302,3.
- დიდებამ, დიდებამ შენდა 164,20.
- დიდებამ მადიდებელსა ქრისტემს მორწმუ-ნეთასა 316,17.
- დიდებამ მადლთა ში (დ.) 338,16; 355,33.
- დიდებამ მადლთა შინა ღმერთსა, ბაბილონს 450,7.
- დიდებამ... ქუეყანასა 467,27.
- დიდებამ შენდა, დაუსაბამოდ ქრისტე 45,14.
- დიდებამ შენდა, დაუსაბამოდ ღმერთო 45,17.
- დიდებამ შენდა, დიდებ (დ.) 482,33.
- დიდებამ შენდა, დიდებამ შენდა, კაცთმო-ყუარით ღმერთო ჩუენო, რამეთუ სათნო-იყავ ჯუარსა 498,15.
- დიდებამ შენდა... რომელმან სათნო-იყავ ქუაბსა 15,30.
- დიდებამ შენდა, დიდებამ შენდა, მეუფეო დიდებისად, რომელ სრულ-ჰყვენ 289,17.
- დიდებამ შენდა... რომელი გამოუთქმელთა-გან 322,20.
- დიდებამ შენდა... რომელი მამისა 88,10.
- დიდებამ შენდა... რომელი ნეფსით 328,25; 372,35; 404,21.

ღებამ შენდა... რომელმან გამოუბრწყინე 246,19.

ღიღებამ შენდა... რომელმან გარდასცვალი 267,4.

ღიღებამ შენდა... რომელმან გუიჩუენე ჩუენ შენი ჭეშმარიტად 239,16.

ღიღებამ შენდა... რომელმან გუიჩუენე ჩუენ შობამ 283,32.

ღიღებამ შენდა... რომელმან ღამიდასული 44,32; 166,36.

ღიღებამ, შენდა... რომელმან პატროსნითა ჯუბრითა განანათლენ 301,3.

ღიღებამ შენდა... რომელმან პატროსნითა ჯუბრითა ჯოჯოხეთი 424,37.

ღიღებამ შენდა... რომელმან სრულითა სიპრძნითა 31,26.

ღიღებამ შენდა... რომელმან სრულ-ჰყავ მღვდელთამოძღუართა 31,23.

ღიღებამ შენდა... რომელმან სრულ-ჰყავ წმიდათა შენთა 138,21.

ღიღებამ შენდა... რომელმან სრულ-ჰყვენ მოციქულნი 262,10.

ღიღებამ შენდა... რომელმან წინამორბედსა 44,26.

ღიღებამ შენდა, ღიღებამ შენდა, უფალო, რომელმან განამტკიცენ 74,24.

ღიღებამ შენდა... რომელმან ჯერ-იჩანე 167,15.

ღიღებამ შენდა, ღიღებამ შენდა, ქრისტე, რომელი ასდებ 387,5.

ღიღებამ შენდა, (+ღიღებამ შენდა), ქრისტე, (+ჰყო ღმრთისათ), რომელი მოხუე 180,19.

ღიღებამ შენდა... რომელმან აღგომითა 445,27.

ღიღებამ შენდა... რომელმან ღირსად აღიდე 277,15.

ღიღებამ შენდა, უფალო, რომელი წმიდათა შენთა 233,23.

ღიღებამ შენდა, უფალო, რომელი წმიდასა სტეფანეს 524,37.

ღიღებამ შენდა, ქრისტე, ღიღებამ შენდა, რომელი მესამესა დღესა 405,32.

ღიღებამ შენდა, ქრისტე, მოციქულთა სიქადულ 122,23.

ღიღებამ შენდა, ქრისტე, რომელი მოხუე 404,34.

ღიღებამ შენდა, წმიდათა მამათ, რომელმან მოაუღინე 434,30.

ღიღებამ ჩემო, აღგომამ სულისა ჩემისამ 513,22.

ღიღების-მეტყუელებასა და ქებასა შევსწირვიდეთ, მოწმუნენო, დღესასწაულსა 68, 13.

ღიღების-მეტყუელებასა... ქრისტესა და სიხარულით 311,7.

ღიღების-მეტყუელებასა... ქრისტესა, რომელმან გარდაცვალა 272,5.

ღიღების-მეტყუელებასა საღმრთოთა მადლისასა 437,1.

ღიღების-მეტყუელებით აღვასრულებთ 370, 19.

ღიღების-მეტყუელებით გალობამ 128,29.

ღიღებულ ხარ და სანატრელ 393,35.

ღიღებულთა უძლეველთა 107,24.

ღიღებული აღესრულების საიდუმლო 342,10.

ღიღებული და დიდი საიდუმლო 349,10.

ღიღებულთა სამთა ყრმათა 359,19.

ღიღებულთა სისწლითა შენთა 292,16.

ღიღებულისა მადლისა იხ. დიღებულსა მადიღებულსა.

ღიღებულსა და სანატრელსა ქაღწუელსა 472,18.

ღიღებულსა მადიღებულსა 309,10.

ღიღებულთა მოწამენო უფლისანო 138,16.

ღიღებულთა პირველმოწამეო (+სტეფანე) 26,13.

ღიღებულთა ღმრთისმშობელო 71,24.

ღიღი იქმნა საშინელი ზედა ქუეყანასა, მორამ-ვიდა მც 401,30; 418,5.

ღიღი მოციქულთა ძრვილებამ 258,6.

ღიღი საიდუმლო და საშინელი 72,19.

ღიღი საიდუმლო, რომელსა წესნი 453,22.

ღიღი საკუთრველებამ 337,17.

ღიღი საყუდელო 421,27; 439,35; 518,28.

ღიღი სიხარული არს იერუსალიმსა იხ. დღეს დიდი სიხარული არს იერუსალიმსა.

ღიღი ძრვილებამ მინიჭე 111,11.

ღიღითა წყარობითა შენთა 37,2; 400,14.

ღიღისა განგებულებისა ღმრთეებისა 308,15.

- დინი მდღელთამთავარნი 34,30; 160,9.
 დიდო ძალი ქერობინთა 495,20; 510,22;
 524,30.
 დღეს აღამ კუაღად განახ (დ.) 489,10.
 დღეს ანგელოზთა წესნი 351,18.
 დღეს აღადგინე, მაცხოვარ 162,32.
 დღეს აღესრულა ყოველი 229,16.
 დღეს აღესრულა წინაწარმეტყუელბაი
 175,2.
 დღეს აღესრულნეს წინაწარმეტყუელთა კმა-
 ნი 171,24.
 დღეს აღვისნეს შურითა უზრუნლონი 171,33.
 დღეს აღვისო სიხარულითა 217,24.
 დღეს აღმობრწყინდა უფალი 494,33.
 დღეს ბანაკი ანგელოზთად 420,29.
 დღეს ბჭემ იგი ზეცისად 270,26.
 დღეს გლობენ ქერობინნი 50,10.
 დღეს გამოგუიჩნდა მეუფეი მეუფეთად 295,8.
 დღეს გამოგუიჩნდა ჩუენ მეუფეი (+მეუფე-
 თად) 61,34.
 დღეს გამოგუიჩნდა ჩუენ მეუფეი ჩუენი
 ქრისტე 62,22.
 დღეს გამოცხადა უფალი 226,10.
 დღეს გამოუბრწყინდა ნათელი 247,24.
 დღეს გამოუთქმელ არს სიმაბლები 89,24.
 დღეს გამოუთქმელი და დიდებული 98,22.
 დღეს გამოუთქმელი და უხილავი 97,26.
 დღეს გამოცხადა მაცხოვარმან 177,32.
 დღეს გამოცხადანა მეუფეი მეუფეთად 62,32.
 დღეს განაახლე ყოველი 50,37.
 დღეს განამტკიცენ მოციქულნი 248,5.
 დღეს განედო ღაღურბითა 210,11.
 დღეს განედო სამოთხე 216,4.
 დღეს განეერებით სატურსა 50,6.
 დღეს განთავისუფლდა აღამ 68,3.
 დღეს განიზრახვიდა იუდა 186,35.
 დღეს განმხიარულდა იერუსალემი 171,16.
 დღეს განსწმიდე ბუნებაი წყალთად 38,25.
 დღეს განცხადანა საქებაი 48,23.
 დღეს განშუენებით წინაწარმეტყუელთა კმა-
 ნი 39,10.
 დღეს განწმიდნა წყალთად ბუნებაი 48,12.
 დღეს განწყობანი შემოკრიბნა 24,26.
 დღეს დაგლახანეს 292,31.
 დღეს დაემტკიცა 295,12.
 დღეს დამოკიდების ძელსა 198,30.
 დღეს დაენებოდა ძელი ცხოვრებისად 209,29.
 დღეს დასნი ანგელოზთანი 323,21.
 დღეს დაუტევა იუდა 184,25.
 დღეს დიდი საიდუმლოა 51,22.
 დღეს დიდი სიხარული არს იერუსალემსა
 114,3.
 დღეს დიდი სიხარული არს ცათა შინა ანგე-
 ლოზთა მიერ 271,27.
 დღეს დიდი... და კაცნი გლობენ 272,38.
 დღეს დიდისა მის გამოუთქმელისა მადლისა
 210,33.
 დღეს დიდსა უჯორცთა ანგელოზთა 66,25.
 დღეს დღესასწაულობს ყოველი დაბადებული
 50,2.
 დღეს დღესასწაულსა ცხოვრებისასა 308,8.
 დღეს ეტყოდა შემოქმედი 193,21.
 დღეს ვდღესასწაულობდეთ ამაღლებულსა
 ჯუარსა 300,4.
 დღეს ზეცისა ძალთა 242,26.
 დღეს იესუ 189,5.
 დღეს იორდანეი 55,12.
 დღეს იღუიძებდა იუდა 186,25.
 დღეს იშვების სიმაბლეთ 10,12.
 დღეს ისარებენ ანგელოზნი 96,35.
 დღეს ისარებენ ყოველნი კიდენი ქუეყანისანი
 და გლობენ 261,9.
 დღეს ისარებენ... საცნენებელსა 272,18.
 დღეს ისარებენ ყოველნი კიდენი შეწყნარე-
 ბითა 46,27.
 დღეს ისარებენ ყოველნი (+კიდენი) ჭეშმა-
 რიტითა ადგომითა 396,31.
 დღეს ისარებენ ყოველნი მოწმუნენი 292,
 34.
 დღეს ისარებენ ყოველნი, რომელნი სარწ-
 მუნობით 99,2.
 დღეს ისარებენ ცანი და დღესასწაულობენ
 ანგელოზნი 68,8.
 დღეს ისარებენ ცანი და მხიარულ არს ქუე-
 ყანად 13,35.
 დღეს ისარებენ ძალნი ცათანი და გიგალო-
 ბენ 334,8.
 დღეს ისარებენ ძალნი ცათანი დიდებულსა
 61,36.
 დღეს მზეი იგი სიმაბლესად 39,15.
 დღეს მიანიჭა მოციქულთა 248,3.
 დღეს მიემაღლა 397,4.

ღვეს შონიჭა მადლი ეკლესიათა 292,37.
 ღვეს შონიჭა მადლი სულისა წმიდისაჲ
 48,19.
 ღვეს მოციქულთა გამოუბრწყინდა 248,12.
 ღვეს მოციქულთა ესმოდა 247,10.
 ღვეს მოხუცებულჲმან სუიჲმონ 87,18.
 ღვეს მხიარულ არს წმიდათა მიერ (ღ.)
 489,17.
 ღვეს ნათელი 397,1.
 ღვეს ნათელ-იღო ქრისტემან 64,32.
 ღვეს ნათელსა მოიღებს 55,7.
 ღვეს ნათლით შემოსილს (ღ.) 321,4.
 ღვეს ნათლის-ღებაჲ შთასლვასა 64,27.
 ღვეს ნათლის-ღებასა ყოვლისა ერისას
 64,23.
 ღვეს ნათლის-ღებითა შენითა 38,33.
 ღვეს საიღუმლოჲ შენი 194,12.
 ღვეს სამებაჲ წმიდაჲ განცხადანა იხ. ღვეს
 განცხადანა სამებაჲ.
 ღვეს სარწმუნოებასა მართამ დაპტკიცე
 161,26.
 ღვეს საფლავისაგან აღადგინე 162,28.
 ღვეს სიმრავლემან ურჩულთამან 186,30.
 ღვეს სიძღვრამ ურჩულთა დედათამ 281,
 19.
 ღვეს ტაძრისა იგი კრეტსაბეელი 202,30.
 ღვეს ურჩულმან ჰეროდე სიღოღით განიხ-
 რანა 281,1.
 ღვეს ურჩულმან ჰეროდე შეიკრიბნა 281,6.
 ღვეს უხარის იოანეს 62,27.
 ღვეს უხილავი სიტყუამ ღმრთისამ 89,19.
 ღვეს ქალწული ბერწისაგან იშვა 284,31.
 ღვეს ქალწული გარდაიცვალა 269,36.
 ღვეს ქალწული გარდასცვალე 268,15.
 ღვეს ქალწულმან სინარულით შეიწყნარა
 7,29.
 ღვეს ქრისტემს აღდგომასა 220,29.
 ღვეს ქუეყანამ ცათა მიემსგავსების 10,15.
 ღვეს ქუეყანისა ტაძარი 271,6.
 ღვეს ღაღაღებდა აბოჲ 58,26.

ღვეს ყოველი ღაღაღებული ღვესსწაულობს
 52,6.
 ღვეს ყოველი ღაღაღებული შეპრწუნდა
 207,1.
 ღვეს ყოველნი მორწმუნენი შენისა ღმრთე-
 ებისა გამოცხადებასა ანგელოზთა თანა
 49,1.
 ღვეს ყოველნი... ერთობით 263,19.
 ღვეს ყოველნი ცის კიდენი 39,20.
 ღვეს ყრმათა სახელ ანგელოზისა 345,9.
 ღვეს შვიდა იუდა 184,22.
 ღვეს შვიდა მაცხოვარი 175,8.
 ღვეს შვიტბეს ურჩულონი 184,19.
 ღვეს შემოვალს სიძღვრულით 176,2.
 ღვეს შემოქმედი ცათამ 55,2.
 ღვეს ცეცხლისა ენათა ზრახვილეს 248,1.
 ღვეს ცეცხლისა ენათა იტყოდეს 247,3.
 ღვეს მქ მუუფისამ 92,20.
 ღვეს წარავლინნა ქრისტემან 295,16.
 ღვეს წესნი უტორცოთანი 349,36.
 ღვეს წინამორბედმან იოანე 62,34.
 ღვეს წყლითა და სულითა წმიდითა 38,28.
 ღვეს კამა ესმა უფლისამ 193,2.
 ღვეს ჯოჯოხეთი 511,21.
 ღვესა მას სინარულისასა 473,16.
 ღვესა [...]სა (ღ.) 354,37.
 ღვესა სატფურებისასა, ღვესსწაულს
 288,24.
 ღვესა სატფურებისასა ერი შენი 292,27.
 ღვესა საუფლოსა 224,20.
 ღვესა ქრისტეს აღდგომისასა იხ. ღვეს ქრის-
 ტემს აღდგომასა.
 ღვესსწაული წმიდათა (ღ.) 338,33.
 ღვესსწაულსა მას შუენიერსა 59,23.
 ღვესსწაულსა სატფურებისასა აღმასრულე-
 ბელი 287,17.
 ღვესსწაულსა შობისა შენისასა 285,21.
 ღვესსწაულსა ცხორებისასა იხ. ღვეს ღვე-
 სსწაულსა ცხორებისასა.
 ღღითი-ღღე(ღ) ქმნულნი 459,18.

მ

ევამ განაკესენ, ქალწულო 8,14; 284,6;
 373,26.
 ევეღრე ღმერთსა 16,18; 499,35.

ეზოთა სახლისა ღმრთისა 371,15.
 ეკლესიანი ქრისტესნი 519,23.
 ეკლესიანი წმიდათანი 130,4.

- ეკლესია დღეს უმეტესად აღივსების 352,2.
- ეკლესია შეაკვე 417,20.
- ეკლესია შენი, ქრისტე მკნელო 296,11.
- ეკლესიას შინა გაკურთხევთ 293,9.
- ეკლესიას ქრისტესსა მივისწრაფთ 521,1.
- ეკლესიას წმიდათასა გალობითა 516,22.
- ეკლესიას წმიდათასა გიგალობთ 124,20.
- ეპპაზ არს ჩემდა ცუარი 107,1.
- ემსგავსე ანგელოზთა 518,33.
- ერთარ (დ.) 162,16.
- ერთარსებასა ყოლად წმიდისა სამებისასა 411,17.
- ერთარსებასა, ძლიერებასა ღმრთეებისასა 394,3.
- ერთი სამებისაგ (დ.) 253,12.
- ერთი სამებისაგანი არსებამ 204,4.
- ერთი სამებისაგანი ძალი 502,36.
- ერთი ღმრთეებამ 72,11.
- ერთითა პირითა ანგელოზნი გიგალობენ 359,11.
- ერთმან ათორმეტთაგანმან განიზრახსა 183,21.
- ერთმან ათორმეტთაგანმან უჩრულოთა 185,4.
- ერთობით შორწმუნენი სამებასა 469,26.
- ერთსა მას წმიდათაგანსა 143,24.
- ერთღმრთეებასა, ძლიერებასა იხ. ერთარსე-
ბასა, ძლიერებასა ღმრთეებისასა.
- ერი, რომელი შენდა მოივლტის 365,27.
- ერი შენი შენ გიგალობს 354,13.
- ერნი გარემომს დგანან 237,14.
- ერნი ზეცათანი უხილავად გამსახურებენ იხ.
ერნი წმიდათანი უხილავად გამსახურებენ.
- ერნი წინაშე დგანან 165,4; 229,35; 266,5;
459,31.
- ერნი წმიდათანი (ზეცათანი) უხილავად
გამსახურებენ 79,12; 85,6.
- ესაია მხია (დ.) 454,24.
- ესე არიან ბჭენი უფლისა (დ.) 225,17.
- ესე არს გ (დ.) 295,43 (სქ.)
- ესე არს დღემ, რომელსა დაემტკიცა 221,10.
- ესე არს დღე სიხარულისამ 480,24.
- ესე არს ღმერთი ჩუენი და ვადიდოთ 423,14.
- ესე არს ღმერთი ჩუენი, სიტყუამ მამისამ 422,28.
- ესევეთარისა საშინელისა 244,14.
- ესმა და იხარებდა 483,32.
- ესრემთ ეტყოდე, უფალო, ჰურიათა 199,15.
- ეტლებით და ჰუნეებითურთ 497,26.
- ეტყოდა უფალი იერიქოს 160,18.
- ეტყოდა უფალი მაგდანელს მარიაჰს 507,14.
- ეტყოდა უფალი მოწაფეთა თუისთა განცხა-
დებულად 163,15.
- ეტყოდა უფალი მოწაფეთა თუისთა: გუაღე
163,11.
- ეუწყა სულისაგან წმიდისა 87,14.
- ექმნა საჭურველ და გურგუნ ჯუარი შენი იხ.
ჯუარი შენი, ქრისტე, ექმნა საჭურველ.
ექმნა ჯუარი შენი 113,32.
- ესა გამოუთქმელი და დიდებული 326,11.
- ესა გამოუთქმელი სიმდაბლემ 223,3.
- ესა დედანო, მღუპარენო 381,29.
- ესა დიდებული, აურბაცხელად მიუწლომელი
412,24.
- ესა დიდებული და საკუირველი, რამეთუ ურ-
წმუნეობამან 224,30.
- ესა დიდებული, საკუირველი საღმრთომსა
სიმდაბლისამ 23,17.
- ესა დიდებული, საკუირველი წმიდისა და
ახოანისა 57,16.
- ესა დიდებული, შუენიერი (დ.) 461,29.
- ესა დღე ესე 462,28.
- ესა, რომელთა სუროდა ქრისტე (დ.) 353,40.
- ესა, ღირსო მამაო, ყუავილ-გარდაფენილ არს
84,7.
- ესა, ყოლად წმიდაო ღმრთისმშობელო.
457,36.
- ესა, წმიდანო მამანო, იღუაწეთ 342,35.
- ესა, წმიდანო მამანო, ყუავილ (დ.) 83,27.
- ესა, წმიდანო მღღ. (დ.) 160,11.
- ესა, წმიდანო მღღელთმომღუარნო, ყუავილ-
გარდაფენილ-ა 30,22.
- ესა, წმიდანო მღღელთმომღუარნო, წმიდად
შემოსილნო 36,2.
- ესა, წმიდაო ბასილი, ყუავილ-გარდაფენილ-ა
იხ. ესა, წმიდანო მღღელთმომღუარნო,
ყუავილ-გარდაფენილ-ა.

3

ვაღიბებლეთ დედასა მაცხოვრისასა 452,28.
 ვაღიბებლეთ მეოსსა სოფლისასა 452,30.
 ვაღიბებლეთ მეოსსა ყოველთასა 454,18.
 ვაღიბებლეთ ყოველნი დედასა ნათლისასა 472,16.
 ვაღიბებლეთ ყოველნი კაცთმოყუარებასა 162,21.
 ვაღიბებლეთ ყოველნი პირველ საუკუნეთა ღმერთსა 274,23.
 ვაღიბებლეთ (+ყოველნი) სულსა წმიდასა 472,24.
 ვაღიბებლეთ ყოველნი ქალწულსა მარიამს 76,35; 433,15.
 ვაღიბებლეთ ყოველნი წმიდათა ორმოცთა 141,2.
 ვაღიბებლეთ ყოლად წმიდასა ქალწულსა, მშობელსა 413,22.
 ვაღიბებლეთ... რომლისაგან აღმოგვცენდა 452,26.
 ვაღიბებთ მამასა და ძესა 24,23.
 ვაკურთხევდეთ მამასა, ვაკურთხევდეთ ძესა 190,22.
 ვაკურთხევდეთ მამასა მოწყალესა და ჭეშმარიტსა ძესა 452,34; 523,35.
 ვაკურთხევდეთ მამასა მოწყალესა, ვაკურთხევდეთ ძესა 504,5.
 ვაკურთხევდეთ მამასა, რომელმან კაცთმოყუარებისათჳს 12,6.
 ვაკურთხევდეთ მამასა, რომელმან მომიკუნენა 250,23.
 ვაკურთხევდეთ მამასა წმიდასა 433,38.
 ვაკურთხევდეთ სულსა წმიდასა 12,13.
 ვაკურთხევდეთ ქრისტესა, შობილსა ქალწულისაგან, რამეთუ მოგუხუნდა 452,32.
 ვაკურთხევდეთ... რომელმან განანათლა 472,20.
 ვაკურთხევდეთ ყოველნი გარდაცვალებასა 274,6.
 ვაკურთხევდეთ (+ყოველნი) ქრისტესა 413,24.
 ვაკურთხევდეთ ყოველნი შობილსა ქალწულისაგან 433,21.
 ვაკურთხევდეთ შობილსა და მშობელსა 504,12.

ვაკურთხევდეთ ძესა, რომელი კაცთმოყუარებისათჳს 12,9.
 ვამ შე, ჩასა ვემსგავსე (დ.) 345,37.
 ვამ შე, ჩამსა ვემსგავსე უნაყოფოსა მას ლელუსა 179,18.
 ვაქებდეთ ადგომასა ქრისტესსა (დ.) 417,24; 438,18; 490,29.
 ვაქებდეთ გალობითა უფალსა 423,21.
 ვაქებდეთ, ვაკურთხევდეთ, უგალობდეთ 515,4.
 ვაქებდეთ ქრისტესა მეუფესა, რომელი კაცთმოყუარებისათჳს 19,26.
 ვაქებდეთ ქრისტესა მეუფესა, რომელმან კაცებაჲ 396,16.
 ვაქებდეთ ქრისტესა მეუფესა ღმერთსა, რომელი ამაღლდა 310,33.
 ვაქებდეთ ქრისტესა, რომელი ნუფსით 507,1.
 ვაქებდეთ ქრისტესა, რომელი უჯუარს-ეცუა 380,23.
 ვაქებდეთ ქრისტესა, რომელმან გამომიყვანა ჩუენ 516,18.
 ვაქებდეთ ქრისტესა, ქალწულისაგან შობილსა 506,33.
 ვაქებდეთ ქრისტესა, ღმერთსა ყოველთასა 507,37.
 ვაქებდეთ ღმერთსა, მამასა მოწყალესა, რომელმან კაცთმოყუარებისათჳს მოავლინა ძემ თუისი ჴეცით 60,29.
 ვაქებდეთ ღმერთსა... მც თუისი მკსნელად 66,34; 380,20.
 ვაქებთ, ქრისტე, შენსა სულგობელებასა 179,6.
 ვაქებთ ქრისტესა მეუფესა 286,6.
 ვაქებთ შენსა, უფალო, მრავალმოწყალებაჲა 316,4.
 ვევედრნეთ ქრისტესა 132,18.
 ვედრებასა ჩუენ ცოდვილთასა 116,24.
 ვეცხლი უბრუნოთაგან ჩამ მიიღო იუდა 185,25.
 ვეძიებთ ჰიზსა შენსა 390,10.
 ვი (დ.) 364,33.
 ვიფოდეს ქსნოლნი 430,12.
 ვიდრე არს-და ჟამი 119,9.
 ვიდრე წარდგომადმდე 106,28.

- ვიდრეპდის თანა-განხ. (დ.) 474,36.
 ვიდრე-ჟე ვიკლტოდო, უფალო 363,25.
 ვითარ განუშორებელ აზს ღმრთეება 20,3;
 72,28.
 ვითარ იხილა სიმრავლემან ანგელოზთამან
 274,32.
 ვითარ კეთილ აზს გალობა 198,8.
 ვითარ მიხედა მართალმან 90,17.
 ვითარ საშინელ აზს ადგილი 351,29.
 ვითარ სიკუდალი, ვითარ წარმდები მკუდა-
 რი (დ.) 353,41.
 ვითარმედ გხადოლით შენ, სახარულევანო
 399,3.
 ვითარმედ გხადოლით შენ, წმიდაო სტეფანე
 27,8.
 ვითარცა ამაღლდა უფალი 238,22.
 ვითარცა ანგელოზმან უდაბნოს 253,30.
 ვითარცა აუთქ, უფალო, მოციქულთა 246,13.
 ვითარცა აღავსენ მოციქულნი 177,24.
 ვითარცა აღმოსლვა მზი (დ.) 329,29.
 ვითარცა ჰაბილონს 307,1.
 ვითარცა გაქუს კადნიერება, წინაწარმეტ-
 ყულო 254,14.
 ვითარცა გაქუს კადნიერება, (+ წმიდანო)
 მოწყაენო 109,19.
 ვითარცა ეტყოდე, უფალო, მართას 163,6.
 ვითარცა ვარსკულავნი ცისანი 411,32.
 ვითარცა თქუა მაცხოვარმან 238,27; 250,19.
 ვითარცა იონა წინაწარმეტყუელი 428,32.
 ვითარცა იხილა უფალი თომა მოციქულმან
 226,26.
 ვითარცა იხილეს უფალი კართა კმულთა
 226,13.
 ვითარცა კაცო მოხუედ იორდანედ 342,17.
 ვითარცა კრავი უმანკო 195,20; 196,18.
 ვითარცა მეხუერბე იგი გიდადადებ 135,14.
 ვითარცა მეხუერბე იგი და მეძავი 134,5.
 ვითარცა მეხუერბისა მის შეიწირე 136,6.
 ვითარცა მეძავი იგი ცრემლით შეგივრდები
 134,19.
 ვითარცა მთანი გარემო 19 იერუსალემსა
 296,26.
 ვითარცა მიჰმადლე მშუდობა 292,10.
 ვითარცა მოგზაურ ექმენ ავაზაკსა 136,23.
 ვითარცა რომელი-იგი შევარდა კელთა ავა-
 ზაკთასა 148,19.
 ვითარცა საჭურველითა იხ. ვითარცა ჭურბითა.
 ვითარცა საკუმილსა შინა 451,36.
 ვითარცა უმცაველად (უმცაველ ხარ) კორ-
 ცითა 482,1.
 ვითარცა უძლები იგი შვილი 127,1..
 ვითარცა ქალაქსა მნ (დ.) 363,6.
 ვითარცა ღელვანი ზღუსანი 362,8.
 ვითარცა შთავარდა წინაწარმეტყუელი 449,5.
 ვითარცა ჩხული ბაგასა მიიწვიე 18,25.
 ვითარცა ცხოვართა წყმედულათუს გარდა-
 მოქედ 102,7.
 ვითარცა ცხოვარი კლვად მიიგუარე 199,9.
 ვითარცა ცხოვარი შევსცეთი და ვითარცა
 მწყემსი განგარისხე, მომიძიე, 206,8.
 ვითარცა ცხოვარი... შემიწყალე მე 516,20.
 ვითარცა წინაწარმეტყუელმან 207,34.
 ვითარცა ჭურბითა 26,1.
 ვითარცა ჯერ-იხიე ზედა ჯუარსა 398,7.
 ვითარცა(თ) შენგან, მოწყალე 233,32;
 524,13.
 ვინ არა განკუირდეს (დ.) 115,7.
 ვინ არა განატრის 399,8.
 ვინ არს, ვითარ უფალი 86,10; 400,6.
 ვინ არს, რომელი მოივლტოდის 129,11.
 ვინ შეცოდებული და შენანებული 132,23.
 ვინ ცნა გონე (დ.) 356,1.
 ვინაა მოხუედით, მოგუნო 14,6.
 ვის ვევედრნეთ ანუ ვინ დაგამშვიდოს
 326,26.
 ვისწრაფთ, ერნო, აღსარებად 132,11..
 ვისწრაფთ, ერნო, და შეუბრდეთ უფალსა
 101,3.
 ვისწრაფთ, ერნო, წინა-განსაზღვრებად
 101,14.
 ვიქადლით უძღუბნი ძლიერებასა 425,21.
 ვიწყით, ერნო, უბიწოდსა მარხვისა 100,13.
 ვისარებად და ვიმუებდეთ სახიერებასა
 20,23.
 ვისარებად და ვიმუებდეთ შენდამი 388,7.
 ვისარებად უფლისა მიმართ 385,28.
 ვისილეთ დღეს დიდი საიდუმლო 325,33.
 ვისილეთ ნათელი ჭეშმარიტი მო (დ.) 250,
 31.
 ვისილეთ ჩუენ საშინელი ნათლისა 438,12.
 ვისილეთ ჩუენ ქრისტე იორდანეს 63,26.

ვიზილეთ ჩუენ ქრისტე, საფლავით აღდგო-
მილი 497,37.
ვიზილეთ ჩუენ ქრისტე, ჯუარსა დამშვუა-
ლული 497,35.
ვიზილეთ ჩუენ ქუაბსა 13,29.
ვიჯმნი თქუენგან (დ.) 353,6.
ვნებანი მოიპულნეს ღირსთა 75,22.
ვნებამ ნუფსით თავს-იდეკ 414,17.
ვნებამ ნუფსით ჯუარსა ზედა 403,14.
ვღაღადებ შენღამი, ქრისტე, რომელი ასდეკ
პუდრეთით 442,31.
ვღაღადებთ საცსენებელსა წმიდისა ქალწუ-
ლისასა 273,27.
ვღაღადებთ შენღა ჯუარცუმუღისა 355,37.
ვღაღადებთ შენღამი ვედრებით 150,19.
ვღაღადებთ შენღამი, მაცხოვარ, მეზუერისა
ქმასა 133,12.
ვღაღადებ(თ) შენღამი, ქრისტე, რომელი
ასდეკ და ასარე 449,1.
ვღაღადებთ... რომელი (ჰ)ზი 285,1; 448,31.
ვღაღადებ(თ)... რომელი იშეკ 384,31;
442,25.
ვღაღადებ(თ)... რომელი მოხუედ 400,30.
ვღაღადებთ... რომელი ნუფსით შეხუედ
443,1.
ვღაღადებთ... რომელმან ივნე და განიპუნენ
448,28.
ვღაღადებთ... რომელმან ივნე ჩუენოვს
442,27.
ვღაღადებ(თ)... რომელმან სათონ-იყავ 401,1.
ვღაღადებთ... რომელმან ძელისამიეჰი
298,16.
ვღაღატ-ყავ (ვღაღად-ყავ) ის. ღაღატ-ყავ
(ღაღად-ყავ).

ვღაღატ-ყავ და ვთქუ 117,5; 151,26;
518,40.
ვღაღატ-ყავ სულთქუმით 91,1; 139,21;
268,2; 408,12.
ვღაღატ-ყავ ყოვლითა გულითა 408,2.
ვღაღატ-ყავ შენ (დ.) 66,10.
ვღაღატ-ყავ შენღამი, ისმინე ჩემი, მომხე-
დენ და შემიწყალე 132,9.
ვღაღატ-ყავ შენღამი... და შეგესემინ ქმისა
158,28; 517,25.
ვღაღატ-ყავ შენღამი, ისმინე ჩემი, რომელი
წმიდათაგან 151,27.
ვღაღატ-ყავ შენღამი, უფალო, ისმინე ჩემი
ღმრთისმშობელისა 108,14; 135,12.
ვღაღატ-ყავ შენღამი ქმისა ჩემისამ ის. ღა-
ღად-ყავ შენღამი ქმისა ჩემისამ.
ვღაღატ-ყავ ჭირითა გულისა ჩემისამთა
169,15; 206,37; 263,7; 375,4; 532,26.
ვღაღატ-ყავ ჭირსა ღმრთისა (უფლისა) მი-
პართ 48,8; 247,28; 284,29; 292,23;
329,21; 448,26.
ვღაღატ-ყავ ჭირსა ჩემსა მოწყალისა და
კაცთმოყუარისა 468,18.
ვღაღატ-ყავ ჭირსა ჩემსა მოწყალისა მიმართ
ღმრთისა და ისმინა ჩემი 8,33; 33,3;
207,15; 375,26.
ვცოდე ურჩებითა და განგარისხე 363,16.
ვცოდე (+ ფრიად) შენღამი, ურჩებით 135,
14.
ვცოდე შენღამი, მაცხოვარ 125,24.
ვცოდეთ, უფალო, მამით ჩუენითურთ 120,27.
ვცოდეთ წინაშე შენსა 106,11.

ზ

ზესკნელ, ცათა მაღალთა შინა მყოფსა
325,30.
ზეცით გარღამოქედ, სიტყუაო მამისა
357,28.
ზეცით გარღამოქედ, რომელმან ნუფსით
468,21.
ზეცით მამისა მიერ მოივლინა 306,3.
ზეცით ქუეყანად მოხუედ 387,12.
ზეცით წმიდით [...] გარღამოქედ 358,19.

ზეცისა მეუფისა მსახურნო 324,29.
ზეცისა საკუიოველი 312,27.
ზეცისა ძალთა თანა გაქებთ 124,18.
ზრუნვამ აქენდა მცველთად 396,22.
ზრუნვამ აქენდა ქალწულებისათვს 9,41.
ზღუამ არს ცოდვისამ გუაპი 363,30.
ზღუამ, უფალო, სიტყუთა 403,36.
ზღუდე (დ.) 479,15.

ზღუდე ექმნა სული წმიდამ 424,5.
 ზღუდე შექმენ მე ქსნისა 125,12.

ზღუდე ჩუენდა იქმნა ჯუარბი 310,22; 422,24.
 ზღუდეო შეურყეველო 492,11.

0

თავს-იდეე ვნებად ნეფსით 207,22; 376,21.
 თანაარსო და თანაპოსაყდრძ 409,23.

თანაარსსა მაპისასა, პირველ საუკუნეთა სი-
 ტუეას აღსასრულსა ეამთასა 18,12.

თანაარსსა მაპისასა... ღმრთისასა 93,9.

თანაარსსა მაპისასა, შესა მხოლოდშობილსა
 307,13; 431,9.

თანა-მკუიდრნო ქრისტემსნო (ღ.) 235,5;
 315,17.

თანა-მფლობელი მაპისამ 63,9.

თანა-მფლობელსა მაპისასა 412,8.

თანა-შეერთე, ღირსო, კრებულსა 78,23.

თანა-წარუალი სიყუდილისამ 353,9.

თაყუანის-გცემთ და გვეედრებით 361,38.

თაყუანის-გცემთ შენ, ქრისტე, მაპისა და
 სულისა წმიდისა თანა 168,29.

თაყუანის-გცემთ... რომელი განკაცენ
 310,38.

თაყუანის-გცემთ... რომელი დაემკვდრე
 491,10.

თაყუანის-გცემთ... რომელი ჯუარს-ეცე
 384,33.

თაყუანის-გცემთ... რომელმან ივნე 401,5.

თაყუანის-გცემთ... სიტყუაო მაპისაო 500,21.

თაყუანის-ვცემთ, ქრისტე, დიდებულსა შენ-
 სა ადგომასა, რამეთუ ჯოჯოხეთი 374,23.

თაყუანის-ვსცემთ, ქრისტე, ლახუარსა (ღ.)
 355,23.

თაყუანის-ვსცემთ, ქრისტე, შენსა დიდე-
 ბულსა ადგომასა და უგალობთ 306,36.

თაყუანის-სცა 534,32.

თელისსაგან დავითისა აღმოსცმნდი 268,6;
 408,24.

თმენით გუირგუინოსან იქმნეს წმიდანი მო-
 წაქენი და ჩუენ (ღ.) 113,30; 521,8.

თუალთა წინაშე აქუნდა 110,3.

თქუთ-და, ჰურიანო, რამ იხილეთ 194,20.

თხემისა ადგილსა ჯუარს-ეცუ 298,9.

0

იგავად თქუებული წინაწარმეტყუელთამ
 188,20.

იგავითა მით (+ და) საცნაურითა 181,29.

იდიდები, ყოლად სანატრელო 414,1.

იესუ, მეუფეო დიდებისაო 521,18; 526,7.

ივლინენ ზღუასა ზედა მოციქულნი შენნი,
 უფალო, აღმრვად 69,22.

ივლინენ ზღუასა ზედა მოციქულნი შენნი,
 უფალო, და ხარებად 426,29.

ივნე ვნებად ნეფსით უნებ (ღ.) 485,36.

ივნე ვნებად ნეფსით ჯუარსა ზედა, მაცხოვარ
 384,20.

ივნე ვნებად (+ნეფსით) ჯუარსა ზედა,
 ქრისტე 499,31.

ივნე, მაცხოვარო სოფლისაო 468,12.

ივნე უენებელმან კორციითა 461,1.

ივნე ჯუარსა ზედა 388,31; 538,19.

ილოცე, სულო ჩემო 361,6.

ინებე კორცთა შესხმად 410,28.

იოანე ბეთაბრას იყო 56,4.

იოანე დგა იორდანესა ზედა, დუმილ იყო
 41,23.

იოანე დგა იორდანესა ზედა, ნათელს-სცემი-
 და 61,3.

იოანე ეტყოდა ერსა 56,6.

იოანე წყალთა ზედა დადგა 72,17.

იონა მუცლით გამო ვეშაპისამთა 485,23.

იორდანეა შეპრწუნებულ იქმნა 55,20.

იორდანესა ზედა განწმიდენ ცოდვანდ 148,14.

იორდანისა დელევათა შენ, წყაროჲ ცხოზე-
 ბისამ 40,13; 57,2.

იოსებ არემოთელმან წადიერებით 211,32.

ის (ღ.) 364,21.

ისაე თხემისა ადგილსა 354,26.

ისმინე ლოცვისა ჩემისამ 131,13.

ისმინე, უფალო, ვედრებად ჩუენი 121,22.

- ისმინე, უფალო სიმაბთლისაო 123,27.
 ისმინე, უფალო, კჳამ ლოცვისა 523,29.
 ისმინეთ კჳამ უფლისაჲ 497,33.
 ისრაელი მონებისაგან იქსენ 15,9; 497,1.
 ისრაელი დაჯადებდა 445,4.
 ისწავეთ სიმაბთლედ 173,28.
 ისწრაფდეს დედანი 456,11.
 ისწრაფდეს ჰ (დ.) 356,2.
 იქადიან წმიდანი დიდებითა 113,31; 417,22.
 იყავ შეძწე ჩუენდა 331,39.
 იყავნ ქელი შენი მაცხოვრად ჩუედა 359,34.
 იყოფოდა მარამ ტაჳა (დ.) 489,8.
 იშუე დიდებით, უხრწნელი ქალწული 283,5.
 იშუე დღეს, უბიწო ქალწული 286,12.
 იშუე დღეს ქალწულისაგან 15,38.
 იშუე, ვითარცა ჯერ-გინდა 249,24; 250,30.
 იშუე ქალწულისაგან დღეს 16,23.
 იშუე ქალწულისაგან, ვითარცა გინდა 413, 14.
 იშუე ქალწულისაგან, ვითარცა ჯერ-იჩინე 91,25.
 იშუე ქალწულისაგან, მაცხოვარო ყოველთაო 471,1.
 იშუე ქალწულისაგან, ქრისტე დმერთო 504,22.
 იშუე ქალწულისაგან კოხციელად 48,10.
 იშუებდეს სატანჯველსა შინა მენენი შენნი 111,19.
 იშუებდეს სატანჯველსა შინა წმიდანი მოწა-
 მენი 141,34.
 იცვენს უფალმან სულნი შესუენებულთანი 518,17; 526,1.
 იცნა ზღუამან ერი 497,4.
 იწრომსა და მნელისა მის გზისა 343,4.
 ისარბება ბანაკი ანგელოზთაჲ (დ.) 343,11; 352,11.
 ისარბედეს მოციქულნი გამობჭწყინებითა 248,21.
 ისარბედეს მოციქულნი, რაჳამს (თდეს) ესმა 263,12.
 ისარბედეს მოციქულნი დუაწლსა შინა 28,8.
 ისარბედეს მოციქულნი ხილვასა შენსა 261,3.
 ისარბედეს სატანჯველსა შინა მენენი შენნი (წმიდანი) მოციქულნი 258,13.
 ისარბედეს... მენენი შენნი წმიდანი მოწაჳე-
 ნი 449,9.
 ისარბედეს... ყოლად ქებულნი წმიდანი მო-
 წაჳენი (ორმოცნი) 140,1.
 ისარბედეს... წმიდანი მოწაჳენი 111,23.
 ისარბედეს წმიდანი მოწაჳენი სატანჯველთა
 შინა 319,29.
 ისარბედით და იშუებდით 371,29.
 ისარბედით მარტალნი 13,5.
 ისარბედით უფლისა მიმართ და იშუებდით,
 ერნო, მოვედით 386,9.
 ისარბედით... ერნო, რომელნი კდგათ ის. ვი-
 სარბედეთ უფლისა მიმართ.
 ისარბედით ცანი... რამეთუ ეჳმანუელ ფრწო
 იცვალა 260,32.
 ისარბედით (ისარბედინ) ცანი... რამეთუ ეჳ-
 მანუელ ცოდვანი 367,16.
 ისარბედენ ანგელოზნი ცათა შინა 144,17.
 ისარბედენ ცანი (+და) ისარბებს ქუეყანაჲ
 158,1.
 ისარბედენ ცანი და მხიარულ არს ერი 292,13.
 ისარბებს ბანაკი ანგელოზთაჲ 512,5.
 ისარბებს მქედრობაჲ ანგელოზთაჲ 372,12.
 ისარბებს ნათესავი კაცთაჲ 283,3.
 ისარბებს სიონი 291,14.
 ისარბებს წმიდაჲ ეკლესიაჲ 87,4; 422,10.
 ისილა რამ მძლავრმან 366,15.
 ისილა რამ ქველისმოქმედებაჲ 227,27.
 ისილა რამ წინამორბედმან აღსრულებაჲ
 რჩულისაჲ 252,12.
 ისილა რამ წინამორბედმან ქრისტე 50,34.
 ისილა შემოქმედმან ქუეყანაჲ (დ.) 283,18.
 ისილა შემოქმედმან ქუეყანაჲ განხრ (დ.)
 328,17.
 ისილეთ, ისილეთ, ისილეთ უფალო დმერთო
 ჩუენი, რომელმან შეჳამეთ 289,36.
 ისილეთ, ისილეთ, რამეთუ მე ვარ, რომელი
 მალალთა შინა 88,7.
 ისილეთ, ისილეთ, რამეთუ მე ვარ, რომელ-
 მან ნათელ-ვიდე 44,23.
 ისილეთ, ისილეთ, რამეთუ მე ვარ დმერთო
 თქუენი, რომელი ჰირველ საუკუნეთა
 15,22; 498,7.
 ისილეთ... რომელი ქალწულისაგან 15,26.
 ისილეთ, ისილეთ, რამეთუ მე ვარ მც

- ღმრთისად იხ. იხილეთ... ძმ ღმრთისად.
 იხილეთ, იხილეთ, რამეთუ ქრისტე ამაღლდა 424,33.
 იხილეთ. იხილეთ, რამეთუ ქრისტემან 74,22.
 იხილეთ, იხილეთ, რამეთუ ღმერთი და კაცი, რომელი ადგა მკურნალობით 301,11.
 იხილეთ... რომელი ამაღლდა ზეცად 239,18.
 იხილეთ, იხილეთ უფალი, ღმერთი ჩუენი, ბატონობის სოფლისად 372,29.
 იხილეთ... რომელი ადგა 405,28.
 იხილეთ... რომელი ანგელოზთა მიერ 167,1.
 იხილეთ... რომელი დაბრუნების საფლავისაგან 498,11.
 იხილეთ... რომელი მადლთა შინა ანგელოზთა 522,18.
 იხილეთ... რომელი მადლთა შინა მარადის მყოფ აზრს მამისა თანა, კაცუსა 167,3.
 იხილეთ... რომელი მადლთა შინა მარადის მყოფ აზრს მამისა თანა, ქალწულისაგან 283,36.
 იხილეთ... რომელი სამეხით განცხადნა 68,23.
 იხილეთ... რომელი ქალწულისაგან 283,29.
 იხილეთ... რომელი ყოველთა წმიდათა მოწყაელთა 138,18.
 იხილეთ... რომელმან განანათლა 267,1.
 იხილეთ... რომელმან დაამტკიცა 289,30.
 იხილეთ... რომელმან მთასა თაბორსა 262,8.
 იხილეთ... რომელმან მყოფთა ბნელისათა 465,9.
 იხილეთ... რომელმან წარმოტყუენა ჯოჯოხეთი 404,31.
 იხილეთ... რომელმან წმიდანი მოციქულნი 246,26.
 იხილეთ... რომელმან კორციითა მოციქულთათა 289,33.
 იხილეთ... ძმ ღმრთისად 328,23.
 იხილეთ, იხილეთ ღმერთი (სიტყუად ღმრთისად) კორციელ-ქმნული 445,24.
 იხილეთ უფალი, რამეთუ მოწყაელე აზრს და არა აზრს 445,16; 464,33; 498,3.
 იხილეთ უფალი, რამეთუ მოწყაელე აზრს მოკვლით 180,16.
 იხილეს (ღ.) 325,11.
 იხილეს ანგელოზნი 456,1.
 იხილეს ბეჭედი ატეხილი 456,19.
 იხილეს უფალი ადგომილი 417,27.
 იხილეს ყოველთა დაბადებულთა 94,37; 435,17.

3

- კანნიერ იქმნა იოსებ არიმათიელი 213,11.
 კანნიერად მივიდეს დედანი 396,25.
 კაიანას აქუნდი (+ შენ) განკითხვით 193,30.
 კარავ ექმნა მათ საკუმილი 430,10.
 კარავ იქმნა სანატრელი მარიაჲ 7,16.
 კარავი განწმედილი 435,24; 439,8.
 კარავსა მოწა (ღ.) 337,38.
 კარავსა შენსა დამიცვენ 462,36.
 კარვად სამეუფოდ გამოშინდი 414,14.
 კართა წმულთა შესუედ 346,31.
 კარის მცველთა მათ 489,33.
 კარისაგან საფლავისა გარდააგორვა ლოდი 321,15.
 კატომოყუარე, დიდად მიუწოდებელ აზრს 226,1.
 კატომოყუარე მაცხოვარ, რომელმან აპკოცენ 361,36.
 კატომოყუარე, მეოხებითა ღირსთა მამათად-თა 83,20.
 კატომოყუარე ღმერთთ 525,12.
 კაცის მკვლელი პარანა 464,8.
 კეთილად მსახურნი, დედისა შენისა 449,14.
 კეთილი საუნჯეჲ, ღმრთისმშობელი 518,23.
 კეთილი საუნჯე (ღ.) 421,25; 439,34.
 კეთილი დუაწლი მოიდუაწეთ 320,38.
 კიდეთა ქუეყანისათა განქდეს 256,14.
 კიდეთა ქუეყანისათა მიემადლა 268,26.
 კიდობანი იგი რჩულისად 476,9.
 კიდობანი სარ საცნაური და შეუწული მაყუალი (ღ.) 248,34.
 კიდობანსა სიწმიდისა ქრისტესსა 394,25.
 კიდობნად რჩულისად იწოდა 497,39.
 კიცუსა (+ ზედა) დასჯელი, მეუფეო 170,5.

კონუსა (+ზედა) დასჯელი, მოწყალე 170,7.
კონუსა ზედა დასჯელი, ქრისტე 167,23.
კონუსა (+ზედა) დასჯელი კონტოვლად 168,1.

კონუსა ზედა მჯდომარე რამ კინილეს 168,11.

კონუსა ზედა მჯდომარეა ცნობებითა მიტეგებოლეს 166,5.

კონუსა ზედა მჯდომარეა, ქრისტესა მეუფესა 165,15.

კვლენი განიანეს (განსქლეს) 214,26; 494,5.

კვლენი განიპო ურანნოსა 348,20.

კვლესა გამოკუთითოსა ჯადრევე 298,31.

კვლესა ზედა სასარებისასა 287,12.

კვაკვი ღმრთისა 188,27.

კვტუელ არიან ანგელოზნი 241,31; 440,14.

კვტუელი ანგელოზთა აქებჯა 338,41.

კვტუელი ანგელოზთა გნეღვირა რამ უხილავსა მეუფესა 238,6.

კვტუელი ანგელოზთა გნეღვირეს რამ უხილავსა, მდგომარესა 71,18.

კვტუელი მთავარანგელოზთა (+ ჯად ანგელოზთა) 93,28; 383,17; 459,24.

კვტუელი მთხრომნეთა, განწყობილი 224,5.

კვტუელი მთხრომნეთა გაცარავს 267,30.

კვტუელი მონიქულოთა და სულები მარტოლთა (რ.) 258,22.

კვტუელი მოწამეთა და სულები მარტოლთა 111,32.

კვტუელი უპოტოთა გნეღვირეს რამ უხილავსა, მდგომარესა იხ. კვტუელი ანგელოზთა გნეღვირეს რამ უხილავსა, მდგომარესა.

კვტუელი წმიდათა და მთავარანგელოზთა 486,30.

კვტუელი წმიდათა და სულები მარტოლთა 22,25; 152,22.

კვტუელნი იგი მარწყვითანი 187,20.

კუერმან მთ (რ.) 352,15.

კურთხევისა მას და განტეხასა 187,23.

კურთხეულ არს ადგილამ უფლისამ 358,21.

კურთხეულ არს მამამ 190,24.

კურთხეულ არს მეუფემ ქრისტემ, რომელი ზღვა 386,5; 393,39.

კურთხეულ არს მეუფემ ქრისტემ, რომელი ქარწყვისაგან იმჟა 394,8.

კურთხეულ არს მომავალი ღირებითა 166,2.
კურთხეულ არს მომავალი სახელითა უფლისა 97,13.

კურთხეულ არს უფალი იესუ 393,37.
კურთხეულ არს უფალი, რომელმან გა (რ.) 25,26.

კურთხეულ არს უფალი, რომელმან განაპირიერა წმიდანი მოციქულნი 28,30; 249,4.

კურთხეულ არს... წმიდანი მოწამენი 112,27.

კურთხეულ არს უფალი, რომელმან თავსიღვა 379,9.

კურთხეულ არს უფალი ღმრთი ისრაელითა, მქსნელი და მაცნობარი 414,2.

კურთხეულ არს... რამეთუ მოცხადენა 393, 18.

კურთხეულ არს... რომელი მოვიდა 17,31.

კურთხეულ არს... რომელმან იესო 393,21.

კურთხეულ არს უფალი, მობილი ქარწყლისაგან 434,36.

კურთხეულ არს ქრისტე, მეუფემ საუკუნომ 488,10.

კურთხეულ არს ქრისტე, მეუფემ (რამეთუ) ჩუენი, რომელი გარდამიდა 65,29; 471,27.

კურთხეულ არს... რომელმან თავსიღვა 471,30.

კურთხეულ არს ქრისტე, მქსნელი სულთა ჩუენთა 488,23.

კურთხეულ არს ქრისტე, ღმრთი ჩუენი, რომელი გარდამიდა 471,27.

კურთხეულ არს... რომელი უთესლო იმჟა 379,7; 534,20.

კურთხეულ არს... რომელმან (რომელი) კაცობიუარებისათეს 394,10.

კურთხეულ არს... რომელმან მეუფენი პნელისანი 309,18.

კურთხეულ არს ქრისტე, მობილი ქარწყლისაგან 433,30.

კურთხეულ არს წმიდანი ქარწყლი 273,34.

კურთხეულ ხარ, მსაჯულთ 450,1.

კურთხეულ ხარ უპნისამდე (რ.) 293,13.

კურთხეულ ხარ, უფლო, რომელი ზოჯტულ ხარ 450,5.

კურთხეულ ხარ მენ, უფლო (რ.) 355,32.

კურთხეულ ხარ მენ, უფლო, რომელი მოხუდ 164,15.

კურობეულ ხარ შენ, უფალო, რომელმან აგ-
ზებული დაშობიტი 366,11.
კურობეულ ხარ შენ, უფალო დემეტო მამა-
თა ჩუენთაო 390,4.
კურობეულ ხარ შენ შობის დედათა 505,17;
524,32.

კურობეულნი მამისანო და ანგელოზთა თანა-
ზიარნო, წმიდანო მამანო 84,35.
კურობეულნი მამისანო და მისა გამოჩენ-
ულნი 74,4.
კურობეულნი მამისანო და ანგელოზთა თანა-
ზიარო 79,4.

ნ

ნაზარეს რამინებასა 344,26.
ნოდმან საფლავისამან 355,17.
ნოდსა ზედა მჯდომარე 457,27.
ნოდცად ჩუენი შეიწირე 227,31; 521,42.

ნოდცასა შევსწირავთ შენდა 206,6.
ნოდცოსა დუცადებულად (დაუცნობელად),
მოთმინებითა 75,3.
ნოსნებად შენმიერი მოგუმაღლე 398,10.

ო

ოდიდებელი საქსენებელისა 234,30.
ოდიდი ადგომისა შენისა 357,15.
ოდიდი კურნებათა თქუენთანი 80,2.
ოდიდი მოციქულთა 140,18; 412,4.
ოდიდობით მსხუერპლსა ქებისასა 400,10.
ოდიდსა სულისა წმიდისასა იხ. მოსლვასა
სულისა წმიდისასა სახედ ტრედისა.
ომა დღეთა შინა აღვიდა 10,6.
ომათაო და ჩუენო დემეტო 449,24.
ომათო მოწყალეო და მკურნალო 360,4.
ომასა და ძესა და ყოლად წმიდასა სულ-
სა — ერთარსებასა 413,11.
ომასა და ძესა და წმიდასა სულსა მორწმუ-
ნენი უგალობდეთ 378,10.
ომასა და... ბენი კაცთანი 178,18.
ომასა და ძესა უგალობდეთ 245,26; 513,12.
ომასა თანა ბით და სულით წმიდითურთ ვა-
კურობეულდეთ დღეს 325,19.
ომასა თანა... ერთსა დმრთებებასა 503,25.
ომასა მოწყალესა 470,25.
ომისა და სულისა წმიდისა თანა თაყუანის-
ცემულსა 90,1.
ომისა თანა პირველ საუკუნეთა მქ იხ. მა-
მისაგან პირველ საუკუნეთა ძემ.
ომისა თანა-მოსაყდრე 477,27.
ომისა მიერ სული წმიდა 42,17; 64,8.
ომისაგან გამოვიდა სიტყუად 492,17.
ომისაგან პირველ საუკუნეთა შობილსა
15,15.

ომისაგან პირველ საუკუნეთა ძემ 212,4.
ომსქანებად ეშმაკისა (საცთურისა) 54,30.
ომრადის დღესასწაულსა შენსა 266,14.
ომრადის ვაკურობეულდეთ უფალსა (ქრისტესა)
460,6.
ომრადის ვლადებ(დ)თ 460,3.
ომრადის მადიდებელნი შენნი (მადიდებელთა
შენთა) 482,20.
ომრადის ღირსთა შენთა 75,13.
ომრადის დმრთისმშობელისა საქსენებელსა
270,6.
ომრადის დმრთისმშობელი 15,18; 497,6.
ომრადის ქსენებად 302,23.
ომრთალ (დ.) 445,39; 498,21.
ომრთალ და წმიდა არს უფალი, რომელი ად-
გა მკურნებით და აცხოვნა 328,21.
ომრთალ და... და მშობობად მოგუანიჭა
372,25.
ომრთალ და... და სოფელი განანათლა 387,3;
404,17; 465,7.
ომრთალ და წმიდა არს უფალი, რომელი ვუ-
არსა დაემშუგალა 405,24.
ომრთალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან
განადიდა დღეს სახელი მოხუცებულისა
88,16.
ომრთალ და... სახელი მშობელისა 8,1;
266,32.
ომრთალ და... ქუეყანასა ზედა 31,20.

მარტაჲ ლა... საქსენებელი დიდებულთა მის-
თა მოწამეთაჲ 109,6.

მარტაჲ ლა... საქსენებელი წმიდითა მოწა-
მეთაჲ 138,14.

მარტაჲ ლა... საქსენებელი წმიდითა მოცი-
ქულთაჲ 256,26.

მარტაჲ ლა... წმიდამ ქაღწეული 283,27.

მარტაჲ ლა წმიდა არს უფალი, რომელმან
ღაგებულ ყო 251,31.

მარტაჲ ლა... რომელმან მოწმუნეთა
301,1.

მარტაჲ ლა... რომელმან ყრბათაგან 166,34.

მარტაჲ ლა... რომელმან წმიდანი მოციქულ-
ნი 246,24.

მარტაჲ ლა წმიდა არს უფალი, ღმერთი ჩე-
უნი, რომელი ამაღლდა 239,13.

მარტაჲ ლა... რომელი მოვიდა 180,23.

მარტაჲ ლა... რომელმან აღგომითა 465,4.

მარტაჲ ლა... რომელმან მისცა თავი 482,26.

მარტაჲ ლა... რომელმან პატროსნითა ჯუა-
რითა 424,30.

მარტაჲ ლა... რომელმან შეეუსრა სიმტკი-
ცი სიკუდილისაჲ, აღგომად და ცხობებაჲ
482,17.

მარტაჲ ლა... რომელმან შეეუსრა სიმტკიცე
სიკუდილისაჲ და მყოფნი პნელისანი
405,1.

მარტაჲ ლა... რომელმან წყაღთა შინა
44,29.

მარტაჲ ლა... რომელმან ჯუარსა ზედა
464,29.

მარტაჲ ლა წმიდა არს უფალი ძალთაჲ
322,16.

მარტაჲ ლა წმიდა არს ღმერთი ჩუენი, რომ-
ელმან შრომათა 74,31.

მარტაჲ ლა წმიდა წარ, უფალი, რომელმან
ღაამტკიცე 289,27.

მარტაჲ წარ შენ, უფალი, და სამართალ
არს 206,10.

მარტაჲ წარ შენ, უფალი, რამეთუ შეგცო-
დე 362,36.

მარტაჲთაჲ არს სისარული 526,4.

მართლისა სარწმუნოებისათუის მკ (ღ.)
321,1.

მართლისა სარწმუნოებისათუის მკნელ მო-
ღუაწენო 27,23.

მარიამ და მარტა ქებას და მადლობას
161,13.

მარიამ და მარტამ მაცხოვარსა ეტყოდეს:
უფალი 164,32.

მარიამ და მარტა მაცხოვარსა ეტყოდეს
უფალს იხ. მარიამ და მარტა ქებას და
მადლობას.

მარტობითა, სიგლახაყითა, სიმკნითა სძლეო
33,13.

მარტომყოფობისა სუეტ იქმენ 342,30.

მარტობითა და მოთმინებობითა იღუაწეს 80,25.

მარტობითა და შრომითა კოტონი მოაკუდინეს
82,7.

მარტუენად შენი, უფალი, ღმერთი არს მა-
ლითა შენითა, რამეთუ საკრველნი 386,29;
537,19.

მარტუენემ... ძალითა და მკლავი შენი
276,19.

მარტუენემ... ძალითა, რამეთუ წმიდანი
108,26.

მარტულ მამისა მჯღომარც 174,29.

მას მოეკენა სიტყუად 198,14.

მას ეამსა ღაფარენ ცოლვანი 176,21.

მას ეამსა უხომ იგი ტამრისად 198,22.

მას ეამსა მხემ ღაბნელდა 207,10.

მასკულავი, რომელი წინა აუწყებდა 19,34.

მაქებულ (ღ.) 310,14.

მაქებულთა შენთად შეიწირე ვერებაჲ
517,40.

მარჯათა ზე ღმერთად 11,11.

მარჯათა შინა ანგელოზთა მიერ ქებული
95,16.

მარჯობით გარღამიქველ 358,12.

მარჯობისა მიერ მოავლინა 43,17; 64,9.

მაშინ აიჭურვოლეს ურჩულონი 58,1.

მაშინ გამოჩნდა მარტუენემ მამისად 71,30.

მაშინ განჩისხნა გულისწყრომითა 57,27.

მაშინ განჩისხნა მძლავრი იგი 58,21.

მაშინ მოწყუილეს აბოი 58,39.

მაშინ სსუათა მათ მოწაფეთა 177,14.

მაშინ უბრძანა მძლავრმან 58,13.

მაცხოვარ, შენ მოხუედ იორღანედ იხ. შენ,
მაცხოვარ, მოხუედ იორღანედ.

მაცხოვარ, მარადის მადიდებელნი 47,31.

მაცხოვარ, რომელმან განაჩინე 319,9.

- მაცხოვარ, რომელმან თავს-იღევ იხ. შენ, რომელმან თავს-იღევ.
- მაცხოვარ, რომელმან თავს-იღევ ჯუბრცუ-ამა ჩუენთჳს 500,12.
- მაცხოვარ, რომელმან მოციქულთა 249,1.
- მაცხოვარ, შენ მოხუედ 106,26.
- მაცხოვარსა უგალობდეთ 414,19.
- მაცხოვარებისა შენისა ადგომასა 477,23.
- მაცხოვნენ ჩუენ, კეო ღმრთისაო იხ. გუბ-სოვნენ ჩუენ, კეო ღმრთისაო.
- მახარებელი გაპრიელ მოივლინა 7,4.
- მბრპოლი ჩუენი მტერი 150,25.
- მბრწყინვალეებასა ნათლისა შენისასა 470,4.
- მდგომარენი სახლსა ღმრთისასა 371,5; 386,1; 402,22; 444,10; 463,13.
- მდგომარენი ტაძარსა შინა 463,9.
- მღინარეთა ზედა გამოსცხადენ 69,17.
- მღინარენი ღაღადებდეს 447,9.
- მღრბ[...]ყალუ (ღ.) 364,19.
- მე შეპრწყინებულ ვარ 363,10.
- მეგობართა ქრისტემისთა 259,3.
- მეორედ მოსლვასა 181,17.
- მეოს გ (ღ.) 28,23.
- მეოს გუეყავ, ღმრთისმშობელო 405,13.
- მეოს გუეყავ, ჩუენთჳს, მარიაჲ 515,30.
- მეოს გუეყვენით დაუცხრომელად, ღირსნო მამანო 74,17.
- მეოს გუეყვენით ჩუენთჳს, წმიდანო მოწა-გენო 320,30; 513,32.
- მეოს იყავ, მარადის ქალწულო 445,30.
- მეოს იყავ ჩუენთჳს, (+ მარიაჲ) 398,35.
- მეოს იყავ ჩუენთჳს, ყოლად წმიდაო ქალ-წულო 301,7.
- მეოს იყავ, წინაწარმეტყუელო 88,5.
- მეოს იყვენით, ნებისყოფელნო 81,11.
- მეოს იყვენით ჩუენთჳს (+ მარადის), ღირ-სნო მამანო 82,3.
- მეოს იყვენით, წმიდანო მთავარანგელოზნო 322,22.
- მეოს ჩუენდა იყავ, ქალწულო მარიაჲ, მფარ (ღ.) 451,5.
- მეოსად, მახარებლად შეცოდებულთათჳს 520,10.
- მეოსებად ჩუენდა ნუ დასცხრები (მეოსებად ნუ დასცხრები ჩუენთჳს), მარადის ქალ-წულო, ქრისტესა, შენგან შობილისა 375,13.
- მეოსებად ჩუენთჳს ნუ დასცხრები, მარადის ქალწულო, ქრისტესსგან, რომელი შენგან 406,19.
- მეოსებითა მოციქულთამთა გევედრებით 247,14.
- მეოსებითა მოციქულთამთა მოტევებამ ცოდ-ვათამ 257,25.
- მეოსებითა მოხუეცებულისა (წინაწარმეტყუ-ელისა) სუიპონისითა 91,31.
- მეოსებითა მღვდელთმოდუართა შენთამთა 32,34.
- მეოსებითა, უფალო, ღაზარემს 161,30.
- მეოსებითა, უფალო, ღირსთა მამათამთა 75,25.
- მეოსებითა, უფალო, ყოლად ქებულთა მოწა-მეთა 234,5.
- მეოსებითა, უფალო, წმიდათა მოციქულთა შენთამთა მშუიდობამ 177,20.
- მეოსებითა, უფალო... ცხორებისა ჩუენი-სათჳს 483,36.
- მეოსებითა, უფალო, წმიდათა მოციქულთამ-თა მგალობელნი 484,31.
- მეოსებითა... მშუიდობამ მოც 263,3.
- მეოსებითა, უფალო, წმიდათა მოწამეთა შენ-თამთა მოტევებამ 138,32.
- მეოსებითა... მშუიდობამ 110,30.
- მეოსებითა... საფრკისაგან მტერისა 110,6.
- მეოსებითა... შეცოდებათა 141,23.
- მეოსებითა... შეცოდებულთათჳს 140,9.
- მეოსებითა, უფალო, წმიდათა ორმოცთამთა (მოწამეთა შენთამთა) შეცოდებათაგან 139,16.
- მეოსებითა, ქრისტე, მშობელისა შენი (ღ.) 468,30.
- მეოსებითა, ქრისტე, მშობელისა შენისამთა მშუდობამ შენი 390,1.
- მეოსებითა... მშუდობამ სოფელსა 466,35.
- მეოსებითა, ქრისტე, წმიდათა მოციქულთა შენთამთა მოტევებამ 256,37.
- მეოსებითა... მშუიდობამ 257,34.
- მეოსებითა, ქრისტე, წმიდათა მოწამეთა შენ-თამთა მოტევებამ (შენდობამ) 110,20.
- მეოსებითა, ქრისტე, წმიდათა ორმოცთამ-თა (მოწამეთა) 138,6.

- მეოხეებითა ღირსთა მამათამთა გვედრებით
 იხ. კაცთმოყუარე, მეოხებით ღირსთა მამათამთა გვედრებით.
- მეოხებითა, ღმერთო, მოციქულთამთა 256, 18.
- მეოხებითა, ღმერთო ჩუენო, ღირსთა მღვდელთმომღვართა 32,24.
- მეოხებითა... წმიდათა მოციქულთა 262,29.
- მეოხებითა... წმიდისა ქალწულისამთა 284,15.
- მეოხებითა, ღმერთო, (+წმიდათა) მღვდელთმომღვართა 33,17.
- მეოხებითა ღუაწლით-შემოსილთა 320,1.
- მეოხებითა წინამორბედისამთა გვედრებით 253,9.
- მეოხებითა წინამორბედისამთა დღეს შობასა მისსა გვედრებით, ქველისმოქმედ მაცხოვარო 251,9.
- მეოხებითა... გვედრებით, მოტეკებაჲ ცოდვათაჲ 252,29.
- მეოხებითა წინამორბედისამთა, მაცხოვარო სოფლისაო 253,21.
- მეოხებითა წინაწარმეტყუელისა შენისა სუნიმონისითა 89,15.
- მეოხებითა წმიდათა მოციქულთა შენთამთა, მაცხოვარ 239,5.
- მეოხებითა წმიდათა მოციქულთა (+შენთამთა) შენდობაჲ 258,25.
- მეოხებითა წმიდათა მოციქულთამთა მშუიდობაჲ 240,23.
- მეოხებითა წმიდათა მოციქულთამთა შენდობაჲ ცოდვათაჲ 259,5.
- მეოხებითა წმიდათა მოწამეთა შენთამთა, უფალო 320,13.
- მეოხებითა წმიდათა მღვდელთმომღვართამთა გვედრებით 152,24.
- მეოხებითა წმიდათა შენთამთა გვედრ (ღ.) 142,5.
- მეოხებითა წმიდათა შენთამთა, ქველისმოქმედ 108,33.
- მეოხნო ნათესაისა კაცთამსანო 321,18.
- მესამესა დღესა ადგა ქრისტე მკურდრითი 403,19.
- მესამესა დღესა ასდგა მკურდრითი, ა(კ)მადლდი ზეცად 241,20; 434,12.
- მესამესა... და ეჩუენე 397,24.
- მესამესა... და ნათელი გამოუბრწყინე 461,17.
- მესამესა... უვნებელად 484,12.
- მესამესა... ქრისტე 400,26.
- მესამესა დღესა ასდგა საფლავით, მოაყუდინე 425,30.
- მესამესა... ქრისტე ღმერთო ჩუენო, და წმიდითა ადგომითა 479,4.
- მესამესა დღესა (+საფლავით) ასდგა (ადმოპბრწყინდი), ქრისტე, მეო ღმრთისაო, და დაცემისაგან 384,24.
- მესამესა დღესა საფლავით აღმოპბრწყინდი, ქრისტე ღმერთო, და რომელთა 441,11.
- მესმა და გულისხმა-ვყავ, რამეთუ (ღ.) 69,11.
- მესმა და გულისხმა-ვყავ, რამეთუ მოწყალე ხარ 388,27; 538,15.
- მესმა სმენამ ადგომისა შენისაჲ 499,37.
- მესმა სმენამ შენი, დაუსაბამოდ შობილო იხ. მესმა, უფალო, სმენამ შენი, დაუსაბამოდ შობილო.
- მესმა სმენამ შენი, საკურველთ-მოქმედო 407,1.
- მესმა სმენამ შენი, (+უფალო), და შემეშინა, განვიცადენ საქმენი შენი და დამიკურდა, რამეთუ გარდამოჰქედ 466,6.
- მესმა... დამიკურდა, რამეთუ ყოველთა შემოქმედმან 427,4.
- მესმა... დამიკურდა, უფალო 89,11; 267,17; 406,27; 426,20; 446,26.
- მესმა სმენამ შენი, უფალო, განვიცადენ საქმენი შენი 304,13.
- მესმა სმენამ შენი, უფალო, (+და შემეშინა), რამეთუ გამოსჩნდი 75,7; 138,35.
- მესმა... რამეთუ მოხუედ ქუეყანად 184,6.
- მესმა სმენამ შენი, უფალო: რამეთუ ამაღლდი ზეცად 239,29.
- მესმა... რამეთუ ამაღლდი ვუარსა 303,24.
- მესმა... რამეთუ გარდამოჰქედ 273,8.
- მესმა... რამეთუ მოწამენი იხ. მესმა სმენამ პრიელებისა შენისამ, ქრისტე, რამეთუ წმიდანი.
- მესმა სმენამ პლიერებისა შენისამ, რამეთუ ქრისტე 388,12.
- მესმა... ქრისტე, რამეთუ წმიდანი 109,23.

- მესმა სმენად კორცქესხსპისა შენისად 16,11; 500,1.
- მესმა, უფალო, სმენად შენი და გადიდებო 8,18; 374,10.
- მესმა. უფალო, სმენად შენი, დაუსაბამოდ შობილო 373,30.
- მესმა, ყოლად ბოილო, შენი განგებულებად 262,23; 284,11.
- მესმა კმისა შენისად და შემეშინა, განვიცდილ 483,28.
- მესმა... რამეთუ სულგბამელ 185,24.
- მეუფემან ქრისტემან თუისითა კელმწიფეებითა 333,4.
- მეუფემან ცათამან ქალწულისაგან 401,31.
- მეუფეო დიდებისაო, გუაცხოვენ ჩუენ მეონებითა 138,8.
- მეუფეო დიდებისაო, გუაცხოვენ ჩუენ სასეღისა შენისათუს 404,1.
- მეუფეო მაღალო 414,21.
- მეუფეო მშედობისაო, გუაცხოვენ ჩუენ ადგომითა 417,16.
- მეუფეო მშედობისაო, გუაცხოვენ ჩუენ სახელისა შენისათუს იხ. მეუფეო დიდებისაო, გუაცხოვენ ჩუენ სახელისა შენისათუს.
- მეუფეო მშედობისაო, შენი მშედობად 407, 23.
- მეუფეო საუკუნე (დ.) 353,17.
- მეუფეო საუკუნეო, რომელმან ადამ ად (დ.) 355,7.
- მეუფეო, ქრისტე დემბრო ჩუენო, გუაცხოვენ 474,6.
- მეუფეო ქრისტე გუასწავებს 181,9.
- მეუფეო ქრისტე, რომელი აიარეს 234,18.
- მეუფეო ქრისტე, რომელი მეუფე არს 241,8.
- მეუფეო ქრისტე, რომელი მიიქუა 92,34.
- მეუფეო ქრისტე, რომელსა კელ-დებად ვერ შეუძლეს 240,29.
- მეუფეო ქრისტემ (დიდებისად) შეგიწყნარა 93,29.
- მეუფესა ქრისტესა, შობილსა ქალწულისაგან 472,22.
- მეუფესა ყოველთასა ვაკუროხევედო 487,34.
- მეუფესა ცათასა და დემბროსა ქუეყანისასა 197,13.
- მეუფესა ცათასა და დემბროსა ყოველთასა 324,22.
- მეუფე დიდებისად წინა საუკუნეთა 94,17.
- მეუფე დიდებისად ჰურიათაგან 470,18.
- მეუფე საუკუნე ქუეყანად გარდამოქედ 397,18; 539,30.
- მეუფე ქრისტე, რომელი გეშეა 431,18.
- მეუფე ქრისტე, რომელი ვერ შეიპყრეს 431,25.
- მეუფე ქრისტე, რომელი მეუფე არს 431,15.
- მეუფე ქრისტე, რომელმან შემოხნა 431,22.
- მეუფე ჰურიათად და მქსნელი 14,26.
- მეუფისა ნათლისა და თუალო-შეუდგამისა 322,30.
- მეფეთა და მძლავრთა შიში განაგდეს 141,20.
- მზაკვარსა სძლეს, ვნებათა დაუთმეს იხ. მტერსა სძლეს, ვნებათა დაუთმეს.
- მზემან ბრწყინვალეობად 462,4.
- მზისთუალი სიმაბრტლისად გამოუბრწყინე გულთა ჩუენთა, ნათელი ჭეშმარიტი, კარი განმიღე 332,25.
- მზისთუალი... მეო მხოლოდშობილო 120,10.
- მზისა აღმობრწყინებასა 37,8.
- მთავარანგელოზთა და ძალთა ზეცისათა 327,10.
- მთავარანგელოზთა თანა ვაღაღებდეთ 384,6.
- მთავარანგელოზნი უფლისანო, ვითარცა მარადის 321,14.
- მთავარანგელოზნი უფლისანო, რომელნი საყდართა დიდებისათა წინაშე სდგათ და მე (დ.) 321,22.
- მთავარანგელოზნი უფლისანო, საყდართა დიდებისათა წინაშე მდგომარენო, მეოხნო 326,18.
- მთავარანგელოზნი უფლისანო... რომელნი მეოხება-ჰყოფთ 327,5.
- მთავარანგელოზნი ქრისტემ მონწყალისა 321,11.
- მთავარი იგი ანგელოზთად 7,10.
- მთავარნი შეკრბეს 191,3.
- მთავრობათა (+ და კელმწიფებათა) დაუპირდა 325,5; 433,27.
- მთავრობანი, საყდარნი გაქებენ 72,15.
- მთავრობად და კელმწიფებად უპორცოთა ანგელოზთად 345,22.

- მათა შინა წმიდათასა ხედვიდეს 238,32;
261,21.
- მთანი ისარებენ წინაშე უფლისა, რამეთუ
მოვალს თანა-მფლობელი 344,34.
- მთანი ისარებენ... მოვალს საუკუნითგან
345,15.
- მთასა ზედა მოსეს თანა ის. რომელი მთაა
ზედა მოსეს თანა.
- მთასა ზეთის-ხილთასა ამაღლებულსა
241,26.
- მთასა ზეთის-ხილთასა აქვედ 347,23.
- მთასა მალაღსა ფერი იცვალა 265,9.
- მთასა წმიდასა შენსა 262,25.
- მთისაგან ლოდი, თუნიერად ქელისა 488,35.
- მთისაგან სამოთხისა ლოდი სარწმუნოებისაჲ
181,26.
- მიეციქუა მკლავთა ზედა 90,29.
- მიეახლა სული ჩემი მიწასა, მაცხოვრე მე
სახიერებითა 206,22.
- მიეახლა... მე სიტყუითა 206,20.
- მიეციოთ დიდებამ უფალსა, რომელი გარდა-
მოქლა 405,19.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ ქრისტესა, დმერთსა
ჩუენსა, მამისა და სულისა წმიდისა 45,2.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ... რამეთუ სათნო-
იყო 482,11.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ... რაქამს გესმეს
180,12.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ... რომელი ამაღლ-
და 239,9.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ... რომელი აღდგა
328,29.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ... რომელი გამოგუ-
იჩნდა ჩუენ 87,34.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ... რომელი განქობ-
ციელდა 424,28.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ... რომელმან მთასა
ზედა 262,2.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ... რომელმან ნა-
თელ-ილო 44,17.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ... რომელმან სათნო-
იყო ქალწულისაგან შობამ (ჯუარსა ზედა
ვნებამ) 464,36.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ... საქსენებულსა
ღირსთა მამათასა 74,27.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ დმერთსა, რომელი
დაემკვდრა 7,33.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ დმერთსა ჩუენსა,
რომელი გარდამოქლა 404,38.
- მიეციოთ, ერნო, დიდებამ დმერთსა ცათა ში-
ნა 167,7.
- მიეწიფნეს კურთხევასა უფლისასა 507,21.
- მივიდა იუდა ის. დღეს შევიდა იუდა.
- მივსცეთ დიდებამ უფალსა, რომელი ცხოველ
აბს 404,19.
- მივსცეთ დიდებამ უფალსა, რომელმან გუა-
ჩუენა 109,2; 256,22.
- მიისწრაფდეს დედანი იგი ცისკარსა 396,19.
- მიისწრაფდეს დედანი დმრთის მოშიშნი
508,18.
- მიიქცა მარიაჲ 507,16.
- მინდა ცრემლთაგან აქოცამ შეცოდებათა
134,10.
- მი-რამ-ხუედ ბეთანიად 344,13.
- მიუგო ფილატე (იუსტრულოთა) ჰურიათა
213,8.
- მიუგო წმიდამან მოწამემან 58,17.
- მიუთხრეს სანატრელთა დედათა 417,7.
- მიუთხრეს ყოველი საეკრეველებამ 380,15;
535,16.
- მიუწლომელი მაცხოვრისა ადგომამ 393,12.
- მიქაელ და გაბრიელ, დიდნო მთავარანგე-
ლოზნო 325,39.
- მიყო ქელი მისი 61,12.
- მიძლოდე მე, მხოლოთ ჭეშმარიტო 176,25.
- მიძლოდე მე, უფალო 513,8.
- მიწყალენ ჩუენ, უფალო, შემეიწ (დ.) 113,2;)
146,29.
- მიწყალენ ჩუენ, უფალო, შემეიწყალენ ჩუენ
521,10.
- მიქსენ მე, უფალო 128,5.
- მიუღარათა აღმადგინებელი 462,23.
- მიუღრებით აღგა, რომელმან შემუსრნა
463,32.
- მიუღრებით აღგომასა მას დღესა 449,17.
- მიუღრებით ასდებ მესამესა დღესა და მოა-
ნიჭე 408,10.
- მიუღრებით ასდებ მესამესა დღესა, სახიერ
485,17.
- მიუღრებით ასდებ, სახიერო, და აღამ კრუ-
ლებისაგან 468,24.

- მკურნალობით ახდებ, წარმოსტყუენე ჯოჯო-
ხეთი 500,37.
- მოაღებთ, ებნო, სიონსა 295,30.
- მოგუენ იხ. მოეტ.
- მოკუდინენს ასონი დირსთა მამათა 74,13.
- მოგუთა, ვითარცა მეუფისა, ძღუენი 18,28.
- მოგუთა მოუწოდე 16,4.
- მოგუმაღლე ჩუენ, უფალო, ოხითა ნათლის-
მცემელისადათა 66,3; 521,31.
- მოგუნი ადმოსავლით მოვიდეს 19,2.
- მოგუხედენ ლოცვასა ჩუენსა 102,24 .
- მოგუხედენ ჩუენ, მყოფთა ბნელისათა 504,
16.
- მოკუეთა იუდა 187,30.
- მოეტ მოშიშთა შენთა 422,22.
- მოეტ სასწაულად მოშიშ (ღ.) 481,12.
- მოეტ სასწაულად მოშიშთა (+ შენთა), უფა-
ლო, ჯუარი შენი პატროსანი, რომლითა
განაქარებ 310,17.
- მოეტ (მოგუენ) სასწაულად... რომლითა
შეჰმუსრე 150,21.
- მოველით და იხილეთ, რამეთუ რომელი
ბრწყინავს (ღ.) 352,31.
- მოველით და იხილეთ საფლავი უფლისად
436,23.
- მოველით და იხილეთ უფალო ადგომილი
424,19.
- მოველით (+ და) მივეგებვით მომავალსა
171,9.
- მოველით და უგალობდეთ ყოველნი უფაულსა
220,20.
- მოველით დღეს ები მორწმუნეთა 325,12.
- მოველით ები (ღ.) 217,14.
- მოველით ები ეგე ახალი 495,1.
- მოველით, ებნო, ადგომილსა ქრისტესსა
496,6.
- მოველით, ებნო, გამოჩინებასა 299,2.
- მოველით, (+ ებნო), და შეუბრდეთ უფაულსა
101,7.
- მოველით, ებნო, დიდებასა შევსწირვიდეთ
68,18; 498,1.
- მოველით, ებნო, დიდების-მეტყუელებით
306,7.
- მოველით. ებნო, დიდებულსა 85,13.
- მოველით, ებნო, ვაქებდეთ 270,13.
- მოველით, ებნო, თაყუანის-ვსცეთ 301,23.
- მოველით, ებნო, ნათესავნო და ენანო 288,12.
- მოველით, ებნო, უგალობდეთ უფაულსა 371,9;
444,6.
- მოველით, ებნო, უგალობდეთ ყოველნი
275,4.
- მოველით, მორწმუნენო [...] (ღ.) 358,32.
- მოველით, მორწმუნენო, და ვევედრებოდით
156,19.
- მოველით, მორწმუნენო, და ვისწაოთ 205,29.
- მოველით, მორწმუნენო, და იხილეთ, სადა
არიან იხ. სადა არიან მბეჭდველნი საფ-
ლავისანი.
- მოველით, მორწმუნენო, და სამგუამოებასა
348,8.
- მოველით, მორწმუნენო, დღეს და, რომელი
საშოსა 9,14.
- მოველით, მორწმუნენო, დღეს მაცხოვრისა
ვნებასა 205,15.
- მოველით, მორწმუნენო, ვაკურთხევდეთ
ქრისტესსა 496,23.
- მოველით, მორწმუნენო, ვაკურთხევდეთ ყო-
ველნი სამებასა 412,28.
- მოველით, მორწმუნენო, ვაქებდეთ იხ. მო-
ველით, ებნო, ვაქებდეთ.
- მოველით, მორწმუნენო, (+ დღეს) ვისწაოთ
168,16.
- მოველით, მორწმუნენო, ვიხარებდეთ დღეს,
დღეს (ღ.) 342,2.
- მოველით... დღეს შობასა მეუფი (ღ.) 336,19.
- მოველით... დღესასწაულსა 324,24.
- მოველით... რამეთუ დიდი განგებულეა
73,2.
- მოველით... რამეთუ რომელმან ინება 268,21.
- მოველით, მორწმუნენო, სიხარულით უგალო-
ლობდეთ 385,18; 537,9.
- მოველით, მორწმუნენო ქრისტემისნო, კყოფ-
დეთ ქსენებასა 59,33.
- მოველით, სარწმუნოებისა მკუიდრნო ებნო
293,15.
- მოველით უფლისა, მიიღეთ ნააული 383,8;
536,2.
- მოველით, ქრისტემს შემოსილნო ებნო
202,15.
- მოველით ყოველი თესლები 419,20.
- მოველით ყოველნი მორწმუნენი და უგალობ
(ღ.) 308,31.

მოველით ყოველნი მორწმუნენი, მსოფლის
კაცთაყოყარესა უგალობდეთ 237,30.

მოველით ყოველნი მორწმუნენი, უგალობდეთ
სამებასა 76,22.

მოველინ, უფალო, წყალობამ შენი 352,33.

მოველოდე წყალობასა 302,10; 423,37.

მოვიდა იოსებ არიმათიელი 211,23.

მოვიდა იუდა წინაშე მღვდელთამძღუართა
იხ. დღეს შევიდა იუდა წინაშე მღვდელთ-
ამძღუართა.

მოვიდა მარია მაცხოვრისა 163,22.

მოვიდა ნათელი 448,18.

მოვიდა უფალი ბეთანიად 163,19.

მოვიდა უფალი განთავისუფლებად 171,12.

მოვიდა უფალი თხემისა ადგილსა 507,3.

მოვიდა უფალი, მოვიდა ცხორებად 157,32.

მოვიდეს ცისკარს ოდენ დედანი (დ.) 356,3.

მოვიდეს წმიდანი დედანი 416,10.

მოვიწიენით, მორწმუნენო, მაცხოვრისას
ვნებასა 179,36.

მოთმინებთა ქრისტეს სულთა თქუნთა და-
იკვიდრეთ 75,1.

მოთმინებთა და მარხვითა 81,9.

მოითმენდეს ფიცხელთა საღმობათა 143,1.

მოითხოვა (დ.) 205,13.

მოითხოვა იოსებ გუამი შენი 205,8.

მოიქცა მარია იხ. მოიქცა მარიაჲ.

მოიღო მარია ნელსაცხებელი 163,25.

მოიხილა ჩუენ ზედა მომავალმან 471,13.

მოიხილე, მადლო, წყალობითა შენითა და
გუაცხოვნენ 300,32; 423,35.

მოიხილე... და მოეც მშვილობად 445,12;
464,25.

მოიხილე მადლით წმიდით 482,23.

მოიხილე, უფალო, ზეცით წყალობითა
425,1.

მოიხილე, უფალო, წყალობითა ერსა შენსა

ზედა, დაგვცვენ (რომელ იესუნ) 424,10.

მოიხილე... რამთა ცხონდენ 445,32.

მოიხილე, დამართო... და მაცხოვრე მე 387,8;
537,40.

მოიხილე, უფალო, წყალობითა შენითა და
დაამტკიცე 289,21.

მოიხილე... და დაგვცვენ 68,28.

მოიხილე, ცაო (დ.) 266,29; 328,19; 445,38;
465,11; 482,32; 498,19.

მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდიო და უგალობ-
დეთ ქრისტესსა, რამეთუ დი (დ.) 301,9.

მოიხილე, ცაო... დამართსა დღეს, შობასა
251,27.

მოიხილე ცაო... დამართსა მსოფლისა 166,30;

246,20; 256,21; 283,25; 289,15; 301,9

სქ.; 372,21; 386,38; 531,2.

მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდი(თ) და უფროა-
საჲ უგალობდეთ(თ) 31,16; 88,14; 138,11;
322,13; 404,13; 424,26.

მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდიო და ყოველნი
უგალობდეთ 405,15.

მოიქსენე, უფალო, სათნოებამ მი (დ.)
353,8.

მოიქსენენ უფალო, სულნი შესუენებულთანი
516,37; 525,16.

მოლოდებისებრ გამოქსნისა 88,28.

მომავალთა ნათლის-ღებად 67,20.

მომამქცე მე, ქრისტე 523,33.

მომამეც ჩუენ, უფალო 120,12.

მომამიე მინამ შენი, უფალო, ვითარცა
ცხოვარი შ (დ.) 206,26.

მომამქსენე მე, მაცხოვარ, ცოდვილი 118,15.

მომამქსენენ (+ჩუენ), მაცხოვარ, შეორედ
მოსლვასა 427,33.

მომამდლე (+მე) სინანული 133,8.

მომამდლე მე, უფალო, სიმრავლემ 105,28.

მომამხედენ ქმასა ლოცვისა 121,29

მონებისაგან მტერისა 15,11.

მონისა ხატითა გამოშენდი 483,21.

მონისა ხატითა დამართი განკაცებული 174,8.

მონისაგან ნათელ-იდე 54,1.

მონისაგან ნათლის-ღებამ თავს იდეე 43,25.

მორწმუნენი ერთობით 393,3.

მოსაგებელსა რამ ხედვიდეს დუაწლისასა,
სძლეს ძალსა მტერისასა 140,20.

მოსაგებელსა რამ ხედვიდეს დუაწლისასა,
წმიდანი, სძლეს საცოურსა 139,3.

მოსავთა შენთა შემწე შევაე 469,29.

მოსავნი[ი] მშობელისა შენისა (დ.) 375,38.

მოსავნი მშობელისა შენისა, ქრისტე, ქალ-
წულისა 8,29.

მოსავნი მშობელისა შენისანი, დამართისმშო-
ბელისა 285,2.

მოსე აღმართა კარავი 294,6.

- მოსე ეკუბტეს შინა 423,9.
 მოსე, ვითარცა იხილა 301,6; 424,3.
 მოსე ზედა მთას შე[უ]წ (დ.) 435,20.
 მოსე სასწაულითა ჯუარისამთა 481,30.
 მოსე წინაწარმეტყველმან კურთხითა 211,3.
 მოსე წინაწარმეტყველმან პირველვე გამო-
 სასა 301,14.
 მოსეს მთას წმიდას სასწაული 272,30.
 მოსეს მიერ კურთხითა 404,5.
 მოსლვამ შენი დამიკრძების 388,33;
 538,24.
 მოსლვამ შენი, ქრისტე, წინაწარმეტყველ-
 თა ქადაგეს 381,7.
 მოსლვამ შენი, ქრისტე, წყარო ცხორების
 ექმნა 173,31.
 მოსლვას (+მას) შენსა დიდებით 176,12.
 მოსლვას (+მას) შენსა ჯუარად 203,9.
 მოსლვას სულისა წმიდისასა მადლით 48,1.
 მოსლვას სულისა წმიდისასა სახედ ტრე-
 დისა 54,18.
 მოსლვას შენსა აუწყებდა 277,32.
 მოსლვას შენსა (მოსლითა შენითა), უფა-
 ლო, განანათლე სოფელი 69,12.
 მოსლვას შენსა, ქრისტე, ნეფსით 214,24;
 493,30.
 მოსლვითა შენითა, ქრისტე, გუიზგუინოსან
 ჰყვენ ეკლესიანი და პელი 303,32.
 მოსლვითა შენითა... და წყალობითა 466,29.
 მოსრულსა ზეცით 454,5.
 მოსცა უფალმან ბრელი მოსეს 424,1.
 მოსცა უფსკრულმან კმად 46,21; 374,1;
 531,29.
 მოუგონებელ არს (დ.) 435,25.
 მოუკლებელმან ნათელმან 412,20.
 მოუწოდე, ვითარცა დმებთ ხარ 16,14.
 მოქალაქობამ ანგელოზებრივი 80,21.
 მოქალაქობამ ანგელოზთა ქრისტემსთამ
 253,17.
 მოქმედსა ცათასა 198,10.
 მოღუაწებითა შუენიერად 251,22.
 მოღუაწებისა განსაკითხავი 140,24.
 მოყავ, უფალო, ყური შენი 123,25.
 მოყავ ჩემდა კელი შენი და აღმომიყვანე
 134,7.
 მოყავ ჩემდა კელი შენი, რამეთუ მნებავეს
 მტერსა 155,18.
 მოციქულთა და მოწამეთა ქრისტემსთა, რი-
 მელთა ქადაგეს 112,31.
 მოციქულთა კრებულმან გალილეას გიხილეს
 218,15; 223,35; 496,14; 507,34.
 მოციქულთა ოდეს იხილეს 262,27.
 მოციქულთა ქრისტემსთა და ნათელთა სოფ-
 ლისათა 259,1; 256,9.
 მოციქულთა ქრისტემსთა მოველით 255,31.
 მოციქულთა ყოველი მანქანებამ 258,35.
 მოციქულთა შენთა საცხენებელი 258,33.
 მოციქული ქრისტემსი, წინაწარმეტყველი
 62,30.
 მოციქულნი დღეს შეუხებელითა ნათლითა
 261,32.
 მოციქულნი იტყოდეს: კურთხეულ არს (დ.)
 438,22.
 მოციქულნი, ქრისტე, სატანჯველსა შინა
 იქალოდეს 257,32.
 მოციქულნი, ქრისტე, შენითა ამაღლებითა
 განამტკიცენ 239,25.
 მოციქულნი, წინაწარმეტყველნი და მოწა-
 მენი ერთბამად მეოხ არიან 22,14.
 მოციქულნი... უფალსა უგალობდეთ (დ.)
 140,15.
 მოციქულნი და მოწამ (დ.) 338,34.
 მოციქულნი და მოწამენო ქრისტემსთა
 29,29; 260,27; 340,15.
 მოციქულნი და ნათელნი სოფ (დ.) 485,38.
 მოციქულნი, მოწამენო და წინაწარმეტყვე-
 ელნი 339,29.
 მოციქულნი უფლისანო, რომელთა გაქუს
 საბჭუმონობამ 28,18.
 მოციქულნი უფლისანო, რომელნი მადლისა
 259,18.
 მოციქულნი უფლისანო, რომელნი საყდართა
 259,15.
 მოძღუარი დადადებდა 192,20.
 მოწამეთა შენთა, უფალო 338,2.
 მოწამენი შენ (დ.) 339,8.
 მოწამენი შენნი, უფალო, აღიდენ 108,28.
 მოწამენი შენნი, უფალო, დიდნი (დიდებულ-
 ნი) შემწენი 337,33.
 მოწამენი შენნი, ქრისტე, სატანჯველსა

- შინა იხ. წმიდანი შენნი, ქრისტე, სატან-
ჯველსა შინა.
- მოწამენო, მოღუაწენო და ახოვანნო 233,21;
524,15.
- მოწამენო უფლისანო (ქრისტემსნო), ვეღ-
რენით 233,18; 337,22.
- მოწამენო უფლისანო ყოველთა ადგილ (ღ.)
233,16.
- მოწამენო ჭეშმარიტნო და მოღუაწენო ქრის-
ტემსნო 337,13.
- მოწამენო ჭეშმარიტნო სა (ღ.) 233,22.
- მოწაფენი მისნი წარვიდეს 456,7.
- მოწაფეა მოძღუერისა და ათქუამს ქრთამსა
192,14.
- მოწყალებე მექმენ 128,1.
- მოწყალებენ ქრისტემან 234,20.
- მოწყალებე და კაცთმოყუარებე გიხილეს 97,2.
- მოწყალებე და კაცთმოყუარებე მოწყვანდა წი-
აღითა 95,6.
- მოწყალებე, მხოლოთ, სახიერო, ნუ უტუღე-
ბერს-ჰყოფ 155,16.
- მოწყალებესა მამასა და კაცთმოყუარესა პესა
249,9; 519,7.
- მოწყალებესა ღმერთსა ყოველნი ვაკურთხებე-
დით 158,33; 517,31.
- მოსუედ ზეცით, ქრისტე 499,29.
- მოსუედ, მაცხოვარ, ბეთანიად 161,6.
- მოსუედ მახარებელად შ (ღ.) 64,19.
- მოსუედ მქსნელად სიფლისა 494,15.
- მოსუედ, ქრისტე იხ. მოსუედ ზეცით, ქრის-
ტი.
- მოსუცებული სიმართლითა 317,18.
- ძრავ 537,30.
- ძრავად არიან ცოდვანი ჩემნი 361,40.
- ძრავადთა ცოდვათა ჩემთა შემპირწუნეს
149,13.
- ძრავადთა ცოდვათა ჩემთაგან დაცემული
182,11.
- ძრავადთაღალა ქერობინთა უმაღლემს ხარ
350,7.
- ძრავადთაღალნი ქერობინნი 419,30; 493,11.
- ძრავალსა შენსა მოწყალეებასა და აურ (ღ.)
283,10.
- მსაჯულო სიმართლისა 182,14.
- მსგავსად ბრძენთა მათ თანა 180,32.
- მსგავსად ელვისა გარდამოქდა 437,20.
- მსგავსად ელვისა ერუნა 381,1.
- მსგავსად ცნებისა, ქრისტე ღმერთო 429,18.
- მსგავსად იონა წინაწარმეტყველისა 306,14.
- მსგავსად ნათლისა გამობრწყინდა 295,23.
- მსგავსად ნათლისა გარ (ღ.) 342,8.
- მსგავსად პატროსნისა ჯუარისა 445,7.
- მსგავსად ტრეღისა იხილა სული 42,10;
60,5.
- მსგავსად ცეცხლისა გარდამოქდა 348,2.
- მსგავსად ქმისა მის 41,7.
- მსთუად მეწიენ 390,11; 449,32; 469,1.
- მსთუად მოიღეს ნელსაცხებილი 507,19.
- მტერსა სძლენ, ვნებათა დაუთმეს 81,29.
- მუნ გიხილეს, უფალო 417,10.
- მუცლით გამო ვეშაბისათ 449,7.
- მქადაგებელმან იონენ ქადაგა 56,2; 514,20.
- მქონან მე, ვითარცა უძლებსა, ცოდვანი
124,26.
- მღღელთმოდუართა ქრისტესთა 31,3.
- მღღელნი განწმედონი 24,2.
- მღუიძარებასა და მარსებასა 72,1; 251,6;
524,34.
- მშუიღობა ყავ, ღმერთო 373,21; 531,12.
- მშუიღობად მოჰმადლე ეკლესიასა 351,23.
- მშუიღობასა ჩემსა მიგცემ თქუნ, მშუიღო-
ბასა და მადლსა დაგიტევებ თქუნ. არა
კითარ სოფელმან მოსციის 246,3.
- მშუიღობასა... თქუნ, მე აღვალ ზეცად
250,26.
- მცველნი იგი ამაოებისანი 429,23.
- მცნებისა გარდასლევითა ადამ გამოვიდა სა-
მთხით 207,27.
- მცნებისა გარდასლევითა ეუფლა სიკუდილი
ადამს და დანსაჯებოდა 332,19.
- მცნებისა... სოლო ადგომითა 333,19.
- მძლავრი იგი დგა 430,16.
- მძლავრი იგი ფარაო 464,4.
- მძლავრმან მან განკურვებით დაღად-ყო
430,18.
- მწიკულებენებად სულისა ჩემისა 136,9.
- მწრფულ გესმა ქმად მათი 365,35.
- მწრფულ მოიგო ავაჰემან სამოთხე 307,27.
- მწუნზრი იყო იგი (ღ.) 356,4.
- მწუნზრი შაბათსა 397,27.
- მწუნზრისა გალობასა და სიტყუერსა მსხუერ-

- პლს შენდა, ქრისტე, შევსწირავთ, რამეთუ სათნო-იჩინე 420,3.
- მწუნებისა გალობასა... რომელი ქერობინთა 86,23.
- მწუნებისა გალობასა შევსწირავთ შენდა, ქრისტე, საკუმეველითა 400,19.
- მწუნებისა გალობასა შევსწირავთ შენდამი, ქრისტე, რომელი გამოშნდი 441,5.
- მწუნებისა გალობასა... შეიწირე 117,10; 125,22; 441,3.
- მწუნებისა გალობასა შენისა ადგომისასა 460,28.
- მწუნებისა ვედრებამ ჩუენი შეიწირე 493,28.
- მწუნებისა ვედრებასა ბაგეთა ჩემთასა 117,7; 519,3.
- მწუნებისა ვედრებასა შესწირავს 148,11.
- მწუნებისა ღოც 538,39.
- მწუნებისა ღოცვამ ჩუენი შეიწირე 229,4; 367,3; 383,31; 537,2.
- მწუნებისა ღოცვასა და ვედრებასა ნუ უგულეებელს-ჰყოფ 123,30.
- მწუნებისა ღოცვასა შევსწირავთ შენდამი, უფალო, რომელი განზრახვით 478,12.
- მწუნებისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენდა- (მი), მაცხოვარ, რომელმან დღენი 420,15.
- მწუნებისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენდა, ქრისტე ღმერთო, რომელი ასდგმ მკურნეთით მესამესა დღესა ის. გიგალობთ შენ, ქრისტე ღმერთო... ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე.
- მწუნებისა მსხუერპლსა... რომელი გრდამოპქედ 369,8.
- მწუნებისა მსხუერპლსა... რომელი წიაღთაგან 179,16.
- მწუნებისა მსხუერპლსა... რომელმან დაიმდაბლე 369,13.
- მწუნებისა მსხუერპლსა... რომელმან მოციქულთა მოუვლინე 287,28.
- მწუნებისა მსხუერპლსა... რომელმან მოციქულნი განანათლენ 288,1.
- მწუნებისა მსხუერპლსა... რომელმან ჯერ-იჩინე კიცუსა ზედა დაჯდომამ 165,8.
- მწუნებისა მსხუერპლსა... რომელმან ჯერ-იჩინე ნათლის-ღებამ 38,20.
- მწუნებისა მსხუერპლსა... რომელმან ჯერ-იჩინე ქუეყანასა ქალწული 334,5.
- მწუნებისა მსხუერპლსა... რომელმან ჯერ-იჩინე ჯუარსა ზედა დამსჭუალვამ 368,28.
- მწუნებისა მსხუერპლსა... რომელმან ჯერ-იჩინე კოცითა ვნება 369,29.
- მწუნებისა მსხუერპლსა [...] ჰურიანი მოკუ-დავად 369,18.
- მწუნებისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენდა, ქრისტე, მეო ღმრთისაო, რამეთუ სათნო-იყავ 384,1.
- მწუნებისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენდამი, უფალო, რომელი ამადღლი ზეცას კოცითა და კულად 238,2.
- მწუნებისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენდამი, ქრისტე, რომელი ამადღლი ზეცას კოცითა ცხოვრებად 237,22.
- მწუნებისა მსხუერპლსა... შეიწირე ის. მწუნებისა გალობასა... შეიწირე.
- მწყემსნი დაღუმნეს 16,1.
- მწყემსნი სასუმელთა შინა ოხრიდეს 18,39.
- მწყემსნი სულეიზრო სამწყსოთა მიერ 35,16; 36,12.
- მწყემსნი ჭეშმარიტნი, სამწყსოთა მით 340,30.
- მხიარულ იყავ ასული 174,14.
- მხოლოდმოპილი მძ და სიტყუად ღმრთისადა 216,28.
- მხოლოდ მოწყალებო, სულსა შესუენებულთასა (მონათა) 329,23; 449,12.
- მხოლოდ სახიერო, სულნი მონათა შენთანი 329,26.
- მხოლოსა, მოწყალებსა მეუფესა 487,5.
- მხოლოსა, უტრწუნელსა 487,1.
- მხოლოსა შორის დედათა(სა) დედასა 284,5; 373,23; 531,16.
- მკდომი იგი ბელიარ 464,11.
- მკდომი მათი მტერი დუაწლისა მკლეთა და-თრგუნეს 233,29.
- მკდომი ჩუენი მტერი ჯუარითა, ქრისტე, დასთრგუნე და ადგომითა 302,21.
- მკდომი ჩუენი... და ამადღლებითა 239,23.
- მკედარო ზეცისა მეუფისაო 26,19.
- მკედრობამ ანგელოზთამ გიგალობს 511,32.
- მკედრობამ ანგელოზთამ დღეს ისარებს 326,6.
- მკეტაგან არა შეგძწუნდეს 33,28.

შენეღ რაუთმეს ღუაწლით-შემოსილთა
319,27.

შენეღ მოითმენდეს სატანჯველთა 142,7.
მჯღომარესა ქერობინთა ზეღა 451,20.

6

ნათელ არს ღა უხარის ეკლესიათა 137,21;
516,29.

ნათელ ხარ შენ, ქრისტე, ღა ნათელი 66,1.
ნათელ ხარ შენ, ქრისტე, ნათლითა შენითა
252,25; 500,9.

ნათელი გამოგუიბრწყინღა, ქრისტე,
(+ ღღეს) შობასა 252,22.

ნათელი გამოგუიბრწყინღა ჩუენ (+ ცხორებ-
ბისამ) მშობელისა 284,22.

ნათელი... ცხორებისამ ნათლის-ღებითა
47,22.

ნათელი... ცხორებისამ — სული წმიღამ
247,21.

ნათელი... ცხორებისამ ტაძარსა 291,31.

ნათელი... წარუვღალი 155,7.

ნათელი... ნათლის-ღებითა 54,3.

ნათელი... ცხორებისამ — ჯუარბი 374,20.

ნათელი გამოჩინებულბი 463,25; 521,3.

ნათელი მამისა მიერ მბ (ღ.) 65,28.

ნათელი მოივლინე, ქრისტე 299,10.

ნათელი მკჷდა (+ ქრისტე) სოფლად
63,3; 87,1; 422,7.

ნათელი მხიარული 188, მმმ; 215,9.

ნათელი ნათლისაგან გამოუჩნდბი 38,14.

ნათელი ნათლისაგან მოივლინე 38,17.

ნათელი ნათლისაგან შობილი 18,32.

ნათელი ჭეშმარიტი 65,21.

ნათელ-იღე, ნათელ-იღე, იერუსალემ 214,
21.

ნათელ-იღე ქრისტემან ღა განწმიღნა იორ-
ღანისა ღელკანბი 62,18.

ნათელ-იღე ქრისტემან იორღანესა (მონი-
საგან), განწმღნეს წყალნი 67,1.

ნათელ-იღე ქრისტემან იორღანესა ღა განა-
ნათლნა მენი კაცთანი, რომლისათუისცა
66,12.

ნათელ-იღე ქრისტემან... უგალობღეთ 66,
19.

ნათელ-იღე ქრისტემან იორღანესა კელითა
წინამობბელისამთა 54,27.

ნათელთ თუალო-შეუღღამბი 525,9.

ნათელი სოფლისათ, ქრისტე ღმებრთბი
243,24.

ნათელსა (+ შენსა, უფალო), ღაწესენ სუ-
ლნი 329,10.

ნათელ-ღებულსა ქრისტესა, რომელსა ზეღა
იხ. ნათლის-ღებასა ქრისტემსსა, რომ-
მელსა ზეღა გარღამოქღა.

ნათელად გამობრწყინღა ჰატოისანი ჯუარბი
311,3.

ნათელად გამობრწყინღეს 32,20.

ნათელად გამოგებრწყინღა ჩუენ ქრისტე
488,13.

ნათელად გამოუბრწყინღბი ყრმათა 169,8.

ნათელად გამოუჩნდბი სოფელსა 55,35.

ნათელად მოსუედ 417,34.

ნათლით-შემოსილსა ახალსა კუირბაკესა
221,2.

ნათლით-შემოსილსა საფლავსა ჰირველ გან-
გებ (ღ.) 484,15.

ნათლითა ადგომისა შენისამთა 485,29.

ნათლითა ეკლესიამ შეამკვეთ 34,7.

ნათლითა შეიმოსნეს წმიღანი მოწამენი (ღ.)
152,8.

ნათლითა შემოსილნო ერნო ქრისტესნი
97,7.

ნათლითა შენითა, უფალო 402,10.

ნათლის-ღებასა უფლისასა იხიღა ითანე
61,18.

ნათლის-ღებასა ქრისტემსსა იორღანესა
64,12.

ნათლის-ღებასა ქრისტემსსა, რომელსა ზე-
ღა გარღამოქღა 63,12.

ნათლის-ღებასა შენსა, ქრისტე, ანგელოზნი
67,3.

ნათლის-ღებასა შენსა, ქრისტე, იორღანეს
43,28.

ნათლისა გამოჩინებასა წესნი უეესთაეს
299,6.

ნათლისა ღელასა, შობის ღელათა 461,30;
475,33.

ნაფლისა სამარადისოდა მშობელად 488,31.
 ნაფლისა ჭეშმარიტისა ქაღაგი 278,18.
 ნელსაცხებლის მიძღებელნი დედანი, კგლო-
 ვარნი 417,1.
 ნელსაცხებლის მიძღებელნი დედანი, წაღ-
 ერებისაგან 507,28.
 ნელსაცხებლის მიძღებელნი საფლავსა
 381,17.
 ნებაანი მოიძულნეს ღირსთა შენთა იხ. ვნება-
 ნი მოიძულნეს ღირსთა შენთა.
 ნებგო სამოთხ (ღ.) 395,7.
 ნესტუსა მისგან და სახიობისა 450,11.
 ნეტრეულ არიან საქსენებელნი (საყოფელ-
 ნი), 36,21.
 ნეტრეული სუმიონ წინა მიეგებოდა 92,25.
 ნეტრეული და უბიწოთ ქალწულო, სანატ
 (ღ.) 417,38.
 ნეფსით ივნე, ქრისტე ღმერთო 478,7.
 ნეფსით ივნე ჯუარსა ზედა 432,40.
 ნეფსით სიკურლილისა ვნებისა მოღუაწებითა
 (მიღებითა) 139,1.
 ნეფსით სიკურლილისა მიძღებელთა ღატრგუ-
 ნეს 139,27.
 ნეფსით შეხუდრ საფლავად 404,9.
 ნეფსით ჯუარსა ზედა ამაღლებულსა 381,12;
 535,24.

ნეფსით ჯუარსა ზედა შენი ვნება 446,30.
 ნეფსით ჯუარცუმა თაკს-იდე 395,3.
 ნიშებსა და სასწაულებსა ჰყოფდა პირველ-
 მოწამე 336,33.
 ნიში ჯუარისა შენისა, უფალო, მოეც მორ-
 წმუნეთა 356,33.
 ნიში ჯუარისა შენისა, ქრისტე, განღმრთო-
 ბილი 303,15.
 ნიშითა და სასწაულითა უსრწნელი 343,15.
 ნუ განამაშობებ, უფალო, წყალობასა შენსა
 ჩემგან 390,7.
 ნუ განამაშობებ, უფალო... არამედ მიკსენ
 390,8.
 ნუ განამაშობებ... არამედ მოგუმაღლე 148,5.
 ნუ განამაშობებ... ღმერთო მამათა ჩუენთაო
 449,28; 468,36.
 ნუ განაპრისხნები ჩემ ზედა 198,40 (სქ.)
 424,22.
 ნუ იქადინ ძლიერი 425,18.
 ნუგეშინის-ეც, უფალო, მწუხარებ (ღ.) 353,
 18.
 ნუგეშინისცემელსა სულსა წმიდასა 124,
 22.
 ნულარა ხარ შენ ურწმუნო 226,23.
 ნულარა ხარო თქუენ მწუხარებ 396,28.

O

ოღეს ამაღლი ჯუარსა ზედა და ქალწული
 (ღ.) 355,4.
 ოღეს გან (ღ.) 358,30.
 ოღეს განზრახვითა (ღ.) 346,13.
 ოღეს განიპყრენ ქელნი თუსნი ჯუარსა, გი-
 ხილეს 207,38.
 ოღეს განიპყრენ ქელნი თუსნი ჯუარსა ზე-
 და, შეუფო 415,18; 490,6.
 ოღეს გიხილა შენ წინამორბედმან (ღ.)
 341,39.
 ოღეს ემხილებოდა პირველისაგან მოწამისა
 336,26.
 ოღეს იქცეოდე, მაცხოვარ 340,8.
 ოღეს იხილეს კიცუსა ზედა 345,4.
 ოღეს კილოზისა სახე 10,20.
 ოღეს მარამ ღმრთისმშობელი გარდაიცვა-
 ლებოდა (ღ.) 350,12.

ოღეს მიისწრაფეს დედათა 506,22.
 ოღეს მიიწინეს დედანი 473,22.
 ოღეს მოივლინა იოანე ქაღაგებად 41,17.
 ოღეს მოციქულთა დიდება 348,39.
 ოღეს მოხუდე გარჩად 151,20.
 ოღეს მსაჯული იგი (ღ.) 363,8.
 ოღეს მსაჯული იგი ანგელოზთა თანა მო-
 ხუდე (ღ.) 345,35.
 ოღეს საფლავსა დაგვე შენ, უფალო, იოსებ
 474,28.
 ოღეს საფლავსა დაგვე შენ, მაცხოვარ, ვი-
 თარცა საფასესა 381,19.
 ოღეს საფლავსა დაგვე შენ წყარო.
 355,11.
 ოღეს სტეფანე მუქლო-მორბეით ევედრებო-
 და 337,4.
 ოღეს უწოდა ქრისტემან ლაზარეს 344,19.

ოდეს შენ ჰურიათა დაგუჟდეს, ვითარცა სა-
ფასე ცხორებისად, და ზედა ერისაგანნი
421,28.
ოდეს შენ... და ვითარცა მეუფესა 434,26.
ოდეს ცოდვილი იგი შესწირვიდა 185,8.
ოდეს ჯუარითა ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე
222,26.
ოდეს ჯუარსა შეჰმსჭუალეს 201,15.
ოთხატედნი ცხოველნი გაქებენ 72,13;
325,25.

ოთხატედნი ცხოველნი, ქებაბინ-სებაბინნი
156,5.
ოთხთავი სეა აღმოცენდა 72,21.
ოთხნივითერნი კორცნი 162,37.
ო-მ-ღ-ი-ბ 534,12.
ორნი ანგელოზ (ღ.) 456,34.
ორნი ანგელოზნი, რომელნი სხდეს 415,25.
ორსახედ გაცთუნა შენ ეშმაკმან 187,33.
ოხითა ღმრთისმშობელისადთა 521,20.
ოხითა წმიდისა ღმრთისმშო (ღ.) 461,32;
475,4.

ჰ

პატროსანთა და მენელსაცხებლეთა დედათა
356,15.
პეტრე და იოვანე შევიდეს 508,1.
პეტრე ეტყოდა მხოლოდშობილსა 198,12.
პეტრე, სარწმუნოებისა კლდეო 259,24.
პირველ აუწყა მაცხოვარმან 221,26.
პირველ აღსრულებაჲმდე, სულო ჩეჰო
125,16.
პირველ საუკუნეთა მამისაგან იყავ პემ
95,22.
პირველ საუკუნეთა სიტყუამ დღეს მოხუედ
51,15.
პირველ საუკუნეთა სიტყუამ მამისად 20,11.

პირველ საუკუნეთა სიტყუაო ღმრთისაო
131,5.
პირველ საუკუნეთა ღმერთი 92,37.
პირველ საუკუნეთა პემ 51,5.
პირველ საუკუნითგან უკუდავი 502,21.
პირველ ჯუარცუპისა შენისა 265,26.
პირველადვე თქვა ესაია 11,17.
პირველვე აუწყა მაცხოვარმან იხ. პირველ-
აუწყა მაცხოვარმან.
პირველი სიტყუამ 486,27.
პირველმოწყამემან შენმან, უფალო 26,6.
პირველშექმნული იგი 306,25.
პირსა შენსა ნუ გარე-მოიქცევ 449,30;
468,38.

ჟ

ჟამსა აღსასრულთასა მოხუედ 398,13.
ჟამსა მას, რომელსა მოწყდებოდა 290,13.

ჟამსა მას სატფურებისასა 291,6.
ჟამსა შეწყნარებისასა ისმინე 360,11.

რ

რად არა განიზრახე, სულო ჩეჰო 362,27.
რამეთუ ამას ზედა ამაღლდა (ღ.) 304,20.
რამეთუ ამას ზედა ამაღლდა ღმერთი 204,14.
რამეთუ ბერწსა მას ესხნეს 290,9.
რამეთუ გამოჩნდა მადლი 13,13.
რამეთუ კაცთა ქუეყანით აღჰოუბრწყინდა
(აღმოუცენდა) 307,36.
რამეთუ მართალ და წმიდა არს უფალი
425,9.
რამეთუ მოგუეცა ჩუენ ბეჰელი 301,31.

რამეთუ სათონ-იყო უფალმან (ღ.) 295,43
(სქ.)
რამეთუ სარწმუნოებამან შენისა ადგომისა-
მან 222,7.
რამეთუ სიმრავლემ გარდარეულთა ცოდვათა
119,24.
რამეთუ სიზღმემან უფსკრულთა (ღ.) 90,25.
რამეთუ სიზღმემად ცოდვათა ჩემთამ 103,27.
რამეთუ სიღრმემ ცოდვათა ჩემთამ, მაცხო-
ვარ იხ. რამეთუ სიმრავლემ გარდარეულ-
თა ცოდვათა.

- რაპეთუ ურჩულუობამ ჩემი 103,19.
 რაპეთუ უცხო არს მართალთა ურწმუნოებამ
 317,11.
 რაპეთუ ქრისტემან ვუაბითა მოკლა მტერი
 301,27.
 რაპეთუ ქშუენის პატრივი ის. რაპეთუ შენდა
 შუენის პატრივი.
 რაპეთუ ღმერთი ხარ 426,11.
 რაპეთუ შენგან არს წყარომ ცხორებისა
 63,18.
 რაპეთუ შენდა შუენის პატრივი 72,30.
 რაპეთუ შენდამი, უფალო 237,24.
 რამ არს შენდა, ზღუაო 67,16.
 რამ-მე შეეწირით შენდა 12,30; 22,2.
 რამ მივაკოთ უფალსა 217,16; 493,2.
 რამსა არა განიზრახავ 159,29.
 რამსა ებიებთ ცხოველსა 416,20.
 რაქამს აიპრა ემამ მამისა 334,11.
 რაქამს ამაღლდა ქრისტემ 301,19.
 რაქამს გამოსწნდი შენ 207,6.
 რაქამს გამორჩელობიან საქმენი დაფარულ-
 ნი 176,18.
 რაქამს გამორჩელობიან წინაშე შენსა, უფა-
 ლო, საქმენი კაცთანი, დაფარულნი და
 ცხადნი, და შიგებდე 156,26.
 რაქამს გამორჩელობიან... მაშინ დამიფარენ
 102,18.
 რაქამს განშიშულდი 54,14.
 რაქამს განსცხადენ 47,13.
 რაქამს დაიდგას საყდარი 102,14.
 რაქამს დაშადებელი 62,6.
 რაქამს დასცენ საყუარსა 176,15.
 რაქამს, მაცხოვარ, ბაგენი აღვასუნე 157,17.
 რაქამს მოგუთა მასკულავისა ჰაერ 20,35.
 რაქამს მოვიდა უფალი ნაოლის-ღებად
 49,30.
 რაქამს მოვიდეს დიდბითა მამისამთა 206,
 32.
 რაქამს მოვიდეს მთავარანგელოზნი 274,9.
 რაქამს მოვიცხენნი მე მრავალნი ცოდვანი
 ჩემნი და მოვიცხენი 119,5.
 რაქამს... მაშინ ყოლადე 126,16.
 რაქამს მოხუედ ბუთანიად 163,30.
 რაქამს მოხუედ სამოთხედ 218,19.
 რაქამს სული წმიდა მარადმოქდა 67,8.
 რაქამს ფერი იცვალე 262,20.
 რაქამს ქრისტე ნათელს-იღებდა 54,11.
 რაქამს შეგმწვეულეს შენ, მაცხოვარ, ძელ-
 სა 207,30.
 რაქამს შეითხინეს სამნი ყრმანი 430,7.
 რაქამს შეიკრებს მოხუცებულნი 58,9.
 რაქამს შთაქედ იორდანედ 44,11.
 რაქამს შედ დგომილ იყო ელისაბედ 254,25.
 რაქამს წარადგინეს იგი წინაშე მძლავრისა
 57,22.
 რაქამს წარსდგა კაიფამსა 194,27.
 რაქამს წინამორბედი დამბადებელსა ნა-
 თელს-სცემდა 67,22.
 რაქამს-იგი თაყუანის-სცემდი 193,14.
 რასა-მე ჰგონებ შენ, იულა 193,8.
 რომელ აღგომამ ხარ ყოველთამ 474,4.
 რომელ ავითიქე ჩუენ არა ხილვად 474,8.
 რომელ დაიდეც ახარსა საფლავსა 505,30.
 რომელთა ამის სოფლისა სამუებელი 107,21.
 რომელთა აღვიმთუეთ დიდებად 484,19.
 რომელთა ბრძოლასა სიძენით 141,5.
 რომელთა მიუწოდე, უფალო, განსუნებასა
 331,19.
 რომელთა მოვიდეთ ნიში ვუარისა შენისა
 135,17; 386,13; 515,14.
 რომელ(თა) მცნებამ მაცხოვრისამ 36,29;
 259,26; 341,2.
 რომელთა საქმილი სენთამ 181,13.
 რომელთა სუროდა სახელისათუის მა (ღ.)
 235,4; 315,16.
 რომელთა სძლეს მძლავრთა 141,8.
 რომელთა უუარდა სახელი პატროსანი
 234,35.
 რომელთა უმურველი წყარომ 337,27.
 რომელთა შეიყუარეს ჩრული 360,37.
 რომელთა წამეს შენთუის 113,22.
 რომელი ადგა მკურნითთ 534,10.
 რომელი ადგა მკურნითთ და საკრეველი
 სიკუდილისანი 494,8.
 რომელი ადგა მკურნითთ და სოფელი დათ-
 ქმული 487,18.
 რომელი ადგა საფლავით მესამესა დღესა და
 ადგომამ 378,4.
 რომელი ადგა... დაბრუნა 470,34.
 რომელი ადგა... მტერისა ძლიერებამ 387,36.
 რომელი ავაზაკთა შორის ვუარს-ეცუა
 197,15.

რომელი ამაღლდი (+ ზეცად) კობციოთა 240,14.

რომელი ანგელოზთა მიერ იღიდების 52,28.

რომელი ანგელოზთა მოქალაქობითა 279,1.

რომელი ასდებ შესაქესა დღესა და ადგომითა შენითა იხ. ასდებ მკურნებით შესაქესა დღესა და ადგომითა შენითა.

რომელი ასდებ (+ შესაქესა დღესა) საფლავით 330,3.

რომელი ასდებ მკურნებით და ადგომამ 429,12.

რომელი ასდებ მკურნებით შესაქესა დღესა და ადგომამ 469,31.

რომელი ასდებ... და უტრწნელუბამ 469,23.

რომელი ასდებ... და ძლიერებით 469,12.

რომელი ასდებ... კაცთმოყუარე, სოფელი განანათლე 486,12.

რომელი ასდებ... კაცთმოყუარე, შენდობამ ცოდვითამ 481,22.

რომელი ასდებ... სახიერ, და კაცთა ნათესავი 376,12.

რომელი ასდებ... უფალო, და ადგომამ 429,38; 502,1.

რომელი ასდებ... უფალო, შენდობამ ცოდვითამ 499,3.

რომელი ასდებ... ქრისტე ღმერთთ, და ადგომითა 407,10.

რომელი ასდებ მკურნებით, სახიერ, კაცთმოყუარე 442,29.

რომელი ასდებ მკურნებით, უფალო, დიდუბამ 485,9.

რომელი ასდებ მკურნებით, ქრისტე, გუბნოვნენ 465,33.

რომელი ასდებ მკურნებით, ქრისტე, მაცხოვნენ 463,5.

რომელი ასდებ საფლავით და ადგომამ 368,23.

რომელი ასდებ საფლავით და განანათლენ 494,30.

რომელი ასდებ საფლავით და მკურნაზნი აღადგინენ, ქრისტე, ცხოვრების მომცემელ უფალო, ყოველნი გიგალობთ 497,29.

რომელი ასდებ საფლავით... უფალო ღმერთთ ჩემო, შემიწყალო 446,20.

რომელი ასდებ საფლავით შესაქესა დღესა 391,3.

რომელი აურაცხელითა კაცთმოყუარებითა ამაღლდა 379,26.

რომელი აღსასრულსა ეამთასა განკაცნა 305,35.

რომელი აღსასრულსა ეამთასა განკაცენ და სოფელსა 428,20.

რომელი აღსასრულსა ეამთასა განკაცენ ცხოვრებისათვის ჩუენისა 53,4.

რომელი აღსასრულსა ეამთასა ქაღწურლისაგან კობციელ იქმნა 391,17; 411,23.

რომელი ასაღსა საფლავსა დაიდევ და შესაქესა დღესა ასდებ 379,14.

რომელი ასაღსა... და ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა 494,26.

რომელი ასაღსა... დიდებით აღგა 377,25.

რომელი ამაღლდით და ჯუარცუქამ 536,32.

რომელი ამაღლდით ზეცად და დაშჯედ მარჯუენით მამისა, განანათლენ იხ. შენ, რომელი ამაღლდით ზეცად.

რომელი ამაღლდით... რომელი სუფევ 368,26.

რომელი ამაღლდით... ყოველთა უფალი 443,6.

რომელი ამაღლდით... შენ გაქებენ 505,4.

რომელი ამაღლდით ძელსა ზედა 466,2.

რომელი ამაღლდით ჯუარსა ზედა 307,10; 431,6.

რომელი ბაბილონს საქუმილსა შინა 323,38.

რომელი ბაგასა დაიდევ, ქრისტე, სასუეველითა 17,12.

რომელი ბაგასა დაიდევ სასუეველითა 18,8.

რომელი გარობამ ანუ ვითარი ქებამ გმუენის შენ, მარბამ 11,37.

რომელი გარობამ... წმიდითამ 59,30; 114,15; 235,9; 316,23.

რომელი გამოუთქმელ ხარ დიდებითა 50,23.

რომელი გამოუთქმელ ხარ ღმრთეებითა და ქველისმოქმედ მოწყალებითა 522,9.

რომელი გამოუთქმელ ხარ ღმრთეებითა და ქველისმოქმედებითა უგა (ღ.) 179,13.

რომელი გამოუთქმელთა საიდუმლოთა იქმენ მსასურს 29,12.

რომელი გამოუთქმელთაგან მგალობელთა მარბდის იქები 322,38.

რომელი გამოუთქმელთაგან პატრი (ღ.) 382,15.

რომელი გამოუნდა პაპილონს საკუმილსა
მას 378,7; 533,36.

რომელი გამოუცდელ იყო მოღუაწებითა
315,24.

რომელი გამოუცდელ ხარ ქონწინებისაგან
285,37.

რომელი გამოშნდი საკუმილსა მას 410,14.

რომელი გამოშნდი კობციითა 486,8.

რომელი გამოწნდი ჰაბილონს, შორის საკუ-
მილსა 409,37.

რომელი განიკითხავ უჩინოთა გულისათა იხ.
რომელი, ვითარცა ღმერთ ხარ, განიკით-
ხავ უჩინოთა გულისათა.

რომელი განკობციელდა ქალწულისაგან
377,19.

რომელი გარდამოქდა ზეცით და ქალწული-
საგან 494,22.

რომელი გარდამოქდა ზეცით, ჯუარსა დაე-
სჭურა 294,22.

რომელი გარდამოქვედ ზეცით, პირველ (შე)-
ქმნულნი 437,17.

რომელი გარდამოქვედ, სიტყუამ მამისამ
461,8.

რომელი დაებეჭდე ბეჭდითა დასისამთა
429,35.

რომელი დაემკვრებ საშოსა ქალწულისასა
9,8.

რომელი დაეფარ გულსა ქუეყანისასა და ას-
ლებ მესამესა დღესა საფლავით 502,18.

რომელი დაეფარ... ყოვლად ძლიერნი 430,34.

რომელი დაეფარ... განანათლენ 223,33.

რომელი დაეფარ გულსა ქუეყანისასა სამ
ღმედ 486,21.

რომელი დავითისგან აღმოსცენდი 407,31.

რომელი დაისჯა ჰურიითაგან 392,13.

რომელი დამბადებელი ხარ დაბადებულთამ
505,27.

რომელი დღეად ღმერთისად გამოსწნდი, ქალ-
წული, და ტამ (ღ.) 454,27.

რომელი ეროდესგან მოიკლა წინაწარმეტ-
ყუელი, მოვიდა 279,24.

რომელი ეროდესგან მოიკლა წინაწარმეტ-
ყუელი, რომელმან სიძარბოთასა 281,16.

რომელი ეტლითა ქერობინათამა 470,7.

რომელი ეტლის თუა 352,25.

რომელი, ვითარცა კაცი, დაეფარ 391,8.

რომელი, (თითარცა ღმერთი ხარ), განი-
კითხავ უჩინოთა 129,2.

რომელი, ვითარცა ღმერთი, იმსახურები ან-
გელოზთაგან იხ. რომელი (თღმერთი
ხარ), იმსახურები ანგელოზთაგან.

რომელი ზეშთა საყდართა 411,20.

რომელი ზეცით გარდამოქ (ღ.) 53,18.

რომელი ზეცით გარდამოქვედ (თდა) ქალ-
წულისაგან 146,25.

რომელი ზეცით მამისა მიერ მოივლინე
394,38.

რომელი ზი ზედა ქერობინთა, განცხადენ იხ.
რომელი ჰზი ზედა ქერობინთა, განცხა-
დენ.

რომელი ზი ზედა ქერობინთა, ცრემლით შე-
გივრები (სულთქუმით შეურები)
160,6; 524,6.

რომელი ზის მარჯულ მამისა საყდართა დი-
დებისათა 174,20.

რომელი თანა-დაუსაბამო (ღ.) 53,17.

რომელი თაყუანის-იციემები(ს) წმიდათა ან-
გელოზთაგან 186,2; 268,20; 411,8.

რომელი თესლისაგან დავითისსა აღმოსცენ-
დი 267,33.

რომელი თუალთ-შეუდგამ ხარ 323,7.

რომელი თუით რჩულისმდებელ ხარ 86,29.

რომელი თხემისა ადგილსა ჯუარს-ეცუა
503,19.

რომელი იღიდები ცათა 322,7.

რომელი იმსახურები ანგელოზთაგან იხ. რო-
მელი ღმერთ ხარ, იმსახურები ანგელო-
ზთაგან.

რომელი იყავ დაბეჭდულსა მას საფლავსა
358,1.

რომელი იყო დიდ შორის წინაწარმეტყუელ-
თა 277,23

რომელი იშვე ბერწისაგან 285,34.

რომელი იშვე ქალწულისაგან, გაქებენ
391,32.

რომელი იშვე ქალწულისაგან, სიტყუამ მა-
მისამ, უქცევილად 479,1.

რომელი იშვე ქალწულისაგან, სიტყუამ
ღმერთისამ, კობციელად 433,5.

რომელი იშვე ქალწულისაგან, ქრისტე
ღმერთთ, ყოვლისათეს სოფლისა 386,31.

- რომელი იშვე ქალწულისაგან, ღმერთ რაა
ხარ 307,7; 431,3.
- რომელი იშვე, ქრისტე, ქალწულისაგან და
წიაღთაგან 17,9; 502,13.
- რომელი კარვად სამეფოდ სათნო-გიყო
394,31.
- რომელი კატომოყურებისათუს მოკვლინა
377,36; 534,1.
- რომელი კატომოყურებისათუს ნეფსით
ვნებად მოვიდა 186,9.
- რომელი კატომოყურებისათუს ნეფსით
(+ჩუენთუს) 304,4.
- რომელი კიცუსა ზედა დღეს დასჯედო
166,16.
- რომელი მამით და სულით წმიდითურთ თა-
ყუანის-იცემების 52,35.
- რომელი მამისა და სულისა წმიდასა თანა
იღიდები დაუცხრომელად 241,21; 433,25.
- რომელი მამისა... იღიდების კმ 241,35.
- რომელი მამისა თანა და მისა თანა იღიდები
60,12.
- რომელი მამისა მიერ ზეცით იწამა 263,33.
- რომელი მამისა მიერ იწამა ბეძ 52,31.
- რომელი მამისაგან არა განუშორე (გამოშნ-
დო) 68,34.
- რომელი მამისაგან განუშორებელ ხარ
341,33.
- რომელი მადალთა შინა მამისა მიერ იღი-
დების 324,40.
- რომელი მაცხოვანსა შინა გამოსჩნდი და
252,34.
- რომელი მაც(უ)ლოვანსა შინა გამო(უ)ჩნდი
ცეცხლითა 33,5; 48,30; 207,18; 248,კ;
263,15; 330,10; 376,2; 533,4.
- რომელი მესამესა დღესა ასდებ მკუდრებით,
განანათლე 461,5.
- რომელი მესამესა... და გუაცხოვნენ 373,35.
- რომელი მესამესა დღესა ა(ღ)დგა (+მკუდ-
რებით) და გამოუჩნდა 503,16.
- რომელი მთავრობად (ღ.) 339,4.
- რომელი მთავრობათა (ღ.) 352,26.
- რომელი მთასა ზედა მოსეს თანა ზრახვედი
75,32; 91,24; 234,8; 306,19; 429,26.
- რომელი მთასა ზედა მოწაფეთა (+თანა)
ზრახვედი 240,18.
- რომელი მთასა (+თაბორსა) გამოსჩნდი
263,16.
- რომელი მთასა წმიდასა იდიდა 18,2; 503,2.
- რომელი მიუწდომელისა ბუნებისა 29,5.
- რომელი მიხუედ სამოთხედ 211,7.
- რომელი მკუდართა თანა შეირაცხე და ბნელ-
სა შინა 428,38.
- რომელი მკუდართა თანა შეირაცხე და წმი-
დითა აღგომითა 491,28.
- რომელი მკუდართა ცხორებამ ხარ იხ. რო-
მელი მოკუდავთა ცხორებამ ხარ.
- რომელი მოვიდა აღდგინებად 172,11.
- რომელი მოვიდა ნეფსით ვნებად 182,17.
- რომელი მოკუდავთა ცხორებამ ხარ 330,5.
- რომელი მონისა მიერ განიყიდა და თუისი-
თა სისხლითა 186,6.
- რომელი მონისა მიერ განიყიდე და ურჩუ-
ლოთაგან 203,29.
- რომელი მოხუედ განათლებად სოფლისა
359,32.
- რომელი მოხუედ, ქრისტე ღმერთო (ღ.)
355,5.
- რომელი მოხუედ ქსნად სოფლისა 376,18.
- რომელი მოხუედ ქსნად წარტყუენილთათუს
430,22.
- რომელი მსახურთა მიერ შეურაცხ იქმენ
430,28.
- რომელი მღვდელისაგან განიკიხხე (განიყი-
დე) იხ. რომელი მკველისაგან განიკიცხე.
რომელი მკველისაგან განიკიცხე 203,31.
- რომელი მკდომარე ხარ ცასა ცაათასა 322,3.
- რომელი ნათელსა დაკვდრებულ ხარ 297,2.
- რომელი ნათელსა თუალთ-შეუდგამსა მსა-
ხურ ხარ 326,15.
- რომელი ნათლითა და დრუბლითა (ღმრთე-
ებითა) დიდებით გამოჩნდა 263,30.
- რომელი ნათლისა თუალთა შეუდგამისა დე-
დად ხარ 520,3.
- რომელი ნათლისა თუალთ-შეუდგამისა დე-
დად ღირს იქმენ 413,38.
- რომელი ნათელსა შინა დაკვდრებულ ხარ
323,29.
- რომელი ნათლისმცემელად ღირს იქმენ
252,15.
- რომელი ნებითა მამისადთა ზეცით ქუყა-
ნად გარდამოქდა 503,34.

- რომელი ნებითა მამისამთა ქუეყანად მოივ-
ლინა 392,7.
- რომელი ნეფსით ჩუენთეს ჯუარსა დაქმსჭუ-
ალა 378,15.
- რომელი ნეფსით ჩჩუილ იქმენ 86,13.
- რომელი პირველ საუკუნეთა მამისა თანა
განაგებდა 377,39.
- რომელი პირველ საუკუნეთა მამისა თანა
წყალთა ზედა იქცეოდე 46,31.
- რომელი რჩულისა მღებულ ხარ 168,26;
284,25.
- რომელი სამებად სამებადვე ხარ (დ.) 357,10.
- რომელი სამებით და ერთარსებით იდიდები
მონწყუნეთაგან 504,19.
- რომელი სამებით და ერთარსებით იდიდების
მადლთა შინა 294,35; 391,26; 539,12.
- რომელი სანატრელ ხარ დედათა (დ.) 336,
23.
- რომელი სასძლოსა პირველმოწამისასა აღე-
სრულების 315,27.
- რომელი საფლავით ასდებ და განანათლენ
443,15.
- რომელი საფლავით ასდებ და ჯოჯოხეთი
წარმოსტყუენე 434,38.
- რომელი საფლავით ასდებ (+ჰესამესა დღე-
სა), ქრისტე, გადიდებთ 401,18.
- რომელი საფლავით ასდებ, ქრისტე, და სო-
ფელი 428,25.
- რომელი საფლავით აღმოპბრწყინდი 389,30.
- რომელი საფლავსა დაიდევ და დასისაგან და-
ებჭდე 491,39.
- რომელი საფლავსა დაიდევ და ერისაგანნი
გცვიდეს 475,18.
- რომელი საფლავსა დაიდევ დ მესამესა დღე-
სა ასდებ 466,16.
- რომელი საფლავსა დაიდევ და ჯოჯოხეთი
წარმოსტყუენე 368,20.
- რომელი საფლავსა... უფალო 429,16.
- რომელი საფლავსა დაიდევ, ვითარცა მკუდა-
რი 479,37.
- რომელი საფლავსა დაიდევ ნეფსით 207,24;
376,9.
- რომელი საფლავსა დაიდევ კორციელად
433,11.
- რომელი საფლავსა დაიდვა ვითარცა კაცი
378,1.
- რომელი საყდარ (დ.) 339,5.
- რომელი საყდართა ოთხსატედთა 504,37.
- რომელი საყდართა ქერაბინთა 447,14.
- რომელი საშოთგანვე დედისამთ იწოდე
280,26.
- რომელი საშოსა დაემკურა ქალწულისასა
18,5; 503,5.
- რომელი საშოსა ქალწულისასა დაემკურე
და მას შინა 502,10.
- რომელი საშოსა... და მისგან 430,25.
- რომელი საშოსა შენსა (+უთესლოდ) დაემ-
კურა 393,10.
- რომელი სზი ქერობინთა 50,17.
- რომელი სიმდაბლისა სატითა 411,26.
- რომელი სიყრმიოთგან ქადაგ სამებისა 350,25.
- რომელი სულითა ელიამსითა 279,6.
- რომელი სუფევ უკუნისამდე (დ.) 355,31.
- რომელი სუფევ უკუნისამდე, დღეს ქელთა-
გან 186,20.
- რომელი უბიწოთა მოქალაქობითა 280,16.
- რომელი უდაბნოს სიყრმიოთგან 276,25.
- რომელი უდაბნოს კორცითა იქცეოდ
280,31.
- რომელი უეესთაეს ყოველთა ნაშობთა
280,21.
- რომელი ურჩულოთა ერთდჳს მიერ 281,30.
- რომელი უფალ ხარ ცათა და ქუეყანისა და
შემოქმედ საუკუნეთა 297,6.
- რომელი უფალ... და შემოქმედი ყოველთა
49,19.
- რომელი უფალ... რომელსა გიპყრიან 321,
25.
- რომელი უფლებ ძალთა ზედა ზღუისათა
71,1.
- რომელი უფროს ყოველთა წინაწარმეტყუ-
ელთა 280,11.
- რომელი ქალწულისაგან არა იცვა (დ.)
454,29.
- რომელი ქალწულისაგან უბიწოთა აღსას-
რულსა ეამათსა 486,38.
- რომელი ქალწულისაგან უბიწოთა შეუფე
იშვა 66,16.
- რომელი ქალწულისაგან უთესლოდ 503,31.
- რომელი ქერობინთა ზედა მამისა თანა-მო-
საყდრჳ 96,22.
- რომელი ქერობინთა საიდუმლოსა 100,21.

- რომელი (+ დმერთ ხარ), იმსახურები ანგე-
ლოზათაგან 183,18.
- რომელი შეემთხვა დედათა 432,15.
- რომელი შენგან კორციელ იქმნა 19,32.
- რომელი შეუსებელ და უსილავ ხარ 184,33.
- რომელი შეუსებელ ხარ 50,20.
- რომელი შეცთობილ ვარ 126,27.
- რომელი შობითგან ბნელსა შინა იქცეოდა
244,4.
- რომელი შორის ავაზაკთასა ჯუარს-ეცუა
197,26.
- რომელი შორის (+ ორთა) ავაზაკთა დაისა-
ჯა 503,13.
- რომელი შორის ორთა ავაზაკთასა ჯუარს-
ეცუ 208,17.
- რომელი შუენიერი ზღუდმ 382,30.
- რომელი ჩუენთს განკაცენ 60,25.
- რომელი ჩუენთს ზეცით გარდამოჰქედ
444,19.
- რომელი ცათა არა დააკლდი 19,9.
- რომელი ცათა შინა კურთხეულ ხარ 394,6.
- რომელი ძელსა დამოეკიდე 209,35.
- რომელი ძელსა ზედა, ქრისტე 207,19;
376,6.
- რომელი ძლიერებითა ღმრთეუბისაითა
391,23; 411,29.
- რომელი წიაღთაგან მამისათა 16,36.
- რომელი წინა საუკუნეთა მამისაგან იშვა
ოდე (ღ.) 285,27.
- რომელი წინამთვე კობებოდა 276,1.
- რომელი წინაშე ჯუარსა სდევ 394,18.
- რომელი წყალთა ზედა იქცეოდა 18,37.
- რომელი წყალულ ვარ ცოდვითა 131,11.
- რომელი ჭურბად რჩეულად გამოსჩნდი
73,24.
- რომელი ხარ ბუნებად (დაუსაბამოდ) თანა-
არსი მამისად და გარდამოჰქედ 60,9.
- რომელი ხარ... და ყოლად წმინდისა სული-
სად 9,10.
- რომელი ხარ დაუსაბამოდ 391,35.
- რომელი კორციელ იქმნა 166,13; 372,16;
530,14.
- რომელი კორციელად იშვა 18,34.
- რომელი კორციითა ამაღლდი 241,23.
- რომელი კორციითა ნეფსით ჯუარს-ეცუა
367,11.
- რომელი კნისსათს ჩუენისა ამაღლდა
432,11.
- რომელი ჯუარსა დაემრჭუალე და დაქსენ
428,35.
- რომელი ჯუარსა დაემრჭუალე (დაემშუა-
ლა) და ყოველთა 386,24.
- რომელი ჯუარსა დაემრჭუალე, (+ ქრისტე),
განზრახვით 210,4.
- რომელი ჯუარსა დაემრჭუალე, ქრისტე, და
დაბუელებით 430,31.
- რომელი ჯუარსა ზედა აჰმაღლდი და დასო-
რგუნე 429,14.
- რომელი ჯუარსა ზედა აჰმაღლდი, ქრისტე
305,30.
- რომელი ჯუარს-ეცე, დაეფალ და შესამესა
დღესა 460,9.
- რომელი ჯუარს-ეცუ, დაეფალ და ჯოჯოხე-
თი 304,32.
- რომელი ჯუარს-ეცუ ზედა გოლგოთას
391,38.
- რომელი ჯუარს-ეცუა განზრახვით 411,11.
- რომელი ჯუარს-ეცუა ჩუენთვის (ღ.)
355,24.
- რომელი ჯუარს-ეცუა ჩუენთვის და ძელისა
წყევამ 487,15.
- რომელი ჯუარცუმით და განზრახვით
392,16.
- რომელი (ჰ)ში ზედა ქერობინთა 385,32;
389,28.
- რომელი ჰურიათა მიერ ჯუარს-ეცუ 368,17.
- რომელი ჰურიათაგან საფლავად შეხუედ
471,22.
- რომელმან აღამ თანა-აღადგინე 494,12.
- რომელმან აღამის, მონისა, ხატი შეიმოსე
87,23.
- რომელმან ადგო (ღ.) 215,30.
- რომელმან ადგომად მიჰმადლე ნათესავსა
კაცთასა და გაქვს კელმწიფებით 463,4.
- რომელმან ადგომად... ვითარცა ცხოვარი
459,4.
- რომელმან ადგომითა მისითა 450,31.
- რომელმან ადგომითა შენითა 479,9.
- რომელმან ადგომილი იხილე 394,20.

- რომელმან ადიდე ღმრთეებამ (დ.) 235,7.
- რომელმან აზარიათა საქუმილსა მას შინა 17,19.
- რომელმან აშაკუს, წინაწარმეტყუელსა 407,7.
- რომელმან ანგელოზისა მიერ ხარებად 9,5.
- რომელმან არა უღიბს იჩინა ნათლის-ღებამ 51,27.
- რომელმან არაარსისაგან კაცი შექქენ, კაცთმოყუარე, ნუ პირისა შენისაგან ის. ღმერთო, რომელმან არაარსისაგან კაცი შექქენ.
- რომელმან არაარსისაგან (არარამსაგან) კაცი შექქენ, კაცთმოყუარე, ქუესკენლად შთაჰქედ 328,10.
- რომელმან არარამსაგან ყოველივე 391,15; 539,17.
- რომელმან აუწყე, ქრისტე, შენი სასუფეველი 240,7.
- რომელმან აღადგინა საფლავით 162,13.
- რომელმან აღადგინენ მკურდრეთით (დ.) 534,29.
- რომელმან აღმოგუიციდნენ უკუდავებად დაფლვითა და მყოფთა 302,30.
- რომელმან აღმოგვცენენ წყარომ უკუდავებობასა 369,4.
- რომელმან აღმოგვცემენ უკუდავებად დაფლვითა და ადიდე 369,1
- რომელმან აღმოპიყვანნა ჩუენ ბჭეთაგან 238,37; 299,30.
- რომელმან აღრაცხე სიმრავლემ (დ.) 297,15.
- რომელმან ა(დ)უთქ(უ) სული წმიდად 240,9.
- რომელმან ბაბილონს შორის საქუმილსა 70,25.
- რომელმან ბაბილონს ყრმათა ცუარი გარდამოუვლინე 279,10.
- რომელმან ბაბილონსა ყრმათა შური აიდე 76,26.
- რომელმან ბჭენი რვაღისანი შექმუსრენ 311,27.
- რომელმან გამოაბრწყინე (+ნათელი) და განანათლე ცისკარი 75,16; 304,23.
- რომელმან გამოაბრწყინე ნათელი და იმე ქალწულისაგან 304,26.
- რომელმან გამოაჩინე ნათელი ის. რომელმან გამოაბრწყინე (+ნათელი) და განანათლე.
- რომელმან გამოაჩინნა სოფელსა წმიდან მღვდელთმოძღუარნი 34,4.
- რომელმან გამოგარჩ (დ.) 382,10.
- რომელმან გამოუბრწყინე ნათელი 240,4.
- რომელმან განამართლე მეზუერები 136,20.
- რომელმან განანათლენ (განამტყიცენ) მოციქულნი 240,1.
- რომელმან განანათლნა (+დიდებითა) დღე მოციქულნი 249,19.
- რომელმან განგებულეზამ ცხორებისა ჩუენისა 183,15.
- რომელმან განზრახეთ კელით-წერილი ჩუენი ცოდვამ 306,21.
- რომელმან განიპყრენ კელნი თჳსნი ჯუარსა ზედა, ქრისტე ღმერთო, და სიმტყიცე 433,8.
- რომელმან განიპყრენ... ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე 504,40.
- რომელმან განიპყრნა... ნუფსით თუისით 300,1; 534,6.
- რომელმან განიპყრნა... და შექმუსრა 487,26.
- რომელმან განსწმიდე მეპავი 135,8.
- რომელმან განსწმიდე, ქრისტე, წყალთა ბუნებად 48,31.
- რომელმან განსწმიდე ყოველთა ბუნებად 63,29.
- რომელმან განსწმიდე წიღონი იგი 136,17.
- რომელმან განსწმიდე წყალნი ის. რომელმან განსწმიდე ყოველთა ბუნებად.
- რომელმან განწმიდა საშომ ქალწულისამ 432,7.
- რომელმან გარდაცვალა დედად თუისი სასძლოსა 273,29.
- რომელმან გარდაცვალა დედად თუისი ცხოზებად 268,36.
- რომელმან გარემომს საქუმილსა 469,9.
- რომელმან დაადგა მოციქულთა გუიზგუინი (დ.) 258,23.

- რომელმან დაადგა მოწამეთა გუიზ (ღ.) 112,3.
- რომელმან დაამტკიცა ეკლესიამ ზედა კვლევა 294,25.
- რომელმან დაამტკიცა ეკლესიანი ჯუარითა 454,21.
- რომელმან დააფუძნე ქუეყანამ 53,25.
- რომელმან დათრგუნა სიმტკიცე სიკუდილი-სამ 487,30.
- რომელმან დაიციე დანიელ პირისაგან ლომთამსა და ჯურღმულსა 452,1.
- რომელმან დაიციე დანიელ პირისაგან ლომთამსა და დაშრიტა 487,22.
- რომელმან დაიცივა საპნი ყრმანი 17,22.
- რომელმან დანიელ პირისაგან ლომთამსა 469,6.
- რომელმან დასაბამითგან დამონებულნი 210,30; 379,17.
- რომელმან დასაბამსა ცანი დამყარენ 17,7; 501,31.
- რომელმან დასაჯე ჯოჯოხეთი 305,32.
- რომელმან დასთრგუნე სიმტკიცე 491,32.
- რომელმან დასჯილნი ცოდვითა 53,40.
- რომელმან დაუტყენელი იტუიბთე 452,36.
- რომელმან დაქსნა აპპარტავანება 299,33.
- რომელმან დაჰბადნა ცანი სიტყვა და შეაკვინა 480,7.
- რომელმან დაჰბადნა ცანი სიტყუითა, სიტყუითა მამისამთა 91,10.
- რომელმან, ვიდრე აღგომამდე 421,4.
- რომელმან ვნება ნუფსით ჯუარსა ზედა 435,4.
- რომელმან ზედა ცხოველს-მყოფელსა ძელსა 363,20.
- რომელმან თავს-იღევ ვნება გარღარეულთა 118,18.
- რომელმან თავს-იღევ ვნება ნუფსით 491,24.
- რომელმან თავს-იღვა მონისა მიერ განსყოფამ 186,3.
- რომელმან თავს-იღვა სოფლისა ქსნისათჳს იხ. შენ, რომელმან თავს იღევ.
- რომელმან თანა-არსი მამისამ მუცლად-იღე 382,11.
- რომელმან თომას უჩუენა 223,18.
- რომელმან თომას შემდგომად აღგომისა 224,14.
- რომელმან თუისი სამეუფო ნიში 308,24.
- რომელმან იენე კორცითა 479,33.
- რომელმან იორდანეს ნათელი მოიღო 65,17.
- რომელმან იორდანი (ღ.) 66,11.
- რომელმან იორდანისა წყალნი განწმიდენ 523,15.
- რომელმან ისმინე კამა წინაწარმეტყუელთა 375,19.
- რომელმან კაცთმყოფარებისათუის პირველ დაფუძვისა 183,34.
- რომელმან კაცთმყოფარებისათუის სიმდაბლით ჯერ-ინინა 64,13.
- რომელმან ლოცვამ ცოდვილისამ ისმინა 514,31.
- რომელმან მადლი ზეცისამ 294,31.
- რომელმან მადლითა მრავლითა 234,37.
- რომელმან მარხვისა შრომითა 76,30.
- რომელმან მაცხოვენ ჩუენ აღგომითა 426,15.
- რომელმან მთასა (+თაბორსა) დღეს ფერისცვალებითა 261,29.
- რომელმან მთასა წმიდასა თაბორსა ღმრთიე-შუენიერებით 264,6.
- რომელმან მთასა წმიდასა ნათლითა 263,27.
- რომელმან მიანიჭა წმიდასა თეოდორეს (წმიდათა მოწამეთა) გუიზგუინი 111,34.
- რომელმან მიეც მადლი 492,1.
- რომელმან მოაკუდილე სიკუდილი 303,28.
- რომელმან მონიჭა სოფელსა მადლი 52,21.
- რომელმან მოაქცინი ცოდვილნი 154,6.
- რომელმან მოგუანიჭა ჩუენ უხრწნელებამ 197,28.
- რომელმან მოსღობენ ცანი 118,11; 514,29.
- რომელმან მოსლვითა მისითა განწმიდა 451,1.
- რომელმან მოსლვითა შენითა იქსენ 164,9.
- რომელმან მოუვლინე, ქრისტე, წმიდათა მოციქულთა 248,9.
- რომელმან მოქალაქობამ ანგელოზებრი 280,6.
- რომელმან მოციქულნი განანათლენ (განამტკიცენ) აღთქმითა 241,28.

- რომელმან მოციქულნი განანათლენ შენითა ზეცად აღსლვითა (ამბღლებითა) 240,21.
- რომელმან მოხედვა ყო წყალობით 433,33.
- რომელმან მძღავერი იგი განაკარვე 410,18.
- რომელმან ნათელ-იღე მონისაგან 52,18.
- რომელმან ნეფსით ჩუენთუის ივნო 209,20.
- რომელმან პატროსნითა ჯუარითა სიკუდილა მიაკუდინა 392,19.
- რომელმან პატროსნითა ჯუარითა შემუსრა სიმტყიცეი 300,15.
- რომელმან პატროსნითა ჯუარითა ცოდვანი 197,18.
- რომელმან პირველშექმნული იგი ცთომისა-გან 96,26.
- რომელმან რისხვასა შინა 467,19.
- რომელმან სათნო-იყავ შობად 486,18.
- რომელმან სათნო-იყო ქალწულისაგან 65,15.
- რომელმან საიდუმლოდ საქსრად განუყავ 187,15.
- რომელმან სამთა ყრმათა საქუმილსა მას შინა 17,15; 501,34.
- რომელმან სამნი ყრმანი საქუმილისაგან განარინენ 502,7.
- რომელმან სამნი ყრმანი საქუმილისაგან იქსნენ 469,17.
- რომელმან სამსჭუალნი და ლახუ (ღ.) 210,31.
- რომელმან სასოდ ჩუენდა 304,29.
- რომელმან სასუმელი ცხობებისა 179,10.
- რომელმან სატანჯველსა შინა (+ წმიდათა) მოციქულთა ძრი (ღ.) 258,24.
- რომელმან სატანჯველსა შინა წმიდათა მო-წამეთა ძრიელებად 112,1.
- რომელმან საყდრად გამოაჩინენ მკლავნი 96,30.
- რომელმან საშოსა ქალწულისასა 172,14.
- რომელმან საცოდ ჩუენდა იხ. რომელმან სასოდ ჩუენდა.
- რომელმან სახიერებით ჩუენდა 300,8.
- რომელმან სახლსა ზაქარიაისსა... ელისაბე-დისსა და ისწრაფა 348,33.
- რომელმან სახლსა ზაქარიაისსა... ელისაბე-დისსა, რამეთუ საშოითგანვე 254,21.
- რომელმან სერობასა უფალი უარ-ყო 192, 25.
- რომელმან სიბრძნით ყოველივე დაამტყიცა იხ. რომელმან ყოველივე სიტყუითა აღას-რულა.
- რომელმან სიკუდილი დასტრგუნე 305,28.
- რომელმან სიმდაბლით დიდ ყოფად სასუფე-ველისად 177,34.
- რომელმან სიმდაბლით ყოველივე ჩუენთუის თავს-იდევე 325,7.
- რომელმან სიმრავლემ ზღუათად დაამყარე 49,12.
- რომელმან სიტყუი (ღ.) 283,19.
- რომელმან სიტყუითა დაჰბადნა ცანი იხ. რომელმან დაჰბადნა ცანი სიტყუითა.
- რომელმან სიტყუითა დმერთი უთესლოდ შვა (ჰშევ) 166,19; 372,4; 530,35.
- რომელმან სიტყუითა ცანი დაამყარენ 297,10.
- რომელმან სულისა წმიდისა მიერ 245,28.
- რომელმან უბიწოდ კელი 279,14.
- რომელმან უთესლოდ შევ ქრისტე 484,28.
- რომელმან უპირატემს თხოვისა 158,30; 517,27.
- რომელმან უბრუნელებად ჩემი 135,3.
- რომელმან უწყნი ყოველთა დაფარულნი 157,27.
- რომელმან უხრწნელებად მოეც 304,35.
- რომელმან ქალღვეველთად აგზებული საქუ-მილი დაშრიტე და ყრმათა ცუარი ახსუ-რე 469,3.
- რომელმან ქალღვეველთად... და ყრმანი მას შინა 429,29.
- რომელმან ქალღვეველთად აგზებული ცეცს-ლი ცუარითა დაშრიტა 392,22.
- რომელმან ქალწულებრივ შევ დიდებად 394,14.
- რომელმან ქალწული საყდრად ქერაბინად გამოაჩინე 369,26.
- რომელმან ქალწული შემდგომად შობისა 91,4; 305,23; 428,22.
- რომელმან ღირსთა ყრმათა 432,33.
- რომელმან დუაწლსა შინა განამტყიცენ 233,36.

- რომელმან ყოველივე სიტყუითა აღასრულა 25,5.
- რომელმან ყოლად მცველი ჯუარი 306,28.
- რომელმან ყოლად წმიდაჲ ტაძარი 294,28.
- რომელმან შეამკო იერუსალემი 503,22.
- რომელმან შევ გამოუთქუქელად სიტყუაჲ 429,7.
- რომელმან შეიკრიბა სიმდიდრეჲ 153,13.
- რომელმან შეიმოსე ნათელი ვითარცა სამოსელი, ითხოვდ იხ. რომელსა შეემოსა... ითხოვდა ნათლის-ღებასა.
- რომელმან შეიმოსე... უფალი იხ. რომელსა შეემოსა... უფალი.
- რომელმან შეიწირე პეტრემისი სინანული 154,3.
- რომელმან შემოქმედი დემეტრი შევ 394,16.
- რომელმან შექმნა ყოველი 412,2.
- რომელმან შეცოდებანი უწყინი და შენდობასა მიჰმადლებ 120,20.
- რომელმან შეცოდებანი (+ ჩემნი) უწყინი და სინანულსა ელი 156,23.
- რომელმან შეჰმოსენ ცანი ღრუბლითა და ქუეყანად შეამკვე დიდებითა 491,35.
- რომელმან შეჰმოსენ... ყუავილითა 53,29.
- რომელმან შეჰმოსრე თავები ვეშაჰისად 69,3.
- რომელმან შეჰქმენ ყოველი დაბადებული 134,30.
- რომელმან შორის მოწაფეთა აუწყე 48,26.
- რომელმან შფოთი იგი (ღ.) 338,17.
- რომელმან ჩუენ, მგალობელნი 533,25.
- რომელმან ცისკარი აღმოაბრწყინე და განგუანათლენ 520,17.
- რომელმან ცისკარი აღმოაბრწყინე, ქრისტე 104,19.
- რომელმან ცისკარი აღმოუბრწყინე იაკობსა 104,21.
- რომელმან წინამოძებდისაგან ნათელ-იღა 62,15.
- რომელმან წინაწარმეტყუელთა კმანი 297, 14; 394,42.
- რომელმან წინაწარმეტყუელი იგი მუცლი-საგან ვეშაჰისა (მუცელსა ვეშაჰისასა), დაიცევ 429,10.
- რომელმან წინაწარმეტყუელი იგი, შეპრწუნებული საცთურთაგან 323,25.
- რომელმან წინაწარმეტყუელი იგი, შეპრწუნებული ღელვათაგან 485,14.
- რომელმან წმიდათა მოწამეთა 234,11.
- რომელმან წმიდანი ღუაწლისა მძლენი 234,9.
- რომელმან წმიდითა ადგომითა 300,20.
- რომელმან წყალთა (+ მიერ) იორდანისათა 62,10.
- რომელმან ხატითა მონისადთა 391,20.
- რომელმან კელით-წებილი ჩუენი ცოდვად 305,6.
- რომელმან კელნი თუისნი ჯუარსა (ღ.) 210,10.
- რომელმან კელნი თუსნი ჯუარსა ზედა განიპყრენ და ავაზაკსა 501,37.
- რომელმან კელნი... და ნეფსით იხ. რომელმან ჯუარსა ზედა კელნი განიპყრენ და ნეფსით.
- რომელმან კელნი... საფლავსა დაიდევ 469,20.
- რომელმან კელნი... ქრისტე დემეტო, და აღმოგვცემე 407,4.
- რომელმან კელნი... ჯოჯოხეთი 305,26.
- რომელმან კრწნილებად ჩუენი უკრწნელე-ბად 311,22.
- რომელმან კსნისათუის ყოვლისა სოფლისა 178,7.
- რომელმან კსნისათუის თუსთა დაბადებულთა 487,37.
- რომელმან კსნისათუის ჩუენისა უმჯულოთა-გან 475,12.
- რომელმან ჯერ-იჩინე აღსლვად 475,15.
- რომელმან ჯერ-იჩინე სიმდაბლით 165,28.
- რომელმან ჯერ-იჩინე, ქრისტე, ნათლის-ღებად 48,34.
- რომელმან ჯუარითა ნათელი გზჩუენე 311,18.
- რომელმან ჯუარითა სიკუდილი მოაკუდინე 306,32.
- რომელმან ჯუარითა ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა 503,38.
- რომელმან ჯუარსა ზედა : დამსჭუაღვითა 197,21.

- რომელმან ვუარსა ზედა კელნი განიპყრენ და ნეუსით 429,32.
- რომელმან ვუარსა... და ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენ 467,13.
- რომელმან ვუარსა ნეუსით კელნი თვისნი განიპყრნა და სისხლითა 392,10.
- რომელმან ვუარცუმითა მისითა 450,26.
- რომელნი აგიარბენ შენ 398,30.
- რომელნი პნელსა შინა ცოდვითა 155,23.
- რომელნი ბრძოლასა მკნეთასა 339,11.
- რომელნი გარდასცვალენ სოფელსა 330,7.
- რომელნი გარდასცვალენ, უფალო, სამოთხესა 327,17.
- რომელნი იფარვენ ფრთეებითა 324,4.
- რომელნი კეთილად მსახურებით 234,32.
- რომელნი ნათლისა თუაღ-შეუდგამისა 324,34.
- რომელნი საუკუნითგან სა (დ.) 115,9.
- რომელნი საუკუნითგან სათნო-გეყვენს 112,34; 259,20.
- რომელნი სიღრმეთაგან უმეცრებისათა 278,29.
- რომელნი სულითა ღმრთისადათა 108,16.
- რომელნი ქერობინთა საიდუმლოსა 100,21.
- რომელნი ღამითგან თაყუანის-გცემთ 447,31.
- რომელნი ძლევისა გალობასა 326,37.
- რომელნი წვალეპასა წინა-აუდგით 35,8.
- რომელნი კმითა ქებისადათა 70,19.
- რომელსა ბევრეულინი ანგელოზნი შო (დ.) 285,26.
- რომელსა გარე-მოგათქს ბევრეული დასი 323,3.
- რომელსა გაქუს თანა-სუფევაჲ 84,11.
- რომელსა გიგალობენ ანგელოზნი 146,27; 326,24.
- რომელსა თაყუანის-გცემენ დასნი 187,11.
- რომელსა თომა უსილვა 223,21.
- რომელსა მოგუნი ძლეუნსა შესწირვიდეს 19,36.
- რომელსა ოთხატედნი ცხოველნი 324,7.
- რომელსა ქებით თაყუანის-გცემენ 490,34; 522,19.
- რომელსა ღრუბელი ნათლისაჲ 264,10.
- რომელსა შეგემოსა ნათელი, ვითარცა სამოსელი, დაეფალ 211,15.
- რომელსა შეემოსა... დღეს გამოუთქუმელითა 187,7.
- რომელსა შეემოსა... ითხოვდა ნათლის-ღებასა 70,29.
- რომელსა შეემოსა... უფალი განკითხვად 198,18.
- რომელსა შიშით გამსახურებენ 322,33.
- რომელსა ცათა საყდარნი გქონდეს 19,13.
- რომელსა ცანი და ქუეყანაჲ 505,13.
- რომელსა ცანი ვერ გიტევდეს 19,21.
- რომელსა წინაწარმეტყუელინი ქადაგებდეს 17,26.
- რომლითა სახითა შენ, იუდა 189,15; 191,15.
- რომლისა მრავლისა სახიერებისა 178,12.
- რომლისაგან ნათელ-იდე 277,11.
- რომლისაგან შემწუნებით მძწიან 413,34.
- რომლისაგან მძწიან ძალნი ცათანი კორცითა 505,15.
- რომლისაგან მწიან ძალნი ცათანი, დღეს 94,6.
- რომლისათუის ქადაგებდა წინამოძებდი 66,36.
- რომლისათუისცა ქადაგებდა იოანე 254,1.
- რქამ ჩუენი აღამადლე 483,8.
- რქუა მას: გრწმენინ ღმერთი 160,27.
- რჩულისა დაცხრომასა 279,28.
- რჩულისა მომცემელმან ქრისტემან 92,31.
- რჩულის-მღებულნო ისრაელისანო 200,19.

ს

- სა 536,41.
- სადა არიან მბეჭდველნი საფლავისანი 436,12.
- სადა არს, სიკუდილო, საწებრტელი შენი 416,23.
- სათნო-იყავ მკლავთა ზედა დაჯდომად 90,26.
- სათნო-იყავ, მეო ღმრთისაო, დამკუიდრებაჲ 310,3.
- სათნო-იყო შობადი ქალწულისაგან 454,7.

საიდუმლოდ ახალი იხწყვეს ყრმათა 169,24.
 საიდუმლოდ განგებულებისა შენისა 56,14.
 საიდუმლოსა ვნებისა შენისასა 159,12.
 საკრველ იდო, შიშით შეძრწო (ღ.) 262,13.
 საკუირველ არს ღმერთი (ღ.) 338,32;
 359,14.
 საკუირველ სულიერ პირი შენი 342,25.
 საკუირველებათა მოწყალებისა შენისათა
 267,24; 406,29.
 საკუირველებითა და ნიშებითა 319,18.
 საკუირველი ბრძენთა მეთევზურთაჲ 259,38.
 საკუირველი და ღიღებული და ღიღ (ღ.)
 283,35.
 საკუირველი და ღიღებული, რომელი იხილა
 175,29.
 საკუირველი საკუირველებათაჲ უფრომს
 ღიღებული 49,7.
 საკუირველი, უცხოჲ და სახეჲ 169,30.
 საკუირველსა უეცხთაჲს საკუირველებათასა
 316,33.
 საკურველი საკურველებათაჲ უფლისა 49,27.
 სამარადისო მსა ნათლისა შენისა 264,24.
 სამარადისოსა სამეუფოსა ნიშნა 308,12.
 სამართალი შენნი მასწყვენ 206,15.
 სამგზის წინაწარმეტყულებაჲ 222,21.
 სამგუამოყენებასა ღმრთეებისასა 452,20.
 სამება განუშორებელ 430,20.
 სამებამან წმიდამან 501,1.
 სამებამა ავთარეს ღირსთა ყრმათა ბაბი
 (ღ.) 111,27; 258,17.
 სამებამა გამოცხადნა 65,9.
 სამებამა ღმერთი, რომელი ავთარეს 241,9;
 431,40.
 სამებათ ერთარსებათ, აცხოვნენ 472,13.
 სამებასა (ღ.) 140,13.
 სამებასა გაკუროთხვევს სამნი ყრმანი
 410,24.
 სამებასა განუყოფელსა 293,33.
 სამებასა გილადადებდეს 319,35.
 სამებასა ერთარსებასა, განუყოფელსა
 454,10.
 სამებასა ერთარსებასა, ერთღმრთეებასა და-
 უცხოშემლად 430,37.
 სამებასა ერთარსებასა, ერთღმრთეებასა
 — მამასა 377,33.

სამებასა ერთარსებასა თაყუანის-ცემასა
 განსწავლულნი 9,20.
 სამებასა (სამებისა) ერთარსებასა მორწმუ-
 ნენი უგალობდეთ, მამასა 33,34; 83,9;
 253,24; 285,16; 320,4; 378,23.
 სამებასა ერთარსებასა მორწმუნენი უგა-
 ლობთ იხ. სამებასა წმიდასა მორწმუნე-
 ნი უგალობთ.
 სამებასა ერთარსებასა უგალობდეთ და უც-
 ხრომელად 486,15.
 სამებასა თა (ღ.) 162,3.
 სამებასა თაყუანის (ღ.) 268,39.
 სამებასა თაყუანის-გცემთ, სამებასა 331,6.
 სამებასა თაყუანის-ვსცემ(ღე)თ, ერთარსე-
 ბისა ძალსა 76,10; 268,18; 409,8; 430,1.
 სამებასა თაყუანის-ვსცემთ მორწმუნენი
 240,25.
 სამებასა ღირსად წმიდანი აღიღებდეს
 234,15.
 სამებასა ღმერთსა, რომელსა მაღალთა ში-
 ნა 487,11.
 სამებასა ღმერთსა ღირსად აღიღებდეს
 234,27.
 სამებასა ყოლად წმიდასა აკუროთხევიო
 ყრმანი და უფრომსად 452,5.
 სამებასა... და ჯუარსა ზედა ამაღლებულსა
 იხ. ჯუარსა ზედა ამაღლებულსა.
 სამებასა (+ყოლად) წმიდასა ვაკუროთხე-
 ვდეთ 390,25.
 სამებასა წმიდასა ერთარსებასა განსწავ-
 ლულნი 330,22.
 სამებასა წმიდასა მორწმუნენი ვაღიღებდეთ
 111,28; 258,18.
 სამებასა... თაყუანის-ვსცემ(ღე)თ 432,19;
 434,1.
 სამებასა... უგალობთ 502,4.
 სამებასა წმიდასა მღვდელნი ვაკუროთხევენ
 504,3.
 სამებასა წმიდასა უგალობდეთ 216,12.
 სამებასა წმიდასა უგალობთ იხ. ერთობით
 მორწმუნენი სამებასა წმიდასა უგალობთ.
 სამებასა წმიდასა ზუენ ვაღიღებთ 259,12.
 სამების მგალობელნი ყრმანი 450,16.
 სამებისა ერთარსებითა წმიდათა მღვდელთ-
 მოძღუართა 33,21.

- საპეისა ერთარსებისა დიდებითა 32,13.
 საპეისა რიცხუთა დაშობეს 390,37.
 საპეისა წმიდასა მოცემული სული 80,12.
 საპეისა დაიცვეს სარწმუნოებაჲ 31,9.
 საპეიუფიასა მისებან ტაკუკ (დ.) 438,27.
 სამაჲ მათ ყრმაჲ (დ.) 294,34.
 სამაჲ მათ ყრმათა, მონათა შენთა 430,5.
 სამაჲ მათ ყრმათა საქუმილსა შინა სული
 წმიდაჲ 392,3.
 სამაჲ მათ ყრმათა შორის ცეცხლსა 366,23.
 სამაჲ ყრმათა პაბილონს მძლავრსა 170,14.
 სამაჲ ყრმათა კერპსა ოქრ (დ.) 357,2.
 სამაჲ ყრმათა საქების მგალობელთა
 432,37.
 სამაჲ ყრმათა საქუმილსა შინა (დ.) 111,7;
 139,30.
 სამაჲ ყრმათა საქუმილსა შინა საქებისა
 ძლიერებითა მეფესა 258,2; 390,13.
 სამაჲ ყრმათა საქუმილსა შინა საქებისა
 ძლიერებითა ცეცხლისა აღი 161,23;
 268,10; 408,28.
 სამაჲ ყრმათა, დირსთა მგალობელთა 178,2.
 სამისა დღისა დაფლვისა 436,18.
 სამნი იგი ყრმანი 392,1.
 სამოთხესა ფუფუნებისასა 210,24.
 სამოთხესა შენსა, უფალო, ზეცისა სასუფე-
 ველ (დ.) 352,30.
 სამოთხესა შენსა, უფალო, საყოფელსა (დ.)
 352,29.
 სამოთხე ადმწნებული 509,17.
 სამოსელი სრწნილებისაჲ 182,3.
 სამოციქულოჲ პატივი მოიღო თეკლა
 315,40.
 სამსა სახესა (დ.) 435,21.
 სამწყსოსა რჩეულსა 332,4.
 სანატრელ და დიდებულ (დ.) 63,7.
 სანატრელი მარიაჲ 7,13.
 სანატრელნი დედანი 455,28.
 სანთელი იგი, რომელ არს სწმინდეჲ 181,3.
 სანთელი დაუშრეტელი 398,39.
 სანთელი ჭეშმარიტი, წმიდარი ი (დ.) 65,33.
 საროსა და ფიჭუსა და ნაძუსა ამაღლდი
 356,39.
 სარჩელი სიმართლისა შენისაჲ 390,29.
 სარწმუნოებაჲ მართლმადიდებლობისაჲ
 33,31.
 სარწმუნოებით აღვასრულებთ დღესასწაულ-
 სა 289,24.
 სარწმუნოებით განმკნდეს მღვდელთმოდუ-
 არნი 32,31.
 სარწმუნოებით გურგუნოსან იქმნა 523,19.
 სარწმუნოებით იწამნეს საქუმილსა 392,30.
 სარწმუნოებით მოწოდებული ერი 94,9.
 სარწმუნოებით მძლე იქმნა მეფე 236,17.
 სარწმუნოებით ცხონდებოდეს პაბილონს
 366,31.
 სარწმუნოებითა განმტკიცებულთა წმიდათა
 მოწამეთა 110,16.
 სარწმუნოებითა დაამტკიცენ ეკლესიანი
 409,33.
 სარწმუნოებითა დამტკიცებულთა წმიდათა
 ორმოცთა (მოწამეთა) 138,4.
 სარწმუნოებითა კეთილად მსახურებისაჲთა
 31,35.
 სარწმუნოებითა მათთა დათრგუნეს 409,17.
 სარწმუნოებითა[...] მოვლინებითა 376,34.
 სარწმუნოებითა, პირველ-მოწამეო 521,33.
 სარწმუნოებითა სამე (დ.) 263,23.
 სარწმუნოებისა მკუიდრო, ებრო 132,14.
 სარწმუნოებისა ფრთენი შეიმოსენ 77,2.
 სარწმუნოთა მათ მიერ გონიერთა მნეთა
 181,33.
 სასოვი სოფლისაო და შესავედრებელი
 485,20.
 სასოთ სოფლისაო, იღუაწე 158,5; 414,6.
 სასძლოსა ყოლად წმიდისა ქალწულისასა
 315,31.
 სასწაულ არს ჩუენდა ნათელი 298,6.
 სასჯელი, საშჯელი იხ. სარჩელი.
 სატანჯველთა და მკეტთა მიერ 31,12.
 სატანჯველითა და ცეცხლითა 234,3.
 სატანჯველითა ჯუარისა შენისაჲთა 257,8.
 სატანჯველისა მოთმინებითა 109,14.
 სატანჯველსა აგიაზეს შენ 319,31.
 სატანჯველსა და ცეცხლსა დირსნი შენნი
 მღვდელთმოდუარნი 33,13.
 სატანჯველსა დაუთმეს დუაწლისა მძლეოთა
 234,24.

- სატანჯველსა ურჩულოთასა მოციქულთა დაუთმეს 256,16.
- სატანჯველსა შინა რამ იყენეს წმიდანი (ღ.) 123,2.
- სატანჯველსა შინა, ქრისტე, მოციქულნი კადნიერებით 256,35.
- სატფურებასა აღვასრულებთ 291,38.
- სატფურებასა ვლდესასწაულოთ 294,18.
- სატფურებისა აღმასრულებელნი მორწმუნენი დღეს 289,11.
- სატფურებისა... გადიდებთ 293,11.
- სატფურებისა კრებისა აღმასრულებელნი გიგალოთ იხ. სატფურებისა აღმასრულებელნი მორწმუნენი გადიდებთ.
- სატფურებისა კრებისა აღმასრულებელნი (+ მორწმუნენი) სარწმუნოებით 288,27.
- საუკუნეთა 539,28.
- საუკუნეთა შემოქმედი ღმერთი, რომელი ამამის თანა 60,18.
- საუკუნეთა... რომელი საშოსა 60,21.
- საუნჯედი ზეცისა და აღმოუცენებს სისხლსა 315,21.
- საუნჯედი (ღ.) 272,11.
- საუნჯედი დიდი (ღ.) 438,26.
- საუნჯედი დიდისა საფასისათ 272,25.
- საუცართაგან ეგუბტიისათა ივლტორე 77,13.
- საფარველი და შესავედრებე (ღ.) 364,18.
- საფარველი ჩუენი არს ჯუაზრი 496,29, 524,8.
- საფასეთა თქვენთა (ღ.) 338,31.
- საფასედი დაფარული გამოსწინდი 335,22.
- საფასედი ცხორებისა და გიხილა ავაჟ (ღ.) 209,10.
- საფასედი ცხორებისა და ქუესენელთა 462,14.
- საფლავად მიზბიოდეს დედანი 358,24.
- საფლავად ნუესით შესუედ 354,39.
- საფლავით ადგა 470,21.
- საფლავით ადგომად შენი 461,14.
- საფლავით ადგომითა შენითა 489,1.
- საფლავით ასდებ შესამესა დღესა 406,13.
- საფლავით ასდებ, სიკუდილი დაჰქსენ 386, 26; 537,31.
- საფლავისა შენისა დაბეჭდვასა 209,11.
- საფლავსა დაიდევ, ვითარცა კაცი, და ღმრთეობით ასდებ 411,4.
- საფლავსა დაიდევ, ვითარცა კაცი (მკუდარი), ჩუენთს 478,16.
- საფლავსა დაიდევ, ვითარცა მკუდარი, და ამოდ გცვიდეს 413,18.
- საფლავსა დაიდევ, ვითარცა მკუდარი, და ასდებ შესამესა დღესა, ვითარცა ღმერთ ხარ 374,4; 375,10; 531,34; 532,31.
- საფლავსა დაიდევ... და შესამესა დღესა 500,2.
- საფლავსა დაიდევ... დაბეჭდევ 387,18.
- საფლავსა დაიდევ... პირველ ქმნული კაცი 447,23.
- საფლავსა დაიდევ მეუფე უკუდავი 427,12.
- საფლავსა დაიდევ მკუდართა განმათავისუფ (ღ.) 485,37.
- საფლავსა დაიდევ უკუდავი ღმერთი და მოკუდავება ჩუენი 434,8.
- საფლავსა დაიდევ... და ყოლად მლიერებით 484,25.
- საფლავსა დაიდევ... და ჩუენ, შენნი დაბადებულნი 397,21; 539,35.
- საფლავსა დაიდევ... რომელსა მოკუდავენა 485,6.
- საფლავსა დაიდევ, უფალო, და ურჩულონი ჰურიანი 441,8.
- საფლავსა დაიდევ ჩუენთს უკუდავი ღმერთი 434,21.
- საფლავსა დაიდევ კორციელად 392,38.
- საფლავსა დაიდევ ქსნისათს 494,18.
- საფლავსა დაიდევ მკუდართა აღმადგინებელი 489,11.
- საფლავსა დაიდევ (+ უკუდავი იგი) 471,33.
- საფლავსა შენსა, ქრისტე, გცვიდეს ერისაგანნი, ხოლო ანგელოზნი 490,31.
- საფლავსა შენსა, ქრისტე, ზედა ერისაგანნი გცვიდეს, ხოლო შენ 401,36.
- საფლავსა შენსა, ქრისტე, მიისწრაფეს დელათა 417,25.
- საფუძველ იქმენ მონაზონებისა 78,7.
- სადმრთო (ღ.) 339,7.
- სადმრთოთაგან წესთა ქადაგებითა 376,30; 533,13.
- სადმრთოთა იგი ნესტუი — პავლე 315,36.
- სადმრთოთა მადლისა ჩინებულნი 477,14.
- საყდაბ ექმ (ღ.) 421,24.

- საყდართა ქერობინთა ზედა მჯდომარე ახალ-
სა საფლავსა 478,1.
- საყდართა... მჯდომარესა მკერობამ 32¹/₁₉.
- საყდართა ქერობინთა მიემსგავსნეს 94,2.
- საყდართა ქერობინთა მჯდომარე დაიტყუა
19,17.
- საყდართა ქერობინთა მჯდომარისა მსხუერ-
პლსა 440,27.
- საყდართა შენთა სარჩელისათა, უფალო,
განწყმედილი 182,26.
- საყდართა შენთა სარჩელისათა, უფალო, რა-
უამს დასჯდე 182,8.
- საყდარი ზეცისამ, ქალწული მარამ 458,25.
- საყდარი ზეცისამ, წმიდამ ქალწული (ღ.)
443,10.
- საყდარნი და სიწმიდენი 156,9; 325,24.
- საყდრად სამეუფოდ იწოდე 414,11.
- საყდრად ქერობინად იწოდა (+ წმიდამ)
ქალწული 95,3.
- საყოფელსა მართალთასა 517,1; 525,19.
- საყოფელსა წმიდისა სტეფანძისსა 517,17.
- საყოფილნი მამისანი და ნათელნი სოფ-
ლისანი 256,6.
- საშინელ არს ვნებაი 358,5.
- საშინელ არს მოსლვაი 388,40.
- საშინელ არს მსაჯული 151,30.
- საშინელ არს კამი 364,9.
- საშინელ იყო ხილვაი ცათამ 201,2.
- საშინელთა საყდართა შენთა 419,25.
- საშინელი ანგელოზი უფლისამ 457,24.
- საშინელი (+ და დიდებული) ადგომამ
409,28.
- საშინელი და დიდებული და დიდი საიდუმ-
ლომ 11,2; 271,13.
- საშინელი და საკ (ღ.) 302,11.
- საშინელი მოსლვამ შენი დამიკურდების
426,33.
- საშინელი მოსლვამ შენი, უფალო, დღესა
მას 102,10.
- საშინელისა და ბრწყინვალისა ანგელოზისა
456,30.
- საშინელისა და (+ დიდებულისა და) უხი-
ლავისა მეუფისა ეკლესიასა 243,4;
260,29; 477,7.
- საშინელისა და უხილავისა მეუფისა მსხუ-
ერპლსა 493,20.
- საშინელისა და უხილავისა, უხილავთა საყ-
დართა 383,21; 536,17.
- საშინელისა და უხილავისა, უხილავთა შე-
მოქმედისა 313,24.
- საშინელისა მისთვის და შემამრწუნებელისა
362,16.
- საშინელმან (ღ.) 365,5.
- საშინელმან ანგელოზისა ხილვამან 381,24;
535,36.
- საშინელსა მას განკითხვასა (წარდგომასა)
159,26.
- საშინელსა მას დიდსა დღესა 362,1.
- საშინელსა მას მეორედ მოსლვასა 513,25.
- საშინელსა მოსლვასა შენსა 353,25.
- საშინელსა წარდგომასა იხ. საშინელსა მას
განკითხვასა.
- საშინელსაგან ქალწულისა გამოხუედ 16,32;
501,4.
- საცთურ მ (ღ.) 363,5.
- საცთური კერბთამ მოციქულთა შენთა
257,4.
- საცთურსა ურჩულოთა მძლავრთასა 139,13.
- საცნაურთა და კორცმეუსსმეულთა მიერ
381,26.
- საცნაურისა მზისა სიმართლისა 439,19.
- საწებრტელი სიკუდილისამ განაქარვე 462,9.
- საწუთრომ ესე სოფელი (ცხოვრებამ) შეუ-
რაც-ყავ 76,36.
- საჭურველად საძლეველად, ქრისტე, ჯუარი
310,15; 358,18; 422,18; 518,5.
- საჭურველითა ჯუარისა შენისამთა იხ. სა-
ტანჯველითა ჯუარისა შენისამთა.
- საჭურველითა ჯუარისა შენისამთა ყოლად
ქებულთა 139,31.
- სასარულევანო, მარადის ქალწულო 443,3.
- სასარულევანო დმრთისმშობელო 334,21.
- სასე ექმნეს წინა-გამოსახვით 409,12.
- სასედ ელვისა ეჩუნა 429,4.
- სასედ პატრონისა ჯუარისა 307,17.
- სასედ პატრონისა (ღ.) 343,13.
- სასიერ, ქველისმოქმედ, სულნი, რომელ
ბრძანებითა 329,30.
- სასიერ, შეიწირე ვედრებამ 150,10.

- სახიერებითა წყალობისა (მოწყალებისა) შენსადითა 124,5.
- სახიერებან ქრისტემან, რომელმან განაპრი-
ელნა 234,22.
- სახიერებან ქრისტემან, რომელმან გვრგუნო-
სან ყვნა 431,37.
- საკუმილისა აღი დაშრიტეს 410,11.
- საკუმილმან ბაბილოვნს სამებისა რიცხუთა
334,16.
- საკუმილსა აგზებულსა ცუარი გარდამოუკ-
ლინე 486,2.
- საკსენებელი შენი [...] მამაო ანტონი
77,22.
- საკსენებელი წინამორბედისად 275,24.
- საკსენებელსა (ღ.) 275,17.
- საკსენებელსა თქუენსა, წმიდანო მოწამენო
320,23.
- საკსენებელსა, უფალო, ღირსთა შენთასა
82,23.
- საკსენებელსა ღირსთა შენთასა გაქებთ
81,20.
- საკსენებელსა ღირსთა შენთასა, ქრისტე,
გვედრებით 81,32.
- საკსენებელსა, ღმერთო ჩუენო, ღირსთა მა-
მათასა მოგუმაღლე 83,18.
- საკსენებელსა შენსა აღვასრულებთ 271,20.
- საკსენებელსა შენსა, ღირსო მამაო, ქადაგო
78,13.
- საკსენებელსა შენსა, ღმრთისმშობელო უბი-
წოო, გვედრებით 267,19.
- საკსენებელსა შენსა, ღმრთისმშობელო
ქალწულო, კიდენი ქუეყანისანი 266,11.
- საკსენებელსა ჩრუილთა ყრმათასა 229,13.
- საკსენებელსა წინამორბედისასა 281,12.
- საკსენებელსა წმიდათა ორშეოცთასა 137,11.
- საკსენებელსა წმიდათა შენთასა 318,32.
- საკუმილი დაშრიტეს ვნებათად 81,14.
- სერბაინ-ქერაბინნი მ (ღ.) 72,23.
- სერობასა შენსა საიდუმლოსა 189,9.
- სიბრძნემან და სიტყუამან 62,2.
- სიბრძნეა ჰურიათად 212,32.
- სიბრძნესა და შუენიერებასა 78,18.
- სიგლახაკეა სულისად 81,18.
- სივრცემ ცისად 152,16.
- სივრცესა წყალობათა შენთასა 103,13.
- სიკუდილი მოაკუდინა და ჯოჯოხეთი 403,
17.
- სიკუდილი მოაკუდინა ცხოვრების მომცემელ-
მან 328,16; 371,32; 530,26.
- სიპართლემ შენი, ქრისტე, სიპართ (ღ.)
337,36.
- სიპართლით დაამტკიცე ეკლესიად 302,18.
- სიკუდილისა დამორგუნველი 425,15.
- სიპართლისა ქადაგი 277,3.
- სიმდიდრემ დაუტევა 315,9.
- სიმრავლეთაგან ცოდვათა ჩემთამსა დაცე-
მულ ვარ 134,3; 146,3.
- სიმრავლეთაგან... მიკსენ 16,27; 500,18;
501,27.
- სიმრავლეთაგან... მოვივლტი 134,16.
- სიმრავლეთაგან ცოდვათა ჩემთამსა შეპრ-
წუნებულ არს სული ჩემი, უფალო, ამისთ-
უსტა მოვივლტი 362,23.
- სიმრავლეთაგან... ღმერთო, მიღხინე ცოდ-
ვილსა 513,5.
- სიმრავლემ (ღ.) 365,13.
- სიმრავლემ ცოდვათა ჩემთად. მრავალმოწ-
ყალებითა 105,23.
- სიმრავლემ ცოდვათა ჩემთად უგულებელს-
ჰყავ 104,23.
- სიმრავლესა მოწყალებათა შენთასა მივივ-
ლტი იხ. სიმრავლეთაგან ცოდვათა ჩემ-
თამსა მოვივლტი.
- სიპტკიცმ და ღხინებამ მოგუმაღლე 138,
30; 406,1.
- სიმღერამ ურჩულოთა დედათად 275,28.
- სინანულით შეგივრდები, უფალო 133,16.
- სინანულსა განვფენ 126,4.
- სირღმე იხ. სიღრმე.
- სირღმ (ღ.) 233,35.
- სირღმესა ცოდვათა (ღ.) 75,28.
- სირღმესა ცოდვათა ჩემთასა შთავრდომილ
ვარ და გვედრებო: აღმომიყვანე 146,6.
- სირღმესა... და ვადადებ: უფალო, 240,12.
- სირღმესა... და ვადადებ: უფალო, უფალო,
შემეწიე 91,2; 305,21; 428,18.
- სისხლი გამოკნისსა ჩუენისად 212,25.
- სიტკობებითა შენითა 153,22.
- სიტყუათა ჩემთად იხმინე 123,23.
- სიტყუამან დაუსაბამომან 20,27.

- სიტყუანი, დპრთისა მიერ მოცუ (დ.) 472, 27.
- სიტყუა დაუსაბამოდ გამოგზნდი 379,11; 534,37.
- სიტყუა მადლით მოივლინე 472,11.
- სიტყუა მიიღო, ქალწულ 453,27.
- სიტყუა ურჩულობისა 191,17.
- სიტყუა ჭეშმარიტი გამოშნდი 304,15.
- სიტყუა კორციელ იქნა 8,39; 375,35.
- სიტყეს-განად არა მაქუს 363,13.
- სიქადულ არს ჯუ (დ.) 151,24.
- სიქადული შენდამი და სარჩელი 406,3.
- სიქადულითა ფარისხვევი 363,40.
- სიქადული სოფლისაო, დპრთისმშობელი 121,16; 382,27.
- სიქადული წმიდათა მოწამეთა (დ.) 321,7.
- სიღრმე ის. სიღრმე.
- სიღრმემან ცოდვათა ჩემთამან მომიცვა 468,9.
- სიღრმე ცოდვათა ჩემთამ და მთქამს ის. რამეთუ სიღრმე ცოდვათა ჩემთამ და მთქამს.
- სიწმიდე შეიძინე, სტეფანე 25,30.
- სიწმიდით მონიჭა მადლი 51,10.
- სიხარული ადგომისა შენისა 508,21.
- სიხარული იქნა დღეს ყოვლისა სოფლისა, ოდეს მთავარანგელოზსა 9,34.
- სიხარული... ოდეს მოსუელ 41,29; 60,3.
- სიხარული... რაემს ასდგე 502,31.
- სიხარულით დღესასწაულობს 309,13.
- სიხარულით ვგალობდეთ 522,35.
- სიხარულით ვდღესასწაულობდეთ 293,37.
- სიხარულით მიიქცეს ხარებად (ახარეს) 382,3.
- სიხარულით უთხრობდეს და ეტყოდეს 417,29.
- სიხარულითა აივსნეს მყოფნი იერუსალემისანი 311,13.
- სიხარულითა აივსნეს, ქრისტე, შენნი მოციქულნი 246,35.
- სიხარულითა აივსო დღეს მოხუცებული სუიქონ 88,24.
- სიხარულითა აივსენ, ქრისტე, შენნი მოციქულნი 264,21.
- სიხარულითა აივსნეს დღეს შენნი მორწმუნენი 291,18.
- სიხარულითა აივსნეს ყოველნი 415,29.
- სიხარულითა აივსო დღეს ქალწული 267,11.
- სიხარულითა სრულითა აივსნეს (+ დღეს), ქრისტე, შენნი მოციქულნი 247,12.
- სიხარულსა და დიდსა მალსა სულნელები-სასა 381,35.
- სლვა მჩულისა შენისა მასწავე 360,9.
- სმენად შენი მესმა და შექმენი 483,30; 499,27.
- სოფლის მაცხოვარ, ნუ დაადუმებ 121,31; 516,8.
- სტრთ მქთ (დ.) 179,47 (სქ.)
- სუეტთა მიერ ნათელთა მოციქულთა 22,31.
- სუეტი იგი ნათლისა 392,5.
- სუიქონ მიემსგავსა 98,8.
- სუიქონ მოხუცებული მოივლინა 343,22.
- სუიქონ მოხუცებული უყესთაეს დღეს 343,33.
- სუიქონ წინაწარმეტყუელი და მართალი 97,20; 98,20.
- სულგობრულებამ მაცხოვრისა 185,28.
- სულგობრულო და პრიელი 160,4; 524,4.
- სულეზი და სულნი მართალთანი 140,15.
- სულთა თანა მართალთა აღსრულებულთა 522,40; 526,17.
- სულთა თანა მართალთა შესუნებულთა 525,35.
- სული მაცხოვარებისა შენისა აქუნდა წინამორბედსა 278,23.
- სული მაცხოვარებისა შენისა მოჰმადლე 427,29.
- სული, რომელ შეივედრე, იესუ (დ.) 353,2.
- სული, რომელ შეივედრე, მქსნელი 526,9.
- სული ჩემი შეურვებული 363,35.
- სული წმიდა მადამოქდა ზეცით 54,8.
- სული წმიდა, ვითარცა ტრედი 61,25.
- სული წმიდა იფიდების და (დ.) 338,21.
- სული წმიდა მოვიდეს შენ ზედა 10,4.
- სული წმიდა შენი გარდამოვლინე 287,22.
- სულიერებრი მარხვამ დავიმარხვით 104,5.
- სულიერებრი, მმანო, ავილოთ მარხვამ 102,35.

სულითა მაცხოვარებისა შენისაჲთა 70,1.
 სულითა ნათელ ხარ 333,25.
 სულითა წმიდითა გამობრწყინდეს 32,10.
 სულითა წმიდითა და ღირსითა 419,34;
 493,15.
 სულისა მიერ წმიდისა იტყოდა დავით
 282,12.
 სულისა წმიდისა მიერ იტყოდა შენთვის
 350,31.
 სულისა წმიდისა ტაპარო 403,21.
 სულმან უფლისამან ჯოჯოხეთი შემუსრა
 იხ. პალმან უფლისამან ჯოჯოხეთი შე-
 მუსრა.
 სულმან წმიდამან მოციქულნი ადავსნა
 246,16.
 სულნი, რომელ გარდასცვალენ 514,5;
 331,38.
 სულნი, რომელ შეივედრენ 327,20.
 სულნი კელმწიფეთანი 214,13; 346,2.

სულო დამდაბლებულო, ცრემლოდე 360,
 24.
 სულო ჩემო, საშინელი და შესაძრწუნებე-
 ლი 354,4.
 სულსა მონათა შენთასა განუსუენე 329,15.
 სულსა წმიდასა შენსა ნუ მიმიდებ 248,30.
 სუროდა მოსლვად უფლისა თუისისა 59,11.
 სუროდა წმიდათა ორმოცთა 137,16.
 სუფევად შენი (დ) 359,9.
 სუფევად შენი სუფევა არს, უფალო უკუნი-
 სამდე და (დ.) 337,37.
 სუფევს ღმერთი წარმართთა ზედა 287,4.
 სწლეს კნებათა ღირსთა შენთა 76,7.
 სწლეს ზაკებასა მტერისასა 76,1.
 სძლეს მტერისა მრავალსა საღრქესა 319,
 22.
 სძლო ქრისტემან ჯუარითა 302,15.
 სსუათა მათ თანა მოწაფეთა მომცემელსა
 მასცა 191,8.
 სსუათა მათ თანა მოწაფეთა შენთა 189,24.

ტ

ტაღავარ გექმნა შენ, ქრისტე, ღრუბელია
 264,31.
 ტანჯვასა დაუთმო იხმამიტელთასა 59,5.
 ტაპარი სალოცველად ჩუენდა განსწმიდე
 290,34.
 ტაპარი ხარ მაცხოვრისაჲ 382,16; 514,17.
 ტაპარო ღმრთისათ და საყდარო 439,3.
 ტაპარსა თქუენსა, წმიდანო მოწამენი
 518,7; 235,6.

ტაპარსა შენსა გიგალობო იხ. ტაპარსა ში-
 ნა გიგალობო.
 ტაპარსა შენსა (+ დღეს) მდგომარენი გი-
 გალობო შენ, რომელი 293,19.
 ტაპარსა... შენ, ქრისტე ღმერთო 288,30.
 ტაპარსა შენსა მოსრულნი 291,34.
 ტაპარსა შენსა, ღმრთისმშობელო, შემოკ-
 რებულნი 350,39.
 ტაპარსა შინა გიგალობო 293,7.
 ტაპარად წმიდად შევიდეთ 520,38.

უ

უბიწოო, მარადის ქალწულო, დედაო
 484,16.
 უბიწოო სძალო, უქორწინე (დ.) 435,22.
 უბიწოო [...] ქალწულო 533,40.
 უბიწოო ღმრთისმშო (დ.) 387,22; 425,5;
 445,40; 482,34; 498,22.
 უბიწოო ღმრთისმშობელო (+ მარადის)
 ქალწულო, ჩუენთვის 3,5; 328,28; 372,27;
 405,37.

უბიწოო ღმრთისმშობელო, სამკვდრებელო
 399,22.
 უბრძანა პილატე მიცემად გუამი 213,13.
 უგალობდეთ ადგომილსა საფლავით 496,19.
 უგალობდეთ გალობითა ახლითა დაუსაბამო-
 სა ღმერთსა 166,19.
 უგალობდეთ გალობითა ახლითა მაცხოვარსა
 და ღმერთსა, რომელმან აღმოგუიცენა
 283,14.

- უგალობდეთ გალობითა ახლითა... რომელ-
მან ბერწისაგან გუიწუნა 251,19.
- უგალობდეთ გალობითა ახლითა... რომელ-
მან მოავლინა 177,26.
- უგალობდეთ გალობითა ახლითა... რომელ-
მან მონებისაგან მტერისა 43,21.
- უგალობდეთ გალობითა ახლითა უფალსა
მქსნელსა 177,29.
- უგალობდეთ გალობით(ა) (+ახლითა) უფა-
ლსა ღმერთსა ჩუენსა 445,1.
- უგალობდეთ თაყუანის-მცემელნი უფალსა
496,38.
- უგალობდეთ მაცხოვარსა ყოველთასა, რო-
მელმან [...] 372,9.
- უგალობდეთ მაცხოვარსა ყოველთასა, რო-
მელმან ბერწისაგან 283,12.
- უგალობდეთ მხოლოდმობილსა ძესა 300,11.
- უგალობდეთ უფალსა გალობასა ახალსა
386,19.
- უგალობდეთ უფალსა გალობითა ახლითა
149,5.
- უგალობდეთ უფალსა, დიდებით დიდებულსა
403,41; 422,41 (სქ.); 463,25.
- უგალობდეთ უფალსა, დიდებით დიდებულსა,
გალობასა ახალსა 422,26.
- უგალობდეთ უფალსა, დიდებით დიდებულსა,
რომელმან განადიდა 272,13.
- უგალობდეთ უფალსა, მამასა მოწყალესა
423,19.
- უგალობდეთ უფალსა მაღალსა (ღ.) 68,2.
- უგალობდეთ უფალსა მაღალსა გალობითა
ახლითა 423,29.
- უგალობდეთ უფალსა მაღალსა, დიდებით
ადგომილსა (დიდებულსა) და გალობით
ვაქებდეთ 496,36.
- უგალობდეთ უფალსა... და წმიდასა 403,8.
- უგალობდეთ უფალსა მისცმს გალობასა
403,24.
- უგალობდეთ უფალსა მ'ღღ დიდებულსა
300,28.
- უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებით დი-
დებულ არს, რომელი იშვა ქალწულ (ღ.)
482,8.
- უგალობდეთ უფალსა... დასაბამითგან 444,
23; 463,26; 481,12; 497,9.
- უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებულ
არს, რომელი ადგა 481,17.
- უგალობდეთ უფალსა, რომელი დაეფლა-
(ჯუარს-ეცუა) ჩუენთვის, რამეთუ დიდე-
ბით ადგა 403,10.
- უგალობდეთ უფალსა, რომელი ჯუარს-ეცუა
ჩუენთვის, რამეთუ ჯოჯოხეთი 481,19.
- უგალობდეთ უფალსა, რომელმან გარდაცვა-
ლა 266,18.
- უგალობდეთ უფალსა, რომელმან ქმნა სა-
კურველნი 403,28.
- უგალობდეთ უფალსა საკურველთ-მოქმედსა
497,15.
- უგალობდეთ უფალსა, ქალწულისაგან უბი-
წომსა 403,32; 540,3.
- უგალობდეთ უფალსა, ძალითა ძლიერსა
497,17.
- უგალობდეთ ქრისტესა მეუფესა 464,19.
- უგალობდეთ ღმერთსა დამბადებულსა, რო-
მელმან მოავლინა 289,2.
- უგალობდეთ ღმერთსა, დამბადებულსა ყო-
ველთასა 423,30.
- უგალობდეთ ღმერთსა, მაცხოვარსა ჩუენსა,
რომელი კობციელ იქმნა ქალწულისაგან
და განანათლა 283,20.
- უგალობდეთ ღმერთსა... და სოფელს 372,7;
530,39.
- უგალობდეთ ყოველნი 530,32.
- უგალობდეთ ყოველნი ქალწულსა მარიამს
268,3.
- უგალობდეთ ძელსა (ძალსა) ჯუარისასა
447,34.
- უგალობდეთ წმიდასა ქალწულსა 8,26.
- უგალობდით გალობით უფალსა, რომელმან
დაცარიელა საფლავი 452,23.
- უგალობდით გალობითა ახლითა მაცხოვარ-
სა და ღმერთსა, რომელმან მოავლინა
7,26.
- უგალობდით გალობითა... რომელმან მონე-
ბისაგან მტერისა 7,23.

- უგალობდით, ერნო, და უფრომად დიდ-
ბის-მეტყუელებდით 222,16.
- უგალობდით უფალს მაღალს 138,2.
- უგალობდით უფალს, რომელი ქაღწულისა-
გან 87,10.
- უგალობთ დაფლვას (დიდებულსა) შენსა,
მაცხოვარ, შესამესა დღესა 467,31.
- უგალობთ, მაცხოვარ, (+ ჯუარცუმასა შენ-
სა), დაფლვასა შენსა და ადგომასა 389,
35.
- უგალობთ მხოლოდშობილსა (ღ.) 272,23.
- უგალობთ შენსა დიდებულსა ადგომასა
500,23.
- უგალობთ ჯუარცუმასა შენსა 499,1.
- უდაბნოს აღზრდილმან 253,3.
- უდაბნომს მოყუარეთ მამაო 73,20.
- უდაბნომსა ჭურთ რჩეული 77,7.
- უდაბნოს დამკვიდრებულნი დიბსნი 81,1.
- უთხრეს ცათა დი (ღ.) 86,8; 237,6.
- უკუდავთა შობის ყოველთა 534,13.
- უკუდავი იგი მოკუდ (ღ.) 477,5.
- უკუდავისა მამისად უკუდავი სიტყუად
419,12.
- უკუეთუ (ღ.) 356,6.
- უკუდაველთა დედათა 375,23.
- უშჯობემისისათუის იღუწი, წინამორბედო
276,22.
- უპირატემს პატრონისა ჯუარისა 201,31.
- უპირატეს განკრებებულ 376,37.
- ურჩულოებათა (+ ჩემთად) სიმრავლემ
103,24.
- ურჩულოებათა ჩემთაგან გარე-მიიქციეთ
118,13; 514,33.
- ურჩულოებანი ის. უშჯულოებანი.
- ურჩულოებამ გონებისა ჩემისად 127,14.
- ურჩულოებამ ჩემი არა დავფარე 523,31.
- ურჩულოებამ ჩემი, დაფარულთა მეცნიერო,
განმკურნე 119,21.
- ურჩულოებამ ჩემი, უფალო, არა არს კორ-
ცთა 149,17.
- ურჩულოთა ის. უშჯულოთა.
- ურჩულოთა დედათა სიბოროტითა 277,27.
- ურჩულოთა შენთა შემკურბელთა 200,4.
- ურჩულონი ფარისკველნი, რამას მდევნით
195,8.
- ურწმუნოქმულსა თომას არწმუნე 222,3.
- უსაშინელემს (+ არს) უფრომს ყოველთა
დაბადებულთა 223,9.
- უსპლოო დედაო, უქორწინებელი 483,14.
- უფალო ადგა, ჯოჯონეთი წარმოტყუენა
457,1.
- უფალო არს მეუფე ჩუენდა 423,4.
- უფალო არს, რომელმან შემუსრა ძლიერე-
ბად 481,27.
- უფალო არს, რომელმან შემუსრნა პრმოლა-
ნი 386,35; 537,26.
- უფალო ეტყუს პეტრეს მოციქულსა 198,26.
- უფალო იშვა ბეთლემს 12,23; 21,28.
- უფალო მეუფე არს საუკუნითგან 423,1.
- უფალო ნათელ ჩემდა 295,33.
- უფალო დამებთი ჩემი ძალ ჩემდა 427,1.
- უფალო დამებთი ჩუენი, რომელი გარდამოქ-
და 167,10.
- უფალომან ყოველთამან 525,25.
- უფალო, აღსრულებდა ინებე 38,8; 342,4.
- უფალო, განრღუეული იგი 228,7.
- უფალო, გარდაცვალებულნი მონანი 332,8.
- უფალო, დაბეჭდულისაგან საფლავისა
225,15; 441,23.
- უფალო, და ვითარცა გამოსუედ 219,3;
225,26; 442,15.
- უფალო, და ვითარცა გიხილეს დედათა აღ-
გომილი 442,10.
- უფალო, და ვითარცა გიხილეს შენ დედათა
მეუფე 442,1.
- უფალო, დაგვეს შენ ჰერია (ღ.) 352,32.
- უფალო, ესმა მოსლვამ შენი 467,7.
- უფალო, ზღუდე მექმენ მე 360,39.
- უფალო, თუმცა არა მოციქულნი შენნი
259,27.
- უფალო, თუმცა არა მოწამე (ღ.) 113,21.
- უფალო მამათა ჩუენთაო 293,29.
- უფალო, მე, მონამ შეცოდეული 362,39.
- უფალო, მესმა მოსლვამ შენი 447,1.
- უფალო, მილხინე ცოდვილსა 513,3.
- უფალო, მომხედენ ლოცვასა ჩემსა 421,15.
- უფალო, მოსემს ზე, ოდესმე 85,28.
- უფალო, ოდეს დაგსაჯეს ჰერიათა სიკ (ღ.)
196,17.
- უფალო, ოდეს ეგვპტეს შინა 422,33.

- უფალო, ოდეს საფლავსა დაგვეს 457,11.
 უფალო, პატრონსად გამოჩნდა 213,33.
 უფალო, პეტრემსნი იგი ცბემლნი 195,2.
 უფალო, რომელ საფლავსა დაიდევ 474,19.
 უფალო, რომელი ასდევ 474,22.
 უფალო, რომელი ამბდლდი 474,25.
 უფალო, რომელი (+ ზეცით) გარდამოჰქედ 475,5.
 უფალო, რომელი მდლთა შინა ანგელოზ-თა მიერ იქები და ქვეყანასა ზედა იდეს, ვითარცა კაცი 173,5.
 უფალო, რომელი... ქუეყანასა ზედა კაცთა ნათესავი 326,2.
 უფალო, რომელი მოხუდ სოფლად 518,36.
 უფალო, რომელი საფლავით გამოხუდ 442,22.
 უფალო, რომელმან ადგომითა შენითა 475,7.
 უფალო, რომელმან გამოგუიბრწყინე 273,4.
 უფალო, რომელმან განიპყრენ ქელნი 474,16.
 უფალო, რომელმან გარდამოუვლინე ანგელოზი 410,37.
 უფალო, რომელმან მიჰმდლე მშედობად 500,29.
 უფალო, რომელმან მიქლიონნი საუკუნენი 441,18.
 უფალო, რომელმან მიჰმდლე მშედობად 338,22.
 უფალო, რომელმან ყოველი დაბადებული ყოლად (დ.) 353,5.
 უფალო, რომელმან ყოლად წმიდად სული 248,35.
 უფალო, რომელმან წმიდათა მათ დედათა 396,6.
 უფალო, რომელმან ჯუარცუმა (დ.) 354,22.
 უფალო, სარჩელთა შენთაგან 361,29.
 უფალო, სიკუდილმან შენმან 456,21.
 უფალო, სმენად შენი შესა 466,37.
 უფალო, უფალო, ნუ განმადეპ 420,6.
 უფალო, ღმერთო მდლო, მკლავი შენი მტციცეა გამოუცხადე ნათესავსა 69,33.
 უფალო ღმერთო... განაცხადე ზედა ერსა შესა 389,4; 538,33.
 უფალო, ღმერთო ჩუენო, შენი მშუიდობად მომეც ჩუენ და საფარველსა 305,2.
 უფალო, ღმერთო...: რამეთუ ჩუენ 374,28; 427,27; 448,12; 532,17.
 უფალო, შენ გელიან მართალნი 102,29.
 უფალო, ცოდვანი ჩემნი აყოცენ 360,7.
 უფალო, ქალო ჩემო 514,36.
 უფალო, მწოლამან (დ.) 363,9.
 უფალო, წინა გამოსასა სასწაული 211,11.
 უფალო, ჯუარი შენი ჩუენ მოგუეც 371,23; 444,12.
 უფალო, ჯუარცუმა ნეფსით თავს (დ.) 495,38.
 უფლისა ადგომასა (ვ)აქებდეთ 422,15.
 უფლისა მიერ ღმრთისა ჩემისა განმრიოდელ გული ჩემი, რამეთუ ამბდლებითა 239,21.
 უფლისა მიერ... რამეთუ უძღურთა (ღირსთა მამათა) 74,34; 88,19; 302,13.
 უფლისა მიმართ გუაქუს სასოება 158,35.
 უფლისა მიმართ ღმრთისა ძალთამს 466,33.
 უფლისა სულგრძელებად 188,7.
 უფლისად ადგომად გუახარა 215,21.
 უფრომს გულისხმისა შობად (დ.) 336,17.
 უფრომს დიდებულსა დედასა 394,28.
 უფრომს მზისთულისა შექობილი დიდებული შენი საფლავი, რომელსა ანგელოზნი 402,4.
 უფრომს მზისთულისა... საფლავი ყოლად-ვე ცხობება 297,18.
 უფრომს სამოთხისა 336,2.
 უფრომს ყოველთა მოციქულთა 349,17.
 უფრომს ყოველთა წარმართთა 451,33.
 უფრომსად გიგალობთ 267,21; 406,33.
 უფსკრულთა ზედა გამოშნდი 447,6.
 უფსკრულნი შეპრწუნდეს 65,5.
 უქადაგეს მოციქულთა 28,5.
 უქორწინებელისაგან შობად 268,31.
 უყუარნ უფალსა მოშიშნი 206,29.
 უშწულთებათა იხ. ურჩელობათა.
 უშწულთებანი ჩემნი 119,16.
 უშჯულოთა ჰურათა უფარ-ყვეს 462,19.
 უცხო იყო მოკითხვად 10,33.
 უცხო წყობად იქმნა 432,29.
 უცხო წყობად მოიწია 229,28.
 უძღვევლსა წმიდათა ორმოცთა 141,12.
 უძღურებად ჩემი, დღაბრულთა შეკნიებო,

განმკურნე იხ. ურჩულოებად ჩემი, დაფარულთა მეცნიერო, განმკურნე.
 უძლურებად ჩემი, უფალო, არა არს კორცთად იხ. ურჩულოებად ჩემი, უფალო, არა არს კორცთა.
 უძლურთა ძლიერებად 425,13.
 უძლური სული ჩემი 360,41.
 უბრულებად კორცთად, დამდაბლებული 388,15.
 უბრულებად კორცთად გენეთა მოწამეთა 109,26.
 უბრული სული ჩემი მოივლტის 362,34.
 უწინარემს მოსლვი (ღ.) 538,21.
 უწინარმს მოსლვისა შენისა (გვ)ქადაგებდეს 426,26.
 უწინარმს მოსლვისა შენისა, კრისტე, ამაბაჟუმ 466,14.

უწინარმს საუკუნეთა მამისაგან იშვა 412, 12.
 უწოდა კრისტემან საფლავით 162,9.
 უწყებულსა სულისა წმიდისასა 93,5.
 უწყოდეთ ყოველმან ერმან 385,6.
 უსილავთა მკედრობად 296,32.
 უსილავთა შემოქმედისა მეუფისა 509,32.
 უსილავი სიტყუად 92,15.
 უსტწნ 564,26.
 უტჰე მას კმითა ტუბილითა 161,8.
 უტწრწელი მიღგომილებად 439,14.
 უტწრწელი (უსტწრწელი) დედაო 266,26; 403,39.
 უტწრწელი ქალწული, მეოს გუეყავ 387,7; 464,35.
 უტწრწელი ქალწული, სიტყუთა 374,36.
 უტწრწელი ღმრთისმშობელი, მეოს იყავ 497,13.

ფ

ფარო ეტლებითურთ 31,2; 166,10; 246,12; 328,8; 371,25; 530,8.
 ფარი სარწმუნოებისად აიღეს წმიდათა მოწამეთა 139,25.
 ფარი... წმიდანო ორმეოცნო (მოწამენო) 138,28.
 ფერი იცვალე მთასა ზედა 349,5.

ფერი იცვალე, კრისტე იხ. რაემს ფერი იცვალე, კრისტე.
 ფესუსა შენისაგან განიკურნა 361,9.
 ფიცისა უმჯავრომსა რწმუნებითა 279,19.
 ფრთეთა ქერობინთასა მჯდომარე სარ 347,17.
 ფრიად მრავალ არიან წყალობანი 124,33.

ქ

ქადაგეს წინაწარმეტყუელთა მოსლვად 426,24.
 ქადაგი კრისტემსი, წინაწარმეტყუელი იოანე, განმ (ღ.) 62,25.
 ქადაგი ჭეშმარიტებისად შიშით აღასრულებდა 71,13.
 ქადაქი, რომელ შეიყუარე 14,33.
 ქალწულად და დედად 284,4; 374,7; 532,6.
 ქალწულად დაიცევ მშობელი შენი 502,16.
 ქალწულებად შენი, ღმრთისმშობელი 197, 33; 258,32; 393,8.
 ქალწული 532,36.
 ქალწული დგა ვუარსა წინაშე (ღ.) 211,20.

ქალწული დღეს უმეტმსსა არსსა კჰობს 17,3.
 ქალწულისაგან აღმოსცენდი 471,36.
 ქალწულისაგან იშვე 95,19.
 ქალწულისაგან უთესლოდ მეუფესა შობილსა 411,39.
 ქალწულისაგან უთესლოდ შობილსა 15,13.
 ქალწულისაგან შობილისა განინაროს 517,12.
 ქალწულისაგან კორციელ იქმენ 410,41.
 ქალწულისაგან კორციელ-ქმნულსა 451,9.
 ქალწულისაგან კორცნი შეიმოსენ (ღ.) 388,10.

- ქაღწულისაგან კორცნი შეიძოსენ და სიკუ-
დილი 466,21.
- ქაღწულმან შევ მაცხოვარი ის. ქაღწულთ,
რომელმან შევ მაცხოვარი.
- ქაღწულმან შენ, მამისა ღმრთისა სიტყუად
9,17.
- ქაღწულმან (ჰ)შევ, გამოუცდელი ქორწი-
ლისათ 16,7; 498,37.
- ქაღწულთ, გიხაროდენ უბიწოთ, რომელმან
გამოუთქუელად 45,31; 168,4.
- ქაღწულთ... რომელმან შევ 521,25.
- ქაღწულთ (+ და) დედათ, უსძლოთ, რო-
მელმან შევ მაცხოვარი 446,11; 481,25;
520,1.
- ქაღწულთ კუბთხეულთ, დიდებულთ
ღმრთისმშობელთ 489,7; 491,16; 523,1.
- ქაღწულთ კუბთხეულთ [...] ქებად (დ.)
449,20.
- ქაღწულთ, რომელმან შევ მაცხოვარი ქრის-
ტმ 484,3; 523,12.
- ქაღწულთ, რომელმან შევ შემოქმედი, ნუ
დ (დ.) 158,25; 489,19; 491,18.
- ქაღწულთ უბიწოთ 538,27.
- ქაღწულთ უბიწოთ, რომელმან უთესლოდ
ჰშევ მაცხოვარი, მეოხ იყავ 467,21.
- ქაღწულთ უბიწოთ, რომელმან შევ მაცხო-
ვარი ქრისტე 523,9.
- ქაღწულთ უბიწოთ, ქაღწულთ სანატრელთ
158,3; 517,8.
- ქაღწულთ უბიწოთ, შენ ხარ სასთ 441,15.
- ქაღწულთსა დღეს უფრომსად უგალობდეთ
283,7.
- ქაღწულთსა მოწამესა, მრავალ-მოდუაწესა
315,33.
- ქაღწულთსა უბიწოსა, დედასა ნათლისასა
274,19.
- ქაღწულთსა შემდგომად შობისა გიგალობთ
16,25; 500,26.
- ქანანელი დედაკაცი მოუქდა 117,27.
- ქებად ღმრთის-მგალობელთა ადმავალი
121,8.
- ქებად შენდა, ქრისტე, ქებად 436,28;
517,38.
- ქებად ჩუენი შეიწირე 521,14; 526,13.
- ქებად ცისკრისა შეეწირით 102,3.
- ქებად ცისკრისა შენდა გშუენის 179,2.
- ქებით აქებდეს წმიდანი ორბოცნი ქრის-
ტესა და იტყოდეს: შენ ხარ ღმერთი ჩუ-
ენი და შენითა შეწვეენითა 143,13.
- ქებით აქებდეს... ღმერთი ჩუენი, რომელმან
არცხუნე 143,18.
- ქებით აქებდეს... ღმერთი ჩუენი, რომელმან
ჰყვი საკურველი 143,9.
- ქებით ვაქებდეთ, გალობით ვადიდებდეთ
396,14.
- ქებითა და დიდებითა შეგობილ არს ეკლე-
სიად 295,20.
- ქებისა შენისა დამამტყიცებელად 172,23.
- ქებულ ხარ (+ შენ, ქრისტე) 149,7.
- ქებულსა ანგელოზთა მიერ 437,4.
- ქებაბინთა ზედა მჯდომარესა 302,26;
425,35.
- ქებაბინთა საყდართა ზის 470,27.
- ქებაბინად საყდრად გამოსჩნდი 482,4.
- ქებაბინთა ეტლთა ზედა მჯდომარეთ 486,5.
- ქველისმოქმედ მაცხოვარ, დამიფარენ
156,14.
- ქველისმოქმედო ღმერთო და წყალობა-
აურაცხელო 524,22.
- ქველისმოქმედო ღმერთო, რომელ ადგომად
ხარ ყოველთა 522,37.
- ქველისმოქმედო... ცხოველთა 526,19.
- ქვისა დაკრებითა და სატანჯველითა 25,8.
- ქმნულნი კელთა შენათანი 491,1; 522,21.
- ქმნულსა კელთა შენათას 330,18.
- ქრისტე ადგა მკურნებით და მის თანა აღა-
დგინა 444,30.
- ქრისტე... ამას თაყუანის-ვსცემდეთ 216,2.
- ქრისტე... მესამესა დღესა ის. ქრისტე აღ-
გა საფლავით მესამესა დღესა.
- ქრისტე... სიკუდილითა სიკუდილი 215,11.
- ქრისტე ადგა საფლავით დღეს 508,6.
- ქრისტე ადგა საფლავით მესამესა დღეს
437,10.
- ქრისტე ამადლდა ჯუარსა ზედა 444,28.
- ქრისტე განჰკაცენ 18,22.
- ქრისტე, გაქებთ შენ 475,9.
- ქრისტე მაცხოვარ, განუსუენე 327,23;
514,8.
- ქრისტე მაცხოვარ, მხოლოთ 408,4.

ქრისტე, მაცხოვარი სოფლისად 309,36.
 ქრისტე, მეუფეო საუკ (დ.) 353,21.
 ქრისტე, მოსლეთა შენითა 173,9.
 ქრისტე, მოწყალე 521,37.
 ქრისტე, პირველ საუკუნეთა სიტყუო 327,26.
 ქრისტე, რომელმან განსწმიდენ 45,6.
 ქრისტე, რომელმან თანა-განზრახვითა 328,1.
 ქრისტე, რომელმან მამასა 320,27.
 ქრისტე, რომელმან მიეც მადლი 331,25.
 ქრისტე, რომელმან მიეც სიძენით 331,30.
 ქრისტე (+ რომელმან) მოსცენ წმიდანო 331,14.
 ქრისტე, რომელმან ყოველივე თავს იდეა 401,11.
 ქრისტე, რომელმან (+ ჯუარითა პატიოსნი-თა) დაამტკიცენ 331,10.
 ქრისტე, რომელსა გაქებენ 331,5.
 ქრისტე, რომლისაგან შეძრწუნდიან დაბადებულნი 502,26.
 ქრისტე, სიბრძნეო 327,31.
 ქრისტე ღმერთო, რომელმან განიწყურენ ქელნი 416,27.
 ქრისტე, შენ სასოად ხარ მოწმუნეთად 364,35.
 ქრისტე... სოფლისად 435,15.
 ქრისტე შენგან კორციელად იშვა 241,16; 433,19.
 ქრისტე, წინაგანსაზღვ[...]ლნი იგი 365,10.
 ქრისტე, ჯუარითა პატიოსნითა 331,34.

ქრისტემან, მაცხოვარმან ჩუენმან, ჩუენთვის ჯუარცუამა 371,12.
 ქრისტემან... კელით-წერილი 476,32.
 ქრისტემან რად იენო 310,8.
 ქრისტემან წარავლინა მოწაფენი 172,8.
 ქრისტემან ჯუარითა ჯოჯოხეთი წარმოტყუენა 444,32.
 ქრისტემან ბეჭედმან გუაცხოვნა 313,2.
 ქრისტემან მოყურენო ერნო 181,6.
 ქრისტემან მოცოქულთა ჯუარითა განზრახვასა 258,4.
 ქრისტემასი მცნებამ უბიწოდ დაიპარხეთ, წმიდანო და ნეტრეულნო მამანო 80,7.
 ქრისტემასი მცნებამ... წმიდანო მოწაფენო 142,1.
 ქრისტეს გამოჩინებასა აჩრდილი 37,11.
 ქრისტეს ნათლის-ღებასა წყალნი 39,25.
 ქრისტეს მიერ, ღმრთისა ჩუენისა, ცხონდა სოფელი 438,28.
 ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა ყოველნი საქმენი 487,41.
 ქრისტე, მაცხოვარი ჩუენი, საფლავით ადგა 480,28.
 ქრისტეს გამოჩინებასა ვარსკულავი 14,14.
 ქრისტეს მიმართ სასოებამ გუაქუს 448,7.
 ქრისტეს მოწამეთა ჯუარითა განზრახვასა 111,8.
 ქუახსა შინა შობამ 11,30.
 ქუესკნელი ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენ 466,26.
 ქუეყანასა დაიდევ ღმრთეებამ 398,16.
 ქუეყანით ზეცად ამადლებულსა 438,19.

ღ

ღამე ბნელსა შინა დარჩილნი 140,28.
 ღამესა აპურობითა ქელთა 69,29.
 ღამესა, რომელსა განგუანათლენ 427,19.
 ღამითგან აიმსთო სულმან 467,25.
 ღამითგან ავიმსთობთ იხ. ღამითგან აღვიმსთობთ.
 ღამითგან აღვიმსთობთ, გიგალობთ შენ, უფალო 16,21; 500,6.
 ღამითგან აღვიმსთობთ, უფრომსად გიგალობთ შენ, ქრისტე ღმერთო, და გვედ-40. იადგარნ

ღებით შენ, კაცთმოყურე, გუაცხოვნენ ჩუენ ადგომითა 407,17.
 ღამითგან აღვიმსთობთ... გუაცხოვნენ მეოხებითა წმიდათა ორმოცთამათა 139,6.
 ღამითგან აღვიმსთობთ... მაცხოვნენ ჩუენ მეოხებითა მშობელისა შენისამათა 267,27.
 ღამითგან აღვიმსთობთ, უფრომსად გიგალობთ (+ შენ), ქრისტე ღმერთო ჩუენო, რამეთუ ნათელ არიან 262,32.

- ღამითგან აღვიმსთობთ, შენდა დიდებასა
 შევსწირავთ (ღ.) 263,5.
- ღამითგან აღვიმსთობთ... მაცხოვარ, დიონს-
 თა 32,17.
- ღამითგან აღვიმსთობთ... მეუფისა დიდები-
 სა 323,17.
- ღამითგან აღვიმსთობთ... უფალო, რომელი
 კიცუსა დასჯელი 168,23.
- ღამითგან აღვიმსთობთ... რომელმან ბერწი-
 საგან 284,19.
- ღამითგან აღვიმსთობთ... რომელმან განა-
 ნათლენ 247,18.
- ღამითგან აღვიმსთობთ... რომელმან მოავ-
 ლინე 8,23.
- ღამითგან აღვიმსთობთ... რომელმან ნათელ-
 ილე 47,19.
- ღამითგან აღვიმსთობთ... შენი მშუიღობა
 მომცე ჩუენ დღეს შობასა 252,19.
- ღამითგან აღვიმსთობთ... შენი მშუიღობა
 მომცე ჩუენ დღესა სატფურებისასა 291,
 28.
- ღამითგან აღვიმსთობთ... შენი მშუღობა
 მომცე ჩუენ, რამეთუ 329,13; 374,17.
- ღამითგან აღვიმსთობთ შენდამი, დმერთო
 ჩუენო, რომელმან გარდასცვალე 273,19.
- ღამისა ამსთობილნი ვემგავსენით 169,2.
- ღამისა ღოცვასა შევსწირავთ შენდა, ქრის-
 ტე, ერი მორწმუნეთაჲ 323,13.
- ღამისა ღოცვასა... ქრისტე, დღეს 47,26.
- ღამისა ღოცვასა... ქრისტე, მეო ღმრთისაო,
 რომელმან მიჩუენენ 389,2; 538,30.
- ღამისა ღოცვასა... უფალო, რამეთუ (რო-
 მელი) ცხორებისა 485,1.
- ღამისა ღოცვასა... უფალო, რომელმან მო-
 ავლინე 484,34.
- ღამისა ღოცვასა... დმერთო, რამეთუ ნათელ
 არიან 374,26; 427,25; 448,10; 532,14.
- ღამისა წარსლვითა გუეუწყა ნათელი
 278,14.
- ღამისა წარსლვითა მოგუეასლა დღეჲ 197,3;
 389,8.
- ღამისაჲ განკლეს ბნელი 110,10.
- ღამისასა თანა წარკდეს 257,15.
- ღაღაღებამ იონამსი 169,20.
- ღაღაღებამ ჩემი შევედინ შენ წინაშე
 117,11; 519,1.
- ღაღაღებამ ჩემი შევედინ წინაშე მეუფისა
 106,3.
- ღაღაღებასა ყურბი მოყავ 158,45 (სქ.); 517,
 24.
- ღაღაღებასა შენდა შევსწირავთ, ვითარცა
 იონა 48,16.
- ღაღაღებასა... უფალო, რომელი განზრახ-
 ვით 203,24; 368,10; 529,5.
- ღაღაღებასა... უფალო, რომელმან გამოაბრ-
 წყინე 319,13.
- ღაღაღებდა ანგელოზი 381,4.
- ღაღაღებდა იონა 375,16; 532,38.
- ღაღაღებდა წინაწარმეტყუელი 500,35.
- ღაღაღებდეს მოციქულნი 128,20.
- ღაღაღებდეს სამნი ყრმანი 503,8.
- ღაღაღებს უფალი 144,20.
- ღაღაღ-ვყავ, ღაღაღ-ვყავ იხ. ვღაღაღ-ყავ.
 ღაღაღ-ვყავ ღმრჩილმან ცოდვისა სიღრმე-
 თა 485,12.
- ღაღაღ-ვყავ შენდამი დათქმულმან 91,17.
- ღაღაღ-ვყავ შენდამი, უფალო, ისმინე ჩემი
 516,6.
- ღაღაღ-ვყავ შენდამი, კმისა ჩემისაჲ ისმი-
 ნე 146,12; 384,29; 477,21.
- ღაღაღ-ვყავ ჭირსა ჩემსა მოწყალისა მი-
 მართ ღმრთისა 306,11.
- ღაღაღ-ვყავ ჭირსა ღმრთისა, უკუდავისა
 მამისა 448,26.
- ღაღაღ-ვყავ ჭირსა ჩემსა უფლისა მიმართ
 389,22; 449,3.
- ღაღაღ-ყო უდაბნოს წინამორბედმან 252,27.
- დელვათა იორდანისათა მო (ღ.) 62,14.
- დელვანი იორდანისანი შეკრწუნდეს 55,28.
- დირსად აღიდე, უფალო, წინამორბედი
 281,37.
- დირსად, უფალო, მოციქულთა 339,22.
- დირსად ცხორებულნი 317,25.
- დირსებით და სიწმიდით ჩინებულნი 251,13.
- დირსთა შენთა, უფალო, შენდამი სურვილი-
 თა 82,30.
- დირსთა შენთა, ქრისტე, ამას სოფელსა
 81,5.
- დირს-მყვენ ჩუენცა სასუფეველსა 257,12.
- დირსნი და მდაბალნი 76,14; 140,22.

ღირსნი მღვდელთმოდღუარნი, ვითარცა წა-
რუვალნი მნათობნი 340,24.
ღირსნი ყრმანი შენნი ბაბილონს 470,31.
ღირსნი და სათნონო ღმრთისანო, 35,30.
ღირსნი მამანო, არა ეცით ძილი 79,23.
ღირსნი მამანო, გამობრწყინდეს საქმენი
79,17.
ღირსნი მამანო, ყოველსა ქუეყანასა გან
(ღ.) 83,26.
ღირსნი მამანო, წმიდასა საქსენებელსა
თქუენსა ქე (ღ.) 83,25.
ღირსნი მღვდელთმოდღუარნი, ეკლესიათა
30,13.
ღირსნი მღვდელთმოდღუარნი უფლისანი
31,29.
ღირსნი მღვდელთმოდღუარნი, ყოველი საც-
თური 30,26.
ღირსნი მღვდელთმოდღუარნი, ყოველსა ქუ-
ეყანასა 30,17.
ღირსნი მღვდელთმოდღუარნი, წმიდასა საქ-
სენებელსა 30,9.
ღირსნი მამათ ანტონი 77,32.
ღირსნი მამათ და რჩეულო მონათ 74,1.
ღირსნი მამათ, რომელი ფართათ 73,29.
ღირსნი მამათ, ყოველსა ქუეყანასა 84,3.
ღირსნი მამათ, წმიდასა საქსენებელსა
83,30.
ღმერთი გამოჩნდა კორციითა და იქსნა
444,26.
ღმერთი... თანა-განმგებელი 177,3.
ღმერთი განკაცებული გამოსცხადენ 63,5.
ღმერთი განკაცებული მონისაგან ნათელს-
იღებდა 42,23.
ღმერთი განკაცებული სიმდაბლით ნათელს-
იღებდა 63,16.
ღმერთი უფალი და გამოგუიჩნდი ჩუენ 47,8.
ღმერთი უფალი და გამოჩნდა შენ ზედა
67,18.
ღმერთი ღმრთისაგან იშვა 504,14.
ღმერთი შეიყუარებ, ღმრთის-მსახურთ 76,19.
ღმერთი მამათა ჩუენ (ღ.) 357,1.
ღმერთი მამათა ჩუენთათ, კურთხეულ სარ,
კურთხეულ 366,20.
ღმერთო... კურთხეულ სარ შენ უკუნისამ-
ღე 449,22.

ღმერთო... ნუ მარცხუენ 430,40.
ღმერთო... ღმერთო საუკუნეთათ 390,5;
468,34.
ღმერთო... შენ კურთხეულ სარ (ღ.)
355,6.
ღმერთო... შენ კურთხეულ სარ საყდართა
ზედა 365,32.
ღმერთო მრავალმოწყალე, ღზინება ყავ
120,8.
ღმერთო, რომელმან არაარისსაგან კაცი შე-
ქმენ 332,30.
ღმერთო, რომელმან არაარისსაგან ყოველივე
დაჰბადე 353,28.
ღმერთო, ქველისმოქმედ, ბოროტი მტერი.
160,2; 524,2.
ღმერთო ძლიერო, მეუფეო უკუდაო 469,15.
ღმერთსა მადლსა, ცათა შინა 451,27.
ღმრთეებასა და კაცებასა 450,21.
ღმრთეებისა სულისა თანა 347,31.
ღმრთივ-ბრწყინვალესა და ანგელოზთა
440,9.
ღმრთივ-გამობრწყინებულნი მოციქულნი
339,34.
ღმრთივ-გამომეტყუელნი წმიდანი მოციქუ-
ლნი 270,21.
ღმრთივ-გამომეტყუელნი წმიდანო (ღ.)
273,21.
ღმრთივ-გამორჩეულნი ქადგნო 340,2.
ღმრთივ (ღმრთის)-შემწყნარებელსა საფლა-
ვსა 507,25.
ღმრთივ შეუნიერებასა სიმდაბლესა შენსა
იხ. ღმრთის შეუნიერებისა სიმდაბლისა.
ღმრთივ-შუენიერი, უფრომს შხისთუალისა
308,20.
ღმრთივ-შუენიერისა შენისა ადგომისათჳს
423,23.
ღმრთივ-შემკობილი საუფლომ პელი 312,
11.
ღმრთის (ღმრთივ) მსახურსა მეფესა კოს-
ტანტინეს 312,16.
ღმრთის მსახურსა (+ მეფესა), მირულე-
ბულსა 236,21.
ღმრთის მქადგებელთა [...] მოციქულთა
273,31.
ღმრთის შეუნიერებისა სიმდაბლისა 367,6.

ღმრთისა და პაცხოვრისა დედაო 505,10.
 ღმრთისა დედასა და ქალწულსა 444,35.
 ღმრთისა დედასა და წმიდასა მან (დ.)
 443,14; 457,10.
 ღმრთისა მიერ მოივლინა გაბრიელ 7,20.
 ღმრთისა მიერ მოეძაღლა (მოეცა) კადნიე-
 რებაჲ 309,26.
 ღმრთისმეტყუელთა დედათა 89,6.
 ღმრთისმშობელი იდეჲს უფრომს ვადიროთ
 270,9.
 ღმრთისმშობელისა მიერ გვედრებით
 150,17.
 ღმრთისმშობელისა მიერ ცოდვათა 116,10.
 ღმრთისმშობელთ, ხასოო ყოველთა 22,17;
 401,27; 418,17; 517,4.
 ღმრთისმშობელთ, ქალწულთ მარიაჲ, შენ
 გაკურთხევთ 495,10; 510,17.
 ღმრთისმშობელთ ქალწულთ, მიიღე სინა-
 ნული 365,18; 492,22.
 ღმრთისმშობელთ ქალწულთ, დემეტრან გა-
 მოგიბრია 443,13; 458,20.
 ღმრთისმშობელთ ქალწულთ, ყოლად ძალ-
 გიც 476,16; 521,28.

ღმრთისმშობელთ ქალწულთ, შენ თაყუა-
 ნის-გცემთ 438,35.
 ღმრთისმშობელთ ქალწულთ, შენ ხარ კი-
 ღობანი 443,12; 458,1; 520,6.
 ღმრთისმშობელთ ქალწულთ, შენდა რამ
 მოივლინა 335,14.
 ღმრთისმშობელსა გიგალობთ, უთესლოდ
 მოქც (დ.) 457,7.
 ღრუბელი ნათლისაჲ (+ და) სამოთხც ცხო-
 რებისაჲ 488,2.
 ღრუბელი ნათლისაჲ ხარ(ი) შენ 472,9.
 იუაწლი კეთილი მოიღუაწე, ქრისტემს მკე-
 ვალო 316,11.
 იუაწლი.. წინამორბედო 280,1.
 იუაწლი კეთილი მოიღუაწეთ (დ.) 137,28.
 იუაწლით შემოსი (დ.) 137,27.
 იუაწლით შემოსილნო და მოწამენო 522,31.
 იუაწლისა მძლეთა მარტულთა 113,25.
 იუაწლისა მძლეთა შენთა 234,1.
 იუაწლისა მძლენო, წმიდანო მოწამენო
 320,31.
 იუაწლისა მძლეო, წმიდაო თევდორე
 114,18.

ყ

ყო სიმტკიცემს კლავისა (დ.) 309,4.
 ყოველთა ადგომად წინა ვნებისა 175,15.
 ყოველთა დაბადებულ (დ.) 357,9.
 ყოველთა დაბადებულთა სისხარულთ (ნეტ-
 რეულთ) 418,29.
 ყოველთა დაბადებულთა შემოქმედი 21,13.
 ყოველთა მორწმუნეთა სიმრავლემს 266,21.
 ყოველთა, რომელთა გაქუს (დ.) 353,38.
 ყოველთა საფრჯეთა მტერისათა 81,6.
 ყოველთა შემოქმედი (დ.) 312,31.
 ყოველთა შემოქმედი ღმერთი, რომელი მან-
 მისა თანა 60,23.
 ყოველთა შემოქმედისა ღმრთისა დედაო
 509,24.
 ყოველთა შემოქმედისა ღმრთისა კაცობრი-
 ვისა ბუნებისა 183,26.
 ყოველთა შემოქმედმან ღმერთმან წარმოტ-
 ყუნა 382,5.
 ყოველთა ცხოვრებად მოხუედ 312,7.

ყოველი დაბადებული შემბრწ (დ.) 358,29.
 ყოველი ერი გვედრების (შეგივრების)
 შენ 116,27.
 ყოველი იგავი ჩემ (დ.) 345,28.
 ყოველი სოფელი და ყოველი ერი პატივ-
 სცემს ნაწილსა თქვენსა, იუაწლისა
 მძლენო 113,16.
 ყოველი სოფელი... თქვენსა, წმიდანო მო-
 ცოქულნო 259,31.
 ყოველი ცხოვრებაჲ ჩემი 126,19.
 ყოველივე საიდუმლოჲ 242,9.
 ყოველნი ანგელოზნი გაქებენ 151,13.
 ყოველნი გონებანი შემფოთნენ 364,3.
 ყოველნი კიდენი განანათლნა 375,1.
 ყოველი მამა (დ.) 248,18.
 ყოველნი მამასა (დ.) 330,9.
 ყოველნი მამასა და ძესა უგალობდეთ
 285,14.
 ყოველნი მამასა და ძესა (+ და) წმიდასა

სუჯსა უგაულობდეთ 82,27; 263,24; 376, 15; 533,29.

ყოველი მორწმუნენი ქებასა ვიკატრება 91,20.

ყოველი მორწმუნენი შიშით (+ ღა) ძწო- ლით 179,29.

ყოველი მორწმუნენი შენისა ღმრთეებისა გამოცხადებასა იხ. ღღეს ყოველი მორ- წმუნენი შენისა ღმრთეებისა გამოცხადე- ბასა ანგელოზთა თანა.

ყოველი საქმენი აკურთხევდით შემოქმედ- სასა 330,12.

ყოველი საქმენი ღა (ღ.) 324,12.

ყოველი საქმენი ღა ღაბადებულნი 223,16.

ყოველი საქმენი ღმრთისანი ღა ყოველი ღაბადებულნი 58,8; 76,12; 274,5; 307,34; 315,20; 431,13.

ყოველი საქმენი შენნი გაქებენ 60,7; 391,29.

ყოველი... ზომიერი ღაბადენ 469,34.

ყოველი... ჭეშმარიტებით აზიან 170,4; 285,6; 377,1.

ყოველი საქმენი ჭე (ღ.) 330,2.

ყოველი ტომნი ქუეყა (ღ.) 308,33.

ყოველი ცის კოლენი განათლდეს 52,10.

ყოველი ცოლანი ჩემნი შენ უწყენი 119,13.

ყოველსა ჟამსა ვერებამ ჩემი 150,6.

ყოველსა (+ ჟამსა) შებრწყუნებულ არს 150,8.

ყოველისა [...] მაცხოვარი ჩუენი 364,32.

ყოველისა მპყრობელი მარჯო მაცხოვარი 524,18.

ყოველისა მპყრობელი (+ მარჯო), სუჯსა 515,25; 525,3.

ყოველისა მპყრობელი, მარჯო, უწყი 130,30.

ყოველისა შირისაგან ღა თითოეული უ (ღ.) 135,7.

ყოველისა შირისაგან ღა თითოეულისა ურ- ვისა 364,39.

ყოველ ღმრთებულად გამოჩნდა 292,25.

ყოველ ღმრთებულ, ცათა უმაღლესო 488, 27.

ყოველ ნათელი ქალწული 83,22; 286,3; 369,22; 382,9; 514,10.

ყოველ ქებულნი მოციქულნი უფლისანი 256,28.

ყოველ ქებულნი მოწამენი უფლისანი, ღაუცხრომელად ითხოვეთ 111,2.

ყოველ ქებულნი... მეოხ გუეყენით 109,9.

ყოველ ქებულნი წმიდანი მოციქულნი 27,19.

ყოველ ქებულ ღმრთისმშობელი, შვედრე- ბელითა 413,29.

ყოველ ქებულ წინამორბედო იოვანე 282,1.

ყოველ ქებულ წინამორბედო (+ უფლი- საო) 278,8.

ყოველ ქებულ წმიდო (+ მარიაშ) ღმრთისმშობელი 303,5.

ყოველ ცოლელი სულ ჩემი 361,3.

ყოველ წმიდო ქალწული, უსძლიო ღე- ღაო 94,39.

ყოველ წმიდო... ზომიელმან 19,30.

ყოველ წმიდო ღმრთისმშობელი (ღ.) 461,32.

ყოველ წმიდო ღმრთისმშობელი, ღღეთა 475,40; 521,22.

ყოველ წმიდო ღმრთისმშობელი, ყოველ მარ გუეყ (ღ.) 475,3.

ყოველ წმიდას ღედასა ღა ქალწულსა გა- ღიღებთ 393,14.

ყოველ წმიდას ღედასა ღა ქალწულსა გა- ღიღებთ 112,38.

ყოველ წმიდას ღედასა ნათლისასა 394,22.

ყოველ წმიდას სანატრელსა 258,27.

ყოველვე ნათლითა შეკუელი 355,34.

ყოველვე ღიბსებით იქები 190,7.

ყრმათა ებრაელითა ბაიად 170,11.

ყრმათა წმიდათა, რჩელისა მპაბსკელთა 451,22.

ყრმანი, ანგელოზთა თანა მგალობელნი 487,9.

ყრმანი ებრაელი ბაიადთა 165,12.

ყრმანი მკნელ გამოჩნდეს 377,30.

ყრმანი სიონით წარბეყუენ (ღ.) 336,21.

ყრმანი სხურებულნი საკუმილსა შინა 50,14.

ყრმანი წმიდანი, რჩელისა მპაბსკელნი 451,25.

ფ

- შეაპყვე სასპლომ შენი, სიონ, და შეიწყნა-
რე 97,38.
- შეაპყვე სასპლომ შენი, სიონ, რამეთუ
დღეს 91,13.
- შეაპყვენ ღირსნი შენნი, ქრისტე მადლითა
77,19.
- შეაპყვეს ეკლესიამ შენი 32,28.
- შეაპყვენეს კეთილად მსახურებითა 32,3.
- შევიბრდებით შენ (+ გევედრებით შენ)
116,29.
- შეგუიწყალენ ჩუენ (დ.) 303,20.
- შეგუიწყალენ ჩუენ (დ.) 303,21.
- შეგუიწყალენ ჩუენ, უფალო (დ.) 303,22.
- შეგცოდე, მაცხოვარ, შეგცოდე 361,1.
- შეგცოდე შენ, მაცხოვარ (+ და) შეგივრდე-
ბი 136,3.
- შეესმა მკუდარსა მას და გამოვიდა ის. აღ-
დგა მკუდარი იგი (+ თთხისა დღისამ),
გამოვიდა.
- შევიდა დღეს კართა კშულთა ის. შემოვალს
დღეს კართა კშულთა.
- შევიდა უფალი ბჭეთა ჯოჯოხეთისათა
374,14; 532,1.
- შევიდა წინაწარმეტყუელი იგი მუცელსა
501,10.
- შევიშოსთ სინანულისა სამოსელი 147,3.
- შევიანანე მედგრობამ ჩემი 123,16.
- შევესცეთი მე, ვითარცა ცხოვარი 159,4.
- შეზღუდ (დ.) 339,9.
- შეზღუდვილთა წმიდათა (+ მოწამეთა)
108,30.
- შეთითინეს ფერწნი ჩემნი საფრქესა 361,21.
- შეიმოსა სამოსელი ღირსთა მამათამ 59,17.
- შეინანეთსა: მქადაგებელი (+ წინაწარმეტ-
ყუელი) იოანე 253,6.
- შეიპურეს უფალი შობის მოწაფეთა 196,8.
- შეისპინა უფალმან ვედრებით 428,30.
- შეიპრნეს საფუძველნი ქუესენელთანი 164,5.
- შეიპრნეს ძალნი ცათანი გარდამატებულსა
273,10.
- შეიპრნეს... წმიდასა ადგომასა 437,23.
- შეიწირე ვედრებამ ჩუენი, მოგუიტვეენ შე-
ცოდეანნი 102,32.
- შეიწირე... უფალო, რომელი ზი 362,41.
- შეიწირე ლოცვამ მონათა შენთამ, ქრისტე
(დ.) 353,42.
- შეიწუნეს გარემომს საკუმილსა 410,1.
- შეიწყნარეს წმიდათა მოციქულთა 249,11.
- შემდგო (დ.) 356,7.
- შემდგომად [...] (დ.) 356,8.
- შემდგომად ადგომისა შენისა 479,25.
- შემდგომად აღდგინებისა (აღდგომისა) ლა-
ზარსისა 161,18.
- შემდგომად შობასა და დიდებისა 25,19.
- შემდგომად შობისა შენისა 341,9.
- შემდგომად ჯუარცუმისა და ადგომისა (სი-
კუდილისა) 25,21.
- შემდგომად ჯუარცუმისა და დაფლვისა
211,26.
- შემდგომად ჯუარცუმისა და სიკუდილისა
208,25.
- შემეწიე მე, უფალო 121,24.
- შემეწიე მე, ქრისტე, მიკსენ პორტისაგან
ის. შემიწყალე მე, ქრისტე, მიკსენ პო-
რტისაგან.
- შემეწიენ ჩუენ ჳირსა 465,35.
- შემიწყალე მე, ქრისტე, მეოხებითა მოცი-
ქულთამთა 256,33.
- შემიწყალე მე, ქრისტე, მიკსენ 465,17.
- შემიწყალე მე, ქრისტე, რომელმან ადგომი-
თა 499,24.
- შემიწყალენ ჩუენ, უფალო დემართო ჩუენო,
რომელი ასდგე 426,8.
- შემიწყალენ ჩუენ... რომელი გარდამოქვედ
425,38.
- შემიწყალენ ჩუენ... რომელი საფლავსა და-
იდგე 426,4.
- შემიწყალენ ჩუენ... რომელი ჯუარსა ჳედა
426,1.
- შემიწყალენ ჩუენ, ქრისტე, რომელი ასდგე
446,8.
- შემკობილმან სასპლომან 93,26.
- შემკულო საღმრთოთა მით, სძალო უბი
(დ.) 510,28.
- შემოვალს დღეს კართა კშულთა 221,32.
- შემოქმედი ანგელოზთამ 343,28.
- შემოქმედი ყოველთამ 44,2.
- შემოქმედი ცათამ და დამბადებელი 63,23.

- შემაქმედი ცათამ და ქუყანისამ (ღ.) 97,36.
- შემაქმედმან ყოველთამან 220,15.
- შემაქმედსა ცათასა ერნი 156,3; 325,23.
- შემწე და მფარველ მეყავ მონათა შენთა 256,12.
- შემწე... მეყავ ჩუენ მქსნელად 386,22; 537,23.
- შემწე და შესავედრებელ მეყო ჩუენ უფალა 403,12.
- შემწე ჩემდა იყავ 106,8.
- შემწე ჭირვეულთა მეყავ 453,32.
- შემწყნარებელი მონანულთამ 154,14.
- შენ ავაზაკთა ჯუარს-ეცუ 466,24.
- შენ, ახალკუთრიაკე 221,13.
- შენ გაკურთხევთ, სამებასა ერთარსებასა 449,36.
- შენ გაკურთხევთ, უტრწნელი ქალწულო 495,13.
- შენ გამობრწყინდი, ქრისტე 264,28.
- შენ, გამოუთქმელო ქორწინებისაგან 452,39.
- შენ, გამოუცდელი ქორწინებისაგან (ღ.) 69,27; 454,25; 500,4.
- შენ... ღმრთისმშობელო, რომელი გეტჯობთა 499,17.
- შენ გამოჰბრწყინდი ქალწულისაგან 453,7.
- შენ გაქებენ მქედრობანი ანგელოზთანი 282,32; 440,19; 459,27.
- შენ გაქებთ, უტრწნელი ქალწულო 291,22.
- შენ გაქებს სული ჩემი 522,23.
- შენ გვედრებთო, ადგომილსა მკუდრეთით 468,3.
- შენ გიგალობთ, ღმრთისმშობელო 461,24.
- შენ გიხილეს, ქრისტე 319,40.
- შენ გნატრის ყოველი თესვები 213,19.
- შენ გშუენის ის. შენდა შუენის.
- შენ გშუენის გალობამ 274,38.
- შენ, ღაუ (ღ.) 286,4.
- შენ, ღაუსაბამოსა მამასა მადლსა, თაყუა-ნის-გცემთ 453,13.
- შენ... ღმერთსა და თანა-ღაუსაბამოსა სიტყუასა 379,30; 534,33.
- შენ, ღედასა ნათლისასა 136,13; 269,2; 412,34.
- შენ, ღედებულო ღმრთისმშობელო 249,6; 379,20.
- შენ, ღედებულსა და სანატრელსა ღედასა 504,10.
- შენ, ზეცად ამაღლებულსა ღმერთსა 504,35.
- შენ, ზეცათო და ღედებისა მეუფეო, რომელი აგიარეს მქნეთა 320,12.
- შენ... რომელი აგიარეს წმიდათა მოციქულთა 28,13.
- შენ... რომელმან გარდაცვალებულთა სულნი 330,34.
- შენ, ზეცისა ბჰემე, კარავი სიწმიდისამ 34,2; 52,16; 285,31; 379,22.
- შენ, ზეცისა ბჰემე, რომელი გიხილთ იაკობ 435,19.
- შენ, ზეცისა მობამავსა მთასა 401,29; 418,11.
- შენ, ზეცისა წემისა წმიდისა სანწმისო 439,27.
- შენ თაყუანის-გცეს მოციქულთა 421,9.
- შენ იორდანეს ნათელი მოიღე 43,2.
- შენ კრებული მოციქულთამ წინა გიძლოდა 273,22.
- შენ მადებებულსა, მაცხოვარ 141,27.
- შენ, მამისა თანა-მოსაყდრე 504,31.
- შენ მამისაგან არა განეშორე 504,29.
- შენ, მაცხოვარ, ღედეს მოხუედ იორდანედ 38,2.
- შენ, მაცხოვარ, მოხუედ იორდანედ 55,18.
- შენ, მაცხოვარსა სოფლისასა 435,13.
- შენ, მეუფეო, რომელი სუილოდე 127,21.
- შენ, მეუფეო, რომელსა განწყობილნი ანგელოზნი 324,16; 432,24.
- შენ, მეუფესა და უფალსა, ანგელოზნი 135,20.
- შენ, მეუფესა, ქრისტესა ღმერთსა ჩუენსა 370,14.
- შენ მთასა თაბორსა ის. შენ, რომელმან მთასა თაბორსა.
- შენ მიერ და შენდამი ღაღადებდეს 503,29.
- შენ მიერ უგალობს ყოველი 221,17.
- შენ მოწყალე ხარ, შემწყნარებელ 363,3.
- შენ მხოლომან უწყნი 104,29; 520,23.
- შენ, მხოლოთ, შუეცოდებულო 100,28.

- შენ მხოლოდს შეგცოდნე, უფალო, და ბო
(ღ.) 127,4.
- შენ, ნათლის დედასა (+ და) ქალწულსა
241,14; 308,34; 433,17.
- შენ, ნათლისმცემელი, განგადიდა 255,12.
- შენ, პირველ საუკუნეთა სიტყუსა 453,1.
- შენ, პირველ საუკუნეთა ღმრთისა 89,1.
- შენ, რომელი ახდევ მკუდრებით 379,1.
- შენ, რომელი აჰმადღდი ზეცად 385,5;
536,35.
- შენ, რომელი გიხილა, ბჭვი 25,18; 378,28.
- შენ, რომელი ზეცით გარდაჰოჰქვედ 378,31.
- შენ, რომელი იქები ცათა შინა 295,1.
- შენ, რომელი მამისა თანა განაგებდი 93,17.
- შენ, რომელი მამისა მიერ 264,15.
- შენ, რომელი მკუდართა თანა 534,27.
- შენ, რომელი მკუდართა თანა შეიბაცხე
413,4.
- შენ, რომელი საფლავით აღმოჰბრწყინდი
413,7.
- შენ, რომელი საფლავსა დაიდევ 370,24.
- შენ, რომელი ფასად განიყიდე 186,17.
- შენ, რომელი ქუეყანასა გამოხწნდი იხ. შენ
ქუეყანასა გამოხწნდი.
- შენ, რომელი შორის ყრმათა 9,2.
- შენ, რომელი შურისათუის მიეცი 196,21.
- შენ, რომელი ბელსა დაბოეკიდე 346,6.
- შენ, რომელი ხარბებულ იქმენ 323,33.
- შენ, რომელი ქორცილად გამოხწნდი 9,30.
- შენ, რომელმან აღიდევ (+ მაცხოვარ) 269,5.
- შენ, რომელმან აღიდევ ღუაწლით-შემოსილ-
ნი 320,9.
- შენ... წმიდანი მოციქულნი 28,16.
- შენ, რომელმან ანგელოზისა მიერ გიხარო-
დენი 9,24.
- შენ, რომელმან... შობისა 17,35:
- შენ, რომელმან გაბრიელის მიერ საიდუმ-
ლოდ 9,27.
- შენ, რომელმან ვნებამ ნეფსით 378,37.
- შენ, რომელმან თავთა მათ მოწაფეთაჲ
178,29.
- შენ, რომელმან თავს-იდევ, მაცხოვარ, სოფ-
ლისა ქსნისათჳს განაყრბამ 470,14.
- შენ, რომელმან... მონისა მიერ 186,14.
- შენ, რომელმან თომას უჩუენე 223,30.
- შენ, რომელმან მთასა თაბორსა 264,18.
- შენ, რომელმან მიეც სარწმუნოებით დაძი-
ნებულთა 331,1.
- შენ, რომელმან... შესუნებულთა 332,10.
- შენ, რომელმან მოციქულთა აუწყე (ასწავე)
178,26.
- შენ, რომელმან (+ ნეფსით) ვუარსა ზედა
იენე 223,27.
- შენ, რომელმან პირველ განგებულებით
178,23.
- შენ, რომელმან ყრმათა ებრაელთა 173,24.
- შენ, რომელმან წმიდათა მიერ 320,15.
- შენ, რომელსა გაქუს კელმწიფებაჲ 330,30.
- შენ, რომლისაგან შეიძრნინან დაბადებულნი
21,7.
- შენ, რომლისაგან მწიან ძალნი ცათანი
93,13.
- შენ, რომლისათუის მთავრობათა ზეცისათა
95,27.
- შენ, სამებაო წმიდაო, იორდანესა ზედა გა-
ნეცხადე 53,10.
- შენ... სამათა მათ ყრმათა 170,31.
- შენ, სამებასა, გაკურთხევეთ 248,28; 285,28;
377,13.
- შენ, სასოო ჩუენო, ნუ უგულებელს-ჰყოფ
450,3.
- შენ, სასოსა ჩუენსა გოგა (ღ.) 438,25.
- შენ საფასისათუის უკუდავებისა 184,11.
- შენ, სიტყუამ მამისამ, ვითარცა ცხოვარა
194,32.
- შენ... მოხუედ ზეცით 447,3.
- შენ... შობილი ქალწულისაგან 429,20.
- შენ, უკუდავებისა წყაროსა 269,9; 412,40.
- შენ, უკუდავსა მოკუდავად გაჩუენებდეს
357,3.
- შენ, უკუდავსა ღმერთსა, გიგალობდეთ
423,16.
- შენ, უფალო, ადგომასა შენსა იხ. ჩუენ,
უფალო, ადგომასა შენსა.
- შენ, უქორწინებელად მშობელსა 412,37.
- შენ უწყნი მხოლომან 103,17; 104,31.
- შენ, ქალწულსა და უბიწ (ღ.) 379,25.
- შენ, ქალწულსა და უბიწოსა ეამიერსა (ღ.)
223,26; 330,40 (სქ.).

- შენ, ქერობინთა და სერაბინთა უმაღლესო 275,10.
- შენ, ქრისტე, გაკურთხევთ, ვითარცა მოწყალე ხარ, რომელი (რამეთუ) იშვე 285,24; 377,7.
- შენ, ქრისტე, გაკურთხევთ... რომელმან ნათელ-იღე 50,31.
- შენ, ქრისტე, გაკურთხევთ... რომელი ვუარს-ეცე 377,10.
- შენ, ქრისტე, გაკურთხევთ... ტაპარსა შინა 294,15.
- შენ, ქრისტე, ნათელი მოიღე 57,9.
- შენ, ქრისტე, რომელი მსახურთა მიერ 197,31; 454,12.
- შენ, ქრისტე, რომელი ცათა ვერ ღაგიტიეს 453,4.
- შენ, ქრისტე, რომელმან გუიგუინოსან ჰყავ (ჰყვენ) 64,20; 453,19.
- შენ, ქრისტე, რომელმან წმიდა (ღ.) 454,26.
- შენ, ქრისტე, რომელსა გიგალობენ 64,16; 453,16.
- შენ ქუეყანასა გამოსჩნდი 378,34.
- შენ, ღმერთი მამათა ჩუენთა 468,32.
- შენ, ღმერთო ჩუენო, რომელმან ნეფსით იყენ 432,27.
- შენ... რომელმან ჰბრძანე ნათელი 324,13; 432,22.
- შენ, ღმერთსა, უხილავთა შემოქმედსა 486,24.
- შენ, ღმერთსა ჩუენსა, გიგალობთ 359,13.
- შენ, ღრუბელი ნათლისა 93,23.
- შენ, ყოლად ქებული (ღ.) 330,26.
- შენ, ყოლად ქებული და ღი (ღ.) 321,6.
- შენ ყოლად ქებული (+და) უბიწო ღმრთისმშობელი 28,12; 294,38; 320,7.
- შენ, ყოლად ქებულსა და უბიწოსა 330,27.
- შენ შეჰქმენ თაბორი და ერმონი 37,19.
- შენ, წმიდამყოფელსა 295,4.
- შენ ხარ მეუფე საუკუნო 488,16.
- შენ ხარ სასოა ჩემი 501,21.
- შენ ხარ სიქადული მღვდელთა 24,34.
- შენ ხარ ღმერთი ჩუენი 375,2.
- შენ, ვუარსა ზედა ამაღლებულსა 413,1.
- შენ, ვუარსა ზედა დამშვიადულსა 504,33.
- შენ, ვუარცუამულსა 453,10.
- შენგან გამოგუიბრწყინდა ქრისტე 308,36.
- შენგან შობილსა, სასარულევანო, მაცხ (ღ.) 510,27.
- შენგან შობილსა, სასარულევანო, მორწმუნენი 386,33; 537,35.
- შენგან წმიდანი იქადიან 233,26.
- შენდა ღიღებასა შეესწირავთ 459,13.
- შენდა ვლადლებთ 523,23.
- შენდა მსხუერბლსა შეესწირავთ 115,11; 140,32.
- შენდა გშუენის გალობამ, ღმერთო, სიონს, რომელმან შეამკვენ 121,12.
- შენდა შუენის გალობამ, ღმერთო, სიონს, აღელუა 105,2.
- შენდა შუენის... რამეთუ მხოლოდშობილი 355,20.
- შენდამი არს გალობამ ჩემი მარადის (ღ.) 135,16.
- შენდამი არს... რომელი სასწაულ ექმენ 106,5.
- შენდამი აღვიმსოთ, მეუფეო მშვიდობისაო 467,35.
- შენდამი აღვიმსოთ, ქრისტე ღმერთო, აღმსოთბასა ზეშაბრიტსა ღიღებდ 305, 16.
- შენდამი აღვიმსოთ... რომელი საულავით 407,20.
- შენდამი აღვიმსოთ... რომელი ქადწული-საგან 89,30.
- შენდამი აღვიმსოთ... რომელმან მტკიცედ 292,6.
- შენდამი მღვდლებელთა (+ და დაბადებულთაგან) 237,27.
- შენდამი მღვდლებელთა სიქადული ქადწული 468,27.
- შენდამი, ღმერთო ჩემო, მოვივლტით 514,25.
- შენდობამ ცოდვთა 464,1.
- შენთუის დაუყ (ღ.) 211,21.
- შენი მშვიდობამ მოჰქეც ჩუენ, ქრისტე, მეუფეო ღიღებისაო, და გუაცხოვენ 467,39.
- შენი მშვიდობამ მოჰქეც ჩუენ, ქრისტე, მეო ღმრთისაო, ვითარცა 245,32.
- შენი მშვიდობამ... რომელმან ვერ-იჩინე 89,34.

- შენი მშვდობამ... და ღირს-მყვენ 139,9.
 შენი მშვდობამ... რამეთუ ჩუენ 267,36;
 407,28.
 შენი შობამ, ქრისტე ღმერთო, სისხარუ (ღ.)
 336,15.
 შენი შობამ, ღმრთისმშობელო, სისხარულად
 მიესმა 286,16.
 შენითა მესამისა დღისა საფლავით ადგომი-
 თა 489,14.
 შენითა მუდრებით ადგომითა 467,4.
 შენითა ძელსა დამოცილება (ღ.) 209,8.
 შენითა ჯუარსა ზედა ამაღლებითა 467,1.
 შენისა ქალწულებისა საიდუმ (ღ.) 457,8.
 შენსა გარემომს დგანან ანგელოზნი 359,6.
 შენსა მოწყალებასა მოვივლტით 458,5.
 შე-რამ-ხუედ საფლავად 421,19.
 შესაკრებელსა ბევრის-პევრეულთასა 289,7.
 შესაძრწუნებელი უფლისა განკითხვად
 183,2.
 შესაწირავნო სულიერნო, მეტყუელნო,
 115,2.
 შესწირვიდა შენდა, ზაქარია 317,4.
 შეუვრდებოდეს სიყუდილისა მძლესა 438,15
 შეურაცხ-ყვეს სოფელი ესე 141,30.
 შეურაცხ-ყვეს სოფლისა ამის საშუებელი
 75,8.
 შეურაცხ-ყვეს კორცნი 82,13.
 შეურდა იოანე 61,6.
 შეურდა მართამ უფალსა 160,24.
 შეურდები (+ მე) სინანულით 127,18.
 შეცოდებული მე შეგივრდები, ვითარცა მე-
 ზურგემ 133,19.
 შეცოდებული... უფალო, ყოვლისა მპყრო-
 ბელ 127,26.
 შეცოდებული სული ჩემი შეგივრდების
 158,21.
 შეცოდებულო სული ჩემო 361,13.
 შეცოდებულსა ამას ნუ უგულებელს-ყოფ
 133,14.
 შეპრწუნდა იორდანემ 61,22.
 შეპრწუნდეს დაბადებულნი 461,11.
 შეპრწუნდეს მოციქულნი, ოდეს შენ ღმრთე-
 ებისა ხატი 261,17.
 შეპრწუნდეს მოციქულნი კმისა მისგან
 265,1.
 შეპრწუნდეს მრავალთუაღნი ქერობინნი
 341,16.
 შეპრწუნდეს უდაბნონი იორდანისანი 61,20.
 შეპრწუნდეს ქერობინნი და სერაბინნი
 170,25.
 შეპრწუნდეს ძალნი ცათანი 457,16.
 შეპრწუნებულ იქმნა სულითა წინამორბედი
 67,14.
 შეპრწუნებულ იყო მოკითხვასა 9,38.
 შეპრწუნებული თომა მოციქული 226,16.
 შესუედ საფლავად, ქრისტე 401,14.
 შესუედ წმიდასა მეცელსა ქალწულისასა
 388,35.
 შეპმუსრე თავები შეკარბეთა 499,39.
 შთამავდეს მე სიღრმესა 16,30; 110,24;
 389,24; 500,33; 539,2.
 შთა-რამ-ჰქედ მდინარეთა 70,14.
 შთასლვასა შენსა, ქრისტე, ნათლის-ღებად
 47,3.
 შთაჰქდა უფალი ჯოჯოხეთა 507,5.
 შიშისაგან მეფისა 392,25.
 შიშისათვის ჰურათამსა 199,25.
 შიშმან შეიპყრა წინამორბედი 42,4; 60,4.
 შიშსა შენსა, მაცხოვარ 418,2; 517,17.
 შობამ შენი, ღმრთისმშობელო, იხ. შენი
 შობამ, ღმრთისმშობელო, სისხარულად
 მიესმა.
 შობასა უფლისასა ბეთლემს 12,38.
 შობასა შენსა, ქრისტე, შეპრწუნდა ეროდე
 336,8.
 შობასა შენსა, ყოლად წმიდაო ქალწულ
 286,27.
 შობასა წინამორბედისასა .ვაქებდეთ 254,5.
 შობასა წინამორბედისასა ქრისტემს მი-
 მართ ვდადადებდეთ 251,3.
 შობილსა ქალწულისაგან და დაჯდომილსა
 93,2.
 შობილსა ქალწულისაგან ჭეშმარიტსა ძესა
 378,13.
 შობილსა ქალწულისაგანსა 14,20.
 შორის ორთა მათ ცხოველთასა გამოსჩნდი
 467,10.
 შორის ორთა მათ ცხოველთასა საცნაურ
 იქმენ 291,2.
 შრომითა მარხვისამათა 83,15.

შრომის მოყუარე იყვენით 36,7.
 შეუნიერად განმანათლებელი... ესე ნათლი-
 თა ელვარითა 299,18.
 შეუნიერად განმანათლებელი... რომლისა

შიშთა შეპყრობილმან 299,14.
 შეუენის სახლსა მშუიდობისსა 35,25.
 შური ძლიერი აიღო ჩემ ზედა 159,1.
 შჯულის-მდებელი ის. რჩულის-მდებელნი.

ნ

ჩამადგეს მე სიღრმესა ის. შთამადგეს მე
 სიღრმესა.
 ჩუენ თუით, რომელნი ვიკადრებთ ქებასა
 20,1; 72,26.
 ჩუენ მოსრულ ვართ 385,10; 398,33;
 515,32.
 ჩუენ, უფალო, ადგომასა შენსა 420,8.

ჩუენ, უღირსნი მონანი 451,31.
 ჩუენ ყოველნი აღვიარებთ ცხოველსა 403,1.
 ჩუენ შეშინებულ ვართ 364,27.
 ჩუენთვის მოხუედ, უფალო, და სიკუდილო
 472,3.
 ჩუენთვის მოხუედ, ქრისტე მქსნელო, და გა-
 მიმეყვანენ 472,7.

ც

ცათა გამოაჩინებს ბრწყინვალებად (ღ.)
 312,5.
 ცათა ნათელნი 22,21.
 ცათა საყდართა ქერობინთა ზედა 21,3.
 ცათა ძალნი განკრთომილ იყვნეს 51,34.
 ცათაგან ანგელოზთა წესნი 224,27.
 ცანი გარდაართხენ 221,7.
 ცანი უთხრობენ დიდებასა 359,23.
 ცანი შეპრწუნდეს 456,28.
 ცანი ცათანი და ანგელოზნი 65,19; 470,1.
 ცანი ცათანი, შემკულნი ვარსკულავითა
 296,15.
 ცეცხლისა ენათა ზრახვიდეს 248,15.
 ცისკარსა ამას, უფალო, წყალობასა გოხოე
 (ღ.) 135,6.
 ცისკარსა მარიაჲ ვიღოდა (მიისწრაფა მა-
 რიაჲ) 474,10.
 ცისკარსა მოვიდეს დედანი 380,29.
 ცისკრისა გალობად შევსწიროთ ქრისტესა
 520,36.
 ცისკრისა ღოცვად ჩუენ ცოდვალთად 515,42.
 ცისკრისა ქებაჲ ჩუენი შეიწირე 513,19.
 ცისკრისა ქებასა შევსწირავთ ანგელოზთა
 თანა 129,25.
 ცისკრისა ქებასა შევსწირავთ შენდამი,
 უფალო (ღმერთო), ისმინე 147,24.
 ცისკრისა ქებასა... უფალო, ოჲჰელი უბრწუ-
 ლოებათა 158,14.

ცისკრისა ქებასა შესწირვენ შენდა,
 (+ ქრისტე), მთავარანგელოზნი 129,23.
 ცნობად მოემადლა 398,19.
 ცნობად ჭეშმარიტი ეუწყა 309,31.
 ცოდვათა და უბრწულოებათა ჩემთა განგა-
 რისსეს 147,26.
 ცოდვათა სიმრავლემ მძქუს 156,11.
 ცოდვათა სიჭაბუკისა 522,22.
 ცოდვათა ჩემთა დამამდაბ (ღ.) 206,14.
 ცოდვანი ჩემნი განმრავლდეს და უბრწულო
 ვიქმენი 119,3.
 ცოდვანი... და უბრწულოებანი 154,10.
 ცოდვანი ჩემნი უგულებელს-ყვენ 116,4.
 ცოდვად დაფარული მიუთხრა მსაჯულსა
 126,22.
 ცოდვასა არა დავცხსრები 120,17.
 ცოდვილი ესე ვლადადებთ 120,23.
 ცოდვილსა ამას მიღსინე 118,21.
 ცრემლითა განიბანა უარის-ყოფად 198,16.
 ცრემლითა (გ.)ეპიებდეს 455,30.
 ცროდეთ, ღრუბელნი, სიმართლესა 39,1.
 ცროდეს-ღათუ, ვითარცა ცუარნი, სიტყუანი
 445,20.
 ცროდეს-ღათუ... ქრისტე, არა გველტოდა
 445,22.
 ცუარი მშველი (ღ.) 428,16.
 ცუარი მშველობისად მოავლინე, ქრისტე, ზე-
 ცით და ნაყოფი სიმართლისად 389,6.

ცუარი მშვიდობისად... და ნაყოფიერ ყვან
448,16.

ცუარი მშვიდობისად მოგუძაღლე 292,19.

ცხოველსა და უხრწ (ღ.) 217,12.

ცხოველს-ყოფელი და უხრწნელი ნიში
308,3.

ცხოველს-ყოფელი და უხრწნელი, პატიო-
სანი ჯუარი 309,22.

ცხოველს-ყოფელისა (ღ.) 313,21.

ცხოველს-ყოფელსა და უხრწნელსა ადკა-
მასა 511,10.

ცხოველს-ყოფელსა ჯუარსა 496,31;
511,15.

ცხოვრებად შემოსილისა ვენაკისა შტო (ღ.)
137,20.

ცხოვრების მომცემელი ხარ 505,25.

ცხოვრებისა გალობასა მხიარულითა პირითა
400,1; 477,1.

ცხოვრებისად მის სასოებად 77,1.

ძ

ძალთა ზეცისათა დაუკურდებოდა 412,16.

ძალისა მიერ ძაღლისა იქმენ დაფა (ღ.)
472,28.

ძალმან უფლისამან ჯოჯოხეთი შემუსრა
393,29.

ძალნი ზეცათანი დადადებენ 325,3.

ძალნი ცათანი და ერნი ანგელოზთანი გაქე-
ბენ და იტყუან: წმიდაო ღმერთო 130,2;
519,14.

ძალნი ცათანი... იტყუიან: წმიდა ხარ
152,19.

ძალნი ცათანი დაუცხრომელად 515,6.

ძელი, ნიში, პატიოსანი ჯუარი 299,21.

ძელი ცხოვრებისად, ჯუარი შენი, უფალო,
რომელი მოგ (ღ.) 356,38.

ძელი ცხოვრებისად... ქრისტე, გამოაჩინე
204,25; 481,5; 522,28.

ძელი ჯუარისა შენისად 235,27.

ძელითა და(პ)კსენ ცოდვად იხ. ჯუარითა
და(პ)კსენ ცოდვად.

ძელითა ჯუარისადთა ავაზაკი ცხონდა 388,
18.

ძელისა გემომს-ხილვითა 210,20.

ძელისა მიერ ადამ სამოთხით გ (ღ.) 422,23.

ძელისა მიერ იყო დაცემა 405,4.

ძელმან ჯუარისა შენისამან, ქრისტე, საც-
თური 417,13.

ძელმან... ქრისტე, სიკუდილი 241,18;
433,23.

ძელმან... ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, ჯოჯო-
ხეთი 356,24.

ძელსა უკორ (ღ.) 346,4.

ძენი კაცთანი ფსალმუნითა 130,6; 519,16.

ძენი სიონისანი სიხარულითა 131,29.

ძენო მაშისანო და ძენო მისანო 256,4.

ძეა მაშისა თანაარსი 45,28.

ძმ მაშისა მიერ მოივლინე 102,5.

ძმ პირველ საუკუნეთა მაშისა თანა 94,21.

ძმ ღმრთისად ამაღლდა ჯუარსა 204,3;
371,20.

მისა (ძესა) თანა მამასა 451,18.

ძლევად შემოსილინი ყრმანი 167,33.

ძლევითა ჯუარისადთა ადამ (ღ.) 386,14.

ძლევითა ჯუარისადთა დაემტკიცენს ეკლე
(ღ.) 149,10.

ძლევის-ყოფელი პატიოსანი ჯუარი იხ.
ცხოველს-ყოფელი, უხრწნელი, პატიო-
სანი ჯუარი.

ძლიერ იხ. ძრეულ.

ძლიერებად სულისად 483,18.

ძრეულ ხარ შენ, უფალო 262,15; 498,41.

ძრეულებამ (ღ.) 304,19.

ძრეულებამ ჯუარისად გამობრწყინდა 148,
17; 386,16; 463,14.

ძრეულებამ ჯუარისა შენისად აქუნდა
338,36.

ძრეულსა და უკუდავსა ვაკურთხევედო
330,15.

ძრეულსა ღმერთსა, განმანათ (ღ.) 68,33.

ძუელ სამე სატფურებად ყო 288,5.

წ

- წადიერებით ნელსაცხებლითა შენდა მოივ-
ლტოდა 184,14.
- წაბებდა კმამ მამისად 66,21.
- წარგუიძელ ჩუენცა ნათელსა 257,10.
- წარგვმართე ჩუენცა ნებასა 16,16.
- წარემართენ, ქრისტე (+ ღმერთო), ლოც-
ვამ 150,15.
- წარვიდა დაცვად დასი 211,29.
- წარვიდა უფალი ბეთანიად მარიამისა ის.
მოვიდა უფალი ბეთანიად.
- წარვიდა უფალი ბეთანიად მოწაფითურთ
160,21.
- წარვიდეს დედანი იგი, ახარეს 456,5.
- წარვიდეს მენელსაცხებლენი დედანი ხარე-
ბად 508,24.
- წარვიდეს ურჩულონი ჰურიანი 213,16.
- წარვიდეს ყოველსა სოფელსა 226,29.
- წარმიძედუ ის. წარგუიძედ.
- წარმოსტყუენე სიკუდილისა სიმტიციცტ
372,14.
- წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი, მაცხოვარ
384,16.
- წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი, რომელი იშვე
463,29.
- წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი, რომელი ჯუარს-
ეცვ 408,8.
- წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი, ძლიერო 479,20.
- წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი ჯუარითა 467,29
- წარმოსტყუენენ მკლომნი ჩუენნი 373,33.
- წარმოსტყუენა ჯოჯოხეთი, რომელი იშვა
ის. წარმოსტყუენე ჯოჯოხეთი, რომელი
იშვე.
- წარუდგინა წმიდამან თევდორე ის. წარუდ-
გინნეს წმიდათა მოწამეთა.
- წარუდგინნეს წმიდათა მოწამეთა 107,16.
- წარუმართე ფერქთა მა (ღ.) 112,37.
- წესნი ზეცათანი და ქუეყანისანი 428,5.
- წესნი უქესთაეს ზესკნელს 224,9.
- წვალებად დაორგუნეს მღვდელთმომღვარათა
31,6.
- წვალებისა ნისლი 33,7.
- წიალთა მამისათა 18,15.
- წილოანი იგი დედაკაცი შეესო ის. დედაკაცი
იგი წილოანი შეესო.
- წინა რამ იხილა წინაწარმეტყუელმან ის.
წინამთვე იხილა წინაწარმეტყუელმან.
- წინა-აუწყე, ქველისმოქმედ, შენი აღდგო-
მამ 162,25.
- წინა-აუწყე შენი ასალკუიროაკემ 223,6.
- წინა-აუწყებდა უფალი ადგომასა 162,5.
- წინავე იყო საუკუნეთა, სიტყუამან მამისა-
მან 454,3.
- წინავე საუკუნეთა მამისაგან იშვა 399,36.
- წინამორბედი განდიდე 55,32.
- წინამორბედისა შენისა, მქადაგებელისა
350,15.
- წინამორბედისაგან იქადაგა 54,21.
- წინამორბედმან იოვანე დამბადებულსა 62,25;
517,14.
- წინამორბედო და ნათლისმცემელო მაცხოვ-
რისაო 254,8.
- წინამორბედო, ქადაგო ქრისტემისო, დადაცა-
თუ მოკლვასა 282,25.
- წინამორბედო... ვითარცა ცისკარი 254,30.
- წინამორბედო... იოანე, საყდართა დი (ღ.)
65,34.
- წინამორბედო... შენ მეფესა ამხილებდ
282,6.
- წინამმღვარო ცხორებისა ჩუენისად 464,15.
- წინამმღვარსა ცხორებისასა აკურთხევდით
64,11; 451,7.
- წინამმღვარსა ცხორებისა ჩუენისა 215,29;
459,9.
- წინამმღვარო ღმრთისმსახურებისაო 77,28.
- წინამთვე იხილა წინაწარმეტყუელმან
221,22.
- წინამწარ განვიწმიდნეთ თავნი 99,20.
- წინაშე მოწაფეთა ფერი იცვალე 262,5.
- წინაშე შენსა, ღმრთისმშობელ, მოვივლტით
421,23; 439,1; 518,20.
- წინაშე ჯუარსა გხედვიდა 354,31.
- წინაწარმეტყუელებად მოსემისი 311,33.
- წინაწარმეტყუელთა გუიქადაგეს მოსულად
23,8.
- წინაწარმეტყუელთა გვქადაგეს შობად
291,10.
- წინაწარმეტყუელთა, მოციქულთა კრებული
22,23.

- წინაწარმეტყუელთა, მოციქულთა ქრისტეს-
თა 122,1.
- წინაწარმეტყუელთა პირველვე გამოსახეს
370,9.
- წინაწარმეტყუელთა ქრისტესთა, მოციქულ-
თა და მოწამეთა 22,11.
- წინაწარმეტყუელთა შენთა წინამთვე ქადა-
გეს 370,4.
- წინაწარმეტყუელი აგუიღინა 424,13.
- წინაწარმეტყუელი იგი მუცლით გამო ვე-
შპისამთ 501,12.
- წინაწარმეტყუელი იქსენ მუცლისაგან ვე-
შპისა 389,17; 539,6.
- წინაწარმეტყუელი იქსენ სახედ ვენებისა
375,29.
- წინაწარმეტყუელი, შთავრდომილი უფსკ-
რულთა 70,9.
- წინაწარმეტყუელმან იონა პირველვე 501,
18.
- წინაწარმეტყუელმან მოსე პირ (დ.) 302,9.
- წინაწარმეტყუელნი შენთჳს გუაუწყებდეს
466,18.
- წინაწარმეტყუელნი შენნი პირითვე ქადაგებ
(დ.) 421,18.
- წინაწარმეტყუელნი შენნი, (+ უფალო), წი-
ნამთვე ქადაგებდეს 466,11.
- წინაწარმეტყუელთა და წინამორბედთა 254,11.
- წმიდა არს, წმიდა არს უფალი ღმერთი ჩუ-
ენი, რომელი აღგა 464,31.
- წმიდა არს... რომელი ურჩულოთა მიერ
372,32.
- წმიდა არს ჯუარბი 513,30.
- წმიდა ხარ, უფალო... პირველ საუკუნეთა
მამისაგან 367,20.
- წმიდა ხარ, უფალო... კობციელ იქმენ,
ქრისტე 46,24.
- წმიდა ხარ, ქრისტე ღმერთთა 351,12.
- წმიდა ხარ შენ, უფალო, რომელმან განსეთ-
ქე 404,28.
- წმიდა ხარ, წმიდა ხარ, წმიდა ხარ შენ
72,24.
- წმიდათა კარავის (დ.) 338,20.
- წმიდათა მიერ შეგივრდებით (გვედრებით)
117,1.
- წმიდათა მოციქულთა ასწავეს სოფელსა
27,34.
- წმიდათა მოციქულთა მეოხებითა 255,28.
- წმიდათა მოწამეთა ბრძოლასა ეშპაკთასა
234,41; 518,10.
- წმიდათა მოწამეთა სიძნით შეურაცხ-ყვეს
519,30.
- წმიდათა მოწამეთა ტანჯვამ თავს-იდევს
319,2.
- წმიდათა მოწამეთა, ცათა შინა დიდებულთა
338,26.
- წმიდათა მღვდელთმომღუართა საკსენებელსა
მოვედით 34,14.
- წმიდათა მღვდელთმომღუართა სიძნითა (დ.)
152,9.
- წმიდათა ორპეოცთა სარწმუნოებითა ის.
წმიდათა შენთა, უფალო, სარწმუნოები-
თა.
- წმიდათა უწმიდეს ხარ 418,37.
- წმიდათა შენთა თანა განუსუენე 519,34.
- წმიდათა შენთა, უფალო, არა უარ-გყვეს
113,14.
- წმიდათა შენთა, უფალო, სარწმუნოებითა
137,22; 516,32.
- წმიდათა შენთა, უფალო, სატანჯველი
359,26.
- წმიდათა შენთა, უფალო, შე (დ.) 338,5.
- წმიდამან თველორე ბრძოლა (დ.) 113,36.
- წმიდამან სტეფანე იხილნა ცანი 520,13.
- წმიდანი მოციქულნი შენნი განანათლენ
263,1.
- წმიდანი შენნი, უფალო, განპრიედეს
337,30.
- წმიდანი შენნი იქადლოიან 151,16.
- წმიდანი შენნი, ქრისტე, სატანჯველსა ში-
ნა 110,25.
- წმიდანი შენნი, ქრისტე, შენ მიერ იქადლო-
იან, მსიარულ იყავნ (დ.) 108,9.
- წმიდანო მარტუილნო, (+ სოფლისა მეოხ-
ნო) 113,7.
- წმიდანო მოციქულნო, ითხოვეთ ღმრთისა-
გან 259,33.
- წმიდანო მოციქულნო, სოფლისა მეოხნო
259,35.

- წმიდანო მოწამენო, სოფლის მეოსნო 113,11.
- წმიდანო მოწამენო, ჩუენთუისცა მეოს იყ-
ვინით 112,29; 515,17.
- წმიდანო მღვდელთმოძღუარნო, თქუენ აწ
ცათა შინა 34,19.
- წმიდანო მღვდელთმოძღუარნო, საკუირველთ-
მოქმედნო 34,24.
- წმიდამ თევდორე წარდგა 108,22; 113,35.
- წმიდამ სუიშეონ ქალწულსა მას ეტყოდა
96,7.
- წმიდამ წმიდათამ ღმრთისმშო (ღ.) 197,25;
443,11.
- წმიდამ წმიდათამ ღმრთისმშობელი კარვად
გამოგზნდა (ღ.) 249,22.
- წმიდამ წმიდათამ, წმიდამ ქალწული 510,
20; 524,28.
- წმიდამ ხარ წმიდათამ ყოლად წ (ღ.) 495,
21.
- წმიდო დედოფალო, ღმრთისმშობელი,
ლხინებად შენ მიერი 134,22; 385,9;
398,37; 515,28.
- წმიდო დედოფალო, ჩუენ მოსრულ ვართ
ის. ჩუენ მოსრულ ვართ.
- წმიდო იოვანე, პატრიოსან ცათა შინა მყო-
ფო 63,4; 518,31.
- წმიდო, რომელი წმიდასა შინა იდიდები
121,27; 516,11.
- წმიდო უკუდო, სულო განმანათლებელი
122,20.
- წმიდო ღმერთო, დაუსაბამო მამო, დამ-
ბადებელი ყოველთო 208,33.
- წმიდო ღმერთო... რომელი დიდებულ ხარ
122,14.
- წმიდო ღმერთო, რომელი ანგელოზთა მიერ
365,23.
- წმიდო ღმერთო, რომელმან კელითა
ღმრთეებისა შე (ღ.) 353,39.
- წმიდო ღმერთო, სოფელი შეიწყალე
364,22.
- წმიდო პრიელო, ქრისტე მეუფეო, რომელ-
მან მოეც 122,17.
- წმიდას სულსა ყოველი დაბადებული აქებ-
ლით 132,1.
- წმიდას ჯუარსა შენსა ჩუენ ვა (ღ.) 135,18.
- წმიდას ჯუარსა შენსა ცოდ (ღ.) 371,21;
386,15.
- წყალთა ბუნებანი განწმდეს (შემწმუნდეს)
დღეს 67,10.
- წყალთა დინებად დაუტევეს 54,33.
- წყალთა მათ იორდანისათა 341,28.
- წყალობა ყავ ვითარ განრღუეულსა მას
133,5.
- წყალობათა შენთა მომიქსენე 206,17.
- წყალობად შენი, უფალო, თანა-მავალ მეყავ
365,14.
- წყალობად შენი, უფალო, უხუად მისცი
148,3.
- წყალობითა შენითა მომიქსენე 522,5.
- წყალობითა შენითა ჯერ-ინინე 360,1.
- წყარომან ცხორებისამან 212,8.
- წყარომან ცხორებისამან გუერდისა შენისა გან
(ღ.) 205,27.
- წყობასა მზაკარისასა (+ ღირსთა მამათა)
დაუთმეს 81,16.

ჭ

- ჭეშმარიტად უფალი გამოჩნდა 94,26.
- ჭეშმარიტებისა გამოჩინებასა 37,13.
- ჭეშმარიტი სპრანებად მოქუენდა 335,5.
- ჭეშმარიტი მოქალაქობად 35,1.
- ჭეშმარიტო მამო მრავალმოწყალეო 157,24.
- ჭირისათეს გლახათამსა 417,31.
- ჭირსა ჩემსა ვლადატ-ყავ 91,7; 428,27.
- ჭირსა ჩემსა უფლისა მიმართ დაღად-ვეყავ
ის. ჭირსა ჩემსა ვლადატ-ყავ.
- ჭურბ იქმნენით სულისა 81,23.

ხ

- ხარებად ანგელოზისად 397,33.
- ხატად ფუფუნებისა 352,21.
- ხე ცხორებისა გუექმნა 270,17.
- ხედვიდეს ვითარცა საშუებელსა 142,23.

ხისა წილ სამოთხისა 405,7.
 ხისაგან გემომს ხილვითა 208,2.
 ხისაგან რაცუჲმად შეეძოხუთა 208,9.
 ხოლო აბომ დაღაღებდა 58,33.
 ხოლო მე ქებასა შენდა შეკ (დ.) 252,32.

ხოლო შენ მას ზედა ამაღლდი მე (დ.)
 312,15.
 ხოლო შენ საფლავით გამოხუედ 475,22.
 ხოლო შენ ჯუარითა შესუედ 381,21.
 ხოლო ჩუენ, მორწმუნენი, ქებასა 293,3.
 ხულოდ ზღუასა ზედა 388,29.

5

ქელთა ავაზაკთასა 147,11.
 ქელთა შენთა შევედ (დ.) 353,4.
 ქელით-წირილი ცოდვაჲ 387,16.
 ქელმწიფებაჲ და შიში მეფეთაჲ 257,21.
 ქელმწიფისა წინაშე წარხდეგ 195,15;
 196,18.
 ქელნი თქუენნი იყვნეს მოქმედ 36,5.
 ქმა-ყყავ ღრბათა შინა 501,15.
 ქმამან ნესტუისა (დ.) 358,33.
 ქმამან ღელ (დ.) 257,36.
 ქმამ ანგელოზისაჲ მის ესმოდა 438,4.
 ქმამ იყო (ისმა) ზეცით 61,15.
 ქმამ რამ ესმა 416,13.
 ქმამ, რომელი დაღაღებდა 67,12.
 ქმამ დაღაღებისაჲ უდაბნოს — წინამორბე-
 ლი შენი 278,3.
 ქმამ დაღაღებისაჲ უდაბნოსა, რაჲჲმს შენ
 იორღანესა 67,24.
 ქმამ შენ მეუფისა ჩუენისაჲ 347,8.
 ქმამ წინაწარმეტყუელთა შენთაჲ 297,34.
 ქმამ წინაწარმეტყუელისა შენისა 313,11.
 ქმასა ანგელოზთასა შევსწირავთ 305,14.
 ქმასა ანგელოზისასა (დ.) 273,25.
 ქმასა ანგელოზისასა ვდაღაღებ(თ) 304,38;
 427,36.
 ქმასა ანგელოზისასა ლოდი გარდაგორვიდა.
 428,11.
 ქმასა ანგელოზისასა შეიძრა ქუეყანაჲ
 508,9.
 ქმასა მას ნესტუისასა 151,18.
 ქმასა მას საშინელსა ნესტუისასა 182,22.
 ქმასა მგალობელთა შენთასა 369,34.

ქმასა შევსწირავთ შენდა 206,4.
 ქმითა გაღობისაჲთა 346,23.
 ქმითა მადლითა დაღაღებდეს და იტყოდეს:
 ოსანა 174,8.
 ქმითა მადლითა დაღაღებით იტყოდეს: კუ-
 რთხეულ ხარ 430,14.
 ქმითა საშინელითა ადგომისა შენისაჲთა
 490,16.
 ქმითა საშინელითა ეტყოდა 438,6.
 ქმითა ტყბილითა ეტყოდა უფალი ლაზარეს
 161,15.
 ქმისა ჩემისაჲ ისმინე 102,27.
 ქმისაგან საშინელისა შეპრწუნდეს მცველ-
 ნი იგი და იქმნეს ვითარცა მკუდარნი
 457,20.
 ქმისაგან საშინელისა... მოვლინებითა (გა-
 მოჩინებითა) ანგელოზისაჲთა 426,36.
 კორცი უფლისაჲ, სისხლი მაცხოვრისაჲ
 24,17; 37,4; 237,19; 318,27; 459,33.
 კორციითა იენე, ღმრთეებით ასდეგ 374,30.
 კორციითა იენე ჩუენოუს 398,22.
 კორცნი განწმიდნეს მარხვისა ლოცვასა
 83,6.
 კორცნი განჰკაფუნით მარხვითა 80,18.
 კორცნი მათნი მკეცთა მისცნეს 33,10.
 კსენებ (დ.) 259,44 (სქ.)
 კსენებაჲ წმიდათაჲ სიხარულ არს 108,6;
 113,37.
 კსენებასა ღმრთისმშობელისასა (დ.) 108,13.
 კსენებასა შენსა, მამაო ანტონი 73,16.
 კსენებასა (+ წმიდისა) ღმრთისმშობელისა-
 სა თაყუანის (დ.) 398,29.
 კსნისა ჩუენდა მომაცუეებელსა 457,31.
 კსნისა ჩუენისათუს იენე 403,4.

ჯ

- ჯერ-იჩინე აღსლვამ ჯუარსა ზედა 303,35.
 ჯუარი აემარბთა, სასომ მორწმუნეთამ 481,9; 488,33.
 ჯუარი აემარბთა ქუეყანასა და მიიწია ცად-მდე 356,27.
 ჯუარი აემარბთა ქუეყანასა (+ ზედა) და ქრისტე ამაღლდა 209,16.
 ჯუარი აიღეს ღირსთა შენთა 81,26.
 ჯუარი აიღეს წმიდათა მოციქულთა 257,18.
 ჯუარი აიღეს წმიდათა მოწამეთა 110,13.
 ჯუარი არს სიქადულ მორწმუნეთა 386,17; 496,33; 515,11.
 ჯუარი გამოჩნდა 354,23.
 ჯუარი განმარტებული ნათლითა 236,6.
 ჯუარი ქრისტემისი აიღო წმიდამან თევღორე 107,12.
 ჯუარი შენი ამაღლდა 496,27; 524,11.
 ჯუარი შენი, უფალო, დღეს უპეტქსად ამაღლდების 312,21.
 ჯუარი... ცსორება და ადგომა არს 463,21.
 ჯუარი შენი, ქრისტე, დამალული 85,20.
 ჯუარი.. ექმნა საჭურველ 236,13.
 ჯუარი... ზეით გამოგვჩნდა 444,21; 519,21.
 ჯუარი... იქმნა შესავედრებელ 352,17.
 ჯუარი... წინამძღუარ გუეკმენე 463,19.
 ჯუარი წმიდამ ამა (დ.) 371,19.
 ჯუარი წმიდამ, სასომ მორწმუნეთამ 371, 22; 513,28.
 ჯუარითა განცხადანა 496,34; 521,6.
 ჯუარითა და(კ)ქსენ ცოდვამ 303,26; 427, 15.
 ჯუარითა ივნო ჩუენ დარჩილთათეს 454,15.
 ჯუარითა მოაკუდინე სიკუდილი 453,37.
 ჯუარითა მოქადულთა წმიდათა მოწამეთა 141,37.
 ჯუარითა პატროსნითა დასორგუნე 393,23.
 ჯუარითა პატროსნითა შეკმუსრე 427,31.
 ჯუარითა პატროსნითა წარმოსტყუენე 495,23.
 ჯუარითა სიკუდილი მოაკუდინე 203,27; 368,14.
 ჯუარითა სძლეს წმიდათა შენთა 234,13.
 ჯუარითა ქრისტემან სიკუდილი წარმოტყუენა 328,13; 372,1; 530,20.
 ჯუარითა შევიდა ქრისტე ჯოჯოსეთა 380,26.
 ჯუარითა შენ გევედრებით და წ (დ.) 113,28.
 ჯუარითა შენითა [...] აღგიარებთ 365,6.
 ჯუარითა შენითა, ქრისტე (დ.) 355,26.
 ჯუარითა შენითა, ქრისტე, განგუნათლენ 407,14.
 ჯუარითა შენითა, ქრისტე, ერთ საქყსო 402,35.
 ჯუარითა შენითა, ქრისტე, ვიქადით 305,10.
 ჯუარითა შენითა, ქრისტე, რომლითა ჯოჯოსეთი 427,8.
 ჯუარითა შენითა, ქრისტე, წარმოსტყუენე ჯოჯოსეთი 427,21.
 ჯუარითა შეჭურვილთა 83,3.
 ჯუარითა წმიდათა დათრგუნა სიკუ (დ.) 507,39.
 ჯუარისა აღმარბებ (დ.) 357,8.
 ჯუარისა მიერ ჩუენისა ქსნისათუის 184,29.
 ჯუარისა შენისა აღმარბებასა 257,32.
 ჯუარისა შენისა აღმარბებითა (ამაღლებითა) 197,6; 389,11.
 ჯუარმან შენმან, ქრისტე, განანათლნა (დ.) 198,25.
 ჯუარმან შენმან, ქრისტე, განანათლნა შენნი ეკლესიანი 311,40.
 ჯუარმან შენმან... ცის კიდენი (დ.) 244,13; 444,15.
 ჯუარმან შენმან... ცის კიდენი და აღმარბანა 519,18.
 ჯუარმან წმიდამან შენმან, ქრისტე, საცთური 496,22.
 ჯუარსა დაემრჭუალა კორცითა 377,22.
 ჯუარსა დაემრჭუალე და დათხევითა 416,30.
 ჯუარსა დაემრჭუალე, ვითარცა განიზრახე 447,19.
 ჯუარსა დაემრჭუალე, მაცხოვარ მოწყალე 406,5.
 ჯუარსა დაემრჭუალე, სიკუდილი მოაკუდი-ნე 374,32.

- ჯუარსა დაემრჭუალე ურჩულოთაგან იხ.
ჯუარსა დაემრჭუალე ჰურიათაგან.
ჯუარსა დაემრჭუალე, ქრისტე, დაბადებულ-
ნი 373,12.
ჯუარსა დაემრჭუალე, ჯოჯოხეთი წარმოს-
ტყუენე 374,38; 407,26.
ჯუარსა დაემრჭუალე ჰურიათაგან 387,14.
ჯუარსა დაემრჭუალა ქრისტე ღმერთი
209,23.
ჯუარსა დაემრჭუალე განზრახვით 197,9;
375,32.
ჯუარსა დაემრჭუალე, ვენაჟი ჭეშმარიტები-
სა 204,27; 481,8.
ჯუარსა დაემრჭუალე, (+ ქრისტე), ვითარ-
ცა განიზრახე 484,22.
ჯუარსა ზედა ამადღე 472,5.
ჯუარსა ზედა ამადღე 298,12.
ჯუარსა ზედა ამადღეებითა 488,39.
ჯუარსა ზედა ამადღებულსა 451,12.
ჯუარსა ზედა აჰმადღე ვითარცა კრავი
413,16.
ჯუარსა... მაცხოვარ, ივნე 425,27.
ჯუარსა... ქრისტე ღმერთო, შემოქმედი
484,9.
ჯუარსა... შენ ორთა ავაზაკთა 479,16.
ჯუარსა ზედა დამსჭუალულსა ძესა ღმრთი-
სასა და სანუ (დ.) 209,27.
ჯუარსა ზედა დამსჭუალულსა ცხობე (დ.)
223,24.
ჯუარსა ზედა ივნე ჩუენთვის 411,1.
ჯუარსა ზედა ინებე 414,4.
ჯუარსა ზედა იხილვე 392,34.
ჯუარსა ზედა რამ იხილვებოდე 420,19.
ჯუარსა ზედა ჩუენთვის დაემრჭუალე 406,10.
ჯუარსა ზედა ჰელნი განიპყრენ 388,38.
ჯუარსა პატრიოსანსა თაყუანის-ვსცემთ იხ.
- ჯუარსა შენსა პატრიოსანსა თაყუანის
ვსცემთ.
ჯუარსა პატრიოსანსა ყოლადვე ვადიდებდეთ
402,30; 516,24.
ჯუარსა რამ დაემრჭუალე (შეგმრჭუალეს)
210,27.
ჯუარსა ქრისტესსა 481,2; 522,25.
ჯუარსა შენსა თაყუანის-ვსცემ(მ)თ 463,17.
ჯუარსა შენსა პატრიოსანსა თაყუანის-ვსცემთ
356,30; 402,27.
ჯუარსა შენსა, ქრისტე, თაყუ (დ.) 355,25.
ჯუარსა შენსა, ქრისტე, თაყუანის-ვსცემთ
357,11.
ჯუარსა შენსა, ქრისტე მქსნელო, შევედ-
რებულ არიან 402,32.
ჯუარს-ეცუ, დაფაღ 426,31.
ჯუარცუმად და სიკუდილი თავს-იდევ
357,40.
ჯუარცუმად თავს-იდევ (დ.) 214,25.
ჯუარცუმად (+ ნეფსით) თავს-იდევ 494,1.
ჯუარცუმად ნეფსით თავს-იდევ 422,31.
ჯუარცუმასა თანა სდევ მისა (დ.) 510,25.
ჯუარცუმასა დადადებდეს 195,27.
ჯუარცუმასა შენსა, ქრისტე ღმერთო, გა
(დ.) 358,31.
ჯუარცუმასა ჩემ თანა ხარ ადგო (დ.) 204,
13.
ჯუარცუმითა შენითა განაქარვე 384,11.
ჯუარცუმითა შენითა, ქრისტე 400,22.
ჯუარცუმისა და დაფლვისა 346,16.
ჯუარცუმულმან ქრისტემან 431,29.
ჯუარცუმულსა, დაფლულსა და ადგომილსა
მკურდებით 377,27.
ჯუარცუმულსა, (+ დაფლულსა) და ადგო-
მილსა საფლავით 449,34.
ჯუარცუმულსა თხემისა ადგილსა 437,7.
ჯუარცუმულსა უგალობთ 448,20.

კ

- კობიანი ეტყოდეს ფილატეს 213,5.
კშუენის იოანეს სულნელეაბა, შუენის
(დ.) 56,10.

ჭ

- ჭ, იუდაისი უბადრუეკაბა 192,6.
ჭ, რამსა ვემსგავსე მე უნაყოფისა მას ლე-
ღუსა იხ. მე რამსა ვემსგავსე უნაყოფო-
სა მას ლეღუსა.

- მ, სულო ჩემო წარმავალისა სიჭაბუკისა 152,2. ჰ შენდა, ნაშობო და ასულო ასპიტისა 276, 14.
- მ შენდა, ეროდე, ჩასა სდევნი 276,5. მსანა მაღალთა შინა 175,12.
- მ შენდა, ეროდი(ადა), მკეცო მპუინვარეო 276,9.
- ... არსა მცვი 535,32. ... მამისა მიერ მოივლინე 472,1.
- ... გუიკსენ, ქალწულო 532,24. ... მაღლით მოივლინე და განანათლენ 471,38.
- ... და დიდი წყალობამ 538,28. ... მოციქულნი უფლისანი და ქადაგნო ჭემ-მარტებისანი 27,28.
- ... დაუსაბამომ, თანა-მოსაყდრმ მამისაჲ 390,40. ... შვირაცხე, რომელმან 534,24.
- ... იღიდების საცხენებელი შენი 274,1. ... შენ, უფალო, და დიდებულ 373,2.
- ... ისრაელი... გქდ...სათვსცა 482,44 (სქ.). ... ჯუარცუქმისა და სიკუდილისა 356,9.
- ... მამასა ჩუენსა კაცთმე 534,31.

II

ქართულ-ბერძნულ ძალსპირთა საძიებელი

სამიბეული მოიცავს იმ ძლისპირებს, რომელთა ბერძნული მოდელი დაიკებნა იმპო-ლოგონებში. სამიბეულში მითითებულა აკოლეუთიის ნომერი (ეესტრატადისის გა-ლოცემის მიხედვით) ან ხელნაწერის გვერდი, საგალობლის ხმა (რომელი ციფრით), კალობა (არაბული ციფრით) და აკტობი. ზოგან, სადაც დაიკებნა პარალელური ქართუ-ლი თარგმანი „მესურ ძლისპირთა“ ძველ რედაქციებში, მითითებულა ძლისპირის ნომერი (გამოცემული „ძლისპირის“ მიხედვით). სამიბეულში აღნუსხულია ის შემთ-ხვევები, როდესაც ძლისპირის ქართული თარგმანი ადაპტირებულია დღესასწაულის თე-მასთან — (ადატ.). ის ტროპარები, რომლებიც იადგარის ტექსტში დასაწყისები ააა შე-სული, აღნიშნულია კავებში ჩასმული დონით — (დ.).

სამიბელისათვის გამოყენებული გამოცემები:

1. Eu — Εἰρηόστυιον ἐκδ:νόμενον ὑπὸ Μητροπολιτου Λεοντοπόλεως Σαφροῖου Ἐπιστρα:άδου, Chenrevières-sur-Marne, 1932.
2. Hirm. Ath. — Hirmologium Athcum, ed. C. Hæg. MMB II, Copenhagen, 1938.
3. Hirm. Crypt. — Hirmologium Cryptense, ed. L. Tardo, MMB III, Roma, 1951.
4. Hirm. Sabb. — Hirmologium Sabbaiticum, ed. I. Ræsted, MMB VIII, Copenhagen, 1968 — 1970.
5. ე. მეტრეველი, ძლისპირნი და დმრთისმშობლისანი, ორი ძველი რედაქცია X—XI სს. ხელნაწერების მიხედვით, თბილასი, 1971.

აგამაღლოთ შენ, დმერთი 372,10. Eu 23; არავინ არს წმიდა, ვითარ უფალი 15,35. I,1 ითანე ბერძ. Eu 323; VIII,3 გერმანე. ძლ. 344.

- არაკინ არს წმიდაი, ვითარ (დ.) 466,1. Eu 224; VI,3 იოანე ბერი, Eu 265; VI,3.
- კარდებო შენ ყოველი თესლები 264,2; 286,2; 471,7. Eu 237; VI,9 გერმანე.
- კაპოტუბრწყინდა მაღლი 46,18 (ადაპტ.): 329,5 (დ.); 373,37 (ადაპტ.); 531,24 (ადაპტ.). Hirm. Ath. 17v. Hirm. Crypt. 25r; 1,4 გერმანე. ძლ. 21.
- განაპლიერე, უფალო, ეკლესიაი შენი 328, 32. Eu 21; I,3 გერმანე.
- განაპლიერე, უფალო, გულნი ჩუენნი 465, 15; 498,24. Eu 350; VIII,3.
- განამაპლიერე მე, ქრისტე, დამამტკიცე 465,13. Eu 235; VI,3 გერმანე.
- განამაპლიერე მე, ქრისტე, რამთა არა შემპრას 446,14. Eu 194; V,3 ანდრია.
- განამაპლიერე გული ჩემი 405,40. Eu 110; III,3 გერმანე. ძლ. 125.
- განამაპლიერე გული ჩემი 483,2 Eu 285; VII,3 იოანე ბერი. Eu 289; VII,3 გერმანე.
- დაუსაბამოი ღმრთისა სიტყუაი 71,8; Eu 349; VIII,8.
- დაფორნა ცანი 257,2 (დ.); 426,22; 466,9. Eu 146; IV,4 ჰლიჯ გერმანე. Eu 237; VI,4 გერმანე.
- ესაია მსია (დ.) 454,24. Eu 182; V,9 იოანე ბერი.
- ვადიდებო ყოველნი 162,21. Eu 146; IV,9 გერმანე. ძლ. 226 „მოზთული“.
- ვითარცა იონა წინაწარმეტყუელი 428,32. Eu 145; IV,6 იოანე დამასკელი.
- ვლადატ-ყავ ყოველითა გულითა 408,2. Eu 99; III,6 იოანე ბერი.
- ვლადატ-ყავ ჭირითა 169,15; 206,37; 263, 7; 375,4; 532,26. Eu 17; 1,6 ანდრია. Eu 28; 1,6 იოანე ბერი.
- ვლადატ-ყავ ჭირსა ჩემსა 8,33; 33,3 (დ.); 207,15; 375,26. Eu 21; 1,6 გერმანე.
- ვლადატ-ყავ ჭირსა ჩემსა 468,18. Eu 226; VI,6 იოანე ბერი.
- იონა მუცლით გამო ვეშაბისადთა 485,23. Eu 284; VII,6 იოანე დამასკელი. Eu 289; VII,6 გერმანე.
- ისრაელი მონებისაგან იქსენ 15,2. Eu 324; VIII,1 გერმანე. ძლ. 336 (ადაპტ.).
- ისილეთ, ისილეთ, რამეთუ მე ვარ 15,22. Eu 323; VIII,2 გერმანე. ძლ. 344.
- ისილეთ, ისილეთ უფალი ღმერთი ჩუენი, მაცხოვარი 372,29. Eu 22; 1,2 იოანე ბერი.
- ისილეთ, ისილეთ უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელი 498,7. Eu 323; VIII,2 გერმანე.
- მამათო და ჩუენო ღმერთო 449,24. Eu 189; V,7 გერმანე.
- მესმა სმენაი შენი და შემეშინა, განვიცადენ 406,27. Eu 110; III,4 გერმანე.
- მესმა სმენაი... რამეთუ გარდამოჰქედ 466,6. Eu 227; VI,4 იოანე ბერი. ძლ. 277 (ადაპტ.).
- მესმა სმენაი შენი, უფალო 89,11; 267,17; 426,20; 446,26. Eu 150; IV,4 ანდრია. Eu 194; V,4 ანდრია. Eu 235; VI,4 გერმანე. ძლ. 275.
- მესმა კმისა შენისაი 483,28. Eu 287; VII,4 გერმანე.
- მოთსაგან ლოდი 488,35. Eu 312; VII,9.
- მოთხილე, ცაო (დ.) 266,29; Eu 110; III,2 გერმანე. Eu 127; III,2 ანდრია. 328,19; Eu 21; 1,2 გერმანე. 445,38; Eu 191; V,2 ანდრია. 482,32; Eu 290; VII,2 ანდრია. 498,19; Eu 324; VIII,2 გერმანე.
- მოთხილე, ცაო, და ვიტყოდით და უფრომსად უგალობდეთ ქრისტესა 88,14; 138, 11; 404,13; 424,26. Eu 59, II,2 ჰლიჯ გერმანე. Eu 110; III,2 გერმანე.
- მოთხილე, ცაო... ღმერთსა 31,16; 166,30; 246,20; 256,21; 283,25; 289,15; 372, 21; 386,38; 531,2. Eu 24; 1,2 ზანერი ნიკიფორე.
- მოსე ზედა მათსა შეუწ (დ.) 435,20. Eu 145; IV,9 იოანე დამასკელი.
- მხოლოსა, მოწყალებსა მეუფესა 487,5. Eu 289; VII,8 გერმანე.

- რომელთა აღვიმსთუეთ დიდებულ შენდა 484,19. Eu 289; VII,5 გერმანე.
- რომელი თაყუანის-იცემები 186,2 (დ.); 268,20 (დ.); 411,8. Eu 112; III,7 გერმანე.
- რომელი მაყულოვანსა შინა 33,5 (დ.); 48,30 (დ.); 207,18; 248,8 (დ.); 263,15 (დ.); 330,10 (დ.); 376,2; 533,4; Eu 22; I,7 იოანე ბერი.
- რომელი მთასა ზედა 75,32 (დ.); 234,8 (დ.); 306,19 (დ.); 429,26. Eu 146; IV,7 გერმანე.
- რომელი მთასა წმიდასა იდიდა 18,2; 503,2. Eu 323; VIII,8 გერმანე.
- რომელმან აღმოიყვანნა ჩუენ ბჭეთაგან 238,37; 299,30. Eu 145; IV,1 იოანე დამასკელი. ძლ. 157.
- რომელმან გამოაბრწყინე 75,16 (ადაპტ.): 304,23. Eu 146; IV,5 გერმანე. ძლ. 184 „მოზოული“.
- რომელმან დასაბამსა ცანი დაამყარენ 18,17 (დ.); 501,31 (ადაპტ.). Eu 323; VIII,7. ძლ. 383.
- რომელმან ყოველივე სიტყუითა აღასრულა 25,5. Eu 11; I,8 კოზმა.
- რომელნი დამითგან თაყუანის-გცემთ 447, 31. Eu 187; V,5 იოანე ბერი.
- სამთა ყრმათა საყუმილსა შინა სამებისა ძლიერებითა მუყუსა 111,8 (დ.); 258,2 (დ.); 390,13. Eu 55; II,7 იოანე ბერი.
- სამთა ყრმათა... ძლიერებითა ცეცხლისა აღა 139,30 (დ.); 161,23 (დ.); 268,10; 408, 28. Eu 111; III,7 გერმანე. ძლ. 140.
- საყუმილისა აღი დაშრიტეს 410,11. Eu 109; III,7 ანდრია.
- სიმკტიცქ და ღზინებაჲ 138,30 (ადაპტ.); 406,1 (ადაპტ.). Eu 112; III,3 გერმანე.
- სმენაჲ შენი მესმა და შეემიინა 483,30 (დ.); 499,27. Eu 351; VIII,4.
- უგალობდეთ უფალსა, დიდებით დიდებულსა 422,26. Eu 137; IV,1.
- უგალობდეთ უფალსა, რომელმან ქმნნა 403,28. Eu 111; III,1 გერმანე.
- უფლისა მიერ ღმრთისა ჩემისა 74,34 (ადაპტ.); 88,19; 302,13. Eu 146; IV,3 გერმანე. ძლ. 168.
- უზაო ეტლებითურთ 31,2 (დ.); 166,10; 246,12 (დ.); 328,8; 371,25; 530,8. Eu 21; I,1 გერმანე.
- ქალწულებჲაჲ შენი, ღმრთისმშობელო 197, 33; 258,32 (დ.); 393,8. Eu 60; II,9 ანდრია. ძლ. 111.
- ქერობინთა ეტლთა ზედა მკდომარეო 486,5. Eu 236; VII,7 გერმანე.
- ღამითგან აღვიმსთობთ, გიგალობთ 16,21; 500,6. Eu 324; VIII,5 გერმანე.
- ღამითგან აღვიმსთობთ, უფრომსად გიგალობთ 267,27 (ადაპტ.); 407,17 (ადაპტ.). Eu 98; III,5 იოანე ბერი.
- ღამითგან აღვიმსთობთ, შენდა დიდებასა 329,13; 374,17. Eu 21; I,5 გერმანე. Eu 58; II,5 გერმანე. ძლ. 28.
- ღამისა წარსლვითა 197,3; 389,8. Eu 55; II,5 იოანე ბერი. Eu 59; II,5 გერმანე.
- ღაღად-ყვავ (ვღაღად-ყავ) სულთქუმიო 91,1 (დ.); 139,21 (დ.); 268,2 (დ.); 408,12. Eu 111; III,6 გერმანე. ძლ. 136.
- ღირსნი ყრმანი შენნი 470,31. Eu 239, VI,8 ანდრია.
- ღმერთო მამათა ჩუენთაო, ნუ მარცხუნე 430,40. Eu 145; IV,7 იოანე დამასკელი.
- ყოლად დიდებულო, ცათა უმადღმსო 488, 27. Eu 281; VII,9 იოანე დამასკელი. ძლ. 331.
- შენ, ღედასა ნათლისხასა 186,13 (დ.); 269,2; 412,34. Eu 112; III,9 გერმანე.
- შენ, რომელი გიხილა 25,18 (დ.); 378,28. Eu 22; I,9 იოანე ბერი.
- შენ, უკუდავებისა წყაროსა 269,9 (დ.); 412,40. Eu 110; III,9.

შენ, ქალწულსა და უბიწ (ღ.) 379,25. Eu 320,7 (ღ.). Hirm. Sabb., 13 v. ძღ. 3; I,9 იოანე ბერი. 59.	
შენ, დმერთი მამათა ჩუენთაი 468,32. Eu შთამაგდეს მე სიღბმესა 16,30 (ღ.); 110,24 (ღ.); 389,24; 500,33; 539,2. Eu 325;	
237; VI,7 გერმანე.	
შენ, ყოლად ქებულო 28,12 (ღ.); 294,38; VIII,6 იოანე ბერი. ძღ. 371.	

III

ქართულ-გერმანულ ტროპარტა სამიებელი

სამიებელში ასახულია ის ტროპარები, რომელთა შესატყვისი დაიძებნა გერმანულ ლიტურგიკულ წიგნებში: თენი, მარსკანი, ზატიკი, პარაკლიტონი, კურთხევანი. სა-
პაუბელში მოცემულია ტროპართა ქართულ-გერმანული დასაწყისები და მითითებულია
გერმანული წყარო.

სამიებლისათვის გამოყენებული გამოცემები:

1. MR — Μηναίη τῶν ἑννατην I—VI (Rom 1888—1901).
2. TR — Τριῶδιον κατανυκτικόν (Rom 1879).
3. PeR — Πεντηκοστήριον χαρμόσυνον (Rom 1883).
4. PaR — Παρακλητικὴ ἡτοι Ὁκτώηχος ἡ μεγάλη (Rom 1885).
5. IR — Ἱεράριον (Rom 1950).

ადგომამან შენმან 460,2.

ანგელოზთა შვედრობანი 40,25.

აჰა შენ ტალანტი 182,31.

ბრძენთა მათ ქალწულთაი 345,31.

გამოპიქსნენ ჩუენ წყევისაგან 358,9.

განადიდე, მაცხოვარ 260,20.

განვიწმიდნეთ თავნი ჩუენნი 157,2.

განმანათლებელი ჩუენი 40,7.

გისაროდენ უფლისა მიერ 27,2.

გისილეს შენ წყალთა 40,17.

გშუენის, იოანე 37,27; 342,56.

დასსა წმიდათა ანგელოზთასა 141,16.

დაუფლველი მკუდარ იყო 346,37.

დაპყრიდეს სამოსელსა მათსა 142,15.

დიდ არს დიდებაი 108,1.

დიდებაი შენდა, ქრისტე 122,23.

დიდეს ანგელოზთა წესნი 351,18.

Ἡ Ἀνάστασις σου PaR 101, 19.

Ἐὰ τῶν Ἀγγέλων στρατεύματα MR III 204, 29.

Ἐἶπὸς σοὶ τὸ τάλαντον TR 634, 18.

Ἐὼν φρονίμων Παρθένων TR 805, 28.

Ἐξηγόρασας ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας PaR 315, 5.

Ἐμεγάλυνας, Σωτήρ PaR 151, 8.

Καθαρίσαμεν ἑαυτοὺς TR 84, 30.

Ἐὼν φωτισμὸν ἡμῶν MR III 124, 8.

Χαίροις ἐν Κυρίῳ MR II 707, 37.

Ἐἵθοσάν σε ὑβῆτα MR III 144, 8.

Πρέπει τῷ Ἰωάννῃ MR V 343, 18.

Αἰ δυνάμεις τῶν ἄγιων Ἀγγέλων TR 787, 37.

ἸἌταρος νεκρός PeR 139, 17.

Ἰπτοντες περιπόλαια MR IV 49, 10.

Μεγάλη ἡ θόξα TR 778, 28.

Δόξα σοι, Χριστέ ὁ Θεός TR 815, 15.

Σήμερον τὰ τῶν Ἀγγέλων στρατεύματα PaR 292, 21.

- დღეს დამოკიდების პელსა 198,30.
- დღეს ეტყოდა შემოქმედი 193,21.
- დღეს ზეცისა ძალთა 242,26.
- დღეს ილუიპებდა იუდა 186,25.
- დღეს ტაძრისა იგი კრეტსაშპელი 202,30.
- დღესასწაულსა სატფურებისასა 287,17.
- ესრემთ ეტყოდე, უფალო, ჰუზიათა 199,15.
- ეპა დიდებული და საკუთრველი 224,30.
- ვალიდებდეთ ყოველნი 162,21.
- ვამძე, რამას ვემსგავსე 179,18.
- ვითარცა ეტყოდე, უფალო, მართას 163,6.
- ვითარცა ომეღლი-იგი შევარდა 148,19.
- ვითარცა ცხოვარი კლვად მიიგუარე 199,9.
- ვიწყოთ, ერნო, უბიწომას მარხვისა 100, 13.
- ვისილეთ ნათელი ჭეშმარიტი 250,31.
- ვლადადებთ შენდაში, მაცხოვარ 133,12.
- ვცოდე შენდაში, მაცხოვარ 125,24.
- თქუთ-და, ჰუზიანო 194,20.
- ითრდანიას დელვათა 40,13; 57,2.
- იშევ, ვითარცა ვერ-გიწნდა 249,24; 250, 30.
- იწრომას და ძნელისა მის გზისა 343,4.
- ინაბებლით მარტალნი 13,5.
- ინაბებლით ცანი 367,16.
- კაცთმოუწარე, დიდად მიუწლომელ არს 226,1.
- კლდესა ზედა სახარებისასა 287,12.
- მარია და მარტა 164,32.
- მეფეთა და მძლავრთა 141,20.
- მთავარნი შეკრბეს 191,3.
- მთათა შინა წმიდათას 238,32; 261,21.
- Σήμερον κρεμάται: ἐπὶ ξύλου TR 699, 20.
- Σήμερον ἔλεγεν ὁ Κτίστης TR 668, 15.
- Σήμερον ἐν οὐρανοῖς αἱ ἄνω Δυνάμεις PeR 313, 13.
- Σήμερον γρηγορεῖ ὁ Ἰούδας TR 668, 24.
- Σήμερον τοῦ ναοῦ τὸ καταπέτασμα TR 683, 23.
- Τὴν μνήμην τῶν Ἑγκαίνων MR I, 135, 20.
- Τὰδε λέγει Κύριος τοῖς Ἰουδαίοις TR 692, 37.
- Ἔ τοῦ παραδόξου θαύματος PeR 43, 34.
- Μεγαλύνομεν πάντες TR 60. 3.
- Ὁἱμοι! τί ὠμοιώθη ἐγὼ TR 797, 4.
- Καθὼς εἶπας, Κύριε, τῇ Μάρθᾳ TR 599, 9.
- Ὡς ὁ περιπεσὼν εἰς τοὺς ληστὰς TR 442, 5.
- Ὡς πρόβατον TR 683, 30.
- Ἀρξώμεθα, λαοί TR 151, 18.
- Εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν PeR 390, 26.
- Κράζω σοι, Χριστὲ Σωτήρ TR 774, 24.
- Ἐἴμαρτον εἰς σέ, Σωτήρ TR 774. 22.
- Εἴπατε, παράνομοι TR 669, 34.
- Τὰ Ἰερδάνεια ῥεῖθρα MR III 124, 20.
- Ἐτέχθη, ὡς αὐτὸς ἠθέλησας PeR 323. 31.
- Τῆς στενης καὶ τεθλιμμένης ἔδοσ TR 821. 2.
- Εὐφραίνεσθε Δίκαιοι MR II 671, 20.
- Εὐφράνηθητε, οὐρανοί PaR 2, 37.
- Φιλάνθρωπε, μέγα καὶ ἀνεύκαστον PeR 44, 19.
- Ἐδοῦ πύργον MR I 134, 33.
- Μάρθα καὶ Μαρία TR 598. 10.
- Βασιλέων καὶ τυράντων TR 787, 32.
- Ἀρχοντες λαῶν συνήχθησαν TR 665, 33.
- Ἐν τοῖς ἕρεσι τοῖς ἀγίοις PeR 307, 16.

- მოასა მალალსა ფერი იცვალა 265,9.
 მინდა ცრემლთაგან ავოცაჲ 134,10.
 მიკსენ მე, უფალო ღმერთო ჩემო 128,5.
 მოეც სასწაულად 310,17; 481,12.
 მოველით, ერნო 85,13.
 მოველით, მოწმუნენო 348,8.
 მოველით, ქრისტემს შემოსილნო ერნო 202,15.
 მოვიწიენით, მოწმუნენო 179,36.
 მოითხოვა იოსებ 205,8.
 მოსლვასა მას შენსა ჯუარად 203,9.
 მოციქულნო, მოწამენო 339,29.
 მოწამენო უფლისანო, ყოველთა (ღ.) 233,17.
 მოწამენო ქრისტემსნო, ევეღრენით 233,18; 337,22.
 მოწაფეა მოძღვრისაჲ 192,14.
 მსგავსად ემისა მის 41,7.
 მწუნზრისა გალობასა 420,3.
 მკნედ მოითმენდეს 142,7.
 ნათელი ნათლისაგან გამოუნდნი 38,14.
 ოღეს ცოდვილი იგი შესწირვიდა 185,8.
 ოღეს ჯუარსა შექმსკუალეს 201,15.
 პირველ ჯუარცუმისა შენისა 265,26.
 რაჲ მივაგოთ უფალსა 217,1; 493,2.
 რაჲ-მე შეეწიროთ შენდა 12,30; 22,2.
 რაჲემს წარსდგე კაიაფასა 194,27.
 რომელთა ამის სოფლისა საშუებელი 107,21.
 რომელთა წამეს შენთუის 113,22.
 რომელი გალობაჲ ანუ ვითარბი ქებაჲ 59,30; 114,15; 316,23; 235,9.
 რომელი მამისა და სულისა წმიდისა თანა 241,35.
 რომელნი ბნელსა შინა 155,23.
 რომელნი ქებობინთა საიდუმლოსა 100,21.
 Ἐξ ἑσῶς ὑψηλὸν μεταμορφωθείς MR VI 331, 5.
 Ὁ Ἡμεῖς δὲ ἀκρυσὶν ἐξαλείψαι TR 789, 7.
 Σῶτόν με. Κύριε ὁ Θεός μου PaR 203, 19.
 Ὁ Ἐδοκᾶς σημεῖωσιν PaR 323, 4.
 Δεῦτε, λαοί! MR I 167, 10.
 Δεῦτε, λαοί! PeR 391, 12.
 Δεῦτε, χριστοφόροι! λαοί! TR 693, 18.
 Φθάσαντες, πιστοί! TR 622, 34.
 Ὁ Ἰησοῦς Ἰησοῦς TR 734, 5.
 Ἐλκόμενος ἐπὶ σταυροῦ TR 689, 20.
 Ὁ Ἀπόστολοι Μάρτυρες PaR 153, 2.
 Μάρτυρες Κυρίου, πάντα PaR 635, 16.
 Μάρτυρες Κυρίου, ἰκετεύσατε PaR 646, 15.
 Ὁ μαθητὴς τοῦ Διδασκάλου TR 668, 11.
 Πρὸς τὴν φωνήν MR III 133, 38.
 Ἐσπερινὸν ἕμνον PaR 616, 28.
 Φέροντες τὰ παρόντα MR IV 49, 2.
 Φῶς ἐκ φωτός ἔλαμψε MR III 155, 9.
 Ὅτε ἡ ἁμαρτωλὸς προσέφηρε TR 643, 22.
 Ὅτε τῷ σταυρῷ προσήλωσαν TR, 699, 10.
 Πρὸ τοῦ Σταυροῦ σοῦ MR VI 330, 31.
 Τί ἀνταποδώσοιμεν τῷ Κυρίῳ PaR 549, 35.
 Τί σοι προσενίχοιμεν MR II 651, 25.
 Ὅτε παρέστης τῷ Καίῳ PaR 672, 10.
 Οἱ τῇ ἐπίγειον ἀπόλαυσιν TR 778, 17.
 Οἱ μαρτυρήσαντες διὰ σέ TR 808, 19.
 Εἰ τις ἀρετῆ· καὶ εἰ τις ἐκαινος PaR 670, 16.
 Ὁ σὺν Πατρὶ καὶ Πνεύματι PaR 272, 7.
 Τοῖς ἐν σκότει TR 301, 5.
 IR 123, 125 (ob. Leeb, Die Gesänge. S. 121),

- რომელსა შეემოსა ნათელი 198,18.
 რომლითა სასითა შენ, იუდა 189,5;
 191,15.
 ჩჩულის-მღებელნი ისრაელისანი 200,19.
 საროსა და ფიჭუსა 356,39.
 სატანჯველსა შინა ჩად იყვნეს წმიდანი
 (ღ.) 123,2.
 საფლავსა დაიდევ 478,16.
 საშინელ იყო სილვაჲ 201,2.
 საშინელი და დიდებული 11,2; 271,13.
 სერობასა შენსა საიდუმლოსა 189,9.
- სიწმიდენ შეიმოსე, სტეფანე 25,30.
- სულიერებრი მარხვად დავიმარხოთ 104,5.
- სულიერებრი, მმანო, ავილოთ მარხვად
 102,35.
 უპირატემს პატროსნისა ჯუარისა 201,31.
- უჩულოთა შენთა შემკურობელთა 200,4.
- უფალო, აღსრულებად ინებე 38,8; 342,4.
- უფალო, განრდუელი იგი 228,7.
 უფალო, და ვითარცა გამოსუედ 219,3;
 225,26; 442,15.
- უფალო, დაბეჭდულისაგან საფლავისა (ღ.)
 225,15; 441,23.
- უფალო, თუშცა არა მოწამე (ღ.) 113,21.
 უფალო, მოსიქსა ზე ოდესმე 85,28.
 უფალო, ოდეს დავსაჯეს (ღ.) 196,17.
 უფალო, უფალო, ნუ განმაგდებ შე 420,6.
- უძლეველთა (წმიდათა) ორმოცთა საქ-
 სენებელსა 141,12.
 უფრი იცვალე მთასა ზედა 349,5.
- ქრისტე ადგა მკურნოთით 215,11.
 ქრისტემან, მაცხოვარმან ჩუენმან, ქე-
 ლით-წებრილი 476,32.
 ქრისტემისი მცნებაჲ 142,1.
- ყოველთა ადგომად 175,15.
- Ὁ ἀναψάλλόμενος ᾠδῆς TR 670, 32.
 Ποῖος σε τρέπεις Ἰούδα TR 669, 8.
- Οὐ νομοθέται τοῦ Ἰσραήλ TR 693, 9.
 Ἐν κυπαρίσσω καὶ πεύκῃ PaR 225, 36.
 Ἐν ταῖς βασάνοις ὄντες οἱ Ἑβραῖοι TR
 802, 38,
 Ἐν τάφῳ κατετέθης PaR 535, 9.
 Θάμβος ἦν κατεῖναι TR 699, 3.
 Φοβερὸν καὶ παράδοξον PaR 381, 40.
 Τοῦ δεῖπνου σου τοῦ μυστικοῦ TR 663,
 27.
 Ἐβραῖωσύνῃν ἐνεδύσα, Στέφανε MR II
 706, 12.
 Τὴν πνευματικὴν νηστεῖαν νηστεύοντες
 TR 256, 19.
 Τὴν πνευματικὴν, ἀδελφοί, ἀναλαβόντες
 νηστεῖαν TR 270, 11.
 Πρὸ τοῦ τιμίου σου σταυροῦ TR 689,
 10.
 Τοῖς συλλαβοῦσι σε πικρὰνομοῖς TR 693,
 37.
 Κύριε, πληρώσαι βουλόμενος MR III
 143, 21.
 Κύριε, τὸν Παράλυτον PeR 161, 27.
 Κύριε, ὡσπερ ἐξήλθεις PeR 34, 23.
- Κύριε, ἐσφραγισμένου τοῦ τάφου PeR
 34, 6.
 Κύριε, εἰ μὴ τοὺς Ἑβραῖους TR 810, 8.
 Κύριε. ἐπὶ Μωυσέως ποτὲ PaR 412, 18.
 Κύριε, κατέκρινάν σε TR 688, 28.
 Κύριε, Κύριε, μὴ ἀποβρίψῃς ἡμᾶς PaR
 616, 31.
 Τῶν ἀγίων Ἀθλοφόρων τὴν μνήμην TR
 787, 27.
 Μετεμορφώθης ἐν τῷ ὄρει MR VI 335,
 38.
- Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν PeR 6, 7.
 Χριστὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν τὸ καθ' ἡμῶν
 χειρόγραφον PaR 100, 26.
 Τὰς τοῦ Χριστοῦ παραγγελίας PaR
 236, 17.
 Τὴν κοινήν Ἀνάστασιν TR 605, 38.

ყოველისა მკვრობელთ, მაღალი 130,30.
შეამკვე სასძლოა შენი 97,38.

შენ იოზრანეს ნათელი მოილე 43,2.

შენ, მეუფესა და უფალსა 135,20.

შენ, რომელი მაძისა მიერ უქამოდ
264,15.

შენი შობაჲ, ღმრთისმშობელთ 286,16.

შინისათვის ჰურიათასა 199,25.

შობასა უფლისასა ბეთლემს 12,38.

ცოდვანი ჩემნი უგულუბელს-ყვენ 116,4.
ცოდვასა არა დავსცხრები 120,17.

ქელისა მიერ ადამ (დ.) 422,23.

ბუელ სამე სატფურებაჲ ყო ტაძრისაჲ
მის 288,5.

წინამორბედო, ქადაგო ქრისტემსო, და-
ღაცათუ მოკლვასა 282,25.

წინამორბედო, ქადაგო ქრისტემსო, შენ
მეუფესა ამხილებდ 282,6.

წინამწარბ განვიწმიდნეთ თავნი ჩუენნი
99,20.

წმიდათა შენთა, უფალო, არა უარ-გყვეს
113,14.

წმიდათა შენთა, უფალო, სარწმუნოები-
თა დამტკიცებულთა 137,21; 516,32.

ხედვიდეს ვითარცა საშუებელსა მას
142,23.

კჲმად წინაწარმეტყუელთა შენთაჲ 297,34.

კჲმად წინაწარმეტყუელისა შენისა 313,11.

ქსენებაჲ წმიდათაჲ 108,6; 113,37.

ჯუარბი ქრისტემსი 107,12.

ჯუარბი შენი, უფალო 463,21.

ჯუარბასა შენსა თაყუანის-ვსცემთ 463,17.

მ იუღამის უპადრუქებაჲ 192,6.

Παντοκράτωρ Κύριε TR 1, 22.

Κατακόσμησον τὸν νυμφῶνά σου MR
III 479, 39.

Σὺ ἐν Ἰορδάνῃ βαπτισθεὶς MR III
155, 17.

Σὲ τὸν Βασιλέα καὶ Δεσπότην TR 818,
13.

Σὲ τὸν ἐκ Πατρὸς ἀχρόνω TR 540, 6.

Ἡ γέννησίς σου, Θεοτόκε MR I 92,
38.

Διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων TR 689,
2.

Τὸν Κυρίου Ἰησοῦ γεννηθέντος MR II
651, 10.

Τὰς ἀνομιῶν μου πάριδε TR 774, 32.

Κύριε, ἁμαρτάνων οὐ παύομαι TR 796,
33.

Διὰ ξύλου δ Ἀδάμ PaR 288, 29.

Πάλαι μὲν ἐγκαινίζων τὸν ναόν MR I
151, 12.

Πρόδρομε τοῦ Σωτήρος, εἰ καὶ φόνιν
διέλυσεν MR VI 549, 28.

Πρόδρομε τοῦ Σωτήρος, σὺ βασιλεὺς
ἤλεγεξας MR VI 524, 17.

Προκαθάραμεν ἑαυτοὺς TR 43, 13.

Οἱ Μάρτυρές σου, Κύριε, οὐκ ἠρνήσαν-
τό σε TR 808, 16.

Οἱ Μάρτυρές σου, Κύριε. πιστεῖ στηρι-
χθέντες PaR 236, 22.

Βλέποντες ὡς τρυφὰς τὰς βασάνους MR
IV 49, 18.

Ἡ φωνὴ τῶν Προφητῶν σου MR I
167, 36.

Ἡ φωνὴ τοῦ Προφήτου MR I 168, 5.

Μνήμη Μαρτύρων TR 810, 13.

Τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ TR 780, 8.

Ὁ σταυρός σου, Κύριε PaR 466, 25.

Τὸν Σταυρὸν σου τὸν τίμιον προσκυνο-
ῦμεν PaR 186, 20.

Ὡ τῆς Ἰουδα ἀθλιότητος TR 643,
30.

IV

ფსალმუნთა საძიებელი

1,1	123,14; 199,7	16,8	228,16
1,3	86,6	17,1	84,29
2,1	191,6; 199,13	17,2	383,3
2,2	191,3	17,31	228,20; 228,30
2,7	12,18; 21,20	17,51	23,28; 228,28
2,8	12,20	18,2	23,32; 29,25; 130,12; 227,2; 232,16; 260,7
3,2	199,23; 435,30	18,5	29,23; 130,10; 226,37; 232,14; 260,5
3,8	435,27	19,6	230,5
4,2	127,11; 128,14; 200,2	19,7	230,3
4,4	127,7; 128,11	20,2	419,7
5,2	126,13; 200,11	20,4	26,29
5,3	126,10	20,14	230,7
5,12	26,27; 227,12; 227,10	21,2	195,13; 196,5
5,12-13	26,25	21,2-3	201,13
6,2	200,27; 228,3	21,19	201,10
6,2-3	145,16	21,26	230,10; 230,12
6,3	227,33	21,29	230,14
6,7	228,2	22,1	11,21; 21,21; 190,4; 228,23
7,2	201,8; 395,21; 395,27	22,1-3	188,16
7,7-8	395,19	22,1-4	530,3
8,2	201,24; 229,24	22,2	11,23; 21,23; 228,25
8,2-3	175,26	22,3	164,30; 230,19
8,3	229,22	22,4	157,13; 230,17
9,2	202,6; 225,6; 395,12	22,5	188,14; 190,2
9,3	395,38 (სქ.)	22,6	157,11; 230,21
9,8	225,4	23,1	242,22; 383,4
9,17	123,11	23,7	242,24
9,33	395,9; 455,6	24,1-2	183,8
9,37	455,8	24,1-4	125,9
10,1	202,23	24,2-4	183,11
11,2	203,2	24,6	513,15
11,6	227,15; 395,15	24,7	513,17
11,7	227,17; 395,17	24,11	125,5
12,2	203,16	24,13	333,16
12,4	146,16	24,15	230,26
12,6	146,18	24,21	230,24
13,7	227,20	25,7	231,4
14,1	265,24	25,8	230,34
15,1-4	114,29	25,12	231,2
15,1-10	214,9		
15,10	214,6		
16,6	228,18		

26,1	118,28; 243,22; 516,14; 516,16	35,2	42,2
26,7	118,25; 133,26	35,6	231,35
26,9	522,15	35,7	232,2
26,11	522,17	35,10	66,5; 243,18
26,13	231,11	35,11	66,7; 243,20
27,1	133,29	36,11	84,28
27,2	133,26	36,28	84,25; 160,13
27,6	231,9; 439,37	36,30	282,23
27,8	231,7; 286,23; 313,7; 439,39	36,39	145,7
27,9	313,5	37,2	106,23
28,1	41,21	37,2-3	202,11
28,2	299,28	37,3-5	106,21
28,3	39,30	37,18	202,8
28,4	40,2	37,22	106,17
28,10	299,25	37,23	106,20
29,2	164,28; 299,27	38,2	119,33
29,4	164,26	38,2-3	121,4
30,2	127,6; 128,12; 201,29; 510,33	38,13	119,29; 121,2
30,2-3	127,10; 130,28	39,4	232,7
30,3	127,9; 128,15	39,5	232,9
30,6	201,26	39,10	232,11
30,17-18	510,30	40,2	107,8; 191,20
30,24	231,14	40,2-3	185,20; 200,31
30,25	231,16	40,5	107,5
31,1	72,33	40,7	200,29
31,2	72,35	40,7-8	185,17
31,11	231,18	40,9	191,17
32,1	36,19; 152,34	40,10	189,26; 196,14
32,5	231,21; 510,35	41,1	42,8
32,9	231,23; 510,37	41,5	232,21; 232,23
32,12	321,25	42,4	245,23
33,2	41,27; 61,31; 231,30	43,2	414,32; 415,10; 489,27
33,6	61,29	43,24	414,30; 415,7; 505,38;
33,8	231,28		506,8
33,23	232,4	43,25	415,11; 506,10
34,1	116,21; 124,14; 194,25; 379,39; 535,8	43,27	414,27; 489,25; 505,35
34,1-3	200,16	44,1	13,3
34,11	200,13	44,7	237,3
34,13	116,18; 124,10	44,11	10,31; 98,18; 271,4; 286,25
34,18	231,32	44,12	227,8
34,23	379,37; 535,5	44,18	227,5
		45,1	42,14
		45,5	286,21
		45,8	232,25; 286,23
		45,11	237,2; 313,9; 383,6

46,2	13,11; 29,27; 130,15; 232,18; 260,13	64,2	42,41; 215,14; 218,12; 219,11; 314,28; 458,38
46,6	242,18	64,2-4	122,7; 180,8
46,9	242,20	64,3	215,16; 219,13; 314,30
47,2	232,30	64,5	297,32
47,12	232,28	64,6	122,4; 180,5
47,15	232,32	65,1	67,33; 288,22
48,2	233,5	65,1-2	144,6
48,4	233,3	65,4-5	288,19
49,1	13,19; 233,7	65,12	144,4
50,3	41,2; 105,6; 154,23; 233,12	66,2	13,27; 66,2; 220,5
50,3-4	103,9	66,7	11,15
50,4-6	105,9	67,2	122,31; 217,10; 399,30; 476,30
50,8	43,19	67,15	260,14
50,9	40,31; 62,38	67,36	122,28
50,10	62,40; 233,14	68,2	193,27; 195,12
50,12	514,41	68,2-3	202,27
50,13	250,11	68,14	101,21
50,14	250,13; 515,2	68,17	101,25; 523,42
50,19	103,6	68,17-18	130,22
50,20	233,10	68,18	523,40
50,20-21	154,20	68,18-19	130,25
52,7	227,20	68,22	202,25
53,2	148,27	69,2	153,10; 511,5
53,4	148,25	70,1	99,14; 492,31
54,2	78,37; 123,6; 192,18	70,8	99,11
54,2-3	188,4	70,14	99,15
54,7	78,35	70,17-18	492,28
54,17	123,9	71,1	13,33; 176,31
54,22	188,2	71,6	270,33
56,2	104,12; 104,15; 119,31; 120,3; 492,37	71,18-19	176,28
56,8	119,30; 123,12	73,2	243,11; 243,13; 382,40
56,9	435,33	73,12	382,38
56,9-11	120,1	73,16	383,1
56,10	435,35	73,19	489,23
58,2	395,26; 472,33	73,19-20	414,37
58,5	395,24	73,22	489,21
58,5-6	472,30	73,22-23	414,34
60,2	135,25	74,2	129,16
60,3-4	135,27	74,2-4	129,20
62,8	517,34	74,10	243,15
62,9	517,36	75,2	100,9; 123,11; 244,22
63,2	147,17	75,3	244,20
63,2-3	147,21	75,12	100,6; 244,24

76,2	42,28; 64,4; 134,25; 419,5	88,8—9	316,29
76,3—4	134,27	88,13	265,20
76,14—15	419,2	88,15	244,34; 244,36
76,17	64,2	88,16	265,22
77,1—2	100,11	88,37—38	255,9
79,2	11,25; 116,1; 399,28	90,1—2	476,27
79,3	399,26	91,1	152,32
80,2	220,7	91,2	476,20
81,1	215,8; 380,4; 535,11	91,4	476,22
81,8	215,6; 380,2	91,13	152,29
82,2	137,5	91,14	152,31
82,2—3	454,31	91,16	455,24; 473,31; 506,29
82,6	472,35	92,1	42,34; 228,5; 455,26; 458,35; 473,33; 506,31
82,17	473,2	93,21	196,15
82,19	137,2; 454,34	93,21—22	198,5
83,2	137,6; 155,31; 244,29; 245,21	94,1	40,4; 56,29; 511,8
83,2—3	150,2	95,1	43,7; 260,11
83,4	245,19	95,10	260,9
83,5	149,26	95,12—13	173,2
83,8	244,27	96,1	236,32; 473,10
83,9	155,29	96,6	236,29
83,12	244,31	96,11	473,8
84,2	14,2; 155,32	97,1	65,2; 67,31; 175,23; 219,31; 219,33
84,2—3	249,36	97,2	64,37; 98,16
84,12—13	261,24	97,3	67,29; 98,13
84,14	261,27	97,8	175,21
85,1—3	158,10	98,1	219,28
85,3	333,10	98,5	219,26
85,5	297,30	99,1—3	99,17
85,8—9	172,33	100,1—2	511,2
85,9	297,28	100,2	440,7
85,13	333,12	101,2	116,20; 203,19; 506,5
85,15—16	158,7	101,3	203,22
85,17	86,2; 86,4; 236,28; 236,31	101,14	215,18; 440,2; 506,2
86,1	14,12; 314,25	101,18	116,17; 131,20
86,2	314,23	101,20—22	217,7
87,2	152,13; 203,7	103,1	249,33; 326,31; 458,32; 476,24
87,2—3	399,33	103,4	326,29
87,2—7	205,4	103,30—31	249,30
87,3	152,11	103,33	458,29
87,5—6	203,4	103,34	458,40 (ბქ.)
87,7	205,2	104,1	282,20
88,2	14,18		
88,6	245,2		

104,2	105,12	118,156	145,18; 459,2
104,14	282,21	118,169—	155,24
104,15	282,18	170	
106,1	100,2	118,175	155,19; 131,22
106,8—9	99,34	118,176	115,16
108,1	193,6	121,1	455,4
109,1	14,24; 21,26; 228,32; 245,9	121,2	454,37
109,3	21,25	121,3	455,2
110,1	245,12	123,6—7	143,30
110,2	245,14	123,7	137,32
111,1	145,5	123,8	137,30; 144,2
111,6	145,3	124,1	314,13; 492,34
112,1	229,26	124,2	314,15
112,1—2	215,2	129,1	117,24
112,2	214,34	129,2	117,22
113,1	37,25; 43,14	131,1	15,2; 15,6; 23,30; 36,17; 219,23; 245,7; 255,6;
113,3	41,4		314,20
113,5	56,28		
113,11	245,16	131,2	23,33
114,1	79,2; 84,31; 151,7; 419,10	131,8	15,4; 219,21; 245,5; 314,18.
114,2—4	151,10	131,9	36,15
115,1	114,26	131,11	23,35
115,1—4	132,31	131,17	255,4
115,5	132,29	132,1—3	260,17
115,6	114,24	137,1	326,34
117,1	14,31	140,1	105,15; 107,7; 318,17; 496,4
117,24	217,2; 225,9		
117,25	217,5; 225,11	140,2	107,4; 370,31; 385,24; 402,15; 421,37; 443,25; 462,41; 480,18; 496,2
117,27	56,24		
117,29	56,26		
118,57	115,20; 115,23	140,3	318,15; 480,20
118,58	520,32	140,4	402,17; 402,18
118,103	124,11	140,5	443,27
118,103—	131,18	140,6	385,26; 422,2
104		140,8	463,2
118,105	124,15; 131,23; 519,12	140,10	370,33
118,114	519,10	142,1	159,18; 159,23; 246,10; 250,35
118,116	520,34		
118,131	318,19	142,7	159,21
118,132	124,9		
118,133	124,13; 145,11	142,10	246,8; 250,33
118,135	145,14	144,10	316,25
118,145	153,4	144,13	415,2; 415,5
118,146	153,8	144,19	316,27

145,1—2	436,5		149,2	219,8; 226,34; 227,22
145,10	380,11; 380,13; 395,34;		149,5	122,33
	436,2; 455,14; 473,4;		150,1	395,32; 436,10; 455,12;
	473,6; 506,16			473,14; 489,31; 506,14
146,1	314,10		150,1—2	415,15
146,2	314,8		150,1—6	380,8
147,1	219,16; 225,13; 230,29;		150,6	380,6; 395,30; 415,13;
	314,3; 440,5			436,8; 455,10; 473,12;
147,2	219,18; 230,31; 314,5			489,22; 506,12; 535,13
149,1	219,5; 226,32			

ლიტერატურის მიმოხილვა

უძველესი იადგარის შესახებ არსებული სამეცნიერო ლიტერატურა შრავალრიცხოვანი არ არის. ფაქტიურად ეს არის ლიტერატურა ჰილ-ეტრატის იადგარის სახელით ცნობილი ხელნაწერის შესახებ, რომელიც უკანასკნელ დრომდე უძველესი იადგარის ჩვენამდე მოღწეულ ერთადერთ ნუსხად ითვლებოდა.

ჰილ-ეტრატის იადგარი პირველად ა. ცაგარელმა აღწერა და შეაფასა¹. აღწერილობა ფრაგმენტულია. იგი იწყება ხელნაწერის დღევანდელი პაგინაციის 4r-დან და წყდება 301v-ზე. ტექსტის ძლიერი დაზიანების გამო, მასში არ არის ასახული პირველი სამი და ბოლო თორმეტი ფურცლის მასალა. მასში არ არის შესული კალენდარულ დღესასწაულთა დიდი ნაწილი, დიდმარხვის ციკლი მთლიანად, აეტორის მხედველობიდან გამორჩა წმინდა ქართული მოვლენა—აბოს ხსენება და მისთვის განკუთვნილი საგალობლები. ჰილ-ეტრატის კრებულს ალ. ცაგარელი «Праздничная Минея»-ს, ან უბრალოდ «Минея»-ს უწოდებს „სადღესასწაულოს“ ან „თენის“ მნიშვნელობით. ხელნაწერს უფრო VII საუკუნეში გადაწერილად მიიჩნევს.

1905 წელს გამოქვეყნდა კ. კეკელიძის წერილი ჰილ-ეტრატის იადგარში მის მიერვე მიკვლეული აბოს საგალობლების შესახებ². ამ საგალობლების მიკვლევამ, ბუნებრივია, ახლებურად დააყენა ნუსხის დათარიღების საკითხი. კ. კეკელიძე მიიჩნევს, რომ ხელნაწერი გადაწერილი უნდა იყოს არა უადრეს მეცხრე საუკუნის მეორე ნახევრისა, შეიძლება ცოტათი უფრო გვიანაც. თვით ძეგლს კი, მისი სპეციფიკიდან გამომდინარე (სიმარტივე თენისა, სიმოკლე მარხვანისა), იგი ბევრად ადრეულად თვლის. ამავე წერილში კ. კეკელიძემ სადავოდ მიიჩნია კრებულის ხასიათის ცაგარლისეული განსაზღვრაც. კ. კეკელიძის აზრით, სახელწოდება „სადღესასწაულო თენი“ («Праздничная Минея») ვერ

¹ А. А. Ц а г а р е л и, Памятники грузинской старины в Святой Земле и на Синае, СПб., 1888 (Православный Палестинский сборник, т. IV, вып. I), с. 1, 38, 126, 159—163. აქვეა მოთავსებული ხელნაწერის 6 გვერდის ფაქს-შილი (13v, 14r, 43v, 44r, 93v, 94r); მოსიყე: «Сведения о памятниках грузинской письменности», вып. II, СПб, 1889, с. IX—X, 17—21. აქვე ჩართულია ხელნაწერის 6 გვერდის ფაქსიმილე და ფოტო (13v, 14r, 43v, 44r, 93v, 94r).

ალ. ცაგარლის დასახელებული გამოცემით ისარგებლა, როგორც ჩანს, მიხეილ თამარაშვილმა, როცა ჰილ-ეტრატის იადგარის რამდენიმე გვერდის (13v, 14r, 43v, 44r) ფოტოილუსტრაცია შეიტანა თავის წიგნში: «L'église géorgienne des origines jusqu'à nos jours. Rome, 1910, p. 328—329. აღნიშნულ ფოტოებს ახლავს წარწერა: «Spécimen d'un ménée géorgien du VII^e—VIII^e siècles».

² კ. კ ე კ ე ლ ი ძ ე, ახალი საგალობლები აბო თბილელისა, „მწვეთსი“, 1905, № 13—14, გვ. 3—6; ეტიუდები ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან, VI, 1960, გვ. 414—417.

გამოხატავს ხელნაწერის ნამდვილ სახეს, რადგან თვენის გარდა მასში მოთავსებულია მარხვანი და ზატიკი³.

1908 წელს კ. კეკელიძემ რუსულ ენაზე გამოაქვეყნა ჰილ-ეტრატის იადგარის ვრცელი აღწერილობა⁴. აღწერილობაში მან თითქმის სრულად ასახა იადგარის კალენდარი და ხშირ შემთხვევაში საგალობელთა მოზრდილი ფრაგმენტების ან სრული ტექსტების სლავური თარგმანის დართვით გადმოსცა დღესასწაულთა შინაარსი. აქვე დაბეჭდილია აბოს საგალობლების სრული ქართული ტექსტი⁵. აღწერილობის ჰილ-ეტრატის იადგარის ტექსტთან შეჯერებით ირკვევა, რომ მასში ძირითადად ასახულია მრავალსტროფიანი საგალობლები — ცისკრის კანონი, უფალო ღალადყავსა, აქებდითსა. რაც შეეხება ჟამისწირვისა და მწუხრის, ასევე სხვადასხვა დანიშნულების მცირე ფორმის ფსალმუნურ და პოეტურ საგალობლებს, ისინი ყოველთვის ერთნაირი სისრულით არ არის მითითებული. არის ისეთი დღესასწაულებიც, რომლებიც აღწერილობაში საგალობლების გარეშეა მოტანილი ან საერთოდ არ არის მითითებული. ყოველივე ამის გამო საგალობელთა ერთი და იგივე სტრუქტურის მქონე დღესასწაულები თუ დღეები აღწერილობაში სხვადასხვანაირად გამოიყურება, ეს კი შეუძლებელს ხდის აღწერილობის მიხედვით ძეგლის აღნაგობისა და თავისებურებების განსაზღვრას. ამასთანავე, აღწერილობაში კვლავ გაურკვეველია ხელნაწერის ბოლო 12 ფურცლის შედგენილობა.

იადგარის მოკლე მიმოხილვაში, რომელიც აღწერილობას უძღვის, კ. კეკელიძე ეხება ნუსხის წარმომავლობასა და დათარიღებას, ძეგლის რაობას, მის ასაკს, მოცემულია იადგარის კალენდრის ზოგადი დახასიათება და მარხვან-ზატიკის სპეციფიკა ზოგადად. აქ ძირითადად გამოვრებულია ის დასკვნები, რაც აბოს საგალობლების შესახებ დაწერილ სტატიაშია მოცემული.

ჰილ-ეტრატის იადგარის ზოგიერთ თავისებურებათა შესახებ კ. კეკელიძე მსჯელობს დასახელებული ნაშრომის შესავალ ნაწილში, სადაც განხილულია სხვადასხვა დანიშნულებისა და შედგენილობის ქართული ლიტურგიკული კრებულები, და აგრეთვე ნაშრომის დასკვნით ნაწილში, რომელშიც ქართული ქრისტიანული ღვთისმსახურების განვითარების ისტორიული პროცესია გადმოცემული⁶.

ჰილ-ეტრატის იადგარის კვლევა გაგრძელდა კ. კეკელიძის მეორე მნიშვნელოვან ნაშრომში, რომელიც 1912 წელს გამოიცა⁷. იერუსალიმური ლექციონარის შესწავლისას კ. კეკელიძემ ყურადღება მიაქცია ლექციონარისა და ჰილ-ეტრატის იადგარის ლიტურგიკულ კავშირსა და ნათესაობას. და ლექციონარის გამოცემის შესავალ წერილსა და კომენტარებში ასახა ამ ორი ძეგ-

³ უნდა შევნიშნოთ, რომ კ. კეკელიძე თავის ნაშრომში ჰილ-ეტრატის იადგარს „პაპირუს-პერგამენტის კრებულს“ ან „პაპირუს-პერგამენტის სტიქიარას“ უწოდებს. იადგარების შესწავლის მაშინდელი ვითარება მას არ აძლევდა იმის საშუალებას, რომ ჰილ-ეტრატის ხელნაწერისათვის უყოფანოდ „იადგარი“ ეწოდებინა.

⁴ Литург. памятники, с. 351—372.

⁵ იქვე. გვ. 357—358.

⁶ იქვე. გვ. XIX, XXI, XXIII—XXIV, 474—475.

⁷ Иерус. Канонарь.

ლის ურთიერთმიმართების ზოგიერთი მხარე თუ საკითხი, რომელთაც ჩვენ ქვემოთ გზადაგზა ვეხებით⁸.

ქართული იადგარების, კერძოდ, უძველესი იადგარის კვლევის საქმეში თავისი წვლილი შეიტანა ცნობილმა მკვლევარმა პ. ინგოროყვამ. მას ეკუთვნის იადგარების კლასიფიკაციის პირველი ცდა⁹. ჰილ-ეტრატის ნუსხის შესახებ აქ ნათქვამია: „მოკლე იადგარი არქაული რედაქციისა (ძირითადი ნაწილი არა უგვიანეს VII—VIII საუკუნეთა) დაცულია ჰილ-ეტრატის ხელნაწერში H—2123. IX საუკუნისა“. პ. ინგოროყვა მიიჩნევს, რომ პირველადი ფენა ამ კრებულისა იმავე ეპოქაში უნდა იყოს შედგენილი, როცა ქართული „მრავალთავი“ შეადგინეს. მისი ჩამოყალიბება კი VII საუკუნის საზღვრებს აქვთ არ გადმოსცილდება¹⁰. ჰილ-ეტრატის ნუსხა პ. ინგოროყვას საგანგებოდ არ უკვლევია.

პ. ინგოროყვამ სცადა უძველესი იადგარის კიდევ ორი ნუსხის — Sin. 18-ისა და Sin. 40-ის — რედაქციული რაობისა და მათში შესული საგალობლების ხასიათის გარკვევა. იადგარების ჩვენ მიერ ხსენებულ კლასიფიკაციაში Sin. 18-ს და Sin. 40-ს „გამოკრებულნი მოკლე იადგარნი“ ეწოდებათ. პ. ინგოროყვა მიიჩნევს, რომ ნუსხები წარმოადგენენ გვიანდელ გამონაკრებს ე. წ. „საწელიწდო იადგარებიდან“¹¹. Sin. 18 და Sin. 40 ხელნაწერების უშუალოდ გაცნობის შედეგად კი, რაც შესაძლებელი გახდა 1956 წლის შემდეგ, როცა საქართველოში სინური კოლექციის ქართულ ხელნაწერთა მიკროფილმები მიიღეს, პ. ინგოროყვამ დაასკვნა, რომ აღნიშნულმა ხელნაწერებმა შემოინახეს „ტექსტები უძველესი ქართული საგალობელთა წიგნისა — „ძველი“ იადგარისა“, რომ ამ კრებულებში არის საგალობელთა ციკლები, დაწერილი ლექსთწყობის თავისებური ფორმით — „წყობილი სიტყვით“, რაც მათი არქაულობის მიმანიშნებელია. პ. ინგოროყვა მიიჩნევს, რომ ეს საგალობლები VII საუკუნის დასაწყისამდეა შექმნილი¹². აქვე შევნიშნავთ, რომ მკვლევარს შეუშინებელი დარჩა არსებითი ხასიათის ფაქტები: Sin. 18 და Sin. 40 იადგარების რედაქციული იდენტურობა ჰილ-ეტრატის იადგართან და Sin. 34 კრებულის ძველ იადგარულ ნაწილთან, ასევე მიმართებები იერუსალიმურ ლექციონართან, რომელსაც იგი რატომღაც უფრო გვიანდელ მოვლენად მიიჩნევს, ვიდრე იადგარს¹³.

უძველესი იადგარის საკითხებს ეხება ელ. მეტრეველი ორ ნაშრომში: „მეხელისა“ და „მეხურის“ გაგებისათვის“ და „ძლისპირნი და ღმრთისმშობლისანი“.

⁸ შევნიშნავთ, რომ კ. კეველიძის თვალსაზრისი ჰილ-ეტრატის იადგარზე და მასთან დაკავშირებულ ცალკეულ საკითხებზე უცვლელად მეორდება „ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიის“ გამოცემებში. იხ. ბოლო გამოცემა, თბ., 1960, გვ. 596—599. იხ. აგრეთვე: Geschichte der kirchlichen georgischen Literatur. Auf Grund des ersten Bandes der georgischen Literaturgeschichte von K. Kekelidse bearb. von P. M. Tarchnišvili in Verbindung mit Dr. J. Assfalg. Citta del Vaticano, 1955 (Studi e Testi, 185), S. 452—454.

⁹ პ. ინგოროყვა, გიორგი მერჩულე, ქართველი მწერალი მეათე საუკუნისა, თბ., 1954, გვ. 755—758; მისივე: თხზ., ტ. 3, გვ. 217—220.

¹⁰ დასახ. შრომები, გვ. 858, გვ. 340.

¹¹ დასახ. შრომები, გვ. 756, გვ. 218.

¹² პ. ინგოროყვა, თხზ., ტ. 3, გვ. 562—563.

¹³ პ. ინგოროყვა, გიორგი მერჩულე, გვ. 858; თხზ., ტ. 3, გვ. 340.

ელ. მეტრეველმა ახსნა მნიშვნელობა ჰიმნოგრაფიულ-ლიტურგიკულ კრებულეებში ხშირად დამოწმებული ტერმინებისა „ძველი“ და „ახალი“. მისი დაკვირვებით, „ძველი“ და „ახალი“ ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში კონკრეტულ დაპირისპირებას გულისხმობს. ასეა იადგარების მიმართაც. Sin.34-ის იადგარული ნაწილის მრავალრიცხოვანი შენიშვნა-მინაწერების ანალიზის საფუძველზე ელ. მეტრეველი დაასკვნის, რომ „ძველი“ და „ახალი“ აქ უნდა გულისხმობდეს ახალი ტიპის იადგარის დაპირისპირებას არქაული ტიპის იადგართან. ხოლო რადგან ასეთად ცნობილია ერთადერთი ჰილ-ეტრატის ხელნაწერი, ლოგიკურად გამოდინარეობს დაპირისპირება Sin.34-ის „ახალ“ იადგარსა და ჰილ-ეტრატის იადგარს შორის¹⁴.

ნაშრომში „ძლისპირნი და ღმრთისმშობლისანი“ ელ. მეტრეველი საგანგებო თავს უძღვნის „კმეანი გალობის“, კერძოდ, საგალობლების ერთ-ერთი ძირითადი სახეობის — კანონის განვითარების ისტორიული პროცესის ჩვენებას უძველესი ქართული ლიტურგიკული ძეგლების მიხედვით. აქ ურთიერთშეპირისპირებულია „იერუსალიმური ლექციონარი“, ჰილ-ეტრატის იადგარი და X საუკუნის პალესტინური წარმოშობის დიდი იადგარები და მოცემულია გარკვეული დაკვირვებები ჰილ-ეტრატის იადგარის ჰიმნოგრაფიული კანონის ხასიათის შესახებ. შეფასებულია ამ ძეგლის მნიშვნელობა ზოგადად ქართული და ბიზანტიური ლიტურგიკისა და ჰიმნოგრაფიის შესწავლისათვის¹⁵.

უძველესი იადგარის შესწავლისათვის არსებითი მნიშვნელობა ჰქონდა იმ ფაქტს, რომ ქართული ხელნაწერების სინურ კოლექციაში აღმოჩნდა ჰილ-ეტრატის იადგარის ტიპის რამდენიმე ნუსხა (Sin. 18, Sin. 40, Sin.41), რომელთაც მეტ-ნაკლები სისრულით შემოინახეს ეს ძეგლი¹⁶. ამასთანავე ისიც გაირკვა, რომ Sin. 34-ში შეტანილია უძველესი იადგარის ფენა¹⁷.

1977 წელს ა. შანიძის რედაქციით გამოიცა უძველესი იადგარის ჰილ-ეტრატის ნუსხა, რაც მნიშვნელოვანი მოვლენაა¹⁸. წინასიტყვაობაში ა. შანიძე წერს: „ამ გამოცემას, პირველ რიგში, საენათმეცნიერო მიზნები აქვს დასახული. ახლა, როდესაც ჰილ-ეტრატის იადგარის ტექსტი მთლიანად არის დაბეჭდილი, იგი სათანადო სამსახურს გაუწევს სხვა დარგის სპეციალისტებს, რომ საფუძვლიანად შეადარონ სხვა ჰიმნოგრაფიულ ძეგლებს და გამოარკვიონ მისი აღმოცენების, შედგენილობისა და სხვა საკითხები“¹⁹.

უძველესი იადგარის ტექსტის ერთადერთი, ისიც საკმაოდ ნაკლები და

¹⁴ ელ. მეტრეველი, „მეხელისა“ და „მეხურის“ გავებისათვის. კრებულში: შოთა რუსთაველი, ისტ.-ფილოლ. ძიებანი, თბ., 1966, გვ. 167.

¹⁵ ძლისპირნი. გვ. 07, 038—042.

¹⁶ ლ. ხევსურიანი, ჰილ-ეტრატის იადგარის შედგენილობა. კ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტის XV სამეცნიერო სესია. მუშაობის გეგმა და თეზისები, თბ., 1973, გვ. 8—10.

¹⁷ ლ. ხევსურიანი, Sin. 34-ის შედგენილობის საკითხისათვის, მრავალთავი, ფილოლ.- ისტ. ძიებანი, VI, თბ., 1978, გვ. 89—91.

¹⁸ ჰილ-ეტრატის იადგარი. უფრო ადრე ჰილ-ეტრატის იადგარიდან სტეფანე პირველმონათესა და აბოს საგალობლები ა. შანიძემ შეიტანა „ძველი ქართულის ქრესტომათიაში“, ტფ., 1935, გვ. 40—42.

¹⁹ ჰილ-ეტრატის იადგარი, გვ. 5.

დაზიანებული, ამასთან თავისებური დაქარაგმებების მქონე ნუსხის მიხედვით გამოცემამ, როგორც ჩანს, დიდი სიმწვანის წინაშე დააყენა ავტორები. სიმწვანეები ბევრ შემთხვევაში გადაულახავი დარჩა. მხედველობაში გვაქვს გამოცემაში დაშვებული სხვადასხვა ხასიათის უზუსტობები, რომლებიც ხშირად არსებითი მნიშვნელობისაა ძეგლის მთავარი შინაარსის — ლიტურგიკულ-ჰიმნოგრაფიული ფუნქციისა და მისი ცალკეული დეტალების სწორი კვალიფიკაციისათვის.

1979 წელს ფრანგმა მეცნიერმა ბ. უტიემ გამოაქვეყნა რეცენზია კილეტრატის იადგარის გამოცემის გამო²⁰, რომელშიც იგი ეხება ძეგლთან დაკავშირებულ ზოგიერთ საკითხს. ამავე რეცენზიაში ბ. უტიემ მოათავსა სია კილეტრატის იადგარის საგალობლების ერთი ნაწილის ბერძნული მოდელებისა, რომლებიც სხვადასხვა ტიპის ლიტურგიკული კრებულების ბერძნულ გამოცემებში დაიძებნა, რაც დიდ დახმარებას გაუწევს იადგარით დაინტერესებულ მკვლევარებს.

საბაწმიდურ-სინური წარმოშობის სხვადასხვა ტიპისა და რედაქციის იადგარების შესწავლის ერთ-ერთი წინაპირობა იყო ი. ჯავახიშვილისა და ნ. მარის მიერ შედგენილი სინური კოლექციის ხელნაწერთა აღწერილობები²¹. 1956 წელს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო ბიბლიოთეკამ კონგრესის ბიბლიოთეკიდან მიიღო სინის მთის წმ. ეკატერინეს მონასტრის ყველა ქართული ხელნაწერის მიკროფილმი. ამ გზით სინური კოლექციის ხელნაწერები ხელმისაწვდომი გახდა ქართველ მკვლევართათვის. აღნიშნული მიკროფილმების მიხედვით ხელნაწერთა ინსტიტუტის თანამშრომლებმა შეადგინეს და გამოსცეს სინური კოლექციის იმ ხელნაწერთა აღწერილობა, რომლებიც ლიტურგიკულ-ჰიმნოგრაფიულ ძეგლებს შეიცავენ²². გამოცემის პირველ ნაკვეთში, რომელშიც მხოლოდ იადგარებია თავმოყრილი, მოცემულია უძველესი იადგარის დღემდე გამოვლენილი ყველა ნუსხის დაწვრილებითი აღწერილობა, მათ შორის კილეტრატის ნუსხისაც, რის უფლებასაც მისი პალესტინური წარმოშობა იძლეოდა²³. სინურ ხელნაწერთა აღწერილობის მეორე ნაკვეთშიც ჰიმნოგრაფიული კრებულებია ასახული — მარხვანები, პარაკლიტონები, თვენები, რიგ შემთხვევაში ისინი შეიცავენ საგულისხმო მასალას უძველესი იადგარის კვლევისათვის²⁴.

უძველესი იადგარის შესახებ არსებული ლიტერატურის მიმოხილვისას გასათვალისწინებელია, რომ უძველესი იადგარსა და იერუსალიმურ ლექციონარს შორის უაღრესად ღრმა კავშირი არსებობს. იერუსალიმური ლექციონარი ის ძეგლია, რომელზედაც აღმოცენდა იადგარი, როგორც მისი ჰიმნოგრაფიული დამატება, ამიტომ გამოკვლევები ლექციონარის შესახებ პირდაპირ თუ არაპირდაპირ ეხება უძველესი იადგარსაც, მის ამა თუ იმ მხარეს თუ საკითხს. განსაკუთრებით კი ის ნაშრომები, რომლებიც ლექციონარის ჰიმნო-

²⁰ B. Outtier, *Le iadgari sur papyrus et parchemin...*, Bedi Kartlisa (Revue de Kartvélogie), vol. XXXVII, Paris, 1979, p. 336—341.

²¹ ქ ა ვ ა ხ ი შ ვ ი ლ ი, აღწერილობა; М а р р, Описание.

²² სინური კოლექციის ბიბლიური, ჰომილეტიკური და აგიოგრაფიული ხასიათის ხელნაწერები აღწერილია ბელგიელი მეცნიერის ე. გარტის მიერ. იხ. G. arittle, Catalogue.

²³ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. გვ. 53—73, 117—125, 143—156, 229—239.

²⁴ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, II.

გრაფიული მასალის შესწავლას ეძღვნება. ამ თვალსაზრისით პირველ რიგში უნდა აღინიშნოს ავსტრიელი მეცნიერის ჰელმუთ ლეების მონოგრაფიული გამოკვლევა: „საგალობლები იერუსალიმის სამრევლო ღვთისმსახურებაში (V—VIII სს.)“²⁵. ავტორი სწორედ ქართულ ძეგლზე დაყრდნობით შეეცადა, აღედგინა გალობისა და საგალობლის ადგილი და როლი იერუსალიმის უძველეს სამრევლო ღვთისმსახურებაში. ეს ნაშრომი ლოგიკურად იმავე დროს არის გამოკვლევა უძველესი იადგარის ლექციონარისეული ფენის შესახებაც, თუმცა ავტორისათვის კავშირი ამ ორ ძეგლს შორის ცნობილი არ არის.

ასეთია ძირითადად უძველესი იადგარის შესახებ არსებული ლიტერატურა. როგორც ვხედავთ, ჰილ-ეტრატის ტიპის ხელნაწერებს მათში ასახული მოვლენების სიძველის გამო უკვე დაუმკვიდრდათ არქაული ძეგლის სახელი. მიუხედავად იმისა, რომ იადგარის ტექსტი გამოცემულია და გამოთქმულია გარკვეული მოსაზრებები ძეგლის ამა თუ იმ საკითხზე, უძველესი იადგარი, როგორც ჰიმნოგრაფიული და ლიტურგიკული მოვლენა, დღემდე შესწავლილი არ არის. იადგარის შედგენილობა, სტრუქტურა, ლიტურგიკული ფუნქციები და საგალობელთა აქ მოცემული სახეები სპეციალური კვლევის საგანი არ ყოფილა²⁶. ამასთანავე, არ არის გამოვლენილი და შესწავლილი ის მიმართებები, რომლითაც უძველესი იადგარი თავის წინამორბედ და მომდევნო ხანის ძეგლებს უკავშირდება, რის გამოც მას არა აქვს მიჩენილი თავისი ადგილი ჰიმნოგრაფიის განვითარების მრავალსაუკუნოვან პროცესში. უკანასკნელ დროს მიკვლეული ხელნაწერები, აგრეთვე უძველესი იადგარის გარკვეული ნაწილების განფენა სინური კოლექციის სხვადასხვა ხასიათის კრებულებში შესაძლებლობას იძლევა, უფრო სწორი და სრულყოფილი წარმოდგენა შევიქმნათ იადგართან დაკავშირებულ საკითხებზე, და, რაც მთავარია, მოვახდინოთ ძეგლის რეკონსტრუქცია, რომელშიც ნუსხების ჩვენებათა ჯამი მოგვცემს იადგარს იმ სახით, რომელიც მას მიუღია განვითარებისა და შევსების ხანგრძლივი ისტორიული პროცესის შედეგად, ვიდრე იგი ხმარებიდან გავიდოდა.

სწორედ ამგვარ ამოცანებს ისახავს უძველესი იადგარის ხელახალი გამოცემა და გამოკვლევა მის შესახებ.

იერუსალიმური ლექციონარი და უძველესი იადგარი

უძველესი იადგარი აღმოცენდა და განვითარდა იერუსალიმური ლექციონარის საფუძველზე. დღე მსგავსება ამ ორ ძეგლს შორის პირველად კ. კეკელიძემ დაადასტურა: «Одновременно с настоящим Уставом, без сомнения, переведены: быт описанный в нашей диссертации папирусно-пергаментный Стихирарь IX века Имп. Публичной библиотеки (იგულისხმება ჰილ-ეტრატის იადგარი— ე. მ.), приносивший к настоящему Типику»²⁷. მკვლევარი ორივე ძეგლს თარგმნას დროს VIII საუკუნის შუა წლებში დებს.

²⁵ L e e b, Die Gesänge. ამ ნაშრომის მიმოხილვა იხ. ლ. ხ ე ე ს უ რ ი ა ნ ი, ახალი შრომა ქართული ლექციონარის საგალობლებზე, მაცნე (ენისა და ლიტერატურის სერია), 1973, № 2, გვ. 183—190.

²⁶ მხედველობაში არა გვაქვს ლექციონართან საერთო ფენა.

²⁷ Иерус. Канонарь, с. 27.

ამ ორი ძეგლის პარალელურმა შესწავლამ წინამდებარე გამოკვლევების ავტორები მიიყვანა იმ დასკვნამდე, რომ უძველესი იადგარი არ არის დამოუკიდებლად თარგმნილი ძეგლი. უძველესმა იადგარმა ლექციონარის თარგმანიდან მზამზარეულად მიიღო კალენდარი, განგებები და მთელი მისი პოეტური მასალა. ამდენად, უძველესი იადგარის ცალკე ლიტურგიკულ-ჰიმნოგრაფიულ კრებულად ჩამოყალიბების საფუძვლად აღებულია ლექციონარის ქართული თარგმანის ლიტურგიკულ-ჰიმნოგრაფიული მასალა, რომელიც დროის მოთხოვნილებათა შესაბამისად შეივსო ბერძნულიდან თარგმნილი ახალი პოეტურ-ლიტურგიკული მასალით. ამ გზით მივიღეთ ორფენოვანი ჰიმნოგრაფიული კრებული, რომლის პირველი ფენა ემთხვევა ლექციონარის მასალას.

ამ ორ უძველეს ძეგლს შორის ასეთი მჭიდრო კავშირის აღიარება ნიშნავს იმას, რომ უძველესი იადგარის შექმნისა და შემდგომი განვითარების შესწავლა იერუსალიმური ლექციონარისაგან დამოუკიდებლად შეუძლებელია, იქნება ეს უძველესი იადგარის ჩამოყალიბების დრო, მისი პოეტური პლასტები, რედაქციები, თუ მისი ხასიათი და დანიშნულება. ყველა ეს საკითხი პირდაპირ კავშირშია ლექციონარის ანალოგიური საკითხების კვლევასთან.

იერუსალიმური ლექციონარის ხელნაწერები და გამოცემები

1910 წელს ისტორიკოსმა თ. ჟორდანიამ გამოაქვეყნა ცნობა მის მიერ სენეთში მიკვლეული ხელნაწერის შესახებ, რომელიც იერუსალიმის ეკლესიის ღვთისმსახურების წესს შეიცავდა. თ. ჟორდანიას ხელნაწერს VII—VIII საუკუნეებისად მიიჩნევდა²⁸.

1911 წელს კ. კეკელიძე გაემგზავრა სენეთში ადგილზე ამ ხელნაწერის შესასწავლად. ლატალის თემის სოფ. ლაპილის ეკლესიაში კ. კეკელიძემ ნახა და შეისწავლა იქ დაცული ხელნაწერი (L), აღწერა იგი, გადმოწერა ტექსტის ძირითადი ნაწილი. ხოლო კალის ეკლესიაში მიაკვლია იმავე ლექციონარის მეორე ნუსხას (Ka), ძალზე დეფექტურს, რომელიც მარხვის კვირების კანონს შეიცავს. ამ ხელნაწერით მან ვარაიანტები გაუყეთა L-ს და ორივე ხელნაწერის გამოყენებით გამოაქვეყნა „იერუსალიმური კანონი“²⁹. გამოკვლევაში მეცნიერმა გამოავლინა ამ ძეგლის პირველხარისხოვანი მნიშვნელობა და წარმოადგინა მისი დათარიღების ცდა. მკვლევრის აზრით, იერუსალიმური ლექციონარის ჩამოყალიბება სოფრონ იერუსალიმელის სახელთან უნდა ყოფილიყო დაკავშირებული, ამდენად მისი ბერძნული მოდელის შექმნის დრო VII საუკუნის I ნახევრით უნდა შემოიფარგლოს. ქართულად კი ეს ძეგლი VIII საუკუნეზე ადრე ვერ ითარგმნებოდა, ვინაიდან ლექციონარში შეტანილია, კ. კეკელიძისავე დაკვარვებით, ორი პოეტური ტროპარი ანდრია კრიტელისა, რომლებიც VIII საუკუნის შუა წლებზე ადრე ვერ აისახებოდა ბერძნულ ლექციონარში. მკვლევარი ვარაუდობს, რომ ქართველ მთარგმნელს ხელთ ჰქონია იერუსალიმური ლექციონარის VIII საუკუნის ისეთი ბერძნული ნუსხა, სადაც ბერძენ გადამწერს ჩაურთავს ანდრეას ორი ტროპარი (დასაწყისებით)³⁰.

²⁸ გაზ. «Новая речь», № 167, 1910.

²⁹ Иерус. Канонарь.

³⁰ იქვე, გვ. 26.

ამ ვარაუდს კ. კეკელიძე მტკიცედ ვერ იცავდა, ვინაიდან არ იყო დარწმუნებული, რომ დასაწყისებით მოტანილი ეს ორი სტროფი ნამდვილად ანდრიას პოეტური ქმნილებები იყო, რადგან სხვადასხვა ავტორების ერთნაირი დასაწყისების მქონე პოეტური ტროპარები ხშირად გვხვდება ადრეული ხანის ლიტურგიულ კრებულებში.

თავისი თვალსაზრისი იერუსალიმური ლექციონარის ბერძნული რედაქციისა და მისი ქართული თარგმანის დათარიღებაზე კ. კეკელიძეს ბოლომდე არ შეუცვლია, მიუხედავად იმისა, რომ ამ ძეგლის პირველი პუბლიკაციის შემდეგ ლექციონარის რამდენიმე შესანიშნავი ნუსხა და ფრაგმენტი გამოვლინდა, რომლებიც აისახა ქართული იერუსალიმური ლექციონარის მეორე გამოცემაში³¹.

თავის გამოკვლევაში კ. კეკელიძე ეხება უძველეს იადგარსაც, ვინაიდან იერუსალიმის ლექციონარსა და უძველეს იადგარს შორის პირდაპირ კავშირს ხედავს³².

ვინაიდან ჩვენი კვლევის საგანი — უძველესი იადგარი უშუალოდ არის დაკავშირებული იერუსალიმურ ლექციონართან, ამიტომ საჭიროდ ვცანით ლექციონარისა და უძველესი იადგარის თარგმანისა თუ შექმნის თარიღები კიდევ ერთხელ შეგვემოწმებინა ახლად გამოვლენილი მასალებისა და ახალი გამოკვლევების გათვალისწინებით.

ქართული პალიმფსესტების გაშიფვრამ, ხანმეტი და ჰემეტი ძეგლების გამოვლენამ სრულიად ახალი შესაძლებლობანი წარმოაჩინა ქართული მწერლობის უძველესი პერიოდის შესწავლისათვის. ჩვენი ინტერესებისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ხანმეტი მრავალთავისა და ხანმეტი და ჰემეტი ლექციონარების ფრაგმენტების გამოვლენასა და გამოქვეყნებას³³.

ხ ა ნ მ ე ტ ი ლ ე ქ ც ი ო ნ ა რ ი

ხანმეტი ლექციონარის ფრაგმენტი რომ ძალიან ძველია და რედაქციულად და ქრონოლოგიურად უსწრებს ქართული ლექციონარის (კანონის) ყველა სხვა ნუსხას, ეს ეჭვს არ იწვევს. „პალეოგრაფიულად — წერს ა. შანიძე — ჩვენს ძეგლს ბევრად ვერ დავაშორებთ ბოლნისისა და მცხეთის წარწერების ეპოქას. სამაგიეროდ ის ბევრად უსწრებს 864 წლის სინური მრავალთავის გადაწერის დროს, როგორც ამას ასოთა მოყვანილობის შედარება გვიჩვენებს... რაც შეეხება ენობრივ მოვლენებს, ამ მხრივ კი ხანმეტი ლექციონარი უეჭველად ბოლნის-მცხეთა-წყისის წარწერების გვერდით დგას. ამიტომ შეუძლებელია მისი გადაწერის დრო VII საუკუნეს გადმოვაცილოთ“³⁴.

ხანმეტი ლექციონარის ფრაგმენტის 54 გვერდი (აკლია თავში) შეიცავს

³¹ Le grand Lectionnaire.

³² Иерус. Канонарь, с. 27.

³³ ხანმეტი ლექციონარი, ფოტოტიპური რეპროდუქცია. გამოსცა და სიმფონია დაურთო ა. შანიძემ, თბ., 1944 (ძველი ქართული ენის ძეგლები, I); მისივე: ჰემეტი ტექსტები და მათი მნიშვნელობა ქართული ენის ისტორიისათვის, ტფ. უნ-ტის მოამბე, III, 1923; მისივე: ხანმეტი მრავალთავი, ტფ. უნ-ტის მოამბე, VII, 1927, გვ. 78—159.

³⁴ ხანმეტი ლექციონარი, გვ. 021

დიდი შაბათის მწუხრის, აღესების ცისკრისა და მწუხრისა და აღესების ზატიკის მწუხრის სახარების საკითხავებს (გაბმით).

ხანმეტი და ჰაემეტი ლექციონარები ლიტურგიული თვალსაზრისით შეისწავლა მ. თარხნიშვილმა³⁵. მისი დასკვნები ხანმეტი ლექციონარის უძველესი ფრაგმენტის შესახებ მოკლედ შეიძლება შემდეგნაირად ჩამოვაყალიბოთ: ხანმეტი ლექციონარის ფრაგმენტის გადაწერის თარიღად უნდა მივიჩნიოთ VII საუკუნე, მაგრამ ძველი ასახავს იერუსალიმის ღვთისმსახურების წესის V საუკუნის პირველი ნახევრის პრაქტიკას. ამის საბუთად მკვლევარს მოჰყავს:

1. აღდგომის საკითხავთა განწესება, რომელიც ხანმეტ ლექციონარში *Lectio continua*-ს სახეს ატარებს³⁶, რაც უძველესი საეკლესიო ტრადიციისათვის იყო დამახასიათებელი.

2. ხანმეტი ლექციონარი დუმილით უვლის გვერდს აღდგომის კვირის სადა დღეებს, რაც იმას უნდა ნიშნავდეს, რომ იმ დროისათვის ჯერ არ იყო შემუშავებული ამ დღეების ღვთისმსახურება³⁷, ამას მხარს უჭერს IV საუკუნის დამღვეის ეგერიას მოგზაურობა.

3. ხანმეტ ლექციონარში მითითებები რიტუალის შესასრულებელ ადგილებზე (მარტირიუმებზე, წმ. ადგილებსა და ტაძრებზე) მეტად მცირეა.

ამ ნიშნების მიხედვით მ. თარხნიშვილი ხანმეტ ლექციონარს სომხურ ლექციონარზე ადრეულად მიიჩნევს და მისი ჩამოყალიბების დრო V საუკუნის პირველ ნახევარში გადააქვს, ხოლო სომხურს VI საუკუნის პირველი ნახევრის ძველად თვლის, ვინაიდან ვარაუდობს, რომ ხანმეტი ლექციონარიდან სომხურამდე განვითარების გარკვეული მანძილი ჩანს³⁸. ხანმეტი ლექციონარის ორიგინალად მკვლევარი ბერძნულ ან სირიულ ლექციონარს მიიჩნევს, უფრო ბერძნულსააქენ იხრება.

V ს. თარგმნილი ხანმეტი ლექციონარი ძალაში იყო VII—VIII სს-მდე. განიცადა თუ არა ამ ხნის განმავლობაში ლექციონარმა რაიმე ცვლილება, ამის თაობაზე, მ. თარხნიშვილის აზრით, არაფრის თქმა არ შეიძლება. ერთი კი აშკარაა მკვლევრისათვის, რომ V ს. ლექციონარი ახლად გადაიწერა VII ს-ში და გადაწერის პროცესში, ქართველებისათვის დამახასიათებელი ჩვეულების შესაბამისად, ბიბლიური საკითხავების ძველი ტექსტები შეიცვალა ახალი რედაქციის ტექსტებით. ამ გზით, მკვლევრის აზრით, მივიღეთ ხანმეტი ლექციონარის VII საუკუნის ნუსხა³⁹. მაგრამ უკვე ამ დროისათვის (VII ს.) ხანმეტი ლექციონარი აღარ შეესაბამებოდა იერუსალიმის საღვთისმსახურო პრაქტიკას. ამიტომ VIII ს. დამდგეს ხელმეორედ ითარგმნა ბერძნულიდან იერუსალიმური ლექციონარის უკვე VII საუკუნის რედაქცია⁴⁰.

³⁵ M. Tarchnischvili, Zwei georgische Lektionarfragmente aus dem 5. und 8. Jahrhundert, Le Muséeon, t. 73, fasc. 3—4, 1960, S. 261—285.

³⁶ ასე მაგ., დიდი შაბათის მწუხრის განგებაში ერთმანეთს მოსდევს საკითხავები ოთხივე სახარებიდან, რომლებიც ქრისტეს აღდგომის ერთსა და იმავე ეპიზოდს ვაძღვრის. ავტორი აღნიშნავს, რომ სირიული მონოფიზიტური ეკლესიისათვის აღდგომის დღეს ოთხივე სახარების კითხვა წესად არის მიღებული (გვ. 268—272).

³⁷ მ. თარხნიშვილი, დასახ. ნაშრომი, გვ. 270.

³⁸ იქვე, გვ. 270—272.

³⁹ იქვე, გვ. 273—274.

⁴⁰ ხანმეტი და ჰაემეტი ლექციონარებისაგან გასარჩევად და ხელნაწერთა ტრადიციის შესაბამისად კ. კეკელიძისა და მ. თარხნიშვილის მიერ გამოქვეყნებულ ქართულ ლექციონარს საჭირო შემთხვევებში „იკანონ“ ვუწოდებთ.

მ. თარხნიშვილი ამ გზით ადგენს მიმართებას V ს. იერუსალიმის ლიტურგიკული პრაქტიკის ამსახველ ხანმეტ ლექციონარსა და ბერძნული იერუსალიმური ლექციონარის VII საუკუნის რედაქციის ქართულ თარგმანს (VIII საუკუნეში შესრულებულს) შორის და თითოეულ მათგანს დამოუკიდებელ თარგმანად მიიხსენებს.

მ. თარხნიშვილს ზემოთ განხილული წერილით არ დაუმთავრებია ქართული ლექციონარის შესწავლა. მან გამოსაცემად მოამზადა ლექციონარის კრიტიკული ტექსტი X საუკუნის 4 ცნობილი ხელნაწერისა და ფრაგმენტების მიხედვით. ეს ტექსტი, სადაც სრულადაა წარმოდგენილი ხელნაწერთა როგორც რედაქციული. ასევე ვარიანტული სხვაობები, ახალ შესაძლებლობას ქმნიდა ძეგლის შესწავლისათვის. სამწუხაროდ, მ. თარხნიშვილს ეს არ დასცალდა. ლექციონარის კრიტიკული ტექსტი გამოქვეყნდა მისი გარდაცვალების შემდეგ გამოკვლევის გარეშე⁴¹.

მრავალი საკითხი ამ უნიკალურ ძეგლთან დაკავშირებით დღესაც გასარკვევი და გადასაწყვეტია. იგი ელოდება თავის მკვლევარს. ბუნებრივია, ეს გარემოება ართულებს უძველესი იადგარის კვლევასაც, ვინაიდან ეს უკანასკნელი უშუალოდ არის დაკავშირებული ლექციონართან.

ამ საუკუნის დამდეგიდან ღვთისმსახურების იერუსალიმურმა წესმა მეცნიერების დიდი ყურადღება მიიპყრო იმ მნიშვნელობის გამო, რომელიც მას ენიჭება აღმოსავლური და დასავლური ეკლესიების ღვთისმსახურების ფორმირებასა და განვითარებაში. ამ ასპექტით განსაკუთრებული ყურადღება დაიმსახურა სომხურმა ლექციონარმა, რომლის პირველი გამოცემა ინგლისელ მკვლევარს კონიბერს ეკუთვნის. სომხური ლექციონარის ახალი ნუსხების გამოვლენამ დღის წესრიგში დააყენა სომხური ლექციონარის ხელახალი გამოცემა და შესწავლა. 1969—71 წლებში ათანასე რენუმ განახორციელა სომხური ლექციონარის ახალი გამოცემა ვრცელი გამოკვლევით⁴², სადაც შესწავლილია ლიტურგიკული თვალსაზრისით სომხური ლექციონარის უძველესი სამი ნუსხა (Jer. 121. Par. 45 და Erev. 845), გამოვლენილია მათ შორის მსგავსება და განსხვავება, დადგენილია მათი ჩამოყალიბებისა და გავრცელების დრო (417-438 წწ.), გარკვეულია მათი მიმართება იერუსალიმური ღვთისმსახურების სხვა უძველეს ძეგლებთან (ეგერიას მოგზაურობა, ქართული ლექციონარი, აღდგომის ეკლესიის ტიპიკონი). ამ ანალიზის საშუალებით ა. რენუ წარმოადგენს იერუსალიმური ღვთისმსახურების ისტორიას IV საუკუნიდან X საუკუნემდე: IV საუკუნის დამლევს იერუსალიმის ღვთისმსახურების წესს ასახავს ეგერიას ცნობილი მოგზაურობა, V საუკუნის პირველი ნახევრის წესს—სომხური ლექციონარი, V საუკუნის მეორე ნახევრიდან VIII საუკუნის ნახევრამდე იერუსალიმური ღვთისმსახურების განვითარების სურათს გვაწვდის ქართული ლექციონარი და, ბოლოს, IX საუკუნის პრაქტიკა დაუტაცეს აღდგომის ეკლესიის ტიპიკონს.

ბუნებრივია, რომ თავის გამოკვლევაში ა. რენუ დიდ ადგილს უთმობს ქართულ ლექციონარს⁴³. ავტორი საგანგებოდ ჩერდება ხანმეტ ლექციონარზე და არ ეთანხმება მ. თარხნიშვილს ამ ფრაგმენტის დათარიღებაში (V ს. I ნახ.).

⁴¹ Le grand Lectionnaire.

⁴² Renoux, Codex 121, Introduction; Renoux, Codex 121, Edition.

⁴³ Renoux, Codex 121, Introduction, p. 22—24.

მისი აზრით, ის განსხვავებები, რომლებსაც ავლენს ხანმეტი ლექციონარი ეგერიას მოგზაურობასა და სომხურ ლექციონართან შედარებით, მის სიძველეზე კი არ მიუთითებს, არამედ განსხვავებულ პალესტინურ ტრადიციაზე, რომელსაც უნდა ეყრდნობოდეს ხანმეტი ლექციონარი და რომელიც შეიძლება ასახავდეს პალესტინის რომელიმე ქართული კოლონიის საღვთისმსახურ პრაქტიკას⁴⁴.

ა. რენუ სავსებით ეთანხმება კ. კეკელიძეს კანონის შეფასებასა და დათარიღებაში. მასაც მიაჩნია, რომ ამ ძეგლში აისახა V—VIII სს-ის ღვთისმსახურების იერუსალიმური წესი⁴⁵, და რომ ამ ძეგლმა განიცადა ევოლუცია როგორც თავის პირველსახესთან მიმართებით, ასევე სომხურ უძველეს ლექციონართან შედარებით, რომელიც ბევრად უფრო შემოფარგლულია კალენდრის თვალსაზრისით და ძალიან ღარიბია ჰიმნოგრაფიული მასალით (მასში არ არის შეტანილი ჟამისწირვებისა და სხვა რიტუალებთან დაკავშირებული პოეტური ტროპარები).

ამრიგად, კანონი რომ მრავალფენოვანი ძეგლია, რომელიც ასახავს იერუსალიმის ღვთისმსახურების წესის განვითარებას სამი საუკუნის მანძილზე, ეს ყველას მიერ აღიარებული ფაქტია. მაგრამ ჩვენი მიზნებისათვის (უძველესი იადგარის შესწავლისათვის) საჭიროა იმის გარკვევა, თუ როგორ და სად ხდებოდა ეს ევოლუცია: განვითარება და ცვლილება განიცადა კანონის ბერძნულმა დედანმა და VIII საუკუნეში ქართულად ითარგმნა VII საუკუნის რედაქციის უკვე შეესებული ბერძნული ტექსტი, როგორც ამას ვარაუდობდა კ. კეკელიძე, თუ განვითარება მიმდინარეობდა უკვე V საუკუნეში თარგმნილი ქართული ლექციონარის ტექსტში ახალი დღესასწაულებისა და დროის შესაბამისად ახალი მასალის თანდათან გაზრდის გზით? ამ კითხვაზე პასუხის გაცემის შემდეგ შეიძლება მხოლოდ დაისვას საკითხი: კანონის განვითარების რომელ ეტაპზე გახდა საჭირო და შესაძლებელი უძველესი იადგარის ცალკე ლიტურგიკულ ძეგლად გამოყოფა. ყველა ამის გამო იძულებული ვართ შევეხოთ როგორც ხანმეტი ლექციონარის მიმართებას კანონთან, ასევე კანონის უძველესი ფენის ქართული თარგმანის შესრულების დროს.



ხანმეტი ლექციონარის შესწავლა და შეფასება, ასევე კანონთან მისი მიმართების გარკვევა თხოულობს, პირველ რიგში, კანონის ყველა არსებული ხელნაწერის ცალ-ცალკე და ერთად შესწავლას, და მათი რედაქციული და ვარიანტული სხვაობების გაანალიზების საფუძველზე იმ იერუსალიმური ტრადიციების გამოვლენას, რომლებმაც განაპირობეს ამ ძეგლის განვითარების ტენდენციები. ჩვენ ასეთ დიდსა და რთულ მიზანს არ ვისახავთ. ამჟამად გვინტერესებს ერთი კონკრეტული საკითხი: რა მიმართებაა ხანმეტ ლექციონარსა და კანონს შორის.

ხანმეტი ლექციონარის ფრაგმენტი მოიცავს დიდი შაბათის მწუხრის, აღვ-

⁴⁴ Renoux, Codex 121, Introduction, p. 23.

⁴⁵ იქვე, გვ. 24.

სების ცისკრისა და მწუხრის, აღესების ზატიკის მწუხრის განგებებსა და საკითხავებს.

ხანმეტი ლექციონარის შედარებამ კანონის ანალოგიურ მასალასთან მათ შორის გარკვეული მსგავსება გამოავლინა.

ხ ა ნ მ ე ტ ი ლ ე ქ ც ი ო ნ ა რ ი⁴⁶

დიდი შაბათის მწუხრი და

აღესების ცისკარი

საკითხავი: მათე 28, 1—20

მარკოზი 16, 2—8

ლუკა 24, 1—35

იოანე 20, 1—18

კ ა ნ ო ნ ი⁴⁷

T 737. დიდი შაბათის მწუხრი. სახარებაჲ მათჱს თავისაჲ (28, 1—20)

a) კელთაბანისაჲ გ გი

b) სიწმიდისაჲ აღელუაჲთ და განიცაღჱ.

T 740. ლამისთევადლა შევიდენ, კანონი არა თქუან, წიგნსა ოდენ იკითხვიდენ, რამეთუ სიხარული ჯერ-არს ლამესა მას.

T 741. ცისკრად აუარებდითი ჯაღ გი აღელუაჲთა, სახარებისა წარდგომაჲ ჯაღ გი.

T 742. საკითხავი იოვანჱს თავისაჲ (20, 1—18)

ხანმეტ ლექციონარში დიდი შაბათის მწუხრისა და აღესების ცისკრის განგებები მოიცავენ მხოლოდ ოთხ საკითხავს, ოთხივეს სახარებიდან. კანონის განგება კი, გარდა საკითხავებისა, შეიცავს ჟამისწირვას (T 739 a, b), ლამისთევის განგებას (T 740) და ცისკრის განგებას (T 741), რომელიც იოანეს თავის სახარების საკითხავით სრულდება (T 742).

კანონის განგება, ისევე როგორც ხანმეტი ლექციონარისა, იწყება საკითხავით — მათე 28, 1—20, და თავდება საკითხავით — იოანე 20, 1—18. ამ ორი საკითხავით ერთგვარად შემოიფარგლა დიდი შაბათის მწუხრისა და აღესების ცისკრის განგებები. მაგრამ ამ საკითხავებს გარდა ხანმეტ ლექციონარში მოტანილია საკითხავები მარკოზისა და ლუკას თავებიდან, რომლებიც არ ჩანს კანონში. მაგრამ თუ საკითხავების თანმიმდევრობას გავითვალისწინებთ, ისინი კანონის ლამისთევის განგების ნაწილად უნდა ვიგულისხმობთ. ამ განგებაში კი ვკითხულობთ: „ლამისთევადლა შევიდენ, კანონი არა თქუან, წიგნსა ოდენ იკითხვიდენ, რამეთუ სიხარული ჯერ-არს ლამესა მას“. „წიგნის კითხვა“ აქ სახარების იმ საკითხავების კითხვას უნდა გულისხმობდეს, რომლებიც ქრისტეს აღდგომის ეპიზოდების გადმოცემას შეიცავენ. სწორედ ასეა შერჩეული ხანმეტი ლექციონარის ოთხივე საკითხავი⁴⁸. ამიტომ უნდა ვიფიქროთ, რომ ლამისთევის დროს უნდა წაკითხულიყო მარკოზისა და ლუკას თავების ის საკითხავები. რომლებიც მოტანილია ხანმეტ ლექციონარში. ამ მასალას

⁴⁶ ვსარგებლობთ ა. შანიძის გამოცემით.

⁴⁷ ვსარგებლობთ მ. თარხნიშვილის გამოცემით.

⁴⁸ საფიქრებელია, რომ აქ საქმე გვაქვს დიდი შაბათის მწუხრის კარგად ცნობილ განგებასთან. რის გამოც კანონის შემდგენელს საკმარისად მიუჩნევია ასეთი ხასიათის შითხება საკითხავებზე.

კანონში მოსდევს აღვსების ცისკრის განგება (T 741), რომელიც, ისევე როგორც ხანმეტ ლექციონარში, მთავრდება საკითხავით იოანეს თავის სახარებიდან (20, 1—18), ამრიგად, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ საკითხავების რიგი ორივე ლექციონარში ერთნაირია. ეს საკითხავები ის ჩონჩხია, რომელზედაც აიგო კანონის შაბათის მწუხრისა და აღვსების ცისკრის განგება ქამისწირვის პოეტური მასალის (კელთაბანისაჲ, სიწმიდისაჲ, განიცადჷ, აუარებდითი) დამატებით. და პირიქით, თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ ხანმეტი ლექციონარი, ისევე როგორც უძველესი სომხური ლექციონარი, არ შეიცავს ქამისწირვებს, მაშინ მსგავსება ხანმეტ ლექციონარსა და კანონს შორის უფრო სარწმუნო გახდება.

უფრო მეტ სიახლოვეს ამჟღავნებს ხანმეტი ლექციონარის აღვსების დღის განგება კანონთან:

ხ ა ნ მ ე ტ ი ლ ე ქ ც ი ო ნ ა რ ი

კ ა ნ ო ნ ი

დღესა ახუსებასა მწუხრი: ნათელი მხიარული-ლა წართქუან.

ხითქუას ფსალმუნი: ხუგალობდით უფალსა გალობთა ახლითა, ქებაჲ მისი ეკლესიასა წმიდათასა (ფს. 149, 1).

სახარებაჲ მოპანსს თავისაგანი (20, 19—25). გვ. 38—42.

T 755. ყონ მწუხრისა ქამი. ოხითაჲ დგጋ.

ფსალმუნი: უგალობდით უფალსა. დასდებელი: იხარებდ, ისრაელ.

T 756. სახარებაჲ იოვანსს თავისაჲ (20, 19—25).

თუ არ მივიღებთ მხედველობაში პოეტურ ტროპარს (ოხითაჲს), რომელსაც საერთოდ არ იცნობს არც უძველესი სომხური ლექციონარი და არც ხანმეტი ლექციონარი (პოეტური ტროპარები ქამისწირვასთან ერთად უფრო გვიან არის შესული ლექციონარში), სხვა მხრივ აღვსების მწუხრის განგება ხანმეტი ლექციონარისა და კანონისა სავსებით ერთნაირია.

განვიხილოთ ამ განგების ელემენტები ცალ-ცალკე: ხანმეტ ლექციონარში აღვსების მწუხრი იწყება „ნათელი მხიარულის“⁴⁹ წართქმით. ამ უძველესი საგალობლის „წართქმა“ კანონის დონეზეც საგალობლო იყო. ამას მოწმობს ამავე განგების სინური ლექციონარის (Sin. 37) ვარიანტი, სადაც ვკითხულობთ: „ხოლო ქართულად აღუსებასა გარეგნობასა პირველ ხოლო სახარებასა ამას ლუკას თავისასა იკითხვენ: „და აჲა ორი მათგანი მი“, და შემდგომად ნათელი მხიარულისა...“ (T755 სქ.2). თუ რას ნიშნავს აქ „ქართულად“, ეს ცალკე შესასწავლი და ასახსნელია. ერთი აშკარაა, რომ სინურმა ლექციონარმა დაიცვა ძველ ტრადიციასთან დაკავშირებული ცნობა „ნათელი მხიარულის“ შესრულების შესახებ, რომელიც შესატყვისის პოულობს ხანმეტ ლექციონარში.

აღვსების მწუხრის განგების მეორე ელემენტია ფსალმუნი. ორივე შემთხვევაში მოტანილია 149-ე ფსალმუნის დასაწყისი მუხლები. ხანმეტ ლექციონარში 149,1, ხოლო კანონის ფსალმუნ-დასდებელში 149, 1—2. მესამე ელემენტი განგებისა ორივე ლექციონარში ასევე ერთნაირია — საკითხავი

⁴⁹ „ნათელი მხიარული“ — უძველესი საგალობელი, ღვთისმსახურების სტაბილური ელემენტი, რომელიც ამის გამო არ აღინიშნება, მაგრამ იგულისხმება. ლექციონარში, როგორც წესი, შეტანილია მხოლოდ ცვალებადი ელემენტები.

იოანეს სახარებიდან (20, 19—25)⁵⁰. აქვე უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ორივე ლექციონარის სახარების საკითხავების ტექსტები ჯრუჟ-პარხლის რედაქციისაა.

ვფიქრობთ. წარმოდგენილი მასალა და მისი ანალიზი ექვს არ უნდა ტოვებდეს. რომ ამ ორ ლექციონარს შორის პირდაპირი კავშირი არსებობს, და რომ მათ შორის არსებული განსხვავებების ახსნა უნდა ვეძებოთ მათ ქრონოლოგიურ სხვაობაში და იმ ცვლილებებში, რომლებიც განიცადა იერუსალიმურმა ლექციონარმა რამდენიმე საუკუნის მანძილზე იერუსალიმური ლიტურგიკული პრაქტიკის ცვლასთან ერთად, ე. ი. ხანმეტი ლექციონარიდან კანონმდებ იერუსალიმური ლექციონარის განვითარების ერთი გაბმული პროცესი არსებობდა, ალბათ, გარკვეული ეტაპებით, როდესაც ხდებოდა არსებითი ხასიათის შეცვლა თუ ცვლილებების შეტანა ლიტურგიკის ახალი მოთხოვნილებების შესაბამისად. ერთ-ერთი ასეთი საეტაპო მომენტი უნდა ყოფილიყო ჰიმნოგრაფიული ელემენტის შეტანა ლექციონარში ეამისწირვისა და სხვა დანიშნულების პოეტური ტროპარების სახით.

ცნობილია, რომ ლიტურგიკული ხელნაწერები ყველაზე მეტად ექვემდებარებიან ცვლილებებს, ვინაიდან უშუალოდ არიან დაკავშირებულნი ლიტურგიკულ პრაქტიკასთან. ლიტურგიკული პრაქტიკის განვითარების პროცესში კი მონაწილეობას იღებდნენ არა მარტო დიდი საპატრიარქო და სამრევლო ეკლესიები, ანდა მსხვილი სამონასტრო ცენტრები, რომლებიც წარმართავდნენ ამა თუ იმ ისტორიული ეპოქის სამრევლო თუ სამონასტრო ლეთისმსახურებას, არამედ ჩვეულებრივი ეკლესიები და პატარა მონასტრებიც კი, რომლებიც, საერთო წესებთან ერთად, თავის ადგილობრივ ტრადიციებსაც ემყარებოდნენ და ამ ტრადიციებს ასახავდნენ ამ ეკლესია-მონასტრების სკრიპტორიუმებში გადაწერილ ხელნაწერებში. ამით არის გამოწვეული ის მრავალრიცხოვანი სხვაობა, რომელიც შეიმჩნევა ლიტურგიკულ ხელნაწერებში. ამ მხრივ ქართული ლიტურგიკული ხელნაწერები არავითარ გამონაკლისს არ წარმოადგენენ.

ზემოთ მოტანილი შედარებითი მასალის საფუძველზე ერთის თქმა აშკარად შეიძლება — ხანმეტი ლექციონარი იერუსალიმური ლექციონარის ადრეული (V ს.) რედაქციაა, რომელიც გენეტიკურად არის დაკავშირებული კანონთან. ეს დებულება გვაძლევს უფლებას ექვსი ქვეშ დავაყენოთ კ. კეკელიძისა და მ. თარხნიშვილის ზოგი მოსაზრება ამ ორი ძეგლის თარგმანის შესრულების დროის შესახებ:

1. კანონი არ შეიძლება იყოს თარგმნილი VIII საუკუნეში, როგორც ამას ვარაუდობს კ. კეკელიძე. ის ბევრად უფრო ადრე ჩანს ქართულ ლიტურგიკულ პრაქტიკაში, რასაც ადასტურებს მისი არქაული პირველსახის — ხანმეტი ლექციონარის — არსებობა VII საუკუნის ფრაგმენტის სახით⁵¹.

⁵⁰ ხანმეტი ლექციონარის მესამე მონაკვეთის—აღესვების ზატიკის მასალის (გვ. 43—54) შესატყვისის დადგენა კანონში ვერ მოხერხდა.

⁵¹ მიუხედავად იმისა, რომ კ. კეკელიძე იცნობდა ხანმეტი ლექციონარის გამოცემას, მას, რამდენადაც ჩვენთვის ეს ცნობილია, არ უცდია ამ ძეგლის კვალიფიკაცია და კანონთან მისი მიმართების გარკვევა.

2. ის ცვლილებები, რომლებაც კანონმა განიცადა უძველეს სომხურ და ხანმეტ ლექციონარებთან შედარებით როგორც კალენდრის⁵², ასევე ახალი მასალით შევსების თვალსაზრისით, შეიძლება შეტანილი ყოფილიყო ქართული ლექციონარის თავდაპირველ თარგმანშივე ამ მასალის უკვე არსებული თარგმანების (რომლებიც ლიტურგიულ პრაქტიკაში უკვე მოქმედებდნენ) ან ახლად შესრულებული თარგმანების სახით ბერძნული ლექციონარის ახალ რედაქციასთან ძველი ქართული თარგმანის შეჭერების პროცესში.

ძველი ლიტურგიული ძეგლების გადახალისება და ახალ მოთხოვნილებებთან მათი შეფარდება ფართოდ გავრცელებული პრაქტიკა იყო ქართულ სინამდვილეში, განსაკუთრებით საბაწმიდის ქართველთა სკრიპტორიუმებში. ამისი აშკარა ნიმუშია ძველი და ახალი ჰიმნოგრაფიული მასალის თანაარსებობა X საუკუნის ქართულ იადგარებში⁵³.

3. ვფიქრობთ, ასევე არ უნდა იყოს სწორი მ. თარხნიშვილის მიერ გამოთქმული მოსაზრება ხანმეტი ლექციონარის შესახებ. კ. კეკელიძეზე დაყრდნობით, თარხნიშვილიც ვარაუდობს, რომ ხანმეტი ლექციონარი და კანონი სხვადასხვა დროის ორი დამოუკიდებელი თარგმანია სხვადასხვა რედაქციის ბერძნული დედნებისა. V საუკუნის იერუსალიმური ღვთისმსახურების ამსახველი ხანმეტი ლექციონარი პრაქტიკაში დამკვიდრებული იყო VII საუკუნემდე, ხოლო VIII საუკუნეში ახლად ითარგმნა უკვე VII საუკუნის რედაქციის ბერძნული ლექციონარი—კანონი, რომელმაც ამ დროიდან განდევნა ხანმეტი ლექციონარი, ხოლო თვითონ ლიტურგიულ პრაქტიკაში მოქმედებდა X საუკუნემდე⁵⁴. მაგრამ ამ თვალსაზრისს ერთი უხერხულობა ახლავს—ხანმეტი ლექციონარი და დიდი კანონი ერთი და იმავე რედაქციის ბიბლიურ საკითხავებს შეიცავენ. მ. თარხნიშვილი ცდილობს ახსნას ეს ფაქტიც და გამოთქვამს ვარაუდს, რომ ხანმეტმა ლექციონარმა განიცადა გადამუშავება—ბიბლიური საკითხავების ძველი რედაქციის ტექსტები შეიცვალა ახალი რედაქციის ტექსტებით. ამ გზით ხანმეტ ლექციონარსა და კანონში აღმოჩნდა ერთი რედაქციის ბიბლიური საკითხავები⁵⁵.

ეს მოსაზრება ვერ უძლებს კრიტიკას: არქაული ტიპის ისეთ ლექციონარებში, როგორცაა ხანმეტი და სომხური ლექციონარები, ძირითადი მასალა ბიბლიური საკითხავებია (სხვა ლიტურგიული ელემენტები ლექციონარს უფრო გვიან ემატება). ამიტომ, თუ ხანმეტი ლექციონარის რედაქტორი ბიბლიური საკითხავების „განახლებას“ მოისურვებდა, მას დასპირდებოდა მთელი ლექციონარის შეცვლა. გარდა ამისა, ქართული ბიბლიური ტექსტების შესწავლა დღეს არ არის აყვანილი იმ დონეზე, რომ შეიძლებოდეს ბიბლიური წიგნების უძველესი თარგმანების ზუსტი დათარიღება და ამ თარგმანთა რედაქციულად ერთმანეთისაგან მკვეთრად გამიჯვნა.

⁵² კანონში წარმოდგენილია მთელი წლის თითქმის ყოველი დღისათვის დადებული ხსენებები. ამ ხსენებებს ძირითადი ფენა V—VI სს. დღესასწაულებით თვარგლება. მაგრამ აქვეა რამდენიმე დღესასწაული, რომლებიც VII ს. აღრე ვერ აისახებოდა კალენდარში (იხ. Иерус. Канонарь, с. 24).

⁵³ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I. იხ. Sin. 34-ის, 26-ისა და 20-ის აღწერილობანი.

⁵⁴ M. Tarchnišvili, Zwei georgische Lectionarfragmente, გვ. 253.

⁵⁵ იქვე, გვ. 273—274.

საფიქრებელია, რომ ხანმეტი ლექციონარი თავისი ბიბლიური საკითხავე-ბით საფუძვლად დაედო ლექციონარის ახალ, გავრცობილ რედაქციას, რომლის ჩამოყალიბება ბერძნულ ლექციონარში მომხდარი ცვლილებების ასახვას ემსახურებოდა. ხანმეტი ლექციონარის შევსების შედეგად შეიქმნა კანონის თავდაპირველი ვერსია. შევსება მოხდა ახალი ხსენებებით და პოეტური ტროპარებით. პოეტური ტროპარები ის მასალაა, რომლითაც არსებითად განსხვავდება კანონი ხანმეტი ლექციონარისაგან.

კანონის X საუკუნის ის ხელნაწერები, რომლებმაც ჩვენამდე მოაღწიეს (ლატალის, კალის, სინური, პარიზული ნუსხები), არ არიან თავისი შედგენილობით იდენტურნი. ამავე დროს არც ერთი მათგანი არ შეიძლება მივიჩნიოთ კანონის თავდაპირველ რედაქციად, ვინაიდან თითოეულ მათგანში მეტნაკლებად ასახულია ცვლილებები, რომლებიც განუცდია კანონს თავისი განვითარების რამდენიმე საუკუნის მანძილზე. ცალკეულ დაკვირვებებს ამ საკითხზე მკითხველი მომდევნო თავებში გაეცნობა.

ჩვენი მსჯელობა ხანმეტი ლექციონარის რაობის, თარგმანის დროისა და კანონთან მიმართების შესახებ დღესდღეობით ვარაუდების ხასიათს ატარებს. უფრო კატეგორიული მსჯელობისათვის კი საჭიროა, რომ ამ ლექციონარის კიდევ რამდენიმე ფრაგმენტი მაინც გამოჩნდეს⁵⁶.

კანონის ზემოთ დასახელებული ნუსხებისაგან განცალკევებით დგას ჰაემეტი ლექციონარი, რომელიც ლექციონარის აღრეულ რედაქციად არის მიჩნეული. გასარკვევია, რა მიმართებაშია ჰაემეტი ლექციონარი ხანმეტ ლექციონართან და კანონთან.

ჰაემეტი ლექციონარისა და კანონის ურთიერთმიმართება

ჰაემეტი ლექციონარი, რომელიც ნაწილობრივ ამოიკითხა და გამოაქვეყნა ა. შანიძემ⁵⁷, შემოუნახავს პალიმფსესტურ ხელნაწერს. მისი ერთი ნაწილი (51 ფ.) დაცულია კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტში (H—1329), ხოლო მეორე (53 ფ.) ერთხანს მესტიის ისტორიულ მუზეუმში ინახებოდა, დღეს კი ხელნაწერთა ინსტიტუტშია (Q 333) და იფარული პალიმფსესტის სახელითაა ცნობილი. ორივე ნაკვეთი ძალზე გადარეცხილია, ტექსტის ამოკითხვა მეტად რთულია. ა. შანიძემ H—1329 ხელნაწერი, მისი ქიმიურად დამუშავების შემდეგ, ნაწილობრივ ამოიკითხა და გამოაქვეყნა ნიმუშები. მეორე ფრაგმენტი დღემდე ამოუკითხავი და შეუსწავლელია⁵⁸, მისი

⁵⁶ ამ ბოლო დროს ცნობილ პალიმფსესტურ ხელნაწერში H—999-ში ლ. ქაჩაიამ დაადასტურა „ხანმეტი ლექციონარის“ კიდევ ერთი ფრაგმენტის არსებობა. ეს ფრაგმენტი აღრე ახალი აღთქმის წიგნების ფრაგმენტად იყო მიჩნეული. ხანმეტი ლექციონარის ამ ფრაგმენტში, გარდა ახალი აღთქმის მასალისა, შესულია ძველი აღთქმის საკითხავეებიც (ამ მასალის გაცნობის საშუალება მოგვეცა ლ. ქაჩაიამ, რისთვისაც მას მადლობას მოვასხეუნებთ), კერძოდ დადი სამშაბათისა და დიდი ოთხშაბათის დღეების დაბადების საკითხავეები. ძველი აღთქმის საკითხავეები არ არის შესული ხანმეტი და ჰაემეტი ლექციონარების ცნობილ ფრაგმენტებში. ამდენად, ამ ახალი ფრაგმენტის საშუალებით ხანმეტი ლექციონარი ახალი შეხების წერტილებს ავლენს კანონთან.

⁵⁷ ა. შანიძე, ჰაემეტი ტექსტები და მათი მნიშვნელობა ქართულ ენის ისტორიისათვის. ტფლ. უნ-ტის მოამბე, III, 1923.

⁵⁸ ჩვენ ვვაქვს ცნობა, რომ მეორე ფრაგმენტი ამოიკითხა ფრანგმა მეცნიერმა ბერნარ უტიემ.

გაშიფრვა კი, ალბათ, მკვლევარებს შესაძლებლობას მისცემს ამ საინტერესო ძეგლზე უფრო სრული წარმოდგენა შეიქმნან.

ა. შანიძე ჰაემეტი ლექციონარის შესახებ წერს: „შინაარსით ძველი ტექსტი წარმოადგენს იერუსალიმის განჩინებისა და განწესების წიგნს, რომელშიც საკითხავებია მოყვანილი. უმეტესი ნაწილი ხელნაწერისა საკითხავებს უჭირავს, უმცირესი კი — ტიბიკონურ შენიშვნებს, რომლებიც უფრო წერილად არის ხოლმე ნაწერი, ვიდრე საკითხავები... საყურადღებოა ის გარემოება, რომ საკითხავები მხოლოდ და მხოლოდ ოთხთავიდან არის ამოკლებილი, და არც ახალი აღთქმის სხვა წიგნებიდან და არც ძველი აღთქმის რომელიმე წიგნიდან არაფერია მოყვანილი, არც ნაწყვეტებია სადმე მოღწეული და არც თუ ტიბიკონურ ნაწილშია სადმე რაიმე მოხსენებული. თუ ამ გარემოებასთან ერთად გავითვალისწინებთ აგრეთვე იმასაც, რომ ჩვენი პალიმფსესტის სეინაქსარული ცნობები უფრო მარტივია არა მარტო იოანე-ზოსიმეს მიერ X საუკუნეში შევსებულ (კრებაჲ თთუეთაჲ წელიწადისათაჲ) კალენდარზე (Sin.34), არამედ პროფ. კეკელიძის მიერ გამოცემულ განჩინება-განწესების მეშვიდე საუკუნის რედაქციაზეც, უნდა დავასკვნათ, რომ უეჭველად ჩვენი ძეგლი წარმოადგენს იერუსალიმში შემუშავებულის კანონის (ანუ „წესისა და განგების“ ანუ კიდევ „მართლმორწმუნე მოძღუართა განჩინებისა და განწესების“) უძველეს რედაქციას. ენის ფორმების მიხედვით ჩვენი ძეგლი უეჭველია ძველია, დაახლოებით VIII საუკუნისა, რასაც არ ეწინააღმდეგება აგრეთვე პალეოგრაფიული ნიშნებიც“⁵⁹.

ჰაემეტი ლექციონარს გაკვრით შეეხო მ. თარხნიშვილიც ზემოთ განხილულ წერილში. მან ექვის ქვეშ დააყენა ა. შანიძის მიერ გამოთქმული ვარაუდი, რომ ჰაემეტმა ლექციონარმა შემოგვინახა იერუსალიმური ლექციონარის უძველესი რედაქცია, მაგრამ თავის მხრივ ამ ძეგლის რედაქციული რაობის განსაზღვრისაგან თავი შეიკავა სათანადო ლიტურგიკული მასალის უქონლობის გამო⁶⁰. 1959—60 წლებში გამოქვეყნდა მ. თარხნიშვილის მიერ გამოსაცემად მომზადებული იერუსალიმური ლექციონარის კრიტიკული ტექსტი, სადაც ოთხ ძირითად ხელნაწერთან ერთად გამოყენებულია ხანმეტი და ჰაემეტი ფრაგმენტებიც. მოსალოდნელი იყო, რომ ამ გამოცემასთან დაკავშირებით გამოიკვეთებოდა ჰაემეტი ლექციონარის ადგილი ამ ძეგლის განვითარების გზაზე, მაგრამ, როგორც ზემოთაც აღვნიშნეთ, სამწუხაროდ, მ. თარხნიშვილმა ვეღარ მოასწრო გამოკვლევის დაწერა. მის მიერ მომზადებული ლექციონარის ტექსტიც გამოქვეყნდა მისი გარდაცვალების შემდეგ.

ამ ძეგლის კვალიფიკაცია ლიტურგიკული თვალსაზრისით მისი შესწავლის გარეშე შეუძლებელია. ჰაემეტი ლექციონარი უნდა შედარდეს არა მარტო ადრეული ხანის ქართულ ლიტურგიკულ ძეგლებს და პირველ რიგში კანონს, არამედ შესწავლილ უნდა იქნას იმ საერთო ტენდენციების გათვალისწინებით, რომლებიც IX—X საუკუნეების ქართულ ლიტურგიკულ ხელნაწერებში შეიმჩნევა⁶¹. მაგრამ ჩვენს მიზანს აქ ამ საკითხის ასე ფართოდ კვლევა

⁵⁹ ა. შანიძე, დასახ. წერილი, გვ. 357—358.

⁶⁰ M. Tachnischvili, Zwei georgische Lectionarfragmente, S. 275.

⁶¹ ამის აუცილებელი პირველი პირობაა ჰაემეტი ლექციონარის II ნაწილის ამოკითხვა და გამოქვეყნება.

არ წარმოადგენს. გვინდა მხოლოდ ზოგადი მოსაზრება წარმოვადგინოთ ჰემეტი ლექციონარის რაობასა და ასაკზე, რომლის მიხსლოებითი გარკვევაც კი დაგვეხმარება უძველესი იადგარის წარმოქმნის დროის შემოსაზღვრავში.

იმისათვის, რომ უკეთ გამოჩნდეს ჰემეტი ლექციონარის კალენდრისა და განგებების თავისებურებები, შევარჩიეთ ჰემეტი ლექციონარის იმ დღეების მასალა, რომელიც შესაძარებლად აღებულ სხვა უძველეს ძეგლებშიც დასტურდება. ეს ძეგლებია: უძველესი სომხური ლექციონარი (AI), კანონი (T), იოანე-ზოსიმეს კალენდარი (IZ) (იხ. ცხრილი გვ. 675).

შევხოთ ამ ცხრილს კალენდრის თვალსაზრისით: AI-ში, რომელიც V საუკუნის პირველი ნახევრის იერუსალიმურ ღვთისმსახურებას ასახავს, ამ დღეს მხოლოდ ფილიპე მოციქულის ხსენებაა შეტანილი. HI-ში მას დამატებული აქვს გრიგოლ საკვირველთმოქმედის ხსენება, T-ში კი (P ნუსხაში)—გრიგოლ ნაძიანძელისა. უფრო ძველი და სწორი უნდა იყოს ამ დღეს გრიგოლ საკვირველთმოქმედის ხსენება, ვინაიდან ამას მხარს უჭერს L⁶² და IZ⁶³. IZ, რომლისთვისაც ავტორმა ოთხი სხვადასხვა წყარო გამოიყენა (ერთი მათგანია კანონი), გარდა იმ ორი ხსენებისა, რომლებიც მას საერთო აქვს HI-სა და L-თან, შეიცავს სხვა ხსენებასაც („სამონა-გურიათევი“)⁶⁴.

ამრიგად, ამ ოთხმა ძეგლმა წარმოგვიდგინა 15 ნომბრის ხსენებათა განვითარების სურათი, დაწყებული უმარტივესი და უძველესი AI-ით და გათავებული იოანე-ზოსიმეს გავრცობალი კალენდრით (IZ). ამ რიგში ერთად დგანან HI და კანონის L ნუსხა.

ხსენებას ჩვეულებრივ მოსდევს დასახელება იმ ადგილისა (ტაძარი თუ წმ. ადგილი), სადაც მიმდინარეობდა დღესასწაულთან დაკავშირებული რიტუალი. ასეთად HI-სა და კანონში იერუსალიმის „ადღგომის ეკლესია“ ანუ „ანასტასია“

⁶² იხ. კანონის თარხნშივილისეული გამოცემა, T 1364, სქ. 2. სამწუხაროდ, დღეისათვის შესწავლილი არ არის კანონის ცნობილ ნუსხათა შორის რედაქციული მიმართებები და მათ შორის ქრონოლოგიური გრადაცია. მაგრამ მრავალი მონაცემით ლატალის ხელნაწერმა შემოგვინახა პარიზის ლექციონარზე უფრო ადრეული რედაქცია (იხ. P. Peeters-ის რეცენზია: H. Gussen, Über georgische Drucke und Handschriften, die Festordnung und den Heiligenkalender des altchristlichen Jerusalem betreffend, An. Bollandiana, t. 42, 1924, S. 138—139. H. Engberding, Ein Übersetzungsfehler, Muséeon, 80, S. 280. B. Capelle, La fête de la Vierge à Jérusalem au V^e siècle. Muséeon, 56, 1943, p. 30). კალის ლექციონარი, რომელსაც კ. კეკელიძე მიიჩნევს ყველაზე ადრეულად და რედაქციულადაც ყველაზე ძველად, ძალზე ნაკლებია და ნომბრის თვის მასალას არ შეიცავს (იხ. Иерус. Канонарь, გვ. 10). კ. კეკელიძის დათარიღება ამ ხელნაწერისა თხოულობს შემოწმებას.

⁶³ გრიგოლ საკვირველთმოქმედის ხსენება უძველეს ქართულ ლიტურგიულ ძეგლებში დადებულია მხოლოდ ნომბრის თვეში (11, 14, 15; იხ. G a r i t t e Calendrier, p. 384), ამიტომ საფიქრებელია, რომ პარიზის ლექციონარში გრიგოლ საკვირველთმოქმედის მაგიერ გრიგოლ ნაძიანძელის გაჩენა ან შექანიჭური შეცდომაა, ანდა აღრევა. გრიგოლ ნაძიანძელის ხსენება უძველეს ლიტურგიულ ძეგლებში დადებულია მხოლოდ 25 იანვარს, ამას მხარს უჭერს ბერძნული სვინაქსარიც (იხ. G a r i t t e, Calendrier, p. 140—141).

⁶⁴ G a r i t t e, Calendrier, p. 384.

15 ნომერი

სომხური ლექციონარი პეტიციონარი (AI)
 სომხური ლექციონარი (HI)
 კანონი (T)

იოანე-ზოსიმეს
 კალენდარი (IZ)

ფილიპე მოციქულია. ანასტასიას ქვენება ფილიპე მოციქულმუნი (XVII,5)
 ფსალმუნი (XVII,5)
 საკითხავი: საქმე მოციქულთა (VIII, 26—40)
 ალელუა-ფსალმუნი (XLVI)
 იოანეს სახარება (I,43—51).

ანასტასიას ქვენება ფილიპე მოციქულისა და გრიგორი მთავარეპისკოპოსისა და ებსკოპოსისა ნაძიანორევი-საქვრევილმომოქმედისაა: ლისაა. სახარება მთწმი "და ვითარცა მიეხლნეს იმრუსალემდ" (მ. XXI,1—17), კპოი ესე გზობასა.

ანასტასიას ქვენება ფილიპე მოციქულისა და გრიგორი მთავარეპისკოპოსისა ნაძიანორევი-საქვრევილმომოქმედისაა. ფსალმუნი: "მოვიდეს მოციქული იგ" (LXVII,32).

დასდებელი: "უფალმან სცეს სიტყუა" (LXVII,12).

ა. საკითხავი საქმე წმიდათა მოციქულთა: "და მოციქული იგი რამ მიმო"—კპოი ზატიკთა გარასკევისა (საქმე მოციქულთა, XI, 19—30).

ბ. საკითხავი ბაგლე კორინთელთა: "და თუ ვენებინ ერთ"—კპოი მირხეთა გ შაბათს (I კორ. XII, 26—31).
 ალელუა: "აქურთხევილი წარბართნი ღმერთსა" (ფს. LXV,8).

სახარება იოვანესი: "ხულისაგან უნდა" (იოანე, 1,43—51)—კპოი ზატიკთა გ გარასკევისა (T1364—1367).

† ზატიკის გ გარასკევის იკითხება იოანეს სახარება I, 43—51 (იხ. T 788) ისევე, როგორც სომხურ ლექციონარში.

არის დასახელებული. AI რიტუალის ადგილს არ ასახელებს⁶⁶. IZ-ს კალენდარი კი თავისი სპეციფიკის გამო ყოველთვის არ საჭიროებს ამგვარ მითითებებს. ამდენად, ამ შემთხვევაშიც HI და კანონი ერთად დგანან, ლექციონარის განვითარების დაახლოებით ერთ დონეს ასახავენ და განსხვავდებიან როგორც AI-ისაგან. ასევე IZ-საგან.

დღესასწაულის მესამე ელემენტია განგება. განგებათა შედარებითმა შესწავლამ საინტერესო სურათი გამოავლინა HI-ში. IZ-ში დღესასწაულთა განგებები საერთოდ მოტანილი არ არის. შესაძარებლად გვრჩება დანარჩენი სამი ლექციონარი.

AI-ისა და კანონის განგებები ერთი და იმავე ელემენტებისაგან შედგება (ფსალმუნა. საქმე მოციქულთა, ალელუია, სახარება), მაგრამ მასალის თვალსაზრისით, ისინი სხვაობენ. საერთოა მხოლოდ იოანეს თავის სახარება (I, 43—51).

HI-ის განგება შეიცავს ერთადერთ საკითხავს მათეს თავიდან (XXI, 1). მოტანილია ამ საკითხავის დასაწყისი, ხოლო სრულ ტექსტზე კი მითითებაა: „ჰპოო ეს ბზობასა“. მარხვის ნაწილი HI-ის ფრაგმენტს არა აქვს, P-ში კი ეს საკითხავი მართლაც ბზობის ეამისწირვის განგებაშია შესული (T 594).

HI-ში ჩვენს ყურადღებას იპყრობს საკითხავის სრულ ტექსტზე მითითების წესი. რომელიც უცნობია AI-ისათვის, ხოლო ძალიან გავოცლებულია კანონში. ამავე დროს მთელი განგება (HI-ში) დაყვანილია მხოლოდ სახარების საკითხავამდე, ე. ი. არც ახალი აღთქმის სხვა წიგნების საკითხავები და არც ფსალმუნური ტექსტები, რომლებიც ერთნაირად არის დამახასიათებელი უძველესი AI-ისა, ქართული GrI-ისა და კანონისათვის, HI-ში არ დასტურდება. ბუნებრივია, ასეთ ვითარებაში განგების სიმარტივე ვერ აიხსნება HI-ის სიძველით, მით უმეტეს, რომ მისთვის დამახასიათებელია ისეთი, შედარებით ახალი, მომენტები, როგორიცაა: ერთ დღეზე რამდენიმე სხენების დადება, საკითხავებზე მითითების სისტემა, რიტუალის ადგილზე მითითება, რაც კანონისათვის არის დამახასიათებელი.

იმისათვის, რომ უფრო აშკარა გახდეს ჰემეტი ლექციონარის მიმართება კანონთან, საჭიროა უფრო დაწვრილებით შევადაროთ ერთმანეთს HI და კანონი.

ვიღრე უშუალოდ მათ შედარებაზე გადავიდოდეთ, გვინდა სულ მოკლედ შევეხოთ საკითხავთა მითითების სისტემას კანონში, რათა გზადაგზა ამ საკითხთან დაბრუნება აღარ დაგვჭირდეს.

იერუსალიმური ლექციონარის ჩამოყალიბების ადრეულ ეტაპზე, როდესაც ლექციონარის კალენდარი ძირითადად საუფლო დღესასწაულებით იფარგლებოდა, ყოველ დღესასწაულთან ბიბლიური საკითხავების სრული ტექსტები იყო მოტანილი (ლექციონარის განვითარების ამ ეტაპს ასახავენ უძველესი სომხური ლექციონარი და ქართული ხანმეტი ლექციონარის ფრაგმენტები). V საუკუნის დასასრულისათვის საეკლესიო კალენდარი უკვე მოიცავდა მთელი წლის წმინდანთა ხსენებებს. კალენდრის გაფართოებამ გამოიწვია ერთი და

⁶⁶ სომხურ ლექციონარში დღესასწაულის აღნიშვნის ადგილებზე მითითებები ბევრად მცირე რაოდენობაა, ვიდრე კანონში. ეს მოკლენაც მიჩნეულა სომხური ლექციონარის სიძველის ერთ-ერთ ნიშნად.

იმავე საკითხაეების გამეორება მსგავსი დღესასწაულების განგებებში, რასაც დიდად უნდა გაეზარდა ლექციონარის მოცულობა. ერთი და იმავე საკითხავის სრული ტექსტის რამდენიმეგზის განმეორების თავიდან აცილების მიზნით ლექციონარისათვის შემუშავდა მითითებების სისტემა, რომელიც უკვე ფართოდ არის გამოყენებული როგორც კანონში, ასევე HI-ში. მითითების სისტემა ლექციონარში, ეტყობა, თანდათან რთულდებოდა და იხვეწებოდა. კანონში რამდენიმე სახის მითითებას ვხვდებით:

1. ერთი დღესასწაულის განგებისათვის მითითებულია მეორე დღესასწაულის სრული განგება. მაგ.: „თთუესა ფებერვალსა ივ: ნეტარისა პართენე ეპისკოპოსისაჲ. ყოველი ჰპოო ამასვე თთუესა ვ⁶⁷ (T 224).

2. მხოლოდ დასაწყისებით მოტანილი საკითხაეების სრული ტექსტებისათვის განგებაში მითითებულია სხვა დღესასწაულების განგებები. მაგ.: „თთუესა ფებერვალსა ივ, წმიდისა ნისიმოზისი, ანდრიაესი და სხუათა მარტულთაჲ:

საკითხავი პავლე კორინთელთაჲ „და თუ ეენებინ ერთსა...“ — ჰპოო მარხვათა გ შაბათსა.

სახარებაჲ იოვანწს თავისაჲ: „ხუალისაგან უნდა გან“ — ჰპოო ზატიკთა ბ პარასკევსა“ (T 221—223).

3. ამა თუ იმ დღესასწაულის განგებისათვის მითითებულია რომელიმე ზოგადი განგება. მაგ., „თთუესა ფებერვალსა იდ. წმიდისა გიორგისი და წმიდისა მამისა ევქსენტისი — ყოველი წმიდთაჲ“ (T 220).

იგულისხმება, რომ ამ დღესასწაულზე უნდა შესრულდეს ის, რაც ივარაუდება წმიდა მოწამეთა ზოგად განგებაში, რომელიც, სხვა ზოგად განგებებთან ერთად, ერთვის ლექციონარის ძირითად ტექსტს (T 1437—1696). ამ ზოგადი განგებების საშუალებით ხდება ლექციონარის განტიერთვა და ერთი და იმავე მასალის (საკითხაეების) განმეორების თავიდან აცილება. ზოგად განგებებში წარმოდგენილია სხვადასხვა ტიპიური დღესასწაულები. საერთო ჯამში ზოგადი განგებები მოიცავენ ლექციონარის ყველა გვარის ხსენებებსა და დღესასწაულებს. დღესასწაულების ამ ზოგადი განგებების გზით უმტკივნეულოდ, ახალი განგებების შემოღების გარეშე, ხდებოდა იერუსალიმური ლექციონარის კალენდრის გაზრდა.

შედარებისათვის ავიღოთ HI-ის ნომბრის თვის მასალა:

ჰ ე მ ე ტ ი ლ ე ქ ც ი ო ნ ა რ ი .

კ ა ნ ო ნ ი

ნომებერსა თ. ანატასიას ცსენებაჲ ეესტათისი.

თთუესა ნომებერსა თ. ცსენებაჲ ეესტათისი. ფსალმუნ-დასდებელი. სა-

ს ა ხ ა რ ე ბ ა ჲ მ ა რ ტ კ ლ თ ა ჲ .

კითხავი: პავლე ებრაელთაჲ (X, 32—39).

⁶⁷ ექვსი თებერვალი კი არის ხსენების დღე პანფელის, ვალენტის, თეოდორესი, ივლიანესი და მეგვტელთა ხუთთაჲ. მოტანილია სრული განგება საკითხაეების სრული ტექსტებით (T 210).

სახარებად ლუკას თავისად: „ხოლო მათ ყოველთა წინა და“—ჰპოო ს ა ე ს ე ნ ე ბ ე ლ ს ა წ მ ი დ ა თ ა ს ა“ (T1349—1351).

როგორც ვხედავთ, HI-ის განგება ბევრად უფრო მოკლეა კანონის განგებაზე. ის შეიცავს სახარების მხოლოდ ერთ საკითხავს. რომლის სრული ტექსტისათვის მითითებულია „მარტულთა“ ზოგადი განგება, დასაწყისი ამ საკითხავისა მოტანილი არ არის. სახარების საკითხავისათვის იმავე ზოგად განგებაზე მითითებს კანონიც (P ნუსხა), მაგრამ ამასთანავე მინიშნებულია ამ საკითხავის დასაწყისი, რომლითაც ზოგად განგებაში ადვილად იძებნება ეს კონკრეტული მასალა (ლ. XXI, 12—19). P-ში საკითხავის დასაწყისზე მითითება აუცილებელია, ვინაიდან კანონის „წმიდათა მოწამეთა“ ზოგად განგებაში რვა საკითხავია შეტანილი სახარების ოთხივე თავიდან (T 1485—1492), აქედან ლუკას თავიდან—ორი (T 1490—91). ერთი მათგანი (T 1491) არის კანონის 9 ნოემბრის განგებაში დასაწყისით მითითებული ლუკას თავის საკითხავი (XXI, 12—19). ამრიგად, კანონში საკითხავთა მითითების სისტემა საესებით ზუსტია და ადვილად მოსახმარი.

თუ რა და რა ტიპისა HI-ის ზოგადი განგებები, ამაზე პირდაპირი პასუხის გაცემა შეუძლებელია, ვინაიდან HI-ის ზოგადი განგებები, რომლებიც ლექციონარს ჩვეულებრივ ბოლოს ერთვიან, შემორჩენილი არ არის. ერთი აშკარაა, HI-ს რომ იმავე ტიპის ზოგადი განგება ჰქონოდა დართული, როგორც ეს კანონს აქვს, შეუძლებელი იქნებოდა იმის გარკვევა, თუ ზოგადი განგების სახარებათა რვა საკითხავიდან რომლის შესრულება ივარაუდება 9 ნოემბრის ევსტათის ხსენების დღეს. ასეთ შემთხვევაში უნდა ვივარაუდოთ: ან HI-ის ზოგად განგებაში მხოლოდ ერთი საკითხავი იყო მოტანილი სახარებიდან, ნაცვლად კანონის რვა საკითხავისა, ან უნდა დავუშვათ, რომ HI-ის დაუკონკრეტებელი მითითება გულახსნობდა ღვათისმსახურის უფლებას, ნებისმიერი საკითხავი შეერჩია რვა საკითხავიდან, რაც ლექციონარის საკითხავთა რეგლამენტირებული რეპერტუარის ვითარებაში ძნელად წარმოსადგენია. ამ საკითხის გარკვევაში ისევ L გვეხმარება.

L-ის 9 ნოემბრის წმიდა მოწამეთა ზოგადი განგება ბევრად უფრო მცირეა, ვიდრე P-ს იგივე ზოგადი განგება, ხოლო საკუთრივ სახარების რვა საკითხავის ნაცვლად, რომლებიც შეტანილია P-ში, L-ში შესულია მხოლოდ ერთი საკითხავი ლუკას თავიდან (T 1491, ლუკა XXI, 12—19), სწორედ ის, რომელიც მითითებულია P-ს 9 ნოემბრის ევსტათის ხსენების განგებაში. ამრიგად, წმიდა მოწამეთა ოთხთავის რვა საკითხავიანი ზოგადი განგების გვერდით არსებულა ზოგადი განგების სხვა რედაქციაც, სადაც მხოლოდ ერთი საკითხავი ყოფილა შეტანილი ლუკას თავიდან. ამ შედარებითი მასალის საფუძველზე მივიღოთ იმ დასკვნამდე, რომ ლექციონარის ადრეული რედაქციის წმიდა მოწამეთა ზოგადი განგება თავდაპირველად შეიცავდა ერთ საკითხავს (ლუკა XXI, 12—19). ამ რედაქციის ზოგად განგებას უნდა გულისხმობდეს HI-ის ზემოთ მოყვანილი მითითება: „სახარება მარტულთა“. ეს მითითება (საკითხავის დასაწყისის ჩვენების გარეშე) გულისხმობს წმიდა მოწამეთა ზოგად განგებაში სახარებას ერთადერთი საკითხავის არსებობას, რომელიც, როგორც ზემოთ

დავინახეთ, უნდა ყოფილიყო სახარების საკითხავი ლუკას თავიდან XXI, 12—19.

HI-ში სახარების საკითხავზე ამგვარი მითითება ხშირია და ყველგან ეს მითითება „წმიდა მოწამეთა“ ზოგადი განგების სახარების ერთ საკითხავს გულისხმობს. გავყევით მასალას:

<p>პ ე ტ ი ც ი ო ნ ა რ ი [ნოენბერსა] ია, ანასტასიას ცსე- ნებაჲ ბიკტორისი⁶⁶. სა ხ ა რ ე - ბ ა ა მ ო წ ა მ ე თ ა ა.</p>	<p>კ ა ნ ო ნ ი ნოემბერსა ია, ანასტასიას ცსენებაჲ ბისტორისი. ყ ო ვ ე ლ ი წ მ ი დ ა - თ ა ა (T1356).</p>
--	--

HI-ის განგება გულისხმობს სახარების მხოლოდ ერთ საკითხავს „წმიდათა მოწამეთა“ ზოგადი განგებიდან, კანონი კი—„წმიდათა მოწამეთა“ მთელი განგების შესრულებას.

<p>ი ბ. ნეტარისა ბასაჲს შენებულსა ცსენებაჲ მენაჲსი, სა ხ ა რ ე ბ ა ა მ ო წ ა მ ე თ ა ა.</p>	<p>ი ბ. ნეტარისა ბასიას შწნებულსა, ცსენებაჲ მენაჲსი. ყ ო ვ ე ლ ი წ მ ი - დ ა თ ა ა (T1357).</p>
---	---

აქაც HI-ის განგება გულისხმობს „წმიდათა მოწამეთა“ ზოგადი განგებიდან მხოლოდ სახარების ერთი საკითხავის შესრულებას, კანონი კი—„ყოველი“ (სრული) განგების შესრულებას.

<p>ი ზ. ანასტასიას ცსენებაჲ ანტონი- წსი და სხუათაჲ, სახარებაჲ მარ- ტკლთაჲ.</p>	<p>ი ზ. ანასტასიას ცსენებაჲ ანტონისი, ზაბინოჲსი, გერმანაჲსი, მენაჲსი. ყ ო - ველი მოძღუართაჲ (T 1358).</p>
--	---

HI-ში ამ დღეს ხსენება ანტონინესი და სხუათა. ამ „სხუათაში“ იგულისხმება კანონის დანარჩენი წმინდანები.

განგების თვალსაზრისით HI-თან უფრო ახლოს დგას ლატალის ხელნაწერი: „ცსენებაჲ ანტონინესი: ყ ო ვ ე ლ ი წ მ ი დ ა თ ა ა“. ლატალის ხელნაწერში დღესასწაულის განგებისათვის, ისევე როგორც HI-ში, მითითებულია „წმიდათა“ ზოგადი განგება, P-ში კი „მოძღუართა“ განგება. საინტერესოა, რომ ამ შემთხვევაშიც HI ლატალის ნუსხასთან იჩენს სიახლოვეს.

<p>ი დ. აფთონის შწნებულსა ცსენე- ბაჲ ლეონტისი, დადგმაჲ იოჲნე ნათლისმცემლისაჲ, ელია წინაწარ- მეტყუელისაჲ. მიქაელისი და გაბრი- ელისი. სახარებაჲ მარტკლთაჲ.</p>	<p>ი დ. აფთონის შწნებულსა გესამანას თანა ცსენებაჲ წმიდისა ლეონტისი, დად- გმაჲ იოჲნე ნათლისმცემლისაჲ, ელისწ წინაწარმეტყუელისაჲ, მიქაელისი და გაბრიელისი მთავარანგელოზთაჲ“ (T 1359).</p>
--	--

P-ში მოტანილია სრული განგება, სახარების საკითხავთან დაკავშირებით კი წერია: „მათჳს თავისაჲ: „მაშინ დაუტევა იესუ ერი ივი“, კპოო ლიტანიისათა ე სახარებად“ (T 1362).

აქ ყურადღებას იქცევს შემდეგი გარემოება: მიუხედავად იმისა, რომ HI-ის 14 ნომბრის ხსენებებში უმთავრესად წინასწარმეტყველები არიან დასახელებული, სახარების საკითხავისათვის მითითებულია მარტკელითა ზოგადი განგება. ამ განგების მიხედვით კი სახარების საკითხავად განკუთვნილია ლ. XXI,

⁶⁶ IZ-შიც იკითხება „ბიკტორისი“.

12—19. P-ს მიხედვით სახარების საკითხავისათვის მითითებულია ლიტანიის ზოგადი განგების მეხუთე სახარება, რაც უდრის მათეს თავის XIII, 36—43. ლატა-ლის ლექციონარი სახარების საკითხავისათვის მიუთითებს ზატყთა ზ პარასკევის საკითხავს: ი. I, 43—51. ამრიგად, ამ სამ ლექციონარში ერთი და იმავე დღის განგებისათვის მითითებულია სახარების სამი სხვადასხვა საკითხავი.

HI-ში სახარების საკითხავებისათვის მარტივლთა ზოგად განგებაზე მითითება კიდევ რამდენიმე სხენებასთან არის მოტანილი. ესენია: 17, 19, 21, 25 ნოემბერის სხენებზე. სხვა დღეებზე მითითებულია იმ დღესასწაულთა განგებები, სადაც სახარების საკითხავის სრული ტექსტია მოტანილი. ამ შემთხვევაშიც HI აჩენს ზოგიერთ საყურადღებო სხვაობას P-სთან შედარებით.

ნოემბერსა კვ. მოწაფეთას საქსენე- ბელი პეტრე პატრე არქი- სა ე იწრუსალემელისაჲ. სახარე- ბაჲ: „მე ვარ მწყემსი კეთილი“ — ჰპოვე ბზობისა პარასკე- ვისა (ი. X, 11—16).	ნოემბერსა კვ. ქსენებაჲ პეტრე მოციქულისა ე... სახარებაჲ მა- თესი: „მსგავს არს სასუფეველი ცათაჲ— ჰპოო იანვარსაჲ (მ. XIII, 44— 52). (T 1384).
--	--

მარხვის ნაწილი HI-ს არ შემოუნახავს, HI-ში დასაწყისით მოტანილი სახარების საკითხავის სრული ტექსტი კი მართლაც ბზობის პარასკევის განგებაშია შეტანილი (T 568).

HI-ში 26 ნოემბერი განკუთვნილია პეტრე პატრიარქის სხენებისათვის, ისევე, როგორც L-სა და იოანე-ზოსიმეს კალენდარში, P-ში კი—პეტრე მოციქულისათვის. ე. გარიტი ვარაუდობს, რომ იოანე-ზოსიმეს კალენდრის პეტრე პატრიარქი უნდა იყოს იერუსალიმის ეპისკოპოსი პეტრე († 552), ვინაიდან წმ. ადგილი „მოწამეთაჲ,“ რომელიც იოანე-ზოსიმეს კალენდარში ხშირად მოიხსენიება, ყოველთვის პეტრე ეპისკოპოსის სახელთან არის დაკავშირებული⁶⁰. ე. გარიტის ეს ვარაუდი შეიძლება გავავრცელოთ HI-სა და L ხელნაწერებზე. აქედან კი შეიძლება დავასკვნათ, რომ HI-ში შეტანილია ისეთი წმინდანის სხენება, რომელიც ლექციონარში VI საუკ. II ნახევარზე ადრე ვერ მოხვდებოდა.

ჰემეტი ლექციონარი	სომხური ლექციონარი	კანონი
წნომებრსა ლ. ანასტასიას ქსენებაჲ ანდრია მოციქულისაჲ. სახარებაჲ ჰპოვეო აპრილსა კთ.	30 ნოემბერი, ანდრია მოციქულის სხენება. ფსალმ. XV: II, 5. I კორინთელთა XII, 26—XIV, 4. ალელუა-ფსალმუნე 94. სახარება—იოანე, I, 35—44.	ნოემბერსა ლ. ანასტასიას ქსენებაჲ ანდრია მოციქულისაჲ. ყოველი ჰპოო აპრილსა კთ (1392).

HI-სა და P-ში ანდრიას დღესასწაულის განგებისათვის მითითებულია 29 აპრილი. ამ დღესასწაულს HI არ შეიცავს მისი დეფექტურობის გამო. P-ში კი ამ

⁶⁰ G a r i t t e, Calendrier, გვ. 171, 395. საინტერესოა ფაქტი HI-ის, L-ისა და იოანე-ზოსიმეს კალენდრის ცნობათა ხშირი დამთხვევისა. ეს მოწმობს იმას, რომ ლექციონარის ის ნუსხა, რომელიც იოანე-ზოსიმეს კალენდრის ერთ-ერთი წყარო იყო, რედაქციულად იდგა HI-სა და L-თან.

დღის განგება მოტანილი არ არის და მითითებულია მოციქულთა ზოგადი განგება („ყოველი მოციქულთაჲ“). გაკვირვებას იწვევს P-ში 30 ნომბრის განგებაზე მითითების ეს გართულებული გზა. უფრო მარტივი იქნებოდა პირდაპირ მოციქულთა ზოგად განგებაზე მითითება 29 აპრილის გარეშე. P-ს მოციქულთა ზოგადი განგება შეიცავს მრავალ ელემენტს, მხოლოდ სახარების შვიდი საკითხავია (მათეს, მარკოზის და ლუკას თავებიდან). P-სა და A1-ს საერთო აქვთ განგების ერთი ნაწილი: ფსალმუნა XVIII,5 (T 1455) და I კორინთელთა XII, 26—31 (T 1458). A1-ის სახარების საკითხავი (ი. I,35—44) P-ს მოციქულთა ზოგად განგებაში არ იძებნება. თუ დავეუშვებთ, რომ H1-ში 29 აპრილის დღესასწაულს, მსგავსად P-სი, არ ჰქონდა საკუთარი განგება და 30 ნომბრის სახარების საკითხავისათვის იქაც მითითებული იყო მოციქულთა ზოგადი განგება იმავე მასალით, როგორც P-შია, მაშინ H1-ის საკითხავის გამოყოფა P-ს მოციქულთა ზოგადი განგების შვიდი საკითხავიდან შეუძლებელი იქნებოდა, ვინაიდან H1-ში საკითხავის დასაწყისი მოტანილი არ არის. მაშასადამე, უნდა ვივარაუდოთ, რომ H1-ში 29 აპრილის დღესასწაულს თავიდანვე ჰქონდა საკუთარი განგება, მითითებით სახარების ერთ საკითხავზე, რაც გამოირიცხავდა მითითებას მოციქულთა ზოგად განგებაზე. ამგვარი დაშვების შესაძლებლობას მხარს უჭერს L, სადაც 29 აპრილს აქვს თავისი განგება, რომელიც შეიცავს: ფსალმუნს (XVIII,5), საკითხავს პავლენიდან (I კორინთ. XII,9), ალელუას და ერთ საკითხავს სახარებიდან (ი. I,34—42. T 938 სქ.). ამრიგად, L-ის 29 აპრილის განგებაში მითითებულია სახარების ერთადერთი საკითხავი (ი. I,34—42), რომელსაც უნდა გულისხმობდეს H1-ის 30 ნომბრის (ანდრია მოციქულის დღესასწაულის) განგებაც და რომელიც, სხვა ელემენტებთან ერთად, სავსებით ხედება სომხური ლექციონარის 30 ნომბრის განგებას. ამავე დროს, სახარების ეს საკითხავი არ არის შეტანილი P-ს მოციქულთა ზოგადი განგების შვიდ საკითხავთა შორის, რაც იმას უნდა მოწმობდეს, რომ P-ს განგებებმა ზოგად განგებებზე გადასვლის პროცესში განიცადეს ცვლილებები და დაშორდნენ თავის თავდაპირველ სახეს, რომელიც შემოინახეს H1-მა, A1-მა და L-მა⁷⁰.

წარმოდგენილი მასალა იმასაც მოწმობს, რომ ლექციონარებში კერძოდან ზოგად განგებებზე გადასვლა თანდათანობითი პროცესი იყო.⁷¹ ვინაიდან კალენდრის შეესება პირველ რიგში მოწამეთა ხსენებით ხდებოდა, ბუნებრივია, ზოგადი განგებაც, პირველ ყოვლისა, „წმიდათა მოწამეთათჳს“ ანუ „მარტულთათჳს“ უნდა შემდგარიყო. „მოწამეთა“ ზოგადი განგება H1-ში უკვე დასტურდება, მაგრამ აქ ჭერ კიდევ არ არის შეტანილი მოციქულთა ზოგადი განგება, რომელიც შესულია P-ში. თუ რა ვითარება უნდა ყოფილიყო სხვა ზოგადი განგებების მხრივ H1-ში, ამის მასალას H1-ის მცირე ფრაგმენტი არ გვა-

⁷⁰ ახსნა ეძებნება პარიზის ლექციონარში 30 ნომბრის განგებაზე არაპირდაპირ (29 აპრილის მეშვეობით) მითითებას. ეს მითითება თავდაპირველად მაშინ უნდა გაკეთებულიყო, როდესაც 29 აპრილის ანდრია მოციქულის ხსენების დღეს თავისი საკუთარი განგება ჰქონდა, როგორც ეს არის ლატალის ლექციონარში. მაგრამ დროთა ვითარებაში ლექციონარში 29 აპრილის ანდრია მოციქულის კონკრეტული განგება მოციქულთა ზოგადი განგებით შეიცვალა, ხოლო სათანადო ცვლილება 30 ნომბრის ზემოთ მოხსენიებულ შენიშვნაში არ იქნა შეტანილი (მითითება კვლავ 29 აპრილის კერძო განგებას გულისხმობდა), რამაც გამოიწვია ამ დღესასწაულისათვის ზოგად განგებაზე მითითების გართულებული გზა.

⁷¹ უფრო დაწვრილებით ამის შესახებ იხ. აქვე, გვ. 747—749.

წვდის. HI-ის მეორე ფრაგმენტის გაშიფრვამ, შესაძლებელია, ამ საკითხის შესწავლისათვის დამატებითი მასალა გამოავლინოს.

შედარებამ კალენდრის თვალსაზრისითაც საინტერესო სურათი წარმოაჩინა: HI-ს აკლია 24 ნოემბრის ხსენება ალაბი მოწამისა, აკლია ეს ხსენება L-საც. შეტანილია P-ში. HI-ს აკლია აგრეთვე 28 და 29 ნოემბრის ხსენებები. ასევე აკლია ეს ხსენებები L-ს, შესულია P-ში.

HI-ის კალენდარზე მსჯელობა ჩვენამდე მოღწეული ფრაგმენტის მიხედვით ძნელია. ერთის თქმა კი ნამდვილად შეიძლება, რომ კალენდრის თვალსაზრისითაც HI უფრო ახლოს დგას L-თან და P-სთან შედარებით უფრო მოკლეა. HI და L ხელნაწერებმა იერუსალიმური ლექციონარის კალენდრის უფრო არქაული სახე შემოგვიჩვენეს.

HI-ის ფრაგმენტის სიმცარის მიუხედავად, მსჯელობა მის თავდაპირველ მოცულობაზე და შედგენილობაზე მაინც შესაძლებელია იმ მითითებების საფუძველზე, რომლებიც ახლავს ცალკეულ ხსენებებს. HI-ის სრული ტექსტი შეიცავდა, როგორც ჩანს, მთელი წლის მასალას—საუფლო დღესასწაულებს და საკმაოდ სრულად წარმოდგენილ საწელიწადო ნაწილს (დაახლოებით L-ის ფარგლებში) მარხვან-ზატიკის ციკლით. HI-ს, ისევე როგორც L და P ლექციონარებს, ერთვოდა ზოგადი განგებები, ოღონდ შეზღუდული რაოდენობით. მაგრამ, ზემოთ მოხმობილი ყველა ლექციონარისაგან განსხვავებით, HI-ს ერთი თავისებურება ახასიათებს: დღესასწაულთა განგებაში მითითებულია და მოტანილი საკითხავები მხოლოდ ოთხთავიდან. HI-ში არ ჩანს ძველი და ახალი აღთქმის სხვა წიგნების მასალა. არ ჩანს არც ფსალმუნური საგალობლები (ეს მასალა კი წარმოდგენილია როგორც უძველეს AI-ში, ასევე GrI-ის ფრაგმენტებში). არ ჩანს არც პოეტური ტროპარები, რომელთაც კანონის დადგენილ სტრუქტურაში თავისი ადგილი აქვთ მიკუთვნებული. მეორეს მხრივ, ჩვენ ზემოთ წარმოადგინეთ მასალა იმის დასამტკიცებლად, რომ HI ყველა ნიშნით არის კანონის რედაქციის ლექციონარი, ოღონდ მისი ადრეული სახე. ამიტომ HI-ის ამ თავისებურებას მისი განსაკუთრებული სიძველით ან რედაქციული განსხვავებულობით ვერ ავხსნით.

ფიქრობთ, ამ ფაქტს ერთადერთი ახსნა შეიძლება ჰქონდეს: HI წარმოდგენს კანონის ტიპის ლექციონარიდან გამოკრებილ მთელი წლის სახარების საკითხავების კრებულს.

თუ ასე შევხედავთ HI-ს, მაშინ ერთმანეთთან ადვილად შესათავსებელი იქნება, ერთის მხრივ, დიდი მსგავსება HI-სა და კანონს შორის, რომელიც ქართული იერუსალიმური ლექციონარის ყველაზე განვითარებულ სახეს წარმოადგენს. და, მეორეს მხრივ, HI-ის განგებების უკიდურესი სიმარტივე, რომლითაც ის გამოირჩევა ლექციონარის ყველაზე არქაული რედაქციებისაგანაც კი (AI-ისა და GrI-ისაგან).

ამრიგად, HI-ის განგების უკიდურესი სიმარტივე არ შეიძლება აიხსნას მისი არქაული ხასიათით. რედაქციულად ის სომხურ და ხანმეტ ლექციონარებზე უფრო გვიანდელია და ასახავს კანონის ჩამოყალიბების ადრეულ ეტაპს. აშკარა გამოკრებილი ლექციონარის შექმნას კი, ალბათ, თავისი მიზეზიც ჰქონდა და მიზანიც. პრაქტიკული მიზეზებით ლიტურგიკული ხელნაწერებას შეერთება თუ შემადგენელ ნაწილებად დაშლა ფართოდ ყოფილა

გავრცელებული X საუკუნის პალესტინის ქართველ მოღვაწეთა შორის. ამის ყველაზე მკაფიო მაგალითია, ერთის მხრივ, ცნობილი ქართველი მოღვაწისა და ლიტურგისტის იოანე-ზოსიმეს ხელიდან გამოსული გამოკრებილი „მცირე კანონი“ (Sin. 37), მეორეს მხრივ, იმავე იოანე-ზოსიმეს შედგენილი ლიტურგიკული კრებული Sin. 34. როგორც ჩანს, ლიტურგიკულ ძეგლთა გამოკრება-შეერთების ტენდენცია უფრო ადრეც ყოფილა გავრცელებული, რასაც გვიდასტურებს HI. ამრიგად, HI-ის ფრაგმენტის შედარებამ ქართულ და სომხურ ლექციონარებთან შემდეგი სურათი წარმოაჩინა:

1. HI წარმოადგენს სრული ლექციონარიდან გამოკრებილ სახარების საკითხავებს, გაწყობილს ლექციონარის კალენდარზე.

2. HI-ის კალენდარი უფრო ვრცელია AI-ზე, უფრო მოკლეა P-ზე, გვერდში უდგას L-ს. HI-ის კალენდარი შეიცავს VI საუკ. II ნახევარში შეტანილ ხსენებასაც.

3. განგების მხრივ HI დიდ სიახლოვეს იჩენს L-თან, საერთო ფუძე აქვს სომხურ ლექციონართან, ზოგჯერ სხვაობს P-საგან.

4. HI უკვე იცნობს ზოგად განგებას. ზოგად განგებაში კომპონენტების რაოდენობით HI ჩამორჩება P-ს და უახლოვდება L-ს.

ზოგადი განგებების სისტემის შემუშავება განაპირობა ლექციონარის კალენდრის ზრდამ. ზოგადი განგებები თანდათან ერთოდა ლექციონარს. რაც უფრო ვრცელია ლექციონარის კალენდარი და რაც უფრო მდიდარია იგი ზოგადი განგებებით, მით უფრო გრძელია ლექციონარის განვითარების გზა. ამ თვალსაზრისით HI დგას ხანმეტ ლექციონარსა (ყველაზე ადრეულ ნუსხასა) და პარიზის ლექციონარს (ყველაზე გვიანდელ ნუსხას) შორის და განვითარების დონით დიდ სიახლოვეს იჩენს ლატალის ნუსხასთან. ჩამოთვლილი ნიშნების მიხედვით ჰემეტი ლექციონარი არ შეიძლება მივიჩნიოთ კანონის უძველეს და დამოუკიდებელ თარგმანად.

HI-ის მიმართება ქართულ ლექციონარებთან მოწმობს, რომ იერუსალიმური ლექციონარის ჩვენამდე მოღწეული ნუსხები ერთი ბერძნული დედნის თარგმანიდან მომდინარეობენ და ამ თარგმანის შემდგომი შევსება-განვითარების სხვადასხვა ეტაპს ასახავენ. ძირითადი შევსება და გადამუშავება უძველესი ლექციონარისა მოხდა მაშინ, როდესაც მან ეამისწირვებთან ერთად შეიმატა ამ რიტუალთან დაკავშირებული პოეტური მონოსტროფებიც და ლამისთევის პოეტური დასდებლებიც. ამ გზით ჩამოყალიბდა ქართული ლექციონარის ყველაზე განვითარებული სახე (გვიანდელი რედაქცია) — კანონი, რომელიც X საუკუნის გასულამდე მოქმედებს იერუსალიმურ ღვთისმსახურებაში. HI, ლექციონარის L ნუსხასთან ერთად, კანონის განვითარების ადრეულ ეტაპს უნდა მივაკუთვნოთ.

თუ ჩვენი მსჯელობა ქართული იერუსალიმური ლექციონარის ნუსხათა ურთიერთმიმართების შესახებ დამაჯერებელია და ლექციონარის ეს ნუსხები ერთი ბერძნული დედნიდან მომდინარე ერთი თარგმანის შევსება-განვითარების სხვადასხვა ეტაპს ასახავენ, მაშინ, ბუნებრივია, კ. კეკელიძის შემოთავაზებული ლექციონარის თარგმანის თარიღი (VIII ს. შუა წლები) ეპვის ქვეშ დადგება⁷².

⁷² ეს საკითხი საბოლოოდ გადაწყდება მხოლოდ მას შემდეგ, როდესაც მომზადდება ქართული

ვფიქრობთ, ქართული ლექციონარის ისტორია უნდა დავიწყოთ ხანმეტი ლექციონარით, რომლის თარგმნის დრო VI საუკუნის დამდეგს არ უნდა სცილდებოდეს.

განვითარების სხვადასხვა ეტაპების ამსახველი ლექციონარების ღვთისმსახურებაში მოქმედების ქრონოლოგიური ფარგლებია VI—X საუკუნეები. ბუნებრივია, ასეთ ვითარებაში დგება საკითხი: როდის და რა პირობებში გამოეყო უძველესი იადგარი ცალკე ჰიმნოგრაფიულ კრებულად იერუსალიმურ ლექციონარს და რა დანიშნულება ჰქონდა მას დაკისრებული გამოყოფის შემდეგ.

უძველესი იადგარის ცალკე კრებულად გამოყოფის დრო და პირობები

შეიძლება თუ არა მიახლოებით მაინც განსაზღვრა იმისა, თუ რა ვითარებაში, როდის და რა მიზნით გამოეყო უძველესი იადგარი ლექციონარს?

უძველესი იადგარი ლექციონარს გამოეყო როგორც ჰიმნოგრაფიული კრებული, რომელსაც ლექციონარის ჰიმნოგრაფიული დანართის ფუნქცია დაეკისრა. ლექციონარი და უძველესი იადგარი ერთად შეიცავდნენ იერუსალიმური ღვთისმსახურებისათვის სავალდებულო თითქმის ყველა ელემენტს.

იადგარის გამოყოფით ლექციონარის მასალა გაიყო ორად. ლექციონარში დარჩა საკითხავები, ე. ი. მისი ძირითადი ნაწილი და ტექსტების დასაწყისებში წარმოდგენილი პოეტური ტროპარები ჟამისწირვის მონოსტროფები. შუალაშის დასდებლები, მწუხრის ოხითები და ზოგიერთი სხვა დანიშნულების პოეტური ტროპარები), რომელთაც უძველესი იადგარის გამოყოფის დროისათვის უკვე მიკუთვნებული ჰქონდათ ლექციონარში თავისი დადგენილი ადგილი. უნდა ვიფიქროთ, რომ იადგარის გამოყოფამდე პოეტური ტროპარები ლექციონარში სრული ტექსტებით იქნებოდა წარმოდგენილი.

ის გარემოება, რომ იადგარის გამოყოფის დროისათვის ლექციონარი შეიცავდა პოეტური ტროპარების გარკვეულ სახეობებს, რომელთაც არ იცნობენ სომხური და ხანმეტი ლექციონარები, საშუალებას გვაძლევს შემოვფარგლოთ იადგარის ლექციონარისაგან გამოყოფის ქვემო ქრონოლოგიური საზღვარი და განვსაზღვროთ თავისებურება იერუსალიმური ლექციონარის. იმ რედაქციისა, რომელზედაც აღმოცენდა უძველესი იადგარი.

გამოკვლევის წინა თავში შევეცადეთ გვეჩვენებინა ქართული იერუსალიმური ლექციონარის განვითარების გრძელი გზა. ყველაზე ადრეული რედაქცია ლექციონარისა (ხანმეტი ლექციონარი), რომელიც V საუკ. II ნახევარის ღვთისმსახურების იერუსალიმურ პრაქტიკას ასახავს, ტიპოლოგიურად უახლოვდება სომხურ ლექციონარს და თარგმნილი უნდა იყოს V საუკუნეში ან VI საუკუნის დამდეგს. სომხური ლექციონარი არ იცნობს ჟამისწირვებს. თავისი პოეტური მონოსტროფებით, ასეთივე ვითარება უნდა ვივარაუდოთ ხანმეტ ლექციონარში. ჰიმნოგრაფიული მასალა ორივე უძველეს ლექციონარში (სომხურსა და ხანმეტში) წარმოდგენილია მხოლოდ ფსალმუნური საგა-

იერუსალიმური ლექციონარის კრიტიკული გამოცემა ყველა ცნობილი ნუსხის და ახლად გამოვლენილ მასალის მიხედვით. გამოიკვთება ლექციონარის რედაქციული ჯგუფები და ანალიზი გაუკეთდება ნუსხებს შორის არსებულ ყველა ცვლილებას.

ლობლებით და რამდენიმე ისეთი საგალობლით, რომლებიც ღვთისმსახურებაში გალობათა უძველესსა და მყარ ფენას წარმოადგენენ, რის გამოც, რიგ შემთხვევაში მათი შესრულება ივარაუდება მინიშნების გარეშეც⁷³.

VI საუკუნიდან პალესტინის მონასტრების ცხოვრებაში მტკიცედ მოიკიდა ფეხი პოეტურმა ტროპარებმა⁷⁴, რომლებმაც თავისი ასახვა ჰპოვეს ლექციონარშიც. ბერძნული ლექციონარის შესაბამისად გაივრცო ქართული ლექციონარის კალენდარი, გამდიდრდა დღესასწაულთა განგებები პოეტური ტროპარებით (ყამისიწრვის მონოსტროფებითა და შუალამის დასდებლებით). პოეტური ტროპარების ლექციონარში შეტანა უშუალოდ იყო დაკავშირებული ღვთისმსახურების სადღეღამისო წრის ჩამოყალიბებასთან, რასაც აგრეთვე VI საუკუნეში ვარაუდობენ⁷⁵. ამავე საუკუნეში მოხდა იერუსალიმში 8 კვირიანი მარხვიდან 7 კვირიანი მარხვისაკენ შემობრუნება⁷⁶. ამრიგად, VI საუკუნის მანძილზე უკვე უნდა ყოფილიყო ჩამოყალიბებული ლექციონარის ის რედაქცია, რომელიც საფუძვლად დაედო უძველესი იაღგარის ცალკე კრებულად გამოყოფას და რომლის პოეტური მასალა მთლიანად და უცვლელი სახით გადავიდა უძველეს იაღგარში.

მაგრამ მარტო იერუსალიმური ლექციონარის ახალი ქართული რედაქციის ჩამოყალიბება ვერ იქნებოდა საქმარისი უძველესი იაღგარის ცალკე კრებულად გამოყოფისათვის, სხვა უფრო ძლიერი ფაქტორები და ტენდენციები რომ არ ამოძრავებელიყვნენ ამ პერიოდში. ეს გახლდათ ის დიდი შემოქმედებითი მუშაობა, რომელიც მიმდინარეობდა VI—VII საუკუნეების პალესტინის ბერძნულ სამყაროში ჰიმნოგრაფიის დარგში, რის შედეგადაც მოზღვავედა დიდი რაოდენობა პოეტური ტროპარებისა და ახალი პოეტური ფორმებისა (სტიქარონებისა და კანონებისა)⁷⁷, რომლებიც ენერგიულად იკავებდნენ გნას ოფიციალური ღვთისმსახურებისაკენ. ეს ტენდენცია, ვფიქრობთ, დასრულდა პირველი ბერძნული დამოუკიდებელი ჰიმნოგრაფიულ-ლიტურგიკული კრებულის (უძველესი იაღგარის მოდელის) შექმნით, რომელიც, როგორც ლექციონარის დანართი, ღვთისმსახურების სამსახურში ჩაღდა.

ანალოგიური პროცესი უნდა ვივარაუდოთ ქართულ სინამდვილეში ბერძნულის კვალდაკვალ. ბერძნული მოდელის მიხედვით ქართულ ნიადაგზე ცალკე გამოიყო პირველი ჰიმნოგრაფიული კრებული, რომელსაც საფუძვლად ქართული ლექციონარის პოეტური მასალა დაედო.

⁷³ უძველესი მყარ საგალობლებიდან ხანმეტ ლექციონარში დადასტურებულია „ნათელი მზარული“ (იხ. ხანმეტი ლექციონარის დასახ. გამოცემა, გვ. 062).

⁷⁴ H. Schneider, Die biblische Oden im christlichen Altertum, Biblica, vol. 50, Roma, 1949, S. 259—260.

⁷⁵ М. А р р а н ц, История Типика (опыт). Ленинград, Дух. Академия, 1978, с. 9; Н. Д. У с п е н с к и й, Чин всеобщего бдения на православном Востоке и в русской церкви. Богословские труды, 18, 1978, с. 17.

⁷⁶ E s b r o e c k, Homélie, p. 328, 330.

⁷⁷ VI საუკუნის დასასრულსათვის პალესტინაში უკვე გავრცელებული იყო 9 ოდიანი ბიბლიური კანონი პოეტური ტროპარებით. H. Schneider, Die biblische Oden im christlichen Altertum, S. 260; M. V e l i m i r o v i č, The Byzantine Heirmos and Heirmologion, Gattungen der Musik in Einzeldarstellungen, 1. Folge, München, 1973, S. 196.

მკვლევართა განცვიფრებას ყოველთვის იწვევს ის სწრაფი რეაქცია, რომელსაც იჩენენ საბაწმიდა-სინისა თუ ათონ-შავი მთის მწიგნობრები ყოველ ახალ მოვლენაზე, რომელიც თავს იჩენს ბიზანტიის კულტურისა თუ ლიტერატურის სფეროში. ქართველი მწიგნობრები თავისი თარგმანებით კვალდაკვალ მიჰყვებიან ბიზანტიურ სასულიერო მწერლობაში მიმდინარე პროცესებს.

ლექციონარის იმ რედაქციას, რომელზეც აღმოცენდა უძველესი იადგარი, ლექციონარის X საუკუნის ყველა ნუსხასთან შედარებით უფრო მცირე მოცულობის კალენდარული წრე უნდა ჰქონოდა. ასევე პირველი იადგარიც, რათქმა უნდა, არ შეიძლება ყოფილიყო ჩვენთვის ცნობილი უძველესი იადგარის ნუსხათა ფარდი. ლექციონარმაც და უძველესმა იადგარმაც თავისი არსებობის 4—5 საუკუნის მანძილზე საგრძნობლად იცვალეს თავდაპირველი სახე. ის ძირითადი ცვლილებები, რაც განიცადეს ლექციონარმა და უძველესმა იადგარმა, ნაჩვენებია გამოკვლევაში, რამდენადაც ეს შესაძლებელია მასალის სიმცირისა და საკითხის შესწავლის დღევანდელი დონის პირობებში.

მაგრამ ეს ზოგადი მსჯელობა მაინც არ ქმნის მყარ საფუძველს უძველესი იადგარის ცალკე წიგნად გამოყოფის ქრონოლოგიური ფარგლების შემოსაზღვრისათვის. ამ ფარგლების დადგენაში გარკვეული დახმარების გაწევა შეუძლია უძველესი იადგარის კალენდარს.

გამოკვლევის იმ ნაწილში, სადაც განხილულია კანონისა და უძველესი იადგარის შედგენილობა, იადგარის სხვადასხვა ნუსხის ანალიზის საფუძველზე დამტკიცებულია, რომ უძველესი იადგარის კალენდარი ხარებით იწყება⁷⁸. ასევე კანონის განვითარების გარკვეულ ეტაპზე ხარება უნდა ყოფილიყო კალენდარის დასაწყისში. ხარებით იწყება უძველესი ქართული მრავალთავის კალენდარიც, უძველესი სომხური ლექციონარის კალენდარი კი — 6 იანვრით (განცხადებით). ეს დღესასწაული მონოფიზიტური მრწამსის შესაბამისად ერთდროულად შობასაც გულისხმობს და ნათლისღებასაც. ამის კვალობაზე მიგებება (შობიდან მეორმოცე დღე) სომხური ლექციონარში დადებულია 14 თებერვალს⁷⁹. ხარების დღესასწაულს კი სომხური ლექციონარი არ იცნობს. ამ სახით სომხური კალენდარი ასახავს V საუკუნის პირველი ნახევრის სარწმუნოებრივ ვითარებას, როდესაც იერუსალიმში მონოფიზიტური ქრისტოლოგია ბატონობდა.

ქართულ ლექციონარში შობა გამიჯნულია ნათლისღებისაგან, როგორც ამას დიოფიზიტური ქრისტოლოგია მოითხოვდა. მაგრამ, როგორც ჩანს, იერუსალიმში შობის დღესასწაულის თავის უფლებებში აღდგენა უმტკივნეულოდ არ მომხდარა. შობის დღესასწაულის აღდგენისათვის საჭირო გამხდარა ხარების დღესასწაულის დაწესება. მ. ვან ესბროკი ქართული უძველესი მრავალთავისადმი მიძღვნილ მონოგრაფიაში საგანგებოდ იკვლევს მრავალთავის წელიწადს, რომელიც ხარებით იწყება, და გვაწვდის დასაბუთებულ ახსნას ამ დღესასწაულის დაწესების დროის შესახებ⁸⁰. მ. ვან ესბროკის კონცეფციისა-

⁷⁸ აქვე, გვ. 711—714.

⁷⁹ Renou x, Codex 121. Edition, p. 229.

⁸⁰ Esbroeck, Homélique. მრავალთავის ლიტურგიული ციკლის შესწავლას ავტორი ცალკე თავს უთმობს. გვ. 325—346.

თვის ამოსავალია იუსტინიანეს 560 წლის წერილი, რომელიც ჩართულია მხოლოდ ქართული მრავალთავის ხარების ციკლის მასალაში⁸¹, და მიმართულია იერუსალიმის ქრისტიანული მოსახლეობისადმი, რომელიც VI საუკუნის 90-იან წლებში, მონოფიზიტური მრწამსის შესაბამისად, შობასა და განცხადებას ერთად დღესასწაულობდა 6 იანვარს. იუსტინიანეს საღირებეტივო წერილის მიზანი იყო გაეთიშა ეს ორი დღესასწაული და შობა თავის უფლებებში აღედგინა, ამიტომ მან საუფლო დღესასწაულების რიგში შემოიტანა ხარება (25 მარტი) და აქედან აწარმოა ათვლა მასზე დამოკიდებული დღესასწაულებისა: იოანე ნათლისმცემლის შობისა (25 ივნისი), ქრისტეს შობისა (25 დეკემბერი), მირქმისა (2 თებერვალი). ამ გზით დადგინდა ხარების დღესასწაული და გაიმიჯნა ქრისტეს შობისა და ნათლისღების დღესასწაულები, რაც ქრისტეს ორი ბუნების აღიარებას ნიშნავდა.

მ. ვან ესბროკი ვარაუდობს, რომ იერუსალიმში ხარების დღესასწაულის შემოღება და ქართული მრავალთავის ეორტალოგიური ციკლის დასაწყისში მისი მოთავსება უნდა მომხდარიყო 570-იან წლებში, იუსტინიანეს მემკვიდრე იუსტინეს დროს. იერუსალიმის ეორტალოგიურ სისტემაში ცვლილებების შეტანას მ. ვან ესბროკი უკავშირებს მწვავე დოქტრინალური ხასიათის ბრძოლებს, რომლებსაც ადგილი ჰქონდათ VI საუკუნის იერუსალიმში და რომლის გადაწყვეტასაც შეეცადა იუსტინიანე⁸².

მოტანილი ცნობებიდან ჩვენთვის მნიშვნელოვანია ის, რომ კანონის ეორტალოგიურ ციკლს, ისევე როგორც მრავალთავებისას, VI საუკუნის 70-იან წლებში განუცდია ცვლილებები⁸³ იერუსალიმში მიმდინარე ქრისტოლოგიურ-დოგმატური ხასიათის ბრძოლების ნიადაგზე, რაც გამოიხატა ხარების დღესასწაულის შობის წინ (კალენდრის დასაწყისში) მოთავსებაში. თავის მხრივ, ლექციონარის კალენდრის ეს თავისებურება გადავიდა მასზე დამოკიდებულ უძველეს იადგარში.

ხარების ახლად შემოღებული დღესასწაულის მოთავსებას ლექციონარის კალენდრის დასაწყისში გამართლება ექნებოდა მხოლოდ ამ დღესასწაულის შემოღების დროისათვის და ერთხანს ამის შემდეგაც, ვინაიდან ხარება ქრის-

⁸¹ იუსტინიანეს წერილი პირველად გამოაქვეყნა და შეაფასა კ. კ ე ე ლ ი ძ ე მ (იხ. К вопросу о времени празднования Рождества Христова в древности: Труды Киевской духовной академии, 1905, № 1, с. 1—10). ამ წერილის ისტორიულ შინაარსს სრული ნდობა გამოუცხადა და განიხილა იუსტინიანეს სარწმუნოებრივი პოლიტიკის თვალსაზრისით მ. ვან ესბროკმა (იხ. La lettre de l'empereur Justinian sur l'Annonciation et la Noël en 561: Anal. Boll., t. 86, fasc. 3—4. მისივე, Encore la lettre de Justinian. Sa date: 560 et non 561. Anal. Boll., t. 87, p. 442—444).

⁸² შობა ამ დროს 25 დეკემბერს იღვწასწაულებოდა რომსა და კონსტანტინოპოლში. შობის დღესასწაული გახდა მწვავე დოქტრინალური ბრძოლის სავანი მას შემდეგ, რაც გაძლიერდა მონოფიზიტობა. შობამ ოფიციალური სანქციონირება მიიღო ქალკედონის მსოფლიო კრებაზე (451 წ.). მისი დამკვიდრებელი იყო იერუსალიმის ეპისკოპოსი იუბენალი, რომელიც კრებაზე იერუსალიმის მორწმუნეთა ორთოდოქსალურ ნაწილს წარმოადგენდა. იუბენალის გარდაცვალების შემდეგ (458 წ.) შობა კვლავ აღკვეთეს, ამიტომ ამ დღესასწაულის კანონიერების საკითხი კვლავ დაისვა იერუსალიმში უკვე VI საუკუნეში.

⁸³ მ. ვან ესბროკი ვარაუდობს, რომ 567—68 წწ. უნდა ყოფილიყო დეკრეტი 25 დეკემბერს შობის დღესასწაულის დაწესების შესახებ: La lettre de l'empereur Justinian sur l'Annonciation et la Noël en 561. Anal. Boll., t. 86, fasc. 3—4, p. 371.

ტოლოგიურ-დოგმატური საფუძველი იყო შობის დღესასწაულის აღდგენისა და კანონიზაციისათვის. მაგრამ გარკვეული დროიდან, როდესაც შობამ განიმტკიცა თავისი უფლებები და ამ გზით უნიფიცირებულ იქნა შობის დღესასწაული იერუსალიმში, რომსა და ალექსანდრიაში, ეს საფუძველი აღარ იყო საჭირო. ამ დროიდან ხარებამაც დასაწყისიდან თავის ადგილზე (25 მარტზე) გადაინაცვლა. ამ სახითაა უკვე წარმოდგენილი ლექციონარის X—XI სს. ნუსხებში ხარება.

რით უნდა აიხსნას ის ფაქტი, რომ ხარების დღესასწაულმა კალენდრის დასაწყისიდან მხოლოდ ლექციონარში გადაინაცვლა 25 მარტზე. ამის ერთ-ერთი მიზეზი, ალბათ, ამ ლიტურგიკულ ძეგლთა სპეციფიკაშია საძებარი. იერუსალიმური ლექციონარი იყო V—X საუკუნეების იერუსალიმური ღვთისმსახურების უნივერსალური წიგნი, რომელიც წარმართავდა ყოველდღიურ ღვთისმსახურებას. ამიტომ ის სწრაფად ითვისებდა ყოველგვარ ცვლილებასა და სიახლეს, რითაც არ უნდა ყოფილიყვნენ ისინი ნაკარნახევი — დოქტრინალური თუ პრაქტიკული მოტივებით. მრავალთავი და უძველესი იადგარი კი წარმოადგენდნენ ლექციონარის ერთგვარ დანამატს, რომლითაც ივსებოდა იერუსალიმური ღვთისმსახურება ჰიმნოგრაფიული და ჰომილეტიკური მასალით. ამდენად, მრავალთავისა და უძველესი იადგარის კალენდრებს თავისთავადი მნიშვნელობა არ ჰქონდათ. ვფიქრობთ, ამიტომ ამ ორმა უძველესმა ლიტურგიკულმა ძეგლმა შეინარჩუნა კალენდრის არქაული სახე.

ამრიგად, VI საუკუნის დამლევეს, 70-იან წლებში, კანონის კალენდარმა განიცადა ცვლილება: შობისა და შირქმის დღესასწაულთა კანონიზაციის მიზნით კალენდარს წაემძღვარა ხარების დღესასწაული. ეს კალენდრული თავისებურება ლექციონარიდან გამოყოფისას გადაიღო იადგარმა. ამის მიხედვით უძველესი იადგარის ლექციონარისაგან ცალკე კრებულად გამოყოფის ქვედა ქრონოლოგიურ მიჯნად VI საუკუნის 70-იანი წლები უნდა მივიჩნიოთ, ხოლო ზედა ქრონოლოგიურ საზღვრად კი — მომდევნო პერიოდი იმ დრომდე, სანამ ლექციონარში ხარება წლის კალენდარში თავის კუთვნილ ადგილზე (25 მარტი) გადაინაცვლებდა. ეს პერიოდი, საფიქრებელია, არ გადასცდებოდა VII საუკუნის შუა წლებს.

ლექციონარის ჰიმნოგრაფიული მასალის საფუძველზე უძველესი იადგარის ცალკე ჰიმნოგრაფიულ კრებულად გამოყოფა ქართულ სინამდვილეში ბერძნულის პარალელურად და ბერძნულის შესაბამისად ხდებოდა, მაგრამ არც იერუსალიმური ლექციონარისა და არც უძველესი იადგარის ბერძნულ მოდელებს ჩვენამდე არ მოუღწევიათ.

ამრიგად, ვვარაუდობთ, რომ არა უგვიანეს VII საუკუნის შუა წლებისა, კანონის საფუძველზე ჩამოყალიბდა პირველი ჰიმნოგრაფიულ-ლიტურგიკული კრებული, რომელიც კანონის ჰიმნოგრაფიულ დანართს წარმოადგენდა.

იადგარის ცალკე ჰიმნოგრაფიულ კრებულად გამოყოფის აუცილებლობა გამოიწვია ლექციონარის ახალი რედაქციის — კანონის ჰიმნოგრაფიული მასალით გამდიდრებამ და პერსპექტივაში ჰიმნოგრაფიის როლის გაზრდის აუცილებლობამ ღვთისმსახურებაში, რაც იადგარის შემდგომ შევსებაში გამოიხატა, ამიტომ იადგარის ცალკე კრებულად გამოყოფას დიდად ვერ დაუპყრობთ ლექციონარის ახალი რედაქციის (კანონის) ჩამოყალიბების დროს.

ლექციონარის ახალი რედაქციის (კანონის) ბერძნული მოდელის ჩამოყალიბებას კ. კეკელიძე და ა. ბაუმშტარცი VII საუკუნით ფარგლავენ. ორივე ავტორის მსჯელობისათვის ამოსავალი ქართული ლექციონარის განვითარებული კალენდარი, რომელიც KaL ლექციონარებმა შემოგვინახეს IX—X საუკუნეების ხელნაწერებში⁸⁴.

როგორც ზემოთ მსჯელობიდან გამოჩნდა, უძველესი იადგარის ცალკე კრებულად გამოყოფის დროც დაახლოებით ასევე უნდა განისაზღვროს. ამავე დროს უქეკოა, რომ უძველესი იადგარი გამოეყო კანონის ქართულ რედაქციას როგორც მისივე დამატება, ამდენად, ამ დროისათვის კანონის ქართული რედაქცია უკვე არსებულა როგორც უფრო ადრეული რედაქციის (ხანშეტის ტიპის) ბერძნული ლექციონარის შესაბამისად შევისებულ-გადამუშავებული ვარიანტი, პოეტური ტროპარებით გამდიდრებული.

ამ მოსაზრების შემოწმება ანალოგიურ ბერძნულ მასალაზე შეუძლებელია, ვინაიდან არ შემონახულა ბერძნული არც იერუსალიმური ტიპის ლექციონარი და არც უძველესი (პირველი) ლიტურგიკულ-ჰიმნოგრაფიული კრებული. მაგრამ მათ უქეკო არსებობაზე, სხვა მონაცემებთან ერთად, მიუთითებს ქართული კანონისა და უძველესი იადგარის ერთი წყება ტროპარების ბერძნული მოდელების დადასტურება გვიანდელ ლიტურგიკულ პრაქტიკაზე აღმოცენებულ ბერძნულ ლიტურგიკულ წიგნებში. ეს ის მასალაა, რომელმაც ბერძნული ლექციონარიდან გაჟონა უფრო გვიანდელ ლიტურგიკულ წიგნებში.

მეორეს მხრივ, X საუკუნის ქართული სინური ხელნაწერის (Sin. 11) ერთ-ერთმა მინაწერმა, რომელიც შესრულებულია ტექსტისავე ხელით, შემოგვინახა უძველესი ბერძნული ჰიმნოგრაფიული კრებულის სახელწოდება „ტროპოლოგიაონი“ და მისი ქართული შესატყვისი „იადგარი“⁸⁵. ეს მინაწერი, შესრულებული X ს. პალესტინის ერთ-ერთ უძველეს ქართულ ჰიმნოგრაფიულ ცენტრში, სწორედ უნდა გადმოსცემდეს ამ ბერძნულ-ქართულ ლიტურგიკულ ტერმინთა ურთიერთმიმართებას. ამიტომ უნდა ეიფიქროთ, რომ უძველესი ბერძნული ჰიმნოგრაფიული კრებული თავდაპირველად შეიცავდა მხოლოდ პოეტურ ტროპარებს. საეფიქრებელია, რომ ბერძნული ტროპოლოგიაონი ის პირველი ჰიმნოგრაფიული კრებული იყო, რომელიც ბერძნული იერუსალიმური ლექციონარისაგან გამოყოფის დროისათვის დაკომპლექტებული იყო ამ ლექციონარის პოეტური ტროპარებით. ასეთივე ვითარება უნდა ყოფილიყო უძველეს იადგარში იერუსალიმური ლექციონარისაგან მისი გამოყოფის დროისათვის. უძველესი იადგარიც თავდაპირველად ქართულ ლექციონარისეულ პოეტურ ტროპარებს შეიცავდა. მისი შევისება სტიქარონებითა და კანონებით მოხდა შემდეგში, თანდათანობით⁸⁶.

უძველესი იადგარი კანონის ჰიმნოგრაფიულ დანართად მიაჩნია X საუკუნის ცნობილ მოღვაწესა და ლიტურგისტს იოანე-ზოსიმეს. ეს კარგად გამოჩნდა მის მიერვე შედგენილ „მცირე კანონში“ (Sin. 37). ამ ხელნაწერს კ. კეკელიძემ სპეციალური წერილი უძღვნა. მანვე უწოდა კანონის ამ რედაქციას „მცირე კანონი“ ტერმინ

⁸⁴ Нерус. Канонарь, с. 26—27.

⁸⁵ Garitte, Catalogue, p. 44.

⁸⁶ ერცლად ამის შესახებ იხ. აქვე, გვ. 692—693.

„დიდი კანონის“ საპირისპიროდ⁸⁷. „მცირე კანონი“ შეიცავს კანონიდან გამოკრებილ მხოლოდ ხუთ საუფლო დღესასწაულს: შობას, განცხადებას, ბზობას, ვნების კვირასა და აღვსებას⁸⁸. „მცირე კანონი“ იოანე-ზოსიმემ რომ კანონიდან გამოკრება, ამას თვითონაც გვაძენობს „მცირე კანონის“ (Sin. 37-ის) ანდერძში: „დაეჩხრიკე კელითა ჩემითა ფრიად ცოდვილისათა წმიდაჲ ესე წიგნი კ ა ნ ი: ქრისტეშობაჲ, და განცხადებაჲ, და ბზობაჲ, და ვნების კკრიაკისაჲ, და აღვსებაჲ სრულიად ყოვლითა განგებითა, ვითარცა კ ა ნ ო ს ა შინა. წერილ არს“⁸⁹. ამ ანდერძში იოანე-ზოსიმე კანონს უწოდებს როგორც მის მიერ გამოკრებილ კრებულს, ასევე იმ სრულ ლექციონარსაც, საიდანაც მან გამოკრება მასალა. მაგრამ გამოკრებილი ტექსტი, გარდა განგებებისა, შეიცავს ამ ხუთი დღესასწაულისათვის განკუთვნილ ჰიმნოგრაფიულ მასალასაც, რომელიც კანონში მხოლოდ დასაწყისებითაა შეტანილი, მათი სრული ტექსტები კი უძველეს იადგარშია შესული (T App. I). ეს ჰიმნოგრაფიული მასალა იოანე-ზოსიმემ კი არ ჩართო ლექციონარის ტექსტის შესაბამის ადგილებში, არამედ დაურთო „მცირე კანონს“ დამატების სახით. ამრიგად, იოანე-ზოსიმემ შეადგინა გამოკრებილი „მცირე კანონი“, რომელსაც დაურთო შესაბამისი პოეტური მასალა უძველესი იადგარიდან. თუ რატომ შეარჩია იოანე-ზოსიმემ კანონის მხოლოდ 5 დღესასწაული, არ ჩანს, ერთი კია, რომ ეს ხუთივე განგება შეიცავს პოეტური ტროპარების განსაკუთრებით დიდ რაოდენობას: აქ, გარდა ჟამისწირვის მონოსტროფებისა, შესულია შუალამის დასდებლებიც.

„მცირე კანონის“ ჰიმნოგრაფიული დანართის შესწავლით ირკვევა არამარტო ის, რომ მისი წყარო უძველესი იადგარია, არამედ ისიც, თუ უძველესი იადგარის რომელი ტიპის ხელნაწერი ჰქონია იოანე-ზოსიმეს ხელთ. უძველესი იადგარის ჩვენამდე მოღწეული ნუსხები საესებით არ ფარავენ ერთმანეთს. არის ისეთი შემთხვევებიც, როდესაც ჭილ-ეტრატში პოეტური ტროპარი სრული სახითაა მოტანილი, BC ხელნაწერებში კი—მხოლოდ დასაწყისით, ან პირიქით. იოანე-ზოსიმეს „მცირე კანონის“ წყაროდ გამოუყენებია უძველესი იადგარის B ხელნაწერი⁹⁰. ამას მოწმობს შემდეგი: დიდი ხუთშაბათის უკანასკნელი იბაკო „მცირე კანონის“ დანამატში, სხვა პოეტური მასალისაგან განსხვავებით, შეტანილია მხოლოდ დასაწყისით: „იბაკოჲ ჳჲ გ გ^ი.—შენ, რომელი შურისათჳს მიეცი კელთა ცოდვილთასა, შეიძრა დაბადებული“. ამასთან დაკავშირებით იოანე-ზოსიმე იქვე შენიშნავს: „ესე იბაკოჲ ვერასადა ვპოვე, შემინდვეთ და ლოცვა ყავთ“ (T App. I, 97). აშკარაა, რომ იოანე-ზოსიმეს ხელთ ჰქონია უძველესი იადგარის ისეთი ნუსხა, სადაც ეს იბაკო დასაწყისით იყო წარმოდგენილი. ჭილ-ეტრატის იადგარში ამ იბაკოს სრული ტექსტია მოტანილი, ხოლო დასაწყისებით (ოღონდ განსხვავებულ ადგილებზე შეწყვეტილი ტექსტებით) ეს იბაკო შესულია BC ნუსხებში⁹¹. „მცირე კანონის“ იბაკოს ტექსტი მოცულობით საესებით ხვდება უძველესი იადგარის B ნუსხის იბაკოს ტექსტის დასაწყისს. მაშასადამე, იოანე-ზოსიმემ იმიტომ ვერ მოიტანა „მცირე კა-

⁸⁷ კ. კ ე ე ლ ი ძ ე, „მცირე კანონი“ იოანე-ზოსიმეს. ეტიუდები, III, გვ. 127—133..

⁸⁸ ხელნაწერის სრული აღწერილობა იხ.: ქ ა ვ ა ხ ი შ ე ი ლ ი, აღწერილობა, გვ. 83—101..

⁸⁹ კ. კ ე ე ლ ი ძ ე, „მცირე კანონი“ იოანე-ზოსიმეს, გვ. 128.

⁹⁰ აქვე, გვ. 700.

⁹¹ აქვე, გვ. 196. -

ნონის“ დანართში ამ იბაკოს სრული ტექსტი, რომ ის სარგებლობდა უძველესი იადგარის B ტიპის ხელნაწერით. იოანე-ზოსიმეს ცდა არ დაუკლია ამ იბაკოს სრული ტექსტის მოპოვებისათვის, მაგრამ ვერ მიუვინია („ვერასადა ვპოვე“).

აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ იოანე-ზოსიმე „მცირე კანონის“ ჰიმნოგრაფიული დანართის შედგენისას ზოგჯერ სცილდება უძველესი იადგარის ფარგლებს და შემოაქვს ახალი პოეტური ფორმები. მის დროს პრაქტიკაში გავრცელებული დიდი ხუთშაბათის შუალამის პოეტური ტროპარების შემდეგ მცირე კანონში შეტანილია მეორე წყება შუალამის დასდებლებისა შენიშვნით: „დიდისა ხუთშაბათისა ს ხ უ ა ნ ი შუალამისა დასდებელნი ა ხ ა ლ ნ ი ია-ნი“ (T App. I, 99)⁹². ცნობას დიდი ხუთშაბათის „ახალი დასდებლები“ შესახებ იოანე-ზოსიმე დიდი ხუთშაბათის განგებაშივე გვაწვდის: „დიდისა ხუთშაბათისა შუალამისა დასდებელნი შკდნი არიან და ყოველი დასდებელი ვ-ვ-ჭერ ათ-ქუმის და ფსალმუნნი წ ა რ კ ე ე ვ ი თ ითქუმიან. და ყოველსა დასდებელსა და ფსალმუნსა ზედა დიდებაჲ, და კუერეჲსი, და ლოცვაჲ მუკლთმოდრეკით, და წარდგომადცა იგივე დასდებელნი ითქუმიან... სხუანი შუალამისანი იერუსალემელად ია-ნი ამათ შუალამისათა შემდგომად ხოლო ჰპოო, და ყოველი დაკლება შემინდეთ და ლოცვა ყავთ“ (T App. I, 58—59)⁹³.

ამრიგად, იოანე-ზოსიმე დროის მოთხოვნილებათა შესაბამისად მოქმედებს და „მცირე კანონის“ დანართში ზოგი რამ „ახალიც“ შემოაქვს. ასევე „ახალი“ უნდა იყოს „ოხითაჲ ჭუარისაჲ“ (T App. I, 114), რომელიც არ იძებნება უძველეს იადგარში.

„მცირე კანონის“ შედგენას კიდევ ერთი მიზანი უნდა ჰქონოდა: კანონი და იადგარი იერუსალიმური სამრევლო ღვთისმსახურებისათვის განკუთვნილი წიგნებია. „მცირე კანონი“ კი შედგენილი და დაწერილია სინის მთაზე და ითვალისწინებს საბაწმიდის ტიპიკონის თავისებურებებსაც, რაც აშკარად ჩანს იმ ჩანართებიდან, რომლითაც სხვაობენ „მცირე კანონის“ განგებები კანონისაგან. განსაკუთრებით კარგად ჩანს ეს აღდგომის განგებაში. იოანე-ზოსიმეს აღდგომის რიტუალში შეაქვს ლოკალური საბაწმიდური ელემენტები: „ხოლო საბაწმიდას აღსებასა ცისკრად ოდეს ყოველი უამი განიშორონ, საბაჲს საფლავსა ზედა ამბორის-ყოფაჲ არს ყოველთა ძმათა ურთიერთას მიწყებითა, შემდგომითი-შემდგომად თაყუანის-ცემითა...“ (T 756 სქ.).

უძველესი იადგარის ძირითადი ნუსხები

იადგარი საგალობელთა უძველესი ქართული კრებულის სახელწოდებაა. XI საუკუნის დამდეგამდე იადგარი ერთადერთი ტერმინი ჩანს ისეთი ლიტურგიული კრებულის აღსანიშნავად, რომელშიც ქრისტიანული ღვთისმსახურებისათვის განკუთვნილი საგალობლების მთელი წლის რეპერტუარი ერთად თავმოყრილი. იგი გარკვეული აღნაგობის, ნიშან-თვისებებისა და-ღრტურგიული ფუნქციის კრებულს გულისხმობს.

ტერმინის შემოღების საკითხი ბოლომდე ახსნილი არ არის. მიჩნეულია,

⁹² შდრ. Sin. 37, 284v—285r.

⁹³ შდრ. Sin. 37, 280r.

რომ ეს სიტყვა ქართულში საშუალო სპარსულის გზით არის შემოსული⁸⁴. იგი დადასტურებულია მანიქველურ ძეგლებში „ხსოვნის“, „სახსოვრის“, „მოგონების“ მნიშვნელობით⁸⁵. ნ. მარის აზრით, რომელიც კ. ზალემანის სტატიაშია მოყვანილი, იადგარი იმავე მნიშვნელობით ქართულშიც გვხვდება, ხოლო როგორც ძველი ქართული საეკლესიო ტერმინი, აღნიშნავს წმინდანთა მოსახსენებელ საგალობელთა კრებულს. ნ. მარის დაკვირვებით ჯერ იგი, როგორც ჩანს, ამა თუ იმ წმინდანის ყოველ ცალკეულ ჰიმნს აღნიშნავდა, ხოლო შემდეგ—ამგვარი საგალობლების შემცველ კრებულს⁸⁶. ნ. მარს უთუოდ მხედველობაში აქვს ის გარემოება, რომ ზოგიერთი ხელნაწერის ანდერძ-მინაწერებში იადგარი მრავლობითის ფორმით დასტურდება: „საგალობელნი იადგარნი“ (E 143v), „იადგარანი დაჩხბეკილანი“ (C 253r). კ. ზალემანი ფიქრობს, რომ თვით მანიქველურ ძეგლებშიც „იადგარი“ საგალობელთა აღსანიშნავად უნდა იყოს ნახმარი⁸⁷.

იადგარის, როგორც გარკვეული აღნაგობისა და შინაარსის მქონე კრებულის, შესატყვისი ბერძნული ძეგლი, რომელიც ქართულის პროტოტიპი უნდა ყოფილიყო, ჯერჯერობით გამოვლენილი არ არის. ამიტომ არ არის ცნობილი, თუ როგორ იწოდებოდა იგი ბერძნულად. ამ თვალსაზრისით საყურადღებოდ მიგვაჩნია ერთი მინაწერი სინური ქართული კოლექციის №11 ხელნაწერიდან, რომელსაც პირველად ე. გარიტმა მიაქცია ყურადღება.¹ ხელნაწერის 17v-ს აშიაზე არის მინაწერი: „იადგარი ტროპოლოჯინ“⁸⁸. უნდა ვიფიქროთ, რომ მინაწერის ავტორი ქართული ტერმინის შინაარსის დაზუსტებას ისახავდა მიზნად, როცა მის გვერდით ბერძნული განმარტება მოათავსა. უკანასკნელი პერიოდის გამოკვლევებში და ენციკლოპედიურ ლექსიკონებში მიუთითებენ, რომ მონოსტროფები ანუ ტროპარები, რომლებიც ჰიმნოგრაფიის განვითარების ადრეულ საფეხურზე ქრისტიანული ღვთისმსახურების ძირითად პოეტურ საგალობელ ელემენტს შეადგენდნენ, ერთიანდებოდნენ „ტროპოლოჯიონად“ წოდებულ კრებულებში⁸⁹. იადგარის ამგვარი კრებულიდან მომდინარეობაზე უნდა მიგვანიშნებდეს Sin. 11-ის მინაწერი.

⁸⁴ მ. ანდრონიკაშვილი, ნაკვეთები ირანულ-ქართული ენობრივი ურთიერთობიდან, I, თბ., 1966, გვ. 333; კ. კეკელიძე, ქართ. ლიტერატურის ისტორიას, ტ. I, 1960 გვ. 596.

⁸⁵ C. Saleman, Manichäische Studien, I. Die mittelpersischen Texte. Zan. Имп. АН, VIII серия, по ист.-филол. отд., т. VIII, № 10, СПб, 1908, S. 52.

⁸⁶ იქვე, გვ. 52.

⁸⁷ იქვე, გვ. 52.

საგულისხმოა, რომ ს. ს. ორბელიანს „იადგარი“ შემდეგნაირად აქვს განმარტებული: „სხვათა ენაა, ქართულად სახსენებელი ჰქვია“. იხ. ლექსიკონი ქართული, წ. I, თბ., 1966, გვ. 317. უნდა ვიფიქროთ, რომ ს. ს. ორბელიანის დროისათვის იადგარი, როგორც ჰიმნოგრაფიული კრებულის სახელწოდება, დავიწყებულია და ამ მნიშვნელობით „სიტყვის კონაში“ აღარ პოულობს ასახვას.

⁸⁸ Garitte, Catalogue, p. 44. „ტროპოლოჯინ“ ბერძნული „ტროპოლოჯიონის“ პალესტინურ გარემოში გავრცელებული ფორმის ქართული ტრანსკრიპციაა. ანალოგიები და სამეცნიერო ლიტერატურა იხ.: ძლისპირნი, გვ. 036; ნ. მახარაძე, ბიზანტიური ბერძნულის წარმოთქმის საკითხები. თბ., 1978, გვ. 44—45.

⁸⁹ H. Husmann, Ein syro-melkitisches Tropologion mit altbyzantinischer Notation, Sinai syr. 26], I, Einleitung, Wiesbaden, 1975, S. X, 65; Lexikon für Theologie und Kirche, hrsg. von T. Höfer und K. Rahner, Bd. 10., Freiburg, 1965, S. 373.

იაღვარის შედგენილობისა და პოეტური ფორმების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ ტროპარს ანუ დასდებელს, საგალობლის ამ უძველეს ფორმას, აქ განსაკუთრებით ფართო გამოყენება აქვს, რაც იმაზე მიგვანიშნებს, რომ ჩამოყალიბების ადრეულ ეტაპზე ჰიმნოგრაფიული კრებულები არსებითად პოეტური ტროპარებისაგან შედგებოდა, რამაც განაპირობა სახელწოდება „ტროპოლოგიონი“.

ბერძნული ტროპოლოგიონის შესატყვისად ტერმინ იაღვარის შემოღება ამგვარი კრებულის სხვა არსებით მხარეზე ჩანს დაფუძნებული, კერძოდ იმაზე, რომ გალობად გამიზნული რეპერტუარი დახსომებას, ზეპირად ცოდნას მოითხოვდა. სწორედ ეს მხარე გამოიკვეთა ქართული კრებულის სათაურში, რაც მას ახალი ფორმებით გაერკობის შემდეგაც შემორჩა.

ძნელია თქმა, თუ როდის უნდა შემოეღოთ ტერმინი იაღვარი ქართული ჰიმნოგრაფიული კრებულის სახელწოდებად. მის სიძველეზე გარკვეულად მეტყველებს გიორგი მერჩულეს მეტად მნიშვნელოვანი ცნობა, რომლის მიხედვით იაღვარად იწოდება გრიგოლ ხანციელის ხელით გადაწერილი საგალობელთა კრებული¹⁰⁰. VIII—IX საუკუნეთა მიჯნაზე გადაწერილ ხელნაწერს, რომელიც X საუკუნეში კვლავ ხანციელის მონასტერში ინახებოდა და თხრობის მიხედვით, თავისი თვალთ უნახავს გიორგი მერჩულეს, საწელიწდო იაღვარი რქმევია. უნდა ვიფიქროთ, რომ ის არ იყო პირველი იმ კრებულთა შორის, რომელთაც იაღვარი ეწოდათ.

იაღვარის საკმაოდ ბევრმა და უარესად მნიშვნელოვანმა ნუსხამ მოაღწია ჩვენამდე. ზოგიერთი მათგანის ანდერძ-მინაწერებში თუ შენიშვნებში დატულია პირდაპირი მითითება კრებულის რაობასა და სახელწოდებაზე¹⁰¹. ირკვევა, რომ სახელწოდება ყველა შემთხვევაში ერთია — იაღვარი. უკანასკნელი დროის გამოკვლევებისა და აღწერილობების მიხედვით ისიც ცნობილია, რომ თავისი ასაკით იაღვარის ნუსხების აბსოლუტური უმრავლესობა X საუკუნეს არ სცილდება. აქედან საგულისხმო დასკვნას ვიღებთ: იაღვარი, როგორც ჰიმნოგრაფიული კრებული, ქართული ლეთისმსახურების განვითარების ადრეული, იერუსალიმური ეტაპის დამახასიათებელი მოვლენაა და, ბუნებრივია, მთლიანად განსაზღვრულია მისი წესით, განგებით, სპეციფიკით. X—XI საუკ. მიჯნაზე, როცა ქართულმა ეკლესიამ მკვეთრად შეცვალა ორიენტაცია და ლეთისმსახურების კონსტანტინოპოლური წესი შემოიღო, ამის შედეგად და თვით ჰიმნოგრაფიის განვითარების არაჩვეულებრივი მასშტაბების გამოც, იაღვარმა, როგორც განსაზღვრულმა და გარკვეულმა მთლიანობამ, ფუნქცია დაკარგა, ზმარებიდან გავიდა და წარსულის ლიტერატურულ ფაქტად იქცა. ამას კი თან ის მოჰყვა, რომ კრებულის სახელწოდებამ ცოცხალი ტერმინის მნიშვნელობა დაკარგა და მხოლოდ ძველ ნუსხებს შემორჩა. იაღვარებში თავმოყრილ მრავალრიცხოვან საგალობელთა გარკვეულმა ნაწილმა კი ახალი ტიპის კრებულების — თვეების, მარხვანების, პარაკლიტონების შედგენილობაში გადაინაცვლა და იქ განაგრძო არსებობა ახალ შევსებასთან ერთად.

¹⁰⁰ ძველი ქართული აგიოგრაფიული ლიტერატურის ძეგლები, ტ. 1, 1963, გვ. 282.

¹⁰¹ მხედველობაში გვაქვს Sin. 1, Sin. 34, Sin. 40, Sin. 65. იხ. სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 34, 124, 142, 152, 224.

ქართული იაღგარის საღვთისმსახურო პრაქტიკაში დამკვიდრებისა და გავრცელება-გამოყენების ქრონოლოგიური საზღვრები რამდენიმე საუკუნეს ითვლის და XI საუკუნის დამდგამდე ვრცელდება. სამეცნიერო ლიტერატურიდან კარგად არის ცნობილი, რომ სწორედ ამ პერიოდს ემთხვევა ბიზანტიური სასულიერო პოეზიისა და მუსიკის განვითარების არსებითი მოვლენები და ეტაპები, რომელთაც ჰიმნოგრაფია საგალობლების უმარტივესი ფორმებიდან რიტმულ-მელოდიური გალობის სრულყოფილ ნიმუშებამდე აიყვანეს. განვითარების ამ პროცესს, ბუნებრივია, თან სდევდა ტრადიციების ცვლა, გარკვეული მოვლენების პრაქტიკიდან გასვლა, ახლის შემოტანა და დამკვიდრება. ეს შეეხება არა მარტო საგალობლებისა და გალობის ფორმებს, არამედ იმ კრებულებსაც, რომლებიც თავს უყრიდნენ, სისტემაში მოჰყავდათ და გარკვეულ წესსა და ვითარებას უფარდებდნენ ღვთისმსახურებისათვის განკუთვნილი საგალობლების მთელ რეპერტუარს. ქართულმა იაღგარმა, როგორც თარგმნილმა ძეგლმა და კრებულის თავისებურმა სახეობამ, თავისი ხანგრძლივი არსებობის მანძილზე ბიზანტიური ჰიმნოგრაფიის განვითარების სხვადასხვა ეტაპის ამსახველი რედაქციები შემოინახა. უძველესი იაღგარი ამ განვითარების ადრეული ეტაპის შესატყვისი ძეგლია.

უძველესი იაღგარის კვლევა ამჟერად, როგორც უკვე იყო აღნიშნული, არსებითად იმ ფაქტმა განსაზღვრა, რომ სინური კოლექციის ქართული ხელნაწერებიდან გამოიყო რამდენიმე ნუსხა, რომლებიც აქამდე ერთადერთად მიჩნეულ ჰილ-ეტრატის ხელნაწერთან დადგნენ. უძველესი იაღგარი ახლა ოთხი ძირითადი ნუსხითაა წარმოდგენილი. ესენია: ჰილ-ეტრატის იაღგარი, Sin. 18, Sin. 40, Sin. 41. ამასთანავე გაირკვა, რომ სინური კოლექციის უმნიშვნელოვანესი კრებული—Sin. 34 თავის იაღგარულ ნაწილში ახალი რედაქციის საგალობლების გარდა შეიცავს ჰილ-ეტრატის ტიპის იაღგარს თითქმის სრულად. ისიც გაირკვა, რომ უძველესი იაღგარის გარკვეული ნაწილები თუ საგალობელთა ცალკეული ჯგუფები განფენილია სინური კოლექციის სხვადასხვა ტიპის ადრეულ თუ შედარებით მოგვიანო ხელნაწერებში. ამ ხელნაწერთაგან იაღგარის შესწავლისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება Sin. 5, 13, 20, 26, 37, 53, 54 და 75 ხელნაწერებს.

უძველესი იაღგარის ძირითადი ნუსხები განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან მოცულობითა და სისრულით. ამ ნუსხათაგან არც ერთი არ არის მოღწეული სრული სახით. მიუხედავად ნუსხებს შორის არსებული განსხვავებებისა, თითოეული მათგანი იაღგარის ერთ ტიპს — არქაულს — განასახიერებს, რომელიც ღვთისმსახურების განვითარების გარკვეულ ეტაპს შეესაბამება. ამასთანავე, სწორედ ინდივიდუალური ნიშან-თვისებების წყალობით ყოველ მათგანს თავისი წვლილი შეაქვს უძველესი იაღგარის სტრუქტურის, შედგენილობის და საგალობელი ტექსტების აღდგენისა და იაღგარის სპეციფიკის შესწავლის საქმეში.

აქ საჭიროდ მიგვაჩნია, უპირველეს ყოვლისა, შევჩერდეთ უძველესი იაღგარის ნუსხათა ზოგად მიმოხილვაზე. შევეცდებით განვსაზღვროთ მათი გადაწერის დრო და გარემო. სპეციალურად შევჩერდებით Sin. 34-ზე, რომელსაც განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ვანიჭებთ უძველესი იაღგარის პრობლემების კვლევისათვის. არ ვეხებით ცალკეული ნუსხების შედგენილობას, რადგან ამ თვალსაზრისით ისინი საგანგებოდ განხილულია ქვემოთ.

A. H 2123 — ქილ-ეტრატის იადგარი (ადრე პეტერბურგის საჯარო ბიბლიოთეკის ქართულ ხელნაწერთა ახალი სერაის № 11 ხელნაწერი). შეიცავს 313 ფურცელს. დაწერილია ნაწილობრივ ქილზე, ნაწილობრივ ეტრატზე, რამაც განაპირობა შემდგომში მისი სახელწოდება: „ქილ-ეტრატის იადგარი“. ქილის ფურცლები ხშირ შემთხვევაში დაზიანებულია, ზოგჯერ საგრძნობლად, განსაკუთრებით ბოლო რვა ფურცელი, რომელთა მხოლოდ უმნიშვნელო ფრაგმენტებია შემორჩენილი. თავბოლონაკლულია, აკლია რამდენიმე ფურცელი შუაშიც. სახეზე არსებული ფურცლები მწყობრად მისდევს ერთმანეთს, არსად თანმიმდევრობა დარღვეული არ არის. დაყოფილია რვეულებად. აქვს რვეულებრივი სათვალავის აღმნიშვნელი პაგინაცია, რომელიც ხელნაწერის გადაწერის თანადროულია. ხელნაწერის სრული სახით მოღწეული ყველა რვეული 10 ფურცლისაგან შედგება. ხელნაწერს დასაწყისში ორი რვეული ანუ 20 ფურცელი აკლია, რაზედაც მიგვანიშნებს დღევანდელ 1r-ს ზედა აშიაზე დასმული გამკრთალებული „გ“. ხელნაწერი 34-ე რვეულზე წყდება, ნაკლულია მხოლოდ მე-3, 33-ე და 34-ე რვეულები. მე-3 რვეულს აკლია რიგით მე-2 ფურცელი (დღევანდელ პირველ და მეორე ფურცლებს შორის), 33-ე რვეულს აკლია 4 ფურცელი, ორ-ორი თავსა და ბოლოში (299—300 და 305—306 ფურცლებს შორის), 34-ე რვეული წყდება მე-8 ფურცელზე. ამრიგად, დაკარგული ბოლოს გარდა, 34 რვეულის ფარგლებში ხელნაწერი თავიდან 340 ფურცელს შეიცავდა, რომელთაგან დღეს სახეზეა 313.

ხელნაწერი გადაწერილია ერთი პირის მიერ. ა. შანიძე გადაწერად მიიჩნევს ერთ-ერთ მინაწერში (1v) მოხსენიებულ პირს, სახელად იოვანეს („დმერთო, შეიწყალე იოვანე, ამენ“)¹⁰². ნაწერია შავი მელნით, ერთ სვეტად, კალენდარულ დღეთა მითითებები, დღესასწაულთა სათაურები, საგალობელთა სახელწოდებები ნაწერია წითლად: ხშირ შემთხვევაში სინგურითვეა შესრულებული ამა თუ იმ სტროფის დასაწყისი ასო, რაც მიჯრით გადაწერილი ტექსტის სტროფებად გამიჯვნის საშუალებას იძლევა. ამ მიზნით გადაწერი ძირითადად იყენებს განკვეთილობის ნიშნებს, რომლებიც სტროფების ბოლოსაა დასმული¹⁰³. მათ ხელნაწერში ძირითადად ერთი და იგივე ფუნქცია ეკისრებათ. გადამწერს უცდია ხელნაწერის ერთგვარად შემკობა და ამ მიზნით აშოებზე გამოუსახავს სხვადასხვა ფორმისა და ზომის ჯვრები და აქა-იქ აღამიანის პრიმიტიული გამოსახულებებიც¹⁰⁴.

მკვლევართა აზრთა სხვადასხვაობას იწვევს გადაწერის ხელი. ა. ცაგარელს მიაჩნია, რომ ტექსტი მთავრულითაა ნაწერი¹⁰⁵. ამავე აზრისაა ილ. აბულაძე¹⁰⁶. ა. შანიძე ცალკეული ასოების პალეოგრაფიული ანალიზის საფუძველზე დაასკვნის, რომ „ქილ-ეტრატის იადგარის ხელი წარმოადგენს გარდამავალ საფეხურს მრგლოვანიდან კუთხოვნიანაკენ“¹⁰⁷. თუ გავითვალისწი-

¹⁰² ქილ-ეტრატის იადგარი, გვ. 215.

¹⁰³ იქვე, გვ. 224.

¹⁰⁴ დაწერილებით ამაზე იხ. ქილ-ეტრატის იადგარი, გვ. 217. ქილ-ეტრატის ხელნაწერის შემკულობის შესახებ იხ. P. Ш м е р л и н г, Художественное оформление грузинской рукописной книги IX—XI вв., I, Тб., 1967, с. 72; II, Тб., 1979, с. 71—73.

¹⁰⁵ А. Ц а г а р е л и, Памятники, с. 159; მისივე, Сведения, с. 17.

¹⁰⁶ ი. ა. აბულაძე, ქართული წერის ნიმუშები, პალეოგრაფიული აღბოძი. II გამოც. თბ., 1973, გვ. 338.

¹⁰⁷ ქილ-ეტრატის იადგარი, გვ. 215—216.

ნებთ. რომ ა. შანიძე ხელნაწერს XI საუკუნის დასაწყისში გადაწერილად მიიჩნევს, მაშინ გარკვეული შეუსაბამობა იქმნება, რადგან ცნობილია, რომ: ნუსხური დამწერლობის ჩამოყალიბების პროცესი ამ დროისათვის უკვე დამთავრებულია. ქილ-ეტრატის იადგარის ხელში ან გაუწაფავი გადაწერილი უნდა დავინახოთ, რომელიც ნუსხურის გავლენით ველა იკავს მთავრულის ტრადიციულ მოხაზულობას, ან არადა, ნუსხა ადრე გადაწერილად უნდა იქნას მიჩნეული.

ქილ-ეტრატის იადგარი პალესტინური წარმოშობისაა. ამის მაჩვენებელია. ერთის მხრივ, ის ფაქტი, რომ იგი XIX ს. შუა წლებში პორთიერი უსპენსკიმ საბაწმიდის ლავრიდან წამოიღო¹⁰⁸, მეორეს მხრივ, ილ. აბულაძის მართებული მითითებით, საწერი მასალა — ქილი, რომელიც „იქ უფრო იყო ხმარებაში“¹⁰⁹. ამასვე მხარს უჭერს იადგარის ახლად გამოვლენილი ნუსხებიც, რომლებიც ყველა პალესტინური წარმოშობისაა და იქ მის ფართო გავრცელებაზე მიუთითებენ.

ქილ-ეტრატის იადგარის შესახებ არსებული ლიტერატურა ზოგადად მიმოხილული იყო ზემოთ (იხ. გვ. 657—662). აქ შევეხებით მხოლოდ ხელნაწერის დათარიღების საკითხს. სამეცნიერო ლიტერატურაში ამ საკითხზე განსხვავებული მოსაზრებებია გამოთქმული. იადგარის პირველ მკვლევარს ა. ცაგარელს, როგორც ითქვა, მიაჩნია, რომ ხელნაწერი დაახლოებით VII საუკუნეშია გადაწერილი¹¹⁰. კ. კეკელიძე ხელნაწერში აბოსადმი მიძღვნილი საგალობლების მიკვლევის საფუძველზე დაასკვნის, რომ იგი გადაწერილია „არა უადრეს IX საუკუნის მეორე ნახევრისა, შეიძლება ცოტათი უფრო გვიანაც“¹¹¹. კ. კეკელიძის დაკვირვებით, საგალობლები დაიწერა მას შემდეგ, რაც უკვე დაწერილი იყო წმ. აბოს ბიოგრაფია, რომლითაც უხვად უსარგებლია ჰიმნოგრაფს¹¹². IX საუკუნის ძეგლად ასახელებს ქილ-ეტრატის ხელნაწერს კ. კეკელიძე „იველი ქართული მწერლობის ისტორიის“ გამოცემებშიც¹¹³. ივ. ჭავჭავაძის მიხედვით, რომელიც კონკრეტულ დათარიღებაზე არ შეჩერებულა, ამასთანავე საკმარისად დასაბუთებულად არ თვლიდა კ. კეკელიძისეულ დათარიღებას¹¹⁴.

ბ. ინგოროყვა ქილ-ეტრატის ნუსხის დათარიღებას პირველად შეეხო ქართული წარმართული კალენდრის შესახებ დაწერილ ნაშრომში¹¹⁵. ხელნაწერს

¹⁰⁸ ხელნაწერის საბაწმიდის ლავრიდან წამოღებისა და ბოლოს საქართველოში ჩამოტანის შესახებ დაწერილებით მოთხრობილია ა. შანიძის აღწერილობაში, იხ. ქილ-ეტრატის იადგარი, გვ. 214.

¹⁰⁹ ი. ლ. აბულაძე, ქართული წერის ნიმუშები, გვ. 338.

¹¹⁰ А. А. Цагарели, Памятники, с. 159; Сведения, вып. II, с. 17.

¹¹¹ კ. კეკელიძე, ახალი საგალობლები აბო თბილელისა. ეტიუდები, VI, გვ. 416.

¹¹² კ. კეკელიძე სხვადასხვა შრომებში ითანე საბანისძის მიერ „აბოს მარტიკობის“ დაწერის სხვადასხვა თარიღს უთითებს: 790 წ. (ახალი საგალობლები აბო თბილელისა, ეტიუდები, VI, გვ. 416), 820 წ. (Литург. памятники, с. 351), 790 წლამდე (ადრეული ფეოდალური ქართული ლიტერატურა, თბ., 1935, გვ. 37; Памятники древнегруз. агнографической литературы, Тб., 1956, с. 36—37). ქართული ლიტერატურის ისტორიის გამოცემებში კ. კეკელიძე თხულებს დათარიღების საკითხზე სპეციალურად არ ჩერდება, მაგრამ საშოელ კათალიკოსის მოღვაწეობის ხანად 780—790 წწ. მითითება ლოგიკურად გულისხმობს, რომ „აბოს მარტიკობა“ 790 წლამდე დაწერილად მიაჩნია (იხ. ტ. 1, 1960, გვ. 129).

¹¹³ კ. კეკელიძე, ქართული ლიტერატურის ისტორია, ტ. 1, 1960, გვ. 594, 596.

¹¹⁴ ი. ჭავჭავაძის მიხედვით, ქართული დამწერლობაში მოცდენობა ანუ პალეოგრაფია, II გამოც. თბ., 1949, გვ. 174—175.

¹¹⁵ ბ. ინგოროყვა, ძველ-ქართული წარმართული კალენდრის, საქართველოს მუზეუმის მოამბე, ტ. V., 1931, გვ. 389—391.

იგი პალავრაში გადაწერილად მიიჩნევს, თუმც ამის საფუძველს არ უთითებს. ამ დასკვნამდე იგი უთუოდ იადგარში ხარიტონის ხსენების არსებობამ მიიყვანა. ძეგლის პალეოგრაფიული ანალიზისა და გარკვეულ ისტორიულ რეალიათა გათვალისწინებით იგი დაასკვნის, რომ ხელნაწერი გადაწერილია არა უგვიანეს IX საუკ. I ნახევრისა, უფრო კი 786—796 წლებს შორის (ქვედა საზღვრად აღებულია აბოს მარტივობის თარიღი, ზედა საზღვრად—796 წელს სარკინოზთა მიერ პალავრის სავანის აოხრების ფაქტი). უფრო გვიან გამოქვეყნებულ შრომებში პ. ინგოროყვა ხელნაწერს IX საუკუნით ათარიღებს¹¹⁶. ი. აბულაძე ხელის მიხედვით ხელნაწერს IX—X სს.-დ მიიჩნევს¹¹⁷. რ. შმერლინგი ხელნაწერის მორთულობის ანალიზის საფუძველზე იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ იგი X საუკ. II ნახევარშია გადაწერილი¹¹⁸. ჭილ-ეტრატის ნუსხას X საუკ. ათარიღებს ე. გარიტიც¹¹⁹. ა. შანიძემ ხელნაწერის გადაწერის დრო XI საუკუნის დასაწყისში გადაიტანა. ამის არგუმენტად მას ძეგლის ორთოგრაფიული და ენობრივი მოვლენები მოაქვს (კერძოდ ჟ-ს ხმარება)¹²⁰. უკანასკნელ დროს ჭილ-ეტრატის იადგარის დათარიღებას შეეხო ბ. უტიე¹²¹. იგი ხელნაწერს X საუკ. დასაწყისში გადაწერილად მიიჩნევს. ბ. უტიეს აზრით, უძველესი იადგარი პალესტინური ძეგლია და არა ბიზანტიური, ამიტომ მისი გადანუსხვა X საუკ. III მეოთხედის შემდეგ მოსალოდნელი არ არის.

როგორც ვხედავთ, ხელნაწერის დათარიღება სხვადასხვა არგუმენტებზეა დამყარებული. ეს არგუმენტები ცალ-ცალკე არ ჩანს საკმარისი იმისათვის, რომ დათარიღება დასაბუთებული და მყარი იყოს. ჯერ კიდევ ივ. ჯავახიშვილი შენიშნავდა, რომ ე. კეკელიძე დათარიღების საფუძველს არ ასახელებს¹²². მართლაც, იოანე საბანისძის აბოს მარტივობის დაწერის თარიღი ჭილ-ეტრატის ხელნაწერის მხოლოდ ქვედა საზღვარზე უთითებს. დასაბუთება აკლია პ. ინგოროყვას დათარიღებასაც. აქ პირველ რიგში დასამტკიცებელია, რომ ხელნაწერი მართლაც პალავრის სავანეშია გადაწერილი¹²³. ასევე არ შეიძლება უყოყმანოდ მივიღოთ რ. შმერლინგის მოტივირება. სინგურის ჭარბად შემოტანა ხელნაწერის ტექსტში, რაც მას გვიანდელ მოვლენად მიაჩნია, დამკვიდრებული ჩანს უკვე X საუკ. I ნახევრის საბაწმიდურ ხელნაწერებში, კერძოდ, Sin. 34-ში. Sin. 34-შივე, მის ერთ-ერთ ნაწილში, ვხვდებით, ჭილ-ეტრატის ხელნაწერის მსგავსად, კლასიკური კალიგრაფიისაგან უპარესად დამორებულ ხელს. ეს ნაწილი სხვა ხელნაწერიდან არის კრებულში გადმოტანილი იოანე-ზოსიმეს მიერ, რაც მის მეტ სიძველეზე მეტყველებს¹²⁴.

¹¹⁶ პ. ინგოროყვა, *იხბ.*, ტ. 3, გვ. 340.

¹¹⁷ ი. აბულაძე, *ქართული წერის ნიმუშები*, გვ. 338.

¹¹⁸ P. Шмерлинг, *Художественное оформление грузинской рукописной книги IX—XI вв.* I, с. 72; II, с. 71—73.

¹¹⁹ G. Garitte, *Calendrier*, p. 39.

¹²⁰ ჭილ-ეტრატის იადგარი, გვ. 218. შენიშნავთ რომ აღრე ა. შანიძე ჭილ-ეტრატის იადგარს IX—X სს. მიჯნაზე გადაწერილად თვლიდა. იხ. ძველი ქართულის ქრესტომათია, თბ., 1935, გვ. 109.

¹²¹ B. Outtier, *Le iadgari sur papyrus et parchemin... Bedi Kartlisa (Revue de Kartvelologie)*, vol. XXXVII, Paris, 1979, p. 338—339.

¹²² ივ. ჯავახიშვილი, *ქართული დამწერლობათმცოდნეობა ანუ პალეოგრაფია*, გვ. 174.

¹²³ აქვე, გვ. 868—869.

¹²⁴ მხედველობაში გვაქვს Sin 34-ის 148r—195r-ზე მოთავსებული ტექსტი.

ა. შანიძის მიერ მითითებული ენობრივი მოვლენებიც უკლებლივ დასტურდება X საუკუნის ხელნაწერებში. „არა“ ნაწილაკი „არაჲ“ ფორმით, როგორც წესი, იხმარება უძველესი იადგარის სხვა ნუსხებშიც. კერძოდ BC-ში, რომლებიც ყველა ნიშნით X საუკ. პირველ ნახევარს განეკუთვნებიან (იადგარის წინამდებარე გამოცემის კითხვა-სხვაობებში „არაჲს“ ხმარების ყველა შემთხვევაა მითითებული). ასევე ქართველი მოწამის აბოს სახელი „აბო“ (და არა „ჰაბო“) ფორმით დადასტურდა იოანე-ზოსიმეს კალენდარში Sin. 34-დან, რომელიც X საუკ. პირველ ნახევარშია გადაწერილი¹²⁵. ხელნაწერის ფონეტიკური და ორთოგრაფიული მოვლენებიდან რაც სპეციალურად შესწავლილია ა. მარტიროსოვის მიერ¹²⁶, ვერ დავასახელებთ თუნდაც ერთს ისეთს, ნუსხის უეჭველად XI საუკუნეში გადაწერაზე რომ მიგვითითებდეს. ეს მოვლენები IX—X საუკ. სხვა ძეგლებშიც დასტურდება.

ჰილ-ეტრატის ნუსხის ზუსტი დათარიღება არ ხერხდება, მაგრამ შესაძლებლად მიგვაჩნია მისი ქრონოლოგიური ჩარჩოების გარკვეულად შემოფარგვლა. ქვედა საზღვრის დადგენისათვის აქამდე ამოსავალი ხელნაწერში აბოს საგალობლების არსებობა იყო. იადგარის ცალკეულ საგალობელთა ბერძნული მოდელების შესწავლამ და მათი ავტორების გამოვლენამ გარკვეულად შეცვალა არსებული ვითარება. A ხელნაწერში, მის გვიანდელ პლასტში, აღმოჩნდა ისეთი მასალა, რომელიც ბერძნული გვიანდელი თვენების მიხედვით IX საუკ. II ნახევარზე ადრე არ შეიძლება ვივარაუდოთ ქართულ კრებულში (აქვე, გვ. 865).

ზედა საზღვრის გარკვევისათვის, პირველ რიგში, გასათვალისწინებელია ლიტურგიულ-ჰიმნოგრაფიული მოვლენების განვითარების ისტორიული პროცესი და უძველესი იადგარის ბედი ამ მოვლენების ფონზე (ამ საფუძველს ემყარება სწორედ ბ. უტიეს დათარიღება). თუ აქედან ამოვალთ, მაშინ ჰილ-ეტრატის ხელნაწერის გადაწერის ზედა საზღვარს უთუოდ განსაზღვრავს ის ფაქტი, რომ XI საუკ. დამდეგისათვის არა თუ უძველესმა იადგარმა, არამედ იადგარის განვითარების უფრო გვიანდელი ეტაპის ამსახველმა X ს. ახალმა იადგარებმაც ამოწურეს თავისი თავი, პრაქტიკული მნიშვნელობა დაკარგეს და ხმარებიდან გავიდნენ. უძველესი იადგარისათვის ეს პროცესი ბევრად უფრო ადრე უნდა დაწყებულიყო, როცა მის ადგილზე თანდათან იწყეს დამკვიდრება ახალმა იადგარებმა. ეს პროცესი ინტენსიურად მიმდინარეობს X საუკ. I ნახევარში. აქედან გამომდინარე, ეფიქრობთ, რომ X საუკუნის შუაწლების შემდგომ უძველესი იადგარის გადაწერაზე პრაქტიკულად მოსალოდნელი აღარ არის. ამ ფარგლებში თავსდება უძველესი იადგარის ჩვენს ხელთ არსებული ყველა ნუსხა. თუ იმასაც გავითვალისწინებთ, რომ X—XI საუკუნეთა მიჯნაზე გადაწერილ P ლექციონარში დასტურდება პოეტურ საგალობელთა ისეთი ფენა, რომელიც აშკარად X საუკუნის ახალი იადგარების დონეზე წარმოებული შეესებაა (აქვე, გვ. 724—725) და არ არის ასახული არც ლექციონარის დანარჩენ და არც უძველესი იადგარის ნუსხებში, უნდა ვთქვათ, რომ ეს უკანასკნელი, მათ შორის ჰილ-ეტრატის ნუსხაც, P ლექციონარს გარკვევით წინ უსწრებენ.

ჰილ-ეტრატის ხელნაწერი სიძველის სხვა ნიშნებსაც გვიჩვენებს, რომელ-

¹²⁵ Garitte, Calendrier, p. 126.

¹²⁶ ჰილ-ეტრატის იადგარი, გვ. 228—265.

თა შესახებ სპეციალური მსჯელობა ქვემოთაა მოცემული. აქ მიღებულ დასკვნებს მოვიხმობთ: ასეთად მიგვაჩნია ამ ნუსხის სიახლოვე ლექციონარის კალენდრისა და აღნაგობის ქარვასთან, რასაც აღარ იცავენ Sin. 40, Sin. 41 და Sin. 34 ხელნაწერები (აქვე, გვ. 707—708); კალენდარულ დღესასწაულთა რიგის ხარებით დაწყება, რაც აღარ დასტურდება Sin. 34 ხელნაწერში, რომელიც X საუკუნის ახალი იადგარების წესს უხდის ხარკს (აქვე, გვ. 715); ნუსხის სიძველეზე მიუთითებს მისი ორთოგრაფიის ზოგიერთი თავისებურება, კერძოდ ე-ს ხმარება ო-ს ნაცვლად, რასაც ნუსხაში სისტემატური ხასიათი აქვს; დაბოლოს, ხელნაწერის ხელი და საწერი მასალა მის სიძველეზე უფრო მეტყველებენ, ვიდრე გვიანდლობაზე. ყოველივე თქმულის საფუძველზე ვფიქრობთ, რომ კილ-ეტრატის ნუსხა IX—X საუკუნეთა მიჯნაზე, უქილურეს შემთხვევაში, X საუკ. დასაწყისშია გადაწერილი. როგორც ამას ვარაუდობენ ი. აბულაძე და ბ. უტიე.

B. Sin. 18 (დაცულია სინის მთის წმ. ეკატერინეს მონასტრის ქართულ ხელნაწერთა კოლექციაში). შეიცავს 300 ფურცელს. ხელნაწერი თავბოლონაკლულია. აქვს რვეულებრივი აღრიცხვა. ფურცელთა რაოდენობა რვეულებში ყოველთვის ერთი და იგივე არ არის. იწყება პირველი რვეულის ბოლო ფურცლით და წყდება 29-ე რვეულის მე-7 ფურცელზე, რომელიც არასწორად არის ჩაიხსენებული ხელნაწერში 78-ე ფურცლად. იადგარის გადაწერაში დიდ კოლექტივს მიუღია მონაწილეობა, ნუსხაში 10 სხვადასხვა ხელი მონაცვლეობს (ერთი ფურცლის ფარგლებში ზოგჯერ ორი ან სამი ხელი მონაცვლეობს: 1r, 24v, 25r, 43r და ა. შ.). ტექსტის ნაწილი გადაწერილია მთავრულით, ნაწილი — ნუსხურიით. იადგარის შინაარსობრივი თანმიმდევრობა არსად დარღვეული არ არის. მხოლოდ ერთგან დასტურდება ხელნაწერის გვიანდელი შევსების ფაქტი, რაც ქრონოლოგიურად დიდად დაშორებული არ უნდა იყოს ნუსხის გადაწერის დროიდან. ხელნაწერმა არ შემოინახა არავითარი ცნობა შემდგენლების, გადაწერის ადგილისა და დროის შესახებ. მიუხედავად ამისა, ხელნაწერის მიახლოებითი დათარიღება მაინც ხერხდება—მასში აღმოჩნდა ტექსტის გადაწერის შემდეგ შეტანილი შენიშვნები, რომლებიც მე-10 საუკუნის ცნობილ მოღვაწეს, იოანე-ზოსიმეს ეკუთვნის. ეს შენიშვნები გამოჩნულია ხელნაწერის სხვადასხვა ნაწილებში მოთავსებული ერთი და იმვე დანიშნულების საგალობლების ურთიერთდასაკავშირებლად, ან ზოგიერთი სხვა ხასიათის დეტალის დასაზუსტებლად¹²⁷. იოანე-ზოსიმეს ხელითვე ჩანს დაწერილი დიდმარხვისა და ზატიკის კვირათა რიგის აღმნიშვნელი რიცხვები ხელნაწერის აშეიბზე და რვეულებრივი აღრიცხვა.

გამორიცხული არ არის, რომ იოანე-ზოსიმესვე ეკუთვნოდეს ხელნაწერის შევსება. ხელნაწერის მე-2 რვეული, როგორც ირკვევა, თავიდან 10 ფურცლისაგან შედგებოდა და თავდებოდა დღევანდელი მე-15 ფურცლით, რომლის v-ზე მოთავსებულია პაგინაციის აღმნიშვნელი „გ“. როგორც ჩანს, ხელნაწერის რვეულებად შეკვრის შემდეგ მეორე რვეულის მე-9, მე-10 (დღევანდელ მე-10 და მე-15) ფურცლებს შორის ჩაუქინძავთ სხვა ხელნაწერიდან ამოღებული ოთხი ფურცელი, რომლის მასალა კალენდარული რიგის მიხედვით აქ უნდა ყოფილიყო მოთავსებული. მე-2 რვეულის 9v-ზე თავდება 27 დეკემბრის თარიღზე დადებული სტეფანე პირველმოწამის ხსენების საგალობლები, ხოლო

¹²⁷ სიხურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. გვ. 61, 62, 69, 70 72.

მის მომდევნო ფურცელზე, რაც დღეს რიგით მე-15-ა, იწყებოდა განცხადება. მათ შორის ჩამატებულია მოციქულთა ხსენებისა და ათენაგენობის, აგრეთვე პირველი იანერის ბასილის ხსენების განგებები. უთარილოდ მოტანილი მოციქულთა ხსენება მისადაგებული ჩანს 28 დეკემბრის პეტრე-პავლობასთან და წარმოდგენილია როგორც მოციქულთა ხსენების ზოგადი განგება. იგივე დღესასწაული ქილ-ეტრატის იადგარში მარტვილიიდან მე-7 კვირას არის შეტანილი.

აღნიშნული ორი დღესასწაულის გვიანდელ ჩართვაზე მიუთითებს შემდეგი გარემოებები:

1. ტექსტი დაწერილია წინა და მომდევნო ფურცლებისაგან განსხვავებული ხელით. ეს ხელი ხელნაწერში სხვაგან არ დასტურდება.

2. მოციქულთა დასდებლები იწყება არა ფურცლის დასაწყისშივე, როგორც ეს მოსალოდნელი იყო, არამედ უფრო ქვემოთ. დასაწყისში არსებული ტექსტი არ არის დაკავშირებული წინა გვერდის მასალასთან — სტეფანე პირველმოწამის ხსენებასთან, რომელსაც ხელნაწერში დასრულებული სახე აქვს. აქ წარმოდგენილი პოეტური სტროფები შინაარსის მიხედვით ჯერისა და მოწამეთა თემას ეხება.

„...მერმისა ცხორებისა ძალითა ჭუარისაათა განძლიერდებოდეს. ოხითა მათითა, უფალო, შეგვწყალენ ჩუენ.

ძლიერებითა ჭუარისა შენისაათა აცხოვნენ სულნი ჩუენნი და ოხითა წმიდათაათა მოგვტევენ ცოდვანი.

ექმნა საკურველ და გვრგვენ ჭუარი შენი მოწამეთა შენთა, ქრისტე, მით სძლეს...“ (B10r).

ტექსტის შედარებითი შესწავლით გაირკვა, რომ ერთ-ერთი სტროფი „ექმნა საკურველ და გვრგვენ...“ ქილ-ეტრატის იადგარში თვედრობის აქებდითსას სტროფია (აქვე, გვ. 113). მაშასადამე, იგი მოწამეთა დასდებელია და შესაძლოა, იმ ხელნაწერში, საიდანაც ამოიღეს, სტეფანე პირველმოწამის მასალად ყოფილიყო გამოყენებული. Sin. 18-ში კი იგი უადგილოდ გამოიყურება.

3. ჩართულად მიჩნეული ფურცლების პირველსავე გვერდზე, რომელიც დღეს ხელნაწერის 11r-ა, ზედა აშიაზე იოანე-ზოსიმეს ხელით მიწერილია: „ბრჩევე (რვეულივე). ლოცვა ყათ“. ეს ფურცლები რომ თავიდან ხელნაწერის კუთვნილება ყოფილიყო, ასეთი საგანგებო აღნიშვნა, ბუნებრივია, საჭირო არ განდებოდა.

აქ წარმოდგენილი მასალის მიხედვით იოანე-ზოსიმეს კვალი ხელნაწერზე მოგვიანებით ჩატარებული რედაქციული მუშაობის ხასიათს ატარებს. იოანე-ზოსიმე არ უნდა იყოს კრებულის შედგენის თანამედროვე და თანამონაწილე, რადგან ყველა მისი შენიშვნა შემდეგ მიწერილი ჩანს. ვფიქრობთ, რომ Sin. 18-ით, როგორც ერთ-ერთი ხელნაწერით, იოანე-ზოსიმე სარგებლობდა Sin. 34 კრებულზე მუშაობის დროს. Sin. 18-სა და Sin 34-ის კალენდარში ერთდროულად ჩანს შეტანილი იოანე-ზოსიმეს შენიშვნა წმ. გიორგის 25 მაისის დღესასწაულის შესახებ, თუმც ძნელია ამ შენიშვნის ხელნაწერებში შეტანის დროის ზუსტად განსაზღვრა (აქვე, გვ. 727). ჩვენი დაკვირვებით, Sin. 18-ით სარგებლობდა იოანე-ზოსიმე მოგვიანებითაც Sin. 37 ხელნაწერის ჰიმნოგრაფიული დანართის გადაწერის დროს.

ამრიგად, იოანე-ზოსიმეს ცხოვრებისა და მოღვაწეობის წლების მიხედვით, Sin 18-ის გადაწერის დრო X საუკ. არ გადასცილდება. მაგრამ გარკვეული გარე-

მოებები გვაფიქრებინებს, რომ ამ ნუსხის გადაწერის ზედა თარიღი შეიძლება X საუკუნის შუაწლებით შემოვფარგლოთ. ამის სასარგებლოდ მეტყველებს ზოგიერთი გარემოება:

1. Sin. 34-ის გადაწერის ზედა საზღვარი 965 წელია (აქვე, გვ. 703).

2. Sin. 18-ში აღმოჩნდა რამდენიმე ცისკრის კანონი (აქვე, გვ. 540—556), რომელთა ავტორებია იოანე დამასკელი და კოზმა იერუსალამელი. ეს კანონები უძველესი იადგარის შედგენილობის ორგანული ნაწილი არ არის და განიხილება როგორც Sin. 18-ის სპეციფიკა (აქვე, გვ. 774—775). აღენიშნავთ, რომ იგივე კანონები დასტურდება თითქმის ყველა ახალ იადგარში. შედარებით ირკვევა, რომ საქმე გვაქვს ერთი და იმავე კანონების ორ სრულიად განსხვავებულ თარგმანთან. Sin. 18-ში შეტანილი თარგმანი პროზაულია და ჭერ კიდეც არ არის დამყარებული ძლისპირ-ტროპართა მეტრულ თანაფარდობაზე, რაც ორიგინალში ამ საგალობელთა არსებითი ნიშანია. ეს პრინციპი დაცულია ახალ იადგარებში შეტანილ თარგმანებში. Sin. 18 ერთადერთი ნუსხაა, რომელმაც ამ კანონთა აღრეული პროზაული თარგმანი შემოგვინახა. ეს უთუოდ მის აღრეულობაზე მეტყველებს, რადგან ვფიქრობთ, რომ ახალი თარგმანის შემოსვლის შემდეგ, რაც X საუკ. I ნახევრის იადგარებში—Sin. 1-სა და Sin. 34-ში უკვე ასახულია, კრებულში ძველი თარგმანის შექანა მოსალოდნელი აღარ არის. მით უმეტეს, რომ Sin. 18 საბაწმიდაში გადაწერილი ნუსხა ჩანს. ამ ნიშნით იგი აშკარად Sin. 34-ისა და Sin 1-ის წინამორბედია. ამრიგად, ჩვენ ვვარაუდობთ, რომ Sin. 18 X საუკუნის I ნახევარშია გადაწერილი.

Sin. 18-ის, როგორც ნუსხის, თავისებურებები დიდად არის განპირობებული იმ გარემოებით, რომ მის გადაწერაში მრავალი პირი იღებდა მონაწილეობას. ყველა იმათგანს, ვისაც წილად ზედა ხელნაწერის შედარებით დიდი მონაკვეთის გადაწერა, და იმათაც. ვინც შედარებით მცირე მოცულობის ტექსტი გადაწერეს, სრულიად გამოკვეთილად თავისი დამოკიდებულება აქვთ ენობრივ ნორმებთან, რასაც იცავენ მთელი ნუსხის მანძილზე. განსაკუთრებით თვალში საცემია ორთოგრაფიული სიჭრელე. ისეთი შთაბეჭდილება იქმნება, რომ გადაწერები სხვადასხვა ტრადიციებზე არიან აღზრდილი.

Sin. 18 თითქმის სრულიად შეუსწავლელი ნუსხაა. ა. ცაგარლის აღწერილობაში არ ხერხდება მისი შესაბამისი ხელნაწერის ზუსტად დადგენა. ყ. გარიტი ვარაუდობს, რომ ა. ცაგარლის აღწერილობაში Sin. 18-ს შეიძლება შეესაბამებოდეს № 58 ხელნაწერი¹²⁸. ივ. ჯავახიშვილის აღწერილობა, რომლის მიხედვით Sin. 18-ს პარაკლიტონი ჰქვია, მეტისმეტად მოკლეა, მასში არ არის გახსნილი ხელნაწერის სახე¹²⁹. Sin. 18-ის რაობის განსაზღვრის პირველი ცდა პ. ინგოროყვას ეკუთვნის. ამაზე უკვე იყო მითითებული უძველესი იადგარის შესახებ არსებული ძირითადი ლიტერატურის მიმოხილვაში (იხ. გვ. 659). Sin. 18-ის ვრცელი აღწერილობა მოთავსებულია სინური კოლექციის ხელნაწერთა აღწერილობის პირველ ნაკვეთში¹³⁰.

C. Sin. 40 (ცაგარლის მიხედვით № 67, დაცულია სინის მთის წმ. ეკატერინეს მონასტრის ქართულ ხელნაწერთა კოლექციაში). შეიცავს 254 ფურ-

¹²⁸ Garitte, Catalogue, p. 10—11.

¹²⁹ ჯ ა ვ ა ხ ი შ ვ ი ლ ი, აღწერილობა, გვ. 40

¹³⁰ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 53—73.

ცელს. ხელნაწერი თავნაკლულია, აკლია პირველი რვეული მთლიანად, მეორე რვეულიდან მოღწეულია ბოლო ექვსი ფურცელი. აქვს რვეულებრივი სათვალავის აღმნიშვნელი პავინაცია, რომელიც ხელნაწერს 22 რვეულის მანძილზე გასდევს. ბოლო 10 ფურცელზე პავინაცია არ იძებნება. რვეულები ძირითადად რვაფურცლიანია. კრებულის ბოლოს, 253r-ზე, მოთავსებულია გადამწერის ანდერძი, საიდანაც ირკვევა, რომ იადგარი სვიმეონ მაგალობელს გადაუწუხებავს საბაწმიდას თევდორე პალავრელის დავალებით¹³¹.

მეორე ანდერძიდან, რომელიც ხელნაწერის 253v—254r-ზეა მოთავსებული, ირკვევა, რომ ხელნაწერი შეუძენია სინელ მღვდელს გრიგოლს ივანე კუმურდოელის მეშვეობით. ანდერძი მომგებლის სახელითაა დაწერილი¹³².

მიუხედავად გადამწერისეული ანდერძისა, ხელნაწერის ზუსტი დათარიღება არ ხერხდება. პალეოგრაფიული ნიშნების მიხედვით იგი X საუკუნის ტიპური ნუსხაა. ის ფაქტი, რომ ხელნაწერი საბაწმიდაშია გადაწერილი და შემდგომ გადატანილი სინაზე, გვაფიქრებინებს, რომ იგი გადაწერილია X საუკ. 60-იან წლებამდე, ანუ მანამდე, ვიდრე საბაწმიდელ მოღვაწეთა დიდი ჯგუფი გარკვეულ ისტორიულ გარემოებათა გამო იძულებული გახდა დაეტოვებინა საბაწმიდის კერა და სინაზე გადასულიყო. სწორედ ამ გადასვლას და სინაზე ლიტერატურული ცხოვრების გაცხოველებას უკავშირდება საბაწმიდური წარმოშობის მრავალი ნუსხის გადატანა სინაზე. ერთი ამათგანი უნდა იყოს Sin. 40-ც.

გადამწერის ანდერძის მიხედვით Sin. 40-ს „იადგარანი დაჩხრეკილანი“ ეწოდება¹³³. სიტყვა „დაჩხრეკილანი“ არსებული დედნის თუ დედნების მიხედვით გარკვეული თვალსაზრისით და მიზანდასახულობით კრებულის შედგენას უნდა გულისხმობდეს. როგორც ეს ქვემოთ იქნება ნაჩვენები, Sin. 40 არ არის ტიპური იადგარის აღნაგობისა და სისრულის თვალსაზრისით. „დაჩხრეკის“ ხასიათის დაზუსტებას შეიცავს მეორე მომგებლის ანდერძი, სადაც კრებულს „იადგარნი გამოკრებულნი“ ეწოდება. სიტყვა „გამოკრებული“ ზუსტად გამოხატავს Sin. 40 ხელნაწერის სახეს სისრულის თვალსაზრისით. ეს არის უძველესი ტიპის ვრცელი იადგარიდან შერჩევით ამოკრებილი და თავისებურად დალაგებული საგალობლების კრებული. იგი კერძო დანიშნულების კრებულის შთაბეჭდილებას ტოვებს.

მიუხედავად იმისა, რომ Sin. 40 აღწერეს ა. ცაგარელმა¹³⁴ და ი. ჭავჭავიძემ¹³⁵, მისი რედაქციის განსაზღვრის პირველი ცდა პ. ინგოროყვას ეკუთვნის (აქვე, გვ. 659). Sin. 40-ის ვრცელი აღწერილობა შესულია ხელნაწერთა ინსტიტუტის მიერ შედგენილ სინურ ხელნაწერთა აღწერილობის პირველ ნაკვეთში¹³⁶.

¹³¹ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 152.

¹³² იქვე, გვ. 152.

¹³³ „ჩხრეკა“, როგორც საბაწმიდურ-სინური ხელნაწერებისათვის დამახასიათებელი პალეოგრაფიული ტერმინი, ვრცლად არის განხილული მ. ს უ რ გ უ ლ ა ძ ი ს ნაშრომში: „ძველი ქართული პალეოგრაფიული ტერმინები“, თბ., 1978, გვ. 80—94. ავტორი ეხება Sin.40-ის ანდერძებსაც. ავტორის დაკვირვებით, „დაჩხრეკა“ ნიშნავს შემოკლებას, მატებას, გაწმენტას, ე. ი. განსხვავებული რედაქციის შექმნას.

¹³⁴ А. А. Ц а г а р е л и, Сведения, II, с. 83, № 67.

¹³⁵ ჭ ა ვ ა ხ ი შ ვ ი ლ ი, აღწერილობა, გვ. 107—109.

¹³⁶ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 143—152.

D. Sin. 41 (დაცულია სინის მთის წმ. ეკატერინეს მონასტრის ქართულ ხელნაწერთა კოლექციაში). შეიცავს 183 ფურცელს. თავბოლონაკლულია. დასაწყისში აკლია 4 რვეული მთლიანად, მე-5 რვეულიდან მოღწეულია ექვსი ფურცელი. წყდება 27-ე რვეულის მე-7 ფურცელზე. შემორჩენილი ნაწილის ფურცელთა თანმიმდევრობა არსად დარღვეული არ არის. არ შემოინახა არავითარი ცნობები გადაწერის ადგილის, დროისა და გადამწერთა შესახებ. პალეოგრაფიული მონაცემებით X საუკ. გადაწერილად ითვლება.

ა. ცაგარლის აღწერილობაში Sin. 41-ს შესატყვისი არ ეძებნება¹³⁷. ხელნაწერი აღწერილია ორჯერ — ნ. მარისა¹³⁸ და ც. ჭანკიევის¹³⁹ მიერ.

E. Sin. 34 (ცაგარლის აღწერილობით № 19, დაცულია სინის მთის წმ. ეკატერინეს მონასტრის ქართულ ხელნაწერთა კოლექციაში).

იაღგარის ოთხი ძირითადი ნუსხის გარდა, აქვე უნდა განვიხილოთ სინური კოლექციის ცნობილი ხელნაწერი Sin. 34, რომელშიც უძველესი იაღგარია შეტანილი. იგი მრავალგზის აღწერილი და მრავალმხრივ შესწავლილი კრებულია¹⁴⁰. მიუხედავად მრავალფეროვანი და რთული შედგენილობისა, Sin. 34 იაღგარად არის ცნობილი. ასე მოიხსენიებს მას იოანე-ზოსიმე კრებულზე დართულ ძირითად ანდერძებშიც¹⁴¹. გარდა იაღგარისა, Sin 34 შეიცავს: „ჟამსს“ და სხვადასხვა დამატებებს „ჟამნისათვის“, საეკლესიო კალენდარს ანუ „კრებას“, რომელიც სამეცნიერო ლიტერატურაში იოანე-ზოსიმეს კალენდრის სახელითაა ცნობილი. მორალურ-ასკეტიკური ხასიათის თხზულებას — ბარსანოფისა და იოვანეს კითხვა-მიგებებს, სხვადასხვა ცნობებს ასტრონომია-ასტროლოგიიდან და სხვა. შედგენილობისა და მასში დაცული ტრადიციების მრავალფეროვნების გამო Sin. 34-ს თავისი დროის ლიტურგიკულ „ენციკლოპედიას“ უწოდებენ¹⁴². მასში იოანე-ზოსიმემ თავი მოუყარა სხვადასხვა დროის, სხვადასხვა დანიშნულებისა და წარმომავლობის ლიტურგიკულ მასალას — პრაქტიკაში ადრევე დამკვიდრებულსა და ახლად შემოღებულს — და შენიშვნა-განმარტებების საშუალებით ერთ მთლიანობად წარმოადგინა იგი¹⁴³. Sin. 34-ის ახლახან გამოვლენილი ანდერძით ირკვევა, რომ კრებულზე მუშაობა იოანე-ზოსიმეს 965 წელს დაუსრულებია საბაწმიდაში¹⁴⁴. ამ კრებულის შედგენაზე იოანე-ზოსიმე, როგორც ხელნაწერის სხვადასხვა ნაწილებში მითითებული თარიღებიდან ირკვევა, ხანგრძლივი დროის განმავლობაში მუშაობდა. სხვა ნაწილებთან შედარებით იაღგარი ადრე ჩანს გადაწერილი.

Sin. 34-ში შეტანილი იაღგარი დიდი ხანია მკვლევართა ყურადღე-

¹³⁷ Garitte, Catalogue, p. 10—11.

¹³⁸ Марр, Описание, с. 27—31.

¹³⁹ სინურ ხელნაწ. აღწერლობა, I, გვ. 153—156.

¹⁴⁰ A. A. Цагарели, Сведения, II, с. 64—65; ჭ ა ვ ა ხ ი შ ვ ი ლ ი, აღწერილობა, გვ. 54—59; Garitte, Calendrier, p. 15—19; პ. ი ნ გ ო რ ო ყ ვ ა, გორგი მერჩულე, თბ., 1954, გვ. 756—757, 759, 874—878; მისივე: თხზ., ტ. 3, გვ. 217—218, 221, 359—363, 367—368, 533—539; ძლისპირნი, გვ. 0107—0108; ც. ჭ ა ნ კ ი ე ვ ი, სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 94—131; ლ. ხ ე ვ ს უ რ ი ა ნ ი, იქვე, გვ. 131—143.

¹⁴¹ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 124—125, 141—142.

¹⁴² კ. კ ე ე ლ ი ძ ე, იოანე ქართველის კალენდარი, ეტიუდები, ტ. V, გვ. 243.

¹⁴³ ძლისპირნი, გვ. 020.

¹⁴⁴ სინურ. ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 141—142.

ბას იქცევს. პ. ინგოროყვამ საგანგებოდ შეისწავლა იგი შედგენილობის, სტრუქტურისა და რედაქციული რაობის თვალსაზრისით¹⁴⁵. იადგარების მის მიერვე შედგენილ კლასიფიკაციაში Sin. 34-ის „პალესტინის ქართული სკოლის მოკლე იადგარი“ უწოდა. ამ ნაშნით იგი Sin. 26-თან ერთად გამოყო X საუკუნის დიდი იადგარებისაგან¹⁴⁶. უნდა შევნიშნოთ, რომ პ. ინგოროყვას ნაშრომებში Sin. 34-ის იადგარის მხოლოდ ერთი ნაწილია. განხილული, კერძოდ, „ახალი“ ნაწილი, რომლითაც იგი X საუკუნის დასახელებულ ახალ იადგარებთან დგება. უკანასკნელ დრომდე გაურკვეველი რჩებოდა, თუ რას წარმოადგენს იადგარის ის ნაწილი, რომელიც იოანე-ზოსიმეს მრავალრიცხოვან შენიშვნებში თუ მითითებებში „ძველად“ იწოდება და კრებულის 123r—143r-ზეა მოთავსებული. აღნიშნულ ფურცლებზე მოთავსებულ მასალას პ. ინგოროყვა დიდ მნიშვნელობას არ ანიჭებდა, გვიანდელ დამატებად თვლიდა¹⁴⁷, ან საერთოდ არ იხილავდა¹⁴⁸. ხოლო „ძველისა“ და „ახლის“ დაპირისპირებას იადგარის „ახალ“ ნაწილში ეძებდა¹⁴⁹. ამჟამად უკვე გარკვეულია, რომ Sin. 34-ის 123r—143r უჭირავს უძველესი რედაქციის იადგარს, სადაც იგი ყველა თავისი ძირითადი შემადგენელი ნაწილითაა წარმოდგენილი¹⁵⁰. ამრიგად, იოანე-ზოსიმეს კრებულში თავი მოიყარა იადგარის ორმა რედაქციამ, ისინი იოანე-ზოსიმეს შენიშვნებში კვალიფიცირდება როგორც „ძველი“ და „ახალი“. მაშასადამე, „ძველისა“ და „ახლის“ დაპირისპირებაში კონკრეტული შინაარსია ჩადებული. იგი გულისხმობს ახალი რედაქციის იადგარის დაპირისპირებას არქაულთან Sin. 34-ის ფარგლებშივე.

მიუხედავად საგალობლების რედაქციული გამიჯვნისა, იოანე-ზოსიმეს მრავალრიცხოვანი შენიშვნებისა და ანდერძების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ Sin. 34-ში იადგარი წარმოდგენილია როგორც ერთი მთლიანობა, რომელშიც „ძველი“ და „ახალი“ საგალობლები ერთმანეთს ავსებენ და ერთნაირად საქირო არიან საღვთისმსახურო პრაქტიკაში. Sin. 34-ში ტრადიციების გამიჯვნასთან კი არა გვაქვს მხოლოდ საქმე, არამედ ურთიერთშეკვებასთან. სწორედ ეს მხარეა არსებითი იოანე-ზოსიმეს ამ იშვიათ ხელნაწერში. ამ მიზანდასახულობას ექვემდებარება იადგარის ახალი და არქაული ფენები და მათი თავისებურებები სწორედ ამით არის განპირობებული.

უპირველეს ყოვლისა, აღვნიშნავთ, რომ Sin. 34-ის უძველესი იადგარი გადაწერილია ძალიან მოკლედ. გარდა აღდგომის დასდებლებისა, საგალობელი ტექსტები თითქმის არსად სრული სახით მოტანილი არ არის, არამედ წარმოდგენილია ორ-სამ სიტყვიანი დასაწყისებით¹⁵¹.

¹⁴⁵ ინგოროყვა, თხზ., ტ. 3, გვ. 216—222.

¹⁴⁶ იგულისხმება Sin. 1, Sin. 14, Sin. 59, Sin. 64—65, S—425, წვირისა და იელის იადგარები.

¹⁴⁷ პ. ინგოროყვა, გიორგი მერჩულე, გვ. 874—875.

¹⁴⁸ პ. ინგოროყვა თხზულებათა კრებულის მე-3 ტომში საერთოდ აღარ იხილავს Sin. 34-ის „ძველ“ ნაწილს. იგი წერს: „ხელნაწერი წარმოადგენს კრებულს. საგალობელ იადგარს ამ კრებულში უჭირავს 34—123 ფურცლები (თხზ., ტ. 3, გვ. 359). Sin. 34-ის იადგარის „ძველი“ ნაწილი კი სწორედ 123r-დან იწყება.

¹⁴⁹ ც. კანკიევი, პალესტინელ გადაწერ „იოვანთა“ შესახებ, მრავალთავი, III, თბ., 1973, გვ. 50.

¹⁵⁰ ლ. ხევსურიაძე, Sin 34-ის შედგენილობის საკითხისათვის, მრავალთავი, VI, თბ., 1978, გვ. 89—91.

¹⁵¹ სწორედ ამის გამო არ არის Sin. 34 გამოყენებული იადგარის ტექსტის წინამდებარე გამოცემაში.

თავისებურია უძველესი იაღგარის კომპოზიცია — მისი შემადგენელ ნაწილებად დაყოფა და მათი ურთიერთგანლაგება (ამაზე ქვემოთ).

Sin. 34-ის უძველესი იაღგარის არსებითი ხასიათის თავისებურებას კი ის შეადგენს, რომ მასში არ არის შეტანილი იაღგარის ძირითადი საგალობელი — ცისკრის გალობანი, რომლის თვისობრივად ახალი სახეობა და ახალი ტექსტები შეადგენს იაღგარის საგალობელთა „ახალ“ ნაწილს. როგორც ირკვევა, ეს არ არის შემთხვევითი ფაქტი და არსებითად გამოხატავს „ძველი“ და „ახალი“ ნაწილების ურთიერთმიმართებას. იოანე-ზოსიმე უძველესი იაღგარის კანონებს ღვთისმსახურების პრაქტიკაში ახლად შემოსული კანონებით ცვლის. „ძველი იაღგარის“ რამდენიმე დღესასწაულის განგებაში, იქ, სადაც წესის მიხედვით მოთავსებული უნდა იყოს ცისკრის გალობანი, იოანე-ზოსიმეს ჩაურთავს საგანგებო შენიშვნები: „გალობანი ახალნი ზემოთ ჰპოვნე“ (იხ. 134v, 135r, 137v). მართალია, ამგვარი შენიშვნა არ არის მიწერილი ყველა იმ დღესასწაულთან, რომელთაც უძველესი იაღგარის სხვა ნუსხების მიხედვით ცისკრის კანონი ახასიათებთ, ვფიქრობთ, პრინციპი მაინც ნათელია და იგი მთელ ძველ იაღგარზე ვრცელდება (გამონაკლისს მხოლოდ აღდგომის დასდებლები შეადგენენ, სადაც ჯერ კიდევ შენარჩუნებულია კანონის არქაული ფორმა).

ამრიგად, Sin. 34-ის შესწავლა გვიჩვენებს, რომ მასში ასახულია იმ ჰიმნოგრაფიული რეპერტუარის შეცვლისა და განახლების პროცესი, რომელიც უძველესი იაღგარის შინაარსს შეადგენს. განახლება, როგორც კრებულიდან ჩანს, ცისკრის კანონით დაწყებულია და ერთბაშად ყველა ელემენტს არ შეხება. ძველ იაღგარში მხოლოდ კანონია მთლიანად შეცვლილი, ხოლო უძველესი იაღგარის სტიქარონები და განსაკუთრებით, ეამისწირვისა და სხვა მსახურებათა თუ რიტუალებისათვის განკუთვნილი სხვადასხვა დანიშნულების მცირე ფორმის პოეტური და ფსალმუნური საგალობლების მთელი სიმრავლე ისევ ძალაშია და ისევე აუცილებელია ღვთისმსახურებისათვის, როგორც ახალი კანონები. Sin. 34 ამ პროცესის სათავეებს, მის ადრეულ ეტაპს ასახავს, მიუხედავად იმისა, რომ X საუკ. I ნახევარშია გადაწერილი.

უძველესი იაღგარის იმ სიახლეთა გარემოში წარმოდგენა, რომელიც Sin. 34-შია შემოტანილი, ჰიმნოგრაფიის განვითარების ახალი ტენდენციების ფონზე თავისთავად გულისხმობს, რომ უძველეს იაღგარს ამ დროისათვის თავისი განვითარება დამთავრებული აქვს, იგი იწყებს საღვთისმსახურო პრაქტიკიდან გასვლას. ეს კი საშუალებას გვაძლევს უფრო გარკვევით ვიმსჯელოთ განვითარების იმ დონეზე, იმ მასშტაბებზე, რომლისთვისაც მიუღწევია უძველეს იაღგარს თავისი არსებობისა და გამოყენების ხანგრძლივი დროის განმავლობაში, ვიმსჯელოთ იაღგარის სპეციფიკაზე, სტრუქტურაზე, შედგენილობაზე. ამრიგად, Sin. 34 მიგვაჩნია უძველესი იაღგარის განვითარების ერთგვარად შემაჯამებლად, მიუხედავად მთელი რიგი თავისებურებებისა, და ამიტომ მის მონაცემებს გამოკვლევაში დიდი ადგილი აქვს დათმობილი.

სხვა ხელნაწერებს, რომლებშიც შესულია უძველესი იაღგარის მასალა, საკუროების მიხედვით ვეხებით გზადაგზა.

უძველესი იაღბარის შემადგენელი ნაწილები

უძველესი იაღბარის შედგენილობის შესახებ მსჯელობას ვიწყებთ იმ ძირითადი შემადგენელი ნაწილების გამოყოფით, რომელთა ერთობლიობა იაღბარს თავისი დროის უნივერსალურ ჰიმნოგრაფიულ კრებულად წარმოგვიდგენს. სხვადასხვა ლიტურგიკული დანიშნულების მასალის ერთ კრებულში თავმოყრა ერთი შეხედვით შეიძლება ხელოვნურად გაერთიანების შთაბეჭდილებას ტოვებდეს, მაგრამ წინასწარ უნდა ითქვას, რომ კავშირი იაღბარის სხვადასხვა ნაწილებს შორის უაღრესად ორგანულია და საღვთისმსახურო პრაქტიკის ერთიანი გააზრების, განვითარების არსებითად ერთი პროცესის მაჩვენებელია.

იაღბარის შედგენილობაზე მსჯელობა ერთგვარად იმით არის გართულებული, რომ ნუსხათა უმრავლესობას არ შერჩენია თავისი თავდაპირველი სახე და ხარვეზები ზოგჯერ მეტად საგრძნობია. ამიტომ იაღბარის შედგენილობის სპეციფიკის განსაზღვრისათვის დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ნუსხებში დაკარგული ნაწილების გამოვლენასა და მათ შეძლებისდაგვარად აღდგენას, რაც ზოგიერთ შემთხვევაში აღარც კი ხერხდება.

დღეისათვის არსებული ვითარების მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ. უძველესი იაღბარის შედგენილობა მისი ძირითადი ნაწილების თვალსაზრისით ასე გამოიყურება: იაღბარის ერთ-ერთ ძირითად და არსებით ნაწილს შეადგენს წელიწადის უძრავი კალენდრის დღესასწაულთა რიგი. ეს ნაწილი იაღბარის ნუსხათაგან არ ჩანს მხოლოდ D-ში. იგი მეტ-ნაკლები სისრულითა და მოცულობით დაცულია ABCE ნუსხებში¹⁵². კალენდარულ დღესასწაულთა რაოდენობის თვალსაზრისით ყველაზე ვრცელი A ნუსხაა. მასში არსებული ზოგიერთი დღესასწაული ვერ პოულობს პარალელს ვერც ერთ სხვა ნუსხაში. მეტად მოკლეა დღესასწაულთა რიგი CE ნუსხებში.

იაღბარის მეორე ვრცელ ნაწილს შეადგენს მოძრავი კალენდრის ციკლები — დღემარხვა და აღდგომის ზატიკი თავისი დღესასწაულებითა და რიგითი დღეებით. დღემარხვის ციკლი სრული სახით შესულია იაღბარის ყველა ნუსხაში. მხოლოდ D წყდება ვნების ორშაბათის ცისკრის სამსაგალობელზე. რაც შეეხება ზატიკს, იგი არ არის D ნუსხაში, შესაძლებელია, იმის გამო. რომ ხელნაწერი ნაკლებია. დანარჩენ ნუსხათაგან AC ზატიკის მხოლოდ დიდ დღესასწაულებს შეიცავს. BE ნუსხებში კი ძირითად დღესასწაულებთან ერთად მოცემულია ჩვეულებრივ დღეთა საგალობელი მასალაც¹⁵³.

იაღბარის მესამე ნაწილად გამოიყოფა ე. წ. აღდგომის დასდებლები ანუ საკვირაო საგალობლები, რომლებიც რვახმიან სისტემას ქმნიან. აღდგომის დასდებლები შემონახულია ABCDE ნუსხებში და სინური კოლექციის კიდევ ორ ნუსხაში — Sin. 20-სა (F) და Sin. 26-ში (G)¹⁵⁴, რომლებიც ახალი რედაქციის იაღბარებს წარმოადგენენ. ნუსხათა დაზიანების გამო აღნიშნული დასდებლები

¹⁵² A 1r—74v, 183r—187v, 197v—275v; B 1r—47r, 132v—142v, 144v—177r; C 160r—252r; E 134v—137v.

¹⁵³ A 75r—183r, 188r—197v; B 47r—132r, 143r—144v; C 78v—157v. 196r—204v; D 124r 183v; E 135v—137r, 138v—141r.

¹⁵⁴ A 307v—313v; B 177v—230v, 78r—v; C 1r—47v; D 1r—123v; E 123r—131v; F 95r—130v; G 287v—290v.

სხვადასხვა სისრულითაა მოღწეული. დანიშნულების თვალსაზრისით აღდგომის დასდებლები ქმნიან ოქტოიხოსის ადრეულ რედაქციას და შეიძლება წრეს განეკუთვნებოდნენ. ღვთისმსახურების ამავე წრეს განეკუთვნება დასდებლთა კიდევ ერთი ჯგუფი, რომელიც მხოლოდ CE ნუსხებშია და სინური კოლექციის კიდევ ერთმა ლიტურგიკულმა კრებულმა—Sin. 53-მა შენოგერნაეს. ეს დასდებლები სამარადისო ან სინანულის დასდებლებად იწოდებიან და, მსგავსად აღდგომის დასდებლებისა, რვასმიან სისტემას წარმოგვიდგენენ¹⁵⁵.

დაბოლოს, ACE ნუსხებში დაცულია იაღვარის კიდევ ერთი შემადგენელი ნაწილი—იბაკო-წარდგომანი. იაღვარის ამ ნაწილის თავისებურება იმაში მდგომარეობს, რომ იგი თავს უყრის ერთად სხვადასხვა დღესასწაულებსა თუ დღეებისათვის განეკუთვნილ დამატებით ელემენტებს—იბაკო-წარდგომანს, რითაც მიმართებას ამყარებს იაღვარის ყველა დანაჩენ ნაწილთან. იბაკო-წარდგომანი, გარდა საწელიწდო დღესასწაულებისა, დაწესებულია დიდმარხვის და ზატიკის პერიოდის დღესასწაულებისათვის და აღდგომის და სინანულის დასდებლების დამატებადაც. მათი დიდი რაოდენობა E-მ შენოგერნაეს, სანორ ვრცელი რიგი იბაკოებისა და წარდგომებისა შესულია A ნუსხაშიც. C მოკლეა და შეიცავს მხოლოდ ზოგიერთი დანიშნულების იბაკოებს¹⁵⁶. ნუსხებში შედარებითი შესწავლა გვიჩვენებს, რომ აქ მითითებულს გარდა უძველეს იაღვარში კიდევ რაიმე სხვა ნაწილის არსებობა მოსალოდნელი არ არის.

ცალკეულ ნუსხათა შედგენილობას, რასაკვირველია, სხვა სახე ექნებოდა, ხელნაწერებს რომ მათი თავდაპირველი სახით მოეღწია. დაკარგული ფურცლების შინაარსის აღდგენას, რაც რიგ შემთხვევაში შესაძლებელი ხდება, გარკვეული კორექტივი შეაქვს აქ წარმოდგენილ სურათში. მაგრამ ვიდრე აღდგენებს შევხებოდეთ, საჭიროა გავითვალისწინოთ იაღვარის ნუსხათა შედგენილობის ერთი მხარე:

უძველესი იაღვარის ნუსხები ერთმანეთისაგან სხვაობენ კრებულებში ძირითადი ნაწილების განლაგებისა და თანმიმდევრობის თვალსაზრისითაც. ამ მხრივ არსებული ნუსხები შეიძლება ორ ძირითად ჯგუფად დაიყოს: პირველს მიეკუთვნებთ AB ნუსხებს, რომლებიც აგებულია ჯარჯვლელ კალენდარულ ქარგაზე. კალენდარის ეს ქარგა, როგორც ამას უფრო დაწვრილებით ქვემოთ დავინახავთ, აღებულია იერუსალიმური ლექციონარიდან. იაღვარის პირველ შემადგენელ ნაწილად დღესასწაულთა საწელიწადო რიგია შეტანილი. მის თავისებურებას ის წარმოადგენს. რომ, მსგავსად ლექციონარისა, უძრავ დღესასწაულთა რიგში მარტსა და აპრილს შორის ჩაირთავს დიდმარხვისა და ზატიკის მოძრავ ციკლებს. საწელიწადო-სადღესასწაულო ნაწილის მომდევნოდ A-ში შეტანილია იბაკო-წარდგომანი და შემდგომ აღდგომის დასდებლები, რაც უკანასკნელ დრომდე ხელნაწერში გამოვლენილი არ იყო. B-ში საწელიწადო-სადღესასწაულო ნაწილს უშუალოდ აღდგომის დასდებლები მოსდევს. აღდგომის დასდებლების საწელიწადო დღესასწაულთა შემდგომ მოთავსება შეთანხმებული ჩანს ლექციონარის ტრადიციასთან, აქ სწორედ დღესასწაულთა შემდეგ არის შეტანილი ცალკე საკვირაო დანიშნულების ფსალმუნები და ალელუია-ფსალმუნები (T 1679—1692).

¹⁵⁵ C 47v—63v; E 132r—133v; Sin. 53, 80v—86v.

¹⁵⁶ A 275v—307v; C 63v—78v, 157v—159v; E 133v—134v, 141r—143r.

ნუსხათა მეორე CDE ჭგუფი ამგვარ კალენდარულ ქარგას არ იცავს და ძირითადი შემადგენელი ნაწილების სხვადასხვა განლაგებას გვიჩვენებს. C ნუსხაში ჭერ შეტანილია აღდგომისა და სინანულის დასდებლები, რასაც უშუალოდ მოსდევს დღესასწაულების ამ წრესთან დაკავშირებული იბაკობის მოკლე რიგი — ლიტანიის, აღდგომის, სინანულის, საშაბათო იბაკობები. შემდეგ C-ში შეტანილია დიდმარხვის ციკლი და, ბოლოს, უძრავი კალენდრის დღესასწაულთა მოკლე რიგი. კალენდარულ დღესასწაულებს წინ უძღვის რამდენიმე დღესასწაულისათვის (ხარების, შობის, მოწამეთა და ა. შ.) განკუთვნილი იბაკობების მცირე ჭგუფი.

D ნუსხა, მსავალსად C ნუსხისა, იაღგარის დასაწყისში აღდგომის დასდებლებს ათავსებს, რასაც შემდეგ დიდმარხვის ციკლის საგალობლები მოსდევს.

ყველაზე დანაწევრებულად უძველესი იაღგარი E ნუსხაშია წარმოდგენილი. იოანე-ზოსიმეს ვრცელი სათაურებითა და შენიშვნებით გაუმიჯნავს ერთმანეთისაგან არა მარტო იაღგარის ძირითადი ნაწილები, არამედ საგალობელთა უფრო მცირე ჭგუფები: იაღგარის დასაწყისში მოთავსებულია აღდგომისა და სინანულის დასდებლები, რასაც უშუალოდ მოსდევს ცალკე ჭგუფებად წარმოდგენილი აღდგომისა და სინანულის იბაკო-წარდგომანი. შემდეგ მოტანილია დღესასწაულთა უძრავი კალენდარული რიგი, რასაც იოანე-ზოსიმეს მიხედვით ეწოდება „დღესასწაულნი ძუელნი მიწყებით“. ცალკეა გამოყოფილი ე. წ. „შეკრებულად მსგებსისა დღესასწაულნი“, რომელიც ტიპიურ დღესასწაულთა ზოგად განგებებს შეიცავს. განგებათა ამგვარ ცალკე ჭგუფს იაღგარის არც ერთი სხვა ნუსხა არ იცნობს, თუმცა დღესასწაულთა ზოგადი მოდელეები მათთვის უცხო არ არის. ცალ-ცალკეა გამოყოფილი დიდმარხვისა და ზატიკის ჩვეულებრივ დღეთა საგალობლები. იაღგარის ბოლო ნაწილში მოთავსებულია კალენდარულ და ე. წ. „შეკრებულ“ დღესასწაულთა იბაკობები. მიუხედავად იმ თავისუფლებისა, რომელსაც CDE ნუსხების გადამწერები იჩენენ, მაინც არის მსავალსება მათ შორის. სამივე მათგანში წინ წამოწეულია ოქტობისის საგალობლები და დიდმარხვისა და ზატიკის პერიოდები ცალკეა გამოყოფილი წელიწადის დღესასწაულებისაგან.

ამრიგად, კრებულის აგების თვალსაზრისით იაღგარის ნუსხები საკმაოდ სხვაობენ. მიუხედავად ამისა, ყველა მათგანში კარგად ჩანს იაღგარის ერთი და იგივე ტიპი. თუ გავითვალისწინებთ იმ ფაქტს, რომ უძველესი იაღგარის წარმოშობას საფუძვლად იერუსალიმური ლექციონარი უდევს, რომელიც უნდა ყოფილიყო მისი არქიტექტონიკის მოდელიც, უნდა ვთქვათ, რომ თავდაპირველი და ტიპიური სახე იაღგარისა დაცულია იმ ნუსხებში, სადაც დღესასწაულთა მოძრავი და უძრავი ნაწილები ლექციონარის კალენდრის მიხედვითაა განლაგებული და შემდეგ მოცემულია შეიდეულის საგალობლები და იბაკობები. იაღგარის ნაწილებს შორის საწელიწადო ნაწილი ყველაზე აღრეული ჩანს და სწორედ ის უნდა დასდებოდა საფუძვლად კრებულის სახის ჩამოყალიბებას. მაშასადამე, AB ნუსხებს მივიჩნევთ იმ კრებულებად, სადაც უძველესი იაღგარის შემადგენელი ნაწილების თანმიმდევრობის ძველი სახეა დაცული.

ნუსხების დაშორება თავდაპირველი მოდელისაგან სხვადასხვა საფუძველზე ჩანს მომხდარი. თუმცა ერთ-ერთი მიზეზი, შესაძლებელია, მათი გვიანდლობა იყოს, როცა უძველესი იაღგარის პოზიციები შერყეულია და

მისი ტრადიციული სახის დაცვას არსებითი მნიშვნელობა აღარ აქვს. აქ უთუოდ ისიც არის გასათვალისწინებელი, თუ რა მიზნით და დანიშნულებით ხდება ილგარის გადანუსხვა. C ხელნაწერი, მაგალითად, ატარებს აშკარა ნიშნებს მისი კერძო, სამონასტრო გამოყენებისა. ხელნაწერის ანდერძში ნათქვამია, რომ „დაყუდებულმა“ ბერმა თვედორე პალაურელმა თავისთვის გადააწერინა ხელნაწერი ვინმე სვიმეონ მაგლობელს საბაწმიდის მონასტერში¹⁵⁷. გადამწერისეულ შენიშვნებში რამდენჯერმეა განმარტებული, თუ როგორ უნდა მოიქცეს მარტოდმყოფი ამა თუ იმ წესის შესრულებისას. ხელნაწერის 204v-ზე მარტივლიის სიწმიდისაჲს გამო შენიშნულია: „სიწმიდისაჲ აღელუჲათა შემოიყვანონ. თუ კულა მარტოჲ იყო, რაჲცა იცოდე, იგიცა ბრძანე“ (გვ. 250). ანალოგიური შენიშვნები ახლავს ფერისცვალებისა და ენკენიის განგებებსაც (გვ. 266, 298). აშკარაა, რომ გადამწერი სამონასტრო ცხოვრების პირობებს ითვალისწინებს. ასეთ შემთხვევაში გამორიცხული არ არის, რომ კრებულის აგება, მისი შედგენილობა იმ პირის სურვილებით არის ნაკარნახევი. ვისთვისაც იგი იწერება, რაც სრულიად გამორიცხულია სამრევლო მსახურებისათვის გადაწერილ ხელნაწერებში.

უფრო თვალსაჩინოდ აღნიშნული ვითარება E ნუსხაში ჩანს. მასში დაცული ძველი ილგარის მკვეთრად გამოხატული თავისებური სახე განპირობებული უნდა იყოს იმ ამოცანებით, რასაც იოანე-ზოსიმე Sin. 34 ხელნაწერს უსახავდა მთლიანად. იოანე-ზოსიმეს მიზანს შეადგენდა კრებულში აესახა ღვთისმსახურებისა და ჰიმნოგრაფიის განვითარების ის გარდამავალი ეტაპი, როცა ახალმა და ძველმა ილგარულმა მასალამ ერთად მოიყარა თავი და ერთნაირად საკირო აღმოჩნდა მსახურებისათვის. იოანე-ზოსიმე „ძველსა“ და „ახალს“ განიხილავს როგორც ერთმანეთის შეესებას, ამიტომ, ბუნებრივია, რომ ძველი ილგარის გადაწერისას, იგი მხედველობაში იღებს ვითარებას ახალ ილგარში. ძველი ილგარის შემადგენელი ნაწილების თანმიმდევრობა აშკარად ისეთივეა შესაბამის ნაწილებში, როგორც ახალში. ამ უკანასკნელში ჭერ სწორედ ოქტობოსის საგალობლებია გადაწერილი, შემდეგ ღვთისაწაულების საწელიწდო რიგი, ზოგადი ღვთისაწაულები და, ბოლოს. მარხვის კვირიაკეთა საგალობლები¹⁵⁸. ამ თანმიმდევრობას უჩვენებს, როგორც ზემოთ ვნახეთ, E-ს ძველი ნაწილიც. უნდა შევნიშნოთ, რომ E ნუსხის არც ახალი ნაწილის აგების სქემაა ტიპიური X საუკუნის ახალი ილგარებისათვის და იგი განხილულ უნდა იქნას როგორც ამ კრებულის თავისებურება.

7.



უძველესი ილგარის შედგენილობის სპეციფიკის განსაზღვრისათვის დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ცალკეულ ნუსხათა ღვთისათვის დაკარგული ფურცლების შინაარსის ცოდნას. როგორც ითქვა, ილგარის ABCD ნუსხებიდან არც ერთი არ არის ჩვენამდე მოღწეული სრულად. მხოლოდ E-ში შეტანილი „ძველი“ ილგარი შემოინახა თავდაპირველი სახით. ნუსხების დაზიანება საგრძნობია, ფურცელთა დიდ რაოდენობას მოიცავს და ძირითადად ხელ-

¹⁵⁷ სინურ. ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 152.

¹⁵⁸ იქვე, გვ. 97—116.

ნაწერთა თავსა და ბოლოში აღინიშნება. იადგარის სხვადასხვა ნუსხებში ნაკლებია მისი სხვადასხვა ნაწილები. AB ნუსხებში დასაწყისში დაზიანება შეხება დღესასაწულთა საწელიწდო რიგს, ხოლო ბოლოში — აღდგომის დასდებლების ბოლო ხმებს. CD ნუსხების დასაწყისში ნაკლებია იმავე აღდგომის დასდებლების პირველი ხმები. კარგად არის ნუსხებში დაცული მარჯვის ნაწილი, ვინაიდან იგი თითქმის ყველგან ხელნაწერთა შუა ნაწილშია მოქცეული. ამ მხრივ გამონაკლისს მხოლოდ D ნუსხა შეადგენს, რომელიც ვნების კვირის საგალობლებზე წყდება. ძირითადი შემადგენელი ნაწილების სხვადასხვა თანმიმდევრობის წყალობით ამა თუ იმ ნუსხის დაკარგული ნაწილების შესახებ შეგვიძლია ვიმსჯელოთ არა მარტო ნუსხაშივე არსებული მონაცემებისა და მინიშნებების მიხედვით, არამედ ძირითადად პარალელურ ნუსხებში არსებული ვითარების მიხედვით. განსაკუთრებული მნიშვნელობა ამ მხრივ E-ს ენიჭება.

დაკარგული ფურცლების შინაარსის განსაზღვრის მნიშვნელობა სცილდება ცალკეული ნუსხების ფარგლებს, რადგან ამგვარი აღდგენები საშუალებას გვაძლევს ვიმსჯელოთ უძველესი იადგარის ამა თუ იმ მოვლენის გავრცელების მასშტაბებზე, საზოგადოდ იადგარის განვითარების დონეზე.

ხემათ უკვე აღვანხეთ, რომ AB ნუსხება თავნაკლულაა. A-ს დასაწყისში ორი რვეული ანუ 20 ფურცელი აკლია. B-ს კი პირველი რვეულიდან შემორჩა მხოლოდ ბოლო ფურცელი¹⁵⁹.

AB ნუსხაზე დღეს შინაარსს დღესასწაულთ იწყება. A-მ ამ დღესასწაულის უმნაშენლო ფრაგმენტი შემოინახა, რომელიც ხელნაწერის მეტად დაზიანებულ 1r—v-ზეა მოთავსებული (გვ. 20—21). B-ს ფრაგმენტი გაცილებით ვრცელია (გვ. 14—22). შობას დღესასწაულის განგება დაზიანების გარეშე დაცულია C და E ნუსხებში.

რათა უკეთ წარმოგვედგინა, თუ როგორ გამოიყურებოდა AB ნუსხების დაკარგული თავი, საჭირო გახდა პირველ რიგში იმის გარკვევა, თუ როგორი სახე ჰქონდა AB-ში ფრაგმენტულად მოღწეულ შობის დღესასწაულს. ეს იმიტომ იყო ნაკარნახევი, რომ E ნუსხა C-სთან შედარებით გარკვეულ განსხვავებებს შეიცავს, რაც სპეციალურ განმარტებას ითხოვს. უძველესი იადგარის შობას დღესასწაულა ჩვენ შევასწავლოთ ABCE ნუსხათა მონაცემების ურთიერთ-თან და იერუსალიმის ლექციონარის ნუსხათა მონაცემებთან შეპირისპირებით. მიღებული შედეგები შეიძლება ამგვარად ჩამოყალიბდეს:

1. უძველესი იადგარის შობის დღესასწაულის სახეს ლექციონარი უდევს საფუძვლად. ამ დღესასწაულის ლექციონარისეული დასაწყისი, წირვითა და საგანგებო რაჭულთა ფორმები, მათი თანმიმდევრობა და საგალობელთა ტექსტები თითქმის უცვლელად არის გადასული იადგარში და შევსებული ახალი, რაღაზისეული საგალობლებით—ცისკრის კანონითა და სტიქარონებით. C ნუსხაში დაცულია უძველესი იადგარის შობის დღესასწაულის ტიპური სახე.

2. AB ნუსხების ფრაგმენტები დღესასწაულის იმავე სახეს უჩვენებენ და შესაბამის ნაწილებში ზუსტად მიჰყვებიან ლექციონარის ნუსხებს, რაც უკეთ

¹⁵⁹ B-ს პირველი რვეულის ფურცელთა რაოდენობის ზუსტად განსაზღვრა არ ხერხდება, რადგან ამ ხელნაწერისათვის არ არის დამახასიათებელი რვეულებში ფურცელთა ერთი და იგივე რიცხვი.

B-ს შედარებით ვრცელ ფრაგმენტში ჩანს. ეს ფრაგმენტები ამავე დროს C-სთან დგებიან, ერთი განსხვავებით: ვალობათა ძირითადი ფენის გარდა, რომელიც საერთოა C-სთან, B შეიცავს მეორეულ ფენასაც — „სხუანებს“, რაც არ არის დამახასიათებელი C ნუსხისათვის (გვ. 17—19), ასევე, C-საგან განსხვავებით, „სხუანები“ აქვს AB-ს აქებდითსას (გვ. 19—21).

3. E ნუსხა შობის დღესასწაულის წინაღლის სტიქარონებით იწყება¹⁶⁰, რასაც შემდეგ მოსდევს ლექციონარიდან მომდინარე ტრადიციული ლასაწყისი და დღესასწაულის მთელი კომპოზიცია¹⁶¹. თუ მხედველობაში არ მივიღებთ ხსენებულ სტიქარონებს, აღმოჩნდება, რომ E თავისი აგებულებითა და ტექსტებით C-ს იდენტურია, არ შეიცავს მხოლოდ შობის ცისკრის კანონს, რაც E ნუსხის სპეციფიკით აიხსნება¹⁶². რაც შეეხება აღნიშნულ სტიქარონებს, ირკვევა, რომ ისინი უძველესი იადგარის კუთვნილებას არ შეადგენენ. ამაზე მეტყველებს შემდეგი გარემოებები:

ა. საგალობლებს ახლავს იოანე-ზოსიმეს ხელით მიწერილი სპეციალური შენიშვნა: „ახალნი“. ტერმინები „ძველი“ და „ახალი“, როგორც ცნობილია, E-ში იხმარება იადგარის არქაული და ახალი ნაწილების გასამიჯნად¹⁶³.

ბ. სხვადასხვა დანიშნულების ეს ორი სტიქარონი ერთად არის მოტანილი და არ არის ორგანულად ჩართული შესაბამის მსახურებათა თანმიმდევრობაში. უძველესი იადგარისათვის კი საგალობლების სწორედ ამგვარი განაწილება დამახასიათებელი.

გ. აღნიშნული საგალობლების სრული ტექსტები შეტანილია X საუკ. ახალ იადგარებში (Sin. 26. Sin. 1, Sin. 14, Sin. 64)¹⁶⁴. უნდა ვიფიქროთ, რომ E ხელნაწერის ახალი ნაწილის გადაწერის დროს იოანე-ზოსიმეს ხელთ არ ჰქონდა ან გამოარჩა აღნიშნული საგალობლები და შემდგომ დაუმატა „ძველ“ ნაწილში სათანადო განმარტებით: „ახალნი“.

ამრიგად, თუ ჩვენ მიერ განხილულ სტიქარონებს უძველესი იადგარის ორგანულ ნაწილად არ მივიჩნევთ, აღმოჩნდება, რომ E-შიც შობის დღესასწაულს არსებითად იგივე სახე აქვს, რაც C-ში (მხედველობაში არ ვიღებთ უმნიშვნელო ტექსტობრივ განსხვავებებს). ყოველივე ეს, ვფიქრობთ, იმაზე მეტყველებს, რომ AB ნუსხეშიც დღესასწაულს ისეთივე დასაწყისი ჰქონდა, როგორც ეს C ნუსხაშია, და სტრუქტურულად C-ს თანხვედრილი იყო. ოღონდ B და, საფიქრებელია, A-ც უფრო ვრცელი იყო ახლა საგალობლების ნაწილში, რადგან „სხუანების“ ფენებს შეიცავენ.

შობის დღესასწაულის ფარგლებისა და მოცულობის განსაზღვრას არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება AB ნუსხების დაკარგული თავის აღდგენისათვის. აღმოჩნდა, რომ ორივე ნუსხის დასაწყის ნაწილში დაკარგული ფურცლების რაოდენობა გაცილებით მეტია, ვიდრე ეს შობის დღესასწაულისათვის უნდა ყოფილიყო საჭირო. მართლაც, ვიარკვეა, რომ AB-ში შობის დღესასწაულის წინ

¹⁶⁰ E-ს 134v-ზე ვკითხულობთ: „ქრისტეს შობასა წინა დღით დასადგენნი უფალო ღალად-ყავაქებდითსა ახალი—ანგელოზთა დღეს წინა უეიდოდეს...“. ამ მოტანილი სტიქარონთა 7 სტროფის დასაწყისები.

¹⁶¹ E 134v.

¹⁶² ამ სპეციფიკის შესახებ იხ. აქვე, გვ. 705.

¹⁶³ ელ. მ ე ტ რ ე ვ ე ლ ი, მეხელისა და მეხურის გავებისათვის, გვ. 167.

¹⁶⁴ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. გვ. 15, 40, 81, 187.

მოთავსებული იყო ხარება. რომელიც დღეს ამ ნუსხებში თავის თარიღზე არ იძებნება.

წინასწარ უნდა ითქვას, რომ ხარების დღესასწაულს იცნობენ ლექციონარის ნუსხები. L და P ხელნაწერებში ხარება, რომელიც თავისი თარიღის მიხედვით ჩართულია დღესასწაულთა საწელიწდო რიგში, წარმოდგენილია ლექციონარის დიდი დღესასწაულებისათვის დამახასიათებელი წინადღის მწუხრისა და ჟამისწირვის საკითხავებითა და საგალობლებით (T 267—276).

ხარების დღესასწაულის ჰიმნოგრაფიული ნაწილის უფრო ვრცელი სახე შეუძუშავებიათ უძველესი იადგარის დონეზე, რაც CE ნუსხებმა შემოგვინახეს (გვ. 7—11, E 135v). პირველ მათგანში საგალობელთა შემადგენლობა სრულია, მეორეს აკლია ცისკრის კანონი. იადგარის ხარების დღესასწაულს ლექციონარის საგალობელი ტექსტები დასდებია საფუძვლად. გარდა სტიქარონებისა და ცისკრის კანონისა, C და E თითქმის მთლიანად იმეორებენ ლექციონარისეულ საგალობლებს და მათ ტექსტებს¹⁶⁵.

ამრიგად, ხარების დღესასწაულის არსებობა უძველესი იადგარის დონეზე ექვეს არ იწვევს, ამდენად ლოგიკურია დაშვება, რომ მას შეიცავდა AB ნუსხებიც, რასაც ადასტურებს კიდევ შემდეგი გარემოებები:

1. ხარებაზე მითითებას შეიცავს თვით A ნუსხა. მარიაშობის საგალობელთა შორის არ არის სიწმიდისაჲ. ამის თაობაზე ხელნაწერის 218v-ზე ტექსტის ხელითვე შენიშნულია: „სიწმიდისაჲ ხარებასა ჰპოო“ (გვ. 271). ბუნებრივია ვიფიქროთ, რომ იადგარის გადამწერს მხედველობაში აქვს სიწმიდისაჲს ისეთი ტექსტი, რომელიც ამავე ხელნაწერშია მოთავსებული და საერთოა ორი დღესასწაულისათვის. ამგვარი მითითებები A-ში სხვა შემთხვევებშიც გვხვდება და საჭირო საგალობლები უკლებლივ ხელნაწერის ფარგლებშივე იძებნება. აღნიშნული თავისებურება იადგარში ლექციონარიდან ჩანს გადასული. P ნუსხაში, რომელმაც შემოინახა ხარებისა და მარიაშობის დღესასწაულთა განგებები, ორივე დღესასწაულისათვის სიწმიდისაჲს ერთი და იგივე ტექსტი დასტურდება, რომ-

P

¹⁶⁶ თთუესა მარტსა კე ხარებაჲ წმიდისა
ღმრთისმშობელისაჲ

მწუხრო

ოხითაჲ კმაჲ გ: ღმრთისა მიერ მოივლინა...

ფსალმუნი კმაჲ გ: გარდამოკვდეს ვითარცა...

დასდებელი: ღმერთო, სარჩელი შენი...

ოხითაჲ კმაჲ გ: ოდეს კილობნისა სახტ...

ფსალმუნი კმაჲ ა: აღიღებს სული ჩე...

დასდებელი: რამეთუ მოხელდა სიმდაბლესა...

აღელუაჲ დ გ: ისმინე, ასულო ვიღრე თა-
ყუანის-სცემს.

კელთაბანისაჲ ა გ: უცხო იყო მოკითხვაჲ,
უცხო...

სიწმიდისაჲ: საშინელი და დიდებული და
დიდი სა...

(T 267, 268, 273, 275, 276).

L-ში სამხრის ფსალმუნ-დასდებელი ემთხვევა P-ს მწუხრის ფსალმუნ-დასდებელს (მდრ-
T 267 და 268). E იადგარი L-ის ჩვენებას მისდევს (E 135v).

C

თთუესა მარტსა კე ხარებაჲ

ოხითაჲ კმაჲ გ გ: ღმრთისა მიერ მოივლინა-
გაბრიელ ანგელოზი...

—

—

ოხითაჲ კმაჲ ბ გ: ოდეს კილობნისა სახტ...

ფსალმუნი კმაჲ გ: აღიღებს სული ჩე...

დასდებელი: რამეთუ მოხელდა სიმდაბლესა...

აღელუაჲ კმაჲ დ გ: ისმინე, ასულო, და
იხილე...

კელთაბანისაჲ ა გ: უცხო იყო მოკითხვაჲ და
უცხო...

სიწმიდისაჲ: საშინელი და დიდებული და დი-
დი საიდუმლო...

(გვ. 7, 10—11).

ლის დასაწყისია: „საშინელი და დიდებული და დიდი სა[იღუმლო]...“. ეს ტექსტი შეტანილია ხარების განგებაში (T 276), ხოლო მარიამობის განგებაში არის მხოლოდ მითითება: „სიწმიდისაჲ ხარებისაჲ“ (T 1154). აშკარაა, რომ P-ც და A-ც ერთსა და იმავე ტრადიციას იცავენ — მარიამობის ეამისწირვაში ამსახურებენ ხარების სიწმიდისაჲს¹⁸⁸, რომელიც დღეს A-ში 25 მარტზე არ ჩანს.

თუ გავითვალისწინებთ, რომ A ნუსხას საწელიწდო ნაწილის მხოლოდ დასაწყისი აქვს დაკარგული, ხარება სწორედ ამ დაკარგულ ნაწილში უნდა ვიგულოთ.

2. A ნუსხა კიდევ შეიცავს ხარებასთან დაკავშირებულ ერთ საგულისხმო ფაქტს. იადგარის იბაკობის რიგი, რომელიც ზუსტად შეესიძლება იადგარის ძირითადი ნაწილის დღესასწაულების თანმიმდევრობას, ხარების იბაკობით იწყება (გვ. 334). ეს კი იმაზე მეტყველებს, რომ იბაკობის რიგის მიხედვით ხარება უნდა იდგეს კალენდარული დღესასწაულების თავში, შობის წინ.

ასეთივე ვითარებაა E-ში. იადგარის ძველ ნაწილში ცალკეა გამოყოფილი დღესასწაულთა იბაკობი შემდეგი სათაურით: „იბაკონი ყოველთა დღესასწაულთანი მიწყებით“. იბაკონთა რიგი ხარებით იწყება, რასაც შემდეგ უშუალოდ მოსდევს შობის იბაკობი და ა. შ. (141r), თუმც თვით დღესასწაული E-ში უკვე თარიღის — 25 მარტის მიხედვითაა გადატანილი.

3. ხარებასთან დაკავშირებით საგულისხმო ვითარებაა C ნუსხაშიც. კალენდარული დღესასწაულების რიგი, რომელიც იადგარის ცალკე ნაწილს შეადგენს, ხარებით იწყება, რასაც შემდეგ მოსდევს შობა და სხვა დღესასწაულები (C 160r). ხარებითვე იწყება C-ში დღესასწაულთა იბაკობის მოკლე რიგი 157v-ზე.

4. საგულისხმო მასალები დაიძებნა ხარებასთან დაკავშირებით საბაწმიდურ-სინური წარმოშობის სხვადასხვა ლიტურგიულ კრებულებში, კერძოდ, კონდაკებში. Sin. 54 ხელნაწერი 66v-დან 175v-მდე შეიცავს ეამისწირვათა ახალი აღთქმის საკითხავენსა და პოეტურ და ფსალმუნურ საგალობლებს მთელი წლისათვის, რაც იერუსალიმური ლექციონარის შესაბამისი ნაწილების იდენტურია და დალაგებულია იმავე ლექციონარის კალენდარული რიგით. მაგრამ ეს რიგი იწყება არა შობით, არამედ ხარებით. იმავე ხელნაწერში ეამისწირვების კიდევ

¹⁸⁸ ლექციონარის L ნუსხაში დაწესებული სიწმიდისა ორივე დღესასწაულზე ტექსტის მოკლე დასაწყისებით არის მოტანილი: ხარებას — „საშინელი და დი...“ (T 276), მარიამობას — „საშინელი და დიდებული...“ (T 1154). შესაძლებელია, ლატალის ნუსხა ამ დასაწყისებში ერთი და იმავე ტექსტს გულისხმობდეს, მაგრამ არც ის არის გამორიცხული, რომ მას ტექსტის განსხვავებული ვარიანტები ჰქონდეს მხედველობაში, როგორც ეს C ნუსხაშია (გვ. 11, 271). C-ს ვითარებას მხარს უჭერს E. აქაც სხვადასხვა ტექსტი უნდა იგულისხმებოდეს: ხარებას — „საშინელი და დიდი საიღუმლოა...“ (135v). მარიამობას — „საშინელი და დიდებული და დი...“ (137r). იადგარის B ნუსხამ ღვთისმშობლის მოწინების დღეს სიწმიდისაჲს კიდევ ერთი ვარიანტი შემოინახა, რომელიც C-ს ორ ტექსტს შორის არსებულ განსხვავებებს შეიცავს (იხ. გვ. 271). მიუხედავად ამგვარი სიკრელისა, აშკარაა, რომ სიწმიდისაჲს ყველა ვარიანტი ერთი ტექსტიდან მომდინარეობს, რომელიც თავიდან საერთო უნდა ყოფილიყო ორი დღესასწაულისათვის. ეს ვითარება იყო, როგორც ჩანს, დატული A ხელნაწერში.

ამ ვარაუდს მხარს უჭერს J. ლეების მიერ დაძებნილი ბერძნული მოდელი სიწმიდისაჲს იმ ტექსტისა, რომლის დასაწყისია: „საშინელი, დიდებული და დიდი...“ (PCE) და რომელიც სრული სახით შემოინახა C ხელნაწერმა სწორედ ხარების განგებაში. მარიამობის განგებაში BC ამ ტექსტის განსხვავებულ ვარიანტებს იძლევიან (L e e b, Die Gesänge, S. 123.).

ორი შემადგენელი ელემენტია წარმოდგენილი დღესასწაულების რიგზე—კვერეჩსები და ერის განტევებანი. ორივე რიგი ხარებით იწყება (16r, 29r). მსგავსი ვითარებაა Sin. 12-ში, რომელიც შეიცავს ჟამისწირვათა ახალი აღთქმის საკითხავებისა და ფსალმუნების, აგრეთვე კვერეჩსებისა და ერის განტევებათა საწელიწდო რიგს იმავე წესით. როგორც ეს Sin. 54-ში ვნახეთ (იხ. Sin. 12, 191r, 11r, 35r). Sin. 66-ში. რომელიც კურთხევას წარმოადგენს, ერის განტევებათა საწელიწადო რიგი ხარებით იწყება (100r). დაბოლოს, რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია, ეს ტრადიცია შემოინახეს ქართულმა უძველესმა მრავალთავებმა (სინური, A-19, A-95. ათონური). მრავალთავების ლიტურგიკული წელიწადი ხარებით იწყება.

თუ შევაჯამებთ A და CE ნუსხებიდან მოხმობილ ფაქტებს და გავითვალისწინებთ მასალას სხვადასხვა ხელნაწერებიდან, უნდა დავასკვნათ, რომ იადგარის A ნუსხა ხარებით იწყებოდა, რომ სწორედ ხარება იდგა დღესასწაულთა კალენდარული რიგის თავში. ამგვარივე ვითარება უნდა ყოფილიყო B ნუსხაშიც, რადგან როგორც A-ს, ასევე B ნუსხასაც დღესასწაულთა ნაწილში, გარდა დასაწყისისა, არსად ფურცელი არ აკლია.

ამრიგად, გამოიკვეთა უძველესი იადგარის ერთი არსებითი ნიშანთაგანი, რომლის არსი იმაში მდგომარეობს, რომ იადგარის ლიტურგიკული წელიწადი, მსგავსად უძველესი მრავალთავებისა, ხარებით იწყება.

ქართული ლიტურგიკული ძეგლების ამ სპეციფიკას პირველად ყურადღება ე. გარიტმა მიაქცია სინური მრავალთავების მაგალითზე¹⁶⁷, მაგრამ ამ თავისებურების ახსნას ე. გარიტი არ იძლევა. შემდგომში მ. თარხნიშვილი იერუსალიმური ლექციონარის შესავალში მიუთითებდა, რომ „არსებობს საკითხავთა კრებულები, რომლებშიც ქადაგებანი ხარების შესახებ უშუალოდ უსწრებენ წინ შობის ქადაგებებს. აქედან შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ ეს კრებულები საეკლესიო წელიწადს იწყებენ არა შობით, არამედ ხარების დღესასწაულით“. ამ ფაქტს იგი უპირისპირებს ლექციონარს, რომელიც შობით იწყება. მრავალთავების სინური, ათონური და პარზლის (A—95) ხელნაწერების გვერდით მ. თარხნიშვილი ასახელებს Sin. 54 ხელნაწერს, რომელსაც ზემოთ შევეხეთ¹⁶⁸. საეკლესიო წელიწადის ეს სპეციფიკა მრავალთავების მიხედვით გამოიკვლია და ახსნა მ. ვან ესბროკმა¹⁶⁹.

როგორც ირკვევა, ქართული ლიტურგიკული ძეგლები გარკვეულ პერიოდში ურთიერთშეთანხმებულად ერთსა და იმავე წესს იცავდნენ — ლიტურგიკულ წელიწადს ხარებით იწყებდნენ (ხარება თავისი ტრადიციული თარიღით გადატანილი იყო კალენდარულ დღესასწაულთა თავში). უნდა ვიფიქროთ, რომ ეს ვითარება ვრცელდებოდა იერუსალიმურ ლექციონარზედაც. იერუსალიმური ლექციონარი, საღვთისმსახურო პრაქტიკის ძირითადი წარმართველი ძეგლი, რომელსაც ტიპიკონის ფუნქცია ჰქონდა დაკისრებული, ვერ აუვლიდა გვერდს იმ მოვლენებს, რომელთაც ლიტურგიკულ კრებულებში ხარებით წელიწადის დაწყება განსაზღვრეს. ლექციონარის ჩვენამდე მოღწეული

¹⁶⁷ Garitte, Catalogue, p. 93.

¹⁶⁸ Le grand Lectionnaire de l'église de Jérusalem, t. 1, traduit, p. VI—VII.

¹⁶⁹ მ. ვან ესბროკის ეკლესიის შედეგები და მათი მნიშვნელობა უძველესი იადგარის რიგი საკითხების გარკვევისათვის იხ. აქვე, გვ. 686—688.

ნუსხები, რომელთაც ხარება შემოგვიწინებს, X საუკუნეზე აღრეული არ არის. ამიტომ არ ვიცით, რა ვითარება იყო აღრეულ ნუსხებში ხარების შემოღებიდან. რის მოწმეც ლექციონარი უნდა ყოფილიყო, ვიდრე IX საუკუნის გასულამდე (სომხური ლექციონარი ხარებას ჯერ კიდევ არ იცნობს). X საუკუნის კონდაკების ქამისწირვათა საწელიწოდო რიგი ფაქტიურად ლექციონარის ამ დანიშნულების საკითხავებისა და საგალობლების გამონაკრებს წარმოადგენს და მისი ხარებით დაწყება გვაფიქრებინებს, რომ Sin. 54-ს და Sin. 12-ს ლექციონარის ისეთი ნუსხები აქვთ მხედველობაში, სადაც ხარება ჯერ კიდევ კალენდარული რიგის თავში ზის ან ინერციით აგრძელებენ კონდაკების ძველ ტრადიციას, ასევე აღმოცენებულს ლექციონარის აღრეულ ნუსხებზე, რადგან ქამისწირვათა საკითხავები და საგალობლები კონდაკებში მხოლოდ ლექციონარიდან შეიძლებოდა გადასულიყო. ამრიგად, უნდა ვიფიქროთ, რომ განვითარების გარკვეულ ეტაპზე ლექციონარი ხარებით იწყებოდა და მასთან შეთანხმებული იყო ყველა ის ძეგლი, რომელიც ღვთისმსახურებისათვის საკირო დამატებით ჰიმნოგრაფიულ ან საკითხავ მასალას შეიცავდა. ასეთი ძეგლებია სწორედ მრავალთავი და იადგარი. X საუკუნეში ეს ვითარება შეცვლილია არა მარტო ლექციონარებში, არამედ იადგარის ახალ რედაქციაშიც. X საუკ. ახალი იადგარები, უკლებლივ ყველა, შობით იწყება, ეს მათი სპეციფიკაა. ხარება გადატანილია დღესასწაულთა კალენდარულ რიგში. X საუკუნის ძეგლებში ეს პროცესი ბოლომდე გატარებული არ არის, რიგი ძეგლებია ინარჩუნებენ ძველ ტრადიციას.

მოვლენათა მიმდინარეობის ამგვარ ფონზე შესაძლებელი ხდება ახსნა იმ ფაქტისა, თუ რატომ არის Sin. 34-ის იადგარის ძველ ნაწილში ხარება არა დღესასწაულთა დასაწყისში, როგორც ეს მოსალოდნელი იყო, არამედ თავის თარიღზე. ვფიქრობთ, ეს ვითარება იადგარის „ძველი“ და „ახალი“ ნაწილების ურთიერთშეთანხმების აუცილებლობამ განაპირობა, რაც იმ გარდამავალი ეპოქის ანარეკლია, როცა საგალობელი რეპერტუარისა და გარკვეული ტრადიციების შეცვლის პროცესში „ძველი“ და „ახალი“ ერთმანეთის გვერდით იდგა და ერთმანეთს ავსებდა: იოანე-ზოსიმე, როგორც ჩანს, ხარკს უხდის ახალი იადგარის მოთხოვნილებებს და მათ შესატყვისად ძველ იადგარში ხარება თარიღის მიხედვით გადააქვს. იგივე იოანე-ზოსიმე ხარების იბაკობს, როგორც ვნაქეთ, დღესასწაულთა თავში ათავსებს, უძველესი იადგარის წესის თანახმად. E-ში ხარების თარიღის მიხედვით გადატანის ფაქტის დადასტურება კარგი საბუთია იმის დასაშვებად, რომ იგივე ფაქტია მომხდარი ლექციონარის გვიანდელ ნუსხებშიც¹⁷⁰.



ფურცელთა დაკარგვა A ზელნაწერის დასაწყისში ამ ნუსხის კიდევ ერთ დღესასწაულს შეეხო, რაც შემუმჩნეველი დარჩა კილ-ეტრატის იადგარის მკვლე-

¹⁷⁰ ხარების დღესასწაულის აღდგენა AB ზელნაწერების დასაწყისში საფუძვლად დაედო ხარების ადგლის განსაზღვრას წინამდებარე გამოცემაში.

ვრებსა და გამომცემლებს. ეს არის 26 დეკემბრის დავით-იაკობის დღესასწაული. ზემოთ აღვნიშნეთ, რომ A ხელნაწერის 1r—v უჭირავს შობის დღესასწაულის ფრაგმენტს. ტექსტის შესწავლით ირკვევა, რომ შობის დღესასწაულს ამ ფრაგმენტის მომდევნოდ აკლია შობის ეამისწირვის ჰელთაბანი-საჲ და სიწმიდისაჲ. ამის მიზეზი კი ის არის, რომ დღევანდელ პირველ და მეორე ფურცლებს შორის A-ს ერთი ფურცელი აკლია. სწორედ ამ ფურცელზე იწყებოდა დავით-იაკობის დღესასწაულის საგალობლებიც, რომელთა მეტი ნაწილი დარჩენილია A-ს 2r—4v-ზე. დღესასწაული სრული სახით B ნუსხამ შემოგვინახა, რომელიც ლექციონართან ერთად საშუალებას იძლევა განვსაზღვროთ, თუ როგორი სახე უნდა ჰქონოდა მას A-ში (გვ. 22—24)¹⁷¹.



უძველესი იადგარის შედგენილობის კვლევის თვალსაზრისით მნიშვნელობა ენიჭება იმ ფურცელთა აღდგენასაც, რომელთა კლება A ნუსხის იბაკოთა ნაწილშია შემჩნეული. ზემოთ უკვე ითქვა, რომ A ნუსხის 275v—307v უჭირავს იადგარის ერთ-ერთ შემადგენელ ნაწილს — იბაკო-წარდგომანს. აღნიშნული გვერდები ხელნაწერის 33-ე — 34-ე რვეულების ფარგლებშია მოქცეული, მათგან 33-ე ნაკლებია, ნაცვლად ათი ფურცლისა დღეს 6 ფურცელს ითვლის. მიუხედავად იმისა, რომ A ხელნაწერი აღნიშნულ ნაწილში ძალიან დაზიანებულია, ამასთანავე იბაკოთა ორ-სამ სიტყვიან დასაწყისებში ხშირად შეუძლებელია მათი დანიშნულების ამოცნობა, E და, რაც შემთხვევაში, C საშუალებას იძლევიან აღვადგინოთ დაკარგული ფურცლები. აღდგენა, რასაკვირველია, გულისხმობს იმის გარკვევას, თუ რა დანიშნულების იბაკოები უნდა ყოფილიყო მოთავსებული დაკარგულ ფურცლებზე. ტექსტის აღდგენაზე აქ არც შეიძლება ლაპარაკი, რადგან A და E ნუსხები იბაკოების ნაწილში ძალიან შორს არიან იდენტურობისაგან. E-მ შემოინახა იბაკო-წარდგომათა უაღრესად ვრცელი რიგი, რაც რაოდენობრივად ბევრად ჰარბობს A ნუსხის იბაკოთა რიცხვს. ამას ისიც ემატება, რომ A-ს იბაკოებს ხშირ შემთხვევაში პარალელი E-ში არ ეძებნება. ამრიგად, ამ ორ ნუსხას საერთო აქვს იბაკოთა შედარებით მცირე ნაწილი. C ნუსხის იბაკოთა რიგი უაღრესად მოკლეა. აქ წარმოდგენილია მხოლოდ ზოგიერთი დანიშნულების იბაკოები. ურთიერთშეჯერებისას არსებითი მნიშვნელობის აღმოჩნდა ის ფაქტი, რომ E-ში, რომელმაც მსგავსად A ნუსხისა, შემოინახა იმ დღესასწაულთა თანმიმდევრული რიგი, რომლებისთვისაც უძველეს იადგარს შემოღებული აქვს იბაკოები, დადასტურდა ზოგიერთი ისეთი დღესასწაული, რომელსაც არ აღმოაჩნდა პარალელი A ნუსხაში. ეს მხოლოდ იმიტომ მოხდა, რომ შესაბამის ნაწილებში A-ს ფურცლები აკლია.

კერძოდ, E-სთან შეჯერებით გაირკვა, რომ A ნუსხის 300r-ზე, დასაწყის-შივე მოთავსებული იბაკო, რომლის დასაწყისია: „ხატად ფუფუნებისა სამოთხისა არს ტაძარი...“ (გვ.352) და რომელიც დღეს ჯვრის ამალეების იბაკოებს მისდევს, სინამდვილეში არ არის ჯვრის იბაკო, არამედ განკუთვნილია 14 ნომერ-

¹⁷¹ ჭილ-ეტრატის იადგარში დავით-იაკობის დღესასწაულს არსებობას უთითებს ბ. უტიეი, იხ. მისი რეცენზია: *Le iadgari sur papyrus et parchemin...*, Bedi Kartlisa (Revue de Kartvëlogie), vol. XXXVII, Paris, 1979, p. 338.

ბრის მთავარანგელოზთა დღესასწაულისათვის. E-ში იგი მოთავსებულია სათაურით: „იბაკონი მთავარანგელოზთანი“ (142v). იბაკოს ამგვარი დანიშნულება თვით ტექსტიდანაც ჩანს: „განწყობილებაჲ დიდებულთა ანგელოზთაჲ აღავსე, მათ მიერ წარგუიმართე, ღმერთო, ლოცვაჲ სულთა ჩუენთაჲ“. A ხელნაწერის მესამასე ფურცელი დღეს 33-ე რვეულის პირველი ფურცელია და, როგორც ვხედავთ, იგი არ წარმოადგენს წინა ფურცლის უშუალო გაგრძელებას. როგორც ჩანს, ჯერის აღმართების იბაკოთა მომდევნოდ, რომელსაც უფრო ვრცელი სახე უნდა ჰქონოდა A-ში, ვიდრე 299v-ზეა შემონახული, A-ში მოთავსებული იყო ზაქარიას დაღუმების იბაკოები, როგორც ეს E-შია, და შემდეგ 14 ნომბრის მთავარანგელოზთა დღესასწაულისათვის განკუთვნილი იბაკოები, რომელთა ნაწილი შემორჩა A-ს 300r-ზე. ეს მით უფრო სარწმუნოა, რომ ზაქარიას დაღუმებისა და მთავარანგელოზთა დღესასწაულები A-ში შეტანილია და მათ დღეს შესაბამისი იბაკოები არ ეძებნებათ. ამრიგად, ვფიქრობთ, რომ A ნუსხა ნაკლებია 299v-სა და 300r-ს შორის.

ჩვენ მიერ განხილული მთავარანგელოზთა იბაკოების მომდევნოდ A-ში, იმავე 300r-ზე იწყება და 302v-მდე გრძელდება „იბაკონი სულთანი“ (გვ. 352—354). იმავე 302v-ზე A-ში იწყება აღდგომის იბაკო-წარდგომათა ვრცელი რიგი, რომელიც 305r-ზე მთავრდება (გვ. 354—359). CE-სთან შეჯერება გვიჩვენებს, რომ ეს ნაწილები A ხელნაწერში უხარვეზოდაა შემორჩენილი, მაშასადამე, 33-ე რვეულის სახეზე არსებული ფურცლები უკლებლივ ერთმანეთის გაგრძელებას წარმოადგენენ. მაგრამ ირკვევა, რომ 33-ე რვეულს ფურცლები ბოლოშიც აკლია. ხელნაწერის 305v-ზე, აღდგომის იბაკო-წარდგომათა მომდევნოდ, მოთავსებულია იბაკოთა ჯგუფი სათაურით: „ანგელოზთანი“ (გვ. 359). აღმოჩნდა, რომ აღნიშნული იბაკოები C და E ნუსხებში საშაბათო იბაკოებად იწოდება (გვ. 359, E 134r—v). შედარებამ გაარკვია, რომ A-ს საშაბათო იბაკოები ანუ „ანგელოზთანი“ 305v-ზევე წყდება და 306r-დან შემოდის სრულიად სხვა დანიშნულების მასალა, რაც CE-ში სინანულის იბაკო-წარდგომებად არის წოდებული (გვ. 359—364, E 134r—v).¹ A-ს 306r-ზე დასაწყისებით მოტანილი იბაკოები: „მართალ ხარ შ...“, „უფალო, მე მონაჲ“... „შეიწირე ვედრე...“ და სხვა CE-ს სინანულის დასდებლების მე-4—მე-8 ხმებში აღმოჩნდა (გვ. 362, E 134v). თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ E სინანულის იბაკოების რვა ხმის მასალას შეიცავს, სადაც ძირითადი და გვერდითი ხმების იბაკოები ყოველ ხმაზე ერთად არის მოცემული (იხ. 134r—v), მაშინ ადვილია დარწმუნება, რომ A-ს 33-ე რვეულის ბოლოს, 305v—306r-ს შორის დაკარგულ ფურცლებზე, მოთავსებული იყო საშაბათო იბაკოთა ბოლო ნაწილი და სინანულის იბაკო-წარდგომათა პირველი სამი ძირითადი და გვერდითი ხმა. CE-ს მიხედვით უნდა ვიფიქროთ, რომ A შეიცავდა სინანულის იბაკოთა საკმაოდ დიდ რაოდენობას.

ამრიგად, გაირკვა, რომ A-ს 33-ე რვეულს ფურცლები აკლია თავსა და ბოლოში, რასაც ის გარემოებაც ადასტურებს, რომ დღეს ხელნაწერში არ ჩანს ისეთი ფურცლები, რომლებზედაც მოთავსებული იყო 33-ე რვეულის დაწყებისა და დამთავრების აღმნიშვნელი ასო-ნიშნები.

A ხელნაწერში სინანულის იბაკო-წარდგომათა გამოვლენას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება. ჩვენ არაერთგზის მივიუთითეთ, რომ უძველესი იადგარის ნუსხებში იბაკოებს აუცილებლად ეძებნებათ თავისი შესატყვისი ძირითადი დღესასწაულების დასდებლები. CE გვიჩვენებენ, რომ სინანულის იბაკო-

წარდგომათა პარალელურად ამ ხელნაწერებში არსებობს სინანულის ანუ სამარადისო დასდებულთა რვახმიანი რიგი. აქედან კი ის დასკვნა გამოდის, რომ A ნუსხაში, დღეისათვის დაკარგულ მის ბოლო ნაწილში, ოდესღაც მოთავსებული იყო სინანულის დასდებლები, რომელთა დამატებად უნდა განვიხილოთ იბაკოთა რიგში მოთავსებული სინანულის იბაკო-წარდგომანი.

ამ ვარაუდის სასარგებლოდ იმავე A ხელნაწერში სხვა ფაქტიკ მეტყველებს. კილ-ეტრატის იადგარის შესახებ არსებული ლიტერატურიდან და იადგარის გამოცემიდან ცნობილია, რომ ხელნაწერში შეტანილია აღდგომის ანუ საკვირაო დანიშნულების იბაკო-წარდგომანი. მაგრამ აქამდე შეუმჩნეველი რჩებოდა ხელნაწერში ამ იბაკოთა პარალელურად აღდგომის დასდებლების არსებობა, ახლა ირკვევა, რომ A ნუსხის 307v-დან 313v-მდე (ეს გვერდები ძლიერი დაზიანების გამო არ ასახულა არც ა. ცაგარლისა და კ. კეკელიძის აღწერილობებში და არც იადგარის გამოცემაში), რაზედაც დღეს ხელნაწერი წყდება, მოთავსებულია აღდგომის ანუ საკვირაო ძველი რედაქციის დასდებლების ნაწილი. ხელნაწერის 307v-ზე, იბაკოების მომდევნოდ, გარკვევით იკითხება სინგურით ნაწერი სათაური: „[და]სადებულნი აღგ[ომის]ანი“ (გვ. 545). უძველესი იადგარის ნუსხებში არსებული პარალელური ტექსტების მომარჯვებით შესაძლებელი გახდა აღდგომის დასდებლების არა მარტო ამოცნობა, არამედ მისი შედგენილობის გარკვევა და ტექსტის აღდგენაც¹⁷². ბოლონაკლულ A ხელნაწერში დღეს აღდგომის დასდებლების მხოლოდ ორი ხმაა შემორჩენილი. აღდგომის დასდებლების მომდევნოდ კი, ჩვენი ვარაუდით, შეტანილი იყო სინანულის ანუ სამარადისო დასაღებლები. E და C ნუსხებშიც სინანულის დასაღებლები სწორედ აღდგომის დასდებლების მომდევნოდ არის მოთავსებული, რადგან ისინი ერთი დანიშნულების—შვიდეულის წრის საგალობლებს შეადგენენ.



როგორია აღდგენის შესაძლებლობანი და შედეგები უძველესი იადგარის დანარჩენ BCD ნუსხებში?

ზემოთ ჩვენ გამოვთქვით მოსაზრება, რომ B ნუსხა, მსგავსად A ნუსხისა, ხარების დღესასწაულით იწყებოდა, რომელიც ხელნაწერში თავისი თარიღის მიხედვით არ იძებნება. იადგარის მთელ მანძილზე B უხარვეზოა და წყდება აღდგომის დასდებლების VII ხმის ცისკრის კანონზე. ცხადია, რომ B თავიდან აღდგომის რვავე ხმის საგალობლებს შეიცავდა. მაგრამ იყო თუ არა მასში სამარადისო დასაღებლების ჭგუფი ან იბაკოების რიგი, ამის არავითარი კვალი ხელნაწერში არ დარჩენილა. მათი არსებობა აღდგომის დასდებლების მომდევნოდ, რასაკვირველია, გამორიცხული არ არის.

იადგარის C ნუსხაში ყველაზე უკეთ არის დაცული ხელნაწერის თავდაპირველი შედგენილობა. მას შედარებით უმნიშვნელო ნაწილი აკლია—დასაწყისში მოთავსებული აღდგომის დასდებლების პირველი ხმა და მეორე ხმის მცირე ნაწილი.

¹⁷² აღდგომის დასდებლები განხილულია გამოკვლევის ცალკე თავებში.

ბუნდოვანია სურათი D ნუსხაში. თავბოლონაკლული D ხელნაწერი დღეს იადგარის მხოლოდ ორ შემადგენელ ნაწილს შეიცავს—დასაწყის ნაწილში აღდგომის დასდებლებს, რომელსაც წინ აკლია ტექსტი მეორე ხმის „კურთხეულარსამდე“, და დიდმარხვის ციკლის საგალობლებს, რომლებიც ვენების ორშაბათის ცისკრის გალობაზე წყდება. ამრიგად, D შემადგენელი ნაწილების თვალსაზრისით ყველაზე მოკლეა ნუსხათა შორის და გამოკრებილის შთაბეჭდილებას ტოვებს. შემადგენელი ნაწილების თანმიმდევრობის თვალსაზრისით D ნუსხა უახლოვდება C-ს. სწორედ C-შია შეტანილი ჯერ აღდგომისა და სინანულის დასდებლები და მათ მომდევნოდ დიდმარხვის საგალობლები. C-სგან განსხვავებით, D-ში არ არის სინანულის დასდებლები. ისმის კითხვა, D ხელნაწერი თავიდანვე ამგვარ გამოწერებს წარმოადგენდა, თუ მსგავსად სხვა ნუსხებისა შეიცავდა დღესასწაულთა საწელიწდო რიგსაც, რომელიც ფურცელთა კლების გამო აღარ შემორჩა ხელნაწერს?

ამ თვალსაზრისით ყურადღებას იქცევს D ნუსხის ორი შენიშვნა. ერთი მათგანი მოთავსებულია მარხვის პირველი შაბათის განცხადებაში. ეს დღე იადგარის ყველა ნუსხის მიხედვით წმ. თევდორეს ხსენებას ეძღვნება. ABC ნუსხებში ამ დღეს დღესასწაულის სრული განგებაა მოცემული. D ნუსხაში კი შეტანილია მხოლოდ ჟამისწირვის საგალობლები და შენიშვნა: „მწუხრი თევდორე წმიდისათვის და ცისკრად გალობათა მეორე კმისანი მოწამეთანი ამსახურენ“ (გვ. 107, შწმ.). ამ შენიშვნას მიხედვით თევდორეს ხსენებისათვის საჭირო მწუხრის საგალობლები და ცისკრის გალობანი აღებული უნდა იქნას მოწამეთა განგებიდან.

ამგვარივე ვითარებაა მარხვის მეოთხე შაბათს დაწესებულ ორმოცი სებასტიელი მოწამის ხსენებაშიც. D ნუსხა, რომლის ცისკრის კანონი მხოლოდ ორი უკანასკნელი გალობით არის წარმოდგენილი, შენიშნავს: „გალობათა მოწამეთანი ამსახურენ“ (გვ. 139, სქოლიო). მაშასადამე, კვლავ მოწამეთა განგებიდან უნდა იქნას გამოყენებული კანონის დანარჩენი გალობები.

მსგავსი შენიშვნები ხელნაწერებში ჩვეულებრივ მის ფარგლებშივე არსებული მასალის მოხმობას, გამოყენებას გულისხმობს. უნდა ვიფიქროთ, რომ D ნუსხაშივე იყო შეტანილი მოწამეთა ისეთი დღესასწაული, რომელიც თავს უყრიდა სხვა მოწამეთა ხსენებისათვის საჭირო მასალას. ამგვარი პრაქტიკა დაცულია იადგარის A ნუსხაშიც, სადაც თევდორეს ხსენება საზოგადოდ მოწამეთა ხსენების განგებაცაა. განსაკუთრებით თვალსაჩინოა ამ მხრივ E-ს ანალოგია. E-ში თევდორეს ხსენებაზე არის მხოლოდ შენიშვნა: „უფალო ღალადყავი წმიდისა თევდორესი და გალობათა... ყოველივე მოწამეთანი იმსახურენ“. (E 139r). მითითება გულისხმობს მოწამეთა იმ ზოგად დღესასწაულს, რომელიც ამავე კრებულში შეტანილია ზოგად განგებათა ნაწილში: „შეკრებულად მსგებისა დღესასწაულნი“ (E 138r).

ამრიგად, უნდა ვიფიქროთ, რომ D ნუსხაში იმთავითვე არსებობდა კიდევ სხვა ისეთი ნაწილი, სადაც მოთავსებული იყო საგალობლები, რომლებიც გამოიყენებოდა თევდორესა და ორმოცი სებასტიელი მოწამის ხსენებებში. ეს უთუოდ იყო ან დღესასწაულთა საწელიწდო რიგი, ან ზოგად დღესასწაულთა ჯგუფი, როგორც ეს E-შია. შესაძლებელია, ერთიც და მეორეც.

იადგარის ნუსხების ანალიზისა და მათი ურთიერთშეკრების გზით შევეცადეთ შეძლებისდაგვარად წარმოგვედგინა ნაკლული ნუსხების სრული სახე ძირითადი შემადგენელი ნაწილების თვალსაზრისით. A-ში გამოვლინდა აღდ-

გომის დასდებლები, გამოიკვეთა ნიშნები, რომელთა მიხედვით დასტურდება ხელნაწერში სამარადისო დასდებლების არსებობაც. D-ში რეალური ჩანს სადღესასწაულო ნაწილის არსებობა. თუმც B ყველაზე ნაკლებად იძლევა მასალას აღდგენისათვის. ნუსხაში არსებული ვითარების მიხედვით არ გამოვრჩევათ, რომ მასში სინანულის დასდებლებიც იყო. ამის დაშვებას ისიც აადვილებს, რომ, როგორც ირკვევა და როგორც ეს ნაჩვენებია იქნება ქვემოთ CE ნუსხების მაგალითზე, სამარადისო დასდებლები იაღგარის კომპილაციური ნაწილია და ძირითადად შედგენილია დღესასწაულთა, უფრო კი მარხვის დღეების, დასდებლების საფუძველზე. ამგვარი კომპილაციისათვის B-ში ყველა პირობა არსებობს. მას ვრცელი სადღესასწაულო ნაწილი და მარხვანი აქვს.

ამრიგად, გაირკვა, რომ იაღგარის ნუსხები განვითარების თითქმის ერთ დონეს ასახავენ. კრებულის არსებითი ნაწილების ჩამოყალიბების პროცესი ყველგან დამთავრებული ჩანს და გამოკვეთილია მათი ლიტურგიკული ფუნქციები. ამ პროცესის თავისებურ შეჯამებას იძლევა E ხელნაწერი, რომელშიც უკვე დაწყებულია ძველი იაღგარის ახალი იაღგარით შეცვლა, რაც, ბუნებრივია, გამორიცხავს ძველი იაღგარის შემდგომი განვითარების შესაძლებლობას. უძველესი იაღგარი წარმოგვიდგება როგორც თავისი დროის უნივერსალური ჰიმნოგრაფიული კრებული, რომელიც შეიცავს ღვთისმსახურებისათვის საჭირო ყველა ძირითად და აუცილებელ ნაწილს — საწელიწოდ-სადღესასწაულო, მარხვან-ზატიკისა და შვიდეულის წრის საგალობლებს. ჯერ კიდევ ძალიან ადრე, კილ-ეტრატის იაღგარის მაგალითზე კ. კეკელიძე მიუთითებდა ამ კრებულის უნივერსალურ ხასიათზე. იგი წერდა: „ამ ხელნაწერში ჩვენ გვაქვს ერთად ერთი ნიმუში იმ წიგნისა, რომელიც სრულებით აკმაყოფილებდა ლიტურგიკულ მოთხოვნილებას მერვე-მეცხრე საუკუნემდე, ვინაიდან იმაში მოთავსებულია ყველა ის დიდი წიგნი, რომლებიც აუცილებლად საჭიროა ეკლესიაში სახმარებლად — თვენი, მარხვანი და ზატიკნი. მართალია, ამ ხელნაწერში არ არის ერთი უსაჭიროესი გვიანდელი ეკლესიისათვის წიგნი — პარაკლიტონი, მაგრამ ეს იმით აიხსნება, რომ მერვე საუკუნემდე, როდესაც ცხოვრობდა პარაკლიტონის ავტორი — იოანე დამასკელი, პარაკლიტონი არ არსებობდა“¹⁷³. ახლა, როდესაც იაღგარის ნუსხებში და თვით კილ-ეტრატის იაღგარშიც გამოჩნდა პარაკლიტონის ადრეული და თავისებური ტიპი, მით უმეტეს გამართლებულია კ. კეკელიძის შეფასება.

იაღგარის ძირითადი ნაწილების ჩამოყალიბება ერთდროული პროცესი არ ჩანს. ამას ადასტურებს აღდგომის დასდებლების თავისებურებები და სინანულის დასდებლების კომპილაციური ხასიათი, რაც მისი მეორადი წარმოშობის მაჩვენებელია. უძველესი იაღგარის შედგენილობის ზოგადი დახასიათება, რომელიც აქ იყო წარმოდგენილი, ამ პროცესის დიფერენცირებისათვის საჭირო მასალას არ გვაძლევს. ამჯერად ჩვენი მიზანი იყო, განგვესაზღვრა უძველესი იაღგარის მთლიანი სახე მისი განვითარების შედარებით გვიანდელ ეტაპზე. უნდა ითქვას, რომ ჩვენს ხელთ არსებულ ნუსხათა შორის კილ-ეტრატის იაღგარი გამორჩეულია იმ თვალსაზრისით, რომ სწორედ მასში არის მოცემული ერთდროულად უძველესი იაღგარის სრული შედგენილობა და შემადგენელი ნაწილების თანმიმდევრობის ის სახე, რომელიც ახლოს დგას

¹⁷³ კ. კეკელიძე, ახალი საგალობლები აბო თბილელისა, ეტიუდები, ტ. VI, გვ. 415.

ლექციონართან — იაღგარის თავდაპირველ მოდელთან, და ტიპური უნდა ყოფილიყო ადრეული სამრევლო ღვთისმსახურებისათვის განკუთვნილი ხელნაწერებისათვის. ამ ნიშნების გამო დაედო საფუძვლად იაღგარის ჩვენს გამოცემას კილ-ეტრატის ნუსხა.

უძველესი იაღგარის კალენდარი

უძველესი იაღგარის კალენდრის შესწავლა, პირველ ყოვლისა, ემყარება ABCE ნუსხათა მონაცემების ანალიზს. D ნუსხა მასალას არ იძლევა, რადგან არ შეიცავს უძრავი კალენდრის დღესასწაულებს. მეორეს მხრივ, იაღგარის კალენდრის არსებითი ნიშნებისა და თავისებურებების განსაზღვრა დღეს წარმოდგენილია და შეუძლებელიც, თუ იგი არ იქნა შეპირისპირებული მისი ეპოქის ძირითად ლიტურგიკულ ძეგლებთან, პირველ რიგში იერუსალიმურ ლექციონართან¹⁷⁴.

სამეცნიერო ლიტერატურაში დღეს მიღებულია აზრი, რომ მიუხედავად ნუსხათა გვიანდლობისა, იერუსალიმური ლექციონარის ვრცელი ქართული რედაქციის კალენდარი ასახავს ვითარებას VIII საუკუნემდე და არც ერთი შემდგომდროინდელი მოვლენა მასში შესული არ არის. ამავე დროს იგი განიხილება, როგორც შედეგი იმ განვითარებისა, რომელიც იერუსალიმის ქრისტეს საფლავის ეკლესიის საღვთისმსახურო განგებამ V საუკუნიდან VIII საუკუნემდე განვლო. როდესაც ლექციონარის ქართულმა რედაქციამ განვითარება ქმეწყვიტა, მასში უკვე ასახული იყო VI—VII საუკ. საეკლესიო ცხოვრებაში მიმდინარე არსებითი ძვრები, რომელთა საფუძველზე ლექციონარში ჩამოყალიბდა საუფლო, ღვთისმშობლის, მოციქულთა და სხვა დღესასწაულთა ის ციკლები, რომლებიც ლექციონარის ლიტურგიკული წელიწადის სახეს განსაზღვრავენ. მხედველობაში გვაქვს ისეთი მნიშვნელოვანი მოვლენები, როგორცაა შობისა და ნათლისღების გათიშვა, ამის შესაბამისად მიგებების გადმოტანა 14 თებერვლიდან 2 თებერვალზე, დაეთ-იაკობის დღესასწაულის გადატანა 25-დან 26 დეკემბერზე, ხარების, ფერისცვალების, ჯვრის აღმართების და სხვა დღესასწაულთა დაწესება, მარხვის კვირათა სისტემის ჩამოყალიბება და მის შაბათებზე უძრავი კალენდრის დღესასწაულების გადატანა და ა. შ. ლექციონარის განვითარების ერთ არსებით მხარეს ისიც შეადგენს, რომ მას საკმაოდ ვრცელი აგიოლოგიური ნაწილი აქვს — ლექციონარის კალენდარულ დღეთა უმეტესობაზე ესა თუ ის ხსენებაა დაწესებული¹⁷⁵.

წინასწარ უნდა შევნიშნოთ, რომ ლექციონარის მონაცემების გათვალისწინება არ არის საკმარისი უძველესი იაღგარის თავისებურებების განსაზღვრისათვის, რადგან იაღგარის ჩვენ ხელთ არსებული ნუსხები საგრძნობლად არიან დაზოგბული იმ მიჯნას, რომელზედაც ლექციონარის კალენდრის განვითარების შეწყვეტა ივარაუდება. ბუნებრივია, რომ მოსალოდნელი შემდეგდროინდელი მოვლენები ახსნას ლექციონარში ვერ პოულობენ. მიზანშეწონილად უნდა მივიჩნიოთ იაღგარის შეპირისპირება იოანე-ზოსიმეს კალენდ-

¹⁷⁴ იაღგარის ლიტურგიკული წელიწადის მოძრავი ციკლები განიხილულია ცალკე თავებში, გვ. 757—785.

¹⁷⁵ დაწვრილებით ლექციონარის შესახებ ახ. აქვე, გვ. 662—664.

რის¹⁷⁶ მონაცემებთანაც, რომელშიც ერთგვარად შეჯამებულია იერუსალიმური კალენდრის განვითარება X საუკ. I ნახევრისათვის¹⁷⁷. სწორედ ამ საზღვრებში თავსდება უძველესი იადგარის ჩვენს ხელთ არსებული ნუსხები. ზოგ შემთხვევაში არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება ახალი იადგარების მონაცემების გათვალისწინებასაც.

იადგარის, როგორც ლიტურგიული კრებულის, სპეციფიკის განსაზღვრისას კ. კეკელიძე მიუთითებდა მის ერთ-ერთ არსებით ნიშანზე, რომ იგი აუცილებლად შობის დღესასწაულით იწყება¹⁷⁸. მაგრამ ირკვევა, რომ ეს ნიშანი X საუკუნის ახალი იადგარებისათვის არის ნიშანდობლივი, უძველესი იადგარის ლიტურგიული წელი კი, როგორც ვნახეთ, ხარებით იწყება.

უძველესი იადგარის კალენდარი მოკლეა. იგი შეიცავს ყველა იმ ძირითად საუფლო და დიდ საეკლესიო დღესასწაულს, რომელიც ქართული ლექციონარის ლიტურგიული წელიწადის ბირთვის ქმნის. იადგარში თითქმის არ არის ასახული წმინდანთა, მოციქულთა, მღვდელთმოძღვართა და სხვათა კონკრეტული დღესასწაულები თუ ხსენებები, რაც ლექციონარის კალენდარულ დღეთა დიდი ნაწილის შინაარსს შეადგენს. იადგარის ნუსხათა შორის დღესასწაულთა ყველაზე ვრცელი რიგი A-შია დაცული. A-ს ხსენების ტიპის რამდენიმე დღესასწაული (აბოს, წმ. გიორგის, თეკლას და სხვა) დანარჩენ ნუსხებში არ დასტურდება. შედარებით ვრცელი კალენდარი წარმოდგენილია B-შიც, C მეტად მოკლეა. მასში არ არის შეტანილი ზოგიერთი ისეთი დღესასწაულიც კი, რომელიც საეკლესიო კალენდრის უძველეს ფენას მიეკუთვნება, მაგალითად, 26 დეკემბრის დავით-იაკობის და 27 დეკემბრის სტეფანე პირველმოწამის ხსენებები. C ამ მხრივაც „გამოკრებილის“ შთაბეჭდილებას ტოვებს. მოკლეა იადგარის E ნუსხაც.

იადგარის ნუსხები ერთმანეთისაგან განსხვავდებიან არა მარტო კალენდრის მოცულობით, არამედ ერთი და იმავე დღესასწაულის სხვადასხვა დღეზე დაწესებითაც. აღინიშნება დღესასწაულთა ლექციონარისეული თანმიმდევრობის დარღვევებიც.

შედარება გვიჩვენებს, რომ ლექციონარისა და უძველესი იადგარის კალენდარი ერთი ტიპისაა და არსებით მომენტებში განვითარების ერთ დონეს შეესაბამება. ეს ჩანს არა მარტო საუფლო და სხვა სადღესასწაულო ციკლებში, არამედ მრავალ სხვა დეტალშიც. კ. კეკელიძე, რომელმაც პირველმა აღნიშნა ლექციონარისა და კილ-ეტრატის იადგარის ტიპოლოგიური მსგავსება, მიუთითებდა, რომ მათ ერთნაირად ახასიათებთ ერთკვირიანი სადღესასწაულო პერიოდები განცხადებისა და ენკენიის მომდევნოდ¹⁷⁹. ეს მოვლენა, მართლაც, გარკვევით ჩანს ABE ნუსხებში¹⁸⁰. ეს სადღესასწაულო პერიოდები

¹⁷⁶ ი. ქ ა ვ ა ხ ი შ ვ ი ლ ი, აღწერილობა, გვ. 200—226; კ. კ ე კ ე ლ ი ძ ე, იოანე ქართველის კალენდარი (X ს.), ეტიუდები, ტ. V, გვ. 242—294; Garitte, Calendrier.

¹⁷⁷ იოანე-ზოსიმეს კალენდრის გათვალისწინება იმითაც არის გამართლებული, რომ იგი Sin. 34-ის შემადგენელი ნაწილია, რომელშიც უძველესი იადგარის უაღრესად მნიშვნელოვანი რედაქციაა შესული.

¹⁷⁸ კ. კ ე კ ე ლ ი ძ ე, უცნობი რედაქცია ქართული ჰიმნოგრაფიული თუნისა, ეტიუდები, ტ. VIII, გვ. 20.

¹⁷⁹ Иерус. Канонарь, с. 27.

¹⁸⁰ აღსანიშნავია, რომ განცხადების ზატივი უკვე სომხურ ლექციონარშია დადასტურებული ახ. Renoux, Codex 121, Edition, p. 214—223.

შესაბამისად განცხადებისა და ენკენის ზატიკად იწოდებიან. გარდა ამ მოვლენისა, უძველესმა იაღგარმა შემოინახა იერუსალიმური ტრადიციისათვის დამახასიათებელი კიდევ ერთი ძველი მოვლენის კვალი — წელიწადის დაყოფა შვიდკვირიან პერიოდებად. შვიდკვირიან პერიოდებს ქმნიან იაღგარის დღეობა და აღდგომის ზატიკი, ასევე შვიდ კვირას 'თვლის პერიოდი მარტვილიდან ათენაგენობამდე, რაც A ნუსხაში გამოჩნდა¹⁸¹.

უძველესი იაღგარისა და ლექციონარის შედარებითი შესწავლა კალენდრის თვალსაზრისით, და საერთოდაც, იმით არის გართულებული, რომ დღეს ხელთა გვაქვს ამ ძველთა გვიანდელი IX—X სს. ნუსხები, რომლებშიც, ბუნებრივია, აღარ ჩანს ნათლად განვითარების ის დონე, როცა ლექციონარისაგან დამოუკიდებელი კრებული — იაღგარი წარმოიშვა. ამავე დროს, ლექციონარის ნუსხები გვიჩვენებენ გარკვეულ განსხვავებებს, რაც მათში სხვადასხვა სიძველის მოვლენების არსებობით აიხსნება. ეს ითქმის არა მარტო საკითხავების, არამედ სხვა კომპონენტების, კერძოდ, ჰიმნოგრაფიული ელემენტის შესახებ¹⁸².

ლექციონარის ნუსხებში არსებული ამგვარი ვითარება ერთგვარად ართულებს მათთან იაღგარის ნუსხათა მიმართებების გარკვევას, მით უმეტეს, რომ იაღგარის ნუსხებს შორისაც საკმაო განსხვავებებია, რომლებიც ყოველთვის ერთ კვალიფიკაციას არ ექვემდებარებიან.

უძველესი იაღგარის კალენდრის თავისებურებათა გარკვევისათვის ჩვენ ხელთ არსებულ ნუსხათა ყველა კალენდარული მონაცემი შევუდარეთ თარხნიშვილისეულ გამოცემას. ამ შეჭერებით მნიშვნელოვანი ფაქტი გამოვლინდა: უძველეს იაღგარში, უმნიშვნელო გამოჩაყლისის გარდა, ლექციონარის ვრცელი კალენდრის მხოლოდ და მხოლოდ ის დღესასწაულები და დღეებია შეტანილი, რომელთაც ლექციონარშივე ახასიათებთ სპეციალურად მათთვის დაწესებული ეპისწირვის თუ სხვა დანიშნულების ტროპარები (სწორება P ლექციონარზეა აღებული, რადგან L ამ თვალსაზრისით აშკარად ჩამორჩება იაღგარებს). შემდგომი ჰიმნოგრაფიული განვითარება და იაღგარში ახალი ტიპისა და დანიშნულების საგალობლებით შევსებაც ძირითადად ამ დღესასწაულებს შეეხება. იაღგარში არ არის ასახული ისეთი დღეები, რომელთაც ლექციონარის მიხედვით ან საერთოდ არა აქვთ დამოუკიდებელი განგება და ზოგადი განგებით სარგებლობენ, ან საგალობელ ელემენტად მხოლოდ ფსალმუნი აქვთ. ასეთ დღეთა ხვედრითი წილი კი ლექციონარის ნუსხებში ბევრად მეტია¹⁸³. გამოჩაყლისის ამ მხრივ შეადგენენ A ხელნაწერის შემდეგი დღესასწაულები: 7 იანვრის აბოს ხსენება, 23 აპრილის წმ. გიორგის და 24 სექტემბრის თეკლას ხსენებები. ირკვევა, რომ ლექციონარის ნუსხებში ამ ხსენებებს თავისი საკუთარი განგება არა აქვთ და იყენებენ მოწამეთა ზოგად განგებას (T 118, 932, 1256 სქოლიო). იაღგარში მათთვის შემოღებულია პოეტური საგალობლები, ამასთანავე, თეკლასა და აბოს ხსენე-

¹⁸¹ ძველი ქართული საეკლესიო წელწადის პერიოდებად დაყოფას კ. კეკელიძე დაწვრილებით ეხება წერილში: ძველი ქართული ეორტალოგიური წელიწადი, ეტიულები, ტ. 1, გვ. 125—132.

¹⁸² L e e b, Die Gesänge, S. 27—29.

¹⁸³ მხედველობაში არ ვიღებთ A ნუსხაში დადასტურებულ ორიოდ ისეთ შემთხვევას, ტიცო კალენდარული მითითება საგალობლების გარეშეა მოტანილი.

ბებისათვის სპეციალურად მათ სახელზე დაწერილი, მაგრამ მათგან არც ერთი არ არის განკუთვნილი ეამისწირვისთვის. აბოს ხსენების კელთაბანისაჲს გარდა იაღგარიც ეამისწირვისთვის მოწამეთა საერთო გამოყენების საგალობლებს უთითებს. ამავე რიგისაჲს ის შევსება, რომელიც იაღგარის A ხელნაწერში განცხადების ზატიკის მე-2 — მე-7 დღეებს ახასიათებთ. აღნიშნულ დღეებს ლექციონარში პოეტური საგალობლები არა აქვთ (T 117—135).

ამრიგად, გამოიყო დღესასწაულთა ის მცირე ჯგუფი, რომელთაც ლექციონარში თავისი საგალობლები არა აქვთ. მათი შევსება იაღგარის დონეზე მომხდარა, რაც იმ ფაქტიდანაც ჩანს, რომ ეამისწირვათა ნაწილში ისინი კვლავ ლექციონარის ვითარებას ინარჩუნებენ (მხედველობაში არა გვაქვს აბოს საგალობლები).

იაღგარის ერთადერთი დღესასწაული, რომლის ლექციონართან მიმართების შესახებ გარკვევით რაიმეს თქმა არ ხერხდება, არის ზატიკთა მე-6 შაბათს დაწესებული ბრმის განკურნების დღესასწაული, დადასტურებული AB ნუსხებში. ხელნაწერთა დაზიანების გამო ეს დღესასწაული ლექციონარის არც ერთ ჩვენთვის ცნობილ ნუსხაში არ აღმოჩნდა, არ არას იგი არც Sin. 54-ში, სადაც ეამისწირვათა ლექციონარისეული მასალაა გადასული. იაღგარის ნუსხებში ეს დღესასწაული მხოლოდ ეამისწირვის საგალობლებითაა წარმოდგენილი, ახალი იაღგარისეული შევსება აქ არ არის. ვეარაუდობთ, რომ ადრევე ასეთივე სახით იყო იგი შესული ლექციონარშიც¹⁸⁴.

უძველესი იაღგარისა და ლექციონარის შედარებისას ჩვენი ყურადღება მიიქცია ლექციონარის დღესასწაულთა ერთმა ჯგუფმა (T 174, 188, 1089, 1306, 1352, 1399)¹⁸⁵, რომელთა განგებებში შეტანილია პოეტური დასდებლები, არსებითად ოხითები. ზემოთ გამოთქმული დებულების თანახმად, პოეტური ტროპარების შემცველი ეს დღესასწაულები თითქოს უნდა ასახულიყო იაღგარებშიც, მაგრამ ეს ასე არ არის. აღნიშნული პოეტური ტროპარები იაღგარებში არ დადასტურდა. საგულისხმოა, რომ საგალობლების ეს ჯგუფი მხოლოდ P ნუსხას ახასიათებს და L იმავე დღესასწაულებისათვის პოეტურ ტროპარებს არ იცნობს. იბადება კითხვა, ხომ არა გვაქვს აქ საქმე ლექციონარის გვიანდელ შევსებასთან, როცა უძველეს იაღგარს თავისი ფუნქცია არსებითად დაკარგული აქვს და ლექციონარში მომხდარი ცვლილება მასში ასახვას აღარ პოულობს. ვფიქრობთ, რომ ეს ასეა: როდესაც IX—X საუკუნეებში ჰიმნოგრაფიული რეპერტუარის განახლების პროცესი დაიწყო და ახალმა იაღგარებმა იწყეს თანდათან უძველესი იაღგარის პრაქტიკიდან გამოდევნა, იგი გარკვეულად ეამისწირვის საგალობლებსაც შეეხო. შემოსვლა იწყო ეამისწირვის საგალობელთა ახალმა ტექსტებმა, რაც თვალნათლივ ჩანს საბაწმიდურ-სინურ ახალ იაღგარებში¹⁸⁶, განსაკუთრებით ნათლად — მიქაელ მორდრეკილის იაღგარში. სრულიად გარკვევით შეიძლება ითქვას, რომ მიქაელ მორდრეკილის იაღგარში ეამისწირვებისათვის განკუთვნილი მთელი რეპერტუა-

¹⁸⁴ ამ დღესასწაულს ჩვენ ვეხებთ ქვემოთაც, გვ. 782.

¹⁸⁵ მხედველობაში გვაქვს იოვანე ოქროპირის, ზაქარია იერუსალიმელის, წმ. კვირიკის, კონსტანტინე და დამიანის, წმ. გიორგისა და საბა განწმედილის ხსენების დღეები.

¹⁸⁶ იხ. სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I გვ. გვ. 15, 17, 28, 163, 164, 167—170, 175, 177, 178, 181 და ა. შ.

რი განახლებულია, ან საზოგადოდ ახალია და არაფერი აქვს საერთო იერუსალიმურ ლექციონართან და, შესაბამისად, უძველეს იადგართან. ლიტურგიკულ პრაქტიკაში მიმდინარე ახალმა პროცესებმა, როგორც ჩანს. გადამწერტა წყალობით ლექციონარის ნუსხებშიც გაჟონა და ამ გზით პარიზის ლექციონარში შეაღწია. P ლექციონარი აშკარად გვიჩვენებს ისეთ გვიანდელ შევსებას, რაც ახალი იადგარების პარალელურადაა მასში შესული. ამ რიგის უნდა იყოს ლექციონარის აქ მითითებული ექვსი დღესასწაული. რომელთა საგალობლებმა ვერ ჰპოვეს ასახვა უძველეს იადგარში¹⁸⁷.

თუ აქ წარმოდგენილ ორმხრივ განსხვავებულ დღეებს გამოვრიცხავთ, დაგვრჩება იადგარის დღესასწაულთა ის ბირთვი, რომელიც ლექციონარში პოულობს თავის წინამორბედს, ანუ ლექციონარის დღესასწაულთა ის ბირთვი, რომელმაც უძველეს იადგარში ჰპოვა თავისი ახალი შევსება. უძველესი იადგარის ნუსხათაგან ამ შედგენილობას ყველაზე მეტად B ნუსხა უახლოვდება, CE ნუსხების სიმოკლე ჩვენ არ მიგვაჩნია არაქაულობის გამომხატველად, რადგან მას, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, სხვა ფაქტორები განსაზღვრვენ. A უჩვენებს ყველაზე მეტ გადახრას იადგარის თავდაპირველი კალენდრიდან.

ამრიგად, დავასკვნით, რომ უძველესი იადგარის კალენდარი არ არის და არც შეიძლება იყოს ისეთი სისრულის, როგორც ლექციონარისა. მით უმეტეს, ძალიან დაშორებულია იგი იოანე-ზოსიმეს კალენდრისაგან. რომელიც ლიტურგიკული პრაქტიკის უფრო მოგვიანო, X საუკ. დასაწყისის. ეტაპს შეესაბამება. უძველესი იადგარის ნუსხები მათი დროისათვის დამახასიათებელი კალენდრიდან მხოლოდ იმ დღესასწაულებსა და დღეებს უჩვენებენ. რომელთაც სპეციალურად მათთვის დაწესებული ჰიმნოგრაფიული მასალა აქვთ. იადგარის მიზანს არ შეადგენს ასახოს წელიწადის ყველა დღე. იგი განხილულ უნდა იქნას როგორც ლექციონარის დამატება, რომლის დანიშნულებაც უპასუხოს იმ მოთხოვნილებებს, რასაც აღრებიზანტიური ღვთისმსახურების განვითარება ჰიმნოგრაფიას უყენებს. ამდენად, იადგარის მასშტაბები კალენდრის თვალსაზრისით და საერთოდაც, პირველ რიგში, იმაზეა დამოკიდებული, თუ სად და რა მიზნით გამოიყენება საგალობელი ელემენტი და რა ფორმებსა და საშუალებებს ფლობს ჰიმნოგრაფია, რათა დააკმაყოფილოს ღვთისმსახურების არსებული წესის მოთხოვნილებები. სწორედ ეს მხარეა იადგარის არსებითი შინაარსი. ყოველივე ამის გამო უძველესი იადგარის მიხედვით შეუძლებელია

¹⁸⁷ პარიზის ლექციონარის ზემოთ მითითებული დღესასწაულების ოხითები დაექმნეთ მიქაელ მორდრეკელის იადგარში (S 425). ხელნაწერის ფურცელთა დაკარგვის გამო, მიქაელის კრებულში დასახელებული დღესასწაულებიდან მხოლოდ სამი აღმოჩნდა. მათგან ორი — კოზმან-დამიანეს და წმ. გიორგის ხსენებები იადგარის იმ ნაწილშია მოხვედრილი, რომელსაც მიქაელის ხელში არ გაუვლია და ოხითებით შევსებული არ არის (პ. ი ნ გ რ ო ყ ვ ა, თხზ., ტ. 3, გვ. 445, შენიშვნა). ამიტომ შედარება ფაქტიურად ერთ ო.ხითაზე დავიდა — 27 იანვრის იოანე ოქროპირის ხსენების ოხითაზე, რომლის დასაწყისია: „ოქროსა უწმიდესი მადლი...“ ეს ტექსტი ლექციონარისა და მიქაელის იადგარისათვის საერთო აღმოჩნდა (T 174, მიქაელ მორდრეკელის იადგარი, გვ. 257). ასევე საგულისხმოა, რომ საბა განწმედროსიანში მიძღვნილი ოხითა P-დან „გვიხაროდენ, სამკერებლო შუენი“... (მ. თარხნიშვილის გამოცემაში შეცლომით: „გცენ სამკერებელი შუენ“) შესულია E იადგარის ახალ ნაწილში (E 85v). L ლექციონარი ამ დღესასწაულს საერთოდ არ უთითებს. ვფიქრობთ, ეს დამთხვევები ჩვენი დებულების სასარგებლოდ მტყუებენ.

შევიქმნათ წარმოდგენა მისი დროის სრული კალენდრის შესახებ. იაღგარი ასეთ მიზანს არც ისახავს.

ამრიგად, უძველესი იაღგარის კალენდარი ნაწილია თავისი დროის სრული კალენდრისა, რომელიც იერუსალიმურ ლექციონარშია წარმოდგენილი.



პირველ რიგში შევხებით იაღგარის ნუსხების ისეთ კალენდრულ ჩვენებებს, რომელთაც ან საერთოდ არ იცნობს ლექციონარი, ან სპეციალურ განმარტებას ითხოვენ.

იაღგარის A ნუსხაში დადასტურებული 26 ივნისის ფებრონიას, 28 სექტემბრის ხარიტონის და 3 ნოემბრის წმ. გიორგის ხსენებები ლექციონარში არ არის. არ დასტურდება ლექციონარში არც 25 მაისის წმ. გიორგის სახელზე დაწესებული დღესასწაული, რომელიც B ნუსხის ერთ-ერთ მინაწერშია მითითებული. აღნიშნული ხსენებებიდან საგალობელი მასალა მხოლოდ წმ. გიორგის დღესასწაულს ახლავს. სხვები უბრალოდ კალენდრულ მითითებებს წარმოადგენენ, რაც უჩვეულოა იაღგარისათვის. ფებრონიას და ხარიტონის ხსენებებს გადამწერის სპეციალური შენიშვნები ახლავს, რომელთა საფუძველზე მათთვის საგალობელი მასალა მოწამეთა და მამათა ზოგადი განგებებიდან უნდა იქნას მოხმობილი (იხ. გვ. 255, 318).

ცნობილია, რომ ლექციონარის ხსენებათა დიდი უმრავლესობა კონკრეტულ განგებას მოკლებულია და ზოგადი სქემებით სარგებლობს. იაღგარში კი ასეთი ხსენებები, როგორც წესი, არ აისახებიან. ჩვენს კონკრეტულ შემთხვევაში იაღგარის გადამწერის მიზანი ნათელია, იგი ყურადღებას ამახვილებს კალენდრის ისეთ ჩვენებებზე, რომლებიც მას ლექციონარში არ ეგულება და გარკვეული თვალსაზრისით საჭიროდ მიაჩნია მათი იაღგარში ასახვა¹⁸⁸.

ფებრონიას ხსენება იოანე-ზოსიმეს კალენდრის მიხედვით 24 და 25 ივნისს არის დაწესებული¹⁸⁹. იმ წყაროების მიხედვით, რომლებიც ე. გარიტს ფებრონიას ხსენების კომენტარებში მოაქვს, ირკვევა, რომ სხვადასხვა ძეგლები დღესასწაულს სხვადასხვა თარიღზე დებენ, კერძოდ, 23, 24, 25 და 26 ივნისს¹⁹⁰. ბერძნულ კალენდრებში 25 ივნისი IX ს-დან ჩანს¹⁹¹. უნდა ვიფიქროთ, რომ პრაქტიკის ამგვარი სიჭრელე A ნუსხის გადამწერისთვისაც იყო ცნობილი და მან საჭიროდ მიიჩნია შეჩერებულიყო გარკვეულ თარიღზე, რაც ასახა კიდევ იაღგარში.

ხარიტონის ხსენება იოანე-ზოსიმეს კალენდრის მიხედვითაც 28 სექტემბერს არის დაწესებული¹⁹². ამასვე უჩვენებენ ახალი იაღგარის ნუსხებიც¹⁹³.

¹⁸⁸ აქვე, საკითხზე იხ. აქვე, გვ. 862—865.

¹⁸⁹ Garitte, Calendrier, p. 74.

¹⁹⁰ აქვე, გვ. 258—260.

¹⁹¹ Сергий, Полный месяцеслов Востока, т. II, Владимир, 1901, с. 191.

¹⁹² Garitte, Calendrier, p. 93.

¹⁹³ აქვე, გვ. 342—343. იაღგარების მონაცემებს შორის ე. გარიტი, რატომღაც, არ უთბობს კილენტრატის იაღგარს, რომელსაც საერთოდ ითვლისწინებს თავის კომენტარებში.

იგი პირველად IX—X საუკუნის ძეგლებში ჩნდება—ბერძნული სახარების საძიებლებსა და კონსტანტინოპოლის დიდი ეკლესიის ტიპიკონში¹⁹⁴. სამეცნიერო ლიტერატურაში აღნიშნულია, რომ IX—XI საუკუნეებში ქართველები ინტენსიურ მოღვაწეობას ეწეოდნენ პალესტინაში, ხარიტონის მიერ დაარსებულ ლავრაში¹⁹⁵, რისი კვალიც დარჩენილია პალესტინური წარმოშობის ხელნაწერებში. კ. კეკელიძე ვარაუდობს, რომ ქართველები უკვე VIII საუკუნიდან მოღვაწეობდნენ ხარიტონის ძველ ლავრაში ანუ პალავრაში, საიდანაც წარმოდგა ტერმინი პალავრელი¹⁹⁶. იაღგარის A ნუსხა უძველესი ჩანს იმ ქართულ ხელნაწერთა შორის, სადაც ხარიტონის ხსენების დაწესებაა ფიქსირებული. საფიქრებელია, რომ ამ მოღვაწით დაინტერესება და მისი ხსენების იაღგარში ასახვა სწორედ ხარიტონის ლავრაში ქართული ელემენტის არსებობით, ქართველთა იქ მოღვაწეობით იყოს ნაკარნახევი. აღსანიშნავია, რომ იოანე-ზოსიმეს კალენდარშიც განსაკუთრებული მოწიწებით მოიხსენიება ხარიტონი: „დადგამა... მამისა ჩუენისა ხარიტონ წმიდისა და მონაზონთა დასაბამისა და მოციქულთა მადლსა და სრბასა თანაზიარისა“¹⁹⁷. საგულისხმოა ისიც, რომ უძველესი იაღგარის C ნუსხის მომგებელი თევდორე, რომლის სურვილითაც სვიმეონ მგალობელმა ხელნაწერი გადაწერა, პალავრელად იწოდება.

წმ. გიორგის 25 მაისის დღესასწაულის თაობაზე იაღგარის B ნუსხაში დადასტურებული შენიშვნა იოანე-ზოსიმეს ეკუთვნის და მოგვიანებით ჩანს შეტანილი ხელნაწერში. იგი მოთავსებულია 7 მაისის ჭერის გამოჩინების საგალობლების ბოლოს¹⁹⁸. შენიშვნაში ნათქვამია: „მე-ე თთუე ვარდობისა მამისი და მამისა კე წმიდისა გიორგისი წამება. ლოცვა ყავთ, ამენ“. ამგვარ დღესასწაულს ქართული ლექციონარი არ იცნობს. იგივე დღესასწაული იოანე-ზოსიმეს მოგვიანებით ჩაუმატებია თავის კალენდარში საგანგებო განმარტებით: „ესე თთუე არს ვარდობისა მამისი, და მამისა კე არს წამება გიორგისი და დღესასწაულებად არს დიდი საბერძნეთს, ხოლო თქუენ, რა გინებთ, ყავთ და ლოცვა ყავთ ჩემთკ, ამენ“¹⁹⁹. ამგვარივე მინაწერი E-ში მოთავსებულია კიდევ 196 წ-ზე. არ გამოვრიცხავთ, რომ შენიშვნა BE ხელნაწერებში ერთდროულადაა შეტანილი, რაზედაც მიგვანიშნებს იოანე-ზოსიმეს თავისებური ხელი.

იოანე-ზოსიმეს განმარტებებიდან ნათლად ჩანს, რომ 25 მაისის წმ. გიორგის დღესასწაული ბერძნული ანუ კონსტანტინოპოლური პრაქტიკიდან შემოდის. ის ჭერ კიდევ არ არის დამკვიდრებული და იოანე-ზოსიმეს სასურველად მიაჩნია მისი დაწესება. ამას ემსახურება სწორედ ერთი და იმავე შინაარსის განმარტების გამეორება ხელნაწერებში.

ჩვენთვის უცნობია, თუ რა წყაროთი სარგებლობდა იოანე-ზოსიმე. უ. გარიტი აღნიშნავს, რომ 25 მაისის დღესასწაულის კვალი ბერძნულ სეინაქსარებში არ ჩანს²⁰⁰. გარიტის შენიშვნას მხარს უჭერს გიორგი მთაწმიდ-

¹⁹⁴ Сергий. Полный месяцеслов Востока, т. II, с. 301.

¹⁹⁵ Garitte, Calendrier, p. 343.

¹⁹⁶ კ. კეკელიძე, ქართ. ლიტერატურის ისტორია, ტ. I, 1960, გვ. 91—92.

¹⁹⁷ Garitte, Calendrier, p. 93.

¹⁹⁸ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 69.

¹⁹⁹ Garitte, Calendrier, p. 63—64.

²⁰⁰ იქვე, გვ. 233.

ლის სვინაქსარი, სადაც აღნიშნულ თარიღზე წმ. გიორგის ხსენება არ მოიპოვება. იოანე-ზოსიმესთან კი იგი დიდ დღესასწაულად არის მიჩნეული.

იადგარის A ნუსხაში წმ. გიორგის კიდევ ორი ხსენება ეძღვნება—23 აპრილს და 3 ნოემბერს. მათგან მეორე, როგორც უკვე ვთქვით, ლექციონარში არ ჩანს. ლექციონარის LP ნუსხებმა საშაგიეროდ შემოინახეს 10 ნოემბერს დაწესებული დღესასწაული, რომელიც წმ. გიორგის ხსენებასა და მის სახელზე ეკლესიის სატფურებს ეძღვნება (T 1352). იოანე-ზოსიმეს კალენდარში შეტანილია ორივე თარიღი²⁰¹. ე. გარიტის კომენტარებში ნათლად ჩანს, თუ როგორი თანმიმდევრულია ქართულ ხელნაწერებში 10 ნოემბრის დღესასწაულის აღნიშვნის ტრადიცია. ლექციონარის ნუსხებზე გარდა იგი, როგორც წესი, შესულია X საუკუნის იადგარებში (Sin. 1, Sin. 65, S 425)²⁰².

ეს ტრადიცია, სხვათა შორის, გრძელდება გიორგი მთაწმიდლის სვინაქსარშიც²⁰³. ამავე დროს ქართული ხელნაწერები იცნობენ 3 ნოემბრის დღესასწაულსაც (ე. გარითი ხელნაწერთა შორის რატომღაც არ ასახელებს კილეტრატის იადგარს). კ. კეკელიძე, რომელმაც ლექციონარის გამოცემაში ყურადღება მიაქცია ქართული კალენდრის თავისებურებას — აღნიშნოს წმ. გიორგის ხსენება არა 3 ნოემბერს, როგორც ეს ბერძნული ტრადიციით არის მიღებული, არამედ 10 ნოემბერს, დაასკვნის, რომ 10 ნოემბრის დღესასწაული სხვა არაფერია, თუ არა 3 ნოემბრის დღესასწაულის სწორი ანუ მსგებსი, რაც ძველი იერუსალიმური წესისათვის ჩვეულებრივი და დამახასიათებელი მოვლენაა²⁰⁴. მაშასადამე, 3 ნოემბრის ხსენება ისევე ძველია, როგორც 10 ნოემბრისა, მაგრამ, რატომღაც, ქართულ ლექციონარში იგი არ ჩანს. იადგარის A ნუსხა ერთი უძველესთაგანია, სადაც მას ეხვდებით. გამორიცხული არ არის, რომ მას ლექციონარის ისეთი ტრადიცია აქვს მხედველობაში, სადაც დატული იყო 3 ნოემბრის ხსენება, რომელიც დროთა ვითარებაში ლექციონარის ნუსხებიდან ამოვარდა იმ მიზეზით, რომ მსგებსის დღესასწაული ქართული წესისათვის უფრო მნიშვნელოვანი გახდა.

ჩვენ მიმოვიხილეთ უძველესი იადგარის ის დღესასწაულები, რომლებიც ლექციონარის ჩვენს ხელთ არსებულ ნუსხებში არ არის. იადგარში ზოგიერთ მათგანის საგალობლების გარეშე შეტანა იმის მაჩვენებლად მიგვაჩნია, რომ გარკვეული დროიდან იადგარს კალენდრის სიახლეთა ფიქსირების ფუნქციაც აქვს დაკისრებული.



იადგარის A ნუსხაში ყურადღებას იქცევს კიდევ სამი კალენდარული მითითება, რომელთაც საგალობელი მასალა არ ახლავთ. ეს მითითებები საგან-

²⁰¹ Garitte, Calendrier, p. 102—103. შტრ. С е р г и й, Полный месяцеслов Востока, II, с. 343, 453.

²⁰² Garitte, Calendrier, p. 374—375, 380.

²⁰³ სამეცნიერო ლიტერატურაში დიდი ხანია ცნობილია ამ დღესასწაულის გიორგი მთაწმიდლისეული განმარტება: „წმიდანო მამანო, ამას დღესა დაღაცათუ ბერძენნი წმიდისა გიორგისტვის არა დიად დღესასწაულობენ, წ არარაჲ არს ყენებაჲ, რათათა ჩუენ ვდღესასწაულობდეთ, რამეთუ ჩუენ პირველითგან ესრეთ გუაქუს ჩუეულებაჲ“ (იხ. Иерус. Канонарь, с. 283). გიორგი მთაწმიდლის სვინაქსარში 3 ნოემბრის ხსენება შეტანილი არ არის.

²⁰⁴ Иерус. Канонарь, с. 282—286.

გებოდ არის ჩამატებული გადაწერის მიერ. ხელნაწერის 224v-ზე ვკითხულობთ: „თთუესა კთ იენისსა პეტრე-პაულეთაჲ საპსენებელი“, „თთუესა იელისსა იე კურიკეასი — ყოველი წმიდათაჲ და კვ თეკლასი“ (გვ. 275).

თეკლას ხსენება იადგარში ორჯერ არის შეტანილი: 24 სექტემბერს, რასაც ამ მოწამისათვის სპეციალურად დაწესებული საგალობლები ახლავს და 26 ივლისს, სადაც მხოლოდ კალენდარული მითითება გვაქვს²⁰⁶. იერუსალიმური ლექციონარი ორივე დღეს იცნობს: 26 ივლისის ხსენება LP ნუსხებითაა მოღწეული (T 1110), 24 სექტემბრისა — მხოლოდ L ნუსხით, P ამ ნაწილში ნაკლებია (T 1256 შწ.). P ხელნაწერში თეკლა კიდევ 10 ოქტომბერს ჩნდება, რაც არ არის L-ში (T 1290). 26 ივლისის ხსენება იოანე-ზოსიმეს კალენდარში აღარ არის შეტანილი, თუმცა იოანე-ზოსიმესათვის იგი ცნობილი უნდა ყოფილიყო თუნდაც მისი დროის საბაწმიდური ახალი იადგარებიდან — Sin. 1-დან და Sin. 14-დან²⁰⁸. სამაგიეროდ იგივე კალენდარი თეკლას მოიხსენიებს 23 და 24 სექტემბერს, 10 და 12 ოქტომბერს, 24 დეკემბერს²⁰⁷. როგორც ვხედავთ, თეკლა პირველმოწამის მოხსენიების სურათი ლექციონარსა და იოანე-ზოსიმეს კალენდარში არსებით დაცილებებს გვიჩვენებს. ჩვენ არ ვიცით, A-ს გადაწერისათვის ცნობილია თუ არა ტრადიციების ამგვარი მრავალფეროვნება. ვფიქრობთ, იგი ლექციონარის L ნუსხისათვის დამახასიათებელ ტრადიციას მისდევს. გარდა 24 სექტემბრისა, მას სავალდებულოდ მიაჩნია კიდევ 26 ივლისის ხსენება, თუმც მისთვის ცალკე განგება არა აქვს.

ჟ. გარიტი მიუთითებს, რომ 26 ივლისის დღესასწაული საკუთრივ იერუსალიმური ხსენებაა და იგი არ ჩანს სხვა წყაროებში²⁰⁸. აღსანიშნავია, რომ სომხური ლექციონარი მას არ იცნობს²⁰⁹. იოანე-ზოსიმეს დროისათვის იგი, როგორც ჩანს, ხმარებიდან გადის. იადგარის A ნუსხა კვლავ ძველი იერუსალიმური ტრადიციების დამკველია.

წმ. კვირიკეს ხსენების დღის ფიქსირება A ნუსხაში აუხსნელი ჩანს, რადგან იგი ამავე თარიღზეა დაწესებული ლექციონარშიც. LP ნუსხები მას სპეციალურ განგებას უძღვნიან (T 1089)²¹⁰. E-ში ამ ხსენებისათვის დაწესებულია სხვა დღეც, 16 ივლისი,²¹¹ რომლის შესახებ ჟ. გარიტი წერს, რომ იგი სხვადასხვა კვირიკეთა აღრევის შედეგად უნდა იყოს მოხვედრილი კალენდარში²¹². ქართული ხელნაწერები, როგორც წესი, იცნობენ კვირიკეს ხსენების ტრადიციულ თარიღს — 15 ივლისს²¹³.

²⁰⁶ ჟ. გარიტი შეეღობით მიუთითებს ჰილ-ეტრატის იადგარში თეკლას ხსენების დღედ 29 ივლისს ნაცვლად 26 ივლისისა, *ib. Calendrier*, p. 288.

²⁰⁷ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 27, 51.

²⁰⁸ *G a r i t t e*, *Calendrier*, p. 79, 92, 96, 112.

²⁰⁹ იქვე, გვ. 288, ამავე ხსენებას ეხება კიდევ გვ. გვ. 338, 354 417.

²¹⁰ შტრ. F. C. Conybeare-ის (*Rituale Armenorum*, Oxford, 1905) და A. Renoux-ს გამოცემებს.

²¹¹ ამ განგების პოეტური ტროპარები, რაც მხოლოდ პარიზის ნუსხაშია, ჩვენი ვარაუდით, ლექციონარის გვიანი შეესებაა და ისინი ამიტომ არც მის აღრეულ ნუსხებში და არც უძველესი იადგარის ნუსხებში საგულეებელი არ არის.

²¹² *G a r i t t e*, *Calendrier*, p. 78—79.

²¹³ იქვე, გვ. 281.

²¹⁴ იქვე, გვ. 279.

იადგარის ზოგიერთი ტიპიკონური შენიშვნის შესახებ

ამჯერად შევეხებით იადგარის ნუსხების ზოგიერთ ტიპიკონურ შენიშვნას, რომლებიც ამა თუ იმ კუთხით ასახავენ იადგარის კალენდარს და რომელთა ახსნა მხოლოდ შედარებითი მასალის მოხმობით არის შესაძლებელი.

ორმოცი სებასტიელი მოწამის ხსენება

დიდმარხვის მე-4 შაბათს იადგარის ნუსხებში დაწესებულია ორმოცი სებასტიელი მოწამის ხსენება (გვ. 137—144). A ნუსხაში კალენდარულ მითითებას ახლავს განმარტება: „განჩინებული დღეა მარტსა ცხრასა არს. შენ სადა გინებს, ყავ. თუ კულა სხუას სადა მიხდეს, შაბათსა ყოველი წმიდათა ამსახურო“ (გვ. 137). განმარტების მიხედვით ხსენებისათვის ოფიციალურად 9 მარტია დაწესებული, მაგრამ იგი მარხვის მე-4 შაბათსაც შეიძლება აღინიშნოს. დღესასწაულის დაწესების ამგვარი გაორება იადგარის ნუსხათაგან კიდევ D-ში ჩანს. მარხვის მე-4 შაბათზე დაწესებულ დასდებლებს თავსა და ბოლოში შენიშვნები ერთვის. დასაწყისში შენიშნულია: „უკუეთუ ორმეოცთასა აქა ჰყოფდე, დასადებელნი უფალო ღაღადყავსა ჯა გ“, რასაც მოსდევს მოწამეთა, ხსენებისათვის საჭირო საგალობლები (გვ. 137, შწმ.). ბოლოს შენიშნულია: „უკუეთუ მარტსა ცხრასა ჰყო ესე ყოველი, მაშა აქებდითსა ესენი, ჯა გ“ (გვ. 144, შწმ. 3). შენიშვნის მომდევნო საგალობლები განკუთვნილია იმ შემთხვევისათვის, თუ მე-4 შაბათი თავისუფალი იქნება მოწამეთა ხსენებისაგან. ამჟამად, რომ იადგარის ნუსხები ანგარიშს უწევენ არსებულ წესს, თუმც მასალა ყველგან მე-4 შაბათს არის მოტანილი. ეს ვითარება ლექციონარის ნუსხებშიც ჩანს.

LP ნუსხები ორმოცი სებასტიელი მოწამის ხსენებას 9 მარტს უთითებენ, მათგან P-ს იქვე აქვს მოტანილი განგება, L კი მკითხველს მე-4 შაბათზე მიასწავლის (T 248—251. Ka ხელნაწერი აქ ნაკლულია). მარხვის მე-4 შაბათს დაწესებული ხსენება ლექციონარის სამივე ნუსხაშია და სამივეს აქვს განგებაც (T 462—469). აღსანიშნავია, რომ P ნუსხაში 9 მარტის ხსენების ყველა ელემენტი, გარდა სახარების საკითხავისა, იგივეა, რაც მე-4 შაბათის. ამჟამად, რომ ლექციონარის ვრცელი რედაქციისათვის მე-4 შაბათის განგება უფრო ძველია და მასზეა აღმოცენებული P ნუსხის 9 მარტი. P-ში მე-4 შაბათს ორმოცი მოწამის ხსენების გარდა დაწესებულია კიდევ იერუსალიმელ ეპისკოპოსთა ხსენება, რასაც არ იცნობენ LKa (T469). ამ ხსენებისათვის საჭირო განგება მოხმობილია ბზობის პარასკევიდან, სადაც იოანე იერუსალიმელისა და მოდისტოსის ხსენებაა დაწესებული (T 565—570). ამრიგად, LKa ნუსხებში ტრადიციის მეტი სიძველე აღინიშნება, ვიდრე P-ში. მათ მიხედვით ორმოცი სებასტიელი მოწამის ხსენების მარხვის მე-4 შაბათს დადება უფრო ძველი და მიღებული ჩანს, თუმც L-ისთვის არც 9 მარტია უცხო.

იოანე-ზოსიმეს კალენდარში ორმეოცთა ხსენება მითითებულია 9 მარტსაც და მარხვის IV შაბათსაც²¹⁴. საწლიწლო იადგარებში კი იგი უკვე უძრავ კალენდარზეა დამკვიდრებული²¹⁵. ასევე 9 მარტზეა დამკვიდრებული გიორგი მთაწმიდლის სვინაქსარშიც²¹⁶. უაღრესად საგულისხმოა, რომ ორმოცი მოწამის

²¹⁴ Caritte, Calendrier, p. 54-

²¹⁵ იქვე, გვ. 174.

²¹⁶ Литург. памятники, с. 254.

ხსენება იოანე-ზოსიმეს შეტანილი აქვს E-ს იაღგარის ძველ ნაწილში შემდეგი 'სათაურით: „დ შაბათსა ესენებაჲ წმიდათა ორმოცთაჲ ქართულად“ (E 139v). მითითება „ქართულად“ ტრადიციის იმგვარ სიძველეს გულისხმობს, რომელიც ოლითგანვე არის დამახასიათებელი ქართული ღვთისმსახურებისათვის. რასაკვირველია, აქ არ იგულისხმება აუცილებლად ქართულ ნიადაგზე წარმოშობილი მოვლენა.

სამეცნიერო ლიტერატურაში აღნიშნულია, რომ ღვთისმსახურების განვითარების ადრეულ ეტაპზევე ის კალენდარული დღესასწაულები, რომლებიც მარხვის პერიოდს ემთხვეოდნენ, უძრავი კალენდრიდან მარხვის შაბათებზე გადაიტანეს, რადგან ესქუპანასკენელი მარხვისაგან თავისუფალ დღეებად ითვლებოდნენ. 40 სებასტიელი მოწამის ხსენების თარიღი მეტწილად მე-4 კვირას მოდიოდა, რის გამოც იგი IV შაბათზე დაწესდა²¹⁷. ე. გარიტი მიუთითებს, რომ ეს ვითარება უკვე ჩანს სომხურ ლექციონარსა და სირიელი იაკობიტების კალენდარში²¹⁸. ქართული ლექციონარის LKa ნუსხების მიხედვით, როგორც ვნახეთ, IV შაბათი უფრო მიღებული ყოფილა, თუმც 9 მარტის არსებობა L-ის თვის ცნობილია. P ნუსხაში ეს უპირატესობა აღარ იგრძნობა. ახალ იაღგარებში ხსენება ყველგან დაწესებულია 9 მარტს. ამ ფონზე კარგად ჩანს, რომ უძველესი იაღგარის ნუსხები, განსაკუთრებით კი E-ს „ძველი“ იაღგარი, ცდილობენ შეინარჩუნონ ის პრაქტიკა, რომლის მიხედვით უპირატესობა ეძლევა ამ დღესასწაულის მარხვის IV შაბათზე დადებას, თუმც კარგად იციან, რომ დაწესებული თარიღი 9 მარტია.

დიდმარხვის მეხუთე შაბათი

იაღგარის A ნუსხაში მარხვის მე-5 შაბათის საგალობლებს შორის ჩართულია შენიშვნა: „ამას შაბათსა ყოველი მღვდელთმოდღუართაჲ ამსახურო“ (გვ. 152). ანალოგიური შინაარსის შენიშვნა აღმოჩნდა E-ში: „სამხრად ყოველი წმიდათაჲ და მღვდელთმოდღუართაჲ“ (E 140r). ამ შენიშვნების შინაარსს კალენდრის თვალსაზრისით განმარტავს ლექციონარი, რომლის ნუსხებშიც შემონახულია აღნიშნული დღე. P-ს მიხედვით ამ დღეს დაწესებულია მოციქულთა ხსენება (T 515). რაც შეეხება Ka-ს, ის სხვა შინაარსს შეიცავს: „შაბათსა მე-ე-სა სამხრად ესენებაჲ წმიდისა კირილე ეპისკოპოსისაჲ“ (T 515 შწშ.)²¹⁹. Ka ხელნაწერის ჩვენება აღმოჩნდა იოანე-ზოსიმეს კალენდარშიც: „მეხუთესა შაბათსა ესენებაჲ კირილე ეპისკოპოსისა იერუსალემლისაჲ“²²⁰. მოძრავ კალენდარზე დაწესებული ეს ხსენება ახალი იაღგარის ნუსხებში (Sin. 59, Sin. 64), მაგრამ იაღგარებში მარხვის კვირათა ათვლის სხვა წესის გამო იგი გადანაცვლებულია მე-6 პარასკევზე²²¹.

²¹⁷ И. Карабинов, Постная Троида, СПб., 1910, с. 31.

²¹⁸ Garritte, Calendrier, p. 426. შევნიშნავთ, რომ სომხური ლექციონარის უძველესი ნუსხები 40 სებასტიელი მოწამის ხსენებას მხოლოდ 9 მარტს უთითებენ (იხ. F.=C. Conybeare, Rituale Armenorum, p. 518; Renoux, Codex 121, Edition, p. 231; იხ. აგრეთვე Renoux, Codex 121, Introduction, p. 34-40).

²¹⁹ იგივე დღესასწაული პარიზულ ლექციონარში უკვე 18 მარტსაა გადატანილი, იხ. T 260.

²²⁰ Garritte, Calendrier, გვ. 116. კირილე იერუსალიმელის ხსენება კალენდარში შეტანილია 18 მარტსაც, იქვე, გვ. 55.

²²¹ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 173.

ამრიგად, ირკვევა, რომ ადრეული იერუსალიმური ტრადიციის მიხედვით დიდმარხვის მე-5 შაბათს დაწესებული ყოფილა კირილე იერუსალიმელის ხსენება, რაც დატულია ლექციონარის Ka ნუსხაში, ხოლო იგივე ხსენება P-ში გადატანილია 18 მარტზე²²². იადგარის A და E ნუსხები კვლავ ძველ ტრადიციას იცავენ და თუმცა სათაურში კონკრეტული მითითება არ არის, ვფიქრობთ, ლაპარაკია არა მღვდელთმოდღვართა ხსენებაზე საერთოდ, არამედ კირილე იერუსალიმელის ხსენებაზე. ამაზე ისიც მიუთითებს, რომ არც ლექციონარში და არც იადგარში ამ პირის სახელზე დაწესებული სპეციალური განგება არ არსებობს და ერთი და მეორეც მღვდელთმოდღვართა ზოგადი განგების მასალას იყენებს.

აქ მოყვანილი ამ ორი კალენდარული ჩვენების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ გარკვეული დროიდან ქართულ ხელნაწერებში შეიმჩნევა ტენდენცია მარხვის პერიოდის დღესასწაულების კვლავ უძრავ კალენდარზე გადატანისა. ვამბობთ კვლავ, რადგან სომხური ლექციონარი, რომელიც წინ უსწრებს პრაქტიკის სიმეველის თვალსაზრისით ქართულს, ამ დღესასწაულთა სწორედ მხოლოდ თარიღებზე დაწესებას იცნობს. ასეთ ვითარებაში უძველესი იადგარის ნუსხები და ლექციონარის ადრეული ნუსხებიც ცდილობენ შეინარჩუნონ ქართული ტრადიციით „ძველად“ მიჩნეული წესი, ანუ მათი დაწესება მოძრავ ციკლზე.

დიდმარხვის მეექვსე შაბათი

იადგარის A ნუსხაში დიდმარხვის მეექვსე პარასკევს ჩვეულებრივი სამარხვო დასდებლების შემდეგ არის შენიშვნა: „და ეამისწირვასა ყოველი მღვდელთმოდღვართა ამსახურო, თუ გინდეს, ბერძენნი კულა ყოველსა ლაზარეასა იტყუიან“ (გვ. 160).

პირველ ყოვლისა გასარკვევია, თუ რა დანიშნულებისაა მარხვის მე-6 პარასკევს დაწესებული მღვდელთმოდღვართა მსახურება ანუ, როგორც გადამწერი ამბობს: „ყოველი მღვდელთმოდღვართაჲ“. ლექციონარის ნუსხები მდიდარ მასალას იძლევა საკითხის გარკვევისათვის. მარხვის მე-6 პარასკევი ლექციონარის KaLP ნუსხებშია დატული: სამივე მათგანში აღნიშნულ დღეს დაწესებულია იერუსალიმის მთავარეპისკოპოსების იოვანეს და მოდისტოსის ხსენება (T 565—570). ამ პირთა ვინაობას აზუსტებს P-ს კალენდარულ მითითებაში მოტანილი ცნობები: „მასვე დღესა პარასკევსა ესენება იოვანე მთავარეპისკოპოსისა იერუსალმელისაჲ, რომელმან პირველად სიონი აღაშენა და მოდისტოსისი, რომელმან მეორედ აღაშენა, შემდგომად დაწუვისა“ (T 565)²²³. სამი-

²²² აღსანიშნავია, რომ კირილე იერუსალიმელის ხსენება კალენდრის უძველეს ფენას განეკუთვნება. იგი 18 მარტს არის დაწესებული სომხური ლექციონარის იერუსალიმურ ნუსხაში, იხ. Re nou x, Codex 121. Introduction, p. 231. ამავე ლექციონარის პარიზულ ნუსხაში მითითებულია 12 მარტი (იხ. იქვე და F.-C. Conybeare, Rituale Armenorum, p. 518), რაც ა. რენეს ნუსხისეულ შეცდომად მოიჩინა.

²²³ კ. კ ე ე ლ ი ძ ე, როცა იგი ჭერ კიდევ პარიზის ლექციონარს არ იცნობდა, ფიქრობდა, რომ იოვანე მოდისტოსის თანამედროვე აღექსანდრიელი პატრიარქი იოვანე მწყალობელია (609—620), იხ. Иерус. Канонар, გვ. 193—194. შემდგომში, იადგარებიდან და ლექციონარებიდან მოპოვებული მასალის საფუძველზე იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ მოდისტოსისთან ერთად მოიხსენიება იოვანე II, იერუსალიმის მთავარეპისკოპოსი (387—417), იხ. უცნობი რედაქცია

ვე ნუსხაში კალენდარულ მითითებას ახლავს განგებაც. LP ამავე დროს იცნობენ იგივე ხსენებას 29 მარტის თარიღზე (T 280. Ka ამ ნაწილში ნაკლულია). აღსანიშნავია, რომ წირვის მასალა აქ მოტანილი არ არის და ორივე მე-6 პარასკევზე მიუთითებენ მკითხველს. ამრიგად, ლექციონარის ნუსხებიდან გარკვევით ჩანს, რომ მარხვის მე-6 პარასკევის შინაარსი საეკლესიო კონკრეტულია, იგი იოვანე და მოდისტოს იერუსალიმელ მთავარეპისკოპოსთა ხსენებას ეძღვნება. ამასთანავე, ჩვენ მიერ უკვე განხილულ სხვა დღესასწაულთა მსგავსად, ხსენება ერთდროულად მოძრავ კალენდარზეც არის დაწესებული და უძრავზეც, თუმცა წირვის მასალის მიხედვით დამკვიდრებული მოძრავ კალენდარზე ჩანს.

ვნახოთ, რა ვითარებაა იოანე-ზოსიმეს კალენდარში და E-ს იაღგარულ ნაწილში. კალენდარში ხსენება მხოლოდ 29 მარტს არის მითითებული²²⁴, მე-6 პარასკევს დაწესებულია ზოგადად მღვდელთმოდღვართა ხსენება²²⁵. E-ს „ძველ“ ნაწილში 29 მარტი ასახული არ არის, ხოლო მე-6 პარასკევს ყოველგვარი დაკონკრეტების გარეშე მითითებულია მღვდელთმოდღვართა დასდებლები (E 140v). ამავე იაღგარის „ახალ“ ნაწილში მარხვის კვირათა განსხვავებული ათვლის გამო ჩვენთვის საინტერესო მასალა მე-7 პარასკევზეა გატანილი. აქ ვკითხულობთ: „წმიდათა მარხვათა მე-7 ბზობისა პარასკევსა ლაზარის მოსწავება და წმიდათა მღვდელთმოდღვართა ქსენება“ (E 117v). იგივე ვითარებაა ახალ იაღგარებში²²⁶, ოღონდ Sin. 14, Sin. 59 და Sin. 64 დღესასწაულს მღვდელთმოდღვართა ხსენებას უწოდებენ.

უარესად საინტერესოა ვითარება, რომელიც უძველესი იაღგარის C ნუსხაში გვაქვს. აქ მე-6 პარასკევს მოთავსებულია მღვდელთმოდღვართა ზოგადი განგების საგალობლები. ზუსტად იგივე საგალობლები A-ში შეტანილია 1 იანვარს, რაც ამ ნუსხისათვის მღვდელთმოდღვართა ზოგადი განგებაა (გვ. 30—37).

ამრიგად, როგორც ხელნაწერების ანალიზი გვიჩვენებს, ადრეულ პრაქტიკაში მარხვის მე-6 პარასკევიწმომოდღვართა იერუსალიმელი მთავარეპისკოპოსების იოვანეს და მოდისტოსის ხსენებას, რაც ლექციონარის ნუსხებშია გამოკვეთილი, გარკვეულ ეტაპზე გაჩნდა ტენდენცია ამ დღესასწაულის უძრავ კალენდარზე გადატანისა, რაც იმავე ლექციონარებიდან ჩანს. იოანე-ზოსიმეს კალენდრისა და ახალი იაღგარებისათვის ეს ფაქტი უკვე მომხდარია და მე-6 პარასკევს მიღებული აქვს ზოგადი შინაარსი, რასაც მხარს უჭერს E-ს არქაული იაღგარი და C-ც. ამ მონაცემების ფონზე A ნუსხის შენიშვნა, რომელსაც ვიხილავთ, ვფიქრობთ, ჭერ კიდევ კონკრეტულ ხსენებას გულისხმობს, სხვა შემთხვევაში მღვდელთმოდღვართა ზოგადი განგება მას აქვე ექნებოდა მოტანილი, როგორც ეს C-შია და არა 1 იანვარს. სათაურის ფორმულირებაც ამ აზრს უჭერს მხარს,

ქართ. ჰიმნოგრაფიული თევისა, ეტიუდები, ტ. VIII, 1962, გვ. 27—31. უფრო ადრე იგივე მიუთითა ე. გ. არიტი მათვის კომენტარებში, იხ. Calendrier, p. 186—187. სომხურ ლექციონარში ამავე იოვანეს ხსენება აღინიშნება 29 მარტს, იხ. F.-C. Conybeare, Rituale Armenorum, p. 518; Renoux, Codex 121, Edition, p. 233. უნდა ვიფიქროთ, რომ ქართული ლექციონარის ადრეულ ნუსხებში შეტანილი იყო იოვანე II-ის ხსენება, რომელიც იერუსალიმური კალენდრის უძველეს ფენას განეკუთვნება, რასაც მოგვიანებით მიუერთდა მოდისტოსის ხსენება.

²²⁴ Garitte, Calendrier, p. 57.

²²⁵ იქვე, გვ. 116.

²²⁶ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. გვ. 20, 44, 173, 198.

მარხვის მე-6 პარასკევის ჩვენს მიერ განხილული მინაწერის მთავარი დანიშნულება იმაში მდგომარეობს, რომ მკითხველს ამ დღის მსახურების არსებული წესისაგან განსხვავებული სხვა წესიც შეახსენოს. შენიშვნაში რომ ძველი იერუსალიმური და ახალი ე. წ. „ბერძნული“ ტრადიციები არის შეპირისპირებული, ეს მტკიცებას არ მოითხოვს. ტერმინს „ბერძენი“, „ბერძნული“ ბიზანტიური ანუ კონსტანტინოპოლური საღვთისმსახურო წესის ან მისი. ამა თუ იმ მოვლენის აღსანიშნავად ხმარობენ საბაწმიდელ-სინელი და შემდეგი ეპოქის მოღვაწენი. ხელნაწერთა შენიშვნებსა და მინაწერებში უხვი მასალა დაცული ამ აზრის საილუსტრაციოდ. განსაკუთრებით ხშირად ხმარობს ამ ტერმინებს იოანე-ზოსიმე. არა ერთი და ორი მაგალითის მოყვანა შეიძლება მისი ხელნაწერებიდან²²⁷.

ამრიგად, A ნუსხის გადამწერისათვის ცნობილია ბერძნული წესი — აღნიშნოს მარხვის მე-6 პარასკევს ლაზარეს ხსენება, რომელიც ძირითადად მომდევნო დღეზეა დაწესებული. გადამწერი ანგარიშს უწყევს მას, არჩევანის თავისუფლებასაც აძლევს მკითხველს, მაგრამ თვითონ იერუსალიმური წესის ერთგული რჩება. აღსანიშნავია, რომ ძველი წესისადმი ეს ერთგულება ქართულ ღვთისმსახურებას შემდეგ ეპოქაშიც გადაჰყოლია. ამას ადასტურებს გიორგი მთაწმიდლის შენიშვნა, რომელიც მან დიდი სვინაქსარის მარხვის მე-6 პარასკევს დაურთო: „ბერძნულად აქა მღვდელთმოდღუართაჲ არა არს, ქართულად კულა არს და თუ არაინ დააგდოს, კეთილ არს“²²⁸. გიორგი მთაწმიდლის ამ შენიშვნაში კ. კეკელიძე ქართველთა დამოუკიდებლობის გამოვლენას ხედავს.²²⁹ კილ-ეტრატის იადგარის გადამწერის შენიშვნა კი იმაზე მიგვითითებს, რომ ღვთისმსახურების საკუთარი ტრადიციების შექმნა ქართველთა მიერ ბევრად ადრე დაწყებულა, რაც რიგ შემთხვევაში უძველესი იერუსალიმური მოვლენების შენარჩუნებაში გამოიხატებოდა.

იოანე ნათლისმცემლის შობის დღესასწაული

იადგარის A ნუსხაში ყურადღებას იქცევს იოანე ნათლისმცემლის შობის სათაური: „თთუესა იენისსა იოვანეს შობაჲ კე ბე რ ძ უ ლ ა დ“. სიტყვას „ბერძნულად“ პირველად ა. ცაგარელმა მიაქცია ყურადღება და იგი საგალობელთა ბერძნულ ენაზე შესრულების მინიშნებად მიიჩნია²³⁰. კ. კეკელიძე იადგარის აღწერილობაში ამ სიტყვას კალენდარული მითითების ნაწილად განიხილავს (ეს ჩანს სათაურის რუსული თარგმანიდან), შენიშვნებში უთითებს დღესასწაულის აღნიშვნის სხვადასხვა პრაქტიკის არსებობას²³¹.

ქართული ხელნაწერების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ ძველი, იერუსალიმური პრაქტიკის მიხედვით იოვანეს შობის დღესასწაული 24 ივნისს არის დაწესებული. ასეა იგი შესული ლექციონარის LP (T1055) ნუსხებში (Ka ნაკლულია). ამავე თარიღზეა დადებული ეს დღესასწაული უძველესი იადგარის BC.

²²⁷ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. გვ. 96, 97, 127, 131, 136, 138 და ა. შ.

²²⁸ Литург, памятники, с. 281.

²²⁹ Иерус. Канонарь, с. 37—38, примеч. 3.

²³⁰ А. А. Цагарели, Памятники, с. 161.

²³¹ Литург памятники, с. 367—368.

ნუსხებში. A ნუსხა გვიანდელ ჩვენებას შეიცავს. აღსანიშნავია, რომ მას მხარს უჭერს Sin. 34-ის იადგარის ძველი და ახალი ფენები (E 137r, 74r). იოანე-ზოსიმეს კალენდარი იცნობს როგორც 24 ივნისის, ასევე [25 ივნისის დღესასწაულს²³², მაგრამ ძირითადად 25 ივნისს მიიჩნევს²³³.

ამრიგად, იადგარის ნუსხათაგან A და E ცილდებიან ლექციონარის ტრადიციას. ეს სიახლე აღნიშნულია იოანე-ზოსიმეს კალენდარშიც.

ათენაგენობა

უძველესი იადგარის კალენდარს ახასიათებს კიდევ ერთი დღესასწაული, რომლითაც იგი ლექციონარის გვერდით დგება და იადგარში ასახული პრაქტიკის სიძველეზე მიუთითებს. ეს არის მღვდელთმომძღვარ ათინოგენ სებასტიელის (III ს.) სახელზე დაწესებული, „ათენაგენობად“ წოდებული დღესასწაული. მისი ადგილი ქართულ კალენდარში დღეს საეგვიპტო გარკვეულია, რამდენადაც იგი დასტურდება ისეთი მნიშვნელოვანი ძეგლების ცალკეულ ნუსხებში, როგორცაა ლექციონარი, ქართული მრავალთავი²³⁴, უძველესი იადგარი, და ბოლოს, იოანე-ზოსიმეს კალენდარი (X საუკ. ახალი იადგარები ამგვარ დღესასწაულს არ უთითებენ). ყველა ძეგლის მიხედვით ათენაგენობა დაწესებულია მოძრავ კალენდარზე მარტილიდან მე-7 კვირას. სტატიაში, რომელიც ქართული ეორტალოგიური წელიწადის დაბასიათებას მიუძღვნა, კ. კეკელიძე სპეციალურად შეეხო ათენაგენობას, მისი შემოღებისა და გავრცელების ისტორიას. კ. კეკელიძე მას უძველეს დღესასწაულად მიიჩნევს, რომელიც სომეხ-ქართველთა სარწმუნოებრივი ერთობის ხანაში უნდა ყოფილიყო შემოღებული²³⁵. მ. ვან ესბროკმა სცადა განესაზღვრა ათენაგენობის ქართულ სინამდვილეში შემოღების თარიღი. იგი 505 წელზე შეიჭრდა²³⁶.

ამჯერად ჩვენ მივაქცევთ ყურადღებას იმ გარემოებას, რომ ყველა ძეგლში, სადაც ათენაგენობა შემოგვენახა, მათ შორის უძველესი იადგარის AB ნუსხებშიც, ამ დღეს მოციქულთა ხსენებაა დაწესებული. ლექციონარის P ნუსხაში (KaL ნუსხები აქ ნაკლულია) ვკითხულობთ: „შემდგომად მარტკრიისა ზ კკრიაკესა კსენებაა წმიდათა მოციქულთაჲ, რომელსა ეწოდების ათენაგენი“ (T 899). სათაურის ამგვარი ფორმულირებიდან აშკარად ჩანს, რომ მარტილი-ის შემდგომი მე-7 კვირა ათენაგენობად იწოდება, მაგრამ მისი შინაარსი მოციქულთა ხსენებაა. ეს იქიდანაც ჩანს, რომ მასალა, რომელიც უამისწირვის საკითხავებისა და საგალობლების სახით სათაურს მოსდევს, მოციქულთა თემას ეხება. ამგვარივე ვითარებაა უძველესი იადგარის ნუსხებში. დღესასწაულის სათაურში წინა პლანზე მოციქულთა ხსენებაა წამოწეული („მარტილიითგან მე-ზ-სა კუირაესა მოციქულთანი, ათენაგენაჲ“ A. „წმიდათა მოციქულთა ხსენებასა და ათენაგენასა“ B) და საგალობლებიც მოციქულთა თემას ეხება.

²³² Garitte, Calendrier, p. 74.

²³³ იქვე, გვ. 259.

²³⁴ მხედველობაში გვაქვს მრავალთავის ორი ნუსხა—A 95 და A 144.

²³⁵ კ. კეკელიძე, ძველი ქართული ეორტალოგიური წელიწადი, ეტბუღები, ტ. I, 1956, გვ. 128—131. უფრო ადრე კ. კეკელიძე ათენაგენობას შეეხო თავის ორ ნაშრომში: Лихтург. памятники, с. XXV; Иерус. Канонарь, с. 16—21, 228—294.

²³⁶ Esbroeck, Homélieire, p. 331—335.

უფრო მეტიც, ეს დღე განზოგადებულად წარმოგვიდგენს მოციქულთა ხსენებას.

ლიტერატურაში აღნიშნულია განსაკუთრებული მნიშვნელობა, რომელიც ენიჭება პეტრე-პავლეს 29 ივნისის დღესასწაულის ჩართვას ლიტურგიკულ ციკლში ათენაგენობამდე 8 დღით ადრე. მ. ვან ესბროკი თვლის, რომ ამ ფაქტს ადგილი უნდა ჰქონოდა 519 წელს²³⁷. როგორც ჩანს, დროთა ვითარებაში მოციქულთა თემამ დაფარა ათენაგენობის თავდაპირველი შინაარსი. ამის გამოხატულება უნდა იყოს ვითარება, რომელიც იადგარის B ნუსხაში გვაქვს, ათენაგენობა აქ 27 დეკემბრის სტეფანე პირველმოწამისა და 1 იანვრის ბასილის დღესასწაულებს შორისაა ჩართული თარიღზე მითითების გარეშე. ეს საგალობლები თითქმის მთლიანად თანხვედრილია A ნუსხის ათენაგენობაზე დაწესებული მოციქულთა დასდებლებისა. B ნუსხაში მათი თითქოსდა უადგილოდ ჩართვა იმით არის გამართლებული და, ალბათ, განპირობებულიც, რომ 28 დეკემბერი პეტრე და პავლე მოციქულების ხსენების კიდევ ერთი დღეა.

ამრიგად, უდავოა ფაქტი, რომ დროთა ვითარებაში ათინოგენ მღვდელთმობღვრის დღესასწაული მარტვილიის შემდგომ მეშვიდე კვირას შეიცვალა მოციქულთა ზოგადი ხასიათის დღესასწაულით, რაც ჩვენს ხელთ არსებულ ხელნაწერებში უკვე დამკვიდრებულია.

სულის დასდებლება

იადგარის ABC ნუსხებში უძრავი კალენდრის დღესასწაულების ბოლოს თარიღზე მითითების გარეშე შეტანილია საგალობლების ჭკუფი, რომელიც „სულის“ დასდებლებად იწოდება (გვ. 327—333). ამ დასდებლების ადგილი იადგარის კალენდარულ სისტემაში ნათელი არ არის და სპეციალურ განხილვას მოითხოვს.

იადგარში „სულის“ ანუ „შესუენებულთა“ მოხსენება დიდი დღესასწაულებისათვის დამახასიათებელ შედგენილობას გვიჩვენებს, შეიცავს გალობანს, სტიქარონებს და ჟამისწირვის საგალობლებს, განსხვავებულია B ნუსხა, რომელშიც ჟამისწირვის საგალობელთაგან მხოლოდ კელთაბანისაა დასტურდება. „შესუენებულთათვის“ დაწესებული დღესასწაული აღმოჩნდა E-ს „ძველ“ ნაწილშიც, სადაც იგი შეტანილია დღესასწაულების იმ რიგში, რომელსაც ჰქვია „შეკრებულად მსგებსისა დღესასწაულნი“ (E 138v). შესუენებულთა ხსენება არც ლექციონარისათვის არის უცხო. P ნუსხაში ყველიერის შაბათს დაწესებულია „საკენებელი; სულთაჲ“, რომელიც ლექციონარის დიდი დღესასწაულისათვის დამახასიათებელი ვანგებითაა წარმოდგენილი (T 307—319)²³⁸. იგივე ხსენება L-ში ზოგად დღესასწაულთა რიგშია შეტანილი (T 1521—1527, სქოლიო). „სულის“ დასდებლების ხელნაწერთა სრულიად განსხვავებულ ნაწილებში არსებობის მიუხედავად აღმოჩნდა, რომ საქმე გვაქვს არსებითად ერთი და იმავე შედგენილობის მასალასთან. P ლექციონარის და იადგარის ABCE ნუსხების ჟამისწირვის საგალობლების უმრავლესობა ტექსტობრივად ერთი და იგივეა²³⁹.

²³⁷ Esbroeck, Homélie, p. 331—335.

²³⁸ L ამ ნაწილში ნაკლებია.

²³⁹ L ხელნაწერში „სულის“ ხსენება წარმოდგენილია მხოლოდ საკითხავებითა და ფსალმუნებით.

ამასთანავე, ABCE ნუსხებს საერთო აქეთ უფალო ლალადყავსას და აქებდით-სას ტროპარების გარკვეული ნაწილიც, ABC ნუსხებს—გალობანი.

ლექციონარისა და იადგარის ნუსხების „სულის“ დასდებლების თანხვედრილობა მათი ერთი და იმავე დანიშნულებით გამოყენებას უნდა გულსხმობდეს. მაგრამ ახსნას საჭიროებს, თუ რა არის ამ დასდებლების ლიტურგიკული ფუნქცია და რატომ დაშორდა შესვენებულთა ხსენება იადგარებში თავის თავდაპირველ ადგილს, რაც ლექციონარის P ნუსხაში გამოჩნდა. ხომ არ არის ეს დაკავშირებული რაიმე არსებით ცვლილებებთან პრაქტიკაში?

P ლექციონარის „სულის“ ხსენების საკითხავი და საგალობელი მასალის ანალიზი გვიჩვენებს, რომ ყველიერის შაბათის ლექციონარისეული²¹⁰ განგება უნდა სცილდებოდეს კონკრეტული დღის ფარგლებს და გააზრებული უნდა იყოს „სულის“ ხსენების ზოგად განგებად, როგორც ეს L ნუსხაშია. ამაზე მეტყველებს ერთის მხრივ ის ფაქტი, რომ აქ საკითხავებისა და საგალობლების ორი ან მეტი ფენაა მოცემული²¹⁰. ამასთან, შესვენებულთა ხსენების ზოგადი განგება P ლექციონარში სხვაგან არსად არ არის. LP ნუსხებმა შემოინახეს საშაბათოდ განკუთვნილი სამოციქულოსა და სახარების საკითხავები, რომლებიც P-ში ამგვარად არის დასათაურებული: „ესე განგებაა შაბათთაჲ. ფსალმუნნი და აღელუჲა წმიდათაჲ. გინა სულისაჲ“ (T 1668). ამ მითითებაში აშკარად ჩანს ორგანული კავშირი შაბათის განგებასა და სულის ხსენებას შორის. გამორიცხული არ არის, რომ P ნუსხას სწორედ ყველიერის შაბათს დაწესებული ფსალმუნები აქვს მხედველობაში.

შაბათის არსებითი შინაარსი რომ სულის ხსენებაა, ეს უძველესი პრაქტიკის ამსახველი სინური ნუსხების არაერთი მონაცემით დასტურდება. იოანე-ზოსიმეს კალენდარში განმარტებულია შეიდეულის ყოველი დღის შინაარსი აველი. საბაწმიდური წესის მიხედვით: „დღეჲ კურიაჲ დღესასწაულ არს წმიდისა აღდგომისაჲ და ბ-შაბათი და სამშაბათი—სინანულისაჲ, და ოთხშაბათი და პარასკევი—ჯურისაჲ, და ხუთშაბათი—ღმრთისმშობლისაჲ, და შაბათი—წმიდათა და სულისაჲ“²¹¹. იგივე განმარტება დაცულია იოანე-ზოსიმეს ხელით გადაწერილ სამარადისო ანუ შეიდეულის დასდებლების შესრულების საბაწმიდურ წესში²¹².

ყველაზე მნიშვნელოვანი საბუთი, რაც ლექციონარის „სულს“ ხსენების განგების ზოგადად საშაბათო გამოყენებაზე მიგვიჩვენებს, შემონახულია Sin. 53 ხელნაწერში.

Sin. 53 ლიტურგიკული დანიშნულების კრებულია. იგი საბაწმიდაში არის გადაწერილი, საფიქრებელია, X ს. I ნახევარში²¹³. სრულიად გარკვევით შეიძლება ითქვას, რომ საღვთისმსახურო პრაქტიკა, რომელიც Sin. 53-ის მასალაში ჩანს, ძველი იერუსალიმურია. ამის პირველი და ძირითადი საბუთია იაკობის ქამისწირვის ტექსტი, რომელიც მასშია შეტანილი. მეორე არსებითი ნიშანი სა-

²¹⁰ ა. ლეებს აღნიშნული აქვს, რომ P ხელნაწერის ყველიერის შაბათის განგება საკითხავების, ფსალმუნებისა და პოეტური ტროპარების ლექციონარის ზოგადი დღესასწაულებისათვის დამახასიათებელ არჩევანს იძლევა. იხ. Leeb, Die Gesänge, S. 118.

²¹¹ G a r i t t e, Calendrier, p. 119.

²¹² ლ. ხ ე ვ ს უ რ ი ა ნ ი, Sin. 34-ის შედგენილობის საკითხისათვის, მრავალთავი, VI, 1978, გვ. 114.

²¹³ M a p p, Описание, с. 83.

კითხავთა სისტემა. აქ წარმოდგენილი წმიდა კვირიაკეთა საციცკრო სახარებე-
ბი, მარტილიის შემდგომი კვირიაკეების საკითხავები სამოციქულოდან და სახა-
რებიდან, შეიდეულის ჟამისწირვის საკითხავები იერუსალიმური კანონის ანუ
ლექციონარის ტრადიციებთან დგება²⁴⁴. მესამე ნიშანი საგალობელი მასალაა,
რომელიც მთლიანად უძველესი იადგარისა და ლექციონარის გარკვეულ ნაწი-
ლებთან დგება²⁴⁵. Sin. 53-ში შესული საკითხავები, ფსალმუნები და პოეტური
საგალობლები განკუთვნილია შეიდეულის წრის ღვთისმსახურებისათვის. შეი-
ძლება ითქვას, რომ Sin. 53 ერთადერთი ნუსხაა, რომელმაც შეიდეულის ყოველი
დღის (გარდა კვირისა) ჟამისწირვის განგება შემოინახა.

შაბათის განგება აქ ორ ნაწილად არის წარმოდგენილი²⁴⁶. თითოეულ
ნაწილში ჟამისწირვის ელემენტები—საკითხავები და საგალობლები—ძირითა-
დად თითო ტექსტით არის მოცემული²⁴⁷. შეჯერებით გაირკვა, რომ Sin. 53-ის
საშაბათო განგებაში შესული ჟამისწირვის საგალობლები, ერთად აღებული, თი-
თქმის მთლიანად ფარავს იადგარის ნუსხებს, განსაკუთრებით ემთხვევა C ნუს-
ხას, ასევე საგალობლების დიდი ნაწილი ემთხვევა ლექციონარს. Sin. 53-სა და
P ლექციონარს საერთო აქვთ აგრეთვე თითო საკითხავი პავლეს სამოციქულო-
დან და იოანეს სახარებიდან (T 313, 316). იგივე საკითხავებია L-შიც²⁴⁸.

ამრიგად, აღმოჩნდა, რომ P ლექციონარის ყველიერის შაბათის ხსენებას
Sin. 53-ში პარაკლიტონისეული დანიშნულება აქვს და ყოველი შაბათის გან-
გებად არის დაწესებული. ასევე გაირკვა, რომ სულის ხსენების დღესასწაულს
E ნუსხაშიც იგივე ფუნქცია აკისრია, რაც Sin. 53-ში, რამდენადაც ის
შეტანილია ე. წ. „შეკრებულად მსგებსისა დღესასწაულთა“ რიგში, რომელიც
შეიდეულის მასალას წარმოადგენს.

ყოველივე თქმულის მიხედვით შეიძლება დაეუშვათ, რომ უძველესი
იადგარის ნუსხებშიც იმავე ვითარებასთან გვაქვს საქმე და საშაბათოდ გამო-
ყენებული სულის დასდებლები, ბუნებრივია, კონკრეტულ თარიღზე მითი-
თებას აღარ შეიცავენ.

ამრიგად, მასალის ანალიზის შედეგად დავასკვნით:

1. შესვენებულთა ანუ სულის ხსენება, როგორც ჩანს, თავდაპირველად
დაწესებული იყო ყველიერის შაბათს, სადაც მან დროთა ვითარებაში ზოგა-
დობის შინაარსი შეიძინა. ეს ეტაპი ასახულია ლექციონარის P ნუსხაში.

2. უძველესი იადგარის ნუსხებში აისახა ის ეტაპი, როცა შესვენე-
ბულთა ხსენება დაშორდა თავის თავდაპირველ ადგილს და გადაიქცა
ზოგადად საშაბათო გამოყენების მასალად. ეს შედარებით ბუნდოვნად და-
არამყარად ჩანს ABC ნუსხებში და თვალნათლივ—L, E და Sin. 53 ხელნაწე-
რებში.

უძველესი იადგარის ჩვენს ხელთ არსებული ნუსხები ერთგვარად დას-
ცილდნენ ლექციონარს, თუმცა მასალის ლიტურგიკული შინაარსი იგივე დარჩა. ეს

²⁴⁴ მხედველობაში გვაქვს ამ საკითხავების პარალელები ლექციონარიდან და საბაწმიდურ-
სინური წარმოშობის სამოციქულოსა და სახარების საძიებლებიდან.

²⁴⁵ ამის შესახებ იხ. აქვე, გვ. 914—919.

²⁴⁶ იხ. Sin. 53, 50v—52r, 52v—55r.

²⁴⁷ პირველ ნაწილში არ არის ოხითაჲ, მეორე ნაწილში ოხითაჲს ორი ტექსტია, არ არის
ფსალმუნ-დასდებლები და სიწმიდისაჲ.

²⁴⁸ Le grand Lectionnaire, II, გვ. 87 (სქოლიო).

გარემოება შეიძლება განპირობებული იყოს იმ ცვლილებით, რაც ყველიერის შაბათის შინაარსის გააზრებაში მოხდა. X საუკ. ახალ იადგარებში ყველიერის შაბათს დაწესებულია არა სულის, არამედ წმინდა მამათა ხსენება²⁴⁹, და რაც უფრო საგულისხმოა, ეს გამოჩნდა უკვე E-ს იადგარის ახალ ნაწილში. E-ში მარხვის კვირაკეთა დასდებლების შემდეგ შეტანილია მამათა ხსენებისათვის დაწესებული საგალობლები, რომელთა ავტორად თეოდორე სტუდიელია მითითებული: „ყველიერისა შაბათსა კსენებაჲ ყოველთა წმიდათა მამათაჲ, თეოდორე ასტოდელი-სა თქუმულნი“²⁵⁰. მითითება ავტორზე თანხმობაშია ბერძნული ნუსხების ტრადიციასთან²⁵¹. Sin. 59-შიც იგივე კანონია შეტანილი ავტორზე მითითების გარეშე. ყველიერის შაბათის იგივე შინაარსი და თეოდორე სტუდიელის გალობანი ჩანს ქართულ „მარხვანებში“, რომლებიც იადგარებისაგან განსხვავებით კონსტანტინოპოლურ წესს მისდევენ²⁵². ი. კარაბინოვი, რომელიც მიიჩნევს, რომ მამათა ხსენების აღნიშნული დღესასწაული შედარებით გვიანდელი წარმოშობისა უნდა იყოს, რადგან იგი არ არის მოხსენიებული ადრინდელ ბერძნულ ხელნაწერებში, შენიშნავს, რომ ივირონის ბერძნული საგალობელი კრებული № 954 ამ დღისათვის დაწესებულ ორ ტროპარს სტიქარონიდან იოანე დამასკელს მიაწერს, და რომ ეს ტროპარები გვაძიებენ აღნიშნული ხსენების ძირები პალესტინაში ვეძებთ²⁵³. საგულისხმოა, რომ იგივე ტროპარები, რომელთაც ჩვენ ვიცნობთ იმ დასაწყისების მიხედვით, ი. კარაბინოვს რომ მოაქვს, შეტანილია ქართულ იადგარებსა და მარხვანებში, კერძოდ Sin. 34-სა და Sin. 5-ში, თუმცა მათ, სამწუხაროდ, ავტორზე მითითება არ ახლავს²⁵⁴.

ამრიგად, თუ ლექციონარის მიხედვით ყველიერის შაბათი სულის ხსენებისათვის არის განკუთვნილი²⁵⁵, ახალ იადგარებში მისი ფუნქცია შეცვლილია. საგალობლების მიხედვით მამათა ახალი ხსენების წარმოშობა იერუსალიმის წილში ივარაუდება. სტუდიელებმა, როგორც ჩანს, გააფართოვეს ამ ხსენების მასალა, თეოდორე სტუდიელმა დაწერა სპეციალური გალობანი. X ს. I ნახევარში ქართული ხელნაწერები უკვე გვიჩვენებენ ხსენების სრულ დამკვიდრებას ქართულ ლეთისმსახურებაში.

²⁴⁹ იხ. Sin. 59, 67v—72r. სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 170. Sin.64 ამ ნაწილში ნაკლებია, სავარაუდებელია, რომ აქაც იგივე ვითარება იყო, რაც Sin.59-ში.

²⁵⁰ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 116.

²⁵¹ ამ დღესასწაულის ტიპიკონის კანონის ავტორად ტრიოდონის ბერძნულ გამოცემაშიც თეოდორე სტუდიელია მითითებული. იხ. *Триодий, вв. Паулѣ*, 1879, გვ. 87; ი. კარაბინოვიც მითითებს, რომ თეოდორე სტუდიელს ეკუთვნის ამ დღის კანონი, იხ. *Постная Триодь*, с. 52.

²⁵² იხ. Sin.5, 44v—46v.

²⁵³ И. Карабинов, *Постная Триодь*, с. 51—52.

²⁵⁴ უფალო ღაღადყავსა ქა და გი. „მოვედით, მორწმუნენო, ყოლად ღირსთა მამათა გალობით შევასხმიდეთ...“, „გიხაროდენ, ეგვპეტო, იხარებდი ლუბაო, იხარებდი თებაიდაო...“ Sin. 34, 120r; Sin. 5, 41r—v. Sin.34-ში, დღესასწაულის საერთო სათაურში, ავტორად თეოდორე სტუდიელია მითითებული. შთაბეჭდილება იქმნება, თითქოს აღნიშნული ტროპარებიც თეოდორეს ეკუთვნის, მაგრამ ბერძნული ტრადიცია ამ დღეს მხოლოდ გალობას მიაწერს თეოდორე სტუდიელს, იხ. დასახ. ტრიოდონი.

²⁵⁵ ამ ხსენების ადრინდელი არსებობას, ი. კარაბინოვის აზრით, მხარს უჭერს ნესტორიანულ ეკლესიის ტრადიცია, რომლის მიხედვით შესვენებულთა ხსენება დაწესებულია უშუალოდ 40-დღიანი მარხვის დაწყების წინ, იხ. *Постная Триодь*, с. 51.

რაც შეეხება შესვენებულთა ხსენებას, იგი ახალი იადგარის შემადგენლობიდან არ გასულა, მაგრამ კონკრეტულ დღესთან დაკავშირებული აღარ არის. ამ ხსენებისათვის დაწესებული გალობანი და სტიქარონები მოთავსებულია დღესასწაულთა ზოგად განგებათა რიგში²⁵⁶.

ამრიგად, შეიძლება დავუშვათ, რომ ყველიერის შაბათის ფუნქციის შეცვლამ, რასაც ადგილი უნდა ჰქონოდა იოანე დამასკელის ეპოქამდე ან მის დროს, თავისებური გამოძახილი ჰპოვა უძველესი იადგარის ჩვენს ხელთ არსებულ ნუსხებში და გამოიწვია „სულის“ დასდებლების დაშორება თავდაპირველი ადგილიდან. შესაძლებელია ამის მიზეზი აღნიშნული მასალის პარაკლიტონისეული საჭიროებისათვის გამოყენებაც იყოს.

უძველესი იადგარის კალენდრის კვლევის შედეგად შემდეგ დისკენებამდე მივდივართ:

1. უძველესი იადგარის ლიტურგიკული წელიწადის სპეციფიკას ის შეადგენს, რომ იგი ხარებით იწყება. ასეთივე ვითარება უნდა ყოფილიყო ლექციონარში იმ დროისათვის, როცა იადგარი მას გამოეყო როგორც დამოუკიდებელი კრებული. უძველესი იადგარის ნუსხებმა, მრავალთავეების მსგავსად, ბოლომდე შეინარჩუნეს კალენდრის ეს თავისებურება.

2. უძველესი იადგარის კალენდარი მოკლეა. იგი წარმოადგენს გამონაკრებს თავისი დროის ვრცელი კალენდრიდან, რომელიც ლექციონარშია განხორციელებული და შეიცავს წელიწადის მხოლოდ იმ დღესასწაულებსა და დღეებს, რომლებისთვისაც ქრისტიან ავტორთა ხელიდან გამოსული პოეტური საგალობლებია შემოღებული. იადგარის კალენდრის სიმოკლეს განაპირობებს ჰიმნოგრაფიის განვითარების მასშტაბები და შესაძლებლობები. ამ თვალსაზრისით, იადგარი განხილულ უნდა იქნას, როგორც ლექციონარის ჰიმნოგრაფიული დამატება.

3. იადგარში გამოიყოფა დღესასწაულთა ის ძირითადი ბირთვი, რომელიც იმთავითვე განსაზღვრავდა იადგარის სახეს. იგი მოიცავს ყველა ძირითად საუფლო და დიდ საეკლესიო დღესასწაულს, ხსენების ტიპის ზოგიერთ დღესასწაულს, რამდენიმე ზოგად განგებასა და მარხვან-ზატიკის პერიოდს თავისი ძირითადი დღესასწაულებით. კალენდრის ეს სახე ყველაზე უკეთ B ნუსხაშია დაცული, A შეიცავს ზოგიერთ ისეთ ჩვენებას, რაც მოგვიანებით წარმოებული შევსების შედეგია. C ნუსხის სიმოკლე არ არის მისი არქაულობის ნიშანი, რადგან იგი „გამოკრებილ“ ნუსხას წარმოადგენს.

4. იადგარის გამოყოფის დროისათვის კალენდრის ყველა არსებითი ნიშანი ლექციონარში უკვე ჩამოყალიბებული ჩანს და მზამზარეულად გადასული იადგარში. ეს, რასაკვირველია, არ გამორიცხავს იმის შესაძლებლობას,

²⁵⁶ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. გვ. 34, 86, 100, 112, 225. აღსანიშნავია, რომ „მარხვანებში“ „სულის“ ხსენება ხორცის აკრების შაბათს არის დაწესებული. საგულისხმოა ვითარება, რომელსაც Sin. 5 შეიცავს. აქ ხორცის აღების შაბათს მოთავსებულია შენიშვნა: „ქორციელისა შაბათსა კსენება აღესრულების ბერძულად სულთა ყოველთა. დასდებელნი უფალო ღალად-ყავსა და გალობანი პარაკლიტონსა შინა დამიწერია, შემინდვეთ, აქა ვერლარა შემეძლო“ (Sin. 5, 28v). შენიშვნა ორხრივ არის საინტერესო: ერთის მხრივ, გვიჩვენებს „სულის“ ხსენების დაწესებას გარკვეულ დღეზე—ხორცის აკრების შაბათზე, მეორეს მხრივ, მივცითოთებს იმავე დასდებლების პარაკლიტონისეულ გამოყენებაზე, რაზედაც ჩვენ მივუთითებ Sin. 34-ისა და დიდი იადგარების მიხედვით.

რომ საგალობლებით შეესება შემდეგშიც გრძელდებოდა და ზოგიერთი რამ როგორც იაღგარში, ასევე ლექციონარში შემდეგ არის შეტანილი. L და P ნუსხები ლექციონარის განვითარების სხვადასხვა ეტაპებს შეესაბამებიან, როგორც კალენდრის ზოგიერთი დეტალის, ასევე ჰიმნოგრაფიული რეპერტუარის სისრულის თვალსაზრისით. უძველესი იაღგარის ნუსხებში, ვფიქრობთ, L ნუსხაში ასახული პრაქტიკის შემდგომი განვითარებაა ფიქსირებული, ხოლო P-ში აშკარად შეიმჩნევა ისეთი შევსება, რომელიც მას შემდეგ ჩანს შეტანილი, როცა იაღგარს უკვე შეწყვეტილი ჰქონდა თავისი განვითარება.

5. იაღგარის ნუსხებისათვის არ არის ნიშანდობლივი კალენდარული ხსენებები საგალობელი მასალის გარეშე. ასეთი ხსენებების არსებობა A-ში იმის მაჩვენებელია, რომ იაღგარის ნუსხებს იყენებდნენ ახლად შემოტანილი ისეთი დღესასწაულების ფიქსირებისათვის, რომლებიც ლექციონარში აღარ ასახვებოდა.

6. ლექციონარის ნუსხებში აღინიშნება გარკვეული დღესასწაულების აღნიშვნის ტრადიციების ცვლა, რაც ასახულია იაღგარის ნუსხებშიც. თუმცა იაღგარები იცნობენ თავისი დროის სიახლეებს, ხშირ შემთხვევაში ცდილობენ ძველი ტრადიციების შენარჩუნებას.

უძველესი იაღგარის საწელიწადო ნაწილის ძირითადი სტრუქტურები

იაღგარის კალენდრის განხილვისას ნაჩვენები იყო, რომ მისი მოკლე კალენდარი ასახავს საწელიწადო დღესასწაულთა იმ ბირთვს, რომელსაც ლექციონარშივე ახასიათებს ფსალმუნური და პოეტური საგალობლების გარკვეული ფორმები. ლექციონარის შედგენილობის არსებით მხარეს ის შეადგენს, რომ აღნიშნული საგალობლები აქ მოტანილია დღესასწაულთა განგებათა თანმიმდევრობაში მათი ადგილისა და ფუნქციის მიხედვით, სადაც ისინი კანონზომიერად მონაცვლეობენ ღვთისმსახურების სხვა ელემენტებთან, ძირითადად ბიბლიურ საკითხავებთან. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ლექციონარის ყოველი დღესასწაული წარმოდგენილია მისთვის დაწესებული ღვთისმსახურების მიმდინარეობის პროცესში გამოყენებული სხვადასხვა ცვალებადი ელემენტების, მათ შორის საგალობლების, თანმიმდევრობის მიხედვით.

ლექციონარის აღნიშნული სპეციფიკა ამოსავალი გახდა ავსტრიელი მეცნიერის ჰ. ლეებისათვის, როცა იგი ქართული ლექციონარის საგალობლებს იკვლევდა²⁵⁷. საგალობლები მან განიხილა სწორედ ღვთისმსახურების პროცესში მათი ადგილისა და ფუნქციის მიხედვით. ამის საფუძველზე ჰ. ლეები შეეცადა გამოეკვეტა ტ ი პ ი უ რ ი ს ტ რ უ ქ ე ტ უ რ ე ბ ი. ასეთია, უპირველეს ყოვლისა, ლექციონარის უ ა მ ი ს წ ი რ ვ ა, რომელიც დღესასწაულთა დიდ უმრავლესობას ახასიათებს, მ წ უ ხ რ ი, რომლის რეკონსტრუქციის ცდა არის მოცემული ჰ. ლეების გამოკვლევაში, ზოგიერთი დღესასწაულებისათვის ნიშანდობლივი ც ი ს კ რ ი ს გ ა ნ გ ე ბ ა და დ ი დ ი ღ ა მ ი ს თ ე ვ ე ბ ი. ამავე მეთოდის მოშველიებით განიხილავს ჰ. ლეები გ ა ნ ს ა კ უ თ რ ე ბ უ ლ ი რ ი გ ი ს ე. წ. ა ნ ა მ ნ ე ტ უ რ მ ს ა ხ უ რ ე ბ ე ბ ს, რომლებიც დიდ საუფლო

²⁵⁷ Leeb, die Gesänge.

დღესასწაულებში სიმბოლურად განასახიერებენ ქრისტეს ცხოვრებისა და ვნების ამა თუ იმ ეპიზოდს. ამგვარი მიდგომა იმითაც იყო გამართლებული, რომ ლექციონარის პოეტური საგალობლები ფორმის თვალსაზრისით არ განსხვავდებიან და მათი დიფერენცირება მხოლოდ ლიტურგიკული შინაარსის დადგენის საფუძველზეა შესაძლებელი.

საგალობლების ღვთისმსახურების კონტექსტში განხილვამ, მათი ფუნქციის ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში ამოცნობის ცდამ პ. ლეებს საშუალება მისცა დაეზუსტებინა ლექციონარისეული საგალობლების სახეები, ამასთანავე ცალკეულ შემთხვევებში ერთი და იმავე ტერმინის უკან სხვადასხვა დანიშნულების საგალობლები დაენახა, ან პირიქით. ეჩვენებინა, რომ ხელნაწერების ტრადიცია ერთსა და იმავე მოვლენას ზოგჯერ სხვადასხვა ტერმინით აღნიშნავს.

ლექციონარისა და უძველესი იადგარის შედარებითმა შესწავლამ, უპირველეს ყოვლისა, ის გაარკვია, რომ იადგარის დღესასწაულები აგებულია ლექციონარისათვის დამახასიათებელი სტრუქტურების მიხედვით. ცალკეულ დღესასწაულთა ღვთისმსახურების ლექციონარისეული სახეები, საგალობელთა მათთვის ნიშანდობლივი ფორმები და თანმიმდევრობა თითქმის უცვლელად არის გადასული იადგარში და ქმნის აქ საფუძველს ახალი, იადგარისეული შევსებისათვის²⁵⁸.

მსგავსად ლექციონარისა, იადგარის დღესასწაულთა დიდ უმრავლესობას ახასიათებს ჟამისწირვა, თავისი მკვეთრად გამოკვეთილი სტრუქტურით, სადაც საგალობლების ზუსტად იგივე სახეები და თანმიმდევრობა გვაქვს, რაც ლექციონარში: ოხითაჲ, ფსალმუნ-დასდებელი, ალელუაჲ, კელთაბანისაჲ, სიწმინდისაჲ. ეს შედგენილობა, შესაძლებელია, ყოველთვის ერთნაირი სისრულით არ არის დატული იადგარის ნუსხებში, აქა-იქ აკლია ესა თუ ის ელემენტი, რაც მეტწილად გადამწესხველთა უზუსტობებია, რაც შეეხება წირვის სტრუქტურას, იგი არსებითად ყოველთვის დატულია და გვიჩვენებს იადგარის მთლიანად ლექციონარზე დამოკიდებულებას. ყოველი გადახრა ჟამისწირვის ტიპიური სტრუქტურიდან, რაც იადგარში აღინიშნება, ასევე ლექციონარიითაა განპირობებული. მოვიყვანთ ერთ თვალსაჩინო მაგალითს:

პ. ლეებმა გამოიკვლია, რომ ჟამისწირვის ტიპიურ სტრუქტურას ლექციონარის გარკვეულ დღესასწაულებში ემატება ზიარების თანხლები პოეტური საგალობლები — განიცადე და აღავსე²⁵⁹. დიდი ხუთშაბათისა და აღვსების ჟამისწირვათა განგებებში სიწმინდისაჲს შემდეგ ლექციონარის სინურ ნუსხას შემოაქვს განიცადენი (იგი მოცემულია S ნუსხის როგორც ძირითად, ასევე დამატებით ნაწილში—T 639 (შწ.), 739 (შწ.), 751 (შწ.), App. I, № 50,51). ამ მოვლენის კვალი დარჩენილია L ნუსხის შაბათის განგებაშიც, რაც ამ პრაქტიკის სიძველეზე მეტყველებს (T 739). აღმოჩნდა, რომ უძველესი იადგარის ნუსხებს აღნიშნული საგალობელი სწორედ მითითებულ დღესასწაულებზე შემოაქვთ. დიდი ხუთშაბათის განიცადენი დასტურდება იადგარის ABCE, დიდი შაბათისა—BCE, ხოლო აღვსებისა—B ნუსხებში. ასევე იადგარის BCE ნუსხებში

²⁵⁸ ლექციონარისა და ქილ-ეტრატის იადგარის ზოგიერთი საერთო საგალობელი მიუთითა ძ. კეკელიძემ, *იხ. Иерус. Канонарь*, с. 27—28.

²⁵⁹ Leeb, *Die Gesänge*, S. 124—136.

ჩართულია საგალობელი ელემენტი „აღავსე“, როგორც ეს ლექციონარის S ნუსხაშია²⁶⁰. უძველესი იადგარი არ იცნობს ქამისწირვისათვის ლექციონარისაგან განსხვავებულ რაიმე საგალობელს. საგულისხმო ფაქტია, რომ უძველესი იადგარის აღდგომის დასდებლებშიც ქამისწირვის იგივე სტრუქტურებია შემოღებული, თუმც მათ ლექციონარში პარალელი არ ეძებნებათ.

იადგარისა და ლექციონარის ურთიერთმიმართება ჩანს მწუხრის სტრუქტურაში. ამ მსახურების ძირითად ცვალებად ელემენტებს ლექციონარში შეადგენენ ფსალმუნ-დასდებელი და პოეტური ტრაპარი ოხითაჲ. სწორედ ეს ორი საგალობელია ნიშანდობლივი იადგარის დიდი დღესასწაულების წინა დღის მწუხრის, მარხვის პერიოდის კვირა და სადა დღეებისა და ვნების კვირის მწუხრისათვის, ზოგიერთი განსაკუთრებული რიტუალისათვის, რომელსაც მწუხრი ახლავს (ახალკვირა, მარტილია და სხვა).

უძველესი იადგარის ლექციონარიდან მომდინარეობა და მასზე დამოკიდებულება განსაკუთრებით თვალნათლივ ჩანს ისეთ თავისებურ მოვლენებში, როგორცაა შობისა და განცხადების დიდი ღამისთევები, აგრეთვე განსაკუთრებული რიგის წირვები და რიტუალები, რომელთა სტრუქტურებში თავმოყრილია ლექციონარისეულ პოეტურ საგალობელთა დიდი უმრავლესობა. შედარება გვიჩვენებს, რომ არა მარტო აღნიშნული ღამისთევები, არამედ ისეთი თავისებური რიტუალები, როგორცაა შობისა და განცხადების წინაღობის მწუხრის ჩვეულებრივისაგან განსხვავებული, საზეიმო განგებები, ამავე დღესასწაულის წყლის კურთხევის რიტუალი, ბზობის საზეიმო პროცესია, დიდი ხუთშაბათის „ფერკთა ბანის“ რიტუალი და ღამისთევა, დიდი პარაკლესის მე-9 ქაშე დაწესებული განგება, რომელშიც ქრისტეს ვნება სიმბოლურად ასახული, ჭრის ბანის რიტუალი ამავე დღეს, ვნების შაბათის სინათლის დღესასწაული, ახალკვირისა და მარტილიის მე-9 ქამის სპეციალური მსახურებები — ყველა აქ მითითებული მოვლენა ლექციონარიდან მომდინარეობს, და, რაც მთავარია, იმავე გააზრებით, საგალობელთა არსებითად იმავე შედგენილობითაა წარმოდგენილი იადგარში, როგორც ლექციონარში.

ამჯერად არა გვაქვს საშუალება ვუჩვენოთ დეტალურად მიმართებები ლექციონარისა და იადგარის აქ ჩამოთვლილ მოვლენათა შორის, ზოგიერთ მათგანს ვეხებით გამოკვლევაში გზადაგზა სხვადასხვა საკითხებთან დაკავშირებით.

უძველესი იადგარის შედგენილობის არსებით მხარეს შეადგენს ის ფაქტიც, რომ ლექციონარის დღესასწაულთა და ცალკეულ რიტუალთა სტრუქტურებს უძველეს იადგარში გადაყვა ლექციონარისეული საგალობელი ტექსტები. შეჭერება გვიჩვენებს, რომ ლექციონარის ნუსხებში დადასტურებული სხვადასხვა დანიშნულების ფსალმუნური და პოეტური საგალობლების ტექსტების უდიდესი ნაწილი იმავე დანიშნულებით იქებნება იადგარის ნუსხების ლექციონარისეულ ფენაში. არის, რასაკვირველია, განსხვავებებიც: ერთი და იმავე ტექსტების სხვადასხვა დღესასწაულებში ჩართვა ან განსხვავებული ფუნქციით გამოყენება, განსხვავებული ტექსტების შემოტანა და ა. შ. ლექციონარისა და იადგარის ნუსხების საერთო ფენის ტექსტობრივი მიმართებები საკმაოდ რთულ სურათს იძლევა და მოითხოვს ყოველი კონკრეტული

²⁶⁰ იხ. აქვე, გვ. გვ. 189, 216, 217; E 136r—v.

შემთხვევის ცალკე განხილვას. რაც ამჟერად ჩვენს ამოცანებს სცილდება. ლექციონარის განვითარებისა და შევსების ხანგრძლივი ისტორიის მანძილზე. მასში პირველი პოეტური ტროპარების შემოღებიდან გარკვეული სისტემების ჩამოყალიბებამდე, რაც ქართულ ლექციონარში ბერძნულის კვალდაკვალ მიმდინარე პროცესად არის მიჩნეული, ლექციონარის ნუსხებს შორის წარმოიშვა ტექსტობრივი და სხვა ხასიათის გარკვეული განსხვავებები, რამაც შემდგომში. როგორც ჩანს. ერთგვარად განაპირობა განსხვავებები იაღგარის ნუსხებს შორისაც. ეს განსხვავებები სხვადასხვა ნიადაგზე ჩანს აღმოცენებული. ამის წყარო, შესაძლებელია, იყო თანდათან წარმოებული შევსება, რაც ყოველთვის ერთნაირად ვერ აღწევდა ხელნაწერებში, შესაძლებელია, გადაშფერთა მიერ დაშვებული შეცდომები თუ უზუსტობები (ამის მაგალითები მოიპოვება თვით A-ში), რაც შემდგომ გადადიოდა ხელნაწერიდან ხელნაწერში. არ არის გამორიცხული, რომ განსხვავებების მიზეზი იყო ლექციონარისეული რეპერტუარის იმდენად „გაქართულება“, როცა პირველწყაროს ანგარიში აღარ ეწევა. ამის თვალსაჩინო მაგალითებს იძლევა იოანე-ზოსიმეს ხელნაწერები. დაბოლოს, განსხვავებების ერთი ნაწილი უთუოდ განაპირობა ლექციონარის ნუსხების გვიანდელმა შევსებებმა, რომელთაც ასახვა ვერ ჰპოვეს უკვე ხმარებიდან გამოსული უძველესი იაღგარის ხელნაწერებში (ჩვენ ზემოთ ვუჩვენეთ P ხელნაწერის ამგვარი ფენა)²⁶¹.

მიუხედავად განსხვავებებისა, შეიძლება დაბეჭიბებით ითქვას, რომ ლექციონარის საწელიწადო ნაწილის დღესასწაულთა სტრუქტურა და საგალობელთა ლექციონარისეული ფენა არის ის საფუძველი, რომელზედაც უძველესი იაღგარი აღმოცენდა.

უძველესი იაღგარის, როგორც ჰიმნოგრაფიული კრებულის, სახეს ძირითადად მაინც საგალობლების ის ახალი ფორმები განსაზღვრავს, რომელთაც არ იცნობს ლექციონარი და რომლებიც იაღგარის შედგენილობის არსებით და ორგანულ ნაწილს წარმოადგენენ. მხედველობაში გვაქვს სტიქარონები (უფალო ღაღადყავსა, აქებდითსა) და ცისკრის კანონები. აღნიშნული საგალობლები უძველესი იაღგარის რეპერტუარის ძირითად მასას შეადგენენ.

ახალი საგალობლების შემოღება იაღგარში ღვთისმსახურების ლექციონარისეული სტრუქტურებიდან მხოლოდ მწუხრისა და ცისკრის განგებებს შეეხო, სადაც მათ თავისი ადგილი დაიმკვიდრეს ისე, რომ ახალ შევსებას არ მოჰყოლია ლექციონარის სისტემაში ძირეული ცვლილებები. იგი არ შეხებია ლექციონარის ისეთ მნიშვნელოვან მოვლენებს, როგორცაა ეამისწირვა, დიდი ღამისთევები და სხვადასხვა განსაკუთრებული განგებები.

ცისკრის კანონისა და აქებდითსას შემოტანამ იაღგარში გამოკვეთა ლექციონარის ღვთისმსახურების ფორმებს შორის ყველაზე ღარიბად წარმოდგენილი ცისკრის განგება. ცისკარი ლექციონარის სულ რამდენიმე დღესასწაულში ჩანს და რიც შემთხვევაში ყოველგვარი მასალის გარეშეა მითითებული (T 25. 107 შნშ.. 704). იწელია თქმა, თუ რა აქვს მხედველობაში ლექციონარს ასეთ შემთხვევებში. უძველესი იაღგარის დღესასწაულთა და დღეთა აბსოლუტური უმრავლესობა, როგორც წესი, შეიცავს ცისკრად შესასრულებელ კანონსა და აქებდითსას, ან მხოლოდ აქებდითსას. სხვა საგალობელ ელემენტს

²⁶¹ ი. ბ. აქვე, გვ. 724—725.

ცისკრად იადგარი არ უჩვენებს. პ. ლეები ლექციონარის მონაცემებისა და ბერძნული ლიტურგიული ძეგლებიდან მოხმობილი მასალის საფუძველზე შეეცადა გამოეყო ლექციონარის ვნების კვირის ცალკეულ დღეებში და აღვსებანს 'ცისკრად დაწეაებული საგალობლები და განესაზღვრა მათი ფუნქცია²⁶². აქ წარმოდგენილ საგალობელთა წრე ძალიან ვიწროა და მათი უმეტესობა ღვთისმსახურების მუდმივ, უცვლელ კომპონენტთა რიცხვს განეკუთვნება (როგორცაა „დიდებამა მალალთამ, „ღირსმყვენი“, „წმიდაო ღმერთოჲ“ და სხვა). ეს არის, ალბათ, მიზეზი იმისა, რომ ლექციონარის აღნიშნულ საგალობელთაგან იადგარში არაფერია ასახული.

არც ლექციონარიდან და არც იადგარიდან არ ჩანს გარკვევით ის ლიტურგიული გარემო, რომელშიც ცისკრის კანონისა და აქებლითსას შესრულება ივარაუდება. ამასთან დაკავშირებით საინტერესო უნდა იყოს ის ფაქტი, რომ Sin. 34-ში შეტანილ „ჟამში“, რომელიც ყველა ნიშნით იერუსალიმური პერიოდის ადრეული ძეგლია, ჩართულია ცისკრის განგება²⁶³. აღნიშნულ განგებაში, რომელიც 20-ზე მეტი კომპონენტისაგან არის შედგენილი და სამრევლო ღვთისმსახურების წესს ასახავს, შეტანილია უძველესი იადგარის სხვადასხვა დღესასწაულების ცისკრის კანონების ცალკეული სტროფებით შედგენილი კომპილაციური კანონი²⁶⁴. ამავე განგებაში შეტანილი აქებლითსაც იადგარისეული სტიქარონების მიხედვითაა შედგენილი. უძველესი იადგარის საგალობლების ჩართვა E-ს „ჟამის“ ცისკრის ზოგად განგებაში შემთხვევითი ფაქტი არ უნდა იყოს. იგი, პირველ ყოვლისა, იმაზე მიგვითითებს, რომ „ჟამის“ აღნიშნული რედაქცია და იადგარი ღვთისმსახურების განვითარების ერთი დონის შესატყვისი ძეგლებია, ამდენად, „ჟამის“ მონაცემებს შეუძლია შუქი მოჰფინოს უძველესი იადგარის განგებებს, კერძოდ, ცისკრის განგებას, რაც სპეციალური შესწავლის საგანი უნდა გახდეს.

უძველესი იადგარის ახალი ფენა, როგორც ითქვა, სტიქარონებითა და ცისკრის კანონებითაა წარმოდგენილი. ერთადერთი შემთხვევა გვაქვს (ვნების შაბათის ცისკრაზე), როცა მრავალსტროფიანი საგალობელი „ნეტარაიანად“ იწოდება. ფორმის თვალსაზრისით იგი არ განსხვავდება იადგარის სტიქარონებისაგან. ტექსტობრივი ანალიზი გვიჩვენებს, რომ საგალობელი 118-ე ფსალმუნის ტექსტზეა აგებული და, ჩანს, მის პოეტურ დამატებას წარმოადგენს.

იადგარის ჩვენს ხელთ არსებული ყველა ნუსხის მონაცემების მიხედვით საწელიწოდ-სადღესასწაულო ნაწილში დღესასწაულთა უმრავლესობა შეიცავს სტიქარონებსა და ცისკრის გალობებს, განსაკუთრებით ფართოდაა წარმოდგენილი სტიქარონები. ცისკრის გალობანი შემოღებულია 46 დღესასწაულზე, მათ შორის 25-ს ახასიათებს სრული, ცხრაოდიანი კანონი. 11-ს — ორსაგალობელი, 8-ს — სამსაგალობელი, 4-ს — ოთხსაგალობელი (ცისკრის გალობანი შედის აგრეთვე აღდგომის დასდებლების რვავე ხმის შემადგენლობაში). მათი დიდი ნაწილი საერთოა ABC ნუსხებისათვის. შედარებით ვრცელი კალენდრის შედეგად A შეიცავს ცისკრის გალობანს ისეთი დღესასწაულებისა-

²⁶² Leeb, *Die Gesänge*, S. 183—205.

²⁶³ E, 17v—24v.

²⁶⁴ ლ. ხ ე ე ს უ რ ი ა ნი, Sin. 34-ის შედგენილობის საკითხისათვის, მრავალთავი, VI, 33. 94.

თვის, რომელთაც პარალელი სხვა ნუსხებში არ ეძებნებათ. ასეთებია: აბოს, თეკლას, პეტრე და პავლე მოციქულების, წმ. გიორგის 23 აპრილისა და 3 ნოემბრის დღესასწაულები. იმავე A-ში დეფექტურობის გამო არ შემონახულა ხარებისა და შობის კანონები. იმის გამო, რომ C ნუსხას მოკლე კალენდარი ახასიათებს, ცისკრის კანონების რიცხვი მასში შედარებით მცირეა. D-ში დღეს ერთადერთი სრული (ბზობის) და ორიოდ არასრული კანონია სახეზე.

იაღგარის თავისებურებას შეადგენს ის, რომ ცალკეული დღესასწაულების ცისკრის კანონები და სტიქარონები ხშირ შემთხვევაში ორ ან მეტ ფენას შეიცავენ. ეს ფენები ერთმანეთისაგან სიტყვა „სეუანითა“ გამოჩნული. ანალიზი გვიჩვენებს, რომ იაღგარის, როგორც ცალკე კრებულის, განვითარება ორი მიმართულებით წარმართულა. ერთის მხრივ, ხდებოდა ახალ-ახალი დღესასწაულების შემოტანა (ჩვენ ზემოთ ვუჩვენეთ, რომ იაღგარის კალენდარი მისი განვითარების ადრეულ ეტაპზე უფრო მოკლე უნდა ყოფილიყო, ვიდრე იგი A ხელნაწერშია). მეორეს მხრივ, ახალ-ახალი ფენებით ივსებოდა უძველესი ფენის დღესასწაულთა საგალობლები. გამონაკლისს შეადგენს იაღგარის დიდმარხვის ციკლი, სადაც სტიქარონები, იშვიათი გამონაკლისის გარდა, მთლიანად ერთფენოვანია.

იაღგარის ნუსხათაგან მრავალფენიანობა AB-ს ახასიათებს. C ამ მხრივ განსხვავებულია. იგი თავიდან ბოლომდე ერთფენოვანია. უძველესი იაღგარის მრავალფენიანი საგალობლებიდან C-ს შემდგენელმა, იშვიათი გამონაკლისის გარდა, მხოლოდ ერთი ფენა „გამოკრიბა“. ამ მხრივაც C მოკლე რედაქციის ნუსხაა. ნიშანდობლივია, რომ C-ს მიერ შერჩეული ფენა უმეტეს შემთხვევაში AB ნუსხების პირველ ფენას ემთხვევა. ფენობრივი შედგენილობის შესწავლამ უჩვენა, რომ პირველი ფენა გარკვეულ შემთხვევაში იაღგარის გვიანი შევსებაა²⁶⁵. მაშასადამე, C-ს ვერ მივიჩნევთ ისეთ ნუსხად, რომელმაც სიძველე შემოგვინახა. მისი სიმოკლე არ არის სიძველის მაჩვენებელი.

ცისკრის გალობათა მრავალფენიანობა AB ნუსხებში საინტერესო სურათს იძლევა. გალობათა ერთი ნაწილი თავიდან ბოლომდე ორფენოვანია. ასეთებია: განცხადების, მიგებების, ენკენიისა და ჯვრის აპყრობის კანონები AB-ში და ბზობის კანონი A-ში. უნდა ითქვას, რომ AB-ს მეორე ფენები ყოველთვის თანხვედრილი არ არის, ამასთანავე, ამავე კანონების ცალკეულ გალობებში ჩნდება კიდევ მესამე-მეოთხე ფენები²⁶⁶.

მიუხედავად იმისა, რომ უძველესი იაღგარის საგალობლებში გამოიყო მეტ-ნაკლები სიძველის პლასტები, რომლებშიც ასახულია იაღგარის შიგნით მიმდინარე განვითარების პროცესი, მთელი ეს რეპერტუარი მომდევნო ეპოქების ძეგლებში აღქმულია როგორც ერთი მთლიანობა, თვისობრივად ერთმოვლენა და პლასტების განურჩევლად იაღგარი ერთიანად „ძველის“ კატეგორიას განეკუთვნება.

ამრიგად, უძველესი იაღგარის საწელიწდო-სადღესასწაულო ნაწილის აღნაგობას საფუძვლად ქართული ლექციონარის კალენდარი და დღესასწაულებისათვის ნიშანდობლივი სტრუქტურა დაედო. ლექციონარიდან იაღგარში გადავიდა ღვთისმსახურების ცალკეული სახეები, მათი სტრუქტურები, საგა-

²⁶⁵ იხ. აქვე, გვ. 849—851.

²⁶⁶ დაწერილობით „სხუანების“ შესახებ იხ. აქვე, გვ. 844—851.

ლობელთა ფორმები და ტექსტები. ყოველივე ეს შეადგენს უძველესი იაღგარის ლექციონარისეულ ფენას და იმ საფუძველსაც, რომელზედაც განხორციელდა იაღგარის სტიქარონებითა და კანონებით შევსება.

უძველესი იაღგარის ზოგადი დღესასწაულები

უძველესი იაღგარის ნუსხებში გამოიყოფა დღესასწაულები, რომელთა საგალობლებში განზოგადებულია დღესასწაულთა თუ ხსენებათა ესა თუ ის ტიპი. მიუხედავად იმისა, რომ ნუსხებში ამ თვალსაზრისით სხვადასხვა ვითარებაა, წინასწარვე უნდა ითქვას, რომ ზოგადი დღესასწაულები იაღგარის შედგენილობის არსებითი მხარეა და აუცილებლად გასათვალისწინებელი მისი სპეციფიკის განსაზღვრისათვის. ძირითადად მიჩნეულ ნუსხათა ზოგადი დღესასწაულები ყველაზე გამოკვეთილად A-ში ჩანს. შედარებით ნაკლებადაა გამოკვეთილი ისინი BC ნუსხებში. D აღნიშნული სპეციფიკის დასახასიათებლად მასალას არ იძლევა, რადგან მას სათვეო ნაწილი არა აქვს.

იაღგარის ზოგადი დღესასწაულები ABC ნუსხებში ამა თუ იმ კონკრეტულ კალენდარულ დღეზეა მოცემული. ამასთანავე იაღგარებში, კერძოდ A ნუსხაში, დასტურდება გადამწერისეული შენიშვნები, რომლებიც ზოგადი შინაარსის დასდებლების სხვადასხვა კონკრეტულ ხსენებებზე გამოყენებას მიუთითებენ.

იაღგარის ნუსხათაგან თავისებური ვითარებაა E-ში. ამ ნუსხის „ძველ“ ნაწილში იოანე-ზოსიმემ ცალკე გამოყო დღესასწაულთა ჭგუფი სათაურით: „შეკრებულად მსგებბისა დღესასწაულნი“²⁶⁷. აქ მოცემულია დასდებლები ლეთისმშობლის, ჭვრის, მოციქულთა, წინასწარმეტყველთა, მოწამეთა, მღვდელთმობღვართა, მამათა, მთავარანგელოზთა და სულის ხსენებებისათვის. ამ დღესასწაულთა საგალობლები თავისი ხასიათით ზოგადია. მათი ტექსტობრივი შესწავლა და შეჭერება იაღგარის სხვა ნუსხებთან გვიჩვენებს, რომ „შეკრებულად“ წოდებული დღესასწაულები შედგენილია არსებითად იმ დასდებლებით, რომლებიც უძველესი იაღგარის ABC ნუსხებში კონკრეტულ დღესასწაულებზეა დაწესებული, მაგრამ თავისი შინაარსით ზოგადია. იოანე-ზოსიმე უძველესი იაღგარის მასალის საფუძველზე აკომპლექტებს ზოგად დღესასწაულებს — პირდაპირ გადააქვს იაღგარის ამა თუ იმ კალენდარული დღის საგალობლები, ან, რიგ შემთხვევაში, წარმოვიდგენს სხვადასხვა მსგავსი დღესასწაულების საგალობელთა შენაკრებს.

უძველესი იაღგარის ზოგადი დღესასწაულები, ისევე როგორც მრავალი სხვა მოვლენა იაღგარში. ლექციონარის საფუძველზეა წარმოშობილი. ცნობილია, რომ ლექციონარის კალენდარულ დღესასწაულთა დიდ ნაწილს მსახურებისათვის საჭირო თავისი საკუთარი განგება (საკითხავები, საგალობლები) არ გააჩნია და სარგებლობს ტიპიურ დღესასწაულთა იმ ზოგადი განგებებით, რომლებიც დღესასწაულთა საწელიწდო რიგს ბოლოში აქვს დართული (T 1437—1559). ლექციონარის კალენდარულ მითითებებში ხშირად გამოყენებული გამოთქმები: „ყოველი წმიდათაჲ“, „ყოველი მღვდელთმობღვართაჲ“, „ყოველი მოციქულთაჲ“ და ა. შ. სხვა არაფერია, თუ არა ზოგადი განგების

²⁶⁷ E 138 r-v.

მოხმობა ამა თუ იმ კონკრეტული დღესასწაულის მსახურებისათვის. ზოგადი-სა და კონკრეტულის ურთიერთშეთანხმება ლექციონარის ერთ-ერთი ძირითადი ნიშანთვისებათაგანია, რომელიც გარკვეულად განსაზღვრავს ლექციონარის შეესებას, გავრცობას, მისი გამოყენების ფარგლებსა და მასშტაბებს.

აღნიშნული სპეციფიკა ლექციონარის განვითარების ადრეულ ეტაპზევე უნდა შეეშუშავებულეყო, რასაც ადასტურებს ზოგადი გამოყენების განგების არსებობა ლექციონარის ჰაემეტ ნუსხაში, რომელიც ამ ძეგლის განვითარების საკმაოდ ადრეულ ეტაპს შეესაბამება²⁶⁸. დღესასწაულთა ზოგადი განგებები ლექციონარის LP ნუსხებით შემოგვეჩვენა. მ. თარხნიშვილის გამოცემაში კარგად ჩანს, რომ ეს ორი ნუსხა საკმაოდ სხვაობს ზოგადი დღესასწაულების სახეობებში თვალსაზრისითაც და ერთი და იმავე შინაარსის დღესასწაულთა საკითხავებისა და საგალობლების შედგენილობითაც. მათში აშკარად ჩანს ტრადიციის სიჭრელე და შესაძლებელია, განსხვავებები იმიტაც იყოს განპირობებული, რომ ეს ორი ნუსხა ლექციონარის განვითარების სხვადასხვა ეტაპს ასახავს.

ლექციონარის ზოგადი დღესასწაულები საგანგებოდ ჯერჯერობით არავის უკვლევია. არ არის შესწავლილი, თუ რა დროიდან ჩნდება ისინი ლექციონარში, განვითარებისა და ხელნაწერებში ფიქსირების რა სტადიები გაიარეს, იმათივე ცალკე ჯგუფის სახით არსებობდნენ, თუ განზოგადება ლექციონარის კონკრეტულ დღესასწაულებზე განხორციელდა. ყველა ეს საკითხი არსებითი მნიშვნელობისაა, რათა აიხსნას უძველესი იადგარის ზოგადი დღესასწაულების ხასიათი, მათი ადგილი და გამოყენება. ყოველივე ეს მოითხოვს პირველ რიგში, ლექციონარის მრავალმხრივ შესწავლას — საკითხავების, ფსალმუნების, პოეტური დასდებლების თვალსაზრისით, აგრეთვე კალენდარულ დღესასწაულებს შორის მასალის დასესხების თუ სხვა მიმართებების თვალსაზრისით.

ამ საკითხების საფუძვლიანი შესწავლა მომავლის საქმეა. აქ შევეცდებით წარმოვადგინოთ ის ზოგადი დასკვნები, რასაც LP ნუსხების ურთიერთშეჯერება იძლევა.

ლექციონარის LP ნუსხებში მოცემული ზოგადი დღესასწაულების რიგი საკმაოდ ვრცელია (T 1437—1559). აქ წარმოდგენილია: ღვთისმშობლის (LP), ჯვრის ხსენების (LP), მოციქულთა (LP) წინასწარმეტყველთა (LP) მოწამეთა (LP), მღვდელთმოძღვართა (LP), მართალთა და ნეტართა (LP), მეფეთა (P) ზოგადი დღესასწაულები. აგრეთვე ზოგადი განგებები სატფურებისათვის (LP), ქორწილისათვის (L), ეპისკოპოსის, ყოველი ერისა და სულის ხსენებისათვის (L).

როგორც შედარება გვიჩვენებს, LP ნუსხების ზოგადი დღესასწაულები ერთმანეთს არ ფარავს. P-სა და L-ს შორის განსხვავება იმაშიც მდგომარეობს, რომ ზოგიერთი დღესასწაულის განგება, რომელიც P ნუსხით ზოგად ნაწილშია მოტანილი, მას L იმავე დანიშნულებით უთითებს რომელიმე კალენდარულ დღეზე. ასე მაგალითად, ღვთისმშობლის ზოგადი განგების სათაურში ლატალის ნუსხა წერს: „წმიდისა ღმრთისმშობლისათვის ყოველი ჰპოო აგვსტოსსა იე“ (T 1437, შწშ.). ასევე ჯვრის ხსენების დღესასწაულისათვის L შენიშნავს: „ჯუა-

²⁶⁸ იხ. აქვე, გვ. 676—682.

რსა თუ შესწირვიდე, ყოველი ჰპოო მაისსა ზ“ (T 1446, შწშ.). ანალოგიური დაცილება გვაქვს სულის ხსენების ზოგადი განგების შემთხვევაშიც, მაგრამ აქ ვითარება შებრუნებულია. ამ დღესასწაულს P უჩვენებს ყველიერის შაბათს (T 307—319), ხოლო L—ზოგად განგებათა შორის (T 1521—1527, შწშ.).

როგორც ვხედავთ, ლექციონარის ნუსხებისათვის არ არის უცხო კონკრეტული თარიღის ქვეშ მოთავსებული დღესასწაულის ზოგად მასალად გამოყენება. შედარება გვიჩვენებს, რომ პარიზის ნუსხის ლეთისმშობლის ზოგად განგებას მასალის მხოლოდ ნაწილი აქვს საერთო მარიამობის განგებასთან²⁶⁹. ამასთანავე P-ში მარიამობის განგება გაცილებით უფრო ვრცლად გამოიყურება როგორც საკითხავების, ასევე პოეტური დასდებლების თვალსაზრისით. ყოველივე ეს, ვფიქრობთ, იმის მიმანიშნებელია, რომ თავიდან ლექციონარში ლეთისმშობლის ხსენებისათვის გამოყენებული მასალა სწორედ ამ თარიღზე იყრიდა თავს და განზოგადებულ ხასიათს ატარებდა, როგორც ეს L ნუსხაშია.

პარიზის ნუსხაში შეიძლებოდა მიგვეთითებინა შემთხვევები. როცა ზოგადი გამოყენება აქვს კონკრეტულ თარიღზე და არა ზოგად დღესასწაულთა შორის არსებულ განგებას. ამის მაგალითია 22 იანვრის „კსენებაჲ ყოველთა მოწამეთაჲ, რომელნი სტეფანსითგან ვიდრე დღუნდელად დღედმდე წამებულ არიან“ (T 163—169). სწორედ ამ ხსენების მასალა P-ში მოხმობილი მარხვის პირველ შაბათს თვედრობის დღესასწაულზე (T 356). 22 იანვრის ხსენებაზე მითითებას გვიჩვენებს ქართულ ნიადაგზე წარმოშობილი დღესასწაულიც: „თთუესა დეკენბერსა ია კსენებაჲ ყოველთა მოწამეთაჲ, რომელნი ქართლს შინა იწამნეს. ყოველი ჰპოო იანვარსა კბ“ (T 1408).

შეგვიძლია დავასახელოთ სხვა მაგალითიც. მიუხედავად იმისა, რომ P-ში არის მღვდელთმოდღართა სპეციალური ზოგადი განგება, რიგი ხსენებებისა უთითებს პირველი იანვრის ბასილი მთავარეპისკოპოსის დღესასწაულისათვის დაწესებული განგების გამოყენებას (T 143, 239, 11C6, 1182, 1370, 1414). ვფიქრობთ, აქ დარჩენილია უფრო ძველი პრაქტიკის კვალი, როცა ლექციონარის მღვდელთმოდღართა ზოგადი განგება სწორედ 1 იანვრის თარიღზე იყო დაწესებული. გამოყოფის მიუხედავად დღესასწაულთა გარკვეულმა ნაწილმა შეინარჩუნა მითითება მასზე²⁷⁰.

როგორც ვხედავთ, ნუსხებში საკმაოდ კრელი სურათია. ჩვენს ხელთ არსებული მასალა, რომელიც, რასაკვირველია, აქ სრულად არ არის წარმოდგენილი. გვაფიქრებინებს, რომ განვითარების ადრეულ ეტაპზე დღესასწაულთა განზოგადება კონკრეტული თარიღების ქვეშ უნდა დაწყებულიყო, საფიქრებელია, ისეთ დღესასწაულებზე, რომლებიც კალენდრის უძველეს ფენას შეადგენენ, და განვითარების და ფორმირების ხანგრძლივი გზა უნდა გაეკლო, ვიდრე ლექციონარში ზოგად დღესასწაულთა ცალკე რიგი ჩამოყალიბებოდა²⁷¹.

²⁶⁹ შდრ. T 1437—1445 და T 1148—1154.

²⁷⁰ საინტერესოა, რომ P ხელნაწერის მღვდელთმოდღართა ზოგადი განგება საკითხავთა დიდ რაოდენობას შეიცავს, მათ შორის იმ საკითხავთა უმრავლესობას, რომლებიც 1 იანვრის განგებაშია შეტანილი. ამ ორ განგებას საერთო აქვთ ფსალმუნური საგალობლებიც (შდრ. T 66, 68, 70, 71 და T 1493, 1494, 1500, 1501, 1503).

²⁷¹ ამ თვალსაზრისით, ვფიქრობთ, საგულისხმოა Sin. 54 ხელნაწერის მონაცემები. აქ ეა-

აქ უთუოდ ანგარიშგასაწევია შემდეგი მნიშვნელოვანი ფაქტიც. P ნუსხის ზოგადი განგებების უმრავლესობა ბევრად უფრო ვრცელია, ვიდრე L-ისა. ყველა კომპონენტის — საკითხაულების, ფსალმუნებისა და ჟამისწირვის პოეტური საგალობლების თვალსაზრისით²⁷². უფრო მეტიც, L ნუსხა პოეტურ ტროპარებს თითქმის არ უჩვენებს, ხოლო P-ში ზოგადი დღესასწაულების პოეტური საგალობლებით გვიან წარმოებული შევსების აშკარა ფაქტები გვაქვს.

ამრიგად, ლექციონარის მხოლოდ ორი ნუსხის შედარებითაც არსებითი განსხვავებები გამოვლინდა, რაც გარკვეული დასკვნების საშუალებას გვაძლევს. ეს განსხვავებები, ვფიქრობთ, უპირველეს ყოვლისა, იმაზე მიუთითებენ, რომ LP ნუსხები ლექციონარის განვითარებისა და შევსების სხვადასხვა ეტაპს შეესაბამებიან — L აშკარად უფრო ძველ პრაქტიკას უჩვენებს. განსაკუთრებით იგრძნობა ეს ჰიმნოგრაფიულ ნაწილში, თუმცა ზოგადი დღესასწაულების ცალკე რიგი მასში უკვე ჩამოყალიბებულია. გარდა ქრონოლოგიური ფაქტორისა, ვფიქრობთ, განსხვავებებს ისიც ქმნის, რომ ნუსხები სხვადასხვა ტრადიციებს მისდევენ. როგორც ჩანს, საკმაო თავისუფლება იყო დაშვებული ზოგადი დღესასწაულების შედგენისას, მათი კომპილირებისათვის ლექციონარში უკვე არსებული მასალის გამოყენებით.

უძველესი იადგარის ზოგადი დანიშნულების დღესასწაულებია:

1. მოწამეთა ანუ წმიდათა დღესასწაული. იგი დაწესებულია წმ. თევდორეს ხსენების დღეს, დიდმარხვის პირველ შაბათს (გვ. 107—115). იადგარის ნუსხათაგან დატულია ABC-ში. D-ში დასტურდება მხოლოდ შენიშვნა: „მწუხრი თევდორე წმიდისათვის და ცისკრად გალობათა მეორე კმისანი მოწამეთანი ამსახურენ“ (გვ. 107)²⁷³.

თევდორეს ხსენების საგალობლების ზოგად გამოყენებაზე მიუთითებს შემდეგი ფაქტორები:

ა. A ხელნაწერში რამდენიმე დღესასწაულს ახლავს შენიშვნა, რომლის მიხედვით საჭირო საგალობლები მლიანად ან მათი ნაწილი თევდორეს ხსენებიდან უნდა იქნეს აღებული. სტეფანე პირველმოწამის, ორმოცი სებასტიელი მოწამისა და წმიდა გიორგის 23 აპრილისა და 3 ნოემბრის ხსენებებზე A-ში ცისკრის არასრული კანონებია შეტანილი, რომელთაც ახლავთ შენიშვნა: „გალობათა თევდორობასა ჰპოვნე“ (გვ. 25, 139, 233, 319). შენიშვნის მიხედვით მითითებული დღესასწაულების არასრული კანონები უნდა შეივსოს თევდორობის სრული კანონით. ანალოგიური დანიშნულებისაა სხვა შენიშვნაც, რომელიც A-ში იმავე 40 სებასტიელი მოწამის ხსენებას ერთვის: „ველთაბანისაჲ, სიწმიდისაჲ — ყოველი თევდორობასა ჰპოო“ (გვ. 144). წმ. გიორგის 23 აპრილისა და 3 ნოემბრის დღესასწაულებიც A-ში ჟამისწირვის საგალობლებს თევდორეს ხსენებიდან იღებს (გვ. 235, 321). ასევე თევდორობა უნდა ჰქონდეს მხედველობაში კვირიკეს ხსენების სათაურში მითითებულ შენიშვნას: „ყოველი წმიდა-

მისწირეთა საწელიწადო რიგში მოწამეთა, მოციქულთა და მღვდელთმოდვართა ზოგადი განგებები ჩართულია დეკემბრის ციკლში, კალენდრის ამ უძველეს ნაწილში, და ყველა ნიშნით მიყვანილია 27 დეკემბრის სტეფანე პირველმოწამის, 28 დეკემბრის პეტრე და პავლე მოციქულებისა და 1 იანვრის ბასილის ხსენებებთან (M a p p, Описание, с. 89).

²⁷² T 1437—1559.

²⁷³ D ხელნაწერის აღნიშნულ შენიშვნას ვეხებით ზემოთ, გვ. 719—720.

თაჲ“ (გვ. 275) და თეკლას ხსენების შენიშვნას: „სხუაჲ ყოველი მოწამეთაჲ ამსახურო“ (გვ. 316)²⁷⁴.

ამრიგად, ჩამოთვლილი დღესასწაულები, რომელთაც A-ში ან საერთოდ არ გააჩნიათ საყოთარო განგება, ან კიდევ აქეთ საჭირო საგალობლების მხოლოდ ნაწილი, სარგებლობენ თევდორეს ხსენების მასალით. ეს კი ამ უკანასკნელის ზოგად გამოყენებაზე მიუთითებს.

აღსანიშნავია, რომ A-ში თევდორობის განგებაში ოხითაჲს და კელთაბანისაჲს სამ-სამი ტექსტია შეტანილი. ოხითაჲს ახლავს შენიშვნა: „ამათგანი სხუასცა მოწამეთასა სთქუა“ (გვ. 114). ეს კი ნიშნავს, რომ A-ს გადამწერმა იცის ამ საგალობელთა დანიშნულება, როგორც სხვა მოწამეთა ხსენებისათვის გამოსაყენებელი მასალისა. ამის დადასტურებაა ის ფაქტიც, რომ ოხითაჲს ერთ-ერთი ტექსტი: „რომელი გალობაჲ ანუ ვითარი ქებაჲ გშუენის...“ ხელნაწერში კიდევ სამჯერაა შეტანილი — აბოს, თეკლასა და წმ. გიორგის 23 აპრილის ხსენებათა ჟამისწირვებში (გვ. 59, 235, 316).

ბ. B ხელნაწერში თევდორეს ხსენების სათაურის ფორმულირება („დასადებელნი წმიდათანი და წმიდისა თევდორცისნი“) ამ დღესასწაულის ზოგად გამოყენებაზე მიუთითებს.

გ. აღმოჩნდა, რომ ABC ნუსხებში თევდორეს ხსენებისათვის დაწესებულ სტიქარონებში შემავალი სტროფების დიდი ნაწილი შეტანილია E-ს მოწამეთა ზოგად განგებაში (138r). ამავე ზოგად განგებაში აღმოჩნდა A-ს წმ. გიორგის 3 ნოემბრის ხსენებისათვის გამოყენებული სტიქარონები, რომლებიც მოწამეთა თემას ეხება ზოგადად. ამრიგად, იოანე-ზოსიმეს ხელთა აქვს უძველესი იადგარის მასალა მოწამეთა სხვადასხვა დღესასწაულებიდან და მათი გაერთიანების გზით აკომპლექტებს მოწამეთა ზოგად განგებას. იოანე-ზოსიმე შემთხვევით არ ირჩევს წმ. თევდორეს დასდებლებს. იგი უთუოდ ითვალისწინებს უძველესი იადგარის ტრადიციას.

დ. უძველესი იადგარის თევდორეს განგების ზოგად გამოყენებაზე მიუთითებს მისი მიმართება ლექციონართან ჟამისწირვის საგალობლების ნაწილში. ჩვენ ზემოთ უკვე ვუჩვენეთ, რომ ლექციონარის P ნუსხაში თევდორობისათვის სპეციალური განგება მოტანილი არ არის²⁷⁵ და იგი ამ დღისათვის იყენებს 22 იანვრის „ყოველთა მოწამეთა“ განგებას. ამ უკანასკნელისათვის დაწესებული ფსალმუნური და პოეტური დასდებლების დიდი ნაწილი A-ში სწორედ თევდორობის განგებაშია შეტანილი (შდრ. T 163, 168, 169)²⁷⁶.

ე. დაბოლოს, თევდორეს ხსენების ზოგად გამოყენებაზე ისიც მიუთითებს, რომ ცისკრის გალობანი მთლიანად და სტიქარონების სტროფების აბსო-

²⁷⁴ ყურადღებას იპყრობს შენიშვნა, რომელიც აბოს ხსენების განგებაშია ჩართული: „ფსალმუნი, აღლულაჲ, სახარებაჲ—ყოველი წმიდათაჲ ამსახურო“ (გვ. 59). შენიშვნა თავისი შინაარსით სცილდება იადგარის ფარგლებს, რადგან საკითხავები სახარებიდან იადგარის მასალა არ არის. ვფიქრობთ, რომ მას მხედველობაში აქვს ლექციონარი, სადაც გადამწერს ეგულება მისთვის საჭირო ფსალმუნური საგალობლები და საკითხავები.

²⁷⁵ P უჩვენებს მხოლოდ ოხითაჲს დასაწყისს: „გამოჩნდი ვენაკად კე...“ ეს ტექსტი იადგარებში არ იქვანება.

²⁷⁶ შევნიშნავთ, რომ L ნუსხა თევდორეს ხსენებისათვის უთითებს მოწამეთა ზოგად განგებას. ეს განგება პოეტურ დასდებლებს არ შეიცავს.

ლუტური უმრავლესობა თავისი შინაარსით ეხება მოწამეებს ზოგადად და მხოლოდ ორიოდ სტროფია მოტანილი საკუთრივ თევდორეს სახელზე²⁷⁷.

ამრიგად, ვფიქრობთ, ნათელია, რომ უძველესი იადგარის A ნუსხაში თევდორეს ხსენებაზე დაწესებულია მოწამეთა ზოგადი განგება. ისიც უდავო უნდა იყოს, რომ კრებულის შემდგენელს სწორედ ეს განგება ჰქონდა მხედველობაში, როცა სხვადასხვა მოწამეთა კონკრეტული დღესასწაულების განგებებს ადგენდა და იადგარში ისეთი ხსენებებიც შემოჰქონდა, რომლებისთვისაც არავითარი კონკრეტული საგალობელი მასალა ხელთ არ ჰქონდა. ხელნაწერში იგრძნობა ერთი რედაქტორის ხელი. ეს განსაკუთრებით კარგად ჩანს ისეთი დღესასწაულების მიმართ, რომლებიც ჰიმნოგრაფიული თვალსაზრისით იადგარის დონეზე ჩანს განვითარებული და მათ ლექციონარის არსებულ ნუსხებში ეამისწირვის პოეტური საგალობლები არ ეძებნებათ. მხედველობაში გვაქვს აბოს, თეკლას და წმ. გიორგის დღესასწაულები. ამ დღესასწაულთა ეამისწირვები იადგარში ერთი პრინციპითაა შედგენილი — ყველგან ოხითაჲს ერთი და იგივე ტექსტია შემოტანილი, რომელიც თევდორობის ზოგადი განგებიდან მომდინარეობს, და დანარჩენი პოეტური თუ ფსალმუნური საგალობლებისათვის მინიშნებულია თევდორობა (გამონაკლისს შეადგენს მხოლოდ აბოსათვის დაწერილი კელთაბანისა)²⁷⁸.

ლექციონარისა და უძველესი იადგარის ნუსხების შედარება გვიჩვენებს, რომ მოწამეთა ზოგად განგებას ფორმირების სხვადასხვა ეტაპი უნდა გაეგლო. ლექციონარის უძველესი ნუსხებისათვის უცხო არ უნდა ყოფილიყო ამ ზოგადი დღესასწაულის კონკრეტულ თარიღზე არსებობა, რის კვალიც, როგორც ზემოთ ვნახეთ, დარჩენილია P ნუსხაში, ასევე Sin. 54 ხელნაწერში. გამორიცხული არ არის, რომ არსებობდა ლექციონარის ისეთი რედაქციაც, რომელშიც სწორედ თევდორეს ხსენება წარმოადგენდა ზოგად დღესასწაულს და ეს ვითარება შემონახული იადგარის ABC ნუსხებში.

2. ზოგადი ხასიათისაა უძველესი იადგარის მოციქულთა დღესასწაულიც (გვ. 255—260). იგი იადგარის AB ნუსხებმა შემოგვინახეს—A-მ მარტვილის შემდგომ მე-7 კვირას, ათინოგენ მღვდელთმომძღვრის ხსენების დღეს, ხოლო B-მ—უთარილოდ, იადგარის დასაწყის ნაწილში (აქვე, გვ. 736). ამ დღესასწაულის ზოგად დანიშნულებაზე მიგვიითივებს:

ა. უპირველეს ყოვლისა, სათაური და ადგილი იადგარში. AB-ს მიხედვით მას ეწოდება ზოგადად „მოციქულთანი“ (გვ. 255). იადგარში იგი დაწესებულია არა რომელიმე კონკრეტული მოციქულის დღესასწაულის თარიღზე, არამედ საგანგებოდ შერჩეულ მოძრავ თარიღზე, რომელიც ათენაგნობად იწოდება, თუმც B-ში, როგორც უკვე ზემოთ ითქვა, მოციქულთა განგება ჩართულია დეკემბრის ციკლში, სტეფანე პირველმოწამის ხსენების შემდეგ. ამგვარი ტრადიციის არსებობას მხარს უჭერს Sin. 54, სადაც

²⁷⁷ C ნუსხაში მეტია ისეთი სტროფების რიცხვი, რომლებიც უშუალოდ თევდორეს მიეწარება. იგივე სტროფები A-ში ეხება ზოგადად მოწამეებს. ძნელია თქმა, რომელი ნუსხის ჩვენება გვანი გადაკეთების შედეგი. იგივე ვითარებაა ოხითაჲს იმ ტექსტებშიც; რომლებიც C-თი აღვადგინეთ („დასაბამითგანი მცნებანი ქრისტესნი...“), ან მხოლოდ C-შია („ლუაწლისა მძლეო თევდორე...“). იხ. გვ. 114. ვფიქრობთ, C აკონკრეტებს თავიდან ზოგადი შინაარსის მქონე დასდებლებს.

²⁷⁸ დღესასწაულთა ამავე ჯგუფის შესახებ იხ. აქვე, გვ. 862—867.

მოციქულთა ზოგადი განგება თარიღის გარეშე მოთავსებულია სტეფანე პირველმოწამის ხსენებასა და განცხადებას შორის (Sin. 54, 75r—77v). აქ არ არის მითითებული კავშირი ათენაგენობასთან.

ბ. იადგარის A ნუსხაში რამდენიმე დღესასწაული შეიცავს მითითებებს, რომელთა საფუძველზე საკირო საგალობლები მოხმობილი უნდა იქნას მოციქულთა ზოგადი განგებიდან. 28 დეკემბერს, პეტრე და პავლე მოციქულების ხსენების დღეს, ცისკრის კანონი წარმოდგენილია მხოლოდ ორი უკანასკნელი გალობით. მათ წინ უძღვის შენიშვნა: „გალობათა ათენაგენასა ჰპოვნე“ (გვ. 27). ეს კი ნიშნავს, რომ პეტრე-პავლობის გალობათა შემავსებელი საგალობლები აღებული უნდა იქნას მოციქულთა იმ კანონიდან, რომელიც ათენაგენობის დღეზეა მოტანილი. იმავე დღესასწაულს ახლავს სხვა შენიშვნაც, რომლის მიხედვით ეამისწირვის საგალობლებიც მოხმობილია ათენაგენობას დაწესებული მასალიდან: „ოხითაჲ, ფსალმუნი, კელთაბანისაჲ — ყოველი ათენაგენასა ჰპოო“ (გვ. 28).

ანალოგიური დანიშნულებისაა შენიშვნა, რომელიც 29 დეკემბერს იაკობ მოციქულისა და იოანე მახარებლის განგებას ახლავს: „ოხითაჲ და გლობათა დასადებელი ყოველი მოციქულთაჲ ამსახურო, ათენასა (ანუ ათენაგენასა) ჰპოვო“ (გვ. 29)²⁷⁹.

გ. ირკვევა, რომ E-ს „შეკრებულ“ დღესასწაულთა შორის მოთავსებული მოციქულთა დღესასწაულის საგალობლების დიდი ნაწილი ემთხვევა იადგარის

²⁷⁹ კილ-ეტრატის იადგარის აღნიშნულ შენიშვნებს თავის დროზე ყურადღება მიაქცია კ. კეკელიძემ. სიტყვა „ათენაგენაჲ“, რომელიც ხელნაწერში მოციქულთა საგალობლების სათაურის გასწვრივ აშთაზე ოდნავ დაშორებით არის მიწერილი (A 202r) და ამ სათაურის ორგანული ნაწილია, კ. კეკელიძეს მხედველობიდან გამორჩა. ამის შედეგად ათენაგენობის არსებობა ხელნაწერში და მისი კავშირი მოციქულთა დღესასწაულთან მისთვის ცნობილი არ არის. კ. კეკელიძემ გამოთქვა ვარაუდი, რომ უნდა არსებულყო საღვთისმსახურო წიგნი, სახელწოდებით „ათენა“, რომელიც შეიცავდა სხვადასხვა შემთხვევისათვის დაწესებულ ტროპარებსა და კანონებს, მათ შორის მოციქულთა იმ საგალობლებსაც, რომლებიც მხედველობაში აქვს A-ს შენიშვნებს (Ихтург. памятники, с. XXV). უნდა ითქვას, რომ ამ დროისთვის ქართულ ლიტურგიულ ხელნაწერ წიგნებში ჯერ კიდევ არ იყო გამოვლენილი არავითარი მასალა ათენაგენობის შესახებ, რის გამოც სიტყვა „ათენას“ — „ათენაგენას“ შინაარსი და ამ სიტყვით სახელდებული დღესასწაულის ადგილი კალენდარში გაურკვეველი იყო.

შემდგომში „იერუსალიმის ლექციონარის“ გამოცემაში კ. კეკელიძე საგანგებოდ შეჩერდა ათენაგენობაზე, გაარკვია მასთან დაკავშირებული ზოგიერთი საკითხი (Иерус. Канонарь, с. 16—21, 288—294). მაგრამ ლექციონარის LKa ნუსხებში, რომელთაც იგი ეყრდნობოდა, დეფექტურობის გამო არ მისცეს მას საშუალება ზუსტად განესაზღვრა ათენაგენობის ადგილი კალენდარში. ყოველივე ამის გამო კ. კეკელიძე კვლავ იმ თვალსაზრისზე დარჩა, რომ წმ. ათინოგენის სახელი უნდა რქმოდა საღვთისმსახურო წიგნს, რომელიც ასახავდა პერიოდს ყველა წმინდის კვირიდან ენკენიამდე. ამგვარ წიგნში, მისი აზრით, უთუოდ შედიოდა 29 იენისის პეტრე-პავლობის საგალობლები, რომელთა მითითება შესაძლებელი იყო სხვა მოციქულთა ხსენებისას. ამ ვარაუდს კ. კეკელიძე ძირითადად კვლავ კილ-ეტრატის ხელნაწერის შენიშვნებზე აგებდა (Иерус. Канонарь, с. 20—21).

მიუხედავად იმისა, რომ პარიზის ლექციონარმა, იოანე-ზოსიმეს კალენდარმა და მრავალთავეშმა სრული სიყბადე შეიტანეს ათენაგენობის ადგილისა და მოციქულთა ხსენების მასთან დაკავშირების საკითხში, კილ-ეტრატის იადგარის შენიშვნების საფუძველზე კ. კეკელიძე კვლავ ვარაუდობს ათინოგენის სახელით წოდებული კრებულის არსებობას (იხ. ძველი ქართული ეპიტრალოგიურა წერილადი, ეტიუდები, ტ. I, გვ. 128). ამ ვარაუდისათვის, როგორც ვხედავთ, კილ-ეტრატის ნუსხა საფუძველს არ იძლევა.

მოციქულთა ზოგადი ხსენების საგალობლებს. E-ს უფალო ღალადყავსას და აქებდითას ყველა სტროფი პოულობს პარალელს ათენაგენობის შესაბამის საგალობლებში. ასევე დიდია მსგავსება ჟამისწირვის საგალობელთა მხრივ (შდრ. E 138r).

დ. AB ნუსხების მოციქულთა ხსენებას გარკვეული შეხვედრები აქვს ლექციონარის მოციქულთა ზოგად განგებასთან (T 1455—1468)²⁸⁰. ლექციონარის ოხითაჲ, ფსალმუნ-დასდებელი და ალელუჲა ემთხვევა A-ს შესაბამის საგალობლებს. იადგარის AB ნუსხების კელთაბანისაჲ „განაღიდე, მატხოვარ, სოფ...“ დაემთხვა P-ს 29 დეკემბრის იაკობ მოციქულისა და იოანე მახარებლის კელთაბანისას (T 57), ხოლო კელთაბანისას მეორე ტექსტი A-დან „მოციქულნო და მოწამენო...“ იმავე დანიშნულებით შესულია P ნუსხის 28 დეკემბრის პეტრე-პავლობის განგებაში (T 51)²⁸¹.

თუ შევაჯამებთ აქ წარმოდგენილ მასალას, ვფიქრობთ, შეიძლება ითქვას, რომ უძველესი იადგარის მოციქულთა დასდებლები, რომლებიც ათენაგენობაზეა დაწესებული, თავისი დანიშნულებით ზოგადი გამოყენების მასალას წარმოადგენს.

3. ზოგადი გამოყენებისაჲ, როგორც ირკვევა, უძველესი იადგარის მღვდელთმოდვართა ის დასდებლებიც, რომლებიც AB ნუსხებში 1 იანვარს არის დაწესებული (გვ. 30—37). ლექციონარის მიხედვით ეს დღე ბასილი კესარიელი მთავარეპისკოპოსის ხსენების დღეა. ეს ფაქტია სწორედ ფიქსირებული B ნუსხის სათაურში. A ნუსხის სათაურში კი დღესასწაულის ზოგადი ხასიათია წინ წამოწეული. იგივე დღესასწაული C ნუსხაში მოთავსებულია დიდმარხვის მე-6 პარასკევს. C ნუსხაც დღესასწაულის ზოგად ხასიათს გადმოგვცემს.

იადგარის ნუსხების ურთიერთმიჯერება გვიჩვენებს, რომ დასდებლების აბსოლუტური უმრავლესობა სამივე ნუსხაში თანხვედრილია და დაწერილია ზოგადად მღვდელთმოდვართა შესახებ. მხოლოდ B ნუსხა აკონკრეტებს უფალო ღალადყავსას ორიოდ სტროფს ბასილის სახელზე. იგივე სტროფები AC-ში ზოგადი შინაარსისაა (გვ. 30).

E ნუსხაში მღვდელთმოდვართა განგება, რომელიც „შეკრებულ“ დღესასწაულთა შორის არის მოთავსებული, შედგენილია ABC ნუსხებში კონკრეტული თარიღების ქვეშ მოტანილი მასალის საფუძველზე²⁸². ბუნებრი-

²⁸⁰ შეენიშნათ, რომ L-თან შედარებით P ბევრად ვრცელია საკითხაეებისა და ფსალმუნების მხრივ და შეიცავს პოეტურ ტროპარებსაც, რომელთაგან ზოგიერთი (T 1468) გვიანი შეეება უნდა იყოს.

²⁸¹ შეენიშნათ, რომ ათენაგენობას, რომელიც ლექციონარის მხოლოდ P ნუსხით არის მოღწეული, არ აქვს ზოგადი დღესასწაულის სახე, თუმცა საკუთარი განგება აქვს. ამ დღის ფსალმუნური საგალობლები ემთხვევა P-ს მოციქულთა ზოგადი განგების ფსალმუნური საგალობლების ერთ-ერთ ფენას (შდრ. T 899, 904 და 1455, 1460). პოეტურ საგალობელთაგან ოხითაჲ დასაწყისით: „გიხაროდენ, საგალობელნო...“ არ იძებნება სხვაგან არსად, არც ლექციონარებში და არც იადგარებში. ხოლო კელთაბანისაჲს და სიმფიდისაჲს ტექსტებს იგი სესხულობს 28 დეკემბრის პეტრე-პავლეს დღესასწაულის განგებიდან (შდრ. T 906 და T 51, 52). ამგვარად, ლექციონარის არსებული ნუსხები არ იძლევა შესაძლებლობას შევაიმოწოთ, იყო თუ არა ლექციონარში ათენაგენობა განეთარების რომელიმე ეტაპზე მოციქულთა ზოგადი განგება, როგორც ეს იადგარშია, თუმც მისი მასალა აშკარად მოციქულთა თემას ეხება.

²⁸² E-ს უფალო ღალადყავსას და აქებდითას სტროფებს უკლებლივ დაექებნა პარალელური ტექსტები ABC ნუსხების დასდებელთა შორის (შდრ. E 138r). ჟამისწირვის საგალობლების თვალსაზრისით ასეთი სრული დამთხვევა არა გვაქვს.

ვია დავასკვნათ, რომ ამ დასდებლებში იმთავითვე იყო ჩადებული ზოგადი ხასიათი როგორც შინაარსის, ასევე მათი გამოყენების თვალსაზრისით. უძველეს იადგარში მღვდელთმოდღვართა დღესასწაული, როგორც ჩანს, კონკრეტულ კალენდარულ დღეზე განზოგადდა, ვიდრე იგი ცალკე გამოიყოფოდა. ეს კონკრეტული დღესასწაული სწორედ 1 იანვრის ბასილი მთავარეპისკოპოსის ხსენება უნდა ყოფილიყო, რომელიც კალენდრის უძველეს ფენას განეკუთვნება. ამას მხარს უჭერს ლექციონარის P ნუსხა, სადაც მთელი რიგი დღესასწაულებისა, რომელთაც თავისი განგება არა აქვთ, როგორც ზემოთ უკვე ითქვა (გვ. 749), მასალისათვის მიმართავს 1 იანვრის განგებას. ამ ფაქტში ძველი პრაქტიკის ნაშთი უნდა დაინახოთ (ამასვე მხარს უჭერს Sin. 54)²⁸³. ნიშანდობლივია, რომ უძველესი იადგარის მღვდელთმოდღვართა დღესასწაულის ეამისწირვის ფსალმუნური და პოეტური საგალობლები მეტ სიახლოვეს სწორედ P ნუსხის 1 იანვრის შესაბამის საგალობლებთან ამჟღავნებენ (შდრ. T 66, 67)²⁸⁴.

4. უძველესი იადგარის ზოგადი გამოყენების დღესასწაულთა რიცხვს უნდა მივაკუთვნოთ მამათა ხსენება, რომელიც 28 იანვარს არის დაწესებული (გვ. 79—85). ამ ხსენების საგალობლები შესულია იადგარის ABC ნუსხებში. B მამათა ხსენებისათვის განეკუთვნის დასდებლებს არ გამოყოფს სპეციალური კალენდარული მითითებით, არამედ მოაქვს ანტონის ხსენების დასდებლებთან ერთად 17 იანვარს. ანტონის ხსენება A-ში ცალკეა წარმოდგენილი, ხოლო C-ში საერთოდ არ არის შეტანილი. B-ს ეს თავისებურება, როგორც ჩანს, იმით არის განსაზღვრული და გამართლებულიც, რომ იადგარის ანტონისა და ყოველთა მამათა ხსენების საგალობელთა გარკვეული ნაწილი ამ ორი დღესასწაულისათვის საერთოა, განსაკუთრებით ითქმის ეს ეამისწირვის პოეტურ საგალობლებზე (შდრ. გვ. 78—79 და გვ. 84—85). ასევე ზოგიერთი სტიქარონი, რომელიც A-ში ზოგადად მამათა ხსენებას შეეხება, B-ში დაკონკრეტებულია ანტონის სახელზე (გვ. 79, 83—84). როგორც ჩანს, ამ ორ დღესასწაულს, გარკვეულად ერთი და იმავე საგალობლებით აკომპლექტებდნენ.

ანტონისა და ყოველთა მამათა ხსენებებს: აღნიშნული ნათესაობა ლექციონარიდან მომდინარეობს. ლექციონარის ანტონის დღესასწაული, რომელიც დღესასწაულთა უძველეს ფენას განეკუთვნება, როგორც ჩანს, საფუძვლად დასდებია ყოველთა მამათა ხსენების განგებას, რაც კარგად ჩანს P ხელნაწიდან (T 178—181).

ლექციონარის ნუსხები მამათა დღესასწაულს ზოგად განგებათა რიგში არ შეიცავენ. შესაძლებელია ეს იმით აიხსნას, რომ ლექციონარის კალენდარი საერთოდ ღარიბია მამათა კონკრეტული ხსენებებით.

რაც შეეხება იადგარის E ნუსხას, მასში მამათა ხსენება გადატანილია „შეკრებულ“ დღესასწაულთა რიგში (E 138v). E ნუსხის სტიქარონები უკლებლივ პოულობს პარალელს ABC ნუსხებში. ეამისწირვის საგალობლებიდან E-ში,

²⁸³ Sin. 54-ში მღვდელთმოდღვართა ზოგადი განგება ჩართულია სტეფანე პირველმონაღმის ხსენებასა და ვანებადებს შორის.

²⁸⁴ ამავე ნუსხის ზოგადი განგების კელთაბანისაჲს ორი ტექსტი დასაწყისებით — „კაცი ღმრთისანი სარწმუნო...“ და „ქრისტეს მეუფისა შეერთებულნი...“ (T 1507)—ისეთ ტროპართა რიცხვს მიეკუთვნება, რომელთაც იადგარის ნუსხებში პარალელი არ ეძებნებათ და P-ს გვიანდელ შევსებად უნდა განვიხილოთ.

გარდა იმ ტექსტებისა, რომლებიც ABC-ში და ლექციონარის პარიზულ ნუსხაშია. იოანე-ზოსიმეს შემოაქვს კელთაბანისაჲს და სიწმიდისაჲს განსხვავებული ტექსტები. მიუხედავად განსხვავებისა, აშკარაა, რომ მამათა დღესასწაულს იაღგარის ყველა ნუსხაში ძირითადად ერთი შედგენილობა აქვს და ფუნქციაც ერთი აქვს დაკისრებული. მის ზოგად დანიშნულებას ისიც ადასტურებს, რომ A ნუსხაში მამათა დასდებლები გამოყენებულია 28 სექტემბერს დაწესებულ ხართონის ხსენებაზე, რომელსაც თავისი საკუთარი საგალობლები არ გააჩნია (გვ. 318). აქ შენიშნულია: „ყოველი ანტონისი ამსახურო ანუ მამათაჲ“. ეს შენიშვნა იმის მაჩვენებელიცაა, თუ როგორი მკიდრო კავშირია ანტონისა და მამათა ხსენებებს შორის მასალის თვალსაზრისით, რაზედაც ჩვენ ზემოთაც მივეუთოთ.

ამრიგად, უძველესი იაღგარის ნუსხებში გამოყავით რამდენიმე დღესასწაული, რომელთა ზოგადი გამოყენება ნუსხებში არსებული მონაცემებისა და შედარებითი მასალის მიხედვით ექვს არ უნდა იწვევდეს. მაგრამ ამავე დროს არ გამოერიცხავთ, რომ იაღგარის კიდევ ზოგიერთი დღესასწაულის საგალობელ მასალას ჰქონდა საერთო გამოყენება. ამას გვაფიქრებინებს, უპირველეს ყოვლისა, იოანე-ზოსიმეს მიერ შედგენილი „შეკრებულ“ დღესასწაულთა რიგი, რომელშიც ზემოთ განხილულ დღესასწაულთა გარდა შეტანილია კიდევ რამდენიმე: ღვთისმშობლის, ჯვრის, წინასწარმეტყველთა და მეფეთა, მთავარანგელოზთა და სულის ხსენებისა. ყველა ისინი უძველესი იაღგარის მასალის მიხედვითაა შედგენილი.

ჩვენ არა გვაქვს საშუალება დეტალურად წარმოვადგინოთ E ნუსხის ჩამოთვლალ ზოგად განგებათა საგალობლების შედგენილობა და შევქმნათ იაღგარის ნუსხათა მიმართებების სრული სურათი. აღვნიშნავთ მხოლოდ, რომ E-ს დასდებულთა შორის არის ისეთებიც, რომელთაც არ ეძებნებათ შესატყვისი იაღგარის დანარჩენ ნუსხებში და არც ლექციონარში. არ გამოერიცხავთ, რომ ზოგიერთი მათგანი ახალია და პირველად იოანე-ზოსიმეს დროსაა შემოტანილი. ზოგად დღესასწაულთა საგალობლებით დაკომპლექტებაში იგრძნობა იოანე-ზოსიმეს უაღრესად თავისუფალი დამოკიდებულება იაღგარული მასალისადმი. ამგვარი დამოკიდებულების გამოვლენაა თვით ზოგად დღესასწაულთა ცალკე რიგის შექმნის ფაქტიც, რაც, ჩვენი აზრით, ახალი იაღგარების ანალოგიითაა მოცემული. მაგრამ ზოგად დღესასწაულთა განგებათა შედგენისას იოანე-ზოსიმე გარკვეულ ტრადიციებს ემყარებოდა, რაც მოცემული იყო იაღგარის ადრეულ ნუსხებშივე, მის ხანგრძლივ პრაქტიკულ გამოყენებაში. უნდა ვიფიქროთ, რომ კალენდარული დღესასწაულები, რომელთა მიხედვით ააგო იოანე-ზოსიმემ ზოგადი დღესასწაულები, ადრევე გამოიყენებოდა ამგვარი დანიშნულებით. მოციქულთა, მოწამეთა, მღვდელთ-მოძღვართა, მამათა ზოგადი დღესასწაულების გვერდით უძველეს იაღგარში, საკიროების შემთხვევაში, ასეთივე დანიშნულებით იხმარებოდა 14 ნოემბრის მთავარანგელოზთა დღესასწაულის, 14 სექტემბრის ჯვრის აღმართების, იაღგარის საწელიწდო ნაწილის ბოლოში უთარილოდ დართული სულის დასდებლები და სხვა. შესაძლებელია, მარიამობის განგებაც, რომელიც A ნუსხაში გამოირჩევა საგალობელთა დიდი არჩევანით, გამოიყენებოდა ღვთისმშობლის ზოგად განგებად, როგორც ეს ლექციონარის LP ნუსხებშია (ამის შესახებ ზემოთ, გვ. 749).

ზოგადი გამოყენების დღესასწაულების არსებობა უძველეს იაღვარში ექვს არ უნდა იწვევდეს. სხვა საკითხია, თუ რამდენად მკაფიოდ არის გამოკვეთილი იაღვარის ეს მხარე ამა თუ იმ ნუსხაში. მიუხედავად იაღვარის ნუსხათა სიმცირისა და მათი სხვადასხვა სისრულისა, ისინი საშუალებას გვაძლევენ ერთგვარად თვალი გავადევნოთ ზოგადი განგებების ჩამოყალიბებისა და ხელნაწერებში მათი ფიქსირების პროცესს. იაღვარების შეპირისპირება ლექციონარის ნუსხებთან გვაფიქრებინებს, რომ განვითარების ადრეულ ეტაპზე ლექციონარში დღესასწაულთა განზოგადება კონკრეტული თარიღების ქვეშ უნდა განხორციელებულიყო. მსგავსი შინაარსის დღესასწაულების კალენდარული წრის გაფართოებამ და თანდათან შემოტანამ, როგორც ჩანს, მოითხოვა მათი მიყვანა ლექციონარის უძველესი ფენის დღესასწაულებთან, რომლებისთვისაც უკვე შემუშავებული იყო ღვთისმსახურების სათანადო განგებები. შემთხვევითი არ არის, რომ იაღვარის ნუსხებში ზოგადი განგებები დაუკავშირდა ბასილი კესარიელის, წმიდა თევდორეს, მღვდელთმოდვარ ათინოგენის და სხვა დღეებს, რომლებიც იერუსალიმური კალენდრის უძველეს დღესასწაულთა რიცხვს მიეკუთვნებიან. ჩვენ არ გამოვირიცხავთ, რომ მსგავსი ვითარება იყო თვით ლექციონარის ადრეულ ნუსხებშიც, ვიდრე დღესასწაულები ცალკე ჯგუფად გაფორმდებოდა. ამის კვალი, როგორც ეს ზემოთ იყო ნაჩვენები, დარჩენილია LP ნუსხებში და Sin. 54-ში, სადაც სრულიად აშკარად ზოგადი დღესასწაულების ჯგუფი დეკემბრის ციკლთან არის მიყვანილი²⁸⁵. მარტივი კალენდრის წყალობით იაღვარმა, როგორც ჩანს, ბოლომდე შეინარჩუნა ზოგად დღესასწაულთა ფიქსირების ძველი წესი. იოანე-ზოსიმეს მიერ შედგენილ ზოგად დღესასწაულთა რიცხვ აშკარად ხელოვნურობის ბეჭედი აზის და იგი ახალი იაღვარების ანალოგიითაა შედგენილი.

კონკრეტულ და ზოგად დღესასწაულთა ურთიერთგანსაზღვრულობა, რაც ლექციონარს და შესაბამისად უძველეს იაღვარს ახასიათებს, საშუალებას იძლევა შედარებით ვიწრო და შემოფარგლული ჰიმნოგრაფიული რეპერტუარის პირობებში დაკმაყოფილდეს დღესასწაულთა და სხენებათა დიდი წრე. იაღვარის გამოყენების მასშტაბები არ შემოიფარგლება საკუთრივ მისი კალენდრით, მას მხედველობაში თავისი დროის ვრცელი კალენდარი აქვს, რასაც ლექციონარი განასახიერებს. ვფიქრობთ, სწორედ ზოგად დღესასწაულთა არსებობით უძველესი იაღვარი სავსებით დაკმაყოფილებდა მთელი კალენდარული ციკლისათვის იმ მოთხოვნილებებს, რასაც ადრეული ღვთისმსახურება ჰიმნოგრაფიას უყენებდა.

უძველესი იაღვარის მარხვის ციკლი

უძველესმა იაღვარმა შემოინახა მდიდარი მასალა დიდმახვისა და ზატიკის პერიოდების ჩამოყალიბების ისტორიული პროცესისა და ამ პერიოდებისათვის დაწესებული საგალობელი ტრადიციების შესასწავლად.

²⁸⁵ აღსანიშნავია, რომ ეს ვითარება თავს იჩინს A ხელნაწერის იბაკოების ნაწილში, სადაც მოციქულთა, მოწამეთა და მღვდელთმოდვართა იბაკოები, მსგავსად Sin. 54-ისა, მოთავსებულია სტეფანე პირველმოწამისა და განცხადების იბაკოებს შორის და არა A-ს ძირითადი ნაწილის შესატყვისად.

ჩვენ უკვე მივეუთითეთ, რომ იადგარის ნუსხებში ყველაზე უკეთ მარხვის ნაწილია დაცული. იგი მხოლოდ D ნუსხაშია ნაკლები, სადაც იგი ვნების ორშაბათის ცისკრის სამსაგალობელზე წყდება (გვ. 178). პერიოდის გავრცობისა და სისრულის თვალსაზრისითაც ნუსხები უმნიშვნელო განსხვავებებს იძლევიან. C ნუსხაში არ არის შეტანილი მხოლოდ ხორცის ალების კვირა დღე, D-ში წმ. თევდორეს ხსენება მარხვის პირველ შაბათს წარმოდგენილია მხოლოდ შენიშვნით, საჭირო მასალა კი იადგარის სხვა ნაწილში უნდა ყოფილიყო მოთავსებული²⁸⁶.

უძველესი იადგარისა და ლექციონარის ურთიერთმიმართებათა შესწავლის საფუძველზე ირკვევა, რომ იადგარის მარხვის პერიოდის ყველა თავისებურება, რაც ღვთისმსახურების წესსა და რიგს შეეხება, მთლიანად ლექციონარით არის განპირობებული. ლექციონარიდან უძველეს იადგარში გადასულია ცალკეული ღვთისმსახურების სახეები და მათი სტრუქტურა, საგალობელთა ფორმები, მათი ფუნქცია და ადგილი ღვთისმსახურების მიმდინარეობაში, დაბოლოს, ამ საგალობელთა ტექსტები.

იადგარში დიდმარხვა ხორცის აკრების კვირა დღით იწყება, რასაც უშუალოდ ყველის ალების კვირა დღე მოსდევს. საკუთრივ სამარხვო პერიოდი კი ყველის ალებით იწყება, იგი მარხვის ღვთისმსახურების პირველ კვირა დღედ იწოდება. მას მოსდევს პირველი ორშაბათი, პირველი სამშაბათი და ა. შ. ვიდრე აღვსებამდე. მთლიანად პერიოდი შვიდ კვირას ითვლის. დიდმარხვის ღვთისმსახურების ამგვარი ათვლა ლექციონარის ანალოგიურია, მისგან მომდინარეობს (T 320—743)²⁸⁷. „ამგვარ ათვლას — წერს კ. კეკელიძე — ადგილი აქვს სირო-ქალდეველთა და სომეხთა კალენდარში, რაც მაჩვენებელი უნდა იყოს ჩვენი პრაქტიკის სიძველისა“²⁸⁸. პრაქტიკის სიძველის მიმანიშნებლად კ. კეკელიძე იმ გარემოებასაც თვლიდა, რომ ლექციონარში, და შესაბამისად იადგარშიც, ჯერ კიდევ არ ჩანს მეზვერისა და ფარისეველისა და უძღვები შეილის კვირები — დიდმარხვის ე. წ. მოსამზადებელი პერიოდი²⁸⁹. ასეთად ლექციონარშიც და იადგარშიც მხოლოდ ხორცის აკრების კვირა ჩანს²⁹⁰. X საუკუნის ახალი იადგარების ჩვენს ხელთ არსებული ნუსხების შესწავლა გვიჩვენებს, რომ მათში საკუთრივ სამარხვო პერიოდი 8 კვირას შეადგენს. ათვლა იწყება ხორცის აკრების კვირა დღიდან, ამდენად ყველის აკრების კვირა დღე რიგით მეორეა, ხოლო ბზობის კვირა დღე რიგით მერვე²⁹¹. საგულისხმო ფაქ-

²⁸⁶ ამის შესახებ იხ. გვ. 719.

²⁸⁷ განსხვავებას ლექციონარსა და იადგარს შორის ის შეადგენს, რომ ყველიერის შეიდეული (პერიოდი ხორცის აკრებიდან ყველის ალებამდე) ლექციონარის P ნუსხაში ყველა დღით არის წარმოდგენილი (T 290—319).

²⁸⁸ კ. კეკელიძე, ძველი ქართული ეორტალოგიური წელიწადი, ეტიუდები, ტ. I, 1956, გვ. 127.

²⁸⁹ Иерус. Канонарь, с. 195.

²⁹⁰ ცნობილია, რომ მარხვის მოსამზადებელი პერიოდის განვითარება პალესტინაში ყველიერის შეიდეულით დაშთავრდა, ხორცის აკრების წინა დღეებს იგი არ იცნობს (იხ. И. Капабаниов, Постная Троица, с. 8—17). ამ ვითარებას ადასტურებს იერუსალიმის პერიოდის ქართული ლიტურგიული ძეგლები.

²⁹¹ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 19—22, 114—116, 169—175, 197—199. საგულისხმოა, რომ ამგვარივე ათვლას უთითებს იოანე-ზოსიმეს მიერ 979 წელს გადაწერილ ოთხთავზე (Sin. 30, 38) დართული განგება. იხ. G. Garitte, Un index géorgien des lectures évangéliques selon l'ancien rite de Jérusalem. Le Muséon, t. 85, fasc. 3—4, 1972, p. 348—353.

ტია, რომ საბაწმიდელ-სინელ მოღვაწეთა ერთი თაობის წარმომადგენელთა, რაც შემთხვევაში ერთი და იმავე პირის მიერ გადაწერილი ძველი და ახალი იადგარები სხვადასხვა წესს მოსდევნ. განსაკუთრებით თვალსაჩინოდ ეს ვითარება იოანე-ზოსიმეს E კრებულში ჩანს, სადაც ძველი და ახალი იადგარები ერთმანეთის პარალელურად დგას²⁹².

ლიტერატურაში აღნიშნულია, რომ VIII საუკუნეში აღმოსავლეთში მართლმადიდებელთა შორის აღვილი ჰქონდა ცხარე დავას 8 და 7 კვირიანი მარხვის მომხრეთა შორის. ეს დავა ასახულია იოანე დამასკელის ეპისტოლეში მარხვის შესახებ. იოანე დამასკელი, რომელიც ანტიოქიის ძველ პრაქტიკას მიიჩნევდა მოციქულთა მოძღვრების საფუძველზე შექმნილად, ამავე დროს ამტკიცებდა რვაკვირიანი მარხვის წესს²⁹³. ნიშანდობლივია, რომ ქართული ჰიმნოგრაფიული კრებულებიდან 8 კვირიანი მარხვა ახალ იადგარს დაუკავშირდა, სწორედ იმ ძეგლს, სადაც არსებითად შემოდის იოანე დამასკელის თაობის ჰიმნოდთა საგალობლები.

დავა მარხვის პერიოდის განსაზღვრისათვის ქრისტიანობის პირველსავე საუკუნეებში წარმოიშვა და ხანგრძლივი დროის განმავლობაში მიმდინარეობდა. ამ საკითხის ირგვლივ მდიდარი ლიტერატურა არსებობს. უკანასკნელ ხანებში ა. რენუმ სომხური ლექციონარის ანალიზის საფუძველზე დაადგინა, რომ რვაკვირიანი მარხვიდან შეიღ კვირაზე გადასვლა იერუსალიმში 384—439 წლებს შორის უნდა მომხდარიყო²⁹⁴. ეს პრაქტიკა ასახულია სწორედ ქართულ ლექციონარში. უძველესი იადგარი განვითარების იმ ეტაპზე ჩანს შექმნილი, როცა შეიღკვირიანმა მარხვამ ოფიციალურად აღიარებული წესის სახე მიიღო და მარხვის დასაწყისში ყველით აღების კვირა დღე დადგა²⁹⁵.

ამასთანავე, იადგარის მარხვის პერიოდის ჰიმნოგრაფიული სახე და განვითარება, როგორც ირკვევა, განპირობებულია სახარების საკითხავების იმ სისტემით, რომელიც ლექციონარის მარხვის კვირა დღეთა შინაარსს განსაზღვრავს. არც ლექციონარის და არც იადგარის კვირა დღეებზე რაიმე ხსენება დაწესებული არ არის. ლიტერატურაში აღნიშნულია, რომ იერუსალიმის ღვთისმსახურებაში მარხვის კვირა დღეთა შინაარსი განსაზღვრული იყო სახარების საკითხავების თავიანთი სისტემით. იგი დატულია IX—X საუკ. დათარიღე-

²⁹² უნდა შევნიშნოთ, რომ დიდ იადგარებში 8 კვირიანი პერიოდის საგალობლებით დაკომპლექტებაში ერთგვარი ხელოვნურობა შეიძინევა. მარხვის მე-6 კვირა, ნაცელად საკუთრივ სმარხვო დასდებულებისა, სხვადასხვა დღესასწაულთა საგალობლებით არის შედგენილი: ოთხშაბათი ღვთისმშობლის, ხუთშაბათი მოციქულთა, პარასკევი—კვირიღ იერუსალიმელის ხსენების, შაბათი მთავარანგელოზთა საგალობლებით. იადგარის ეს თავისებურება ისეთ შთაბეჭდილებას ქმნის. თითქოს ამ გზით ცდილან შეიღკვირიანი პერიოდის რვა კვირად გადაკეთებას.

²⁹³ И. Карабинов, Постная Троица, с. 17—20.

²⁹⁴ Renoux, Codex 121. Edition, p. 184.

²⁹⁵ აღსანიშნავია, რომ VIII ს. ისეთი მნიშვნელოვანი ლიტერატურული ძეგლი, როგორცაა „მარტოლოზა ჰაბო ტფილელისა“, შეიცავს ცნობებს შეიღკვირიანი ხანგრძლივობის მარხვის შესახებ: „ხოლო წმიდათა მათ დღეთა დიდისა მის მარხვისათა შედოთა მათ შედელთა, კვრიაქესა და დღესა შაბათსა ხოლო მი-რაბ-ილის წმიდა იგი სადღესლოდ, კორცი და სისხლი ქრისტისი, მაშინლ ნაკლულევანად მიიღის საზრდლი, ვიდრემდის მიიწია იგი წმიდასა მას დღესა, დიდსა დღესასწაულსა აღვსებასა, აღდგომასა ქრისტის ღმრთისა ჩუენისასა. მაშინლა დააცადა ფიცხელი იგი მარხვა...“ (ძველი ქართული აგიოგრაფიული ლიტერატურის ძეგლები, წ. I, 1963, გვ. 60).

ბულ სინურ ბერძნულ ხელნაწერში № 210, რომელიც სახარების საკითხავებს შეიცავს²⁹⁶. ამ ხელნაწერის მიხედვით ირკვევა, რომ დიდმარხვის კვირა დღეთა ქამისწირვებზე სრულდება საკითხავები ძირითადად ლუკას სახარებიდან. ესენია: იგავები უძღები შვილის, ფარისევლისა და მეზვერის, გულმოწყალე სამარიტელის, მდიდრის შესახებ და სხვა²⁹⁷. ის, რაც მოგვიანებით დიდმარხვის მოსამზადებელი პერიოდის ცალკეულ კვირათა ძირითადი თემა და შინაარსი გახდა, იერუსალიმური პრაქტიკის მიხედვით დაწესებული ჩანს დიდმარხვის კვირა დღეებზე. კ. კეკელიძემ ყურადღება მიაქცია იმ ფაქტს, რომ იგივე ვითარებაა დაცული იერუსალიმური ლექციონარის ქართულ თარგმანში. ლექციონარის მარხვის კვირა დღეთა ქამისწირვის საკითხავები თითქმის თანხვდება ხსენებული ბერძნული ხელნაწერის საკითხავებს²⁹⁸.

უძველესი იადგარის დიდმარხვის პერიოდის საგალობლების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ იერუსალიმის ღვთისმსახურების აქ მითითებული თავისებურება არსებითად საფუძვლად დასდებია იადგარის არა მარტო კვირა დღეების, არამედ მთლიანად მარხვის შვიდეულების საგალობელთა თემას და შინაარსს. ეს ჩანს არა მარტო ქამისწირვის პოეტურ საგალობლებში, რომლებიც საერთოა უძველესი იადგარისა და ლექციონარისათვის, არამედ საკუთრივ იადგარიულ ციკრისა და მწუხრის პოეტურ საგალობლებშიც.

კვირა დღეთა შესახებ ჩვენ შესაძლებლობა გვაქვს ვიმსჯელოთ მხოლოდ ქამისწირვის გელთაბანისა და მწუხრის უფალო ღალადაყვასას მიხედვით, რადგან პოეტურ საგალობელთაგან ცალკეულ კვირა დღეებს მხოლოდ ეს უკანასკნელი აქვთ საკუთარი. ირკვევა, რომ ყველის აღების კვირის გელთაბანისა და წარმოადგენს პირდაპირ მითითებას დიდმარხვის დასაწყისზე: „ვიწყოთ, ერნო, უბიწომა მარხვისა, რომელ არს სულთა ცხორება...“ (გვ. 100). ხოლო მომდევნო მე-2—მე-6 კვირა დღეთა გელთაბანისას ტექსტები პირდაპირ პასუხობენ შესაბამისი დღის სახარების თემას²⁹⁹: მარხვის დანარჩენ დღეთა ოხითებასა და სტიქარონებში ასევე ჩანს უშუალო დამოკიდებულება შესაბამის კვირათა სახარებებზე.

აქედან კი ის დასკვნა გამოდის, რომ საკითხავების აღნიშნული სისტემის უკვე არსებობა აუცილებელი წინაპირობაა უძველესი იადგარის მარხვის პერიოდის ჰიმნოგრაფიული მასალის შემუშავებისათვის.

საგულისხმო ფაქტია, რომ ლექციონარის საკითხავების ზუსტად იგივე სისტემა საფუძვლად დასდებია იოანე ბოლნელის ქადაგებებს მარხვისათვის³⁰⁰ და თუ გავიზიარებთ მ. თარხნიშვილისა და მ. ვან ესბროკის თვალსაზრისს, რომ იოანე ბოლნელის მოღვაწეობის ეპოქა VII საუკუნის დასაწყისია, მაშინ გამოდის, რომ ამ დროისათვის ლექციონარში უკვე გვაქვს აღნიშნული საკითხავები. მარხვის კვირათა სახარების საკითხავებს სომხური ლექციონარის V ს. რედაქციები ჯერ კიდევ არ იცნობენ. მაშასადამე, სისტემის ფორმირება

²⁹⁶ И. Ка́р а́б и н о в, Постная Трпюдь, с. 22—25.

²⁹⁷ იქვე, 83. 25.

²⁹⁸ Иерус. Канонарь, с. 195—196.

²⁹⁹ L e e b, Die Gesänge, S. 107.

³⁰⁰ M. T a r c h n i š v i l i, Zwei georgische Lectionarfragmente, S. 280—281 = E s b r o e c k, Homélieires, p. 312—316, 329—330.

VI ს. თავსდება. მხოლოდ ამის შემდგომად უნდა ვივარაუდოთ ის საგალობლები, რომლებიც ლექციონარსა და იაღვარში გვაქვს.

იაღვარის დიდმარხვის პერიოდის კალენდრის თავისებურებას ისიც შეადგენს, რომ მისი შაბათები თავისუფალია მარხვისაგან და მათზე გარკვეული დღესასწაულებია დაწესებული. I შაბათი ეთმობა წმიდა თევდორეს ხანებას³⁰¹, IV—40 სებასტიელი მოწამის ხსენებას, როგორც უკვე ნაჩვენები იყო ზემოთ (იხ. გვ. 730—731), VI შაბათი — ლაზარეს აღდგინებას. იაღვარის ნუსხების დანარჩენ შაბათთა დაწერილებითი შესწავლა გვიჩვენებს, რომ ისინიც განკუთვნილია დღესასწაულებისათვის და ამდენად თავისუფალი მარხვისაგან (იხ. გვ. 765—767). აღნიშნული ვითარება სრულ თანხმობაშია ქართული ლექციონარის ადრეული პრაქტიკის ამსახველი LKa ნუსხების ჩვენებებთან და ლექციონარზე სრულ დამოკიდებულებას გვიჩვენებს.

უძველესი იაღვარის მარხვის პერიოდი გარკვეული კანონზომიერებებით ხასიათდება, რომელთაც აქ შევეხებით.

1. დიდმარხვის შეიღვეულების სადა დღეები (ორშაბათი-პარასკევი), გარდა ენების კვირის დღეებისა, მსგავსად ლექციონარისა, საგალობლების ერთსა და იმავე შედგენილობას გვიჩვენებს.

აქ წარმოდგენილია ორი მსახურებას საგალობლები—ციცკრის აქებდითსა და მწუხრის უფალო ლაღადყავსა, ოხითაჲ და ფსალმუნ-დასდებელი. ეს გამიჯვნა ნათლად ჩანს C ნუსხაში, სადაც თითქმის ყოველი დღის განგებაში აქებდითსას შემდეგ არის მითითება: „მწუხარი“³⁰².

სადა დღეების საგალობლებს ახასიათებთ ერთი თავისებურება, რაც აგრეთვე ლექციონარით არის ნაკარხავე: პირველი ოთხშაბათის ოხითაჲს ტექსტი საერთოა დიდმარხვის ყველა ოთხშაბათისა და პარასკევისათვის ენების კვირამდე. იაღვარის A, B და D ნუსხებში ამის თაობაზე არის სპეციალური მითითებები (გვ. 105)³⁰³. მითითება დასტურდება E-შიც (E 139r). იაღვარის დანარჩენ ოთხშაბათ-პარასკევა განგებებში შენიშვნის შესაბამისად ოხითაჲ შეტანილი აღარ არის, იგი იგულისხმება. ეს წესი დატულია C ხელნაწერშიც, თუმცა სათანადო შენიშვნა მასში არ არის.

საგალობელთა შედგენილობის თვალსაზრისით იაღვარს ლექციონართან საერთო აქვს მხოლოდ მწუხრის ოხითაჲ და ფსალმუნ-დასდებელი. ამ უკანასკნელის არსებობა განსაზღვრულია საკითხავების იმ სისტემით, რომელიც ნიშანდობლივია ლექციონარის მიხედვით დიდმარხვის სადა დღეების ლტის-მსახურებისათვის³⁰⁴.

³⁰¹ წმ. თევდორეს ხსენება ლექციონარის ნუსხების მიხედვით აღნიშნება მარხვის I შაბათს, სხვა ტრადიციას ლექციონარი არ იცნობს. Sin.34-ის ძველ იაღვარში, იოანე-ზოსიმეს კალენდარში და ახალ იაღვარებშიც იგივე ვითარებაა. ქართული ლიტურგიული ძეგლები არსად არ უთითებენ 17 თებერვალს, როგორც სამეცნიერო ლიტერატურის მიხედვით ამ დღესასწაულის დაწესების თაღდაპირველი თარიღი უნდა ყოფილიყო (И. Карабнинов, Постная Триода, с. 32—33).

³⁰² მწუხარზე მითითება ასევე ახასიათებს ლექციონარის ნუსხებს: T 331, 336, 341, 345 და ა. შ.

³⁰³ შდრ. T 341.

³⁰⁴ აღსანიშნავია, რომ ლექციონარში მარხვის სადა დღეებისათვის მხოლოდ ძველი აღთქმის საკითხავებია დაწესებული, ამიტომაც, რომ ფსალმუნურ საგალობელთაგან აღნიშნულ დღეებს მხოლოდ ფსალმუნ-დასდებელი ახასიათებთ, როგორც ამ ტიპის საკითხავებთან დაკავშირებულია.

მარხვის პირველი ოთხშაბათის განგებას იადგარის CE ნუსხების მიხედვით კიდევ ერთი თავისებურება ახასიათებს. საგალობელთა სადა დღეებისათვის ნიშანდობლივი თანმიმდევრობის შემდეგ ამ ნუსხებში შეტანილია დამატებით ფსალმუნ-დასდებელი და სიწმიდისაჲ (გვ. 105). ფსალმუნ-დასდებლისათვის შერჩეულია მუხლები 140-ე ფსალმუნიდან (შესაბამისად მეორე და პირველი), სიწმიდისაჲს სრული ტექსტი მოცემულია C-ში. E ნუსხა იოანე-ზოსიმესათვის ჩვეული სიწმინდით ხსნის აღნიშნული მასალის ლიტურგიკულ შინაარსს. ირკვევა, რომ აქ საქმე გვაქვს სიწმიდის განახლების განგებასთან და აღნიშნული ფსალმუნ-დასდებელი და სიწმიდისაჲ ამ ლიტურგიის თანმხლებ საგალობელ მასალას წარმოადგენს. E-ში ნათქვამია: „... და ზედა საკითხაესა—ფსალმუნი: ვითარცა საკუმეველი წინაშე შენსა წარემ... დასადებელი: უფალო, დაღად-ვეყვ შენდამი, ისმ... სიწმიდის განახლებასა—სიწმიდისაჲ: აწ ძალნი ცათანი...“ (E 139r). ამგვარი პირდაპირი მითითება სიწმიდის განახლების ლიტურგიაზე არც ლექციონარისა და არც იადგარის დანარჩენ ნუსხებს არ დაუცავთ.

აქ რომ სიწმიდის განახლების ლიტურგიის თანმხლებ საგალობლებთან გვაქვს საქმე, ეს კარგად ჩანს იმ ფაქტიდან, რომ მითითებული ფსალმუნ-დასდებელი და სიწმიდისაჲ მოთავსებულია „სიწმიდის განახლების წესის“ იმ რედაქციაში, რომელიც XVI საუკუნის გელათის მონასტრის ილიტარიონშია მოთავსებული და ბასილი დიდის სახელს ატარებს. ამ ძეგლის რუსული თარგმანი გამოცემულია კ. კეკელიძის მიერ³⁰⁵.

სიწმიდისაჲს ტექსტი შეტანილია „სიწმიდის განახლების წესის“ სხვა რედაქციაშიც, რომელიც იოანე-ზოსიმეს ხელით 985 წელს სინაზე გადაწერილ ხელნაწერშია შესული³⁰⁶. ტექსტი გამოცემულია მ. თარხნიშვილის მიერ³⁰⁷.

იგივე ფსალმუნ-დასდებელი და სიწმიდისაჲს ტექსტი დასტურდება აგრეთვე „იერუსალიმის ტიპიკონის“ ვნების ორშაბათის განგებაში ჩართულ „სიწმიდის განახლების წესში“³⁰⁸.

სამეცნიერო ლიტერატურიდან ცნობილია, რომ სიწმიდის განახლების ლიტურგია უძველესი მოვლენაა. მის წარმოშობას მოციქულთა ეპოქას უკავშირებენ. ისიც ცნობილია, რომ უამისწირვის ეს თავისებური წესი შემუშავებულია სპეციალურად მარხვისათვის და რომ იგი უძველესი დროიდანვე დაწესებული იყო დიდმარხვის ყოველ ოთხშაბათსა და პარასკევს, აგრეთვე ვნების კვირის პირველ სამ დღეს — ორშაბათს, სამშაბათსა და ოთხშაბათს³⁰⁹.

ქართული უძველესი იადგარის პირველი ოთხშაბათის განგებაში სიწმიდის განახლების ლიტურგიის მასალის ჩართვა, რასაკვირველია, შემთხვევითი არ არის და ამ ფაქტში არსებული წესის ასახვა უნდა დავინახოთ. მხედველობაშია მისაღები ის გარემოებაც, რომ A ნუსხაში, პირველი პარასკევის განგებაში, თითქოსდა უადგილოდ, ჩართული აღმოჩნდა იგივე ფსალმუნ-დასდებელი 140-ე

³⁰⁵ Литург. памятники, с. 102—106.

³⁰⁶ ა. შ ა ნ ი ძ ე, ქართული ხელნაწერები გრაეში. თბ. უნივერსიტეტის შრომები, IX, გვ. 347.

³⁰⁷ Liturgie Ibericae Antiquiores. Louvain, 1950, p. 93—101.

³⁰⁸ იბ. ა. პაპადოპულო-კერამევის გამოცემა *Ανάλεκτα Ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας*, II, Petersburg, 1894, 49. იგივე: А. А. Дмитриевский, Богослужение страстной и пасхальной седмиц во св. Иерусалиме IX—X в. Казань, 1894, с. 49.

³⁰⁹ А. А. Дмитриевский, დასახ. შრომა, გვ. 292—302.

ფსალმუნიდან. ამ საგალობელს დართული აქვს შენიშვნა: „ყოველთა ოთხ-შაბათ-პარასკევთა“ (გვ. 107). ვფიქრობთ, შემთხვევითი არ არის A და C ხელნაწერების ამგვარი შეხვედრა. უაღრესად საგულისხმო შენიშვნა A-დან C-ში მოცემული განგების მარხვის დანარჩენ ოთხშაბათ-პარასკევებზე გავრცელებას მიგვანიშნებს. როგორც ვხედავთ, A და C ნუსხებისათვის ოთხშაბათი და პარასკევი გამორჩეულია უთუოდ იმით, რომ სწორედ ამ დღეებში აღგილი აქვს სიწმიდის განახლების ლიტურგიას, რომელიც მწუხრის მომდევნოდ სრულდება.

იერუსალიმური ლექციონარის გამოცემის კომენტარებში კ. კეკელიძემ სპეციალური პარაგრაფი უძღვნა სიწმიდის განახლების ლიტურგიის საკითხს ლექციონარში³¹⁰. ჩვენ უკვე აღვნიშნეთ, რომ ლექციონარის ნუსხებში არ მოიპოვება პირდაპირი მითითება ან რაიმე განმარტება დასახელებული წესის შესახებ. კ. კეკელიძემ ყურადღება მიაქცია იმ გარემოებას, რომ Ka ხელნაწერი მარხვის რამდენიმე დღის განგებაში—კერძოდ, მე-5 ოთხშაბათს, ხუთშაბათსა და პარასკევს, მე-6 ორშაბათსა და ოთხშაბათს—უთითებს წირვას, რომელიც „სამხრად“ სრულდება (T 478, 500, 507, 529. 543-ის შენიშვნები)³¹¹. რადგან ტერმინი „სამხრად“ ქართული ლიტურგიკული ძეგლების მიხედვით ეამისწირვას აღნიშნავს, კ. კეკელიძემ ხელნაწერში დაინახა პირდაპირი მინიშვნება სიწმიდის განახლების ლიტურგიაზე, რომელიც, მისი აზრით, სრულდება არა მარტო ოთხშაბათსა და პარასკევს, არამედ, Ka-ს მითითებებიდან გამომდინარე, მარხვის ყველა დღეს ბზობამდე, გარდა შაბათებისა და კვირა დღეებისა, აგრეთვე ვნების ორშაბათს, სამშაბათსა და ოთხშაბათს. ამგვარი პრაქტიკა, კ. კეკელიძის აზრით, ალარ დასტურდება ლატალის ნუსხაში³¹².

საგულისხმოა, რომ ტერმინი „სამხრად“ Ka ხელნაწერში მარხვის მე-5 ორშაბათიდან შემოდის და უკავშირდება განსაკუთრებული რიგის მსახურებას, რომელზედაც დაწესებულია კათაკუმეველთა საკითხავეების შესრულება. LP, რომლებიც აგრეთვე შეიცავენ აღნიშნულ მსახურებას, უთითებენ მისი შესრულების დროს—მესამე ეამს ანუ „სამეამს“, როგორც ეს ნათქვამია ორივე ხელნაწერის რუბრიკებში. აღნიშნული მსახურება დიდმარხვის პერიოდის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მოვლენას წარმოადგენს. იგი ძალიან ძველია. მის სიძველეზე მეტყველებს ის ფაქტი, რომ იგი აღწერილი აქვს IV საუკ. მოგზაურ ქალს ეგერიას³¹³. მისი ცნობით, მსახურება პირველ-მესამე ეამებზეა დაწესებული. ეს თავისებურება იერუსალიმურ ნიადაგზე შემუშავებულად ითვლება³¹⁴.

სიწმიდის განახლების ლიტურგია კი, როგორც ეს იადგარის CE ნუსხებიდან დავინახეთ, მწუხრის მომდევნოდ სრულდება, მისი ორგანული გაგრძელებაა. მარხვის სადა დღეების მწუხრი, რომელიც ერთსა და იმავე მოვლენას წარმოადგენს ლექციონარსა და იადგარში, ლექციონარის მონაცემების მიხედვით მე-9 ან მე-10 ეამზე სრულდება (T 481, 488, 560 შგშ.). „იერუ-

³¹⁰ Иерус. Канонарь, с. 202—204.

³¹¹ კ. კეკელიძე უძველესი უთითებს მე-6 სამშაბათს ნაცლად ოთხშაბათისა. (T 536, შგშ.) იგი ასახელებს მე-6 პარასკევის განგებასაც, მაგრამ აქ მითითება „სამხრად“ არ დასტურდება (T 560, შგშ.).

³¹² შევნიშნავთ, რომ Ka ნუსხას კ. კეკელიძე რედაქციულად ეფრო ადრეულად მიიჩნევს ლატალურთან შედარებით, Иерус. Канонарь, с. 11.

³¹³ Правосл. Палест. сборник, т. VII, вып. 2, с. 167—170.

³¹⁴ М. С к а б а л л а н о в и ч, Толковый Типикон, вып. I, Киев, 1910, с. 276.

სალიმონ ტიპიკონის“ გამოკვლევაში ა. დმიტრიევსკი აღნიშნავს, რომ მწუხრი და სიწმიდის განახლება ერთი და იმავე მსახურების ორი განუყოფელი მოვლენაა და რომ მწუხრის გარეშე იგი არ იცნობს სიწმიდის განახლების ლიტურგიის არც ერთ განგებას³¹⁵.

ამ აზრის დადასტურება „სიწმიდის განახლების წესის“ ქართულ სინურ ხელნაწერებში არსებული რედაქცია, რომელზეც ჩვენ უკვე მივეუთითეთ. ამ ძეგლის დასაწყისშივე ნათქვამია: „რამეს მღვდელი სიწმიდეს განახლებს, ყოველი წესი სამწუხრომ აღასრულონ და შემდგომად მამათ ჩუენოჲსა თქუან კელთაბანისაჲ, რომელ მას კვრიაკესა ითქუას...“ და ა. შ., რასაც შემდეგ მოსდევს ჩვენთვის საინტერესო „სიწმიდისაჲ“. მაშასადამე, სიწმიდის განახლება მწუხრის დროს ხდება, მისი ორგანული გაგრძელებაა. *Ка* ხელნაწერში კი გარკვეულ შეუსაბამობებს ვაწყდებით. მასში ხომ ერთაა და იმავე დღეებში „სამხრად“ დაწესებული მსახურებაც არის შეტანილი და მწუხრიც. და თუ სიტყვა „სამხრად“ „სამეამის“ არასწორი წაკითხვის შედეგად არ არის გაჩენილი *Ка* ხელნაწერში, მაშინ აქ მართლაც განსხვავებულ პრაქტიკასთან გვაქვს საქმე, რაც კვლავ ახსნას საჭიროებს. უძველესი იადგარის ნუსხები კი თავის დროის პრაქტიკასთან შეთანხმებული ჩანან — მათი მიხედვით სიწმიდის განახლების ლიტურგია სრულდება დიდმარხვის ყოველ ოთხშაბათსა და პარასკევს მწუხრის განგების მომდევნოდ.

2. დიდმარხვის კვირა დღეების სტრუქტურა განსხვავებულია დანარჩენი დღეებრსაგან. კვირა დღეების მოდელი ყველის ალების კვირაა, რომლითაც ფაქტიურად იწყება მარხვა. აღნიშნული სტრუქტურა შეიცავს ქამისწირვის და მწუხრის საგალობლებს — სამხრად ფსალმუნ-დასდებელს, ალელუიას. კელთაბანისაჲს, სიწმიდისაჲს; მწუხრზე უფალო ღალაღყავასა, ოხითაჲს, ფსალმუნ-დასდებელს.

იადგარის საგალობელთა აქ მითითებული თანმიმდევრობა ემთხვევა ლექციონარს ერთი განახლებებით — იადგარში ჩნდება მწუხრის უფალო ღალაღყავასა³¹⁶.

იადგარის ყველის ალების კვირა დღე შეიცავს შენიშვნებს, რომლებიც განმარტავენ დანარჩენ კვირა დღეთა თავსებურებებს. კერძოდ, შენიშვნა, რომელიც ქამისწირვის „სიწმიდისაჲს“ ახლავს ABDE-ში, განმარტავს, რომ აქ მოცემული ტექსტი („რომელნი ქერობინთა საიდუმლოსა ვემსგავსებით...“) გამოყენებული უნდა იქნას დიდმარხვის ყველა კვირა დღის ქამისწირვაში ბზობამდე (გვ. 100, E 135v).

ანალოგიურია იმ შენიშვნის დანიშნულებაც, რომელიც ABDE-ში მწუხრის „ოხითაჲს“ („ვისწრაფოთ, ერნო, წინა-განსაზღვრებად მომავალისა უბიწოჲსა...“) ერთვის (გვ. 101, E 138 v). თუმცა C ნუსხა აღნიშნულ შენიშვნებს არ შეიცავს, თვით წესი მასში დატულია. II—VI კვირა დღეთა განგებებში სიწმიდი-

³¹⁵ А. А. Дмитриевский, Богослужение страстной и пасхальной седмиц во св. Иерусалиме IX—IX в., с. 300.

³¹⁶ P ხელნაწერს მარხვის საკვირაო ქამისწირვათა განგებებში დამატებით შემოაქვს კიდევ ერთი საგალობელი — „ერის განტევაჲ“. ამ საგალობელს არ უთითებენ არც ლექციონარის LKa და არც უძველესი იადგარის არც ერთი ნუსხა. იგი P-ს სპეციფიკა ჩანს (იხ. T, 329, 364, 402, 476, 527). იხ. აგრეთვე Lee b, Die Gesänge, S. 136—144.

ნაჲ და მწუხრის ოხითაჲ შეტანილი არ არის, ყველგან იგულისხმება ყველით ბღების კვირის საგალობლების ტექსტები.

უძველესი იადგარის აქ მითითებული თავისებურებაჲც საერთოა ლექციონართან. მაგრამ ლექციონარის ნუსხები სხვადასხვა ვითარებას გვიჩვენებენ. ლექციონარის ნუსხათაგან სპეციალური შენიშვნები მხოლოდ P ნუსხაში დასტურდება (T 328, 330). ამავე დროს პარიზის ნუსხა ყოველი კვირის განგებაში იმეორებს სიწმიდისაჲს იმავე ტექსტის დასაწყისს (T 363, 401, 437, 476, 526). ასევე II კვირის განგებაში P იმეორებს ოხითაჲს დასაწყისსაც (T 365). აღნიშნულ შენიშვნებს არ შეიცავს, თვით წესს დაცვა ჩანს სიწმიდისაჲს მიმართ, რომელიც მეორე და მესამე კვირათა განგებებშია გამეორებული. ოხითაჲს შესახებ კი რაიმეს თქმა ძნელია. რადგან იგი არ არის არც ყველის აკრების და არც დანარჩენი კვირა დღეების განგებებში. ლექციონარის Ka ნუსხა ღეფექტურობის გამო ყველის აკრების განგებას არ შეიცავს, სხვა ნაწილებში იგი აბსოლუტურად ემთხვევა L-ს.

უძველესი იადგარისა და ლექციონარის ნუსხების შედარებითი შესწავლა გვაფიქრებინებს, რომ ცალკეულ ნუსხებში ჩვენს მიერ განხილული წესის ფორმირების სხვადასხვა ეტაპებია ასახული. LKa ნუსხები, ვფიქრობთ, ადრეულ ვითარებას ასახავენ. შესაძლებელია, ამ ეტაპზე მწუხრის ოხითაჲ არც კი იყო შემოღებული. იადგარის ნუსხებში ეს წესი საბოლოოდ გაფორმებულია და გამართული.

უძველესი იადგარის კვირა დღეებზე, როგორც ითქვა, რაიმე განსაკუთრებული დღესასწაულები დაწესებული არ არის. მათი შინაარსი განსაზღვრულია შესაბამისი სახარებების საკითხავებით.

3. ცალკე გამოიყოფა უძველეს იადგარში შაბათების სტრუქტურა.

მარხვის იმ შაბათებს, რომელთაც იადგარში ერთი შეხედვით რაიმე განსაკუთრებული მოვლენა არ უკავშირდებათ, საგალობელთა სხვა დღეებისაგან განსხვავებული შედგენილობა ახასიათებთ. მე-2, მე-3 და მე-5 შაბათების საგალობელთა თანმიმდევრობა იადგარის ნუსხებში გარკვეულ განსხვავებებსაც იძლევა, რაც ახსნას ითხოვს. საგალობელთა თანმიმდევრობის სქემა ნუსხათა მიხედვით ასე გამოიყურება:

აქებლითსა ABCDE

სამხრად

ფსალმური ABD

დასადებელი ABD

აღელუჲა ABD

ველთაბანისაჲ A

როგორც ვხედავთ, CE ნუსხებში არ არის შეტანილი სამხრის საგალობლები, ხოლო A-ში II და III შაბათის განგებებში შეტანილია ველთაბანისაჲ. ლექციონარის ნუსხები დასახელებულ დღეებში მხოლოდ ფსალმუნურ საგალობლებს შეიცავენ, რომლებიც აქ ძველი და ახალი აღთქმის საკითხავებს უკავშირდებიან (T 391—394, 427—430, 515—519).

იადგარების მონაცემების, განსაკუთრებით E-ს, ანალიზი საშუალებას გვაძლევს ავხსნათ მარხვის შაბათების თავისებურება. E ხელნაწერის II შაბათის განგებაში აქებლითსას შემდეგ, რომელიც ტექსტობრივად ABCD ნუსხებთან დგას, არის შენიშვნა: „სხუჲა ყოველი წმიდათაჲ“ (139 r), რაც იმაზე მიგვა-

ნიშნებს, რომ II შაბათს დაწესებულია წმიდა მოწამეთა ხსენება. ამ ვითარებას მხარს უჭერს იოანე-ზოსიმეს კალენდარიც, სადაც ნათქვამია: „მეორესა შაბათსა—წმიდათაჲ“³¹⁷. A ნუსხის II შაბათის კელთაბანისაჲ ტექსტის დასაწყისის მიხედვით „წმიდათა“ საგალობელი ჩანს „სატანჯველსა შინა რაჲ იყვენეს წმიდანი...“ (გვ. 123). აღსანიშნავია, რომ ამავე დღის აქებდითსას სტროფებშიც იგივე ხსენების თემა ჩანს (გვ. 122). უნდა ვიფიქროთ, რომ A და E ნუსხები ისეთ ტრადიციას მისდევენ, რომლის მიხედვით მეორე შაბათის სამხარი „წმიდათა“ ხსენებას ეთმობა და ეამისწირვას გულისხმობს. ანგარიშგასაწევეია ის ფაქტი, რომ იადგარის ABD ნუსხებში არსებული ფსალმუნ-დასდებელი და ალელუაჲ, რომლებიც ტექსტობრივად ლექციონართან დგება, ამავე დროს ემთხვევა ლექციონარის წმიდა მოწამეთა ზოგადი განგების შესაბამის საგალობლებს (T 1475, 1484). გამორიცხული არ არის, რომ იადგარის BD ნუსხები და ლექციონარის ნუსხებიც აქ წმიდათა ხსენებას გულისხმობს, მიუხედავად იმისა, რომ მათში სპეციალური მითითებები არა გვაქვს. მით უმეტეს, რომ ლექციონარის ამ დღის საკითხავებიც სამოციქულოდან და სახარებიდან ასახულია წმიდა მოწამეთა ზოგად განგებაშიც (შდრ. T 391—394, 1475, 1477, 1484, 1486).

ამრიგად, უნდა ვიფიქროთ, რომ ლექციონარშიც და იადგარშიც მარხვის II შაბათი იმთავითვე აღბეჭდილი იყო მოწამეთა თემით და დროთა ვითარებაში იგი მოწამეთა ხსენების დღედ ჩამოყალიბდა, რაც ნათლად ჩანს E-სა და იოანე-ზოსიმეს კალენდრის რუბრიკებში. A ნუსხის „კელთაბანისაჲც“ ამ ვარაუდს უჭერს მხარს.

რაც შეეხება E-ს შენიშვნას: „სხუაჲ ყოველი წმიდათაჲ“, იგი უთუოდ გულისხმობს წმიდა მოწამეთა ზოგადი განგების საგალობლებს, რომლებიც მოთავსებულია ამავე ხელნაწერში „შეკრებულად მსგებსისა დღესასწაულთა“ შორის (138r). ამით აიხსნება, რომ მასში II შაბათი მხოლოდ „აქებდითსას“ ტექსტითაა წარმოდგენილი.

ანალოგიურია ვითარება III შაბათის შემთხვევაშიც. შედარებითმა შესწავლამ გაარკვია, რომ იგი მოციქულთა ხსენებას ეთმობოდა, რის კვალიც დარჩენილია ლექციონარის LP ნუსხებში, AE იადგარებსა და იოანე-ზოსიმეს კალენდარში³¹⁸.

მარხვის V შაბათის განგების თავისებურებები განხილული იყო ზემოთ. იადგარის კალენდარზე მსჯელობისას გაირკვა, რომ V შაბათი განკუთვნილია მღვდელთმოდვართა, ხოლო თავისი უფრო ადრეული ტრადიციით კირილე იერუსალიმელის ხსენებისათვის (იხ. გვ. 731—732). აქ მხოლოდ იმას დავძენთ, რომ თუმცა იადგარის BD ნუსხებში V შაბათის რუბრიკებში არავითარი მინიშნება მღვდელთმოდვართა ხსენებაზე არა გვაქვს, მაგრამ მათში იმავე ფსალმუნ-დასდებლისა და ალელუას დადასტურება, რაც A-შია (გვ. 152) და ლექციონარისა და E-ს ზოგად განგებებში, აშკარა მიმანიშნებელია BD-ში იმავე ტრადიციებისა, რაც A-ში გვაქვს.

ამრიგად, იადგარის ნუსხების შედარებითი შესწავლა გვიჩვენებს, რომ მარხვის II, III და V შაბათები შესაბამისად მოწამეთა, მოციქულთა და მღვდელთმოდვართა ხსენებას გულისხმობს. ამის საფუძვლები კი ლექციონარშია იმთავითვე ჩადებული.

³¹⁷ Garilte, Calendrier, p. 116.

³¹⁸ შდრ. ტექსტი გვ. 129—130, T 427—430, E 139v, Garilte, Calendrier, p. 116.

უძველესი იადგარის მარხვის პერიოდის სადა დღეებს ყველის აღების კვირიდან ბზობამდე ერთნაირი, მკაცრად განსაზღვრული სახე აქვს. ეს კი იმის მაჩვენებელია, რომ მათში ერთი და იგივე ლიტურგიკული შინაარსია ჩადებული. სწორედ ეს დღეებია საკუთრივ სამარხვო დღეები, რასაც ლეთისმსახურების ხასიათის გარდა კარგად გამოხატავს საგალობელთა ტექსტებიც, რომლებიც აღსავსეა სინანულთა და ცოდვთა მიტევების თხოვნით.

დიდმარხვის კვირა დღეები თავისუფალია მარხვისაგან, რასაც უჩვენებს მათ განგებაში ეამისწირვის არსებობა. სამეცნიერო ლიტერატურაში აღნიშნულია, რომ დიდმარხვის პერიოდის ჩამოყალიბების საკმაოდ ადრეულ ეტაპზე მარხვისაგან თავისუფლად მიუჩნევიათ კვირა დღეები და შაბათებიც. რომლებიც მოძრავი კალენდრიდან მათზე გადატანილ დღესასწაულებს დაეთმო³¹⁹. განვითარების სწორედ ამ ეტაპს შეესაბამება ქართული უძველესი იადგარი.



მარხვის პერიოდის მკაცრად მოწესრიგებული სტრუქტურები და პარალელურ ნუსხათა მონაცემები საშუალებას იძლევა შევნიშნოთ ხელნაწერებში ყველა, თუნდაც უმნიშვნელო გადახვევა სისტემისაგან და მეტწილად ზუსტად განვსაზღვროთ, ლეთისმსახურების წესითაა იგი განპირობებული, თუ ნუსხისეული შეცდომაა.

აღნიშნავთ ზოგიერთ ფაქტს. ნუსხისეულ შეცდომებად უნდა ჩაითვალოს ხელნაწერებში ამა თუ იმ საგალობელი ელემენტის გამოტოვების შემთხვევები. ასე მაგალითად, B-ს აკლია პირველი ორშაბათის ფსალმუნური საგალობლის მეორე კომპონენტი—დასდებელი (გვ. 103); A-ს II ხუთშაბათისა და V კვირის მწუხრის განგებებს აკლია ფსალმუნ-დასდებელი (გვ. 121, 146), მეექვსე კვირის ეამისწირვას კი—ალელუაჲ (გვ. 153). C-ს საშაბათო ეამისწირვებში არ ჩანს ფსალმუნური საგალობლები და ა. შ.

ამა თუ იმ დღის სტრუქტურის დარღვევა ზოგჯერ გამოწვეულია იმით, რომ საგალობელი არ არის გადაწერილი თავისი დანიშნულებით, თავის ადგილზე. A-ს გადამწერს IV პარასკევის მწუხრისათვის განკუთვნილი და IV შაბათის ყველა საგალობელი შეცდომით მოუთავსებია VI კვირა დღის საგალობლებს შორის, რის გამოც დარღვეულია კვირა დღისათვის ნიშანდობლივი სტრუქტურა³²⁰. იმავე VI კვირადღის მწუხრის უფალო ღაღადყავსას შესახებ გადამწერი თვითონვე შენიშნავს: „ღმერთმან დაგაჯეროს, ყოველთა შემინდგეთ, ესე დასადებელნი არა ამისა ადგილისანი, განა დედანი ურვილნი მქონდეს“ (გვ. 153). BCDE ნუსხები მართლაც ადასტურებენ ამ დასდებლების უადგილოდ ჩართვას. (იხ. გვ. 153). ამგვარი დარღვევების მიზეზი, როგორც ჩანს, ხშირად დაზიანებული და ნაკლები დედანია.

სხვა ნიადაგზე ჩანს აღმოცენებული იადგარებში მწუხრის საგალობლების გამოტოვება I და VI პარასკევის განგებებში. როგორც ჩანს, სამარხვო მწუხარი ადგილს უთმობს პირველ შემთხვევაში თევდორობის, მეორე შემთხვევაში

³¹⁹ И. Карабинов, Постная Троица, с. 31—51.

³²⁰ წინამდებარე გამოცემაში შეცდომა გასწორდა. იხ. გვ. 136—137, 144—145.

ლაზარეს ხსენების წინაღობის მწუხრს. მაშასადამე, სტრუქტურის დარღვევას ობიექტური მიზეზები აპირობებს.

უძველესი იადგარის მარხვის პერიოდის საგალობლები, როგორც ლექციონარისეული, ასევე ახალი ფენა, ყველა ნუსხაში ჭკრთფენოვანია (მხედველობაში არ გვაქვს მარხვის პერიოდის დღესასწაულები). შეიძლება დავასახელოთ სულ რამდენიმე შემთხვევა, როცა რომელიმე დღის ესა თუ ის საგალობელი ორი ფენითაა წარმოდგენილი. ასეთი შემთხვევები აღმოჩნდა A და E ნუსხებში³²¹. იადგარის ნუსხებში მცირეა ისეთი სტიქარონების რიცხვიც, რომლებიც ან მხოლოდ ერთ ნუსხაშია, ან ნუსხათა ერთ ჯგუფში.

ეს განსხვავებები, რასაკვირველია, უმნიშვნელოა სტიქარონების იმ სიმრავლისათვის, რასაც მარხვის პერიოდში აქვს გამოყენება და ერთნაირად ახასიათებს ყველა ნუსხას.

იადგარის ნუსხებს შორის განსხვავებას ისიც ქმნის, რომ ამა თუ იმ მრავალსტროფიანი სტიქარონის ფარგლებში ნუსხები განსხვავებულ სტროფულ შედგენილობას უჩვენებენ და ზოგჯერ ისეთი სტროფებიც ჩნდება, რომელთა პარალელი არც ერთ ნუსხაში არ არის, ან არის ნუსხათა მხოლოდ გარკვეულ ნაწილში. განსხვავებული სტროფების უმრავლესობა A ნუსხაში დასტურდება, მაგრამ ვერ ვიტყვით, რომ ისინი განსაკუთრებულ ელფერს აძლევენ მას. მათ შორის არის ისეთი სტროფები, რომლებიც იადგარში სხვაგანაც არის გამოყენებული სხვადასხვა დანიშნულებით.

აღსანიშნავია, რომ A ნუსხის განსხვავებული სტროფების ერთი ნაწილი, რომლებიც ხელნაწერში დასაწყისებითაა მოტანილი, გვიანი დამატების შთაბეჭდილებას ტოვებენ, რადგან თითქმის ყოველთვის ნუსხებისათვის საერთო შედგენილობას ერთვიან დამატებით სტროფებად. ზოგი მათგანის სრული ტექსტები აღმოჩნდა C ნუსხის სინანულის დასდებელთა ჯგუფში, აგრეთვე აღდგომის დასდებელთა შორის³²². მათი იდენტურობა ექვს არ იწვევს. როგორც ჩანს, მარხვის ციკლი, რომლის რეპერტუართაც უხეად სარგებლობდნენ სინანულის დასდებელთა კომპოზიციების შემდგენლები (აქვე, გვ. 918), მოგვიანებით თვითონ დაესესხა ახალ მასალას სინანულისა და აღდგომის დასდებლებიდან.

მიუხედავად აქ მითითებული განსხვავებებისა, შეიძლება ითქვას, რომ სტიქარონების აბსოლუტური უმრავლესობა ნუსხებს საერთო აქვთ. ამ მხრივ ნუსხებს შორის მიმართებები ასეთია: BD მთლიანად ემთხვევა ერთმანეთს, დამთხვევა იმდენად სრულია, რომ შეიძლება მივუთითოთ ერთადერთი სტროფი, რომელიც მეტი აღმოჩნდა B-ში (მე-6 პარასკევის აქებდითსას მე-5 სტროფი, გვ. 160). CE ნუსხებიც მეტწილად BD-სთან ღებება, იშვიათად გვიჩვენებენ გადახრას. ყველაზე მეტ განსხვავებულ ფენას თუ ცალკეულ სტროფს A ნუსხა შეიცავს.

იადგარის ნუსხებს შორის არსებით განსხვავებას კი ის ქმნის, რომ ისინი ტექსტობრივად ერთი და იმავე სტიქარონების მარხვის სხვადასხვა დღეებზე

³²¹ შეენიშნაეთ, რომ, მიუხედავად ორფენოვანი შედგენილობისა, E სხვა ნუსხებისაგან განსხვავებულს არაფერს არ შეიცავს.

³²² იხ. აქვე აღდგომის, სინანულისა და საწელიწოდ დღესასწაულების საერთო დასდებლების სია, გვ. 874—880.

დაწესებას გვიჩვენებენ. ასე მაგალითად, რომელიმე აქებდითსა, რომელიც A ნუსხაში მესამე ხუთშაბათის ცისკარზე შესასრულებლად არის დაწესებული, BD-ში შეტანილია მესამე პარასკევის განგებაში და ა. შ.

იაღგარის ნუსხების ურთიერთშეჯერებამ გარკვევა, რომ ამ თვალსაზრისით ხელნაწერები გარკვევით ორ ჯგუფად იყოფა. ერთი მხრივ, გვაქვს A ნუსხის ტრადიცია, მეორე მხრივ—BCDE ნუსხებისა. BD ამ მხრივაც აბსოლუტურად იდენტურია, CE უმნიშვნელოდ სცილდება BD-ს.

ნუსხების შესწავლამ გვიჩვენა, რომ ტექსტების გადანაცვლება მეტწილად ერთი კვირის ფარგლებში შეიმჩნევა. შესაძლებელია ეს იმით იყოს განპირობებული, რომ, როგორც ამის შესახებ ზემოთ უკვე ვწერდით, მარხვის საგალობლების შინაარსი ყოველი კვირის ფარგლებში ამ კვირისათვის დაწესებული სახარების საკითხავებითაა განსაზღვრული. სახარების მკვეთრად გამოხატული თემა საგალობლებში, ბუნებრივია, არ იძლევა საშუალებას ნებისმიერი გადაჯგუფებისათვის. ამიტომ იგი უშეტესად ერთი კვირის ფარგლებში ხდებოდა. მაგრამ არის შემთხვევები, როცა გადანაცვლება სცილდება ერთი შეიდეგის ფარგლებს.

BCDE ნუსხების თანხედრილობა უფლებას გვაძლევს მათში გარკვეული ტრადიცია დავინახოთ. მით უმეტეს, რომ სინური კოლექციის ერთ-ერთ გვიანდელ ხელნაწერში, Sin. 75-ში, რომელიც ახალი რედაქციის მარხვანს წარმოადგენს და რომელშიც შესულია უძველესი იაღგარის ფენაც, ზუსტად ის ვითარება აღმოჩნდა, რაც BCDE ნუსხებში გვაქვს. მაშასადამე, Sin. 75-ში გაგრძელდა ის ტრადიცია, რომელიც იაღგარის საბაწმიდურ-სინური წარმოშობის ხელნაწერებს ახასიათებთ.

A ნუსხის განსხვავებულობა არ შეიძლება შემთხვევითი იყოს. შესაძლებელია, მასში სხვა ლიტერატურული კერის ხელნაწერთა ტრადიციაა ასახული, ან უფრო ძველი პრაქტიკა, რომელმაც დროთა ვითარებაში გარკვეულად სახე იცვალა.

უძველესი იაღგარის მარხვის ცალკეულ დღეთა სტრუქტურებში ჩვენ ვუჩვენეთ იაღგარისა და ლექციონარის საერთო ფენები. სრულიად აშკარად გამოჩნდა, რომ ლექციონარისეული საგალობლების ფორმები იმავე დანიშნულებით და ლიტურგიული ფუნქციით გადასულია იაღგარის შემადგენლობაში. ახლა გასარკვევია საკითხი, თუ როგორია საგალობელთა ტექსტობრივი მიმართებები. ამ საკითხის განხილვისას გასათვალისწინებელია, უპირველეს ყოვლისა, ვითარება ლექციონარის ნუსხებში, მათი ურთიერთმიმართებები, ასევე მიმართებები იაღგარის ნუსხებს შორის. მხოლოდ ამ გზით შეიძლება სწორი სურათის მიღება. უპირველეს ყოვლისა, უნდა ითქვას, რომ ლექციონარის LKaP ნუსხები, რომელთაც საკმაო სისრულით შემოინახეს მარხვის ნაწილი, ყველის ალების კვირიდან ბზობამდე ჰიმნოგრაფიული განვითარების ერთ დონეს გვიჩვენებენ⁸²³. ეს დონე, როგორც ჩანს, საკმაოდ ადრე შეუშუშავებია ლექციონარს და შეუწარმობია პრაქტიკული გამოყენების მთელ მანძილზე. ლექციონარის ნუსხები უჩვენებენ პოეტურ ტროპართა აბსოლუტურად ერთსა და იმავე რეპერტუარს

⁸²³ ერთი გამონაკლისით: როგორც ზემოთ ითქვა, „ერის განტევებას“, როგორც საგალობელს, LKa არ იცნობენ. მას ჩვენ P-ს შევსებად მივიჩნევთ, ადრეულ ეტაპზე იგი, ჩვენის აზრით, ლექციონარში ასახული არ იყო, რასაც მხარს უჭერს უძველესი იაღგარის ნუსხებიც.

ერთადერთი გამონაკლისით—L ნუსხა, როგორც ზემოთ ვნახეთ (გვ. 764—765), არ იცნობს ყველის ალების მწუხრის ოხითაჲს (Ka ნუსხას ეს ნაწილი აკლია).

მარხვის პერიოდის ცალკეულ დღეებზე დაწესებული პოეტური ტროპარები, რომელთა რიცხვი დიდი არ არის³²⁴, ტექსტობრივად ყველა ნუსხაში ერთი და იგივეა. მხოლოდ P-ს ერთგან, მე-2 ორშაბათს, ოხითად მითითებული აქვს დასაწყისი: „ცოდვილსა ამას მი[ლხინე]...“ (T 366). ამავე დღეს LKa უჩვენებენ დასაწყისს: „ვცოდე (ვცოდეთ Ka), უფალო...“ (T 366, სქოლიო). ჩვენ ვფიქრობთ, რომ P ნუსხის გადამწერს დაშვებული აქვს შეცდომა. იგი II ორშაბათს და II სამშაბათს ერთსა და იმავე დასაწყისს უთითებს: „ცოდვილსა ამას მილხინე...“ (შდრ. T 366, 372), რომელიც ლექციონარის ნუსხების და ზოგიერთი იადგარის მიხედვითაც სამშაბათის ოხითაჲს. ვფიქრობთ, P ორშაბათს იმავე ტექსტს უნდა შეიცავდეს, რასაც LKa. თუ ეს გასწორება საფუძველს მოკლებული არ არის, მაშინ ლექციონარის ყველა ნუსხა მოღწეული ნაწილის მიხედვით ზუსტად ერთსა და იმავე ვითარებას უჩვენებს.

მარხვის ექვსი კვირის ფარგლებში ბზობამდე ლექციონარის პოეტური საგალობლები უკლებლივ გადასულია იადგარის ნუსხებში. ამავე დროს იადგარებში არ აღმოჩნდა არც ერთი განსხვავებული ტექსტი. რეპერტუარის მთლიანობის თვალსაზრისით იადგარისა და ლექციონარის ნუსხებს შორის სრული იდენტურობაა. განსხვავებას ქმნის მხოლოდ ტექსტობრივად ერთი და იმავე ტროპარების სხვადასხვა დღეებზე დაწესება. III, IV და VI შვიდეულების პოეტური საგალობლები სრულ თანხვედრას გვიჩვენებენ ლექციონარისა და იადგარის ყველა ნუსხის მიხედვით. განსხვავებები დასტურდება I, II და V შვიდეულების ფარგლებში.

აღსანიშნავია, რომ იადგარის ნუსხები ამ თვალსაზრისით განსხვავებას გვიჩვენებენ, პირველ ყოვლისა, ერთმანეთის მიმართ. BCD ნუსხები აბსოლუტურად იდენტურია, E ძირითადად BCD ნუსხებთან დგას. ყველაზე მეტ განსხვავებას A ნუსხა იჩენს. იგი ცალკე დგას პირველი ხუთშაბათის, მეორე ორშაბათის, მეორე ხუთშაბათის, მეხუთე კვირისა და მეხუთე სამშაბათის ოხითებისა და კელთაბანისას ჩვენებისას. A-ს აღნიშნული საგალობლები BCD-ში სხვა დღეებშია დაწესებული.

რაც შეეხება იადგარის ნუსხების ლექციონართან მიმართებას, აქ სურათი კრელია. იადგარის E ნუსხა აბსოლუტური სიზუსტით მიყვება ლექციონარს. მასთან დიდ სიახლოვეს ამჟღავნებენ BCD ნუსხებიც. ისინი II ორშაბათისა და სამშაბათის ოხითების განსხვავებულ ჩვენებებს იძლევიან მხოლოდ. ყველაზე მეტ განსხვავებას აქაც უჩვენებს A ნუსხა.

A ნუსხის განსხვავებულობას, ბუნებრივია, ვერ განვიხილავთ გადამწერის დონეზე. ვფიქრობთ, მას მხედველობაში აქვს ლექციონარის ისეთი ნუსხა ან ნუსხები, რომლებიც ჩვენ ხელთ არაებულ ხელნაწერთაგან განსხვავდებოდნენ და გარკვეულად სხვა ტრადიციას უჩვენებდნენ. თუ რამდენად არის ეს განსხვავება სიძველის მაჩვენებელი, ამის თქმა ძნელია.

შევცედებით გარკვეული შეფასება მივცეთ იმ ფაქტს, რომ ყველიერის კვირის პოეტური ტროპარები მხოლოდ P ლექციონარით არის მოღწეული (LKa

³²⁴ ხორცის აკრების კვირიდან ბზობამდე სულ 29 ტროპარი დასტურდება, მათგან 21 ოხითაჲს, 6 კელთაბანისაჲს, 2 სიწმილისაჲს.

ნუსხები ნაკლულია) და იაღგარის არც ერთი ნუსხა ამ შვიდეულის საგალობლებს არ უთითებს. ზემოთ ვნახეთ, რომ საგალობელი ტექსტების გამეორებას მარხვის პერიოდში მკაცრი კანონზომიერება ახასიათებს, რაც სათანადოდ არის ნუსხებში განმარტებული, იმავეს ვერ ვიტყვით P ნუსხის ყველიერის შვიდეულზე, თუმც პოეტური ტროპარები, კერძოდ ოხითები, რომლებიც ამ შვიდეულის განგებებში გვხვდება, დასტურდება ლექციონარისა და იაღგარის სხვა ნაწილებში. სამშაბათის ოხითაჲ „ვისწრაფოთ, ერწო, წინა-განსაზღვრებად...“ (T293), როგორც ზემოთ ვნახეთ, არის ყველის ალების კვირა დღის მწუხრის ოხითაჲ და საერთოდ ყველა საკვირაო მწუხრისა ბზობამდე. აქ კი აღნიშნული ტექსტის გამოყენება ლოგიკურ კავშირში არ არის დანარჩენ დღეებთან და უკვე არსებულის ახალი დანიშნულებით გამოყენების შთაბეჭდილებას ტოვებს.

გვიანი პრაქტიკა იგაძნობა ოთხშაბათის ოხითაჲს ტექსტის გამოყენებაშიც. ეს ის ტექსტია, რომელიც საერთოა ყველა ოთხშაბათისა და პარასკევისათვის ბზობამდე: „შენდა შეუენის გალობაჲ...“ (T 296). P-ს პარასკევის განგებაში ოხითაჲ არ არის, ჩანს, აქ იგულისხმება ოთხშაბათის ოხითაჲ. ამრიგად, ყველიერის შვიდეულზე ვრცელდება მარხვის ოთხშაბათ-პარასკეების საერთო წესი. მაგრამ ამ წესის შესახებ სათანადო განმარტების მოთავსება პირველი ოთხშაბათის განგებაში საფუძველს იძლევა ვიფიქროთ, რომ წესი იმთავითვე შემოღებული იყო პირველი შვიდეულიდან და მხოლოდ შემდეგ გაავრცელეს წინა ანუ ყველიერის შვიდეულზე. შესაძლებელია, გავრცობა უკავშირდება დიდი იაღგარების პრაქტიკას, რომელთა მიხედვით ყველიერის შვიდეული მარხვის პირველ შვიდეულად არის მიჩნეული (იხ. გვ. 758 — 759).

რაც შეეხება ორშაბათის ოხითაჲს: „ვიხილეთ ნათელი ქემშარიტი...“ (T 290), იგი ლექციონარის L და იაღგარის B ნუსხებში აღმოჩნდა როგორც მარტვილის მწუხრის ოხითაჲ, ხოლო ხუთშაბათის ოხითაჲს დასაწყისით: „მადლმან მაცხოვ...“ (T 299) პარალელი არ დაეძნება.

ამრიგად, აქ განხილული მასალის საფუძველზე ვფიქრობთ, რომ ლექციონარის განვითარების ადრეულ ეტაპზე ყველიერის შვიდეული ლექციონარში პოეტურ ტროპარებს არ შეიცავდა, ისევე როგორც ეს იაღგარის ნუსხებშია. გამორიცხული არ არის, რომ ასეთივე ვითარება იყო LKa ნუსხებში, რომლებიც P-სთან შედარებით მეტ სიძველეს უჩვენებენ. P ლექციონარი, ვფიქრობთ, ასახავს შედარებით გვიანდელ პრაქტიკას, როცა ყველიერის შვიდეული უკვე არსებული მასალით დააკომპლექტეს და შეუფარდეს ახალ სისტემას.

უძველესი იაღგარის ვნების კვირა

ვნების კვირა უძველესი იაღგარის განსაკუთრებული მოვლენაა. სამეცნიერო ლიტერატურაში მრავალგზის არის აღნიშნული, რომ იერუსალიმის ღვთისმსახურებამ ადრეულ ეტაპზევე შექმნა ვნების კვირის თავისებური სახე, რომელმაც დიდი კვალი დაამჩნია მომდევნო ეპოქების პრაქტიკას. ვნების კვირის ღვთისმსახურების განვითარება იერუსალიმში, როგორც ცნობილია, სხვადასხვა ეპოქების რამდენიმე პირველხარისხოვანმა ძეგლმა შემოინახა, რომლებშიც ასახულია რიტუალის განვითარება IV—X საუკ. მანძილზე: IV საუკ. მოგზაური

ქალის ეგერიას თხზულებამ³²⁵, იერუსალიმური ლექციონარის უკვე ხსენებულმა უძველესმა სომხურმა რედაქციებმა (V საუკ.)³²⁶, ამავე ლექციონარის ქართულმა რედაქციებმა (V—VIII სს.)³²⁷, დაბოლოს, „იერუსალიმური ტიპიკონის“ სახელით ცნობილმა ძეგლმა (IX—X ს.)³²⁸. თავისი წინამორბედი ძეგლებისაგან განსხვავებით, ქართული ლექციონარი ვნების კვირის განგებაში განსაკუთრებულ ადგილს უთმობს გალობას და ამ მიზნით პირველად შემოაქვს პოეტური საგალობლები. სწორედ ვნების კვირაშია თავმოყრილი ქართული ლექციონარის პოეტურ დასდებელთა უდიდესი ნაწილი. ქართული ლექციონარის მნიშვნელოვან მხარედ ისიც უნდა მივიჩნიოთ, რომ ნუსხებს შორის არსებულ განსხვავებებში ვნების კვირის საღვთისმსახურო პრაქტიკის განვითარების პროცესი შეიცნობა. განსაკუთრებით ნათლად იგი იოანე-ზოსიმეს S ნუსხაში ჩანს, მის ჰიმნოგრაფიულ დანართში (T App. I, № 47—175).

სამეცნიერო ლიტერატურაში კარგა ხანია დამკვიდრდა ქართული ლექციონარის შედარებითი კვლევის ტრადიცია. კ. კეკელიძემ, ხოლო შემდეგ ა. ბაუმშტარკმა და ჰ. ლეებმა ქართული ლექციონარის ვნების კვირის თავისებურებათა კვლევისას ფართოდ გამოიყენეს ეგერიას მოგზაურობის, სომხური ლექციონარისა და „იერუსალიმური ტიპიკონის“ ჩვენებები, აგრეთვე ლექციონარის საგალობელთა ის ბერძნული შესატყვისები, რომლებიც მათ დაძებნეს ბიზანტიური პრაქტიკის ამსახველი ლიტურგიკული წიგნების (ძირითადად მარხვანის) ბერძნულ გამოცემებში³²⁹.

იერუსალიმური ლეთისმსახურების განვითარების ამსახველ ძეგლთა რიგში დღეს თამამად შეიძლება ჩაეაყენოთ ქართული იადგარებიც, როგორც უძველესი, ასევე ახალი რედაქციისა, რადგან ისინი ყველა არსებითი ნიშნით იერუსალიმური ეპოქის ძეგლებია და შეიცავენ მნიშვნელოვან მასალას არსებული ძეგლების მონაცემებზე დასამატებლად.

წინასწარ ხაზგასმით უნდა ითქვას, რომ ვნების კვირის შემთხვევაშიც ძალაში რჩება ჩვენი გამოკვლევების ძირითადი დებულება, რომ უძველესი იადგარის სახეს ქართულმა ლექციონარმა განსაზღვრავს. ლექციონარის ვნების კვირის მრავალფეროვან და ამასთანავე უაღრესად თავისებური აგებულების მქონე წირვები, ლიტანიები და რიტუალები, რომლებიც სიმბოლურად განასახიერებენ ქრისტეს მიწიერი ცხოვრების უკანასკნელი დღეების ცალკეულ ეპიზოდებს და მის ვნებას, თითქმის უცვლელადაა ასახული იადგარში და წარმოდგენილია არსე-

³²⁵ Паломничество по Святым местам конца IV века, Изд. И. В. Памяловским. Правосл. Палест. сборник, т. VII, вып. 2, с. 152—162.

³²⁶ A. Reponx, Codex 121, Edition, p. 260—309.

³²⁷ Le grand Lectionnaire, 598—743, App. I, 47—175.

³²⁸ A., Παπαδοπούλος-Κεραμειδης, Τυπικὸν τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκκλησίας. Ἀναλύματα Ἱεροσολυμιτικῆς σταυρολογίας, II, Πετρουπόλεις, 1894, 1 — 254; A. A. Дмитриевский, Богослужение страстной и пасхальной седмиц во св. Иерусалиме IX—X вв. Казань, 1894. A. A. Дмитриевский, Древнейшие патриаршие типиконы. Святогробский Иерусалимский и Великой Константинопольской церкви. Критико-библиогр. исследование. Киев, 1907.

³²⁹ Иерус. Канонарь, с. 202—230; Th. Kluge—A. Baumstark, Quadregesima und Karwoche Jerusalems im siebten Jahrhundert, Oriens Christianus, N. S., Bd 5, 1915, S. 201—233; Leeб, Die Gesänge. (ვნების კვირის საგალობლებს ჰ. ლეები ეხება ნაშრომის სხვადასხვა თავში მათი დანიშნულების მიხედვით).

ბითად იმავე საგალობელი ტექსტებით, რაც ლექციონარში გვაქვს³³⁰. უნდა ითქვას, რომ ლექციონარის განგება რიგ შემთხვევაში უფრო ვრცელია და რიტუალები, რომელთაც პოეტური საგალობლების თანხლება არ ახასიათებთ (წარმოდგენილია მხოლოდ საკითხავებითა და ფსალმუნებით ან მხოლოდ ტიპიკონური მითითებებით), იაღვარში გადასული არ არის. ამგვარი განგებების ასახვას, როგორც სხვა შემთხვევებშიც იყო ნაჩვენები, იაღვარი საკვიროდ არ მიიჩნევს ასეთია, მაგალითად, დიდი ხუთშაბათის მე-3 ჟამს დაწესებული „მონანულთა მიყვანა კარსა ეკლესიისასა“, რომელიც P ნუსხაშია დაცული (T 626—631)³³¹, ან კიდევ ვნების შაბათს კათაკუმეველთა მონათვლის განგება (T 720—736), ამავე შაბათის ღამისთევა (T 740), რომელსაც PS უთითებენ. ლექციონარი იმ მხრივაც არის ვრცელი, რომ მასში შედარებით დეტალიზირებულია გარკვეული მღვდელთმოქმედებანი, რაც, ბუნებრივია, იაღვარის კომპეტენციას არ შეადგენს, თუმცა ეს ის კონტექსტია, რომელშიც იაღვარის საგალობლების შესრულება იგულისხმება. ამის თვალსაჩინო მაგალითია დიდი შაბათის საზეიმო მწუხარი (T 70E—720), რომელშიც ხორცშესხმულია ქრისტეს მკვდრეთით აღდგომის თემა, რაც გააზრებულია როგორც სინათლის (ნათლის) შემოსვლის დიდი დღესასწაული. იერუსალიმის აღდგომის ეკლესიისათვის შემუშავებული ეს განგება იწყება ეკლესიის კურთხევის რიტუალთ, რომელიც ვრცლად არის აღწერილი ლექციონარის ნუსხებში. რიტუალის აღწერას იაღვარის ნუსხებში ცვლის მარტივი რუბრიკები³³²: „მწუხარი. აკურთხონ ეკლესიაჲ, უფლო ღალატყავი წართქუან ...“ (A), ან კიდევ: „დიდსა შაბათსა მწუხარი, შეკრფენ ყოველნი მსახურნი და მოწესენი და აკურთხონ ეკლესიაჲ, ვითარცა კანონსა წერილ არს“ (B), ან მარტყვად: „მწუხარი“ (C), რასაც მოსდევს მწუხრის პოეტურ და ფსალმუნურ საგალობელთა რიგი³³³. B ხელნაწერის განმარტებაში „ვითარცა კანონსა წერილ არს“ კარგად ჩანს უძველესი იაღვარის ლექციონარის განგებაზე დამოკიდებულება.

უძველესი იაღვარისა და ლექციონარის ნუსხებს შორის არსებული განსხვავებების ნაწილი მათთვის საერთო საგალობლების ტექსტობრივ მიმართებებზე მოდის. აქ სურათი საკმაოდ ქრელია. ჩვენ არ ვისახავთ მიზნად დაწერილობით აღწერას და აღწერათ ეს მიმართებები, შევხებით მხოლოდ ზოგიერთ საკითხს, რათა შეძლებისდაგვარად გამოვეკვეთთ იაღვარის ვნების კვირის სპეციფიკა.

ზემოთ უკვე ვნახეთ, რომ დიდმარხვის შეიღვეულები ყველის აღებიდან ვიდრე ბზობამდე (გარდა დღესასწაულებისა) ცისკრის კანონს არ იცნობენ. ვნების კვირა ამ მხრივ განსხვავებულია. მასში პირველად ქართულ ჰიმნოგრაფიულ ძეგლთა შორის შემოდის სამსაგალობელთა სისტემა ანუ „გალობათა ხუედრნი“, როგორც მას ქართული ლიტურგიკული კრებულები უწოდებენ. ვნების ორშაბათიდან შაბათის ჩათვლით ყოველი დღის ცისკარი იაღვარში

³³⁰ ვნების კვირის განსაკუთრებული რიგის მსახურებები ლექციონარის მიხედვით მრავალმხრივ განხილულია კ. კეკელიძის, ა. ბაუმშტარკისა და პ. ლეების დასახელებულ შრომებში.

³³¹ შევნიშნათ, რომ E-ში დასტურდება ტიპიკონური მითითება კათაკუმეველთა მონათვლის განგებაზე (E 136v).

³³² იხ. აქვე, გვ. 214.

³³³ გამოჩაქლის შეადგენს მხოლოდ E, რომელშიც კურთხევის განგება ვრცლად აღწერილი (E 136v). ამავე განგებიდან მომდინარეობს ფსალმუნ-დასდებულთა ორი წყვილი B ხელნაწერში, რომლებიც შაბათის მწუხრის უფლო ღალადყავსას წინ უსწრებენ (იხ. გვ. 214—215).

იწყება ამ ღლის წილხვედრი სამსაგალობლით³³⁴. კ. კეკელიძეს უთუოდ ეს მოვლენა ჰქონდა მხედველობაში, როცა წერდა, რომ „ხუედრის“ უძველესი ფორმაცია დაცულია პაპირუს-პერგამენტის ხელნაწერშიო“ (იგულისხმება კილ-ეტრატის ხელნაწერი)³³⁵. სამსაგალობლები იაღგარის ნუსხებში ძირითადად ერთფენოვანია და თანხვედრილი. მხოლოდ C შეიცავს „უგალობლითსას“ განსხვავებულ ტექსტს, ხოლო A — „მოიხილესას“ ორიოდ განსხვავებულ სტროფს. აქვე საპიროდ მიგვაჩნია აღნიშნოთ კიდევ ერთი გარემოება. B ხელნაწერის ვნების ხუთბაშათის განგებაში სამსაგალობლის გარდა შეტანილია ცისკრის სრული კანონი, რომელიც, როგორც გაირკვა, კოზმა იერუსალიმელს ეკუთვნის (გვ. 540—543)³³⁶. ეს კანონი, ვფიქრობთ, უძველესი იაღგარის ორგანულ ნაწილს არ შეადგენს და მისი გვიანდელი ჩანართია. ამაზე მეტყველებს თუნდაც ის ფაქტი, რომ B ხელნაწერში ვნების ხუთბაშათის კალენდარული მითითება ორჯერაა მოცემული: ერთხელ კოზმასეული კანონის წინ (93v). მეორედ ამ კანონის შემდეგ, სადაც ფაქტიურად იწყება დიდი ხუთბაშათის საგალობლების იაღგარისათვის ნიშანდობლივი თანმიმდევრობა, მთლიანად თანხვედრილი სხვა ნუსხებთან (97r). აღნიშნული კანონის გვიანდელ ჩართვაზე ისიც მეტყველებს, რომ იგი იაღგარისათვის დამახასიათებელი ცხროდიანი კანონისაგან განსხვავებით რვა ოდისაგან შედგება და „მოიხილესას“ არ შეიცავს. და კიდევ, რაც მთავარია, კოზმას კანონი X საუკ. ახალი იაღგარების რეპერტუარის აუცილებელი კომპონენტია³³⁷. თუ ყოველივე ამას დავუმატებთ, რომ B-ში კოზმას კანონთან ერთად შეტანილია აქებდითსას ასევე ახალი რედაქციის ტექსტი, რომელიც უადგილოდაა ჩართული კოზმას კანონსა და იაღგარისეულ სამსაგალობელს შორის, B-ში უძველესი იაღგარისათვის უცხო ფენის არსებობის ფაქტი ექვს არ უნდა იწყვედეს. ამგვარი შევსება დაკავშირებული უნდა იყოს იმ ხანასთან, როცა დაიწყო ჰიმნოგრაფიული რეპერტუარის განახლება, რასაც ახალი იაღგარების შექმნა მოჰყვა შედეგად. როგორც ჩანს, ახალი იაღგარის კრებულად ჩამოყალიბებამდე, მისი ცალკეული საგალობლების პირველი თარგმანები უძველესი იაღგარის ნუსხებში შექმნიდათ. ვნების ხუთბაშათის აქ მითითებული კანონის გარდა B-ში შეტანილია ცისკრის კიდევ სამი კანონი, ასევე უცხო უძველესი იაღგარის რეპერტუარისათვის. ესენია: იოანე დამასკელის აღესების კანონი, კოზმა იერუსალიმელის კანონი ღვთისმშობლისათვის და კანონი საბა განწმედილის სახელზე (იხ. გვ. 544—556)³³⁸, ეს კანონები ახალი იაღგარის უძველეს ფენას მიეკუთვნებიან³³⁹. ყველა ისინი უძველეს იაღგარში

³³⁴ D ნუსხა ორბაშათის „ადიდებდითსაზე“ წყდება (იხ. გვ. 178), E სამსაგალობლებს არ შეიცავს.

³³⁵ კ. კეკელიძე, ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორია, ტ. I, თბ., 1960, გვ. 596; Литург. памятники, с. XXI.

³³⁶ შტრ. W. Christ—M. Paraniikas, *Anthologia graeca carminum christianorum*. Leipzig, 1871, p. 190—193.

³³⁷ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. გვ. 21. (VII, 4), 45 (38), 81 (II, 10), 104 (6), 198 (67 ბ).

³³⁸ შტრ. W. Christ—M. Paraniikas, დასახ. ანთოლოგია, გვ. 180—183, 218—221. აღსანიშნავია, რომ Sin. 18-ში შესული თარგმანები არ არის დამყარებული ძლისპირ-ტროპართა მეტრულ თანფარდობაზე, რაც თარგმანის სიძველეზე მეტყველებს.

³³⁹ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. გვ. 22 (VIII, 1), 28 (37), 33 (80), 104 (7), 107 (18) და ა. შ.

გვიანდელი შევსების აშკარა ნიშნებს ატარებენ. კოზმას კანონი სრულიად უდგვილოდ, მარტვილიის წინაა ჩართული. იოანე-ზოსიმეს ერთ-ერთ შინაწერში (B 150v) მარიამობის კოზმასეული კანონი „ახლად“ იწოდება³⁴⁰. ამგვარად კი უძველესი იაღგარისეული საგალობლებისაგან განსხვავებულ ახალ რეპერტუარს აღნიშნავენ.

ამრიგად, თუ B ხელნაწერის ვნების ხუთშაბათის ცისკრის კანონს უძველესი იაღგარის ორგანულ ნაწილად არ მივიჩნევთ, აღმოჩნდება, რომ ABC ნუსხებში ერთი და იგივე პრაქტიკაა ასახულა.

უძველესი იაღგარის მარხვის ციკლის თავისებურებებზე მსჯელობისას კ. კეკელიძე მიუთითებდა, რომ იგი ჯერ კიდევ არ იცნობს თეოდორე სტუდიელის საგალობლებს, რომელსაც, როგორც ცნობილია, მიეწერება დიდმარხვის მთელი პერიოდის გამართვა სამსაგალობელთა სისტემაზე³⁴¹. ჩვენს მიერ ჩატარებულმა შედარებითმა კვლევამ იმ დასკვნამდე მიგვიყვანა, რომ თეოდორე სტუდიელის რედაქციის მარხვის ციკლის შემოსვლა ქართულ სინამდვილეში X საუკ. ახალ იაღგარებთან არის დაკავშირებული. ახალ იაღგარებში აღმოჩნდა სამსაგალობელთა ის ფენა, რომელიც ბერძნული ტრიოდის გემოვნებში თეოდორე სტუდიელის სახელს ატარებს³⁴². ამავე ახალი იაღგარების ვნების კვირა არსებითად იოანე დამასკელისა და კოზმა იერუსალიმელის კანონებით და სამსაგალობლებით არის შედგენილი³⁴³. ამ საგალობელთა შორის არ დაიძებნა უძველესი იაღგარისეული ფენა. ეს შეეხება როგორც ვნების კვირის სამსაგალობლებს, ასევე სტიქარონებს. იაღგარისეული ეს ფენა ჩვენ ვერ დავადასტურეთ ვერც „იერუსალიმურ ტიპიკონში“, რომელსაც რედაქციულად სწორედ ახალი იაღგარის შედგენილობა უახლოვდება. ამგვარი ვითარება, ვფიქრობთ, იმის სასარგებლოდ შეტყვევებს, რომ უძველესი იაღგარის ვნების კვირის სამსაგალობლები და მარხვის პერიოდის სტიქარონები უფრო ძველი მოვლენაა და წინ უსწრებს სახელგანთქმულ საბაწმიდელ ჰიმნოდთა და, მით უმეტეს, თეოდორე სტუდიელის მოღვაწეობას. აქ ისიც უნდა გაეთვალისწინოთ, რომ უძველესი იაღგარის ჩვენთვის საინტერესო საგალობლები თვისობრივად სხვაობენ ახალი იაღგარების იმავე დანიშნულების საგალობლებისაგან, რომლებიც ძლისპირ-ტროპართა მეტრული თანაფარდობის პრინციპზე არიან აგებული.

უძველესი იაღგარის ვნების კვირის სამსაგალობლების, სტიქარონებისა და დანარჩენი პოეტური საგალობლების ტექსტობრივი ანალიზი გვიჩვენებს, რომ ისინი მთლიანად პასუხობენ ცალკეულ დღეებზე თუ ცალკეულ მოვლენებთან დაკავშირებით დაწესებული სახარების საკითხავების თემას, ამდენად ორგანულად არიან ჩართული დღესასწაულთა ლექციონარისეულ კონცეფციაში, რაც საგალობელთა არსებითი ნიშანია. განსაკუთრებით იგრძნობა დამოკიდებულება მათეს სახარების ტექსტზე. სამსაგალობელთა და სტიქარონთა სტროფები წარმოადგენენ შესაბამისი საკითხავების თავისებურ პოეტურ ვა-

³⁴⁰ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 70.

³⁴¹ Литург. памятники, с. XXI, 351.

³⁴² შედარებისათვის ესარგებლობით ტრიოდის რომისა (1879 წლის) და ათენის (1967 წლის) გამოცემებით.

³⁴³ ამას გვიჩვენებს ახალი იაღგარის ცალკეულ ნუსხებში არსებული მითითებები ავტორებზე, აგრეთვე შედარება ბერძნული ტრიოდის რომისა გამოცემებთან.

რიაციებს, რომლებშიც გარდა შინაარსისა გადასულია სახარებისეული სიმბოლიკა და ფრაზეოლოგია.



უძველესი იაღგარის ვნების კვირის პირველი სამი დღე საგალობლების ერთნაირი შედგენილობით ხასიათდება. აქ წარმოდგენილია ცისკრისა და მწუხრის საგალობელთა შემდეგი თანმიმდევრობა: ცისკრად — სამსაგალობელი, აქებდითსა, მწუხრზე — უფალო დაღადაყვასა, ოხითაჲ, ფსალმუნ-დასდებელი. ამ სტრუქტურას ლექციონართან, როგორც მოსალოდნელი იყო, საერთო აქვს მწუხრის ოხითაჲ და ფსალმუნ-დასდებელი. ლექციონარისა და იაღგარის ნუსხები ოხითებისა და ფსალმუნ-დასდებლების ერთსა და იმავე ტექსტებს უჩვენებენ.

აღსანიშნავია, რომ ამავე დღეების განგებაში ლექციონარის ნუსხები უთითებენ კიდევ რამდენიმე საგალობელ ელემენტს, რომლებიც არ დასტურდება იაღგარის ნუსხებში. ესენია: ცისკრად „ღირსმყვენი“ და „დიდებაჲ მალალთაჲ“, მწუხრზე — „ღირსმყვენი“, „იბაკო“ („უწინარეს ვნებისა ეტყოდა უფალი მოწაფეთა თჳსთა...“) და „წმიდაო ღმერთო“ (T, 599, 608, 609, 610, 615, 616, 623 სქოლიო). ჰ. ლეები თავის გამოკვლევაში საგანგებოდ ჩერდება ცისკრისა და მწუხრის აქ მითითებულ საგალობლებზე³⁴⁴. მას მოაქვს მასალები, რომელთა მიხედვით ცხადი ხდება, რომ ლექციონარისეული „დიდებაჲ მალალთაჲ“, „ღირსმყვენი“, „წმიდაო ღმერთო“ ღვთისმსახურების უცვლელ ელემენტთა კატეგორიას განეკუთვნებიან. ეს უნდა იყოს სწორედ იმის მიზეზი, რომ ისინი არ არიან ასახული იაღგარის ნუსხებში. რაც შეეხება სამების ფორმულას: „წმიდაო ღმერთო, წმიდაო ძლიერო, წმიდაო უკუდაო“, იგი იაღგარის სხვადასხვა საგალობლის ტექსტშია ორგანულად ჩართული, რაც მის სიძველეზე და ფართო გავრცელებაზე მიგვიითბებს³⁴⁵.

უძველესი იაღგარის ვნების კვირის ძირითადი მოვლენები ვნების ხუთშაბათის, პარასკევისა და შაბათის განგებებშია თავმოყრილი (მხედველობაში გვაქვს დიდი ხუთშაბათის ფეხთა ბანის რიტუალი და შუალამის განგება, პარასკევის მე-6 ეამზე დაწესებული დიდი მსახურება, ჯერის განბანის რიტუალი ამავე დღეს, შაბათის საზეიმო მწუხრი და სხვა). როგორც უკვე ითქვა, ყველა ეს მოვლენა იაღგარში ლექციონარის პარალელურად არსებობს, მის საფუძველზეა აღმოცენებული.

ჰ. ლეებმა, რომელმაც საგანგებოდ შეისწავლა ლექციონარის ვნების კვირის თავისებურებები, ყურადღება მიაქცია იმ ფაქტს, რომ S ნუსხის ჰიმნოგრაფიულ დანართში იოანე-ზოსიმეს შემოაქვს მთელი წყება საგალობლებისა, რომელთაც ლექციონარის LPKa ნუსხები და S ნუსხის ძირითადი ნაწილი არ იცნობენ, მოცემულია აგრეთვე შუალამის დასდებლების შესრულების წესი, რომლის შესახებ ასევე არაფერია თქმული ლექციონარის ნუსხებში. ამ მონაცემებში ჰ. ლეები ჰიმნოგრაფიული განვითარების უფრო გვიანდელ ეტაპს

³⁴⁴ Leeb, Die Gesänge, S. 176—178, 180—181, 185—187.

³⁴⁵ იხ. აქვე, გვ. გვ. 20, 122, 124, 130, 154—155, 296, 348, 364 365 და ა. შ.

ხედავს. მაგრამ ის ფაქტი, რომ იგი ლექციონარის ზედა თარიღად VIII საუკ. შუა წლებს მიიჩნევს, უკვე ნიშნავს, რომ ლექციონარის ყველა მოვლენა, მათ შორის იოანე-ზოსიმეს S ნუსხისეული დანართის მონაცემებიც, მისთვის ამ ქრონოლოგიური საზღვრის ქვემოთ თავსდება.

ვნახოთ, რა ვითარებაა იადგარის ნუსხებში.

ვნების ხუთშაბათის დამისთვევა ლექციონარში დიდ ლიტანიას წარმოადგენს, რომელიც მიზნად ისახავს, მოინახულოს ქრისტეს ცხოვრების უკანასკნელი დღის მოვლენებთან დაკავშირებული წმინდა ადგილები, რომელთა რიცხვი ქართული ლექციონარის მიხედვით შვილია. ამ საზეიმო მსვლელობას თან ახლავს წმინდა ადგილების შესატყვისი ეპიზოდების კითხვა სახარებიდან და პოეტური დასდებლების, იზაკობისა და ფსალმუნების შესრულება (T 642—662). კ. კეკელიძის, ა. ბაუმშტარკისა და პ. ლეების შრომებში დაწვრილებითაა განხილული შუალამის აღნიშნული განგება ძირითადი კომპონენტების — წმინდა ადგილების, საკითხავეების სისტემისა და საგალობლების თვალსაზრისით იმ მდიდარი შედარებითი მასალის გათვალისწინებით, რასაც ეგერიას მოგზაურობა, სომხური ლექციონარი, იერუსალიმური ბერძნული ტიპიკონი და ისტორიული ლიტურგიიდან მოხმობილი სხვა მასალები იძლევა³⁴⁶. ამასთანავე ნაჩვენებია, რომ საგალობლების ნაწილი შესულია იერუსალიმური ტიპიკონისა და კონსტანტინოპოლური რედაქციის ბერძნული ჰარხვანებზე ამავე დღის განგებაში.

ლექციონარისა და იადგარის ნუსხების შედარება გვიჩვენებს, რომ მათ შუალამის პოეტური დასდებლები და ფსალმუნები არსებითად თანხვედრილი აქვთ³⁴⁷, მაგრამ საგულისხმო განსხვავებებია იბაკოთა ნაწილში. ასე მაგალითად, S ხელნაწერის ძირითად ტექსტში იბაკობი შეტანილი არ არის, E ხელნაწერში ყოველ პოეტურ დასდებელთან მოტანილია თითო იბაკო, ნაცვლად სტრუქტურისათვის დამახასიათებელი ორისა, A ნუსხა შეიცავს იბაკოთა ისეთ ტექსტებს, რომელთა პარალელი დანარჩენ ნუსხებში არ ჩანს („დღეს საიდუმლოა შენი...“, „უფალო, პეტრეასნი იგი ცრემლნი...“). არ არის გამორიცხული, რომ ამ განსხვავებებში შუალამის განგების განვითარების სხვადასხვა ეტაპები და სხვადასხვა ტრადიციის ასახული, რაც სპეციალურ კვლევას მოითხოვს. მიუხედავად ამისა, კ. კეკელიძის, ა. ბაუმშტარკისა და პ. ლეების დაკვირვებები ვრცელდება უძველეს იადგარზეც. უფრო მეტიც, საგალობლები რიტუალის მხოლოდ ერთი მხარეა და მათი ფუნქცია და შესრულების წესი ლექციონარის ტექსტის გარეშე ნათელი არ არის.

შუალამის აღნიშნული დასდებლების გვერდით ლექციონარის S ნუსხის დანართში იოანე-ზოსიმეს შემოაქვს დასდებლების ახალი ჯგუფი: „დიდსავე ხუთშაბათსა შუალამისანი სხუანი იერუსალემელად. სხუანი შუალამისა დასადებლნი ახალნი ია-ნი“ (T App. I, 99—113). სათაურიდან გარკვევით ჩანს, რომ საგალობლების ეს ჯგუფი, რომელიც 11 პოეტური დასდებლისა და შესაბამისი ფსალმუნებისაგან შედგება, იერუსალიმური წარმოშობისაა და, ამავე დროს, პრაქტიკაში

³⁴⁶ Иерус. Канонарь, с. 215—221; Th. Kluge—A. Baumstark, Quadregesima und Karwoche Jerusalems im siebten Jahrhundert, S. 208—210, 223—225; L e e b, Die Gesänge, S. 238—250.

³⁴⁷ შტრ. T 642—662, E 136r, იადგარის ტექსტი, გვ. 191—195.

ახლად შემოღებული. 3. ლეები ვარაუდობს იმის შესაძლებლობას, რომ დასდებლები ახალ პროცესიას გულისხმობენ, რომლის პუნქტები 7-დან 11-მდეა გაზრდილი³⁴⁸.

შუალამის ახალი დასდებლები არც ლექციონარის (მათ შორის S-ის ძირითად ნაწილში) და არც უძველესი იაღგარის ნუსხებში არ ჩანს, მაშინ როცა იგი აღმოჩნდა ვრცელი რედაქციის ახალ იაღგარებში—Sin. 59-სა და Sin. 64-ში³⁴⁹. საგულისხმო ფაქტია, რაც იმას უნდა ნიშნავდეს, რომ საქმე გვაქვს გვიანდელ შევსებასთან, რომელიც ახალი იაღგარების პარალელურად მიმდინარეობდა, და, ბუნებრივია, ვერ აისახა უძველეს იაღგარში. აღსანიშნავია, რომ ეს დასდებლები არ არის შეტანილი იოანე-ზოსიმეს E ხელნაწერში. ჩანს, E-ს შედგენისას იოანე-ზოსიმეს ისინი ხელთ არ ჰქონდა (არ იყო ჯერ კიდევ ქართულ პრაქტიკაში), ან არ მიიჩნია საჭიროდ მათი ჩართვა უძველეს იაღგარში.

ამრიგად, ვფიქრობთ, რომ დიდი ხუთშაბათის შუალამის ახალ დასდებლებს არც ლექციონარი და არც უძველესი იაღგარი არ იცნობს. ის შედარებით გვიანდელი მოვლენაა და ლექციონარის დათარიღების მიღებულ საზღვრებში, ვფიქრობთ, არ ექცევა. ეს დასდებლები, ამავე დროს, უფრო ადრეული ჩანს, ვიდრე „იერუსალიმური ტიპიკონი“, რადგან მათი ერთი ნაწილი, მსგავსად ძველი დასდებლებისა, გადასულია „იერუსალიმურ ტიპიკონსა“ და ბერძნულ მოგვიანო მარხვანებში³⁵⁰.

შევეხებით ვნების პარასკევის შუადღის განგებასაც.

იაღგარის ეს განგება, ისევე როგორც ლექციონარისა, 12 პოეტური დასდებლითა და შესაბამისი 12 ფსალმუნითაა წარმოდგენილი და ორივე ძეგლის ნუსხებში კომპოზიციისა და ტექსტის იშვიათი თანხვედრილობით გამოირჩევა³⁵¹. იაღგარის BCE ნუსხები ამავე დროს უჩვენებენ იმ ფსალმუნ-დასდებლებსაც, რომლებიც ლექციონარის მიხედვით შუადღის განგების საკითხავენის სისტემას უკავშირდება და განგებაში მე-5 დასდებლის შემდეგ ჩაერთვის საკითხავენთან ერთად. A ხელნაწერი ფსალმუნ-დასდებელთა ამ ჯგუფს არ შეიცავს, მაგრამ უდავოა, რომ მას იგი ლექციონარში ეგულება.

დიდი პარასკევის შუადღის განგება მრავალმხრივ განხილულია კ. კეკელიძის, ა. ბაუმშტარკისა და 3. ლეების შრომებში³⁵². გარკვეულია ამ დასდებლების ადგილი შემდგომი ეპოქების ბიზანტიურ რიტუალში.

3. ლეებმა ყურადღება მიაქცია იმ ფაქტს, რომ S ლექციონარის დანართში, რომელსაც არ იცნობდნენ კ. კეკელიძე და ა. ბაუმშტარკი, იოანე-ზოსიმეს, ამავე ხელნაწერის ძირითადი ნაწილისაგან განსხვავებით, შემოაქვს იბაკობი, რომელთა ტექსტი მხოლოდ დასაწყისებითაა მითითებული (სულ 10 იბაკო)³⁵³. ეს იბაკობი არ აღმოჩნდა ლექციონარისა და უძველესი იაღგარის არც ერთ

³⁴⁸ L e e b, Die Gesänge, S. 239. არ გამოირიცხავთ, რომ დასდებელთა რიცხვის მატება დაკავშირებულია საკითხავენის სისტემაში მომხდარ ცვლილებებთან.

³⁴⁹ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. გვ. 174 (39), 198 (67 ბ, შგშ.).

³⁵⁰ L e e b, Die Gesänge, S. 247—250.

³⁵¹ შდრ. ტექსტი, გვ. 198—203; T 665—698, App. I, 115—156; E 136r—v.

³⁵² Иерус. Канонарь, с. 221—223; Th. Kluge—A. Baumstark, Quadregesima und Karwoche Jerusalems im siebten Jahrhundert, S. 210, 225—228; L e e b, Die Gesänge, S. 253—259.

³⁵³ იხ. T App. I, 115—156.

ნუსხაში და ჭერჭერობით ვერც სხვაგან მივაკვლიეთ. ვფიქრობთ, რომ ამ შემთხვევაშიც S ხელნაწერის ჰიმნოგრაფიული დანართის იმგვარ შევსებასთან გვაქვს საქმე, რომელიც ლექციონარსა და უძველეს იაღგარს არ შეხება.

ამრიგად, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ S ნუსხისეულ გვიანდელ შევსებებს, გამოიკვეთება ის სახე, რომელიც უნდა ჰქონოდა ვნების ხუთშაბათისა და პარასკევის ძირითად განგებებს უძველესი იაღგარის დონეზე. არ არის გამორიცხული, რომ აღნიშნული კომპოზიციების შესრულების ის წესიც, რომელსაც იოანე-ზოსიმე მკითხველს სთავაზობს³⁵⁴, ასევე შედარებით გვიანი მოვლენაა და ამიტომ არ ჩანს იაღგარის ნუსხებში.

ვნების კვირის ცალკეული მოვლენების შესწავლისათვის ახლა მეტი მასალა მოგვეპოვება, ვიდრე იგი ჰ. ლეებს ჰქონდა ხელთ. იაღგარისა და ლექციონარის ნუსხებსა და S ხელნაწერის ჰიმნოგრაფიული დანართის მონაცემებს შორის არსებული განსხვავებები, რომელთაგან ზოგიერთი უკვე აღვნიშნეთ, ყოველი კონკრეტული განგებისათვის ცალკე განხილვას ითხოვს, რადგან ამ განსხვავებებში ღვთისმსახურების წესის განვითარება მოჩანს და ამ ფონზე უძველესი იაღგარის შედგენილობის ის სახე, რომელზედაც მისი განვითარება უნდა შეწყვეტილიყო. აშკარაა, რომ S ხელნაწერის ჰიმნოგრაფიულ დანართს იოანე-ზოსიმე X საუკ. 80-იან წლების პრაქტიკას უფარდებდა, რის შედეგადაც მასში ისეთი ელემენტები თუ ცალკეული ტექსტები აღმოჩნდა, რომლებსაც არ იცნობს ამ დროისათვის უკვე ხმარებიდან გასული უძველესი იაღგარი. მეორეს მხრივ, იაღგარის ნუსხებიც შეიცავენ ზოგიერთ ისეთ მონაცემს, რომლებიც ლექციონარიდან უკვე ცნობილ ამა თუ იმ ფაქტს აზუსტებენ. ამის თვალსაჩინო მაგალითია ვნების შაბათის საზეიმო მწუხრის საგალობელი „ნათელ-იღე, ნათელ-იღე, იერუსალემ...“, რომელსაც საგანგებოდ განიხილავენ ა. ბაუმშტარკი და ჰ. ლეები³⁵⁵. ლექციონარის ნუსხებში აღნიშნული საგალობელი ერთადერთი ტროპარის დასაწყისითაა წარმოდგენილი (ასევეა იგი შესული იაღგარის ABCE ნუსხებშიც). ჰ. ლეები მას მწუხრის 140-ე ფსალმუნის რეფრენად განიხილავს. E ხელნაწარში აღმოჩნდა ამ საგალობლის გავრცობილი, მრავალსტროფიანი ტექსტიც (იხ. შენიშვნა E136v-ზე და სრული ტექსტი E 146v-ზე)³⁵⁶, რაც მწუხრის განგებაში მომხდარ ცვლილებებზე მიგვიჩივებს.

უძველესი იაღგარის ზატიკი

უძველესი იაღგარის ნუსხებში აღდგომის ზატიკი სხვადასხვა სისრულითაა მოცემული, როგორც დღესასწაულების, ასევე რიგითი დღეების თვალსაზრისით. იაღგარის შედგენილობის ზოგადად დახასიათებისას ჩვენ აღვნიშნეთ, რომ ნუსხათაგან ერთადერთია D, რომელმაც არ შემოინახა ზატიკი, რაც ხელნაწერის დეფექტურობით უნდა აიხსნას.

აღდგომის ზატიკი უძველეს იაღგარში 7-კვირიან სისტემას ქმნის, რაც ნათლად ჩანს BE ნუსხებში, რომლებშიც პერიოდი მთლიანი სახითაა წარმოდ-

³⁵⁴ T App. I, '58, 115—116.

³⁵⁵ Th. Kluge—A. Baumstark, Quadragesima und Karwoche Jerusalems im siebten Jahrhundert, S. 206, 232; Leeb, Die Gesänge, S. 264—268.

³⁵⁶ იგივე ტექსტი აღმოჩნდა Sin. 5 ხელნაწერში, იხ. 265v.

გენილი. თუმცა A ხელნაწერი ზატიკის რიგითი დღეების ჰიმნოგრაფიულ მასალას არ შეიცავს, მარტვილის კალენდარული მითითება ნათლად მიაჩნებოდა ამ ფაქტზე. აქ ნათქვამია: „მე-ზ-სა კუირაესა მარტვილიაჲ“ (გვ. 245). კვირა დღეთა ათვლაში, როგორც A-ს ამ რუბრიკიდან ჩანს, აღვსება არ არის შეტანილი, ათვლა იწყება აღვსების ორშაბათიდან, ამიტომ მარტვილია რიგით მე-7 კვირა დღეა. ასეთივეა ათვლა ლექციონარის LP ნუსხებში. BC-ში ათვლის სისტემა არ ჩანს. რაც შეეხება E-ს, აქ ათვლა აღვსებით იწყება, ამიტომ მარტვილია რიგით მე-6 კვირა დღეა (140v—141r). აღსანიშნავია, რომ იოანე-ზოსიმეს მიერ გადაწერილ ხელნაწერებში უპირატესობა ამგვარ ათვლას აქვს მინიჭებული³⁵⁷.

ნუსხათა შედარებითი შესწავლა გვიჩვენებს, რომ ის დონე, რომლისთვისაც მიუღწევია უძველეს იადგარის ზატიკის დღესასწაულთა ჰიმნოგრაფიული განვითარების თვალსაზრისით, AB ნუსხებშია ასახული. ამ ნუსხებში გვაქვს სწორედ იმ დღესასწაულთა ყველაზე ვრცელი რიგი, რომელთა მსახურებაში პოეტური საგალობლებია შემოღებული. ესენია: ახალკვირა, განრღვეულის განკურნება, ჩვილ ყრმათა ხსენება, ამალღება, ბრმის განკურნება და მარტვილია. უძველესი იადგარის დანარჩენ CE ნუსხებში დღესასწაულთა რიგი მოკლეა. C-ში შეტანილია მხოლოდ ამალღება და მარტვილია, E-ში—ახალკვირა, ამალღება და მარტვილია.

ზუსტად ახსნა და კვალიფიციერება ფაქტისა, თუ რატომ არ არის მოცემული ყველა ზემოთხაზოთვლილი დღესასწაული CE ნუსხებში, ალბათ არ მოხერხდება. ერთი რამ უდავოა, რომ CE ნუსხების შემდგენლებისათვის კარგად უნდა ყოფილიყო ცნობილი ის დღესასწაულებიც, რომლებიც მათ კრებულებში არ აისახა. მით უმეტეს ითქმის ეს იოანე-ზოსიმეს შესახებ, რომელსაც ხელთ ჰქონდა B ხელნაწერი, რომლითაც იგი, ვფიქრობთ, სარგებლობდა E-ზე მუშაობის დროს. C და E ნუსხებში ზატიკის პერიოდის დღესასწაულთა შემოკლების მიზეზი ამ ნუსხათა საერთო მიზანდასახულებათა საძიებელი. C, როგორც გამოკრებილი იადგარი, როგორც ჩანს, შეჩერდა მხოლოდ დიდი მასშტაბის ძირითად საუფლო დღესასწაულებზე. E-ს სიმოკლე, უნდა ვიფიქროთ, განაპირობა იმ ვითარებამ, რომ მისი იადგარის „ძველი“ ნაწილი შეფარდებულია „ახალთან“, ხოლო ამ ნაწილში არც განრღვეულის, არც ჩვილ ყრმათა და არც ბრმის განკურნების დღესასწაულთა ახალი საგალობლები ჯერ კიდევ შეტანილი არ არის³⁵⁸.

ლექციონარისა და იადგარის ნუსხების შედარებითი შესწავლა გვიჩვენებს, რომ ამ ძეგლებში გარკვეულად ასახულია საგალობელთა თვალსაზრისით ზატიკის პერიოდის დღესასწაულთა ფორმირების პროცესი.

ლექციონარის ნუსხათაგან ზატიკის პერიოდი მხოლოდ LP ნუსხებშია შემონახეს. ამ ნუსხათა დეფექტურობის გამო ბევრი რამ დღეს სახეზე აღარ არის: ახალკვირა და ამალღება აკლია P-ს, ბრმის კურნება არ შემორჩა არც ერთ მათგანს. აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ იადგარის AB ნუსხებისაგან განსხვავებით, LP ნუსხებში ზატიკის პერიოდში დაწესებულია კიდევ რამდენიმე დღესასწაული. ესენია: ღვთისმშობლისა და წმიდა ღელათა ხსენება (მე-2 სამშაბათს), განზო-

³⁵⁷ G a r i t t e, Calendrier, p. 118. მისივე: Un index géorgien des lectures évangéliques selon l'ancien rite de Jérusalem. Le Muséon, t. 85, fasc. 3—4, 1972, p. 358—370.

³⁵⁸ დიდი იადგარებიდან მხოლოდ განრღვეულისათვის დაწესებული საგალობლები დასტურდება Sin. 1-სა (133v—134r) და Sin 64-ში (148v—149r).

გება (მე-4 ოთხშაბათს) და გოლგოთას დადგმა საკურთხევისა (მე-7 შაბათს) (T 767—772, 843—845, 876—880). მაგრამ ისინი არ შეიცავენ პოეტურ საგალობლებს და ჰიმნოგრაფიული განვითარება მათ არ შეეხებიათ არც უძველესი იადგარის დონეზე.

წინასწარვე უნდა ითქვას, რომ იქ, სადაც LP ხელნაწერები უხარვეზოა და მათი ურთიერთშედარების საშუალება გვეძლევა, ნუსხები გვიჩვენებენ ჰიმნოგრაფიული განვითარების სხვადასხვა დონეს. ასე მაგალითად, განრღვეულის დღესასწაულისათვის L ნუსხა არ იცნობს ყამისწირვის პოეტურ დასდებლებს, P-ში კი არის ოხითაჲ და კელთაბანისაჲ (T 790, 796). უფრო მეტიც, L-ის სათაურში ჯერ კიდევ არ არის გამოკვეთილი დღესასწაულის შინაარსი (T 789), P ნუსხასთან, რომელიც მასთან შედარებით გაცილებით ვრცელია საკითხავების თვალსაზრისითაც, L-ს საერთო აქვს მხოლოდ საკითხავი იოანეს თავიდან (V, 1—23), შემოკლებული სახით (V, 19—23) (T 795), რომელიც საფუძვლად უნდა დასდებოდა ამ დღესასწაულს—მასში ქრისტეს მიერ სწეულთა განკურნების ეპიზოდია გადმოცემული. თუ აქვე ვიტყვი, რომ AB ნუსხებში შეტანილია ყამისწირვის კელთაბანისაჲ იგივე ტექსტი, რაც P ხელნაწერშია („უფალო, განრღვეული იგი...“ გვ. 228) და სიწმიდისაჲს ტექსტი („ანგელოზთა ერთი შენდა დიდებასა...“ გვ. 228), რომელიც სპეციალურად ამ დღესასწაულისათვის არ ჩანს დაწერილი, რადგან რამდენჯერმე მეორდება იადგარებში, შეიძლება გამოვთქვათ ვარაუდი, რომ L-ს შემოუნახავს ამ დღესასწაულის ადრეული ვარიანტი, რომლის ფორმირება და ჰიმნოგრაფიული შეესება ასახულია P-სა და იადგარის ნუსხებში.

ანალოგიურია ვითარება ჩვილ ყრმათა დღესასწაულის შემთხვევაშიც. L ნუსხის სათაურში ჯერ კიდევ არ არის მითითებული დღესასწაულის სახელწოდება და არც პოეტურ საგალობლებს არ შეიცავს (T 810—818). ვფიქრობთ, რომ L ნუსხას უფრო ძველი პრაქტიკა აქვს დატული, ხოლო P და A ნუსხები დღესასწაულის შემდგომი განვითარების სურათს იძლევიან⁵⁹.

⁵⁹ ჩვილ ყრმათა დღესასწაული ერთ-ერთი უძველესი ქრისტიანულ დღესასწაულთა შორის. იგი დასტურდება იერუსალიმური ლექციონარის ადრეულ სომხურ რედაქციებში, სადაც იგი უძრავ თარიღებზეა დაწესებული (9 მაისს—იერუსალიმური და ერევნის ნუსხების, ხოლო 18 მაისს—პარიზული ნუსხის მიხედვით. Renoux, Codex 121, Edition, p. 335). თავის გამოკვლევაში ა. რენუ იძლევა სომხურ ნუსხებს შორის არსებული განსხვავებების ახსნას (Renoux, Codex 121, Introduction, p. 70—73). იგი ფართოდ იყენებს ქართული ლექციონარის მონაცემებსაც.

ქართული ლექციონარის ჩვილ ყრმათა დღესასწაულს პირველად ყურადღება ა. ბუშუმტარკმა მიაკცია (Th. Kluge—A. Baumstark, Osler-und Pflingstfeier Jerusalems im siebten Jahrhundert, Oriens Christianus, N. S., 6. Bd., 1916, S. 225—226). სწორედ მან ამოიკონა L ნუსხის შესაძებ ხუთშაბათის უსათაურო მასალაში აღნიშნული დღესასწაული. მანვე შენიშნა, რომ ზატიაჲ შესაძებ სამშაბათის, ოთხშაბათისა და ხუთშაბათის განგებთა ფსალმუნებსა და სახარების საკითხავებში ჩანს კავშირი შობის დღესასწაულთან. ა. ბუშუმტარკის აზრით, თავდაპირველად თარიღზე არსებული ჩვილ ყრმათა დღესასწაული (ამ ფაქტს იგი იცნობს სომხური ლექციონარის კონიერისეული გამოცემიდან) დროთა ვითარებაში დაუკავშირდა მოძრავ ციკლს, რაც ასახულია L ხელნაწერში. მისი ვარაუდით, 16 და 17 მაისი ოდესღაც პალესტინური ტრადიციით ქრისტეს შობის აღსანიშნავი დღეები უნდა ყოფილიყო, რაც აგრეთვე შემორჩა ქართული ლექციონარის მოძრავ ციკლს.

ჩვენის მხრივ შევნიშნავთ, რომ სომხური და ქართული ლექციონარების ნუსხათა საკითხავებისა და ფსალმუნების შედარებითი შესწავლა ჩვილ ყრმათა დღესასწაულის განგების განვითარების ერთ უწყვეტ ხაზს უჩვენებს. L ხელნაწერი მეტ სიახლოვეს ამჟღავნებს მის წინამორბედ სომხურ რედაქციასთან, ხოლო P-ში განგების ყველაზე ვრცელი რედაქციაა დატული.

აღნიშნულ დღესასწაულებს იაღვარის დონეზე განვითარება თითქმის არ განუცდიათ. განრღვეულისათვის AB-ს შემოაქვს მხოლოდ სამსტროფიანი უფალო ღალადყავსა (გვ. 227), ხოლო ჩვილ ყრმათა დღესასწაულისათვის—ორ-ორსტროფიანი უფალო ღალადყავსა და აქებდითსა (გვ. 229). საგალობლები დღესასწაულის თემაზეა დაწერილი.

იაღვარის დონეზე განვითარება არ შეხებია ბრმის განკურნების დღესასწაულს, რომელიც AB-ში მხოლოდ ქამისწირვის საგალობლებითაა წარმოდგენილი (აკლია მხოლოდ ოხითაჲ გვ. 243—244). ლექციონარის ნუსხებს მათი დაზიანების გამო ეს დღესასწაული არ შემორჩათ და ჩვენ არ ვიცით, თუ როგორ გამოიყურებოდა იგი LP ნუსხებში. ფსალმუნური საგალობლების არსებობა იაღვარის განგებაში იმის მიჩვენებელია, რომ არსებობდა შესაბამისად ამ დღესასწაულისათვის განკუთვნილი საკითხავებიც, რომლებიც, ბუნებრივია, ლექციონარში უნდა ყოფილიყო ფიქსირებული³⁶⁰.

ზატიკის პერიოდის დიდ საუფლო დღესასწაულებს — ახალკვირას, ამაღლებას და მარტვილიას ნუსხებში ვრცელი განგებები ახასიათებთ, რომლებშიც წარმოდგენილია წინაღლის მწუხრის, ცისკრის და ქამისწირვის საგალობლები. ამას გარდა ახალკვირას დაწესებულია საკუთრივ სადღესასწაულო მწუხრი, ხოლო მარტვილიას—მე-9 ეამზე. შესასრულებელი მსახურება, რომელიც აგრეთვე მწუხრის თანმიმდევრობით თავდება. ახალკვირისა და მარტვილიის განგებათა ეს თავისებურება, როგორც ირკვევა, ლექციონარით არის განპირობებული.

ასე მაგალითად, ლექციონარის LP ნუსხებიდან ირკვევა, რომ მარტვილიის დღეს, მე-9 ეამზე დაწესებულია საზეიმო მსვლელობა ზეთისხილის მთაზე, ამაღლების ეკლესიაში, სადაც სრულდება სპეციალური მსახურება. მსვლელობა ითვალისწინებს კიდევ რამდენიმე წმინდა ადგილის მოვლას და მთავრდება სიონის ეკლესიაში მწუხრით. საზეიმო პროცესიას თან ახლავს ფსალმუნების შესრულება პოეტური რეფრენების თანხლებით, ლოცვების წარმოქმნა და საკითხავების კითხვა (T 889—896). აღნიშნული მსვლელობის სქემა დაწვრილებით არის აღწერილი და განმარტებული ჰ. ლეების გამოკვლევაში³⁶¹. უძველესი იაღვარის მარტვილიის მე-9 ეამის თანმიმდევრობა არ არის ისეთი სრული, როგორც იგი ლექციონარშია, ამასთანავე გაუგებარია იმ ფსალმუნ-დასდებლის ფუნქცია, რომელიც A ნუსხას განგების დასაწყისში მოაქვს (გვ. 250). ლექციონარის მიხედვით კი ირკვევა, რომ ეს ის ძირითადი საგალობელია, რომელიც ამაღლების ეკლესიაში მისვლის დროს უნდა შესრულდეს (50-ე ფსალმუნის მე-13—მე-14 მუხლები)³⁶². ამრიგად, ლექციონარს სიცხადე შეაქვს იაღვარში ფრაგმენტულად, ყოველგვარი განმარტების გარეშე მოტანილ მასალაში, რომლის დანიშნულება იაღვარის ფარგლებში ლექციონარის გარეშე ნათელი არ არის.

ახალკვირის, ამაღლებისა და მარტვილიის დღესასწაულები იაღვარის ნუსხებში არსებითად ერთსა და იმავე სტიქარონებსა და ცისკრის გალობებს შეიცავენ. საგალობელთა უმრავლესობა ერთფენოვანია. საგალობელთა სტროფული

³⁶⁰ ამავე დღესასწაულის შესახებ იხ. აქვე, გვ. 724.

³⁶¹ L e e b, Die Gesänge, S. 268—271.

³⁶² შდრ. T 890.

შედგენილობითაც ნუსხები ძალიან დიდ მსგავსებას ავლენენ. ნუსხებს შორის არსებული განსხვავებებიდან გამოვყოფთ ორ მომენტს, რომლებიც, ჩვენის აზრით, საეკლესიოა: 1. ახალკვირის ცისკრის გალობანი B-ში არ შეიცავს მონიხილესას. ეს ერთი იმ კანონთაგანია უძველესი იაღგარის რეპერტუარიდან, სადაც არ დასტურდება მეორე ოლა. იმავე კანონისათვის მეორე ოლა შესულია A ნუსხაში. 2. ახალკვირის აქებდითსას მეორე, ფენა E ნუსხიდან (E 137r), რომელსაც არ ეძებნება პარალელი არც ერთ იაღგარში, აღმოჩნდა ახალი რედაქციის დიდ იაღგარებში—Sin. 1-სა და Sin. 14-ში იმავე დანიშნულებით³⁶³. საინტერესოა, რომ ხელნაწერები აღნიშნულ საგალობლებს „ქართულს“ უწოდებენ. უნდა ითქვას, რომ აქ ჩვენ საქმე გვაქვს ერთ იმ იშვიათ ფაქტთან, როცა უძველესი იაღგარის რეპერტუარიდან საგალობელი ახალ იაღგარში მეორდება. უძველესი და ახალი იაღგარების მკაცრად გამიჯნული შედგენილობა იშვიათად გვაძლევს ამგვარ ფაქტს. ამჟამად, რომ სახელწოდება „ქართული“, Sin. 1 და Sin. 14 კრებულების შემდგენლებისათვის, ძველის, ძველი რეპერტუარიდან აღებული სინონიმია.

უამისწირვის და მწუხრის პოეტური და ფსალმუნური საგალობლების თვალსაზრისით იაღგარის ნუსხები ერთმანეთის მიმართ გარკვეულ განსხვავებებს იძლევიან. ვიტყვი, ზოგადად, რომ განსხვავებები ლექციონარისა და იაღგარის ნუსხების საერთო რეპერტუარის ფარგლებშია მოქცეული და ერთ ღონეს გვიჩვენებს.



ზატიკის სადა დღეების საგალობლები მხოლოდ BE ნუსხებშია შეტანილი. B-ში ეს არის აღესებიდან მარტვილიამდე დღეთა თანმიმდევრობაზე დალაგებული ფსალმუნური საგალობლები—ფსალმუნ-დასდებლები და ალელუა-ფსალმუნები (გვ. გვ. 219—220, 225—228, 230—233, 243—245). იგივე ფსალმუნები იოანე-ზოსიმეს E ნუსხაში ცალკე ჯგუფად აქვს გამოყოფილი სათაურით: „ზატიკთა ფსალმუნნი და ალელუაჲთ-ფსალმუნნი“ (E 140v—141r). ამ ჯგუფში წარმოდგენილია მე-2—მე-7 კვირათა ფსალმუნები, ხოლო პირველი კვირა იოანე-ზოსიმეს მოუთავსებია დღესასწაულთა რიგში აღესებასა და ახალკვირას შორის (136v). ეს ორი ნაწილი სათანადო შენიშვნებითაა დაკავშირებული ერთმანეთთან და ერთ მთლიანობას ქმნის.

BE ნუსხების შედარება გვიჩვენებს, რომ E სრულია, მასში შევიდკვირიანი პერიოდის ყველა სადა დღეზე დაწესებული ფსალმუნური საგალობლებია შეტანილი, ზოგჯერ დღესასწაულებისაც კი, რასაც ვერ ვიტყვი B-ზე. იგი თანმიმდევრული არ არის. დღეთა ნაწილს აკლია ალელუები, არ არის მასში შეტანილი არც კვირა დღეთა ფსალმუნები.

უძველესი იაღგარის აღესების ზატიკის სადა დღეების სახე ლექციონარით არის განპირობებული. ლექციონარში სადა დღეებს გარკვეული სტრუქტურა აქვთ, რაც დაცულია მთელი პერიოდის მანძილზე:

³⁶³ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 22, 46.

ფსალმუნ-დასდებელი, საკითხავი საქმე მოციქულთადაც, საკითხავი კათოლიკე ეპისტოლედან, ალელუაჲ, საკითხავი სახარებიდან.

მოცემულ თანმიმდევრობაში საკითხავების წინ, როგორც წესი, დაწესებულია საკითხავთა შესატყვისად ფსალმუნ-დასდებელი და ალელუა-ფსალმუნი. იადგარის აღსვების ზატიკის საგალობლები კი სხვა არაფერია, თუ არა ლექციონარის აქ წარმოდგენილი განგებიდან გამოკრებილი ფსალმუნები, რომელთა აბსოლუტური უმრავლესობა ლექციონარისა და იადგარის ნუსხებში ტექსტობრივადც თანხვედრილია³⁶⁴ და უმნიშვნელო განსხვავებებს იძლევა. მცირე განსხვავებები თვით ლექციონარის ნუსხებს შორისაც არსებობს.

ამრიგად, ირკვევა, რომ ზატიკის სადა დღეებს უძველესი იადგარის დონეზე ჰიმნოგრაფიული განვითარება არ შეხებია და ამიტომ იადგარში ის სახეა შენარჩუნებული, რაც ლექციონარში გვაქვს. სადა დღეების პოეტურ დასდებლებს არც ლექციონარი და არც უძველესი იადგარი ჭერ კიდევ არ იცნობს. ეს ვითარება, როგორც ირკვევა, თვით X საუკუნის დასასრულამდე გაგრძელდა, რაც იქიდან ჩანს, რომ არც ერთ ახალ იადგარში არ დასტურდება სადა დღეების განვითარებული სახე. სამსაგალობლების სისტემა ახალ იადგარებში ჭერ კიდევ შემოსული არ არის³⁶⁵.

ამგვარი ვითარების ფონზე, ვფიქრობთ შესაძლებელია აიხსნას, თუ რატომ არ არის ზატიკის სადა დღეები იადგარის ყველა ნუსხაში, კერძოდ AC-ში. უნდა ვიფიქროთ, რომ ყველა გადამნუსხველი არ თვლიდა საჭიროდ ზატიკის ფსალმუნების იადგარში შეტანას, რადგან ისინი ლექციონარში ეგულებოდა. ზატიკის ფსალმუნები, როგორც ამას ლექციონარის სტრუქტურა გვიჩვენებს, ბიბლიურ საკითხავებთან დაკავშირებული საგალობლებია და საკითხავების გარეშე მათ არსებობას აზრი ეკარგება. ამიტომ განუჩრჩევლად იმისა, თუ სად იყო ფსალმუნები ფიქსირებული, მათი ლიტურგიკული კონტექსტი და გამოყენება ლექციონარით იყო განსაზღვრული და მთლიანად მასზე დამოკიდებული.

ლექციონარისა და იადგარის ნუსხების შედარებით გამოიკვეთა ზატიკის ფსალმუნთა კიდევ ერთი საინტერესო მხარე. აღმოჩნდა, რომ ლექციონარში ზატიკის კვირა დღეებში ერთი და იგივე ფსალმუნ-დასდებელი სრულდება (ფსალმუნი: შენდა შუენის გალობაჲ... დასადებელი: შეგესმინ, ღმერთო, ლოცვისა³⁶⁶). ამგვარივე ვითარებაა E-ში (140v—141r). რაც შეეხება საკვირაო ალელუებს, ისინი ლექციონარის ნუსხათა დეფექტურობისა და ფსალმუნთა გამოტოვების შედეგად მხოლოდ მე-3 და მე-6 კვირათა განგებებს შემორჩა თითო ნუსხით. აქ ორი ტრადიცია ჩანს: P ნუსხისა, რომლის მიხედვით გვაქვს: „უფალო, ძალითა შენითა...“ (T 832) და L ნუსხისა, რომლის მიხედვით ალელუაჲს ტექსტია: „აქებდ იერუსალემი უფალსა...“ (T 857 სქ.). E ნუსხა მისდევს L-ს და დასტურებს ამ ტექსტის გამოყენებას ყველა კვირა დღეს (140v—141r).

აღნიშნული სპეციფიკა გვაფიქრებინებს, რომ B ნუსხის ვადამწერმა შეგნე-

³⁶⁴ ლექციონარის ნუსხებიდან აღსვების ზატიკი დაცულია LP-ში. ფურცელთა კლების გამო ზოგიერთი დღის მასალა ლექციონარში არ შემორჩენილა. დანარჩენი მასალის შედარება აღასტურებს უიარესად მჭიდრო კავშირს ლექციონარისა და იადგარს შორის.

³⁶⁵ ზატიკის ცალკე ჰიმნოგრაფიულ კრებულად ჩამოყალიბება და მისი შეესება სამსაგალობლებით ათონურ პერიოდთან ჩანს დაკავშირებული.

³⁶⁶ შდრ. T 797 (PL), 829 (P), 849 (P), 857 სქოლიო (L).

ბუღალდ აარიდა თავი ერთი და იმავე ფსალმუნების მრავალგზის გამეორებას და ამიტომ გამოტოვა კვირა დღეები.

3. ლეებმა, რომელმაც გამოიკვლია ქართული ლექციონარების მიხედვით ფსალმუნ-დასდებლებისა და ალელუების ადგილი და დანიშნულება იერუსალიმურ ღვთისმსახურებაში, ყურადღება მიაქცია იმ ფაქტს, რომ აღესებიდან მარტილიამდე ფსალმუნები გარკვეული სისტემით არის შერჩეული და დაახლოებით მისდევს ფსალმუნთა აღმავალ რიგს³⁶⁷. მაგრამ უნდა ითქვას, რომ BE იადგარებში, რომლებშიც ფსალმუნების უფრო სრული სურათია მოცემული, ეს წესი თანმიმდევრულად გატარებული არ ჩანს.

თუ შევაჯამებთ ჩვენს მიერ წარმოებულ კვლევას, უნდა ვთქვათ, რომ უძველესი იადგარის აღდგომის ზატიკი ჰიმნოგრაფიული თვალსაზრისით განვითარების სხვადასხვა დონეს გვიჩვენებს. მის სადა დღეებს, როგორც ვნახეთ, ლექციონართან შედარებით განვითარება არ შეხებია და ცალკეულ ნუსხებში ლექციონარიდან მომდინარე ფსალმუნური საგალობლებითაა წარმოდგენილი. ეს ვითარება, ვფიქრობთ, ძალაში დარჩა მას შემდეგაც, რაც საღვთისმსახურო პრაქტიკაში უძველესი იადგარი ახალმა იადგარებმა შეცვალეს. ეს კარგად ჩანს, ერთის მხრივ E-დან, სადაც ზატიკის ფსალმუნები ცალკე ნაწილად არის გამოყოფილი, როგორც ახალი იადგარის აუცილებელი შევსება. ეს ჩანს იქიდანაც, რომ ახალი იადგარის არც ერთ ნუსხაში ზატიკის სადა დღეებისათვის შემოღებული ახალი საგალობლები ჯერ კიდევ არ დასტურდება.

დღესასწაულების თვალსაზრისით იადგარი მთლიანად ლექციონარის მიმდგომია. მასში მხოლოდ ის დღესასწაულებია ასახული, რომელთაც ლექციონარშიც ახასიათებთ პოეტური საგალობლების შემოღება. ახალი იადგარები ამ მხრივ ლექციონარს სცილდებიან და ისეთი დღესასწაულებიც შემოაქვთ, რომელთაც ლექციონარის ნუსხები არ იცნობენ³⁶⁸. თუ გავითვალისწინებთ, რომ ლექციონარის LP ნუსხები საგულისხმოდ განსხვავებებს შეიცავენ, რის საფუძველზეც ჩვენ ვთვლით, რომ მათში განვითარების განსხვავებული ეტაპებია ასახული, უნდა ვთქვათ, რომ უძველესი იადგარის ნუსხები უფრო P ხელნაწერის დონეს შეესაბამებინ.

უძველესი იადგარის მცირე სადღესასწაულო პერიოდები

ზემოთ უკვე ითქვა, რომ აღდგომის ზატიკის გარდა უძველესი იადგარის ნუსხებში დასტურდება ერთკვირიანი სადღესასწაულო პერიოდები, რომლებიც აგრეთვე ზატიკად იწოდებიან. მხედველობაში გვაქვს განცხადებისა და ენკენიის სადღესასწაულო ოქტავეები (იხ. გვ. 60—73, 314).

ქართული ლიტურგიული, აგიოგრაფიული, საისტორიო და სხვა ხასიათის ბეგლების შესწავლამ ტერმინ „ზატიკის“ მრავალი მნიშვნელობა გამოავლინა, რაც განმარტებულია სხვადასხვა მკვლევართა ნაშრომებში³⁶⁹.

³⁶⁷ Lee b, Die Gesänge, S. 78—79.

³⁶⁸ მხედველობაში გვაქვს ელია წინასწარმეტყველისა და იოსებ არიმათიელის ხსენებები Sin. 1, Sin. 14; Sin 64 იადგარებიდან (იხ. სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. გვ. 22, 23, 46, 47, 199, 200).

³⁶⁹ Литург. памятники, с. XX—XXIV; Иерус. Канонарь, с. 328. კ. კ ე ე ლ ი ძ ე. ქართული ლიტურგიის ისტორია, ტ. I, 1960, გვ. 595—597; მისივე: ძველი ქართული ეორტა-50. იადგარი

ლექციონარის ვრცელი რედაქციის ნუსხებში ტერმინ „ზატიკის“ ხმარების ყველა შემთხვევის ანალიზი გვიჩვენებს, რომ იგი ამ ძეგლში სამი სადღესასწაულო პერიოდის აღსანიშნავად იხმარება — აღდგომის, განცხადებისა და ენკენიის. ამასთანავე ნიშანდობლივია, რომ აღდგომის შეიდეგირიან პერიოდს ჰქვია „ზ ა ტ ი კ ნ ი“, სიტყვის მრავლობითის ფორმით. ლექციონარის ხელნაწერთა რუბრიკებიდან და ტიპიკონური შენიშვნებიდან ნათლად ჩანს, რომ „ზატიკი“ აღნიშნული პერიოდის ყოველ ცალკეულ შეიდეულს ეწოდება³⁷⁰, ხოლო მთელი პერიოდი გააზრებულია როგორც „ზატიკთა“ ანუ შეიდეულთა ერთობლიობა, ანუ „ზატიკნი“³⁷¹. ჩანს „შეიდეულის“, როგორც ტექნიკური ტერმინის შემოღებამდე, რაც ათონურ პერიოდთან უნდა იყოს დაკავშირებული, ადრეულ ქართულ ლიტურგიულ ძეგლებში ამ დანიშნულებით გამოყენებული იყო ტერმინი „ზატიკი“. ამ თვალსაზრისით უაღრესად საინტერესო მასალას იძლევა Sin. 74 ხელნაწერი. აქ ზუსტად ერთი და იმავე შინაარსის გადმოსაცემად ხან სიტყვა „ზატიკი“ იხმარება, ხან კი „შეიდეული“ (Sin. 74, 144r, 159v და ა. შ.). არ არის გამორიცხული, რომ „ზატიკი“ საკუთრივ სადღესასწაულო შეიდეულს ნიშნავს.

ფიქრობთ, „ზატიკის“ შინაარსის ამგვარი გააზრება უდევს საფუძვლად იმ ფაქტს, რომ ლექციონარის განცხადებისა და ენკენიის ერთკვირიანი პერიოდებიც „ზატიკად“ იწოდება. მ. თარხნიშვილი მიუთითებს აგრეთვე მარტვილიის ზატიკის არსებობას, თუმცა ლექციონარის ჩვენს ხელთ არსებულ ნუსხებში იგი არ ჩანს³⁷². მარტვილიის ზატიკი მართლაც დასტურდება ახალი იადგარის ორ ნუსხაში, Sin. 1-სა და Sin. 64-ში. მარტვილიის ორშაბათის მწუხრის უფალო დაღადაცვას ახლავს შენიშვნა: „ზატიკი აქუს და მსგეფსამდე ამათ იტყვან სიონს“ (Sin. 1, 142v, Sin. 69, 156v). ამრიგად, გამოიყოფა დღესასწაულების ჯგუფი, რომელთა სადღესასწაულო ერთკვირიანი პერიოდები „ზატიკად“ იწოდება³⁷³.

აქ წარმოდგენილი ვითარების ფონზე შესაძლებელი ხდება ავხსნათ უძველესი იადგარის ანალოგიური მოვლენები და მათი თავისებურებები.

განცხადების ზატიკი იადგარის ABE ნუსხებში დასტურდება. ყველაზე გამოკვეთილი სახე მას A ნუსხაში აქვს, სადაც ყველა დღე წარმოდგენილია საკუთარი

ლოგიური წელიწადი, ეტიუდები, ტ. I, 1956, გვ. 727; M. Tarchnischvili, Zwei georgische Lectionarfragmente, S. 283—284. (უფრო ადრე იგივე სტატია გამოქვეყნდა: Kyrios, № 6, 1942, S. 1—28); მისივე: Geschichte der georgischen kirchlichen Literatur, S. 454; მისივე: Le grand Lectionnaire, II, p. 157; - Garitte, Calendrier, p. 116. ი ლ ა ბ უ ლ ა ძ ე, ძველი ქართული ენის ლექსიკონი, თბ., 1973, გვ. 162. ც. ქ უ რ ც ი კ ი ძ ე, ძველი აღქმის აპოკრიფების ქართული ვერსიები, I, თბ., 1970, გვ. 435. „ზატიკი“ განმარტებულია ს. ს. ო რ ბ ე ლ ი ა ნ ი ს „სიტყვის კონაში“, თხზ. კრებულში, ტ. 4, ნაკვ. 1, თბ., 1965, გვ. 281.

³⁷⁰ T 37, 50 (შგშ.), 757, 758 და ა. შ.

³⁷¹ T 897; საეულისხმოა აგრეთვე ის სათაური, რომლითაც იოანე-ზოსიმე იადგარის E ხელნაწერში აღდგომის ზატიკის ფსალმუნებს გამოყოფს: „ზატიკთა ფსალმუნნი და ალელუამთ ფსალმუნნი“ (E 140v)

³⁷² M. Tarchnischvili, Zwei georgische Lectionarfragmente, S. 283—284.

³⁷³ კ. კეკელიძე ფიქრობს, რომ ერთკვირიანი პერიოდი უნდა ჰქონოდა წმ. გიორგის 3 ნოემბრის დღესასწაულსაც, რის შედეგადაც უნდა იყოს წარმოშობილი ქართული ლექციონარისათვის დამახასიათებელი 10 ნოემბრის დღესასწაული ამავე წმინდანის სახელზე (Иерус. Ка-нонаръ, с. 282—286).

განგებით. ეს განგებები მე-2—მე-7 დღეებისათვის საგალობელთა ერთი და იგივე თანმიმდევრობით ხასიათდება: უფალო ღალადუყავსა, ორსაგალობელი (აკურთხევიდითსა, აღიდებდითსა), აქებდითსა, ფსალმუნ-დასდებელი (გვ. 60—67)

შეენიშნავთ, რომ მე-7 დღის განგებაში ჩნდება კიდევ ერთი ელემენტი — ალელუაჲ. განსხვავებულია ზატიკის უკანასკნელი დღის განგება, რომელიც მსგებსად ანუ დღესასწაულის სწორად ითვლება. მასში შემოტანილია ცისკრის სრული კანონი და ჟამისწირვის საგალობლები (გვ. 67—73).

შედარება გვიჩვენებს, რომ იადგარის განცხადების ზატიკი ლექციონარის საფუძველზეა აგებული. სწორედ P ნუსხაში, რომელმაც შემოგვინახა ეს მონაკვეთი³⁷⁴, მე-2—მე-7 დღეების განგება ელემენტთა ერთსა და იმავე თანმიმდევრობას უჩვენებს (ფსალმუნ-დასდებელი, საკითხავი პავლეს სამოციქულოდან, ალელუაჲ, სახარების საკითხავი), ხოლო მე-8 დღეს მოცემულია ჟამისწირვის სრული განგება. ლექციონარზე დამოკიდებულება ჩანს ფსალმუნურ საგალობლებშიც, რომლებიც ტექსტობრივად საერთოა ლექციონარისა და იადგარისათვის.

თავისებურია ვითარება, რომელსაც იადგარის B ნუსხა უჩვენებს. აქ საკუთრივ განცხადების დღის განგების შემდეგ შეტანილია ცისკრის სრული გალობანი და აქებდითსა სათაურით: „ზატიკისა დასადებელი“ (B 27v—34r). კანონის უკანასკნელი ორი გალობა და აქებდითსა მრავალფენიანია, შედგენილია სხვადასხვა ხმის გალობებისაგან. აღმოჩნდა, რომ ეს ფენები ტექსტობრივად ემთხვევა A-ში ცალკეულ დღეებზე წარმოდგენილ შესაბამის საგალობლებს. თანხვედრილია ამავე კანონის ძირითადი ფენა და A-ს მე-8 დღის სრული კანონი.

თუმც E ნუსხაში ზატიკის ყველა დღე ცალკეა წარმოდგენილი (E 135 r), საგალობელთაგან მასში მხოლოდ ფსალმუნებია მოტანილი — ყოველი დღისათვის ფსალმუნ-დასდებელი და ალელუაჲ, ისე როგორც ეს ლექციონარშია. შედარება გვიჩვენებს, რომ A ხელნაწერს ალელუები აკლია.

A-ში განცხადების ოქტავის მასალა ოქტოიხოსის პრინციპზეა აგებული. თუმც B ნუსხის ზატიკისათვის განკუთვნილი საგალობლები სხვადასხვა ხმაზეა წარმოდგენილი, A-ს მსგავსი მოწესრიგებულობა B-ში არ დასტურდება, ოქტოიხოსის პრინციპი არ ჩანს არც E-ში. აქ ფსალმუნურ საგალობლებთან ხმები მითითებული არ არის.

A ხელნაწერი საინტერესოა იმითაც, რომ იგი შეიცავს საგულისხმო ტიპიკონურ შენიშვნებს.

განცხადების მე-2 დღეს ანუ 7 იანვარს A-ში შეტანილია აბოს ხსენების საგალობლები, რასაც შემდეგ მოსდევს საკუთრივ განცხადების მე-2 დღის საგალობლები. ამ ორი სხვადასხვა დანიშნულების მასალის ერთმანეთისაგან გამიჯვნის მიზნით აბოს საგალობლების შემდეგ A-ს შემოაქვს რუბრიკი: „მწუხრი ზატიკისანი“ (გვ. 60), რითაც იგი ზუსტად განსაზღვრავს მომდევნო

³⁷⁴ T 117, 119—141. ლატალის ნუსხა ნაკლებია, მაგრამ მის სხვადასხვა ნაწილებში არსებული შენიშვნები ადასტურებენ ხელნაწერში განცხადების ზატიკის არსებობას. ეს შენიშვნები მკითხველს მიუთითებენ ზატიკის ცალკეულ დღეებზე დაწესებულ მასალაზე მათი სხვაგან გამოყენების მიზნით (T 494, 804, 949, 969—971).

დასდებლების დანიშნულებას. თუმც ეს დანიშნულება ჩანს როგორც სტრუქტურაში, რომელიც მეორდება მომდევნო დღეებშიც, ასევე საგალობელთა შინაარსშიც.

განცხადების მე-8 დღის განგებაში კი ჩართულია ორი განმარტება: „უფალო ღალატყავსა განცხადებისანი ამსახურნე და ესე გალობათა კუირაესა ზატიკსა სთქუნე“ (გვ. 67). „ზატიკსა რომელ კურაეფ დახუდეს, მუნ სთქუნე გალობათა“ (გვ. 72). ამ შენიშვნებში ორი მომენტია განმარტებული: 1. განცხადების მე-8 დღეს უფალო ღალატყავსა ის ტექსტი უნდა შესრულდეს, რომელიც საკუთრივ განცხადების განგებაშია მოთავსებული. 2. მე-8 დღის ცისკრის სრული გალობანი უნდა შესრულდეს ზატიკის პერიოდის იმ დღესაც, რომელსაც კვირა დღე დაემთხვევა.

აღნიშნულის გარდა A-ს მე-2 დღის განგებაში არის კიდევ მინაწერი, რომელიც აბოს ხსენების საგალობლებს შეეხება და ფურცლის ძლიერი დაზიანების გამო დღეს ფრაგმენტულადაა მოღწეული: „ესე აბოჲსნი დ ზატიკსა, რომელ მეოთხესა სწერიან...“ (გვ. 57, შწმ.)³⁷⁵. ამ მინაწერის შესახებ იხ. აქვე, გვ. 869.

ენკენიის ზატიკი უძველესი იადგარის მხოლოდ AE ნუსხებშია შეტანილი. ორივე ნუსხაში ენკენიის მომდევნოდ მე-3—მე-8 დღეები წარმოდგენილია ფსალმუნური საგალობლებით, იმ განსხვავებით, რომ A შეიცავს მხოლოდ ფსალმუნ-დასდებლებს (გვ. 314), E კი—აღელულებსაც (E 137v). ლექციონართან შედარება გვიჩვენებს, რომ იადგარის დონეზე ენკენიის ზატიკს ჰიმნოგრაფიის თვალსაზრისით განვითარება არ შეხებია. არც ერთი პოეტური დასდებელი ამ პერიოდში

³⁷⁵ განცხადების მეორე დღის ჩვენ მიერ დასახელებულ მინაწერებს აბოს ხსენებისა და ზატიკის მწუხრის შესახებ თავის დროზე ყურადღება მიაქცია კ. კეკელიძემ (Литург. памятники, გვ. XXIII). რადგან კ. კეკელიძისათვის იმ დროს ჯერ კიდევ არ იყო ცნობილი „ზატიკის“ მნიშვნელობა, დაკავშირებული განცხადებასთან, მან აბოსა და განცხადების საგალობლები ხელნაწერის გარეთ ივარაუდა. სწორედ ამ მინაწერის საფუძველზე კ. კეკელიძემ გამოთქვა მოსაზრება, რომ ადრეულ პერიოდში, „თენების“ შემოღებამდე, უნდა არსებულყო „ზატიკად“ წოდებული წიგნი, რომელიც შეიცავდა წელიწადის კალენდარულ დღესასწაულთა საგალობლებსაც. ეს ვარაუდი გამეორებულია კ. კეკელიძის „ძველი ქართული ლიტურატივის ისტორიის“ გამოცემებში. „თენის“ განმარტებასთან კ. კეკელიძე წერს: „ეს სახელი ხმარებაში შემოდის XII საუკუნეში, გიორგი მთაწმიდლის დროიდან, მანამდე კი, პირველ პერიოდში, ამ კრებულს სხვადასხვა სახელი ერქვა. პირველ ყოვლისა, მას ეწოდებოდა „ზატიკი“, რაც, როგორც ზემოთაუ აღვნიშნეთ, დღესასწაულთა წიგნს ნიშნავს. ეს რომ ასეა, ჩანს მეცხრე საუკუნის პაპირუს-პერგამენტის ჩიზნოგრაფიული კრებულიდან, რომელშიაც ვკითხულობთ: ესე აბოჲსნი დასდებელნი ზატიკსა სწერიან“ ანდა „მწუხრი (7 იანვრის) ზატიკისანი“. ცხადია, აქ ვერ ვივლისსხმებთ „ზატიკად“ აღდგომის პერიოდის ჰიმნებს, რომლებიც 6 და 7 იანვარს არასდროს მოდის“ (კ. კეკელიძე, ქართული ლიტურატივის ისტორია, ტ. I, 1960, გვ. 596—597).

ჩვენ აქ ვუჩვენებთ, რომ „მწუხრის ზატიკისანი“ A ხელნაწერის ფარგლებშივე პოულობს ახსნას და იგი განცხადების მე-2 დღის საგალობლებს გულისხმობს. აბოს საგალობლების შესახებ მინაწერის კ. კეკელიძისეული წაკითხვაიც, როგორც ვხედავთ, არ შეესაბამება ხელნაწერის ნამდვილ ვითარებას. ასე რომ, კილ-ეტრატის ხელნაწერი არ იძლევა იმის საფუძველს, რომ აბოს ხსენებისა თუ განცხადების საგალობლებს მის ფარგლებს გარეთ დაეუწყეთ ძებნა. „ზატიკად“ წოდებული ცალკე ჰიმნოგრაფიული კრებული XI საუკუნემდე ქართულ სინამდვილეში არ დასტურდება და, როგორც ჩანს, არც არის მოსალოდნელი არა თუ სათვეო-სადღესასწაულო მასალის შემცველი კრებულის მნიშვნელობით, არამედ ტრადიციული მნიშვნელობითაც, როცა ამგვარი სახელწოდებით აღნიშნულია აღდგომის პერიოდის საგალობლების კრებული. ლიტურგიკული წელიწადის ამ პერიოდის მასალა შეტანილია ლექციონარსა და იადგარებში.

ოდისათვის შემოღებული არ არის. ამასთანავე, ფსალმუნები ტექსტობრივად აგივეა, რაც ლექციონარში. იაღგარის სახეს მთლიანად ლექციონარი განაპირობებს. შესაძებლთა ამით აიხსნას ის ფაქტი, თუ რატომ არ არის ენკენისის ზატიკი შეტანილი იაღგარის სხვა ნუსხებშიც, კერძოდ, BC-ში. უნდა ვიფიქროთ, რომ გადამნუსხავეები ზმირად საკიროდ არ თვლიდნენ იაღგარებში იმ ნაწილების შეტანას, რომლებიც ისეთივე სახით ლექციონარში ეგულებოდათ.

უძველესი იაღგარის პლასტური ბუნება

ზემოთ ჩვენ შევეცადეთ განგვესაზღვრა იაღგარის ლექციონარისაგან ცალკე ჰიმნოგრაფიულ კრებულად გამოყოფის დრო. მივიჩინეთ, რომ ეს უნდა მომხდარიყო VII საუკუნის ფარგლებში (კერძოდ, მის მეორე ნახევარში). მაგრამ ეს, რა თქმა უნდა, არ ნიშნავს იმას, რომ ეს ძეგლი იმ სახით, რა სახითაც ის ჩვენ შემოგვინახეს X საუკუნის საბაწმიდურ-სინურმა ხელნაწერებმა, მხოლოდ VII და წინა (V—VI) საუკუნეების მასალას შეიცავს. უძველესი იაღგარის სტრუქტურის და პოეტურ ფორმათა ნაირსახეობის შესწავლამ აშკარა გახადა, რომ უძველესი იაღგარი არ არის ერთი დროის, ერთგვაროვანი მასალის შემცველი კრებული. აქ შესულია როგორც ადრეული VI—VII, ასევე VII—VIII და IX საუკუნეების პოეტური ფენები, რომლებიც თვისობრივად ერთმანეთისაგან განსხვავდებიან და იერუსალიმური ადრებიზანტიური ჰიმნოგრაფიის განვითარების სხვადასხვა საფეხურს წარმოადგენენ. უძველესი იაღგარის თითოეულ პოეტურ ფორმას (მონოსტროფებს, სტიქარონებსა და კანონებს) ცალ-ცალკე თავებში ვიხილავთ. აქ ზოგადად შეეხებათ იმ მეთოდებს, რომლებსაც ჩვენ მიემართავდით ამ საკითხების კლავისას და იმ სირთულეებს, რომლებსაც შეეხვდით ამ გზაზე.

უძველესი იაღგარი პალესტინური პერიოდის ბიზანტიური ჰიმნოგრაფიის განვითარების ადრეულ პერიოდში იქმნება როგორც პირველი ოფიციალური ლიტურგიკულ-ჰიმნოგრაფიული კრებული, რომელიც აკანონებს იერუსალიმურ ლეთისმსახურებაში საგალობელთა რამდენიმე სახეობის (მონოსტროფების, სტიქარონების, კანონების) შესრულებას, განსხვავებით იერუსალიმური ლექციონარის ქართული რედაქციისაგან, რომელიც მხოლოდ პოეტურ მონოსტროფებს იცნობს.

უძველესი იაღგარის თავდაპირველი სავარაუდო რედაქცია და მისი განვითარებული ვარიანტი, რომელიც შემოგვინახეს იაღგარის X საუკუნის ნუსხებმა, წარმოაჩენენ პალესტინური პერიოდის ბერძნული ჰიმნოგრაფიის განვითარების სურათს რამდენიმე (VI—IX) საუკუნის მანძილზე. ამდენად ამ ძეგლის პირველხარისხოვანი მნიშვნელობა როგორც ბერძნული, ასევე ქართული ჰიმნოგრაფიის განვითარების ისტორიის შესწავლის თვალსაზრისით განუზომელია. განსაკუთრებით იმ პირობებში, როდესაც ჩვენამდე მეტად უმნიშვნელო რაოდენობით მოაღწია იერუსალიმური, ადრებიზანტიური ლიტურგიკისა და ჰიმნოგრაფიის ამსახველმა ბერძნულმა წყაროებმა, ხოლო საკუთრივ იერუსალიმური ლექციონარისა და უძველესი იაღგარის ბერძნული მოდელები საერთოდ არ ჩანს და არც არის იმედი, რომ ოდესმე გამოჩნდება, ვინაიდან იერუსალიმური წესი ლეთისმსახურებისა ძალიან ადრე ამოიკვეთა ბიზანტიის ლიტურგიკული პრაქტიკიდან (X ს.), მასთან ერთად დაიკარგა

ამ პრაქტიკის ამსახველი უძველესი ბერძნული ლიტურგიკული ძეგლები³⁷⁶. ამიტომ ამ უძველესი ძეგლების კვლევა გვიხდება ძირითადად ქართული მასალის საფუძველზე, ვინაიდან ქართულმა ხელნაწერებმა, უმთავრესად სინური კოლექციის X საუკუნის ლიტურგიკული ხელნაწერების სახით, შემოგვინახეს V—X საუკუნეების იერუსალიმური ლიტურგიკული პრაქტიკის ამსახველი უნიკალური მასალა. სიტყვა უნიკალური აქ არავითარ გაზვიადებას არ შეიცავს, ვინაიდან, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ამ პერიოდის ბერძნულ ლიტურგიკულ ძეგლებს ჩვენამდე თითქმის არ მოუღწევიათ, და თუ არა ქართული ხელნაწერები (პირველ რიგში კი ქართულ ხელნაწერთა სინური კოლექცია), პალესტინური პერიოდის ჰიმნოგრაფია, რომელიც ბიზანტიური ჰიმნოგრაფიის სათავედ და მინი ყველაზე დიდი აღმავლობის ხანად ითვლება, შეუსწაველი დარჩებოდა.

სინური კოლექციის ქართულ ლიტურგიკულ ხელნაწერთა შესწავლა პალესტინური პერიოდის ლიტურგიკული ჰიმნოგრაფიის თვალსაზრისით მხოლოდ დაწყებით სტადიაზეა. ამ საკითხებზე დღეს მუშაობენ არა მარტო ქართველი მეცნიერები, არამედ ბელგიელი და ფრანგი ქართველოლოგები და ორიენტალისტები. დიდ ინტერესს იჩენენ ქართული მასალისადმი ევროპის სხვა ქვეყნების სამეცნიერო ცენტრებშიც. ამ კოლექციის ერთობლივი შესწავლა ბიზანტიური ლიტურგიკული ჰიმნოგრაფიის ისტორიის ამ აღრეული და მეტად მნიშვნელოვანი პერიოდის სრულ სურათს წარმოგიდგენს, ამოავსებს ბიზანტიური ჰიმნოგრაფიის ისტორიის ხარვეზს, უკეთ წარმოაჩენს ამ აღრეული პერიოდის ქართველ ჰიმნოდთა და მთარგმნელთა მაღალ პროფესიულ ოსტატობას და იმ დიდი მასშტაბის სამეცნიერო და მთარგმნელობით საქმიანობას, რომელსაც ეწეოდნენ ქართველები საბაწმიდას, სინაზე და პალესტინის სხვა სამონასტრო ცენტრებში V—X საუკუნეებში.

ამჯერად კი იერუსალიმური ლექციონარისა და მასზე აღმოცენებული უძველესი იადგარის პოეტური მასალის კვლევისას უნდა შემოვიფარგლოთ უძველესი ქართული ლიტურგიკულ-ჰიმნოგრაფიული კრებულებით და პოეტური ტროპარების იმ მკირერიცხოვანი ბერძნული მოდელებით (საერთო რაოდენობის არაუმეტეს 5%-სა), რომლებიც გაფანტულია ბერძნულ ლიტურგიკულ კრებულებში: ტრიოდისონში, თვენებში, პარაკლიტონში, პენტეკოსტარიონში, ჟამნში და სხვ. ეს ბერძნული ლიტურგიკული წიგნები არ არიან სინქრონული იერუსალიმური ლექციონარისა და უძველესი იადგარისა. ისინი X—XIV საუკუნეებში კონსტანტინოპოლური ლიტურგიკული პრაქტიკის შესაბამისად არაერთგზის გადამუშავების შედეგად მიღებული რედაქციებია, სადაც უძველესი იერუსალიმური წარმომავლობის, წინადასკელისეული პერიოდის პოეტური ტროპარები აქა-იქ გამოსკვივიან და ისიც უმთავრესად ახალ პოეტურ მასალასთან კომბინაციაში, რის გამოც მათ დაკარგული აქვთ თავდაპირველი სახე და დანიშნულება: რაც შემთხვევაში არქაული პოეტური ტროპარები VII—VIII საუკუნეების ცნობილი ჰიმნოდების სტიქარონებსა და კანონებში

³⁷⁶ ბერძნული ლიტურგიკული ხელნაწერების შესწავლის დღევანდელი მდგომარეობაც ამ საკითხებზე მომუშავე მეკლერებს ოპტიმისტურად არ განაწყოვს (იხ. წინასიტყვაობა Ch. H a n n i c k -ის შრომისა: Studien zu den griechischen und slavischen liturgischen Handschriften der Österreichischen Nationalbibliothek. Wien, 1972, S. 13—16.

ჩანან ძლისპირისა თუ რიგითი პოეტური სტროფის სახით. ეს გარემოება კიდევ უფრო ართულებს იმის გარკვევას, თუ რა დროისაა და ვის ეკუთვნის ეს ტროპარები, ართულებს ძველი ფენის გამოყოფას ახლისაგან. ამისდა მიუხედავად, მეცნიერები ქართული იერუსალიმური ლექციონარის დასათარიღებლად იყენებენ პოეტურ ტროპარებს, რომელთაც ბერძნულ ლიტურგიკულ წიგნებში ავტორი აღმოაჩნდათ (ე. კეკელიძე, ა. ბაუმშტარკი, მ. თარხნიშვილი, პ. ლეები)³⁷⁷. ვფიქრობთ, რომ მკვლევრები, რომლებიც იერუსალიმის ლექციონარის ამა თუ იმ პოეტური ტროპარის ბერძნული ავტორიანი მოდელის მიხედვით ათარიღებენ მთლიანად ლექციონარს, მეთოდოლოგიურად არ არიან მართალი, ვინაიდან ისინი ამ ძეგლს განიხილავენ როგორც ერთი დროის პროდუქტს, რომელიც ჩამოყალიბდა გარკვეულ დროს ბერძნულ გარემოში, ბერძნულ ენაზე, ითარგმნა გარკვეულ დროს ქართულად და შემდგომი ცვლილებები არ განუცდია. იერუსალიმური ლექციონარის პოეტური მასალისადმი ასეთი ცალმხრივი მიდგომის მიზეზი უნდა ვეძებოთ იმაში, რომ დღესდღეობით ეს შესანიშნავი ძეგლი სათანადოდ შესწავლილი არ არის, არ არის გამოვლენილი მისი განვითარების გზა და ამასთან დაკავშირებით მისი პლასტური ბუნება.

იერუსალიმური ლექციონარის ახალი ნუსხებისა და უძველესი ფრაგმენტების გამოჩენამ და მ. თარხნიშვილის მიერ კრიტიკული ტექსტის გამოცემამ ამ ძეგლის ისტორიულ ასპექტში შესწავლის ახალი პერსპექტივები გამოაჩინა.

უძველესი იადგარის სტრუქტურის შესწავლასთან დაკავშირებით საკირო გახდა ლექციონარის სტრუქტურის გათვალისწინებაც. კვლევის შედეგად აშკარა გახდა, რომ ქართულ ლექციონარს თავისი ხუთსაუკუნოვანი (VI—X სს) არსებობის მანძილზე განუცდია ცვლილებები, გავრცობილა ახალი დღესასწაულებისა და პოეტური მასალის ხარჯზე³⁷⁸. ამდენად, არაფერი მოულოდნელი არ უნდა იყოს არც იმაში, თუ ლექციონარში დაჯასტურდა ერთი ან ორი პოეტური ტროპარი, რომელიც VII—VIII საუკუნეების ავტორებს შეეწერებათ.

მეორეს მხრივ, იერუსალიმური ლექციონარის პოეტური ტროპარების შესწავლის დროს უნდა გვახსოვდეს ისიც, რომ ლექციონარისეული პოეტური პროზით დაწერილი ტროპარები ის მდიდარი პოეტური სამყაროა, რომელზედაც აღიზარდნენ და რომლითაც უხვად სარგებლობდნენ თავის შემოქმედებაში სახელმწიფოებრივი საბაწმიდელი ჰიმნოდები, თავისი დროის დიდი რეფორმატორები, რომლებმაც შემოიღეს და დააკანონეს ლიტურგიკულ პოეზიაში რიტმული პოეზია თავისი მტკიცე ნორმებით. მეტიც, უძველესი იადგარის პოეტური მასალის შესწავლიდან ირკვევა, რომ საბაწმიდელი მელოდოსების მიერ დამუშავებული ე. წ. ბიზანტიური რიტმული პოეზიის ნორმები V—VII საუკუნეების პალესტინური პოეტური პროზის უარყოფას კი არ წარმოადგენდა, არამედ მისი განვითარების ახალ საფეხურს, ვინაიდან რიტმული პოეზიის რიტმიკა ეყრდნობოდა პოეტური პროზის შინაგან ბუნებრივ რიტმს. პოეტური პროზის ბუნებრივმა რიტმმა განსაზღვრა რიტმული პოეზიის რიტმული

³⁷⁷ ამის შესახებ უფრო დაწერილებით იხ. აქვე, გვ. 808—811.

³⁷⁸ იხ. აქვე: „უძველესი იადგარის ზოგადი დღესასწაულები“, გვ. 747. „ქავეტი ლექციონარისა და კანონის ურთიერთმიმართება“, გვ. 672.

მრავალსახეობა³⁷⁹. შემდგომ, რიტმული პოეზიის ამ თავისებურმა რიტმულმა სტრუქტურამ თანდათან მეტრული თვისებებიც შეიძინა და საბოლოოდ ჩამოყალიბდა ძლისპირ-ტროპართა სავალდებულო თანაფარდობის კანონად. ამ ეტაპზე რიტმულმა პოეზიამ უკვე ახალი თვისობრიობა შეიძინა V—VII საუკუნეების პოეტურ პროზასთან შედარებით.

ამავე დროს, ეს ორი, ერთმანეთთან დაკავშირებული და ერთმანეთისაგან განსხვავებული, პოეტური სიტყვის სახეობა — პოეტური პროზა და რიტმული პოეზია — ერთმანეთის გვერდით არსებობდნენ VII—IX საუკუნეების პალესტინაში, ამის ყველაზე მკაფიო დადასტურება უძველესი იადგარის X საუკუნის ნუსხების არსებობაა. ეს თანაარსებობა, როგორც ჩანს, გაგრძელდა იქამდე, სანამ არ შეიქმნა რიტმული პოეზიის ნორმატიული სახელმძღვანელო — „ირმოლოგიონი“ და სანამ კანონთა და სტიქარონების დაკანონებულ ძლისპირთა საზომებზე აგება სავალდებულო არ გახდა ყველასათვის. ამ დროიდან რიტმული პოეზიის ნიმუშებმა (განსაკუთრებით კანონმა) საბოლოოდ განდევნეს ლიტურგიკული პრაქტიკიდან პოეტური პროზით დაწერილი სტიქარონები და კანონები, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც მოხდა ძველი კანონებისა და სტიქარონების ძლისპირებზე გაწყობა და ამ სახით შეტანა ახალი ტიპის იადგარებში³⁸⁰.

ახალი ტიპის იადგარი, დაკომპლექტებული უკვე რიტმულა პოეზიის ნიმუშებით, რომელთა დიდი უმრავლესობა საბაწმიდელი ჰიმნოდების კალაშს ეკუთვნის, ქართულად ითარგმნა და შედგა X საუკუნის პირველ ნახევარში³⁸¹. ამ დროიდან ახალმა იადგარმა თანდათან განდევნა იერუსალიმის ლიტურგიკული პრაქტიკიდან უძველესი იადგარი. ამრიგად, IX საუკუნის დასასრულამდე უძველესი იადგარი ჯერ კიდევ ძალაშია. X საუკუნის I ნახევარში გადაიწერა უძველესი იადგარის რამდენიმე ნუსხა, რაც იმას ნიშნავს, რომ მას პრაქტიკულა მნიშვნელობა ამ დროისათვის დაკარგულა არ ჰქონდა. იოანე-ზოსიმემ კი ასევე X საუკუნის I ნახევარში თავის „ლიტურგიკულ ენციკლოპედიაში“ (Sin. 34) ერთმანეთის გვერდით მოათავსა ძველი და ახალი იადგარების პოეტური მასალა³⁸². ასეთი ხანგრძლივი არსებობისა და განვითარების მანქილზე, ცხადია, უძვ. იადგარი დროის შესაბამისად ახალი დღესასწაულებითა და პოეტური მასალათ გამდიდრდებოდა და მიიღებდა, ნაწილობრივ მინც, იმ ცვლილებებს, რომელიც განიცადა საეკლესიო რიტმმა და ფორმამ VIII—IX საუკუნეებში.

³⁷⁹ იხ. აქვე, გვ. 804.

³⁸⁰ ამის ნიმუშები დაუცავს ზოგიერთ ქართულ ჰიმნოგრაფიულ კრებულს. იხ. ე. ლ. მ ე ტ - რ ე ვ ე ლ ი, „მეხელისა“ და „მეხურის“ ვაგებისათვის, კრებული შოთა რუსთაველი. ისტორიულ-ფილოლოგიური ძიებანი. თბ., 1966, გვ. 169.

³⁸¹ ვფიქრობთ, რომ ახალი იადგარის ბერძნულ ენაზე ჩამოყალიბების დრო ბევრად არ უნდა უსწრებდეს მის ქართულ ენაზე თარგმნის დროს, ვინაიდან ქართველი მგალობლები და მთარგმნელები საბაწმიდის ჰიმნოგრაფიულ ცენტრში დიდ შემოქმედებითა და მთარგმნელობით მოღვაწეობას ეწეოდნენ უკვე VI საუკუნიდან. ისინი ლიტურგიკულ პრაქტიკაში მიმდინარე ყოველი სახლის კურსში იყვნენ და სდილობდნენ არ ჩამორჩენოდნენ თავისი დროის მოთხოვნილებებს.

³⁸² იხ. აქვე გვ. 704—705.



უძველესმა იადგარმა თავისი დანიშნულების გამო ლექციონარისაგან მიიღო მხოლოდ ის დღესასწაულები, რომელთა განგებაშიც პოეტური ტროპარები იყო შეტანილი. ლექციონარის პოეტური საგალობლები ფორმის თვალსაზრისით არ განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან. ისინი სხვაობენ მხოლოდ ლიტურგიკული შინაარსით. ლიტურგიკული შინაარსის მიხედვით პ. ლეებმა ლექციონარში გამოყო პოეტური საგალობლების შემცველი რამდენიმე ტიპური სტრუქტურა. ესენია: ჟამისწირვის, ზიარების თანხლები საგალობლებით, მწუხრის, ცისკრისა და ღამისთევების, ამთგან პ. ლეებს ყველაზე განუვითარებელ სტრუქტურებად მიაჩნია მწუხრისა და ცისკრის³⁸³. სწორედ ეს სტრუქტურები შეივსო უძვ. იადგარში ახალი პოეტური მასალით: ცისკრის განგებამ უძვ. იადგარში შეიმატა ცისკრის კანონი და აქებდითსა, ხოლო მწუხრის განგებამ — ორ ღლყესა.

მნელია იმის თქმა, ერთდროულად მოხდა ცისკრის კანონებითა და სტიქარონებით უძველესი იადგარის შევსება, თუ თანდათანობით — ჯერ სტიქარონებით, ხოლო შემდეგ — კანონებით. უფრო საფიქრებელია, რომ ეს ერთდროულად მოხდა, ვინაიდან VII საუკუნის ბოლოსათვის ორივე ეს პოეტური კომპოზიცია უკვე არსებობდა და გავრცელებული იყო პალესტინაში. მაგრამ ეს შევსება თავიდანვე შეეხო მხოლოდ იმ შემოფარგლულ დღესასწაულთა წრეს, რომლითაც გამოეყო უძვ. იადგარი ლექციონარს. ამდენად, უძვ. იადგარის თავდაპირველმა რედაქციამ ლექციონარისეული პოეტური ტროპარების (მონოსტროფების) სახით შემოგვინახა პოეტური ფორმის ყველაზე არქაული სახე და ამასთანავე სტიქარონები და კანონები, რომლებიც ამ ახალ პოეტურ ფორმათა აგრეთვე ადრეულ სახეობას უნდა მივაკუთვნოთ.

ლექციონარისეულ მონოსტროფებს უძვ. იადგარში თითქმის არ განუცდიათ ცვლილებები. ამის თქმა არ შეიძლება სტიქარონებსა და კანონებზე. ამ მასალის შესწავლამ აშკარა გახადა, რომ ისინი იადგარის ძველ ფენაშიც არ არიან ერთგვაროვანნი.

რაც შეეხება უძვ. იადგარის იმ დღესასწაულების სტიქარონებსა და კანონებს, რომლებიც ახალ შევსებას წარმოადგენენ, აქ უკვე სახეზეა სხვადასხვა ფორმითა და ოდენობით რიტმული პოეზიის კანონებისა და სტიქარონებისათვის დამახასიათებელი ელემენტები, ჯერ კიდევ გაუფორმებელი და ჩამოუყალიბებელი სახით. ამდენად, უძვ. იადგარის პოეტური ფორმები განვითარების სხვადასხვა დონეს წარმოაჩენენ. ამ საკითხების კვლევას ეძღვნება გამოკვლევის მომდევნო თავები.

უძველესი იადგარის ლექციონარისეული პოეტური ფენა

უძველესი იადგარის პოეტური მასალის მრავალფეროვნება მისი მრავალფენიანობით აიხსნება. მაგრამ მასალის თვალსაზრისით სხვაობები თითოეუ-

³⁸³ L e e b. Die Gesänge.

ლი პლასტის ფარგლებშიც საგრძნობია იადგარის სხეადსხვა ნუსხებში. შედარებით უფრო სტაბილური სურათია იადგარის უძველეს ფენაში, რომელიც მან ლექციონარისაგან მიიღო. ცვლილებები და სხვაობები ყველაზე ხშირია კანონებსა და სტიქარონებში, ე. ი. უძველესი იადგარის ახალ, საკუთრივ იადგარისეულ ფენაში. სტიქარონებსა და კანონთა გალობებს ხშირად ერთვის „სხუანები“ (მეორე ფენა), ზოგჯერ თითო, ზოგჯერ კი — რამდენიმე, რაც მოწმობს იმას, რომ უძველესი იადგარის ამ ახალი ფენის შექმნის პროცესში და მისი შემდგომი განვითარების პერიოდშიც პალესტინის ბერძნულ ჰიმნოგრაფიულ კოლექტივებში მიმდინარეობდა ინტენსიური შემოქმედებითი მუშაობა, იქმნებოდა დიდძალი პოეტური პროდუქცია, რომელიც ასევე ინტენსიურად ითარგმნებოდა პალესტინის ქართველი ჰიმნოგრაფების მიერ და თავის ადგილს პოულობდა ლიტურგიკულ კრებულებში.

ა. ბაუმშტარკის აზრით, უძველესი ლიტურგიკული ტექსტები უმრავლეს შემთხვევაში იმპროვიზირებული ხასიათისაა. იმპროვიზაცია ინდივიდუალური იყო, მაგრამ არ სცილდებოდა ცალკეულ საკრებულოს ფარგლებს³⁸⁴. ამით უნდა აიხსნას, ალბათ, ისიც, რომ უძველესი იადგარის თითოეული ხელნაწერი, ან ხელნაწერთა მონოგენური ჯგუფი თავის საკუთარ, სხვა ნუსხებისაგან განსხვავებულ მასალასაც შეიცავს, რაც ამ ხელნაწერთა სკრიპტორიუმების შემოქმედებითი მარაგიდან უნდა მომდინარეობდეს³⁸⁵. მაგრამ ძირითადი კურსი ლიტურგიკის ევოლუციაში მაინც უნიფიკაციისაკენ იყო მიმართული, როგორც ამას სამართლიანად შენიშნავს ა. ბაუმშტარკი. ა. ბაუმშტარკის ეს დებულება დასტურდება როგორც უძველესი იადგარის მასალაზე, ასევე იადგარის შემდგომი დროინდელ ქართულ ლიტურგიკულ ძეგლებშიც.

ა. ბაუმშტარკის აზრით, ცვლილებები ლიტურგიკულ ძეგლებში ეხება მეორეხარისხოვან ელემენტებს და მოქმედებს ასე თუ ისე პერიფერიულ ფენოზე, უცვლელად ტოვებს სუბსტანციას როგორც ფორმისა, ასევე ტექსტისას, რომელმაც მისცა ლიტურგიკას უნიფიკირების შესაძლებლობა³⁸⁶. ამ პოზიციებიდან თუ შევხედავთ უძველესი იადგარის მასალას გლობალურად (ყველა ნუსხას ერთად), აქაც აშკარად გამოიყოფა ყველასათვის ძირითადი და საერთო, რომელიც ყველაზე სრულად და კომპაქტურად A ხელნაწერშია წარმოდგენილი, და პერიფერიული, რომელიც ნუსხების დამატებით მასალაში გამოიხატა.

ირკვევდა რა ლიტურგიკული ტექსტების ევოლუციის პრობლემას, ა. ბაუმშტარკი ევოლუციის ძირითად კანონად მიიჩნევდა იმას, რომ ტექსტის ტრანსფორმაცია მიმდინარეობდა სადა და მოკლე რედაქციიდან გამდიდრებული და გაფართოებული რედაქციისაკენ³⁸⁷. ეს კანონი ძალაშია უძველესი იადგარის მიმართაც, რომელიც ამ ძეგლის ევოლუციას კარგად ასახავს.

³⁸⁴ A. Baumstark, Liturgique comparée, III ed., p. 16—17.

³⁸⁵ იხ. აქვე, გვ. 691.

³⁸⁶ A. Baumstark, დასახ. შრომა, გვ. 22.

³⁸⁷ იქვე, გვ. 23.



უძველესი იადგარის პოეტური მასალის უძველესი ფენა არის იადგარის ის ნაწილი, რომელიც მას საერთო აქვს ლექციონართან. ეს ის ჰიმნოგრაფიული მასალაა, რომელიც გამოეყო ლექციონარს და საფუძველი გახდა უძველესი იადგარის თავდაპირველი რედაქციის ჩამოყალიბებისა.

ლექციონარის პოეტური მასალის შესწავლას სპეციალური მონოგრაფია მიუძღვნა პ. ლეებმა, სადაც ისტორიულ ასპექტში ამომწურავად არის განხილული თითოეული პოეტური ფორმა³⁸⁸. ლექციონარის პოეტური მასალის შესწავლის საფუძველზე პ. ლეების მიერ მიღებული დასკვნები სავსებით ვრცელდება უძველესი იადგარის პოეტური მასალის პირველ ფენაზე, რომელიც ლექციონარის პოეტური მასალის იდენტურია. ამიტომ ჩვენ მოკლედ შევჩერდებით პ. ლეების შრომაზე.

პ. ლეები შემდგენაირად ახასიათებს ქართულ ლექციონარს: ქართული ლექციონარი წარმოადგენს სამრევლო ანუ ე. წ. კათედრალური ღვთისმსახურების წიგნს. კათედრალური ღვთისმსახურება უნდა გვესმოდეს როგორც მსახურების ის სახეობა, რომელიც ტაძარში მიმდინარეობდა და მრევლის მონაწილეობით სრულდებოდა. ის გამოირჩეოდა გალობის ისეთი ფორმებით, რომლებშიც შესაძლებელი იყო ხალხის მონაწილეობა. ზუსტი, კარგი შერჩევა საკითხავენებისა და ფსალმუნებისა, მრავალფეროვნებით სავსე ცერემონიები, თვალსაჩინოება და მასალის სიმოკლე ადვილებდა ხალხის ქმედით მონაწილეობას³⁸⁹.

სანამ ავტორი ქართული ლექციონარის პოეტური ფორმების განხილვაზე გადავიდოდეს, ის ზოგადად ეხება ლიტურგიკული პოეზიის თავისებურებებს, ქართული ლექციონარის პოეტური ფორმების ხასიათსა და ამასთან დაკავშირებით თავისი კვლევის მიზანს. „ლიტურგიკულ პოეზიად — წერს ავტორი — ჩვენ მივიჩნევთ ზოგადად ქრისტიანული პოეზიის სხვადასხვა სახეობებს, რომლებიც გამოყენებას პოულობენ ღვთისმსახურებაში, აქვთ სასულიერო შინაარსი, მაგრამ არ წარმოადგებიან საღმრთო წერილიდან. ლიტურგიკული პოეზია, რომელსაც ქართული ლექციონარი შეიცავს, ხასიათდება იმით, რომ აგებულია მახვილზე, წარმოადგენს ერთსტროფიან კომპოზიციებს და განკუთვნილია გალობისათვის“³⁹⁰. თავისი წარმომავლობით ის უნდა ეკუთვნოდეს პალესტინის მკვიდრი ბერძნების სასულიერო პოეზიის უძველეს ფენას. V ს-ის დასასრულს იერუსალიმის სამრევლო ღვთისმსახურებაში, პ. ლეების აზრით, ადგილი უნდა ჰქონოდა დიდ ცვლილებებს: იმატა საგალობელთა რიცხვმა, ლიტურგიკაში შემოიღეს ახალი საგალობელი ტექსტები, ფსალმოდიაში ფსალმუნური რეფრენები შეეცალა პოეტურმა და ამასთან დაკავშირებით წარმოიქმნა ახალი პოეტური ფორმები. ამ სიახლემ თავისი კვალი დატოვა ქართულ ლექციონარშიც მდიდარი ლიტურგიკული პოეზიის სახით, რომლის წარმოშობასა და განვითარებას შეიძლება თვალი გავადევნოთ სწორედ ქართული ლექციონარის მასალაზე. ავტორი იხილავს ლექციონარის ამ ახალი

³⁸⁸ L e e b, Die Gesänge.

³⁸⁹ იქვე, გვ. 33.

³⁹⁰ იქვე, გვ. 34.

პოეტური საგალობლების ფუნქციასა და სტრუქტურას, მათ თეოლოგიურ შინაარსს. რისთვისაც იყენებს ე. წ. „მცირე კანონში“ (Sin. 37) დანართის სახით შეტანილ ლექციონარის 5 საუფლო დღესასწაულის პოეტური მასალის სრულ ტექსტებს.

ქართულ ლექციონარში ახალი პოეტური ფორმები თავს იყრიან სხვადასხვა სახის ღვთისმსახურებებში. 3. ლეები მათ შესწავლაზე ამყარებს თავის გამოკვლევას. ქართული ლექციონარი ხუთი სახის ღვთისმსახურებას იცნობს. ესენია: სამხრის, ცისკრის, მწუხრის, ღამისთვისა და ე. წ. ანამნეტური ანუ საუფლო დღესასწაულების განსაკუთრებული რიგის მსახურებანი. თითოეული მსახურების შესწავლას ნაშრომში თითო თავი ეთმობა. შესწავლის შედეგად ავტორმა ქართულ ლექციონარში 19 ჰიმნოგრაფიული ტერმინი გამოავლინა. ესენია: ალელუა, ალავსე, ვალობაჲ, განიცადე, გარდამოთქმაჲ, დასდებელი, დიდებაჲ მაღალთაჲ, ერის განტევებაჲ, უფალო ღაღადყავი, ფსალმუნი, ღირსმყვენი, წარდგომაჲ, წმიდაო ღმერთო, კელთაბანისაჲ, იბაკოჲ, ნათელი მხიარული, ოხითაჲ, სიწმიდისაჲ, სტიქარონი³⁹¹.

ამ ტერმინების სახელწოდებები სხვადასხვა პრინციპითაა შედგენილი: „ზოგ შემთხვევაში ტერმინი ნასესხებია არა მარტო თავისი შინაარსით, არამედ ფორმითაც: მაგ. ფსალმუნი, იბაკოჲ, სტიქარონი; ზოგჯერ ტერმინში გააზრებულია საგალობლის ფუნქცია და ხასიათი და შესაბამისად შერჩეულია ქართული სიტყვა: მაგ. დასდებელი, ოხითაჲ; ზოგჯერ საგალობელი ატარებს იმ რიტუალის სახელს, რომელსაც ის თან ახლავს: მაგ. კელთაბანისაჲ, სიწმიდისაჲ, ერის განტევებაჲ. მეტწილად კი ფსალმუნური საგალობლების დასაწყისი გადაქცეულია პოეტური საგალობლების სახელწოდებად: მაგ. „ალავსე“, „განიცადე“, „წმიდაო ღმერთო“³⁹².

3. ლეები თავის შრომაში ქართული ლექციონარის მასალაზე იხილავს არა მარტო ჰიმნოგრაფიულ ტერმინებს, არამედ საგალობლების შესრულების ფორმებსაც და ლექციონარში ამ მიმართულებით მომხდარ ცვლილებებსაც წარმოაჩენს. ავტორი ქართულ ლექციონარს განიხილავს როგორც ერთ-ერთ წყაროს აღმოსავლეთის სამრევლო ღვთისმსახურების საგალობელი ფორმების განვითარების შესწავლისათვის. „სომხურ ლექციონარში — წერს ავტორი — რომელიც უშუალო წინამორბედი ქართულისა, დამოწმებულია ვალობის მხოლოდ ერთი ფორმა — რესპონსორული ფსალმოდია, ქართულ ლექციონარში კი აშკარაა ფორმების მნიშვნელოვანი განვითარება“³⁹³.

ქართულ ლექციონარში 3. ლეები გამოყოფს რამდენიმე ჰიმნოგრაფიულ ფორმას თავისი შესრულების წესით:

რესპონსორული ფსალმოდია: ეს ორნაწილიანი კომპოზიცია შეიცავს ფსალმუნურ ტექსტებს, რომლებიც სრულდება სხვადასხვა სახის მსახურებაში მგალობლისა და მრევლის მიერ. მრევლი წარმოთქვამს ფსალმუნურ რეფრენს (დასდებელს), მგალობელი — ფსალმუნს. რესპონსორული ფსალმოდია არის სომხური ლექციონარის ერთადერთი ჰიმნოგრაფიული

³⁹¹ დაწერილებით 3. ლეების შრომის შესახებ იხ.: ლ. ხეცსურიანი, ახალი შრომა ქართული ლექციონარის საგალობლებზე, მაცნე, ვენისა და ლიტერატურის სერია, 1973, № 2, გვ. 183—190. იხ. აგრეთვე წინამდებარე გამოცემა, გვ. 741—747.

³⁹² ლ. ხეცსურიანი, დასახ. წერილი, გვ. 188.

³⁹³ Lee b, Die Gesänge, S. 35.

ფორმა. რესპონსორული ფსალმოდია უცვლელად გადავიდა უძველეს იადგარში.

ქართულ ლექციონარში, პ. ლეების აზრით, წარმოდგენილია ჰიმნოგრაფიის განვითარების შემდეგი ეტაპი, როდესაც რესპონსორულ გალობაში ფსალმუნური რეფრენის ადგილს იკავებს პოეტური ტროპარი. ამას მკვლევარი ამტკიცებს ჰიმნოგრაფიული ტერმინების ანალიზის საფუძველზე. ასეთ პოეტურ ტროპარად მიაჩნია პ. ლეებს ო ხ ი თ ა ე — ეამისწირვის საწყისი საგალობელი, რომელსაც ვედრების ხასიათი აქვს.

ოხითაჲ, ავტორის ცნობით, უკვე VI საუკუნიდან ფსალმუნურ ტექსტებთან ერთად იგალობებოდა როგორც ეამისწირვის ახალი საწყისი-საგალობელი. თუმცა ქართული ლექციონარი ოხითაჲსთან ერთად არ ასახელებს ფსალმუნს, მაინც შეუძლებელია წარმოვიდგინოთ მისი შესრულება მასთან დაკავშირებული ფსალმუნის გარეშე, ვინაიდან ადრეულ ხანაში ლიტურგიკული პოეზია ჯერ კიდევ არ იყო გამოჩნული ფსალმუნისაგან. ის გარემოება, რომ ოხითაჲს ყველგან აკლია ფსალმუნი, შეიძლება აიხსნას იმით, რომ ოხითაჲსთან ფსალმუნი ყოველთვის უცვლელი იყო (ფს. 94), ლექციონარში კი მხოლოდ ცვალებადი ელემენტებია წარმოდგენილი. ასეთია ოხითაჲ, რომელაც გამოიყენება როგორც რეფრენი ფსალმუნის რესპონსორული წარმოთქმის დროს³⁹⁴.

ამავე თვალსაზრისით საინტერესოა პ. ლეების მიერ განხილული კიდევ რამდენიმე ჰიმნოგრაფიული ტერმინი ქართული ლექციონარიდან. ეს არის ზიარების რიტუალის თანმხლები ორი საგალობლის სახელწოდებები: განი-ცადე და აღავსე. ორივე ტერმინი ფსალმუნური წარმოშობისაა და წარმოადგენს ფს. 39,9 და 70, 8 მუხლების საწყის სიტყვებს. ლექციონარში კი ეს ტერმინები უკვე პოეტური ტროპარების სახელწოდებებად არის მოტანილი. პ. ლეების აზრით, ეს ფაქტი აშკარად მოწმობს, რომ თავდაპირველად ორივე ტროპარი წარმოადგენდა დასახელებულ ფსალმუნთა რეფრენებს რესპონსორულ შესრულებაში, ხოლო ქართულ ლექციონარში ამ გზით დადასტურდა ჰიმნოგრაფიის განვითარების შემდგომი პერიოდი: რესპონსორული ფსალმოდია შეცვალა ისეთმა რესპონსორულმა გალობამ, სადაც ფსალმუნურ რეფრენს შეენაცვლა პოეტური ტროპარი. შემდეგ, პოეტურმა ტროპარმა დაკარგა მასთან შეწყვილებული ფსალმუნი და დამოუკიდებელი არსებობა მოიპოვა (ოხითაჲ, განიცადე, აღავსე).

ჰიმნოგრაფიული ფორმების განვითარებას უკავშირებს პ. ლეები ზოგიერთი ჰიმნოგრაფიული ტერმინის მნიშვნელობის ცვლას. ამის აშკარა მაგალითია ტერმინი დასადებელი. შობისა და განცხადების დიდ ლამისთევებსა და ზოგიერთ ანამენტურ ღვთისმსახურებაში ქართულმა ლექციონარმა საკითხავების წინ შემოინახა ორნაწილიანი საგალობელი, რომლის ძირითადი ტექსტი ფსალმუნურია, რომელსაც ახლავს პოეტური ტროპარი ანუ დასადებელი. ეს ტერმინი აქ თავისი თავდაპირველი მნიშვნელობით იხმარება და ნიშნავს პოეტურ სტროფს, რომელიც უნდა დაერთოს ფსალმუნს³⁹⁵. საგალობლის

³⁹⁴ Lee b Die Gesänge, S. 41.

³⁹⁵ ფსალმუნ-დასდებლებში კი ფსალმუნი ეწოდება ფსალმუნურ რეფრენს, ხოლო დასდებელი ფსალმუნის ძირითად ტექსტს.

სტრუქტურა და ტექსტების ხასიათის მიხედვით ავტორი ვარაუდობს, რომ ამ შემთხვევაში ჩვენ საქმე უნდა გვქონდეს საგალობლის შესრულების უფრო განვითარებულ ფორმასთან — ანტიფონურ გალობასთან, რომელიც ამ ორნაწილიანი გალობის შესრულებას აკისრებს მგალობელსა და გუნდს (და არა მრევლს. როგორც ეს არის რესპონსორული გალობის დროს). ავტორი ფიქრობს, რომ ამ საგალობლის ანტიფონური შესრულების ამსახველია ტერმინი წაქცევი თ. რომელიც ხშირად არის ნახმარი „მცირე კანონში“ (სინური ლექციონარი) ამ დასაბუთებთან³⁹⁶.

ამრიგად, ქართულ ლექციონარში, 3. ლეების გამოკვლევით, გამოიკვეთა ჰიმნოგრაფიული ფორმებისა და მათი შესრულების რამდენიმე სახეობა: I. ყველაზე არქაული რესპონსორული ფსალმოდია, როდესაც ფსალმუნი იგალობება მგალობელისა და მრევლის მიერ (მრევლი წარმოთქვამს ფსალმუნურ რეფრენს). II. უფრო განვითარებული ფორმა — ანტიფონური გალობა, სადაც გალობაში მონაწილენი არიან მგალობელი და გუნდი, და ფსალმუნური რეფრენი შეცვლილია პოეტური ტროპარით. III. ფსალმუნის ტექსტისაგან გამოთავისუფლებული პოეტური ტროპარები, რომლებიც უკვე დამოუკიდებელი პოეტური ფორმების სახით არსებობენ ქართულ ლექციონარში.

ქართული ლექციონარის ეს ჰიმნოგრაფიული მასალა მთელი თავისი მრავალსახეობით უცვლელადაა გადასული უძველეს იადგარში და ქმნის ამ იადგარის ძველ ფენას. ჰიმნოგრაფიული ფორმების შემდგომი განვითარება უკვე მიმდინარეობს უძველესი იადგარის წიაღში.

უძველესი იადგარის ლექციონარისეული პოეტური ტროპარების ბერძნული მოდელები

3. ლეებმა თავის ზემოთ განხილულ შრომაში ლექციონარის პოეტურ ტროპართა ერთი ნაწილის ბერძნული მოდელები გამოაქვინა ბერძნულ ლიტურგიკულ წიგნებში³⁹⁷. უფრო ადრე ლექციონარის ზოგიერთი მონოსტროფის ბერძნული შესატყვისი მიუთითა ა. ბაუმშტარკმა³⁹⁸.

ბერნარ უტიემ „ქილ-ეტრატის იადგარზე“ დაწერილ თავის რეცენზიაში³⁹⁹ გამოაქვეყნა მთელი სია (119 ერთეული) იადგარის იმ პოეტური მასალისა, რომლის ბერძნულ მოდელებსაც მან მიაკვლია ბერძნულ ლიტურგიკულ წიგნებში. ეს წიგნებია: თვენები (MR), ტრიოდონი (TR), ჟამნი (HR), პარაკლიტონი (PaR), პენტეკოსტარიონი (PeR), ირმოლოგიონი (Eu)⁴⁰⁰.

ამ სიაში მითითებული ბერძნული მოდელების ნახევარზე მეტი ბერძნულ ტრიოდონზე მოდის. ეს ფაქტი ადასტურებს ა. ბაუმშტარკის გამოთქმულ

³⁹⁶ T/ App I, 51, T 36—39.

³⁹⁷ L e e b, Die Gesänge, 23. გვ. 44—48, 111—112, 162—166, 241—252 და სხვ.

³⁹⁸ Oriens Christianus, N. S. Bd. 5., 1915, S. 211—233; Bd 6., 1916, S. 229—239; 3. Serie, Bd 1., 1927, S. 314—318.

³⁹⁹ B. O u t t i e r, Le iadgari sur papyrus et parchemin, édition et études par A.C. H a n i d z e, A. M a r t i r o s o v et A. D j i c h i a c h v i l i, sous la direction d'A. C h a n i d z e. T b., 1977, Revue de Kartvélogie, vol. XXXVII, 1979, p. 372.

⁴⁰⁰ კავებში მითითებულია ბ. უტიეს მიერ ბერძნულ წიგნთა გამოცემებისათვის გამოყენებული ლიტერები.

მოსაზრებას, რომ ღვთისმსახურების ძველი ვითარება ყველაზე უკეთ მარხვან-ზატიკის პერიოდის ღვთისმსახურებამ შემოგვიინახა⁴⁰¹.

უძველესი იადგარის საწელიწდო ნაწილის პოეტური მასალის ბერძნული მოდელები იადგარის პოეტურ ტროპართა საერთო რაოდენობის მხოლოდ მცირე ნაწილს მოიცავენ⁴⁰² (იადგარის საწელიწდო ნაწილის პოეტურ ერთეულთა ზაერთო რაოდენობა 3000 ერთეულს აღემატება). ეს გარემოება განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს იადგარის პოეტურ მასალას წინა და აღრებიზანტიური ხანის ჰიმნოგრაფიის შესწავლისათვის.

საგანგებო ყურადღებას იმსახურებენ სიძველის გამო იადგარის უძველესი, ლექციონარისეული ფენის ტროპარები. იხილავს რა ბიზანტიური ჰიმნოგრაფიის მცირე ფორმებს, მათ შორის ტროპარს, ე. ველეში წერს: „ქრისტიანული პოეზიის უძველესი ფორმა — ტროპარი დიდხანს შერჩა ბიზანტიურ ლიტურგიკას. ლიტურგიკულ წიგნებში ძველ ფენას ერთვოდა ახალი ჰიმნები. ამით ისინი იძენდნენ ახალ კილოს და ახალ შედგენილობას და უკვე ამ სახით განაგრძობდნენ არსებობას ახალ გარემოცვაში“⁴⁰³.

ვფიქრობთ, ასეთ ვითარებაში აღმოჩნდა იადგარის პოეტური ტროპარების (ლექციონარისეული ფენის) ბერძნული მოდელების ის ნაწილი, რომელიც დაილექა ბერძნულ ლიტურგიკულ ძეგლებში და ამ გზით მკვლევართათვის ხელმისაწვდომი გახდა. მართლაც, იადგარის ტროპარების ბერძნულ მოდელებს ეხვედებით სხვადასხვა დანიშნულების ლიტურგიკულ ძეგლებში სხვადასხვა პოეტურ ფორმებში: სტიქარონებში, ძლისპირთა შორის, მაგრამ უფრო ხშირად ეს პოეტური მონოსტროფებია, რომლებიც გვხვდება, ხმისა და ფორმის შეუცვლელად, თვითთავაჯ ტროპარებსა და სტიქარონებს შორის.

I. მე-ვ-სა ო რ შ ა ბ ა თ ს ა

მ ე ო რ ე კ ვ ი რ ა

ოხითაჲ ბ გ¹

Ἰδιόμελον τὸν Τριψόσιον. 'Ηχος πλ. β'.

რომელნი ბნელსა შინა ცოდვათასა⁴⁰⁴
ვილოდეს,

Τοῖς ἐν σκότει ἀμαρτημάτων πορευομένοις

ნათელი გამოუბრწყინე, მაცხოვარ,
უამსა მას მარხვისასა

φῶς ἀνέτειλας, Χριστέ,
τῷ καιρῷ τῆς ἐγκρατείας·

და დღეცა იგი დიდი ვნებისა შენისაჲ
მჩიუენე ჩუენ,

καὶ τὴν εὐσημιον ἡμέραν τὸν παθόντας σου
δειξόν ἡμῖν,

რამთა ვლალატ-ყოთ:

ὥστε βιώμεν σοι·

აღდეგ, ღმერთო,

Ἐνάστα, ὁ Θεός,

შემეწიენ ჩუენ⁴⁰⁵.

ἐλέησον ἡμᾶς.

გვ. 155, 23; T 533.

TR 301,5.

⁴⁰¹ A. B a u m s t a r k, Liturgique comparée, 1953, p. 32. შდრ. ბ. უტიეს დასახ. რეცენზია, გვ. 375.

⁴⁰² იხ. უძველესი იადგარის ბერძნულ მოდელთა საძიებელი, აქვე, გვ. 646—650.

⁴⁰³ E. W e l l e s z, A History of Byzantine Music and Hymnographie. 1962, p. 239.

⁴⁰⁴ უძვ. იადგარის ხელნაწერებში არის „ცოდვითა“, აქ გასწორდა ბერძნულის მიხედვით.

⁴⁰⁵ ოხითაჲს ტექსტი ტაეკებად ჩუენ მიერ არის დაყოფილი ბერძნული მოდელის შესაბამისად.

ქართულ მონოსტროფს ამ შემთხვევაში შეესაბამება ბერძნული თვით-
ავაჯი მონოსტროფი (ტროპარი). ოხითაჲს თარგმანი ზედმიწევნით ზუსტია.
მარცვალთა რაოდენობა ბერძნულ-ქართულ ტროპარებში ერთნაირია, მაგრამ
საგრძობობა სხვაობა მარცვალთა რაოდენობის მხრივ ქართულ ფრაზეო-
ლოგიურ ერთეულსა და ბერძნულ ტაეპებს შორის, თუმცა ქართული
თარგმანის ფრაზეოლოგიური (აზრობრივი) მონაკვეთები საკსებით ხვდება
ბერძნული ტროპარის ტაეპებს. ჩანს, თარგმნის დროს ამ პირობის დაცვა
აუცილებელი იყო ტროპარის გალობით შესრულებისათვის.

მოვიყვანთ მეორე მაგალითს, სადაც ქართული ტროპარი (ოხითაჲ) ბერ-
ძნული მრავალსტროფიანი სტიქარონის პირველი ტროპარია:

II. პ ი რ ვ ე ლ ს ა ო რ შ ა ბ ა-
თ ს ა

ოხითაჲ ა გ⁴⁰⁶
სულიერებრი, იმანო⁴⁰⁶,
ავილოთ მარხვაჲ,
ენითა ნუმცა ვიტყუით ბოროტსა
და ნუცამცა დაუგებთ
იმათა საფრჯესა,
არამედ ცრემლითა სინანულისა-
ათა
განვაბრწყინვენთ
ლამპარნი სულთა ჩუენთანი.
ვლადატ-ყოთ ქრისტესა:
მოგუიტევენ შეცოდებანი ჩუენნი,
ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ.
გვ. 102, 35; T 336.

მეორე ორშაბათს
მწუხრი.

Στιχηρὸν ᾠδὴ ἰσόμελον ἑπτάστιχον ἄ.
Ἦθν πνευματικῆν, ἀδελφοί
ἀναλαβόντες νεστεῖαν,
τῆ γλῶσση μὴ λαλεῖτε τὰ δόξια,
μηδὲ τίθεισθε προσκομιμα
τῷ ἀδελφῷ εἰς σακνδαλον·
ἀλλὰ τῆ μετανοίᾳ φασιρύναντες
τῆν τῆς ψυχῆς λαμπάδα,
τοῖς δάκρυσι,
βιοήσωμεν τῷ Χριστῷ·
Ἄφες ἡμῖν τὰ παραπτώματα ἡμῶν,
ὧς φιλάμωραποις.
TR 270, 11.

ამ შემთხვევაში ქართული მონოსტროფის ბერძნული დედანია თვით-
ავაჯი სტიქარონის პირველი სტროფი. ორსტროფიანი სტიქარონის სტრო-
ფებს განსხვავებული რიტმული დაყოფა აქვთ.

მარცვალთა რაოდენობით ქართულ-ბერძნული ტროპარები ერთმანეთს
ზუსტად არ ფარავენ, მაგრამ აქაც საკსებით ხვდება ერთმანეთს ქართული
ტექსტის ფრაზეოლოგიური (აზრობრივი) დაყოფა. და ბერძნული მოდელის
ტაეპები, რაც რიტმული პუნქტუაციითაა გამოხატული. იადგარში ტროპარი
დაწერილია გაბმით, სასვენი ნიშნებისა და რიტმული პუნქტუაციის გარეშე.
საფრქვებელია, ასეთივე სახე ექნებოდა ქართული ტროპარის ბერძნულ მო-
დელს იმ დროს, როცა ის ითარგმნა ქართულად, ვინაიდან რიტმული პუნქ-
ტუაცია ბიზანტიურ ჰიმნებში IX ს. აღრე არ იყარაუდებია. მაგრამ ქართველ
მთარგმნელს აქაც საჭიროდ მიუჩნევია დაეცვა ტროპარის ფრაზეოლოგიური
სტრუქტურა.

⁴⁰⁶ ოხითაჲს ტექსტი ტაეპებად აქაც ჩვენს მიერ არის დაყოფილი ბერძნული მოდელის რიტ-
მული დაყოფის შესაბამისად.

III. მე-ღ-სა ხ უ თ შ ა ბ ა თ ს ა

Στιχηρά και καθίσματα⁴⁰⁷

ოხითაჲ კ^ად გ^ი

Στιχηρά και καθίσματα Ἦγος πλ. ᾠ.

შენ, მეუფესა და უფალსა,
ანგელოზნი დაუცხრომელად გა-
კურთხევენ

Σὲ τὸν βασιλέα και Δεσπότην
Ἄγγελου ἀπαύτου, ἄνυμουσίου,

და მეცა შეგივრდები,
ვითარაც მეზუერეჲ იგი ლალადი-
ბით:

ἐγὼ δὲ σοι προσπίπτω,
ὡς ἔ Τελώνη; κράζω

ღმერთო, მიღბინე
და შემიწყალე მე.
გვ. 135, 20; T 452.

Ὁ Θεός. ἰλάσθητί μοι,
και σῶσόν με.
TR 818,13.

ბერძნული სტიქარონი ოთხსტროფიანია. ამ სტიქარონის პირველი სტროფი არის ოხითაჲს მოდელი. სტიქარონიცა და ოხითაჲც მერვე ხმაზეა გაწყობილი. გასარკვევია, აკისრია თუ არა პირველ სტროფს სტიქარონში მეტრული მოდელის ფუნქცია? ბერძნული სტიქარონის პირველსა და მეორე სტროფებში ერთნაირია როგორც მარცვალთა რაოდენობა, ასევე ტაქების სილაბიკაც და მათი რაოდენობა სტროფში. ამრიგად, პირველი სტროფი, ოხითაჲს ბერძნული დედანი, შეიძლება მივიჩნიოთ მეორე სტროფის რიტმულ მოდელად. სტიქარონის III და IV სტროფები განსხვავდებიან მარცვალთა რაოდენობითაც და რიტმული დაყოფითაც წინა ორისაგან, მაგრამ ერთმანეთის თანაფარდი არიან. სტიქარონის დაყოფა ორ-ორ სტროფიან იზომეტრულ მონაკვეთებად ჩვეულებრივი მოვლენაა, განსაკუთრებით თვითავაჭ სტიქარონებში.

ჩვენთვის საინტერესო პირველი სტროფის (ოხითაჲს) ბერძნული მოდელის რიტმული დაყოფა ბუნებრივად უკავშირდება ოხითაჲს ფრაზეოლოგიურ სტრუქტურას. ტროპარის ფრაზეოლოგიურმა სტრუქტურამ განაპირობა მისი რიტმული სახეც და რიტმიკა ბერძნული სტიქარონის მეორე სტროფიცაჲც.

პოეტური ტროპარი (ოხითაჲ) ლექციონარის ფენისა (T 452) და თავისი წარმოშობით, ფორმით და დანიშნულებით უფრო აღრეულია, ვინემ მრავალსტროფიანი ბერძნული სტიქარონი, რომლის შემადგენლობაშიც იგი აღმოჩნდა, ამიტომ ამ ფაქტმა შეიძლება თვალსაჩინო გახადოს არა მარტო ტრიოდიონის. ამ სტიქარონის კომპილაციური ხასიათი და მისი შედგენის წესი, არამედ შემოფარგლოს კიდევ დრო ამ ტიპის სტიქარონების შედგენისა: რიტმულ თანაფარდობაზე დამყარებული ეს ბერძნული სტიქარონი დამასკელის რეფორმაზე აღრე ვერ შედგებოდა, ვინაიდან აქ დატულია რიტმული პოეზიის ძირითადი პრინციპი: ძლისპირ-ტროპართა თანაფარდობა (ჩვენს შემთხვევაში სტიქარონის პირველი ტროპარი მეორე ტროპარის მიმართ ძლიაპირის ფუნქციის მქონეა). ამრიგად, განხილული შემთხვევა მკაფიო მაგალითია იმისა, თუ VIII—IX საუკუნეებში როგორ და რა წესით ხდებოდა წინაბიზან-

⁴⁰⁷ სტიქარონები და კათიზმები, სხვა დამატებით მასალასთან ერთად, ერთის ბერძნულ ტრიოდიონს და შეიცავს თითოეულ ხმაზე კვირა და სადა დღეებისათვის განკუთვნილ სტიქარონებსა და კათიზმებს (წარდგომებს), იხ. TR, გვ. 766—825.

ტიური ხანის პოეტური ტროპარების გამოყენება, ამ შემთხვევაში ტრიოდინის ახალი რედაქციის ჩამოყალიბების პროცესში.

ბერძნული ტროპარის ქართული თარგმანი (ოხითაჲ) ძალიან ზუსტია. ქართული თარგმანის ფრაზეოლოგიური ერთეულებიც შეესატყვისება ბერძნული მოდელის რიტმულ მონაკვეთებს, მაგრამ მარცვალთა რაოდენობა ოხითაში და მის მოდელში საგრძნობლად სხვაობს ერთმანეთისაგან. განსხვავდებიან მარცვალთა რაოდენობით ოხითას ფრაზეოლოგიური ერთეულები ბერძნული ტროპარის რიტმული მონაკვეთებისაგანაც. აქედან კიდევ ერთი დასკვნის გამოტანა შეიძლება: ოხითაჲ, ისევე როგორც იადგარის უძველესი ლექციონარისეული პოეტური ფენა საერთოდ, თარგმნილია მაშინ, როდესაც სავალდებულო არ იყო თარგმანსა და მოდელს შორის სილაბური თანაფარდობის დაცვა, ე. ი. ბიზანტიური ჰიმნოგრაფიის განვითარების ადრეულ ეტაპზე, რიტმული პოეზიის შემოღებისა და გავრცელების წინა პერიოდში.

გვაქვს ისეთი შემთხვევაც, როდესაც ბერძნულ სტიქარონში დადასტურებული იადგარის პოეტური ტროპარი სტიქარონის პირველ სტროფს კი არ წარმოადგენს, არამედ რიგით სტროფს.

IV. მ ა რ ხ ე ი ს მ ე - მ - ს ა კ უ ი რ ა ე ს ა

კელთაბანისაჲ [კმაჲ ზ]

ცოდვანი ჩემნი უგულებელს-ყვენ, უფალო,

რომელი იშვე ქალწულისაგან და გულნი ჩუენნი განწმიდენ და მყვენ ჩუენ ტაძარ სულისა წმიდისა.

ნუ განმიშორებ მე

პირისაგან,

რომელსა გაქუს

აურაცხელი დიდი წყალობაჲ.

გვ. 116, 4.

Στιχηρά και καθίσματα

Στιχηρά Κατανυκτικά Ἦχος β'

Αυτόμελον

Τὰς ἀνομίαις μου πᾶριθε, Κύριε,

ὁ ἐκ Παρθένου τεχθεὶς,
καὶ τὴν καρδίαν μου καθάρισον,
ναὸν αὐτῆς ποιῶν
τὸν ἀγίον σου Πνεύματος·
μή με ἐξουθενώσης
ἀπὸ τοῦ σοῦ προσώπου,
ὁ ἀμέτητος ἔχων
τὸ μέγα ἔλεος·

TR, გვ. 774, 32; IV სტროფი.

კელთაბანისაჲს ბერძნული მოდელი ოთხსტროფიანი სტიქარონის მეოთხე სტროფია, მისი I და II სტროფები იზომეტრულია, III და IV სტროფები თვითავაჯია. თვითავაჯი სტროფები სილაბიკით სხვაობენ როგორც პირველი ორისაგან, ასევე ერთმანეთისაგან. ქართული კელთაბანისაჲ, რომელიც წარმოადგენს IV სტროფის თარგმანს, მარცვალთა რაოდენობით არ ფარავს თავის ბერძნულ მოდელს, მაგრამ თარგმანი ძალიან ზუსტია, კელთაბანისას ფრაზეოლოგიური მონაკვეთებიც ძირითადად ხვდება ბერძნული მოდელის რიტმულ დაყოფას. ამრიგად, ამ სტიქარონში კელთაბანისას ბერძნული მოდელი თავისი სილაბიკითა და ფრაზეოლოგიური სტრუქტურით უცვლელად გადავიდა სტიქარონის IV სტროფად ისე, რომ ის წინა სტროფებთან არ არის ადაპტირებული არც სილაბიკისა და არც რიტმიკის თვალსაზრისით.

ეს ბერძნული თვითავაჯი სტიქარონი სხვა მხრივაც საინტერესოა ჩვენ-

თვის. ამ სტიქარონის პირველი ორი სტროფის ქართული თარგმანებიც აღმოჩნდა უძველესი იაღვარის ორ სხვადასხვა სტიქარონში. ესენია:

V ა. მარხვის მე-გ-სა სამშაბათ-

სა ო ო ღ ღ ტყვესა, ჯ ა ბ.

იმავე სტიქარონის I სტროფი

ველოდ შენდამი, მაცხოვარ,
ვითარცა უძღვებმან მან შეილმან.
შემიწყნარე მე, მამაო, სინანულითა,
და შემიწყალე მე, ღმერთო.

Ἦμαρτον εἰς σε, Σωτήρ.
ὦς δ ἄσωτος σὶός·
δέξαι με, Πάτερ, μετανοῶντα,
κα! ἐλέησόν με, ὁ Θεός.

გვ. 125, 24; II სტროფი.

TR 774,22

ბერძნულ სტროფში არის 33 მარცვალი, განაწილებული 4 რიტმულ ეროფულზე, ქართულშია 39 მარცვალი, რომელიც შედგება ოთხი ფრაზეოლოგიური ერთეულისაგან. მსგავსი ვითარებაა მომდევნო ტროპარში (V ბ):

V ბ. მარხვის მე-დ-სა სამშაბათსა

იმავე სტიქარონის II სტროფი

ო ო ღ ღ ტყვესა, ჯ ა ბ

Ἦχος β'

ვღალადებთ შენდამი, მაცხოვარ,
მეზუერისა კმასა.
მილხინე შეცოდებულსა ამას
და შემიწყალე მე, ღმერთო.

Κράζω σοι, Χριστέ Σωτήρ,
τοῦ Τελώνου τῆν φωνήν·
ἰλάσθητι! μοι, ὡσπερ ἐχέινω,
κα! ἐλέησόν με, ὁ Θεός.

გვ. 133, 12; I სტროფი.

TR 774,24.

ამრიგად, ბერძნული ტრიოდონის უაეტრო თვითავაჯ ოთხსტროფიან სტიქარონში (ო ო ღ ღ ტყვესა) აღმოჩნდა იაღვარის მარხვის II, III და IV კვირების პოეტური მასალის 3 ბერძნული მოდელი. I სტროფი ბერძნული სტიქარონისა არის მოდელი იაღვარის მარხვის III სამშაბათის სამსტროფიანი სტიქარონის II სტროფისა, ხოლო II სტროფი ბერძნული სტიქარონისა—იაღვარის IV სამშაბათის ო ო ღ ღ ტყვესას I სტროფისა. ბერძნული სტიქარონის IV სტროფი კი მოდელია იაღვარის მარხვის II კვირის კელთაბანისაჲს. ე. ო. ბერძნული ტრიოდონის ამ ერთ სტიქარონში თავი მოიყარა იაღვარის სამმა სტროფმა, აქედან ერთი—კელთაბანისაჲ—იაღვარის ძველი, ლექციონარისეული, ფენის მასალაა, ხოლო დანარჩენი ორი—იაღვარის ახალი, საკუთრივ იაღვარისეული პოეტური ფენის (სტიქარონების) მასალა. ვფიქრობთ, ეს ფაქტი მიუთითებს თვითავაჯი ბერძნული სტიქარონის კომპილაციურ ხასიათზე. ამას მხარს უჭერს ის ფაქტიც, რომ იაღვარის ზემოთ მოყვანილი 2 ქართული სტიქარონი თავისი თემების (უძღვები შეილისა და მეზუერის) შესაბამისად მარხვის II და IV კვირების განგებებშია შეტანილი, ბერძნულ სტიქარონში კი თემატურად განსხვავებული კვირების მასალა ზოგადი ხასიათის ერთ სტიქარონშია გაერთიანებული.

გარდა ტრიოდონისა, ლექციონარის პოეტურ ტროპარებს ბერძნული მოდელები აღმოაჩნდათ ბერძნულ თვენებში, პარაკლიტონში და პენტეკოსტარიონში. თუ ტრიოდონში ძირითადად თავი მოიყარა იაღვარის მარხვის პერიოდის პოეტურმა ტროპარებმა, ბერძნულ თვენებსა და პარაკლიტონში კარბობს იაღვარის სადღესასწაულო ნაწილის პოეტური მასალა. მაგრამ მითარება ქართულ თარგმანებსა და მათ ბერძნულ მოდელებს შორის დაახ-

ლოებით იგივეა, რაც მარხვის პერიოდის პოეტურ ტროპარებსა და მათ ბერძნულ მოდელებს შორის.

ამრიგად, იადგარში წარმოდგენილი პოეტური პროზით დაწერილი მონოსტროფების ერთი ნაწილის ბერძნული მოდელები გადავიდა რიტმული პოეზიის ახალი მასალით დაკომპლექტებულ გვიანდელ ბერძნულ ლიტურგიკულ წიგნებში მათი ფორმირების პროცესში (X—XIV სს.). იქამდე ეს მასალა თავს იყრიდა ბერძნულ ლექციონარსა და უძველეს ჰიმნოგრაფიულ კრებულში, რომელიც, როგორც ჩანს, ტროპოლოგიონის სახელწოდებას ატარებდა⁴⁰⁸.

ბერძნული არქაული მონოსტროფები გვიანდელ ლიტურგიკულ ძეგლებში გადავიდნენ როგორც მონოსტროფების სახით, ასევე სტიქარონების ცალკეულ სტროფებად. საგულისხმოა, რომ პოეტური მონოსტროფების ბერძნული მოდელები ვერ დაიძებნა კანონებში.

ბერძნული მონოსტროფების ქართული თარგმანები უძველესი იადგარისა, რომლებსაც ბერძნული შესატყვისები აღმოაჩნდათ გვიანდელ ბერძნულ ლიტურგიკულ ძეგლებში, შესრულებულია ზედმიწევნითი სიზუსტით. ამ თარგმანების საშუალებით შეიძლება მსჯელობა იმაზე, თუ რა სახის მოდიფიკაცია განიცადეს უძველესმა მონოსტროფებმა ახალ ლიტურგიკულ კონტექსტში, ახალი ტიპის ლიტურგიკულ წიგნებში, რომლებიც ემყარებოდნენ კონსტანტინოპოლის ტიპიკონს და ამდენად არსებითად განსხვავდებოდნენ ლიტურგიკული პრაქტიკის იერუსალიმური წესისა და ტრადიციისაგან.

გაირკვა, რომ არქაულმა მონოსტროფებმა ახალ ლიტურგიკულ ძეგლებში გადასვლისას შეინარჩუნეს თავისი სილაბიკა და ფრაზეოლოგიური სტრუქტურა, და ეს ფრაზეოლოგიური სტრუქტურა გახდა საფუძველი მათი ტექსტების რიტმული დაყოფისა რიტმული პოეზიისათვის სავალდებულო რიტმული პუნქტუაციით.

რიტმული პოეზიის წარმოშობის დრო და პირობები, მისი განვითარების საფეხურები დღეისათვის არ არის სათანადოდ შესწავლილი. წარმოდგენილი მასალა, ჩვენს ფიქრით, დიდ სამსახურს გაუწევს ამ საკითხების კვლევას, ვინაიდან აშკარად გამოიკვეთა უშუალო კავშირი რიტმულ პოეზიასა და მისი წინამორბედი პოეტური პროზის ნიმუშებს შორის. როგორც ჩანს, პოეტური პროზის ფრაზეოლოგიური სტრუქტურა იყო ის საფუძველი, რომელზედაც აღმოცენდა რიტმული პოეზია. თავისი საზომებისა თუ რიტმული სტრუქტურების დიდი რეპერტუარით.

• •
•

აქამდე ჩვენ ვიხილავდით ისეთ შემთხვევებს, როდესაც უძველესი იადგარის პოეტური ტროპარები, რომელთაც ეძებნებათ ბერძნული მოდელები, უავტოროდ იყვნენ წარმოდგენილი ბერძნულ ლიტურგიკულ წიგნებში. მაგრამ ამის გვერდით გვხვდება ისეთი შემთხვევებიც, როდესაც ქართული მონო-

სტროფების ბერძნული მოდელები VII—VIII საუკუნეების ცნობილ ბიზანტიელ ავტორებს მიეწერებათ. რამდენიმე ასეთ შემთხვევას ვიხილავთ მომდევნო თავში, რომელიც ეძღვნება იადგარის უძველესი პოეტური ფენის დათარიღების საკითხს⁴⁰⁹. აქ კი ერთმანეთის პარალელურად მოვიყვანთ რამდენიმე ბერძნულ-ქართული ტროპარის სრულ ტექსტს, რათა ნათლად გამოჩნდეს იადგარის მონოსტროფების ქართული თარგმანების რიტმულ-სილაბური და შინაარსობრივი მიმართება ავტორიან ბერძნულ მოდელებთან.

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა ა
კელთაბანისაჲ კ' ა ზ

განმანათლებელი ჩუენი,
რომელი განანათლებს ყოველსა კაცსა,
იხილა წინამორბედმან,
რაჟამს ქრისტე ნათლის-ღებად მოვიღოდა,
იხარებდა სულითა
და ძწოდა, კელითა
უჩუენებდა მას
და ეტყოდა ერსა:
აჰა ესერა ნუგეშინისმცემელი ჩუენი,
რომელმან აიხუნეს ცოდვანი სოფ-
ლისანი.
შეუცოდებლო
ქრისტე, ღმერთო ჩუენო, შეგუიწყა-
ლენ ჩუენ.
გვ. 40, 7.

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა (სტიქარონი)
'Ηγος β'. Ἰωάννου Μοναχῶς

Ἦν φωνεῖσθαι ἡμῶν,
τὸν φωνεῖσσαντα παντα ἀνθρώπων,
Ἰῶν ὁ Πρόδρομος,
βαπτισθεῖν ἡμᾶς: παρρηγομένον,
χαίρει: τῆ ψυχῆ
καὶ τρέμει τῆ χεῖρ:
θεῖαυαυ αὐτὸν,
καὶ λέγει τοῖς λαοῖς:
Ἰῶθε ὁ λυτρωμένος τὸν Ἰσραῆλ,
ὁ ἐλευθερῶν ἡμᾶς ἐκ τῆς φθορᾶς.
Ἦ ἀναμύρητε
Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁδῶσαι.

MR III, 124,8.

ქართული თარგმანი ბერძნულთან შედარებით უკანასკნელ ოთხ მუხლში განსხვავებას აჩენს (სლავური თარგმანი ზუსტად მისდევს ბერძნულს)⁴¹⁰. ეს სხვაობა ქართულის თავისებურებაა, თუ იოანე ბერის გადამუშავება, ძნელი სათქმელია. უფრო სავარაუდოა, რომ ეს ცვლილებები იოანეს მიერ არის შეტანილი, ვინაიდან, როგორც წესი, იადგარის უავტორო ბერძნული მოდელების ქართული თარგმანები ზედმიწევნითი სიზუსტით ხასიათდებიან.

აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ იადგარის BC ხელნაწერებს ამ ტროპარის უკანასკნელი სტრიქონის განსხვავებული ვარიანტი დაუცავთ: ნაცვლად A ხელნაწერის „შეგუიწყალენ ჩუენ“ — აქ იკითხება „ღიდებაჲ შენდა“, რაც ემთხვევა ბერძნულ ტექსტს (δὲξαι σοι)⁴¹¹. უნდა ვიფიქროთ, რომ BC ნუსხების რედაქტორებისათვის ამ ტროპარის იოანე ბერისეული ვარიანტი უკვე ცნობილი იყო.

იოანე ბერის თვითავაჯი სტიქარონი ოთხსტროფიანია. სტიქარონის პირველი სტროფი იადგარის განცხადების კელთაბანისაჲს მოდელია. ქართული თარგმანი აქაც, ისევე როგორც ადრე მოტანილ სხვა მაგალითებში, შესრულებულია იმ ვარაუდით, რომ ბერძნული ტროპარის თითოეულ აზრობრივ

⁴⁰⁹ იხ. აქვე, გვ. 808—820.

⁴¹⁰ Миняя праздничная, изд. Московской патриархии, М., 1970, с. 261.

⁴¹¹ ამ საკითხზე ვრცლად იხ. აქვე, გვ. 825—826.

მონაკვეთას ზუსტად შეეფარდებოდეს ქართული თარგმანი, მაგრამ ამ მონაკვეთებში ბერძნული ტაეპების სილაბიკა დაცული არ არის. ბერძნული სტიქარონის პირველი სტროფის რიტმიკა შეორდება მომდევნო II სტროფში. ამ სტროფებში მარცვალთა რაოდენობაც ერთნაირია (71—72 მარცვალი). ამრიგად, სტიქარონის პირველი სტროფი შეორისათვის რიტმული მოდელიც არის. მომდევნო III და IV სტროფები შეიცავენ თითოეული 93 მარცვალს და განსხვავდებიან როგორც სილაბიკით, ასევე რიტმიკით წინა ორისაგან. ამრიგად, ამ თვითავაჯ სტიქარონშიც გვაქვს ორი წყვილი იზომეტრული სტროფებისა⁴¹², სადაც თითოეული წყვილის პირველ სტროფთან შეწყობილია მომდევნო სტროფი. უძვ. იადგარის განცხადების კელთაბანისაჲს ბერძნული მოდელი გამოყენებულია პირველი წყვილის პირველ სტროფად, როგორც მომდევნო სტროფის რიტმული მოდელი.

ლექციონარის ეამისწირვის პოეტური ტროპარების სისტემა ადრე (VI ს.) ჩამოყალიბებული ჩანს. ის თითქმის უცვლელი სახით გადავიდა (როგორც უძველესი პოეტური ფენა) იადგარში, შემდგომშიც ცვლილებები თითქმის არ განუცდია, მიუხედავად იმისა, რომ უძველესი იადგარი ახალი პოეტური ფორმებითა და მასალით გამდიდრდა დროთა ვითარებაში. ეს გვაფიქრებინებს, რომ ლექციონარის ეამისწირვის პოეტურ მასალაში (შესაბამისად უძვ. იადგარის პოეტური მასალის უძველეს ფენაში) არ უნდა იყოს შეტანილი ავტორიანი პოეტური ტროპარები (გგულისხმობთ VII—VIII სს. ცნობილ ჰიმნოდებს), და თუ ზოგი პოეტური ტროპარი ჩანს როგორც ავტორიანი სტიქარონების შემადგენელი ერთ-ერთი სტროფი, უნდა ვივარაუდოთ, რომ ამ შემთხვევებში ბერძნული ლექციონარის უძველესი პოეტური ტროპარებია გამოყენებული ცალკეული ავტორების მიერ⁴¹³ როგორც პირველი სტროფი, რომელსაც ავტორიან თვითავაჯ სტიქარონში რიტმული მოდელის ე. ი. ძლისპირის ფუნქცია აკისრია.

უძვ. იადგარის პოეტური ტროპარების ბერძნული მოდელები რომ ავტორიან სტიქარონებში პირველ სტროფად და რიტმულ მოდელად გამოიყენებოდა, ეს კარგად გამოჩნდა კოზმა იერუსალიმელის ერთ-ერთ თვითავაჯ სტიქარონშიც⁴¹⁴.

ფერისცვლების დღეს (6 აგვისტოს) სამხრად, დიდი ეამისწირვის მასალაში, ლექციონარში და შესაბამისად იადგარშიც, შესულია ოხითაჲ და კელთაბანისაჲ, რომელთა ბერძნული მოდელები აღმოჩნდა ბერძნული თვენის ამავე დღესასწაულის მწუხრის მასალაში — კოზმა იერუსალიმელის თვითავაჯ სტიქარონში.

ფერისცვალებაჲ

კელთაბანისაჲ 3^ა დ

პირველ ჭუარცუმისა შენისა, უფალო,
მთაჲ, ცათა მობაძავი,
ღრუბლისა ტალავრითა საესე იყო,
რაეამს შენ ფერ იცვალე

Στιχηρὰ Ἰδιόμελα

Ἦχος δ'. Κοσμᾶ Μοναχοῦ

Πρὸ τοῦ Σταυροῦ σου, Κύριε,
θραὺς σὺραχνὸν ἐμίμητο,
νεφέλη ἄς σχηγῆ ἐφηπλοῖτο.
Σὺς μεταμορφουμένους,

⁴¹² ამ ტიპის თვითავაჯ სტიქარონების შესახებ იხ. აქვე, გვ. 801.

⁴¹³ ამის შესახებ იხ. აქვე, გვ. 808—820.

⁴¹⁴ ამ სტიქარონის შესახებ იხ. აგრეთვე აქვე, გვ. 815.

და მამისა მიერ იწამე,
მუნ იყო პეტრე
იაკობითურთ და იოანე.
რომელნიცა თანა-ყოფად იყვნეს
უამსა მას ვნებისა შენისასა,
რადთა იხილონ საკუთრეველებად შენი
და არა შეორგულდენ ვნებასაცა შენსა,
რომელსა ჩუენ თაყუანის-ვსცემთ,
რადთა მშუდილობით თანა-მავალ მეყოს
ჩუენ დიდი წყალობად შენი.
გვ. 265, 26.

ტიქსტი მუხლებად დაყოფილია ბერძნულის მიხედვით.

ფ ე რ ი ს ც ვ ა ლ ე ბ ა ე
ოხითაჲ კ ა ლ

მთასა მალალსა ფერი იცვალა მაცხო-
ვარმან,
თავნი მოწაფეთანი ჰქონდეს,
დიდებით გამობრწყინდა.
საცნაურ არს, რამეთუ
რომელნი სიმალლითა სიმკნისაჲთა
განშუენდეს,
სალმრთოჲსა მისცა ხილვად ღრღე-
ბასა ღირს იქმნეს.
ზრახვითა ურთიერთას
მოსე და ელია აუწყებდეს.
თუ ცხოველთა და მკუდართა უფლე-
ბდეს,
და კუალად რომელი-იგი რჩულისა
მიერ და წინაწარმეტყუელთა ზრახ-
ვითა იყო ქრისტე,
რომლისათვისცა
ქმაჲ მამისაჲ
ღრუბლით გამო ნათლისაჲთ
წამებდა თქუმითა (BC):
მაგისი ისმინეთ, რომელმან
ჯუარითა
ჯოჯოხეთი წარმოტყუენოს
და მორწმუნეთა მიანიჭოს ცხორე-
ბად საუკუნოჲ.
გვ. 265, 9.

ἵπθ Πατρὸς δὲ μαρτυρομένου,
πατρὴν δὲ Πέτρος
σὺν Ἰακώβῳ καὶ Ἰωάννῃ,
ὡς μέλλοντες συνεῖναι σοὶ
καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς παρθένου σου·
ἦνα μεαρήσαντες τὰ φασμασίαι σου,
μη̄ δελεάσωαι τὰ παθήματα σου·
ἃ παροσχυνῆσαι ἡμᾶς
ἐν εἰρήνῃ καταδείξασον
δὲ τὸ μέγα ἔλεος.
MR VI, 330,31.

Εἰς ὄρος ἰψηλὸν μεταμορφωθείς δὲ
Σωτήρ,
τοὺς κορυφαίους ἔχων τῶν Μαιητῶν,
ἐνδόξως ἐξέλαμψας·
ὀηλῶν, ὅτι:
οἱ τῷ ὕψει τῶν ἀρετῶν διαπρέψαντες,
καὶ τῆς ἐνθέου δόξης ἀξιομήσονται.
Σαλλαλοῦντες δὲ τῷ Χριστῷ
Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας ἐδείκνυσον
ὅτι ζώντων καὶ νεκρῶν κυριεύει·
καὶ ὁ πᾶσι

δὲ νόμου καὶ Προφητῶν ἀκλήσας
ἰπῆρχε Θεός·
ἦ
καὶ φωνῆ τοῦ Πατρὸς
ἐκ νεφέλης φωνεῖν τῆς
ἐμαρτύρει λέγουσα·
Αὐτοῦ ἀκούετε,
τοῦ διὰ Σταυροῦ
τὸν Ἁθῆν στυλεύσοντος,
καὶ νεκροῖς ὁραομένου ζῶντος αἰώνιον.

MR VI, 331,5.

კომპას სტიქარონი ოთხსტროფიანია. ის შედგება ორი იზომეტრული წყვი-
ლისაგან: I—II და III—IV სტროფები. I სტროფი სტიქარონისა კელთაბანი-
სას ბერძნული მოდელია, III სტროფი კი—ოხითას ბერძნული მოდელი. პირვე-

ლი სტროფი (ველთაბანისაჲ) რიტმული მოდელია მომდევნო მეორე სტროფისა, III სტროფი (ოხითაჲ) კი რიტმული მოდელია მომდევნო მეოთხე სტროფისათვის. ამდენად, ლექციონარისა და შესაბამისად უძველესი იადგარის ორი პოეტური მონოსტროფის ბერძნული მოდელები კოზმას თვითავაჯ სტიქარონში რიტმულ მოდელების ფუნქციას ასრულებენ. ცხადია, ამ ორი პოეტური მონოსტროფის რიტმული დაყოფა კოზმას ეკუთვნის. მაგრამ ამ დაყოფას არავითარი ცვლილება მონოსტროფების სილაბურ აგებულებაში არ შეუტანია, ვინაიდან აქაც, ისევე როგორც ადრე მოყვანილ მაგალითებში, საფუძველი ამ ტროპარების რიტმული დაყოფისათვის მათი ფრაზეოლოგიური წყობაა. ამგვარად, კოზმამ უძველესი პოეტური ტროპარები გამოიყენა რიტმულ მოდელებად, რომლებიც ააგო თვითავაჯი სტიქარონი.

უძველესი იადგარის ლექციონარისეული პოეტური ფენის დათარიღებისათვის

როგორც აღნიშნული იყო, უძველესი იადგარის თავდაპირველი პოეტური ფენა შეიცავს იმ პოეტურ ტროპარებს, რომლებიც იადგარმა ლექციონარისაგან მიიღო. ამ ფენას ვუწოდებთ ლექციონარისეული ფენა, რადგან შედგენილობით ის თითქმის იდენტურია ლექციონარის პოეტური ფენისა⁴¹⁵. ეს ფენა მოიცავს მხოლოდ პოეტურ მონოსტროფებს. ვინაიდან უძველესი იადგარის ცალკე კრებულად გამოყოფას VII საუკუნეში ვვარაუდობთ, ამიტომ პოეტური ტროპარების ამ თავდაპირველი ფენის ზემო ქრონოლოგიური ზღვარიც ამავე დროით უნდა შემოიფარგლოს. მაშასადამე, ამ ფენაში არ არის მოსალოდნელი VII—VIII საუკუნეების ცნობილი ბიზანტიელი ჰიმნოდეების პოეტური ტროპარები. მაგრამ ამ ჩვენს ვარაუდს ზოგი ფაქტი ეწინააღმდეგება, რომლებიც ახსნას მოითხოვენ.

„იერუსალიმის კანონარის“ წინასიტყვაობაში კ. კეკელიძემ წარმოადგინა თავისი თვალსაზრისი ქართული ლექციონარისა და მისი ბერძნული მოდელის ჩამოყალიბების დროის შესახებ. კ. კეკელიძის აზრით, ბერძნული ლექციონარის კალენდრის განვითარება უნდა დასრულებულიყო VII საუკუნის პირველ ნახევარში (644 წლამდე). განვითარების ეს პროცესი არ შეხებია ქართულს, ვინაიდან ქართულად ითარგმნა ბერძნული ლექციონარის საბოლოო, სრული ვარიანტი. მეკლევარის აზრით, ლექციონარი ვერ ითარგმნებოდა ქართულად VIII საუკუნის შუა წლებამდე, ვინაიდან ქართულ ლექციონარში ის ვარაუდობდა ანდრია იერუსალიმელის ორი ტროპარის არსებობას. რომლებიც ბერძნულ დედანშივე უნდა ყოფილიყო შეტანილი გადამწერების მიერ მოგვიანებით — VIII საუკ. პირველ ნახევარში⁴¹⁶.

⁴¹⁵ ზოგიერთი გამოკვლევის შესახებ იხ. აქვე, გვ. 706—721.

⁴¹⁶ Иерусалимский Канонарь, გვ. 26—27. კ. კეკელიძის ეს თვალსაზრისი ბოლო დრომდე გაზარებული იყო ქართული ლექციონარის მეკლევართა მიერ (მ. თარხნიშვილი, პ. ლევი). კ. კეკელიძის ეს თვალსაზრისი არ ითვალისწინებს ქართული ხანშეტი და ჰემეტი ლექციონარების არსებობის ფაქტს (იერუსალიმური კანონის გამოქვეყნების დროისათვის ამ ნუსხების არსებობის შესახებ ჭერ არაფერი იყო ცნობილი). ამ ძეგლებმა კი არსებითად შეცვალეს ჩვენი წარმოდგენა ქართულ ლექციონარის თარგმანის დროსა და მისი განვითარების ეტაპებზე (იხ. აქვე, გვ. 683—684).

თავის ვარაუდს კ. კეკელიძე ძალიან ფრთხილად გამოთქვამს. იგი წერს: «В последовании Рождества Христова указываются начальные слова одного тропаря: «Веселитесь праведнии, небеса» („იხარებდით მართალნი, ცანი“); такими словами начинается теперь первая стихира на хвалитех рождественской утрени, надписываемая именем Андрея Иерусалимского. Затем, в Вербное воскресенье, на литургии, указано петь тропарь—«Общее воскресение прежде твоя страсти» („უველთა ადგომაჲ წინა ვნებისა“), по изысканиям проф. И. Карабинова, это песнопение усвоят тому же Андрею Иерусалимскому лучшие списки Стихирарей. Если в первом случае мы имеем дело именно с песнопением Андрея Иерусалимского (возможно, что так начиналось и другое какое-либо песнопение, до нас не дошедшее), а во втором—безусловно довериться свидетельству рукописей, то должны допустить, что у грузинского переводчика под руками был подлинник, в который благодаря переписчикам, проникли песнопения Андрея Иерусалимского, следовательно, перевод мог появиться не раньше половины VIII века, ибо Андрей Иерусалимский скончался между 712 и 726 годами»¹¹⁷.

კ. კეკელიძის სამართლიანი შენიშვნით, ბერძნულსა და ქართულ ჰიმნოგრაფიულ წიგნებში ძალიან ბევრია ერთნაირი დასაწყისის მქონე პოეტური ტროპარები. ხოლო ვინაიდან ლექციონარში ჰიმნოგრაფიული მასალა, საერთოდ და, კერძოდ, განსახილველი ორი ტროპარიც, მხოლოდ დასაწყისებით არის წარმოდგენილი, ამიტომ კ. კეკელიძისათვის მათი იდენტიფიკაცია ანდრიას ავტორობით ცნობილ ტროპარებთან დამტკიცებას თხოულობდა. დღეს კ. კეკელიძის ამ ეკვის გაქარვება შესაძლებელი გახდა, ვინაიდან ლექციონარში დასაწყისებით წარმოდგენილი ეს ორი ტროპარი, სრული სახითაა მოტანილი უძველეს იადგარში.

ლ ე ქ ი ც ი ო ნ ა რ ი

შობა, შუალამითგან იწყონ დასდებულთა და საკითხავთა. (T12).

ბ დასადებელი ტ ა დ

იხარებდით მართალნი, ცანი (T 14)

უ ძ ვ ე ლ ე ს ი ი ა დ გ ა რ ი

შუალამითგან იწყონ საკითხავთა კითხვად და ამით დასადებულთა იტყოდინ...

ბ დასადებელი ტ ა დ

იხარებდით მართალნი, ცანი მხიარულ იყვენით, იმღერდით მთანი ქრისტეს გამოჩინებასა. ქალწული ზის შობაძავე ქერობინთაჲ. უტვრთავს წიაღითა სიტყუაჲ მბრთისაჲ ჯორცელად. მწყემსთა შობილი დაუკვრდების, მოგუნი უფლსა ძღუესა შესწირვენ, ანგელოზნი დასადებენ და იტყვან: გამოუთქუმელო უფალო, დიდებაჲ შენდა.

გვ. 13,5.

¹¹⁷ Иерус. Канонарь, с. 26—27.

ანდრიას მიეწერება ეს ტროპარი ბერძნულ თვეწში⁴¹⁸ და მესინის XII საუკუნის ტიპიკონში⁴¹⁹.

ანდრია იერუსალიმელის თვითავაჯი სტიქარონი (აქებლითსა) 4 სტროფისაგან შედგება. სტროფები შეიცავენ მარცვალთა სხვადასხვა რაოდენობას; I — 105 მარცვალს, II — 57, III — 102, IV — 103. მეორე ტროპარი დანარჩენი სამისაგან საგრძნობლად სხვაობს მოცულობით, სამ ტროპარში მარცვალთა რაოდენობა დაახლოებით ერთნაირია. სტროფებს აქვთ რიტმული დაყოფა. სტიქარონის სლავური თარგმანი ზუსტად მისდევს ბერძნულ ტექსტს.⁴²⁰ ეს სტიქარონი რომ ანდრია იერუსალიმელს ეკუთვნის, არ უნდა იწვევდეს ეჭვს. მაგრამ ის გარემოება, რომ ამ სტიქარონის მხოლოდ ერთი, პირველი სტროფია შესული ლექციონარსა და უძველეს იადგარში, გვაფიქრებინებს, რომ ეს სტროფი ადრეზნატიურ ღვთისმსახურებაში ანდრიაზე გამოყენებული და ფართოდ გავრცელებული მაღალი პოეტური ღირსების მქონე ტროპარია, რომელიც ანდრია იერუსალიმელმა გამოიყენა სტიქარონის პირველ სტროფად. ეს სტროფი იდეურ-მხატვრულ მიმართულებას აძლევდა მთელ სტიქარონს. ასეთი პოეტური ტროპარები იერუსალიმის ღვთისმსახურებაში ფართოდ იყო გავრცელებული V—VI საუკუნეებში⁴²¹. სტიქარონებიც თავდაპირველად ბიბლიური ტექსტებისაგან გამოთავისუფლებული პოეტური ტროპარებისაგან დგებოდა. ამის მაგალითი უძველესმა იადგარმაც შემოგვინახა⁴²². ამდენად, ანდრიას სტიქარონის ქართული ლექციონარისა და უძველესი იადგარის ტროპარების იგივეობა იმით უნდა აიხსნას, რომ ანდრია ისარგებლა ამ შესანიშნავი პოეტური ტროპარით თავისი სტიქარონისათვის და არა პირიქით. ამ ჩვენ მოსაზრებას ამაგრებს ისიც, რომ ანდრია იერუსალიმელი, როგორც ამას ი. კარაბინოვი გვაშეცნობს, თავის შემოქმედებაში უხვად სარგებლობდა ადრეული პოეტური ტროპარებით: «По своей структуре и технике каноны св. Андрея, как одни из первоначальных песнопений этого рода, значительно отличаются от канонов позднейших песнопевцев: многие особенности их сразу выдают в них собрание припевов или тропарей к библейским песням. Прежде всего т. н. ирмосы в канонах св. Андрея нередко берутся прямо из библейских песней буквально и без всяких дополнений со стороны песнописца, в других случаях, если дополнения и бывают, очень часто они весьма незначительны и напоминают собой такие-же дополнения у древних творцов тропарей»⁴²³.

ანდრიას სამსაგალობლებზე კი კარაბინოვი: წერს «Трипеснцы св. Андрея суть ничто иное, как собрание припевов или тропарей к библейским песням в их более простодневном распределении»⁴²⁴.

თუ ეს ითქმის ანდრიას კანონებზე და სამსაგალობლებზე, ეს დებულება,

⁴¹⁸ MR, დეკემბრის თვე, გვ. 671—672.

⁴¹⁹ Le typicon du monastère du Sant-Sauveure à Messin... introduction, texte critique et notes par Miguel Arranz, Roma, 1969, p. 64.

⁴²⁰ Минея праздничная, изд. Московской патриархии, М., 1970, с. 219.

⁴²¹ E. Wellesz, A History of Byzantine Music and Hymnography, 1962, p. 171.

⁴²² იხ. აქვე, გვ. 822.

⁴²³ И. Карабинов, Постная триодь, с. 93.

⁴²⁴ იქვე, გვ. 103.

მით უმეტეს, გავრცელდება აღრეულ თვითავაჯ სტიქარონზე (Σταχγρα Ἰνδόμελα), სადაც თითოეულ ტროპარს თავისი საზომი აქვს, ტროპარები მარცვალთა რაოდენობით სხვაობენ ერთმანეთისაგან და სტიქარონი ტროპართა მექანიკურ ჯამს უფრო წარმოადგენს, ვიდრე ერთ მთლიან კომპოზიციას. თვითავაჯი სტიქარონები უფრო ძველია, ვიდრე პროსოპოია⁴²⁵. შემთხვევითი არ უნდა იყოს, რომ ლექციონარში (და მასასადამე უძვ. იადგარშიც) მონოსტროფების ბერძნული მოდელების უმრავლესობა სწორედ თვითავაჯ სტიქარონებში ანუ იდიომელებში გამოვლინდა.

უძველესი იადგარის მეორე დასდებლის („იხარებდით მართალნი“) სტიქარონის პირველ სტროფად გამოყენების კიდევ ერთი საინტერესო შემთხვევა შემოგვინახა გიორგი მთაწმიდლის დეკემბრის თვის საშობაო განგებამ (S 4999, გვ. 511). გიორგიმ მის მიერ თარგმნილ დეკემბრის „თთუენში“ შობის ახალი სტიქარონების გვერდით მოათავსა „ქრისტეს შობისა ძუელნი სტაქარონნი“. ეს ძუელი სტიქარონები სხვა არაფერია, თუ არა უძველესი იადგარის შუალამის დასდებლები: აქედან ზოგი ცალ-ცალკე სტროფად არის მოყვანილი საკუთარ ხმაზე მითითებით, ხოლო ერთი ნაწილი (2,3,4 დასდებლები) გაერთიანებულია სამსტროფიან სტიქარონად, რომელსაც მხოლოდ დასაწყისში აქვს მითითებული ხმა (ჯ ა დ). ძველი დასდებლების ამ კომბინაციას, რომელსაც პირველ სტროფად აქვს ანდრია კრიტელისადმი მიკუთვნებული ზემოთგანხილული დასდებელი („იხარებდით მართალნი“), გიორგი მთაწმიდელი უწოდებს ძველ სტიქარონს.

ეს ფაქტი მრავალმხრივ საინტერესოა: 1. მოწმობს, თუ როგორ იყენებს გიორგი მთაწმიდელი უძველესი იადგარის შობის დასდებლებს მის მიერ ახლად თარგმნილ თვენში და როგორ ათავსებს ამ ძველ მასალას ახლის გვერდით. 2) საინტერესოა ისიც, რომ, დროის მოთხოვნილებებიან შესაბამისად, ის ცდილობს ქრისტეშობის მონოსტროფები შეცვალოს სტიქარონებით. 3. სტიქარონის პირველ სტროფად გამოყენებულია ის დასდებელი, რომელიც მიეწერება ანდრია კრიტელს. ამრიგად, სახეზეა შემთხვევა, როდესაც ეს ჩვენთვის საინტერესო სტროფი კვლავ გამოყენებულია სტიქარონის პირველ სტროფად. ცხადია, ამ სტიქარონსა და ბერძნულ თვენში ანდრიას სახელით ცნობილ სტიქარონს საერთო მხოლოდ ეს პირველი სტროფი აქვთ.

გაურკვეველი ვითარებაა მეორე ტროპართან დაკავშირებით, რომლის ავტორადაც კ. კეკელიძე, ი. კარაბინოვის ცნობაზე დაყრდნობით, აგრეთვე ანდრია იერუსალიმელს ვარაუდობს⁴²⁶. ეს ტროპარი არის ბზობის კვირიაკის ჟამისწირვის ოხითაა — „ყოველთა ადგომაა წინა ვნ...“ (T 586).

ამ ოხითაა სრული ტექსტიც შეტანილია უძველესი იადგარის იმავე დღესასწაულის განგებაში (გვ. 175, 15). იგივე ოხითაა, ავტორზე მითითების გარეშე, შესულია 1052 წლის უძველეს ქართულ მარხვანში (Sin. 5, 249r)⁴²⁷. ასევე უავტორო მონოსტროფად არის შესული ეს ოხითაა ბერძნულ და სლავურ ტრიოდონებში (ბზობის შაბათის მწუხრის მასალაში)⁴²⁸.

⁴²⁵ Le lipicon du monastère du Saint-Sauveur à Mesine, p 405.

⁴²⁶ И. Карабинов, Постная триодь, с. 106.

⁴²⁷ იგივე ტროპარი, როგორც „წარდგომა“, შესულია გიორგი მთაწმიდლის რედაქციის „მარხვანში“. იხ. სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, II, გვ. 40, № 6.

⁴²⁸ TR. 605, 38; Постная триодь, изд. Московской патриархии, ч. II, 1975 с. სლავუ-

ვფიქრობთ, რომ ეს ტროპარიც ბერძნულ ტრიოდინონში ბერძნული იერუსალიმური ლექციონარიდან გადასულად უნდა მივიჩნიოთ. ეს საჩქმუნო იმიტომაც არის, რომ ლექციონარის პოეტური მასალის ყველაზე ძველი ფენა— მარხვის პერიოდის პოეტური მონოსტროფები, ყველაზე დიდი რაოდენობით დაილექა ბერძნულ ტრიოდინონში. ამრიგად, არც ამ ტროპარის შემთხვევაში არსებობს რაიმე მტკიცე საბუთი იმისა, რომ ლექციონარის ოხითაჲს აეტორად ანდრია იერუსალიმელი მივიჩნიოთ⁴²⁹.

ცნობილია, რომ ბერძნულ ლიტურგიკულ ხელნაწერებში ორი საესეებით ერთნაირი ხელნაწერის პოვნა შეუძლებელია (ასეთივე ვითარებაა ქართულში). ცნობილია ისიც, რომ პოეტური მასალის აეტორებზე მითითება ლიტურგიკულ ხელნაწერებში ხშირად განსხვავებულია: ერთი და იგივე კანონი, სტიქარონი, ტროპარი თუ ძლისპირი სხვადასხვა ლიტურგიკულ ხელნაწერებში (ზოგჯერ ერთი ძეგლის ფარგლებში) სხვადასხვა აეტორს მიეწერება.

ამდენად ლიტურგიკულ წიგნებში აეტორებზე მითითებები ყოველთვის საიმედო და სანდო არ არის და აეტორიანი ტროპარებით ამა თუ იმ ძეგლის დათარიღებასაც დიდი სიფრთხილით უნდა მოვეყვილოთ. ამისდა მიუხედავად, საჭიროდ მიგვაჩნია კ. კეკელიძის მიკვლევულ ამ აეტორიან ტროპარებს კიდევ რამდენიმე დაეუმატოთ ამ საკითხზე უფრო სრული წარმოდგენის შესაქმნელად.

უძვე. იადგარის ლექციონარისეულ ფენაში ტროპარების გარკვეულ რაოდენობას აღმოაჩნდა ბერძნული მოდელები ბერძნულ ლიტურგიკულ წიგნებში. ამ მოდელების მხოლოდ მცირე ნაწილია აეტორიანი. განვიხილოთ თითოეული მათგანი:

I. თ თ უ ე ს ა დ ე კ ე მ ბ ე რ ს ა კ ჯ
ს ტ ე ფ ა ნ ე ა ს ი

ამავე დღესასწაულის სტიქარონი

კელთაბანისაჲ კ ა დ გ ი

Ἦλιος πλ. ὁ, Ἰσαριανος

გიხაროდენ უფლისა მიერ, სტეფანე,
გუირგუინ-შემოსილო...

Χαίρεις ἐν Ἰσαρίῳ. στεφανυφόρε Στέφανε...

გვ. 27,2; T 46.

MR II, 707,37.

სტეფანეს დღესასწაულის კელთაბანისაჲს ბერძნული აეტორიანი მოდელი მოსდევს ამავე დღესასწაულის უაეტორო სტიქარონს (პროსოპოიას). ბერძნულ-ქართული ეს მონოსტროფები საესეებით თანხვდება ერთმანეთს თემით

რი ლიტურგიკული ხელნაწერების მასალას ვერ გავეცანით, ი. კარაბინოვს კი ამ ტროპარის აეტორზე მითითება ხელნაწერებში ვგულებოდა.

⁴²⁹ იხ. აქვე ცხრილი ბერძნული მოდელებისა. ამ ტროპარის ანდრია კრიტელისადმი მიკუთვნებას შეუძლებლად მიიჩნევს ანტონ ბაუმსტარკი. მეცნიერ-ლიტურგისტი იმ ზომამდეა დარწმუნებული, რომ იერუსალიმურ ლექციონარში პოეტური მონოსტროფები იოანე დამასკელის წინაპერიოდის იერუსალიმური პოეტური საგანძურის კუთვნილებაა, რომ ეკუთვნის ამ ტროპარის აეტორის ანდრია იერუსალიმელისა და ანდრია კრიტელის იდენტიფიკაციის შესაძლებლობას. მკვლევარი ფიქრობს, რომ ანდრია იერუსალიმელი და ანდრია კრიტელი ორი სხვადასხვა პიროვნება იყო. ანდრია იერუსალიმელი— VII ს. პოეტი, აეტორი ტროპარისა, ხოლო ანდრია კრიტელი VII—VIII სს. პოეტი, რომელსაც მიეწერება სინანულის დიდი კანონი (G. Peradze—A. Baumstark, Die Weihnachtsfeier Jerusalems im siebten Jahrhundert, Oriens Christianus, 3. Serie, Bd. 1, 1927, S. 311).

100—106 მარცვალა. სტიქარონის სტროფები სხვაობენ ერთმანეთისაგან რიტმული დაყოფით. ქართული მონოსტროფების ბერძნული მოდელების რიტმული დაყოფა ემთხვევა ქართული მონოსტროფების ფრაზეოლოგიურ მონაკვეთებს.

სანამ შემდეგ მაგალითებზე გადავიდოდეთ, გვინდა კვლავ შევეხოთ თვითა-ვაჯი სტიქარონების თავისებურებას, ვინაიდან იადგარის ლექციონარისეული მონოსტროფების ბერძნული მოდელების უმრავლესობა სწორედ თვითავაჯ სტიქარონებში იძენება. თვითავაჯი სტიქარონები (Στιχηρά ᾿Ιδιόμελα) არ იწერება ერთ ირმოსზე და თითოეულ სტროფს, ან წყვილ-წყვილად სტროფებს, თავისი საზომი აქვთ. ეს, ჩვენი ვარაუდით, იმით უნდა იყოს გამოწვეული, რომ ამ ტიპის უძველეს სტიქარონებში გამოყენებულია ადრე გავრცელებული პოეტური ტროპარები, რომლებიც თავისივე სილაბიკით არიან შესჯული ამ სტიქარონებში, და რომელთა შინაგანი რიტმი განსაზღვრავს სტროფების რიტმიკას სტიქარონშიც. ამიტომ თვითავაჯი სტიქარონის სტროფები ნაკლებადაა ერთმანეთთან დაკავშირებული, თვითავაჯი სტიქარონი სტროფთა უფრო მექანიკურ ერთობას წარმოადგენს. თვითავაჯი სტიქარონი, როგორც სტიქარონის ერთ-ერთი სახე, ყველაზე ადრეულად არის მიჩნეული.⁴³²

III. განცხადება მწუხრი განცხადების ლიტანია
(დიდებასა იბაკოა)

[ჯ^ა დ გ^ი]

უფალო, აღსრულებად ინებე, რომელი საუკუნითაგანვე განგეწესა ყოველთათვის დაბადებულთა...

38, 8(B).

Ἦχος πλ. ὁ'. Ἰωάννου Μοναχοῦ

Κύριε, πληρώσαι βουλόμενος

ἃ ἄριστος ἔπ' ἀίνωνος,

ἄπι πάσης τῆς κτίσεως...

MR III, 143, 21.

განცხადების ტროპარი ბერძნულ თვენში მოსდევს კოზმაქიერუსალიმელის თვითავაჯ სტიქარონს. ლექციონარში ეს „დიდებასა იბაკოა“ არ არის შესული. უძველეს იადგარშიც მას მხოლოდ B ნუსხა იცნობს, ამიტომ ეს ავტორიანი მონოსტროფი უძველესი იადგარის B ნუსხის ახალ შევსებად უნდა მივიჩნიოთ, ხოლო მის ავტორად—იოანე ბერი.

IV. ფერისცვალება

ოხითაა ჯ^ა დ

მთასა მალალსა ფერი იცვალა მაცხოვარმან, თავნი მოწაფეთანი ჰქონდეს⁴³³...

გვ. 265, 9. T 1127.

ფერისცვალება

Στιχηρά ᾿Ιδιόμελα, ὁ'. Ἦχος ὁ'. Κοσμά Μοναχοῦ

Ἐὶς ὄρος ὑψηλὸν μεταμορφώθεις ὁ Σωτήρ

τοὺς κορυφαίους ἔχων τῶν Μαθητῶν...

MR VI, 331, 5.

კოზმას თვითავაჯი სტიქარონი 4-სტროფიანია. III სტროფი ფერისცვალების ოხითაა მოდელია. ამავე სტიქარონის I სტროფი ფერისცვალების კელთაბანისაა მოდელია.

⁴³² M. Arranz, Le tipicon du monastère du Saint-Saureur à Messine, p. 405.

⁴³³ სრული ტექსტი იხ. აქვე, გვ. 807.

ფ ე რ ი ს ც ე ა ლ ე ბ ა ა

იგივე სტიქარონი

კელთაბანისაჲ კ^ა დ

პირველ ჭუარკუმისა შენისა, უფალო, მთაჲ, ცათა მობაძაეი, ღრუბლისა ტალავრითა სავსე იყო⁴³⁴.
გვ. 265, 26; T 1133.

Πρὸ τοῦ Σααριῶν σου, Κύριε, ἕρως ὀφραῶν ἐμίμειστο, νεφέλη ἄς σαχηῆ φηηπίστω.
MR VI, 330,31.

ბერძნული და ქართული ტროპარები ერთი დღესასწაულის (ფერისცვალების) მასალაა. ხმაც ორივეს ერთი აქვს. ესეც ის შემთხვევაა, როდესაც იადგარის ერთი დღესასწაულის ეამისწირვის ორი მონოსტროფი იმავე დღესასწაულის ბერძნულ თვითავე სტიქარონშია გაერთიანებული.

იადგარის მონოსტროფები ბერძნული სტიქარონის ძირითადი სტროფებია, რომლებიც სტიქარონში მომდევნო სტროფის სილაბიკას და, ამდენად, მეტრიკასაც განსაზღვრავენ. ვფიქრობთ, ამ ფაქტს თავისი ახსნა ეძებნება. უძველესი იერუსალიმური ტიპიკონის (იერუსალიმური ლექციონარის) ცალცალკე დამოუკიდებელი დანიშნულების წიგნებად დაშლის პროცესში ბერძნულ თვენებში ეამისწირვის პოეტური მასალა აღარ გადავიდა, სამაგიეროდ გაიზარდა მწუხრისა და ცისკრის სტიქარონების რეპერტუარი. ამ სტიქარონების შექმნისას, რომლებიც ძირითადად VII—VIII საუკუნეების ცნობილ საბაწმიდელ ავტორებს ეკუთვნის, გამოყენებულ იქნა ეამისწირვის პოეტური ტროპარები უძველესი იერუსალიმური საღვთისმსახურო პრაქტიკიდან. ამრიგად, ეამისწირვის უძველესი პოეტური მონოსტროფების ერთი ნაწილი შემოგვინახეს უმთავრესად ახალი ბერძნული თვენების სტიქარონებმა.

V. მ ი გ ე ბ ე ბ ა ა

მიგებება

ლიტანიის იბაკონი

Ἐπιχῆρα Ἰδισμούλα

სხუაჲ გ^ა ო

*Ἦχος βαρύν. Κοσμά Μοναχῶν.

შეამკვე სასძლოჲ შენი, სიონ...
გვ. 97, 38.

Κατακόμησον τὸν ναυφῶνά σου, Σιών...
MR III, 479,39.

უძვ. იადგარში მიგებების ლიტანია შეიცავს 6 იბაკოს (ლექციონარში ეს მასალა არა ჩანს). იადგარის B ნუსხაში იბაკოთა ეს მწკრივი მოთავსებულია ცისკრის კანონსა და აქებდითსას შორის. ამ მწკრივის მესამე იბაკო (სკემონ წინაწარმეტყუელო და მართალო...“) მხოლოდ BC ნუსხებშია შეტანილი იბაკოთა მწკრივში. A-ში ეს იბაკო იმავე მიგებების კელთაბანისა არის. ის გარემოება, რომ ლიტანიის იბაკოთა მთელი მწკრივი არ ჩანს ლექციონარის მიგებების განგებაში, ამავე დროს, იადგარის ხელნაწერებში ლიტანიის იბაკოებს სხვადასხვა ადგილი აქვთ დათმობილი განგებაში და შედგენილობაც არ არის სავსებით ერთნაირი, გვაფიქრებინებს, რომ განგების ეს ელემენტი საკუთრივ იადგარის შევსებაა და ამდენად შედარებით ახალიც. ამიტომ სავსებით შესაძლებელია ამ ახალ ფენაში VII—VIII სს-ის ბერძენ ჰიმნოღთა პოეტური ტროპარების არსებობის დაშვება. მაგრამ ის ფაქტი, რომ იადგარში იბაკოთა მწკრივი ცალცალკე

⁴³⁴ სრული ტექსტი იხ. აქვე, გვ. 806.

იბაკობისაგან შედგება, ხოლო ბერძნულ თვენში კი ის თვითავაჯი სტიქარონია და ამ სტიქარონის მხოლოდ ერთი სტროფი თანხვდება იადგარის ლიტანიის იბაკოს. გვაგარაულებინებს, რომ ამ შემთხვევაშიც კოზმას უნდა ესარგებლა იადგარის იბაკოთი და შეეტანა თვითავაჯ სტიქარონში, და არა პირიქით. საინტერესოა, რომ ქართულ იბაკოსა და ბერძნულ სტიქარონს ხმაყ ერთი აქვთ.

VI. 13 სექტემბერსა, ენკენიაა

კელთაბანისაჲ ჯა ა გი
კმაჲ წინაწარმეტყუელთა შენთაჲ,
ესაიაჲსი და დავითისი, აღესრულა...
გვ. 297, 34. T 1245 სქ. (არის
მხოლოდ ლატალის ლექციონარში)

ი ა ნ ვ ა რ ს ა კ თ, ჯ უ ა რ ი ს
გ ა მ ო ჩ ი ნ ე ბ ა ა

ო რ ლ ლ ყ ვ ს ა ჯ ა ა გ ი
მოვედით, ერნო, დიდებულსა საკუი-
რველისა ცნობითა ჯუარსა, რომელ-
სა თაყუანის-ვსცეთ...
გვ. 85, 13.

13 სექტემბერი, ენკენია

Ποίημα Λέοντος δεσπότης Ἰησὺς β'.
Ἦ φωνή τῶν Πρωφητῶν σοῦ
Ἰσαίου καὶ Δαυὶδ ἐπληρώθη...
MR I, 167, 17.

იზივე (ენკენია)

Δεῦτε, λαοί, τὸ παράδοξον θάνατον κα-
θ' ἰσῶντες,
τὸν Σταυρὸν τῆς θύναμιν προσεχυσήσωμεν...
MR I, 167, 10.

ორი დღესასწაულის (ენკენია და ჯვრის გამოჩინება) ტროპარები, რომელთა მოღელები აღმოჩნდა ლეონ მეფის (δεσპότης) ენკენიის სტიქარონში, უძვ. იადგარის სხვადასხვა ფენას ეკუთვნის. იადგარის ენკენიის დღესასწაულში უცვლელად გადასულია ლექციონარისეული მონოსტროფები და ფსალმუნდასდებლები, მათ შორის ჩვენთვის საინტერესო კელთაბანისაყ⁴³⁵. ამდენად, ეს კელთაბანისაჲ იადგარის ლექციონარისეული ფენის კუთვნილებაა, ამიტომ არ არის მოსალოდნელი, რომ ამ მონოსტროფს ჰყავდეს ავტორი და ისიც IX—X საუკუნეებისა. სამეცნიერო ლიტერატურაში ლეონ მეფე გაიგივებულია ლეონ VI კეისართან (886—912)⁴³⁶, ამიტომ უნდა დავუშვათ, რომ ამ შემთხვევაში ლეონს გამოუყენებია ძველი მონოსტროფი თავისი სტიქარონის I სტროფად.

რაც შეეხება 29 იანვრის ჯვრის გამოჩინებას (გვ. 85), ამ დღესასწაულის პოეტური მასალა იადგარის ახალი შეესება და საკმაოდ გვიანდელიც. ჯვრის გამოჩინების დღესასწაული თავდაპირველად, ეტყობა, დადებული იყო 7 მაისს. ამ დღეს არის განწესებული ეს დღესასწაული სომხურ ლექციონარშიც⁴³⁷. ამ დღესასწაულის აღნიშვნის სხვა დღეს სომხური ლექციონარი არ იცნობს. 14 სექტემბრისა და 29 იანვრის ჯვრის გამოჩინების დღესასწაულები

⁴³⁵ ენკენიის კელთაბანისაჲ არ არის შესული პარიზის ლექციონარში, მაგრამ აღმოჩნდა ლატალის ლექციონარში, რომელშიც, ყველა ნიშნებით, ლექციონარის უფრო ძველი რედაქცია შემოგვრანა.

⁴³⁶ H. G. Beck, Kirche und theologische Literatur im Byzantinischen Reich, 1959, p. 516.

⁴³⁷ Renoux, Codex 121, Edition, p. 333.

უფრო გვიანდელი ჩანს, თუმცა ორივე შეტანილია ქართულ ლექციონარში. იადგარში ჯერის გამოჩინების სამივე დღესასწაული სახეზეა, მაგრამ 29 იანვრის განგება ნაწილობრივ სარგებლობს ამავე დღესასწაულის ლექციონარისეული მონოსტროფებით და ძირითადად იმეორებს უძვე. იადგარის 7 მაისისა და 14 სექტემბრის პოეტურ მასალას. 7 მაისის დღესასწაულთან მას საერთო აქვს კელთაბანისაჲ, ფსალმუნ-დასდებელი და აქებდითსა, 14 სექტემბრის დღესასწაულთან—გალობანი. საკუთარი აქვს: ა) ორსტროფიანი ო ო ლალატყავსა, რომლის I სტროფის („მოვედით, ერნო...“) მოდელია ლეონ მეფის ზემოთ მოტანილი სტიქარონის II სტროფი (MR I, 167, 17). ამრიგად, 29 იანვრის ჯერის დღესასწაულის საკუთარ მასალას (ო ო ლ ტყავსას) აღმოაჩნდა ბერძნული მოდელი, რომლითაც შეიძლება დათარიღდეს იადგარში ამ დღესასწაულის განგების ჩამოყალიბების დრო IX საუკუნის II ნახევრით.

ლეკიონარის ძირითად (თავდაპირველ) პოეტურ ფენაში რომ არ არის სავარაუდებელი VII—VIII სს. ცნობილი ბიზანტიელი ჰიმნოღების პოეტური ტროპარების არსებობა, ამის სასარგებლოდ კიდევ ერთი ფაქტი შეტყვევებს: უძველესი იადგარის განცხადების მწუხრში შეტანილია სტიქარონი ო ო ლ ტყავსა, რომელიც A-ში წარმოდგენილია ერთი სტროფით: „ნათელი ნათლისაჲ გამოუჩნდი სოფელსა...“ (გვ. 38). ეს სტროფი გერმანე პატრიარქის სტიქარონის კუთვნილებაა (MR III, 155, 9). გერმანე პატრიარქის იმავე სტიქარონის მეორე ტროპარი აღმოჩნდა იადგარის ძველ ფენაშიც განცხადების შუალამის დასდებულების ერთ-ერთი (თ) ტროპარის სახით: „შენ იორდანეს ნათელი მოიღე, მაცხოვარ...“ (გვ. 43). შუალამის დასდებულებაში კი, რომლებიც იადგარის ძველი, ლექციონარისეული ფენაა, ავტორიანი მასალა არ არის მოსალოდნელი. მართლაც გაირკვა, რომ უძველესი იადგარის განცხადების შუალამის დასდებულების სწორედ თ დასდებულს ლექციონარი არ იცნობს⁴³⁸. ის მხოლოდ უძველესი იადგარის ნუსხებშია დამატებით ტროპარად შეტანილი და ამდენად იადგარისეული პოეტური ფენის კუთვნილებაა. საფიქრებელია, რომ გერმანე პატრიარქის სტიქარონის ეს ორი სტროფი უძველეს იადგარში სხვადასხვა ადგილას ერთდროულად იქნა შეტანილი.

ამრიგად, მოტანილი მასალის საფუძველზე შეიძლება დავასკვნათ, რომ ლექციონარის თავდაპირველ. ძველ ფენაში (შესაბამისად უძველესი იადგარის პოეტური ტროპარების ლექციონარისეულ ფენაში) არ არის შესული VII—IX საუკუნეების ბერძენ ჰიმნოღთა ავტორიანი პოეტური ტროპარები. ხოლო ლექციონარის ის პოეტური მონოსტროფები, რომელთა ავტორიანი მოდელები აღმოჩნდა ბერძნულ ლიტურგიკულ წიგნებში, ლექციონარში გვიან შეტანილი სტროფებია, ან ის არქაული პოეტური მასალაა, რომელიც VII—IX საუკუნეების ბერძენმა ჰიმნოღებმა აიღეს იერუსალიმური ლიტურგიკული პოეზიის მდიდარი სავანძურიდან და გამოიყენეს საკუთარი შემოქმედებისათვის.

ამრიგად, ლექციონარის ძირითადი ფენის პოეტური ტროპარების შექმნის პერიოდი უნდა შემოიფარგლოს VII საუკუნით. ამ ფენაში არ უნდა ვივარაუდოთ VII ს-ის ბოლო წლებისა და VIII—IX საუკუნეების ცნობილ ჰიმნოღთა პოეტური მასალის არსებობა.

⁴³⁸ მას იცნობს მხოლოდ სინური ლექციონარი (Sin. 37). ამიტომ, ისევე როგორც რამდენიმე სხვა შემთხვევაში, ეს მასალა S-ის ახალ შეესებას უნდა წარმოადგენდეს.

უძველესი იადგარის შუალამისა და ვნების პარასკევის შუალის დასდებლები

შუალამის პოეტური დასდებლები სრულდება იადგარის შემდეგ დღესასწაულებზე: შობის, განცხადების, დიდი ხუთშაბათისა და დიდი პარასკევისა. ყველა მათგანი (მცირე გამოჩაყლისით) ლექციონარისეულ ფენას განეკუთვნება.

გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა ა შ უ ა ლ ა მ ი ს ა ნ ი (გვ. 41—43).

- დასადებელი ა. ოდეს მოივლინა იოანე. T 97.
 „ ბ. იოანე დგა იორდანესა ზედა. T 98.
 „ გ. სიხარული იქმნა. T 99.
 „ დ. შიშმან შეიპყრა. T 100.
 „ ე. მსგავსად ტრედისა. T 101.
 „ ვ. მამისა მიერ. T 102.
 „ ზ. ღმერთი განკაცებული. T 103.
 „ ც. გაქებთ შენ. T 104.
 „ თ. შენ იორდანეს ნათელი მოიღე. MR III, 155.
 „ ი. მალღისა მიერ. T 106.
 „ ია. გარდამოჰკედ იორდანესა. T 105.

ამ 11 დასდებლიდან ბერძნული მოდელი აღმოაჩნდა მხოლოდ თ დასდებელს ბერძნული თვენის (MR III, 155) განცხადების სტიქარონში, რომელიც გერმანე პატრიარქს მიეკუთვნება. ეს დასდებელი იადგარის ახალი შევსებაა, ვინაიდან მას არ იცნობს ლექციონარი⁴³⁹. ამდენად, შეიძლება ითქვას, რომ განცხადების ლექციონარისეულ შუალამის დასადებლებს ბერძნული მოდელე-ბი ბერძნულ ლიტურგიკულ წიგნებში არ აღმოაჩნდათ.

შ ო ბ ა, შ უ ა ლ ა მ ი ს დასადებლები (გვ. 13—14).

- დასადებელი ა. შობასა უფლისასა ბეთლემს. T 13; MR II, 651.
 „ ბ. იხარებლით მართალნი. T 14; MR II, 671 (ანდრია).
 „ გ. რამეთუ გამოჩნდა მადლი. T 15.
 „ დ. აღესრულა თქუმული. T 16.
 „ ე. ვიხილეთ ჩუენ ქუაბსა. T 17.
 „ ვ. დღეს იხარებენ ცანი. T 18.
 „ ზ. ვინაჲ მოხუედით. T 19.
 „ ც. ქრისტეს გამოჩინებასა. T 21 (თ)
 „ თ. შობილსა ქალწულისაგან. T 20 (ც).
 „ ი. მეუფეჲ ჰურიათაჲ. T 22.
 „ ია. ქალაქი, რომელ შეიყუარე. T 23.

ორი ბერძნული მოდელიდან, რომელიც გამოჩნდა შობის დასდებლებში, ერთი ავტორიანია, მიეკუთვნება ანდრია კრიტელს (იხ. აქვე, გვ. 809). ჩვენ შევეცადეთ დაგვემტკიცებინა, რომ ანდრიას ნასესხები აქვს ეს პოეტური ტროპარი ძველი, იერუსალიმური პოეტური ფონდიდან და გამოყენებული თავისი სტიქარონისათვის⁴⁴⁰.

⁴³⁹ იხ. აქვე, გვ. 97.

⁴⁴⁰ იხ. აქვე, გვ. 809—811.

სულ სხვა ვითარებაა დიდი ხუთშაბათისა და ვნების პარასკევის დასდებ-
ლებში ბერძნული მოდელების მხრივ:

მ ე შ უ ი დ ე ს ა ხ უ თ შ ა ბ ა თ ს ა შ უ ა ლ ა მ ი ს ა ნ ი. (გვ. 191—194).
დასადებელი ა. მთავარი შეკრბეს. T 643; TR 665,4 (ადაპტაცია).

„ ბ. სიტყუაჲ ურჩულებისაჲ. T 646; TR 666,1.

„ გ. მოწაფეჲ მოძღურისაჲ. T 649; TR 668,3.

„ დ. დღეს კმაჲ ესმა. T 652.

„ ე. დღეს ეტყოლა შემოქმედი. T 655; TR 668,4.

„ ვ. თქეთ-ლა, ჰურიანო. T 658; TR 669,6.

„ ზ. ურჩულონო ფარისეველნო A, — T⁴⁴¹.

როგორც ვხედავთ, შობისა და განცხადების შუალამის დასდებლებთან
შედარებით, დიდი ხუთშაბათის დასდებლებს ბერძნული მოდელების დიდი
რაოდენობა აღმოაჩნდათ (ხუთ დასდებელს შეიდიდან). ამ დასდებლების ბერ-
ძნული შესატყვისები იძებნება ამავე დიდი ხუთშაბათის ანტიფონურ ტროპა-
რებში (გვ. 665—669). საინტერესოა, რომ ბერძნულ ტრიოდონში იადგარის
შუალამის დასდებლებთან ერთად წარმოდგენილია შუალამის დასდებლებს
ახალი ფენაც, რომელიც ქართულ ახალ იადგარებში აღმოჩნდა.

მ ე შ უ ი დ ე ს ა პ ა რ ა ს კ ე ვ ს ა, შ უ ა დ ლ ი თ გ ა ნ იტყოლიან. (გვ-
198—203).

დასადებელი ა. დღეს დამოეკიდების ძელსა. T 666; TR 699.

„ ბ. ვითარცა ცხოვარი. T 667; TR 683.

„ გ. ესრეთ ეტყოდე, უფალო. T 668; TR 692.

„ დ. შიშისათუის ჰურიათასა. T 669; TR 689.

„ ე. ურჩულოთა შენთა. T 671; TR 683.

„ ვ. რჩელის-მდებელნო ისრაელისანო. T 675; TR 693.

„ ზ. საშინელ იყო ხილვაჲ. T 679; TR 699.

„ თ. ოდეს ჭუარსა შექმსკუალეს. T 682; TR 699.

„ თ. უპირატეჲს პატიოსნისა ჭუარისა. T 685; TR 689.

„ ი. მოვედით, ქრისტეჲს შემოსილნო ერნო. T 689; TR 693.

„ ია. დღეს ტაძრისა იგი კრეტსაბმელი. T 693; TR 683.

„ იბ. მოსლვასა მას შენსა. T 697; TR 689⁴⁴².

დიდი პარასკევის ყველა დასდებელს დაეძებნა მოდელები ბერძნული
ტრიოდონის ამავე დღის განგებაში. იადგარის 12 დასდებელი ბერძნულ
ტრიოდონში 4 ჯგუფად არის წარმოდგენილი. თითოეული ჯგუფი 3 დას-
დებელს შეიცავს. ეს სამეულები თავსდება ან თვითთავაჲ სტიქარონში, ან ერთ-
მანეთის მიმდევრობით სრულდება, როგორც თვითთავაჲ ტროპარები. დასდებ-
ლების ამ სამეულებში იადგარის დასდებელთა თანმიმდევრობა დაცული არ
არის.

TR 683—3,4,5 სტროფები მოდელებია უძვე. იადგარის ია, ბ, ე დასდებლებსა.

TR 689—1,2,3 სტროფები „ „ „ დ, თ, იბ „

TR 692—3, და 693—1,2 „ „ „ გ, ვ, ი „

TR 699—1,2,3 „ „ „ ზ, თ, ა „

⁴⁴¹ ლექციონარში ზ დასდებელია „ჭუარკუმასა დაღადებდეს“. ეს დასდებელი კი იადგარში
იქვე მოტანილია, როგორც იზაკო (გვ. 195).

⁴⁴² დიდი პარასკევის ამ 12 იდიომელას სირო-იაკობიტური ტრადიცია კირილე იერუსალი-
მელს მიაწერს (იხ. A. B a u m s t a r k, Liturgie comparée, 1953, p. 105).

შობისა და განცხადებისაგან განსხვავებით, ამ მასალიდან აშკარად ჩანს, რომ ბერძნული ტრიოდის ვნების კვირის ხუთშაბათისა და პარასკევის განგებებში დიდი რაოდენობით (თითქმის სრულად) არის შესული ამავე დღეების ლექციონარისეული დასდებლები, ოღონდ განსხვავებულ კომბინაციებში და პოეტურ ფორმებში. ეს ფაქტიც ადასტურებს, რომ მარხვის პერიოდის მასალის (განსაკუთრებით კი ვნების კვირის) იერუსალიმური ფენა ყველაზე ხანგრძლივად და მყარად შერჩა ბიზანტიური ლიტურგიკული კრებულების ახალ რედაქციებს.

უძველესი იადგარის სტიქარონები

იადგარის სტიქარონები, ისევე როგორც კანონი, პოეტური მასალის იადგარისეული ფენაა, რომლითაც ის შეივსო ლექციონარისაგან ცალკე კრებულად გამოყოფის შემდეგ. იადგარის ლექციონარისეულ პოეტურ ტროპარებთან შედარებით, სტიქარონები და კანონები ადრე ბიზანტიური ჰიმნოგრაფიის უფრო განვითარებული ფორმებია. ამ პოეტურ მასალას იადგარი იმატებდა თანდათან, ახალი დღესასწაულების იადგარში შემოტანასთან ერთად VII—IX საუკუნეების მანძილზე. თუ ლექციონარისეული პოეტური ტროპარები იადგარის ყველა ნუსხებში ერთი ძირითადი ფენით და არსებითად ერთი და იმავე მასალით არის წარმოდგენილი, ამის თქმა არ შეიძლება სტიქარონებსა და კანონთა გალობებზე. აქ სხვაობა დიდია, რაც სტიქარონ-კანონთა ძირითად ტექსტებსა და „სხუანებში“ გამოვლინდა.

სტიქარონებს იადგარის ლიტურგიკულ სისტემაში გარკვეული დანიშნულება აქვთ. სტიქარონები (ო^ო ლ^ლ ტყავსა და აქებდითსა) დღესასწაულის განგებაში მწუხრისა და ცისკრის აუცილებელი ელემენტებია. ჟამისწირვის პოეტურ ტროპარებთან ერთად, სტიქარონები მარხვისა და ზატიკის კვირების სადა დღეების განგების ძირითადი ელემენტია.

მსგავსად კანონის გალობებისა, სტიქარონებიც ხშირად წარმოდგენილია როგორც ძირითადი ტექსტებით, ასევე მეორადი ფენითაც („სხუანებით“). „სხუანები“ სტიქარონებში უფრო გავრცელებული მოვლენაა, ვინემ კანონში, მაგრამ განცხადების ზატიკისა და მარხვის პერიოდის სტიქარონები, როგორც წესი, მხოლოდ ძირითადი ფენით, სხუანების გარეშეა წარმოდგენილი. გამოწაკლისა სულ რამდენიმე შემთხვევა.

სტიქარონებში სტროფების რაოდენობა სულ სხვადასხვანაირია. არის სტიქარონები ორსტროფიანი და თხუთმეტსტროფიანიც. სხვაობის მიზეზი სხვადასხვა შეიძლება იყოს: ერთი წყება სტიქარონებისა არ წარმოადგენენ მტკიცედ შეკრულ კომპოზიციებს და აშკარად კრებადი ხასიათი აქვთ, ე. ი. ისინი ზოგჯერ ერთ თემაზე დაწერილი სხვადასხვა მოცულობის მონოსტროფების მექანიკურ შეერთებას წარმოადგენენ. ამის გამო ადვილად იმატებენ იადგარის სხვადასხვა ნუსხებში ამავე თემაზე დაწერილ ან ზოგადი ხასიათის სტროფებს, უმთავრესად დასაწყისში ან დასასრულს—იხ. მაგ. მარხვის მეორე პარასკევის ო^ო ლ^ლ ტყავსას უკანასკნელი სტროფი (გვ. 121); მესამე პარასკევის აქებდითსას I სტროფი (გვ. 128); ბზობის ო^ო ლ^ლ ტყავსას უკანასკნელი სტროფი (გვ. 165) და სხვა. სტიქარონებში ფართოდ არის გამოყენებული რეფრენები, რო-

მელთა უდიდესი ნაწილი ბიბლიური გალობებიდან და ზოგიერთი ბიბლიური წიგნიდან არის აღებული.

სტიქარონების ერთი ნაწილის ცალკეულ სტროფებს დაეძვნათ მოდელები ლიტურგიკული წიგნების ბერძნულ გამოცემებში. ყველაზე დიდი რაოდენობა ბერძნული მოდელებისა აღმოაჩნდათ მარხვის პერიოდის სტიქარონებს ტრიოდონში (იხ. საძიებელი II).

სილაბიკის თვალსაზრისით იადგარის სტიქარონებში არ არის ერთნაირი სურათი. ზოგი სტიქარონის სტროფებში მარცვალთა რაოდენობა დაახლოებით ერთნაირია, სხვაობა 10—15 მარცვლით იფარგლება (იხ. ყველის აღების ხუთშაბათის აქებდითსა და ამავე დღის ო ო ღ ღ ტყვსა); ზოგან კი სხვაობა მეტად დიდია. მაგ. ამალლების აქებდითსას I სტროფში 34 მარცვალია, II-ში—49, III-ში—58, IV-ში კი—140 (გვ. 134). აქებდითსს IV სტროფი სილაბიკის თვალსაზრისით ამოვარდნაა სტიქარონის დანარჩენი სტროფებიდან. ამავე დროს, ამ სტროფს აღმოაჩნდა ბერძნული მოდელი პარაკლიტონში (PaR 272, 1). ამ სტროფის ბერძნული მოდელი IV ხმის აღდგომის სტიქარონის ბოლო, ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი ტროპარია (Θεοτοκίον — „ღმრთისმშობლისა“), რომელსაც VIII საუკუნიდან სტიქარონებსა და კანონებში სავალდებულო ბოლო სტროფის ადგილი ეთმობა.

იადგარში ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი ტროპარები მხოლოდ აქა-იქ ჩანს. ამ ტროპარებს იადგარში ჯერ არა აქვთ მიჩენილი ვარკვეული ადგილი. კრებულში აისახა მხოლოდ პირველი ცდები ღვთისმშობლის ტროპარებისათვის ადგილის განსაზღვრისა, აზიჯომ, სავსებით დასაშვებია, რომ ეს ტროპარები თავდაპირველად მექანიკურად მიუერთეს იადგარის სტიქარონებს. ასეთი მექანიკური დანართის შთაბეჭდილებას ტოვებს ამალლების აქებდითსას უკანასკნელი (IV) სტროფი, სტიქარონის დანარჩენი სტროფებისაგან დიდად განსხვავებული სილაბიკით (გვ. 241—242). მაგრამ ეს შემთხვევა არ არის ტიპური სტიქარონებისათვის და ამიტომ ვერც მივიჩნევთ სხვადასხვა მოცულობის სტროფების თანაარსებობის ერთადერთ მიზეზად.

ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი ტროპარები, როგორც ჩანს, პირველ რიგში იადგარს აღდგომის დასდებლებში იქნა შეტანილი, რომელიც უფრო გვიან არის ჩამოყალიბებული და შეტანილი იადგარში. აღდგომის დასდებლებში ღვთისმშობლის ტროპარებს უკვე მიჩენილი აქვთ თავისი ადგილი⁴⁴³.

იადგარის სტიქარონები ხასიათისა და ფორმის მიხედვით რამდენიმე ჯგუფად შეიძლება დაიყოს: სტიქარონები, რომლის ყველა სტროფი სიუჟეტურად შეკრულია ერთ კომპოზიციიაში და წარმოადგენს კონკრეტული დღესასწაულის თემის გაშლას. ამგვარი სტიქარონის ტიპიურ ნიმუშად შეიძლება მივიჩნიოთ ხარების ხუთსტროფიანი ო ო ღ ღ ტყვსა, რომელიც წარმოადგენს ხარების სცენის გაბმულ თხრობას, აგებულს ლუკას I თავის 28—38 მუხლების მასალაზე. სტიქარონი ზუსტად მისდევს სახარების ტექსტს, იცავს ამ ტექსტის დიალოგურ ფორმას და სიტყვა-სიტყვით გადმოაქვს სახარების ზოგიერთი ფრაზა (გვ. 7). ასევეა აგებული ამავე დღესასწაულის თერთმეტ-სტროფიანი აქებდითსა (გვ. 9—10), რომელსაც საფუძვლად იმავე ლუკას

⁴⁴³ აქვე, გვ. 892—895.

თავის შესაბამისი მუხლები უდევს (28—42), მაგრამ არც პირველ და არც მეორე შემთხვევაში სტიქარონებს ფორმალური მაკავშირებელი — რეფრენი არა აქვთ. სილაბიკითაც სტროფები ერთმანეთისაგან სხვაობენ. ამისდა მიუხედავად. ექვს არ იწვევს ის, რომ ეს სტიქარონები ერთი შეკრული კომპოზიციაა, ერთი პიროვნების შემოქმედების ნაყოფია.

ამ ტიპის სტიქარონების ტროპარები უფრო ხშირად საუფლო დღესასწაულების კუთვნილებაა და სხვა დღესასწაულების სტიქარონების მასალად მათი სტროფები არ გამოიყენება (თავიანთი მეტად კონკრეტული შინაარსის გამო): იხ. მაგ. მიგებების აქებლითსა თავისი „სხუანებით“ (გვ. 95—97): ამავე დღესასწაულს ოო ღლყესა „სხუანით“ (გვ. 86—87); 28 იანვრის მამათა დღესასწაულს ოო ღლტყესა თავისი სამი „სხუანით“, სადაც ძირითადი ორსტროფიანი სტიქარონი (გვ. 79) და სამსტროფიანი „სხუანი“ ერთი რეფრენით არიან შეკრული („მეოხ გუეყუენით სულთა ჩუენთათჳს“): განცხადების აქებლითსა „სხუანით“ (გვ. 54—55); ორმოცობის აქებლითსას „სხუანის“ უკანასკნელი 3 სტროფი, რომელიც მხოლოდ C ნუსხაშია. აქ სამივე სტროფს სავსებით ერთნაირი დასაწყისები და რეფრენი აქვს და სხვ.

განსაკუთრებით მდიდარია სიუჟეტური ტროპარებითა და სტიქარონებით ენების კვირის პოეტური მასალა, სადაც რიგ შემთხვევაში სიუჟეტის დრამატიზირებულ გაშლასთან გვაქვს საქმე. კონკრეტული შინაარსის მქონე სიუჟეტური სტიქარონების სტროფები იშვიათად არის გამოყენებული სხვა დღესასწაულის პოეტურ მასალად, რის თქმაც არ შეიძლება ზოგადი შინაარსის სტიქარონებზე.

იადგარში გვხვდება მეორე ტიპის სტიქარონებიც, რომელთა სტროფები თავისი სიმოკლითა და წყობით პოეტურ მისამღერებს გვაგონებენ. ასეთია მაგ. შობის რეასტროფიანი აქებლითსა (გვ. 19), რომლის სტროფები ფსალმუნური ტიპის დისტიქებია. ეს ფრაზეოლოგიური წყვილები გარკვეულ რიტმულობას ანიჭებენ სტროფებს. მარცვალთა რაოდენობითაც სტროფები დიდად არ განსხვავდებიან, თავსდებიან 22—29 მარცვლის ფარგლებში. სტროფებს არა აქვთ გამეორითიანებელი რეფრენი. შობის ამ აქებლითსას რიტმულ-სილაბური თავისებურება განსაკუთრებით ნათლად ჩანს ამ სტიქარონის „სხუანებთან“ შეპირისპირებით (გვ. 19—20). ამავე ტიპისაა განცხადების ზატიკის აქებლითსაც (გვ. 72). ამ ორ სტიქარონს საერთო სტროფებიც აღმოაჩნდათ.

იადგარში გვხვდება ისეთი სტიქარონიც, რომელიც ზემოთ განხილული ორივე ტიპის სტროფებისაგან შედგება. ამის ნიმუშად გამოდგება პეტრე-პავლეს დღესასწაულის აქებლითსა (გვ. 28).

გვხვდება ისეთი სტიქარონებიც, რომლებიც მთლიანად იადგარისავე მონოსტროფებისაგან არის შედგენილი. ასე მაგ. განცხადების ზატიკის სამსტროფიანი ოო ღლტყესა წარმოდგენილია სტროფების მხოლოდ დასაწყისებით (გვ. 60), მათი სრული ტექსტები კი განცხადების შუალამის დასდებლებს შორის იძებნება (გვ. 41—42, გ, დ, ე დასდებლები). ასეთივე ვითარებაა განცხადების ზატიკის მეხუთე დღის ოო ღლტყესაში, რომლის სამი სტროფი ასევე დასაწყისებით არის მოტანილი, ამათგან ორი (მეორე და მესამე) სტროფის სრული ტექსტები აგრეთვე განცხადების შუალამის დასდებლებში აღმოჩნდა (გვ. 42—43, დასდებლები ვ და ი).

შუალამის პოეტური დასდებლები იადგარის უძველეს (ლექციონარისე-ულ) ფენას განეკუთვნება. იადგარის სტიქარონებისათვის ამ მონოსტროფე-ბის გამოყენება ორი თვალსაზრისით არის საყურადღებო: 1. უძე. იადგარში აისახა ბიზანტიური ჰიმნოგრაფიის ადრეული ტენდენცია არქაული მონო-სტროფების გამოყენებისა უფრო რთული პოეტური კომპოზიციების, კერძოდ, მრავალსტროფიანი სტიქარონების შექმნისათვის⁴⁴⁴. 2. ეს პროცესი ბერძნუ-ლი მოდელისაგან დამოუკიდებელიც უძე. იადგარის წიადშივე მიმდინარეობდა ამ ძეგლის დღესასწაულთა განგებების ახალი პოეტური ფორმებით (ამ შემ-თხვევაში სტიქარონებით) შევსებასთან ერთად.

სტიქარონებში სტროფები ხან სრულად არის მოტანილი, ხან კი მხოლოდ დასაწყისით. რაც შემთხვევაში ერთ დღესასწაულში დასაწყისით წარმოდგენი-ლი სტიქარონის სტროფი სრული სახითაა შეტანილი რომელიმე სხვა დღესას-წაულის სტიქარონში, ანდა იადგარის ერთ ნუსხაში სტიქარონის სტროფი და-საწყისით არის მოტანილი, მეორე ნუსხაში კი — სრული სახით. არის ისეთი შემთხვევებიც, როდესაც დასაწყისით მოტანილი სტიქარონის სტროფები არც სხვა დღესასწაულებში და არც სხვა ნუსხაში არ შეორდება სრული სახით. საფიქრებელია, რომ ეს სტროფები ფართოდ გავრცელებული და საყოველთა-ოდ ცნობილი პოეტური მასალაა, რომელიც ღვთისმსახურმა ზეპირად იცის და მისი გახსენებისათვის საკმარისია სტროფის მხოლოდ დასაწყისით მითი-თება.

იადგარის სტიქარონების ერთ მცირე ნაწილს აღმოაჩნდა ბერძნული მო-დელეები სხვადასხვა ბერძნულ ლიტურგიულ წიგნებში. უძრავი დღესასწა-ულების სტიქარონების ბერძნული მოდელეები უმთავრესად ბერძნულ თვენებ-სა და პარაკლიტონებშია.

მარხვის კვირების სტიქარონების ბერძნული მოდელეები მთლიანად ბერ-ძნულ ტრიოდონში იქებნება. მათი უმცირესი ნაწილი შესაბამისი კვირის განგე-ბებში გვხვდება, უმრავლესობა კი ბერძნული ტრიოდონის იმ ბოლო, ოქტოი-ხოსის ტიპის დანართ ნაწილში, რომელიც ატარებს სტიქარონებისა და იბაკო-ების ზოგად სახელწოდებას (Συχηρά και Καθυσματά) და შეიცავს შუალამის, ღვთისმშობლის, ჯვრის, მოციქულთა და წმიდათა სტიქარონებსა და იბაკობს, განლაგებულს კვირის ყველა დღეზე 8 ხმაზე⁴⁴⁵ (TR გვ. 766—826).

ბერძნულ მოდელეებსა და მათ თარგმანებს შორის სხვადასხვაგვარი მი-მართებაა. უმრავლეს შემთხვევაში ქართული თარგმანი ძალიან ზუსტია, დაეკუთვნება სტროფის ფრაზეოლოგიური დაყოფა, დღესასწაულის თემა და ხმა.

მ ე ო რ ე შ ა ბ ა თ ს ა

პარასკევის მწუხრი

აქებდითსა გ ო

Συχηρά Μαρτυριά. Ἦχος βάρυς.

დიდებაა შენა, ქრისტე,
მოციქულთა სიქადულ,
მოწამეთა სიხარულ,
რომელთა ქადაგეს სამებისა
წმიდისა ერთარსებაა.

Δόξα σοι, Χριστέ ὁ Θεός,
Ἀποστόλων καύχημα,
Μαρτύρων ἀγαλλίαμα,
ὧν τό κήρυγμα
Τριὰς ἡ ἕμοισόσις.

გვ. 122, 23; V სტროფი.

TR 815, 15.

⁴⁴⁴ E. Wellesz, A History of Byzantine Music and Hymnography, 1961, p. 171.

⁴⁴⁵ ბერძნული ტრიოდონის ეს დანართი ანალოგიურა იადგარის იბაკობისა, სადაც თაე-პოყრილია იადგარის ძირითადი დღესასწაულების იბაკობი.

თარგმანი ზუსტია, მარცვალთა რაოდენობა ბერძნულ-ქართულ სტროფებში თითქმის თანაბარია. ბერძნული სტიქარონის რიტმულ დაყოფას შეესაბამება ქართული თარგმანის ფრაზეოლოგიური დაყოფა. დედანიცა და თარგმანიც: მაღალი პოეტური ღირსებებით ხასიათდება.

მ ე ო რ ე ს ა ხ უ თ შ ა ბ ა თ ს ა

ო¹ ო ლ² ტყავსა კ³ ა ა გ⁴ ი

ცოდვასა არა დავსცხრები
და კაცთმოყუარებისა შენისასა
ღირს-ყოფასა ვერ გულისხმა-გჰყოფ, ა
რამედ მომაქციე მე, შეცთომილი,
მხოლოდ, ქველისმოქმედ
და კაცთმოყუარე⁴⁴⁶.

გვ. 120, 17.

კ ვ ი რ ი ს მ წ უ ხ რ ი

Στιχηρὰ Κατανακτικά. Ἦχος πλ. α

Κύριε, ἀμαρτάνων οὐ παύομαι·

φιλανθρώπως ἀξιούμενος

οὐ γινώσκω.

νικήσόν μου τῆν πάρασιν,

μόνε ἀγχιθῆ,

καὶ ἐλέησόν με·

TR 796, 33.

ამ შემთხვევაში ქართულ თარგმანსა და ბერძნულ მოდელს შორის არის სხვაობა (არამედ მომაქციე მე, შეცთომილი — νικήσόν μου τῆν πάρασιν). ამავე დროს ბერძნულის უკანასკნელ ტაქსს (καὶ ἐλέησόν με) არ იცნობს ქართული.

ქართული, ჩვეულებრივ, ზედმიწევნითი სიზუსტით თარგმნის ბერძნულ მოდელს, ამიტომ ეს სხვაობა ქართულში შეტანილი ცვლილებებით ვერ აიხსნება. როგორც ჩანს, ის არქაული, ბერძნული ტროპარი, რომელიც ითარგმნა ქართული იადგარისათვის, შევიდა ბერძნულ ტრიოდონშიც და ცვლილება განიცადა ამ უკანასკნელის (ტრიოდონის) ჩამოყალიბების პროცესში.

იადგარში გვხვდება ისეთი შემთხვევებიც, როდესაც ერთი სტიქარონის რამდენიმე სტროფს ბერძნული მოდელეები აღმოაჩნდა სხვადასხვა სტიქარონებში. მაგ. თევდორე წმიდის ბ ხმის ო¹ ო ლ² ტყავსა შეიცავს 11 სტროფს (ნაწილი სტროფებისა მოტანილია მხოლოდ დასაწყისებით), აქედან 4 სტროფს ეძებნება ბერძნული მოდელეები სტიქარონებში.

პ ი რ ვ ე ლ ს ა შ ა ბ ა თ ს ა

ო¹ ო ლ² ტყავსა კ³ ა ბ

ჭუარი ქრისტესი აილო

წმიდამან თევდორე...

გვ. 107, 12; I სტროფი.

პ ა რ ა ს კ ე ვ ი ს ც ი ს კ ა რ ი

Ἦχος β'.

Τὸν στυρόν τοῦ Χριστοῦ λαβόντες;

οἱ ἄγιοι Μάρτυρες...

TR 780, 8.

პ ა რ ა ს კ ე ვ ი ს მ წ უ ხ რ ი

Ἦχος β'.

Οἱ τῆν ἐπίγειον ἀπόλαυσιν

μη πιθήσαντες Ἀθλιόφθοροι...

TR 778, 17.

რომელთა ამის სოფლისა საშუებელი არა ინებეს...

გვ. 107, 21; III სტროფი.

⁴⁴⁶ სტროფი ტაქებად დაყოფილია ჩვენს მიერ ბერძნული მოდელის მიხედვით.

დიდ არს დიდებაჲ,
რომელ მოიგეთ, წმიდანო
მოწამენო, სარწმუნოებითა...
გვ. 108, 1; V სტროფი.

იგივე სტიქარონი
Μεγάλη ἡ δόξα,
ἣν ἐκτίσασθε, ἄγιοι,
διὰ τῆς πίστεως...
TR 778,27.

შაბათის ცისკარი

ქსენებაჲ წმიდათაჲ სიხარულ არს
მოწიშთა უფლისათა,
რამეთუ ივენეს ქრისტესთვის
და მის მიერ გუირგუინი მოიღეს,
და აწ მეოხ არიან სულთა ჩუენთა-
თვის.
გვ. 108, 6; VI სტროფი.

Στιχηρὰ Μαρτυριαὶ. Ἦχος πλ. β΄
Μνήμη Μαρτύρων ἀγαλλίσμα
τοῖς φοβουμένοις τὸν Κύριον·
ἀψήγησαντες γὰρ διὰ Χριστὸν,
στεφάνους παρ' αὐτοῦ ἐκομισήθη,
καὶ νῦν ἐν παρρησίᾳ πρεσβεύουσιν
ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.
TR 810,13.

ამრიგად, თველორობის ოთ ლ ო ლტყესას 4 სტროფის ბერძნული მოდელები
ბერძნული ტრიოდონის სამ სხვადასხვა სტიქარონში აღმოჩნდა.

ვფიქრობთ, აქ ერთი და იგივე უძველესი ბერძნული პოეტური ტროპა-
რების სხვადასხვა ბერძნულ სტიქარონებში გამოყენების შემთხვევასთან გვაქვს
საქმე. ერთის მხრივ ეს არის ბერძნული სტიქარონი — მოდელი იადგარის
თველორე წმიდის სტიქარონისა, მეორეს მხრივ, 3 ზემოთმოტანილი ბერძნული
სტიქარონისადაც ეს ტროპარებია გადასული. მაგრამ ამ ფაქტს შეიძლება
სხვა ინტერპრეტაციაც ჰქონდეს — არ არის გამორიცხული, რომ თველორობის
სტიქარონი შედგენილია ქართულ ნიადაგზე ადრევე თარგმნილი და გავრცე-
ლებული პოეტური ტროპარების გამოყენებით ბერძნული დედნის მონაწი-
ლეობის გარეშე. ამის სასარგებლოდ ლაპარაკობს ქართული სტიქარონის
მრავალსტროფიანობა (11 სტროფი), სტროფების ზოგადი ხასიათი, სტროფებს
შორის სუსტი შინაარსობლივი კავშირი, დიდი სხვაობა ტროპარების მოცუ-
ლობაში. ამას ისიც უნდა დაემატოს, რომ ეს დღესასწაული უძველესი იად-
გარის მარხვის პერიოდის გვიანდელ ფენას განეკუთვნება ისევე, როგორც
მარხვის პერიოდის შაბათის დღეებზე განწესებული წმიდათა სხვა ხსენებები.

აქამდე ჩვენ ვიხილავდით ისეთ შემთხვევებს, როდესაც იადგარის სტი-
ქარონებს ბერძნული მოდელი ეძებნებოდა უავტორო, უფრო ხშირად თვით-
აეაჲ სტიქარონებში. ამის გვერდით, იადგარის სტიქარონების ბერძნული მო-
დელები აღმოჩნდა ავტორიან სტიქარონებშიც. ასე მაგ. იადგარის ლაზარობის
შაბათის სამსტროფიანი აქებდითას III სტროფის მოდელი შესულია ბერძ-
ნული ტრიოდონის იმავე დღესასწაულის სტიქარონში, რომელიც იო ა ნ ე
ბ ე რ ს მიეწერება (TR 598—599).

ლ ა ზ ა რ ო ბ ი ს შ ა ბ ა თ ი

აქებდითსა გ გ ო

ვითარცა ეტყოდე, უფალო,
მართას:

ლ ა ზ ა რ ო ბ ი ს შ ა ბ ა თ ი

Στιχηρὰ Ὑδὶόμελα Ὑψάνου
Μοναχοῦ. Ἦχος πλ. δ΄

Καθὼς εἶπας, Κύριε,
τῇ Μάρτᾳ·

მე ვარ ადგომამ,
საქმით სიტყუაჲ აღვასრულე,
საფლავით აღვადგინე ლაზარე.
მეცა სირღმეთაგან ცოდვათა ჩემთაჲსა
აღმომიყვანე მე;
ვითარცა კაცთმოყუარე ხარ.
გვ. 163, 6.

Ἐγὼ εἶμι ἡ ἀνάστασις,
ἔργῳ τὸν λόγον ἐπλήρωσας,
ἐξ ᾧ οὖοι καλέσας τὸν Λάζαρον·
κάμῃ, φιλάνθρωπε, νεκρὸν τὸς πάθεισιν,
ὡς συμπαθεῖς,
ἐξανάστησον, θεοίμαι.
TR 599, 19.

ბერძნული სტროფის პირველი ხუთი ტაეპის ზედმიწევნით ზუსტ თარგმანს წარმოადგენს ქართული შესაბამისი ტექსტი. შემდეგ ეს სიზუსტე დარღვეულია. იოანე ბერის თვითთავაჯი სტიქარონი ცხრასტროფიანია, დაწერილია სამ სხვადასხვა ხმაზე: ა ხმაზეა—პირველი 4 სტროფი, დ ხმაზეა—მე-5—მე-6 სტროფები, დ გ-ი ხმაზე -- მე-7—მე-9 სტროფები. იადგარის სტიქარონის მესამე სტროფის მოდელია იოანე ბერის სტიქარონის მერვე სტროფი (ხმები განსხვავებულია). ხოლო ამავე ბერძნული სტიქარონის მესამე სტროფი იადგარის ლაზარობის შაბათის კელთაბანისას მოდელია.

ლ ა ზ ა რ ო ბ ი ს შ ა ბ ა თ ი

კელთაბანისაჲ კ^ა ა

მარიამ და მართაჲ
მაცხოვარსა ეტყოდეს:
უფალო, თუმცა აქა იყავ,
არამცა მომკუდარ იყო ლაზარე, მე-
გობარი შენი.
ხოლო ქრისტემან, მაცხოვარმან ჩუ-
ენმან,
ადგომამან შესუენებულთამან,
ოთხისა დღისაჲ
საფლავით აღადგინა ლაზარე.
მოვედით ყოველი თესლები,
ამას თაყუანის-ესცეთ,
რომელი მოვიდა ნეფსით
კორცითა ვენებად ჩუენთუის.
164, 32.

Ἦχος α'
Μάρθα καὶ Μαρία
τῷ Σατηρὶ ἔλεγον·
Εἰ ἦς ἔθε, Κύριε,
οὐκ ἂν τέθνηκε Λάζαρος.

Χριστὸς δὲ,

ἡ ἀνάστασις τῶν νεκροῦμένων,
τὸν ἦδη τετραήμερον
ἐκ νεκρῶν ἀνέστησε·
θεῦτε, πάντες οἱ πιστοί,
τοῦτον προσκυνήσωμεν,
τὸν ἐρχόμενον ἐν δόξῃ
σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

TR 598, 10.

აქაც იადგარის კელთაბანისაჲ ბერძნული მოდელის ზუსტი თარგმანია უკანასკნელი ორი ტაეპის გამოკლებით. აქ კი სხვაობა აშკარაა. ამ შემთხვევაშიც ქართული თარგმანის შინაარსობლივი დაცილება ბერძნული დედნისაგან მოსალოდნელი არ არის. როგორც ზემოთ მოყვანილი მაგალითები მოწმობენ, ჩვეულებრივ, ქართული თარგმანები დიდი სიზუსტით ხასიათდებიან, ამდენად, წყაროსთან შედარებით ამ ცვლილებების შეტანაც ისევ იოანე ბერს უნდა მიეწეროს.

იადგარის ორი სხვადასხვა ქრონოლოგიურბ პოეტური პლასტის მასალის (სტიქარონის სტროფისა და კელთაბანისაჲს) მოდელის თანაარსებობა იოანე ბერის სტიქარონში გვაფიქრებინებს, რომ აქ საქმე გვაქვს იოანე

ბერის არა ორიგინალურ შემოქმედებასთან, არამედ კომპილაციასთან. ავტორს თავისი სტიქარონისათვის გამოუყენებია ფართოდ ცნობილი და გავრცელებული 2 პოეტური ტროპარი, შეუტანია ისინი თვითავაჯ სტიქარონში და ნაწილობრივ გადაუმუშავებია კიდევ. ამ 2 პოეტური ტროპარის ქართული თარგმანი კი შესულია იადგარის ლაზარობის შაბათის აქებღითსას III სტროფად და ამავე დღესასწაულის კელთაბანისაჲს სახით. უნდა ვიფიქროთ, რომ ქართული თარგმანი ზუსტია, იოანე ბერს კი ეს ტროპარები ნაწილობრივ შეუცვლია და ისე შეუტანია ცნრასტროფიან სტიქარონში. ამან გამოიწვია განსხვავება იოანე ბერის სტიქარონის განხილულ ორ სტროფსა და მათ ქართულ თარგმანს შორის.

ქართულ-ბერძნული ტროპარების ურთიერთმიმართების ზემოთ განხილული ფაქტები მნიშვნელოვან მასალას გვაწვდიან როგორც ბერძნული ლიტურგიკული კრებულების შედგენის ისტორიის, ასევე VII—VIII საუკუნეთა მელოდონების შემოქმედების შესწავლისათვის.

აქამდე ჩვენ ვიხილავდით ისეთ შემთხვევებს, როდესაც იადგარის სტიქარონების ცალკეულ სტროფებს მოეპოვებოდათ მოდელები ბერძნულ სტიქარონებში. იადგარში აღმოჩნდა ისეთი შემთხვევაც, როდესაც ბერძნული ავტორიანი სტიქარონი მთლიანად არის წარმოდგენილი ქართულ თარგმანში. ასეთია ორმოცობის დღესასწაულის სამსტროფიანი აქებღითსას „სხუანი“, რომლის ბერძნული მოდელი შესულია მარტის თვის ბერძნულ თვეში.

მ ა რ ხ ე ი ს V შ ა ბ ა თ ი
დასადებელნი ორმოცობისანი,
აქებღითსა, სხუანი, კ ა მ ბ გ ი

9 მარტი, ორმოც მოწამეთა
ხსენება

მწუხრი, ო რ ლ ტყვისა

Ἦχος β'. Ἰωάννου Μοναχοῦ.

მკნელ
მოითმენდეს სატანჯველთა მათ,
იხარებდეს,
სასოებით ურთიერთას იტყოდეს
წმიდანი ორმოცობნი...

Φέροντες
τὰ παρόντα γυναικας,
χαίροντες
τοῖς ἐπιζομένοις πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον
οἱ Ἄγιοι Μάρτυρες...

დაპყრიდეს
სამოსელსა მათსა ყოველნი,
შევიდოდეს
ტბასა მას და მყინვარსა,
ურთიერთსა იტყოდეს
წმიდანი ორმოცობნი...

Ρίπτοντες
περιβόλαια πάντα,
βαίνοντες
ἀτρόμας εἰς λίμνην,
πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον
οἱ Ἄγιοι Μάρτυρες...

ხეღვიდეს,
ვითარცა საშუებელსა,
სატანჯველსა მას.
შევიდოდეს ტბასა მას და მყინვარსა.
გულსმოდგინედ იტყოდეს
წმიდანი ორმოცობანი...

Βλέποντες
ὡς τρυφὰς τας βασάνους,
τρέχοντες
πρὸς λίμνην, κρυάθη
ὡς πρὸς θάλασσαν, ἔλεγον
οἱ Ἄγιοι Μάρτυρες...

იაღგარის ორმოცობის აქებდითსა ზუსტი თარგმანია იმავე დღესასწაულის ბერძნული ო-ო ლ-ლ ტყავასასი, რომლის ავტორია იოანე ბერი. ამრიგად, ეკეს-არ იწვევს, რომ იაღგარში შეტანილია იოანე ბერის სრული სტიქარონის თარგმანი.

მართალია, ასეთი შემთხვევა იაღგარში დღეისათვის ერთადერთია, ეს მაინც მოწმობს, რომ იაღგარის სტიქარონებში აისახა VII—VIII საუკუნეების ცნობილი ბერძენი ჰიმნოღების შემოქმედება. ძირითადი ფენა იაღგარის სტიქარონებისა კი უნდა მიეკუთვნოს VII საუკუნის უცნობ ბერძენ ჰიმნოღებს.

უძველესი იაღგარის საწელიწდო ნაწილის კანონი

გამოკვლევის ამ თავში ჩვენ ვიფარგლებით უძველესი იაღგარის მხოლოდ საწელიწდო ნაწილის კანონის განხილვით, ვინაიდან აღდგომის დასდებლებს თავისი სპეციფიკა ახლავს.

„ბიბლიურ გაღობათა შემცირება თოთხმეტიდან ცხრამდე პირველად იერუსალიმურ პრაქტიკაში მოხდა, ამიტომ შეგვიძლია ვიფიქროთ, რომ მთავარი ნაბიჯები ჰიმნოგრაფიული კანონის ჩამოსაყალიბებლად პალესტინაში გადაიდგა“⁴⁴⁷. ბერძნულიდან თარგმნილი უძველესი იაღგარი პალესტინაში ჩამოყალიბებული ერთ-ერთი პირველი ძეგლია, სადაც კანონს უკვე მტკიცე ადგილი აქვს მიკუთვნებული ცისკრის განგებაში. ამდენად პოეტური კანონის ჩამოყალიბებისა და განვითარების შესწავლისათვის უძველესი იაღგარის მნიშვნელობა მეტად დიდია, მით უმეტეს, რომ მისი უშუალო ბერძნული მოდელი არ ჩანს და არც არის იმედი, რომ გამოჩნდება.

უძველესი იაღგარის საწელიწდო ნაწილის პოეტურ ფორმათა შორის კანონს ცენტრალური ადგილი აქვს დათმობილი. იაღგარმა შემოგვინახა კანონის აღრეული სახე და მისი განვითარების შემდგომი საფეხურებიც.

მ. ველიმიროვიჩი შემდგენაირად აყალიბებს კანონის ძირითად თავისებურებას: „კანონის ერთ-ერთი დამახასიათებელი ნიშან-თვისება ის არის, რომ მისი ყველა ოდა წარმოადგენს რჩეული ბიბლიური ჰიმნების პარაფრაზს, ამიტომ ნებისმიერ ძლისპირს აქვს რაღაც დამოკიდებულება ბიბლიურ გაღობებში გამოხატულ იდეასთან. აქედან ნათელია, რომ ძლისპირი კანონის პოეტური ფორმის მნიშვნელოვანი სტრუქტურული ელემენტია“⁴⁴⁸. ეს თვისება ტიპურია უძველესი იაღგარის კანონის უდიდესი უმრავლესობისათვის, გამოწკლისია კანონები, რომელთაც ჩვენ უძლისპირო კანონები ვუწოდეთ.

შევეხებით უძველესი იაღგარის კანონის ზოგიერთ თავისებურებას.

კანონში, ისევე როგორც მონოსტროფებსა და სტიქარონებში, არ დასტურდება აკროსტიქის არც ერთი შემთხვევა. ეს მოვლენა ქართული თარგმანის სპეციფიკაა, თუ ბერძნულ სინამდვილეში არსებული ვითარების ასახვა, დღესდღეობით ძნელი სათქმელია⁴⁴⁹, ვინაიდან უძველესი იაღგარის ვერც მთლიანი კანონისა და ვერც ცალკეული გაღობების ბერძნულ მოდელს გა-

⁴⁴⁷ M. Velimirović, *The Byzantine Heirmos and Heirmologion, Gattungen der Musik in Einzeldarstellungen, Erste Folge*, 1973, München, p. 196.

⁴⁴⁸ M. Velimirović, p. 193.

⁴⁴⁹ შესაძლებელია, ქართველმა მთარგმნელმა არ, ან ვერ გადმოიღო ბერძნული მოდელის აკროსტიქი. მსგავსი შემთხვევები გვხვდება ქართულ ახალ იაღგარებსა და თვენებში.

მოცემულ ბერძნულ ლიტურგიკულ წიგნებში ვერ მივაკვლიეთ⁴⁵⁰. ერთის თქმა კი შეიძლება, რომ უძველესი იადგარის იმ სტიქარონებსა და მონოსტროფებშიც, რომელთაც აღმოაჩნდათ ბერძნული მოდელები, აკროსტიქიანი პოეტური ფორმები ვერ დავადასტურეთ.

კანონთა გალობებში, ისევე, როგორც სტიქარონებში, ფართოდ არის გავრცელებული რეფრენები, რომლებსთვისაც გამოყენებულია ბიბლიური გალობების მასალა. ზოგჯერ რეფრენებთან ერთად გალობების სტროფებს აქვთ სტერეოტიპული დასაწყისები, რომლითაც შინაგანად იკვრება გალობის სტროფები. მაგ.:

შო ბ ის აღიდებდითსას „სხუანი“

1. „რომელი ცათა არა დააკლდი...“
2. „რომელსა ცათა საყდარნი გქონდეს..“
3. „რომელსა ცანი ვერ გიტევდეს...“ (გვ. 19).

გალობის რეფრენია: „დიდებაჲ მალალთა შინა ლმერთსა“.

ბ ზო ბ ის აკურთხედიტსას „სხუანი“

1. „დღეს განმზიარულდა იერუსალემი...“
2. „დღეს აღესრულნეს წინაწარმეტყუელთა კმანი...“.
3. „დღეს აღივსნეს შურითა ურჩულონი ჰურიანი...“ (გვ. 71).

გალობის რეფრენია: „უფროესად ამალეებულ არს სახელი მისი უკუნი-სამდე“.

ეს რიტორული ხერხი პათეტიურსა და ამალეებულ ინტონაციას სძენს გალობებს და ამავე დროს კრავს მათ ერთ მთლიან კომპოზიციად. ასეთივე სურათია მთელ რიგ სტიქარონებში: იხ. განცხადების ორ ლტყესა (გვ. 39), განცხადების აქებდითსა (გვ. 64), ორმოცობის აქებდითსას სამი უკანასკნელი სტროფი, რომლებიც მხოლოდ C ხელნაწერშია შესული (გვ. 143) და სხვა.

უძველესი იადგარის კანონი შედგენილობის თვალსაზრისით ორ ძირითად სახეობად იყოფა: სრული და არასრული. სრული კანონი შედგება 9 გალობისაგან, არასრული კანონი — ორი, სამი და ოთხი გალობისაგან.

იადგარში შეტანილია 25 სრული კანონი, ძირითადად საუფლო დღესასწაულებისა და დიდი დღესასწაულებისათვის განკუთვნილი. ეს დღესასწაულებია: ხარება, შობა, მღვდელთმოძღვართა. განცხადება, განცხადების ზატიკის მერვე დღე, ანტონის, მამათა, მიგებება, თევდორე წმიდის, ორმოცობა, ბზობა, ახალკვირიაკე, ამალეება, მარტვილია, იოვანეს შობა, მოციქულთა (ათენაგენობა), ფერისცვალება, მარიამობა, მარიამობის IV, იოანეს თავის კვეთა, ღვთისმშობლის შობა, ენკენია, ჭვართა აპყრობა, მთავარანგელოზთა (მხოლოდ B-ში), სულთანი.

ამ კანონებიდან რამდენიმე ზოგადი ხასიათისაა, ესენია: თევდორე წმიდისა, მოციქულთა, მამათა და მღვდელთმოძღვართა. ზოგადი კანონებით იკვება კონკრეტული დღესასწაულების არასრული კანონები. არასრული კანონ-

⁴⁵⁰ იხ. აქვე საძიებლები გვ. 646—650.

ნი, ჩვეულებრივ. იმატებს ზოგადი კანონიდან პირველ ხუთ. ექვს ან შვიდ გალობას; კანონის დანარჩენი გალობები კონკრეტული დღესასწაულის კუთვნილებაა. ზოგ შემთხვევაში ზოგადი კანონი სრული სახითაც მეორდება სხვა დღესასწაულის განგებაში. ასე მაგ. იაკობ მოციქულისა და იოანე მახარებლის დღესასწაულს საკუთარი კანონი არა აქვს, მაგრამ მისთვის გამოიყენება მოციქულთა კანონი, როგორც ეს შენიშვნაშია აღნიშნული: „ოხითაჲ და გალობათა დასადებელი ყოველი მოციქულთაჲ ამსახურო“ (გვ. 29).

არასრული კანონის რამდენიმე სახეობა გვხვდება იადგარში:

1. კანონი, რომელიც შეიცავს მხოლოდ უკანასკნელ გალობებს, ხოლო პირველ გალობებს ივსებს ზოგადი კანონისაგან ან თემატურად მონათესავე რომელიმე კანონისაგან.

2. კანონი, რომელიც შეიცავს მხოლოდ უკანასკნელ გალობებს (უმთავრესად VIII-სა და IX-ს) და ამავე მოცულობით სრულდება (იხ. განცხადების ზატიკის მეორე—მეშვიდე დღეების მასალა, გვ. 57—67).

3. ხვედრნი — ვნების კვირის ორშაბათ-შაბათისთვის გარკვეული წესით შედგენილი სამსაგალობლები და ოთხსაგალობელი შაბათს (გვ. 177—210), ტრიოდული გალობები.

იადგარის კანონების ერთი ნაწილი შედგება გალობათა მხოლოდ ერთი ძირითადი ფენისაგან, ასეთებია: ახალკვირიაკის, მარტვილიის, იოანეს შობის, მოციქულთა, ფერისცვალების, მარიამობის IV, იოანეს თავის კვეთის, ხარების კანონები, კანონების მეორე ნაწილს კი ახლავთ გალობათა მეორე ფენა „სხუანები“.

„სხუანები“ შეიძლება ახლდეს კანონის ყველა გალობას ან მხოლოდ რამდენიმეს. ისეთი შემთხვევები, როდესაც „სხუანები“ ერთვის კანონის ყველა ან თითქმის ყველა გალობას, იადგარში მხოლოდ რამდენიმეა: განცხადების (გვ. 43), ბზობის (გვ. 116), მიგებების (გვ. 87), ენკენიის (გვ. 287) და 14 სექტემბრის ჭვართა აპყრობის (გვ. 289).

უმრავლეს შემთხვევაში „სხუანები“ ერთვის კანონის უკანასკნელ (VII—IX) გალობებს, რაც იმაზე უნდა მიუთითებდეს, რომ, სანამ იადგარში სრული კანონი დაიკავებდა ცენტრალურ ადგილს, არასრული კანონი ასრულებდა მის ლიტურგიკულ ფუნქციებს. ვფიქრობთ, რომ ამ არასრული კანონის თავდაპირველი სახე შემოგვინახეს კანონის უკანასკნელი გალობების „სხუანებმა“ (ისინი, ჩვეულებრივად, რაოდენობრივად ჭარბობდნენ I—VI გალობების „სხუანებს“), რომლებმაც კანონში მეორე ფენად გადაინაცვლეს მას შემდეგ, რაც არასრული კანონი იადგარში სრულმა ახალმა კანონმა შეცვალა. ის ფაქტი, რომ კანონის უმთავრესად უკანასკნელ გალობებს ერთვის „სხუანები“, ვფიქრობთ, გარკვეულ კავშირში უნდა იყოს მეორე ფაქტთან: ბერძნული ირმოლოგიონის ძლისპირთა აკოლუთიებში აგრეთვე უკანასკნელ (VIII—XI) გალობებში ხშირად ერთზე მეტი ძლისპირია (Σλιος).⁴⁵¹

თუ ჩვენი ვარაუდი სწორია, რომ გალობათა „სხუანებმა“ კანონის უფრო ადრეული სახე შემოგვინახეს, მაშინ ამას ისიც უნდა დავუმატოთ, რომ გალობათა შემდგომი განვითარება ტროპარების მოცულობის შემცირების მი-

⁴⁵¹ M. Velimirović, იქვე, გვ. 207.

მართულებით წარიმართა. ეს კარგად ჩანს ისეთ მაგალითზე, როდესაც ძირითადი გალობის მასალად გამოყენებულია ამავე გალობის „სხუანი“.

ბ ზ ბ ი ს კანონის ორ მსმას

ძ ი რ ი თ ა დ ი

გამოუბრწყინდა მადლი შენი წარმართთა და ყრმანი რტოებითა გაქებდეს შენ: ოსანა, გიღალადებდეს შენ, მაცხოვარ. (გვ. 167,37).

ს ხ უ ა ნ ი

გამოუბრწყინდა მადლი შენი ებრაელთა ყრმათა და რტოებითა ბაიაჲსადა წინა-მიგეგებოდეს და იტყოდეს: ოსანა მალალთა შინა. კურთხეულ არს, რომელა მოვალს დღეს სიმდაბლით და კუალად მოსლვად არს დიდებითა ღმრთეებისაჲთა. (გვ. 167,7).

ძირითადი გალობა შემოკლებული ვარიანტია (რეფრენის ხარჯზე) „სხუანისა“. აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ ერთი გალობის ფარგლებში პირველ ტროპართა ასეთი მსგავსებისათვის უფრო ღრმა საფუძველიც არსებობს. გალობის პირველი ტროპარები, ანუ ძლისპირები უფრო ხშირად ბიბლიურ ოდებთან გალობის დამაკავშირებელი ტროპარებია, ამიტომ ისინი ბიბლიური ოდების შინაარსითა და მხატვრული სახეებით არიან განპირობებული, რაც იწვევს ერთი გალობის ფარგლებში ძლისპირთა დამსგავსებას.

ანალოგიური შემთხვევები გვხვდება სტიქარონებშიც.

ა მ ა ლ ლ ე ბ ა , ო რ ო ლ ლ ტ ყ ვ ს

ძ ი რ ი თ ა დ ი

მწუხრისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენდამი, ქრისტე, რომელი ამაღლდი ზეცას ჯორციითა ცხორებად სულთა ჩუენთათუის (გვ. 237,22).

ს ხ უ ა ნ ი

მწუხრისა მსხუერპლსა შევსწირავთ შენდამი, უფალო, რომელი ამაღლდი ზეცას ჯორციითა და კუალად მოსლვად ხარ დიდებითა ღმრთეებისაჲთა. მეუფეო დიდებისაო, შეიწირე ქებაჲცა ჩუენი და შეგუიწყალენ ჩუენ. (გვ. 238, 2).

მიუხედავად იმისა, რომ უძველეს იადგარს საფუძვლად ბერძნული მოდელი ედო, იადგარის ხანგრძლივი არსებობის, განვითარების, შევსებისა და თანდათანობით დახვეწის პროცესში მთელი რიგი ოპერაციები, ჩანს, ქართული იადგარის წიაღშივე მიმდინარეობდა, ალბათ, იმ ცვლილებების შესაბამისად, რომლებიც შეჰქონდათ მის ბერძნულ მოდელში. მხოლოდ ამ გზით შეიძლება აიხსნას საერთო გალობების არსებობა თვედორე წმიდისა და მოციქულთა კანონებში.

თვედორობის კანონი (სრულდება მარხვის I კვირის შაბათს) და სტიქარონებიც იადგარისეული ფენისაა. სტიქარონების ტროპარებს აღმოაჩნდათ ბერძნული

მოდლეები ტრიოდონის რდიომელებში⁴⁵². ხოლო თევდორობის კანონის არც გალობებისა და არც ძლისპირებისათვის⁴⁵³ ბერძნული მოდლეები ვერ დაიძებნა. მოციქულთა კანონი სრულდება მარტვილიდან ზეშვიდე კვირას, კანონის სამი გალობის ძლისპირს (IV, VI, IX) აღმოაჩნდა ბერძნული მოდლეები ირმოლოგიონში⁴⁵⁴: ორ მესმასათვის—Eu 146 ბ', კურთხეულარისისათვის—Eu 55 ჳ', ადიდებლითსათვის — Eu 60 ჳ'.

ორივე კანონი იადგარში, კერძო დანიშნულებასთან ერთად, ზოგადი კანონის ფუნქციასაც ასრულებს. ამ კანონების I—VI გალობებით იცხება სხვა წმინდანების და მოციქულების სახელზე შედგენილი კანონები, ამიტომ ორივე კანონი ზოგადი ხასიათისაა. ალბათ კანონთა ზოგადმა ხასიათმა შესაძლებელი გახადა თევდორობის კანონის ორი გალობის თითქმის უცვლელად გადატანა მოციქულთა კანონში.

თ ე ვ დ ო რ ო ბ ი ს კ ა ნ ო ნ ი

მ ო ი ხ ი ლ ე ს ა ჯ ' ა ბ

1. მივსცეთ დიდებამ უფალსა, რომელმან გუიჩუნა ჩუენ საქსენებელი წმიდათა მოწამეთა მისთაჲ.

2. დაგუიცივენ შენნი მოსავნი მეოხებითა, ღმერთო, წმიდათა მოწამეთა შენთაჲთა.

3. მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან განადიდა საქსენებელი დიდებულთა მისთა მოწამეთაჲ.

4. ყოლად ქებულნო მოწამენო უფლისანო, დაუცხრომელად მეოხებ[უეყვენით სულთა ჩუენთათჳს] (გვ. 109).

მ ო ც ი ქ უ ლ თ ა კ ა ნ ო ნ ი

მ ო ი ხ ი ლ ე ს ა ჯ ' ა ბ

1. მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით...

2. მივსცეთ დიდებამ უფალსა, რომელმან გუიჩუნა ჩუენ საქსენებელი წმიდათა მოციქულთაჲ.

უფლისანო, დაუცხრომელად მეოხებითა, ღმერთო, წმიდათა მოციქულთა შენთაჲთა.

4. მართალ და წმიდა არს უფალი, რომელმან განადიდა საქსენებელი წმიდათა მოციქულთაჲ.

5. ყოლად ქებულნო მოციქულნო უფლისანო, დაუცხრომელად მეოხებუეყვენით ცხორებად სულთა ჩუენთათუის (გვ. 256).

ლ ა მ ი თ გ ა ნ ს ა

ღამისაჲ განვლეს ბნელი, მოწყალე, მოწამენი ნათლითა შეიმოსნეს

ლ ა მ ი თ გ ა ნ ს ა

ღამისანა თანა-წარკდეს ბნელსა, მოწყალე, მოციქულნი ნათლითა შეიმოს-

⁴⁵² ო რ ო ლ ლტყავას 1, 3, 5, 6 ტროპარებს—TR 780, 2; 778, 3; 778, 6; 810, 3. აქებლითსას 4, 6, 7 ტროპარებს—TR 808 3; 810, 2; 808, 4.

⁴⁵³ თევდორობის კანონის VII გალობის დასაწყისია „სამთა ყრმათა საჯუბილსა შინა“. იგივე დასაწყისი აქვს ორ ბერძნულ ძლისპირს (Eu 55 და Eu 11), რომელთა ქართული თარგმანები გამოყენებულია უძველესი იადგარის კანონებში (იხ. საძიებლები IV). Eu 55 ძლისპირი გამოყენებულია მოციქულთა კანონის VII გალობაში. თევდორობისა და მოციქულთა კანონების მასალობრივი ურთიერთდამოკიდებულება გვაძლევს უფლებას ვივარაუდოთ, რომ თევდორობის VI გალობის ძლისპირის მოდელიც Eu 55 უნდა იყოს.

⁴⁵⁴ იხ. აქვე ძლისპირიან კანონთა ცხრილი, № 19.

და შენ მიერ საცთური მტერთა და-
თრგუნეს და შენსა სასუფეველსა
ღირს იქმნეს.

ჯუარი აიღეს წმიდათა მოწამეთა,
ქრისტე, და მძლავრთა შინებისაგან
არა შეიძრწუნდეს, გილადადებდეს
და იტყოდეს: გუიჯსნენ ჩუენცა საც-
თურისაგან, მხოლოო, ქველისმოქმე-
დო უფალო (გვ. 110).

ორივე შემთხვევაში თეოდორეს კანონის მოწამე მოციქულთა კანონ-
ში შეცვლილია მოციქულით, დამითგანსას II ტროპარი მოციქულთა
კანონში ადაპტირებულია.

მოციქულთა კანონისათვის გამოყენებულია აგრეთვე თეოდორეს კანონის
აქურთხევედითსას „სხუანი“⁴⁵⁵.

ამრიგად. ამ მასალიდანაც კარგად ჩანს, თუ როგორ ხდება იადგარის
თანდათანობით შევსება და გავრცობა იადგარისავე მასალის გამოყენებით.
აქ დაახლოებით იგივე კანონი მოქმედებს, რაც მოქმედებდა ლექციონარში—
კერძო ხსენებებისათვის ზოგადი განგებების შექმნა და მათი რაოდენობის
თანდათანობით ზრდა.

მოტანილ მასალაზე გამოჩნდა, თუ როგორ შედგა იადგარში მოციქულთა
ზოგადი კანონი თეოდორეს კანონის მასალის გამოყენებით.



უძველესი იადგარის კანონების ორივე (ძირითად და მეორად) ფენაში
გალობათა პირველი სტროფის ხასიათისა და დანიშნულების მიხედვით გამო-
იყოფა ორი სახის გალობები: უძლისპირო და ძლისპირიანი.

უძლისპირო გალობებს ვუწოდებთ იადგარის ისეთ გალობებს, სადაც
გალობის პირველ სტროფს არ აკისრია პოეტური გალობის ბიბლიურ გალო-
ბასთან მაკავშირებლის ფუნქცია. ის არ შეიცავს საამისოდ ბიბლიური გალო-
ბებრს სტერეოტიპულ ფრაზეოლოგიას და პირველი ფრაზიდანვე დღესას-
წაულის თემის სიუჟეტურ გახსნას ემსახურება⁴⁵⁶.

უძლისპირო სიუჟეტური გალობების ნიმუშად შეიძლება დავასახელოთ
ენების კვირის ზოგი სამაგალობელი (მაგალითად, მეშვიდე შაბათის კურთხეუ-
ლარსას „სხუანი“. გვ. 208), რომლებიც იადგარის კანონის უძველეს ფენას
უნდა წარმოადგენდეს. ასევე განცხადების გალობათა „სხუანები“, ორმოცობის
კანონის VIII და IX გალობათა „სხუანები“ (გვ. 140—141). ზოგჯერ ამ ტიპის
გალობებში ბიბლიურ გალობასთან მაკავშირებლის ფუნქციას ასრულებს გა-
ლობის რეფრენი (იხ. ოთხშაბათის სამსაგალობელი, გვ. 183).

⁴⁵⁵ კანონში მოტანილია აქურთხევედითსას ძირითადი გალობა, ხოლო იქვე მიწერილია:
„სხუანი თეოდორობასა კპოენა“. თეოდორობის კანონში აქურთხევედითსას გალობას მართლაც
ახლავს სხუანი (გვ. 112).

⁴⁵⁶ ეს, რა თქმა უნდა, არ ნიშნავს იმას, რომ უძლისპირო გალობების ტროპარებში არ იყო
გამოყენებულა ბიბლიურ გალობათა მხატვრული სახეები და ფრაზეოლოგია.

უპლსპირო სიუფეტური გალობები უფრო ხშირად გვხვდება გალობათა მეორე ფენაში — „სხუანებში“. „სხუანის“ სტროფები მეტწილად მოცულობით კარბობს ძირითადი გალობის სტროფებს. „სხუანისათვის“ უფრო დამახასიათებელია თხრობითი მანერით დღესასწაულის შინაარსის გახსნა (შდრ. შობის კანონის ძირითადი და „სხუანი“ გალობანი — გვ. 17—19). ძირითადი გალობის მოკლე და სხარტ ფრაზეოლოგიურ მონაკვეთებში უკეთ იგრძნობა სტროფის შინაგანი რიტმი. „სხუანებში“ არ გამოვლინდა ბერძნული მოდელები. საერთოდ (იგულისხმება სტიქარონებიც)⁴⁵⁷, და ბერძნული ავტორიანი ძლისპირები. აშკარაა მხატვრულ-სტილისტური სხვაობაც ძირითად და „სხუანი“ გალობებს შორის. ეს მხარს უჭერს ჩვენ ვარაუდს, რომ ორფენოვან გალობებში „სხუანები“ რიგ შემთხვევაში კანონის უფრო ადრეულ ფენას წარმოგვიდგენენ⁴⁵⁸.

მეორე ჯგუფი იადგარის კანონებისა ძლისპირიანი კანონებია.

პირველ სტროფს (ძლისპირს) გალობებში განსაკუთრებული ადგილი უკავია. ის ახორციელებს პოეტური გალობის მხატვრულ-იდეურ კავშირს ბიბლიურ გალობებთან, ამავე დროს ის არის გალობის დანარჩენი სტროფებისათვის მელოდიის მოდელიც. ბიბლიურ გალობებთან მაკავშირებელი პირველი სტროფის — ძლისპირის საკიროება შეიქმნა იმის შემდეგ, რაც ბიბლიური გალობის დანართი პოეტური სტროფები ჩამოსცილდნენ ბიბლიურ გალობებს და შეიქმნა ახალი ტიპის პოეტური კანონი, სადაც ყოველი გალობის პირველ სტროფს დაეკისრა პოეტური გალობის ბიბლიურ გალობასთან კავშირის განხორციელება, რაც იმაში გამოიხატა, რომ ყოველი ძლისპირი გარკვეულ ფარგლებში ბიბლიურ გალობათა პარაფრაზირებულ ტექსტზე აიგო. ასეთი ძლისპირები ტიპიურია უძველესი იადგარისათვის. შემდგომ ძლისპირმა გაიფართოვა თავისი ფუნქციები საბაწმიდელ ჰიმნოდთა წრეში. იმის შემდეგ, რაც იოანე დამასკელმა გარკვეული რეფორმა ჩაატარა კანონის სტრუქტურის დახვეწის მიზნით, სტროფი-მოდელი ანუ ძლისპირი კიდევ ერთ ახალ ფუნქციას იძენს. ის განსაზღვრავს მომდევნო სტროფების რიტმულ სახეს, რომელიც, ამავე დროს, გარკვეული მნიშვნელობით მისი მეტრული სახეც არის, ხოლო სტროფის განსაზღვრული რიტმიკა საფუძველია გალობის კილოს ფიქსაციისათვის.

უძველესი იადგარის კანონის ყველაზე გავრცელებული ფორმაა ისეთი კანონი, რომლის გალობათა პირველი სტროფები იწყება შესაბამისი ბიბლი-

⁴⁵⁷ გამოწაკისია ორმოცობის დღესასწაულის აღიღებდითას „სხუანი“ (გვ. 141), რომლის მოდელია ბერძნული ტრიოდის სტიქარონი (TR 787, 21—787, 37). ჯერჯერობით ეს ერთადერთი შემთხვევაა, როდესაც კანონის გალობის მთელ ტექსტს აღმოაჩნდა ბერძნული მოდელი, მაგრამ ეს მოდელი სტიქარონია და არა კანონის გალობა. საგულისხმოა, რომ ამავე დღესასწაულის აქედნოას „სხუანი“ (გვ. 142) ოთხიდან სამ სტროფს აღმოაჩნდა ბერძნული მოდელი ბერძნულ თვეში (იოანე ბერის სტიქარონი—MR IV 49, 12—49, 18). იხ. აქვე, გვ. 827.

⁴⁵⁸ გალობებთან „სხუანების“ სიმრავლე ზოგჯერ დღესასწაულის განსაკუთრებული მნიშვნელობითა და პოპულარობითაც უნდა იყოს გამოწვეული. ამ რიგის „სხუანები“ მხატვრულ-სტილისტურად არ სხვაობენ ძირითადისაგან და, ალბათ, ძირითადის თანადროულ და შეიძლება მასზე უფრო გვიანდელ ფენასაც წარმოადგენენ. ამ რიგის „სხუანებია“ უმრავლეს შემთხვევაში აღდგომის დასდებლებში. ამავე დროს, იადგარში შედარებით გვიან შეტანილ უმთავრესად წმიდა მოწამეთა დღესასწაულებს, რომლებიც მხოლოდ A ნუსხას დაუცავს, „სხუანები“ სულ არა აქვთ. ვრცლად „სხუანების“ თავისებურებათა შესახებ იხ. აქვე, გვ. 844—851.

ური გალობის მუხლით (ჩვეულებრივ პირველით). ხშირად გამეორებული ბიბლიური გალობების ერთი და იგივე მუხლები იადგარში ბიბლიური სტერეოტიპული ფრაზების ხასიათს ატარებენ⁴⁵⁹. კანონის ყოველ გალობას სტერეოტიპული ფრაზების თავისი საკუთარი რეპერტუარი აქვს, რაც კარგად ჩანს ტროპართა საძიებლებში (იხ. აქვე, გვ. 563). ჩვეულებრივ, ფრაზეოლოგიური სტერეოტიპი პირველი სტროფის მხოლოდ დასაწყისი ნაწილია⁴⁶⁰, რასაც მოსდევს იმავე სტროფში დღესასწაულის თემის გახსნა. იშვიათია, რომ გალობის პირველი სტროფი მთლიანად ბიბლიურ გალობას ეთმობოდეს. ასეთია მარიამობის კანონის ორ მესმასას პირველი სტროფი: „მესმა სმენაჲ შენი, უფალო, და შემეშინა, განვიცადენ საქმენი შენნი და დამიკვრდა, უფალო“ (გვ. 267)⁴⁶¹.

უძველესი იადგარის კანონის პირველი სტროფი, ისევე, როგორც მომდევნო პერიოდის კლასიკური ძღისპირი, პირველ რიგში ბიბლიურ გალობებთან მაკავშირებელი სტროფია. მაგრამ აქვს თუ არა ამ ძღისპირს ამავე დროს რიტმული მოდელის დანიშნულება, ამის შესახებ ერთნიშნაინი პასუხის გაცემა ძნელია. ვინაიდან ჩვენ საქმე გვაქვს თარგმანებთან, რომელთა ბერძნულ მოდულებს ვერ მივაკვლიეთ, არ ვიცით, თუ რამდენად ასახავს თარგმანი ბერძნული მოდელის სილაბიკას და რიტმიკას. მოდელისაგან დამოუკიდებლად კი ქართული თარგმანების შესახებ შეიძლება ითქვას, რომ კანონების გალობებში პირველი და მომდევნო სტროფების სილაბური ურთიერთმომართების სხვადასხვა სურათია: მათ შორის სხვაობა ხან მცირეა (10 მარცვალს არ სცილდება), ხან კი მეტად დიდია. ე. ი. თარგმანების მიხედვით ამ ტიპის კანონში პირველი სტროფის სილაბიკა არ არის ზუსტად დაცული გალობის მომდევნო სტროფებში. ამის მიზეზი, ჩვენ ვფიქრობთ, არ შეიძლება ვეძებოთ მხოლოდ ქართული თარგმანის არასრულყოფილებაში. თვითონ პრინციპი პირველი და მომდევნო სტროფების ზუსტი თანაფარდობისა, რომელიც კანონად არის ქცეული კლასიკურ ბიზანტიურ საგალობლებში, უძველესი იადგარის კანონში ჯერ არ არის აყვანილი კანონის სიმალემდე.

ეს განსხვავება კარგად ჩანს იმ შემთხვევებში, როდესაც ერთი და იგივე ძღისპირი სხვადასხვა კანონშია გამოყენებული და სხვადასხვა სურათს გვაძლევს პირველი და მომდევნო სტროფების სილაბური ურთიერთმომართებისა.

ამ რიგის ძღისპირთა ერთ ნაწილს აღმოაჩნდა ბერძნული მოდულები ირმოლოგიონში. ბერძნული მოდელიანი და უმოდულო ძღისპირების ერთმანეთისაგან მტკიცედ გამიჯვნა ვერ ხერხდება, ვინაიდან ისინი თანაარსებობენ ერთი კანონის ფარგლებში და არ არის გამორიცხული, რომ ზოგიერთ უმოდულო ძღისპირს მომავალში აღმოაჩნდეს მოდელი ირმოლოგიონში ან რომელიმე ლიტურგიკულ კრებულში.

⁴⁵⁹ ბიბლიური გალობების პოეტური ფრაზეოლოგია დიდი რაოდენობით გვხვდება უძველესი იადგარის სხვა პოეტურ ფორმებშიც—მონოსტროფებსა და სტიქარონებშიც.

⁴⁶⁰ ბიბლიურ ფრაზეოლოგიურ სტერეოტიპებს ძღისპირებისათვის ფართოდ იყენებენ ცნობილი ბიზანტიელი პიმნოდებიც, ამიტომაც, რომ მსგავსი დასაწყისების მქონე ძღისპირები სხვადასხვა ავტორთა აკოლუთიებში ხშირი მოელენა ირმოლოგიონებში.

⁴⁶¹ ფსალმუნი, გვ. 426. ბიბლიური გალობის იგივე მუხლი ძღისპირისათვის გამოყენებულია აქვს გერმანე პატრიარქს (Eu 235 წ, Eu 110 წ). ამიტომ, ამ შემთხვევაში ძნელია იმის გარკვევა, თუ რით სარგებლობდა მარიამობის კანონის შემდგენელი—ბიბლიური გალობით თუ კერძანეს ძღისპირით.

იმისათვის, რომ ნათლად გამოჩნდეს ავტორიან ძლისპირთა ხვედრითი წილი და მონაწილეობა იადგარის კანონებში, მათი საერთო რეპერტუარი, მათი კანონებზე განაწილება, წარმოვადგენთ კანონების ძლისპირიან გალობათა ცხრილს ძლისპირთა ბერძნულ მოდელეებზე მითითებით. ცხრილი არ არის სრული (კანონთა ძლისპირების შემდგომი შესწავლა ამ სიას უთუოდ შეაესებს), მაგრამ ამ სახითაც მას შეუძლია გარკვეული წარმოდგენა შეგვიქმნას ამ ტიპის კანონებზე.

კანონის გალობები ცხრილში აღნიშნულია რომაული ციფრებით (I—IX). იადგარის ძლისპირთან მითითებულია მისი განსხვავებული თარგმანი (თუ ასეთი არსებობს) ძლისპირთა ქართული გამოქვეყნებული და გამოუქვეყნებული კრებულებიდან. ბერძნულ ირმოლოგიონთა გამოყენებული გამოცემებისათვის იხ. აქვე, გვ. 643.

I. ხ ა რ ე ბ ა

VI. ვლადატ-ვყავ ჭირსა ჩემსა (დ). 8,33. Eu 21 ჳკივ, I,6 გერმანე.

2. შ ო ბ ა

I. ისრაელი მონებისაგან იკსენ. 15,9. Eu 324, VIII,1 გერმანე. ძლ. 336.

II. იხილეთ, იხილეთ, რამეთუ. 15,22. Eu 323, VIII,2 გერმანე. ძლ. 344.

III. არაეინ არს წმიდა, ვითარ უფალი. 15,35. Eu 323, VIII,3 გერმანე. ძლ. 344.

VI. მესმა სმენაჲ გორც-შესხმისა შენისაჲ (დ). 16,11. ასეთივე დასაწყისის ძლისპირი აღმოჩნდა ქართულ ხელნაწერ „ძლისპირში“ (A 603, 40r). ბერძნული მოდელი ამ ძლისპირს არ დაეძებნა, მიუხედავად იმისა, რომ ასეთი მოდელის არსებობა ეჭვს არ იწვევს. ამის სასარგებლოდ მეტყველებს ამავე ძლისპირის უძველეს იადგარში გამოჩენაც.

V. ლამითგან აღვიმსთობთ, გიგალობთ შენ. 16,21. Eu 324, VIII, 5 გერმანე. ძლ. 359.

VI. შთამადღეს მე სიღრმესა (დ). 16, 30. Eu 325, VIII, 6 იოანე ბერი. ძლ. 371.

VII. რომელმან დასაბამსა ცანი (დ). 17,8. Eu 323, VIII,7 გერმანე. ძლ. 383.

VIII. რომელი მთასა წმიდასა იდიდა. 18,2. Eu 323, VIII,8 გერმანე. ძლ. 387.

3. ს ტ ე ფ ა ნ ე ს ი (ორსაგალობელი)

VIII. რომელმან ყოველივე სიტყუითა. 25,5. Eu 11, I,8 კოზმა.

IX. შენ, რომელი გიხილა ბქედ (დ). 25,18. Eu 22, I,9 იოანე ბერი.

4. პ ე ტ რ ე-პ ა ვ ლ ე ს ი (სამსაგალობელი)

IX. შენ, ყოლად ქებულო და უბი (დ). 28, 12. Hirm. Sabb. 13v. I, 9. ძლ. 59.

5. მ დ ვ დ ე ლ თ მ ო ძ ღ ვ ა რ თ ა

I. ფარაო (დ). 31, 2. Eu 21, I, 1 გერმანე.

II. მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით და უფროხსად უგალობდეთ ღმერთსა, 31,6. Eu 24, I,2 ნიკიფორე.

VI. ვლად-ვყავ ჭირსა ჩემსა მოწყალისა მიმართ. 33,3. Eu 22, I,6 იოანე ბერი.

VII. რომელი მაყოვანსა შინა (დ). 33,5. Eu 22. I, 7 იოანე ბერი.

6. გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა

- IV. გამოუბრწყინდა მადლი. 46, 18. Hirm. Ath. 17v; I, 4 გერმანე, ძლ. 21.
VII. რომელი მაცხოვანსა შინა გამოუჩ (დ). 48,30. Eu 22, I, 7 იოანე ბერი.

7. გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ი ს ო დ ლ ე

- VIII. დაუსაბამო ღმრთისა სიტყუა. 71, 8. Eu 349, VIII, 8.

8. ა ნ ტ ო ნ ი ს ი

- III. უფლისა მიერ ღმრთისა. 74, 34. Eu 146, IV, 3 გერმანე. ძლ. 168.
V. რომელმან გამოაბრწყინე და განანათლე. 75, 16. Eu 146, IV, 5 გერმანე. ძლ. 184.
VII. რომელი მთასა ზედა (დ). 75, 32. Eu 146, IV, 7 გერმანე.

9. მ ი გ ე ბ ე ბ ა

- II. მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით. 88, 14. Eu 110, III, 2 გერმანე.
III. უფლისა მიერ ღმრთისა ჩემისა. 88, 19. Eu 146, IV, 3 გერმანე. ძლ. 168.
IV. მესმა სმენაჲ შენი, უფალო, და შემეშინა. 89, 11. Eu 150, IV, 4 ანდრია კრიტელი; Eu 194, V, 4 ანდრია კრიტელი; Eu 235, VI, 4 გერმანე.
VI. დადად-ყავ სულთქუმით დაუღუმებე (დ). 91, 1. Eu 111, 6 გერმანე. ძლ. 136.
VII. რომელი მთასა ზედა მოსეს. 91, 24. Eu 146, IV, 7 გერმანე.

10. ო რ მ ო ც ო ბ ა

- II. მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით და უფროჲსად. 138, 10. Eu 110, III, 2 გერმანე.
III. სიმტკიცე და ლხინებაჲ მოგუმაღლე ჩუენ. 138, 30. Eu 112, III, 3 გერმანე.
VI. ელადატ-ყავ სულთქუმით დაუღუმებელად (დ) 139, 21. Eu 111, III, 6 გერმანე, ძლ. 136.
VII. სამთა ყრმათა საკუმილსა შინა (დ). 139, 30. Eu 111, III, 7 გერმანე. ძლ. 140.
IX. უძლეველთა წმიდათა ორმოცთა. 141, 12. „სხუანი“. გალობის სამივე სტროფის ბერძნული მოდელია სტიქარონი ბერძნული ტრიოდიონიდან (TR 787, 21—37).

11. VI შ ა ბ ა თ ს ა, ლ ა ზ ა რ ე ს ი (სამსაგალობელი)

- VII. სამთა ყრმათა საკუმილსა სამე (დ). 161, 22. Eu 111, III, 7 გერმანე. ძლ. 140.
IX. ვადიდებდეთ ყოველნი კაცთმოყუარებასა შენსა. 162, 21. Eu 146, IV, 9 გერმანე. ძლ. 226 „მორთული“.

12. ბ ზ ო ბ ა

- I. ფარაო ეტლებითურთ ქრისტემან, ღმერთმან ჩუენმან. 166, 10. Eu 21, I, 1 გერმანე.
VI. ელადატ-ყავ კირი[თა გულისა ჩემი]. 169, 15. Eu 17, I, 6 ანდრია კრიტელი; Eu 28, I, 6 იოანე ბერი.

13. VII ხ უ თ შ ა ბ ა თ ს ა

- VII. რომელი თაყუანის (დ). 186, 2. Eu 112, III, 7 გერმანე.
IX. შენ, დედასა ნათლისასა (დ). 186, 13. Eu 112, III, 9 გერმანე.

14. VII კ ა რ ა ს კ ე ვ ს ა (სამსაგალობელი)

V. ლამისა წარსლეთა. 197,3. Eu 55, II, 5 იოანე ბერი;

Eu 59, II, 9 გერმანე.

IX. ქალწულებაჲ შენი, ღმრთისმშობელო. 197,33. Eu 60, II, 9 ანდრია კრიტელი. ძლ. 111.

15. VII შ ა ბ ა თ ს ა

VI. ვლადატ-ყავ კირი (ღ). 206,37. Eu 17, I, 6 ანდრია კრიტელი; Eu 28, I, 6 იოანე ბერი.

VII რომელი მაყლოანსა შინა (ღ). 207, 18. Eu 22, I, 7 იოანე ბერი.

16. გ ი ო რ გ ი წ შ ი დ ი ს ა (არასრული კანონი, VI—IX)

VII. რომელი მთა (ღ). 234,8. Eu 146, IV, 7 გერმანე.

17. ა მ ა ღ ლ ე ბ ა .

I. რომელმან აღმოძიყვანა ჩუენ ბჭეთაგან. 238, 37. Eu 145, IV, 1 იოანე დამასკელი. ძლ. 157.

18. მ ა რ ტ ვ ი ლ ი ა

I. ფარაო ეტლებითურთ (ღ) 246, 12. Eu 21, I, 1 გერმანე.

VII. რომელი მაყლოანსა შინა (ღ). 248,8. Eu 22, I, 7 იოანე ბერი.

19. მ ო ც ი ქ უ ლ თ ა

IV. დაფარნა ცანი შეენიერებამან, ქრისტე (ღ). 257,2. Eu 146, IV, 4 გერმანე. Eu 237, VI, 4 გერმანე.

VII. სამთა ყრმათა საკუმილსა შინა. 258,2. Eu 55, II, 7 იოანე ბერი.

IX. ქალწულებაჲ შენი, ღმრთისმშო (ღ). 258. 32. Eu 60, II, 9 ანდრია კრიტელი, ძლ. 111.

20. ფ ე რ ი ს ც ვ ა ლ ე ბ ა

VII. რომელი მაყლოანსა შინა (ღ). 263, 15. Eu 22, I, 7 იოანე ბერი.

IX. გადიდებთ შენ ყოველი თესლები. 264,2. Eu 237, VI, 9 გერმანე.

21. მ ა რ ი ა მ ო ბ ა

IV. მესმა სმენაჲ შენი, უფალო, და შემეშინა. 267, 17. Eu 150, IV, 4 ანდრია კრიტელი; Eu 194, V, 4 ანდრია კრიტელი, Eu 235, VI, 4 გერმანე.

V. ლამითგან ავიმსთობთ, უფროასად გიგალობთ. 267,27. Eu 98, II, 5 იოანე ბერი. ძლ. 133.

VI. ვლადატ-ყავ სულთქუმით დაუდუმებელად. 268, 2. Eu 111, III, 6 გერმანე, ძლ. 136.

VII. სამთა ყრმათა საკუმილსა შინა. 268,10. Eu 111, III, 7 გერმანე. ძლ. 140.

VIII. რომელი თაყუანის-იციემების წმიდათა ანგელოზთაგან. 268,20. Eu 112, III, 8 გერმანე.

IX. ა. შენ, დედასა ნათლისასა. 269, 2. Eu 112, III, 9 გერმანე. ბ. შენ, უკუ-დავებისა წყაროსა. 269,9 (მხოლოდ B-ში). Eu 110, III, 9 გერმანე.

22. ე ნ კ ე ნ ი ა

IX. შენ, ყოლად ქებულო, უბიწოო. 294, 38. Hirm. Sabb. 13v. ძლ. 59.

23. ჯ ე ა რ თ ა ა პ ყ რ ო ბ ა

- I. რომელმან აღმოპოვეს ჩუენ. 299, 30. Eu 145, IV,1 იოანე დამასკელი. ძლ. 157.
 III. უფლისა მიერ ღმრთისა ჩემისა. 302, 13. Eu 146, IV,3 გერმანე. ძლ. 168.
 V. რომელმან გამოაბრწყინე ნათელი. 304, 23. Eu 146, IV, 5 გერმანე. ძლ. 184 „მორთული“.
 VII. რომელი მთასა ზედა მოსეჲს თანა (ღ). 306,19. Eu 146, IV,7 გერმანე. ძლ. 202.
 IX. ყოველნი ტომნი ქუეყა (ღ). 308, 33. Eu 141. IV, 9 იოანე ბერი.

24. გ ი ო რ გ ი წ მ ი დ ი ს ა (არასრული გალობა, VI—IX)

- IX. შენ, ყოლად ქებულო. 320, 7. Hirm. Sabb. 13v. I,9. ძლ. 59.

25. ს უ ლ თ ა ნ ი

- I. ფარაო ეტლებითურთ (ღ). 328,8. Eu 21, I,1 გერმანე.
 II. მოიხილე, ცაო, და (ღ). 328, 19. Eu 21, I,2 გერმანე.
 III. განაძრეულე, უფალო, ეკლესიაჲ შენი. 328,32. Eu 21, I, 3 გერმანე.
 IV. გამოუბრწყინდა მადლი შენი წარმართთა (ღ). 329,5. Hirm. Ath. 17v; Hirm. Crypt. 25r. I, 4 გერმანე, ძლ. 21.
 V. ღამითგან ავიმსთობთ შენდამი. 329,13. Eu 21, I,5 გერმანე.
 VI. ელაღატყყავ კირსა ღმრთისა მიმართ მოწყალისა 329,21. Eu 22, I,6 იოანე ბერი.
 VII. რომელი მაცლოვანსა შინა გამოუჩნდა (ღ). 330, 10. Eu 22, I,7 იოანე ბერი.
 IX. შენ, ყოლად ქებულო (ღ). 330, 26. Hirm. Sabb. 13v. I,9. ძლ. 59.
 ძლისპირთა ცხრილში მოტანილი 25 სრული და არასრული კანონის ძლისპირები აკოლუთიებში შემდეგნაირად გამოიხატება⁴⁸²:

Eu 11. კოზმა: VIII (3).

Eu 17. ანდრია კრიტელი: VI (12), VI (15).

Eu 21. გერმანე: I, (5), I(12), I (18), I (25), II (25), III (25), V (25).

Eu 21. ჰსი; გერმანე. VI (1), VI (6).

Eu 22. იოანე ბერი: IX (3), V^{II} (5), VII (7), VII (15), VII (18) VII (20), VI (25), VII (25).

Eu 55. იოანე ბერი: V (14), VI (19).

Eu 60. ანდრია კრიტელი: IX (14), IX (19).

Eu 98. იოანე ბერი: V (21).

Eu 110. გერმანე: II (9), IX ბ (21).

Eu 111. გერმანე: VI (9), VI (10), VII (11), VI (21), VII (21).

Eu 112. გერმანე: III (10), VII (13), VIII (13), VIII (21), IX ა (21).

Eu 145. იოანე დამასკელი: 1 (17), I (23).

Eu 146. გერმანე: III (8), V (8), VII (8), III (9), VII (9), IX (11) VII (16), IV(19), III (23), V (23), VII (23).

⁴⁸² აკოლუთიების ცხრილში ძლისპირის შემცველი გალობა მითითებულია რომელი ციფრით, ხოლო კავეში ჩასმული არაბული ციფრი მანიშნებს ძლისპირის შემცველ დღესასწაულებზე ძლისპირთა წინა ცხრილის მიხედვით.

Eu 150. ანდრია კრიტელი: IV (9), IV (21).

Eu 237. გერმანე: IX (20).

Eu 323. გერმანე: II (2), III (2), VII (2), VIII (2).

Eu 324. გერმანე: I (2), V (2).

Eu 325. იოანე ბერი: VI (2).

Eu 349: VIII (7).

Hirm. Sabb. IX (4). IX (22), IX (24).

Hirm. Ath. 17v. Hirm. Crypt. 25 r. IV (6), IV (25). გერმანე.

იგივე მასალა რომ აკოლუთიათა ავტორების მიხედვით დავალაგოთ, მივიღებთ შემდეგ სურათს:

კოზმა: Eu 11.

ანდრია: Eu 17, Eu 60, Eu 150.

გერმანე: Eu 21, Eu 21 ἄλιος, Hirm. Ath. 17v. Eu 110, Eu 111, Eu 112, Eu 146, Eu 323, Eu 324.

იოანე ბერი: Eu 22, Eu 55, Eu 98, Eu 325.

იოანე დამასკელი: Eu 145.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, უძველესი იადგარის ვერც სრულ კანონებს, ვერც კანონების ცალკეულ გალობებს და ვერც ცალკეულ სტროფებს ვერ დაეძებნათ ბერძნული მოდელები. გამონაკლისია გალობათა იადგარში მითითებული ძლისპირების ერთი ნაწილი, რომელთაც აღმოაჩნდათ ბერძნული მოდელები ირმოლოგიონში.

ძლისპირიან კანონთა ცხრილების ანალიზმა და უძველესი იადგარის კანონებზე შესწავლამ საშუალება მოგვცა ზოგიერთი მოსაზრება გამოვთქვათ იადგარის კანონის თავისებურებებზე:

1. იადგარის კანონებში დღესდღეობით არ აღმოჩნდა არც ერთი ისეთი კანონი, რომლის ცხრავე გალობისათვის დაებნდიოყო ძლისპირთა ბერძნული მოდელები ბერძნულ ირმოლოგიონებში. ძლისპირთა ყველაზე დიდი რაოდენობა (ცხრიდან ექვსი და შვიდი ძლისპირი) გამოვლინდა შობის (2), მარიამობისა (21) და სულთას (25) კანონებში. დანარჩენ კანონებში მათი რაოდენობა ოთხს არ აღემატება, რამდენიმეში თითო-თითო ძლისპირია.

2. ძლისპირთა დიდი ნაწილი ზუსტი თარგმანია ბერძნული მოდელისა. იმ შემთხვევაში, თუ ძლისპირი თავისი კონკრეტული შინაარსით არ პასუხობს დღესასწაულის თემას, მისი ბოლო მონაკვეთი ადაპტირებულია და ამ გზით უკვე ძლისპირშივე ასახულია დღესასწაულის თემა.

3. ამავე პრინციპებზეა აგებული ის ძლისპირები, რომელთაც ვერ დაეძებნათ ბერძნული მოდელები ირმოლოგიონში: საფუძვლად აღებულია კანონის გალობის შესაბამისი ბიბლიური გალობის პარაფრაზი, რომელიც შეწყობილია კანონის დღესასწაულის თემასთან.

4. ძლისპირი იადგარის A ხელნაწერში ყოველთვის პირველი სტროფია⁴⁶³. ხელნაწერი ამ პრინციპს მხოლოდ ზოგჯერ დალატობს.

⁴⁶³ გამონაკლისია ლაზარეს დღესასწაულის კანონის აღიდებდითსა, სადაც ძლისპირი II სტროფია, მაგრამ ამ შემთხვევაში პირველი სტროფი (ღვთისშობლისადმი მიძღვნილი ტროპარი) შემდეგ დამატებული ჩანს (იხ. აქვე, გვ. 860). განსხვავებული სურათია აღდგომის დასდებულში, იხ. აქვე, გვ. 903—906.

5. ბერძნულმოდელიანი ძლისპირების უმრავლესობა ბიბლიურ გალობათა პარაფრაზს წარმოადგენს.

6. უძველესი იადგარის კანონებში ერთადერთი შემთხვევაა, როდესაც კანონის ძლისპირები ერთი ავტორის ერთი აკოლუთიის კუთვნილებათ. ეს არის ანტონის კანონი (8), სადაც 3 ავტორიანი ძლისპირია გამოყენებული (III, V, VIII), სამივე გერმანე პატრიარქის ერთი აკოლუთიიდან (Eu 146).

7. არის შემთხვევა, როდესაც იადგარის კანონში გამოყენებული ძლისპირები ერთ ავტორს მიეწერება, მაგრამ ეს ძლისპირები ამ ავტორის სხვადასხვა აკოლუთიის კუთვნილებათ, იხ. ორმოცობა (10), სადაც გერმანეს სამი ძლისპირია გამოყენებული ორი სხვადასხვა აკოლუთიიდან (Eu 112 და Eu 111).

8. უძველესი იადგარის კანონთა დიდი უმრავლესობა „შედგენილი კანონებია“, ე. ი. კანონისათვის გამოყენებული ძლისპირები რამდენიმე ავტორის სხვადასხვა აკოლუთიის კუთვნილებათ. ეს აკოლუთიები, უფრო ხშირად, ერთმანეთის მომდევნო ნომრებით არის აღრიცხული ირმოლოგიონის ევსტრატიადისის გამოცემაში, იხ. შობის კანონი (2), რომელშიც 7 ავტორიანი ძლისპირია, აქედან 6 ძლისპირი გერმანეს მიეწერება და ორი ერთმანეთის მომდევნო (Eu 323, Eu 324) აკოლუთიის კუთვნილებათ, ერთი კი იოანე ბერს მიეკუთვნება და გერმანეს აკოლუთიების მომდევნო ნომრით (Eu 325) აღრიცხება ირმოლოგიონის ევსტრატიადისის გამოცემაში. ამრიგად, ამ კანონში გამოყენებული ორი ავტორის ძლისპირები ერთმანეთის მომდევნო სამი აკოლუთიის ძლისპირებია.

შედგენილი კანონები ბერძნულ ლიტურგიკულ პრაქტიკაში ცნობილი და გავრცელებული მოვლენაა, მაგრამ ამ მოვლენის დამაჯერებელი ახსნა ჩვენთვის არ არის ცნობილი. მ. ველიმიროვიჩი მას გვიანდელად მიიჩნევს და ირმოლოგიონის დაშლასა და მის საფუძველზე OdO ირმოლოგიონის წარმოქმნას უკავშირებს. იგი წერს: „იმ დროს, როდესაც შემოვიდა „შედგენილი კანონები“, არაუგვიანეს XIII საუკუნისა, კანონში ყველაზე მეტად პოპულარული ძლისპირების შერჩევით ჩართვის შედეგად აღგილი ჰქონდა კანონის როგორც პოეტური ჟანრის დაშლას“ (გვ. 224).

ამ მოსაზრებას ეწინააღმდეგება უძველესი იადგარის მასალა. შედგენილი კანონი უძველეს იადგარში კანონის ყველაზე გავრცელებული ფორმაა, მეტიც, შეიძლება ითქვას, ერთადერთი ფორმა (თუ არ მივიღებთ მხედველობაში ზემოთ განხილულ ერთ შემთხვევას ანტონის კანონისა), ამდენად მისი გავრცელება კანონის განვითარების ადრეულ ხანაშია საძებარი. ეს ხანა კი, როგორც ქვემოთა დაინახავთ, უსწრებს ირმოლოგიონის ცალკე კრებულად ჩამოყალიბების ხანას. ამ ბუნდოვანი საკითხის კვლევაში, ვფიქრობთ, შეიძლება სინათლე შეიტანოს როგორც უძველესი იადგარის კანონმა, ასევე ირმოლოგიონის უძველესმა ქართულმა და სლავურმა თარგმანებმა. მაგრამ ეს საკითხი ცალკე შესასწავლია, მისი კვლევა მომავლის საქმეა.

9. უძველესი იადგარის კანონების ძლისპირები 20 სხვადასხვა აკოლუთიის კუთვნილებათ. ამათგან 9 აკოლუთია მიეწერება გერმანეს, 4 — იოანე ბერს, 3 — ანდრია კრიტელს, 1 — იოანე დამასკელს, 1 — კოზმას.

უძველესი იადგარის კანონებში გერმანე პატრიარქისა და ანდრია კრიტელის ძლისპირთა სიმრავლე გვაძლევს უფლებას ისინი იოანე დამასკელზე და კოზმა იერუსალიმელზე უფრო ადრეულად მივიჩნიოთ და დავეთანხმოთ მ. ველიმიროვიჩს, რომელიც VII საუკუნით ფარგლავს გერმანე პატრიარქისა

და ანდრია კრიტელის შემოქმედებითა აქტივობის ხანას⁴⁶⁴. ამავე დროს დავადასტუროთ, რომ ამ ორი ჰიმნოდის შემოქმედება მეტად პოპულარული ყოფილა VII—VIII საუკუნეებში.

უძველესი იადგარის ახალი იადგარული ფენის შემდგენლისათვის, VII ს. სხვა უსახელო ავტორების გვერდით, ძლისპირების ერთ-ერთი წყარო ანდრია და გერმანეს კანონებიც ყოფილა, საიდანაც მიიღო იადგარის კანონმა ძლისპირების ერთი დიდი ნაწილი. რაც შეეხება იოანე ბერს, ვფიქრობთ, რომ წარმოდგენილი ცხრილები საკმარის საფუძველს ქმნის იმისათვის, რომ ექვე შევიტანოთ იოანე ბერისა და იოანე დამასკელის პიროვნებათა იდენტიფიკაციაში და, ისევე როგორც გერმანე პატრიარქი და ანდრია, იოანე ბერი დამასკელის წინამორბედ VII საუკუნის II ნახევრის ჰიმნოდად მივიჩნიოთ. ამრიგად, ექვეს არ უნდა იწვევდეს, რომ უძველესი იადგარის კანონი წინადამასკელისეული ეპოქის კანონია.

10. იოანე დამასკელისა და კოზმა იერუსალიმელის თითო ძლისპირის მონაწილეობა იადგარის კანონებში უფრო შემთხვევით ხასიათს ატარებს და აგრეთვე ცალკე შესწავლას თხოულობს იადგარის პლასტური ბუნების გათვალისწინებით.

11. მცირე გამონაკლისის გარდა, იადგარის კანონებში ირმოლოგიური ძლისპირების გამოყენება მაინც ეპიზოდურ ხასიათს ატარებს. ერთადერთია შობის კანონი, სადაც კანონის თითქმის ყველა გალობისათვის დაიბეზნა ირმოლოგიური ძლისპირები, რომლებიც ერთ შემდგენელ აკოლუთიას ქმნიან. ის გარემოება, რომ იადგარის კანონებში ჩვენ არ გვაქვს წარმოდგენილი ერთი ავტორის არც ერთი სრული აკოლუთია, ვფიქრობთ, ძლიერი არგუმენტია იმის სასარგებლოდ, რომ ყველა ეს კანონი არის წინადამასკელისეული და წინაირმოლოგიური ხანისა, როდესაც, ჩანს, ძლისპირთა გამოყენება გალობის მომდევნო ტროპარების სტროფ-მოდელად (გარკვეული შეზღუდვით) უკვე სავალდებულო იყო, მაგრამ ამ ძლისპირთა შერჩევა გაპირობებული იყო ძლისპირის პოპულარობით და კანონის შემდგენლის სურვილით.

12. დაბოლოს, იმის კითხვა, შეიძლება თუ არა ძლისპირთა ზემოთჩამოთვლილი ავტორები ამავე დროს კანონების ავტორ-შემდგენლებიც იყვნენ? ვფიქრობთ, კანონთა „შედგენილი ხასიათი“ ამის საშუალებას არ იძლევა.

13. უძველეს იადგარში დადასტურებულ ბერძნულ ძლისპირთა ერთი ნაწილისათვის განსხვავებული თარგმანები აღმოჩნდა ქართულ „ძლისპირთა“ უძველეს რედაქციებში. ერთი და იმავე ბერძნული ძლისპირის განსხვავებული თარგმანების შესწავლამ ცხადყო, რომ სხვადასხვა თვალსაზრისით შესრულებული ეს თარგმანები სხვადასხვა დროის პროდუქტია: უძველესი იადგარის ძლისპირთა მთარგმნელი ცდილობს მიაღწიოს დედანთან მაქსიმალურ შინაარსობლივ სიზუსტეს, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ძლისპირი ადაპტირებულია დღესასწაულის თემასთან⁴⁶⁵. „ძლისპირთა“ კრებულში შე-

⁴⁶⁴ M. Velimirović, დასახ. შრომა, გვ. 198.

⁴⁶⁵ იადგარში გვხვდება ისეთი შემთხვევებიც, როდესაც ერთიდაიგივე ძლისპირი კანონის გალობებში წარმოდგენილია ავტორისეული ტექსტი და ადაპტირებულიც. უძველესი იადგარისათვის რომ დამახასიათებელია ბერძნული მოდელის უზუსტესი, სიტყვა-სიტყვითი თარგმანები, ეს კარგად ჩანს იადგარების მონოსტროფებისა და სტიქარონების თარგმანებშიც.

სული თარგმანების შემსრულებლები კი მიზნად ისახავენ ბერძნულ მოდელთან სილაბური და რიტმული იდენტურობის მიღწევას.

იადგარის ძლისპირი ვერ გამოდგება გალობის სხვა სტროფებისათვის სილაბურ და რიტმულ მოდელად. არც კანონის შემდგენელს აქვს დასახული მიზნად დაიცვას გალობის პირველ და მომდევნო სტროფებს შორის ზუსტი სილაბური თანათარღობა. თანათარღობა ძალიან მიახლოებითა და რიგ შემთხვევაში სრულიად დარღვეული.

მეორე თარგმანები კი, რომელთაც „მეხურ ძლისპირებს“ ვუწოდებთ⁴⁶⁶, ზუსტად გადმოსცემენ დედნის სილაბიკასა და რიტმულ წყობას, რაც ძლისპირის კილოს ფიქსაციის აუცილებელი პირობაა და ამავე დროს ძლისპირ-ტროპართა რიტმული და მელიოდური შეწყობის საფუძველიც. ცხადია, ამ ძლისპირთა მთარგმნელები განსხვავებულ დამოკიდებულებას ამკლავნებდნენ სათარგმნი მასალისადმი — რიტმული პოეზიის პრინციპებზე აგებულ ავტორიან ძლისპირებისადმი. მაგრამ, იადგარში აღმოჩნდა ერთი ისეთი შემთხვევა, როდესაც ძლისპირის იადგარისეული თარგმანი და მეხური თარგმანი ერთმანეთისაგან არ სხვაობენ. ეს ძლისპირი („შენ, ყოლად ქებულო, უბიწოო ღმრთისმშობელო...“) გამოყენებულია სამი სხვადასხვა კანონის IX გალობის ძლისპირად. ესენია: პეტრე-პავლეს (გვ. 28), ენკენიის (გვ. 294), წმ. გიორგის (გვ. 320) კანონები. სამივე გალობაში ძლისპირსა და ტროპარებს შორის სილაბური თანათარღობა დაცული არ არის, მაგრამ სხვაობა 10 მარცვლის ფარგლებში ტრიალებს. (გამონაკლისია პეტრე-პავლეს გალობის მეოთხე სტროფი, რომელიც მოცულობით წინა სტროფებზე ბევრად დიდია. ამავე დროს, ძლისპირის ბოლო ფრაზეოლოგიური ფორმულა — „გალობით გადიდებთ“ გასდევს რეფრენად სამივე გალობის ყოველ სტროფს. აქაც გამონაკლისია იგივე პეტრე-პავლეს IX გალობის უკანასკნელი სტროფი. ფორმალური თვალსაზრისით IV სტროფი სხვაობს დანარჩენი სტროფებისაგან, სავსებით შესაძლებელია, რომ ეს შემდეგი დროის დანამატი იყოს). ამ ძლისპირის ბერძნული მოდელი არ არის შესული ბერძნული ირმოლოგიონების ფართოდ ცნობილ გამოცემებში. ის აღმოჩნდა მხოლოდ საბაწმიდურ ირმოლოგიონში⁴⁶⁷, რომელიც, მ. ველიმიროვიჩის აზრით, პალესტინურ ტრადიციას ასახავს და ამდენად სხვა ცნობილ ნუსხებზე უფრო ადრეულია⁴⁶⁸.

როგორ უნდა ავხსნათ ის, რომ იადგარში და მეხურ „ძლისპირში“ ამ ძლისპირის ერთი და იგივე თარგმანია შესული? ჩვენ დასაშვებად მიგვაჩნია, რომ IX გალობის ეს ძლისპირი, რომელიც ღვთისმშობლისადმი მიმართული, გვიან არის ამ გალობების პირველ სტროფად მიწერილი, რათა ამ გზით IX გალობა ღვთისმშობლის თემას დაკავშირებოდა.

უძველესი იადგარის კანონების უმრავლესობაში IX გალობა თემატურად არ გამოირჩევა დანარჩენი გალობებისაგან და დღესასწაულის შინაარსის გახსნას ემსახურება. ცნობილია, რომ VIII საუკუნიდან IX გალობა ღვთის-

⁴⁶⁶ იხ. ძლისპირნი, გვ. 051—053.

⁴⁶⁷ გ. კიკნაძე, რამდენიმე ძლისპირის წარმომავლობისათვის, მაცნე, ენისა და ლიტერატურის სერია, 1976, I, გვ. 73.

⁴⁶⁸ M. Velimirović, Byzantine Elements in Early Slavic Chant; M. M. B. IV, 1960. p. 91.

მშობლის თემას მიეძღვნა. ამ თვალსაზრისით, როგორც ჩანს, რევიზია გაუკეთდა უძველეს იადგარს, რის შედეგადაც ზოგიერთი კანონის IX გალობას ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი სტროფი წაიმძღვარა⁴⁶⁹. ეფიქრობთ, რომ ანალოგიურ შემთხვევასთან უნდა გვქონდეს საქმე ზემოთ განხილული სამი კანონის IX გალობაში. საფიქრებელია, რომ ამ სამივე კანონში ერთი რედაქტორის ხელითაა შეტანილი ეს ძლისპირები და ამავე დროს, მომდევნო სტროფებიც რეფრენის საშუალებით დაკავშირებულია ძლისპირთან.

ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი პირველი სტროფები (ძლისპირები) რომ შემდეგაა წამძღვარებული სამივე გალობისათვის იქიდანაც მტკიცდება, რომ სამივე გალობის სტროფები (გარდა პირველისა) დღესასწაულის თემას უკავშირდება და თემატურად საკვებით შეკრულია, პირველი სტროფები კი გალობის მომდევნო სტროფებთან დაკავშირებული არ არის.

მომდევნო თავებში კანონთან დაკავშირებულ რამდენიმე საკითხს ცალკე განვიხილავთ.

„სხუანი“ გალობები უძველეს იადგარში

„სხუანით“ უძველეს იადგარში აღინიშნება ძირითადი პოეტური გალობის მომდევნო სხვა, დამატებითი სტროფები. „სხუანები“ გვხვდება როგორც სტიქარონებთან, ასევე კანონის გალობებთან, ძალიან იშვიათ შემთხვევებში — მონოსტროფებთან⁴⁷⁰.

სლავურ ლიტურგიკულ ძეგლებში ძირითადი გალობის მომდევნო გალობები აღინიშნება ტერმინით „И ныне,“ რაც ბერძნული ანალოგიური ტერმინის «αὐτὴ νῦν»-ის შესატყვისია და ნიშნავს „და აწ“ — ეს შეასრულეთ. ეს ტერმინი იხმარება ბერძნულ ტიპიკონში და სხვა ლიტურგიკულ ძეგლებში. ქართული „სხუაჲ“ ან „სხუანი“ ზუსტი თარგმანია ბერძნული ἐξαρὰ, ἐξαρὰ-ს ან ἀλλοῦ-ის, რომლებიც აგრეთვე იხმარება ბერძნულ ლიტურგიკულ ძეგლებში, ხშირად ირმოლოგიონებში (Εἰς τὸν ἐξαρὰ, Εἰς τὸν ἀλλοῦ)⁴⁷¹.

უძველესი იადგარის კანონების უმრავლესობას „სხუანები“ არა აქვთ. ასეთებია: ხარება, დავით და იაკობის ორსაგალობელი, სტეფანეს ორსაგალობელი, პეტრე-პავლეს სამსაგალობელი, მღვდელთმოდევართა, განცხადების მე-8 დღის კანონი, 28 იანვრის მამათა, 29 იანვრის ჯვრის გამოჩინება, ლაზარობა, 7 მაისის ჯვრის გამოჩინება, 25 ივნისის იოვანეს შობა, მარიამობის IV ხმის, ფერისცვალება, იოვანეს თავის კვეთა, ღვთისმშობლის შობა, 3 ნოემბრის წმ. გიორგის, მთავარანგელოზთა და სულთა კანონები და სხვ.

ზოგიერთი კანონის მხოლოდ უკანასკნელ გალობებს აქვთ „სხუანები“: შობის კანონის VII—IX გალობებს, ანტონის VIII—IX, თევდორობის მხოლოდ VIII გალობას, ორმოცობის VIII—IX გალობებს, VII შაბათის ოთხსაგალობის VII—IX გალობებს, მოციქულთა VIII გალობას, მარიამობის IX გალობას.

⁴⁶⁹ ამ საკითხზე უფრო დაწვრილებით იხ. აქვე, გვ. 830—831.

⁴⁷⁰ იხ. აქვე, გვ. 205. VII პარასკევის იბაკოს ერთის 3 „სხუანი“.

⁴⁷¹ იხ. ძლისპირნი, გვ. 068.

უძველეს იადგარში, როგორც უკვე ითქვა, სულ რამდენიმე შემთხვევა აღმოჩნდა ისეთი, რომ სრული კანონის ყველა გალობას მოსდევს ერთი ან რამდენიმე „სხუანი“ გალობა,⁴⁷² ესენია: განცხადებრს (გვ. 38). მიგებებრს (გვ. 86), ბზობის (გვ. 165), ენკენიის (გვ. 287), 14 სექტემბრის ჯუართა აპურობის კანონებრ (გვ. 287). ამ კანონების „სხუანები“ ქმნიან ძირითადი კანონის გვერდით სრული კანონის მეორე ფენას, რაც გვაფიქრებინებს, რომ აქ „სხუანები“ შემთხვევით თავმოყრილ ცალკეულ გალობებს კი არ წარმოადგენენ, არამედ ერთი თემით შეკრულ სრულ კანონს, რომელსაც იადგარში დამოუკიდებელი კანონის ფუნქცია აკისრია. ასეთი სრული კანონი, როგორც ითქვა, იადგარში მხოლოდ ხუთია და ხუთივე საუფლო დღესასწაულებსა და დიდ დღესასწაულებზე მოდის.

საინტერესო სურათია იმ კანონებში, სადაც „სხუანები“ აქვს კანონის არა ყოველ გალობას, არამედ მხოლოდ რამდენიმეს. ეს რამდენიმე გალობა კი ყოველთვის VII—IX გალობებია, უფრო ხშირად VIII—IX. ეს ორი უკანასკნელი გალობა აუცილებელი კომპონენტია ორ, სამ და ოთხსაგალობლებისა. სხვათა შორის, აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ იმ კანონებშიც, რომელთა „სხუანები“ სრული კანონის ცალკე ფენას ქმნიან, VIII—IX გალობები წარმოდგენილია არა ერთი „სხუანით“, არამედ 2 ან 3 „სხუანით“. ორივე ეს ფაქტი უნდა მიუთითებდეს იმაზე, რომ კანონის უკანასკნელ გალობებს სრული კანონისაგან დამოუკიდებელი არსებობის ასპარეზიც ჰქონიათ. გარდა მარხვისა და განცხადების ზატიკის ორ, სამ და ოთხსაგალობლებისა, ამ ტიპის საგალობლები სხვა დღესასწაულებზეც სრულდებოდა. ორ და სამსაგალობლები (აუცილებელი VIII—IX გალობებით) უფრო ფართოდ ყოფილა გავრცელებული, ვინემ სრული კანონი. „სხუანის“ სრული და არასრული კანონები ერთდროულად არსებობდნენ, თუ კანონის გავრცელების სხვადასხვა ეტაპს ასახვენ, ამაზე რაიმე გარკვეულის თქმის საშუალებას უძველესი იადგარის მასალა არ იძლევა. ერთი კი ამჟამაა, რომ „სხუანებისაგან“ შემდგარი სრული და არასრული კანონები დროის თვალსაზრისით უნდა უსწრებდნენ იმ ძლისპირიან კანონებს, რომელთა „სხუანებსაც“ ისინი წარმოადგენენ.

მას შემდეგ, რაც უძველეს იადგარში ძლისპირიანმა კანონმა დაიკავა წამყვანი ადგილი, „სხუანებმა“ მეორე ადგილზე გადაინაცვლეს და გამოეყვნენ ძირითად გალობებს ტერმინით „სხუანი“.

უძველესი იადგარის კანონთა უმრავლესობა ის ძლისპირიანი კანონებია, რომელთაც არ ახლავთ „სხუანები“. ამ კანონთა ერთი ნაწილი A ხელნაწერის ახალი შევსებაა და ამდენად უძველესი იადგარის ყველაზე გვიანდელი ფენა (იხ. აქვე, გვ. 862—863). ამის ანალოგიით უნდა ვიკარაუდოთ, რომ ამ ჯგუფის დარჩენილი სრული და არასრული კანონები ასევე კანონების ახალ ფენას უნდა წარმოადგენდნენ და ამ დღესასწაულებისათვის ადრე კანონები არ იყო დაწერილი, ამიტომ მათ გალობებს „სხუანების“ ფენა არა აქვთ. მეორე მხრივ, თუ „სხუანების“ მიხედვით ვიმსჯელებთ, ისიც უნდა დავუშვათ, რომ უძველესი იადგარის თავდაპირველ რედაქციაში კალენდარი მეტად შემოფარგლული იყო და ამ შემოფარგლული კალენდრის მხოლოდ ხუთი ზემოთ-

⁴⁷² იხ. აქვე, გვ. 830.

დასახელებული საუფლო და დიდი დღესასწაულების არქაული კანონი შე-
მორჩა უძველეს იადგარს.

ცალკე დგას დიდმარხვისა და განცხადების ზატიკის ორ, სამ და ოთხ-
საგალობელთა საკითხი, რომელთაც უმეტესად არა აქვთ „სსუანები“. ჩვენ
ვეფიქრობთ, რომ ამ მასალას, რომელიც თავიდანვე უნდა ყოფილიყო შეტანი-
ლი უძველეს იადგარში, ცვლილება ან არ განუცდია, ან, თუ განუცდია, მეტად
უმნიშვნელო.

საინტერესო სურათია „სსუანების“ თვალსაზრისით სტიქარონებში. ჩვე-
ულებრივ, თუ კანონის გალობებს იადგარში ახლავთ „სსუანები“, ასევე
„სსუანები“ აქვთ ცისკრისა და მწუხრის სტიქარონებსაც. მაგრამ არის ისეთი
შემთხვევებიც, როდესაც კანონის გალობებს არა აქვთ „სსუანები“, ხოლო
ამავე დღესასწაულის სტიქარონებს კი აქვთ: მაგ. მღვდელთმოდგართა კანო-
ნის გალობებს არა აქვთ „სსუანები“, ხოლო ამავე განგების აქებდითსას კი
4 „სსუანი“ ერთი, ანდა ლაზარობის ორსაგალობელს (გვ. 161) არა აქვს
სსუანები, სტიქარონებს კი აქვთ ორ-ორი „სსუანი“. ხომ არ ნიშნავს ეს იმას,
რომ ამ დღესასწაულებში ახალ პოეტურ ფორმათაგან ჭერ სტიქარონები იქნა
შეტანილი, ხოლო შემდეგ კანონის გალობები? მაშინ ისიც უნდა ვივარაუდოთ,
რომ ძველი სტიქარონი შეიცვალა ახლით კანონის ძლისპირიან გალობების
შემოტანასთან ერთად, რის გამოც სტიქარონებში გაჩნდა ახალი და ძველი
ფენა („სსუანები“). კანონების ანალოგიით ასე უნდა აეხსნათ ამ რიგის დღე-
სასწაულებში „სსუანების“ არსებობის ფაქტი. მაგრამ ამის მტკიცებისათვის
ხელშეახლები საბუთები არ გავაჩნია, პირიქით, ვერ დავიჭირეთ რაიმე
არსებითი განსხვავება ფორმისა და ხასიათის მხრივ მოყვანილ შემთხვევებში
ბირითად და „სსუანი“ სტიქარონებს შორის, იმ დროს, როდესაც ზოგი კანონის
შემთხვევებში ეს ამჟღავნა. ამიტომ ვეფიქრობთ, რომ ყველა „სსუანი“. რო-
მელიც გვხვდება უძველესი იადგარის პოეტურ მასალასთან, არ მიუთითებს
იმავე პოეტური ფორმის უფრო ადრეულ სახეობაზე, რომელიც იადგარის
განვითარების ადრეული საფეხურისათვის იყო დამახასიათებელი⁴⁷³.

დაუპირუნდეთ იმ შემთხვევების განხილვას, როდესაც ძირითადი და „სსუა-
ნი“ გალობანი კანონში არსებითად განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან. თუ
რით განსხვავდებიან ისინი, ამაზე უკვე იყო ზემოთ თქმული. აქ გვინდა
შევეხოთ მათ არსებით სხვაობას: ძირითადი გალობისათვის დამახასიათე-
ბელია ძლისპირი, „სსუანი“ — უძლისპირია. წინა თავებში ჩვენ გვექონდა შემ-
თხვევა ადგენიშნა, რომ ძლისპირიანი გალობის პირველი სტროფი რიგ
შემთხვევაში წარმოდგენილია ავტორიანი ძლისპირით. თუ ეს ძლისპირი თა-
ვისი შინაარსით უდგება გალობის თემას, მაშინ ის. ჩვეულებრივ, წარმოდგენი-
ლია სრული სახით და უზუსტესი თარგმანით. — იხ. შობის კანონის I გალობის
(Eu 324d), მეორე გალობის (Eu 323 β'), III გალობის (Eu 323 γ'), VIII გა-
ლობის (Eu 323ჟ) ძლისპირები. თუ იგივე ძლისპირი გამოყენებულია სხვა კა-
ნონისათვისაც, მაშინ ამ ძლისპირის ადაპტაცია ხდება დღესასწაულის თემა-

⁴⁷³ მონოსტროფებთან „სსუანები“ თითქმის არ გვხვდება. ერთ-ერთი იშვიათი შემთხვევა
VII პარასკევის განგება, სადაც ძირითად იბაკოს მოსდევს სამი „სსუანი“ (გვ. 205). აქ „სსუა-
ნებით“ წარმოდგენილია მხოლოდ იბაკოთა რიგი, ვინაიდან იმავე ოთხი იბაკოს დასაწყისები ლექ-
ციონარში ერთად არის მოტანილი (T 703). ანალოგიური შემთხვევები მოიძებნება სტიქარონებ-
შიც და გალობებშიც.

სთან და ავტორიანი ძლისპირის მხოლოდ დასაწყისი ნაწილი რჩება უცვლელი. ასეთივე ვითარებაა უავტორო I სტროფი-მოდელის სხვადასხვა კანონებში გამოყენების შემთხვევებშიც. იქაც უცვლელი რჩება სტროფის დასაწყისი, რომელიც ჩვეულებრივ, ბიბლიური გალობების ტრაფარეტული რეპერტუარიდან აღებული მასალაა.

ამრიგად, ძლისპირები ძლისპირიან გალობებში არ არის გალობის უცვლელი ნაწილი. საჭირო შემთხვევაში ის ადაპტირებულია დღესასწაულთან, იცვლის სილაბიკასაც, მაგრამ ყოველთვის არის პოეტური გალობის ბიბლიურ გალობასთან მკაცვშირებელი პირველი სტროფი. ამრიგად, გალობის I სტროფი იმ შემთხვევაშიც, როცა ის ავტორიანი ძლისპირია ირმოლოგონიდან და იმ შემთხვევაშიც, როდესაც მისი ავტორის დადგენა ვერ ხერხდება, წარმოადგენს ძლისპირს ე. ი. სტროფს, რომელსაც გალობაში ბიბლიურ გალობასთან მკაცვშირების ფუნქცია აქისრია.

ამ ტიპის ძლისპირები ტიპიურია უძველესი იადგარის კანონის ახალი ფენისათვის, რომელსაც ძლისპირიანი კანონი ვუწოდებ უფრო არქაულ უძლისპრო კანონებთან შეპირისპირებით. ამ ტიპის ძლისპირებისათვის არ არის სავალდებულო ზუსტ რიტმულ-მელოდიურ მოდელს წარმოადგენდნენ ტროპარებისათვის.

კანონის განვითარების ამ ეტაპზე ცალკეულ ძლისპირთა არასტაბილური, ცვალებადი ხასიათი იყო, ალბათ, მიზეზი იმისა, რომ კანონთა უდიდესი უმრავლესობა „შედგენილ აკოლუთიაზეა“ აგებული, ერთი და იგივე ძლისპირი გამოყენებულია სხვადასხვა კანონში, ძლისპირთა სხვადასხვა კომბინაციაში. ამ არასტაბილურობის საფუძველი კი ის იყო, რომ კანონის განვითარების ამ ეტაპზე ძლისპირს ევალეზობდა ბიბლიური თემის შეთავსება დღესასწაულის კონკრეტულ შინაარსთან, რაც იწვევდა კონკრეტული შინაარსის მქონე ძლისპირთა გამრავლებას.

თუ რა სახისა იყო ძლისპირის კილო და როგორ წარმართავდა ის გალობის კილოს თავისი ცვალებადი სტრუქტურის გამო, ძნელი წარმოსადგენია. ალბათ, ამ კანონებში გალობა მტკიცე მელოდიური ჩარჩოებით შეზღუდული არ იყო.

უძველესი იადგარის კანონისა და მისი ძლისპირების თვალსაზრისით თუ შევხედავთ მომდევნო პერიოდის საბაწმიდელი ჰიმნოდების კანონსა და ძლისპირებს, შეიძლება უკებ წარმოვიდგინოთ, თუ რა მიმართულებით წარმართა ამ ადრეული კანონის ძლისპირთა და თვით კანონის შემდგომი განვითარება, და რა ხასიათის უნდა ყოფილიყო ის რეფორმა, დამასკელს რომ მიეწერება, რომელმაც შექმნა საფუძველი რიტმული პოეზიის პრინციპებზე დამყარებული ახალი კანონის შექმნისა და საბოლოო გამარჯვებისათვის.

უძველესი იადგარის კანონთან შედარებით საბაწმიდური კანონი (პირობითად ასე ვუწოდებთ იოანე დამასკელის რეფორმის შემდგომი დონედ კანონს) აწესრიგებს ძლისპირ-ტროპართა სილაბურ თანაფარდობას, რაც, თავის მხრივ, ნიშნავდა ძლისპირ-ტროპართა რიტმულ (გარკვეული მნიშვნელობით მეტრულ) მოწესრიგებასაც. ამგვარ კანონს იოანე დამასკელის ცხოვრების ავტორი უწოდებს „კეთილად შეწყობილ გალობას“⁴⁷⁴ ან „ჯეროვნად შეზავე-

⁴⁷⁴ ძლისპირნი, გვ. 042.

ბულ გალობათა მწყობრს⁴⁷⁵, რომელიც დაწერილია „საზომითა მარტულე-დონითა“ და შემკულია კილოებით⁴⁷⁶. მთელი რეფორმა იოანე დამასკელისა იქითკენ იყო მიმართული, რომ შექმნილიყო სილაბურად ისე შეწყობილი და მოწესრიგებული გალობის დასდებლები (სტროფები), რომელთა რიტმული სტრუქტურა ხელს შეუწყობდა დასდებლისათვის კილოს შეწყობას. კილოს შეთხზვა, „ჯეროვნად შეზავებულ დასდებლის“ კილოზე დადება უკვე მელოდოსების (პროფესიონალ-კომპოზიტორების) კომპეტენცია იყო, რომლებიც ხშირად თავის თავზე იღებდნენ რიტმულად სათანადოდ გაწყობილ დასდებლების შეთხზვასაც.

რიტმული პოეზიის პრინციპებზე გაწყობილი კანონთა კილოების ძირითადი რეპერტუარი VII—VIII საუკუნეთა საბაწმიდელ ჰიმნოღებს ეკუთვნით. შემთხვევითი არ არის, რომ იოანე-ზოსიმეს კალენდარში იოანე დამასკელის უდიდეს დამსახურებად მართლმადიდებლური ეკლესიის მიმართ ითვლება ის, რომ მან „შეამკუნა წმიდანი ეკლესიანი და ასწავა ერსა გალობაჲს“⁴⁷⁷.

აპრიგად, ახალი, საბაწმიდური კანონის ძლისპირმა ახალი ნიშან-თვისება შეიძინა. ის გახდა გალობისათვის რიტმულ-მელოდიური მოდელი, ამავე დროს მან შეინარჩუნა ბიბლიურ ოდასთან მაკავშირებლის ფუნქციაც. ამ უკანასკნელმა თვისებამ განსაზღვრა ძლისპირების დასაწყისებად ბიბლიური გალობების პოეტური მუხლების გამოყენება. ამავე დროს ახალმა ძლისპირმა დაკარგა უძველესი იადგარისათვის დამახასიათებელი ერთი ძირითადი თვისება — ძლისპირის ტექსტის ადაპტირება დღესასწაულის თემასთან (შინაარსთან). ამით ძლისპირმა დაკარგა კონკრეტული შინაარსი და ზოგად მოდელად იქცა.

ზოგადი შინაარსის მქონე ძლისპირი თავისი რიტმული აგებულებით და შეწყობილი კილოთი საფუძვლად დაედო ახალი ტიპის კანონს. ახალი ტიპის ძლისპირთა რეპერტუარი შემოიფარგლა დიდი ავტორიტეტების ძლისპირებით, რომელთა გამოყენება სავალდებულო გახდა კანონთა მთხვევებისათვის. მაგრამ ნორმატული ძალა ძლისპირმა მიიღო მას შემდეგ, რაც შედგა პირველი ირმოლოგიონი, სადაც თავი მოიყარა დიდი ჰიმნოღების ძლისპირთა აკოლუთიებმა. ძლისპირთა ვრცელი რეპერტუარიდან ირმოლოგიონისათვის შეიჩრა ძლისპირთა ისეთი აკოლუთიები, რომლებიც ზოგად თემებზე იქნებოდა შედგენილი და გამოდგებოდა კონკრეტული დღესასწაულების გალობათა შესადგენადაც. ასეთებია: მაცხოვრის, ამაღლების, ჭვრის, ღვთისმშობლის თემებზე დაწერილი ძლისპირები⁴⁷⁸. ირმოლოგიონის გავრცელების შემდეგ უფრო სტაბილური გახდა კანონის ძლისპირთა აკოლუთია.

რიტმული პოეზიის პირველი ნორმატიული სახელმძღვანელოს — ირ-

⁴⁷⁵ ძლისპირნი, გვ. 043.

⁴⁷⁶ იხ. იქვე.

⁴⁷⁷ Garitte, Calendrier, p. 109.

⁴⁷⁸ ირმოლოგიონის შედგენა და გავრცელება, რა თქმა უნდა, სავსებით ვერ გამოირიცხება ირმოლოგიონის ძლისპირთა გარეშე კანონებისა და სტიქარონების შეთხზვის ცალკეულ კონკრეტულ შემთხვევებში. ასეთი კანონები და სტიქარონები თვითთავაჲ (საკუთარი კილოს მქონე) პოეტურ ნაწარმოებად იწოდებან.

მოლოგიონის ჩამოყალიბების პროცესში დაიკარგა (ირმოლოგიონის მიღმა აღმოჩნდა) მრავალი კონკრეტული შინაარსის ჯველი და ახალი ძლისპირა. ხოლო უძველესი იადგარის ძლისპირიანი კანონები კი, როგორც სრულიად შეუთავსებელნი რიტმული პოეზიის პრინციპებთან, მთლიანად გამოიდევნა საღვთისმსახურო პრაქტიკიდან.

პროცესი უძველესი იადგარის ძლისპირიანი კანონების განდევნისა საღვთისმსახურო პრაქტიკიდან, ჩანს, თანდათან მიმდინარეობდა. ამიტომ დროის გარკვეულ მონაკვეთში, სანამ ძალაში შევიდოდა ირმოლოგიონი, ძველი და ახალი კანონები თანაარსებობდნენ საღვთისმსახურო პრაქტიკაში. ამითვე უნდა აიხსნას უძველესი იადგარის კანონში აქა-იქ იოანე დამასკელისა და კოზმა იერუსალიმელის ძლისპირების დადასტურება.

X საუკუნის დამდეგიდან ქართულ ლიტურგიკულ პრაქტიკაში უძველესი იადგარი ახალმა იადგარმა შეცვალა, რომელიც ძირითადად ცნობილი საბაწმიდელი მელოდოსების ირმოლოგაური კანონებითაა დაკომპლექტებული. იადგარს ეა ახალი რედაქცია X ს. შესანიშნავი ნუსხებიანა წარმოდგენილი ქართულ ხელნაწერთა სინურ და ადგილობრივ კოლექციებში⁴⁷⁹.

მოკლე ისტორიული ექსკურსის შემდეგ დავუბრუნდეთ კვლავ უძველესი იადგარის კანონს, ამჯერად უძლისპიროს, რომელმაც, ჩვენის ვარაუდით, კანონის არქაული ფორმა შემოგვინახა და რომელიც უძველეს იადგარში „სხუანი“ გალობებით არის წარმოდგენილი.

თუ ჩვენი ვარაუდი მართებულია და უძველესი იადგარის „სხუანი“ გალობების ზემოთ განხილული შემოფარგლული ჯგუფი, სადაც „სხუანები“ სრულ კანონს ქმნიან, უფრო არქაულია, ვინემ ძლისპირიანი გალობები, მაშინ „სხუანებში“ ბიბლიურ გალობებთან კავშირი უფრო მჭიდრო და აშკარა უნდა იყოს, ვინემ ეს არის ძლისპირიანი კანონებში. სინამდვილეში, პირველი სტროფი-მოდელი, რომელსაც ძლისპირიანი გალობაში ბიბლიური გალობისა და დღესასწაულის თემის კავშირის განხორციელება ეკისრება, „სხუანების“ გალობებს არა აქვთ.

მეორე მხრივ, „სხუანების“ არქაულობაზე მიუთითებს მთელი რიგი მონეტები. რაზედაც ჩვენ ზემოთ გვქონდა საუბარი (იხ. გვ. 829): „სხუანებს“ დღესდღეობით არ აღმოაჩნდათ ბერძნული მოდელები არც პოეტურ მონოსტროფებს შორის, არც ბერძნულ ირმოლოგიონში და არც კანონებში⁴⁸⁰. წინადადების გრძელი პერიოდებით, სიუჟეტური თხრობით, წყობითა და ხასიათით „სხუანების“ ტროპარები უფრო მეტ მსგავსებას იჩენენ უძველესი იადგარის ლექციონარისეულ პოეტურ ფენასთან — მონოსტროფებთან, ვინემ იადგარისეულ ძლისპირიანი კანონის გალობებთან. „სხუანის“ I სტროფი თავისუფალია ბიბლიური გალობების სტერეოტიპული ფრაზეოლოგიისაგან, რომელიც ასე დამახასიათებელია ძლისპირიანი გალობებისათვის. განსხვავდება „სხუანი“ ძირითადი გალობისაგან მხატვრულ-სტრუქტურული თავისებურებებითაც. დაბოლოს, „სხუანის“ თითოეული სტროფი უფრო ხშირად დამოუკიდებელი, დასრულებული ხასიათისაა, თითოეული სტროფი ცალკე

⁴⁷⁹ სინურ ხელნაწერთა აღწერილობა, I. გვ. 10.

⁴⁸⁰ ეს დებულება არ ერკველება აღდგომის დასდებლების მასალაზე.

პოეტურ ტროპარად აღიქმება. სტროფები ერთმანეთს უკავშირდებიან რეფრენით.

ჩვენი აზრით, „სხუანი“ გალობების სახით საქმე გვაქვს კანონის განვითარების იმ ეტაპთან, როდესაც პირველი მოდელი-სტროფი ჭერ კიდევ არ იყო გალობის აუცილებელი ელემენტი. ეს ის ეტაპია, როდესაც პოეტური ტროპარები უშუალოდ ერთვოდნენ ბიბლიური გალობების მუხლებს და ჭერ ცალკე, დამოუკიდებელ გალობებად არ იყვნენ გამოყოფილი. ე. ი. ამ შემთხვევაში პოეტური სტროფების კავშირი ბიბლიურ გალობასთან პირდაპირი და უშუალოა, ვინაიდან ყოველი ტროპარი ერთვის ბიბლიური გალობის გარკვეულ მუხლს, როგორც ეს არის ანდრია კრიტელის „დიდ კანონში“. მაგრამ ანდრიას კანონისაგან განსხვავებით, უძველესი იადგარის „სხუანი“ გალობებში პოეტური სტროფები შემოფარგლულია (უმრავლეს შემთხვევაში გალობა შეიცავს 3 სტროფს) და, ალბათ, ამასთან ერთად შემოიფარგლა ბიბლიური გალობების იმ მუხლების რეპერტუარით, რომელთაც ერთვოდა პოეტური ტროპარები. ამდენად, ბიბლიურ გალობათა მასალა ის უცვლელი ელემენტია, რომელსაც ერთვოდა ცვალებადი პოეტური მასალა — პოეტური ტროპარი. უძველესმა იადგარმა შემოგვინახა ბიბლიური კანონის მხოლოდ ცვალებადი ელემენტი. უცვლელი ელემენტი, ალბათ, ცნობილი იყო და ამდენად არც იწერებოდა⁴⁸¹.

ჩვენ არ გამოვრიცხავთ შესაძლებლობას, რომ უძველესი იადგარის თავდაპირველი რედაქცია სწორედ ასეთი კანონებით თუ ორსაგალობლებით იყო დაკომპლექტებული, მაგრამ მათი რაოდენობა მცირე იყო, ვინაიდან შემოფარგლული იყო ამ იადგარის კალენდარით. როგორც ზემოთ ითქვა, „სხუანებისაგან“ შემდგარი სრული კანონები უძველეს იადგარში მხოლოდ ზეთ-დღესასწაულს (საუფლოსა და დიდს) აღმოაჩნდა.

დროთა ვითარებაში, როგორც ჩანს, ბიბლიური გალობების ტექსტების მოცულობა კანონში თანდათან შემცირდა და დაყვანილ იქნა ტექსტების დასაწყისების შემოფარგლულ რეპერტუარამდე, რომლებიც ამ სახით უკვე უერთდებოდნენ გალობის ყოველ პოეტურ ტროპარს დასაწყისის სახით. ეს, ჩვენი ფიქრით, ბიბლიური გალობის განვითარების უფრო გვიანდელი საფეხურია. შესაძლოა, განვითარების სწორედ ამ საფეხურზე გაჩერდა უძველესი იადგარის კანონის მეორე გალობათა ერთი დიდი ნაწილი, სადაც ყოველი სტროფი იწყება ბიბლიური სტერეოტიპული ფრაზით. სულ ათიოდე ამგვარი სტერეოტიპული დასაწყისი, II გალობაში გარკვეული თანმიმდევრობით განლაგებული, წარმოადგენს იმ ჩონჩხს, რომელზედაც აგებულია უძველესი იადგარის კანონის II გალობის პოეტური ტექსტები⁴⁸². იადგარის კანონის II გალობა განსხვავდება დანარჩენი გალობებისაგან (ამის ახსნა, ალბათ, ამ გალობის განსაკუთრებულ ისტორიაში უნდა ვეძებოთ); სადაც ბიბლიურ გალობებთან კავშირი უკვე დაკისრებული აქვს მხოლოდ პირველ სტროფს, რომელიც უკვე ძლისპირის ფუნქციას ასრულებს, რითაც ის სტროფი-მოდელის თვისებებს იძენს. ეს კი უკანასკნელი საფეხურია უძველესი იადგარის კა-

⁴⁸¹ ანალოგიურ პროცესს ადასტურებს პ. ლეები ქართული ლექციონარის მონოსტროფებში. იხ. L e e b, Die Gesänge, S. 41.

⁴⁸² იხ. აქვე, გვ. 856—858.

ნონის განვითარებაშიც. ეს უკვე ძლისპირიანი გალობაა, რომლის ჩამოყალიბება უნდა ვივარაუდოთ VII საუკუნის II ნახევარსა და VIII საუკუნის დამდეგს.

ღვთისმსახურებაში ძლისპირიანი კანონის შემოტანამ მოითხოვა ამ თვალსაზრისით უძველესი იადგარის პოეტური მასალის რევიზია და არქაული სრული და არასრული კანონების შეცვლა ძლისპირიანი კანონებით. მაგრამ ძველი პოეტური ტროპარები, რომლებიც, ალბათ, ფართოდ იყო გავრცელებული პალესტინურ ღვთისმსახურებაში, მონასტრებსა და ეკლესიებში, უძველესმა იადგარმა მაინც შეინარჩუნა ბიბლიური გალობებისაგან გამოცალკევებული პოეტური ტროპარების სახით, როგორც ძირითად ძლისპირიან გალობებზე დართული მეორე ფენა.

ასე წარმოგვიდგება უძველესი იადგარის პოეტური მასალის ანალიზის საფუძველზე პოეტური კანონის განვითარების საფეხურები. ეს ეტაპები კანონს უნდა გაველო, პირველ რიგში, ბერძნულ სინამდვილეში და ასახულიყო ბერძნულსავე „ტროპოლოგიონებში“. მაგრამ, სამწუხაროდ, ბერძნული კანონის განვითარების წარმოდგენილი სურათის შემოწმება ბერძნულივე წყაროებით შეუძლებელია იმის გამო, რომ უძველესი იადგარის ბერძნულ მოდელს ჩვენამდე არ მოუღწევია. მაგრამ ჩვენ იმედს არ ვკარგავთ, რომ ბერძნული ლიტურგიკული ძეგლების შემდგომი შესწავლა თანდათან წარმოაჩენს მასალას ამ ვარაუდის შემოწმებისათვის.

ძლისპირთა აკოლუთია უძველეს იადგარში

ზემოთ მოტანილი კანონთა ავტორიანი ძლისპირების ცხრილიდან⁴⁸³ აშკარად გამოჩნდა: 1. კანონში ირმოლოგიური ძლისპირები არ ქმნიან სრულ აკოლუთიას. 2. ირმოლოგიური ძლისპირების გვერდით კანონებში გალობების ძლისპირებად არის ისეთებიც, რომელთა ბერძნული მოდელები ვერ დაიძებნა, საფიქრებელია, რომ ისინი ეკუთვნიან ამ კანონების VII—VIII საუკუნეების ავტორებს. ამ ძლისპირების დასაწყისებია ბიბლიურ გალობათა ტრაფარეტული ფრაზები. 3. ერთი კანონის ძლისპირთა აკოლუთია იმავე შემადგენლობით არ მეორდება სხვა კანონებში.

უძველესი იადგარი არ იცნობს ძლისპირთა მყარ აკოლუთიას. გამონაკლისია ერთი შემთხვევა, რომელიც გვინდა ცალკე განვიხილოთ: უძველესი იადგარის 3 კანონის (14 სექტემბრის ჯვართა აპრობის, ამაღლებისა და ანტონის) ძლისპირთა აკოლუთიები. ვნახოთ რა თავისებურებებით ხასიათდება ამ კანონთა ძლისპირები და ძლისპირთა აკოლუთიები.

⁴⁸³ იხ. აქვე, გვ. 836—840.

ჯვართა აპურობის (გვ. 299)	ამიღლების (გვ. 238)	ანტონის (გვ. 74)
<p>უგალობდითსა კად რომელმან აღმომიყვანა ჩუენ ბქე- თაგან სიკუდილისათა, უგალობდეთ ქრისტესა, ჩამეთუ დიდებით დიდებულ არს უკუნისამდე. Eu 145 ა', იოანე დამასკელი</p>	<p>უგალობდითსა კად რომელმან აღმომიყვანა ჩუენ ბქე- თაგან სიკუდილისათა, უგალობდეთ ქრისტესა, ჩამეთუ დიდებით დიდებულ არს უკუნისამდე. Eu 145 ჯ, იოანე დამასკელი</p>	<p>უგალობდითსა კად განმტყიცებულთა მარხეთა ღირსთა მამათა მოთმინებითა სძლეს ენებათა და ქრისტეს სიკუდილი კორციითა მკენდ, დაუცხრომელად თავთა თუისთა აქუნდა და გლობით დაღაღებდეს, ჩამეთუ დიდებით დიდებულ არს.</p>
<p>მოიხილესა მოიხილე, მალალო, წყ...</p>	<p>მოიხილესა მიეცით, ერნო, დიდება ქრისტესა, ღმერთსა ჩუენსა, რომელი ამალდა კორციითა დიდებით ზეცად.</p>	<p>მოიხილესა იხილეთ, იხილეთ, ჩამეთუ ქრისტემან, ღმერთმან ჩუენმან, წმიდათა მამათა სასუფეველი მინიჭა.</p>
<p>განძლიერდასა უფლისა მიერ ღმრთისა ჩემისა გან- ძლიერდა გული ჩემი, ჩამეთუ უძ- ლურთა შეიმოსეს ძალი. Eu 146 ყ', გერმანე პატრიარქი</p>	<p>განძლიერდასა უფლისა მიერ ღმრთისა ჩემისა გან- ძლიერდა გული ჩემი, ჩამეთუ ამალდე- ბითა მისითა სასუფეველსა ღირს ვიქ- მნენით⁴⁸⁴. Eu 146 ყ', გერმანე პატრიარქი (აღაბტ).</p>	<p>განძლიერდასა უფლისა მიერ ღმრთისა ჩემისა გან- ძლიერდა გული ჩემი, ჩამეთუ ღირსთა მამათა შეიმოსეს ძალი. Eu 146 ყ', გერმანე პატრიარქი. (აღაბტ.)</p>
<p>ორ მესმასა მესმა სმენაჲ შენი, უფალო, ჩამეთუ</p>	<p>ორ მესმასა მესმა სმენაჲ შენი, უფალო, ჩამეთუ</p>	<p>ორ მესმასა მესმა სმენაჲ შენი, უფალო, ჩამეთუ</p>

⁴⁸⁴ აღაბტორებულთა ქლისპირთა საიებლებში არ არის ასახული.

ჭართა აპყრობის (გვ. 299)	ამაღლების (გვ. 238)	აბტონის (გვ. 74)
<p>ამაღლდი ჭურასა ზედა და ვადიდებთ ძალსა შენსა.</p> <p>ღამითგანსა რომელმან გამოაბრწყინე ნათელი და განათლუ ცისკარი და გამოაბრწყინე დღე, დიდებაჲ, დიდებაჲ შენდა, იესუ, ძეო ღმრთისაო.</p> <p>Eu 146 წ', გერმანე პატრიარქი.</p> <p>ღაღაჯავსა სირღმესა ცოდვთა ჩემთასა შთავრდომილ ვარ და ვლადებ: უფალო, უფალო, შემეწიე მე (აღმომიყვანე C).</p> <p>კურთხეულარსა რომელი მთასა ზედა მოსეს თანა ზრახვედი და სახეც ქალ.</p> <p>Eu 146 წ', გერმანე პატრიარქი</p>	<p>ამაღლდი ზეცად და ვადიდებთ ძალსა შენსა.</p> <p>ღამითგანსა რომელმან გამოაბრწყინე ნათელი შენითა ამაღლებითა სოფელსა, მაცხოვარ, აცხოვენე სულნი ჩუენნი, იესუ, ძეო ღმრთისაო.</p> <p>Eu 146 წ'. გერმანე პატრიარქი, ადაპტირებულ. ძლისპირის მხოლოდ დასაწყისთა.</p> <p>ღაღაჯავსა სირღმესა ცოდვთა ჩემთასა შთავრდომილ ვარ და ვლადებ: უფალო, უფალო, აღმომიყვანე.</p> <p>კურთხეულარსა რომელი მთასა ზედა მოწიფეთა თანა ზრახვედი და კორცითა ზეცს ამაღლდი, კურთხეულ ხარ შენ, უფალო, ღმერთო მამათა ჩუენთაო.</p> <p>Eu 146 წ'. გერმანე პატრიარქი (ილაპტ).</p>	<p>გამოსჩინდი ქუეყანასა და ვადიდებთ ძალსა შენსა.</p> <p>ღამითგანსა რომელმან გამოაბრწყინე ნათელი ცისკარი და გამოაჩინე დღეჲ, მეოხებითა ღირსთა შენთათა აცხოვენ სულნი ჩუენნი, იესუ, ძეო ღმრთისაო.</p> <p>Eu 146 წ'. ამ ძლისპირისათვის გამოყენებულთა როგორც ჭვართა აპყრობის, ასევე ამაღლებების ძლისპირები.</p> <p>ღაღაჯავსა სირღმესა ცოდვთა.</p> <p>კურთხეულარსა რომელი მთასა ზედა მოსეს თანა. Eu 146 წ' გერმანე.</p>

ჯვართა აპყრობის (გვ. 299)	ამაღლებს (გვ. 238)	ანტონის (გვ. 74)
<p>აკურთხევედითსა ყოველნი საქმენი ღმრთისანი და ყოველი დაბადებული აკურთხევედით უფალსა.</p> <p>ადიდებდითსა შენ, ნათლისა დე⁴⁸⁵</p>	<p>აკურთხევედითსა მეუფეჲ ქრისტე, რომელსა კელადე-ბად ვერ შეუძლეს საღმრთათა სიკუდილისათა, არამედ მის თანასაფლავთან განადგვინა მკუდარნი. ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა უგალობდით და უფროასად ამაღლებდით მას უკუნისამდე.</p> <p>ადიდებდითსა შენ, ნათლისა დედასა და ქალწულსა, ღმრთისმშობელო, დაუცხრომელად გადიდებთ.</p>	<p>აკურთხევედითსა ყოველნი საქმენი ღმრთისანი და ყოველი დაბადებული აკურთხევედით უფალსა.</p> <p>ადიდებდითსა ვადიდებდეთ ყოველნი ქ.</p>

⁴⁸⁵ ასტყვრივ ამაზე მიწერილია: „ყოველნი თომნი ქუეჲ“ (Fu 14 მ). გამოცემაჲ ეს მინაწერი შეტანილია IX გვლის I სტროფად, სინამდვილეში ქობისპირთა „შენ, ნათლისა დე“, რომელსაც ასევე ქობისპირთა ამადლებსი კანონში.

ამ სამი კანონის ძლისპირთა შედარებამ შემდეგი სურათი წარმოაჩინა:

1. ჭვართა აპყრობისა და ამაღლების კანონებში უგალობდითსას ძლისპირია იოანე დამასკელის ძლისპირი (Eu 145 ა'). ანტონის კანონში სხვა ძლისპირია, შინაარსობლივ წმ. მამების თემასთან შეთანხმებული. რეფრენი სამივე კანონის ძლისპირში ერთია.

2. მოიხილესას ძლისპირები სამივე კანონში სხვადასხვაა. ჭვართა აპყრობის ძლისპირი დასაწყისით არის წარმოდგენილი, დანარჩენი ძლისპირები დღესასწაულთა შინაარსთან არიან დაკავშირებული. ეს ძლისპირები არ მეორდება იადგარის სხვა კანონებში.

3. განძლიერდასას ძლისპირად სამივე კანონში გამოყენებულია გერმანე პატრიარქის ძლისპირი Eu 146 ყ'. ჭვართა აპყრობის ძლისპირი ზუსტი თარგმანია ბერძნული მოდელისა. ამაღლებისა და ანტონის ძლისპირები მხოლოდ დასაწყისებით ხვდება გერმანე პატრიარქის ძლისპირს, ძლისპირის მეორე ნახევარი ორივე შემთხვევაში შეცვლილია და შეთანხმებულია დღესასწაულის თემასთან.

4. ო-ო მ-მასას ძლისპირები სამივე კანონში ბიბლიური გალობის მუხლით („უფალო, მესმა სმენაჲ შენი...“ ამბაკ. 3,2) იწყება. ძლისპირთა მეორე ნაწილი პირველ ორ კანონში გალობის შინაარსთან არის შეთანხმებული, მესამე ძლისპირი მხოლოდ დასაწყისით არის მოტანილი.

5. ღამითგანსას ძლისპირად სამივე კანონში გამოყენებულია გერმანე პატრიარქის ძლისპირი (Eu 146 ჰ'). ჭვართა აპყრობის ძლისპირი ბერძნული მოდელის ზუტი თარგმანია. ამაღლებისა და ანტონის კანონებში ძლისპირები შეთანხმებულია დღესასწაულის შინაარსთან, ამავე დროს, ანტონის კანონის ძლისპირი წარმოადგენს წინა ორი ძლისპირის კონტრამიციას: დასაწყისით მისდევს ჭვართა აპყრობის ძლისპირს, მეორე ნაწილით—ამაღლების ძლისპირს.

6. ღაღადყავსას სამივე კანონს ერთი და იგივე ძლისპირი აქვს. ჭვართა აპყრობისა და ამაღლების გალობებში ძლისპირთა სრული ტექსტებია მოტანილი, ანტონის გალობაში—მხოლოდ დასაწყისი. ამ ძლისპირის ბერძნული მოდელი ვერ დაიძებნა.

7. სამივე კანონს კურთხეულარსას ძლისპირად აქვს გერმანეს ძლისპირი Eu 146 ლ'. ჭვართა აპყრობისა და ანტონის კანონებში ძლისპირის დასაწყისებია მოტანილი. ამღლების კანონში იგივე ძლისპირი ადაპტირებულია დღესასწაულის შინაარსთან.

8. სამივე კანონში აკურთხევდითსას ძლისპირებისათვის საფუძვლად აღებულია გერმანეს ძლისპირი (Eu 146 მ'), ოღონდ ჭვართა აპყრობისა და ამაღლებისათვის ძლისპირებად გამოყენებულია გერმანეს ძლისპირის მხოლოდ რეფრენი (რომელიც, თავის მხრივ, ბიბლიური ოდის პარაფრაზია), ხოლო ამაღლების ძლისპირად მოტანილია გერმანეს ძლისპირის დასაწყისი (Τὸν βρασίδα Χριστοῦ—მეუფეჲ ქრისტე) და დასასრული (რეფრენი), შუა ნაწილი კი ამაღლების დღესასწაულის შინაარსს გადმოსცემს.

9. ჭვართა აპყრობისა და ამაღლების გალობებს ადიდებდიფსას გალობაში ერთი ძლისპირი აქვთ, ანტონის გალობას კი—სხვა. ვერც ერთს ვერ დაეძებნა ბერძნული მოდელი. ჭვართა აპყრობის ძლისპირის გასწვრივ, ამიაზე, ტექსტის ხელით მიწერილია სხვა ძლისპირის დასაწყისი: „ყოველნი ტომნი ქუეჟა“. რომელიც იოანე ბერის ძლისპირის (Eu 141 შ') თარგმანს წარმოადგენს.

ეს ძლისპირი შემდეგ არის მიწერილი კიდეზე. მისი ქართული თარგმანი შესულია ძლისპირთა ძველ რედაქციაშიც („ძლისპირნი“, № 221).

ამრიგად, სამივე კანონი ძლისპირების ძირითადად ერთი და იმავე რეპერტუარით სარგებლობს. ცხრა გლობიდან ოთხისათვის (III, V, VII, VIII) გამოყენებულია გერმანე პატრიარქის ძლისპირები (Eu 146). პირველი გლობისათვის ჯერისა და ამაღლების კანონებში გამოყენებულია დამასკელის ძლისპირი (Eu 145). ეს ძლისპირები ზოგჯერ მოტანილია სრული სახით, ზოგჯერ—მხოლოდ დასაწყისით, ზოგჯერ კი კანონის თემასთანაა შეწყობილი. ძლისპირთა ზუსტი თარგმანები გვხვდება ჯვართა აპყრობის კანონში. დანარჩენ ორ კანონში გერმანეს ძლისპირები მეტწილად ადაპტირებულია დღესასწაულის შინაარსთან.

სამივე კანონში ძლისპირები შინაარსობლივად შეწყობილია დღესასწაულის თემასთან და მათ შორის განსხვავებაც ამით არის გამოწვეული. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ ამ კანონების შედგენის დროისათვის სავალდებულო იყო ძლისპირის შინაარსობლივი კავშირი გლობასთან. ე. ი. იადგარის კანონების შედგენის დროისათვის ჯერ კიდევ არ იყო კანონიზირებული ძლისპირთა ფუნქციები და მისი, როგორც რიტმულ-მელოდიური მოდელის, მნიშვნელობა გლობისათვის. ეს მოხდა მხოლოდ იმის შემდეგ, რაც შეიქმნა ირმოლოგიონი, იქამდე კი უძველეს კანონთა მთხვევლები ძალზე თავისუფლად ექცეოდნენ გლობის სილაბიკას, რიტმიკას, ცალკე ძლისპირებს და ძლისპირთა აკოლუთიებს.

უძველესი იადგარის კანონებისათვის არ არის დამახასიათებელი ძლისპირთა მყარი აკოლუთია. სხვადასხვა კანონებში ძლისპირთა მსგავსება მხოლოდ იმით უნდა აიხსნას, რომ ამ კანონებმა ერთი რედაქტორის ხელში გაიარეს. ამ კერძო შემთხვევაში კი რედაქტორ-შემდგენელს ჯვართა აპყრობის კანონი მოდელად ჰქონდა დანარჩენი ორისათვის.

II გლობა უძველესი იადგარის კანონში

ზემოთ განხილულ სამ კანონში მსგავსი აღმოჩნდა არა მარტო ძლისპირთა აკოლუთიები, არამედ რამდენიმე შემთხვევაში გლობათა სტროფებიც. როგორც უკვე ითქვა, სამივე კანონში მოიხილესას განსხვავებული ძლისპირები აქვს, მაგრამ ძლისპირის მომდევნო სტროფების დასაწყისები ერთნაირია. ერთნაირია ზოგჯერ მსგავსი დასაწყისების მქონე სტროფთა თანმიმდევრობა გლობაში.

ჯვართა აპყრობა

1. მოიხილე, მაღალო, წყ.

2. დაგუიცივენ შენნი მოსავნი; ღმერთო.

3. მართალ და წმიდა არს უფალი.

ამაღლება

1. მიეცით, ერნო, დიდება ქრისტესა.

2. დაგუიცივენ ჩუენ, ქრისტე, შენნი მოსავნი.

3. მართალ და წმიდა არს უფალი.

ანტონის ხსენება

1. იხილეთ, იხილეთ, რამეთუ ქრისტემან.

2. დიდებაა შენდა, დიდებაა შენდა, უფალი.

3. მიეცით, ერნო, დიდება ქრისტესა (B).

4. დიდებაჲ შენდა,
დიდებაჲ შენდა, მეუ-
ფეო დიდებისაო.
(გვ. 300).

4. დიდებაჲ შენდა,
დიდებაჲ შენდა, მე-
უფეო დიდებისაო.

4. დამიკვენ შენნი-
მოსავნი მეოხებითა.

5. იხილეთ, იხილეთ,
რამეთუ ღმერთი (B).
(გვ. 239).

5. მართალ და წმიდა.
არს ღმერთი (B).
(გვ. 74).

ჯვართა აპყრობისა და ამალლების კანონების მეორე გლობაში ძლისპირის მომდევნო სტროფების თანმიმდევრობა სამი სტროფის ზარგლებში ერთნაირია. ანტონის კანონში ტროპართა ეს თანმიმდევრობა დაცული არ არის, მაგრამ შემადგენლობა ტროპარებისა იგივეა, რაც წინა ორში.

ამრიგად, ამ სამი კანონის მეორე გლობაში გამოიყო ძლისპირთა მომდევნო საერთო დასაწყისების მქონე ტროპარები:

1. იხილეთ, იხილეთ, რამეთუ ქრისტემან (ამალება, ანტონი).
2. დაგუიკვენ შენნი მოსავნი, ღმერთო (სამივეში).
3. მართალ და წმიდა არს უფალი (სამივეში).
4. დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, უფალო (სამივეში).

ამ გლობებში ყურადღებას იპყრობს ერთი გარემოება: თუ A ხელნაწერს მოტანილი 4 დასაწყისიდან რომელიმე აკლია, ის B ხელნაწერშია შეტანილი (იხ. ამალლების V სტროფი და ანტონის III და V სტროფები). სტროფთა სტერეოტიპული დასაწყისები II ბიბლიური გლობიდან არის აღებული. ისინი ქმნიან შემოფარგლულ რეპერტუარს ამ დასაწყისებისა.

იადგარის დანარჩენი კანონების II გლობათა შესწავლამ ამავე თვალსაზრისით დაგვარწმუნა, რომ ეს თავისებურება ახასიათებს არა მარტო ზემოთ განხილული სამი კანონის, არამედ თითქმის ყველა კანონის II გლობას⁴⁸⁶ მეტნაკლებად. ამ გლობათა სტროფების დასაწყისებად გამოყენებულია ათიოდე სტერეოტიპული დასაწყისი, რომელიც ძირითადად ბიბლიური მეორე გლობიდან მომდინარეობს. დაახლოებით ასეთსავე სურათს გვაძლევს აღდგომის დასდებლების კანონის მეორე გლობაც.

მთელი იადგარის მანძილზე სულ რამდენიმე შემთხვევა დავადასტურეთ ისეთი, როდესაც II გლობისათვის არ არის გამოყენებული სტერეოტიპული დასაწყისების სტანდარტული რეპერტუარი, ესენია: მამათა, მარხვის VII სამშაბათის „სხუანი“, ახალკვირიაკე, მარიაშობა IV, ჯვართა აპყრობის I და II „სხუანები“. საყურადღებოა, რომ დასახელებულ შემთხვევებში ექვსიდან სამი შოდის „სხუანებზე“.

II გლობის სტროფთა შორის აღმოჩნდა რამდენიმე ავტორიანი ძლისპირი, ასეთებია: „იხილეთ, იხილეთ, რამეთუ მე ვარ ღმერთი თქუენი, რომელი პირველ საუკუნეთა მამისაგან...“ შობა (Eu 323 β', გერმანე); „მოიხილე, ცაო,

⁴⁸⁶ იხ. კანონები: შობის, მღვდელთმოდგართა, ვანცხადების, ვანცხადების „სხუანის“, ვანცხადების მე-8 დღის, ანტონის, მიგებების, თედორე წმინდის, ორმოცობის, ბზობის „სხუანი“, VII სამშაბათის, ამალლების, მარტვილის, იოანეს შობის, მოციქულთა, ფერისცვალების, მარიაშობის, იოანეს თავის კეთის, ღვთისშობლის შობის, ენკენის, ენკენის „სხუანის“, ჯვართა აპყრობის, მთავარანგელოზთა და სულთა.

და ვიტყოდით და უფროასად უგალობდეთ ღმერთსა...“ (მღვდელთმომღვართა, Eu 24 β' Ἐξαρῶ, ნიკიფორე, დიდი ეკლესიის დიაკვანი); „მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით და უფროასად უგალობდეთ ქრისტესა მეუფესა...“ (ორმოცობა, Eu 110 β', გერმანე). სამივე ძლისპირის დასაწყისის ბიბლიური II გალობიდან არის აღებული.

ამრიგად, კანონის სხვა გალობებისაგან განსხვავებით, II გალობას თავისებური აგებულება აქვს. ამ გალობის ყოველი სტროფი იწყება ბიბლიური II გალობის სტერეოტიპული პარაფრაზებით, რომელთა რეპერტუარი შემოფარგლულია.

ამ რეპერტუარიდან ამოკრეფილი პარაფრაზების გარკვეული რაოდენობა, განლაგებული გარკვეული თანმიმდევრობით, შეწყობილი დღესასწაულის თემასთან ქმნის II გალობის ტრაფარეტს, რომელიც სავალდებულოა იადგარის თითქმის ყველა კანონის II გალობისათვის. ეს ტრაფარეტი ის აუცილებელი საფუძველია, რომლითაც იკვრება კავშირი ბიბლიურ და პოეტურ II გალობებს შორის.

უძველესი იადგარის კანონებში მეორე გალობის არსებობა და ამ გალობის შედგენის გამორჩეული წესი, მეორე მხრივ, რა თქმა უნდა, საინტერესო მასალას აწვდის მკვლევარს კანონის II გალობის საკამათო პრობლემის შესწავლისათვის. ამჭერად შევეცადეთ მხოლოდ ზოგადად წარმოგვეჩინა, თუ რა სურათია ამ მხრივ უძველეს იადგარში, ხოლო კვლევის და კვალითიკაციისაგან თავი შევიკავეთ, ვინაიდან II გალობის პრობლემის შესწავლა-გადაწყვეტისათვის არანაკლებ საინტერესო მასალას შეიცავს X საუკუნის II ნახევრის ქართული იადგარები. ამიტომ ეს პრობლემა შესწავლილი უნდა იქნეს ძველი და ახალი (X საუკ. II ნახევრის) იადგარების ერთობლივ მასალაზე. ეს მით უფრო აუცილებელია, რომ უძველესი იადგარი და იადგარის შემდგომი რედაქციები კანონის განვითარების ერთმანეთის მომდევნო საფეხურებს ასახავენ⁴⁸⁷.

უძველესი იადგარის IX გალობა

იმ ცვლილებებისა და დამატებების გათვალისწინებამ, რომლებიც იადგარის კანონში გამოვლინდა, იმ დასკვნამდე მიგვიყვანა, რომ წინადამასკელისეულმა არქაულმა კანონმა, რომლითაც ძირითადად დაკომპლექტებულია იადგარი, დროთა ვითარებაში განიცადა ახალი მოთხოვნილებების შესაბამისად სხვადასხვა სახის და მოცულობის მორდიტიკაცია⁴⁸⁸. ეს ცვლილებები შეეხო ძლისპირტროპართა მიმართებას გალობაში, კანონის IX გალობის შინაარსს, ღვთისმშობლის ტროპარებს გალობებში, კანონის II გალობას.

გვინდა შევეხოთ კანონის IX გალობის შინაარსს და ღვთისმშობლის ტროპართა ადგილს გალობაში.

იოანე დამასკელის დროიდან კანონის IX გალობა (ადიდებდითსა) ღვთისმშობლის თემას ეძღვნება. ეს ცვლილება, შეტანილი IX გალობის შინაარსში,

⁴⁸⁷ იხ. აგრეთვე „სხუანი“ გალობები უძველეს იადგარში, გვ. 844—851.

⁴⁸⁸ წინადამასკელისეული არქაული კანონის გავრცელების დრო არ იფარგლება VII საუკუნით, ვინაიდან არქაული კანონი, როგორც ჩანს, ერთხანს გავრცელებული იყო რიტმული ზეზის პრინციპებზე აგებული ახალი ტიპის კანონის შემოღების შემდეგაც.

დაკავშირებული იყო აღმოსავლეთის ეკლესიაში ღვთისმშობლის კულტის გაძლიერებასთან⁴⁸⁹.

უძველესი იადგარის კანონებში IX გალობის რამდენიმე სახეობა შეიძლება გამოვეყოთ:

1. მეცხრე გალობა, რომელიც შინაარსობლივ დაკავშირებულია კანონის თემასთან და არ იცნობს ღვთისმშობლის მოტივს (იხ. გვ. 22, 58, 62, 63, 64, 83, 141).

II. მეცხრე გალობა, რომელსაც I სტროფად წაძღვარებული აქვს ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი სტროფი, დანარჩენი სტროფები კი ღღესასწაულის თემას პასუხობენ:

„დიდებულ ღმრთისმშობელო, რომელმან შეე სიტყუა ღმრთისა...“ განცხადების ზატიკის მერვე დღე“ (გვ. 71, 24).

„ვადიდებთ ყოველნი ქ...“ (ღ). ანტონისი (გვ. 76, 35). მეორდება აღდგომის დასდებლებში (გვ. 433, 15).

„შენ, ღრუბელი ნათლისა, ქერობინთა საყდართა უმეტესად გამოსჩნდი...“ მიგებება (გვ. 93, 23).

„ვადიდებთ შენ, ქალწ“ (ღ). თევდორე წმიდისა (გვ. 112, 18). მეორდება აღდგომის დასდებლებში (გვ. 394, 34).

„ვადიდებთ შენ, უხრწნელო ქალწულო...“ ლაზარესი (გვ. 162, 18).

„მთისაგან სამოთხისა ლოდი სარწმუნოებისა გამოისახე ქალწულისაგან...“ მეშიდე სამშაბათი (გვ. 181, 26).

„ვადიდებთ შენ, ზეცისა სხალსა...“ მეშიდე ოთხშაბათი (გვ. 184,5).

გვხვდება ისეთი შემთხვევებიც, როდესაც IX გალობის პირველი ტროპარი ავტორიანი ძლისპირია.

1. „შენ, რომელი გიხილა ბქედ“ (ღ). სტეფანესი (გვ. 25, 18). Eu 22, I იოანე ბერი. ეს ძლისპირი სრული სახით შესულია აღდგომის დასდებლებშიც (გვ. 378, 28).

2. „ვადიდებდეთ ყოველნი კაცთმოყუარებასა შენსა“. ლაზარესი (გვ. 162, 21) Eu 146, IV გერმანე.

3. „შენ, ღელასა ნათლისასა“ (ღ). VII ხუთშაბათი (გვ. 186, 13). Eu 112, III გერმანე. მეორდება მარიაშობის IX გალობაში (გვ. 269, 2) და აღდგომის დასდებლებში (გვ. 412, 34).

4. „ქალწულება შენი, ღმრთისმშობელო“. მხოლოდ BC-ში, VII პარასკევი (გვ. 197, 33). Eu 60, II ანდრია კრიტელი. მეორდება მოციქულთა კანონში (გვ. 258, 32).

5. „ვადიდებთ შენ ყოველი თესლები“ (ღ). ფერისცვალება (გვ. 264, 2). Eu 237, VI, 9. გერმანე. მეორდება ღვთისმშობლის შობის ღღესასწაულში რიგით სტროფად (გვ. 286, 2) და აღდგომის დასდებლებში (გვ. 471, 7).

6. „შენ, უკუდავებისა წყაროსა“ (ღ). (გვ. 269, 9) მარიაშობა. Eu 110, 11 გერმანე. მეორდება აღდგომის დასდებლებში (გვ. 412, 40).

7. „შენ, ყოლად ქებულო, უბიწო ღმრთისმშობელო“ წმ. გიორგისი (გვ. 320, 7) Hyrm. Sabb.. მეორდება ენკენიის (გვ. 294, 38) და პეტრე-პავლეს (გვ. 28, 12) IX გალობებშიც.

⁴⁸⁹ E. Wellesz, A History of Byzantine Music and Hymnography, 1962, p. 242.

8. „ყოველი ტომი ქუეყა“ (დ)⁴⁰⁰. (გვ. 308, 33), 14 სექტემბრის ჯვართა აპყრობა. Eu 141, VI, 9 იოანე ბერი.

ერთი ნაწილი დასაწყისებით მოტანილი პირველი სტროფებისა სრული ტექსტებითაა წარმოდგენილი აღდგომის დასდებლებში. რიგ შემთხვევაში ეს სტროფები იადგარის სხვა კანონებშიც მეორდება.

ავტორიანი და უავტორო ძლისპირები IX გლობის თემასთან შინაარსობლივ კავშირს არ ამჟღავნებენ⁴⁰¹ და შემდეგ დამატებული სტროფების შთაბეჭდილებას სტოვებენ. ამ ვარაუდს მხარს უჭერს ზოგიერთი ფაქტი. მარტვილიის კანონის IX გლობა დატულია ABC ხელნაწერებში. ამ გლობის II—III სტროფები საერთოა ABC ნუსხებში, ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი I სტროფი კი AB-სა და C-ს განსხვავებული აქვთ. აშკარაა, რომ მარტვილიის IX გლობის საერთო სტროფებს ღვთისმშობლის სახელზე დაწერილი სხვადასხვა სტროფი ერთმანეთისაგან დამოუკიდებლად დაურთავთ AB და C ნუსხებში. ამრიგად, ესეც მხარს უჭერს ვარაუდს, რომ იადგარის კანონის IX გლობის შინაარსის ცვლა და მისი დაკავშირება ღვთისმშობლის სახელთან დაიწყო უკვე არსებულ IX გლობაზე ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი სტროფის დართვით. ამ დანართი სტროფების ერთი ნაწილი აღებულა იადგარის აღდგომის დასდებლებიდან, სადაც ეს სტროფები სრული სახითაა მოტანილი.

იმის გამო, რომ იადგარის კანონის IX გლობაში ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი სტროფები მხოლოდ აქა-იქ ჩანს. აღდგომის დასდებლებში IX გლობა კი უკვე მთლიანად ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი გლობაა, ე. ი. მას ახალი შინაარსი უკვე შეთვისებული აქვს, უნდა ვივარაუდოთ, რომ იადგარის საწელიწდო ნაწილის IX გლობამ აღდგომის დასდებლებთან საერთო პირველი სტროფები აღდგომის დასდებლებისაგან შეიმატა მისივე მიბაძვით. ეს უნდა მომხდარიყო არა უადრეს VIII—IX საუკუნეებისა, როდესაც იადგარი შეივსო აღდგომის დასდებელთა ოქტოიხოსით.

IX გლობის ღვთისმშობლის თემასთან დაახლოებების პროცესი I სტროფის დამატებით არ დასრულებულა. იადგარის IX გლობებში დადასტურდა ორი შემთხვევა, როდესაც გლობაში ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი ერთზე მეტი სტროფი აღმოჩნდა. ასეთია ლაზარეს კანონის IX გლობა, რომელიც დაუცავს ABCD ხელნაწერებს ერთნაირი შემადგენლობით. ამ ოთხსტროფიანი გლობის პირველი ორი სტროფი ღვთისმშობელს ეძღვნება. აქედან მეორე სტროფი გერმანე პატრიარქის ძლისპირია (Eu 146გ'), III—IV სტროფები ლაზარეს თემის შინაარსის გაშლაა.

უფრო საყურადღებოა მეორე შემთხვევა, რომელიც გვაქვს 14 სექტემბრის ჯვრის აპყრობის კანონში (გვ. 308). ამ კანონის IX გლობაში სხვადასხვა მოცულობითაა წარმოდგენილი BC ფენა. ათსტროფიან IX გლობაში I—III სტროფე-

⁴⁰⁰ „ყოველი ტომი ქუეყა“ ხელნაწერის კიდებუა მიწერილი. გამოცემაში ეს ძლისპირი IX გლობის პირველ სტროფად მოვითავსეთ, სინამდვილეში ამ გლობის პირველი სტროფია „შენ, ღედასა დე“ (გლობის მეორე სტროფი), რომელიც ასევე პირველ სტროფად ანუ ძლისპირად არის გამოყენებული აშალეების კანონის IX გლობაში. რხ. აქვე, გვ. 854.

⁴⁰¹ გამოჩალისა ის შემთხვევები, როდესაც კანონი ღვთისმშობლის თემაზე დაწერილი. ასეთებია მარამობისა და ღვთისმშობლის შობის კანონები.

ბი მხოლოდ A-შია, IV სტროფი—AB-ში, V—VII სტროფები—მხოლოდ A-ში, VIII სტროფი—ABC-ში, IX—X სტროფები მხოლოდ BC-ს კუთვნილებაა. თუ არ მივიღებთ მხედველობაში IX—X სტროფებს, რომლებსაც არ იცნობს A-ს ვალობა, პირველი რვა სტროფიდან მხოლოდ IV და VIII სტროფები აქვს ზიარი A ნუსხას B და C ნუსხებთან. A-ში რვავე სტროფი მოკლე დასაწყისებით არის მოტანილი. B-ში IV სტროფის სრული ტექსტია, ასევე სრული ტექსტია BC-ში VIII სტროფისა.

რეასტროფიანი ვალობის I—IV სტროფები ღვთისმშობლის თემაზეა დაწერილი, V—VIII სტროფები კი—მაცხოვრისა და ჭვრის თემაზე. ასე აშკარა გამიჩნდა ორ სხვადასხვა თემაზე დაწერილი სტროფებისა (I—IV და V—VIII) გვაფიქრებინებს, რომ ერთ-ერთი თემა ამ ორიდან დამატებული უნდა იყოს შემდეგ, ცხადია, ჭვართა აპყრობის IX ვალობა თავდაპირველად დაიწერებოდა ჭვრისა და მაცხოვრის თემაზე. ამას პასუხობს IX ვალობის V—VIII სტროფები, ხოლო შემდეგ ამ ძირითად ვალობას დაემატა ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი ოთხსტროფიანი ვალობა (I—IV სტროფები). ამ გზით მივიღეთ კომპილაციური რეასტროფიანი IX ვალობა. უძველეს იაღგარში ეს არის ერთადერთი შემთხვევა, როდესაც IX ვალობის ოთხი სტროფი ეძღვნება ღვთისმშობელს და დამოუკიდებელი ვალობის ხასიათს ატარებს. როგორც ჩანს, IX ვალობის ღვთისმშობლის თემა ახალ შეესებას წარმოადგენს, ვინაიდან IX ვალობის რეასტროფიანი ვალობის სტროფების უმრავლესობას არ იცნობენ BC ნუსხები. ამ ვარაუდს ამაგრებს კიდევ ერთი ფაქტი: ჭვრის აპყრობის IX ვალობას კანონში მოსდევს ორი „სხუანი“, რომლებიც არ იცნობენ ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილ სტროფებს და მთლიანად დღესასწაულის თემაზე არიან აგებული. „სხუანებმა“ კი, როგორც ზემოთ უკვე ითქვა, უძველესი იაღგარის კანონის უფრო აღრეული ფენა შემოგვიანახეს.

მოტანილი მაგალითებიდან, ვფიქრობთ, ნათლად ჩანს, თუ რა ეტაპები გაიარა უძველესი იაღგარის კანონის IX ვალობამ, რათა დროის მოთხოვნილებათა მიხედვით ახალი შინაარსი (ღვთისმშობლის თემა) შეეძინა. აღდგომის დასდებლებში ეს პროცესი სავსებით დასრულებულია—IX ვალობა მთლიანად ღვთისმშობელს ეძღვნება.

სპორადულად ჩანს უძველესი იაღგარის კანონში ვალობის ბოლო ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი სტროფები, რომლებიც ახალ კანონში ყოველი ვალობის ბოლოს სრულდება ძლისპირის მეტრსა და კილოზე. ამ მხრივაც უძველესი იაღგარის კანონი წინადასკელისეული კანონია, რომლის თავდაპირველი სახე თავისუფალია ღვთისმშობლის კულტის გაძლიერებასთან დაკავშირებით შემოტანილი ახალი ელემენტებისაგან. მაგრამ ეს ახალი ელემენტები, როგორც ითქვა, აქა-იქ სპორადულად მაინც იჩენს თავს.

უძველესი იაღგარისათვის ამგვარ სიახლედ უნდა მივიჩნიოთ მარხვის VII შაბათის აქებდითსას შემდეგ ერთი მონოსტროფის შემოტანა, რომელიც A ნუსხაში „ღვთისმშობლისად“ იწოდება⁴⁹². ეს მონოსტროფი ღვთისმშობლის შესახის პირველი სახე უნდა იყოს, რომელიც თავისი უკვე განვითარებული სახით მოტანილია აღდგომის დასდებლებთან ყოველ ხმაზე აქებდითსას შემდეგ (გვ. 382, 398, 418, 438, 457, 475, 492, 508). ასევე სპორადულად ჩანს უძველესი იაღგარის კანონში სამებისადმი მიძღვნილი სტროფები.

⁴⁹² იგივე მონოსტროფი C ხელნაწერში ამავე დღესასწაულის აქებდითსას სტროფია.

უძველესი იაღგარის დღესასწაულთა A ნუსხისეული ფენა

უძვე. იაღგარის კალენდარი და შესაბამისად პოეტური ფორმები არ არის ერთი დროისა. ზუსტი ქრონოლოგიური მიჯნების დადება სხვადასხვა დროის მასალისათვის ყოველთვის ვერ ხერხდება. ერთი მცირე ნაწილი დღესასწაულებისა და სხენებებისა აშკარად გვიანდელია. ისინი ერთდროულად უნდა იყოს შეტანილი იაღგარის მხოლოდ A ნუსხაში. ამ ახალ მასალას ლექციონარში თავის საკუთარი განგებები არა აქვს და უმთავრესად ზოგადი განგებებით სარგებლობს. ეს დღესასწაულებია: 1. 23 აპრილის წმ. გიორგის დღესასწაული (გვ. 233).

2. 3 ნოემბრის წმ. გიორგის დღესასწაული (გვ. 318).

3. თეკლას დღესასწაული (გვ. 315).

4. აბო ქართველის დღესასწაული (გვ. 57)⁴⁹³.

23 აპრილის წმ. გიორგის სხენების დღის განგება ლექციონარში ზოგადი განგებითაა წარმოდგენილი („ყოველი წმიდათაჲ“ T 932), იაღგარში კი განგება შეიცავს VIII ხმის რვა სტროფიან ორ ოლტყავსას. ამ სტიქარონის I და II სტროფებს აღმოაჩნდათ ბერძნული მოდელები (PaR 635, 4; PaR₁646, 4), რომლებიც წმინდანებისადმი მიძღვნილი ზოგადი შინაარსის მონოსტროფებია ბერძნული პარაკლიტონიდან. ორ ოლტყავსას სტროფები (გარდა II ბერძნულმოდელიანი სტროფისა)⁴⁹⁴ იაღგარის მასალაში არ მეორდება.

ორ ოლტყავსას მოსდევს კანონი, რომლის პირველი ხუთი გალობისათვის მითითებულია თევდორობის ზოგადი კანონი (გვ. 233). დანარჩენი ოთხი გალობა კუთვნილებაა ამ დღესასწაულის კანონისა. მათი სტროფებიც სხვა დღესასწაულის მასალაში არ იძებნება (გარდა რამდენიმე შემთხვევისა, რომლებზედაც ქვემოთ შევჩერდებით), ისინი აგრეთვე ზოგადი ხასიათისა არიან და დღესასწაულის შინაარსს არ გადამოსცემენ.

კანონის VI და VII გალობების პირველი სტროფები მოტანილია დასაწყისებით. VI გალობის პირველი სტროფის დასაწყისია „სირღმ“. იგივე დასაწყისია მოტანილი იმავე IV ხმის VI გალობის პირველ სტროფად ანტონის კანონში (გვ. 75, 28), რაც გვაფიქრებინებს, რომ ეს დასაწყისი უნდა ეკუთვნოდეს ძლისპირს, რომელიც ერთი დანიშნულებითაა გამოყენებული იაღგარის მსგავსი შინაარსის ორ კანონში (ანტონისა და გიორგისა).

ასევე დასაწყისით არის მოტანილი წმ. გიორგის კანონის VII გალობის პირველი სტროფი — „რომელი მთა“. იგივე დასაწყისი აქვს VII გალობას იაღგარის კიდევ რამდენიმე კანონში:

⁴⁹³ გარდა ამ დღესასწაულებისა, იაღგარში შეტანილია კალენდარული სხენებები: პეტრე-პავლესი (29. VI გვ. 275), წმ. კვირიკესი (25. VII, გვ. 275), წმ. თეკლასი (26. VII, გვ. 275), წმ. ხაბიტონისი (28. IX, გვ. 218). ყველა ეს სხენება, კალენდრის შევსების მიზნით, განგებების გარეშე შეტანილია მხოლოდ A ნუსხაში.

⁴⁹⁴ ორ ოლტყავსას II ბერძნულმოდელიანი (PaR 646) სტროფი („მოწამენო უფლისანო..“) მეორდება იაღგარის იმ ნაწილში, სადაც თავმოყრილია სხვადასხვა დღესასწაულების ზოგადი ხასიათის იბაკონი და წარდგომანი (გვ. 334). ჩვენთვის საინტერესოა სტროფი შეტანილია „მოწამეთა დასადებლებში“ (გვ. 337), ამ შემთხვევაშიც მხოლოდ A ხელნაწერში. საინტერესოა, რომ ეს სტროფებიც მცირედენად სხვაობენ ერთმანეთისაგან. არ არის გამორიცხული, რომ ისინი წარმოადგენენ ერთი ბერძნული მოდელის სხვადასხვა თარგმანს.

ანტონის კანონი 7^ა დ—რომელი მთა[სა ზედა მოსეს თანა], გვ. 75, 32.

მიგებების კანონი 7^ა დ—რომელი მთა[სა ზედა მოსეს თანა], გვ. 91, 24.

ჯვართა აპყრობის კანონი 7^ა დ—რომელი მთასა ზედა [მოსეს თანა ზრახვედი და სახმ ქალ], გვ. 306, 19.

აშკარაა, რომ ოთხივე კანონში პირველი სტროფის დასაწყისი ერთსა და იმავე ტროპარზე მიუთითებს და მას ერთი დანიშნულება აქვს—ძლისპირის ფუნქცია აკისრია IV ხმის VII ვალობაში. მართლაც, ამ ტროპარს აღმოაჩნდა ბერძნული მოდელი ბერძნულ ირმოლოგიონში, გერმანე პატრიარქის აკოლუთიაში (Eu 146^ჯ). ამ კანონების ვალობათა აღნიშნული სტროფები სილაბიკის თვალსაზრისით დიდ სხვაობას არ აჩვენებენ არც ერთმანეთთან და არც ბერძნულ ძლისპირთან მიმართებით (სხვაობა 10—15 მარცვლის ფარგლებს არ სცილდება). ამრიგად, ჩვენთვის საინტერესო 23 აპრილის წმ. გიორგის კანონის ორი ვალობისათვის გამოყენებულია ძლისპირები, მაგრამ ეს ძლისპირები, ისევე როგორც იადგარის სხვა კანონებში შეტანილი ძლისპირები, არ წარმოადგენენ ვალობათარიტმულ-მელოდიურ მოდელს, როგორც ეს არის მიღებული რიტმული პოეზიის ნიმუშებში, ე. ი. იოანე დამასკელისეულ ახალ კანონში.

ამავე დღესასწაულის აქებდითსა ექვსსტროფიანია. აქედან 4 სტროფი მხოლოდ დასაწყისებითაა მოტანილი. ამ 4 დასაწყისიდან ორი მეორდება თეკლას დღესასწაულის ორ ოლტყავსაში, ე. ი. ისეთ მასალაში, რომელიც, მსგავსად წმ. გიორგის დღესასწაულისა, მხოლოდ A ნუსხაშია შეტანილი და იადგარის გვიანდელ შევსებას უნდა წარმოადგენდეს.

საერთო აღმოაჩნდათ წმ. გიორგისა და თეკლას დღესასწაულთა განგებებს ოხითაჲც (გვ. 235 და 316), რომლის ბერძნული მოდელია PaR 670,4. იგივე ოხითაჲ დადასტურდა აგრეთვე აბო ქართველის დღესასწაულის განგებაშიც (გვ. 59) და წმ. თევდორეს განგებაშიც (გვ. 114), ორივე შემთხვევაში დასაწყისებით მოტანილი. ოთხივე დასახელებული დღესასწაული წმინდა მოწამეების სახელზეა დადებული, აქედან სამი (წმ. გიორგი, თეკლა, აბო) დაუცავს მხოლოდ A ნუსხას.

საერთო ვალობები აქვთ 23 აპრილის წმ. გიორგის კანონსა და თეკლას კანონს. წმ. გიორგის კანონი „შედგენილი კანონია“. ამ კანონის I—V ვალობები, მითითების თანახმად, უნდა შეივსოს თევდორობის კანონით. დანარჩენი ოთხი (VI—IX) ვალობა ამ დღესასწაულს საკუთარი აქვს.

ასევე „შედგენილი კანონია“ თეკლას სახელზე დაწერილი კანონიც, რომლის მხოლოდ ორი (VIII—IX) ვალობაა მოტანილი განგებაში, დანარჩენებისათვის კი მითითებულია 23 აპრილის წმ. გიორგის კანონი, რომელსაც I—V ვალობები ნასესხები აქვს წმ. თევდორეს კანონიდან. ამგვარად, თეკლას „შედგენილი კანონი“ ივსება როგორც წმ. თევდორეს კანონის I—V ვალობებით, ასევე საკუთრივ წმ. გიორგის VI—VII ვალობებით⁴⁹⁵. ასეთი აშკარა კავშირი ამ ორი დღესასწაულის განგებებს შორის და განსაკუთრებით კი მათ კანონებში საერთო მასალის დადასტურება, ვფიქრობთ, მიუთითებს იმაზე, რომ გვიან შედგენილი ეს კანონები ერთი რედაქტორის ხელიდან უნდა გამოსულიყო.

⁴⁹⁵ წმ. გიორგის აქებდითსასაც აღმოაჩნდა საერთო სტროფები (III და IV, დასაწყისებით მოტანილი) თეკლას ორ ოლტყავსას III—IV სტროფებთან, რომლებიც ასევე დასაწყისებით არის მოტანილი.

ზემოთ განხილული თეკლას დღესასწაულის განგება დაწესებულია 24 სექტემბერზე. თეკლას ხსენების ეს დღე დაუცავს ლატალის ლექციონარს (T 1256, სქ. d)⁴⁹⁶. ამავე დღეებზეა ეს ხსენება დაწესებული იოანე-ზოსიმეს კალენდარში⁴⁹⁷, მაგრამ თეკლას ხსენებისათვის მეორე დღეც არის შეტანილი იადგარში—ეს არის 26 ივლისი. ამ დღეზეა დაწესებული თეკლას ხსენება პარიზის ლექციონარში (T 1110)⁴⁹⁸ და იოანე-ზოსიმეს კალენდარში⁴⁹⁹.

თეკლას 26 ივლისის კალენდარული ხსენება, განგების გარეშე, იადგარში ჩართულია უადგილოდ (გვ. 275) ორ სხვა ხსენებასთან ერთად, ესენია: პეტრე-პავლეს (გვ. 275)⁵⁰⁰ და კვირიკეს (გვ. 275) ხსენებები. იადგარში ასევე მხოლოდ ხსენებაა (უგანგებოდ) შეტანილი წმ. ხარიტონისა (გვ. 318). ყველა ეს ხსენება მხოლოდ A ხელნაწერში დასტურდება.

ამრიგად, A ნუსხაში თანმიმდევრულად ხდება კალენდრის შევსება წმ. მოწამეთა და წმ. მამათა ახალი დღესასწაულებით. ნაწილი დღესასწაულებისა მხოლოდ კალენდარული ხსენებებით არის წარმოდგენილი, ნაწილი კი—განგებებით.

ზემოთ განხილულ სამ დღესასწაულს აერთიანებს არა მარტო ის, რომ სამივე მხოლოდ A ნუსხას დაუცავს, არამედ პირველ რიგში ის, რომ მათ აქვთ ერთიდაიმავე დანიშნულებით გამოყენებული საერთო პოეტური მასალა. ორ შემთხვევაში (გამონაკლისია აბოს კანონი) განგების ძირითადი ელემენტია „შედგენილი კანონი“, რომლის შევსება წმ. თევდორეს ზოგადი კანონითა და ერთმანეთის მასალით ხდება. სამივე დღესასწაული წმიდათა ხსენებებია. ამ დღესასწაულებს არა აქვთ საკუთარი განგებები ლექციონარში, მათი პოეტური ტროპარები ლექციონარისეულ ფენას არ წარმოადგენენ, ამდენად ეს მასალა იადგარის თავდაპირველ რედაქციას არ განეკუთვნება და შემდგომოდნელ შევსებას წარმოადგენს. ამას მხარს უჭერს ისიც, რომ არც ერთის კანონში არ გვხვდება „სხუანები“.

ამ სამეულს უნდა დაემატოს 3 ნოემბრის წმ. გიორგის დღესასწაულიც (გვ. 318). ამ დღესასწაულის განგებაც, ისევე, როგორც თეკლას და 23 აპრილის წმ. გიორგის განგებები, დამოკიდებულია წმ. თევდორეს ზოგად განგებაზე. ის შედგება ორ ოლტყავსა სტიქარონისაგან, რომლის სტროფები იადგარის მასალაში არ მეორდება. ბერძნული მოდელები ამ სტროფებისა არ ჩანს. ამას მოსდევს „შედგენილი კანონი“, რომლის პირველი ხუთი ვალობისათვის მითითებულია წმ. თევდორეს ზოგადი განგება. დანარჩენი ოთხი ვალობა კი, მიუხედავად იმისა, რომ წმ. გიორგის ეძღვნება, ასევე ზოგადი ხასიათისაა და არ შეიცავს რაიმე სიუჟეტურ მასალას. IX ვალობის პირველი სტროფი, მხოლოდ დასაწყისით მოტანილი („შენ, ყოლად ქებულო, უბიწოო ღმრთისმშობელო, რომელი შემდგომად...“), მეორდება ენკენის (გვ. 294) და პეტრე-პავლეს აღილებდითსაში (გვ. 98), ეძღვნება ღვთისმშობელს და გარკვეული შეზღუდვით ძლისპირის ფუნქციის მქონეა. ამ ძლისპირის ბერძნული მოდელი დაუცავს საბაწმიდურ ირმოლოვიონს (იხ. ძლისპირთა საძიებელი), წმ. გიორგის ეს დღე-

⁴⁹⁶ ეს ნაწილი P-ს აკლავ.

⁴⁹⁷ Calendrier, გვ. 92, 338.

⁴⁹⁸ იხ. აქვე, გვ. 726—728.

⁴⁹⁹ Calendrier, გვ. 81.

⁵⁰⁰ პეტრე-პავლეს ხსენება განგებითურთ შეტანილია იადგარში 28 დეკემბერსაც.

აბოს საგალობლები

ზემოთ განხილული 4 ხსენებიდან ერთი აბო ქართველის ხსენებაა, რომლის განგება და პოეტური მასალა ქართველ ავტორს უნდა ეკუთვნოდეს. ამიტომ ამ დღესასწაულზე ცალკე გვინდა შევჩერდეთ.

განცხადების ზატიკის მეორე დღეს, 7 იანვარს, იადგარის A ნუსხაში შეტანილია აბოს ხსენება. აბოს დღესასწაულის განგება შეიცავს შემდეგ პოეტურ მასალას: ო¹ ო² ლ³ ლ⁴ ტყავასას, აქებდითსას, ორსაგალობელს (აკურთხევდითსა, ადიღებდითსა) და მონოსტროფებს (ოხითაჲ, კელთაბანისაჲ). ამავე შედგენილობისაა განცხადების ზატიკის დანარჩენი დღეების განგებები (გარდა მერვე დღისა), მათ არა აქვთ მხოლოდ მონოსტროფები.

აბოს ხსენების როგორც სტიქარონები, ასევე ორსაგალობელი და კელთაბანისაჲ აგებულია აბოს ცხოვრებისა და წამების ეპიზოდების მასალაზე, ე. ი. აბოს გალობათა ავტორი სარგებლობდა იოანე საბანისძის მიერ დაწერილი აბოს მარტივლობის ტექსტით⁵⁰⁴. ამიტომ აქ ბერძნული პოეტური მოდელები არ იყო მოსალოდნელი და არც არის სინამდვილეში. ბერძნული მოდელი აქვს მხოლოდ ოხითაჲს, რომელიც ზოგადი შინაარსისა და საკუთრივ აბოსათვის არ არის განკუთვნილი. ოხითაჲს ბერძნული მოდელი ბერძნული პარაკლიტონიდან (PaR 670,4) წმინდანთა ზოგად შესხმას წარმოადგენს და ერთნაირი წარმატებით შეიძლება იქნას გამოყენებული ყველა წმინდანისათვის. ამიტომაც, რომ ეს ოხითაჲ შესულია აგრეთვე თევდორე წმიდისა (გვ. 114) და 23 აპრილის წმ. გიორგის დღესასწაულის (გვ. 235) განგებებში. წმ. გიორგის დღესასწაული კი, აბოს მსგავსად, იადგარის მხოლოდ A ნუსხაშია შეტანილი. ორივე დღესასწაულის განგებაში ოხითაჲ შემოტანილია წმ. თევდორეს განგებიდან, რომელიც მოწამეთა ზოგად დღესასწაულს წარმოადგენს.

ამრიგად, აბოს განგება კომპილაციას წარმოადგენს, მაგრამ პოეტური მასალის ძირითადი ნაწილი (სტიქარონები, ორსაგალობელი და კელთაბანისაჲ) ქართველი ჰიმნოდის ორიგინალური შემოქმედებაა. ამავე დროს, აბოს განგება აშკარად ერთიანდება წმ. მოწამეთა დღესასწაულთა ზემოთგანხილულ ჯგუფში, რომელიც მხოლოდ A ნუსხის კუთვნილებაა და ამ ნუსხის შევსებას წარმოადგენს.

ხელნაწერის ახალ შევსებაში, რომელიც იადგარის ახალი ხსენებებით გამოიდრებას გულისხმობდა, ერთი რედაქტორის ხელწერა მოჩანს.

აბოს როგორც სტიქარონების, ასევე ადიღებდითსას პირველი სტროფები არ წარმოადგენენ ძლისპირებს, ვინაიდან ორივე შემთხვევაში პირველი სტროფებითვე იწყება აბოს წამების ეპიზოდების გადმოცემა და ისინი მკიდროდ არიან დაკავშირებული სტიქარონებისა თუ გალობის გაბმულ სიუჟეტურ თხრობასთან. სხვა ვითარებაა აკურთხევდითსა გალობაში, რომლის პირველი სტროფი ბიბლიური VIII გალობის პირველი მუხლის მასალაზეა აგებული⁵⁰⁵: „ყოველნი საქმენი ღმრთისანი და ყოველ“ (გვ. 58). იგივე ტექსტი იადგარში პირველ სტროფად აღმოაჩნდა კიდევ რამდენიმე დღესასწაულის კანონის IV ხმის აკურ-

⁵⁰⁴ კ. კ. ე. ლ. ი. ძე, ახალი საგალობლები აბოს თბილესა, ეტიუდები, VI, გვ. 416.

⁵⁰⁵ ბიბლიური VIII გალობის პირველი მუხლია: „აკურთხევდით ყოველნი საქმენი უფლისანი უფალსა, უგალობდით და უფროასად ამაღლებდით“ (იხ. ფსალმუნის ძველი ქართული რედაქციები, გამოსცა მუჟქალა შანიძემ, თბ., 1960, გვ. 439).

თხევდითსას, ზოგი მხოლოდ დასაწყისი სიტყვებით, ზოგი სრული ტექსტის სახითაც
ესენია: ჭვართა აპყრობის (გვ. 307), თეკლას (გვ. 315), ანტონის (გვ. 76) და
მარიამობის (გვ. 271) კანონები. აქედან თეკლას და მარიამობის (IV) დღესასწა-
ულები, ისევე, როგორც აბო ქართველისა, მხოლოდ A ნუსხის კუთვნილებაა.

ამ გალობათა სილაბიკის შესწავლამ აშკარა გახადა, რომ აკურთხევდითსას
პირველი სტროფის სილაბიკა გავლენას არ ახდენს დანარჩენ სტროფებზე. ხუთი-
ვე შემთხვევაში სხვადასხვა სურათია, მაგრამ ხუთივე შემთხვევაში გალობე-
ბი IV ხმაზეა გაწყობილი. ამავე დროს, ყველა ამ გალობას რეფრენად იმავე VIII
ბიბლიური გალობის პირველი მუხლის მეორე ნაწილი აქვს გამოყენებული.

ამრიგად, აბოს გალობათა ავტორმა აკურთხევდითსას გალობა VIII ბიბ-
ლიური გალობის პირველი მუხლის მასალაზე ააგო. ის არ მიმართავს მისი მოღვა-
წეობის დროისათვის (IX ს.) უკვე ფართოდ გავრცელებულ ავტორიან ძლისპი-
რებს და უპირატესობას აძლევს კანონისა და სტიქარონების უფრო არქაულ
ფორმებს⁵⁰⁶.

აბოს დღესასწაულის განგების ყველა დანარჩენი ელემენტისათვის ავ-
ტორი სარგებლობს ლექციონარიული „ყოველთა წმიდათა“ განგებით⁵⁰⁷,
ოხითაჲ კი მას საერთო აქვს, როგორც ზემოთ ითქვა, წმ. თევდორეს, წმ.
გიორგისა და თეკლას დღესასწაულების განგებებთან.

განცხადების ზატიკის ციკლის მესამე-მეშვიდე დღეების განგებები საე-
სებით ერთნაირი შედგენილობისა და აგებულებისაა (ორსაგალობელი, სტი-
ქარონები, ფსალმუნ-დასდებელი). ამავე გეგმითაა შედგენილი განცხადების
ზატიკის მეორე დღეზე განწესებული აბო ქართველის განგება: აბოს სტიქა-
რონები, ორსაგალობელი და კელთაბანისაჲ დაწერილია საგანგებოდ ამ გან-
გებისათვის. ამდენად, ქართველი ჰიმნოდი ავტორია აბოს საგალობლებისა
და შემდგენელი მთელი განგებისა, რომელიც განკუთვნილია საგანგებოდ
განცხადების ზატიკის მეორე დღეზე შესატანად. ასეთი სამუშაოს ჩატარება
კი შეეძლო პირს, რომელსაც ხელეწიფებოდა A ნუსხის ან მისი პროტოტი-
პის რედაქტორული გამართვა და მისი შევსება ახალი მასალით. მაგრამ, რო-
გორც ჩანს, ქართველი ჰიმნოდი იადგარში მარტო აბოს დღესასწაულის შე-
ტანით არ დაკმაყოფილებულა. A ნუსხის ახალი შევსების სხვა დღესასწაუ-
ლების განგებების შესწავლამ დაგვანახა, რომ ახალი დღესასწაულების შერ-
ჩევა და იადგარში შეტანა ერთ პრინციპს ემსახურებოდა — ამ ნუსხის კალენ-
დრის გავრცობას წმ. მოწამეთა ხსენებებით. ხსენებათა ამ ჩვეულებაში აბოს
დღესასწაულის შეტანა სავსებით ბუნებრივი ჩანს. მეორე მხრივ, ახალი შევ-
სების დღესასწაულების განგებებში საერთო პოეტური მასალის გამოყენე-
ბა იმაზე მიგვიითივებს, რომ ახალი შევსება ერთი რედაქტორის ხელიდან
უნდა იყოს გამოსული.

A-ს თუ მისი პროტოტიპის შევსება ახალი დღესასწაულებით ქართული ეკ-
ლესიის ეროვნული ინტერესებით უნდა ყოფილიყო ნაკარნახევი. საფიქრებელია,
რომ უძველესი იადგარის სწორედ A ნუსხის რედაქტორმა დაიწყო პირველად

⁵⁰⁶ იხ. აქვე გვ. 834—835.

⁵⁰⁷ „ფსალმუნი, ალელუია, სახარებაჲ—ყოველი წმიდათა ამსახურო“ (გვ. 59).

პალესტინური ღვთისმსახურების ამ უძველესი ჰიმნოგრაფიული ძეგლის შევსება ქართული ეკლესიისათვის სასურველი პოეტური მასალით: აბოს ხსენებით და ქართულ ეკლესიაში განსაკუთრებულად პოპულარული დღესასწაულებით (წმ. გიორგის, თეკლას, კვირიკეს). იმავე ეროვნული კურსის გამოხატულება პარიზის ლექციონარის ძირითად ტექსტში შეტანილი აბოს ხსენება (T 118), ლექციონარზე დართული ქართველ წმინდანთა ხსენებების მცირე კალენდარი (T 1434) და იოანე-ზოსიმეს კალენდარში შეტანილი აბოს, არჩილის ხსენებები, მცხეთის ჯვრისა და სხვა დღესასწაულები.

ცალკე ახსნას თხოულობს ხარიტონის ხსენების შეტანა A ხელნაწერში სხვა ახლად შეტანილ ხსენებათა რიგში. ამ ხსენების შეტანა იადგარში, რომელშიც არაიხანა პალესტინელ ქართველ მწიგნობართა წრეში მეტად პოპულარული საბა განწმედილის დღესასწაული, ერთი შეხედვით გაუგებარია. საბა განწმედილის ვრცელი განგება შეტანილია საბაწმიდური მონასტრის ცნობილი მოღვაწის იოანე-ზოსიმეს მიერ სხვადასხვა წყაროების საფუძველზე შედგენილ კალენდარში (იხ. 25 მარტი და 5, 6, 9, 12 დეკემბერი). ამის ანალოგიით, ხარიტონის ხსენების შეტანა უძველესი იადგარის A ნუსხაში ხომ არ ნიშნავს იმას, რომ უძველესი იადგარის ეს რედაქცია შეიქმნა და გადაიწერა პალაერაში ანუ ხარიტონის ლავრაში, სადაც ხარიტონი განსაკუთრებულ პატივში იქნებოდა. ამას მხარს უჭერს: ა) X საუკუნის I ნახევარშივე პალაერაში ქართველთა ინტენსიური მოღვაწეობა, რაც ქართული წერილობითი წყაროებით დასტურდება. ბ) პალაერალების განსაკუთრებული ინტერესი უძველესი იადგარისადმი, რაც იმაში გამოიხატა, რომ თვედორე პალაერელმა სვიმეონ მგალობელს შეუყვება საბაწმიდაში იადგარის გადანუსხვა (Sin. 40) პალაერისათვის⁵⁰⁸. თუ ჩვენი ვარაუდი სწორია, მაშინ პალაერა, საბაწმიდასთან ერთად, უნდა მივიჩნიოთ ქართველების ძლიერ შემოქმედებით ცენტრად⁵⁰⁹, სადაც შეიქმნა უძველესი იადგარის კილ-ეტრატის ნუსხა თავისი ახალი შევსებებით, მაშასადამე, პალაერელი მოღვაწე უნდა ყოფილიყო A ნუსხის ახალი შევსების შემდგენელი⁵¹⁰ და აბოს საგალობლის ავტორიც.

ამ ჩვენი ვარაუდის სასარგებლოდ მეტყველებს ისიც, რომ კილ-ეტრატის ხელნაწერი გასული საუკუნის 50-იან წლებში პ. უსპენსკიმ საბა განწმედილის ლავრაში ნახა და იქიდან წამოიღო. ცნობილია, რომ საბაწმიდაში შექმნილი ხელნაწერები X საუკუნის II ნახევარში გადატანილი იქნა სინაწმიდაზე და ისინი ახლაც ეკატერინეს მონასტრის ქართულ ხელნაწერთა კოლექციას ამშვენებენ. ამდენად უნდა ვივარაუდოთ, რომ კილ-ეტრატი საბაწმიდაში გვიან მოხვედრა და საკუთრივ საბაწმიდური წარმომავლობისა არ არის. ასეთ ვითარებაში მისი პალაერული წარმომავლობა ყველაზე მოსალოდნელია.

ვფიქრობთ, არც ის უნდა იყოს შემთხვევითი, რომ პალაერაში გადაწე-

⁵⁰⁸ სვიმეონ მგალობელი შეიძლება საბაწმიდელი მოღვაწე იყო, მაგრამ არ არის გამორიცხული, რომ ის თვედორე პალაერელმა პალაერიდან მიავიღა საბაწმიდაში იადგარის გადასანუსხვაოდ.

⁵⁰⁹ ტ. გაბაშვილი, შიოსლვა, ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა ელ. მეტრეველმა, თბ., 1956, გვ. 0167.

⁵¹⁰ ძველი ქართული წარმართული კალენდარი: საქ. მუზეუმის მოამბე, ტ. VI, 1931, გვ. 389—391. იხ. აგრეთვე აქვე, გვ. 696—697.

რილია X საუკუნის ერთ-ერთი უძველესი აგიოგრაფიული კრებული Sin. 11, რომელიც სხვა ცნობებთან ერთად შეიცავს აბოს მარტივობის ტექსტსაც⁵¹¹.

ზემოთ განხილული მასალა, როგორც უკვე ითქვა, იადგარის მხოლოდ A ნუსხამ შემოგვინახა. მას არ იცნობენ იადგარის დანარჩენი ნუსხები. მაგრამ ეს არ არის საკმარისი საბუთი იმისათვის, რომ ეს მასალა საკუთრივ A ხელნაწერის შევსებად მივიჩნიოთ. არ არის გამორიცხული, რომ ეს შევსება A ხელნაწერის დედნისეულია. ამ ვარაუდისათვის არსებობს გარკვეული საფუძველი. A ხელნაწერში განცხადების ზატიკის პოეტური მასალა რვა ხმაზეა გაწყობილი. ე. ი. განცხადების ზატიკი ოქტოიხოსია. უძველესი იადგარის სხვა ნუსხებში განცხადების ზატიკი არ წარმოადგენს ოქტოიხოსს. A ხელნაწერში ზატიკის II დღეზე ჩართული აბოს ხსენების პოეტური მასალა წესით II ხმაზე უნდა ყოფილიყო გაწყობილი, სინამდვილეში ოქტოიხოსის პრინციპი დარღვეულია და აბოს განგების ოთხ ღმრთავესა და ორსაგალობლის აკურთხედიისა მეოთხე ხმაზეა დაწერილი. სულ სხვადასხვა ხმაზეა დაწერილი მომდევნო პოეტური მასალა: ადიღებდითსა, აქებდითსა, ოხითაჲ, ჳელთაბანისაჲ (გვ. 57—59). ეს შეუსაბამობა A ხელნაწერის გადამწერს შეუმჩნეველი არ დარჩენია. თავისი დამოკიდებულება ამ ფაქტისადმი მან გამოხატა მინაწერში, რომელიც აბოს დასდებელთა გასწორებულ ფურცლის კიდეზეა მიწერილი: „ესე აბოჲსნი—ღ ზატიკსა, რომელ მეოთხესა სწერიაან...“ (გვ. 57, სქოლიო). ამ მინაწერში, ჩვენი ფიქრით, მითითებულია იმ ფაქტზე, რომ აბოს დასდებლები (სადაც პირველი გალობები დაწერილია მეოთხე ხმაზე) უნდა გადატანილ იქნას ზატიკის მეოთხე დღეზე, რომელიც მეოთხე ხმაზეა გამართული. ამ გზით, მინაწერის ავტორის თვალსაზრისით, გამართება განცხადების ზატიკის ოქტოიხოსია.

A ხელნაწერის ამ მინაწერის ჩვენი ინტერპრეტაცია თუ სწორია, სხვაგვარი ახსნა კი ამ მინაწერს აქამდე ვერ დაეძებნა, მაშინ A-ს მინაწერის ავტორი (A ხელნაწერის გადამწერი) ახდენს აბოს დასდებლის ზატიკის პრინციპებთან შეუთანხმებლობის კონსტატაციას, რაც იმას ნიშნავს, რომ თვითონ ფაქტი აბოს განგების შეტანისა განცხადების ზატიკის მეორე დღეზე არ ეკუთვნის ამ მინაწერის ავტორს, ე. ი. A-ს გადამწერს. ამდენად, ის დღესასწაულები და ხსენებები, რომლებიც აბოს ხსენებასთან ერთად ჩვენთვის ცნობილ უძველეს იადგართა შორის მხოლოდ A ხელნაწერს დაუცავს, არ ყოფილა საკუთრივ A ხელნაწერის შევსება. ეს მასალა A-მ თავისი დედნიდან მიიღო. დედანი კი ჩვენთვის ცნობილი არ არის, მაგრამ ამ დედანზე ერთი რაიმეს თქმა გარკვევით შეიძლება: იგი IX საუკუნის II ნახევარზე ადრეული ვერ იქნება.

ძველი რედაქციის ადღგომის საგალობლები

ადღგომისადმი მიძღვნილი საგალობლები ხელნაწერებში ადღგომის „დასადებლების“ სათაურითაა შესული. ტერმინი „დასადებელი“ თავდაპირველად ფსალმუნური საგალობლის დამატებად აღებული პოეტური ტროპარის

⁵¹¹ Garitte, Catalogue, p. 41. ამ ხელნაწერში აღმოჩნდა ერთი საინტერესო მინაწერი: „იადგარი ტროპოლოჲნი“ (იქვე, გვ. 44), რომელიც იმაზე მიუთითებს, რომ იადგარის ბერძნული შესატყვისია ტროპოლოგიონი. ეს მინაწერიც ადასტურებს პალაერის ქართველ მოღვაწეთა დღ ინტერესს და კარგ გაეცნობიერებას ბერძნულ კიმნოგრაფიაში. იხ. აქვე, გვ. 692—693.

ან ფსალმუნის მეხლის მიმართ იხმარებოდა⁵¹². ამ დანიშნულებით „დასადებელი“ დადასტურებულია ლექციონარსა და იადგარში. შეზღოვმ ამ ტერმინის მნიშვნელობა ფართოვდება და X ს.-ისთვის საგალობლის სინონი-მადაც გვევლინება. აღდგომის საგალობლები ბერძნულში ოქტოიხოსის სახელითაა ცნობილი (ὄχτωήχος — რვა ხმა). ოქტოიხოსის ქართულ შესატყვისად გამოჩნდა ტერმინი კმანი, რომელსაც Sin. 41 ნუსხის გადამწერი უშუალოდ აღდგომის საგალობელთა ტექსტის მომდევნოდ დართულ ანდერძში მიმართავს: „დიდებაჲ ღმერთსა უკუნისამდე, დაესრულნეს კმანი“ (123 v). XI ს-ის ერთ სინურ პარაკლიტონში ამ ბერძნული ტერმინის ქართული თარგმანიც გვხვდება: „პირველი მსგებსი ოხტაიხონისაჲ, რომელ არს რვათა კმათაჲ“ (Sin. 3, 80 r)⁵¹³. აღდგომის დასდებლები შვიდეულის წრის საგალობლებია. მასალა დალაგებულია ხმების მიხედვით გალობათა ძირითადად ერთნაირი თანმიმდევრობით. ამ დასდებელთა ფსალმუნური და მცირე ფორმის პოეტური საგალობლები ლექციონარსა და სინურ კონდაკებში საკვირაო მასალის სახელითაა შესული. სახელწოდებას თვით საგალობელთა ფუნქცია განაპირობებს — აღდგომის დასდებლები სრულდება წლის კვირა დღეებზე ხმების თანმიმდევრობის დაცვით.

აღდგომის საგალობელთა ნუსხები

აღდგომის დასდებლების ძველი რედაქცია შემოგვინახა იადგარის პალესტინურმა ნუსხებმა. აღდგომის საგალობელთა რედაქციებად გამოჩენაც საბაწმიდელ-სინელი მოღვაწის იოვანე-ზოსიმეს სახელთანაა დაკავშირებული. იოვანე-ზოსიმეს რედაქტირებულ მრავალმხრივ საყურადღებო ლიტურგიულ კრებულს Sin. 34-ს ახლავს ანდერძ-მინაწერები, რომელთა მოხმობითაც ხერხდება მასში ასახულ საგალობელთა დაჯგუფება ძველ და ახალ რედაქციებად (ამასთან დაკავშირებით იხ. ზემოთ, გვ. 704). იოვანე-ზოსიმეს მითითებით, აღდგომის საგალობლების ძველი რედაქცია ამავე კრებულში შესული მარხვანის (106r—123r) „წინაჲთ“ — მომდევნოდაა ჩართული (123v—131v), ხოლო ახალი რედაქცია „ზემოთა“ — მარხვანს უსწრებს (48r—56v)⁵¹⁴. მარხვანის მომდევნო აღდგომის საგალობლები რომ კრებულის შემდგენელ-რედაქტორის იოვანე-ზოსიმეს აზრით მართლაც ძველი რედაქციისაა, მეტყველებს აგრეთვე ტერმინი „ძუელი“, რომელიც ამ რედაქციის მიმართაა ნახმარი. ტექსტი იწყება II ხმით, კიდევ იოვანე-ზოსიმეს ხელით მიწერილია: „დასადებლნი წმიდისა აღდგომისანი კმაჲ ა ძუელნი, უფალო დადადყავსა კმაჲ ა და გალობანი სრულიად ზემოთ ჰპოვნე და ლოცვა ყავნ“. მინაწერიდან ჩანს, რომ ძველი რედაქციის I ხმის მასალა ზემოთაა საძიებელი, ბუნებრივია, მინაწერის მომდევნო II—VIII ხმების საგალობლებიც აგრეთვე ძველი რედაქციისაა. Sin. 26-შიც აღდგომის საგალობლების იმ რედაქციას, რომელიც Sin. 34-ის მარხვანის მომდევნო აღდგომის საგალობლებთან დგება, სათაურად აქვს „ძუელნი დასადებლნი აღდგომისანი“. მკვლევარი პავლე ინგოროყვა Sin. 34-ში შესულ საგალობლებს იოვანე-

⁵¹² Lee b, Die Gesāng, S. 274.

⁵¹³ ოქტოიხოსთან დაკავშირებით იხ. Ch. Hapnik, Le texte de l'Octoechos, p. 37—60 (ცალკე ამონაბეჭდი); M. A p p a n u c, История Типикона, опыт, I курс, Л., 1978, с. 67.—71.

⁵¹⁴ „ზემოთ“ და „წინაჲთ“ ტერმინებთან დაკავშირებით იხ. ც. ჭ ა ნ კ ი ე ე ი, პალესტინელ გადამწერ „იოვანთა“ შესახებ, მრავალთავი, III, თბ., 1973, გვ. 45—51.

ზოსიმეს „ანდერძთა უწყების თანახმად“ ორ ჯგუფად ყოფს: „საგალობელნი ძუელნი“ და „საგალობელნი ახალნი“. ამ კლასიფიკაციაში უგულებელყოფილია მარხვანის მომდევნო ძველი რედაქციის მასალა, მათ შორის აღდგომის ძველი რედაქციის საგალობლებიც, ხოლო „ძუელნის“ ჯგუფში თავმოყრილ საგალობელთა შორის შეტანილია აღდგომის საგალობლების ახალი რედაქცია⁵¹⁵.

აღდგომის საგალობელთა ძველი რედაქციის ტექსტი ასახულია შვიდ იადგარში: ჰილ-ეტრატისა H 2123 (A), Sin. 18 (B), Sin. 40 (C), Sin. 41 (D), Sin. 34 (E), Sin. 26 (F) და Sin. 20 (G). ABCD ნუსხები იადგარის მხოლოდ ძველ რედაქციას შეიცავს, ხოლო EFG ნუსხებში ახალი რედაქციის საგალობლების გვერდით შესულია ძველი რედაქციის მასალაც.

A ნუსხაში აღდგომის საგალობლები ბოლო ფურცლებზეა: 307v—313v. ტექსტი მეტად დაზიანებულია, რაც იმითაცაა გამოწვეული, რომ ყველა ფურცელი ეტრატზე გაცილებით ნაკლებ გამძლე ქილზეა ნაწერი. ფურცლები დეფექტურია, კიდევბჩამოხეული, ნაწერი გადალეულია და ცუდად იკითხება, განსაკუთრებით შელახულია ბოლო ორი ფურცელი, ამის გამო ტექსტის ამოკითხვა შესატყვისი მასალის მომარჯვების გარეშე ქირს. A ნუსხა დღეისათვის აღდგომის საგალობელთა ფრაგმენტებს მოიცავს პირველი სამი ხმის ფარგლებში, III ხმა უგალობდითსას მხოლოდ ერთი ნაკლები ტროპარითაა მოღწეული.

B ნუსხაში აღდგომის საგალობლებს უკავია ბოლო 177v—230v და ფ. 78, ტექსტი წყდება VII ხმის უგალობდითსაზე. ძირითადი ნაწილი (177v—230v) ნაწერია მთავრულით, 78r—განსხვავებული მთავრულით, ხოლო verso—გაკრული ნუსხურით. მხოლოდ ერთგან (212r-ზე) V ხმის აქა აკურთხევდითსას ტროპარები სტრიქონებს შორის ჩაწერილია იოვანე-ზოსიმეს ნუსხურით, იმავე გვერდის ქვედა კიდზე მისივე ხელით მიწერილია: „ლოცვა ყავთ“. ეს ფაქტი იმაზე მეტყველებს, რომ B ნუსხის აღდგომის საგალობლებს გაუვლია იოვანე-ზოსიმეს რედაქცია.

C ნუსხა თავნაკლულია, იწყება აღდგომის საგალობლებით, რომელთაც აკლია I ხმა მთლიანად და II ხმის უფალო ღალადყავსას დასაწყისი. საგალობელთა ტექსტი 1r—47v-ზეა, ნაწერია მთავრულით. 26r-ზე, VI ხმის სათაურის მომდევნოდ, გამოტოვებულია ხუთიოდე სტრიქონი, 26v-ზე მონაცვლეობს ძირითადი (მთავრული) და სხვა (ნუსხური) ხელი. ხელის ამგვარი მონაცვლეობა სინური ხელნაწერებისათვის უცხო არ არის.

D ნუსხაც თავნაკლულია, გაბმული ტექსტი იწყება აღდგომის საგალობელთა II ხმის კურთხეულარსას ბოლო ნაწილით. I ხმა ფრაგმენტულადაა მოღწეული, შეიცავს მხოლოდ თავნაკლულ ღალადყავსას და კურთხეულარსას (13r—14v)⁵¹⁶. ტექსტა ნაწერია კალიგრაფიული მთავრულით. აღდგომის საგალობელთა დასასრულს ანდერძია: „დიდებაჲ ღმერთსა უკუნისამდე, დაესრულნეს ჳ მ ა ნ ი, ლოცვა ყავთ, სანატრელნო და პატიოსან [ნო]“ (123v).

E ლიტერით აღნიშნული ნუსხის შემდგენელ-რედაქტორია იოვანე-ზოსიმე. მისი ხელით კიდევბსა და სტრიქონებს შორის უხვადაა ჩაწერილი დამატები-

⁵¹⁵ პ. ი ნ გ ო რ ო ყ ვ ა, თხზ., ტ. 3, გვ. 360—361. პ ა ე ლ ე ი ნ გ ო რ ო ყ ვ ა ს მიერ ძველ რედაქციად მიჩნეულ აღდგომის საგალობლებს ძველ ფენად განიხილავს ლ ა ლ ი ო ო ლ ა მ ა ი ა ი ა ც (იხ. მ ის ი მიქაელ მოდრეკილის საგალობლები, მაკნე, ენისა და ლიტერატურის სერია, № 2, 1972, გვ. 61—64).

⁵¹⁶ ხელნაწერი ცუდადაა აკინძული, I ხმის ეს ვალობები ჩართულია II ხმის მასალაში.

თი მასალა თუ ტექსტთან დაკავშირებული კომენტარები. იოვანე-ზოსიმე ამ ნუსხის ერთ-ერთი გადამწერიცაა. მისთვის დამახასიათებელი გაკრული ნუსხური-თაა ნაწერი ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობელთა ტექსტიც. ამ საგალობლების II—VIII ხმებს უკავია 123v—131v. II ხმის დასაწყისში იოვანე-ზოსიმეს კომენტარია: „დასადებელნი წმიდისა აღდგომისანი კმაჲ ა ძუელნი, უფალო ლალად-ყავსა კმაჲ ა და გალობანი სრულიად, ზემოთ ჰპოვენ და ლოცვა ყავენ“. კომენტარის მიხედვით, ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობელთა I ხმის მასალა „ზემოთ“, კრებულის წინა ნაწილშია შესული. დღეისათვის Sin. 34 ნუსხის ის ფრაგმენტი, რომელიც I ხმის მასალას შეიცავს, დაცულია ლაიპციგის უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის ტიშენდორფის კოლექციაში (Cod. Ms. V 1096 HB I.pzგ), ხოლო ფოტობირი—კ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტში. I ხმის დასასრულს იოვანე-ზოსიმეს კომენტარია: „სხუანი აღდგომისა კმანი ძუელნი და სამარადისონი სრულიად და წარდგომა-იბაკონი და ძუელნი დღესასწაულნი წინაჲთ [ჰპოვენ], ლოცვა ყავთ“. თავის მხრივ ეს კომენტარი მიუთითებს II—VIII ხმების მასალაზე, რომელიც ამ კრებულის „წინაჲთ“, მომდევნო ფურცლებზეა საძიებელი (123v—131v). I ხმის ცისკრის კანონის დასაწყისში იოვანე-ზოსიმეს კიდევ ერთი კომენტარია: „რომლისა დასადებელისა თავი აქა ვაჩინო, ზემოთ, მეხუთესა რვეულსა შინა, ჰპოო და ლოცვა ყავთ“. კომენტარი შეეხება დასაწყისებით მოტანილ იმ ტროპარებს, რომელთა სრული ტექსტი კრებულის მეხუთე რვეულშია საძიებელი. აღდგომისადმი მიძღვნილი სრული ტროპარები მეხუთე რვეულში შესული „უამნის“ ტექსტში ჩართულ კანონშია ფიქსირებული, რომლის სათაურია „დასადებელნი გამორჩეულნი“. კანონში მონაცვლეობს აღდგომის, ჭვრის, მოწამეთა, მღვდელთ-მოძღვართა, შესვენებულთა და ღვთისმშობლის მასალა⁵¹⁷. გამოცემულ ტექსტში ამ მასალასაც ვითვალისწინებთ და აღვნიშნავთ E₁ ლიტერით.

იოვანე-ზოსიმეს რედაქტირებულია F ნუსხაც. ერთი რედაქტორის ხელიდან გამოსული ეს ორი იადგარი რედაქციულად ერთად დგას. ამ ნუსხაშიც ერთმანეთის გვერდითაა ასახული იადგარის ძველი და ახალი რედაქციები. ერთ-ერთი გადამწერის, ი ვ ა ნ ე ს, ანდერძში თარიღად მოხსენიებულია 954 წ. ამ თარიღზე დაყრდნობით ნუსხის შედგენა X ს-ის შუა წლებში ივარაუდება. თარიღის დაზუსტებისათვის საყურადღებოა შემდეგი: E-ში იოვანე-ზოსიმეს ხელით კიდევ მიწერილი ზოგი ტროპარი F-ში უკვე ძირითად ტექსტშია შესული⁵¹⁸. E და F ნუსხათა ურთიერთმიმართების ამსახველი ეს ფაქტი იმაზე მეტყველებს, რომ F ნუსხა E-ს მომდევნოდაა შედგენილი. აღდგომის საგალობელთა ძველ რედაქციას უკავია ხელნაწერის ბოლო ფურცლები: 287v—305v, წყდება VIII ხმის გარდამოთქმანზე, დღეისათვის გალობის სათაურიღაა შემორჩენილი. საგალობელთა ძირითადი ნაწილი ნაწერია ერთი ხელით, მხოლოდ V ხმის დასაწყისი—უფალო ლალადყავსა და ოხითაჲ (298v—299v)—განსხვავებული ნუსხურით. საგალობელთა საერთო სათაურის გასწვრივ ტერმინი „ძუელი“, აგრეთვე V ხმის აქა აკურთხევდითსას მასალა (299v-ს გვერდით კიდევ) და კომენტარი

⁵¹⁷ Sin. 34 ხელნაწერის ლაიპციგურ ფრაგმენტთან, აგრეთვე უამნის ტექსტში ჩართულ აღდგომის საგალობელთა მასალასთან დაკავშირებით იხ. ლ. ხ ე ვ ს უ რ ი ა ნ ი, Sin. 34-ის შედგენილობის საკითხისათვის, მრავალთაეი, VI, თბ., 1978, გვ. 91—96.

⁵¹⁸ სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I, გვ. 97—99, 130.

(304 v-ს გვერდით კიდევ) ნაწერია იოვანე-ზოსიმეს გაკრული ნუსხურით. E და F ნუსხებისათვის დამახასიათებელია ხშირ შემთხვევებში ტროპართა მხოლოდ მოკლე დასაწყისებით მინიშნება.

G ნუსხა 987 წლისაა, ნაწერია ნუსხურით იოვანეს ხელით (ეს იოვანე არ არის იოვანე-ზოსიმე)⁵¹⁹, შეიცავს კერძო დანიშნულების ძლისპირსა და ღვთისმშობლისაანს, სამარადისო დასდებლებს, სულის დასდებლებსა და აღდგომის დასდებლების ძველსა და ახალ რედაქციებს. აღდგომის საგალობელთა ძველი რედაქციის ტექსტი ბოლო ფურცლებზეა წარმოდგენილი (95r—130v). ნუსხის დასასრულს, თვით გადამწერის ანდერძის მომდევნოდ (131v), მთავრულით დართულია აღდგომის დასდებელთათვის განკუთვნილი მწუხრის ფსალმუნური ხაგალობლები.

აღდგომის საგალობელთა მიმართება უძველესი იაღვარის სხვა საგალობლებთან

პირველ რიგში საეკლესია იადგარში ასახულ დღესასწაულთა და აღდგომის მასალის ურთიერთმიმართების საკითხი. შედარების შედეგად შედგა ორი ცხრილი. პირველ ცხრილში ანბანურ რიგზე მოცემულია იმ ტროპართა ნუსხა, რომლებიც საერთოა იადგარის საწელიწდო ციკლისა და აღდგომის დღესასწაულთათვის, გასწვრივ ფიქსირებულია გალობათა ხმა, რაობა და დღესასწაული. თუ მასალა აღდგომაზეც და სხვა დღესასწაულებზეც ერთნაირი ხმითა და გალობის სახელწოდებითაა შესული, კავენებში ერთხელ ვუთითებთ ხმასა და გალობის, ხოლო თუ განსხვავებულით, მაშინ ორივეს აღვნიშნავთ: ჯერ სხვა დღესასწაულთა მონაცემებს, შემდგომ — აღდგომისა. ხოლო სინანულისა და აღდგომის საგალობელთა ზიარ მასალასთან ჯერ აღდგომის დასდებელთა ჩვენებანია მოცემული, შემდგომ — სინანულისა, დასასრულ მითითებულია დღესასწაული.

აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი ზოგი ტროპარი (№№ 12, 13, 40, 165, 170, 172) აღდგომის დასდებლებიდან ჩანს გადასული იადგარის სხვა საგალობლებში (იხ. აქვე, გვ. 859—860). იქმნება შთაბეჭდილება, რომ აღდგომის ცალკეული ტროპარები მოგვიანებითაა მოხვედრილი დიდმარხვის საგალობლებში (იხ. აქვე, გვ. 768). შესაძლოა მათ რიცხვს ზოგი სხვაეც დაემატოს, მაგრამ ძირითადი მასალა მაინც პირიქითაა საგულვებელი, რადგან აღდგომის საგალობლები იადგარის სხვა საგალობლებზე გვიანდელია.

მეორე ცხრილი პირველიდანაა გამოკრებილი. მასში საეკლესიო კალენდრის მიხედვით წარმოდგენილია ის დღესასწაულები, რომელთა მასალა ასახულია აღდგომის საგალობლებში, ხოლო გასწვრივ მიწერილია საერთო ტროპართა რაოდენობა კონკრეტული დღესასწაულისათვის. იმ ტროპართათვის, რომლებიც სხვადასხვა დღესასწაულზე სრულდება, მივმართავთ ტერმინს „ზიარი“: შობა — 16 (1 ზიარი) ნიშნავს, რომ შობის დღესასწაულის 16 ტროპარი აღდგომაზეც სრულდება, ხოლო 16-დან 1, შობისა და აღდგომის დღესასწაულთა გარდა, საზიაროა სხვა დღესასწაულისათვისაც. მოვიტანთ მეორე ნიმუშსაც, როდესაც კავენებში მხოლოდ „ზიარია“ ჩაწერილი: მამათა — 3

⁵¹⁹ პ. ბ. ნ. გ. ო. რ. ო. ყ. ე. ა., თბ., ტ. 3, გვ. 558; ც. ქ. ა. ნ. ი. ე. ე. ი., პალესტინელ გადამწერ იოვანეთა შესახებ, მრავალთავე, III, თბ., 1973, გვ. 46, 48.

(ზიარი) ნიშნავს, რომ მამათა ხსენებაზე გამოყენებული 3 ტროპარი სრულდება აღდგომის დღესასწაულზეც, მაგრამ სამივე სხვა დღესასწაულთა კუთვნილებაა. ხოლო რა მასალა და რომელი დღესასწაულისა, ამის მოძიება შეიძლება I ცხრილში. ყველა დღესასწაულის აღნუსხვას I ცხრილში და საზიარო დღესასწაულთა რიცხვის ჩვენებას II ცხრილში იმიტომ მივმართავთ, რომ დღეისათვის ქირს კვლევთ, კონკრეტულად რომელი დღესასწაულიდან გადმოვიდა მასალა აღდგომის საგალობლებში.

აღდგომის საგალობლების ტროპართა ჯამია 1633. საწელიწდო ციკლისა და აღდგომის დღესასწაულთა საერთო ტროპარების რიცხვი I ცხრილის მიხედვით 212-ია. მათ შორისაა 41 ტროპარი, რომელიც აგრეთვე საზიაროა, მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ აქ უკვე აღდგომის მასალა გადასული სინანულის დასდებლებში (ამათან დაკავშირებით იხ. ქვემოთ, გვ. 918).

I ცხრილი

1. აღდგომაჲ ქრისტჳსი ვიხილეთ⁵²⁰ (VII უფ. ღღ.—VII აქა აკ., აქ.)—განრღვეულისა.
2. აღდგომითა უფლისაჲთა ჯოჯოხეთი შეიმუსრა (VIII დსდ.—VIII აქა აკ.)—აღესება.
3. აღიღებს სული ჩემი უფალსა (VI,9)—განცხადების ზატიკი.
4. აემართა ძლიერი ბექედი შენი (III ჯრ.—III აქ.)—სინანულისა.
5. ამალდა ნიში ჭუარისა შენისაჲ (IV აქ.—IV ჯრ.)—ჯვართა აპყრობა.
6. ანგელოზთა განწყობილებითა (VII,9)—განცხადების ზატიკი.
7. ანგელოზთა ერნი შენდა დიდებასა შესწირვენ (VIII სწმ.)—იაკობ მოციქულისა და იოვანე მახარებლისა, განრღვეულისა, იოვანე ნათლისმცემლის შობა, ფერისცვალება.
8. აღმოედინ განკრწნისაგან (II,6)—თევდორობა, მოციქულთა.
9. აჰკედ ძელსა ზედა, ვითარცა ჯერ-იჩინე (I,6)—ენების შაბათი.
10. აჰკედ ძელსა ზედა სიტყუაჲ ეგე (IV,9)—ჯვართა აპყრობა.
11. გადიღებთ შენ, სახარულევანო (VII,9)—განცხადების ზატიკა.
12. გადიღებთ შენ, ქალწულო (II,9)—თევდორობა.
13. გადიღებთ შენ ყოველი თესლები (I,9)—ფერისცვალება, ღეთისმშობლის შობა.
14. გალობასა შენდა შევსწირავთ (I,8)—ღეთისმშობლის შობა.
15. გამოუბრწყინდა მადლი შენი (I,4)—განცხადება.
16. განანათლე, ქველის-მოქმედ (I,3)—განცხადება.
17. განანათლენ ეკლესიანი (IV უფ. ღღ.—IV აქა აკ.)—მიგებება.
18. განმადლიერე მე, ქრისტე, დამამტკიცე (II,3—VI,3)—მოციქულთა.
19. განმადლიერე მე, ქრისტე, რომელი ქალწულისაგან (I,3)—განცხადება.
20. გაქებთ შენ, ქრისტე (II აქ.)—სტეფანესი.
21. გიგალობთ შენ, ქალწულო (IV უფ. ღღ.—III უფ. ღღ.)—მიგებება.
22. გიხაროდენ, დედაო ნათლისაო (I შსხ.—I აქ.)—სინანულისა.
23. გიხაროდენ, მარიამ, კაცთა სიქადულო (VIII შსხ.—VIII აქ.)—სინანულისა.

⁵²⁰ კერძისა და სტრიქონის მოძიება შეიძლება ტროპართა საძიებლის საშუალებით.

24. გიხაროდენ ცასა და საყდარსა (I შსხ.—I აქ.)—სინანულისა.
25. გვკსნენ ჩუენ ყოვლისაგან ქირისა (III აქ.)—სინანულისა.
26. დაგვცვენ შენნი მოსაენი (I, 2—I, III, 2)—სულთა.
27. დაებეჭდე საფლავსა შინა (I, 7)—ენების შაბათი.
28. დაუსაბამოჲსა სიტყვსა სამკვდრებელო ტაძარო (III, 9)—მარიაშობა.
29. დაფარნა ცანი შუენიერებაჲმან (II, 4—IV, VI, 4)—მოციქულთა.
30. დედაჲ მეუფისაჲ (IV, 9)—მთავარანგელოზთა.
31. დედაო კაცთმოყუარისა ღმრთისაო (VII აქ.)—სინანულისა.
32. დედასა შენსა, ქრისტე, ღმრთისმშობელსა (III, 3)—მარიაშობა.
33. დიდებაჲ შენდა, დიდებაჲ შენდა, მეუფეო დიდებისაო, რომელი ნეფსით (I, 2)—სულთა.
34. დიდი საყუდელი (IV უფ. ლღ., შსხ.—IV აქ.)—სინანულისა.
35. დიდითა წყალობითა შენითა, ქრისტე (II სწმ.)—მღვდელთ-მოძღვართა.
36. დიდო ძალო ქერობინთაო (VIII შსხ.—VIII აქ.)—სინანულისა.
37. ევაჲ განკვესენ, ქალწულო, შობითა შენითა (I, 3)—ღვთისმშობლის შობა.
38. ევედრე ღმერთსა, რომელი შევ (VIII, 4)—შობა.
39. ერნი წინაშე დგანან (V სწმ.)—ლაზარობა, ჩვილთა ყრმათა, ფერისცვალება.
40. ვადიდებდეთ ყოველნი ქალწულსა (IV, 9)—ანტონისი.
41. ვაკურთხევდეთ მამასა მოწყალესა (VIII, 8—VIII ოხ.)—სინანულისა.
42. ვაქებდეთ ღმერთსა, მამასა მოწყალესა (VII აქ.—I აქ.)—განცხადების ზატიკი.
43. ვინ არს, ვითარ უფალი (II სწმ.)—ჯვრის გამოჩინება.
44. ვლადებთ შენდა, ქრისტე, რომელი ჰზი (V, 6)—ღვთისმშობლის შობა.
45. ზღუდე ჩუენდა იქმნა ჯუარი (IV აქ.—IV ჯრ.)—ჯვართა აპყრობა.
46. თავს-იდეჲ ვნებაჲ ნეფსით (I, 7)—ენების შაბათი.
47. თანა-არსსა მამისასა, ძესა მხოლოდშობილსა (IV, 7)—ჯვართა აპყრობა.
48. თესლისაგან დავითისა (III, 6)—მარიაშობა.
49. ისრაელი მონებისაგან იქსენ (VIII, 1)—შობა.
50. იქადიან წმიდანი დიდებითა (VI აქ.—III აქ.)—თევდორობა.
51. იხარებს წმიდაჲ ეკლესიაჲ (IV უფ. ლღ.—IV აქა აქ.)—მიგებება.
52. იხილეთ, იხილეთ, რამეთუ მე ვარ ღმერთი—(VIII, 2) შობა.
53. იხილეს ყოველთა დაბადებულთა (IV, 9)—მიგებება.
54. კეთილი საუნჯე (IV უფ. ლღ.—IV აქ.)—სინანულისა.
55. კლდენი განიჰნეს (VIII უფ. ლღ.)—ენების შაბათი.
56. კრებულ არიან ანგელოზნი (IV აქ.—IV, V კლთბ.)—ამაღლება.
57. კრებული მთავარანგელოზთაჲ (I სწმ.)—ხორციელი.
58. კურთხეულ არს ქრისტე (VI, 9)—განცხადების ზატიკი.
59. კურთხეულ ხარ შენ შორის დედათა (VIII, 9—VIII აქ.)—სინანულისა.
60. მადლი მოციქულთაჲ (III, 8)—ორმოცთა მოწამეთა.
61. მარადის ღმრთისმშობელო (VIII, 1)—შობა.
62. მესამესა დღესა ასდევ მკუდრეთით (IV, 9)—ამაღლება.
63. მესმა სმენაჲ შენი (III, 4)—მიგებება, მარიაშობა.
64. მესმა სმენაჲ კორცშესხმისა შენისაჲ (VIII, 4)—შობა.
65. მესმა, უფალო, სმენაჲ შენი და გადიდებთ (I, 4)—ხარება.

66. მეუფეო დიდებისაო, გუაცხოვენ ჩუენ (III, 1) — ორმოცთა მოწამეთა.
67. მთავრობათა (+ და კელმწიფებათა) დაუკუირდა (IV, 9) — მთავარანგელოზთა.
68. მოვედით, ერნო, დიდებასა შევესწირვიდეთ (VIII, 2) — განცხადების ზატიკი.
69. მოველოდე წყალობასა (IV, 2) — ჭვართა აპყრობა.
70. მოიხილე, მაღალო, წყალობითა (IV, 2) — ჭვართა აპყრობა.
71. მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით და უგალობდეთ (I, II, IV, 2 — I, II, 2) — ბზობა, მარტვილია, მოციქულთა, მარიაშობა, ღვთისმშობლის შობა, ენკენია, ჭვართა აპყრობა.
72. მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით და უფროჲსად (I, III, IV, 2 — III, IV, 2) — მღვდელთ-მოძღვართა, მიგებება, ორმოცთა მოწამეთა, მთავარანგელოზთა.
73. მოსე ვითარ იხილა (IV, 2) — ჭვართა აპყრობა.
74. მოსლევასა შენსა, ქრისტე (VIII უფ. ღღ.) — ვნების შაბათი.
75. მოსცა უფსკრულმან (I, 4) — განცხადება.
76. მოციქულთა კრებულმან (IV, 9, ღღ. — VIII აქა აქ., აქ.) — აღვსება, ახალკვირიაკე.
77. მწუხრისა გლობასა შევესწირავთ შენდამი, ქრისტე, შეიწირე (V უფ. ღღ.) — დიდმარხვის II კვირის ორშაბათი და III კვირის სამშაბათი.
78. მწუხრისა ლოცვაჲ (I უფ. ღღ. — I, II უფ. ღღ.) — ჩვილთა ყრმათა.
79. მხოლოო, მოწყალეო (V, 6) — სულთა.
80. მხოლოსა შორის დედათა (I, 3) — ღვთისმშობლის შობა.
81. ნათელ ხარ შენ, ქრისტე, ნათლითა შენითა (VIII, 5) — იოვანე ნათლისმცემლის შობა.
82. ნათელი გამოჩინებული (VI ჭრ. — VI აქ.) — სინანულისა.
83. ნათელი მოვიდა (IV უფ. ღღ. — IV აქა აქ.) — განცხადების ზატიკი, მიგებება.
84. რაჲ მივაგოთ უფალსა (VI კლთბ. — VII კლთბ.) — აღვსება.
85. რომელთა მოვიდეთ ნიში (II ჭრ. — II აქ.) — სინანულისა.
86. რომელი აჰმალდი (IV, 7) — ჭვართა აპყრობა.
87. რომელი თაყუანის-იციებები (III, 8) — ვნების ხუთშაბათი, მარიაშობა.
88. რომელი იშვეჲ ქალწულისაგან, ღმერთ რაჲ ხარ (IV, 7) — ჭვართა აპყრობა.
89. რომელი იშვეჲ, ქრისტე, ქალწულისაგან და წიაღთაგან მამისათა (VIII, 7) — შობა.
90. რომელი მამრსა და სულისა წმიდისა თანა (IV, 9) — ამალეება.
91. რომელი მაყულოვანსა შინა გამოუჩნდი ცეცხლითა (I, 7) — მღვდელთ-მოძღვართა, განცხადება, ვნების შაბათი, მარტვილია, ფერისცვალება, სულთა.
92. რომელი მთასა ზედა მოსეს თანა ზრახვედი (IV, 7) — ანტონისი, მიგებება, გიორგობა, ჭვართა აპყრობა.
93. რომელი მთასა წმიდასა (VIII, 8) — შობა.
94. რომელი სამებით და ერთარსებით იდიდების (II, 8) — ენკენია.
95. რომელი საფლავსა დაიდევ (I, 7) — ვნების შაბათი.
96. რომელი საშოსა დაემკჯდრა ქალწულისასა (VIII, 7) — შობა.
97. რომელი ქალწულისაგან უთესლოდ (VII, 8 — VIII, 8) — განცხადების ზატიკი.

98. რომელი ძელსა ზედა (I,7)—ენების შაბათი.
99. რომელი კორციელ იქმენ ქალწულისაგან (IV,1—I,1)—ბზობა.
100. რომელმან დასაბამითგან დამონებულნი (I,9)—ენების შაბათი.
101. რომელმან დასაბამსა ცანი (VIII,7)—შობა.
102. რომელმან სამთა ყრმათა (VIII,7)—შობა.
103. რომელმან სიტყუითა ღმერთი (I,1)—ბზობა.
104. რომელმან ქალწული შემდგომად შობისა (IV,6)—მიგებება, ჭვართა აპყრობა.
105. რომელმან წინაწარმეტყუელთა კმანი (I აქ.—II,9)—ენენია.
106. რომელსა ქებით (VII აქ.)—სინანულისა.
107. საკვრველებათა მოწყალებისა შენისათა (III,4)—მარიამობა.
108. სამებაჲ ღმერთი (IV,8)—ამაღლება.
109. სამებასა ერთარსებასა მორწმუნენი (I,7)—მღვდელთ-მოძღვართა, მამათა, იოვანე ნათლისმცემლის შობა, ღვთისმშობლის შობა, გიორგობა.
110. სამებასა თაყუანის-ვსცემ(დ)თ (III,7)—მარიამობა.
111. სამთა ყრმათა საკუმილსა შინა სამებზისა ძლიერებითა მეფესა (II,7)—მოციქულთა.
112. სამთა ყრმათა საკუმილსა შინა სამებისა ძლიერებითა ცეცხლისა აღი (III,7)—მარიამობა.
113. სასოო სოფლისაო (III უფ. ღღ.—III,9)—დიდმარხვის VI კვირის ოთხ-შაბათი.
114. საფარველი ჩუენი (VIII ჳრ.—VIII აქ.)—სინანულისა.
115. საშინელისა და უხილავისა (VI სწმ.)—ამაღლება, მოციქულთა.
116. საშოხსაგან ქალწულისა გამოხუედ (VIII,6)—შობა.
117. საკურველად საძლეველად (IV აქ.—IV ჳრ.; IV ჳრ.—IV აქ.)— ჭვართა აპყრობა, აღდგომის იბაკო, სინანულისა.
118. სიკუდილი მოაკუდინა (I,1)—სულთა.
119. სიმრაველთაგან ცოდვათა ჩემთაჲსა (VIII,5)—შობა.
120. სიმტკიცე და ლხინებაჲ (III,3)—ორმოცთა მოწამეთა.
121. სიტყუაჲ კორციელ იქმნა (I,6)—ხარება.
122. სიქადულო სოფლისაო (I აქ.—I შსხ.)—დიდმარხვის II კვირის პარასკევი.
123. სიღრმესა ცოდვათა ჩემთასა (IV,6)—მიგებება.
124. ტაძარი ხარ მაცხოვრისაჲ (I შსხ.—I აქ.)—სინანულისა.
125. უბიწოო ღმრთისმშობელო, ქალწულო (I,2)—ხარება, სულთა.
126. უფალო, და ვითარცა გამოხუედ დაბეჭდულით საფლავით (V ოხ.—V უფ. ღღ.)—აღვსება, ახალკვირიაკე.
127. უფალო, დაბეჭდულისაგან საფლავისა (კლთბ.—V უფ. ღღ.)—ახალკვირიაკე.
128. უფროხსად გიგალობთ შენ, ყოლად წმიდაო ქალწულო (III,4)—მარიამობა.
129. უხრწნელო დედაო (III,1)—მარიამობა.
130. ფარაო ეტლებითურთ (I,1)—მღვდელთ-მოძღვართა, ბზობა, მარტილია, სულთა.
131. ქალწულად და დედად შენ გადიდებთ (I,4)—ღვთისმშობლის შობა.
132. ქალწულებაჲ შენი (II,9)—ენების პარასკევი, მოციქულთა.

133. ქალწულმან შევ, გამოუცდელი (VIII,3)—შობა.
134. ქალწულმან (ქალწულო, რომელმან) შევ მაცხოვარი (VII,4—VII აქ.)—სინანულისა.
135. ქალწულო დედაო, უსძლოო (V,3—V აქ.)—სინანულისა.
136. ქალწულო კურთხეულო, დიდებულო (VII აქ.)—სინანულისა.
137. ქალწულო, რომელმან შევ (VII,9—VII აქ.)—დიდმარხვის VI ხუთშაბათი.
138. ქალწულსა შემდგომად შობისა (VIII,5)—შობა.
139. ქებაჲ შენდა, ქრისტე (IV აქ.)—სინანულისა.
140. ქერობინთა ზედა მჭდომარესა (IV,3)—ჯვართა აპყრობა.
141. ქმნულნი კელთა შენთან (VII აქ.)—სინანულისა.
142. ქრისტე შენგან კორციელად იშვა (IV,9)—ამაღლება.
143. ღამითგან აღვიმსობთ, გიგალობთ (VIII,5)—შობა.
144. ღამითგან აღვიმსობთ, უფროასად გიგალობთ (III,5)—მარიამობა, ორმეოცთა მოწამეთა.
145. ღამითგან აღვიმსობთ, შენდა დიდებასა შევესწირეთ (I,5)—ენკენია, სულთა.
146. ღამისა წარსლვითა მოგუეახლა (II,5)—ენების პარასკევი.
147. ღალადებასა შენდა შევესწირავთ, უფალო, რომელი განზრახვით (I უფ. ღლდ.)—ენების პარასკევი.
148. ღალად-ვყავ სულთქუმით (III,6)—ორმეოცთა მოწამეთა, მარიამობა.
149. ღალად-ვყავ (ვლალატ-ყავ) კირთა გულისა ჩემისაჲთა (I,6)—ენების შაბათი, ბზობა, ფერისცვალება.
150. ღალად-ვყავ (ვლალატ-ყავ) კირსა ჩემსა მოწყალისა მიმართ ღმრთისა (I,6)—ხარება, მღვდელთ-მოძღვართა, ენების შაბათი.
151. ღალატ-ვყავ შენდამი (VII უფ. ღლდ.)—დიდმარხვის V კვირის კვირა ღღე.
152. ღალატ-ვყავ კირსა ღმრთისა მიმართ მოწყალისა (V,6)—განცხადება, მარტვილია, ღვთისმშობლის შობა, ენკენია.
153. ღმრთისმშობელო, სასოო (III უფ. ღლდ. და შსხ.—III აქ.)—დავით-იაკობისი, სინანულისა.
154. ღმრთისმშობელო ქალწულო, მიიღე სინანული (VII იბაკო—VII შსხ.)—ლიტანიის იბაკონი.
155. ღმრთისმშობელო ქალწულო, ყოლად ძალ-გიც (VI შსხ.—VI აქ.)—სინანულისა.
156. ღმრთისმშობელო ქალწულო, შენ ხარ კიდობანი სიწმიდისაჲ (V შსხ.—V აქ.)—სინანულისა.
157. ყოველნი მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა უგალობდეთ, მორწმუნენი (I,7)—მამათა, ფერისცვალება.
158. ყოველნი საქმენი ღმრთისანი და ყოველი დაბადებული (IV,8)—აბოსი, ანტონისი, მარიამობა, ჯვართა აპყრობა, თეკლასი.
159. ყოველნი საქმენი შენნი გაქებენ (II,8)—განცხადების ზატიკი.
160. ყოველნი საქმენი შენნი კეშმარიტებით არიან (I,7)—ბზობა, ღვთისმშობლის შობა.
161. ყოლად ნათელი ქალწული (I,9—I შსხ.; I შსხ.—I აქ.)—მამათა, ღვთისმშობლის შობა, სინანულისა.

162. ყოლად წმიდაო ღმრთისმშობელო, დღეთა (VI შსხ.—VI აქ.)—სინანულისა.
163. შენ, გამოუცდელი ქორწინებისაგან (VIII,4)—განცხადების ზატიკი.
164. შენ გაქებენ მკედრობანი ანგელოზთანი (IV, V სწმ.)—იოვანე ნათლისმცემლის თავის კვეთა.
165. შენ, ღედასა ნათლისასა (III,9)—ენების ხუთშაბათი, მარიაშობა.
166. შენ, დიდებულო ღმრთისმშობელო (I,9)—მარტვილა.
167. შენ, ზეცისა ბქე, კარაიე სიწმიდისა (I,9)—მღვდელთ-მოდღვართა, განცხადება, ღეთისმშობლის შობა.
168. შენ, მეუფეო, რომელსა განწყობილნი ანგელოზნი (IV,8)—მთავარანგელოზთა.
169. შენ, ნათლისა ღედასა და ქალწულსა (IV,9)—ამაღლება, ჟვართა აპყრობა.
170. შენ, რომელი გიხილა, ჰქვე (1,9)—სტეფანესი.
171. შენ, სამებასა, გაკურთხევთ (1,8)—მარტვილა, ღეთისმშობლის შობა.
172. შენ, უკუდავების წყაროსა (III,9)—მარიაშობა.
173. შენ, ქრისტე, გაკურთხევთ, ვითარცა მოწყალე ხარ (I,8)—ღეთისმშობლის შობა.
174. შენ, ქრისტე, რომელი მსახურთა მიერ (V,9)—ენების პარასკევი.
175. შენ, ქრისტე, რომელმან გვრგვინოსან ჰყვენ (V,9)—განცხადების ზატიკი.
176. შენ, ქრისტე, რომელსა გიგალობენ (V,9)—განცხადების ზატიკი.
177. შენ, ღმერთო ჩუენო, რომელმან ჰბრძანე (IV,8)—მთავარანგელოზთა.
178. შენდა მსხუერპლსა შეეწირავეთ (IV სწმ.)—თევდორობა.
179. შენი მშვდობაა მომეც ჩუენ (III,5)—მარიაშობა.
180. შთამაგდეს მე სიღრმესა (II,6—VIII,6)—შობა, თევდორობა.
181. შიშსა შენსა, მაცხოვარ (III შსხ.—III აქ.)—სინანულისა.
182. ჩუენ მოსრულ ვართ ვედრებად შენდა (II შსხ.—II აქ.)—სინანულისა.
183. ცანი ცათანი და ანგელოზნი (VI,8)—განცხადების ზატიკი.
184. ძელი ცხორებისაჲ, ჟუარი შენი (VII უფ. ღლდ.—VII ჟრ.; VII ჟრ.—VII აქ.)—ენების პარასკევი, სინანულისა.
185. ძელითა (ჟუარითა) დაქსენ ცოდვაჲ (IV,4)—ჟვართა აპყრობა.
186. ძელმან ჟუარისა შენისამან, ქრისტე, სიკუდილი დათრგუნა (IV,9)—ამაღლება.
187. ძმ ღმრთისაჲ ამაღლდა (I უფ. ღლდ.—I ჟრ.)—ენების პარასკევი.
188. ძლიერ ხარ შენ, უფალო (I,3—VIII,3)—ფერისცვალება.
189. ძლიერებაჲ ჟუარისაჲ გამობრწყინდა (VI უფ. ღლდ.—II, VI ჟრ.)—ღიდმარხვის V სამშაბათი.
190. წინამძღუარსა ცხორებისასა აკურთხევდით ყრმანი (V,8)—განცხადების ზატიკი.
191. წინამძღუარსა ცხორებისა ჩუენისა (V კლთბ.)—ენების შაბათი.
192. წინაშე შენსა, ღმრთისმშობელო, მოვივლტით (IV შსხ.—IV აქ.)—სინანულისა.
193. წმიდაჲ წმიდათაჲ ღმრთისმშო (V,9—V უფ. ღლდ.)—ენების პარასკევი.
194. წმიდაჲ წმიდათაჲ, წმიდაჲ ქალწული (VIII შსხ.—VIII აქ.)—სინანულისა.

195. წმიდაო დედოფალო, ღმრთისმშობელო, ლხინებაჲ შენმიერი (II შეს.—II აქ.)—დიდმარხვის IV კვირის ოთხშაბათი, სინანულისა.
196. ჳირსა ჩემსა უფლისა მიმართ (IV,6)—მიგებება.
197. კმასა ანგელოზისასა ელაღადებ(თ) შენდამი (IV,5)—ჯვართა აპყრობა.
198. ჳორცი უფლისაჲ, სისხლი მაცხოვრისაჲ (V სწმ.) — დავეით-იაკობისი, მღვდელთ-მოძღვართა, ჳაქარისა დაღუმება, ჳვრის გამოჩინება.
199. ჳუარი არს სიქადულ (II, VIII ჳრ.—II აქ.)—სინანულისა.
200. ჳუარი შენი ამალღდა (VIII ჳრ.—VIII აქ.)—სინანულისა.
201. ჳუარი შენი, ჳრისტე, ჳეციით გამოჩნდა (V ჳრ.—V აქ.)—სინანულისა.
202. ჳუარი წმიდაჲ, სასოჲ მორწმუნეთაჲ (I ჳრ.—I აქ.)—სინანულისა.
203. ჳუართა განცხადნა (VIII ჳრ.—VI აქ.)—სინანულისა.
204. ჳუართა სიკუდილი მოაკუდინე (I უფ. ღღღ.)—ვნების პარასკევი.
205. ჳუართა ჳრისტემან სიკუდილი წარმოტყუენა (I, 1)—სულთა.
206. ჳუარისა შენისა აღმართებითა (II, 5)—ვნების პარასკევი.
207. ჳუარმან შენმან, ჳრისტე, განანათლნა (V ჳრ.—V აქ.)—სინანულისა.
208. ჳუარსა დაემრჳულაჲ განზრახვიით (II, 5—I, 6)—ვნების პარასკევი.
209. ჳუარსა დაემრჳულაჲ, ვენაჯი (VII უფ. ღღღ.—VII ჳრ.)—ვნების პარასკევი.
210. ჳუარსა პატიოსანსა ყოღადვე ვაღიღებღეთ (III ჳრ.—III აქ.)—სინანულისა.
211. ჳუარსა ჳრისტესსა თაყუანის-ცემად (VII ჳრ.—VII აქ.)—სინანულისა.
212. ჳუარსა შენსა პატიოსანსა თაყუანის-ვსცემთ (III წარღგომა-იბაკონი—III ჳრ.)—აღდგომის იბაკონი.

II ცხრილი

1. ხარება	4 (2 ჳიარი)
2. 25. XII, შობა	16 (1 ჳიარი)
3. 26. XII, დავეით-იაკობისა	2 (ჳიარი)
4. 27. XII, სტეფანესი	2
5. 29. XII, იაკობ მოციქულისა და იოვანე მახარებლისა	1 (ჳიარი)
6. 1. I, მღვდელთ-მოძღვართა	8 (7 ჳიარი)
7. 6. I, განცხადება	7 (3 ჳიარი)
8. 7. I, აბოსი	1 (ჳიარი)
9. განცხადების ჳატიკი	14 (1 ჳიარი)
10. 17. I, ანტონისი	3 (2 ჳიარი)
11. 28. I, მამათა	3 (ჳიარი)
12. 29. I, ჳვრის გამოჩინება	1
13. 2. II, მიგებება	11 (5 ჳიარი)
14. ხორციელი	1
15. დიდმარხვის I კვირის შაბათი, თვეღორობა	4 (2 ჳიარი)
16. „ II კვირის ორშაბათი	1 (ჳიარი)
17. „ II კვირის პარასკევი	1
18. „ III კვირის სამშაბათი	1 (ჳიარი)
19. „ IV კვირის შაბათი, ორმეღოტა მოწამეთა	6 (3 ჳიარი)

20.	დიდმარხვის V კვირის კვირა დღე	1
21.	„ V კვირის სამშაბათი	1
22.	„ VI კვირის ოთხშაბათი	1
23.	„ VI კვირის ხუთშაბათი	1
24.	„ VI კვირის შაბათი, ლაზარობა	1 (ზ-არი)
25.	ენების კვირის ხუთშაბათი	2 (ზიარი)
26.	„ „ პარასკევი	12 (3 ზიარი)
27.	„ „ შაბათი	12 (3 ზიარი)
28.	ბზობა	6 (4 ზიარი)
29.	აღვსება	4 (2 ზარი)
30.	ახალკვირიაკე	3 (2 ზიარი)
31.	ზატიკის II კვირის შაბათი, განრღვეულისა	2 (1 ზიარი)
32.	ზატიკის III კვირის ხუთშაბათი, ჩვილთა ყრმათა	2 (1 ზიარი)
33.	ამაღლება	8 (2 ზიარი)
34.	მარტვილია	6 (5 ზიარი)
35.	მოციქულთა	7 (4 ზიარი)
36.	25. VI, იოვანე ნათლისმცემლის შობა	3 (2 ზიარი)
37.	6. VIII, ფერისცვალება	7 (6 ზარი)
38.	15. VIII, მარიამობა	17 (7 ზიარი)
39.	29. VIII, იოვანე ნათლისმცემლის თავის კვეთა	1
40.	8. IX, ღვთისმშობლის შობა	14 (8 ზიარი)
41.	13. IX, ენკენია	5 (3 ზიარი)
42.	14. IX, ჭვართა აპყრობა	18 (6 ზიარი)
43.	24. IX, თეკლასი	1 (ზიარი)
44.	27. IX, ზაქარიას დაღუმება	1 (ზიარი)
45.	23. IV; 3. XI, გიორგობა	1 (ზიარი)
46.	14. XI, მთავარანგელოზთა	5 (1 ზიარი)
47.	სულთა	9 (4 ზიარი)
48.	სინანულისა	38 (4 ზიარი)
49.	ლიტანიის იბაკონი	1
50.	აღდგომის იბაკონი	2 (1 ზიარი)

საერთო მასალა დაიძებნა თითქმის ყველა დღესასწაულზე სხვადასხვა პროპორციით. თანხვედრილ ტროპართა ყველაზე მეტი რაოდენობა დადასტურდა შობაზე—16 (1 ზიარი), განცხადების ზატიკზე—14 (1 ზიარი), ენების კვირაზე—26 (8 ზიარი), მარიამობაზე—17 (7 ზიარი), ჭვართა აპყრობაზე—18 (6 ზიარი). შემთხვევათა უმრავლესობაში სხვა დღესასწაულთა და აღდგომის საერთო ტროპარები ერთსა და იმავე გალობასა და ხმას განეკუთვნებიან.

საერთო ტროპარებად მივიჩინეთ ისინი, რომლებიც: ა. ზედმიწევნით თანხვედებიან (№№ 1, 2, 5, 17, 20, 24, 31, 35, 36, 38, 41, 47—49, 51, 57—59, 61, 63—65, 71, 72, 77, 79, 84, 86, 88—90, 93, 95—99, 102, 104, 106, 108, 116, 117, 119, 121, 123—126, 128, 130, 132, 135, 137, 138, 140—143, 146, 147, 150, 151, 154—158, 160, 162, 163, 165, 166, 168, 169, 177, 179—182, 184, 185, 187, 188, 192—195, 198, 200, 205—207, 210, 212).

ბ. მხოლოდ ვარიანტულ სხვაობებს გვიჩვენებენ (№№ 4, 7, 29, 33, 39, 52, 60, 67, 83, 115, 129, 134, 196).

გ. მოკვეცილი აქვთ ბოლო ან ერთვით განსხვავებული რეფრენი (№№ 3, 6—14, 18, 19, 22, 23, 25—28, 30, 32, 34, 37, 40, 42—46, 50, 53—55, 62, 68—70, 73, 74, 76, 78, 80—82, 85, 87, 91, 92, 94, 100, 101, 103, 105, 109—114, 118, 122, 127, 131, 133, 136, 139, 147—149, 152, 153, 159, 161, 164, 167, 170—174, 178, 183, 189—191, 197, 199, 201—204, 209).

დ. აშკარად ატარებენ იმგვარად გადაკეთების კვალს, რომ სხვა დღესასწაულისთვის განკუთვნილი მასალა აღდგომის თემას მიესადაგოს (№№ 15, 16, 21, 56, 66, 75, 107, 120, 145, 175, 176, 186, 208).

საგულისხმოა და პუნქტში თავმოყრილ ტროპართა ურთიერთშეპირისპირება, რომლებიც გადაკეთებულია აღდგომის დღესასწაულზე გამოსაყენებლად. კაეებში მოცემულია აღდგომის საგალობელთა ვარიანტი:

№ 16. „განანათლე, ქველის-მოქმედ, ნათლისღებითა (აღდგომითა) შენითა კაცთა ნათესავი, რამეთუ არავინ არს წმიდად შენსა გარეშე, უფალო“ — (I, 3) განცხადება, აღდგომა. ნათლისღების დღესასწაულის ტროპარი ასევე წარმატებით შესრულდება აღდგომაზეც, თუ „ნათლისღებითას“ შეენაცვლება „აღდგომითა“.

№ 21. „გიგალობთ შენ, ქალწულო, ღმრთისმშობელო უბიწოო, ქერაბინებრ სიმტკიცეო, რომლისაგან ღმერთი იშვა, რამეთუ შენ მხოლოდ ექმენ წყარო უკრწნელების, რომლისა მიერ განათლდეს დაბადებულნი მიქუმითა მაცხოვრისაათა დღეს მკლავთა ზედა მოხუცებულისა სუმეონისთა (რომელმან აღმოგვეცნე ყოველთა ცხორებაჲ, რომლისაგან აღმოვიცნებთ კურნებასა)“ — (IV უფ. ღღ.) მიგებება, (III უფ. ღღ.) აღდგომა. მიგებებაზე საგალობელი ტროპარის ბოლო ფრაზის შეცვლა სავსებით საკმარისი აღმოჩნდა იმისთვის, რომ იგი აღდგომაზეც შესრულდეს.

№ 56. „კრებულ არიან ანგელოზნი ყოველნი ზეცას და უხარის, დღეს იშუებს ყოველი დაბადებული ამაღლებისათვის ზეცად (აღდგომისათვის მკუდრებით) მაცხოვრისა უფლისა, რამეთუ ყოველი საცთური კერპთაჲ დაჰკანდა და აწ ქრისტე სუფევს უკუნისამდე“ — (IV აქ.) ამაღლება, (IV კლბ.) აღდგომა. „ამაღლებისათვის ზეცად“ და „აღდგომისათვის მკუდრებით“ კარგად გამოხატავენ დღესასწაულის ხასიათს. ამგვარ თემატურ გადაშუაება-გადაკეთებას ადგილი აქვს სხვა შემთხვევებშიც (№№ 15, 66, 75, 107, 120, 145, 175, 176, 186, 208). ამგვარად, საკმარისია ცალკეული სიტყვებისა თუ ფრაზების შეცვლა, რომ ნათლისღების, მიგებების, ამაღლების, ორმოცთამოწამის. ვნების კვირის პარასკევისა თუ ენცენიის მასალა სავსებით მიესადაგოს აღდგომის დღესასწაულს.

დასასრულ, იმ თანხვედრილ ტროპართა შესახებ, რომლებიც საერთოა აღდგომისა და სინანულის დასდებელთათვის. სინანულის დასდებლებთან დაკავშირებით გარკვეულია, რომ ეს საგალობლები შედგენილია იადგარის სხვადასხვა ნაწილებიდან აღებული საგალობლების კომპილაციის საფუძველზე, რომელთა შორის აღდგომის დასდებლებიცაა. ამის საფუძველზე სინანულის დასდებელთა შედგენა ქრონოლოგიურად აღდგომის დასდებელთა მომდევნოდ ივარაუდება⁵²¹. მასალის შეჭერების შედეგად გამოჩნდა, რომ აღდგომის საგა-

⁵²¹ აქვე, გვ. 918.

ლობელთა 41 ტროპარი ასახულია სინანულის საგალობლებში, ამათგან 22 ლეთისმშობელს მიემართება (№№ 22—25, 31, 34, 36, 54, 59, 124, 134 — 136, 153, 155, 156, 161, 162, 182, 192, 194, 195), 14—ჯვარს (№№ 4, 82, 85, 114, 117, 184, 199—203, 207, 210, 211), 4—მაცხოვარს (№№ 106, 139, 141, 181), ხოლო ერთი მამისა, ძისა და სულიწმიდის მიმართ ალავლენს ღიღებას (№ 41). ზიარი მასალა ორივეგან ან ერთი ვალობითაა შესული (აქებდითსა: №№ 25, 31, 106, 136, 139, 141), ან სხვადასხვა, მაგრამ კანონზომიერად მონაცვლე ვალობებით. მხედველობაში გვაქვს ლეთისმშობლესადმი მიძღვნილი ერთი და იგივე ტროპარები, რომლებიც თანაბარი წარმატებით ერთვის მწუხრის უფალო ღაღადყავსას, ცისკრის კანონის აღიდებდითსა ვალობას ან ცისკრისავე აქებდითსას და შეხულია შესხმანშიც, ეს უკანასკნელი ზოგან არც არის გამოყოფილი აქებდითსასაგან: უფალო ღაღადყავსა — აქებდითსა (№ 54), აღიდებდითსა—აქებდითსა (№ 59). შესხმანი—აქებდითსა (№№ 22 — 24, 34, 36, 124, 153 155, 156, 161, 181, 182, 194). მხოლოდ თითო შემთხვევა დადასტურდა განძლიერდასა—აქებდითსას (№ 135), უფალო მესმასა—აქებდითსას (№ 134) და აკურთხევდითსა — ოხითას (№ 41) მონაცვლეობისა. კანონზომიერება დადასტურდა ჯვრისადმი მიძღვნილ ტროპარებთან დაკავშირებითაც. აღდგომის დასდებელთა ის მასალა, რომელშიც თემატურად ჯვარია ასახული და ჯუარისანი ვალობაშია თავმოყრილი, სინანულის დასდებლებში, როგორც წესი, აქებდითსადაა გადასული (№№ 4, 82 85, 114, 117, 184, 199—203, 207, 210, 211).

ამგვარად, აღდგომის დასდებელთა მასალა სინანულის დასდებლებისთვის აქებდითსაა. გამონაკლისია აკურთხევდითსას ერთადერთი ტროპარი, რომელიც სინანულის დასდებლებში მწუხრის ოხითას ფუნქციას ასრულებს.

ჰილ-ატრატის იაღვარის აღდგომის საგალობლები

ქილ-ეტრატის იაღვარში აღდგომის საგალობლებს მხოლოდ შვიდიოდე ფურცელი უკავია. მიუხედავად ამისა, ამ ნუსხისათვის დამახასიათებელი ხშირი დაქარაგმებისა და ზოგან ტროპართა მხოლოდ დასაწყისების მინიშნების წყალობით, რამდენიმე ფურცელზე საკმაო მასალა იყრის თავს. ტექსტი იწყება თავიდანვე, I ხმის უფალო ღაღადყავსადან, ფრაგმენტულად მოიცავს ორი ხმის თითქმის ყველა ვალობას და მესამე ხმის უვალობდითსას ერთი ტროპარის ფრაგმენტს.

I ხმა: უფალო ღაღატყავსა, ოხითაჲ, აჟა აკურთხევდითსა, ცხრაოდიანი კანონი, სახარებისა წარდგომანი და დასადებელი, გარდამოთქუმაჲ, აქებდითსა, კელთაბანისაჲ, სიწმიდისაჲ.

II ხმა: უფალო ღაღატყავსა, ოხითაჲ, ცისკრის კანონი (აკლია მხოლოდ აკურთხეულარსა), აქებდითსა.

III ხმა: უვალობდითსა.

მეტ-ნაკლები სისრულით ამოკითხულია 96 ტროპარი, შესატყვისი დაქვებნა 73-ს.

ცისკრის ფსალმუნურ საგალობლებად მოხმობილია ფს. 34, 23—ფს. 34, 1; ფს. 81, 1; ფს. 150, 6. ფსალმუნურ საგალობელთა მეორე ფენა (ფს. 81, 1) „მე-ბ“-თია მინიშნებული. ამ წესით მინიშნებს ფსალმუნურ საგალობელთა

მეორეულ ფენას B ნუსხაც. მხოლოდ ჭილ-ეტრატის იადგარში I ხმაზე ფსალ-მუნურ სავალობლად ჩართულია 22-ე ფსალმუნის დასაწყისი მუხლები კომენტარის თანხლებით — „აქა აკურთხევიდითსა ადგილსა“⁵²² (აღდგომის დასდებელთა ძველი რედაქციის შემცველი სხვა ნუსხები მას არ იცნობს). ამ კომენტარით განსაზღვრულია ფსალმუნური სავალობლის ადგილი, ხოლო დასდებლის ნაცვლად კვლავ შენიშვნაა: „სულისა დასადებელი უქციო“. სავალობელი ტექსტი „ვიდრეთია“ განსაზღვრული, მოიცავს 22-ე ფსალმუნის პირველ სამნახევარ მუხლს. რაც შეეხება დასდებლის ნაცვლად მოხმობილ კომენტარს: „სულისა დასადებელი უქციო“, უნდა გულისხმობდეს ამავე ფსალმუნის მე-3 მუხლს, რომელშიც სული იხსენიება: „მოაქციე სული ჩემი ჩემდა“. ეს მუხლი გამოყენებულია იადგარში ლაზარობას აღელუა ფსალმუნად, ხოლო ვნების კვირის ხუთშაბათს (პირველი ორნახევარი მუხლი) და ზატიკის IV კვირის ორშაბათს—დასდებლად (აქვე, გვ. 164, 188, 230).

A ნუსხის აღდგომის სავალობელთა წაკითხვა-სხვაობანი უმთავრესად ვარიანტული ხასიათისაა. A ნუსხის რედაქციულ სხვაობად ჩანს:

1. განსხვავებულია ხმა: I ხმის ადიდებდითსას ტროპარი „შენ, რომელი მკუდართა თანა...“ დასაწყისი ფრაზით დგას სხვა ნუსხათა III ხმის ადიდებდითსასთან.

2. განსხვავებულია ფენა: ტექსტში აქა-იქ გარკვევით იკითხება „სხუანი“, რაც მოწმობს, რომ გალობათა მეორეული ფენა ამ ნუსხისთვისაც უცხო არ არის⁵²³.

მასალის ძირითად და მეორეულ ფენად მიჩნევის თვალსაზრისით გამოჩნდა განსხვავებული დამოკიდებულების შემთხვევები:⁵²⁴ A-ს I ხმის უფალო ლაღად-ყავსას ძირითადი ფენის ტროპარი „ლაღადებასა შენდა შევსწირავთ, უფალო...“ B-სთვის „სხუანია“. A-ს II ხმის უფალო მესმასას ძირითადი ფენის ტროპარი „მესმა და გულისხმა-ყავ...“ B-სთვის „სხუანის“ II ფენის მასალაა. A-ს ადიდებდითსას ძირითადი ფენის პირველი ტროპარი „გადიდებთ შენ, ქალწულო...“ „სხუანებით“ გამორჩეულად მდიდარი D ნუსხისთვის VI ფენის მეორე ტროპარია და ა. შ. გვხვდება პირიქითაც: A-ს II ხმის უფალო ლაღადყავსას „სხუანის“ ტროპარი „მწუხრისა ლოცვაჲ ჩუენი შეიწირე...“ B ნუსხისათვის ძირითადი ფენის მასალაა. A-ს I ხმის კურთხეულარსას „სხუანის“ ტროპარი „ყოველნი მამასა...“ B-სთვის ძირითადი ფენისაა.

3. ფრაგმენტულად მოღწეული ტექსტი არ გვაძლევს იმის გარკვევის საშუალებას, სხვა ნუსხებთან მიმართებით რა მასალა არ არის შესული A-ში, მეტი ტროპარების მოძიება კი პირველი ორი ხმის ფარგლებში მოსახერხებელია.

⁵²² აქვე, გვ. 530.

⁵²³ A ნუსხისთვის ეითვალისწინებთ მხოლოდ გალობათა სათაურის ან „სხუანი“ რუბრიკის უშუალოდ მომდევნო ტროპარებს, რომელთა ძირითადად თუ „სხუანად“ მიჩნევა ექვს არ იწვევს.

⁵²⁴ უშუალოდ სათაურის მომდევნო ტროპართა ერთი წყების შემდგომ „სხუანი“ რუბრიკით გამოყოფილი მასალა დასტურდება ABDFG ნუსხებში უფალო ლაღადყავსასთან, აქებდითსასთან და კანონის გალობებთან. ჩვეულებრივ, ნუსხებში „სხუანის“ ორი ან სამი ფენა ჩანს, D-ში კი მათი რიცხვი შეიღს აღწევს. C ნუსხა ტროპართა ამგვარ დაქვეყნებას საერთოდ არ იცნობს, ხოლო E მას ფსალმუნურ სავალობლებთან მიმართავს.

ვერ დაეძებნა შესატყვისი A-ს I ხმის უგალობდითსას ტროპარს „უგალობდეთ ყოველნი...“, კურთხეულარსას ტროპარს „რომელმან ჩუენ, მგალობელნი...“, აკურთხევდითსას ტროპარებს: „რომელმან განიპყრანა... ჟუარსა ზედა...“, „რომელი ადგა მკუდრეთით...“—იმ 23 ტროპარს, რომელთა შესატყვისის დაძებნა სხვა ნუსხებში ვერ მოხერხდა. ეს ფაქტი გვაძლევს უფლებას დავასკვნათ, რომ კილ-ეტრატის იადგარის აღდგომის საგალობელთა ტექსტი შეიცავს ჩვენამდე მოღწეულ სხვა ნუსხათაგან განსხვავებულ მასალასაც.

საგალობელთა შედგენილობა

აღდგომის დასდებლების ძველი რედაქციისათვის დამახასიათებელია გალობათა ნაირსახეობა. მასში, გარდა ცისკრის სრული ცხრაოდიანი კანონისა, თავმოყრილია ფსალმუნური და მცირე ფორმის პოეტური საგალობლები. საგალობელთა სრული შედგენილობა ამგვარია:

უფალო ღალადყავსა

ოხითაჲ

მწუხრის ფსალმუნ-დასადებელი (ეს ფსალმუნური საგალობლები მხოლოდ E და G ნუსხებშია ასახული)

აჟა აკურთხევდითსა

ჟუარისაჲ

ცისკრის ცხრაოდიანი კანონი

ცისკრის ფსალმუნ-დასადებელი

გარდამოთქმთაჲ

ფსალმუნ-დასადებელი (გარდამოთქმას მომდევნო ცისკრის ერთი და იგივე ფსალმუნური საგალობელი მხოლოდ E ნუსხაში ჩანს V, VI და VIII ხმეებზე).

აქებდითსა

შესხმანი წმიდისა ღმრთისმშობლისანი (ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი ტროპარები აქებდითსას მომდევნოდ სათაურით „შესხმანი“ შესულია DEF ნუსხებში, ხოლო სათაურის გარეშე გამოყოფილია G-ში)

სამხრად ფსალმუნ-დასადებელი, ალელუიამთ ფსალმუნი

კელთაბანისაჲ

სიწმიდისაჲ

რა სურათია ნუსხებში საგალობელთა შედგენილობის თვალსაზრისით: B-ში ოხითაჲ არ შედის I ხმაზე, ჟუარისაჲ I—III და VII ხმეებზე, სამხრის ფსალმუნური საგალობლები მხოლოდ I ხმაზეა, სიწმიდისაჲ არ შედის VI ხმაზე, ხოლო III ხმაზე სათაურია გამორჩენილი.

C-ში ცისკრის ფსალმუნური საგალობლები არ არის ჩართული II ხმაზე, ხოლო ჟუარისანი საერთოდ არ არის ასახული. მხოლოდ VI ხმაზე ჟუარისანს ერთი ტროპარი სათაურის გარეშე მოსდევს აჟა აკურთხევდითსას.

D-ში VI ხმაზე კელთაბანისას ნაცვლად კომენტარია: „თავისაჲ“, კომენტარი II ხმის მასალას გულისხმობს²⁵. VII ხმაზე არ არის ჩართული აჟა აკურთხევდითსა,

²⁵ აქვე, გვ. 476, სქოლიო.

ციკრის ფსალმუნურ საგალობლები, კელთაბანისა და სიწმიდისა, ხოლო VIII ხმაზე — აქა აკურთხევდითსა.

E-ში III ხმაზე მოიხილესას ნაცვლად მხოლოდ კომენტარია. VI და VII ხმების ციკრის ფსალმუნურ საგალობლებთანაც კომენტარის მოხმობით II და III ხმების მასალა მითითებული. ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი ტროპარები სათაურით „შესხმანი“ მხოლოდ I, II და VIII ხმებზეა გამოყოფილი, ხოლო გარდამოთქმას მომდევნოდ ციკრის ფსალმუნური საგალობლები მხოლოდ V, VI და VIII ხმებზეა გატანილი.

F-ში ციკრის კანონი საერთოდ არ არის ასახული, VII ხმაზე კელთაბანისა და სიწმიდისას ნაცვლად იოვანე-ზოსიმეს კომენტარია, მითითებული მასალა ნუსხას აკლია. VII ხმაზე არ არის გატანილი ციკრის ფსალმუნური საგალობლებიც.

G-ში წარმოდგენილია მხოლოდ უფალო ღაღადყავსა, ოხითაჲ, აქა აკურთხევდითსა, აქებდითსა და ნუსხის ბოლოს დართული მწუხრის ფსალმუნური საგალობლები. ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი ტროპარები ზოგ ხმაზე გამიჯნულია აქებდითსასაგან.

საგალობელთა ანალიზმა გამოაჩინა, რომ ერთი ნუსხის ფარგლებში ზოგჯერ რომელიმე ხმაზე არ არის ასახული ესა თუ ის ვალობა, ხოლო სხვა ხმებზე ჩართულია ტრადიციით განკუთვნილ ადგილას. დაკლებული ვალობის სანაცვლოდ ზოგან კომენტარია მოხმობილი, რომელიც სხვა ხმის შესაბამისი ვალობის გამოყენების შესაძლებლობაზე მიუთითებს. ამ წესით შევსებულია ნუსხის ხარვეზი, მაგრამ ხშირად კომენტარიც არ ჩანს. იმ შემთხვევაში, როდესაც მხოლოდ ერთი ვალობაა გამოჩენილი ერთ რომელიმე ხმაზე, მით უმეტეს, თუ ვალობა ერთტროპარიანია, შესაძლოა გადამწერთა უნებლიე შეცდომასთან გეჭონდეს საქმე: B-ში მხოლოდ I ხმაზე აკლია ოხითაჲ, VI ხმაზე — სიწმიდისაჲ, C-ში მხოლოდ VIII ხმაზე — აქა აკურთხევდითსა. მაგრამ ზოგან ხარვეზისაგრძნობია: B-ში I—III ხმებზე არ ჩანს ჭუარისაჲ, ხოლო სამხრის ფსალმუნური საგალობლები მხოლოდ I ხმაზეა. C-ში ციკრის ფსალმუნური საგალობლები ჩართულია მხოლოდ II ხმაზე, D-ში VII ხმაზე არ არის წარმოდგენილი აქა აკურთხევდითსა, ციკრის ფსალმუნური საგალობლები, კელთაბანისაჲ და სიწმიდისაჲ. ამგვარი უზუსტობანი, ცხადია, გადამწერთა უყურადღებობას ევლარ მიეწერება. მაშალა ამა თუ იმ ხმაზე გამოტოვებული ჩანს გარკვეული მიზეზით: შესაძლოა ერთი ხმის ვალობა სხვა ხმებისათვისაც იყო გამოსაყენებელი და ამის გამო მისი ყველა ხმაზე გატანა საჭიროდ არ მიიჩნიეს, სათანადო კომენტარი კი აღარ დაურთეს. ან, შესაძლოა, დედნად აღებული ნუსხა იყო ნაკლები და გადამწერმა თუ რედაქტორმა დედნისეული ხარვეზის შევსება ვერ შეძლეს. აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ აღდგომის საგალობელთა ძველი რედაქციის ტექსტთან დაკავშირებულ კომენტართა უმეტესობის ავტორი იოვანე-ზოსიმეა. ამაზე მეტყველებს კომენტართა სტილი და ხელი.

აღდგომის საგალობელთა ძველი რედაქციის შემცველ შედარებით გვიანდელ F და G ნუსხებში არ არის შეტანილი ციკრის განგების მთავარი ნაწილი — ციკრის კანონი. ამ ნუსხებში მხოლოდ ფსალმუნური და მცირე ფორმის პოეტური საგალობლებია წარმოდგენილი, F-ში სრულად, ხოლო G-ში — გამოკრებილად. ამასთან დაკავშირებით საგულისხმოა, რომ სამ სინურ ნუსხაში — E, F-სა და G-ში, ერთმანეთის გვერდით ასახულია ძველი და ახალი

რედაქციების აღდგომის საგალობლები. E-ში ძველი რედაქციის მასალა სრულადაა წარმოდგენილი, ხოლო F-სა და G-ში კანონი ამოღებულია. რაც შეეხება ახალი რედაქციის აღდგომის საგალობლებს, მათი შედგენილობა გამარტივებულია, შეიცავს მწუხრის უფალო ღაღადყავსას, ცისკრის კანონსა და ცისკრისავე აქებდითსას (შდრ. Sin. 34, 48r—56v; Sin. 26, 226r—261r; Sin. 20, 50v—89v). ამ სახითაა ეს მასალა სხვა სინურ იადგარებშიც (Sin. 1, 301r—355v; Sin. 65, 183v—220v). ერთ ნუსხაში ორივე რედაქციის მასალის ასახვა შემთხვევითი არ არის, ორივე მოსახმარია და საჭირო, ამასთან, მოსახმარია იმ სახით, რა სახითაც ნუსხაშია შესული. ძველი რედაქციის მასალის არასრული წარმოდგენა, რაც F და G ნუსხებისათვის ძირითადად კანონის უგულვებელყოფაში გამოიხატება, ამ უკანასკნელის მოძველებაზე მეტყველებს. ამ დროისათვის ახალი რედაქციის კანონი უკვე იმდენად ფეხმოკიდებული და პრაქტიკულადაც გამოსაყენებელი ჩანს, რომ ძველის გადმოტანას აზრი აღარა აქვს. მცირე ფორმის პოეტური და ფსალმუნური საგალობლები კი წერ კიდევ მოსახმარია და მათი ასახვაც საჭიროა. აღდგომის საგალობელთა მცირე ფორმის პოეტური და ფსალმუნური საგალობლები დატულია სინურ კონდაკებშიც (ამასთან დაკავშირებით იხ. ქვემოთ, გვ. 908—910).

საინტერესოა იოვანე-ზოსიმეს პოზიცია ძველი რედაქციის კანონის მიმართ. ერთი რედაქტორის ხელიდან გამოსული ერთმანეთის მომდევნო E და F ნუსხები ძველი რედაქციის კანონისადმი განსხვავებულ დამოკიდებულებას იჩენს. E ნუსხა, რომელსაც მეტად ატყვიან რედაქტორის მუშაობის, ძიებისა და შერჩევის კვალი, კანონს ჰერ კიდევ ინარჩუნებს. მართალია F ნუსხის ჩვენი საკვლევი ნაწილი იოვანე-ზოსიმეს გადაწერილი არ არის, მაგრამ საერთო სათაურის გასწვრივ ტერმინი „ძველი“, რომლითაც დასდებულთა რედაქციაა განსაზღვრული, აგრეთვე გამორჩენილი ვალობა თუ ტექსტთან დაკავშირებული კომენტარები იოვანე-ზოსიმეს ხელითაა ჩაწერილი. როგორც ჩანს, F ნუსხის შედგენის დროისათვის იოვანე-ზოსიმეს უკვე შესაძლებლად მიაჩნია ძველი რედაქციის კანონის ამოღება.

აღდგომის დასდებულთა ძველი რედაქცია შეეუდარეთ ახალი რედაქციის საგალობლებს. ახალი რედაქციის დასდებულებში არ დადასტურდა ძველიდან გადასული ტროპარები. ძველი რედაქციის მასალა არ ჩანს მიქაელ მოდრეკილის იადგარშიც, გარდა მხოლოდ მოკლე დასაწყისებით მინიშნებული თითო-ოროლა ღვთისმშობლისანისა. მათი იდენტურობაც სათუთა. ეს ფაქტი მით უფრო საყურადღებოა, რომ X ს-ის ჰიმნოგრაფი მიქაელ მოდრეკილი თავს უყრის ქართულად მისი დროისათვის არსებულ და მისთვის ხელმისაწვდომ აღდგომის საგალობლებს: „მე, გლახაკმან... მიქაელ მოდრეკილმან, ვილუაწე და უზეშთაეს უძღურისა ბლისა ჩემისა შრომაჲ ვაჩუენე და შეეკრიბენ საგალობელნი ესე წმიდისა აღდგომისანი, რომელნი ვპოენ ენითა ქართველთაჲთა: მეხურნი ბერძულნი და ქართულნი, სრულნი ყოვლითა განგებთა წესისაებრ საეკლესიოჲსა: უფალო ღაღადყავითა, ოხითითა, მოიხილითა და აქებდითითა ძლიერად და სიწმიდით და სიმართლით, სისწორითა კილოჲსაჲთა და უცთომელობითა ნიშნისაჲთა...“⁵²⁶ ცხადია, მიქაელ მოდრეკილს

⁵²⁶ ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა ყოფილი ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების (S) კოლექციისა, I, 1959, გვ. 566, ხელნაწერი S 425.

ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობლებზეც მიუწვდებოდა ხელი. სხვა არა იყოს რა, იველი და ახალი რედაქციების მასალა მიქაელ მოდრეკილის თანადროულ ნუსხებში ერთმანეთის გვერდითაა ასახული. მიქაელ მოდრეკილის პოზიცია ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობელთა მიმართ საგანგებო კვლევას საჭიროებს, ჭერ-ჭერობით კი იქმნება შთაბეჭდილება, რომ მიზეზი მარცხ ამ საგალობელთა არამეხურობაშია საიბიებელი.

ფსალმუნური საგალობლები

ფსალმუნური საგალობლები ძველი რედაქციის აღდგომის დასდებელთა აუცილებელი კომპონენტია. მწუხრის ფსალმუნურ საგალობლებად მხოლოდ E და G ნუსხებში აღებულია 140-ე ფსალმუნი, BCDF ნუსხები მას არ იცნობს. E-ში ეს საგალობლები მარტივი სათაურით: „ფსალმუნი“ და „დასადებელი“ ჩართულია I ხმაზე უფალო დალადყავსას, ხოლო II—VIII ხმებზე ოხითას მომდევნოდ. G-ში, რომელშიც ცისკრისა და სამხრის ფსალმუნური საგალობლები საერთოდ არ არის ასახული, ძველი რედაქციის აღდგომის დასდებელთა ტექსტის ბოლოს, თვით ნუსხის ანდერძის მომდევნოდ, დართულია „წარემართენი კრიაკეთანი“ რვა ხმაზე. სათაური გაპირობებულია 140-ე ფსალმუნის მე-2 მუხლის დასაწყისით: „წარემართენ ლოცვაჲ ჩემი“, რომელიც მეორდება ყველა ხმაზე. 140-ე ფსალმუნი ხმების მიხედვით ასეა განაწილებული:⁵²⁷

I	140,2 და 10.	V	140,2 და 5.
II	140,2 და 6.	VI	140,2 და 8.
III	140,2 და 4.	VII	140,2 და 3.
IV	140,2 და 6.	VIII	140,2 და 1.

ცისკრისა და სამხრის ფსალმუნური საგალობლები ასახულია აღდგომის დასდებელთა ძველი რედაქციის შემცველ ყველა ნუსხაში (G ნუსხის გარდა). ცისკრის ფსალმუნური საგალობლები ჩართულია კანონის, ხოლო სამხრის ფსალმუნური საგალობლები—აქებდითსას მომდევნოდ. ქვემოთ ხმების მიხედვით წარმოდგენილია ცისკრის ფსალმუნურ საგალობელთა ცხრილი. აქაც და შემდგომაც ჭერ ფსალმუნს ვუთითებთ, შემდგომ ფსალმუნად აღებულ და დასარულ, დასდებლად აღებულ მუხლებს.

I	34, 23 და 1; 81, 8 და 1.
II	7,7—8 და 2; 9,33 და 2; 11,6 და 7; 58,5 და 2.
III	43, 24 და 2 ან 25; 43,27 და 24 ან 2; 73, 22—23 და 19—20; 144, 13 და 13 (იმავე მუხლის მომდევნო ფრაზა).
IV	3,8 და 2; 56,9 და 10.
V	9,33 და 37; 82,2—3 და 19; 121,2 და 3 ან 1.
VI	58, 5—6 და 2; 82,6 და 17; 96,11 და 1.
VII	43,27 და 2; 73, 22 და 19.
VIII	43,24 და 25; 43, 27 და 24; 101,14 და 2.

⁵²⁷ ფსალმუნური საგალობლების მუხლებად დაყოფისათვის ვეყრდნობით ფსალმუნის მხეკალა შანიძის გამოცემას (ფსალმუნის ძველი ქართული რედაქციები X—XIII საუკუნეთა ხელნაწერების მიხედვით, თბ., 1960).

საგულისხმოა, რომ თითქმის ყველა ხმაზე ცისკრის ფსალმუნურ საგალობლებს ამთავრებს 150-ე და 145-ე „აქებდითსა“ ფსალმუნები. 150-ე ფსალმუნი: I ხმაზე—6 და 1—6 მუხლები, II—VIII ხმებზე—6 და 1 ან 1—2 მუხლები. 145-ე ფსალმუნი: I და VI ხმებზე—10 და 10 მუხლი (იმავე მუხლის მომდევნო ფრაზა), II, V და VIII ხმებზე—10 მუხლი (მხოლოდ „ფსალმუნია“ მითითებული), IV ხმაზე—10 და 1—2 მუხლები.

ცისკრის ფსალმუნური საგალობლებია ჩართული გარდამოთქმას მომდევნოდაც V, VI და VIII ხმებზე: 96,16 (ფსალმუნი 16 მუხლიანია) და 92,1. ეს არის ერთადერთი შემთხვევა, როდესაც „ფსალმუნი“ და „დასადებელი“ სხვადასხვა, თუმცა ერთმანეთის მომდევნო ფსალმუნებიდანაა აღებული. ამ ფსალმუნურ საგალობლებს მხოლოდ E ნუსხა გვაძლევს.

ს ა მ ხ რ ი ს ფ ს ა ლ მ უ ნ უ რ ი ს ა გ ა ლ ო ბ ლ ე ბ ი

ფსალმუნ-დასადებელნი

I 73,12 და 2 ან 16.	V 103,33 ან 34 და 1.
II 79, 3 და 2.	VI 91,2 და 4.
III 76,14—15 და 2.	VII 70,17—18 და 1.
IV 27,6 და 8.	VIII 30,17—18 და 2; 32,5 და 9.

აღელუა ფსალმუნნი

I 17,2; 23,1; 45,11.	V 64,2; 92,1; 118,156.
II 67, 2; 87, 2—3.	VI 67,2; 90,1—2; 103,1.
III 20,2; 114,1.	VII 56,2; 124,1.
IV 100,2; 101, 14; 147,1.	VIII 69,2; 94,1; 100,1—2.

გარდა ზემოთ აღნუსხული სხვადასხვა ხმისათვის განკუთვნილი საერთო ფსალმუნური საგალობლებისა (მწუხრის 140-ე, ცისკრის 145-ე, გარდამოთქმის მომდევნო 91-ე და 92-ე) ფსალმუნურ საგალობელთა დამთხვევის რამდენიმე შემთხვევას კიდეც აქვს ადგილი. ცისკრისა: 43,24 და 25 (III და VIII); 43, 27 და 2 (III და VII); 58,5 და 2 (II და VI); 73, 22—23 და 19—20 (III)—73,22 და 19 (VII).

აღელუა ფსალმუნნი: 67,2 (II და VI); 100,2 (IV)—100, 1—2 (VIII). აგრეთვე: 101, 14 და 2 (ცსკრ. VIII)—101, 14 (აღ. IV); 91, 16 და 92,1 (ცსკრ. V, VI, VIII)—92, 1 (აღ. V); 103, 33 ან 34 და 1 (სმხრ. V)—103, 1 (აღ. VI). ამ თვალსაზრისით საგულისხმოა E ნუსხის კომენტარებიც ფსალმუნური საგალობლების VI და VII ხმებთან. კომენტარები უთითებენ VI ხმისთვის II, ხოლო VII ხმისთვის III ხმის ფსალმუნურ საგალობელთა გამოყენების შესაძლებლობაზე.

აღდგომის დასადებელთა მწუხრის, ცისკრისა და სამხრის ფსალმუნური საგალობლებისათვის სულ გამოყენებულია 44 ფსალმუნი.

3. ლეები, საესებით სამართლიანად, არ განიხილავს ქართული ლექციონარის ბოლოს დართულ ე. წ. საკვირაო ფსალმუნურ საგალობლებს, რადგან მათი კვლევა მხოლოდ ლექციონარის მონაცემების საფუძველზე შეუძლებელია. ლექციონარის ბოლოს დართული ფსალმუნური საგალობლები (T 1679—1692)

აღდგომის დასდებელთა მასალაა. მათი ურთიერთშეჯერების შედეგად გამოჩნდა საერთო 17 სამხრის ფსალმუნური საგალობელი, რომელთა შორის 8 ალე-
ლუა ფსალმუნია: 73, 12 და 16 (I); 79,3 და 2 (II); 76, 14—15 და 2 (III);
27,6 და 8 (IV); 103,33 და 1 (V); 91,2 და 4 (VI); 70,17—18 და 1 (VII);
30,17 და 2 (VIII); 32,5 და 9 (VIII). ალელუა ფსალმუნნი: 17,2 (I); 23,1
(I); 114,1 (III); 147,1 (IV); 92,1 (V); 118,156 (V); 124,1 (VII); 94,1
(VIII).

აღდგომის დასდებელთა ტექსტში ჩართულ ფსალმუნურ საგალობელთა
და ლექციონარში შესულ საკვირაო ფსალმუნთა ურთიერთშეჯერებისას გა-
მოჩნდა მცირეოდენი სხვაობანიც:

ა. განსხვავებულია ალელუა ფსალმუნთა ხმები: ლექციონარის ალელუა
ფსალმუნები 92, 1 (II და V ხმებისა) და 124,1 (III და IV ხმებისა) აღდგო-
მის საგალობლებში პირველი V ხმაზეა ჩართული, ხოლო მეორე—VII ხმაზე.

ბ. ლექციონარის ზოგი ალელუა ფსალმუნი აღდგომის დასდებლებში
ციცკრის ფსალმუნურ საგალობლებადაა შესული, ხმები აქაც განსხვავებუ-
ლია: 34,1 (ალ. IV და ცსკრ. I); 73,22 (ალ. VIII და ცსკრ. III და VII);
96,1 (ალ. II, III და ცსკრ. VI); 101, 14 (ალ. I და ცსკრ. VIII); 121,1 და
3 (ალ. III და ცსკრ. V).

გ. სამხრის ფსალმუნური საგალობლები 79,3 და 2 (II); 91, 2 და 4 (VI)
ლექციონარშიც არის შესული და აღდგომის დასდებლებშიც იმ განსხვავებით,
რომ ეგვიპტე ფსალმუნები ლექციონარში ალელუა ფსალმუნთა რიგშიცაა ჩარ-
თული.

აქვე უნდა შევნიშნოთ, რომ ლექციონარში საკვირაო ფსალმუნურ საგა-
ლობელთა სათაურით მხოლოდ სამხრის ფსალმუნ-დასდებლები და ალელუა
ფსალმუნია თავმოყრილი. აღდგომის დასდებელთა ციცკრის ფსალმუნური სა-
გალობლები არ დაიძებნა ლექციონარში. ამის საპირისპიროდ ვერც ის ხუთი-
ოდე შემთხვევა გამოდგება, როდესაც ლექციონარის ალელუა ფსალმუნნი
აღდგომის დასდებლებში ციცკრის ფსალმუნურ საგალობლებადაა გადასული
(იხ. ბ პუნქტი), რადგან ალელუა ფსალმუნნი ლექციონარის ტრადიციით
ქამისწარვის, სამხრის საგალობელია. X ს. I ნახ-ის ერთ საბაწმიდურ კონდაკშიც
(Sin. 53) „ფსალმუნნი საკვარანის“ რუბრიკით აღდგომის დასდებელთა სამხ-
რის ფსალმუნური საგალობლებია თავმოყრილი, ხოლო ციცკრის ფსალმუნუ-
რი საგალობლები „საციცკრონი განიღვძენის“ სათაურითაა წარმოდგენილი
(ამასთან დაკავშირებით იხ. ქვემოთ, გვ. 909).

აღდგომის ფსალმუნური საგალობლები სავსებით ადასტურებს იმ დას-
კვნებს, რომლებიც კ. ლეებს აქვს გამოტანილი ლექციონარში ასახულ ფსალ-
მუნურ საგალობლებთან დაკავშირებით. ნუსხებში ფსალმუნ-დასდებლები
დასაწყისებითაა მითითებული. მათ მიხედვით ვერ განესაზღვრავთ, რამდენი
მუხლითაა შემოფარგლული ფსალმუნური საგალობლები — მითითებანი
მთელ ფსალმუნს გულისხმობს, როდესაც დასაწყისი მუხლია ალებული, თუ
ნაწილს, როდესაც სხვა მუხლია შერჩეული. საგალობელი ტექსტის მოცულო-
ბის განსაზღვრის საშუალებას გვაძლევს „ვიდრეთი“ წარმოდგენილი ნიმუ-
შები — საგალობლის დასაწყისს მოსდევს „ვიდრე“ ბოლო ფრაზის თანხლე-
ბით, ამ წესით მითითებულია საგალობელი ტექსტის დასაწყისი და დასას-
რული.

34 „ფსალმუნად“ აღებული საგალობლიდან ხერხდება 21 საგალობელი ტექსტის განსაზღვრა: 16 საგალობლის ტექსტი „ვიდრეთია“ მითითებული (სამი მათგანი არასრულ, ნახევარ მუხლს შეიცავს, შვიდი — ერთ მუხლს, ხუთი — ერთნახევარს, ხოლო ერთი — ორ მუხლს). დანარჩენი ხუთი საგალობლიდან ზოგი ფსალმუნის ბოლო ან ბოლოდან მეორე მუხლია, ხოლო ზოგს უშუალოდ მოსდევს „დასადებელი“. მათი ტექსტიც ერთი ან ორი მუხლით იფარგლება.

42 „დასადებელი“ საგალობლიდან 19 ფსალმუნის დასაწყისი მუხლია (ამათგან ოთხი თითო მუხლის მომცველია), 2 — ბოლო მუხლი, ხოლო 14 „ვიდრეს“ მეშეობითაა განსაზღვრული. მათ შორის 1 არასრულ მუხლს მოიცავს, 11 — ერთ მუხლს, 1 — ორ მუხლს, ხოლო ერთიც მთელ ფსალმუნს გულისხმობს: 150, 1—6. ეს ნიმუში ადრეული პერიოდის ამსახველია, როდესაც „დასადებელად“ მთელ ფსალმუნს გალობდნენ. ფსალმუნს თითო ან ორი მუხლი უნდა ვივარაუდოთ იმ დასდებელთათვისაც, რომლებიც ფსალმუნის ბოლო მუხლს უთითებენ, ან რომელთა „ფსალმუნდაც“ „დასადებლის“ მომდევნო მუხლებია აღებული. მწუხრის ფსალმუნურ საგალობლად 140-ე ფსალმუნის მე-2 მუხლთან 1, მე-3, მე-6 და მე-8 მუხლების მონაცვლეობაც თითო ან ორ მუხლს გულისხმობს. ამგვარად, 14 „ვიდრეთი“ მითითებულ „დასადებელს“ ემატება 5, რომელთა საგალობელი ტექსტის განსაზღვრა აგრეთვე მოსახერხებელია.

აღდგომის დასდებელთა ტექსტში ჩართული 20 ალელუა ფსალმუნური საგალობლიდან 16 ფსალმუნის დასაწყის მუხლს უთითებს, 1 — ფსალმუნის მეორე, ხოლო 3 — სხვა მუხლებს. „ვიდრეთი“ მინიშნებულია 11 საგალობლის ტექსტი: 1 ალელუა ფსალმუნი ნახევარ მუხლს მოიცავს, 6 — მთელ მუხლს, 3 — ერთნახევარს, ხოლო 1 — ორ მუხლს.

ამგვარად, ფსალმუნურ საგალობელთა ნახევარზე მეტი უმრავლეს შემთხვევაში ერთს, ხოლო იშვიათად არასრულ ან ორ მუხლს მოიცავს. ჰ. ლეების დაკვირვებით, დასდებლისათვის განკუთვნილი ტექსტის ერთი მუხლით შემოფარგულა ფსალმუნის რესპონსორული შესრულების (ღვთისმსახურისა და მრევლის მონაცვლეობით გალობა) დაკნინებაზე მეტყველებს⁵²⁸. აღდგომის დასდებელთა ტექსტში ჩართულ ფსალმუნურ საგალობელთა ნახევარზე მეტი ფსალმუნის რესპონსორული შესრულების ბოლო სტადიის ამსახველია.

აღდგომისათვის განკუთვნილი ფსალმუნური საგალობლები იმგვარადაა შერჩეული, რომ ცისკრის „ფსალმუნთა“ უმრავლესობა სხვადასხვა ფორმით ნახმარი ზმნებით „განიღვძე“ და „აღღვძე“ ქრისტეს აღდგომის თემას ეხმაურება:

„აღღვძე, უფალო, მაცხოვნე მე, ღმერთო ჩემო“ (ფს. 3, 8).

„აღღვძე, უფალო, ამაღლი რისხვითა შენითა მოსრულებად ყოველთა მტერთა ჩემთა, განიღვძე, უფალო ღმერთო ჩემო...“ (ფს. 7, 7).

„აღღვძე, უფალო ღმერთო ჩემო, ამაღლე კელი შენი“ (ფს. 9, 33). აგრეთვე: ფს. 11,6; 34,23; 43,24; 43,27; 56,9; 58,5; 73,22; 81,8. მათ რიცხვს ემატება სამხრის ფსალმუნური საგალობლებიც: 79,3 და 67,2.

⁵²⁸ L e e b, Die Gesänge, S. 58.

ციცკრის ზოგი ფსალმუნური საგალობელი ქრისტეს ცხოვრების ბოლო ეპიზოდს. კერძოდ. მისი გაცემის თემას ესადაგება:

„ღმერთო. ვინ გემსგავსოს შენ? ნუ დაიდუმებ, ნუცა დაკმშუნები, ღმერთო, რამეთუ ავა ესერა მტერთა შენთა აღიზახეს და მოძულეთა შენთა აიღეს თავი მათი“ (ფს. 82,2—3).

„რამეთუ ზრახეს შეთქუმით და შენთვის აღთქუმა ყვეს“ (ფს. 82,6).

„უფალო. რად განმრავლდეს მაჭირებელნი ჩემნი? და მრავალნი აღდგეს ჩემ ზედა“ (ფს. 3,2).

„მიკუნ მე მტერთა ჩემთაგან, ღმერთო, და მათგან, რომელნი აღდგომილ არიან ჩემ ზედა, განმარინე მე“ (ფს. 58,2).

ქრისტეს ამქვეყნიურ ცხოვრებასთან დაკავშირებული წმიდა ქალაქი იერუსალიმი იხსენიება ციცკრის ფსალმუნურ საგალობლებში: ფს. 121,2 და 3, აგრეთვე ალელუა ფსალმუნში — ფს. 64,2.

ზოგან განსაკუთრებული სისავსით ჟღერს საზეიმო თემა: ფს. 23,1; 73,16; 96,11; 144,13. ზეაწეული განწყობილებით გამოირჩევა 145-ე და 150-ე ე. წ. „აქებდითსა“ ფსალმუნები. საგულისხმოა, რომ ამ ფსალმუნთა საგალობლები ყველა ხმაზე სრულდება.

ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი მასალა

აღდგომის საგალობლებში, უძველეს იადგარში ასახულ სხვა საგალობელთა ფონზე, საგრძნობია ღვთისმშობლის ტროპართა სიმრავლე. ქრისტეს აღდგომისადმი მიძღვნილ მასალაში ღვთისმშობლის თემის წამოწევა სავსებით ბუნებრივია, მიუხედავად ამისა, ეს მხოლოდ საგალობელთა თემატიკით ვერ აიხსნება. ღვთისმშობლის კულტი თანდათანობით იზრდება, რაც შესაბამისად ლიტურგიული ხასიათის ძეგლებში პოულობს ასახვას⁵²⁹. ლექციონარის შედგენილობის გათვალისწინება აღდგომისადმი მიძღვნილი მასალის გვიანდლობაზე მეტყველებს—ეს მასალა ლექციონარზე დანართის შთაბეჭდილებას ტოვებს, ბოლოსაა მოქცეული, ამასთან არასრულად, მხოლოდ ჟამისწირვის ფსალმუნური საგალობლებითაა წარმოდგენილი⁵³⁰. აღდგომის საგალობლები გვიანდელი ჩანს იადგარისთვისაც მასში ასახულ საწელიწდო რეპერტუარის ფონზე. ღვთისმშობლის მასალის თანდათანობით ზრდა თვით ძველი რედაქციის აღდგომის დასდებელთა შემცველ ნუსხებშიც იჩენს თავს. ამ თვალსაზრისით შედარებით გვიანდელი ვითარების ამსახველი DEFG

⁵²⁹ საქართველოსათვის ღვთისმშობლის კულტის წამოწევას სხვა მიზეზიც აქვს, რომელიც თავის გამოხატულებას ეროვნული თვითმყოფობისა და შესაბამისად ეკლესიური ნაციონალიზაციისათვის ზრუნვაში პოულობს. ქართლის ღვთისმშობლის წილხვედრ ქვეყნად გამოცხადებასაც ამგვარი მისწრაფება ედო საფუძვლად (ე. კ. ე. ე. ლ. ი. ძე, „მოქცევაჲ ქართლისაჲს“ შედგენილობა, წყაროები და ეროვნული ტენდენციები, ლიტერატურული ძიებანი, I, 1943, გვ. 29—37).

⁵³⁰ ლექციონარის ამ ტრადიციამ განსაზღვრა აღდგომის დასდებელთა ადგილი იადგარშიც. ეს საგალობლები იადგარში, ჩვეულებრივ, ბოლოშია.

ნუსხები ადრეულ ABC ნუსხებისაგან განსხვავებულ სურათს წარმოგვიდგენს, რაც ლეთისმშობლის ტროპართა რიცხობრივი ზრდის გარდა, ლეთისმშობლისათვის „შესხმანი“ სათაურით თავმოყრილი მასალის ჩართვაშიც გამოიხატება. ამგვარად, აღდგომის საგალობლებში ლეთისმშობლის ტროპართა სიუხვეს, თემატიკის გარდა, ამ საგალობელთა შექმნის პერიოდიც განაპირობებს.

აღდგომის საგალობელთა ძველი რედაქციის ტექსტში შესულია 220-მდე ლეთისმშობლისადმი მიძღვნილი ტროპარი. ნუსხათა მონაცემები სხვაობს მათი რაოდენობის თვალსაზრისით. DEFG ნუსხებში იზრდება საერთოდ ტროპართა და განსაკუთრებით ლეთისმშობლის ტროპართა რიცხვი. ლეთისმშობლის მასალა, როგორც წესი, ბოლოს დაერთვის უფალო ლაღადაყვასას, აქებდითსას და ცისკრის კანონის ვალობებს ადიღებდითსას გამოკლებით — კანონის დამამთავრებელი ვალობა ლეთისმშობელს უძღვნის პირველსავე სტრიქონებს. ამ ოდენში ძირითადად მონაცვლეობს ლეთისმშობლისა და ქრისტეს თემა³²¹. რაც შეეხება კანონის სხვა ოდებს, მხოლოდ ერთი შემთხვევა დაიძენა B ნუსხაში, როდესაც VII ხმის უგალობდითსას ბოლო მე-9 ტროპარის გარდა ლეთისმშობლისადმი მიძღვნილია მე-5 ტროპარიც: „ქალწულო ღეღაო, უსძლოო, რომელმან შეე მაცხოვარი ქრისტე...“³²²

ლეთისმშობლის ცალკეულ ტროპართა ხმებსა თუ ვალობებზე განაწილების თვალსაზრისით ხელნაწერებში მეტად კრელი სურათია. უნდა შევნიშნოთ, რომ აქ არ განვიხილავთ იმ ტროპარებს, რომლებიც სხვა თემაზეა დაწერილი და ლეთისმშობელი მხოლოდ ძირითადი თემის ფონზეა მოხსენიებული. B ნუსხაში I ხმაზე ლეთისმშობლისადმი მიმართული ძირითადი ფენის უფალო ლაღადაყვასა, უგალობდითსა, მოიხილესა. განძლიერდასა, უფალო მესმასა, ღამითგანსა, ლაღადაყვასა, „სხუანი“ ფენის უგალობდითსა და ადიღებდითსა ტროპარები. II ხმაზე — „სხუანი“ ფენის უგალობდითსა, ძირითადი ფენის მოიხილესა და ადიღებდითსა ტროპარები. III ხმაზე — „სხუანი“ ფენის უფალო ლაღადაყვასა, უგალობდითსა, მოიხილესა, განძლიერდასა, ღამითგანსა, ლაღადაყვასა, ძირითადი ფენის უფალო მესმასა და ადიღებდითსა ტროპარები. IV ხმაზე — მხოლოდ ადიღებდითსა ტროპარები. ასეთივე მრავალფეროვნებაა სხვა ხმებზეც და სხვა ნუსხებშიც. თუ გავითვალისწინებთ რვა ხმის მონაცემებს ყველა ხელნაწერის მიხედვით, გამოჩნდება, რომ ლეთისმშობლის მასალა ახლავს უფალო ლაღადაყვასას, აქებდითსას და ცისკრის კანონის ოდებს აკურთხევდითსას გამოკლებით. მიუხედავად ამისა, ლეთისმშობლის ტროპართა განაწილების არათანაბარი სურათი, რომელზეც ზემოთ გვქონდა საუბარი, არ გვაძლევს იმ დასკვნის გამოტანის უფლებას, რომ აკურთხევდითსას საგანგებოდ არ დაერთვოდა ლეთისმშობლის მასალა.

ცისკრის კანონის მომდევნო აქებდითსას DEFG ნუსხებში მოსდევს ლეთისმშობლის მასალა. ამ ნუსხათაგან სამი — DEF მათ სათაურით გამოიქნავს. D-ში ყველა ხმაზე (I ხმის ეს მასალა ნუსხას ა ღია) სათაურია — „შეს-

³²¹ სამეცნიერო ლიტერატურაში ცნობილია ლეთისმშობლის ტროპართა ამგვარი განაწილება (იხ. ელ. მ ე ტ რ ე ვ ე ლ ი, „მეხელისა“ და „მეხურის“ ვაგებისათვის, შოთა რუსთაველი, ისტორიულ-ფილოლოგიური ძიებანი, თბ., 1966, გვ. 162).

³²² აქვე, გვ. 481. ამ ერთადერთ შემთხვევაშიც მომდევნო ტროპარიდან ტექსტი სხვა ხელით გრძელდება.

ხმანი წმიდისა ღმრთისმშობლისანი“. E-ში I ხმაზე სათაურად ჩართულია „შეკობანი და შესხმანი ყოლად წმიდისა და დიდებულისა, წმიდისა ღმრთისმშობლისანი“, II და VIII ხმებზე—„შესხმანი ღმრთისმშობლისანი“ და „შესხმანი“. ხოლო III—VII ხმების ღვთისმშობლის მასალა სათაურის გარეშე მოსდევს აქებდითსას. F ნუსხა I—V და VII ხმებზე ურთავს სათაურს „ღმრთისმშობლისანი“, VI ხმაზე—„წმიდისა ღმრთისმშობლისანი“, VIII ხმის შესხმის ტექსტი ნუსხას აკლია. G-ში ღვთისმშობლის ტროპართა დასაწყისები ზოგან გამოყოფილია ჭერისებური ნიშნით—ურთიერთგადაწყვეთი მოკლე ხაზებით ან სინგურით შესრულებული საზედაო ასოთი. უნდა შევნიშნოთ, რომ ამ ნუსხაში სინგური გამოყენებულია მხოლოდ სათაურებისა და გალობათა პირველი ტროპარების საზედაო ასოებისათვის, მომდევნო ტროპართა საზედაო ასოები, როგორც წესი, ტექსტის მელნითაა ნაწერი. აღრინდელი ვითარების ამსახველი B და C ნუსხები „შესხმანს“ არ იცნობს. მეტიც, ამ ნუსხებში ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი აქებდითსას ბოლო ტროპარები საერთოდ არ დადასტურდა. ხოლო A ნუსხაში I ხმაზე აქებდითსას ძირითადი ფენის ბოლო ტროპარად იკითხება „გიხაროდენ“, რაც იმაზე მეტყველებს, რომ ღვთისმშობელს მიემართება. სათაურის კვალი არ ჩანს და არც მოსალოდნელია.

ამგვარად, აქებდითსას მომდევნოდ გამიჯნული (G) და „შესხმანი“ სათაურით თავმოყრილი (DEF) ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი მასალა შედარებით გვიანდელი ვითარების ამსახველ ნუსხებში გამოჩნდა, ეს კი თვით ამ მოვლენის გვიანდლობის საბუთია.

ღვთისმშობლის თემას საგანგებო ყურადღებას აქცევს იოვანე-ზოსიმე. მისი რედაქციით შედგენილი ნუსხების Sin. 26-ისა და განსაკუთრებით Sin. 34-ის კიდევზე და ტექსტშიც, სტრიქონებს შორის თუ თავისუფალ ადგილებზე, ჩაწერილია მოკლე დასაწყისებით მითითებული სტიქარონთა და ცისკრის გალობათა ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი დამამთავრებელი ტროპარები. ხოლო ღვთისმშობლის სპეციალური შესხმები, რომელთაც „ფარაფთონი“ და „მოსართავი“ ტერმინები მიემართება, Sin. 34-ს ბოლოს დაერთვის. Sin. 26-ს ეს ნაწილი აკლია⁵³³. „ფარაფთონის“ მასალას შესატყვისი არ დაეძებნა ძველი რედაქციის აღდგომის დასდებლებში.

რა მიმართება შეიძლება არსებობდეს „ფარაფთონად“ წოდებულ ღვთისმშობლის მასალასა და ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობლებში ჩართულ „შესხმანს“ შორის. დღეისათვის გარკვეულია, რომ „ფარაფთონის“ ტროპართა უმეტესობა თავდაპირველი დანიშნულებით სტიქარონთა ღვთისმშობლისანია. ამგვარი სურათი ჩანს აღდგომის საგალობელთა „შესხმანშიც“, მასალის თითქმის ნახევარი სტიქარონთა ღვთისმშობლისანია: „შესხმანის“ 75 ტროპარიდან 17 უფალო ლალადყავასა კუთვნილებათა, 10 — აქებდითსასი, 6 — უფალო ლალადყავსა და აქებდითსასი, ხოლო 1 — ცისკრის კანონის აღიდებდითსა და აქებდითსასი⁵³⁴. შინაარსის (ღვთისმშობლის

⁵³³ ტერმინების „ფარაფთონისა“ და „მოსართავის“ ლიტურგიული შინაარსისათვის, აგრეთვე „შესხმანთან“ დაკავშირებული საკითხების კვლევისათვის იხ. ე. ლ. მ ე ტ რ ე ვ ე ლ ი, ჰიმნოგრაფიული ტერმინების „ფარაფთონისა“ და „მოსართავის“ გავებისათვის, იბერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერება, XVIII, 1973, გვ. 144—154.

⁵³⁴ განმეორებული ტროპარებისათვის იხ. საძიებელი I.

თემა) და წარმომავლობის იდენტურობა გვაყარაუდებინებს, რომ ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობელთა „შესხმანი“ „ფარაფთონად“ წოდებული „შესხმანის“ წინამორბედი უნდა იყოს.

ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობლებში ჩართულ ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილ ტროპარებს ჯერ კიდევ არ აკისრიათ ის ფუნქცია, რასაც ახალი რედაქციის საგალობლებში სტიქარონთა და გალობათა ბოლოს დართული ძლისპირთა ფარდი ღვთისმშობლისეები ასრულებენ. ამაზე მეტყველებს ღვთისმშობლის ტროპარების სტიქარონთა და გალობათა მიხედვით არათანაბარი განაწილება. აღსანიშნავია ისიც, რომ ამ მასალას არ დაეფებნა პარალელური მეხუთი „ძლისპირნი და ღმრთისმშობლისანის“ ადრეულ ქართულ თარგმანებში, გარდა ერთადერთი ტროპარისა II ხმის აღიდებდითსადან, ისიც ძლისპირის შესატყვისია: „ქალწულებაჲ შენი, ღმრთისმშობელო უბიწო...“⁵³⁵ მაინც აღდგომის ძველი რედაქციის საგალობლებში ღვთისმშობლის ტროპართათვის უკვე განსაზღვრულია ის ადგილი (სტიქარონთა და გალობათა ბოლო), რომელიც ტრადიციით ძლისპირთა რიტმსა და კილოზე შეწყობილ ღმრთისმშობლისებს უკავიათ.



აღდგომის დასდებლები, განსაკუთრებით კი შესხმანი, გამოირჩევა შესხმის ობიექტის ირგვლივ თავმოყრილი მხატვრული სახეების სიუხვით. საგალობელთა ტექსტში შესხმის ობიექტებს, ბუნებრივია, ღვთისმშობელი და ქრისტე წარმოადგენენ. აღდგომის დასდებლებში მხატვრული შედარებების სიუხვე ამ საგალობელთა თემატიკითა და დანიშნულებითაა განპირობებული. რაც შეეხება შესხმანს, გალობათა სრულიად ახალ ფორმას, რომელიც მხოლოდ აღდგომის დასდებლებში დასტურდება, მის ფუნქციაზე თვით ამ გალობის სახელწოდება მეტყველებს. შესხმანში თავმოყრილი ტროპარები ემოციურობითა და პათეტიურობით გამოირჩევა არა მხოლოდ იადგარის სხვა დღესასწაულებისადმი მიძღვნილი საგალობლებისაგან, არამედ თვით აღდგომის სხვა გალობათაგანაც. იმისათვის, რომ ნათლად გამოკვეთილიყო პალესტინის უძველეს ქართულ სერიპტორიუმში მოღვაწე ქართველ ჰიმნოგრაფთა მაღალი მთარგმნელობითი ხელოვნება, დახვეწილი პოეტური გემოვნება და მხატვრული ენა, ღვთისმშობლისა და ქრისტეს ატრიბუტები ამოვკრიბეთ აღდგომის დასდებლებიდან, უძველესი იადგარის სწორედ იმ ნაწილიდან, რომელიც ამ თვალსაზრისით ყველაზე უხვ მასალას შეიცავს. ქვემოთ ვურთავთ ღვთისმშობლისა (I) და ქრისტეს (II) ატრიბუტთა სიას ანბანურ რიგზე სახელობითი ბრუნვის ფორმით (ტექსტში მათთვის ძირითადად წოდებითია გამოყენებული). მასალის სხვა დიფერენციაციას (ეპითეტებისა და მეტაფორების გამიჯვნას) არ ვიძლევი.

⁵³⁵ ძლისპირნი, გვ. 83, ძლ. № 111.

I

- ანგელოზმთავრისა მიერ მოკითხული 509, 12.
- აღმსნებელი ტაძარი 510,1.
- ახლისა შვეულისა კიდობანი სიწმიდისაჲ 476,6.
- ბჭმ 378,28.
- ბჭმ დაჯშული 401,28; 418,19.
- ბჭმ ცათაჲ 509,9.
- გაპოუთქუმეღად მშობელი 399,16.
- გაპოუთქუმელი ნათელი 510,22.
- გაპოუთქუმელი ქორწინებისაგან 452,39.
- გაპოუთქუმელისა ნათლისა დედაჲ 505,7.
- გაპოუცდელი ქორწილისაჲ 498,37.
- გაპოუცდელი ქორწინებისაგან 499,17.
- განმანათლებელი სულთა ჩუენთაჲ 382,17.
- ღაბტვენელი რაუტვენელისაჲ 509,32.
- ღაუზღუეველი ზღუღმ 510,2.
- ღაუსაბამისა სიტყუსა სამკერებელი ტაძარი 413,31.
- ღაუტვენელისა სიტყუსა რაბტვენელი 399,15.
- ღაუშრეტელი სანთელი 510,2.
- დედათა შორის კურთხეული 414,8; 475,1.
- დედაჲ 406,23; 439,28.
- დედაჲ იესუმისი, მისა ღმრთისაჲ 427,37.
- დედაჲ კაცთმოყუარისა ღმრთისაჲ 418,15; 485,32.
- დედაჲ მაცხოვრისაჲ 443,3; 452,28; 458,8.
- დედაჲ მგლოვარმ 415,19; 490,7.
- დედაჲ მეუფისაჲ 369,23; 379,4; 435,23.
- დედაჲ ნათლისაჲ 369,24; 382,23; 472,16...
- დედაჲ უსმლოჲ 394,7; 498,38.
- დედაჲ უფლისაჲ 433,15; 492,6.
- დედაჲ ქალწული 449,14.
- დედაჲ ქალწულებისაჲ 452,37.
- დედაჲ ქრისტეს ღმრთისა ჩუენისაჲ 484,16; 510,8.
- დედაჲ ღმრთისაჲ 454,27.
- დედაჲ, შემდგომად შობისა ქალწული 510,13.
- დედოფალი ყოვლისა ჭერვეულისაჲ 398,30.
- დიდებული 379,20; 404,3; 491,16...
- დიდებული და სანატრელი დედათა შორის 393,35.
- დიდებული და სანატრელი დედაჲ მაცხოვრისაჲ 504,10.
- დიდებული და სანატრელი ქალწული 472,18.
- დიდი საყდარი 461,26.
- დიდი საყუდელი 421,27; 439,35.
- დიდი ძალი ქერობინთაჲ 495,20; 510,22.
- დიდისა მის საფასისა რამპარხველი 399,23.
- ეზოა, რამტვენელი რაუტვენელისა ღმრთისაჲ 413,31.
- ეზოა ტაძრისაჲ 439,9.
- ზეცისა ბჭმ 379,22; 435,19.
- ზეცისა მობაძავი 401,29.
- ზეცისა მობაძავი მთაჲ 418,11.
- ზეცისა სძალი 394,22; 505,18.
- ზეცისა წუმისა წმიდისა საწმისი 439,27.
- ზღუღმ 479,15; 495,18.
- ზღუღმ და ბჭმ 382,20.
- ზღუღმ და მფარველი სოფლისაჲ 509,29.
- ზღუღმ შეურყეველი და მტკიცმ 492,11; 509,15.
- კარავი განწმედილი 435,24; 439,8.
- კარავი სამეუფოა 394,31; 414,14.
- კარავი სიწმიდისაჲ 379,22.
- კაცთა სიქადული 438,33; 495,22; 510,26.
- კეთილთა მომნიჭებელისა მტრთველი 399, 23.
- კეთილი საუნჯემ 421,25; 439,34.
- კიდობანი რჩულისაჲ 439,9; 458,21; 497,39.
- კიდობანი სიწმიდისაჲ 458,1.
- კიდობანი სიწმიდისა ქრისტესი 394,25.
- კურთხეული 398,31; 464,22.
- კურთხეული დედაჲ 505,33.
- კურთხეული დედათა შორის 472,18.
- კურთხეული დედათა შორის ანგელოზისა მიერ 418,29.
- მადლითა საცსმ 438,34.
- მამადმთავართა მიერ ქადაგებული 509,18.
- მარადის სასოა ჩუენი 452,31.
- მარადის ქალწული 375,13; 406,19; 484, 16...
- მარადის ღმრთისმშობელი 497,6.
- მაყუალი აგზებული 439,8.
- მაყუალი შეუწუკელი 479,13; 492,6.

- მეოხი და მფარველი ჩუენი 495,18.
 მეოხი მორწმუნეთაი 488,3.
 მეოხი სოფლისაი 457,34; 485,34.
 მეოხი სულთა ჩუენთაი 404,36; 406,24;
 505,18...
 მეოხი ქრისტიანეთაი 510,9.
 მეოხი ყოველთაი 454,18.
 მეოხი ყოვლისა სოფლისაი 454,39 (სქ.).
 მეოხი ცხორებისათჳს სულთა ჩუენთაი 372,5.
 მეუფისა უკუღაცისა სძალი ქერობინთა უწ-
 მიღსისისა სასუფუველისაი 461,20.
 მზისა უბრწყინვალესი 508,33.
 მთოვარსი 439,24.
 მოღუაწი ღმრთისა მიმართ 508,33.
 მტრთვეელი მზისა მის სიმაბრთლისაი 458,
 26.
 მტრთვეელი შუენიერებისაი 475,29.
 მფარველი მაქებელთაი 492,9.
 მფარველი მორწმუნეთაი 382,30.
 მშობელი 504,12.
 მშობელი გამოუთქმელისაი 452,36.
 მშობელი ევანგელისტისი 413,22; 418,26.
 მშობელი მაცხოვრისა ჩუენისაი 458,11.
 მსოფლი 398,32; 439,29.
 მსოფლი ღეღამი 373,23.
 მსოფლია მშობელი 373,23.
 მკეკელი 439,28.
 ნათლისა ღეღამი 433,17; 461,30; 475,33.
 ნათლისა თუაღო-შუედგამისა ღეღამი 413,38.
 ნათლისა სამარადისოისა მშობელი 488,31.
 ნეტარი ღეღამი 451,37.
 ნეტრული და უბიწოი ქალწული 417,38.
 პატროსანი პატგალიტი 379,33.
 პიზად-პიზადად შუენიერი 439,25.
 საქუფთოსა ტაკუკი 438,27.
 საქვდრებელი სიტყუასა ღმრთისაი 399,22.
 საქვდრებელი სულისა წმიდისაი 505,10.
 სამოთხსი აღმწნებელი 509,17.
 სამოთხსი ცხორებისაი 488,22.
 სანატრელი 414,8; 505,17.
 სანატრელი ღეღამთა შობის 457,32; 464,22.
 სანატრელი ღეღამი 399,23.
 სანთელი დაუშოტრელი 398,39; 510,24.
 სანთელი ჭეშმარიტი 382,16.
 სასოი და სიქადული ჩუენი 443,4.
 სასოი და შესავდრებელი აღმსარებელთაი
 441,15.
 სასოი სოფლისაი 414,6; 485,20.
 სასოი ყოველთა მვედრებელთაი 401,27;
 418,17.
 სასოი ჩუენი 438,25.
 სასოი ჭირვეულთაი 509,3.
 სასკლი 382,31.
 საუნჯეღი დაბეჭდული 418,20.
 საუნჯეღი ღმრთისაი 508,28.
 საუნჯეღი წმიდაი ღმრთისაი 508,34.
 საყღარო 508,28.
 საყღარო ჴეცისაი 443,10; 458,25.
 საყღარო მეუფისაი 439,3; 492,8; 509,9.
 საყღარო სამეუფოი 414,11.
 საყღარო ქებაზინი 369,26.
 საყღარო ღმრთისაი 457,34.
 საშინელი მოღუაწებისა ჩუენისა ქსელა
 439,30.
 საწმისი 457,37.
 სახარულეკანი 379,33; 386,33; 399,3...
 სიტყუათა სიტყუასა ღმრთისა მშობელი
 374,36.
 სიქადული 452,30.
 სიქადული სოფლისაი 382,27.
 სინარული 453,5.
 სინარული ანგელოზთაი 438,32.
 სინარული სოფლისაი 492,7.
 სულთა ჩუენთა ცხორებისა საყუდელი
 412,35.
 სულიერი ტამარი 478,28; 491,21.
 სულასა წმიდისა ტამარი 403,21.
 სულმციობი ღმრთელი 478,29.
 სულწელი საკუძეველი 509,11.
 სძალი 458,11.
 სძალი ჴეცისაი 394,33; 488,36.
 სძალი უბიწოი 510,28.
 ტაკუკი ოქროისაი 509,10.
 ტაკუკი ოქროისაი, სავსი მანანამთა 457,36.
 ტაკუკი ოქროისაი, სავსი სულითა წმიდი-
 თა 458,26.
 ტამარი მაცხოვრისაი 382,16.
 ტამარი სამეუფოი 458,22.
 ტამარა უფლისაი 492,39 (სქ.).

- ტამარი ღმრთისად 439,3.
 ტამარი შემოქმედისა ღმრთისად 495,13;
 509,9.
 უბიწომ 372,27; 393,8; 484,16.
 უბიწომ დედამ 484,29.
 უბიწომ სძალი 435,22.
 უწყითაჲმისა ნათლისა მტკრთველი 475,33.
 უსძლომ 427,37; 446,11; 481,25.
 უსძლომ დედამ 458,14; 483,14.
 უფროსს დიდებულს დედამ მაცხოვრისად
 394,28.
 უქორწინებულად მშობელი 412,37.
 უქორწინებელი 435,22; 509,24.
 უქორწინებელი სძალი 418,33.
 უქორწინებელი ქალწული 483,14.
 უპრწნელი 398,32; 482,4; 488,5.
 უპრწნელი დედამ მკნენლისად 403,39.
 უპრწნელი დედამ ქრისტეს ღმრთისა ჩუენი-
 სად 446,35.
 უპრწნელი ქალწული 374,36; 387,7;
 495,13.
 ფესუელითა ოქროვანითა შემკული 439,25.
 ქაღვწულად დაღვრამილი 399,17.
 ქაღვწული 373,23; 376,3; 382,21...
 ქაღვწული დედამ 481,25.
 ქაღვწული კუთხსული 449,20; 489,7;
 509,38.
 ქაღვწული უბიწომ 394,34; 403,32; 404,39.
 ქაღვწული შემდგომად შობისა 488,36.
 ქაღვწულბითა უბიწომ 505,17.
 ქერბანებზ სიმტყიცმ 401,22.
 ქერობინთა მობაძავი 382,17; 510,20.
 ქერობინთა უმაღლესი 418,37.
 ქერობინი ქრისტესსა 461,26.
 ღმრთისა და მაცხოვრისა დედამ 505,10.
 ღმრთისა დედამ 443,14; 457,10.
 ღრუბელი ნათლისად 472,9; 488,2.
 ყოველთა დაბადებულთა ნეტრული 418,44
 (სქ.).
 ყოველთა დაბადებულთა სინარული 418,29.
 ყოველთა შემოქმედისა ღმრთისა დედამ
 509,24.
 ყოლად დიდებული 488,27.
 ყოლად ნათელი 508,33.
 ყოლად ნათელი ქალწული 369,22; 382,9.
 ყოლად ნათლისა დედამ 492,20.
 ყოლად სანატრელი 399,13; 414,1.
 ყოლად ხასარულევანი 457,40.
 ყოლად უქორწინებელი დედამ 439,20.
 ყოლად უპრწნელი 484,4.
 ყოლად ქებული 403,21; 413,29; 476,2.
 ყოლად შემკული, ვითარცა ზმ ყუავილითა
 439,5.
 ყოლად ძლიერისა მშვიდობისა საყდარი-
 495,19; 508,32.
 ყოლად წმიდამ 424,24; 475,3; 492,16.
 ყოლად წმიდამ და დიდებული 382,7.
 ყოლად წმიდამ დედამ და ქალწული 393,14..
 ყოლად წმიდამ დედამ ნათლისად 394,22.
 ყოლად წმიდამ ქალწული 368,4; 382,12;
 387,20.
 ყოლადვე დაუქნობელი ყუავილი 510,2.
 შეზავებული აღაბასტრი 509,10.
 შემდგომად შობისა ქალწული 412,34.
 შემკული 399,13; 492,11.
 შემკული საღმრთოთა მით 510,28.
 შემკმ და მფარველი მორწმუნეთა შენთამ
 382,35; 465,36.
 შესავებრებული ცოდვილთამ 485,20.
 შეუბინებელი 407,33.
 შეუნიერი ზღუდმ 382,30.
 შეუნიერისა და წარუვალისა ნათლისა მშო-
 ბელი 475,34.
 ცათა უმაღლესი 488,27.
 ცამ 399,3.
 ცამ და საყდარი 382,20.
 ცამ საცნაური 492,8.
 ცამ ღმრთისად 461,25.
 ცამ ცათამ 439,29.
 ცეცხლი არაშესებული 439,9.
 ცხოველს-ყოფელისა ქრისტესს მტკრთველი
 505,7.
 წინამძღუარი სულთა ჩუენთამ 510,23.
 წინაწარმეტყუელთა მიერ აღმოცმნებული
 509,11.
 წინაწარმეტყუელთა მიერ ქებული 509,17.
 წმიდამ 439,20; 443,14; 485,20.
 წმიდამ დედოფალი 385,9; 439,32; 475,31.
 წმიდამ ქალწული 393,35; 396,17; 404,36.
 წმიდამ წმიდთამ 443,11; 510,20.

წმიდათა უწმიდესი 418,37.
 წყარომ უკუდავებისად 369,4.
 წყარომ უკრწნელებისად 401,24.
 ჭეშმარიტად ღმრთისმშობელი 443,4.
 ხმ ყუაველ-გარდაფენილი 509,17.

კიდი ღმრთისად კაცთა მომართ მოსლვი-
 სათვს 439,29.
 კორციელად მშობელი 407,32.
 ჯოჯოხეთისა შემქმნსრველისა დედად 457,32.

II

ადგომად რაცემულთად 493,7.
 ადგომად რა ცსორებად 413,7.
 ადგომად ყოველთად 474,4.
 ადგომილი 381,30; 399,19; 423,11...
 ადგომილი დიდებით 453,10.
 ადგომილი მესამესა დღესა 450,23.
 ადგომილი მკუდრეთით 371,9; 396,15;
 468,3.
 ადგომილი მკუდრეთით მესამესა დღესა 377,
 27; 403,33.
 ადგომილი საფლავით 410,8; 478,20; 496,
 19.
 ადგომილი საფლავით მესამესა დღესა
 437,14; 451,15; 477,25.
 ანგელოზთაგან დაუცხრომელად დიდებულნი
 დმერთი 411,39.
 ანგელოზისა მიერ სარებული სიტყუად
 ღმრთისად 382,28.
 აღმადგინებელი რქისა ცსორებისა ჩუენისად
 453,11.
 აღმადგლებული ზეცად 479,26.
 აღსასრულსა ჟამთასა ქალწულისაგან შო-
 ბილი 487,1.
 აღსასრულსა ჟამთასა ქალწულისაგან კორც-
 შესხმული 453,1.
 გამოუთქმელი 452,12; 453,13.
 გამოუთქმელი რა კაცთმოყუარებ უფალი
 479,7.
 გამოუთქმელი რა უხილავი თანა-არსი მა-
 მისად 427,17.
 გამოუთქმელი სიტყუად 497,6.
 გამოუთქმელი უფალი 442,20; 451,38.
 განკაცებული 453,23; 482,12.
 განკაცებული ქალწულისაგან 434,16.
 განმათავისუფლებელი 493,5.
 განმათავისუფლებელი სოფლისად 509,36.

განმათავისუფლებელი სულთა ჩუენთად
 413,36.
 განმამოზრდებელი ჩუენი 424,16.
 განმანათლებელი ნათესავისა კაცთადისად
 505,27.
 განმანათლებელი სოფლისად 382,1.
 განმანათლებელი სულთა ჩუენთად 414,19;
 437,14; 495,11...
 განმანათლებელი ცოდვილთად 509,37.
 განმაქრებელი ჯოჯოხეთისა ძალისად 507,
 30.
 განმაძლიერებელი დმერთი 425,11.
 განუყოფელი სიტყუად მამისად 416,7.
 განკორციელებული დმერთი 497,7.
 რამაპტიციებული 425,11.
 რამაადებული 411,14; 461,11; 470,35.
 რამაადებული ანგელოზთად 382,34.
 რამაადებული რამაადებულთად 505,27.
 რამაადებული დმერთი 435,17.
 რამაადებული ყოველთად 486,8.
 რაუსაბამოდ 390,40; 391,35.
 რაუსაბამოდ ნათელი ცსორებისად 429,1.
 რაუსაბამოდ სიტყუად მამისად 377,16;
 485,26.
 რაუსაბამოდ დმერთი 456,24; 488,7.
 რაუსაბამოდ ძმ ღმრთისად 454,7.
 რაუტეველი 453,28; 478,30; 509,32.
 რაფარული განზრახვად 439,21.
 რაფულელი 448,20; 449,34; 497,17...
 რაჯდომილი მარჯუენით მამისად 438,19.
 დიდებით ადგომილი 403,8; 496,36.
 დიდებით ადგომილი დმერთი 470,12,20.
 დიდებით დიდებული 371,34; 372,3; 404,
 11...
 დიდებისა მეუფე 505,26,28.
 დიდებული 424,22.

- დიდი საიდუმლოა 378,32; 453,22.
 ზეცად აძაღლებული ღმერთი 504,35.
 ზეცას იგი მშუდობა 368,5.
 თანა-არსი და თანა-მოსაყდრმ 413,39.
 თანა-არსი და თანა-მოსაყდრმ დაუსაბამომ-
 სა და უხილაისა მამისა 409,23.
 აანა-არსი მამისა 382,11; 391,35; 431,9.
 თანა-დაუსაბამომ სიტყუა 379,30.
 თანა-მოსაყდრმ მამისა 390,40; 466,31.
 თანა-მფლობელი მამისა 412,8.
 აყუანისცემული სერაპინთაგან 434,13.
 თუაღ-მუედგამი ბრწყინვალეებითა 383,24.
 კაცთმოყუარე 368,34; 369,34; 400,20...
 კაცთმოყუარე უფალი 483,19.
 კაცთმოყუარე მე 469,29.
 კრავი 413,16.
 კრავი ღმრთისა 413,39.
 ლოდი ქელთ-მუესებელად გამოკუთილი
 418,12.
 მამისა თანა-მოსაყდრმ 477,27.
 მამისა თანა-მოსაყდრმ მმ 504,31.
 მამისა თანასწორი სიტყუა 411,20.
 მამისა მიერ შობალი ქალწულისაგან 454,5.
 მამისაგან მხოლოდშობილი სიტყუა 456,
 24.
 მამისაგან შობილი 453,1.
 მარიაამისგან შობილი 511,22.
 მარჯუენით მამისა მჯდომარმ 393,33.
 მარჯუენით მჯდომარმ მმ 509,6.
 მარჯუენით მჯდომარმ მმ 453,14; 504,35.
 მარჯულ მამისა მჯდომარმ 391,39; 509,35.
 მაცხოვარი 367,13; 381,19; 384,16...
 მაცხოვარი და მქსნელი სულთა ჩუენთა 399,20.
 მაცხოვარი მოწყალმ 386,26.
 მაცხოვარი ნათესავისა კაცთამსა 378,35;
 487,2.
 მაცხოვარი სოფლისა 372,29; 396,3.
 მაცხოვარი სულთა ჩუენთა 400,26.
 მაცხოვარი უკუდავი 473,27.
 მაცხოვარი უფალი 440,15.
 მაცხოვარი ყოველთა 370,9; 381,5; 405,
 14...
 მაცხოვარი ყოველთა დაბადებულთა 374,
 13.
 მაცხოვარი ჩუენი 367,20; 370,5,20...
 მაცხოვარება 477,23.
 მგლოვარეთა სიხარული 397,29.
 მდაბალთა აძაღლება 425,13.
 მდაბალთა სიმადლმ 425,22.
 მესამისა დღისა ადგომილი საფლავით
 475,35.
 მეუფმ 370,14; 372,35; 394,8...
 მეუფმ დიდებისა 370,6; 404,21; 424,7...
 მეუფმ მადლი 414,21.
 მეუფმ მეუფეთა 509,25.
 მეუფმ მშუდობისა 407,23; 417,16.
 მეუფმ მმინარმ 434,27; 457,13.
 მეუფმ საუკუნმ (საუკუნომ) 376,18;
 378,32; 397,18...
 მეუფმ სიმართლისა 415,18; 488,21;
 490,6.
 მეუფმ უკუდავი 427,12; 442,1; 475,22.
 მეუფმ ყოველთა 470,2.
 მეუფმ ყოველთა საუკუნეთა 424,40.
 მეუფმ ჩუენი 496,6.
 მეუფმ ცათა 401,31.
 მეცნიერება 426,11.
 მზმ სიმართლისა 369,27; 389,14; 439,4...
 მთისაგან ლოდი თვნიერად ცელისა გამო-
 კუთილი 488,35.
 მიუწოდებელი საცნაური 510,12.
 მიუწოდებელი უფალი 441,22.
 მკლავთა ზედა ქალწულისათა მიყვანებელი
 433,28.
 მკუდართა აღმადგინებელი 462,23; 489,11.
 მკუდართა განმათავისუფლებელი 485,37.
 მოკუდაეთა უკუდავება 425,15.
 მოსრული ზეცით 454,5.
 მოუკლებელი ნათელი 412,20; 504,16.
 მოწყალმ 370,12,17; 375,32...
 მრავალმოწყალმ 367,14; 371,2; 372,34...
 მრდელთმთავარი დიდი 419,16.
 მწყალობელი უფალი 397,22.
 მხოლოდშობილი 394,16.
 მხოლოდშობილი ღმერთი 433,32.
 მხოლოდშობილი მმ ღმრთისა 462,30.
 მხოლოდ 369,32; 372,34; 400,20...
 მხოლოდ უფალი 488,18.
 მხოლოდ ღმერთი 369,16,20; 460,19...

- მკსნელი 416,18; 417,34; 428,36...
- მკსნელი და მაცხოვარი სოფლისა 398,40.
- მკსნელი და მაცხოვარი სულთა ჩუენთაი 384,7; 414,15; 418,22.
- მკსნელი სოფლისა 453,29; 505,2.
- მკსნელი სულთა ჩუენთაი 379,35; 382,1; 414,21...
- მკსნელი ყოველთაი 372,17.
- მკსნელი ჩუენი 398,22; 505,24; 507,9.
- ნათელი 422,7; 448,18; 504,14...
- ნათელი სამარადისთა 488,7.
- ნათელი სულთა ჩუენთაი 479,11.
- ნათელი წარუვალი ზეცისა ნათლისაი 427,39.
- ნათელი ჭეშმარიტი 372,30; 428,3,9...
- ნათლითა ზეგარდამო შემკული 373,30.
- ნათესაისაგანი დაეთისი 442,18.
- ნაყოფი სახიერებისაი და უკუდავეებისაი 439,17.
- ნეფსით ჯუარსა ზედა ამაღლებული 381,12.
- პატროსანი მარგალიტი 394,25.
- პირველი სიტყუაი 486,27.
- პირველ საუკუნეთა მამისაგან შობილი 418,31.
- პირველ საუკუნეთა სიტყუაი 412,37; 453,1.
- პირველ საუკუნეთა სიტყუამ ღმრთისაი 482,5; 483,14.
- პირველ საუკუნეთა უფალი 369,16,21; 370,8...
- პირველ საუკუნეთა ღმერთი 398,11.
- პირველ საუკუნეთა ღმრთისა სიტყუამ 439,21.
- პირველ საუკუნითგან მოწყალე 370,22.
- პირველ საუკუნითგან უკუდავი მშ უკუდავისა მამისაი 502,21.
- რქამ ცხორებისაი 393,19; 505,21.
- საიკლუბო ქვაი 476,11.
- საკრებელ-მოქმედი ღმერთი 407,1.
- სამ ღღმ მღებარმ საფლავსა შინა 462,15.
- სასოი სოფლისაი 435,15.
- საფასმ ცხორებისაი 381,19; 434,26; 441,9...
- საფლავად შესრული მკსნელი სოფლისაი 437,7.
- საფლავით ადგომილი 391,39; 496,20.
- საფლავით ადგომილი ღმერთი 504,33.
- საყდართა ოთხსატიდთა ზედა მჯდომარმ 504,37.
- საყდართა ქერობინთა ზედა მჯდომარმ 447,14; 478,1.
- სასიერი 370,22; 376,12; 391,3...
- სასიერი და კატოყუარუ უფალი 384,4,13.
- სასიერი უფალი 375,34.
- სიკუდალისა განმთავისუფლებელი 413,2.
- სიკუდილისა დამთბუნველი ღმერთი 425,15.
- სიკუდილისა დამთბუნველი ძლიერებით 471,4.
- სიკუდილისა მკლმ 438,15.
- სიკუდილისა ნეფსით ჩუენთს თავს-მღებელი 413,43 (სქ.).
- სიკუდილისა ცხორებამ 493,7.
- სიმათლისა მშმ 414,15; 435,2.
- სიტყუამ 375,35; 392,7; 497,40.
- სიტყუამ დაუსაბამო 379,11.
- სიტყუამ მამისაი 369,5; 387,12; 422,28.
- სიტყუამ უძნეველი 504,29.
- სიტყუამ ღმრთისაი 386,20; 398,13; 399,36...
- სისარული 453,5; 475,30.
- სოფლისა მკსნელი და მაცხოვარი 498,26.
- სოფლისა ცხორებამ 462,23.
- უბრწყინვალმ მზისთულისაი 437,27; 475,22.
- უენბელი 403,4.
- უენბელი ღმერთი 425,28.
- უენბელი ცოცხთა 461,1.
- უკუდავი 383,12; 407,24; 471,33...
- უკუდავი მეუფმ 486,34.
- უკუდავი უფალი 392,38; 442,3.
- უკუდავი ღმერთი 387,19; 397,21; 403,5...
- უკუდავისა მამისა უკუდავი სიტყუამ 419,12.
- უკუდავებისა წყაროი 412,40.
- უენბელი ღმერთი 383,11.
- უეამოი 399,9.
- უფალი 367,10; 373,4,8...
- უფალი მადლი 403,8.
- უფალი მხილი 386,38.
- უფალი საკრებელ-მოქმედი 497,15.

უფაჴი უფელკათაჲ 509,26.
 უფაჴი ჴპერთი 422,9.
 უფაჴი ჴპერთი მარალი 389,4.
 უფაჴი ჴპერთი ჩემი 389,32; 446,21.
 უფაჴი ჴპერთი ჩუენი 372,29,32; 385,33...
 უფაჴი ჴპერთი ძალთაჲ 400,9,12.
 უნდოვევი 454,8.
 უძღუებთა ძალი 425,22.
 უძღუებთა ძლიერებაჲ 425,13.
 უწინარძისი მთიებისაჲ 472,10.
 უწინარძის საუყუნეთა შობილი სიტყუაჲ
 მამისაჲ 397,10.
 უხილავი მეუფე 433,27.
 უხილავი ჴპერთი 426,33.
 უხილავი ჴმრთეებითა 383,23.
 უხილავთა საყდართა ჴერა მჯღომარძმ მე-
 უფე ყოველთაჲ 383,21.
 უტრწენელი 487,1.
 უტრწენელი სიტყუაჲ 488,27.
 უტრწენელი უფალი 491,23.
 ქაღწულისაგან უბიწოებასა კორციელ-ქმნუ-
 ლი ჩუენოვს 403,32.
 ქაღწულისაგან უთესლორ მეუფე შობილი
 411,39.
 ქაღწულისაგან შობილი 435,13; 458,3.
 ქაღწულისაგან შობილი სიტყუაჲ მამისაჲ
 506,33.
 ქაღწულისაგან კორციელ-ქმნული უთეს-
 ლორ 451,9.
 ქაღწულისაგან კორცქესხმული 477,28.
 ქებული ანგელოზთა მიერ 437,4.
 ქერობინთა ჴერა მჯღომარძმ 368,7; 425,35.
 ქველის-მოქმედი 369,32; 373,15; 395,1...
 ქველის-მოქმედი და მრავალმოწყალე უფა-
 ლი 385,15.
 ქველის-მოქმედი უფალი 449,10.
 ქველის-მოქმედი ჴმერთი 378,35.
 ქუეყანით ჴეცარ ამაღლებული 438,19.
 ჴმერთი 372,10; 373,21; 479,2...
 ჴმერთი განკაცებული 458,17.
 ჴმერთი ჴიდრებული 490,21.
 ჴმერთი ისრაელისაჲ 471,9.
 ჴმერთი მამათა ჩუენთაჲ 410,17; 469,24,
 30...
 ჴმერთი მხოლოჲ 372,21.

ჴმერთი უკუღავი 385,7.
 ჴმერთი უხილავი 453,24.
 ჴმერთი ქველის-მოქმედი 385,14.
 ჴმერთი ყოველთაჲ 392,28; 507,37.
 ჴმერთი ყოველთა საუყუნეთაჲ 462,17.
 ჴმერთი ჩუენი 368,1; 389,31; 403,15...
 ჴმერთი ჴუმპარტი 388,27.
 ჴმრთეებაჲ 367,8; 458,22.
 ჴმრთეებაჲ და კაცებაჲ 399,18; 415,21;
 490,9.
 ჴმრთეებაჲ უვნებელი 398,16; 421,19.
 ჴმრთეებითა შობილი 450,18.
 ჴმრთისა სიტყუაჲ 372,16; 418,38.
 ჴოველთა მაცხოვარი 491,26,34.
 ყოველთა მეუფე 408,21.
 ყოველთა სასოჲ 381,29.
 ყოველთა უფალი 470,21.
 ყოველთა ჴმერთი 399,6.
 ყოველთა შემოქმედი 398,40.
 ყოველთა შემოქმედი ჴმერთი 382,5; 466,
 15; 471,17.
 ყოვარ ქებული ანგელოზთა მიერ 434,13.
 ყოვარ ძლიერი 391,11; 409,5; 466,25.
 ყოვარ ძლიერი მაცხოვარი 460,13; 500,13.
 ყოვარ ძლიერი უფალი 477,31; 481,6.
 ყოვარ ძლიერი ჴმერთი 375,8; 491,26.
 შემოქმედი 434,23.
 შემოქმედი ჴმერთი 394,16.
 შემოქმედი ჴმერთი ყოველთაჲ 392,34.
 შემოქმედი ჴმერთი ჩუენი 423,25.
 შემოქმედი ყოველთაჲ 374,1; 484,9.
 შემოქმედი ცათაჲ 382,33.
 შემოქმედი ცათაჲ და ქუეყანისაჲ 461,26;
 476,7.
 შემწყნარებელი განწირულთაჲ 509,37.
 შუცოდებელი 402,12.
 შუენვისა შემძლებელი 419,17.
 შობილი 504,12.
 შობილი ქაღწულისაგან 433,21,30; 434,36.
 შობილი ქაღწულისაგან ჴუმპარტი მშ
 ჴმრთისაჲ 378,13.
 შობილი ჴმერთი 485,32.
 ჩუენოვს განწორციელებული ქაღწულისა-
 გან უქცეველად 456,25.
 ცათა დაუტევნელი ჴმერთი 509,20.

ცათა მეუფე 435,1; 452,40; 508,5...	წინამძღუარი ცხოვრებისა ჩუენისა 452,40; 459,9; 464,15.
ცხეპული უფლისა 474,9.	წმიდა 403,8.
ცხოველს-ყოფელი უფალი 497,11.	წმიდა მაცხოვარი 459,18.
ცხოვრება 434,22.	წმიდა უფალი 367,3; 383,31.
ცხოვრება საუკუნომ 457,38.	წმიდა ღმერთი 403,2.
ცხოვრება ყოელისა სოფლისა 419,22.	წმიდა წმიდათა 499,18.
ცხოვრება ჩუენი 451,30,32.	წყალობაურაცხელი 433,28.
ცხოვრებისა ჩუენისა წყარომ 475,35.	წყარომ ცხოვრებისა 372,30.
ცხოვრების მომცემელი უფალი 497,30.	ჭეშმარიტი 403,2.
ცხოვრების მომცემელი ქრისტე ღმერთი ჩუენი 371,32; 393,24.	ჭეშმარიტი ღმერთი 459,14; 470,17; 480,32.
ძალითა ძლიერი 457,3; 475,27; 497,17.	ჭეშმარიტი ძმ 452,34.
ძმ, მაშისაგან შობილი 418,6.	ჭეშმარიტი ძმ ღმრთისა 430,17.
ძმ მაღლისა 414,21.	ჭეშმარიტება 448,18.
ძმ მხოლოდშობილი 403,22; 423,19; 431,9...	ჯორციელ-ქმნული ქალწულისაგან 434,4; 445,24.
ძმ საყუარელი 424,14; 497,40.	ჯორციელ-ქმნული ღმერთი სრული 413,35.
ძმ, უწინარძისი მთიებისა 472,10.	ჯორცმესხმული ღმერთი 425,35; 488,28.
ძმ ღმრთისა 371,7; 372,30; 384,1...	ჯორცმესხმული წმიდისა ქალწულისა მარია-ამისგან 422,28.
ძმ ღმრთისა, შობილი ქალწულისაგან 504,17.	ჯოჯოხეთისა ნათელი 493,7.
ძლიერი 403,5; 479,20; 497,15...	ჯუარსა ზედა ამაღლებული 413,1; 451,12.
ძლიერი ღმერთი 491,34.	ჯუარსა ზედა დამჭკუალული 456,26; 504,33; 506,34...
წინამძღუარი სოფლისა 499,18.	ჯუარსა ზედა ვნებული 403,33.
წინამძღუარი ცხოვრებისა 451,7; 470,11.	ჯუარცუებული 377,27; 448,20; 497,17...

ბერძნულ ძლისპირთა შესატყვისი ქართული ტროპარები

ლეთისმშობლის ტროპარათა ანალიზის შემდგომ ბუნებრივად ისმის კითხვა, არის თუ არა ასახული ძლისპირნის მასალა აღდგომის საგალობელთა ძველ რედაქციაში, ან, თუ ასახულია, რა ოდენობით და რა ფუნქციის მატარებელია. ამ მიზნით აღდგომის საგალობელთა მასალა შევეუდარეთ ევსტრატიადისის გამოცემულ ირმოლოგიონს. პარალელი დაემჩნა 63 ტროპარს. ქვემოთ ჭერ ტროპარის დასაწყისის ვუთითებთ ხმისა და გალობის თანხლებით, შემდგომ შესატყვისი ბერძნული დედნის ნომერს ევსტრატიადისის გამოცემის მიხედვით და ავტორს. იმ შემთხვევაში, თუ ტროპარს რიგით პირველი ადგილი არ უკავია, კავებში მოცემულია ნუსხათა ჩვენებები, დასასრულ, მითითებულია წინამდებარე გამოცემის გვერდი და სტრიქონი.

1. ფარაო ეტლებითურთ—I, 1; № 21, გერმანე; 371, 25; 530,8.
2. აგამალოთ შენ, ღმერთი—I, 1; № 23, იოანე ბერი (B II,3); 372, 10.
3. უგალობდეთ უფალსა, რომელმან ქმნა საკრველნი — III, 1; № 111, გერმანე (B III, 2; D II, 1); 403, 28.

4. უგალობდეთ უფალსა, დიდებით დიდებულსა, გალობასა ახალსა — IV, 1; № 137, იოანე ბერი; 422 26.
5. მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით და უგალობდეთ ღმერთსა — I, 2; № 24 ჳεραεζ, ნიკიფორე დიაკვანი; 372, 21; 386, 38.
6. იხილეთ, იხილეთ უფალი ღმერთი ჩუენი — I, 2; № 22, იოანე ბერი; 372, 29.
7. მოიხილე, ცაო, და ვიტყოდით და უფროჲსად უგალობდეთ ქრისტესა — III, 2; № 59 მკლიც, გერმანე. № 110, გერმანე; 404, 13; 424, 26.
8. მოიხილე, ცაო — V, 2; № 191, ანდრია კრიტელი; 445, 38.
9. მოიხილე, ცაო — VII, 2; № 290, ანდრია კრიტელი; 482, 32.
10. იხილეთ, იხილეთ უფალი ღმერთი ჩუენი, რომელი პირველ საუკუნეთა — VIII, 2; № 323, გერმანე; 498, 7.
11. მოიხილე, ცაო — VIII, 2; № 324, გერმანე; 498, 19.
12. განძლიერდა გული ჩემი — III, 3; № 110, გერმანე; 405, 40.
13. სიმტკიცე და ლხინებაჲ — III, 3; № 112, გერმანე (BDE I, 2; C I, 3); 406, 1.
14. განძლიერე მე, ქრისტე, რაჲთა არა შემძრას მტერმან — V, 3; № 194, ანდრია კრიტელი; 446, 14.
15. განძლიერე მე, ქრისტე, დამამტკიცე — VI, 3; № 235, გერმანე (BC I, 1; DE I, 2); 465, 13.
16. არავინ არს წმიდაჲ, ვითარ — VI, 3; № 224, იოანე ბერი. № 265 (E I, 4); 466, 1.
17. განძლიერდა გული ჩემი უფლისა მიმართ — VII, 3; № 285, იოანე ბერი. № 28, გერმანე; 483, 2.
18. განძლიერენ, უფალო, გულნი ჩუენნი — VIII, 3; № 350 (CE I, 1; D I, 2); 465, 15; 498, 24.
19. მესმა სმენაჲ შენი — III, 4; № 110, გერმანე; 406, 27.
20. მესმა სმენაჲ შენი — IV, 4; № 150, ანდრია კრიტელი; 426, 20.
21. დაფარნა ცანი — IV, 4; № 146, გერმანე (BD I, 2); 426, 22.
22. მესმა სმენაჲ შენი — V, 4; № 235, გერმანე; 446, 26.
23. მესმა სმენაჲ შენი — VI, 4; № 227, იოანე ბერი; 466, 6.
24. დაფარნა ცანი — VI, 4; № 237, გერმანე (BD I, 2); 466, 9.
25. მესმა ვმისა შენისაჲ — VII, 4; № 287, გერმანე; 483, 28.
26. სმენაჲ შენი მესმა — VIII, 4; № 351; 483, 30; 499, 27.
27. ლამითგან აღვიმსთობთ, შენდა დიდებასა შევსწირავთ — I, 5; № 21, გერმანე; 374, 17.
28. ლამისა წარსლვითა მოგუეახლა ღღჲ — II, 5; № 55, იოანე ბერი. № 59, გერმანე; 389, 8.
29. ლამითგან აღვიმსთობთ, უფროჲსად გიგალობთ — III, 5; № 98, იოანე ბერი; 407, 17.
30. რომელნი ლამითგან თაყუანის-გცემთ — V, 5; № 187, იოანე ბერი; 447, 31.
31. რომელთა აღვიმსთუეთ დიდებად შენდა — VII, 5; № 289, გერმანე; 484, 19.
32. ლამითგან აღვიმსთობთ, გიგალობთ — VIII, 5; № 324, გერმანე; 500, 6.
33. ვლადატ-ყავე კირითა გულისა ჩემისაჲთა — I, 6; № 17, ანდრია კრიტელი. № 28, იოანე ბერი; 375, 4; 532, 26.
34. ლალად-ყავე კირსა ჩემსა — I, 6; № 21 მკლიც, გერმანე; 375, 26.
35. ვლადატ-ყავე ყოვლითა გულითა ჩემითა — III, 6; № 99, იოანე ბერი; 408, 2.

36. ღალად-ვეყავ სულთქუმით დაუღუმებელად— III,6; № 111, გერმანე; 408,12.
37. ვითარცა იონა წინაწარმეტყუელი ვეშაპისაგან იქსენ— IV,6; № 145, იონანე დამასკელი (B II,3; D III,3); 428, 32.
38. ვღალატ-ყავ ქირსა ჩემსა— VI,6; № 226, იონანე ბერი; 468, 18.
39. იონა მუცლით გამო ვეშაპისაგან ღალადებდა— VII, 6; № 284, იონანე დამასკელი. № 289, გერმანე (DE I,2); 485, 23.
40. შთამაგდეს მე სიღრმესა— VIII, 6; № 325, იონანე ბერი; 500, 33; 539,2.
41. რომელი მაყულოვანსა შინა — I, 7; № 22, იონანე ბერი (B I,1; D II,1; E I, 3); 376,2; 533,4.
42. სამთა ყრმათა საკუმბისა შინა— II,7; № 55, იონანე ბერი; 390,13.
43. სამთა ყრმათა საკუმბისა შინა— III,7; № 111, გერმანე; 408,28.
44. საკუმბისა ალი დაშრიტეს— III,7; № 109, ანდრია კრიტელი (C I,4); 410, 11.
45. რომელი მთასა ზედა მოსეს თანა ზრახვედი— IV,7; № 146, გერმანე; 429,26.
46. ღმერთო მამათა ჩუნთაო, ნუ შარცხუენ ჩუნე— IV,7; № 145, იონანე დამასკელი; 430, 40.
47. მამათაო და ჩუნო ღმერთო— V, 7; № 189, გერმანე (BDE I,2); 449,24.
48. შენ, ღმერთი მამათა ჩუნთაჲ— VI,7; № 237, გერმანე; 468, 32.
49. ქერობინთა ეტლთა ზედა მქლომარეო— VII,7; № 236, გერმანე (CDI,2); 486,5.
50. რომელი თაყუანის-იციემები წმიდათა ანგლოზთაგან— III,8; № 112; გერმანე; 411,8.
51. ღირსნი ყრმანი შენნი— VI,8; № 239. ანდრია კრიტელი (C I, 3; D I,6; E I,9); 470, 31.
52. მხოლოსა, მოწყალესა მეუფესა დიდებისასა — VII,8; № 289, გერმანე (CI,3; DII,2); 487,5.
53. რომელი მთასა წმიდასა იდიდა— VIII,8; № 323, გერმანე; 503,2.
54. შენ, რომელი გიხილა, ბქეჲ, ეზუკიელ წინაწარმეტყუელმან— I, 9; № 22, იონანე ბერი (B I,1; E I,4); 378,28.
55. შენ, ქალწულსა და უბიწ— I,9; № 3. იონანე ბერი (E I, 3); 379, 25.
56. ქალწულებაჲ შენი, ღმრთისმშობელო უბიწოო— II,9; № 60, ანდრია კრიტელი; 393, 8.
57. შენ, დედასა ნათლისასა— III,9; № 112, გერმანე; 412,34.
58. შენ, უუდავებისა წყაროსა— III,9; № 110, გერმანე (DE I,3); 412,40.
59. მოსე ზედა მთასა— IV,9; № 145, იონანე დამასკელი (E I,6); 435, 20.
60. ესაი მხია— V,9; № 182, იონანე ბერი (E I,5); 454,24.
61. გადიდებთ შენ ყოველი თესლები— VI,9; № 237, გერმანე; 471,7.
62. ყოლად დიდებულო, ცათა უმაღლესო— VII 9; № 281, იონანე ბერი (D I,1; E I,2); 488, 27.
63. მთისაგან ლოდი, თკნიერად კელისა გამოყუეთილი— VII,9; № 312 (D I,3; E I,4); 488, 35.

შესატყვისთა უმრავლესობა დაიძებნა აღდგომაზე, ცხრა შემთხვევაში დღესასწაული საერთოდ არ არის მითითებული, ხოლო თითო-ორი ნიმუში სხვა დღესასწაულთა მასალაა: შობის, შობითგან ბრმის, დიდმარხვის. V კვირის პარასკევის, ღვთისმშობლის, ბარბარეს, მარკიანეს და მოწამეთა. ტროპართა უმრავლესობა ბერძნულის ზედმიწევნითი თარგმანია (№№ 1—3,

5, 7, 12, 15, 17, 19, 22, 24, 25, 27, 30, 31—35, 38, 40—43, 45, 47, 48, 50, 52—54, 56, 62). ზოგი ტროპარი მხოლოდ ვარიანტულ სხვაობებს გვიჩვენებს (№№ 6, 10, 14, 28, 36, 39, 44, 49, 51, 57, 58, 61, 63), ან განსხვავებული რეფრენი ერთის (№№ 4, 13, 18, 20, 21, 23, 26, 29, 37, 46). ზოგჯერ ქართულად მხოლოდ ბერძნულის თანმხვედრი დასაწყისია მოცემული, ასეთ შემთხვევებში მთელი ტროპარის შედარების შესაძლებლობას მოკლებული ვართ (№№ 8, 9, 11, 16, 55, 59, 60).

ბერძნული შესატყვისი ვერ დაეძვნა გალობებს ქვემოთ ჩამოთვლილ ხმებზე: უგალობდითსა II, V, VI, VII, VIII.

მოიხილესა II, IV, VI.

განძლიერდასა I, II, IV.

უფალო მესმასა I, II.

ლამითგანსა IV, VI.

ლაღადყავსა II, V.

კურთხეულარსა VIII.

აკურთხევდითსა I, II, IV, V.

ადიდებდითსა VIII.

ვერ დავადასტურეთ ქართულად თარგმნილი ძლისპირთა ერთი რომელიმე სრული აკოლუთია, გადმოღებულია მხოლოდ ერთი, იშვიათად ორი ან სამი ოდის ძლისპირები. მხოლოდ № 110 აკოლუთიიდან პარალელი დაეძვნა მე-2, მე-3, მე-4 და მე-9 ოდების ძლისპირებს.

ავტორებად უმთავრესად VII—VIII ს-ის საეკლესიო მოღვაწენი ჩანან: 29 ტროპარი მიეწერება გერმანეს, 16—იოანე ბერს, 8—ანდრია კრიტელს, 2 — იოანე დამასკელს, 1—ნიკიფორეს, დიდი ეკლესიის დიაკვანს, 3 — იოანე ბერს ან გერმანეს⁵⁸, 1—იოანე ბერს ან ანდრია კრიტელს, 1— იოანე ბერს ან იოანე დამასკელს, 1—იოანე დამასკელს ან გერმანეს, ხოლო 4 ტროპართან ავტორი არ არის მითითებული.

არის თუ არა ბერძნულ ძლისპირთა შესატყვისი ქართული ტროპარები ძლისპირის ფუნქციის მატარებელი ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობელათათვის? ძლისპირი გალობასა თუ სტიქარონს პირველ ტროპარად უძღვის, ეს ადგილი მისი ფუნქციითაა განპირობებული — განსაზღვროს მომდევნო ტროპართა რიტმი და კილო. ზემოთ მოხმობილ ტროპართა უმრავლესობა მართლაც რიგით პირველია, მაგრამ 63-დან 23, მესამედი და მეტიც, გალობებში მე-2, მე-3, მე-4, მე-5, მე-6 და მე-9 ტროპარებადაა ჩართული. ეს ციფრი უკვე ყურადსაღებია.

ლეთისმშობლისადმი მიძღვნილ ტროპარებთან დაკავშირებით გამოჩნდა, რომ ლეთისმშობლის მასალა სტიქარონთა თუ გალობათა მიხედვით არათანაბრადაა განაწილებული. ასეთივე სურათი ჩანს ბერძნულ ძლისპირთა შესატყვის ტროპარებთან დაკავშირებითაც — ბერძნული მასალა ვერ დაეძვნა ყველა გალობას ყველა ხმაზე (ამასთან დაკავშირებით იხ. ზემოთ მოტანილი ცხრილი). არ დადასტურდა აგრეთვე ქართულად გადმოღებული ბერძნულ ძლისპირთა სრული აკოლუთია.

⁵⁸ ორ ავტორს იმ შემთხვევაში ვუთითებთ, როდესაც ორი თანხვედრილი ბერძნული ძლისპირი სხვადასხვა ავტორს მიეწერება.

ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობლებში ასახული ბერძნულ ძლისპირთა შესატყვისი ქართული ტროპარები მოვიძიეთ მეხუთი „ძლისპირნის“ ადრეულ ქართულ თარგმანებში. ლეთისმშობლის მასალასთან დაკავშირებით ზემოთ აღნიშნულ ერთ ტროპარს (ძლ. 111) დაემატა საერთო სამი სრული ტროპარი: „განძლიერდა გული ჩემი უფლისა მიმართ...“ (ძლ. 125), „მესმა სმენაჲ შენი და შემეშინა...“ (ძლ. 275), ამ უკანასკნელში სმებიც მონაცვლეობს (V—VI), „შთამაგდეს მე სიღრმესა გულსა ზღკსასა“ (ძლ. 371) და ერთი მხოლოდ დასაწყისით მინიშნებული „ესაია მხია“ (ძლ. 261)⁵³⁷. თარგმანის თანხვედრის შემთხვევები მხოლოდ ამ ხუთიოდე ნიმუშით ამოიწურა.

მარცვალთა რაოდენობის თვალსაზრისით რა თანაფარდობაა ერთ გალობაში თავმოყრილ ტროპართა შორის? ნიმუშებად მოვიხმობთ ცისკრის კანონის იმ ოდებს, რომელთა პირველ ტროპარებს დაეძებნა ბერძნული შესატყვისები. ნიმუშები გალობის ერთი ფენის — ძირითადის ან „სხუანის“ ფარგლებში მოგვაქვს:

I ხმის უგალობდითსას პირველი ტროპარი „ფარაო ეტლებითურთ...“ (Eu № 21) 58 მარცვლიანია, მომღვენოები—40, 50 და 47 მარცვლიანი.

I ხმის მოიხილესას „სხუანის“ პირველი ტროპარი „იხილეთ, იხილეთ უფალი ღმერთი ჩუენი...“ (Eu № 22) 36 მარცვლიანია, მომღვენოები—50 და 40 მარცვლიანი.

VI ხმის განძლიერდასას პირველი ტროპარი „განძლიერე მე, ქრისტე...“ (Eu № 235) 30 მარცვლიანია, მომღვენოები—21,25 და 39 მარცვლიანი.

VI ხმის უფალო მესმასას პირველი ტროპარი „მესმა სმენაჲ შენი...“ (Eu № 227) 38 მარცვლიანია, მომღვენოები—28, 35 და 78 მარცვლიანი და ა. შ. ამგვარი ნიმუშები მრავლადაა.

ამათ გვერდით, შედარებით ნაკლებად, მოიძეეება იმგვარი შემთხვევებიც, როდესაც, ძლისპირიან გალობათა მსგავსად, ტროპართა შორის მარცვალთა რაოდენობის სხვაობა მინიმალურია:

VII ხმის განძლიერდასას პირველი ტროპარი „განძლიერდა გული ჩემი უფლისა მიმართ...“ (Eu № 285) 40 მარცვლიანია, მომღვენოები—40, 43 და 39 მარცვლიანი.

VII ხმის ღამითგანსას პირველი ტროპარი „რომელთა აღვიმსთუეთ დიდებად შენდა...“ (Eu № 289) 46 მარცვლიანია, მომღვენოები—42, 47 და 48 მარცვლიანი.

VI ხმის ღალადყავსას „სხუანის“ პირველი ტროპარი „ღალადყავ ქირსა ჩემსა...“ (Eu № 226) 42 მარცვლიანია, მომღვენოები—44 და 43 მარცვლიანი. და ა. შ.

ასეთივე სურათია იმ ოდებშიც, რომელთა პირველ ტროპარებს არ დაეძებნათ ბერძნული მოდლები.

ამგვარად, ძველი რედაქციის აღდგომის კანონისათვის ყოველთვის არ არის სავალდებულო ერთ გალობაში თანაბარმარცვლიანი ტროპარები იყოს თავმოყრილი. ასეთივე სურათი ჩანს იადგარში ასახულ სხვა დღესასწაულებთან დაკავშირებითაც. იადგარის კანონების ამ თვალსაზრისით კვლევამ ნათელი გახადა, რომ: „იადგარის კანონების შედგენის დროისათვის ჭერ კი-

⁵³⁷ ძლისპირნი, გვ. 89 № 125, გვ. 149 № 275, გვ. 189 № 371, გვ. 143 № 261.

დევ არ იყო კანონიზირებული ძლისპირთა ფუნქციები და მისი, როგორც რიტმულ-მელოდიური მოდელის, მნიშვნელობა გალობისათვის. ეს მოხდა მხოლოდ იმის შემდეგ, რაც შეიქმნა ირმოლოგიონი, იქამდე კი უძველეს კანონთა მთხვევლები ძალზე თავისუფლად ექცეოდნენ გალობის სილაბიკას, რიტმიკას, ცალკე ძლისპირებს და ძლისპირთა აკოლუთიებს⁵³⁸.

ბერძნული ძლისპირის ფარდი ქართული ტროპარები რომ ჯერ კიდევ არ არის ძლისპირის ფუნქციის მატარებელი. ჩანს იმგვარი შემთხვევებიდანაც, როდესაც ერთი გალობის ფარგლებში ბერძნული ძლისპირის შესატყვისი ორი ტროპარი იყრის თავს: VI ხმის უფალო მესმასას პირველი და მეორე: „მესმა სმენაჲ შენი და შემეშინა...“ (Eu № 235) 39 მარცვლიანი და „დაფარნა ცანი შუენიერებაჲმან შენმან...“ (Eu № 237) 28 მარცვლიანი.

III ხმის ადიდებდითსას პირველი და მესამე: „შენ, დედასა ნათლისასა...“ (Eu № 112) 45 მარცვლიანი და „შენ, უკუდავებისა წყაროსა...“ (Eu № 110) 50 მარცვლიანი.

VII ხმის ადიდებდითსას პირველი და მესამე: „ყოლად დიდებულო, ცათა უმაღლესო...“ (Eu № 281) 53 მარცვლიანი და „მთისაგან ლოდი თვნიერად კელისა გამოკუეთილი...“ (Eu № 312) 67 მარცვლიანი.

ამგვარად, ბერძნულ ძლისპირთა შესატყვისი ქართული ტროპარები ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობლებისა ჯერ კიდევ არ არიან იმ ფუნქციის მატარებელი, რაც წაეყენება რიტმულ-მელოდიურ ქარგაზე გაწყობილ გადაშუშავებულ ძლისპირებს, რომლებიც, თავის მხრივ, მელოდიის განმსაზღვრელად უნდა იქცნენ.

საწელიწდო ნაწილის ძლისპირთა კვლევის შედეგად გამოჩნდა, რომ გალობათა პირველ ტროპარებს ბიბლიურ გალობასთან მაკავშირებლის ფუნქცია აკისრია⁵³⁹. ამავე დასკვნის გამოტანის უფლებას იძლევა აღდგომის დასდებლების გალობათა პირველი ტროპარებიც. მათი უმრავლესობა იწყება ბიბლიურ გალობათა შესატყვისი ტრაფარეტული ფრაზებით: „უგალობდეთ უფალსა“, „მოიხილე, ცაო“, „განძლიერდა გული ჩემი“ და ა. შ. ამ ძლისპირთა დანიშნულება კონკრეტული გალობის შესაბამის ბიბლიურ გალობასთან დაკავშირებაა.

აღდგომის საგალობელთა მასალა ლიტურგიულ კანონებში

როგორ არის ასახული ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობელთა მასალა ლიტურგიული დანიშნულების სხვა ნუსხებში? სამ სინურ ნუსხაში: Sin. 47-ში, Sin. 53-სა და Sin. 54-ში გამოჩნდა აღდგომის საგალობელთა პარალელური მასალა.

977 წ-ის იოვანე-ზოსიმეს ავტოგრაფული ნუსხა Sin. 47 შეიცავს კვირიაკეთა საციცკრო განგებას. ხელნაწერის რაობა გარკვეულია იოვანე-ზოსიმეს ანდერძში: „დავჩხრიკე... წმიდანი ესე სახარებანი საციცკრონი წმიდათა კკრიაკეთანი ყოველთა კმათა ზედა ყოვლითავე განგებითა სრულიად, ვითარცა არს ბერძულად, სინაწმიდას შინა“ (88r—v). ნუსხა შეიცავს ლოცვებს, ასამალღებლებს, რვა ხმაზე ცისკრის ფსალმუნურ საგალობლებს, საკითხავებს

⁵³⁸ აქვე, გვ. 856.

⁵³⁹ აქვე, გვ. 834—825.

ოთხთაიდან და გარდამოთქმანს, დასასრულ, კვერქსებს ცისკრად და სამხრად. ამ ნუსხისეული ცისკრის ყველა ფსალმუნური საგლობელი დადასტურდა აღდგომის დასდებელთა ტექსტში, გარდა გარდამოთქმამს მომდევნო საგლობლებისა 133-ე ფსალმუნიდან: 133,2 და 1. მხოლოდ იოვანე-ზოსამეს ავტოგრაფული E ნუსხა ურთავს გარდამოთქმას მომდევნოდ ფსალმუნურ საგლობლებს, ისიც განსხვავებულ ტექსტს: 91, 16 და 92,1. ფსალმუნურ საგლობელთა გარდა, თანხვედრილია პოეტური გარდამოთქმა ყველა ხმისა.

ცისკრის განგების საკითხავებად აღებულია ოთხივე მახარებლის ბოლო თავები. ხმების მიხედვით საკითხავეები ასეა განაწილებული:

I მათეს XXVIII თავი მთლიანად.

II მარკოზის XVI თავის 1—8 მუხლები.

III ლუკას XXIV თავის 1—12 მუხლები.

IV იოანეს XX თავის 1—8 მუხლები. IV ხმის საკითხავის ბოლოს ნუსხას აკლია ერთი ფურცელი.

VI მარკოზის XVI თავის 9—20 მუხლები.

VII ლუკას XXIV თავის 13—35 მუხლები.

VIII იოანეს XXI თავის 1—14 მუხლები.

X ს. I ნახ. საბაწმიდური კონდაკი Sin. 53 შეიცავს იაკობის ჟამისწირვას, კვირის სადა დღეების განგებას, რვა ხმაზე მარტვილიის მომდევნო ხუთი კვირის განგებას, სამხრის საკვირაო ფსალმუნურ საგლობლებს, ცისკრის ფსალმუნურ საგლობლებს—„განილკძენს“, კვირავეთა საციცკრო საკითხავებს ოთხთაიდან პირველი ოთხი ხმის ფარგლებში და დასდებლებს კვირის დღეებისათვის. მარტვილიის მომდევნო ხუთივე კვირა იწყება კომენტარით: „ფსალმუნი და აღელუაჲ საკვრაოჲ“. კომენტარი მიუთითებს კვირა დღეთათვის განკუთვნილი ფსალმუნ-დასდებლისა და აღელუაჲთ ფსალმუნის შესრულების საკვირთაზე. შემდგომ მოსდევს ჟამისწირვ-ს საკითხავები პავლენიდან და ოთხთაიდან. ხოლო თვით ფსალმუნური მუხლები ხმების თანმიმდევრობით ნუსხაში ცალკეა შეტანილი: „ფსალმუნნი საკვრაონი“ და „საციცკრონი განილკძენი“. „ფსალმუნნი საკვრაონის“ სათაურით თავმოყრილი საგლობლები დადგა ლექციონარის ბოლოს დართულ საკვირაო და აღდგომის სამხრის ფსალმუნურ საგლობლებთან. პარალელი დაეძებნა სამხრის ყველა ფსალმუნ-დასდებელს და ორ აღელუა ფსალმუნს: 23,1 და 100,1—2. ცისკრის წირვის „საციცკრონი განილკძენი“ შეიცავს I—V და VIII ხმების მასალას. საგლობლები იმგვარადაა დალაგებული, რომ ყველა ხმაზე, V ხმის გარდა, პირველი საგლობლის ფსალმუნი „განილკძეთი“ იწყება. „საციცკრონი განილკძენი“ აღდგომის დასდებლებში შესულია ცისკრის ფსალმუნურ საგლობლებად.

X ს. ლიტურგიული კრებული Sin. 54 სხვა მასალათა შორის (იაკობის ჟამისწირვა, კურთხევანი, კვერქსნი, ერის განტევებანი, საწელაწლო დღესასწაულთა განგებანი) შეიცავს კვირიაკეთა განგებასაც. ჩვენთვის ამჟერად საინტერესოა კრებულის ეს ბოლო ნაწილი, რომელშიც „კვირიაკეთა ყოველთასა“ სათაურით თავმოყრილია კვირა დღეებისათვის გამოსაყენებელი მასალა. საკვირაო განგება რვა ხმაზე შეიცავს სამხრის ფსალმუნ-დასდებლებს, საკითხავებს

პავლენიდან, ალელუაჲთ ფსალმუნსს, საკითხავებს ოთხთავეიდან, კელთაბანისას და სიწმიდისას. ამ ნუსხისეული სამხრის ფსლმუნური საგალობლები, აგრეთვე პოეტური კელთაბანისაჲ და სიწმიდისაჲ თანხვედბა აღდგომის საგალობელთა შესაბამის მასალას. ფსალმუნურ საგალობელთაგან მხოლოდ ორი ალელუაჲთ ფსალმუნი: 117, 16—17 (II) და 111, 1 (VI) არ არის შესული აღდგომის დასდებლებში. ამათგან პირველი—117, 16 ლექციონარშია ასახული, ხოლო მეორე—111, 1 ლექციონარშიც არ დასტურდება. ამ უკანასკნელში წარმოდგენილია მხოლოდ I—V და VIII ხმების ალელუაჲთ ფსალმუნნი.

ამგვარად, საკვირაო მცირე ფორმის პოეტური და ფსალმუნური საგალობლები დაცულია იმავე პერიოდის საბაწმიდურ და სინურ ლიტურგიკული დანიშნულების ნუსხებში, რა პერიოდისა და ლიტურატურული წრისნუსხებშიაც შემოგვინახეს აღდგომის დასდებელთა ძველი რედაქცია. ეს ფაქტიურად ის მასალაა, რომელიც ამ დასდებელთაგან გამოკრიბეს F და G ნუსხებში.

ძველი რედაქციის აღდგომის დასდებელთა რამდენიმე ტროპარი გამოჩნდა ბერძნულ პარაკლიტონში, კერძოდ, კვირა დღისათვის განკუთვნილ მასალაში:

1. იხარებდით ცანი და გალობდინ საფუძველი ქუეყანისაჲ—I უფ. ლღ.; 367, 16—2, 37⁵⁴⁰.

2. ქრისტემან, მაცხოვარმან ჩუენმან, კელით-წერილი ჩუენთეს ჭუარსა შემრქუალა—VI კლთბ.; 476, 32—100, 26.

3. აღგომამან შენმან, მაცხოვარო ჩუენო, სოფელი განანათლა ყოველი—VI უფ. ლღ.; 460, 12—101, 19.

4. ჭუარსა შენსა თაყუანის-ესცემთ, უფალო—VI ჯრ.; 463, 17—186, 20.

5. ძელისა მიერ ადამ—IV ჯრ.; 422, 23—288, 29.

6. მოეც სასწაულად—VII ჯრ.; 481, 12—323, 4.

7. ჭუარი შენი, უფალო, ცხორება და აღდგომა არს ერისა შენისადა—VI ჯრ.; 463, 21—466, 25.

8. საფლავსა დაიდევ ვითარცა კაცი (მკუდარი)—VII უფ. ლღ.; 478, 16—535, 9.

9. რაჲ მივაგოთ უფალსა ყოვლისავეთეს—VII კლთბ.; 493, 2—549, 35.

10. მწუხრისა გალობასა და სიტყუერსა მსხუერპლსა შენდა, ქრისტე, შეესწირავთ—IV უფ. ლღ.; 420, 3—616, 28.

11. უფალო, უფალო, ნუ განმაგდებ მე პირისა შენისაგან—IV უფ. ლღ.; 420, 6—616, 31.

ზემოთ აღნუსხულ დამთხვევათა უმეტესობაში (11 ნიმუშიდან 7) აღდგომის დასდებელთა უფალო დალადყაესას, ჭუარისანისა და კელთაბანისას ტროპარები შესულია პარაკლიტონის ე. წ. დიდი მწუხრის განგებაში (№№ 1—4, 8, 10, 11). ორიოდ შემთხვევაში ჭუარისანი გადასულია აქედითსად (№№ 6, 7). ამგვარი ნიმუშები დადასტურდა სინანულის დასდებლებში, ამ უკანასკნელში აღდგომის დასდებელთა ჭუარისანის მასალა, როგორც წესი, აქედითსას ფუნქციის მატარებელია (ამასთან დაკავშირებით იხ. ზემოთ, გვ. 883). აქედითსადაა გადასული აღდგომის საგალობელთა კელთაბანისაჲც (№ 9), ხოლო ერთგან

⁵⁴⁰ ეუთითებთ ჯერ აღდგომის დასდებელთა ხმასა და გალობას, ხოლო შემდგომ წინამდებარე გამოცემისა და ბერძნული პარაკლიტონის გვერდსა და სტრიქონს (*Παρακλητική ηνοι Ὁκτώηχος ἢ μεγάλῃ*, 'Ρώμη, 1885).

ჯუარისანს ენაცვლება ე. წ. μαχαρσμαδ, რომელიც შესხმას წარმოადგენს და ოქტოიხოსში „უამისწირვისათვის“ რუბრიკითაა ჩართული (№ 5). ამგვარად, ძველი რედაქციის აღდგომის დასდებელთა მასალა მეტად ძუნწად, მაგრამ მაინც გამოჩნდა ბერძნული პარაკლიტონის ახალი რედაქციის საკვირაო საგალობლების მწუხრის, ცისკრისა და სამხრის სტიქარონებში.

აღდგომის საგალობელთა ლიტურგიული დანიშნულება

დასასრულ, აღდგომის დასდებელთა ლიტურგიული დანიშნულებისათვის. ჭერ კიდევ ლექციონარის მიხედვით „ფსალმუნნი საკვარონის“ სახელით ცნობილი ფსალმუნური საგალობლები აღდგომის დასდებლებშია შესული. აღდგომის ფსალმუნური და მცირე ფორმის პოეტური საგალობლები აგრეთვე საკვირაო მასალადაა ფიქსირებული X ს-ის სინურ კონდაკებში. იოვანე-ზოსიმეს კალენდარშიც, რომელშიც მოცემულია შეიდეულის დღეთა კვალიფიკაცია საბაწმიდური წესის მიხედვით, კვირა დღის შინაარსი ამგვარადაა განმარტებული: „ღღჳ კვრიაჳჳ ღღესასწაულ არს წმიდისა აღდგომისა“⁵⁴¹. ამ ტრადიციის შესაბამისად, რომელსაც თავის მხრივ საფუძვლად ქრისტეს კვირა დღეს აღდგომა დაედო, პარაკლიტონში კვირა დღისათვის აღდგომის დასდებლებია განკუთვნილი. აღდგომის საგალობელთა მოხმარების თვალსაზრისით საყურადღებოა იოვანე-ზოსიმეს კომენტარი E ნუსხისა მარტვილიის საგალობლებთან დაკავშირებით: „ზატიკთა რომელიცა ღღესასწაული იყოს და მარტკლიობასაცა, უწინა წმიდისა აღდგომისა დასადებელნი სოქუნე ჳმასა ზედა, თუ გინდეს, და მერმე—სულისა წმიდისანი...“⁵⁴² კომენტარი უთითებს ზატიკის პერიოდის თანხვედრილ ღღესასწაულებზე ხმების მიხედვით ჭერ აღდგომის დასდებელთა შესრულების შესაძლებლობასა თუ საჭიროებაზე. აღდგომის მასალის მოხმარების თვალსაზრისით გასათვალისწინებელია გიორგი მთაწმიდლის ტიპიკონის, ე. წ. „ღღი სკნაქსარის“, მონაცემებიც, მიუხედავად იმისა, რომ ეს უკანასკნელი ასახავს კონსტანტინოპოლურ განგებას, რომელიც ახალი რედაქციის მასალაზეა აგებული. გიორგი მთაწმიდლის ტიპიკონში ჩართული კომენტარები გვაუწყებს, რა შემთხვევაშია მოსახმარი აღდგომის საგალობელთა მასალა, ან როდის არ შეიძლება მისი გამოყენება. აღდგომის სტიქარონნი, იბაკონი, წარდგომა-დასდებელნი და გალობანი, აგრეთვე საკითხავები ახალი აღთქმიდან მოხმობილია აღდგომის ზატიკის პერიოდისათვის (H 2123, 417r—430r)⁵⁴³. აღდგომის შეიდეულის დღეების „სერობაზე“ შესასრულებლად მოცემულია საგალობელთა დასაწყისებიც: I ხმის მასალა მითითებულია აღდგომის დღეს, II ხმისა—აღდგომის მომდევნო ორშაბათს, III ხმისა—სამშაბათს და ა. შ. ვიდრე ახალკვირიაკემდე, VIII ხმა ახალკვირიაკეს მოდის (419r). საყურადღებო კომენტარია ჩართული ამდღებთან დაკავშირებით: „ესეცა საცნაურ იყავნ, რამეთუ აღდგომისა სტიქარონთა და წარდგომათა და გალობათა ამდღებამდე ვიტყვთ, ხოლო მიერთგან კვრიაკეთა ოდენ ითქუმან აღდგომისა წარდგომა-დასადებელნი და გალო-

⁵⁴¹ G arittle, Calendrier, p. 119.

⁵⁴² სინურ ხელნაწერთა აღწერილობა, I, გვ. 105, № 10, შნშ.

⁵⁴³ გიორგი მთაწმიდლის ტიპიკონს ვამოსაყვამდ აშხადებს. მ ა ნ ა ნ ა დ ო ლ ა ქ ი ძ ე . ჩვენთვის საჭირო მასალა ვამოსაყვამდ მომზადებული ტექსტიდანაა ამოკრებილი.

ბანი“ (426r). კომენტარიდან ჩანს, რომ აღდგომის საგალობელთა მასალა ამაღლებამდეა მოსახმარი, ხოლო მომდევნოდ მხოლოდ კვირა დღეთათვისაა განკუთვნილი. კვირა დღეებზე ჭერ აღდგომის მასალაა მითითებული, ხოლო შემდგომ იმ დღესასწაულისა, რომელიც საეკლესიო კალენდრის მიხედვით ამ დღისთვისაა განკუთვნილი. აღდგომის მასალა მოცემულია ლიტურგიული წლის დასაწყისშივე, 1 სექტემბერს „შემდგომად უკუეთუ დახუდეს კვრიაკე“ (3r), მათმთავართა ხსენების წინა კვირა დღეს (108v—109r), ქრისტეს შობის წინა და მომდევნო კვირა დღეებზე (109r, 127v), ორმოცი მოწამის ხსენებაზე „უკუეთუ... კვრიაკესა დახუდეს“ (195r), ხარებაზე „თუ კვრიაკესა დახუდეს“ (201v—202r), მეზვერისა და ფარისეველის, უძღები შვილის, ხორციელისა და ყველიერის (383v—386r), აგრეთვე ღიდმარხვის კვირა დღეებზე (389v—391r). კომენტარებია ჩართული იმ კვირა დღეთათვისაც, რომლებზეც აღდგომის მასალა არ სრულდება: 14 სექტემბერს ჭვრის ამაღლებაზე: „უწყებაჲ ჭერ არს, რამეთუ უკუეთუ კვრიაკესა დახუდეს ჭუართა აპურობაჲ, ადგომისაჲ არარაჲ ითქუმის ყოლადვე, არამედ ყოველი ჭუარისაჲ“ (13r), ბზობაზე: „დღესასწაულსა თვისი განგებაჲ აქუს და ადგომისაჲ არაჲ ითქუმის“ (393v), ფერისცვალებაზე: „უწყებაჲ ჭერ არს, უკუეთუ ფერისცვალებაჲ კვრიაკესა დახუდეს, არცა მწუხრსა, არცა ცისკრად ადგომისაჲ არაჲ ითქუმის, არამედ ყოველი ფერისცვალებისაჲ“ (330r).

აღდგომის პოეტური და ფსალმუნური საგალობლები ლექციონარსა და ადრეულ სინურ კონდაკებში საკვირაო მასალადაა ფიქსირებული, ხოლო იოვანე-ზოსიმეს ზემოთ მოხმობილი კომენტარი მარტვილიასთან დაკავშირებით შესრულების იმავე რიგს გვიჩვენებს, რომელიც გიორგი მთაწმიდლის ტიპიკონისათვისაც მისაღებია: ჭერ აღდგომის მასალა „ითქუმის“, ხოლო შემდგომ — სათანადო დღესასწაულისა.



ამრიგად: 1. ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობლები დაცულია პალესტინურ იადგარებში, რომელთა ლიტერებია ABCDEFG. ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობლები ოქტოიხოსის ადრეული რედაქციაა, დალაგებული ხმების მიხედვით პოეტურ და ფსალმუნურ საგალობელთა ძირითადად ერთნაირი თანმიმდევრობით.

2. აღდგომის საგალობელთა მასალა ლექციონარისათვის გვიანდელი მოვლენაა, წარმოდგენილია არასრულად, მხოლოდ ეამისწირვის ფსალმუნური საგალობლებით, და ლექციონარზე შემდგომი დანართის შთაბეჭდილებას ტოვებს, ბოლოსაა მოქცეული. ლექციონარის ამ ტრადიციითაა განპირობებული აღდგომის დასდებელთა ადგილი იადგარშიც. უძველესი იადგარისთვის ეს საგალობლები გვიან შედგენილი ჩანს მასში შესულ საწელიწოდ დღესასწაულთა რეპერტუარის ფონზე.

3. აღდგომის საგალობლების ტროპართა დაახლოებით მეათედი უძველესი იადგარში ასახულ სხვა დღესასწაულთა მასალაა.

4. აღდგომის საგალობელთა შემცველი ABC ნუსხები შედარებით ადრეული პერიოდის ვითარების ამსახველია, ხოლო DEFG—მოგვიანო პერიოდისა, რაც ერთი მხრივ, ტროპართა რიცხობრივ ზრდაში გამოიხატება, ხოლო, მეორე მხრივ, ლტინისმშობლისადმი მიძღვნილი მასალის ჰარბად ასახვაში, რომლის ერთ-ერთი

გამოხატულებაა „შესხმანი“ სათაურით გაერთიანებულ ღვთისმშობლი-სადმი მიძღვნილ ტროპართა ჩართვა აქებდითსას მომდევნოდ. აღდგომის საგალობელთა ტექსტი, განსაკუთრებით კი „შესხმანი“, გამოირჩევა შესხმის ობიექტის ირგვლივ თავმოყრილი მხატვრული სახეების სიუხვით.

5. ახალი რედაქციის იადგარის შემკველ EFG ნუსხებში ახალი რედაქციის აღდგომის საგალობელთა გვერდით ასახულია ძველი რედაქციის მასალაც, რომლის ხმარებიდან თანდათანობით გამოსვლის პროცესს კარგად წარმოაჩენს ამ ნუსხათა მონაცემების გათვალისწინება. E-ში ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობლები ჯერ კიდევ სრულადაა წარმოდგენილი, ხოლო F-სა და G-ში—არასრულად, მხოლოდ მცირე ფორმის პოეტური და ფსალმუნური საგალობლებით (ეს ის მასალაა, რომელსაც ჯერ კიდევ შენარჩუნებული აქვს პრაქტიკული დანიშნულება), ცისკრის კანონისათვის კი უკვე ახალი რედაქციის საგალობლებია გათვალისწინებული.

6. ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობელთა ტექსტში დაიძებნა ბერძნულ ძლისპირთა შესატყვისი მასალა, რომელთა ავტორები არიან VII ს-ის მიწურულისა და VIII ს-ის I ნახევრის საეკლესიო მოღვაწენი, რამდენიმე ტროპარი გამოჩნდა ბერძნული პარაკლიტონის კვირა დღისათვის განკუთვნილ სტიქარონებში.

7. ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობლები ჯერ კიდევ არ არის გაწყობილი ძლისპირთა და ღმრთისმშობლისანის რიტმსა და კილოზე. ამაზე მიუთითებს ღვთისმშობლისადმი მიძღვნილი და ბერძნულ ძლისპირთა შესატყვისი ტროპარების არათანაბარი განაწილება ხმებისა და ვალობების მიხედვით. შემთხვევათა უმეტესობაში ტროპარების მარცვალთა თანფარდობის უგულებელყოფა ერთი ვალობის ფარგლებში, აგრეთვე ძლისპირთა შესატყვისი ტროპართა ადგილი, რომელიც ყოველთვის არ შეესაბამება ძლისპირისათვის განკუთვნილ პირველ ადგილს და, დასასრულ, ამ მასალის გაუთვალისწინებლობა მეხურ „ძლისპირნი და ღმრთისმშობლისანის“ ადრეულ ქართულ თარგმანებში (გარდა მცირე გამონაკლისისა). ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობლებს ძლისპირთა დანიშნულება კონკრეტული ვალობის შესაბამის ბიბლიურ ვალობასთან დაკავშირებაა.

8. ძველი რედაქციის აღდგომის დასდებელთა ფსალმუნურ და მცირე ფორმის პოეტურ საგალობელთა მიმართ ლექციონარსა და სინურ კონდაკებში იხმარება ტერმინი „საკვრა“, რაც თვით ამ საგალობელთა ლიტურგიკული დანიშნულებითაა განპირობებული. აღდგომის დასდებლები შვიდულის წრის საგალობლებია. რომლებიც სრულდება აღდგომიდან ამაღლებამდე, ხოლო მარტილიის მომდევნოდ წლის კვირა დღეებზე ხმების თანმიმდევრობის დაკვირვებით.

სინანულის დასდებლები

უძველესი იადგარის ერთ-ერთ ძირითად შემადგენელ ნაწილს, როგორც ითქვა, შეადგენს ე. წ. სინანულის დასდებლები. იადგარის გამოცემაში გამოყენებულ ნუსხათაგან ისინი მხოლოდ C-ს შემორჩნენ. ჩვენ ზემოთ ვუჩვენეთ, რომ A-ში დასდებლების ამგვარი ჩგუფი მოთავსებული უნდა ყოფილიყო დღე-

ისათვის დაკარგულ ბოლო ნაწილში, აღდგომის დასდებლების შემდეგ (იხ. გვ. 718), BD-ში მათი არსებობის კვალი დარჩენილი არ არის. სინანულის დასდებლები შესულია E-ს „ძველ“ იადგარულ ნაწილში (132r—133r) და კიდევ სანურა კოლექციის ჩვენთვის უკვე ნაცნობ ლიტურგიკულ კრებულში, Sin. 53-ში (80v—86v).

C-ში აღნიშნულ დასდებლებს, რომლებიც ცალკეა გამოყოფილი აღდგომის დასდებლების მომდევნოდ (47v—63v), ეწოდება „დასადებელნი სინანულიანი“. E-ს სათაურში კი ვკითხულობთ: „დასადებელნი წინა-უკანათა დღეთანი, სამარადისონი, სინანულისანი, მარხვათანი და ოდესცა გინდეს“⁵⁴⁴, Sin 53-ის სათაურში წერია: „დასადებელნი ყოველთა დღეთანი, დილეულისა და მწუხრისანი“.

ერთი შეხედვით განსხვავებული სათაურები ფაქტიურად ერთი და იმავე მოვლენის სხვადასხვა მხარეს აზუსტებენ და გვეხმარებიან უკეთ განვსაზღვროთ საგალობლების ამ ჯგუფის ხასიათი და დანიშნულება. C-ს სათაურში, როგორც ვხედავთ, დასდებლების მხოლოდ ხასიათი ჩანს, მაშინ როცა E-სა და Sin. 53-ის სათაურებში გამოკვეთილია მათი ფუნქცია და ლიტურგიკული კონტექსტი. Sin. 53-ის მიხედვით სინანულის დასდებლები კვირის ყოველ დღეს ცისკრად და მწუხრზე დაწესებული საგალობლებია. E-ს სათაურში დადასტურებული ტერმინი „სამარადისონი“, ვფიქრობთ, იმასვე უნდა ნიშნავდეს, რასაც Sin. 53-ის „ყოველთა დღეთანი“.

ტერმინი „სამარადისონი“ გარკვეული დანიშნულების საგალობლების აღსანიშნავად პირველად იოანე-ზოსიმეს იადგარებში—Sin. 26-სა და Sin. 34-ში შემოდის. ამ კრებულებში შეტანილია ახალი რედაქციის საგალობლების ერთი ჯგუფი, რომლის სათაურში ვკითხულობთ: „დასადებელნი სამარადისოთა დღეთანი, ახალნი, კვპრულნი“ (E 34r—48v, F 186r—222r). აღნიშნულ დასდებლებთან პირველად იადგარულ საგალობელთაგან ჩნდება მითითებები კვირის ცალკეულ დღეებზე, როცა ესა თუ ის საგალობელი ან საგალობელთა ჯგუფი უნდა შესრულდეს: „დღესა ორშაბათსა ცისკრად კანონი, დასადებელნი სინანულიანი...“ (F 186r, E 34r), „ოთხშაბათსა დასადებელნი წმიდისა ჯუარისანი და წმიდათანი...“ (F 202v, E 38v), პარასკევსა ჯუარისა და წმიდათანი...“ (F 208v, E 41v), „დასადებელნი წმიდათანი, ვისთვისცა გინდეს, და საშაბათონი...“ (F 218v, E 44v). ამგვარი მითითებები უკვე იმის მაჩვენებელია, რომ ე. წ. „სამარადისოთა დღეთა“ დასდებლები შვიდეულის ცალკეული დღეებისათვის არის განკუთვნილი და პარაკლიტონისეული საგალობლების ფუნქცია აქვს დაკისრებული, თუმცა EF იადგარებში ჯერ კიდევ არ არის გატარებული მათი რვახმიანი სისტემა. აღსანიშნავია, რომ E-ს მრავალრიცხოვან შენიშვნებსა და მითითებებში „კვიპრული“ დასდებლების ჯგუფს იოანე-ზოსიმე „მსგებსსაც“ უწოდებს⁵⁴⁵; „მსგებსი“ კი სწორი დღეების, ანუ შვიდეულის წრის ღვთისმსახურებისათვის განკუთვნილ მასალას გულისხმობს. ამ ხასიათის ერთი მინაწერი მოთავსებულია E-ს ძველი რედაქციის სინანულის დასდებლე-

⁵⁴⁴ აღსანიშნავია, რომ სინანულის დასდებლების შესატყვისი იბაკო-წარდგომანი მსგავსი სათაურით არის გამოყოფილი 134r-ზე: „იბაკო-წარდგომანი სინანულისანი, მარხვათანი, სამარადისონი და ლიტანიისანი და წმიდათანი და ოდესცა გინდეს“.

⁵⁴⁵ ლ. ხ ე ს უ რ ი ა ნ ი, Sin. 34-ის შედგენილობის საკითხისათვის, მრავალთავი V.I., 1978, გვ. 108—109.

ბის ბოლოს (E 133v) და გამიზნულია სხვადასხვა რედაქციის სამარადისო დასდებელთა ურთიერთდასაკავშირებლად, რამდენადაც E-ში სამარადისოთა სამი განსხვავებული რედაქცია დასტურდება: უძველესი იადგარის კუთვნილი, „კვიპრულად“ წოდებული ახალი და საბაწმიდური⁵⁴⁶.

ყოველივე თქმულიდან აშკარაა, რომ უძველესი იადგარის სინანულის დასდებლებიც შვიდეულის დღეებზე შესასრულებლად არის დაწესებული და ისინი სამარადისო დასდებლების ადრეულ თავისებურ რედაქციას წარმოგვიდგენენ. ამ დასდებლებში ჭერ კიდევ არ ჩანს დღეების მკვეთრი შინაარსობრივი დიფერენცირება, როგორც ეს EF-ის ზემოთ მითითებულ საჯალობლებში გვაქვს, სადაც ყოველ დღეს თავისი კონკრეტული შინაარსი აქვს, რაც შეესაბამება იოანე-ზოსიმეს შემდეგ განსაზღვრებას: „დღე კერძოა და დღესასწაულ არს წმიდისა ადგომისაჲ, და ზ-შაბათი და სამშაბათი — სინანულისაჲ, და ოთხშაბათი და პარასკევი — ჭუარისაჲ, და ხუთშაბათი — ღმრთისმშობელისაჲ, და შაბათი—წმიდათაჲ და სულისაჲ“⁵⁴⁷. უძველეს იადგარში შვიდეულის დღეებიდან მხოლოდ კვირა დღეს აქვს მინიჭებული თავისი განსაკუთრებული მნიშვნელობა და მისთვის შემოღებულია კიდევ ადგომის დასდებლებად წოდებული საჯალობლების ცალკე ჯგუფი. დანარჩენი დღეებისათვის, როგორც ჩანს, სინანულის დასდებლები ივარაუდება. არ შეიძლება საგანგებოდ არ აღინიშნოს, რომ დასდებელთა ეს ჯგუფი ყოველი ხმისათვის თავს უყრის სინანულის, ჭერის, მოწამეთა (კერძოდ, სტეფანე პირველმოწამის), შესვენებულთა, ღვთისმშობლისა და იოანე ნათლისმცემლის თემაზე შექმნილ ტროპარებს. სწორედ ეს თემები შეადგენენ, როგორც ცნობილია, შვიდეულის ცალკეული დღეების შინაარსს.

E-ს სინანულის დასდებლების სათაურში კიდევ არის ერთი მომენტი, რომელიც განმარტებას ითხოვს. აქ ნათქვამია: „სამარადისონი, წინა-უკანათა დღეთანი“. ბუნდოვანი გამოქვა „წინა-უკანა დღენი“ სხვაგანაც გვხვდება E-ში და, ვფიქრობთ, კონტექსტი მისი შინაარსის დაზუსტების საშუალებას იძლევა. E-ს დასაწყისში მოთავსებულ „უამნში“ იოანე-ზოსიმეს მოაქვს ეამისწირვისათვის განკუთვნილი ზოგიერთი მასალა, რასაც შემდეგ განმარტებას ურთავს: „ოდეს ეამსა ეზიარებოდი წმიდასა საიდუმლოსა, ჯორცსა და სისხლსა ქრისტისსა, უკუეთუ შაბათი და კერძო იყოს, ყოველი ეამი სამხრისაჲ აღასრულო წესისაჲბრ და მისა შემდგომად ესე ლოცვანი ზიარებისანი წარსთქუნე, რომელ აქა დამიწერია. უკუეთუ წინა-უკანათა დღეთა ეზიარებოდი, ყოველი ეამი თვსა აღასრულნე და სთქუა კერძო იყოს, დიდებაჲ, მამაო ჩუენოჲ...“ (2v). მოტანილ კონტექსტში „წინა-უკანა დღენი“ შაბათთან და კვირასთან არის დაპირისპირებული და აშკარად კვირის დანარჩენ დღეებს გულისხმობს. მინაწერში განმარტებულია, თუ როგორ უნდა შესრულდეს ზიარება შაბათსა და კვირას, და კვირის დანარჩენ ანუ „წინა-უკანა დღეებში“.

ვფიქრობთ, იგივე დაპირისპირება იგულისხმება იოანე-ზოსიმეს ხელითვე დაწერილ სინანულის დასდებლების სათაურშიც. Sin. 53-ისაგან განსხვავებით იოანე-ზოსიმე აზუსტებს, აკონკრეტებს კვირის იმ დღეებს, რომლებშიც სინანუ-

⁵⁴⁶ ლ. ხეცსურიანი, Sin 34-ის შედგენლობის საკითხსათვის, გვ. 107—118.

⁵⁴⁷ G aritte, Calendrier, p. 119.

ლის დასდებლები სრულდება. როგორც ჩანს, აქაც ორშაბათი — პარასკევი იგულისხმება. ამგვარი ვარაუდის დაშვებისას მხედველობაში ვიღებთ შემდეგ გარემოებებს:

1. უძველეს იადგარში საკვირაო ხმარებისათვის გამოყენებულია საგალობელთა სპეციალური ჯგუფი — აღდგომის დასდებლები, რაც გამორიცხავს ამ დღეს სინანულის დასდებლების გამოყენებას.

2. E-ს სინანულის დასდებლების სათაურში ნათქვამია, რომ ეს დასდებლები პირველ რიგში განკუთვნილია დიდმარხვის პერიოდისათვის — „მარხვანთანი და ოდესცა გინდეს“ (132r). საგალობლების ხასიათიდან და შინაარსიდან გამომდინარე უნდა ვიფიქროთ, რომ სინანულის დასდებლები გამიზნული იყო საკუთრივ სამარხვო დღეებში შესასრულებლად. ასეთ დღეებად კი უძველეს იადგარში მიჩნეულია ორშაბათი — პარასკევი. შაბათები და კვირა დღეები, როგორც ზემოთ იყო ნაჩვენები, თავისუფალია მარხვისაგან.

ამრიგად, თუ შევჯამებთ ჩვენს მიერ განხილული სათაურების ყველა მონაცემს, უნდა ვთქვათ, რომ უძველესმა იადგარმა შემოინახა შვიდეულის დღეების ანუ სამარადისოთა ადრეული რედაქცია. თავისი განწყობილებით ვედრებისა და სინანულის გამომხატველი ეს საგალობლები, როგორც ირკვევა, განკუთვნილი იყო კვირის სადა დღეებში (ორშაბათი — პარასკევი) ცისკრად და მწუხრზე შესასრულებლად პირველ რიგში მახრვის პერიოდში და სურვილისამებრ სხვა დროსაც.

სინანულის დასდებლები რვა ხმაზე წარმოდგენილი მასალაა. ოქტობრისის ეს პრინციპი უკლებლივ დატულია ჩვენს ხელთ არსებულ ყველა ნუსხაში. ნუსხების შედარება ამასთანავე გვიჩვენებს, რომ ისინი საკმაოდ სხვაობენ ერთმანეთისაგან: 1. ერთი ხმის ფარგლებში საგალობელთა სახეობების თვალსაზრისით. 2. საგალობელთა ტექსტობრივი შედგენილობით.

უნდა შევნიშნოთ, რომ საგალობელთა სახეობრივი შედგენილობა, რომელიც ამა თუ იმ ნუსხას ახასიათებს, თითქმის უცვლელად შეორდება მის ყველა ხმაში. C ნუსხაში შედგენილობა ასეა წარმოდგენილი:

მწუხრი: უფალო ღაღადყავსა, ოხითაჲ, ფსალმუნ-დასდებელი; ცისკრად: აქებდითსა.

საგალობელთა უფრო ვრცელ რიგს გვიჩვენებს ყოველ ხმაში Sin. 53:

მწუხრი: უფალო ღაღადყავსა, ოხითაჲ, ფსალმუნ-დასდებელი; ცისკრად: აქებდითსა, სტიქარონი, [აღვიესენითსა], დიდებაჲ.

E-ს შედგენილობა ამგვარად გამოიყურება:

მწუხრი: უფალო ღაღადყავსა, ოხითაჲ, ფსალმუნ-დასდებელი, სტიქარონი, ლიტანიისაჲ; ცისკრად: აქებდითსა, აღვიესენითსა⁵⁴⁸.

როგორც ვხედავთ, E და Sin. 53 შეიცავენ ისეთ საგალობელ ელემენტებს, რომლებიც C-ში არა გვაქვს, ამასთანავე ეს ორი ხელნაწერი განსხვავებას გვიჩვენებს ერთმანეთის მიმართაც.

ძნელია გარკვევით თქმა, თუ რა არის ამ განსხვავებათა საფუძველი — შესაძლებელია ის ლიტურგიკული გარემო, რომელშიც სინანულის დასდებლების შესრულება ივარაუდება. ამ თვალსაზრისით უაღრესად მნიშვნელოვანი ცნობებია შემოგვიინახა E-მ. E-ს თავისებურებას შეადგენს ის, რომ იოანე-ზოსიმემ იად-

⁵⁴⁸ თუ გავითვალისწინებთ ხელნაწერთა ტრადიციებს, Sin. 34-ის ჩვენება უფრო სწორი ჩანს, სტიქარონი მწუხრის საგალობელს წარმოადგენს.

გარის არქაულ ნაწილში გადაწერა სინანულის დასდებლების მხოლოდ მე-2—მე-8 ხმები, ხოლო პირველი ხმის საგალობლების შესახებ აქვე მოათავსა შემდეგი შენიშვნა: „უფალო ღალატყავსა ჳა ა და აქებდითი ზემოათ ჟამთა შინა ჰპოო ყოველი და ლოცვა ყავთ“. იოანე-ზოსიმეს მიერ მითითებული „ჟამთა შინა“ აღმოჩნდა „ჟამნის“ ის რედაქცია, რომელიც E ნუსხაშივეა შეტანილი, მის დასაწყის ნაწილში (1r—24r). მიუხედავად იმისა, რომ E-ს „ჟამნი“ ძლიერ დაზიანებული სახითაა ჩვენამდე მოღწეული, მასში შემორჩენილია ის ნაწილები, სადაც სინანულის დასდებლების პირველი ხმის საგალობლებია შეტანილი. ეს ნაწილებია: დღის მე-11 ჟამი, რომელიც შეიცავს მწუხრის განგებას სამრევლო ღვთისმსახურების წესის შესაბამისად, და ღამის მე-12 ჟამი, რომელიც წარმოგვიდგენს ცისკრის უაღრესად საინტერესო და ვრცელ განგებას, ასევე განკუთვნილს სამრევლო მსახურებისათვის. აღნიშნულ ჟამთა თანამიმდევრობაში ჩართულია უძველესი იადგარის სინანულის დასდებლების პირველი ხმის საგალობლები: მწუხრში—უფალო ღალადყავსა, ოხითაჲ, ფსალმუნ-დასდებელი, სტიქარონი, ლიტანიის დასდებელი (1v—2r), ცისკრად—აქებდითსა და აღვივსენითსა (23v—24r), ამ საგალობელთა ნაწილი ტექსტობრივად ემთხვევა C-ს და განსაკუთრებით Sin. 53-ის პირველი ხმის საგალობლებს.

E-ს მწუხრის განგებას, მასში წარმოდგენილი ელემენტების თანამიმდევრობას, ამგვარი სახე აქვს (მოგვაქვს ტექსტებზე მითითების გარეშე): „ჟამი ია მწუხრისაჲ, საეროჲ: ფსალმუნი რგ, კანონი იმ ქირისაჲ, ლოცვაჲ, დასდებელი უფალო ღალადყავსა ჳა ა, ნათელი მხიარული, ოხითაჲ, კრსნი, ფსალმუნ-დასდებელი, კურეჟქსი, კსნი კე, კათოლიკე ლოცვაჲ, დიდებაჲ, აწ და, კრსნი ვ, სტიქარონი, კვრიელისონ, მამაო ჩუენოჲ, ლიტანიისაჲ, ლოცვაჲ (E 1v—2v). სრულიად აშკარაა, რომ E-ს პირველი ხმის სინანულის დასდებლები შეტანილია „ჟამნის“ მწუხრის განგებაში, სადაც ისინი მონაცვლეობენ სხვადასხვა უცვლელ თუ ცვალებად ელემენტებთან—ფსალმუნებთან, ლოცვებთან, კურეჟქსებთან და ა. შ. სწორედ ამ ლიტურგიულ კონტექსტს გულისხმობს იოანე-ზოსიმე, როცა იგი იადგარულ ნაწილში სინანულის დასდებლების ყოველი ხმის ბოლოს ურთავს შენიშვნას: „სხუაჲ ყოველი იგივე ზემოათ მწუხრისაჲ“ (E 132—133v). ეს ნიშნავს, რომ სინანულის დასდებლების ყოველი ხმა უნდა შესრულდეს მწუხრის აქ წარმოდგენილი განგების მიხედვით, მისი ყველა ელემენტის გათვალისწინებით და გამეორებით. არ არის გამორიცხული, რომ მწუხრის ის განგებები, რომლებიც მხედველობაში აქვთ C და Sin. 53 ხელნაწერებს, E-საგან განსხვავებული იყო და სწორედ ამით არის განპირობებული მათი განსხვავებული სტრუქტურაც⁵⁴⁹. რაც შეეხება ცისკრის საგალობლებს, მათ შესახებ იოანე-ზოსიმე არავითარ განმარტებას არ იძლევა, ამიტომ ძნელია რაიმეს თქმა. თუმცა უნდა შევნიშნოთ, რომ ღამის მე-12 ჟამზე დაწესებულ ცისკრის მსვლელობაში ორგანულად არის ჩართული სინანულის აქებდითსას და აღვივსენითსას პირველი ხმის ტექსტები (E 23r—24r).

⁵⁴⁹ E-ს „ჟამნის“ ანდერძში იოანე-ზოსიმე წერს, რომ მის მიერ გადაწერილ ტექსტში განწესებულთან შედარებით ბევრი რამ არის დაკლებული და შემატებულიც (იხ. სინურ ხელნაწ აღწერილობა, I, გვ. 132—133). ეს, უთუოდ, შეეხება მწუხრის განგებასაც, რომელშიც სხვადასხვა წარმოშობის ტექსტების გასამოყვანად იგივე ტექნიკური ნიშნები გამოყენებული, რაც „ჟამნის“ სხვა ნაწილებში. ამიტომ უნდა ეიფიქროთ, რომ E-ს განგება არ არის ტიპური და C-სა და Sin. 53-ის განგების სხვა რედაქციები აქვთ მხედველობაში.

ჩვენს ხელთ არსებულ ხელნაწერებში სინანულის დასდებლები სხვადასხვა მოცულობითაა წარმოდგენილი და საგრძობლად სხვაობენ ერთმანეთისაგან ტექსტის თვალსაზრისითაც. მათი ყველაზე ვრცელი სახე E-შია დატული. საგალობელი ტექსტების ერთ ნაწილს C-დან არ ეძებნება პარალელი E-სა და Sin. 53-ში. თავის მხრივ E და Sin. 53-იც შეიცავენ ერთმანეთისაგან განსხვავებულ ტროპარებს. შეიმჩნევა სხვა რიგის განსხვავებებიც: ერთი და იგივე ტექსტი სხვადასხვა ხელნაწერებში ხშირად სხვადასხვა დანიშნულებითაა გამოყენებული.

უძველესი იადგარის საგალობელთა სტროფული შედგენილობის შესწავლამ გამოავლინა უაღრესად მნიშვნელოვანი ფაქტი, რომ სინანულის დასდებლები იადგარის სხვადასხვა ნაწილებიდან აღებული საგალობლების კომპილაციის საფუძველზეა შედგენილი. ამ დასდებლების ძირითად მასას მარხვის პერიოდის სტიქარონები შეადგენენ, ზოგიერთი მასალა აღებულია სადღესასწაულო ნაწილიდან და აღდგომის დასდებლებიდანაც. სინანულის დასდებლებად იადგარის უკვე არსებული საგალობლების გამოყენება, როგორც ჩანს, მიზეზია ხელნაწერებში მათი განსხვავებული შედგენილობისა. ნუსხათა გადაწერები არსებული მასალიდან სურვილისამებრ ირჩევდნენ საგალობლების ტექსტებს და ადგენდნენ თავისებურ კომპოზიციებს. იგრძნობა უაღრესად თავისუფალი მიდგომა მასალისადმი.

ამრიგად, ირკვევა, რომ სინანულის დასდებლების ძირითადი მასა მეორადი გამოყენებისაა და შერჩეულია იადგარის სხვადასხვა ნაწილებიდან. ეს, რასაკვირველია, არ გამორიცხავს დასდებელთა შორის ისეთების არსებობას, რომლებიც სპეციალურად ამ დანიშნულებითაა შემოღებული, თუმცა ძნელია ზუსტად ამ ფენის გამოყოფა, რადგან ჩვენს ხელთ არსებული ნუსხები, ვფიქრობთ. არ ასახავენ უძველეს იადგარს ისეთი სისრულით, როგორც იგი სინანულის დასდებელთა შემდგენლებს აქვთ მხედველობაში. ყოველი კონკრეტული საგალობელი ტექსტის წარმომავლობის განსაზღვრა ნუსხათა დღევანდელი ვითარების პირობებში, ვფიქრობთ, შეუძლებელია.

როდესაც იადგარის შედგენილობის ზოგად სურათს ვიხილავდით, ჩვენ აღვნიშნეთ, რომ იადგარის ძირითადი ნაწილები ერთი ასაკისა და წარმოშობისა არ ჩანს. ჩვენ მხედველობაში გვქონდა სინანულის დასდებლების სტრუქტურული და ტექსტუალური ანალიზით მიღებული შედეგები. ამ დასდებლების აშკარა კომპილაციური ხასიათი, მათი მომდინარეობა იადგარის სხვადასხვა ნაწილებიდან, კერძოდ, მარხვის ციკლის საგალობლებიდან, იმის მაჩვენებელია, რომ სინანულის დასდებლები უძველესი იადგარის შედარებით გვიანი ნაწილია და თავისი ასაკით ჩამორჩება საწელიწოდ ნაწილს და თვით აღდგომის დასდებლებსაც. ეს კი ნიშნავს, რომ უძველეს იადგარს, როგორც კრებულს, განვითარებისა და შევსების ეტაპები გაუვლია და დასაწყისში, როცა იგი ლექციონარიდან ცალკე კრებულად გამოიყო, მის შემადგენლობაში შეიძულის წრის საგალობლები არ უნდა ყოფილიყო.

თუ შევაჯამებთ ჩვენს მიერ მოტანილ მასალას და კვლევას, უნდა ვთქვათ, რომ უძველესმა იადგარმა შემოინახა შეიძულის წრის საგალობელთა თავისებური რედაქცია, რომელიც საკვირაო დასდებლების საინტერესო კომპოზიციის გვერდით შეიცავს კვირის რიგითი დღეების (ორშაბათ-პარასკევის) ანუ როგორც მათ სინური ხელნაწერები უწოდებენ „სამარადისო“ დასდებლებს. ოქტობისის პრინციპზე აგებული ეს დასდებლები განკუთვნილია ძირითად-

დად მარხვის პერიოდის სადა დღეებში ცისკრად და მწუხრზე შესასრულებლად, აგრეთვე სურვილისამებრ სხვა შემთხვევებშიც, თუმც დასდებელთა გამოყენების ხასიათი და მასშტაბები კრებულიდან ნათლად არ ჩანს. სამარადისო დასდებლებში ჭერ კიდევ არ ჩანს შვიდეულის ცალკეულ დღეთა შინაარსობრივი დიფერენციაცია. დასდებელთა კომპილაციური ხასიათი ხელნაწერთა შემდგენლებს საშუალებას აძლევდა საკმაო თავისუფლება გამოეჩინათ ასარჩევი მასალის მიმართ, რამაც განაპირობა ჩვენს ხელთ არსებულ ხელნაწერებში სამარადისოთა საკმაოდ განსხვავებული ვარიანტები, თუმცა, აშკარაა, რომ ყველა ისინი ერთ ლიტურგიკულ საფუძველზე არიან აღმოცენებულინი. სამარადისო დასდებლები, აღდგომის დასდებლებისაგან განსხვავებით, არ იცნობს გალობას.

ბიზანტიური ჰიმნოგრაფიის ისტორია ოქტოიხოსის წარმოშობას საბაწმიდელ მოღვაწეებს — იოანე დამასკელსა და კოზმა იერუსალიმელს მიაწერს. ბოლო დროის გამოკვლევებში მიიჩნევენ, რომ სრული ოქტოიხოსი, როგორც წიგნი, დამასკელის შემდეგ არის შედგენილი. ხ. პანიკი თვლის, რომ იოანე დამასკელი უნდა იყოს ოქტოიხოსის ზოგიერთი ნაწილის ავტორი, შესაძლებელია მასვე ეკუთვნოდეს მისი პირველი კომპოზიციები. მისი აზრით, ოქტოიხოსის ზოგიერთი ნაწილი არსებობდა დამასკელამდე, ისევე როგორც გალობა ოქტოიხოსის წესზე ანუ მ მუსიკალური ხმის მიხედვით ძველი მოვლენაა და არსებობდა „ოქტოიხოსის“, როგორც კრებულის, წარმოშობამდე ბევრად ადრე⁵⁵⁰.

შეღარება გვიჩვენებს, რომ უძველესი იადგარის სამარადისო დასდებლებს არაფერი აქვს საერთო ახალი იადგარების შესაბამისი დანიშნულების საგალობლებთან, რომელთა შორის უნდა ვივარაუდოთ დამასკელიწეული ოქტოიხოსის საგალობლები, რაც მათ სიძველეზე უნდა მეტყველებდეს. მომავალი კვლევა გაარკვევს. თუ რამდენადაა უძველესი იადგარის სამარადისო დასდებლებში შემორჩენილი ოქტოიხოსის ის სახე, რომელიც იოანე დამასკელამდე არსებობდა.

⁵⁵⁰ Ch. Hannick, *Le texte de l'Octoechos*, p. 37—69 (ცალკე აზონაბეკი); М. А р-р а н и ц, *История Типикона*, опыт. 1-ый курс, Л., 1978, с. 67—71.

შ ე გ ო კ ლ ე ზ ა ნ ე

1. ინგოროყვა, თბზ., ტ. 3.—3. ინგოროყვა, თბზულებათა კრებული, ტ. 3. თბ., 1965.
2. სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, I—ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა. სინური კოლექცია. ნაკვ. I, შეადგინეს და დასაბუქდად მოამზადეს ელ. მეტრეველმა, ც. ჭანკიევა, ლ. ხეცსურთანმა, ლ. ჭლამაიამ. თბ., 1978.
3. სინურ ხელნაწ. აღწერილობა, II—ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა. სინური კოლექცია. ნაკვ. II. შეადგინეს და დასაბუქდად მოამზადეს ც. ჭანკიევა და ლ. ჭლამაიამ, თბ., 1979.
4. ძლისპირნი—ძლისპირნი და ღმრთისმშობლისანღ ორი ძველი რედაქცია X—XI სს. ხელნაწერების მიხედვით. გამოსცა და გამოკვლევა დაურთო ელ. მეტრეველმა. თბ., 1971.
5. კილ-ეტრატის იადგარი—კილ-ეტრატის იადგარი. გამოსცეს და გამოკვლევა დაურთეს ა. შანიძემ, ა. მარტიროსოვმა და ა. ჯიშიაშვილმა, ა. შანიძის რედ. თბ., 1977.
6. ჭავჭავიძევილი, აღწერილობა—ი. ჭავჭავიძევილი, სინის მთის ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა. თბ., 1947.
7. Иерус. Канонарь—К. С. Кекелидзе, Иерусалимский Канонарь VII века (грузинская версия). Тифлис, 1912.
8. Литург. памятники—К. С. Кекелидзе, Литургические грузинские памятники в отечественных книгохранилищах и их научное значение. Тифлис, 1908.
9. Марр, Описание—Н. Я. Марр, Описание грузинских рукописей Синайского монастыря. М.—Л., 1940.
10. Esbroeck, Homélaire—M. van Esbroeck, Les plus anciens homélaïres géorgiens. Étude descriptive et historique. Louvain, 1975.
11. Garitte, Calendrier—Le Calendrier palestino-géorgien du Sinaiticus 34 (X^e siècle). Édité, traduit et commenté par G. Garitte. Bruxelles, 1958 (Subsidia hagiographica, №30).
12. Garitte, Catalogue—G. Garitte, Catalogue des manuscrits géorgiens littéraires du Mont Sinaï. Louvain, 1956 (CSCO, vol. 165, Subsidia, t. 9).
13. Le grand Lectionnaire (T)—Le grand Lectionnaire de l'Église de Jérusalem (V^e—VIII^e siècle), édité par M. Tarchnischvili, I—II, Louvain, 1959—1960 (CSCO, vol. 188, 189, 204, 205).
14. Leeb, Die Gesänge—H. Leeb, Die Gesänge im Gemeindegottesdienst von Jerusalem (vom 5. bis 8. Jahrhundert). Wien, 1970 (Wiener Beiträge zur Theologie, Bd. XXXIII).
15. Renoux, Codex 121, Introduction—A. Renoux, Le codex arménien Jérusalem 121. I. Introduction aux origines de la liturgie hiérosolymitaine lumières nouvelles. Turnhout, 1971.
16. Renoux, Codex 121, Édition—A. Renoux, Le codex arménien Jérusalem 121. II. Édition comparée du texte et de deux autres manuscrits. Turnhout, 1971.

გამოყენებული ლიტერაჰია

T—ლექციონარი (დიდი კანონი) შ. თარხნიშვილის გამოცემა

L—ლათალის ლექციონარი

Ka—კალის ლექციონარი

P—პარიზის ლექციონარი

Hl—ჰაემეტი ლექციონარი (ა. შანიძის გამოცემა)

GrI—ხანმეტი ლექციონარი (ა. შანიძის გამოცემა)

Al—სომხური ლექციონარი (ა. რენუს გამოცემა)

IZ—იოანე-ზოსიმეს კალენდარი (ე. გარიტის გამოცემა).

გამოყენებულ ხელნაწერთა ლიტერები იხ. ვვ. 557, ბერძნულ გამოცემათა შემოკლებები ვვ. 643.

ДРЕВНЕЙШИЙ ГРУЗИНСКИЙ ТРОПОЛОГИИ

Резюме

В научной литературе давно отмечено исключительное значение грузинских переводных памятников литургической и гимнографической литературы для изучения византийской духовной поэзии и музыки. Эта важная область древнегрузинской литературы, представленная в рукописных коллекциях многочисленными переводами и оригинальными образцами разных эпох, отражает историю грузинской и, соответственно, византийской литургической поэзии и музыки начиная с VI века. Особый интерес исследователей вызывают древнейшие памятники ранне-византийской или иерусалимской эпохи, дошедшие до нас, главным образом, в грузинских переводах и сохранившиеся в рукописях IX—XI вв. Большинство исследований и публикаций в области грузинской гимнографии отражают именно иерусалимскую эпоху.

Литургическая поэзия иерусалимского периода, хронологические рамки которой охватывают V—X вв., нашла отражение в различных литургических памятниках. Среди них особое место занимает древнейшая редакция гимнографического сборника под названием Иадгари, греческая модель которого, по всей вероятности, называлась Тропологием. До последнего времени единственным списком древнейшей редакции грузинского Тропология считалась папирусно-пергаменная рукопись Института рукописей АН Грузинской ССР Н 2123. Описание и первая оценка этой рукописи были даны А. А. Цагарели и К. С. Кекелидзе. В 1977 году памятник был издан под редакцией А. Г. Шанидзе.

В Синайской коллекции грузинских рукописей было выявлено несколько списков древнейшего Тропология: Sin. 18, 40, 41. В разных литургических сборниках этой же коллекции были обнаружены отдельные части или песнопения Тропология. Весь этот материал лег в основу нового издания памятника и его литургическо-гимнографического исследования.

Среди списков древнейшего Тропология папирусно-пергаменная рукопись является самой пространной по количеству минейных и триодных праздников и по составу песнопений этих праздников, однако в ней из-за дефектности отсутствуют некоторые существенные части Тропология. Нововыявленные списки дали возможность восстановить памятник в полном его составе.

В результате реконструкции древнейший Тропологий предстал как универсальный гимнографический сборник своего времени. Он сочетает

в себе материал разного литургического назначения. Его основным ядром являются песнопения годичного (минейного и триодного) круга. Позднее в состав Тропология вошли песнопения седмичного круга — воскресные и покаянные песнопения, представляющие собой раннюю редакцию Октоиха. Отдельную часть Тропология составляют кафизмы и ипакои, предназначенные для всех праздников годичного и седмичного кругов.

Древнейший Тропологий возник на основе «Иерусалимского лекционария». Пространная редакция Лекционария, сохранившаяся лишь в грузинском переводе, является тем памятником, в состав которого вошли первые древнейшие образцы ранневизантийской поэзии, нашедшие применение в официальной литургической практике. Песенный репертуар Лекционария состоит из псалмов и поэтических монострофов (т. е. тропарей) разного назначения. Этот репертуар отражает развитие литургической поэзии на протяжении VI—VII веков, так как окончательное формирование названной редакции Лекционария следует отнести ко второй половине VII века (К. Кекелидзе, А. Баумштарк и др.). Именно эта редакция Лекционария легла в основу Тропология, возникновение которого, надо полагать, связано с появлением и канонизацией в богослужбной практике к концу VII века многострофных и многокомпонентных песнопений — стихир и канонов, которые не нашли своего отражения в Лекционарии. Отделившийся от Лекционария Тропологий, следовательно, состоит из двух основных, органически слитых слоев — древнего, содержащего псалмы и поэтические монострофы Лекционария, сохранившие в Тропологии первоначальную свою функцию, и нового, состоящего из стихир и канонов. Лекционарий лег также в основу всей архитектоники Тропология. По образцу Лекционария построены календарь, структуры праздников, отдельные чинопоследования. Таким образом, Тропологий следует рассматривать как гимнографическое приложение к Лекционарию.

Литургический год Тропология состоит в основном из господских и больших церковных праздников, а также подвижных циклов четырехдесятницы и пятидесятницы, которые наподобие Лекционария включены между месяцами марта и апреля. Краткость календаря Тропология объясняется тем, что из полного состава Лекционария он отражает лишь те праздники, в чинопоследовании которых включены поэтические песнопения. Специфику литургического года Тропология составляет и тот факт, что он, наподобие грузинских Многоглавов, открывается праздником благовещения.

Исследование календаря и песенного состава отдельных праздников и чинопоследований показывает, что после отделения от Лекционария, Тропологий развивался по двум направлениям — с одной стороны он расширял круг праздников, с другой — пополнял основные праздники новыми слоями канонов и стихир. Именно этим и объясня-

ются некоторые расхождения, с одной стороны, между Лекционарием и Тропологи́ем в общей их части, а с другой — между отдельными списками Тропологи́я.

Греческая модель грузинского Лекционария не сохранилась. Не обнаружена также и греческая модель Тропологи́я. Следовательно, выявление в поздних греческих литургических книгах моделей отдельных тропарей Тропологи́я имеет большое значение для датировки и оценки как иерусалимского Лекционария, так и Тропологи́я.

В работах, посвященных грузинскому иерусалимскому Лекционарию, К. Кекелидзе, А. Баумштарк, М. Тархнишвили указали на греческие модели некоторых поэтических тропарей. Г. Лееб посвятил монографию поэтическим формам грузинского Лекционария. Большую работу проделал Б. Утье для выявления греческих моделей отдельных песнопений грузинского Тропологи́я.

Выявленные греческие модели составляют приблизительно 5% всех поэтических тропарей. Они обнаружены в разных греческих литургических книгах среди самогласных стихир, монострофов и ирмосов. Параллельное изучение греко-грузинских поэтических текстов показало, что грузинские тексты являются точными переводами греческих; однако не совпадает количество слогов ни тропарей в целом, ни каждого стиха в отдельности. Совпадает только фразеологическое деление грузинского перевода с ритмическим делением греческого тропаря.

Поэтические тропари Тропологи́я написаны прозой без знаков препинания и ритмической пунктуации. Должно быть, такой же вид имели их греческие модели первоначально, в то время, когда их переводили на грузинский язык.

Греческие литургические книги, где оказались модели тропарей, не синхронны грузинскому Тропологи́ю. Они формировались в X—XIV веках. В основе этих книг лежит Константинопольский типик (в отличие от Тропологи́я, который основан на Иерусалимском уставе). Поэтические же формы отвечают принципам византийской ритмической поэзии.

Совпадение фразеологической структуры грузинских переводов поэтических тропарей с ритмическим делением на стихи их греческих моделей свидетельствует о том, что между этими разновидностями поэтической формы (поэтической прозой и ритмической поэзией) существует прямая и непосредственная связь: внутренняя ритмика поэтической прозы, выраженная в фразеологической структуре тропаря, легла в основу новой поэтической формы — ритмической поэзии.

Древние тропари Тропологи́я разно используются в более поздних поэтических видах ритмической поэзии. В тех случаях, когда моностроф Тропологи́я является строфой самогласной стихирь; то обычно он занимает место первой строфы и является ритмической моделью для всей стихирь или для группы строф данной стихирь.

В исследовании рассмотрены и такие случаи, когда греческие модели монострофов оказываются строфой (обычно первой) самогласных стихир прославленных греческих гимнодов VII—IX веков.

Исследуя этот материал, мы пришли к выводу, что авторы подбирали из поэтического фонда ранневизантийской гимнографии высокохудожественные монострофы для своих стихир, используя их в качестве ритмических моделей. Следовательно, наличие лекционных монострофов Тропология в стихирах того или иного греческого гимнада VII—IX веков не может быть основанием для датировки лекционного слоя поэтических тропарей Тропология. Древний, лекционный слой поэтических тропарей в основном содержит поэтический материал не позднее VII века и принадлежит анонимным поэтам V—VII веков.

Ко второму, более позднему поэтическому слою Тропология относятся стихир и каноны. Этим материалом дополнялся Тропологий в VII—IX веках.

Количество строф в стихирах разное. В некоторых стихирах их число доходит до пятнадцати. Многострофные стихир оставляют впечатленне сборного текста.

Греческие модели для полных стихир обнаружить не удалось (за исключением одного случая). Для отдельных же тропарей стихир найдены греческие модели в монострофах и стихирах разных литургических книг. Наибольшее число моделей оказалось в греческой Триоди.

Текстуальное соотношение между моделью и грузинским переводом стихир такое же, как в монострофах Тропология.

Заслуживают внимания случаи, когда у нескольких тропарей одной стихир оказываются греческие модели в разных греческих стихирах, так напр., для четырех тропарей стихир на «Господи воззвах» на праздник св. Феодора обнаружены модели в трех разных греческих стихирах. Надо думать, что в данном случае составитель стихир Тропология и составители трех греческих стихир в разное время пользовались монострофами из богатого поэтического наследия ранневизантийской поэзии.

Имеются и такие случаи, когда греческие модели отдельных стихир входят в состав стихир прославленных греческих поэтов VII—VIII веков: напр., в самогласной стихире Иоанна монаха оказались модели двух тропарей из Тропология. Один из них является тропарем стихир на «Хвалите» в Лазареву субботу, а второй — монострофом того же дня. Эти тропари принадлежат разным хронологическим поэтическим пластам Тропология. Их объединение в одной стихир указывает на то, что автор, в данном случае Иоанн монах, широко пользовался поэтическими тропарями из фонда ранней духовной поэзии VI—VII веков.

Одновременно с этим в Тропологии оказалась стихир, которая является точным переводом другой стихир того же Иоанна монаха.

Следовательно, во втором поэтическом слое Тропология, наряду с древними поэтическими тропарями, использованы переводы стихир видных византийских гимнодов.

Эти и аналогичные факты очень ценны для изучения истории составления греческих литургических книг, для изучения творчества отдельных византийских гимнодов, а также для датировки поэтических слоев Тропология.

В минейной части Тропология центральное место занимает поэтический канон, который в отличие от классического канона, имеет свои особенности: в канонах нет акростихов, но широко используются рефрены. Каноны делятся на две группы — полные, с девятью одами, и неполные, состоящие из двух, трех и четырех од. В Тропологии насчитываются 25 полных канонов на господские и великие праздники. Некоторые из них являются канонами общего назначения.

Неполные каноны делятся на три группы: 1. Каноны, которые состоят из последних двух или трех од, первые же оды восполняются канонами общего назначения.

2. Каноны, которые состоят из последних двух од и в таком же составе исполняются (II—VII дни октоиха Богоявления).

3. Триодные песнопения страстной недели.

Небольшая часть канонов является однослойной, большая же состоит из основного и дополнительного (*ἄλλος*) слоев од. В нескольких случаях каждая ода канона имеет *ἄλλος*, которые вместе создают второй ряд полного канона, в остальных же случаях *ἄλλος*-ы имеют только последние оды канонов. Это дает нам основание предположить, что в иерусалимской литургической практике первоначально широко были распространены неполные каноны, которые сохранились в *ἄλλος*-ах канонов Тропология.

В Тропологии следует различить также два вида канона: 1. Канон, где первая строфа оды является ирмосом, т. е. строфой, связывающей поэтический канон с библейским. 2. Канон, где первая строфа оды тематически связана с последующими и служит раскрытию темы канона, следовательно, она не является ирмосом. Оды без ирмосов чаще встречаются во втором слое канонов и, как правило, не имеют греческих моделей в Ирмологиях.

Эта особенность канонов, не имеющих ирмосов, наводит на мысль, что они сохранили нам более ранний тип поэтического канона, где, отделившиеся от библейских од поэтические тропари, еще не обрели самостоятельного ирмоса. Характерной особенностью этих од является сюжетность и повествовательный стиль. Так как оды такого типа обычно принадлежат ко второму слою канонов, то надо думать, что они были вытеснены и перемещены на второй план более поздними канонами (имеющими ирмосы).

В канонах с ирмосами надо различить две подгруппы: каноны с ирмосами, для которых выявлены греческие модели в Ирмологиях, и

каноны с ирмосами, для которых греческие модели не обнаружены. Ни в одном, ни в другом случае ирмосы не являются силлабической моделью для од.

В Тропологии не оказалось ни одного канона, в котором для всех ирмосов были бы обнаружены греческие модели в Ирмологиях. Как правило, ирмосы являются точными переводами их греческих моделей, но не совпадают с ними силлабически.

Все каноны Тропология без исключения являются «составными», т. е. ирмосы для того или иного канона взяты не из одного «последования» (аколутии) ирмосов, а из разных «последований», принадлежащих одному или разным авторам. Эти «последования» в печатных Ирмологиях обычно следуют друг за другом. Обилие «составных» канонов в Тропологии свидетельствует о том, что «составные каноны» явление очень раннее, предшествующее созданию Ирмология.

Указатель греческих моделей, по всей вероятности, может быть еще пополнен, но он и в таком виде представляет исследователю достаточный материал для наблюдений и выводов.

В канонах годичного цикла использованы ирмосы из 20-ти «последований». Из них 9 приписываются Герману Патриарху, 4 — Иоанну монаху, 3 — Андрею Критскому, 1 — Иоанну Дамаскину, 1 — Козьме Иерусалимскому. Это соотношение авторов указывает на то, что ко времени формирования и последующего пополнения Тропология канонами (II пол. VII в. и VIII в.) наибольшей популярностью пользовались Герман патриарх, Иоанн монах и Андрей Критский, и что время их творческой активности предшествовало времени деятельности остальных гимнодов (Иоанна Дамаскина и Козьмы Иерусалимского). Картина соотношения авторов не меняется и по данным воскресных канонов, хотя в них обнаружены большое количество авторских ирмосов.

Составной характер канонов не дает нам права признать вышеназванных авторов отдельных ирмосов авторами канонов. Ни для канонов в целом, ни для отдельных од греческие модели пока не обнаружены.

Одни и те же ирмосы в разных канонах представлены в различных комбинациях, следовательно, в ранних канонах мы не имеем стабильных последований ирмосов. Эта особенность канонов Тропология непосредственно связана с вопросом формирования Ирмология.

Для некоторых ирмосов из Тропология найдены другие грузинские переводы, выполненные позднее (конец IX и начало X вв.) и вошедшие в древнейшую редакцию грузинского Ирмология. Сравнение этих двух переводов выявляет разное отношение переводчиков к материалу. Для переводчиков ирмосов Тропология основной задачей является перевести дословно греческий текст, при этом переводчики не соблюдают ни силлабику, ни ритмику греческой модели. Следовательно, ирмос в канонах Тропология не является метрико-силлабической моделью для

оды канона. Для переводчиков же ирмосов грузинского Ирмология основной задачей является сохранить в переводе ритмико-силлабическую структуру греческой модели. Думается, что причина этого явления заключается в том, что каноны Тропология принадлежат доирмологическому периоду византийской гимнографии и что к этому времени в песнопениях соблюдение ритмико-силлабических принципов не было обязательным.

Канон Тропология характеризуется еще некоторыми особенностями, которыми он отличается от классического византийского канона: IX ода канона не предназначена для восхваления богородицы; последние тропари од не являются «богородичными».

Заслуживает внимания структура II оды канона. В отличие от остальных од, где связывающей строфой с библейскими одами является первая строфа, во II оде канона Тропология каждая строфа начинается библейским стихом (исключение составляет незначительное число канонов). Таким образом, во II оде связь с соответствующей библейской одой осуществлена в каждой строфе. Репертуар начальных стихов II библейской оды, используемый для поэтической II оды, ограничен и повторяется почти во всех канонах Тропология (с малым исключением). Эта структурная особенность II оды канона Тропология не представляется нам достаточной для каких-либо определенных объяснений и заключений, но одно очевидно, что ее следует учитывать при исследовании истории II оды, так как именно Тропологий сохранил нам древние формы поэтического канона.

Отдельно рассматривается в исследовании новый поэтический пласт Тропология, представленный только в одном списке (А). Этот пласт, который, наряду с другими поэтическими канонами, содержит единственное в сборнике песнопение в честь национального святого Або, датируется II половиной IX века.

За годичной частью Тропология следуют воскресные песнопения. Древнюю редакцию воскресных песнопений можно проследить по семи ранним (X в.) грузинским рукописям палестинского происхождения. Воскресные песнопения являются ранней редакцией Октонха, содержащей поэтические и псалтырные песнопения, распределенные по восьми гласам. Они, кроме центральной части (канона из девяти од), содержат также малые поэтические песнопения (стихиры и монострофы) и песнопения из Псалтыри, последовательность которых в основном однородна (отклонения или пробелы от принятой общей схемы незначительны). Для Лекционария этот материал считается поздним явлением, так как представлен лишь помещенными в конце псалтырными песнопениями.

Изучение материала воскресных песнопений выяснило, что десятая часть поэтических тропарей заимствована из годичной части Тропология. Общими тропарями сочтены не только полностью совпадающие,

но и те, которые путем адаптации переделаны для пасхи (тропари воскресения, вознесения и др.).

В воскресных песнопениях наблюдается обилие тропарей, предназначенных для богоматери. Это объясняется и тематикой этих песнопений и временем их составления. А в более поздних списках (II пол. X в.) тропари богоматери включены и после стихир на «Хвалите» под заглавием «ფილადეფო» (Восхваления). Текст «Восхваленный» насыщен художественными атрибутами Христа и богоматери, чем и достигается возвышенный и эмоциональный стиль песнопений.

Богородичные тропари воскресных песнопений силлабически еще не соответствуют ирмосам, они не обнаруживаются в конце всех од всех гласов, они не включены в ранние редакции грузинских сборников «Ирмосы и богородичные», но уже определено их место — они являются конечными тропарями в песнопениях.

Сличение грузинского материала с греческим Ирмологием выявило 63 ирмоса греческого происхождения, авторами которых являются песнопевцы VII—VIII веков. Эти тропари еще не являются ирмосами, определяющими мелодию и ритмику для остальных тропарей од, так как: они не всегда занимают место первого тропаря; тропари одной оды не всегда отличаются равным количеством слогов; в одной оде обнаружены два тропаря, модели которых найдены в греческом «Ирмологии». Но первые тропари канонов все же являются своего рода ирмосами, функция которых заключается в связывании конкретной оды с соответствующей библейской одой.

Воскресные малые поэтические и псалтырные песнопения в литургических сборниках палестинского происхождения носят заглавие «Воскресный», чем и определяется их литургическое назначение — воскресные песнопения являются песнопениями седмичного круга, которые исполняются от пасхи до вознесения, а после пятидесятницы в воскресные дни церковного года по последовательности гласов.

Выявление новых списков древнейшего Тропология, изучение особенностей архитектоники, состава и поэтических форм памятника, а также его отношения к разным ранним и поздним памятникам нерусалимской литургической практики, дает возможность определить место и значение Тропология в многовековом процессе развития византийской гимнографии и литургики. Отделившийся от Лекционария и сформировавшийся в определенный тип сборника, Тропологий являлся основной гимнографической книгой нерусалимской практики VII—IX вв. Несмотря на такой большой отрезок времени функционирования грузинского Тропология и наличие в нем отдельных тропарей греческих авторов VIII—IX веков, этот сборник в основном отразил раннюю стадию развития поэтических форм литургической поэзии от монострофов до канонов и стихир, стадию, подготовившую почву для реформ, приписываемых гимнодаму плеяды Иоанна Дамаскина. Результаты канонизации этих реформ нашли отражение в последующей редакции грузинского Иадгари (Тропология), формирование которого относится к I-ой половине X века.

L'ANCIEN TROPOLOGION GÉORGIEN

Résumé

On a remarqué depuis longtemps la signification exceptionnelle des monuments de liturgie et d'hymnographie traduits en géorgien pour l'étude de la poésie et de la musique byzantines. Cet important domaine de la littérature géorgienne ancienne, présent dans des collections manuscrites en d'innombrables traductions et créations originales d'époques variées, touche l'histoire géorgienne, et par conséquent byzantine, de la poésie et de la musique liturgiques à partir du VI-ème siècle. Les monuments les plus anciens de l'époque byzantine archaïque ou hiérosolymitaine, parvenus jusqu'à nous, retiennent l'attention des chercheurs, et par-dessus tout, ceux qui se sont conservés dans des traductions géorgiennes préservées dans des manuscrits du IX-ème au XI-ème siècle. La plupart des recherches et des publications dans le domaine de l'hymnographie géorgienne touche en effet l'époque hiérosolymitaine.

La poésie liturgique de la période hiérosolymitaine, dont le cadre du développement va du V-ème au X-ème siècle, s'est exprimée dans des monuments liturgiques variés. Parmi eux, la rédaction ancienne du recueil hymnographique appelé Iadgari occupe une place particulière, dont le modèle grec, selon toute vraisemblance, s'appelait le Tropologion. Jusqu'à ces derniers temps, on estimait que l'unique copie de la rédaction la plus ancienne du Tropologion était le codex de papyrus et de parchemin de l'Institut des Manuscrits de l'Acad. des Sciences de la RSS de Géorgie H-2123. La première description et appréciation de ce manuscrit est due à A. A. Tsagaréli et à K. S. Kékélidzé. En 1977, le monument fut édité sous la direction de A. G. Chanidzé.

Dans la collection sinaïtique des manuscrits géorgiens, on a trouvé quelques copies du Tropologion le plus ancien: Sin. 18, 40 et 41. Dans différents recueils de la même collection, on a rencontré des parties isolées ou des hymnes du Tropologion. Tout ce matériel se trouve à la base d'une nouvelle édition de ce monument et de son étude liturgico-hymnographique.

Parmi les copies du vieux Tropologion, le manuscrit de papyrus et de parchemin se révèle le plus étendu d'après le nombre des célébrations du:

Ménée ou du Triodion et d'après le contenu des hymnes de ces célébrations; cependant, à cause des lacunes, y sont absentes quelques parties substantielles du Tropologion. Les exemplaires nouvellement découverts ont permis de restituer le monument dans sa forme première.

À l'issue de la reconstitution, le vieux Tropologion se présente comme le recueil hymnographique universel de son temps. Il additionne des matériaux de portée liturgique différente. Son noyau fondamental apparaît être les hymnes du cycle annuel (du Ménée et du Triodion). Plus tard entrèrent dans le contenu du Tropologion les hymnes du cycle hebdomadaire—les hymnes dominicaux et des pénitences, qui se révèlent comme une rédaction précoce de l'Octoechos. Une série à part du Tropologion est constituée par les kathisma et les hypakoè, qui donnent des indications pour toutes les fêtes des cycles annuel et hebdomadaire.

Le Tropologion le plus ancien est élaboré sur la base du «Lectionnaire de Jérusalem». La rédaction étendue du Lectionnaire, qui s'est conservé surtout dans la traduction géorgienne, constitue le monument dans le contenu duquel entrèrent les plus anciennes formes de la poésie byzantine primitive, qui ont trouvé accueil dans la pratique liturgique officielle. Le répertoire du Lectionnaire se compose de Psaumes et de monostrophes poétiques, c'est-à-dire de tropaires de significations variées. Ce répertoire touche le développement de la poésie religieuse tout au long des VI-ème et VII-ème siècles, en sorte que la forme finale de ladite rédaction du Lectionnaire doit être reportée à la deuxième moitié du VII-ème siècle (K. Kékélidzé, A. Baumstark). Or, cette rédaction du Lectionnaire s'est trouvée à la base du Tropologion, dont l'élaboration, il faut le supposer, est liée à l'apparition et à la canonisation de la pratique liturgique à la fin du VII-ème siècle pour les hymnes à nombreuses composantes—les stichères et les canons, qui n'ont pas trouvé leur forme dans le Lectionnaire. En conséquence, le Tropologion, se séparant du Lectionnaire, se compose de deux couches fondamentales liées organiquement: une ancienne—les psaumes et les monostrophes poétiques du Lectionnaire qui ont conservé dans le Tropologion leur fonction originale première, et une nouvelle—composée des stichères et des canons. Le Lectionnaire fut ainsi à la base de toute l'architecture du Tropologion. Sur le modèle du Lectionnaire sont construits le calendrier, les structures des fêtes et les célébrations particulières. De la sorte, le Tropologion doit être considéré comme le complément hymnographique du Lectionnaire.

L'année liturgique du Tropologion se compose fondamentalement des grandes fêtes ecclésiastiques du Seigneur, et aussi des cycles d'épreuve

du Carême et de la Pentecôte, que le Lectionnaire correspondant inclut entre les mois de mars et avril. La brièveté du calendrier du Tropologion s'explique par le fait qu'à partir du contenu entier du Lectionnaire il touche plutôt les fêtes dans les célébrations desquelles sont inclus des hymnes poétiques. Caractéristique de l'année du Tropologion est le fait qu'à l'instar des Mravaltavi géorgiens, il exclut la fête de l'Annonciation.

L'examen du calendrier et du contenu musical de chacune des fêtes et des célébrations dénote qu'après sa séparation du Lectionnaire, le Tropologion s'est développé dans deux directions—d'une part il étendit le cycle des fêtes, de l'autre il compléta les fêtes fondamentales avec de nouvelles couches de canons et de stichères. C'est en effet ainsi que s'expliquent quelques divergences, d'une part entre le Lectionnaire et le Tropologion dans la généralité de ses parties, et de l'autre—entre]les différents exemplaires du Tropologion.

Le modèle grec du Lectionnaire géorgien n'a pas été conservé. Le modèle grec du Tropologion n'est pas davantage accessible. Il en résulte que l'apparition dans les livres liturgiques grecs postérieurs des modèles de tropaires isolés dans le Tropologion ont une signification plus grande [encore pour la datation et l'appréciation, tant du Lectionnaire hiérosolymitain que du Tropologion.

Dans les travaux consacrés au Lectionnaire géorgien de Jérusalem, K. Kékélidzé, A. Baumstark et M. Tarchnichvili ont indiqué les modèles grecs de quelques tropaires poétiques. H. Leeb a consacré une monographie à la forme poétique du Lectionnaire. B. Outtier a fourni un travail considérable pour la découverte des modèles grecs des différents hymnes du Tropologion grec.

Les modèles grecs identifiés recouvrent à peu près 5 % de toutes les oeuvres poétiques. On les rencontre dans les livres liturgiques grecs différents parmi les stichères idiomèles, les monostrophes et les hirmes. L'étude parallèle des textes poétiques gréco-géorgiens démontre que les textes géorgiens s'avèrent des traductions exactes du grec. Mais ni la quantité des syllabes, ni les tropaires entiers ne coïncident, ni chaque verset en particulier. Se correspondent seulement la division de la phrase dans la traduction géorgienne et la division rythmique du tropaire grec.

Les tropaires poétiques du Tropologion sont écrits en prose, sans signes de cantilation ou de ponctuation rythmique. Leurs modèles grecs doivent avoir eu cet aspect au début, au moment où on les a traduits en géorgien.

Les livres liturgiques grecs, où apparaissent les modèles des tropaires, ne

paraissent pas être les contemporains du Tropologion géorgien. Ils se sont formés du X^e-ème au XIV^e-ème siècle. A la base de ces livres se trouve le typicon de Constantinople (à la différence du Tropologion, qui s'appuie sur le rite hiérosolymitain). Les formes poétiques répondent aux principes de la poésie rythmique byzantine.

La coïncidence de la structure phraséologique des traductions géorgiennes des tropaires poétiques avec les divisions rythmiques en versets de leurs modèles grecs témoigne de ce que, entre ces aspects différents du dire poétique (prose poétique et poésie rythmique), il existe un lien direct et immédiat: la rythmique interne de la prose poétique, exprimée dans la structure phraséologique du tropaire, s'est trouvée à la base d'une nouvelle forme poétique—la poésie rythmique.

Les vieux tropaires du Tropologion s'emploient différemment dans les formes ultérieures de la poésie rythmique dans les livres liturgiques grecs. Dans ces cas, quand une monostrophe du Tropologion s'avère être une strophe d'un stichère idiomèle il prend habituellement la place de la première strophe et paraît le modèle rythmique pour ce stichère ou pour des groupes de strophes d'un stichère donné.

Dans la recherche, on observe de tels cas, où les modèles grecs apparaissent comme strophe (habituellement la première) du stichère idiomèle des mélodes grecs célèbres du VII^e-ème au IX^e-ème siècle.

En scrutant les matériaux, nous sommes arrivés à la conclusion que les mélodes grecs ont emprunté au fond poétique de l'hymnographie byzantine archaïque les monostrophes hautement artistiques pour leurs stichères, en les employant en qualité de modèles rythmiques. Il s'ensuit que le choix des monostrophes de lectionnaire du Tropologion dans les stichères de l'un ou l'autre hymnographe grec du VII^e-ème au IX^e-ème siècle ne peut pas servir de base à la datation de la couche de lectionnaire des tropaires poétiques du Tropologion. La vieille couche propre au Lectionnaire des tropaires poétiques contient une matière poétique non postérieure au VII^e-ème siècle, et appartient aux poètes anonymes du V^e-ème au VII^e-ème siècle.

En second lieu, les stichères et les canons dépendent d'une couche poétique plus récente. C'est avec cette matière que le Tropologion s'est complété du VII^e-ème au IX^e-ème siècle.

La quantité des strophes et des stichères varie. Dans certains stichères leur nombre atteint la quinzaine. Les stichères à strophes multiples donnent l'impression d'un texte compilé.

Les modèles grecs pour des stichères complets n'ont pu être trouvés. (à

l'exception d'un seul cas). Pour les tropaires isolés des stichères, les modèles grecs ont été retrouvés dans des monostrophes et des stichères des livres liturgiques différents. Le plus grand nombre de modèles est apparu dans le Triodion grec.

La correspondance textuelle entre le modèle et la traduction géorgienne des stichères est la même que dans les monostrophes du Tropologion.

Certains cas attirent l'attention: pour quelques tropaires d'un stichère il y a des modèles grecs dans différents stichères grecs, par exemple, aux quatre tropaires «Seigneur j'ai appelé» pour la fête de Saint Théodore, on rencontre des modèles grecs dans trois stichères grecs différents. Il faut croire que, dans pareil cas, le compositeur du stichère du Tropologion et les compositeurs des trois stichères grecs ont employé dans les époques différentes des monostrophes issues du riche héritage poétique de la poésie primitive byzantine.

Il arrive aussi que les modèles grecs de tropaires isolés entrent dans le contenu de stichères de poètes grecs célèbres du VII-ème ou VIII-ème siècle, par exemple, dans le stichère idiomèle du moine Jean interviennent des modèles de deux tropaires du Tropologion. Un d'entre eux s'avère être le tropaire sur «Louez» du samedi de Lazare, et le second—la monostrophe du même jour. Ces tropaires appartiennent à différentes formations chronologiques de la poésie du Tropologion. Leur isolement dans un stichère montre que l'auteur, dans ce cas-ci le moine Jean, utilisait largement le tropaire à partir du fonds de la poésie spirituelle du VI-ème au VII-ème siècle.

En même temps que ceux-ci apparaît dans le Tropologion un stichère qui s'avère être la traduction exacte d'un autre stichère du même moine Jean.

En conséquence, dans la seconde couche poétique du Tropologion, à côté des tropaires poétiques anciens, on employait des traductions des stichères des mélodes byzantins célèbres.

Ces faits et d'autres analogues sont très précieux pour l'étude de l'histoire de l'élaboration des livres liturgiques grecs, pour l'étude des oeuvres des mélodes byzantins isolés, et aussi pour la datation des couches poétiques du Tropologion.

Dans la partie du Ménéé du Tropologion, le canon poétique occupe une place centrale, qui, à la différence du canon classique, possède sa particularité. Dans les canons il n'y a pas d'acrostiches, mais on emploie largement les refrains. Les canons se divisent en deux groupes, ceux qui sont complets avec neuf odes, et les incomplets avec deux, trois ou quatre odes. Dans le Tropologion on compte 25 canons complets pour les célébrations dominica-

les ou les grandes fêtes. Certains d'entre eux se révèlent des canons de portée générale.

Les canons incomplets se divisent en trois groupes: a) les canons qui se composent de deux ou trois odes finales et où les premières odes sont complétées par des canons à portée générale; b) les canons qui se composent de deux odes finales et dans cet état sont complétés (les jours II—VII de l'Octoechos de l'Epiphanie); c) l'hymnodie du Triodion de la semaine de la Passion.

Une petite partie des canons s'avère être d'une seule couche, la plupart se compose d'une couche d'odes fondamentale et d'une complémentaire (ἄλλος). Dans quelques cas, chaque ode du canon possède un ἄλλος, ce qui donne ensemble une seconde série d'un canon complet; dans les autres cas seules les dernières odes des canons possèdent un ἄλλος. Ceci nous fonde à croire que, dans la pratique hiérosolymitaine primitive, ont été largement répandus à l'origine les canons incomplets qui ont été conservés dans les ἄλλοι des canons du Tropologion.

Il s'ensuit que dans le Tropologion il faut aussi distinguer deux sortes de canons: a) le canon où la première strophe de l'ode s'avère être un hirme, c'est-à-dire une strophe qui relie le canon poétique au canon biblique; b) Le canon où la première strophe de l'ode thématique est reliée aux suivantes et sert d'ouverture au thème du canon; en conséquence, elle ne semble pas être un hirme. Les odes sans hirmes se rencontrent souvent dans la seconde couche des canons, et comme il est naturel, elles n'ont pas de modèles grecs dans les Hirmologia.

Cette particularité des canons dépourvus d'hirmes conduit à penser qu'ils nous ont conservé un type plus ancien de canon poétique, où en se détachant des odes bibliques, les tropaires poétiques n'ont pas encore reçu d'hirmes indépendants. Une caractéristique particulière de ces odes est qu'elles sont affectées par un sujet et ont un style narratif. Comme les odes de ce type appartiennent généralement à la seconde couche des canons, il faut penser qu'elles sont déplacées en deuxième place avec les canons plus tardifs (possédant des hirmes).

Dans les canons avec hirmes il faut distinguer deux sous-groupes: les canons avec hirmes pour lesquels il y a des modèles grecs dans les Hirmologes, et les canons avec hirmes dont les modèles grecs font défaut. Ni dans l'un, ni dans l'autre cas les hirmes ne sont un modèle syllabique pour l'ode.

Dans le Tropologion n'intervient pas un seul canon dans lequel il y aurait pour tous les hirmes des modèles grecs dans les Hirmologes. Comme il

est vraisemblable, les hirmes sont des traductions exactes de leurs modèles grecs, mais ils ne coïncident pas jusqu'aux syllabes.

Tous les canons du Tropologion, sans exception, paraissent «composites», c'est-à-dire que les hirmes de tel ou tel canon sont pris non d'une seule «acolouthie» d'hirmes, mais de différentes «acolouthies», appartenant à l'un ou l'autre auteur. Ces acolouthies dans les Hirmologes imprimés se suivent ordinairement l'une l'autre. L'abondance des canons «composites» dans le Tropologion témoigne de ce que les «canons composites» ont fait apparition très tôt, précédant la composition de l'Hirmologe.

L'index des modèles grecs selon toute vraisemblance pourrait encore être complété, mais déjà dans l'état où il est, il offre au chercheur assez de matière pour accéder aux conclusions.

Dans les canons du cycle annuel on emploie des hirmes de vingt acolouthies. Neuf d'entre elles sont attribuées au patriarche Germain, quatre au moine Jean, trois à André de Crète, une à Jean Damascène et une à Cosme de Jérusalem. Cette suite d'auteurs montre que, jusqu'à l'époque de la formation et de l'achèvement ultérieur du Tropologion par les canons (II-ème moitié du VII-ème et VIII-ème siècle), le patriarche Germain, Jean le moine et André de Crète jouissaient de la popularité la plus grande, et que l'époque de leur activité créatrice a précédé le temps de l'activité des autres mélodes (Jean Damascène et Cosme de Jérusalem). La liste des suites d'auteurs ne change pas, même pas pour les canons de la Résurrection, bien qu'on s'y serve d'une quantité plus grande d'hirmes d'auteurs signés.

Le caractère composite des canons ne nous donne pas le droit de reconnaître les auteurs célèbres de différents hirmes comme les auteurs des canons. Ni pour les canons, ni pour les odes isolées les modèles grecs n'ont pas encore été trouvés.

Les mêmes hirmes des différents canons sont présentés dans des combinaisons différentes: en conséquence, nous n'avons pas dans les canons anciens d'acolouthies d'hirmes stables. Cette particularité des canons du Tropologion est immédiatement reliée à la question de la formation des Hirmologes.

Pour quelques hirmes du Tropologion on a trouvé d'autres traductions géorgiennes, complétées plus tard (à la fin du IX-ème et au début du X-ème siècle) et qui sont entrées dans la vieille rédaction de l'Hirmologe géorgien. La comparaison des deux traductions trahit une dépendance différente des traducteurs envers la matière. Pour les traducteurs des hirmes du Tropologion, la tâche fondamentale est de traduire mot à mot le texte grec, ce

faisant le traducteur ne prête l'attention ni à la syllabe ni au rythme du modèle grec. En conséquence, l'hirme dans les canons du Tropologion n'apparaît pas le modèle métrico-syllabique pour les odes du canon. Pour les traducteurs des hirmes de l'Hirmologe géorgien, la tâche fondamentale est de conserver dans la traduction la structure syllabique du modèle grec. On peut penser que la cause de ce phénomène se situe dans le fait que les canons du Tropologion appartiennent à la période d'avant l'Hirmologe de l'hymnographie byzantine, et qu'à cette époque l'observation des principes rythmico-syllabiques n'était pas nécessaire.

Le canon du Tropologion se caractérise encore par quelques particularités, par lesquelles il diffère du canon classique byzantin. La IX-ème ode du canon n'est pas attribuée d'avance à la louange de la Theotokos. Les derniers tropaires des odes ne sont pas de la Theotokos.

La structure de l'ode II du canon mérite l'attention. Au contraire des autres odes, où la première strophe est celle qui fait liaison avec les odes bibliques, dans la deuxième ode du canon du Tropologion chaque strophe commence par un stique biblique (fait exception un nombre insignifiant de canons). De cette façon, dans l'ode II le lien avec l'ode biblique correspondante existe dans chaque strophe. Le répertoire des stiques initiaux de l'ode II biblique utilisée dans l'ode II poétique, est limité et se répète presque dans tous les canons du Tropologion (avec une petite exception). Cette structure particulière de l'ode II du canon du Tropologion ne nous rend pas capable de quelque explication particulière ou définitive, mais une chose est claire; il s'ensuit qu'elle nous instruit pour la recherche de l'histoire de l'ode II puisque le Tropologion lui-même nous a gardé les formes anciennes du canon poétique.

On observera à part dans l'étude la nouvelle création poétique du Tropologion, qui se présente seulement dans une copie (A). Cette création qui, à côté d'autres canons poétiques, contient aussi un hymne en l'honneur du seul saint national Abo, se date de la deuxième moitié du IX-ème siècle.

Après la partie annuelle du Tropologion viennent les hymnes dominicaux. On peut suivre le texte des hymnes dominicaux d'après sept manuscrits géorgiens anciens (X-ème siècle) d'origine palestinienne. L'hymnodie dominicale paraît être la rédaction précoce de l'Octoechos, comprenant les hymnodies poétiques et psaltiques réparties d'après les huit tons. Ces hymnes contiennent, outre la partie centrale (canon des neuf odes), une partie d'hymnodie poétique (stichères et monostrophes) et l'hymnodie

tirée du Psautier (les déviations ou lacunes du schème généralement reçu sont insignifiantes). Pour le Lectionnaire ce matériel est considéré comme d'apparition tardive, du fait qu'il n'est pas représenté que par l'hymnodie psalmique, jointe à la fin.

L'étude du matériel de l'hymnodie des dimanches a démontré que le dixième des tropaires poétiques est rapporté à la partie annuelle du Tropologion. Avec les tropaires généraux sont comptés non seulement ceux qui coïncident entièrement, mais aussi ceux qui par voie d'adaptation ont été transformés pour Pâques (tropaires du Baptême, de l'Ascension, etc.).

Dans les hymnes des dimanches, on observe l'abondance des tropaires finaux désignés à l'avance pour la Theotokos. Ceci s'explique et par le thème de ces hymnes et par l'époque de leur établissement. Mais dans les copies, plus tardives (2-ème moitié du X-ème siècle) les tropaires de la Vierge sont inclus, et à leur suite, les stichères sur «Louez» sous le titre «*sexmani*» (Louange). Le texte de la «Louange» est orné d'attributs artistiques pour le Christ et la Theotokos qui s'ouvrent sur un style élevé et émouvant.

Les tropaires de la Theotokos de l'hymnodie des dimanches ne coïncident pas encore syllabiquement avec les hirmes. On ne les emploie pas à la fin de toutes les odes de tous les tons et ils ne sont pas inclus dans les rédactions des recueils géorgiens archaïques «Hirmes [et Theotokaria]». Mais leur place est déjà déterminée: ils sont les derniers tropaires dans les hymnes.

La comparaison du matériel géorgien avec l'Hirmologe grec a révélé 63 hirmes d'origine grecque, dont les auteurs sont des mélodes des VII-ème et VIII-ème siècles. Ces tropaires ne sont pas encore munis d'hirmes définissant la mélodie et le rythme pour les autres odes en sorte que: ils ne prennent pas toujours la place du premier tropaire; les tropaires d'une seule ode ne contiennent pas toujours la même quantité de syllabes; dans une seule ode sont employés deux tropaires dont les modèles se trouvent dans l'Hirmologe grec. Mais tous les premiers tropaires des canons sont munis d'hirmes de leur propre espèce dont la fonction est déduite des relations entre une ode concrète et l'ode biblique correspondante.

Les petites hymnodies dominicales, poétiques et psalmiques, portent dans les recueils liturgiques d'origine palestinienne le titre «dominical», qui définit leur signification liturgique. Les hymnes dominicaux sont une

hymnodie du cycle hebdomadaire, que l'on utilise depuis Pâques jusqu'à l'Ascension, et après la Pentecôte pour des dimanches de l'année ecclésiastique selon la séquence des tons.

La découverte des nouvelles copies du vieux Tropologion, l'étude de l'architecture particulière, du contenu et de la forme poétique de ce monument, et aussi sa relation avec les autres monuments de la pratique liturgique hiérosolymitaine archaïque et plus récente, permet de préciser la place et la signification du Tropologion dans le processus multiséculaire du développement de l'hymnographie et de la liturgie.

Détaché du Lectionnaire et s'étant élaboré en un type particulier de recueil, le Tropologion se révèle être le livre d'hymnes fondamental de la pratique hiérosolymitaine du VII-ème au X-ème siècle. Malgré le si grand espace de temps où s'étire le Tropologion géorgien, et malgré les tropaires isolés des auteurs grecs du VII-ème au IX-ème siècle qu'on y observe, ce recueil exprime fondamentalement un stade archaïque du développement des formes poétiques de la poésie liturgique, depuis les monostrophes jusqu'aux canons et aux stichères, un stade qui a préparé le besoin de la réforme attribuée aux mélodes de la pléiade de Jean Damascène. Les résultats de la canonisation de ces réformes ont trouvé leur expression dans la rédaction suivante du Iadgari (Tropologion), dont la formation se rattache à la première moitié du X-ème siècle.

შ ი ნ ა ა რ ს ი

წინასიტყვაობა (ელ. მეტრეველი)

5

ბეჭდბი

მარტა 25-სა ხარება	7
დეკემბერსა 25-სა შობა	11
დეკემბერსა 26-სა დავით-იაკობისი	22
დეკემბერსა 27-სა სტეფანესი	24
დეკემბერსა 28-სა პეტრე-პავლეთა	27
დეკემბერსა 29-სა იაკობ მოციქულისა და იოანე მახარებელისა	29
იანვარსა ერთსა მღვდელთმომღვართანი	30
იანვარსა 6-სა ვანცხადება	37
იანვარსა 7-სა აბოასი	57
ვანცხადების ზატკი	60
იანვარსა 17-სა ანტონისი	73
იანვარსა 28-სა მამათა	79
იანვარსა 29-სა ჭუარის გამოჩინება	85
თებერვალსა 2-სა მიგებება	86
ჯორჯთ აღებასა	99
ყველთ აღებასა	100
პირველსა შაბათსა თვედორე წმიდისა	107
მეორესა კუირაესა	115
მესამესა კუირაესა	123
მეოთხესა კუირაესა	130
მეოთხესა შაბათსა ორმოცობისანი	137
მეხუთესა კუირაესა	145
მეექუსესა კუირაესა	153
მეექუსესა შაბათსა ლაზარესი	160
ბზობასა	165
აღვსებასა	216
ახალკუირაესა	220
ზატკითა მეორესა შაბათსა. ვანრღუეულისა	227
ზატკითა მესამესა ხუთშაბათსა ჩჩუილთა ყრმათა	229
აპრილსა 23-სა გეორგი წმიდისა	233
მაისსა 7-სა ჭუარის გამოჩინება	235
მეექუსესა ხუთშაბათსა ამაღლება	237
მეექუსესა შაბათსა ბრმისა განკურნება	243
მეშვიდესა კუირაესა მარტულია	245
ივნისსა 25-სა იოვანეს შობა	251
ივნისსა 26-სა ფებრონიასი	255
ათენავენა—მოციქულთანი	255
აგუსტოსა 6-სა ფერისკვალება	260
აგუსტოსა 15-სა მარიამობა	266
ივნისსა 29-სა პეტრე-პავლეთა	275
ივლისსა 15-სა კუირიყვისი	275

ივლისსა 26-სა თეკლასი	275
ავგუსტოსა 29-სა იოანეს თავის კუეთაა	275
სექტემბერსა 8-სა ღმრთისმშობელისა შობაა	283
სექტემბერსა 13-სა ენკენიაა	287
სექტემბერსა 14-სა ჭუართა აპყრობაა	298
სექტემბერსა 24-სა თეკლასი	315
სექტემბერსა 27-სა ზაქარიას დაღუშებაა	316
სექტემბერსა 28-სა ხარიტონისი	318
ნოემბერსა 3-სა წმ. გეორგისი	318
ნოემბერსა 14-სა მთავარანგელოზთაა	321
სულთანი	327
იბაკონი და წარდგომანი (ხარებისანი 334; შობისანი 335; სტეფანესანი 336; მოწამეთანი 337; მოციქულთანი 339; მღვდელთმძღვანართანი 340; განცხადებისანი 341; ანტონისნი 342; ჭუარის გამოჩინებისანი 343; ლაპრობისანი 343; ლაზარეისნი 344; ბზობისანი 344; დიდსა ორშაბათსა 345; დიდსა სამშაბათსა 345; დიდსა შაბათსა 346; ახალკუთხაისანი 346; განრღვეულსაა 346; ჩუილთა ყრმათაა 347; ამაღლებისანი 347; მარტუილისანი 347; იოანეს შობისანი 348; ფერისცვალებისანი 348; ღმრთისმშობელისანი 349; თავის კუეთისანი 350; მარიაშის შობისანი 350; ენკენიისანი 351; ჭუარისანი 352; მთავარანგელოზთანი 352; სულთანი 352; ადგომისანი 354; ანგელოზთანი 359; სინანულისანი 359; ლიტანიისანი 364; ყრმათანი 365).	
დასადებელი ადგომისანი	367
დასადებელნი სინანულისანი	513
დასადებელი შესუენებულთანი	525
ღამატება I	529
ღამატება II	540
ბამსტინსათვის	557
სამივლები	
ტროპართა	563
ქართულ-ბერძნულ ძლისპირთა	643
ქართულ-ბერძნულ ტროპართა	646
ფსალმუნთა	651
ბამოკვლევა	
ლიტერატურის იმპობილეა (ლ. ხევსურიანი)	657
იერუსალიმური ლექციონარი და უძველესი იადგარი (ელ. მეტრეველი)	652
იერუსალიმური ლექციონარის ხელნაწერები და გამოცემები (პისივე)	663
ხანშეტი ლექციონარი (მისივე)	664
ჰამეტი ლექციონარისა და კანონის ურთიერთშიმართება (არსივე)	672
უძველესი იადგარის ცალკე კრებულად გამოყოფის დრო და პირობები (მისივე)	684
უძველესი იადგარის ძირითადი ნუსხები (ლ. ხევსურიანი)	691
უძველესი იადგარის შემადგენელი ნაწილები (მისივე)	706
უძველესი იადგარის კალენდარი (არსივე)	721
უძველესი იადგარის საწელიწადი ნაწილის ძირითადი სტრუქტურები (მისივე)	741
უძველესი იადგარის ზოგადი დღესასწაულები (მისივე)	747
უძველესი იადგარის მარხვის ციკლი (მისივე)	757
უძველესი იადგარის ენების კვირა (არსივე)	771
უძველესი იადგარის ზატიკი (არსივე)	779
უძველესი იადგარის შვირე სადღესასწაულო პეროლები (არსივე)	785
უძველესი იადგარის პლასტური ბუნება (ელ. მეტრეველი)	789
უძველესი იადგარის ძველი ლექციონარისეული პოეტური ფენა (მისივე)	793

უძველესი იაღარის ლექციონარისეული პოეტური ტროპარების ბერძნული მოდულები (მისივე)	798
უძველესი იაღარის ლექციონარისეული პოეტური ფენის დათარიღებისათვის (მისივე)	808
უძველესი იაღარის შუალამისა და ენების პარასკევის შუადღის დასდებლები (მისივე)	818
უძველესი იაღარის სტიქარონები (მისივე)	820
უძველესი იაღარის საწელიწადო ნაწილის კანონი (მისივე)	828
„სხუანი“ გალობები უძველეს იაღარში (მისივე)	844
ძლისპირთა აკოლუთია იაღარში (მისივე)	851
II გალობა უძველესი იაღარის კანონში (მისივე)	856
უძველესი იაღარის IX გალობა (მისივე)	858
უძველესი იაღარის დღესასწაულთა A ნუსხისეული ფენა (მისივე)	862
√ აბოს საგალობლები (მისივე)	866
ძველი რედაქციის აღდგომის საგალობლები (ც. ქანკიევი)	869—913
აღდგომის საგალობელთა ნუსხები (მისივე)	870
აღდგომის საგალობელთა მამართება უძველესი იაღარის სხვა საგალობლებთან (მისივე)	873
ჰილ-ეტრატის იაღარის აღდგომის საგალობლები (მისივე)	883
საგალობელთა შედგენილობა (მისივე)	885
ფსალმუნური საგალობლები (მისივე)	888
ლეთისმშობლისადმი მიძღვნილი მასალა (მისივე)	892
ბერძნულ ძლისპირთა შესატყვისი კართული ტროპარები (მისივე)	903
აღდგომის საგალობელთა მასალა ლიტურგიკულ კრებულებში (მისივე)	908
აღდგომის საგალობელთა ლიტურგიკული დანიშნულება (მისივე)	911
სინანულის დასდებლები (ლ. ხეცურიანი)	913
შემოკლებანი	920
გამოყენებული ლიტურგია	921
რეზუმე რუსულ ენაზე	922
რეზუმე ფრანგულ ენაზე	930

დაიბეჭდა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის
სარედაქციო-საგამომცემლო საბუკოს დადგენილებით

ИБ 1019

•

რეცენზენტი ფლოლოგიის მეცნ. კადრდატი ლ. ჭ ღ ა მ ა ი ა

გამომცემლობის რედაქტორი ე. ჭ ი მ შ ე ლ ე ი შ ვ ი ლ ი
ტექნოდაქტორი ნ. ო კ უ ჯ ა ვ ა
მხატვარი ვ. ხ მ ა ლ ა ძ ე

გადაეცა წარმოებას 16.1.1979; ხელმოწერილია დასაბეჭდად 27.2.80;
ქალაქის ზომა 70×108¹/₁₆; ქალაქი № 1; ნაბეჭდი თაბახი 82.60;
სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბახი 64,5;
უე 01028; ტირაჟი 1500; შეკვეთა № 144;
ფასი 7 მან. 80 კაბ.

გამომცემლობა „მეცნიერება“, თბილისი, 380060, კუტუზოვის ქ. 19
Издательство «Мецниереба», Тбилисп, 380060, ул. Кутузова, 19

საქ. სსრ. მეცნ. აკადემიის სტამბა, თბილისი, 380060, კუტუზოვის ქ. 19
Типография АН Груз. ССР, Тбилисп, 380060, ул. Кутузова, 19